

1147. 211

R
2117

III 1947: 211

50.
pa.

Angelus de Clavasio
Summa Angelica de
Casib. conscientiae.

Venetis, Georg. de
S. rabeu, 1504

-1165-

BIBLIOTHECA
SERVATA PER
1870

4-III A

4-36

C 16875503

De frè Andrea dalla terra S. Chirico
 è preputa a le costanti ne dalla detta terra.

Summa Angelica

№ 121197

Epistola. 4. Hieronymi tomili lectore. Ad. R. P. S. Angelu d clauasio
pntis operis auctore in quo orat eius reuerentiam. vt ipius opus impium
faciat pp tale & tanta dicti operis excellentiam & utilitatem.

Pluribus retroacti ipib. Reuerēde ac mi cordialissime pater ad le
curā caluuz pscie pmo oi cura & diligentia opam dedie
vt vutē pfratrib audietib mromō hieide disp saz vt p diuersa libroz vo
luntia qn poti p varias de citraz facultates vagātē enucleatā traderē. ad
qd pageni. qd vigilijs qbusue oponeat cur insudare reuerentia tua plent
edocta dilucide pspiciat. Mo. n. talis lect. vnica pstat scia vnico nec studio
lz magnis voluminib. pclusio substat. Exigit nāqz vā iurj ciuile sūdamē
ta. In qbus pene pcuti tota de ciso terminat. qd qdē ius qm p sūmoz iura
pōtūci i mult rectificat pscit ac suplet. pcpne icē sur pphēdis talis ecclia
stictio eiusdē sacri pōtūcij iuris ignoratā talis casuū penit abhorret doctria
Et cū in predictis quandoqz ppter cōmunes pacē oculis maiestātē aliq
luter obfuret q lumie sacre theologie illustrari quā marie lz necesse nō mo
dicā ipi casuū studi ptez sibi sacre pagine lucidi doctores ius merito vēdi
carū. Itē si experitūa teste phil. facit arē in ipsa casuū doctria magistrā pe
ne cūcta limitātē fateri nō teassuz pprlimur. Cū igit vītā breuē. arē vō lō
gā alt pocrates affirmet. Et in vnaqz arte tāta ducamur cecitas caligine
vt teste mercurio trimegisto. matia pa eorū que scim sit minima cor. que
ignorant quō nifi infanti penitus capitis dicere audebit hoiez ad talis stu
diū apicē nisi diuina puentū peculiari vītute posse reuenire. Et tāqz alter
Iustinian op. desperatū quasi p mediū trāsienē pfundū vna reducat cōso
nātiā. Sōsistā aliqz dicet vera fateor q scribis nifi talis tātusqz labor ac diffi
cultas a sūmmissis retractatorib. exilio data fuisset. Qui oē i vni facultates
colligentes fasciculos casuū pteruerit ad quē ego hec admitterē si dictos. vt
asseris tractatores ipsi in facultatib. pene nosserē ephēbos nō dicā balbu
tites neqz perfectos. Ex his nāqz alijs pētores de alienis codicib. nō libros
sz quedā poti exēplaria pponentes alijs more balbutientū q audierit & vīs
rit sari gestitū. Quos tñ pia excusat intentio ne tāqz sui inuiles ex talē. qe
quam in pncipio erariū non inferentes repullam pariāf pariter & penā ve
rum si eos inēitio reddit innoxios mihi in alijsqz in huiuscemodi palestra
militantib. labores nō auferūt. sed incertiores sum atqz dudū eram. Tenu
it ergo me ptiūū desiderū sedulaqz anxietas vt fator ille rex eternus in cre
ata veritas ac lucis eterne candor irradiā qm sol pres penit desperatas ad
optatū finē reducit. iuxta. l. i. ad fi. prime colū. C. re veteri tūre enucle. qōm
auctor est sciarum. S. deniqz. xxv ij. di. Qui omnū est gfarū elargitor. c. re/
uerentini. xv ij. q. i. a quo insuper est oē datuz optimuz. Jac. r. c. i. scripturū
vii. q. i. Qui totū insuper est boni operis sūdamētū. c. cū paul. i. q. i. hoiez
produceret in lucē talib. insigniū gratijs ac virtutib. Cui medio & salubri
doctrina lectorib. ipso tāt qritandi labor. Variosqz volutadi Lodices adi
meret. Et discipulis pssorib. quoqz pssentis fratrib. nfiis quibus i diu
mōz alijs nostri ordinis laborib. occupatio paulisper ocij suppediat. no

scit clara inotesceret vitas. Dñ igit pluribus tā annis elapso talibus effus
rem desiderijs cōmunēqz omnū vilitatē flagitā & exhanelanti corde ge
mebunda pene suspita ad indēficientē diuie largitatis dulcedinē mātēz
Epparuit oculis meis quasi caligantib. Viter simile a reuerentia tua cō
posse. quē clara luce pspiciens. & diligentis peruoluens dñ placere cepit
vltia pgregiens nec iota quidē nō vltuz pterij. Et sepi admirā in tractat
bus singulis plenitudinē pstrictā. In decisionibus vtriusqz iuris vera fun
damenta. In fundamētis allegatōes fidas pariter & abundantes. Theolo
goriqz veritates lucide enucleatas auctorio quoqz qd paternitas tua a iac
tanti aliena me p veritate dicere parat ingentiū pene diuinū. vt merito re
noie Angelus dicaris. experientia quoqz tāto tpe. pbatissimā vt pote q tal
ac tāto tpe ānis fer. viciēis digne ac laudabilē talē ac tantā frat. oīuz cō
mōtanorū familiā dixeris verbo pariter & exēplo. nec nō in plurib. sedis
aplice arduis p. l. itā dibusqz cāis sollicitudinē ac ingenij tui subtilissimā apl
ce adoptari finē deductis ista inquā oīa conspiciens & let. mēte peruoluē
pregaudis erulēs clamauit. Ecce qd pcpui tā videoqz qsiui tā tēno mar
garitā diuinitis flagitā suspitā possideo puocauit amicis pariter & fami
liāres ad tam pingues nuptias salubresqz doctrinā dicēs. Venite o ptes le
ctores possidete summa Angelicio manib. vobis pparatā p quā on. qz ma
ximū ab ibecillis extat scapulis vestris ablatū. Mo ampli pvarios vobis co
dicēs vagari liceat qd alibi difficulter querit & inuolūtū hic facit & enu
cleatū inuenit. venite oēs vtriusqz iuris veri pssores & docti. Elōis. n. li
ber iste fidissima ē clauis q veri a peritū intellect. lataqz datur plura inue
niendi copia. vt quasi rectoriū decisiū videat. Venite & vos pariter pss
fores. atqz discipuli q taz diu sarcina libroz pgrauati. insup & glosis varijs
desessi pōdus eijcite hoc solo libro repascamini. Itē totū vteret ingenū oīs
qz sollicitudo atqz doctria. Si boni eritis angelici pariter & optimi pssores
hic. n. p. plenissime habēt vltre lucidissime interrogatoriū enucleatū ma
trimonia predicta honestate simul ac vrate. Restōnes amplissime censure.
quoqz pssissime. Quid plura. Quid rest nō video nisi sōsistā ex trāscrip
toz tarditate paucis inotescat. Sz alce diuina abstulit bonitas vū nobis ar
tē miro iuentā studio ipressor in lucē pduxit. Reliquū igit ē Reuerēde pi
ne reuerentia tua existimet hoc sibi dūtarat pdonatū. quin poti cū superne
bōitati cōnaturalē sit cōicatio id ipz tāqz celeste mun. largitū cōicadū sibi p
suadeat volo. Supplices igit nos oēs. Et ego vice oīuz pedib. Reuerentie
vne humiliter pstrati deprecamur. vt tale. & tñ p incuriā nō deprecet op. re
rum cūsumme supradicte artis impressorib. peritis tradat. quo litis qz maris
sturteloz qz plurā pcpne nostra refocilet. Itē. n. deo ad honores magni
primis ad salutē. p. p. n. itati quoqz. T. ad maritū cedit meritū. qz qd abis
p. f. f. Reuerētia tua his agitatis stimulis. vel recalcitraret aut saltē tardior
scenderet nō dubito magnū ei caput indietū inuere. Mōl igitur q sūst sp
pius ac dulcis nobis & Reuerētie me hac in re cē crudelis. Qd ne fiat ēiac
qz ē supplices deprecamur. Valeat in dñs p. f. f. f. paternitā quā dñs p oīuz
solute conseruare dignetur. Amen.

Responsio Venerandi patris Fratris Angeli ad fratrem Hieronymum
suprascriptum.

Angelicam summam pro utilitate p[re]fessor[um] reor[um] q[uod] cupide
laudabiliter viuere nup[er] a me diuina opi
tulante gra[ti]a p[re]parata. mi[hi] Hieronymus fr[ater] suades vt arti ip[s]ius tribuam
Tardiusculo quoc[um]q[ue] p[er] p[re]sentiu[m] a[n]i[m]o minar[um] dulcia figis calcaria. Quam ex q[uod]
vlt[ra] meam opi. tot laudibus extollis magistro Jacobino de s[an]cto germa
no in p[re]fata arte p[re]sumo vt tuis votis moregeram imp[er]mendā trāsmitto
Vale in d[omi]no o[r]a p[ro] me.

In nomine domini nostri Iesu xristi. amen
p[ro]logus in sūma angelica de casibus p[re]scie per fratrem Angelū de claua
sio ordinis m[in]or[um] vicariū generalē c[on]m[un]itator[um] fratru[m] obseruantie p[re]parata
cui p[re]mittit[ur] p[ri]mo p[ro]logus deinde subnectitur tabula contentorum in ipsa
declarata. Incipit p[ro]logus.

Angelici spiritus et si diuine cōtemplatōi semper intendant.
Et caritate t[ame]n qua oēs ho[m]ines complectunt[ur]
diuina pietate sic disponente salutem nostram p[ro]curare solite nō resistunt.
Nos defendendo ab inimicis sollicitando ad bonū et dirigendo i[n] v[er]ā salutē.
quippe ipsa dei bonitas nobis insinuare voluit in scala Jacob ostēda. Sen
xxviii. c. in qua angelos descendentes et ascendētes idū v[er]ificat intelligerem[us]
q[uod] sermone de uolōis teneamur beatos angelos p[ro]sequi. Q[uod] ego fr[ater] Ange
lus de clauasio ordinis m[in]or[um] minimus attendens. vt nomen meum sit
p[ri]us rei sic ut debet. vt insti. de dona. §. est et aliud et l. decernim[us]. C. de epi. et
cle. et l. i. C. de offi. p[re]f. et per sanctorum angelor[um] imitationē puenire eme
rear ad eorū p[re]mptionem animarū salutē p[ro]curando quo nihil reo
est carius. viii. q. i. sciendū. Conspiciens etiam multitudinem sūmularū d[omi]ni
casibus conscientialibus non bene satisfacere pauperibus confessoribus. et
simplicibus p[ro]pter p[ro]licitatem aliquarū et aliarū nimiam breuitate[m]
multorū p[re]fatorū m[er]itorū caritativa requisitione conuulsus attendens
etiam q[uod] diuisiones gratiarū sunt et donorum et vnicuiq[ue] datur manifesta
tio spiritus ad utilitatem. i. ad cor. xij. c. Decerni hanc sūmam compendio
sam ordinare dei adiutorio inuocato sū illud. l. i. in p[ri]ncipi. C. de t[er]re. iur.
enu. Quam et angelicam nominabo in qua mediocritate seruata iuxta illud
insti. de rerum diu. §. cum quis et in autent. de consuli. §. igitur. et post
quicūq[ue] eam perlegerit inueniet quicquid in alijs sūmulis continetur q[uod]
pertinet ad confessores. p[re]sertim in sūma dicta p[er] t[er]tiam ac eius sup
plemento cuius casus consensuales hic omnes inserui. licet aliquando per
alia verba. aut alio ordine. Et vlt[ra] p[re]dicta reperiet in. c. quod incipit. In
terrogationes quicūq[ue] pertinent ad confessorem vel p[re]fieri volentem circa q[uod]
cunq[ue] peccata mortalia cognoscenda dirigitur etiā ad multa consilia dan

da ac ad inueniendū doctores et iura vbi de talibus diffuse tractatur. Ita q[uod]
hec angelica sūma erit utilis non solum confessoribus vt etiam scolari
bus vtriusq[ue] iuris et alijs quibuscunq[ue] sūm reum et rectā ciuitatem v[er]ue cu
pientibus. Cuius ordinem infra scripta tabula demonstrabit. Rogo ergo vos
lectores. vt hanc vltimam. et Angelicam sūmam ea caritate suscipiat[is] qua
vobis offertur. Nec facilius ad h[uius] operis iudicia p[re]cedatis q[uam] q[uod] q[uod]
diuine sūmisq[ue] vigilijs ac sudorib[us] digestū nō est leuiter vnico p[re]sentatur i
tutū. Et quāto in ea nihil sit dictum q[uod] non arbitrar[is] fuerim cōuenire iu
sticie et veritati p[re]sertim in foro p[re]scie cui satisfaciendū magis censui q[uam] ad fo
ram p[re]sentiosam. p[ro]pterea nō sum secutus aliqui cōfessu[m] opi. doctor[um] p[re]sertim
canonistar[um] et legistar[um] q[uod] p[re]sentiali et theologicē veritati non mihi visa fuit cō
uenire. Et iudicio sancte matris ecclesie et cuiuslibet melius sapientis corri
gendam submitto vt sit ad laudē d[omi]ni nostri Iesu et eius gloriosissime matris
Marie ac seraphici patris mei Francisci in secula seculor[um]. Amen.

**Explicit p[ro]logus. Incipit Tabula declaratoria ordinis. et cōtētorū in
p[re]dicta sūma.**

**Et q[uod] hec Angelica sūma p[ri]ncipaliter edicta est p[er] simplicibus p[re]fessorib[us]
nō habentib[us] p[er]itū vniuersalē iuris. ideo hanc tabulaz ei p[ro]pono que tria
demonstrabit. P[ri]mo ordinem libri qui sic distinguit[ur] v[er]o p[er] litteras Al
phabeta. et quelibet littera p[er] capitula diuersa quodlibet v[er]o cap[itu]lū suos
h[ab]et p[er] grafos exceptis quor[um] capitulis q[uod] statim nō subdiuidunt[ur] p[er] s. aliter
q[uam] a capituli exco[m]municatio. v. et vii subdiuidunt[ur] p[er] casus et casus in. §. sub
st[an]t. Item capitulum matrimonij. iiii. distinguit[ur] p[er] impedimenta et q[uod]
libet impedimenti p[ro]prios h[ab]et. §. Item capitulum restitutio. i. vbi ponunt[ur]
q[uod] sunt ad restōnes obnoxi. quicūq[ue] sint varij et quā plures vt potius pate
ant oculis p[er] alphabeti litteras describunt[ur]. et iuxta subsistentem materiam
littere. §. continent Quorū capitulorū p[ri]ncipia sunt que subsequunt[ur].**

Abbas	char. 1	Ars	23	Lenis	48
Abbatissa	1	Asculus	24	Letum	49
Abbotum	2	Astrologia	24	Letatio	49
Abrogatio	2	Astutia	24	Letio	49
Abiens	2	Auaritia	24	Limiterium	50
Abolutio	2	Audacia	25	Circumstantia	50
Acceptio	6	Augere	25	Letatio	50
Accidia	6	Augurii	25	Letitia	51
Actiones	7	Austeritas	25	Letitas	52
Acoliti	7	Valistario		Letus	52
Actus	7	rum ars char.	25	Letus	52
Accusatio	8	Balneus	25	Letum	52
Adiuratio	9	Bannum	26	Letus	52
Administratio	9	Bapismus	26	Letus	52
Admonitio	10	Bellum	31	Letus	52
Adoptio	10	Benedictio	34	Letus	52
Adoratio	10	Benefacere	34	Letus	52
Adulatio	11	Beneficium	34	Letus	52
Adulterium	12	Bigamia	38	Letus	52
Advocatus	12	Bisectus	39	Letus	52
Affinitas	14	Blasphemia	39	Letus	52
Agnati	14	Capella	char. 40	Letus	52
Alchimia	14	Calix	40	Letus	52
Alca	14	Calumniator	40	Letus	52
Alienatio	15	Canonica portio	40	Letus	52
Alimenta	17	Canonizatio	40	Letus	52
Alitare	17	Canus	43	Letus	52
Alternatia	18	Capitulum	43	Letus	52
Ambitio	18	Caracter	43	Letus	52
Americia	19	Carcer	43	Letus	52
Amor: sui	19	Caritas	44	Letus	52
Amor: seculi	19	Castitas	45	Letus	52
Angaria	19	Castratus	45	Letus	52
Appellatio	19	Casus episcopi	45	Letus	52
Apostasia	20	Casus fornicatus	46	Letus	52
Aqua benedicta	21	Cathecismus	47	Letus	52
Arbiter	22	Causa	47	Letus	52
Archidiaconus	22	Cautio	48	Letus	52
Archiepiscopus	22	Cecitas mentis	48	Letus	52
Archipresbyter	23	Cedere bonis	48	Letus	52
Argumentatio	23	Celare	48	Letus	52
Arra	23	Censura	48	Letus	52
Arrogatio	23			Letus	52

Coturatio.	84	char.	99	Dubia.	127
Conlangunitas.	84	Damnificatio	99	Duellu	127
Conscientia	84	Debitu piugale	99	EBrietas	
Consecratio ephoz.	84	Decanus	102		
Consecratio eccliaz.	85	Decima	102	char.	128
Consecratio altaris	85	Defensio	303	Ecclesia	128
Consecratio cimiterii	86	Degradatio	104	Electio.	129
Consecratio panetioz.	86	Delectatio	105	Elemosina	132
Consecratio vginum.	86	Delegatus	105	Emancipatio.	133
Consentire.	87	Dementia	105	Emphitheosia.	134
Conferua or.	88	Demoniacus	105	Emptio	137
Consilium	88	Denunciatio	105	Emunitas	140
Conspiratio	89	Depositum	107	Enormia.	140
Constellatio	89	Derisio	108	Episcopus	141
Constitutio	89	Desperatio	109	Errare	142
Confectio.	60	Detractio	109	Erubescere.	142
Conscriptus.	92	Diaconus	110	Etas	142
Contemptio	92	Dialectica	110	Etiagatio.	143
Continuu	92	Dies festus	110	Euangelist.	143
Contractus.	93	Diffamatio	110	Eucharistia	143
Contritio.	93	Dignitas	111	Eunuchus	143
Contumacia	92	Dignitas	111	Exactio	151
Contumelia	94	Dilapidator	111	Exaltatio.	151
Correa platoy.	95	Diligere	112	Examinatio	151
Correctio platoy.	95	Diligentia	112	Excepta	151
Correctio fraterna	95	Dilectio	112	Exceptio	151
Corporalia.	96	Discere	112	Excoicatio.	151
Corpora sanctor.	96	Disciplina	112	Excusatio.	176
Corporu vitiu?	96	Discordia	112	Excutor	176
Corpus xpi	97	Discretio	112	Exemptus.	179
Crapula	97	Dispensatio	112	Exempli.	180
Credere.	97	Disputare	114	Exequie	180
Credulitas.	97	Diminutio	114	Exhereditio.	180
Crescere	97	Divortium	114	Exorbitantia.	181
Crimen	97	Diminutitas	114	Exorcista.	181
Culpa.	97	Doctor	114	Exorcism?	181
Cura animar.	97	Dolus	114	Expense	181
Cupiditas	98	Domesticus	116	Experientia	181
Curtalitas	98	Domicilium	116	Expositio.	181
Curiositas	98	Domitica dies	117	Expositus.	181
Custos	99	Domitium	117	Expessio.	182
Damnatus		Domitius	117	Extensio.	182
		Donatio	118	Extimatio.	182
		Dog	124	Extrema vinctio	182

Fabule	char.	Gratia	203	Incarceratio	233
Facilitas	182	Gradus	203	Incendiarium	233
Facultas	182	Suera	203	Incestor, restō	233
Factum	182	Sula	203	Incessus	233
Falcidia	182	habitus	char.	Inconsideratio	234
Galvarius	182	Idolotudo	204	Inconstantia	234
Gama	184	Idedicatio	204	Judicium	234
Gamula	184	Ideditas	204	Indignatio	234
Gamularis	185	Iderec	206	Indulgentia	234
Gamularitas	185	Iderecmita	209	Ineptia leticia	238
Gatum	185	Iderecitus	209	Infelicitas	238
Gauere	185	Idermofrodit	212	Infirmus famulus	240
Gautor	185	Idironia	212	Ingratitudo	240
Gemina	185	Idistrio	212	Iniuria	241
Genus	186	Idomagium	212	Iniusticia	142
Gerie	186	Idomicidius	212	Inobedientia	242
gendum	186	Idomo	218	Inquietudo	243
gectio	192	Idonestas	218	Inquisito	242
Gideicommissum	192	Idonor	218	Inquisitor, hrticop	244
Gideimfor	192	Idooz canonica	219	Insignia	245
Gideo	193	Idooz future vite	221	Inscriptio	245
Gilius	195	Idospitale	221	Institutio	245
Ginis	197	Idospitalis	222	Intento	245
Giscus	197	Idostarius	222	Interdictum	247
Glagella	197	Idostis	222	Interesse	254
Gletus	197	Idumanitas	222	Interpetratio	254
Gomes	197	Jactantia		Interrogatio pfor.	254
Gonna	197	char.	222	Intestatus	269
Gornicatio	197	Aconomus	222	Inimicitias	269
Gortundo	197	Idulia	222	Intrusus	269
Gous	198	Idelumum	222	Inuenta	269
Graus	198	Idgnorantia	225	Investitura	270
Grigiditas	198	Idlegitimus	226	Invidia	270
Gructus	198	Idmagines fctoz	227	Ipocrisis	270
Gugere	199	Idmisericordia	227	Ispotheca	270
Gunos	199	Idmunditia	227	Ira	270
Guriosus	199	Idmunitas	227	Irregularitas	270
Gurum	199	Idmpedimētū	233	Irrisio	275
Generalis		Idmpertū merum	233	Ironia	275
clausula	char.	Idmpossibile	233	Indeua	275
Gladius	203	Idmpubes	233	Index	277
Gloria	203	Idncantatio	233	Judicare	279

Indictum	282	Membrus	345	Miciatio no. opis	364
Inamentum	283	Mendacius	345	Obedientia	
Infrascriptio	293	Mensa	246	char.	364
Inu	293	Mensuras	346	Oblatio	365
Inspatronatus	293	Mercator	346	Obligatio	366
Iusticia	295	Meretric	346	Obligatio	367
Iustificatio iperij	295	Meritum	346	Oblinatio	367
Laycus	295	Metus	345	Occasio	267
Latria	296	Militis	348	Oculum	367
Latro	296	Mino	348	Odium	367
Laudemium	296	Misabilis plos	348	Officium	367
Lectozis	296	Missa	348	Oleum sanctum	368
Legatum	299	Misericordia	353	Opinio	368
Legatus	304	Moderamen	354	Oratio	369
Legitimatio filioz	305	Moderestia	354	Oratorium	372
Legitima portio	306	Molitias	354	Ordo	372
Legum filias	308	Monachus	354	Ornatu	376
Leno	308	Monastrum	355	Occiositas	378
Leprosus	308	Monalis	356	Pactum	378
Ler	308	Monet	356	Palia	380
Liberari	313	Mora	356	Palium	380
Liber	313	Morus	356	Papa	380
Liberus	314	Mulier	357	Paraferna	382
Litigiosa res	314	Multiloqui	357	Paratis appel.	382
Litigiosus	314	Munus	357	Paricida	382
Loca	314	Murmuratio	358	Parochia	382
Locatio	314	Mutilatio	386	Parotia appellatoe	382
Luerum	317	Mutus	358	Patientia	382
Ludus	317	Mutum	358	Patria	382
Luxuria	320	Maufragus		Patriarcha	383
Magister	320	char.	358	Patronus	383
Maiores	322	Mauca	358	Peccatum	383
Maledictio	322	Mecessitas	359	Peculum	384
Maleficium	322	Megligetia	359	Pecunia	388
Mallia	322	Megocium	360	Pedagium	388
Mandatum	322	Meophius	360	Pena	389
Manifestum	323	Migromancia	360	Penitentia	393
Manumissio	323	Mominatum	360	Perussio	394
Mathematici	324	Motarius	360	Perigrinus	395
Matrimoniu	324	Motarium	360	Periculum	395
Medicus	324	Mouale	361	Peritorium	395
	324	Moutius	361	Permissio	396
	324	Mupte	364		

Permutatio	396	Protestatio	445	Rigor	444
Perplexitas	397	Provincia	415	Ritus	444
Pertinax	397	Prudentia	415	Rixa	444
Perseuerantia	397	Pubes	416	Rogationū dies	444
Persona misabilis	397	Publicum	416	Sacerdos	
Personatus	397	Pudicus	416	char.	444
Pietas	397	Pudicia	416	Sacramentum	445
Pignus	397	Punitio	416	Sacrilegium	445
Pigritia	399	Purgatio	416	Sacrista	445
Pirrata	399	Purgatorium	416	Sagittarius	446
Placere	399	Purificatio p' pni	417	Salarium	446
Pollucitatio	399	Pusillanimitas	417	Sanctus	446
Pollutio	400	quadrage		Sarcenus	446
Portio canonica	400	suma	char.	Satiffictio	446
Posseffor bo. fi.	400		417	Scandalum	447
Postulatio	400	Quarta trebellia	417	Scientia	448
Posthumus	400	Questuarius	417	Scisma	449
Prebenda	400	Questus	417	Scriptura	449
Precarium	400	Rancoz	char.	Securitas	449
Precaria	401		417	Secretum	449
Preceptum	401	Ratio	417	Seditio	449
Predicare	404	Ratiocinia	417	Sensualitas	450
Preces	405	Raptor	417	Sententia	451
Precedentia	405	Rapina	418	Sepultura	454
Preciosum	405	Ranhabitio	418	Servitas	454
Precipitatio	405	Reconciliatio eccl.	418	Sigillum	455
Predia urbana	405	Recompensatio	418	Simonia	455
Predo	405	Recusari	418	Simplicitas	454
Prefatio	405	Regularis	418	Simulatio	464
Prelatus	405	Religiosus	418	Sobrietas	465
Prescriptio	405	Religiosus loc	417	Societas	465
Presumptio	412	Reliquie	427	Sodomia	468
Primas	412	Remissio	427	Sollicitudo	469
Primitia	413	Remittere	427	Solutio	469
Princeps	413	Renunciatio	427	Sors	471
Privilegium	413	Represalia	428	Spectacula	472
Probatio	414	Residere	428	Sponsalia	472
Procurator	414	Rescriptum	429	Stadium	476
Proditio	414	Res	430	Stipulatio	478
Prodigalitas	414	Restitutio	430	Stola	478
Professio	414	Refuscatum	444	Studium	478
Promissio	415	Revelare	444	Stulticia	478
Proprietas	415	Reuerentia	444	Stultus	478
Prosonera	415				

Stuprum	478	Torpe lucrum	499	zelus	char.
Stusio	478	Tumor	499		531
Subarratio	478	Tutella	499		
Subdelegare	478	Tanaglozia			
Subditus	479	char.	500		
Subdiaconus	479	Tasa sacra	500		
Subdomatio	479	Tasallus	500		
Subsanatio	479	Tectigal	500		
Substantio	482	Tellatio virginus	500		
Subulitas	482	Tenatio	500		
Succellio	482	Tenditio	501		
Succesor	482	Teneficium	501		
Suffragia	483	Tentale peccatum	501		
Superbia	483	Terberatio	501		
Superstitio	535	Testia	501		
Suspensio	488	Ticarius	501		
Suspensio	488	Tidua	502		
Susurratio	char.	Tilicus	502		
Tabelio	488	Tendicatio	502		
Taciturnitas	489	Tolentia	502		
Talia	489	Virginitas	502		
Tantum	490	Virtus	502		
Temperantia	490	Via	502		
Temere	490	Visitatio	503		
Temeritas	490	Viciatus corpe	503		
Tempus	490	Vitium	503		
Terquifactor	490	Unanimiter	503		
Temptare	490	Univeritas	503		
Testamentum	490	Unctio extrema	503		
Testo	495	Voluntas	503		
Thelaurus	497	Votum	504		
Timor	497	Vulcapio	511		
Tollerantia	498	Vura	512		
Tonsura	498	Virus clauum	518		
Torneamentū	498	Virus	529		
Torpor	498	Vulfructus	529		
Tortura	498	Vroz	530		
Transactio	498	ypocrisis			
Transitus	499	char.	531		
Treuga	499	Xporheca	531		
Tributi	499	Xronia	531		
Tribulatio	499	Xstio	531		
Tristitia	499				

Secundo pñs tabula nota
 doctor sacre theo-
 logie et vtriusq; iuris q sunt conten-
 tor in pñta summa auziga. et fidelissi-
 mi duces indicabit. et in allegando eo-
 rum abrenuñtationes q sunt infrascriptas
 dñe alphabeti ordifata nō s; eorum
 antiquitate vel excellētiā annotata.
 v; in sacra scriptura seu theologia.
 Albertus magnus ordinis predicatorum.
 Alexander. s. de ales. ordinis minorum
 Alexander lōbar. s. alexandria or. mi.
 Ambrosius doctor ecclesie sanctus
 Anselmus cōsiliarius archiepiscopus sanctus.
 Augustinus doctor ecclesie sanctus.
 Aureolus. s. Petrus aureolus or. mi.
 In iure canonico vel civili.
 Abbas Alanus.
 Albertus de rosate. Albertus Papiensis.
 Alexander de imola.
 Alexander nemo vincentius.
 Andreas barbatus siculus.
 Angelus. s. de pulis.
 Angelus areatinus seu de aretio.
 Antoni de butrio.
 Archidiaconus.
 Azo.
 Summis.
 Alvarus ordinis minorum
 Archiepiscopus florentinus ordinis predicatorum.
 Astensis ordinis minorum.
 Augustinus de anconita.
 In sacra scriptura seu theolo-
 Beda.
 Bernardus Sanctus.
 Bonaventura ordinis minorum. sanctus.
 In iure canonico vel civili.
 Baldus. s. de Perusio.
 Bartolus v; de saxo ferato.
 Bernardus glossator decretalium.
 Bartholomeus Bituntinus
 Bartholomeus cepola veronensis.
 Bonagratia.
 Butrigari. s. Jacobus butrigarij.

Summis.
 Bernardus de senis or. mi. sanctus.
 Bernardinus. cardinalis ordinis mi.
 In sacra scriptura seu theo-
 Cassianus.
 Ciprianus martyr.
 In iure canonico seu civili
 Calderinus q fuit Joānes calderini.
 Cardinalis. s. frācis; de zabarellis
 Cynus Collectarius
 Cōpostelanus cui nomen Bernardus
 Clarus ordinis minorum summis.
 In sacra scriptura seu theo-
 Damasenus
 Dionysius.
 Dominus vtriusq; iuris doctor.
 Dominus de scō georgio canonista.
 Summis.
 Director iuris qui fuit Petrus casue-
 le ordinis minorum.
 In sacra scriptura seu theol.
 Egidius ordinis heremitarum.
 Frā. s. frācis; de mayronis or. min.
 Frācis; de ampulis ordinis minorum
 In iure canonico vel civili.
 Federicus de senis.
 Florianus.
 Frācis; vercellensis
 Frācis; de ramponibus
 Frācis; de albertariis.
 Franciscus tigur de pulis.
 Frācis; de aretio seu aretino.
 Fulgosius. i. Raphael fulgosius.
 In sacra scriptura seu theo-
 Gilbertus.
 Gregorius. s. scō Gregorius doctor ecclesie
 Guilielmus de marta or. minorum.
 In iure canonico vel civili.
 Gabriel de osseletio mutinensis.
 Gaspar.
 Gaspar de calderinis.
 Gemi. i. Dñe de scō geminis.
 Girardus de senis.
 Goffredus

Gratianus cōpilator decreti
 Guido de luzaria.
 Guido episcopus concordienis
 Guilielmus de cuneo
 Guilielmus nason
 Guilielmus de more laudū q scripsit
 sup clemētiā et allat sic laudum.
 Guilielmus duradi q fecit speculuz
 Summis.
 Girardus obdonis ordinis minorum
 Gregorius de arimino.
 Gualdensis.
 Gualterus episcopus pictaviensis or. min.
 In sacra scriptura seu theo-
 Henricus de gandano.
 Hieronymus doctor ecclesie sanctus.
 Hugo de sancto victore.
 In iure canonico vel civili.
 Henricus torch.
 Hermannus magnus legista.
 Hostiensis lumen iuris canonici.
 Hugo q fecit instas glossas sup decretū
 Hugo vercellensis.
 Hugolinus de la fontana glossator iu-
 ris civilis.
 In sacra scriptura seu theo-
 Joānes scotti ordinis minorum q al-
 legatur sic scotus.
 Joānes de noto ordinis minorum. sicut.
 Joānes de neapoli ordinis predicatorum
 Joānes de ripolis.
 In iure canonico vel civili.
 Jacobus butrigari q allegat butri-
 garius.
 Jacobus lothartus.
 Jacobus de belusio.
 Jacobus de raucena
 Jacobus de arena.
 Innocentius papa splendor canonistarum
 Joānes theotonius glossator decreti.
 Joānes fauentinus.
 Joānes de fauconia.
 Joānes de reo hispanus
 Joānes monachus cardinalis

Joānes andree irradiatoz tur; cano-
 Joānes de anania.
 Joānes plagiarius de senis.
 Joānes de monterlo.
 Joānes de sancto georgio bononiē.
 Joānes calderinus q allat calderinus.
 Joānes de lignano.
 Joānes de imola q allegat imola.
 Joānes de platea bononiēsis.
 Joānes antoni de scō georgio nunc
 episcopus alexandrinus mediolanēsis.
 Summis.
 Jacobus de laude ordinis mi.
 Joānes de saxonia ordinis minorum.
 Joānes de anconita
 Joānes ordinis predicatorum qui fecit su-
 mam pñsorum
 In sacra theologia.
 Landolphus ordinis minorum.
 In iure canonico vel civili
 Lappus de castelliō abbas.
 Laurentius de pinu
 Laudunus vid. s. guilielmus de morecc.
 Laurentius de redulphis florentinus.
 Lodovicus de roma
 Lucas de gralijs.
 Magister iñaz. s. Petrus lōbardus
 princeps theologorum.
 In iure canonico vel civili.
 Martinus silman
 Basilus.
 Mathaeus romanus
 Mathaeus de matheolosis.
 Nicolaus de lira ordinis minorum toti-
 bible subtilissimus expozitor.
 In iure canonico vel civili
 Nicholaus de matharellis.
 Nicholaus de neapoli
 Odoardus.
 Odofredus.
 Oldradus de pōte legista.
 Oldradus de laude canonista q fecit
 multa consilia.
 In theologia.

Petr. i. d. tarasio ordie pdicator
Petr. aureolus ordinis minorum.
Petr. de palude ordie pdicator.

In iure canonico vel civili.
Panormita. i. nicholaus abbas sicu
lus episcopus panormitanus.

Paulus de castro.
Paulus de lazariis.
Petr. i. de bella peritica.

Petrus helie.
Petrus de stagno.
Petrus de ancharano.

Petrus.
Philippus.
Philippus de perusio.

Placentinus.
Petrus casuel. i. directorium. vi. d.
In sacra scriptura et theolo.

Rabanus.
Ricardus. i. de media uilla or. min.
Ricardus angelic. ordinis min. vii.

ex quatuor expostionibus regule nre
Ricardus de sancto victore.

In iure canonico vel civili.
Raynerius de foliuto.
Raphael fulgosiua.

Ricardus malubra.
Robredus beneuentanus.
In summa.

Raymundus ordinis pdicatorum.
Rodonensis guelm. nomine glosa
tor raymundi ordinis pdicatorum

Rogertus.
Scot. i. iohannes scotus ordie mino.
In iure canonico vel civili.

Salycetus.
Stephanus prouincialis.
Signorolus de homedeis.

In summa.
Speculator. i. guelmo durandi.
Summa pffessor ordinis pdicatorum

In theologia.
Thomas de agno ordie pdica. scilicet
Tancredus doctor iuris canonice.

In theologia.
Agro de castronouo ordinis minor.
Abaldus de perusio.

Abertus de tobio.
Ancientius.
Aldricus.

Alidorus sanctus.
Amola. i. iohannes de ymola.
Senzelinus doctor iuris canonice.

Tertio. hec tabula p simplicib⁹
declarat modum allegandi

in theologos qz iura canonica et ciu
lia ac alijs abrenatōes doc. n. theo
logi allegat vel in qlibet vel. s. ma
gistrū sniaz. sic v3 p. o. l. i. vel. ij. vel.

3. aut. 4. subaudi sup magistrū sniaz
postea ponit di. et post ponit ar. l. i. vel
2. aut. 3. c. de iū subuigil. q. l. i. vel. 2. c.

Aliqu addit pme vel scde pti sub
telligit ciuidē distictōis. aliqui allan
tur sic v3. B. o. i. i. vel. ij. c. sup ifaz

l. pdicti magistrū sentētiar sunt duo
luminosi doc. q. alr allegant v3 alex.
et s. Tho. Ma qz fecerūt sumā sup

magrū sniaz quaz vna h3 quatuor
ptes. i. illa alex. altera tū tres q. vide
riz. et ij. ps. s. h3 dūidit in duas p

tes. Ideo allegat sic. si est in pma p
te vel. iii. aut. 4. ale. i. pma. vel. 3. aut
4. l. pte sume pdicte tractatū de pte

tiadei vel d. supbia et hmoi. q. l. i. vel. ij.
c. Tho. s. o. allegat similiter in pma
vel. i. l. pte. q. tal. art. tal. Lū s. o. id

q. allat ē l. ij. pte sume ipsoz. allat sic
i pma fe. vel in fa. fe. l. i. pma pte. fe
partis pdicte sume. vel in scda pte p

dicte scde pti principalis sume. iura
s. o. canonica allegant diuersimode.
Ma decretū. qz h3 tres ptes pncipa

les et scda ps h3 alia partē subdisti
ctaz. ideo si allegat qd est in pma pte
quotat p dist. 2. c. v. s. solūmō. et h3

cetuz vna dist. in s. o. allat qd est in

h. pte pncipali sic quotat prima vel
fa aut. ij. c. v. s. qz ad trigintafer et sū
audi cā. qz h3 triginta fer cās post

subinfert. q. l. i. vel. ij. c. qz qlibet cā h3
suas. q. postea. c. 2. s. si aut q. allat ē
i. ij. pte subdisticta sic quotat d. pma

di. l. i. vel. 2. v. s. qz ad. 7. qz h3. 7. distin
ctōes ille tractat de pma q. pōif. 33.
cā sub. q. 3. ciuidē cāe postea addit.

c. v. l. s. tertie s. o. pti pntia allegant
sic de conse. di. l. i. vel. ij. v. s. qz ad. 5. qz
tū quinqz. di. h3 cum suis. c. 2. s. de

cretales aut allegant per rubricas su
as. c. 2. s. Similr sextus liber et cle
mentine qz rubricis addit li. 6. v. l. i.

ele. vt appat nō ē in decretalib⁹ qd
allegat. h3 in altero isto. aduerie ē
qz si sp. quotat. c. 2. tūc id qd sequit i

meditate ad rubricā ē pncipiū capli
sfr qz ē in cle. loco. c. ponit cle. i. v. l.
fa aut pncipiū ipi capituli. et sic al

legat v3 cle. si gratiole de rescript. et
hmoi. Ius s. o. ciuile allegat cōter
p. l. i. s. sub suis rubricis et si est i co

dice pponit vice. C. eleuati. si ē i di
gestis pponit duo. ff. Si vero ē in li
bro instōnū pponit sic isti. q. solū p

reicas. s. h3 nō leges. Gallit ab hac
regula tres libri. p. dūm ē coder i q
qz sunt multe auctētie qz talis auc

tētica allat qz sic auc. v3 ad h. C.
s. v. s. vel auc. casta. C. de la. san. ecc.
Ma talis auc. ē posita sub tali reica.

et sic incipit vt seqt ad istd aut. al⁹ li
ter auctētie qz allegat sic in auct.
sub reica sua. s. solū aliqui pōif col

latione pma vel. ij. v. s. qz ad nouē. qz
h3 collationes nouem.

Tertio. liber ē de v. s. bus pseudoz
allegat p rubricas suas. c. 2. s. vna
tū notabis qz aliqui c. vel. l. pponā

tur reico vel postponantur nihil est
sumisse vō allegat aliq p titulos aliq
p reicas qdā p libror hmoi. Et ad

uerte qz qñ allegat h3 off. vel Sol. si
ne reica cōter tale dcm in sua sumā

sub titū. de tali mā. tne pp abrenatō
nes multas qz erret i fine hui⁹ sume

ponā oēs reicas tā iuris canonicū
ciuil ex qd⁹ poterit itelligē eaz abre
uiatōes. sifr hic iserā aliq abrenia

tōes qbus sepūs vior in hac sumā
Zuc. qñ ponit sub reica codicis dī
auctētica qñ nō ponitur in codice dī

auctētico qd quidē ē liber auctētico
ruz. et sequit ad eū reica sua.
C. si est eleuati dī Lodicē si nō est ele

uatum dicitur capitulo
cle. i. clementina.
Lōcor. i. concordat vel cū pcordant

d. i. dicto vel dicta vel dicti.
di. i. distictione
Eo. i. eodē titulo v. l. capitulo hmoi

Et. i. eadem di. vel cā vel. q.
Et. i. finali. vel in fine.
glos. i. glosa.

Lib. i. libro.
Mot. i. notat. vel notatur vel notata.
Ob. i. obstat.

Opp. i. opponitur
q. i. questione.
Re. i. respondeo vel respondet.

Re. i. rubrica.
ti. i. titulo
ter. i. textus.

vi. i. verbo vel versiculo.
Ergo patres et fratres pperate. et
currit vt peritā casuū pcientiā

possiū habere hanc angelicā sumā
perlegite quaz si more mundorū aia
lūi ruminabit in casibus conscien

tie nō errabit

Explicit tabula

C Rubrice iuris civilis & canonici	2	E ris & dilationibus	1
1 pmo rubrice. ff. de. r. ff. veteris	5	Sideicommisaria huiusmodi pete	
1 Doptionibus	10	Simul regundor	
4 Alienatione iudicij mutati ca	10	Familie hereticide	
facta	22	Side instrumentor	
9 Ad legem acquilam	23	Sundo totali	
10 Ad exhibendum	11	Sugitinis seruis	
11 Aleatoribus	1	Jo q sunt sui vel alieni iuris	
14 Ad legem rodiam de sacm	3	His qui notantur infamia	
14 Ad senatusconsulto macedonianu	9	His q receperit vel effuderit	
16 Ad testamentum	18	Hereditate vel actione vendita	
19 Actionibus empti & venditi	1	Esticia & iure	
1 Institutionibus principum	2	Institutione oium iudicuz.	
3 Calumniatoribus	2	In ius vocando	
4 Captis diminutione	2	In ius vocati vt eant	
8 Comunia predior	4	In integram restitutionib	
10 Comuni diuidendo iudicia	5	Iudicis	
17 Conditione ca data	5	Inofficioso testō	
17 Conditione ob turpem causam	11	Interrogatoria actionib	
17 Conditione indebiti	12	Interrogando	
17 Conditione sine ca	12	In iure iurando	
13 Conditione furtiva	14	In iustitia actioe	
13 Conditione ex lege	15	In rem verso	
13 Conditione triticaria	18	In diem adiectione	
13 Constituta pecunia	20	In gbus casis pign ^r tacite & p ^r ae	
13 Commodati vel e ^s	22	Iuris & facti ignorantia	
16 Compensationibus	23	Iure dotis	
18 Contrahenda emptione	1	Legibus & senatusconsulti &	
1 Inuisione rerum	11	longa consuetudine	
4 Dolo malo	18	Lege commissoria	
16 Depositi vel e ^s	19	Locati & pducti	
20 Distractione pignoz	4	Inozib ^r viginti quinqz annis	
24 Donationib ^r inter viru & vxores	4	Mandata principum	
24 Diuorsio	11	Mandata inferendo	
2 Per quem factus est.	17	Mandata vel ecotra	
Edendo	2	Esqz et q i ius vocat ^r & i extat	
4 Eo quod metus ca	3	Megocis gestis	
4 Ex quibus causis maiores	4	Maute capones stabularij	
13 Eo qd certo loco	9	Moralib ^r actionibus	
14 Exercitoria actione	22	Mautico fenore	
19 Estimatoria actione	1	Rigine iuris	
21 Edilio edicio & redhibitoria ac.	1	Officio consulto	
21 Enictioib ^r & duple stipulatioib ^r	1	Officio prefecu p ^r oris	
21 Exceptioe rei v ^r duer tradit	1	Officio prefecu v ^r bio	

1 Officio questorum
 1 Officio pretorum
 1 Officio prefeculi vigilum
 1 Officio prefeculi legat
 1 Officio prefeculi angustalis
 1 Officio prefeculi pincie
 1 Officio procuratoris cesario
 1 Officio iudicis
 1 Officio ei' cui madata e iurisd.
 1 Officio assessor
 7 Operis scrupor
 2 Actis
 3 Postulando
 3 Procuratoribus
 5 Petitione hereditatis
 5 Possessoria hereditatis petitiōe
 6 Publiciana in rem actiōe
 13 Ignorancia actione
 15 Peculio
 17 Pro socio
 18 Periculo r cōmodo rei vendite
 19 Prescriptis verbis
 20 Pignoriūbus r hypothecis
 22 Probationibus
 23 Pactis totalibus
 2 Quod q'sq' iur' i alieq' statuerit
 2 Qui satisfacere cogantur
 3 Qui notantur infamia
 3 Quod cumq' vniuersitas noie
 4 Quibus ex causis maiores
 4 Quod metus causa
 7 Qu' dies usufructus legat' cedat
 7 Quib' modis usufruct' amittat
 7 Quēadmodū usufructus caneat
 8 Quēadmodū seruitus amittatur
 11 Quib' rebus ad eundē iudicē cat
 14 Quod cum eo qui in aliena po-
 testate est negocium
 15 Qu' actio de peculio est annalis
 15 Quod iusu
 20 Quib' modis pign' tacite p'bit
 20 Que res pignori obligari possint
 20 Qui potiores i pignoriūb' hēant
 20 Quib' mōis pign' vel hypo. sol.

1 Erum diuisione r qualitate
 4 Recepti arbitrio r q arbitriū
 6 Rei vendicatione
 11 Religiosis r sumptibus funerū
 12 Rebus creditis. r si certū p'at
 18 Releuenda venditione
 19 Rerum permutatione
 23 Ritu nuptiarum
 24 Repudijs r diuorij
 1 Tam hominum
 1 Senatoribus
 2 Si q's iudicēti nō obrepere
 2 Si quis in ius vocatus nō ierit
 2 Si ex norali causa agatur
 2 Si q's cautionib' iudicio listēda
 5 Si pars hereditatis petat
 6 Si ager rectigalis vel emphiteo-
 ticarius petatur
 7 Si usufruct' petat vel ad alium
 ptinere negetur
 8 Seruitutibus
 8 Seruitutib' rusticorū prediorum
 8 Seruitutibus vrbianorū p'diorū
 8 Si seruitus vendicet vel ad aliū
 ptinere negetur
 9 Si q'drupes paupertē fecisse dī.
 11 Seruo corruptio
 11 Seruis fugitiuis
 11 Si messor falsus modum dixerit
 22 Si certum petatur
 13 Seruis exportandis
 2 Transactionibus
 13 Triticaria
 14 Tributaria actione
 22 Testibus
 22 Traiecticia pecunia
 7 Usufructu r quēadmodū q's
 usufructu vtatur
 7 Usufructu accrescendo
 7 Usufructu ex rep q'su plurimū
 7 Vlu r habitatione
 7 Usufructuari quēadmodū caueat
 22 Vsuris r fructibus
 C Rubrice infortiani

2 Litione rerum amotar
 3 Admistratōe r piculo tutor
 3 Auctonate r p'sentū tutorū
 6 Acquirenda vel obtinēda h'f ditate
 6 Ad senatusconsultū silanianum
 10 Annua legatis r fideicommissis
 11 Alimentis r cibarijs legatis
 11 Auro r argento legato
 11 Adimendis r transferēdis legat
 12 Ad legem falcidiam
 13 Ad senatusconsultū trebellianum
 15 Assignandis libertis
 15 Ad senatusconsultū tertulianum
 14 Bonorum possessionibus
 14 Bonorum possessione furio
 fo muto rē.
 14 Bonorū possessione p tabulas
 14 Bonorū possessione fm tabulas
 14 Bonorū possessione ex testō milig
 15 Bonis liberorū
 12 Concubinis
 3 Confirmatōe tutore vel cura.
 4 Contrario iudicio tutelle r vii
 li actione
 4 Curatoribus furiosi
 6 Conditioibus institutionū
 12 Conditioib' r demonstratiōib'
 14 Contra tabulas
 14 Collatione bonorū
 14 Cōiungēdis iū emācip. liber' ei'
 14 Carboniano edicto
 10 Ste prelegata
 14 Dotis collatione
 4 Excusationib' r t'pib' carum
 4 Excusatione tutorum
 4 Eo qui p tutore vel curatore
 negocia gesserit
 4 Fideiusorib' r noiatoribus r
 heredibus tuto. r cura.
 10 Fundo instructo iust' o r leg.
 15 Radibus r affinitatib'
 5 Is que in testō relentur
 5 Hereditibus institutis
 11 Is q pene cā in testō relin.
 11 Is que p non scripto hēntur
 11 Dis quibus v'indignis
 2 Is p'sis i reb' totalib' factis
 5 In iusto rupto r irritō testō
 5 Iure deliberandi
 6 Iure codicillorum
 14 Iure patronatus
 2 Iuris agnoscendis
 3 Legitimis tutoribus
 5 Liberta r posthumis
 7 Legatis r fideicommissis. i.
 9 Legatis r fideicommissis. iij.
 9 Legatis r fideicommissis. iij.
 11 Liberatione legata
 14 Legatis p'standis p tabulas to-
 norum possessione penta
 15 Libertis vniuersitatum
 4 Agitratibus p'ueniendis
 6 Adilitari testamento
 10 Actiōe r electione legata
 14 Dequijs a liberis r libertis
 15 Operis libertorum
 10 Ecilio legato
 10 Penū legata
 3 Si petat tutores vel curato.
 3 Qu' ex scō tutor vel curatoz
 4 Quod cum fallo tutore
 6 Quēadmodū testamēta apianē
 13 Quando dies legatorū cedit
 15 Quib' nō ppetit bonorū possessio
 15 Quis ordo i bonorū posses. fuef
 4 Ebus eorum qui sub tutela
 vel cura sunt
 11 Rebus dubijs
 11 Regula carthontana
 1 Oluto matrimonio r quēad-
 modum dos petatur
 1 Si mulier ventris nomine in
 possessio mittatur
 1 Si mulier v'itis noie calpnie cā
 3 Suspectis tutorib' ac curatoz
 6 Si omitta causa testamenti
 6 Si quis aliquē testari p'hibuerit
 10 Seruitute legata

10 Suppellectili legata
 12 Si cui plusq. per. l. falcidiam
 14 Si tabule testamenti extabunt
 14 Si goa parēte fuerit manumiss.
 15 Si tabule testi nulle extabunt
 15 Si qd in fraudē patrōni sciri sit
 15 Successorio edicto
 15 Suis & legitimis heredib.
 3 Aetio.
 3 Testamentaria tutela
 3 Tutorib. & cura. das ab his
 4 Tutellis & rōnibus distrāhēdis
 5 Testamentis & qui testā facere pnt
 10 Tritico vino & olio legato.
 2 Entre inspiciendo
 4 Ubi pupill. educari vel mo-
 rari debeat
 5 Vulgari & pupillari substitutiōe
 10 Vsu & usufructu legato
 13 Ut legator. causa caueat
 13 Ut in possessionē legatorum
 14 Venire in possessionē mittēdo. &
 curatore eius
 15 Unde legitim.
 15 Unde libert.
 15 Unde cognati
 15 Unde vir & vxor
 15 Veteranor. & militum successor.
 15 Ut ex legib. & senatusconsultis bo-
 norum possessio det.
 1 Rubrice. ff. noui.
 1 Qua pluualī arcenda
 2 Ademptione libertatis
 3 Acquirendo rerum dñio
 3 Acquirenda possessione
 5 Aequa quotidiana & estina
 5 Arboribus cedendis
 6 Actionibus & obligationibus
 8 Acceptionib.
 9 Arborum furtim cesarum
 9 Abigens
 10 Accusationibus & inscriptiōib.
 10 Ad legem iuliam maiestatis
 10 Ad legem iuliam de adulterijs

10 Ad legem iuliam de vi publica
 10 Ad legem cornelianā de sicarijs
 10 Ad legem cornelianā de falsis
 10 Ad legem pōpēas de parricidijs
 10 Ad legem iuliam repetundarum
 10 Ad legem iuliam de anona
 10 Ad legem iuliam de vi priuata
 10 Ad legem iuliam peculatus
 10 Ad legem iuliam ambitus
 10 Ad legem iuliam de plagiarijs
 10 Ad senatusconsultum turpitanū
 11 Appellationibus & relationibus
 11 A quibus appellare non lz
 11 Appellationibus recipiendis
 11 An per alium cā appellationis
 11 Apd eū ad quē appellat aliā cāz
 11 Ad municipales & de incolis
 12 Albo scribendo
 12 Administratōe rex ad ciuitatē pri.
 4 Onis iudicis auctate pos.
 10 Bonis dñator.
 10 Bonis eor. qui ante infam.
 motem sibi pseruerunt.
 2 Bullatione retēgenda
 4 Confessio
 4 Confessione tonorum
 4 Curatore bonis dādo
 5 Cloacis
 9 Concussionibus
 9 Crimine expilate hereditatis
 9 Crimine Religionatus
 9 Collegijs illicitis & corporibus
 10 Custodia reor. & exhibitioe
 10 Cadaueribus punito:um
 11 Captiuis & postliminijs reuersis
 11 Castrēi peculio
 12 Censibus
 1 Anno infecto
 1 Donationibus
 1 Donatione cā mortis
 1 Diuersis & tpalib. pscriptiōibus
 6 Doli mali exceptione
 6 Duobus reis constitutēdis
 12 Decariombus & co: filijs

11 Decretis ab ordine faciendis
 22 Auctione libertatis.
 4 Ex qb. casis & possessione ear.
 6 Exceptiōib. & scriptiōibus.
 6 Exceptione rei iudicate.
 6 Exceptione doli mali.
 9 Extraordinarijs criminib.
 9 Extratoribus & expilatoribus.
 11 Eum qui appellanti.
 12 Extraordinarijs cognitionibus.
 2 Fideicommissarijs libertatib.
 5 Fluminib. & qd in flumine
 publico ripa re eius fiat
 5 Fonte
 9 Fideiussorib. & mandatorib.
 9 Furtis.
 7 Furti aduersus nautas
 9 Furtibus balnearijs.
 5 Lande legenda.
 2 Are aureor. annulor.
 5 Interdictis seu exordinaris
 actionibus.
 5 Itinere actus priuato
 8 Iudicatum solui
 9 Incendio. ruina. naufragio
 9 Iniurijs & famosis libellis.
 10 Interdictis & relegatis & reportas
 11 Iure filii.
 12 Iure immunitatis
 2 Ihericali causa
 5 Locis itinibus publicis
 5 Loco publico fruēdo.
 5 Ltero homine exhibendo.
 5 Libertis eritendis seu redacēdis
 6 Litigiosis
 11 Litellio dimissio:is.
 12 Legationibus.
 2 Annumissionibus
 2 Abanumissis vindicta
 2 Abanumissionib. q. seruis.
 2 Abanumissis testamento
 5 Abigando
 12 Abiurib. & honorib.
 2 Abiuribus restituendis.

3
 2 Me statim defunctorum post. quim.
 quennium queratur.
 5 Me vis fiat ei q. i. possessione miss.
 5 Me qd in locolacro fiat
 5 Me qd i loco publico vel itinē fiat
 5 Me qd i flumine publico rippate
 eius fiat quo aliter aqua fluat.
 8 Mouationib. & relegationibus
 11 Nil inuari appellatiōe pendēte
 12 Mundinis.
 1 Peris noui nunciatione.
 12 Operibus publicis
 3 Ablicanis & rectigalibus
 1 Pro soluto
 3 Pro emptore. Pro herede
 3 Pro donato.
 3 Pro relicto.
 3 Pro legato
 3 Pro dote.
 3 Pro suo.
 4 Pro iurlegijs creditorum.
 5 Proecario
 8 Pretorij stipulationibus.
 9 Priuatis delictis
 9 Priuaricationibus.
 9 Popularibus actionibus.
 10 Publicis iudicijs.
 10 Penis
 11 Pūillegijs veteranorum
 12 Pollicitationibus
 12 Proponetis
 2 Si sine manumissioe
 2 Qui & a quibus manumissio
 2 Quibus ad libert. pcla. n. lz
 4 Quib. ex casis in possessionē ear.
 4 Que i fraudē creditorū scā sunt
 5 Quorum tonorum
 5 Quorum legatorum.
 5 Quod vi aut clā
 6 Quorum rerum actio nō datur
 10 Questionibus.
 11 Quis & a quo appellatur.
 11 Quando appellandū sit.
 11 Que sine finē appellatiōe rescidit

4 Exercitoria et institutoria actione
 4 Edictio actionibus
 5 Eo qui pro tutore negotia gerit
 5 Excusationibus et talibus eorum
 5 Excusatione veteranorum
 6 Edicto diui adriani tollendo.
 7 Executione rei iudicate.
 8 Edictio primatorum
 1 Etia ob cyrographaria pecuniam
 pignus teneri
 8 Exceptio seu prescriptionibus.
 8 Exuctionibus.
 8 Emancipationibus liberorum.
 9 Exhibendis vel transferendis reis
 9 Emendatione senorum
 9 Emendatio propinquorum
 2 Illorum minorum.
 2 Idei iussoribus minorum
 2 Formulis et impetratione
 actionum sublati.
 3 Fecio.
 3 Familie heriscunde
 3 Simili regundorum
 4 Fide iussorum remissione eorum.
 5 Fundo totali.
 5 Fidei iussoribus tutor et curator
 6 Furtis et seruo corruptio.
 6 Fideicommissio.
 6 Falsa et adiecta legato vel fidei
 commissio
 7 Fideicommissaria libertatibus
 8 Fructibus et litis expensis.
 8 Fidei iussoribus et mandatoribus.
 9 Falsa moneta.
 9 Famosi libelli
 9 Fenerali abolitione.
 1 Ereticis et manicheis
 1 His qui ad ecclesias pinguunt
 1 His qui ecclesie manumittunt
 1 His qui ad statuas confugiunt.
 2 His qui potentior nomine
 2 His qui vi metus et causa fiant
 2 His qui tenis etatis impetraverunt
 4 Hereditate vel actione vedita.

4 Deuuchis
 5 Hereditibus minorum.
 6 Hereditibus institutis
 6 His quibus ut indignis.
 6 His que pene nomine reliquis
 6 His que sibi non legati seu fidei
 commissi relinquunt.
 6 His qui ante apertas tabulas.
 6 Hereditibus reuocantibus.
 7 His qui non domino manumitti sunt
 7 His qui per metum iudicis non appel
 lauerunt.
 8 His qui in priorum creditorum lo
 co succedunt.
 9 His qui parentes vel liberos occi
 derunt.
 6 His qui sibi ascribant in testamento.
 9 His qui latrones vel criminibus
 reos occultant
 1 Iustitiam codice firmado
 1 Iustitiam codice emendado
 1 Iudeis
 1 Iuris et facti ignorantia.
 2 In ius vocando.
 2 In integrum restitutione minorum
 2 In quibus casibus in integrum restitutio
 necessaria non est.
 2 In integrum restitutione postula
 ta ne quid innouetur
 2 Iureiurando propter calumiam.
 2 Iudicio.
 3 Iurisdictione omnium iudicium. et
 de foro competenti.
 3 In quibus casibus militantes so
 ri prescriptione uti non possunt.
 3 Inofficioso testamento
 3 Inofficioso donationibus.
 3 Inofficioso dotibus.
 4 Iure emphiteutico.
 5 Incestus et inutilibus nuptiis.
 5 Interdicto matrimonio inter pu
 pillum et tutorem vel curatorem
 5 Iure totum.
 5 In quibus casibus in ius tu vel cura.

lor da non potest
 5 In litem iurando
 5 In litem dando tutore vel curatore
 6 Iure aureorum annulorum
 6 Institutionibus et substitutionibus vel
 restitutionibus sub potestate factis
 6 Impuber et aliorum substitutionibus
 6 Iure deliberandi et de adiecta vel
 acquirenda hereditate
 6 Indicta viduitate tollenda
 7 Ingentis et manumissis
 7 Indicta libertate
 7 In quibus casibus cessat legitime fieri.
 8 Interdictio
 8 In quibus casibus ius pignoris tacite
 contrahatur
 8 Iure comitum impetrando
 8 Inutilibus stipulationibus
 8 Ingratis liberis
 8 Infantibus et expositis liberis et fuis
 8 Infirmandis penis celibatus et or
 batus
 8 Iure libertorum
 9 Iniuriis
 1 Legibus et institutionibus principum
 3 Litis contestatione
 3 Lege acqlia
 4 Locato et pducto
 5 Legitima tutela
 6 Libertinis et eorum filiis
 6 Liberis preteritis et exhereditatis.
 6 Legatis
 6 Legitimis hereditibus
 7 Lege fuscia canina tollenda
 7 Latina libertate tollenda
 7 Liberali causa
 7 Longis temporibus scriptis
 8 Litigiosis
 8 Litione pignoris
 9 Liberti exhibendis seu educendis
 1 Andatis principum
 1 Modo mulctarum
 1 Magistratibus municipalium.
 4 Mandatu vel contra

5
 4 Monopolis et puen negociatorum
 5 Magistratibus pueniendis
 8 Mandamissione pignoris
 8 Mortis et donationibus
 9 Miliariis et fuis ppijs se iurandi
 9 Mutatione nominis
 9 Beneficia et mathematicis
 1 Duo codice proponendo
 1 Mona constitutio federici
 1 Me sanctum baptismum iterum.
 1 Memini licere signum saluatoris
 1 Me iudex christiani mancipium
 2 Memini liceat potentioribus
 2 Me fisco vel republica
 2 Megotio gestis
 3 Me quis in sua causa iudicet
 3 Moralibus actionibus
 4 Me viro per marito vel pueniatur
 4 Me filius per patre vel per filio.
 7 Non numerata pecunia
 4 Nautico senore
 4 Mundinis et nouis mercatibus
 4 Mona rectigalia istui non posse
 5 Nuptis
 5 Me fidei iussores totum duntur.
 5 Me per dote mulieris
 5 Malis liberis et matribus eorum
 5 Me tutor vel curator recti. pducit
 6 Necessarii fuis libidibus. vel sibi.
 7 Me re statum functionem post quaque
 num queratur
 7 Ando iure quiritum tollendo
 7 Me rei diuicem templorum
 7 Me liceat in vna eademque causa tertio
 prouocare
 8 Monitionibus et relegationibus
 9 Milli aggeribus non rumpendis
 9 Me sine iussu principibus
 1 Fictio prefeci storio
 1 Officio prefeci pro africa
 1 Officio prefeci vrbis
 1 Officio magistri militum
 1 Officio questoris
 1 Officio magistri officiorum

1 Officio comitis sacrar largitionis
 1 Officio comitis rerum puatarum
 1 Officio comitis sacri pmonis
 1 Officio promissus et legati
 1 Officio comitis orientis
 1 Officio pfecti augustalis
 1 Officio vicarij et pfecti
 1 Officio pretorum
 1 Officio rectoris pvince
 1 Officio pfecti vigili
 1 Officio civilium iudicum
 1 Officio militarium iudicum
 1 Officio diversorum iudicum
 1 Officio ei q vice alicuius iudicis obt.
 1 Officio iudicis alexandrie
 3 Ordine iudiciorum
 6 Operio libertorum
 6 Obsequio pntis pntis a libio
 7 Ordine cognitionum
 8 Operio novi nunciatione
 8 Operibus publicis.
 1 Agantia sacrificijs et templis
 1 Precijs imperatori offerendis
 2 Pactis
 2 Postulando
 2 Procuratoribus
 3 Pedantis iudicibus
 3 Plus petitionibus
 3 Petitione hereditatis
 4 Prohibita sequestratione pecunie
 4 Probationibus
 4 Prolat q agi q silatecipit
 4 Prognostica actione
 4 Per q personas nobis acquirunt
 4 Pro loco
 4 Patribus q filios distraxerunt
 4 Periculo et comodo rei vendite
 4 Pactis inter emptorem et venditorem
 4 Periculo tutorum et curatorum
 5 Predijs vel alijs rebus minorum
 6 Postb. h. d. b. i. m. d. i. a. l. e. x. p. f.
 7 Periculo ei q libertatem inierit
 7 Pro donato

7 Prescriptio legi t. x. v. l. r. an.
 7 Prescriptio. 30. vel .40. anno.
 7 Prens iudicio qui male iudicant
 7 Privilegio fisci.
 7 Privilegio totis
 8 Precario saluiano interdicto
 8 Pignorbibus
 8 Publicis operibus
 8 Pretorio pignore vel in actioibus
 8 Paru pignorum romi causa
 8 Pactipignorum et de comissoria. l.
 rescindenda
 8 Patria potestate
 8 Possessio reuersa et redemptio
 ab hostibus
 9 Privatis carceribus
 9 Penis
 1 Quando libellus principi de la
 te contestata facta
 2 Quib. casis ifamia irrogatur
 2 Qui et aduersus quos integritas re
 stituitur postulat
 2 Quibus ex causis in integrum re
 stitutio maioribus datur
 3 Qui pro sua iurisdicte iudices
 dare dari se possunt
 3 Qui legitas psona hnt in iudicio
 3 Qui ipator iter pupillos et viduas
 3 Qui l. vnicus se sui iudice vedit
 4 Qui fise vel pnat. rebtores cas
 4 Qd cu eo q i al. iuris. vel pte e
 6 Que res vedit no possunt. et qui
 vedit vel emere vetantur
 4 Que res exponari pnt vel n dnt
 4 Qui liceat ab emptone discedere
 5 Qui petant tutores vel curatores
 5 Qui dari tutores pnt
 5 Qui mulier officio tutele fngi pnt
 5 Qui ex facto tutoris vel curatoris
 5 Qui tutores et curatores e. t. n. t.
 5 Qui numero librorum se excusant
 5 Qui morbo se ex.
 5 Qui etate se excusant
 5 Qui numero tutellarum

5 Qui decreto optis non est
 6 Qui dies legati vel fidei iussu cedat
 6 Qui admitti ad bonorum possessio
 nem possunt.
 6 Qui no petentium ptes petentibus
 accesserant
 6 Qui testamenta facere pnt vel no.
 6 Quod admodum testa aperiantur.
 7 Quib. casus accipiunt pnt lib
 7 Qui manumitti no pnt
 7 Qui no pnt ad libertatem puenire
 7 Quib. ad libertatem pclamare n l.
 7 Quib. n obliget logi typis pferi.
 7 Quadriennij perscriptione
 7 Quo et qn iudex intam. pferedz
 7 Quib. res iudicata non nocet
 7 Qui puocare no est necesse
 7 Quor. appellaciones no recipiunt
 7 Qui bonis cedere pnt
 8 Quorum bonorum
 8 Quorum legatorum
 8 Que res pignori obligari pnt
 8 Qui portores i pignorb. pnt
 8 Que sit loga consuetudo
 9 Qui accusare non pnt
 9 Qui civilis actio p iudicet criali
 9 Questionibus
 2 Epulatoib. q sunt i iudicio
 2 Restoe miliu et cop q rei pu
 2 Receptis arbitrio blice
 2 Rescriptis
 2 Rei venditione
 3 Religiosis et sumptibus funerum
 4 Rebus creditis et iurcurando
 4 Rescindenda venditione
 4 Rebus alienis no alienandis
 4 Rem aliena gerentibus no iudici
 4 Rep. pmutatoe et d. pscriptio vbi
 5 Reuocatio actioe et stipulatu actioe
 transsula
 5 Repudij et iudicio d. morib. iud.
 5 Rerum amotarum lata
 9 Repudiando bonorum possessione
 9 Repudianda vel abstinentia p. d. uate

6
 7 Re iudicata
 7 Res inter alios acta vel iudicata
 7 Relationibus
 7 Reuocandis his que sunt i frau
 dem creditorum
 8 Ratiocinijs operum publicorum
 8 Remissione pignorum
 8 Reuocandis donationibus
 9 Raptu virginu honestate seu vidu.
 9 Requirendis rebus
 1 Anima trinitate et fide catho.
 1 Senatus consultus lica
 1 Sacro sanctis ecclesijs et pri
 uilegijs earum
 1 Si stus vel vilitate publicam
 1 Statutis et imaginibus
 2 Si tutor vel curator interuenerit
 2 Si in coi eadem ca in integrum
 restitutio postuletur
 2 Si aduersus rem iudicatam
 2 Si aduersus venditionem pignoris
 2 Si aduersus libertatem
 2 Si aduersus donationem
 2 Si aduersus transactionem
 2 Si aduersus solutionem
 2 Si aduersus dotem
 2 Si aduersus delictum
 2 Si aduersus vscapionem
 2 Si aduersus fiscum
 2 Si aduersus creditorem
 2 Si ut se ab hereditate abstineant
 2 Si ut omitta hereditate vel bono
 rum possessione vel aliquid aliud
 2 Si minor se maioris dixerit
 2 Si lepi in integrum restit. postulet
 2 Si maior factus ratum habuerit
 2 Satisfacendo
 3 Spontis et sumptibus
 3 Seruitutibus et aqua
 4 Si certum petatur
 4 Suffragio
 4 Si fu. extero seu emi madauerit
 4 Si ppe publicas pstationes vedit
 tio facta no fuerit celebrata

4 Si sine censu vel reliquo
 4 Si qd alteri vel sibi sub alie. nole
 4 Si seruus exportandus teniat
 4 Si mancipium ita alienatum sit
 5 Sponsalibus & arrio spofalicio
 5 Si rector: pvince vel ad ea pu.
 5 Si quacumq; pdictus pte vel ad
 eum pertinentes
 5 Si nuptie ex rescripto pncipis pe.
 5 Secundis nuptijs
 5 Si scdo nupserit mulier
 5 Solutio matrimonio & que ad mo.
 dum dos petatur
 5 Si pstante mfunonio dos soluit
 5 Si ex plibus tutorib; vel curato.
 5 Suspectus tutoribus
 5 Si mater idenitatem pmisit
 5 Si p matris voluntatem
 5 Si tutor no gesserit
 5 Si ex falsis allegationibus
 5 Si ignorans rem minoris
 5 Si tutor reipublice ca alerit
 5 Si maior facti rati habuerit alie.
 6 Seruus fugitiuus
 6 Successorio edicto
 6 Si in fraudem patroni
 6 Si quis aliquem testari phibuerit
 6 Si omiffa ca testamenti
 6 Si in l. i. m. h. d. & ex filia nep.
 7 Senatusconsulto claudiao tollendo
 7 Seruo pignori dato manumisso
 7 Seruo coi manumisso
 7 Seruo reipublice manumittendo
 7 Sententia prefector
 7 Sententia prefector piono
 7 Sententia ex periculo recitanda
 7 Sentia & iterlocutioib; diuis ind.
 7 Sententia que sine certa qritate
 7 Sentia q. p. eo qd interest pferit
 7 Si a no competenti iudice
 7 Si am rescindi non posse
 7 Si ples fil vna lnia fuerint pde.
 7 Si ex falsis instio

7 Si pendente appellatione mora
 interuenerit
 7 Si vnus ex plurib; appellauerit
 7 Si de momentanea possessione
 fuerit appellatum
 8 Si pervi vel alio mo pturbata ab
 sentis sit possessio
 8 Saluiano interdicto
 8 Si res aliena pignori data sit
 8 Si atiquor creditor pign; vedit
 8 Si ca iudicet pign; captum sit
 8 Si cois res pignori data sit
 8 Si pignus pignori datum sit
 8 Si vendito pignore agatur
 8 Si vn; ex plib; h. d. creditores
 8 Si pignoris conuentione
 8 Solutionibus & liberationibus
 8 Si re; vel accusator mortu; fuerit
 9 Si quis pperatori maledixerit
 9 Si qd ca cu; tutor fuerit corru.
 9 Sepulcro violato
 9 Seductio & his qui plebez
 9 Si am passio & restitutio
 2 Ransactionibus
 2 Tribus in integroz restiois
 4 Testibus
 5 Testamentaria tutela
 5 Tutoribus vel curatoribus illu.
 strum personar
 5 Tutore vel curatore q n satisfecit
 5 Tutoribus suspectis
 6 Testamento militis
 6 Testis & que ad modum testa ordie
 7 Testamentaria manumissione
 7 Trib; & repatioib; appellatioib;
 8 Tabulis exhibendis
 1 Eteri iure enucleando
 1 Et lite pendite vel post
 1 Et oes ra ciules q militaret
 post administrationem
 2 Et nemo priuatus timo pdis
 2 Et que defunt aduocatis partium
 iudex suppleat
 2 Et nemini liceat sine iudicio auc.

2 Et nemini liceat sine iudice serui.
 2 Ebi & apud que cognitio restiois
 2 Exoribus militu & cor qui.
 3 Et nemo iur; agere cogat vel ac.
 3 Ebi in rem actio
 3 Ebi de ratiocinis agi opz
 3 Ebi de possessione agi opz
 3 Ebi quis decuriali vel cohortali
 3 Ebi ca fiscalis agitur
 3 Ebi de fideicomisso agi opz
 3 Ebi de crimine agi opz
 3 Ebi de hereditate agat
 3 Ebi puentia & certo loco pmisit
 3 Ebi de ca status agi oz
 3 Ebi senatores vel clarissimi viri
 3 Ebi fractu & habitatioe
 4 Et act. ab h. d. & p. h. d. & p. d. & p. d.
 4 Ebi
 4 Ectigalibus & comissio
 5 Et mulier si ante annale spactum
 se marito coniunxit
 5 Ebi petat tutor vel curator
 5 Ebi pupilli educantur
 5 Ebi pupillaribus
 5 Ebi cause post pubertatem
 6 Ebi legitimi & vnde cognati
 6 Ebi liberi
 6 Ebi vir & vxor
 6 Ebi & rep. significatione
 6 Ebi & fructibus legator
 6 Ebi in possessione fideicomissor vel
 legator seruandor ca mittendi
 7 Ebi & liberationis
 7 Ebi & pemptore
 7 Ebi & p donato
 7 Ebi & p dote
 7 Ebi & p herede
 7 Ebi & p transformanda
 7 Ebi & p iudicate
 8 Ebi vi
 8 Ebi possidit
 9 Ebi. certu ipso cris qd terminet
 9 Ebi tonoz raptor
 9 Colla. Rubrica autenticoz

3 Dministrantib; officia in la 26
 cris appellationibus
 4 Appellationibus & intra que
 tempa detet appellari
 6 Apud qd oz cam dicer monachos
 6 Armis
 7 Administrationibus
 8 Appellationib;
 9 Alienatione & emphiteosi
 4 Consulibus
 5 Constitutio q ex ascriptio
 libera natos
 6 Consanguineis & vterinis srib;
 6 Confo q de dignitatibus
 8 Constitutio inonat legem
 9 Collatorib; & alijs caplis
 3 Elenforibus ciuitatam
 6 Depositionibus & denunciatio
 nibus inquilinoz
 7 Duobus reis
 5 Ecclesiasticar rep. mobiliu
 alienatione
 Exhibendis iudicandis reis
 7 Equalitate dotis
 7 Executoribus & qui conueniunt
 9 Ecclesiasticis tutelis
 1 Ebi & mandatoribus
 resolutionibus
 3 Filia an dotata in ista natio
 1 Ebi & falcidia
 5 Ebi q ingrediunt ad appel.
 6 Ebi q ingrediunt monasteria
 6 Nec pstitutio interpretat porem
 8 Nec pstitutio inquat psonem q
 pscriptiones. c. annoz
 9 Ebi & p iudicandis
 2 Ebi & p iudicandis
 2 Ebi & p iudicandis
 5 Ebi & p iudicandis
 6 Ebi & p iudicandis
 6 Ebi & p iudicandis
 7 Ebi & p iudicandis
 9 Ebi & p iudicandis

22 Interdictis collegiis hereticorum
 23 Enonibus
 24 Litigiosis & decima pte litis
 25 Onachio
 26 Batura ordinadoz clicoz
 27 Mandatis principu
 28 Binultraioibz in sacris officiis
 29 On eligendo sedo nubentes
 30 Non alienandis aut pmutan
 31 dis rebus ecclesie
 32 Nulli agricole traditione tenere
 33 illius terram
 34 Nuptiis
 35 Noui operis nuciacione
 36 Neqz viri qd ex dote est
 37 Privilegiis docto
 38 Privilegiis archiepi
 39 Ad oporteat epoz & alios cle
 40 ricos ad ordinatione pduc
 41 Questore
 42 Quibz modis nales effici. limi
 43 Quibz modis nales efficiunt sui
 44 Eferedariis palatii sacri
 45 Restonibz & ea q parit in xj.
 46 mense post mortem viri
 47 Reio pmutendis
 48 Restitucionibus
 49 Restitucionibz fideicomissi
 50 Raptio mulieribz q raptio nubet
 51 Criptum exēplar
 52 Scientias nō soli fideiussor
 53 rem prestant
 54 Sancitissimis epis
 55 Abulatio viceconsulis
 56 Tricente & semisse
 57 Tabellioibus
 58 Testibus
 59 Tpe nō solite pecunie super dote
 60 Testamentis imperfectis
 61 Determinat fit nuer clicoz
 62 At iudices sine qd suffragio
 63 At ecclesia romana. c. annoz
 64 pterip. gad.
 65 Et nullus mutuo agricole tene

at ei terram
 4 At pthocola diuidant in chartis
 5 At pponat nomen iperatois
 6 At n fiat pignoratōes p alijs pls
 7 At de cetero comutationes ecclia
 8 sticap rerum
 9 At ea q vocat insinuata sup clicis
 10 At clici q recedat alijs p eis sub
 11 At in puatis domibz sacra muni
 12 steria nō fiant
 13 At imobilia an nuptiale doatioz
 14 At sacre noue pstitutiones
 15 At clerico sacra de expensis
 16 At nullus fabricet oratorij domū
 17 pter volūtares episcopi
 18 At ab illis tribz & qui super eam
 19 dignitatem sunt
 20 At defuncti seu funera eoz nō in
 21 ur-entur a creditoribz
 22 At vbane ordinarie pfecture
 23 At oēs obediat iudicibz puiciatz
 24 At hi q obligatas se res hēre pio
 25 hibent minoz
 26 At nō luxuriēt p nām
 27 At liberi de cetero auro nō egeat
 28 At clici apd ppos epoz pueni
 29 At sine pphibitōe mtes debui
 30 & creditorico intellā gerāt minoz
 31 At exactione instante dotis
 32 At neqz miles neqz federat
 33 At amisse visiones pscriptioes
 34 habeantur
 35 At cū de appellatiōe cognoscitur
 36 At liceat matri & aule
 37 At diuine iustiones
 38 At spō saluta largitas sit spāl pcr
 39 At litigantes iurent
 40 At iudices nō expectēt sacras iussio
 41 At nulli iudicium liceat habere
 42 loci seruatores
 43 At fratru filij succedant
 44 At differentes iudices
 45 At iuris nautico
 46 Rubrice institutionum

1 Doptionibus
 2 Attiliano tutore
 3 Auctoritate tutorum
 4 Adēptōe legatorum & translatione
 5 fideicommissorum
 6 Assignatōe libertorum
 7 Acquisitione per arrogationem
 8 Accepilationibus
 9 Actionibus
 10 Onorum possessionibus
 11 Honorum vi raptorum
 12 Apitiadiminutione
 13 Curatoribus
 14 Codicillis
 15 Contrahenda emptione
 16 Onationibus
 17 De consensu & obligatione
 18 De duobus reis stipulandi &
 19 promittendi
 20 Divisione stipulationū
 21 Egbz casu manumittere nō lz
 22 Excusationibz tutor
 23 Exheredatione liberorum
 24 Eo cui libertas cā bona adiciuntur
 25 Emptione & venditōe
 26 Exceptionibus
 27 Iudiciaria tutela
 28 Fideicommissariis hereditatibz
 29 Fideiusoribus
 30 Radibz cognationū
 31 Is qui sui vel alieni iuris sunt
 32 Hereditibz instituendis
 33 Hereditate liberorum
 34 Herediti qualitate & differentia
 35 Hereditatibz qab intestato dferat
 36 Officia & iure
 37 Iure naturali gentium & ciuili
 38 Iure personarum
 39 Ingeniis & libertinis
 40 Inofficioso testamento
 41 Iure codicillorum
 42 Inutilis stipulationibus
 43 Iniurijs
 44 Interdictis

8
 1 Tertinis
 2 Lege fuscina cantina tollenda
 3 Legitima agnatorz tutela
 4 Legitima parenti tutela
 5 Legitima patronoz tutela
 6 Lege falcidia
 7 Legatis
 8 Legitima agnatorz successione
 9 Litteraz obligationibz
 10 Locatōe & pductione
 11 Lege aquilia
 12 Illiciti testamento
 13 Mandati
 14 Epitio
 15 Moralibus actionibus
 16 Negationibus
 17 Obligationibz q ex quasi pcr
 18 nascuntur
 19 Obligationibz ex consensu
 20 Obligatoribus q ex relicto nascit
 21 Obligatoribz q ex qñdictionascit
 22 Officio iudicis
 23 Altra potestate
 24 Pupillari substitutione
 25 Per qz personas nobis acqris
 26 Per qz psonas obli. nob acqris
 27 Perpetuis & palibus actionibz
 28 Pena temere litigantium
 29 Per qz personas agere possum
 30 Publicis iudicijs
 31 Quibz mōis ius parte pñt sol.
 32 Qui dari tutores i testō pñt
 33 Quibz mōis tutela finit
 34 Quibz alienare licet vel non
 35 Quibz nō est pmissus facere testm
 36 Quibus mōis testaments infir.
 37 Quibz mōis re pñt obligatio
 38 Quibus modis obligatio tollit
 39 Quod cū eo q in aliena potestate
 40 Erum diuisione
 41 Rebz copalibz & incorpalibz
 42 Replicationibz
 43 Atidatione tatorz & curatorz
 44 Suspectis tutoribz & curatoribz

2 Seruitutib⁹ fclioz rusticor⁹
 2 Signi reb⁹ p fideicomissuz relictis
 3 Senatusconsulto tertulliano
 3 Senatusconsulto orphiciano
 3 Successione cognator⁹
 3 Seruili cognatione
 3 Successione libertor⁹
 3 Successione litorum sublata
 3 Stipulatione seruator⁹
 3 Societate
 4 Si quadruplex paup⁹ fecisse dicat⁹
 4 Satisfactionibus
 1 Atellis
 2 Testamentis ordinandis
 2 Testamento miliari
 2 Sufractu
 2 Usu et habitatione
 2 Usucapitib⁹ et logi tps p⁹cri.
 2 Vulgari substitutione
 3 Verbor⁹ obligationibus
 4 Altorum raptor⁹
 1 Prece triu libror⁹. C.
 10 Anona et tributis
 10 Apocis publicis
 10 Alibetis
 10 Auri publici psecutorib⁹
 10 Argenti p⁹cio qd thesaur⁹ ifertur
 10 Auro coronario
 11 Annonis ciuilibus
 11 Administratione rez publicaruz
 11 Aque ductu
 11 Alexandria primatib⁹
 11 Armoz v⁹ p⁹ suo pncipe iterdict⁹
 11 Agricolis censitis et colonis sit
 11 Agricolis imicipiis dñicis v⁹ fi
 12 Agentibus in rebus scilib⁹
 12 Apparitorib⁹ pfectoz pretorio
 12 Apparitorib⁹ magistror⁹ milituz
 12 Apparitorib⁹ p⁹culis et legati
 12 Apparitorib⁹ comitis orientis
 12 Apparitorib⁹ prefectis annone
 10 Onis vacatib⁹ et corporatib⁹
 10 Conuictiois et rebitoribus
 10 Capiendis et distractibus pi

moribus et tributor⁹
 10 Canone largitionaliu titulorum
 10 Conditis in publicis horreis
 10 Collatione doator⁹ vel reuelator⁹
 10 Collatione eris
 11 Classibus
 11 Curialib⁹ vrbis rome
 11 Collegiatis
 11 Canone frumentario vrbis rome
 11 Capitate ciuitu censib⁹ eximeda
 11 Colonis palestinis
 11 Colonis tracensibus
 11 Colonis illiricis
 11 Censib⁹ censitorib⁹ pectorib⁹ et i spe.
 11 Collatione fudom partitionia
 11 Collatione fudom partitionia
 11 Collatorib⁹ et pcuratorib⁹ p⁹ d. fi.
 11 Collatorib⁹ fudom fiscalis vel rei p.
 11 Lib⁹ s ex loco dñe si vel p⁹seio.
 12 Collatorib⁹ et i p⁹gedis ad h⁹ p⁹cu
 12 Consistorianis militibus. nisi
 12 Comitib⁹ et tributis scolarum
 12 Comitibus rei militaris
 12 Comitibus et archiatris sacri palatij
 12 Comitibus q pcuratores p⁹ti
 12 Curiosis
 12 Comitibus p⁹storianis
 12 Castrensi peculio militum
 12 Castrensiis ministertariis
 12 Commercea
 12 Comitib⁹ q prouin. re.
 12 Castrensi oinz palatinor⁹ peculio
 12 Curia publi. et agaris et pangariis
 12 Coartatibus pncipibus
 10 Elatoribus
 10 Defensoribus
 10 Discussoribus
 10 Decretis decurionum
 10 Decurionibus et filijs eoz
 11 Debitoribus ciuiliuz
 11 Diuersis p⁹disio
 12 Dignitatibus
 12 Domestici et pectoribus
 12 Decanis

12 Desertoib⁹ et occultatoribus.
 12 Diuersis officiis raptorib⁹ iudici
 10 Factoribus tributorib⁹
 10 Excusatorib⁹ muneris
 10 Excusatorib⁹ arificum
 11 Expensio ludonuz
 12 Equetri dignitate.
 12 Exactione et traslatioe militariuz
 12 Executorib⁹ vel exactorib⁹.
 13 Errogatoe militaris anone
 10 Ide istoz et iure asse fiscal⁹
 10 Fiscalib⁹ v⁹ iuris
 10 Gliffa. et queadmoduz pa.
 11 ter p his teneatur
 11 Frumeto vrbis pstanti.
 11 Frumeto alexandrino.
 11 Sabriensisibus.
 11 Fundis limitosis et terris et palu
 11 dimibus p⁹culis
 11 Fundis patrimonialibus.
 11 Fugitiuis colonis patrimoniali
 11 bus et emphiteoticis.
 11 Fundis reipublice
 11 Fundis et saltibus
 11 Filijs officialium militariu q in
 11 tello mori.
 11 Radiatoribus
 11 Brege dominico.
 10 Io q ex publicis roib⁹ mu
 10 tua pecunia fenestrem acceperit.
 10 Idis q se defendit.
 10 Honorib⁹ no p⁹nuadis
 10 Idis q spote miera pub. suscipiut
 10 Idis q a pncipe vacatores accepit
 10 Idis q numero libror⁹ vel paup
 10 tate excusatores meruerit.
 10 Idis q no p⁹pleto stipendijs
 10 Idis q exilio dati vel sunt amoff.
 10 Idis q ex publica collatoe illata
 10 sunt non v⁹ iure.
 11 Donozarorum cepiculis.
 11 Idis qui ex officio quod admini
 11 uerunt conueniant.

12 Idis qui in sacro palatio.
 10 Are fisci
 10 Inditionibus
 10 Imponenda lucretiozum
 10 rescriptione
 10 Incol et vbi domiciliu hie videat⁹
 10 et his qui studiozum ca in alia ci
 10 uitate degunt
 10 Infamibus
 10 Inenarchis.
 10 Immunitate nemini concededa
 11 Iure reipublice
 11 In quibus causis coloni censiti
 11 dominos accusare possunt
 10 Ibertinis.
 10 Legationibus.
 11 Lustralis auri collatione
 11 Locatores dñor⁹ ciuiliu v⁹ fiscaliu
 12 Locoz et itin⁹ custodia.
 12 Lucris aduocatorum.
 10 Anticipibus et originariis.
 10 Munerib⁹ patrimoniozum
 10 Mulierib⁹ i quo loco mu
 10 nera serui congruentia
 11 Bethalaris et metalis et procu
 11 ratoribus metalorum.
 11 Durilegalis et ginetariis
 11 Metropoli terito.
 11 Mendicantibus validis.
 11 Mauma
 11 Macipis et colonis p⁹imodialis
 12 Magistris sebrineoz
 12 Militari veste.
 12 Messoribus.
 12 Metatis et epidemetis.
 10 E fise et qua v⁹ didit⁹ cat
 10 Ne ope a collatorib⁹ erigat⁹
 11 Manicularijs.
 11 Mutibus non excusan dis
 11 Ne qd oneri publico imponat.
 11 Mausagis.
 11 Nulli licere in frenis et selis mar
 11 garitas et smaragdos.
 11 Maus liberinis.

Mortis feudozum.
 Nec iuramento firmanda
 Per quos fiat inuestitura
 Pace tenenda et ei violatoribus
 Pignore dato quid iuris sit.
 Prohibita alienatio feudi p^o lotharii
 Prohibita feudi alienatio p^o federici
 Pugna
 Si feudū dare possunt.
 Qui successores feudum
 Quo tempore miles inuestitu-
 ram petere debeat.
 Quib⁹ modis feudū amittatur.
 Qui successores teneantur.
 Quod admodū feudū ad filiā ptineat
 Quib⁹ modis feudū constitui potest.
 Quid sit inuestitura feudi
 Quid precedere debeat inuestitura
 an fidelitas
 Qual⁹ vassall⁹ iurare deat fidelitatem
 Qual⁹ olim feudū potest alienari.
 Quis dicat⁹ d⁹ marchio
 Que sit p^oma cā bñficij amittendi
 Qui testes sunt necessarii ad pbādā
 nonam inuestiturā.
 Quid iur⁹ sit si p^o alienationē feudi
 Qualiter dñs de p^orietate p^ouocetur
 Que sint regalie.
 Quot testes sint necessarii ad pbādā
 ingratitudinē feudi.
 Accessione feudi.
 Si d⁹ inuestitura scā dñs p^oteat
 Si p^otrouersia fuerit i inuestitura
 Si de feudo defuncti
 Si ep^o vel abbas vel abbatissa
 Successione frat⁹.
 Si de inuestitura inter bñs et vassallū
 lis oritur
 Si de feudo p^otrouersia fuerit.
 Si de feudo vassallus ab aliquo iter
 pellatus fuerit
 Si negatū fuerit bñficiū a vassallo.
 Si vassall⁹ feudo p^ouat cui deat d⁹feri
 Si vassallus feudi conditionē nega-

uerit ex certa scientia
 Vassallo decrepire etatis qui fe-
 dum refutauit
 Vassallo qui cōstitutionem
 lotharij secundū alienauerit.
 Vassalomilite q arma bellica d⁹posuit
 Rubrice iuris canonici
 Die p^omo scilēdū q decretū nō dñt
 gñt p^o Ricas. Sz i tres principales
 partes. Quap^o p^oia p^oiet cētū et vnaz
 distictōes et sub q^olibet distictōe cap^o
 tula. Scda p^o p^oinet. xxxvj. cās et s^o
 q^olibet cā qōnes et sub qōnibus cap^o
 tula. et. xxiij. cā a. q. iij. v. q^olibet q. iij.
 it^o ponitur tractat⁹ de p^oia qui dñt
 dist^o i. vij. distictōes. et s^o q^olibet di. ca
 pitula. Tertia p^o s^o p^oleatōe. q^o di
 uidit⁹ i. v. distictōes. et s^o q^olibet di. ca
 pitula. Alij d^o lib⁹ iur⁹ canonici p^o
 nent Ricas que sequuntur.
 Rubrice decretalium.
 Censurōib⁹ inq^osinōib⁹ et de
 nunciacionibus.
 Adulterio stupro.
 Alienatōe iudicij mutādū cā scā
 Apostasia
 Appellationibus et recusatōib⁹
 relationibus
 Arbitris
 Auctoritate et vsu palij
 Ap^olino et eius effectū.
 Bigamis ordinādis vel nō
 Alimariobus.
 Capellis monachorū et aliorū
 religiosorum.
 Causa possessionis et p^orietatis
 Celebratōe missarū et sacro eucha
 ristie et diuinitis officijs
 Censib⁹ exatōib⁹ et pcuratōib⁹
 Cohabitatōe clericorū et mulierū
 Clandestina desponsatione
 Clericis coniugatis
 Clericis nō residentibus
 Clerico egrotante

Clerico pugnantis in duello
 Clerico pegrinis nō admittēdis
 Clerico renatore
 Clerico percussore
 Clerico nō ordinato ministrante
 Clerico excoicato deposito vel in
 terdicto ministrante
 Clerico per saltum p^omotio
 Clerico q ordies furtiue suscepit
 Cognatione spūali
 Cognatione legali
 Collusione detegenda
 Comodato
 Concessione p^obende et ecclesie nō
 vacantis
 Conditōib⁹ apposis i m^ouōio
 Confessio
 Confirmatione vult vel inuult
 Constitutōibus
 Consuetudine
 Corpe viciatō non ordinandis
 Coniugio leprosorū
 Coniugio seruorum
 Cōsanguinitate et affinitate
 Conuersione ecclesie vel altaris.
 Conuersione p^ogatorum
 Conuersione infidelū
 Crimine falsi
 Custodia eucharistie crismatis et
 aliorum sacrorū
 Ecclis p^omicis et oblatōib⁹
 Debitis puerorū
 Deposito
 Desponsatione imputerū
 Dilatationibus
 Dimissis
 Dolo et contumacia
 Donatōibus
 Donatōib⁹ iter viri et vxorem
 Q q ordines furtiue suscepit
 Ecclesijs edificandis vel re-
 parandis
 Electione et electi p^oate
 Emptione et venditōe
 Eo q cognouit p^oanguis vxor⁹ sue
 Eo qui duxit in matrimoniu quā
 poluit per adulterium
 Eo q mittit in p^oscā rei suande
 Etate et q^olitate et ordie p^oscitēdop
 Exceptionibus
 Excessibus prelatoz
 Exco
 Feudis
 Fide instrumentorum
 Fideiusoribus
 Filijs p^oxyterorum
 Foro competent
 Frigidis et maleficijs
 Furtis
 Hereticis
 Homicidio volūta. vel casuali
 Hic q filios p^ouos occidit
 Hic que vi metus re cā sunt
 Hic q fuit a p^olat sine p^osentu ca.
 Hic q sunt a maiori parte cap^oli
 Ades et saracenis
 Immunitate ecclesiarū
 Infatib⁹ et laquidīs exp^oscit
 In integram restōne
 Iniurijs et dāno dato
 Indictis
 Inreturando
 Iuramento calōnie
 Iure patronatus
 Institutionibus
 Inu contestatione
 Libelli oblatione
 Lite pendēte nūq^o mouetur
 Locato et conducto
 Magistris et ne aliquid erigāt
 p^o docendo
 Obatōitate et obedientia
 Obalicio clericis
 Obfūmōio d^oto s^o iterdictū ecclesie
 Obatūis p^otionibus
 Otis ex libero ventre
 Ne clericis vel monaci secu-
 larib⁹ negocijs se imiscant.

5 Me prelati vices suas
 5 Me sede vacante aliqd innouetur
 5 Mon ordinato ministrante clero
 5 Moni operto nūciatione
 2 Oblatione libelli
 1 Obligatio ad ratiocinia
 3 Obseruatione ieiuniorum
 1 Officio archidiaconi
 1 Officio archiepiscopi
 1 Officio puniti
 1 Officio sacriste
 1 Officio custodis
 1 Officio vicarii
 1 Officio et potestate iudicis delegati
 1 Officio legati
 1 Officio iudicis
 1 Officio iudicis ordinarij
 1 Ordinato ab episcopo qui renūciante
 2 Ordine cognitionis episcopi
 1 Actis
 3 Parrochialis et alienis parrochianis
 3 Peculio clericorum
 5 Penus
 5 Penitentie et remissionibus
 2 Peregrinationibus
 3 Pignoribus et alijs cautionibus
 3 Plus petitionibus
 1 Postulatione prelatorum
 1 Postulando
 3 Prebendis et dignitatibus
 3 Precarijs
 3 Presbytero non baptizato
 2 Prescriptiombus
 5 Privilegijs et excessibz privilegia
 2 Presumptionibus
 2 Probationibus
 2 Procuratorijs
 5 Purgatione canonica
 5 Purgatione vulgari
 3 Purificatione post partum
 4 Et clerici vel noventes matrimonium contrahere possunt
 4 Qui filij sunt legitimi

4 Qui matrimonium accusare possunt
 5 Aporibus incendiarijs et violatoribus ecclesiarum
 3 Rebz ecclesie alienandis vel non
 1 Renunciatione
 3 Regularibus et transiuntibus ad religionem
 5 Regulis iuris
 3 Religiosis domibus et episcopo sint ibi
 3 Reliquijs et veneratione sanctorum
 3 Rerum permutatione
 1 Rescriptis et eorum participationibus
 2 Restitutione spoliatorum
 1 Acta vinctione
 1 Sacris iterandis vel non
 5 Sagitarijs
 5 Scismatibus
 1 Scrutinio in ordine faciendo
 4 Secundis nuptijs
 2 Sententia et re iudicata
 5 Sententia excommunicationis
 3 Sepulturis
 3 Sequestratione possessionum
 1 Servis non ordi. et eorum manumissis
 5 Simonia et ne aliquid per spirituales libus exigatur et promittatur
 1 Sindico
 3 Solutionibus
 5 Soutlegijs
 4 Sponsalibus et matrimonio
 4 Sponsa duorum
 3 Statu monachorum et canonico regularium
 3 Successionibus ab intestato
 1 Summa trinitate et fide catholica
 1 Supplenda negligentia prelatorum
 1 Empibz et glitate ordinandorum
 3 Testis et volumis voluntatis
 2 Testibus et attestacionibus
 2 Testibus cogendis vel non
 5 Torneamentis
 1 Transactionibus
 1 Translatione prelatorum
 1 Treuga et pace
 1 Sciatis corpe ordinandis vel non

5 Verborum significatione
 3 Vita et honestate clericorum
 3 Voto et voti redemptione
 5 Vsuris
 2 Et lite non contestata
 3 Et ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur
 2 Et lite pendente nil innouetur
 Sequitur divisio decretalis
 C Versus
 Prima creat clericos. offi. pparat inde
 Altera iudicij euz regit. appellat
 Tertia de vita. scilicet testatq. mentis
 Quarta qra. vocat. et q. spectat ad illud
 Quinta criminibz. penas. iungere curat
 C Rubrice libro. vi. decretalium
 Rburis
 Appellationibus
 Accusationibus et inquisitionibus denunciationibus
 Igamis
 Institutionibus
 Consuetudine
 Confessis
 Clericis conjugatis
 Clericis non residentibus
 Clerico egrotante vel debilitato
 Concessione ecclesie. et pbede non vacans
 Capellis monachorum
 Censibus et exactionibus
 Consecratione ecclesie vel altaris
 Cognatione spirituali
 Olo et contumacia
 Decimis
 Desponsatione impuberum
 Lectione et electi potestate
 Etate et qualitate et ordine presciendi
 Eo qui mittitur in possessionem causa rei seruande
 Exceptionibus
 Excessionibus prelatorum et subditorum
 Illis presbyterorum et alijs illegitime natis

12
 Foro competent
 Is qui vi metus et causa sunt
 Hereticis
 Homicidio
 A integritate restitutione
 Iudicis
 Juramento calunie
 Juratando
 Institutionibus
 Iure patronatus
 Immunitate ecclesiarum
 In iurijs et dano dato
 Iuris contestatione
 Altoritate et obedientia
 E sede vacante aliqd innouetur
 Ne clerici vel monachi
 Ficio vicarij
 Officio et potestate iudicis delegati
 Officio legati
 Officio ordinarij
 Ostulatione prelatorum
 Pactis
 Procuratoribus et pscriptiombus
 Prebendis
 Privilegijs
 Penus
 Penitentie et remissionibus
 Escriptis
 Renunciatione
 Restitutione spoliatorum
 Rebus ecclesie non alienandis
 Rerum permutatione
 Regularibus
 Religiosis domibus
 Reliquijs et veneratione sanctorum
 Regulis iuris
 Summa trinitate et fide catholica
 Supplenda negligentia prelatorum
 Sententia et re iudicata
 Sepulturis
 Statu regularium
 Sponsalibus et matrimonio
 Scismatibus

Sententia excoicationis
 Empoibus ordinationum
 Testibus
 Testamentis
 Lite pendente nihil innouetur
 Vita et honestate clericorum
 Voto et voti redemptione

Aluris

Verborum significatione

De Rubrice clementinarum

De Pellationibus

De Testimonio

De Aua possessionis et proprietatis

De Concessione prebende

De Censibus

De Celebratione missarum

De Consanguinitate et affinitate

De Volo et contumacia

De Decimis

De Lectione

De Lite et qualitate

De Exceptionibus

De Excessibus prelatorum

De Oro competentis

De Erexis

De Homicidio

De Integritate restitutione

De Iudicijs

De Iure iurando

De Iure patronatus

De Immunitate ecclesiarum

De Iudeis et Saracenis

De Agistis

De Sicio vicarij

De Officio delegati

De Officio ordinarij

De Robationibus

De Prebendis et dignitatibus

De Privilegijs

De Penus

De Procuratoribus

De Penitentijs et remissionibus

De Scriptis

De Renunciatione

De Reb^e ecclesie non alienandis

De Rerum permutatione

De Regularibus

De Religiosis communibus

De Reliquijs et veneratione sanctorum

De Anima trinitate

De Supplenda negligentia flatu

De Sequestratione possessionis

De Sententia et re iudicata

De Sepulchris

De Statu monachorum

De Sententia excommunicationis

De Testibus

De Testamentis

De Lite pendente

De Vita et honestate clericorum

De Aluris

De Verborum significatione

FINIS

Incipit Summa Angelica per quod
 dam viros doctissimos eiusdem p
 fessionis nouissime reuista: diligen
 tiusq; non mediocri ad primu explar
 ipsius Re. pa. fra. Angeli coparata
 Cum corrector vito alie non nulle
 hactenus ipse in multis depaui
 te corrupteq; fuerit

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse

Abbas dicitur esse
 dictio. Re. q. no. aliter cet symonia
 ter. est in. c. licet. el. iij. de symo.

Abbas dicitur esse
 Abbas vna abbas possit esse duo
 bus monasterijs seu duabus ecclesijs cu
 raz aiaz hntib? Re. q. no sine disp
 satione pape: nisi vnu monasteriu aut
 ecclia dependeat ex alia vel adinuice
 sint annexa vt in. c. vlt. in fi. de re. co.

Abbas dicitur esse
 Abbas possit solentiter populo
 bndictione dare. Re. q. in ecclia q ei
 pleno iure ptinent pot post missaz
 vesperoz et matutina officia. Alibi
 aut publice ac per vias non pot ni
 si ex spali privilegio ei concedat vt in
 c. abbas de puleg. lib. vj.

Abbas dicitur esse
 Abbatum possit bndicere paramen
 ta: et que vide. j. bndictio. s. i. et ij.

Abbas dicitur esse
 Abbatum possit ordines conferre: et
 vide. j. ordo. ij. in pnc.

Abbas dicitur esse
 Abbas possit absolueri suos
 monachos. Re. q. sic ab oibus pctis
 et censuris: nisi spaliter alteri a iure
 reseruent. et lz pa. in. c. monaci. de
 sen. excō. teneat q no pot absolueri
 nisi ab excoicatione p iniectione ma
 nuum in psonaz ecclesiasticam. Tu n
 tene q pot vt. j. absolutio. i. s. ij.

Abbas dicitur esse
 Abbas possit pphere suo monacho
 ne confiteat epo vel et penitentiario
 Re. fm Ia. de lau. in sum. q no. Ad
 limito nisi sit exep? vel aliud heat
 per privilegium a papa.

Abbas dicitur esse
 Abbas possit dispelare cum
 monachis sup irregularitate. Re. q. sic
 sup irregularitate qua puerit recipi
 endo ordines in excoicatione: facti in
 memoria vel iuris perita no bntes.
 et h qn graue et notabile facti no fuit
 siue ipse irregularitate incurrerunt
 an ingressus religionis siue p fcs coes
 opi. doc. i. c. cu illoz de sen. ex. i. alia
 aut irregularitib? non pot de iure

- edē vt no. hosti. 2 pa. i. d. c. cū illoz. facit regula: q̄ a iure cōi de reg. iur. lib. vi. nisi vbi ius ex pte ei cedat.
- 15 **U**trum possit dispensare euz monachis in votis factis ante ingressum religionis. R. q̄ sic vt no. gl. in c. noluit xxiii. q. v. De votis i religione factis vide. i. totum. ij. §. iiii.
- 16 **U**trum possit dispensare cum monachis irregularibus vide. §. dispensatio. §. viii.
- 17 **U**trum possit cedere monacho vsus alicuius rei vel administrationis. R. fm Inno. i. c. fi. q. cle. vel vo. q̄ pōt concedere certos redditus monacho vnde viuat. 2 dīc Jo. an. i regula: n̄ est obligatoriu. de reg. iur. li. vi. valet statutu monasterij vt p indumētiis 2 alijs necessarijs glqz monachoz recipiat certu qd. s. vt possit dispensare ad habitū 2 disponere nō p̄sist ne possit ei auferri qn suo supiori placuerit nō pōt cedere: et cū lnia pape c. cum ad monasteriū de sta. mona.
- 18 **U**trum possit expellere monachos suos. R. q̄ nō fm Pa. i. d. c. euz ad monasteriū. per. c. fi. de regul. quod vult vt fugiuos regnat 2 cogat. eos ad suū redire monasteriū si pōt eos tenere absqz graui scādalo vel salte prouideat eis te alio loco religioso eiusdē ordinis vbi ad agendā pniaz deputent 2 necessaria eis ministrēt.
- 19 **U**trum possit licētiare ad aliā religionē. vide. §. religiosus. §. xxxiij.
- 20 **Q**uid de bonis illi monaci quez abbas de facto expulsi. vide. §. monasteriū. §. vi.
- 21 **U**trum possit dare licētiā monacho stādī separate i aliq̄ cella. R. q̄ sic: dūmō ex iusta cā 2 infra scripta monasterij s. nō est. vt i. c. vi. xx. q. iiii.
- 22 **U**trum possit corrigere monachos suos. R. q̄ sic. nec tenet i hoc require

re p̄siliū sui capituli fm Pa. in. c. iohannes. de regula.

Utrum obligat abbas. R. q̄ vltra 25 alios monachos obligat ad curā aia ruz sibi subiectaz: 2 monasterij ac reruz ipsi 2 magna negligētia ē peccatum mortale. vt. §. negligētia. §. i.

Utrum liget suo statuto etiā cum eo 24 uentu facto. R. fm Pa. i. d. c. cū ad monasteriū. q̄ nō. 2 dicit. Jo. an. i. d. regula. Nō est obligatoriu q̄ etiā si iurasset seruare 2 reuocatio l3 sit p̄iur. Ex quo p3 q̄ l3 iurauerit p̄iorem cum p̄uentur aut alium officiales potest reuocare: q̄ abbas monacho suo i aliquo nō potest obligari. sicut nec dominus seruo. l. iterpositas i fi. C. de transac.

Utrum teneat ire ad sinodum. R. q̄ 25 sic si habz pplm: vel capellas habentes pplm etiā si ipse sit exemptus dūmodo capelle seu populus nō sit exemptus. alio nō. c. quod super his. d. ma. 2 obe. 2 quod ibi no.

Utrum possit prioratibus ecclesijs 26 administrationibz aut qbuslibz alijs beneficijs nonas pensiones iponere aut veteres augere aut ad mēfaz sua p̄dca applicare. R. q̄ si nec glz ali p̄lati 2 regulari cle. vnica. d. sup. ne. §. i.

Utrum possit p̄stare clericos i eccle 27 sio i qbus hz ius p̄ionat. R. q̄ nō sine p̄sensu capli. c. ea noscit: d. hys q̄ si. a. pla. nisi ex approbata p̄suetudine vel p̄uilegio aliō hēat vt ibi.

Abbatissa debet eligi a monasterio i

quo p̄ficienda est in qua electio ne nullas admitti nisi compleuerit xij. annū. 2 sit p̄fessa tacite vel expresse. 2 eligēda d3 compleuerit. xx. annū 2 cē p̄fessa exp̄sse ordinē regularē. Idē dicit de p̄orissa p̄ quā mo

nastrum regis. cuius electio si due partes p̄uēt ad eaz accedit qn per scrutiniū procedit. nulla exceptione aut appellatiōe admissa est p̄firmāda. Si vō nulla ad duas ptes accessit. tūc nō obstat publicatione scrutiniū 2 electione p̄nt alie accedere ad eā q̄ h3 maiorē p̄tē totius capli q̄ si ad duas ptes accessit. si obstat quo cūqz p̄firmet. 2 q̄ vocat ad eas diriges in h̄mōi electionibz nisi se abstineat ab his p̄ q̄ discordia pōt exoriri vel exorta nutrit: sunt excoicari ipso facto. Et hec locū h̄nt nedum i monasterijs religionis approbate. verū et in mulieribus q̄ fm quāda p̄uinciaz p̄suetudines nec p̄p̄is reuocant. nec p̄fessionē faciūt regularē s. viuūt vt in ecclesijs secularibz canonici regulares. hec no. i. c. idēntatibz. d. elec. lib. vi. d. quo habet. §. excoicatio. vij. calu. xvj.

1 **U**trum possit p̄firmari. vide. §. confirmatio. §. iiii.

2 **U**trum debeat b̄ndicere. R. q̄ sic vbi est p̄suetudo q̄ si nō faciat se b̄ndicere infra annū a sua p̄firmatiōe cōputatū vbi est p̄suetudo q̄ b̄ndicere si eā rōnabilis subit cadit ipso facto a iure suo cle. attēdentes de sta. mo.

3 **U**trum possit quocunqz die b̄ndicere. R. fm glo. in d. cle. attēdentes q̄ sic.

4 **U**trum abbatissa possit ecclesias cōferre 2 b̄ndicere 2 instituire clericos in ecclesijs sui monasterij. R. glo. i. c. dilecta. de maio. 2 obe. q̄ sic de p̄sensu sui capli post suaz confirmationem.

5 **U**trum possit abbatissa excoicare ab officio suspēdere vel interdicare. R. q̄ non fm glo. i. d. c. dilecta: q̄ hec p̄tinet ad clauus c. tāta d. exco. pla. p̄dōt tñ a b̄nficio 2 ab officio monachos 2 clericos suspēdere 2 prohibere

ne celebret in eius ecclesijs. s. tñ tal suspensio non est p̄prie suspensio fm Pa. in. d. c. dilecta q̄ si celebret nō essent irregulares elici celebrantes.

Utrum possit p̄dicare moniales bene 6 dicere p̄fessionē audire 2 h̄mōi. R. q̄ si pōt aliqd facere qd p̄tineat ad aliquid ordinē vt p3 i. c. noua. d. p̄. 2 re. p̄dōt tñ i matutinis euāgelij legere vñ et diaconisse appellant. xxviij. q. i. diaconissaz. Et etiam moniales seu subditas monere 2 exortari.

Utrum abbatissa volēs log cū aliquo 7 deat eē associata. R. q̄ sic saltē p̄ uolū mōchā. xvij. q. ij. diffinim. 2. c. i. r. eadē. q. d. q̄ due vltres dñt eē **U**trum abbatissa pōt exire p̄ hona 8 gio faciēdo. habes. §. mōial. §. iij.

Borsum procuras homicida est 2 q

sterilitatis tenena. pcurat peccat mortaliter. c. alqñ. 2. c. seq. xxx. q. ij. Et si animat erat fetor p̄uiri capite q̄ re homicida. Si vō inanimat erat si nobis hoc facit p̄te bonoz amissa relegatur. Si vō ignobilis dānatur i metallū. ff. d. pe. l. si quis aliqd. §. qui abortiōis.

Prognatio legus vel cōstitutionis

tribus de causis. **U**trum p̄pter p̄suetudinē p̄tā. xxxi. di. an triē nū illi. de testa. §. ii. **U**trum p̄p̄ b̄n parē successionem tpoz. xxxiij. di. c. fraternitas tuz vbi ter d̄fceri n̄ f̄t t̄p̄s q̄b̄ nō solū m̄rita s3 corpa ipsa d̄fcerūt diffractionis illi n̄ patit manere cēlū. **U**trum p̄p̄ emergētia mala lxiij. di. §. v. ex in fi. vbi exēpli d̄ ser p̄tē eneo quē. **U**trum orles bona fecit i tentōe. **U**trum bona itētiōe distruxit.

Wsens causa reipublice vt ambasciatores

huiusmodi multa habet privilegia
 Sed nungd illi qui data opa & af-
 fectate etiā ea reipublice sunt abntel
 gaudeat illa privilegia. p. q. nō vt. l.
 & q. data. ff. ex qb? cau. ma. & l. pe. C.
 quo & quando iudex. & l. vniuersi. C.
 de legatib? fm vna lec. Et aduer-
 te q. ille q. in officio modici valoris
 absens est ea reipublice presumit af-
 fectate & data opa abesse. ter. est sin-
 gularis in l. spadonē. s. si. ff. d. exen-
 m. sequit hoc Ludo. de ro. i. no. & fa-
 cit p. clericos abntes q. vt ampliores
 obineat dignitates stant cu cardina-
 lib? Et ambafiatores tenentur resti-
 tuere expensas comunitati qui stant
 pluri? expedit volote vel voluntate
 sua. vt in d. l. & qui data.

Abolutio

Abolutio primo ab ex-
 coicatioe vtz
 possit ipendi a nō sacerdote. p.
 fm monal. ut. excoicatio qd duplex
 est ipsius abolutio. Una q. perti-
 net ad for? pniatē. Et hec solū a sacer-
 dotibus potest ipendi. vt i. c. canonica.
 de sen. excom. Et sic intelligo Inno.
 in. c. quāto de plic. Et sic est que p-
 tinet mere ad for? pntiosum. Et huius-
 modi abolutio potest committi diaco-
 no & scriptorib? clericis. Et de hac in-
 tellige gl. in. c. pastoralis. de offi. or.
 que vult vt et laicus absoluat. d. quo
 dic vt. j. abolutio. iij. s. xvij. Ita ni
 q. abolutus a talibus opz postea ab-
 soluat iterū a sacerdote de pma ab-
 solutione rōne mortalis pti pp qd
 fuit excoicatus. Rō fm Inno. i. d. c.
 quāto. & in. c. fina. de exco. p. rēla. qz
 pertinet ad ptiem clauū que solis
 sacerdotibus date sunt. rr. di. s. l. x-
 vj. di. s. illud autē. & c. bene. & de p-
 niten. & remis. noua.

1. Etz ois sacerdos possit absolue

ab excoicatioe minori a iure quā qd
 incurrit participādo locutione & hu-
 iusmodi. p. q. nō. sed solū ppi? ebs
 vel curat? vel hñs licentiā ab eis vel
 a papa. ar. c. nuper. s. in secūda. de
 sen. exco. vbi etiā archiepo in pui-
 cia. s. extra suā diocesim declaratur
 nō licere intellige nisi dum visitat vt
 in. c. perpetuo. de censib. lib. vi. ergo
 multominus alijs. concor. Innoc. &
 l. docti. in. d. c. nuper.

2. Etz ppius eps vel curat? possit
 absolue ab oi excoicatioe maiori
 lata a iure. p. fm Inno. in. d. c. nup-
 q. tā a minori qz a maiori potest absol-
 uere ppi? ebs vel ppi? sacerdos nisi
 in casibus in qb? pdiat canonis libi
 abolutionē reseruat vel alteri. & cū
 ipso pcor. l. do. ibidē vbi est qñ ter.
 expressus. & hāc opt. tenet theologi.
 vt in dir. lib. iij. ti. iij. inter quos est
 scūs Bona. i. iij. di. xviij. q. vlt. & s. a-
 ctus Tho. eadē di. ar. vlt. q. i. similē
 sūmiste: vt Bona. l. i. excoicatio. &
 lūma cōse. tit. xxiij. s. lxxv. li. iij. &
 Jo. de saxonā in sua sūmati. absolu-
 tio. p. ius t3 pau. i. c. monaci. & c. mu-
 lieres. de sen. exco. & gl. i. c. si eps. de
 pe. & remis. quā sequit gemi. ibidem
 & etiā glo. videt in cle. attēdentes. de
 sta. regu. & in cle. vnica. de cōsang. &
 affi. & sede. p. l. xiiij. Ego pūlo q. sa-
 cerdos ppi? eā opimōne sequat q. si
 bi videt in illo casu magis expedire
 saluti ipsi? penitētijs: vel cōtati fide-
 liuz: q. vtrāqz potest tenere. Et pma de
 subtilitate iuris mihi p. terior. Et i-
 tellige nisi eps sibi abolutionē a ta-
 li excoicatioe reseruasset spāliter: qz
 tunc ppius sacerdos nō posset ab-
 soluere vltatino dicam infra casus.
 Aduerte etiā quia episcopis solis
 conceditur abolutio ab excoicatioe

pro violenta infectione manus i per-
 sonā ecclesiasticā. vt i. d. c. mulieres
 c. ea noscitur. & c. puenit. qñ iniuria est
 leuior: vel qñ excoicatus adire nō potest
 papā. Et sic inferior nō absoluit ab
 ea nisi cui spāliter pceditur: vt abba
 tiz & hñs de quo. j. excoicatio. v. ca-
 su. i. s. xrvij. cu3 sequen.

4. Etz idē sit dicendū de excoicatioe
 statutor? pūcialiū pcelioz aut sino-
 dalium: seu q. faciūt legati in suis lega-
 tionib? p. dir. vbi. s. q. Bull. dicit
 q. sic. Et est vt sicut vult pau. in. c.
 graue. de pbe. in gl. Et loquit ipse
 de epos: qz t3 q. pertinet ad epm abso-
 lutio. Et addit etiā si incurrat i alie
 na diocesi a subdito suo. & etiā si sta-
 tutū esset pfirmatum per papam fm
 Jo. an. in. c. ex frequētib? de isti. &
 ibi pau. p. rōne: qz ex quo cōditores
 nō sibi nec alijs reseruauit videtur
 alijs pcessisse gnil. autē intellige etiā
 de ppijs sacerdotibus ex quo exci-
 pit religiosos qbus est phibitū a ta-
 libus sentētijs pūcialibus aut sino-
 dalibus absolue. cle. religiosi. de p-
 uile. & sic tene fm q. dicit in pte. q.

5. Etz idē sit dicendū de suspensioe
 aut interdicto qd iponitur a iure: aut
 p statuta pūcialia sinodalia vel le-
 gator? p. gl. i. d. c. graue q. sic. ex quo
 pdiat canonis non reseruauit. facit
 glo. in. c. si quis. el. i. xvi. q. vij. glo.
 tamē in cle. de pte. limita. teruz qñ
 suspensio non h3 tps determinatum
 qz quādo h3 tps determinatum nul-
 lus inferior absolue potest. & tam se-
 quitur Car. ibi & pau. in. c. tam lris.
 de testi. de quo dic vt. j. suspensio. iij.
 s. i. sed que sunt in iure reseruata pa-
 pe vide. j. excoicatio. v. que aut epos
 vide excoicatio. vi. & a quibus alijs
 possunt absolue. excoicatio. vij.

3
 Etz in mentis articulo cōstitutus 6
 possit absolui ab excoicatioe vel ipedi-
 tus: & quis potest absolue. vide. j. ab-
 olutio. iij. s. xvi. & xviij.

Quis absoluat exemptū ab excoi-
 catione vide. j. exemptus. s. vi.

Etz ille q. incurrit ex cōz in vna 8
 diocesi ibi hñs domicilij: postea trās-
 fert se ad aliā diocesim possit absolui a
 prefata excoe ab epos vel curato illi?
 diocesi ad quā se trāsulit. p. s. ri.
 in. iij. di. xviij. ar. ix. q. v. q. sic i. ex-
 coicatio est a iure vel per statuta quo
 nūc qz: & nō sit reseruata per pdiatōe
 arg. d. c. nup. qd nō distinguit an sit
 pcta in diocesi vel alibi. scūs si esset
 ad hoie: vel si pdiatō canonis sibi re-
 seruasset: tunc nō posset. l. doc idē
 t3 Jo. an. & p. an. in. d. c. ex frequen-
 tib? quo ad episcopos.

Abolutio

Secūdo ab-
 excoicatioe
 que ē ab hoie seu iudice a quo
 potest ipendi. p. q. regularit ab illo po-
 test q. ea tūlit: q. regulariter qui potest
 soluere potest & ligare: & e contrario. xxiij.
 q. i. si p. etrus. & xxi. di. inferior. ff.
 de re iudi. l. qui p. dēnare. & ff. d. reg.
 in. l. nemo. la. i. de p. di. i. verbūm:
 fallit regula h3 in. vi. casib? Et p. i-
 mmo i delegato pape q. iobediētē sue
 sūe potest excoicare & post annū a sua
 sūa diffinitū nō potest absolue: vt de
 offi. dele. c. querēt i ibi dicit Inno. q.
 si excoicat delegatus pape an diffi-
 nitū sūa sūp vltz ad diffinitū sūa
 sūa: & et post vltz ad annū absolue
 poterit qz ppetua est iuridictio suaz
 vt in. c. gratū. & c. l3. eo. ti. q. ea que
 ad ius rescribunt debent esse ppetua
 C. de di. re. l. fallo. & hoc idem t3 glo.
 in. d. c. querent. Et Secūdo in eo
 qui postqz excoicauit incidit ipse in
 a iij

maiores excoicationē. xxiij. q. i. au-
diunt. de hoc vide. j. excoicatio. vl.
Secus si in minore q. posset. de sen.
exco. duob. de de. excom. m. si cele-
biat. ¶ Tertius in incediaro. vide. j.
excoicatio. v. casu. v. ¶ Quartus in
sua lata ab inferiore: s. confirmata ex
certa scientia per papā. Ad itelligere
sua que est ab homine fin. Jo. an. in
c. ex frequentibus. de insti. Ro. q. oia
nostra facim. q. b. auctoritate iparti-
mur. c. si aplice. de pteb. li. vi. c. de
vere. in. enu. l. i. §. oia. Sec. si sine cer-
ta scientia aut cāe cognitōe confirmat
vel si sua esset per statutu: q. quanti-
cūq. pfirmati poterit inferior absol-
ueret. nisi papa in pfirmatōe sibi vl'
alij referuasset sicut de alijs q. sūt in
re. vt. s. dictū est in pcedenti. c. s. iij.
¶ Quintus de illo q. excoicauit et nō
est sacerdos: qui s. possit absolvere d.
absolutōe que p. tinet ad for. p. tentio-
sum: nō tñ de illa q. p. tinet ad for. pe-
nitētiāle. d. quo dic. vt. s. absolō p. io
¶ Sextus ē in illo cui papa mādāt vt
aliquē excoicet sine aliqua cāe cogni-
tione: q. talis ē merus executor. et iō
absolvere nō poterit. ar. c. sup. q. nō nō
et. c. h. de offi. dele. Sec. si mādasset
cāe cognitōe. q. tñc posset absolue
arg. c. verbū. de pe. di. l. hoc no. lo. et
Arch. xxi. di. inferior. et hosti. et ber.
in. c. l. cum inferior. de maio. et obe.
¶ Sed qd. si papa mādāt simplr vt
sūaz excoicatiois i aliquē ferat. p. in
no. i. d. c. h. q. nō d. ē ferf. nisi cāe
cognitōe et monitōe pmissa. ij. q. i.
nō. et. c. sacro. de sen. exco. et facit gl.
in. d. c. h. Ad dū tñ q. si stat. papam
cognouisse d. cā q. tñc ad ei' mādātū
sine alia cognitiōe d. ferre sūaz. l.
de q. re. ff. de iudi. et sūr. dicendū ē d.
sua quā alij pnt p. aliū ferre hoc tñ

Jo. an. et pau. i. d. c. h. tenet q. p. tale
mandatū simplr factū nō pcedit ac-
cessorie iurisditio. q. uis pau. dicat q.
opinio vin. q. dicit q. dat iurisditio
cū papa mādāt aliq. spūale ex. curi
am: puta vt excoicet: valde eq. ego
credo q. et si sit eq. tñ sit vior p. ma. et
iō ad intentionē pape sit recurrēdū
que p. sba mādātū pōt. de p. bēdi. Et
si cā cāe cognitiōe mādātū vtputa q.
dicit. Intellerim. q. talis et. q. mādātū
dam. veritate cognitū vt excoices et.
tūc absolvere poterit. secus si dicat
q. certificati sumus q. talis et. Ideo
mādāmus quatenus excoices et. tūc
a talī non poterit absolvere.
¶ Altrū archieps possit absolvere a et
sua excois epi sui suffraganei. Altrū
alioz inferiorz q. q. uis sunt de sua p.
uinciat: nō tñ sunt d. sua diocesi. p. q.
nō. c. romana. et. c. venerabilib. de
sen. exco. li. vi. nisi qñ hoc hz p. sueta
do vel qñ ad eū appellatū ē. de quo
dic. vt i. dictio. c. et. l. c. ad reprimēdā
de offi. or. et. c. per tuas. de sen. exco.
¶ Altrū ep. possit absolvere excoicā
tum a suo inferiore: puta archidia-
co et h. mōi. p. fm. inno. i. c. cum ab
ecclesiā. de offi. or. q. sic etiā non p.
missa satisfactio: q. ordinari est to-
tas diocesis. vt in. c. i. d. offi. or. c. d.
iurisd. om. in. l. h. Itē q. tales officia-
les dicunt vicarij epoz. d. offi. arch.
c. i. lxx. di. nō debere. Altrū facit tñ
ep. q. iurisditio nō ferat sūa
subditis. de excel. pla. c. ij. et de offi.
or. c. quāto. Ad itellige vt nō possint ab
epo absolvere: tūc nō posset d. offi.
archi. c. dilecto. et tē op. Inno. est
cōis doc. q. uis alij d. dicit vt no. pa.
in. d. c. cū ab ecclesiā. et hāc teneas.
¶ Quid si ep. cōmittit alicui vices

suas. An talis valeat absolue supra
dictos in. s. pcedētī sicut ep. p. p.
dir. li. iij. ti. v. q. non: nisi hoc expse
cōcedat. ar. de pe. et re. si ep. li. vi. de
pcur. q. agendū. li. vi. et si diceret cō-
mittim. nobis vices nostras et i. hia
que spūale mandatū exigunt: q. i. tali
mandato maiora et grauora non ve-
nūt q. in cōmissione sunt expsa cle.
nō pōt. de pcur. q. istud ē mai. q. ab
solue simplr: q. si cū iuria inferioris
excoicatos a seyl a suis inferiorib. ab-
soluere. p. q. nō in his q. requirūt cāe
cognitiōe: q. vt dicit Inno. i. c. no-
uit. de offi. le. de cā cognoscē nō pōt
nisi sed ep. p. tribunali. ar. ij. q. iij. ab-
lutio. s. hoc in aliena diocesi nō pōt
facere. ix. q. ij. c. epm. et alijs plurib.
c. eundē. q. hoc vt nō hēat licētiā
epi diocelani: vt in eisdē. c. di. fallit
hoc in ep. expulso q. petita licētiā q.
uis nō obtenta ab ep. in cui' dioceli
est pōt sedere p. tribunali et exercere
iurisditioē supra suos subditos: dū
mō nō trahat eos vltra duas dietas
a fine sue diocelis qui nō fuerunt ex-
pulsos seu fautores aut p. liatores
cle. vnica. de fo. ppe. In his autē que
nō requirūt cāe cognitiōe pōt. q. q.
sunt volūtariē iurisditiois pnt vbiq.
exerceri. ar. l. oēs. p. o. fules. ff. d. off.
pcon. et le. Legatus autē a latere. an.
possit dic. vt in. c. nouit. et. c. excoicā
de offi. le. q. nō me extendo cū hodie
multa habeāt a papa: q. b. credit qñ
nulli sit iudiciū. j. legat. §. 4. et. s.
¶ Altrū mortuo vel amoto excoicato-
re caplm successor: aut ille ad quem
eius p. tinet iurisditio possit absolvere
quos p. dessor potuiss. p. q. sic. ter.
est in. c. si ep. el. ij. xi. q. iij. et. c. vni-
co. de maio. et obe. lib. vi.

4
¶ Altrū participas in crimine
io sit absoluedus ab excoicatore illi
cui participado incurrit maiorez ex-
coicationē. p. q. sic. c. nup. d. sen. ex.
de quo dic. vt. j. excoicatio. viij. §. i.
¶ Absolvere q. pōt ex offi. in certis
casib. illos qui pp. violentiā manuū
injectionē cū psonā ecclesiasticā ex-
coicati sunt pōt alijs cōmittere abso-
lutionē si viderit expedire. c. h. de of-
fi. or. Idēz dic. de quocūq. q. ex offi.
ordinarie p. tatis pōt absolvere. simi-
liter dic. de illo cui est cōmissus a pa-
pa rōne dignitatis. secus si rōne pso-
ne vt in. d. c. si. no. glo.

¶ Absolutio. Tertio quo
admodum
absoluedi ab excoicatioe. De
q. non d. esse p. dionalis aliter non
valeret. c. actus. de regu. iur. lib. vi.
ergo fiat absoluta.
¶ Altrū teneat q. seruauit certā formā
in absoluedo. p. q. sic. l. v. ¶ Pri-
mū q. faciat illū iurare q. p. bit mā-
datis ipi' absoluetis. c. ex tenore. de
sen. ex. L. unitat hoc hug. i. criminib.
horrendis nō in leuib. et placet.
¶ Scdm q. anteqz absoluat sufficit
entē p. tēt emendā leuē iuxta p. prias
facultates. c. porro. et. c. pochianos.
de sen. exco. et quod dic. vt. j. §. ix. et. xx.
¶ Tertū vt absoluat cū p. sal. et oio-
ne dñica et alijs p. lue. s. absolutione
p. luea vt in. c. a nobis. el. ij. de sen. ex.
¶ Quartū q. precipiat ei: ne vnqz fa-
ciat illū canonē: q. quē faciēdo in
currit et cōez. d. c. ex tenore. Intellige
nisi casib. p. cessis a iure: q. nemī bñ
ficiū iurj ē auferēdū vt i. ane. d. nup.
§. h. q. d. et ff. d. re iud. l. iij. §. si q.
p. dēnar. Et ita q. p. cessit clericiū mū-
gēduz ē ne vnqz clerici p. cessit mū-
mādātū p. lue: vt cā d. s. c. i. o. i. et h. mōi
a iij

Consuetudo etiam huius videtur quod semina
da est masculis sed non feminis nec in
multis iuvenibus perferuntur in iudicio. **¶** Qui
tamen quod videtur ab absolute iurisdictione relaxa
re iurisdictionem contra obsequium iste modus prior
dicat aliquem psalmum vel orationem digne fore
dicat. Saluum fac finem tuum etc. etc. **¶**
Digne exaudi orationem meam. **¶** Et cla
me ad te veniat. **¶** Dominus robustum. **¶**
et cum spiritu tuo oratio. **¶** De cuius populo est mi
sereri spiritus. **¶** peccare suscipere deprecationem
nostram et huius famulum tuum quem excusis ca
tholica perstrigit miseratione tue pietatis ab
soluat per christum nostrum amicum. **¶** Deum dicat
Ego te absolvo a vinculo ex ceteris quibus
incurristi propter tales causas et restituio te
2 sacris ecclesie. In nomine patris etc.
¶ Et absolute teneat si non servetur
per scripta forma: videtur quod non quia
forma scripta exacta diligenter servanda
est ita ut nec ordo prepositus. c. c.
cui dilecta. de rescriptis. et alij si gl. al
legatis ibidem. **¶** Sed ego dico disti
guendo quod si absolute sit ab homine alicui
commissa sub tali forma non videtur nisi for
ma servetur facit. c. si. et quod ibi non. de
pbe. r. c. pruden. i. **¶** de offi. del.
r. q. q. omittit forma data ab homine
nulla competet iurisdictione: et propterea
non valet actus deficiente potestate. **¶** Si
vero absolute competat alicui de iure
vel simpliciter committatur tunc quod de quibus
non sit servata forma scripta dicitur vta
tur aliquo ab absolute iurisdictione vel relaxa
tionis vt. s. dicitur est. **¶** r. q. q. in ab
solutione ab excusatione sicut et in ex
cusatione nulla est forma substantia
lis a iure vt non. i. c. i. de sen. excus. lib.
vi. i. c. i. de iudi. facit. i. q. iij. c. i. Ita
tenet. **¶** Sof. vt non. **¶** Panor. in. c. si. s.
restit. spol. et idem. **¶** Inno. in. d. c. c. u. s.
dilecta et sic patet quod absolute solo
bo facta et sic intellige finem dictam

distinctionem. **¶** Jo. et archi. i. c. c. per
mus. xxiij. q. iij. **¶** Inno. et d. o. i. c. c. u.
desideres de sen. excus. qui tenet quod ab
solutio ab excusatione solo abso
luta et sed peccat qui ea non servat que
pateri nisi ex roabili causa omittat. **¶** Sil
ter absolute ab excusatione sive in
sta sive iniusta tunc quo ad ecclesiam mu
ltares. c. ois de reg. in. quia iura sunt
priora ad absoluendum quod ad liga
dum. c. p. d. deret. l. di. et no. i. d. c. c. u. s.
desideres. r. c. ex litteris de pba.
¶ Et papa salutem: vel ad oculum
recipiente excusationem absoluit ab excu
municatione. **¶** r. q. non nisi sic faciendo
intendat absoluere. **¶** elem. si sumus po
titer. de sen. excus. et nisi exprimat non de
bet reputari absolute finem **¶** Inno. i. c.
cui soli essimus. de p. i. i. l.
¶ An episcopus vel alius inferior a papa pos
sit absoluere excusationem recipiendo eum
ad oculum vel salutando. **¶** r. Inno. i. d.
c. c. u. s. oli elem. **¶** q. non: sed oportet quod
videtur aliquo abso tenore absolute
ne. **¶** concordat glo. i. d. c. c. u. s. desideres i
s. si. et c. ois opt. de c. i. d. c. c. u. s. de
res. et in. de cle. si sumus. et sic dicat ego
absolvo te a tali excusatione et restituio
te sacris ecclesie. In nomine patris etc.
¶ Et ab episcopo licet possit absolui. **¶** r. **¶**
R. i. l. iij. di. v. iij. ar. x. q. iij. q. si fieri
est in. c. q. to. iij. q. v. et ibi glo. et i. c. de
manifesta. iij. q. iij. q. qui erit absolute
recepti licet nisi alio pater de mente.
¶ Et absens possit absolui per pcur
ratorum. **¶** r. Jo. an. c. qui ad agendum
percur. li. vi. et archi. i. c. eos q. de sen.
excus. li. vi. et spe. ti. de pcur. tenet quod
sic. **¶** Sed ego credo vix finem **¶** Inno. in
d. c. c. u. s. desideres qui subest iusta causa
alias non. vt sup. p. i. d. c. c. u. s. cum de
desideres de sen. excus.
¶ Et inuitus possit absolui ab excu
municatione

municatione. **¶** r. q. fuerit multe opti
ta theologorum. i. iij. di. v. iij. et canonum
statu. in. c. ab excusatione de rescri. r. c.
significasti. **¶** de co. qui dicit in. v. quia
pol. p. adul. r. in. c. i. de sent. excus.
li. vi. s. placet mihi opti. que dicit quod
potest ex causa rationabili et quod videtur ex
cusatio non potest excusatio et nocet
coitatu. propter participationem. et hoc non.
¶ r. p. a. i. c. aplice. de excep. qui dicit quod
ubi imminet utilitas ecclesiastica ex ab
solutione seu ipedit ordinatio ecclesie
si non absoluitur. tunc est absoluedus
etiam iniustus. facit. c. venies. el. iij. de
testi. **¶** Si in absolute sine causa etiam tunc
absoluitur: sicut in potestate prela
ti fuit excusare etiam iniustus. sic et re
uocare. par enim ius est ligandi et sol
uendi. de pe. di. i. verbum.
¶ Et excusatus possit alium ab
soluere. vide excusatio vlti. s. r. i. c.
¶ Et excusatus qui se offert ad iustitiam
debet absolui. **¶** r. q. sic si compe
tes cautio de p. d. i. i. i. p. s. t. ut non
obstante p. d. i. i. i. p. s. t. ut non
uerfarij de ap. c. q. fronte. **¶** Fallit hoc
i. cau. qui excusatur: dicit excusatio
nis finem esse nullam. non petit absolui
ad cautelam quod tunc si aduersarius di
cerat eum excusatum p. manifesta offen
sa. et p. ter infra terminum octo dierum
tunc non potest absolui nisi p. sufficientem
p. ter emenda. vt. i. c. soler de sen. ex. li.
vi. fac. c. o. d. o. d. s. sol. et quod ibi non.
¶ Et ligatur pluribus excusationibus
teneatur ois causas exprimere. **¶** r. pan.
in. c. cum pro ea de sen. ex. **¶** Et autem
libet ea de per se sufficiebat ad excu
municationem. **¶** r. eplu. de eo. qui fac
rapina causa effractione ecclesie q. est ex
cusatur. **¶** Statuto episcopi et canonis. **¶** Statu
to propter rapinam. **¶** Et canonem propter ef
fractionem. et sic quilibet videtur principi

paliter considerata. et sic non tunc absolute
tio ois non expressio. quod superior non in
tendebat absoluere nisi pro causa expre
sa. argu. opti. i. c. officij. eo. ti. et in. c.
ex pte de offi. or. nisi petisset genera
liter absolute ab ois excusatio
nibus et generaliter fuisse processum quod si fi
eri non debeat nisi specialiter exprimat in fa
cta et. **¶** Si vero fuit excusatus solum
vna excusatione: s. propter plures
causas: tunc dicendum quod aut vna causa
se sufficit: et tunc si expressit causam suf
ficiem: tunc absolute. ar. c. sup. litteris
de rescrip. **¶** Et ois de per se non
sufficit: sed si in iure sic: tunc non te
net absolute nisi oibus expressis.
¶ Et ligatur a pluribus iudiciis de
beat ab oibus absolui. **¶** r. q. sic et sem
per debet vitari donec ab oibus sit ab
solui. **¶** Et vni ois committit ab
solutionem. Ita non. de c. i. d. c. officio.
nisi sit superior iudicium secundum **¶** R.
ear. in. iij. disti. viij.
¶ Et absolute obtenta ex falsa causa
valeat. **¶** r. fin. **¶** Inno. i. c. ex pte de of.
ordi. q. non. iij. q. iij. c. iij. **¶** R. o. quia tal
non intendit absoluere. **¶** fa. glo. in. c. q. s.
sup. his re. si. i. i. r. u. et d. c. c. u. s. p. causa.
¶ Et dubitans de excusatione de
beat petere absolute. **¶** r. si habet co
moditate absolute et nullum sibi im
net preiudicium debet: quod in dubio in
rior potest eligenda. c. inuenio de sp. o.
Si vero non habet commoditates talenunc
aut hec dubitatio puenit ex p. b. i. l.
causae: sic petere tenetur. **¶** Et autem proue
nit ex leui. et sic debet deponere dubium
nec tenetur petere. ar. in. c. inquisitioni
de sen. excus. q. si non potest deponere
dubium: tunc debet petere absolute
nem ratione iam dicta.
¶ Et mortui qui signa p. r. i. c. i. o. s. i. a
ostendit sit absoluedus. **¶** r. q. sic. c. a

uobis el secundo. de sen. excō. r nō ni
fi. ab eo qui de iure poterat rel d ei
mādato. vt i. d. c. sed nūquid exhu
mabitur co. pus. R. q. nō. si ē sepul
tū in ecclia als sic. r sepeliretur in ec
clia. Et de ista materia vide i. d. c. a
nobis. el. ij. per docto.

15 **Q**uādo teneatur heredes. vide
i. heres. s. iij.

16 **Q**uid absoluet ille qui legitimo
tenet impedimēto ne possit adire eum
qui de iure poterat eum absolvere vt
papā epīm r quūvismodi. R. q. d. cū
iūgi q. cessante tali impedimento q. p
mūz cōmode poterit adhibere eū qui
illū poterat absolvere offerēdo se ei
parere mādato. Intelligit nisi impe
dimētū sit p. p. p. m. i. c. q. d. nō
de sen. ex. q. si nō fecerit. itē in eādē
reincidet excoicationē. Sicut i. illi q
absoluti fuerūt a sede aplica v. l. lega
tis q. mādat eis vt aliquib. sepeliret
r passio iniuriā satisfaciāt. c. eos q. d
sen. ex. li. vi. Et i. o. an. ibidē. vt reci
tat. P. d. i. c. porro. d. sen. ex. extendit
hoc ad quēcūq. q. absoluti cū onere
p. n. t. d. i. c. rel satisfaciēdi alicui q. re
icidit si nō facit q. d. mū. cōmode po
terit. s. nō credo rē fm i. o. mo. vii
dñi d. rota. ppter dictū i. o. mo. dicūt
q. absoluti ab auditoze si se nō rep. sen
tat nō est excoicat. s. excoicatus.

17 **S**ed ex hoc dubitat q. pōt absol
uere excoicant dētūm tali impedi
mento. R. q. si est i. periculo mori q.
libet sacerdos pōt p. i. m. o. i. c. a. n. o.
bis. el. ij. r. c. factis. de sentē. excom.
r. p. d. u. i. d. c. a. nobis t. q. ēt laicus
pōt absolvere talē ab excoicatione r
est glo. ibidē. r. i. c. pastoralis. i. s. pre
terea. de off. ord. Et iura q. vidēt
ria dicūt intelligēda de peccat. nō d. ex
coicatione. Et hoc rē si epī vel pro

prii sacerdos. aut alteri p. n. t. a habet
ri nō possit. Si vō retineat aliquo le
gitimo impedimēto alto a piculo mor
tis q. s. ē regredus. vt no. i. m. r. legē
pa. in. c. de cetero. d. sen. excō. r. si ad
eū mittere nō pōt fm inno. in. c. i. re
sen. ex. sacerdos p. n. t. absoluet. r. h
locū habent tam in excoimunicatio
ne iuris q. hois. d. c. eos.

Quid aut sit impedimētū legitimi
mū vide. j. excoicatio. v. casu p. mo.
s. l. r. quis sit i. periculo moris. v.
de. j. mora. s. vi.

Et absoluto p. v. m. vel mēti ex
rota valeat. R. q. nō. vide. j. excoica
tio. vij. casu. xvij. de absolutioe pec
cat. vide. j. p. s. s. i. o. v. i. p. n. r. j. iter
rogationes. i. m. f.

Sed nūq. excoicatus propter
dñi d. p. p. i. a. i. facere anteq. absol
uat. R. q. si sic potest. Si vō nō pōt
d. p. i. a. i. facere idonea cautione q. satis
faciet cū ad p. i. u. i. o. r. e. t. n. i. c. t. for. m. a. z.
vt i. c. ex. p. i. e. el. p. m. o. de verb. signi. r.
d. c. o. d. o. a. r. d. u. s. aliter peccat qui ab
soluit. Sunt ēt casus in quib. nō va
let absolutio ante satisfactionē. de q.
bus. j. excoicatio. vij. casu. vltio. s. ij.

Alii talis qui non potest satisfacere
teneatur cedere bonis anteq. ab
soluatur. R. q. de rigore iuris sic si
aduersarius extigit. vt no. in. d. c. o. d. o.
ardus. In consuetudine dico q. non s.
sufficiat p. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. q. t. e. n. e. f. i. c. i. d. i. c. v. r.
j. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. i. s. p. e. r. t. o. t. u. m.

Cui applicabit satisfactio pecu
naria p. i. n. t. e. c. t. o. e. i. c. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. u. R. q. si
fuit i. religioz applicabit monaste
rio ar. xij. q. i. si dicatio r. s. t. a. m. m. o.
c. cū ad monasteriū. i. r. i. s. o. si vero
fuit in clīcū. i. p. s. i. c. l. i. c. o. applicabit. ni
si fecit i. i. n. i. u. r. i. a. e. c. c. l. i. e. p. p. u. l. l. a. r. i. o.
quia tunc etiam ecclesia agere pote

rit p. iniuria. i. s. t. i. d. e. i. n. i. u. r. i. a. s. i. c. o. i. P. u. o.
r. h. i. c. e. t. i. a. m. e. c. c. l. i. e. s. a. t. i. s. f. i. e. t.

Aceptio personarum s.
aler. secunda
sede tractat de acceptione per
sonarū est iniuria q. p. s. o. n. a. p. e. r. s. o.
ne p. s. t. e. r. t. u. r. i. n. p. s. e. r. e. d. o. e. i. a. l. i. q. d. q. d. e. r.
debito iusticie alteri est p. s. e. r. e. n. d. u. i. r. o.
ne alicui. p. d. i. t. i. o. n. i. s. t. r. a. s. i. t. o. n. e. n. o. c. o.
gruentis ad ipsaz rem eritis circa p.
sonaz. puta diuitiaz p. t. a. t. i. o. n. e. t. e. r. r. e. n. e. s.
vel cognitiois carnalior. r. nō ob me
ritum ei. ad ipsaz rem. r. h. i. c. p. z. v. t. s. i. t.
acceptio p. s. o. n. e. q. o. p. z. **P**rimo il
lud q. d. p. s. t. e. r. t. u. r. s. i. t. e. r. d. e. b. i. t. o. c. o. n. f. e. r. e. n.
d. u. z. q. z. si nō esset ex debito posset esse
acceptio p. s. o. n. a. z. q. z. t. a. l. i. d. i. a. n. n. o. n. l. z.
mibi facere q. d. volo s. e. z. de nico q.
nō teneo dare alicui. **S**ecdo opz
q. nō attendat ad meritū r. p. u. e. n. i. e. n.
tiam illius cui dat convenientē r. e. t. q.
datur nō solum ad alta nō p. g. r. u. e. n.
tia ad ipsam rē puta parentela potē
tiam. diuitias. r. h. m. o. i.

Alii sit apud deū. R. q. nō ar
r. e. r. i. j. q. i. i. j. s. i. e. u. t. s. a. n. c. t. u. r. d. e. p. s. e. d. i. s. t.
i. i. j. n. e. c. q. u. e. q. d. d. e. i. n. d. i. n. o. u. i. t. d. e. p. b. e.
venerabilis. vbi d. nō generis nobi
litas sed virtutis i. t. e. q. z. h. o. n. e. s. t. a. s. g. r. a.
tūm deo faciunt.

Alii d. b. e. a. t. e. s. s. e. a. p. u. d. h. o. i. e. s. R.
q. nō. t. i. r. d. i. c. v. l. i. t. l. i. j. d. i. s. s. a. c. r. o. z.
i. j. q. v. s. i. q. u. i. s. p. s. y. r. e. r. t. v. j. q. i. j. s. u. m.
m. o. d. e. r. e. r. d. c. v. n. e. r. a. b. i. l. i. s.

In q. b. p. b. i. d. e. f. a. c. c. e. p. t. i. o. p. s. o. n. a. z.
R. q. in. v. i. j. **P**rimo in p. n. i. e. i. m.
p. o. s. i. t. i. o. n. e. r. x. v. j. q. v. j. s. a. c. e. r. d. o. s. **S**e
cundo in s. i. n. i. e. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. i. j. q. i. r. n. e.
c. e. s. s. e. **T**erno i. b. i. s. q. s. i. t. f. i. d. e. l. x. i. r.
q. i. j. s. i. **Q**uarto in h. o. s. p. i. t. i. u. r. e. c. e.
p. t. i. o. n. e. r. i. j. d. i. q. e. l. e. a. m. **Q**uinto
in e. l. e. m. o. s. y. n. a. z. l. a. r. g. i. t. i. o. n. e. r. v. j. q. i. s. i.
c. u. p. i. o. **S**exto in i. u. d. i. c. i. s. d. e. r. e. g. u.

6
i. u. r. i. o. in i. u. d. i. c. i. s. l. i. v. j. **S**eptimo
in p. m. o. t. i. o. n. e. d. i. g. n. i. t. a. t. i. d. c. v. n. e. r. a.
b. i. l. i. s. r. i. l. d. i. s. t. i. n. n. o. l. o. c. a. r. c. m. u. l. t. i.
Octavo in e. x. h. i. b. i. t. i. o. n. e. h. o. n. o. r. i. s.
Alii p. m. o. u. e. r. e. a. l. i. q. u. e. a. d. d. i. g. n. i. t. a. t. e. z. p. p. t. e. r. p. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. e. s. i. t. a. c. c. e. p. t. i. o.
p. s. o. n. a. z. R. fm. a. l. e. x. v. b. i. s. q. s. i. t. b. i. n.
f. i. c. i. a. t. p. a. l. i. a. r. s. p. i. u. a. l. i. a. **I**n c. o. l. l. a. t. i. o. n. e. b. i. n.
f. i. c. i. s. t. p. a. l. i. o. s. c. u. i. n. o. e. s. t. a. m. m. e. r. i. t. u. s. s. p. i. u. a. l. e.
l. z. i. l. l. u. d. p. s. e. r. r. e. i. n. i. u. r. i. a. p. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. i. s.
si b. o. n. u. s. e. s. t. q. z. c. o. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. s. e. s. t. b. i. n.
f. i. c. i. t. z. f. a. c. i. e. s. a. d. n. e. g. o. c. i. u. m. c. i. r. c. a. d. i. s. p. e.
s. a. t. i. o. n. e. s. p. a. i. m. o. n. i. o. z. **S**i vō e. s. t. a. n. n. e.
x. u. m. s. p. i. u. a. l. i. a. p. u. t. a. q. z. s. i. t. r. e. s. e. c. c. l. i. e. r. e. l.
q. p. a. u. p. e. r. i. b. i. n. u. n. t. d. i. s. p. e. n. s. a. n. d. a. s. i. l. i. t. e. r.
h. e. i. p. s. e. r. r. e. n. o. e. r. r. o. n. e. p. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. i. s.
p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. e. d. s. e. c. u. n. d. a. r. i. a. : v. t. n. o. n.
e. g. e. a. t. s. e. d. n. o. i. t. a. v. t. l. u. r. u. r. i. e. t. u. r. **S**i vō
e. s. t. s. p. i. u. a. l. e. b. i. n. f. i. c. i. t. u. z. n. o. e. s. t. a. t. t. e. n. d. e. d. a.
r. o. c. o. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. i. s. r. e. l. c. a. r. n. i. o. q. z. s. p. i. u. a.
l. i. a. n. o. d. a. n. t. u. r. i. u. r. e. s. a. n. g. u. i. n. i. t. i. s. s. i. b. i. u. z.
n. o. m. i. n. e. r. e. s. a. v. e. d. i. t. e. b. e. t. r. o. s. p. i. u. a. l. i. a.
q. u. e. s. e. s. t. v. t. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. i. r. m. e. l. i. o. r. i. n. o.
s. i. m. p. l. e. s. a. d. i. l. l. u. d. r. e. g. i. m. e. n. v. t. i. c. l. i. e. z.
v. i. j. q. i. **S**i p. d. i. t. i. o. n. e. s. s. i. n. t. p. a. r. e. s.
p. o. t. e. r. i. t. e. x. i. l. l. i. s. p. d. i. t. i. o. n. i. b. i. m. o. n. e. r. i. a. d. d. a.
d. u. m. p. s. a. n. g. u. i. n. e. o. d. u. m. n. o. n. s. i. t. s. c. a. i. n.
d. a. l. u. z. e. r. r. e. s. p. e. c. t. u. c. o. n. s. a. n. g. u. i. n. u. a. t. i. o. n. e.
q. z. p. p. t. e. r. s. c. a. n. d. a. l. u. m. m. u. l. t. a. d. i. m. i. n. u. t. e. d. a.
s. u. n. t. e. r. g. o. e. s. t. a. c. c. e. p. t. i. o. p. s. o. n. a. r. i. i. n. p.
m. o. r. o. n. i. b. i. a. d. d. i. g. n. i. t. a. t. e. s. r. o. f. f. i. c. i. a. q. u. i.
b. e. n. e. f. i. c. i. u. m. s. p. i. r. i. t. u. a. l. e. d. a. f. p. p. t. e. r. c. o. n.
s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. e. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. t. e. r. f. a. c. c. m. o. y.
s. e. s. v. i. j. c. i. v. l. q. u. a. n. d. o. n. o. n. d. a. f. m. e.
l. i. o. r. i. a. d. i. l. l. u. d. r. e. g. i. m. e. n. v. t. i. n. d. c. l. z.
q. z. t. a. l. i. s. i. n. h. e. l. i. e. t. a. g. i. t. n. e. g. o. c. i. u. z. d. i. n. i.
n. o. m. e. l. i. o. r. a. n. s. cū p. o. t. e. s. t. v. l. q. u. i. q. d. c. u.
q. z. o. f. f. i. c. i. u. z. d. a. f. i. n. d. i. g. n. o. c. o. n. c. o. r. t. h. o.
i. n. q. u. o. l. i. a. s. e. c. c. i. d. a. s. e. c. u. n. d. e. q. l. i. i. j. s.
Alii c. u. z. p. d. i. t. i. o. n. e. s. s. u. n. t. i. n. e. q. l. e. s.
e. x. c. e. d. e. r. e. s. r. e. c. e. s. s. e. p. u. t. a. l. f. a. m. u. l. t. e. r.
i. g. n. o. b. i. l. i. s. a. l. t. e. r. n. o. b. i. l. i. s. s. e. d. i. l. l. u. d. e. r. a. t.
s. i. t. a. c. c. e. p. t. i. o. p. e. r. s. o. n. a. r. i. i. s. i. p. r. e. p. a. r. a. t. u. r.

nobilis. *R. Alex. vbi. s. q. l. literatu*
ra simplr sit preferenda nobilitate: vt
in. c. generabilis. de plyn. q. e. neces
saria i regimie ecclie. in casu pot p
ferri nobilitas. vt arceat. l. p. p. pote
tia: in casu vt sint diuersa mebra in
corpore ecclie qb? par ems. pseruet
et sic nobiles possint pmoneri dūmō
moz. honestas eis suffragetur.

6 *Alz si preferatur minus bon? vtr*
meliori bono sit acceptio psonaz. *R.*
Allex. vbi. s. q. aliud est in maiori
dignitate aliud est in minoribus be
neficijs. Aliud cum eligatur de gre
mio illius ecclie. Aliud cum postu
latur de alterius gremio. Cum ergo
electio est facienda ad maiores di
gnitates requiritur fm conscientiam
vt eligatur vultoz regimini: dūmō
do sit bonus. q. fm albertus magnū
peccat mortaliter qui pmonet malus
q. quis sit multum pfecturus q. qui si
bi nequā est: aliter nō poterit esse bo
nus: et qui sibi nō parcat multomin?
alio parcat. ff. de his qui ante sen. l.
si. nec excusat fm eum paucitas mi
nistroz ecclie. In minori vero bene
ficio sufficit q. bonus sit. Si vō fiat
postulatio: requirit vtr fm pscientiaz
suam eligat vtiliorem et meliorem.

7 *Alz paup possit spont dūmī i iudi*
cio. *R. Alex. vbi. s. q. non: sed egro*
diz seruare: et illud ecclesiastici. iij. c.
In indicādo esto misericors pupil
lis: et *Elia. i.* Subuenite oppisso: iudi
cate pupilloz: et siles intelligunt vt in
der tueat miserabiles psonas ab op
pressionē potētū. Et si timore v amo
re defererint persone necessarie ad in
structionem suarum causaruz: iude
ret ei subuenire. In veritate autem
sententie nulli parti parcere.

8 *Alz exhibitio honoris que sit pre*

lato malo inducat acceptionem pso
naz. *R. qui. s. ibidem q. flat? spūa*
lis sine tpalis dz honorari rōne pta
tio a deo accepta. Cum qd aut hono
rat peccatore amore indebito a quo
debet corrigi tunc peccatum est.

9 *Alz exhibitio honoris ppter dūm*
tas sit acceptio personaz. *R. Alex.*
vbi. s. q. si nū habet respectus ad di
uitias: vt tāto melior quāto ditior vi
deatur: peccatum est. Sili si de exhibi
tione honoris ecclesiastici hoc in
telligitur. Si vero hoc fiat p vitio
scandalizati tamē q. pauper non co
tēnatur vel diues in peccato non so
neatur non erit peccatum.

10 *Alz acceptio psonaz sit peccatu*
mortale. *R. Aug. de anco li. s. pte*
pape q. pectū mortale tollit nob xps
q. e. vta nra ad collo. iij. c. xps aut tri
bus modis i nobis est. s. p iusticie eg
tatē p doctrine veritate: p vite scitātē
Joā. xij. ego sum via. i. iustitie veri
tas. s. doctrine: et vita. s. exēpli. Quāt
acceptio personaz repugnat iusticie
puta nō reddens iusticiā cui debem?
vel faciens s. amore amicitie pecunie
et hmoi: sic est mortale. Quāt vō repu
gnat doctrine: puta determinādo v
declarādo ex cōplacētā s. sanctas do
ctrinā. sic est mortale. Quāt vero repu
gnat vite puta cū preferatur malus bo
no: indignus digno. ppter sangui
nitātē et hmoi: non cōgruentia ad ip
sam rē que datur: sic est mortale. ad
de etiam q. est mortale q. melior ad
dignitātē ecclesiasticā nō preferatur
saltez in maioribus dignitatibus: vt
p. per ea que nō. j. electio. s. xxi. iun
cto quod dico. s. hic. s. vi.

Accidia. scdm Rica. de
scō *Alc.* est tor
por mentis bona inchoare ne

gligentis: vel s. Dam. est tristitia ag
grauas mentē: vt nihil boni ei ager
libeat. Et hec est diffinitio essentialis
fm *Allex.* scda scde tractatu. de acci
dia: alie sunt per effect? et differt ab
inuidia. fm *alex.* ibidē: q. inuidia est
de alieno bono. Accidia vō s. pprio

11 *Alz accidia sit aliquod pceptu*
decalogi. *R. Alex. vbi. s. q. est spūa*
li ter et explicite ptra illud ecclie. xxxv iij
Me dedertis in tristitia cor tuū: s. re
pelle eā a te. et. x. Tristitia longe expel
le a te. multos enī occidit et non est
utilitas in illa. Implicite vō ē s. illd
Abemēto vt diē sabbati scilicet exo.
xx. In accidia est tristitia s. spūali bo
no et laborioso cū amore q. carnal.
In illo vō pcepto ē amor scē getis
que euz gaudio est in bono spūali s.
sit laboriosus. An l. picipiatur ibi ab
stinere ab ope scruli i quo est labor:
nō tñ. phibetur bonū spūale: vt orare
predicare et hmoi que sūt bona spūa
lia s. laboriosa. Et ex istis patet q. de
sua rōne accidia est mortale peccatu
vnde. ij. ad corin. vij. Tristitia hui?
seculi mortē operat. Et vt aduere
possit q. accidia hz ppriam rōnem
et est mortale peccatu: attende q. aut
talitristicia boni pshist in omisiōe
necessarioz ad salutē: et sic est mortal
aut in omisiōe eoz que nō sunt ne
cessarias: et sic est veniale penā. Aut s
ducit ad aliqd mortale: vt puta dīpe
rationē: et sic est mortale peccatum.
Et ex hoc p. quid dicendū de eo qui
attēdatus abominatur diuina et spūa
lia. q. nū sunt necessaria ad salutē et
ea dimittit vel deliberate disponat
dimittere nō peccat mortaliter. Sili
de eo q. pp aliquid mortē disponit nō
tenefacere et de necessarijs q. peccat
mortaliter. Idē de eo qui ppter hoc

7
nollet esse creatus a deo: vel vellet ēē
irrōnale aial: q. est mortale si delibe
rate. Idem sili de illo qui ppter tri
stitiā incurrit grauem infirmitatem:
aut notabile corporis nocumentum:
q. mortale est si pōt se iuuare et huius
modi. Et fm predicta intellige *Alc.*
secunda secunde. q. xxxv.

12 *Alz accidia sit grauissimū pecca*
toz. *R. fm Alex. vbi. s. q. est log de*
accidia multipliciter vno mō s. q. d
terminatur et psumatur i. l. desperati
nem. et sic est grauissimū peccatoz
rōne desperatiōis adiūcte in qua ter
minatur. Aut loquimur s. accidia rō
ne ociositatis sibi adiūcte. Et hec oci
ositas est occasio multoz maloz q.
aia nū in bonis occupatur: in malis
desluit: et sic est magnū malus. Crū
tamē rōne generis peccati nō est ma
ximū peccatoz: q. maius est infide
litas superbia et huiusmodi.

13 *Que sint sile accidie. p. s. Bre. 3*
xxi. mox. q. sunt sex. Prima despera
tio. Secūda pusillanimitas respectu
psiloz. Tertia ociositas. Quarta tor
por seu pigrizia circa pcepta. Quinta
est vagatio mentis illicita. Sexta ma
litia q. qd detestatur bona spūalia: de
q. bus dicitur in loco suo de qualibz.

Actiones a iure ciuili or
tum hnt scd
Inno. de pñ. c. que in eccliaz.
Et s. spūalibus generalibus et vniuer
salibus quales sint et quali formētur
vide Inno. de offi. or. c. pquerēt: de
lib. obla. c. ij. de cā pos. et ppte. cum
ecclia de sepul. certificari: q. pñti
nent ad forum contentiosum.

14 *Que dicantur actiones honeste*
haberi insti. de ac. in. s. actioni. et i
gl. c. cū venerabil. de exce. et sunt. xv.
ex vedito. exēpto locator et pductio

negotioꝝ gestio: mandati: depositi. p
socio: tutelae: comodati: pignoratitia
familie hereditatis: de cōdiuidiōdo: pre
scriptis vbi q̄ de cōdiuidiōdo: pponit
permutatio: et hereditatis petitio: nec
dicat bonafidei q̄ soluz in his sit ser
uanda bona fides: q̄ in his magis
exuberat iudicis officiu q̄ in alijs.

2 **Que** dicuntur stricti iuris. p. ter. i
sti. vbi. s. q̄ sunt alie ab his: vt actō
et munus et arbitriū et his filia. Et di
cuntur stricti iuris: q̄ non venit i eis
nisi qd̄ stricte erigit actōis nā. et ip
sis vide glo. in d. c. cum venerabilis

3 **Que** dicuntur actiones psonales
p. sra. recel. vt refert gemi. in. c. di
spēdia. de rescri. li. vi. q̄ sunt que p
sonas tenet obligatas ex sēu vt mu
tuo locatione et. vel quasi sēu: vt ne
gocioruz gestio: tutela et hmoi. Et ut
maleficio vt furti: dñi infecti et. vñ
quasi maleficio: vt in indice male in
dicante et imperitia et proiciente de
cenaculo quod nocuit. vt insti. de ob
li. et in rubricis sequentibus.

4 **Que** sunt actiones reales. p. ge.
vbi. s. q̄ sunt que sequitur rem et nō
personam: nec per eas dicitur perso
na obligata: vt rei vendicatio: publi
ciana: et similes fm Jo. de imo.

5 **Et** in actionibus psonalibus
currat p̄scriptio p̄tra ecclesia et ali
os. vide. j. p̄scriptio. s. r. xiiij.

6 **Actio** est inanis creditoris quā ex
cludit inopia debitoris. c. oli nobis
de re. spof. ff. d. volo. l. nā is. et q̄ nihil
h̄z ei p̄riculo nihil est. ff. de fure. l.
itaq̄ fallo. s. i. et extra de vñ. cū in.

Coliti
grece: ceroferrarij
latine. xxi. di. c. ele
ricos. in fi. vñ de eius officium
est preparare luminaria et ipsa porta
re coram ministris altaris. xxv. dist.

perfectis. xxvij. di. s. deseruientes.

Comodatio. vide
commodatum.

Actus requirit tria regula
riter vt in. c. imagine
d. toto. et ar. ij. q. j. aliō. **Actus**
mū quid liceat fm equitate. Equitas
vñ iustitia dulcore misericordie et
perata fm Lypia. **Actus** cōm quid
debet fm honestates. et est diuersus a
verbo l̄z: q̄ multa licet q̄ non decet.
Actus etiam qd̄ expediat fm vilitate
vide filie sine p̄sensu p̄tio h̄re m̄t
monium licet. vt in. c. sufficiat. xxvij.
q. ij. sed non decet. vt in. c. de spōsa.
impub. nec etiam expediat cum mu
liere sepe laborem contra p̄pua cō
moda. l. si pater. in fi. c. de spōn.

Actus cognoscet si actus est vald
dñs. p. pau. in. c. cū olim. de cle.
cō. iug. q̄ recurrendū est p̄mo ad p̄sensu
dñem loci vbi qd̄ orindus fuit: vñ
vbi actus est gestus. et nō ad p̄sensu
dñem loci alterius: vel vbi actus ē ap
plicandus. **Exemplus** natus de p̄e
sacerdote ecclesie orientalis qui h̄rit
fm eoz rati. est legitimus vbiq̄: et
ideo pōt eligi in ecclesia occidentali p̄
prelato facit in ar. ad hoc. l. i. c. de de
cu. et no. p. Bar. l. i. oēs populi. ff. d.
insti. et iur. et l. cūctos populos. c. de
sum. tri. et facit ad. q. vñm testm̄ sc̄m
sentia euz tribus testibus fm eoz sta
tuta valeat quo ad bōa alibi existētia
Item actus gestus ab h̄ite dupli
cem p̄tatem: sēmp in dubio p̄sumit
gestus fm eam p̄tatem fm quā actus
tollerari possit vt valeat. vt no. pau.
in. c. nisi essent. de p̄bē. facit. c. qd̄ si
cut de ele. vbi p̄sumit actus factus re
spectu maioris p̄tatis ab eo q̄ dupli
cem p̄tate h̄z facit. l. iij. ff. de milite

3 **Actus** legitimus est illi q̄ obuēit
vel firma a lege. ff. de ver. sig. l. lege
obuenire: vt est emācipati: acceptu
latio: aditus hereditatis: sēcio matri
monij: tutoris datio: et hmoi qui nō
sunt actus sēu. fm Jo ordinemini
noy est regere: p̄dicare: p̄fessiones au
dire: legere: vilitare: diffinire: eligere
eligere: accusare: testificari: et ad ordies
p̄moueri: qui omnes intelliguntur
solum nomine actuum legitimorum.
et non alij.

Accusatio est aliquē in
libello reum
de crimine deferre ad vindictā
fm dñs. in summa in rub. c. de accu.
Circā quā querendā sunt iscripta

1 **Actus** accusationē debeat precedere
monitio. p. q̄ nō de necessitate ar. c.
ij. et c. quāst et qñ. el. ij. de accu. et i gl.
ij. q. vlt. s. i. Ratio q̄ sit solū ad penā
imponendā vt in gl. in. c. l̄z. de sumo.

2 **Actus** aliquis teneatur accusare. p.
fm gl. i. c. quapropter. ij. q. vij. q̄ ne
mo. facit text. in. l. vnica. c. vt nemo
inuñtus. et c. si p̄mates. v. q. ij. et gl.
in. c. l̄z. in fi. d. accu. bar. in. l. in cū. ff.
de accu. dicit rez nisi in homicidio:
qñ heredes tenentur accusare. arg. l.
preztor. s. i. ff. de iniur. als perderent
hereditatem. vt. l. i. ff. de his quib. vt
indig. sed s̄rim vñ tenere glo. in. l. si
quis homicidij. c. de accu. et ibi. Lr.
Bal. Sal. et Ange. et Raph. i. d. l.
in cū. i. q̄ non tenentur accusare. et iur
ra que vidētur s̄ria non loquunt de
accusatione p̄p̄resed de denunciatio
ne de qua dicit in ti. s̄rio: et in quo dif
fert ab accusatione imo vñ q̄ accusa
re sit p̄tra p̄ceptum diuinum dum
dicit. Dm̄te nobis debita nostra.
glo. est in. l. furti. s. pactus. ff. de his
qui no. infra. de quo dicit vt. j. s. iij.

8
Quis pōt accusare. p. aut crimē
ē p̄uati aut publici. Si p̄uati re
gulariter non admittit nisi cur̄ inter
est vt vñ velle gl. in. l. i. ff. de pua. de
l. qd̄ limita: nisi sit tale delictū p̄uati
et quo pena pecuniaria applicanda
fisco debeat ipōni: q̄ tunc glibet d po
pulo admittit ad accusandū p̄ illa pe
na. Ita vult glo. sing. Dy. et Bar. in
rub. ff. de po. ac. l̄z bal. teneat s̄ in. l.
aduersus. c. de furti. si vero est crimē
publicū glibet admittit quonon. p̄bi
tetur sp̄ aliter lege vel statuto aut con
suetudine et qui p̄bent habet. ij.
q. vij. et iij. c. i. q. iij. et v. per totū. et
accu. in multis. c. et in. l. qui accusare
cum plurib⁹ legibus. ff. de accu. si
cut sunt infames minores paupes: et
multi quos omittit: q̄ non p̄tinet ad
nos. et hoc rez nisi in duob⁹ casibus.
Primum qñ suū vel suoz iniuriā
psequitur. vt no. i. l. i. ff. de pua. de
lic. et in. l. i. ff. d. inu. facit gl. i. l. cum
emācipati filij. s. emācipat⁹. ff. d. col.
lonoz. **Secundus** qñ delictū non
est cōmissum s̄ p̄sonā: puta statuto
canē: vt q̄ blasphemauerit vel iuerit d
nocte pumiat in. x. tunc glibet ad ac
cusandū talem admittit vt no. bar. et
Jo. de imo. i. l. i. ff. d. pub. ind. et bar.
i. l. lex cornelia. s. si qd̄ libellū. ff. d. in
iur. Regunt tñ multas limitatōes
distinctiones q̄s dimitto q̄ ad nos nō
p̄tinent vide. ij. q. i. p̄bent. vbi d̄ h
Clericus tñ ad vindictā publicā ac
cusare non d̄z: etiā si pena sanguinis
non venit imponenda. facit. s̄. sicut sa
cerdotes. ij. q. vij. q̄ hmoi odiosis
non d̄z se imi/cre s̄z pau. in. c. cū. p.
de accu. sed si. p̄sequit iniuriā suā
pōt etiā si venit imponēda pena san
guinis fm pau. vbi. s. dum nō dicat
q̄ nō intēdit accusare. vt pena impe

- nat. ter. e. clar. i. e. plag. s. homi. li. vi.
- 4 **¶** Quia itione dz go accusare vt sit sine peccato accusatio. p. q. p. p. boni commune. i. vt ceteri quiete uiuant. xxiij. q. v. non frustra. vel propter sui interesse. Alio tale erit peccatum q. inordinatio intentionis scilicet mortale. si ex odio: veniale si alia qua passio fragilitatis imitetur argu. c. accusasti. de accus. xij. q. vij. si qui sunt. r. d. c. qualiter r. q. non tñ tenetur ad aliquā restōnem ppter h sed solum ad penitentiaz de peccato.
- 5 **¶** Quia modus sit seruandus in accusatione. vide. ij. q. viij. per totum.
- 6 **¶** Etrum pactum seu iuramentum de nō accusando valeat. p. fm glo. in. c. quēadmodus. de iur. iuran. q. nō tenet de crimine ppetrando. ff. d. pact. l. si vn. s. pacta. r. s. seq. r. peccat mortaliter si hoc iurat. vt patz. j. iuramentuz. iij. s. vij. De peccato vō cōmūso valet dicto. s. pacta. r. in ter. d. c. quēadmodum. ibi nō solum se prius. Si tamen pecuniā reciperet: turpiter accipit: r. restituere tenet de bono consilio. Ratio q. ppter charitatem. pmitte cōpassione dz mo ueri credens q. se emādabit r. nō ppter pecuniā. Multo fortius dēret restituere si recepisset p nō accusando de pctō ppetrando: vel p accusando calūniose. i. q. i. iubemus.
- 7 **¶** Etrum quis possit desistere ab accusatione incepta. p. si videt eū quē accusauit innocentem tenet oimō quo potest desistere. ij. q. iij. si quē. aut per abolitionē. Si vō nō cognoscit innocentem eū esse: potest desistere si vult quo ad psciā ex charitate. sed non ex pmo: vt no. gl. in. c. i. de collu. s. quo ad impunitatē fori ptenitosi nō potest nisi i certis casibz: de qbus vi

de Bar. in. l. quesit. ff. ad turpil. r. Pau. in. c. l. de accusa.

¶ Quot modis accusatio redditur vitiosa. p. q. tribus modis fm Gratianū. ij. q. iij. in. s. notādū. r. l. i. ff. d. aboli. i. **¶** Primo calūniādo: r. tūc est qñ falsuz crimē iponit: r. talis tenet de oi dāno dato. primo. c. vlti. s. cal. r. peccat mortal. xij. q. ij. c. pmi.

¶ Secō tergiversando: r. tūc est tergiversator qñ in totuz a lite recedit sine lictētia iudicis. Hoc intellige quo ad psciētiā si ex aliquo malo sine fa cit. q. si ex ppassione pmiti quo ad psciētiā licet: s. quo ad forum contentiosum pmiti in quqz libris auri l. iij. ff. de puiari. **¶** Tercio puarican do: r. tūc est qñ colludit cū reo falsas pbatōnes r. varias simulādo: r. tal punitur arbitrio iudicis. vt. l. i. r. ij. ff. d. pua. Sed i psciā credo. nō peccet nisi talis falsitate vlt mēdatio vta tur r. hmoi prohibitis. vel ex aliquo malo sine de alio habes in. l. i. ff. de aboli. r. in. l. i. ff. ad turpilia.

¶ Atq. post peractā penitētiā s peccato possit q. sine peccato accusare tale. p. fm Inn. in. c. d. his. de accus. q. sic r. tenet gl. sibi ibidē. Ratio est q. per penitentiaz satisfiit deo. sed p penitentiā quē iponitur in iudicio satisfiit reipublice vt ceteri timeāt r. gētius uiuant. facit. C. de apost. l. hi q cum suis concor.

¶ Etrum semel accusatus possit d. eo. 10 dez itez accusari. p. q. nō. c. de his. s. accu. quia dicitū vnus hois sepi queri nō debz. ff. nau. ca. stab. l. l. s. vlti. xxxv. q. ii. vlti. s. fallit i duobz casibz. **¶** Primo si secūsus accusator doceat pmiū puaricasse. ff. de puarica. l. iij. **¶** Secūsus si suū dolo r. psequēs ignoret accusationē ab alio

alio institutam. l. si cui. ff. de accusa. vide glo. d. c. de his.

- 11 **¶** Etrum accusari possit sine pctō aliqd dare accusatori vt desistat ab accusatione. p. Inn. in. c. crimia. de collu. q. quēdā est cā criminalior: i hac an inchoatā accusatōes p gūaz desistere pōt vt. ff. de his q. nō. ista. l. furti. s. pact. r. ff. ad turpil. l. mulier. r. l. quesit. post nō l. nisi vt hē. C. de abo. l. ij. r. iij. r. v. q. i. qdā. r. transigere aliquo dato vel reieto in crimine publico nō l. r. si fiat transactio nulla est. r. accusat hē p pfecto. C. d. trasac. l. trasigere. ff. d. puiari. l. in oibz. Abiānt est tale crimē qd irrogat penā sanguinis vni cuiqz sanguine redimere q. l. i. r. de bo. eoz. l. i. vel penā detrusiōis ppetue fm pa. in. c. i. de collu. q. l. i. r. nō nisi in adulterio. d. l. trasigere. In alio aut vbi pena sanguis nō irrogatur trasigere nō l. nisi in crimie falsi: vt in. d. l. trasigere. In crimie vō pūato trasigere l. fm gl. in. d. l. trasigere. r. nō q. fm canones oē crimen dz publici: r. ideo trasigere nō licet: vt de collu. p totum quia ecclesia p nullo crimine iponit penāz sanguinis. c. sniaz sanguis. ne cleri. vel mona. Excepō vbi iponēda ē pena detrusiōis ppetue: vt dictū est Et que dicantur crimina publica de iure civilis habes. j. crimen. s. vij.
- 12 **¶** Etrum accusatus teneat r. iudere veritates dic vt. j. pfectio delicti in pñ.
- 13 **¶** Etrum liceat accusato calūniose se defendere. p. q. si etiā si inuiste accusare q. de hoc esset gen? vindicte q. sine pctō fieri nō pōt: imo post iuramentū de calūniā receptū cēt pñ? An etiā iuste accusat defendēdo se fm iuris ordinē semp dz pposse ac

culato: r. excusare: nec peccat se defendendo fm ordinē iuris: etiā si accusator remaneret infam? fm s. conz in. iij. di. xv. q. nō tenet se. p. d. rev. i. pōt quālcūqz exceptiones cōpetentes pponere r. appellare. r. alia iuridica faceret: nō tñ mendaciū diceret q. peccaret mortaliter s. s. vbi. s. appellare aut cā more afferēde ne p eum iusta snia deēt nō licet q. calūniā est: cōcordat Tho. fa. s. q. lxx. ar. ij. r. ricar. i. iij. di. xv. ar. v. q. iij.

¶ Etrum accusator teneat se scribere 14 ad penā talis vbi. j. scriptio. s. i.

¶ Ad qd tendit accusatio. p. pa. in. i. s. sup. hys de accus. q. tēdit ad depositionē ab offō r. bñficiō. r. si crimē sit enome ad ppetuū carcerē: vt in c. tue. de pe. r. hoc de iure canonico: sed de iure civili tendit vt punitat bñta pena. Denūciatio vō tendit ad correctionē nō ad puniendū pñtū pena cōdigna sed vt desistat a pctō: r. hoc pcedit in denūciatione cūa gelica q. canonicā iudiciali q. ex tra iudiciali.

Diuratio creaturaruz

qd est. p. ri. car. i. iij. di. xxxv. ij. ar. iij. q. i. ē per inocationē dūmini nois vel aliter rei sacre obsecrādo vel ipeando inclinare eas fm se: vel in cōparatione ad eas ad aliqd agendū vel patiendū.

¶ Etrum adiurato hois sit licita. p. qui. s. ibidē q. aut adiurās mēdit eos inclinare ad bonū aut ad malū culpe. **¶** Pmo mō aut adiurat obsecrando: sic nō accipit nomē dei i vanū. sic enī adiuram aplūs ad ro. xij. obsecro vos p misericordiā dei vt exhibeat corpa vstra. Et adiuratio ipeādo: r. tūc subdistingue. An

4 **T**ertium adiuratio illicita sic peccatum mortale. R. ut colligo ex vbiis prefati

des huius calib⁹. iiii. quoz tres ponu
tur in. l. i. C. de here. tu. **E** Prim⁹ si
lio fuerat ichpoata ꝑ tutorē. **E** Scdo

q. n. n. o. s. a. p. filio h. p. n. e. n. a.
t. u. r. a. i. n. t. u. a. s. i. s. t. i. t. e. a. d. o. p. i. n. g. l. o. i. u. i.
d. i. f. a. u. t. v. t. h. i. n. l. i. t. i. t. i. l. f. e. a. d. o.
v. n. a. d. i. r. r. o. g. a. t. i. o. q. r. o. g. a. t. i. i. n. t. e. r. r. o.
g. a. t. q. a. n. e. l. i. t. i. s. t. i. h. i. c. p. i. e. z. p. i. s. t. i. n. i.
i. n. f. i. l. i. u. m. A. l. i. a. f. i. t. i. n. o. c. g. n. a. l. i. t. e. s. u. p.
p. o. n. i. t. h. i. c. p. i. p. e. h. i. c. i. n. h. o. c. n. o. i. e. c. r. e.
d. i. t. o. r. f. f. l. i. c. e. r. p. e. t. a. l. i. i. z. f. i. s. m. u. t. u. i.
i. n. A. l. i. u. m. a. d. o. p. t. i. o. n. e. r. r. o. g. a. t. i. o. n. i. o. i. o. b.
p. u. e. f. i. t. a. p. o. q. u. i. e. n. i. s. i. a. l. i. q. u. i. p. a. l. i. u. m.
q. s. i. t. v. o. C. p. r. i. m. u. q. u. i. a. d. o. p. t. i. o. n. e. f. i. t. c. u.
i. n. s. l. i. b. i. s. m. g. r. a. t. e. c. o. p. e. t. e. n. s. a. u. t. o. r. i. t. a. t. e.
d. i. u. i. n. i. a. p. u. d. c. i. t. p. l. e. n. i. a. f. i. a. c. t. i. o. f. i. m. e. z.
z. u. n. i. t. u. z. i. p. e. r. i. u. C. e. a. d. o. p. i. n. g. l. o. i. u. i. A. l. i. u. m.

gatio autem in fit auctoritate Principis
infir. e. in pñ. ¶ Secūm i arrogatio
regit' et pñ. qd' b' expñi i adoptio
nō. vii ifana nō p' arrogari: s' adop
tari sic. ff. de adop. l. ii. q. l. i. adoptio
bus h' pñat. ¶ Tertiu q' arrogatio
stat' arrogati r' res suas r' liberos q'
erāt in sua p'ate subicit pñati arrogato
ris. ff. d' ado. l. ii. s. vl. Adoptio vō
nō nisi in casu qñ. l. dat' auo infnoz
vel si p' emancipatione genuit filiu r'
auo pñō s' dedit isti. d' ado. s. si v'
arrogat ergo q' e' fil' iuris adoptat' vō
erñi alic' pñate. ¶ Quartu q' arro
gatio tenet satisfdare d' restituerē il
lis bonis pñoni ad q's cōt'v'ctura si
arrogat' p'manisset in statu suo. ff. d'
ado. l. nec et. s. fi. ¶ Quintu q' si ar
rogator emancipauerit ei vel exp'da
uerit sine cā tenet e' relinq'ue quātā
p'tez suoz bonoz eoz. l. q' h'it'ur' fuis
let ad itestato fm. gl. l. i. si arrogator
ff. e. q' q'tra nō e' augm'ētata p' auē.
d' tri. t. se. f3 bar. ibi. ff. d' s. cu3
āt ipubes adoptiuo vō nihil tenet d'
necessitate relinq'ue. C. e. l. i. r. j. si m
moriat' adoptator sine testō succedit
in bonis ei'. l. p. C. d' adop. p' me
dium nisi fit legitime emancipat'.
¶ Quid arrogat' in filiu filij sui acq
rat q'tas p'tez bonoz sicut arrogat'
simp'r. ff. azo. i. fil. iusti. d' ado. q' si
p'f' arrogat' aliquē loco nepot' si fil'
p'sentit mortuo suo p'z h' arrogat' i
pñatē filij cui arrogat' fuit t'rat' nec
agnoscit auo su' b'ēs. si aut' fil' non
p'sentit mortuo p'ie nō reindicit in
pñatē: s' agnosce' auo su' b'ēs vel tā
q' nepos: s' i filiu n' adoptauerit vel
tāq' ei quē v' f' su' aius v'oluisse e' ē
bi p' dē idē b'ic d' adoptato i nepotē
vl' dinceps qd' p'f'ierit isti. d' ado. s'
s' excepto q' n' trāsit i pñatē p'fil' ado

q̄ sic dicit. n. dam. l.iii. li. q̄ qz p̄din
sum? ex duplici suba. b. intellectu
sensibili. ita deo duplicē adorationē
dēm? . s. i aīa q̄ p̄sistit i interiori motu
nie ⁊ corpale q̄ p̄sistit i exteriori mo

¶ Aliq̃ creatura sit adoranda. **R.**
¶ sic p̃r quandã rei excellentiam q̃
deo debet reuerẽcia quã quẽdã crea
ture p̃cipit: nõ s̃m equitates: s̃ṽt bi
xi f̃s quãdã p̃cipitationẽ t̃ iõ aliã ve
neratõe veneramur: x̃cũ q̃d p̃tinet
ad latrã alia veneratõe veneramur
creaturã quãdã excellẽte q̃b̃ p̃tinet
ad dultã p̃pterea cũ ea q̃ exteri
agũtur distingua interiorio reuerẽ-

6 **E**tenim crux xpi sit adoranda latra

pe. q. honor sue reuerētia nō debet
nisi rōnabili creature. Insensibilis vō
nō debet nisi rōne nature rōnabili
et hoc dupliciter. ¶ Primo inq̃ntū
repatat creaturā rōnalem. ¶ Secūdo
inq̃ntū et cōligit quociq̃ modo
¶ Primo mō solēt hoies venerari
imagines regis. ¶ Secūdo mō et ve
stem. vtrūq̃ autē venerant hoies ea
dē veneratiōe q̃ regē. si ergo q̃rās
dē cruce qua xp̃s fuit crucifixus an sit
adoranda: dico q. vtroq̃ mō est ve
nerāda. ¶ Primo q. reputat figu
raz xp̃i extēsi in ea. ¶ Secūdo ex p̃ta
ctū et ad xp̃i mēbrā: et x̃i q. et fan
guine est p̃fusa. Vñ vtroq̃ mō ado
ratur adoratiōe eadē euz xp̃i. latrice
et iō cruce alogimur et deprecamur q̃si
ip̃suz xp̃i. si vō loquimur de cruce
xp̃i in alia m̃ā t̃s lapidis ligni et hu
militudis veneramur. tñ eaz ṽ xp̃i
imagine q̃rā veneramur adoratiōe
latrice: vt dictū ē. alig tñ vt tho. tēct
i. iij. q. xxi. q. crux xp̃i in q̃ pepēdit
nō adoratur eadē adoratiōe. latrice et
vt verbo cū nō p̃tinet ad p̃sonā et q̃si
pars et̃: s̃ rōne ip̃dulie in q̃ est q̃dā
res xp̃i: rōne cui? vt his filz et alia q̃
ad humanitatē et? referunt ip̃dulia
adorant. s̃ scūo Bona. in. iij. dist. ix.
dicit q. illa crux vt est res quedā nō
dē adorari latrice nec dulia ē: s̃ adora
tiōe cuiusdā honoris et reuerētie tā
q̃ inl̃rū n̄se salus sicut etiam revere
mur sacra. ¶ Pro eo q. sit istumēta
n̄se salus: et quelibet h̃ap p̃tēctur.
¶ Vñ mater xp̃i sit adorāda latrice
p̃. q. nō cū sit pura creatura: q. tñ ē
mater dei qd est excellentissimū
q. excellētius pure creature p̃uenire
nō p̃t. Ideo sibi nō n̄ p̃uenit ho
nor: dultis ē et impendit: qd dē dulia
mator: s̃nt glo. iere. iij. c.

8 **U**trū scōz relige sint aliquo mō te-
nerade. R. q. sic vt vult augu. i. d. ei.
dei qñ aliq afficit ad aliqñ ea q si
bi d eo reliquū ē post mortē venerat
nō tñ corp? et? partes sed etiaz ali
qua exteriora vt vestes thymni modi
Adanifestū est aut qñcōs dei vene-
rari debem? iquātū sunt mēbra xpi
filiū z amici z itercessores nri. Et iō
religō qñcōs dei z eoz memoriā
honore pgruo venerari debem? An
z xps eas honorat i eoz presētia mī-
racula faciēdo.

9 **Q**uid autē sielatria. vide. j. latria z
indulia in. c. suo.

10 **U**trū aliq possit adorare aduersa-
riū sine peccato. R. q. nō etiā si xps
fore credat nisi interi? vel exteri? con-
ditio expmat actualiter: q. ipsa noui-
tas rei insolue piderationē z attēti-
onē actualē requirit sicut dī d brā vir-
gine q. cogitabat qñs eēt talis saluta-
tio. In adoratiōe vero hostie sufficit
hāc cōditionē habē habitualiter. s. si
psecratio dībita ē facta p co q. hostie
consecratio est pfecta.

Adulatio quid est. R. f3

Alexan. scōa
secunde tractatu de adulatio-
ne est peccatū ex sermone vane lau-
dis alicui exhibito itēdēcōplacēdi.
Laudare enī aliqñ d quo nō ē lau-
dādus: vel plusq. ē audādus: vel nō
eo sine quo fieri d3 peccatū ē. z d hac
xxv. dis. s. als. vi. q. i. sunt pli. xlv.
dis. sūt nō nulli z. xi. q. iij. nōo pitoz.
1 **U**trū adulatio sit peccatū mortale. R. fm Alexan. vbi. s. q. triplex ē
gen? adulatiōis. 1. pñmū qd dicit
malū bonū fouēdo peccatū i pecca-
tis. z hoc ē mortale. Quod itelligē
si malū tale est mortale fm glo. i. d.
c. sūt plurimi. p. c. sūt nōnulli z. c. cle-

ricus q. lvi. di. sec? illū malū qd
laudat eēt veniale. q. tñc adulatio es-
set veniale peccatū. xxv. di. s. alias.
2. Scdm gen? adulatiōis est quod
sit intētiōe nullū nocēdū s. vt alicui
psit vel pplaceat: vel aliā vtilitatem
plequat. z laudat i illis q nō sūt pec-
cata. z istū ē veniale. si hō sit itētiōe
nocēdi alteri. l3 alteri psit est morta-
le. v. f. n. facē libidine mortali. 3. Ter-
tius gen? ē circa ea q nō sūt peccatū nec
pdest nec obē. s. tñ pñmū dei gnāt
pp assiduitatē. z ē mortale. s. vel i eo
cui adulat puta q. p adulationē mō-
tali peccat i supbia vel alio mō. vel i
eo q adulat. vt puta q. nō timēt deū
offendere z ēt dar cām alteri peccā-
di mortali ex adulatiōe laudat at ali-
quē nō mēdaciū ad finē bonū vicū nō
ē. nec adulatiō pcor. tho. fa. fa. q. xxv.
3 **U**trū pētrās bñficiū p adulationē z
teneat resignare. R. alex. vbi. s. q. d3
reduct ad min? ab obsego. An si nō
seruiet ei in alio: nisi ip? qd sibi adu-
larē. credo q. idigne recipet. z resi-
gnare teneat. sicut ille q. seruit i turpi
offo. Turpe autē officiū dī cui ē āne-
rum peccatū. hēc alex. s3. inde hoc
dic lar? j. simonia. v. s. iij.

4 **U**trū dare adulatorib? sit peccatū. R. s3
q. tale peccatū ē dar qñs ē adulatō pp
quā dar si veniale veniale. si mortale
mortale vtpz: lxxvi. di. c. donare. z
duob? c. s. sic itellige tho. fa. fa. q.
clviij. dar tñ adulatorib? pp adula-
tiōes: s3 ppter pletatē ad sustētatiōes
nature nō ē peccatū. vt i dīc. c. nō. idē
dic de dātib? bñfitionib? vt i dīc. c.
5 **C**lerico adulatio pphit. z si ex
ercent adulationē degradandi sunt
xlv. di. c. clericus.

6 **A**dulatio sit qñmō modis f3 ale.
vbi. s. pño laudādo bonū qd nō hñt

scōa augēdo bonū qd hñt plusq. sit
Tertio laudādo malū qd hñt dicēdo
bonū. Quarto minēdo malū ipz. si
dicēdo si tā grave peccatū. pñmū duo
modi sūt venialia peccatū nisi imisceat
pñmū dei vel i eo q. laudat: vel i eo
qui laudat. tertio z quart? modus est
peccatū mortale: si malum sit mortale.
facit. d. s. als in glo.

Adulterius est alicuius

vi violatio
vñ dī adulterius qñ ad alienū
thor accessio. xxvi. q. i. s. cū ergo z
aliqñ ē simplex. l. qñ solū alter est so-
lut? qñz duplex. l. qñ abo sit iugati
1 **Q**uot mōis cōmittit. R. f3 alex.
scōa scē tractatu d adulterio q. ppe
ē solū qñ qd accedit ad alienā vxorē
Secōdo ē qñ iugat? peccatū soluta
Tertio fm qñdā iuris iterptatōz est
qñ qd ita ardent amare vxorē q. ē si si
eēt vxorē cubet vellet cū eā vxorio
vxō vix. sicut itellige. c. origo. xxvi. q. 4
2 **U**trū sit maximū mortaliū peccatū
R. g. s. ibidē q. nō quo ad deū. s3 est
gravius iectus vel z naturā: l3 quo
ad penā sit grauius

3 **Q**ue ē pēa tā viri qz vxoris adul-
teratōis. R. f3 gl. i. c. tūc de pcura. q.
mulieri oli erat pēa capis. vt. C. b. ad
ul. l. castitati hodie pñmū dberata re-
tradi i monasterio. C. d. adult. aut.
shodie est z alia pena q. f3 pau. i. c.
plētiq. z tōtē p? dī. re. mulier pñt
dote: z vir donatōes ppter nuptias si
nīsimoniū sepe refp sūiaz indictō ec-
clesiastici. als nō f3 to. an. pa. tñ ibi
dem z q. si ē notoriū adulterius: q. tē
cū possit ppa auctoritate vir expellē
vxorē: tñ pño lucrāt q. si potet ob-
stabit ei exceptio adulterij. p det etiā
mulier dōationē pp nuptias quā ex
pacto aut statuto tētebat lucrari solu

o nīsimoniū bona dō parafrenalia
nō pñt fm dōe. q. i. penio ēba debet
restringi regula odia. de reg. iij. li. vi.
Quāto gl. in. d. c. plētiq. teneatq.
pdat. est z tertia pena: q. amittit ius
petēdi debiti. de quo dicat. j. debi-
tum. s. vij. si tamen recedant reu-
perat oia. vt in. d. c. plētiq.

4 **U**trū mulier adultera teneat reue-
lare filiū quē de adulterio suscepit: z
quō teneat satisfaccere. R. qñs dīcer
si diuersimode hic dīcerit ego credo
opi. pau. in. c. officiū. d. pe. z re. iustis
simā q. dicit sic: aut nullū iminet pi-
culū. z vñsimili sibi credet: vel p. p.
bare: z sic teneat reuelare. aut nō pot
pbare: nec sibi credet: z sic nō teneat
q. inducēt sibi scandālū sine aliq vit-
litate. ar. ij. q. vij. plētiq. boni. z tñ
iminet periculū sibi vel altari z sic nō
teneat: q. i. reuelādo iminet piculū
aiari nō reuelādo solus piculū re-
z iter duo mala min? ē eligendū. rñj
di. c. nerui. Satisfacciat ergo de suo
quātū pōt d. anificat. sicut sunt qñtri
unt puer. vel puāf hēdūre pp ipz
z doleat nō posse plene satisfaccē z si
ipsa nō pōt satisfaccere teneat adulter
si scit vel pbabili credit q. sit ei? fili?
si mō hoc facē pōt sine scādalo. arg.
c. si. de min. als nō. Nec ob. regula
q. scādalo iauerit. d. reg. iij. vbi dī vit
litas. n. scādalo nasci pñmittit q. veri-
tas dclerat: q. itelligit in indice z te-
stē nō in denunciatiōe fm eūdē pau.
5 **U**trū fili? q. ē in possessione filiati-
onis teneat credere mīri dicēt eūz eē
spuriū vel suppositū. R. pau. in. c. p.
mas. de pba. q. nō. z teneat doc. i. l. h.
hui. ff. d. hīs q. sunt sui vel ali. in. z. l.
si viciniis. C. d. nup. z ibi dicit famū
fuisse illū q. regno renūciāuit pp dī-
cētū matris: z dīc pau. ibi ē hoc pce-

de re si ambo pariter negarent cū fi
lūi vt pbat iur. c. nūmūsi. ff. si iūcta
q. in verbo indicio. q. filij sint leg. 2
tex. cū gl. in l. si iij. ff. de ac. edi. a. l.
si postūm. ff. de lib. et po. 2 hoc rez
nū pnt pceptiois nō pcurbi
usū simul: rel pp absentia: rel pp iū
mitates. imo plus dico ē: si pbat
p adulterat cū quodā alio tpe c
ceptionis dūm v. i. pbatat pceptio
ea: censēbit nūplomin? talis fil? le
gitimus v. i. l. miles. §. dūmāto. ff.
de adul. Ratio qm dubio dehem?
famosē filioz sc interpretari. vt not.
pau. d. c. itellēxim? d. adul. 2 fac. d. l.
i. vicinis. a. l. q. sem. ff. d. i. ius v. 2
¶ Etz autē dictus fil? post pceptoz
prescriptionē dēbet sibi facere pscie
tiam de successione in bonis si pbat
rel sibi confet non fuisse legitimū
pceptū. ff. q. nō vt pakebit ex his q.
no. in tū. de prescrip. §. xlvij. Secū
ditē cōpletā prescriptionē: q. si cre
dit 2 ex scrupulosa pscientia extimat
verū matrē diceret 2 se ē illegitimū
si tenet adiceret a bonis patris pu
tatur: nisi eiz talis pditionis q. alio
modo nō posset vineret: si necesse
fuit vite posset capere: maxime nō
erit in pualia qbus debet in tanta
necessitate: 2 pponere satisfaciē: si ad
pignosē pueniret fortunā. verus ē
q. de psumptione bona fide duratē non
tenet fm hosti. 2 tūc consti
tuit in possessiōe filioz: 2 icipit p
scribere q. icēpt? est noiar. cu repu
tari p filio legitimo v. no. i. d. c. p. ma
¶ Etz adulterij cōmītat sine loco
ff. q. nō vt p. i. l. i. ff. de leg. ff. d. adul.
vbi erratē in iure excusant a pena i
cestus 2 adulterij. fac. c. inlicita: alio
est sub. c. p. pposit. xxvij. q. v. Et hoc i
telligē ff. gl. in d. c. nō quod ad culpā

q̄ peccat mortaliter quicūq; euz cō-
mūit et metu suū et ignorātia vel er-
rore iuris. Secus in ignorātia facit
q̄ excusat a culpa puta q; credidit
virū q̄ erat adulter. filij q̄ cōmūit
et coactione absoluti. dñi tñ a iō no
p̄sentat: h̄ quo. ad penā distiguit s̄m
pau. i. c. et si necesse sit de do. p. di.
re. q̄ aut loquimur de p̄ca corpali. vel
pena p̄ditionis p̄p̄e subire: vt dñs seu
donatois p̄p̄nuptias. et sic excusat
error et iuris. vt filij adulteriū. ff. d
adul. et ar. i. auct. cessat nuptias. C. d
ince. et inuri. nup. i. h̄ 3o. an. et cōter
doc. in. d. c. et si necesse teneat p̄rii. f.
q̄ error iuris nō excusat a pena tamē
bar. in. l. q̄i d̄. C. et incestus. e. cū pa.
q; nō est in dolo q̄ errat. vide. j. do-
lus. §. i. et si aut loquimur de pena p̄di-
tionis luerit: sic error n̄ excusat nisi
sit iustus. vt i. l. ne passim. C. d̄ iur.
et fac. i. g. s̄luter. excusat a dolo mem̄
et aditionalis. vt in. d. c. p̄posito.
¶ Quid o; notoriū adulteriū. §. pa.
in. c. intellem; de adul. publice d̄
adulterata qñ stat i domo cū publico
p̄cubinato et p̄uincit notoriū adul-
terio qñ habet ea in mēta: in domo:
et in lecto: vt in. c. fi. et i. c. ma. d̄ choa.
ele. emu. vñ i. l. furē. ff. d̄ fur. et i. l. ca-
pite gnto. ff. d̄ adul. no. q̄ adulteriū
d̄ notoriū qñ vir et mulier tēp̄e h̄-
dunt i latebris se ocūlantes et h̄mōi
actibus p̄p̄inquis adulterio. facit. l.
si qñ n̄ dicā rape. C. d̄ ep̄it. et ele. t̄ez
qñ passim admittit viros ad adulteriū
vt i. l. palā i p̄n. ff. d̄ ri. nup. et quod
no. i. c. euz in diocesi d̄ v̄lurio.
¶ Atq; p̄p̄urj possint istū h̄ p̄des. et q̄
quo succedūt v̄r. j. fili. §. i. l. i. et iij.
Adlocatus dicitur ille
apud eū qui iurisdictionē possit
desiderum

Defiderium fuit vel amici exponere. Vt al
tertius d' fiderio d' dicit. l. sciendi. §. i.
et ibi p' doc. r. l. paulus. la p'ma z ibi
bar. ff. d' legatio. r. iō p'fules in came
ra nō p'p'e d' aduocac'. Ita q' p'hibi
tus aduocare nō cenſet. p'hibet' in ca
mera p'facere f'm pa. i. p'rica. de poſtul.
z ibi bar. in. l. i. ff. d' va. r. extrao. cog.
z debet eē iurisperit' z ſtudioſe p' qn
quēnti ſalutē z iuramēto doctor ap
probat'. l. nemo. C. d' ad. di. iudi. z
no. Bart. in. d. l. i.

¶ Sed qui ſunt q' repellūt ab ad
uocacōe. p' q' multi d' qb'. iij. q. vij.
inſanes. z et' d'ius. Itē cuius daf q'
poſtulet iū negat. addit' p'enſer'
uus puer actor arene. l. i. i. mulier ca
rens mulier muliebria paſſus. z mul
ti alij repelli p'nt quos omīto ſolum
nō dicā d' his qui ſine p'cō aduocaf
nō poſſūt q' ſunt i triplici d' i. hereti
ci z ceteri excoīcati. ſecūdi elici. tertij
religioſi de quib' lati'. p'ſequemur.

¶ Excoīcati z inſideles z excoīcati p'
pter ſuſpitiōē heretiſ nullo modo
p'nt aduocare. l. nemo. C. d' poſtū. z
l. nemo. la. ij. C. d' epiſ. au. d' p'e. di. i.
nemo vel i ſo. d' hē. excoīcat'. el. i.

¶ Excoīcati etiā repellūt. ij. q. iij. ex
coīcatos d' excep. c. exceptionē z oēs
ſuſpictos z quēlibet iſoꝝ admittēs
vnde grauit' peccat vtpz in d. c. ne
mo vel in foro. z in d. c. excoīcatos.

¶ Amī epi z alij ſuperiores poſſunt
aduocare p' alij. p'z. q' p' corā ecclia
ſtico vel cūſili iudice. vt. ij. q. i. te qdē
lxxvij. di. iij. p'elati. z. c. epiſ. xiiij. q.
v. deniqz. xxi. q. iij. p' totū.

¶ Alij ſacerdotes poſſunt poſtulare
p'z. q' nō poſſunt neqz corā eccliaſti
co vel cūſili iudice niſi i quatuor caſi
bus. vt in. c. ſi. d' poſtū. c. ne de v.

13

mo. sacerdotib^s. xv. q. ii. c. vnico. i. gl.
xiiij. q. v. deniqz. p^rima casus ē pro
se. Secūda ubi p^rcedit sum. Tertia p
psonis sibi p^riudicis hoc intellige qñ
nō pnt habere alius vel nō ita bonū
p^rsonē aut cōfiteat sunt ī isto casu
vltz ad quartū gradū. C. d. ept. c. cle.
aut. licentis. r. c. de aquo. di. iul. l. pe
titionē. ¶ Quart^a casus ē p misera
bilib^s p^rsonis itelligē miserabilēs pso
nas eos illaz q^d se pprias cās nō pnt
ministrare vel ecclesiastico auxilioidi
gētēs. lxxvij. di. c. si. fi. r. lxxvij. di.
defensiois. c. q. ipa. tñ pu. r. vidu.
p totū. In criali vo corā seculari iu
dice nullo mō pnt vt. j. dicaz. §. vij.

¶ Et p diaconi vel subdiaconi bñfi
ciati vel nō bñficiati possint aduoca^t
R. q^d corā seculari iudice nō pnt. c. i.
de postu. nisi. p cā sua vel ecclesie sue
vel miserabilib^s psonaz: f3 spe. tit. de
aduoc. allegat. d. c. i. i quo gl. dic ē q^d
p miserabilib^s psonis l3 allegat. d. c.
fi. Et sic pz opm oī casu pnt in quo r
sacerdotes ī foro seculari pnt. Coraz
aut ecclesiastico pnt f3 imo. i. d. c. i.
bñficiati nī nihil querēt p salario: f3
oblata spote recipe pnt. xv. q. i. c. vñt
co. si gl. dic q^d nō suat qz nō militat
stipendijs suis. c. ei c officij de pscer.

¶ Et p minorib^s ordinib^s pstruti
possint aduocare. R. qñ sunt bñficiā
ti nō pnt nisi corā ecclesiastico iudi
ce. c. i. d. postu. limita h f3 pa. r host.
qñ hñt sufficiens bñficiū ad exp^e sustē
tandez: qz si nō hñt pnt p aduocatēz
acquirere sibi et si sunt diaconi vel sub
diaconi. Si aut nō sūt bñficiati: pnt
tā corā ecclesiastico quā et seculari i
cā ciuili. In cā autē criminali nullo
mō pnt coram seculari iudice ne ele
tel mo. c. miā. xxiij. q. viij. his a qb^s
l3 d. aliquātōz. Quidā nī dicūt eos

10 **C** Altp aduocatus teneat grati p ipo
 rēte aduocare. B. pa. i. c. l. d. offi. iur.
 di. Hof. distig. i. sic aut est potes ad
 soluēdi sic ē vā opti. Hof. q. diē q
 nō teneat s; iudex d; sibi pstituerē sa
 larū p; faciēdi et p mōlitis cōfue
 iudicis patri. vt in. l. i. s. in honora
 rijs. ff. d. p. et extraor. cog. Zul. ē ipo
 tens. tūc teneat gratis aduocare lege

¶ Etz aduocat teneat ad restōez s; 12
per ipudentia: aut negligēcia sua
amittit cām chēmo. p. l. do. vt reci-
tat spec. i. ti. de aduo. q. teneat. arg. l.
idē iuris. ff. ad. l. acq. Et brauer te-
netur fm eundē. l. do. q. l. cūq; em-
picio pda. ar. l. i. s; vō ideo p empto-
rē. ff. de iur. Secus si ex qualitate
cause vel defectu pbatōis. q. iunc

15 ¶ Alij aduocari possunt petere salariū
sz. q. cā nūdi icipia pōt petere, pū
vult nisi i casu vbi alijs bonus nō i
ueret. ar. eoꝝq. no. i. l. i. C. d. epif. au.
Causa vō icipia vl finita vl qñ ali
bonus nō inueniret non pōt petere
nisi moderatū attēta q̄litate cause. la

Estrum salarius de publico potest
 sit aliquid petere ab aliquo particula-
 riter. ff. p. a. in. c. i. de postul. fm. In
 no. q. nō ab aliquo litigante licet nec
 pot salaria? medicus ab aliquo cō-
 stituto in infirmitates sed a nō litiga-
 tib? vel famis licite recipiūt. qz sala-
 ria sunt pstituta talib? solū p. ligan-
 tibus z infirmis pbat in l. antepe-
 nūl. C. de profe. z me. l. x.

Estrum possit qz aduocare p. vtriusq;
 b ij

partē. R. sp. i. ti. de aduoca. q. sic ar.
xl. v. di. disciplina quasi i. si. r. ibi gl.
extra de postu. pre. bone memorie el
primo quasi in prin. Quod rex cre
do in casu dubio: als nō: quia qdū
causa ē dubia potest aduocari patro
cinari sine peccato fm Rod.

18 **Q**uā aduocari possit vi receptio
ne contra euz qui habz iniustaz cau
faz. dic vt. j. bellum. §. xix.

Infinitas quid sit r quō
ipediat matri
monium vide. j. matrimoniu
ij. impedimento. xv.

Gnati sunt qui per virilis
sexus personas co
gnatione cōiuncti sunt. Nam i
agnatis cognati intelliguntur vt ge
nus in specie: vnde fratres ex eodem
patre. filius fratris nepos r huius
modi agnati sunt. Et q p femininus
sexus cognatione iungunt nō agna
ti: s. nāli rōne cognati sunt sicut filij
sororū r amite. ff. d. le. m. l. sunt at.

Alchimia vtrū liceat. R.
vidr. in con
silijs suis r q sic: dūmō nō fa
ciant per artem magicā vel p altaz le
gibus odiosam vt dicit. l. vnica. C. d
thefau. li. xi. q. tales methalaris sunt
qui labore pprio r sibi r reipublice
cōmoda comperāt. C. de metha. l. i.
li. xi. Et iura propter publicam vti
litate que ex eorum officio videt
resultare fauent eis: nāz possunt inui
to comino ingredi fundum ad metal
lū inquirendūz. l. iij. r. l. quosdam.
r ibi no. C. de metha. quod als nō li
cet. d. l. vnica. r. ff. d. acqui. re. do. l.
ij. Ratio est. qvto die in libro de p
prietate rerū in. c. de alchimia. Om
nia metallā pcedunt ex eodem pn
cipio: scilicet vt sulphure r argento

vinō. Sed ex virtute elementorum
que habent maiorem influentiam in
vno loco qz in alio: i. vna minera sit
stagnum: i. alia argentūz. Cum ergo
ars imitetur naturam. ff. de adop. l.
adoptio. Mō igitur est peccatūz si p
virtutem que est i elementis: auter
bis alchimiste d stagnō volūt facere
argētum: qz euz sit ex eodē principio
r in habetibz sibi bolum faciliōz sit
trāsire. insti. qui. mo. tol. ob. §. i. Lū
multe viutes sint insite herbis r la
pidibz. xvj. q. v. nec mix. circa mediu
Sed hīs non obstantibz credo q sit
illicita ex multis respectibz. ni pzo.
qz nullus iuenit qui heat verā huius
modi artem l3 dicatur de multis: s.
falsūz ex experientia: nū qz videm? q
cōter ipaz faciētes multas faciūt: r
a cōit accētibz? ē standū. vñ de ipis
dī ad thūm. iij. r. d. c. nec mix. Sēp
adiscētes r nūqz ad veritatis sciām p
ueniētes experientias multas faciūt
nūqz ad pfectū attingūt. tps vitāqz
psunt. nec id quod operant hz re
ritatē cū auro: vel argēto: sed solum
apparentiā. iō semp sunt pcedendū
alchimiste. Et hoc eident. pba: qz
nemo in publico eā vult facē vt ap
pareat q male agūt qz odium lucez.
Et si aliqū aliqd veri faciūt aut sit cū
dāno pputatis expēsis vel ex aliqua
deceptōe iponendo aurū rex. vel ali
qua diabolica fallacia vt ex eos at
tēdere faciat huius faciūt eis rex aux
er appositōe auri veri occulte aliqū
Cum ergo sit tale exercitiūz ptra vti
litate publicā vtpz ex psumptione
rerū: qz vt cōter faciūt ex his mo
netam falsam: ideo simpliciter sunt
condemnandi eam facientes.
vide. j. ludus. §. iij. cā
Lea sequentibus.

Lienatio quid dī. R. q
pprie r stri
cte est ois actus per quē trans
fertur dñm. dicit ter. C. de fun. do.
l. i. r fm glo. in. c. nulli liceat de reb?
ec. nō alie. r eā sequunt doc. ibidem.
Largissimē aut alienatio dī datio in
ēphyteosim r locatio ad lōgum tps.
vt voluit Ga. de bellap. in auc. de nō
alie. §. qz dō etiā qñ sola possessio in
aliū trāsfer. vt no. inno. de re. ec. nō
alie. c. epi. r alb. in auc. hoc ius porre
ctū. C. de sa. fan. ec. sed vī ter. i. d. c.
nulli l3: vñ dicitis. Alienatōis autē
verbi ppter pductionē. l. vendere sub
pductione. Alij hñt pductionē ad lon
gum tps donationē renditionē pmu
tationē: r ēphyteosim ac ppetuū pti
lex ter. s. verbi ppter tenotat. ppiaz
nāz vocabulū vt dicit bar. i. l. affinita
tes also caput. l. cui eoz. ff. d. postu. §.
Itēz pponi? vbi dicit se dānasse gl.
l. l. gallus. §. istius. ff. de li. r. po. Et
sic soluisse qvbi statuto cauef q tu
tela solū veniat mfi r auie q et ppe
venit pautas. r noie nurus venit pro
nurus. r noie filij venit nepos r pne
pos nisi addat aliqd qd faciat deter
minatōz ad certā psonā ita limitat
bar. i. d. §. institutōes. r no. idē i. l. libe
roz. ff. de r. lig. pa. i. d. c. nulli liceat
dicit q i mā fauorabile: r larga vt in
d. c. nulli est rex s in mā odiosa non
venit nisi qd dixi pti? qv quē trāsfer
dñm ppea i reb? ecclie alienatōis ac
cipit alienatō vt i. d. c. nulli s. gl. ibidē
1 **A**lienatio de fratre ad sororē non
est fm Rodonal. eo. ti. allegat. C. de fi
deicom. l. voluntas.
2 **E**t que regant i alienatōe rei ecclie
fiatice R. pa. i. c. cū aplica. de his q
fi. a pla. q. v. C. pzo tractat. f. an
expediat i nō. C. de opes luo capli

15
Tertio q fiat p vtilitate ecclesie.
Quarto auctoritas superioris.
Quinto subscriptio r hoc ponit i. c.
ma. de his que fi. a pla. r in. c. i. c. ti.
r. c. nulli. de reb. eccl. non alie.
Et subscriptio regatur necessa
rio. R. pau. i. c. i. de his q fi. a pla. q.
Inno. dat vñā regulā q nūqz reg
rat subscriptio nisi i casibz a iur expt
lis rō qz reguli i qñbz dispōe suffici
psensio nec regrit scriptura. l. pactū
C. d. pac. vide gl. i. c. i. de cē. li. vñ: Et
iō vditionē pmutatōez r dōatōez p
lar? facē nō pōt nisi de psensu capli r
subscriptōe cāonicoz. alb. i. d. auc. h
ius r q subscriptio i alienatōe rei ec
cliafice reglī nō ē necessaria nisi i tri
b? casibz p dicitis. l. vditionē: pmutatōe
r dōatōe vt i. d. c. tuaz r i casibz no. p
Archi. in. c. sine exceptione. xij. q. ij.
Que sunt cāe legitime alienatōis 4
rex ecclesiasticarū. R. pa. i. d. c. nulli li
ceat q sunt quatuor. C. pzoia neces
sitas si debita viget: r ecclia non pōt
satisfacere de fructibz. C. de av. vili
tas. f. vt heat rex meliorē r ista ponū
tur i auc. hoc ius. C. d. sa. fan. ecc. r. x.
q. ij. c. hoc ius. C. Tertia pietas. xij. q.
ij. aurū. r. c. scōp. C. Quarta incōmo
ditas: vt qz res est magis dānosa qz
vtilis ecclesie. vt in. c. terulas. xij. q.
ij. r ibi plene in glo.
Et ois alienatio rei ecclesiastice sit
phibita sine pata solēnitare vel aliq
te pstatō cāis. R. fm doc. i. d. c. nulli
liceat q nō: s. imobillū. Et noie im
mobillū rex pprehēdunt eā q seruā
do seruari pñt fac. l. mtores la. ij. C. d
admi. in. r. c. tuaz. d. his q fi. a pla. §.
Alb. i. d. auc. hoc ius r q mobilia q
etiam seruari pñt alienari possunt si
ne predicta solēnitare. vt oues rē. nī
fi sint ad diuinū cultū dputate qz tūc
b iij

b iii

exceptiōis ppetuē ecclesie aut trāsi-
gere euidenter indānū ecclesie. R. pa.
i. c. i. de dpo. q. nō s3 Inm. ibidē nisi
ex spālī pcessionē pape. fac. l. ples. C.
de trāfac. r. l. i. iuris ciuilibus regulas.
ff. de pac. R. quo iſerit q. nō pōt cedē
lūi r. cāe vt trāſigere nūi ſit cā eu-
dēs r. debita ſolēntas ſi actio ſit ad
rē imobilē iuxta nō. i. c. nulli liceat d
re. ec. nō al. Si ſo ſit ad rē mobilē
ſic pōt. vt nō. glo. in. d. auc. hoc ius.
Et hoc ē verū. p. l. cū h. ſi cū lio. ff.
de trāſ. r. l. nō ſolū. C. de p. m. q. uis
alig teneat indistincte q. trāſigē pōt
vt nō. Albi. in. d. auc. hoc ius.

16 **¶** Altr platus solus possit repudiat
legatū sine solēntate pſata. R. vt col-
ligo ex pſilio. i. p. Paul. de ca. q. nō s3
donatiōes ſic r. dicit. pbari r. bñ ex. l.
magis puto. §. fundū. ff. de re. eoz q
sub. m. R. d. diuerſitatē q. i. donatiōe
non acquirit donatario nūi volēti r. nō
ignorātū ſin legato ſufficit factum te-
ſtōria ſolus: acquirat enī ignorātū l3
renocabilr. l. cū pſ. §. ſurdo. ff. d. leg.
ij. r. d. §. fundū. ergo legatū eſt q. ſi
ipſo facto. Et ſic itellige nō. p. doc. in
c. vt ſup de re. ec. nō alie. r. i. c. ma. de
his q. ſi. a. pſa. Et mihi placet. q. uis
ſede. pſi. r. pſuluerit q. ē legatū po-
teſt repudiare. r. cū ſed. eſt Inno. in
c. ij. de do. bar. i. l. i. ubernus nullā. C.
d. ſa. ſan. ecc. vbi bñ diſtinguit r. pa. i.
c. i. de dolo r. p. m. vbi late ponit ſ3
nō ſequor nūi q. quod legat eſſe de
his que alienari ſine ſolēntate pōt
ante factū: ſed poſt factū ſi ſi cā legi-
tima ſubſeſſet. Et idē dic in quocūq
pſhibito alienari ſine aliqua ſolēnta-
te vel conſenſu alterius.

17 **¶** Altr iconomus ecclesie cui pmissa
eſt in aliquo caſu alienatio poſſit illā
facere cōlinguēto ſuo. R. pau. i. c.

vt ſup. de re. eccle. non alie legiſſe te-
nent per auc. quibuscūq. modis. C.
de ſa. ſan. eccl. poſitā. r. q. ij. q. nō nec
alr administrator cuiuſcūq. pſidūis
ſit. Sed p. au. dicit nō eſſe verū i. pre-
lator: ſed bene in tconomo r. alijs. ego
tū credo q. in pſciētia ſi ex cā legūtia
facit excuſet. r. valeat tal alienatō ar.
c. i. de coha. cle. r. mu. in ter. r. in gl.
¶ Quid dicit perpetuū. R. glo. r. q. 13
ij. hoc ius. **¶** Primo qd durat vſq3
ad. xxx. ānos. niſi. de p. r. tēpo. ac.
¶ Secūdo quod durat q. dū vinit
cui pceditur. ff. p. locio. l. i. r. c. pre-
carie. r. q. ij. **¶** Terno quod durat q.
dū pſio ſoluaf. iſti. de loca. §. adeo
¶ Quarto qd durat vſq3 ad tertiaz
generationes. vt in auc. de nō alie. §.
emphyteosim. Et ſic omnis talis cō-
tractus pſhibetur ſine ſolēntate: r. in
cauſis de quibus. §. dicitur eſt.

¶ Altr terre incolte date ad culturaz 19
cum pmiſſione dandi eas in emphy-
teosim poſſunt dari poſt culturam. ip-
ſarum. R. pau. in. c. ad aures de reb.
eccl. nō alie. q. ſic extirpantibus ſine
eoz hereditibus alijs non: niſi ſeruata
debita ſolēntate q. non ſunt ampli-
terre ſilueſtres.

¶ Altr ſede vacante poſſunt alienari 20
bona eccleſie. R. pau. i. c. i. ne ſede va.
q. aut ſunt bona q. ſeruādo ſeruari nō
poſſunt: tūc in ecclia epālī iconom?
ſine caplm ſine alia lnia poterit. Si
cut dicim? i. tutore. l. lex q. tutorez. Ce-
re admi. m. r. l. tutor q. reptoſi. ff. e.
Si ſo bona ſeruari pōt: tūc in ecclia
epālī nō poterit alienari ſine lnia pa-
pe ſolū ar. d. c. i. r. in. c. i. de reb? eccl.
nō alie. li. vi. In ecclia ſo iſteriori tūc
ſi magna vigeat neceſſitas: r. ecclia diu
eſt vacatura: nec pōt cōmode expecta-
ri creatio prelaticū in iſtis duobus
caſibus

caſibus dicit Inno. q. dabit curatoz
bonis. r. p. illū ſiet alienatio nec pūo
poterit fieri etiā per archiepm anq3
ſit dat? administrator ecclie vacātī
vt in. d. c. i. li. vj. facit. l. ij. ff. d. cu. bo-
dan. r. qd nō. io. cle. ij. de re. eccl. nō
alie. r. p. cor. In. r. l. du. Siliter non
valz alienatio facta a ſeiſmaticis vſ
intruſis de ſeiſ. c. i. r. q. ij. alienatio:
nes. Et teneſ qui eā recipit reſtitue-
re nō ſolū rez: ſed etiam fructus pce-
ptos r. qui percipi potuerunt a iuſto
poſſeſſore. c. grants. de reſti. ſpo. Et
eſt excuſat? qui intruſ talib? aliena-
tionib? vt. §. excuſatio. vj. caſu. l. r.
21 **¶** Altr plar? bñs bona diſtincta a
bonis capli poſſit illa concedere ali-
cui ad vitā ipſo? plari ſine capli. pſe-
ſu ex alia ſolēntate. R. pau. in. c. pti-
nebaſ. de his q. ſi. a. pſa. q. ſed. pſi.
l. i. r. q. ſic. vide doct. in. c. veniēs. de
trāſac. r. maxime cā pletatio p. tert-
iūta glo. xvj. q. i. poſſeſſiones vide
Albi. in. c. i. de re. eccl. nō alie. li. vj.

22 **¶** Altr in alienatiōe rei minoris re-
quirat aliq ſolēntas. R. Inno. i. c. i.
de re. eccl. nō alie. li. vj. q. ſic. cāe co-
gnitio: r. decretū: r. cā lūma. C. d. pdi.
mi. l. minor. r. l. ſi minores. r. ff. de
re. eo. q. ſunt ſub tu. l. magis puto. §.
nō paſſim. r. §. ſies. Et hoc vey etiā
in mobilib? pſcioſo ſm eundē ibidē
alr b3 p poſſidentē rei vendicatio: r3
p tutorez aut curatoz pſonalē actio-
nez tutele vel negotioz geſtoz. d. §.
ſies. r. §. ſeq. C. de pdi. m. l. r. ſi pſes
r. dicit ibidē imo q. decretū eſt ſnia
r. nō iponit ſine cāe cognitione: r. iō
in ſcriptis ē dandū. C. de ſen. ex pic.
re. l. ij. ff. de re. eo. qui ſunt ſub tu. l. i.
r. d. §. ſies. r. d. l. minor. Sepe tū i-
ture decretū vocat auctoritas. l. i. C.
d. mi. r. l. i. C. q. decretū opus nō eſt.

17
¶ De alienatiōe poſſeſſiōis date ſb cō 23
dūde ne alienet vīd. §. dōatō. §. rly. ij
¶ Altr valeat alienatio ſcā p euz q 24
pmiſit capitale crimē: ēt ad pīā cāz
R. Inno. i. c. q. pp de elec. q. aliea-
tio t3 dūmō ſiat an ſniaz. l. poſt ſcū
ff. de dona. r. l. i. ſi qd poſt hac. C. de
bo. dā. q. ſcipit q. bona illi? q. capi-
tale cōmiſit crimē publicenſ: int: illi
gēda eſt p? ſniaz inuētas vel ex ſuſpi-
tiōe pene alienata vt. ff. d. do. cā mor.
l. ſi aliq ſallit in crimie leſe maieſta-
tis. vt in gl. d. l. poſt ſcū. ſiſt r. hēſio
vt i. c. cū fm. de pē. li. vj. q. ſit in cō-
miſſus a die pmiſſi criminis vīd. §. hē-
tie. idē dicit quocūq3 erip qd ipſo
ſcō bona ipm ppetrāſ eēnt pſcator.
¶ Altr alienatio i fraudē creditoz 25
vel pīonoz valeat. R. Inno. vbi. §.
q. nō q. venit reuocāda vt. ff. de his
q. i. frau. cre. p totū. imo plus q. uis
ſit facta i fraudē: ſi tū frau ē in ipſo
ſcō renocaf. l. oēs. §. lue. r. ff. eo. ti.

¶ Altrum alienatio rei lingioſe vale 26
at. vide. §. ceſſio. in pnc.
¶ Altr alienatio fundi totalis: vel 27
renuz donatay ppter nuptias valeat
vide. §. dos. §. xi. r. xij.
¶ Qui pſhibeant alienare. vide. §. 28
donatio. §. iij. cum ſequētib?
¶ De alienatiōe bonoz mobilū q 29
ſeruādo ſeruari nō pōt ſcā p eccliaſti-
cas pſonas. vīd. §. clie. r. iij. p totū.

Vimenta appellatione
reſtimenta r. calciamenta intelli-
guntur in legat. vt. ff. d. olimē. r. ciba-
le. l. legatis. Idē dico ſi legat? eſt vt
ctus vt. ff. de d. ſig. l. vbo vter? ſec?
ſi cibaria ſiut relicta. vt. ff. d. ali. r. ci-
le. l. antepe. Idē noīe alimētoz veni-
unt medicīne ſm dy. ang. r. imo. i. l.
ſi cū dotē. §. ſi autem. ff. ſolima. p. l.
b v

vbi videri. cū se. vbi ē cano. ff. de v.
 sig. 2. pbat. i. l. legat. ff. de ali. et ci. le. 2.
 Bal. in l. i. reb. ff. de como. q̄uis di-
 xerit hūi. i. d. s. si autem. p. copulaz
 que ponit inter diuersa. vt not. gl. in
 rub. ff. de iur. et fac. ig. hoc nō ē re-
 rui qz ibi ponit iter gen. et spēs. vt in
 simili no. gl. in l. i. C. de ser. et aqua. s.
 appellatione cibarioz nō veniūt me-
 dicine fm ang. in d. s. si autem. simi-
 liter noie necessaria veniūt necessaria
 vite fm pau. i. c. cū fm. de p̄bē. et p̄z
 ex. c. nō liceat. de p̄bē. in si. fle. s. no-
 men vite necessaria iporat vestes: ci-
 bos medicinas et h̄mōi: sicut dicim?
 de alimētis legatis in d. l. legatis. et
 ibi t̄z bar. q. ille cui retent. alimēta
 d̄z h̄ie exp̄sa p. studio necessario
 sine quo vitē nō posset s̄z p̄decētā
 plone p̄nta grāmāta et h̄mōi. sec?
 de exp̄sis in studio in q̄b? d̄f mili-
 tare: sine q̄bus bñ pōt vivere hone-
 ste fm p̄decētā sue plone. Idē no.
 in l. de bonis. s. nō solū. ff. de ac. edi.
 C. Quis tenet ad alimēta p̄stāda. p̄
 fm azo. in sum. C. de alē. li. et mo. in
 ti. alimēta. Qd̄ p̄mo parētē liberos
 et libet parentes alere tenent: et oia
 onera inuicē sūfferre. vt p̄z. C. e. p. to-
 tū. nō t̄n d̄ ere alieno. vt. ff. eo. ti. l. si
 go. s. parēs. Mo. t̄n q̄noie p̄is h̄e
 nūt ascēdētēs ex linea p̄nā: et ma-
 tris noie ex linea n̄fna. Est t̄n diffe-
 rētia qz mater non tenet nisi p̄. vel
 ascēdētēs ex linea d̄fierint vel sint
 egētes. vt. l. si quis. s. vtruz. et l. non
 quēadmodū. ff. c. ti. fallit h̄ et q̄ntū h̄
 p̄nt sibi sufficē i alimētē. vel ex bonis
 suis v̄l ex artificio. limita s̄z bar. nisi
 sit nobilis cui nō t̄ceat talē artē ex-
 ercē. et idē p̄nto i liberis circa parē-
 tes suos. ff. c. l. si go. s. s̄z si fili? nec
 d̄stingūo an sit emācipat? vel ne an

sit legitim? vel ne qz s̄ luf. canonico
 tā p̄ quā n̄f tenet alere spurios. vt
 no. inno. i. c. ij. s̄ regula. et pa. i. c. cū
 h̄fēt de eo q̄ dū i ma. quā po. p. ad
 fallit et vt. s. fili. s. xxi. C. Sedo vir
 vxorē et vxor viruz: si vir sit inops et
 vxor locuplet. C. vii vir et vxor. aue.
 preterea. ff. lo. ma. l. si cū dotez. ff. ad
 fil. l. i. ff. de iur. do. l. i. m̄r. et hoc t̄z
 nisi vir vel vxor eēt i culpa quomin?
 exhibēt debita oblega alteri. ar. l. in
 lianus. s. offerri. ff. de ac. emp. cū si
 C. Tertio ff. fratres si egeat fm gl. i. l.
 parētū. C. s̄ alē. li. et d. l. si go alibe-
 ris. et eā approbat saly. i. d. l. parētū
 dicēs eē rōnabile. qz si tenent alere
 fratres naturalē m̄r: vt i aue. l. i. c. s̄
 nā. li. multo magis naturalē et legit-
 mū ar. ff. de admi. m. l. tutor s̄z digni-
 tatē. s. in soluēdis. C. Quarto seru?
 a dñō. ff. de admi. m. l. cū plures. s.
 de. Sillogi fier qd̄ ē in l. ij. C. s̄ h̄is
 q̄ sunt sui vel alie. in. ti. l. vnica. s. s̄z
 scim? C. s̄ lat. li. to. C. Quinto socer
 nuz suam. d. l. si go. C. Sexto tutor
 m̄fēz pupilli et sororē si egeat. et d. s. i
 soluēdis et no. q̄ alimēta d̄bēt p̄stari
 fm p̄luctudinē et regidōis arbitrio dōi
 viri et s̄z facultatē debent. et dignitatē
 fratib? facit. l. alimēta. ff. de ali. et ci.
 leg. et l. cū hi. s. in plona. ff. de trasac.

Utare

stabile qd̄ quidez
 in ecclesia p̄secrata nō pōt con-
 strui nisi qd̄ ep̄o p̄p̄r? p̄secrauerit vel
 p̄secrari p̄m̄it. s̄ ab alio ep̄o. lxxij.
 di. c. q̄uis et de p̄se. di. i. c. null? el. ij.
 Aliud at d̄r viciatū. s. i via portādū
 vel portabile fm go. an. i. c. q̄n de s̄
 uil li. vi. et no. q̄ iñd̄ altare portabile
 aliqui sit ex tabular lapideita q̄ la-
 pio ē sigillū et sepulchz et i ligno ali

q̄n vō sit ex lapide soluz. ita q̄ i ipso
 lapide ē sepulchz. aliqui cū ligno et
 lapide ita t̄n q̄ i lapide ē sepulchz
 et sigillum et ponit lignum p̄ augēda
 et latitudinē aliqui sit i lapide quior
 ne sepulchro et reliq̄. Et istis quior
 modis solū mō pōt fieri. et d̄z cē lati-
 q̄ sup eo possit stare hostia et calix.
 ar. c. cōcedimus. de conse. di. i.
 C. Atz deat eē p̄secrati ab ep̄o tam
 stabile q̄z viciatū. p̄. q̄ sic. d. c. nul-
 los. et d. c. p̄cedimus. et c. qd̄ in du-
 bijs. de conse. eccl. vel al.
 C. Quid excreat altare. p̄. fm pau. i.
 c. p̄posuisti. de p̄se. ec. vel al. q̄ duo
 b̄ modis. C. Quid q̄ mēsa altaris
 est mota. i. q̄n tabula supior de loco
 cui p̄paginat amouet fm inno. i ru-
 bri. p̄dictū. et host. i. c. i. et. et h̄ t̄z
 in altari stabili et i ipsa mēsa sit for-
 ma p̄secratōis t̄n si remoueat mēsa
 a structura excreat altare: qz p̄secra-
 tio itelligit p̄ncipalit i p̄uiciōe lapi-
 dis supioris et structure iserionis. sec?
 si totū trāsferet cū sibi coherētib? se-
 e? i portatili qz nō excreat nisi amo-
 ueat illd̄ parū sigillū p̄tincē p̄secra-
 tionē: q̄n sc̄n ē ita q̄ in lapide sit se-
 pulchz. S̄z q̄n lapis ē p̄ sigillo i li-
 gno: t̄n fm go. an. i. c. ligneto. co. ti.
 amoto lapide a ligno ē excreatū. Quid
 vō ē sc̄n tertio mō: t̄n si lapis amo-
 ueat a ligno abb. et io. an. i. d. c. ligae
 is tenet qz nō excreat: qz p̄secratio ē i
 ipso lapide. pa. ibidē dubitat qz cūz
 recipiat formā ab ipso ligno et lapide
 p̄nta qz lapis ē ita parū? qz nō sufficē
 ad formā altari viciatū: sublatō ligno
 est t̄z d̄icē qz altare parū enomē le-
 sionē: et u dicas t̄rri ē q̄n lapis est
 ita parū? qz nō pōt p̄tincē calicē cum
 hostia eo mō quo d̄z sup ijs poni ad
 celebrādū als vā ē opt. abb. et io. an.

18
 C. Sedo mō excreat q̄n enomē ē
 fractus. d. c. ligneto. et ibi d̄icē pau. q̄z
 vbi cūqz p̄rigat enomē fractura i al-
 tari excreat. qz v̄ p̄dē formā secus si
 fractura nō sit enomē. Istō solum
 mō excreat altare portatile. q̄nto mō
 d̄c̄n et nō alijs modis. et no. eūdem
 pau. i. gl. i. d. c. i. q̄ enomē frāgīl et
 excreat altare stabile si aliq̄ de lapi-
 dib? tāgētib? p̄as p̄secrationē vel si
 gillū ē amor? et no. q̄n sit p̄secratō al-
 tario sit vni foramē parū in mēsa la-
 pidea altaris vel an altare: vel i latē
 dextro. et post p̄secrationē claudū la-
 pide paruo et d̄i ille lapis sigillū: qz
 tenotat illud p̄secratū. et ibi ponunt
 reliquie et nomē ep̄i p̄secrant. et faci
 ad cuius honorem consecratur.
 C. Quid aut possit poni corp? xpi p̄se-
 crati. p̄ religa. inno. cū p̄silio assitē-
 tū. p̄. qz nō. sc̄n t̄n qz leo papa d̄dit
 parē corp̄alis. et corp̄is xpi i p̄secra-
 tiōe cuiusdā ecclesie. h̄ pau. i. d. c. p̄
 posuisti et asten. li. vi. et. et qz alta-
 re portatile pōt p̄secrari sine reliq̄is
 allegat. c. p̄cedim? de p̄se. di. i. Et u
 ra q̄ vident p̄traria dicit qz loquunt
 in altari stabili. Et qz nō sunt necessa-
 rie sacrificia i missalib? antiquis q̄ d̄icē
 qz si relige nō fuerint omittatur illa
 particula illi? osonia q̄ d̄i post cōfē-
 sionē. s̄. Quid? te d̄icē p̄ merita san-
 ctōz mox quoz reliquie p̄e sunt et.
 C. Atz excreat ecclesia excreat altare
 p̄. pa. in d. c. p̄posuisti. qz non qz ec-
 clesia pōt construi absqz hoc qz construi
 aut altare. Secus si poluat qz tunc
 etiā poluit altare et indiget reconcili-
 atione. hoc intellige de stabili altari
 non de viciatō seu portatili.
 C. Atz plura altaria possunt eadē die
 in eadē ecclesia p̄secrari. p̄. qz sic si
 cut et plures ep̄i eodē die p̄secrari

c. cum sta. de ple. ecclie. vel alta.

6 **Q**uod altare in ecclesia consecrata pos sit dirui sine licentia epi. vi. q. no. ar. c. placuit. de ple. di. l. sec. in no. psecra ta. ar. a. p.rio fm gl. in c. q. n. palle.

7 **Q**uod die de erectioe q. r. d. dirutiode.

8 **Q**uod altari in quo eps celebravit possit p. b. r. e. eod. die celebrare. R. q. no. de ple. di. ij. c. si. nisi. re. licentia episcopi: aut necessitate cu episcopus no. potest perficere. vi. q. i. nihil hec glo. in dicto. c. fina.

Alternativa penalis se cundum

Bar. i. l. v. b. i. c. q. s. C. d. ser. fu. si verba dirigunt iudici: tunc optio e iudicio: puta cu dicit punit vel p. de. nent. Si v. o. dirigunt reo: puta sol uat mille vel exhibeat medietatem r. h. m. o. i. tunc optio datur reo. Si vero v. b. a. no. dirigunt nec iudici nec reo: puta dicit statutum sit pena. pedis r. h. m. o. i. tunc i. p. m. i. s. c. o. r. a. l. i. b. electio e iudicio. l. i. s. expillatores. ff. de ef. frac. In pecuniariis v. b. o. erit rei. ar. l. p. l. e. r. i. q. s. ff. d. i. u. r. d. o. r. s. i. l. l. i. s. d. i. s. t. i. c. t. i. o. sit in legato p. dy. d. reg. in. l. i. v. i. r. d. o. c. i. l. l. u. c. i. o. ff. de le. ij. Si v. o. legatum simpli sit alternativae no. magis refe redo v. b. a. ad heredem q. ad legatarii. tunc electio e legatariis: vt puta lego ticio fundum vel usufructum vendi cabit iter: q. d. voluerit vt i. d. l. l. u. c. i. o.

1 **Q**uod quando quis tenetur ad alte rum duor. sub alternativae possit daf quodcuq. voluerit. R. gl. in. c. inter ceteras. de rescri. q. sic insti. de here. i. si. s. pe. C. d. p. d. i. d. e. l. p. e. r. d. l. p. l. e. r. i. q. s. ff. de le. ij. l. si ita. ex. de p. l. e. n. re. ferente. q. insti. de lega. s. si gnaliter. Soluit glo. p. d. i. c. t. a. vera p. r. i. a. u. r. a. m. i.

si eliges fuerit in mora. ff. d. op. le. l. mancipioz. ff. de lega. l. statu. l. i. t. e. r. i. s. i. l. ff. de solu. l. i. t. i. c. h. u. p. r. i. o. ff. de pen. here. l. i. t. e. s. i. d. e. recte aut. Ande talis si loco r. tpe debito offerat alte ri cui tenebat r. noluit recipere libe rat debitor. Ande si periret vel alio modo alienaret: no. pp. hoc teneretur ad alteru ex quo solus creditor e in culpa p. i. n. r. a. p. r. i. o. allegata. S. si nul lus sit i culpa d. c. l. e. n. s. d. u. o. alternati ue puta stichu aut p. a. p. h. i. l. u. m. si p. e. r. i. s. t. p. e. r. i. c. u. l. u. p. r. i. m. i. ad venditoru p. e. r. i. c. u. l. u. s. secudi ad emptoru p. t. i. e. r. l. d. a. t. i. o. s. i. s. i. e. p. t. o. r. ff. de act. emp. r. v. e. n. s. s. e. d. m. A. l. e. x. a. n. d. e.

Obbitio

secda sede tra ctatu. de avaritia. q. vij. e. appe titus potentie. Potentia autem potest appeti. put per illam acquiri. hono rificientia r. sic reducitur ad superbia vel. put est apparens sufficientia vel habundantia. r. sic reducitur ad co cupiscentiam oculo. Ande Augu sti. primo conse. avaricia possidere vult multa: r. tu domie possides oia Potentia vero dicitur in possessioe omniu v. n. gl. sup. illd. Cognoui qui d. n. s. m. e. s. q. n. i. h. o. n. o. r. m. e. o. r. s. i. e. g. e. s. a. u. t. Quatuorlibz avar. simul sufficit ti bi de. r. e. n. i. a. u. a. r. i. t. i. a. t. e. r. r. a. q. u. i. t. p. o. s. s. i. d. e. r. e. t. o. r. a. m. a. d. d. e. c. e. l. u. m. a. d. d. e. q. u. o. d. p. l. u. s. e. s. t. q. u. i. s. e. c. i. t. c. e. l. u. m. r. t. e. r. r. a. r. i. d. e. o. Aug. in li. de vera religioe. Ambitio seculi sup. b. o. s. facit p. c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. a. c. u. r. i. o. s. o. r. i. s. t. i. n. l. i. p. s. e. Iussisti vt p. r. i. n. c. i. p. a. p. c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. a. c. a. r. n. i. s. c. o. n. c. u. p. i. s. c. e. n. t. i. a. o. c. c. u. l. o. r. u. m. r. a. m. b. i. t. i. o. s. e. c. u. l. i.

1 **Q**uod ambitio sit p. e. n. i. t. i. m. o. r. t. a. l. e. R. q. no. s. p. e. s. s. e. d. p. m. o. r. o. e. f. i. n. i. s. r. e. s. t. t. u. c. q. n. i. t. a. l. i. a. p. p. e. t. i. t. u. c. o. n. s. t. i. t. u. i. f. i. n. e. s. i. q. p. a. r. a. t. e. s. s. e. t. q. d. e. u. s. m. o. r. t. a. l. e. c. o. m. m. i. t. t. e. r. e. p. p. e. q. u. e. d. o. p. o. t. e. n. t. i. a. v. e. l. h. o.

no. r. i. f. i. c. i. e. n. t. i. a. v. e. l. s. e. c. o. r. o. n. e. r. e. i. q. a. p. p. e. t. i. t. u. s. v. t. p. u. t. a. q. z. a. p. p. e. t. i. t. u. s. v. e. l. p. l. u. r. a. b. n. i. f. i. c. i. a. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. a. a. r. c. q. z. i. n. t. m. d. s. p. b. e. n. n. i. s. i. c. a. s. t. i. l. i. c. i. t. o. d. e. q. u. o. d. i. c. v. t. j. c. l. e. r. i. c. i. s. i. n. s. u. v. e. l. a. l. i. q. d. b. n. i. f. i. c. i. u. s. v. e. l. o. f. f. i. c. i. u. s. s. e. c. u. l. a. r. e. v. e. l. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. u. s. s. e. i. c. e. s. s. e. i. n. d. i. g. n. i. r. o. n. e. c. r. i. m. i. n. i. s. v. e. l. i. g. n. o. r. a. t. i. e. r. h. m. o. i. q. z. t. u. c. e. s. t. m. o. r. t. a. l. e. R. d. o. q. z. v. u. l. t. q. d. l. e. x. p. h. i. b. e. t. s. i. l. i. t. e. r. d. i. c. o. c. u. m. a. p. p. e. t. i. t. b. n. i. f. i. c. i. u. s. a. u. t. d. i. g. n. i. t. a. t. e. q. h. a. b. z. c. u. r. a. a. i. a. z. p. n. c. i. p. a. l. i. t. e. r. p. p. h. o. n. o. r. e. m. v. i. m. o. r. t. a. l. e. r. o. n. e. p. r. e. d. i. c. t. a. s. f. a. c. i. t. i. n. a. r. c. s. t. a. t. u. m. l. e. t. d. i. s. t. i. c. t. i. c. l. z. v. i. j. q. i. r. o. p. t. i. m. e. c. m. i. r. a. m. u. r. l. e. j. d. i. r. h. o. c. i. n. e. l. i. g. o. s. i. s. i. t. r. e. l. i. b. e. r. a. t. i. o. v. o. l. u. n. t. a. t. i. s. a. l. i. a. s. v. e. n. i. a. l. e. p. e. n. i. t. c. o. n. t. e. r. e. s. t.

Quod si est q. n. g. s. m. i. n. i. s. d. i. l. i. g. i. t. s. e. i. p. s. u. m. q. u. e. r. e. n. d. o. d. e. l. e. c. t. a. t. i. o. n. e. s. c. o. r. p. o. s. n. i. m. i. s. r. q. u. i. e. t. e. c. a. r. n. i. s. r. p. r. e. d. i. t. e. r. l. u. x. u. r. i. a. q. u. e. e. s. t. p. e. n. i. t. m. o. r. t. a. l. e. s. o. l. u. s. i. s. p. p. t. e. r. c. u. n. o. n. i. p. l. e. t. p. r. e. c. e. p. t. a. v. e. l. f. a. c. i. t. s. A. l. i. t. e. r. c. o. n. t. e. r. e. s. t. v. e. n. i. a. l. e. q. u. i. t. n. i. a. m. o. r. s. u. i. e. s. t. i. l. l. e. g. a. l. i. q. n. p. d. u. c. i. v. i. s. q. s. a. d. p. r. e. p. u. i. t. d. e. i. v. t. d. i. c. i. t. A. u. g. r. a. b. i. s. t. o. p. r. e. d. i. t. p. r. u. d. e. n. t. i. a. c. a. r. n. i. s. d. e. q. u. a. s. p. r. u. d. e. n. t. i. a. v. i. d. e. i. n. f. r. a. d. i. l. i. g. e. r. e. p. e. r. t. o. t. u. z.

Quod dicitur placere.

Quod seculi est filia luxu rier de quo vide in fra diligere. s. i. s.

Quod angaria est opus p. s. o. n. a. l. e. r. m. u. n. u. s. m. e. r. e. p. s. o. n. a. l. e. m. u. n. u. s. a. u. t. m. e. r. e. p. s. o. n. a. l. e. d. i. q. d. p. t. l. a. b. o. r. c. o. r. p. o. r. a. l. i. e. x. p. l. e. r. i. s. i. n. e. t. e. r. r. i. m. e. t. o. r. e. x. v. t. i. l. m. u. l. t. e. r. l. a. i. s. s. f. d. m. u. r. h. o. p. a. n. g. a. r. i. a. v. o. i. q. b. u. l. c. i. u. s. p. h. i. s. t. i. t. v. t. v. u. l. t. g. l. i. l. n. e. m. i. n. e. C. t. e. l. a. s. a. n. e. c. r. b. n. i. q. z. d. i. c. t. i. o. p. a. n. g. e. r. v. t. l. v. b. a. n. a. s. p. u. o. c. a. s. f. f. d. s. s. i. r. n. o. l. e. s. i. p. t. i. t. e. r. u. t. a. c. r. h. i. c. e. s. t. m. u. n. i. t. m. i. n. u. s. s. i. c. u. t. a. n. g. a. r. i. a. m. e. r. e. p. s. o. n. a. l. e. e. s. t.

Appellatio est a mino re ad maio rem iudice p. u. o. c. a. t. i. o. f. m. C. a. n. o. n. e. s. i. j. q. v. i. o. m. n. i. s. o. p. p. r. e. s. s. u. s. r. c. l. e. q. u. e. n. t. i. r. c. c. p. l. a. c. u. n. t.

Quod est appellandus. R. q. p. r. x. d. i. r. e. s. a. d. i. e. l. a. t. e. s. i. n. i. e. v. t. C. d. e. a. p. a. n. t. e. h. o. d. i. e. v. o. f. a. l. l. i. t. i. n. a. b. s. i. t. e. e. x. p. b. a. b. i. l. i. t. v. e. l. n. o. t. o. r. i. a. c. a. q. z. a. l. i. s. i. n. f. r. a. r. d. i. c. o. s. a. t. e. p. o. r. e. q. u. o. s. e. i. u. n. t. i. n. i. a. z. l. a. t. a. p. r. a. p. p. e. l. l. a. r. e. v. t. C. q. u. o. r. q. n. i. l. a. b. e. o. f. f. q. n. i. a. p. p. e. l. s. i. t. l. i. s. f. i. h. o. c. v. e. z. n. i. l. i. s. i. t. p. t. a. m. a. r. v. e. r. e. i. n. o. c. o. m. p. a. r. e. d. o. v. e. l. v. e. n. i. e. d. o. a. d. i. d. i. c. i. u. q. z. t. u. c. n. o. a. u. d. i. f. n. i. s. v. e. m. i. a. r. i. n. d. i. c. e. s. e. d. e. t. e. a. d. h. u. c. p. r. i. b. u. n. a. l. i. l. d. i. u. n. u. s. f. f. d. e. i. n. i. t. e. g. r. e. s. t. i. l. e. c. s. i. f. u. i. s. s. e. t. c. o. m. m. a. r. r. e. s. t. i. t. u. e. n. d. o. s. q. z. p. o. t. a. p. p. e. l. l. a. r. e. l. e. r. e. d. i. t. o. r. f. f. d. e. a. p. p. e. l.

Quod appellatio interpolita p. r. e. r. c. o. i. c. a. t. i. o. n. e. v. e. l. i. n. t. e. r. d. i. c. i. u. v. e. l. s. u. s. p. e. n. s. i. o. n. e. a. b. o. f. f. i. c. i. o. s. v. e. l. a. b. i. n. g. r. e. s. s. u. e. c. c. l. e. s. i. e. t. o. l. l. a. r. i. p. s. a. z. c. e. s. u. r. a. z. e. f. f. e. c. t. u. s. R. q. n. o. t. e. x. e. s. t. i. n. c. i. s. c. u. i. d. e. s. e. n. t. e. x. l. i. v. i. r. h. o. c. v. e. z. q. n. i. t. a. l. e. s. c. e. s. u. r. a. a. b. s. o. l. u. t. e. s. i. n. t. i. n. f. l. i. c. i. t. e. R. d. o. q. z. s. e. c. u. i. t. t. r. a. b. i. t. e. x. e. c. u. t. i. o. n. e. c. p. a. s. t. o. r. a. l. i. s. d. e. a. p. p. l. e. c. e. s. t. s. i. s. u. b. p. d. i. n. o. e. f. o. r. e. t. p. o. s. s. i. t. v. t. p. u. t. a. s. i. n. o. s. o. l. u. e. r. i. s. h. i. c. a. d. m. e. s. e. s. e. x. c. o. i. c. o. t. e. v. e. l. s. u. s. p. e. d. o. v. e. l. s. i. n. o. f. e. c. e. r. i. s. h. o. c. v. e. l. i. l. l. a. d. q. z. t. u. c. s. i. a. n. p. d. i. n. o. n. i. s. e. v. e. n. t. u. z. a. p. p. e. l. l. a. u. e. r. i. t. l. e. g. i. t. i. m. e. b. n. i. s. u. s. p. e. n. d. i. t. e. v. t. i. n. c. s. t. e. r. e. a. c. l. i. j. d. e. a. p. p. e. l.

Quod si dicat excoicote si appel laueris. R. i. n. o. l. d. e. c. s. t. e. r. e. a. q. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. s. u. s. p. e. d. i. t. e. f. f. e. c. t. u. s. s. i. d. u. b. i. u. e. t. s. i. d. i. c. i. t. e. x. c. o. i. c. o. t. e. s. i. s. i. d. i. s. p. o. s. u. e. r. i. s. a. d. a. p. p. e. l. l. a. n. d. u. m. r. t. u. c. d. i. c. o. q. i. c. a. s. i. i. q. u. o. t. a. l. i. o. p. l. a. t. u. s. n. o. p. o. t. p. h. i. b. e. r. e. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. n. e. n. o. n. e. r. i. t. e. x. c. o. i. c. a. t. u. s. a. l. i. a. s. s. i. c.

Quod excoicac post legitimam ap pellatione sit euitad. R. q. n. i. v. t. n. o. i. n. c. l. z. d. e. s. e. n. e. x. l. i. v. i. r. c. p. a. s. t. o. r. a. l. i. s. d. e. a. p. p. e. l. A. l. e. r. i. t. i. n. i. s. i. e. x. c. o. i. c. a. t. n. o. f. a. t. i. s.

spaliter et expresse infra ipso a iure vel a iudice determinati appellationes non fuerit prequeuntur et debuit eo lapsio poterit publice excoicare denunciarit tunc erit curandus tam in iudicio quam extra et ab actibus legitimis remouendus. d. c. licet. et de reputari per excoicato post tale denunciationem donec se retrahat fuerit declarati appellationes ante excoicationem fuisse interpositas.

¶ Sed vtrū talis post denunciationem excoicationis et defensionem appellatiois celebras aut ingeras se diuinitis efficiatur irregularis. R. arch. l. d. c. l. 3. et se gl. ibide. Sc. q. non quod ex quo appellatio legitima fuit in excoicatione posita ipsa excoicatione suspeditur et post defensionem appellatiois denuncietur excoicatus non in excoicatus nec vere est excoicatus ut ibi patet.

¶ Et quod qualibet sententia vel grauamē possit appellari. R. q. sic si est hōis de iure canonico de iure civili non ab interlocutoria nisi quā iudex in crimina li vel civili negotio quōdā p. tomēta interlocutor? est. l. an sententia. ff. de app. rec. facit gl. l. an sententia. C. quoniam ap. non re. R. et si non appellat ab interlocutoria. vt l. l. ij. C. de ep. au. rō q. grauamē qd p. ea iheri pōt reparari per appellationē a diffinitua. l. q. non possit repari liceret. Quidāz tū tenēt q. citā ab interlocutoria pōt appellari semp. vt l. aut ptoz. s. quid tū. ff. de mino. sed primum verius.

¶ Et quod possit appellare a declaratore pene legis vt q. non quod a pēa legis non possit appellari. l. si q. pēa. ff. de ver. sig. r. in. c. q. nos. et ibi glo. d. ap. pel. sed tū dic q. a declaratore pōt glo. est singu. in. c. cupientes. s. q. si per. re. dies. de elec. lib. vi. qd. no.

¶ Et quod possit appellare a denūci

atione aut declaratione excoicationis seu alteri? cēsure. R. pa. in. c. puenit de ap. q. sic q. hec non est sententia iuris a q. non l. appellare. c. q. te appel. l. in dicio declarans que est hōis: fac ad hoc gl. no. i. e. cupientes de ele. li. vi. et hoc vep nisi sit notori? excessus: q. notori? criminofus non audit appellans: facit qd. no. Inn. i. c. erp. te el. i. de ver. signi. qui dicit q. in notorijs non requiritur p. p. i. sententia: sed sit quedā iuris executio: et ter. in. c. qm. de filijs p. dy. Quod limita verum quādo excessus est ita notorius q. nulla tergiversatione potest celari.

¶ Quis pōt appellare. R. ille cuius inter alias p. alii facta non v. l. i. ff. de ap. ii. re. r. c. ex ore. d. hys q. si. a. ma. pte. c. nisi qm. puocaret p. eo q. ducit ad supplicium. vt l. l. non tū. ff. de app.

¶ Et religiosus possit appellare. R. q. non a correctione suoz p. latoz si fiat fm statuta ordinis vel regule. c. ad nostram. r. c. reprehensibilis. d. ap. pel. r. c. cum speciali. eodem titulo.

¶ Et si appellatio est iudicialis sic an nullo post facta licet iudicialit. R. fm inno. i. c. ex pte. el. i. de ver. si. q. sic facit. c. ad audiētā. de ap. in hoc tū est d. fia fm eundē inno. i. c. i. de hys q. si. a. ma. pte. c. q. iudex q. pcedit in forma iudicij d. audire legitimas exceptōes et nisi audiat iuste appellat ab eo. sed secus est in eo q. non vt iudex sed vt puata psona p. fia citi fuit: q. ista i. forma iudicij n. pcedit nec pcedere p. r. iō n. dicit q. n. p. ficiat fm sup. quo appellat nec renocabit nisi p. b. et v. itas cā: nec iputabit ei si n. audit d. iudicōne vel appellationē aduersarij nisi p. b. et v. itatem cāe appellationis vt d. elec. c. cui dilect? et meli? c. cū iter canonico iūcto

qd. no. i. c. interposita i. gl. in. d. l. 3. et d. ap. r. sic collige q. appellatō ex iudicialis d. fieri ex cā p. b. a a iure vel civili vel p. iudicario vel canonico.

¶ Sed q. tenet gesta et p. appellationē ipsam nisi approbata veritate cāe. R. Tertio nō. q. eo ipso approbat v. itas cāe quo nō p. b. a. d. rium.

¶ Quarto q. sententia excoicationis n. t. p. appellationē ex cāis l. i. o. interposita: et si n. p. b. a. v. itas. qd. q. r. u. z. et spāle in excoicationē et d. d. dicta. et est rō q. nunq. d. q. excoicari nisi cā p. b. e. tur. ij. q. i. nemo de h. vide inno. i. c. dilectis filijs d. ap. qui in h. p. cordat.

¶ Vbi et a quo est appellatō. R. q. a iudice q. p. n. i. a. u. i. t. et vbi ius reddi p. uenit. nā regl. q. ad cāo agēdas p. tineri i. eo loco d. i. fieri et agitari. ff. d. iter. act. l. voluit. s. q. au. r. corā iudice q. sententia i. l. i. et sit copia n. p. vt eos vel ortos. ff. qm. sit ap. l. i. s. dies et si nō vult iudex recipere appellationē p. n. i. i. l. iudicib. r. l. qm. C. eod.

¶ Ad quē est appellatō. R. ad supiorē et gradatū. ff. e. l. i. p. r. a. t. o. r. e. a. r. C. eo. l. ad dictos. si vō a delegato appellat ad delegatē. C. e. l. p. r. i. p. m. s. eoz. si aut a delegato delegati seruet forma posita. C. q. p. sua iurisd. l. vni ca. i. fi. r. i. gl. ibide. et p. p. e. a. dat. caute laz. R. ap. fulg. i. l. eo casu. C. d. ap. q. epō vel alio ordinari? deleget cāz q. si appellat a sententia deuoluēt ad ipsuz qui iter deleget cāz appellatōis q. pōt delegari vt l. cū post sententiam. C. d. appel. no. gl. r. Ang. i. l. eos. i. p. n. C. eo. ii. et si iteri appellat ad eū reuente iur: et cū non liceat appellare tertio loco nō erit de eius officio.

¶ Qualiter est scienda. R. si in p. t. n. e. ti sit sufficiens vna voce sine scriptis. C. eo. l. litigatorib. si sit incōtinētis iur

d. p. r. i. g. e. libellū appellatōis. i. r. dies. C. e. au. c. hodie aut q. libell? d. p. r. i. n. e. r. e. n. o. m. e. appellatōis et ep. aduersariū et nomē iudicis a quo et ad quē appellat. l. h. no. l. i. s. fi. ff. e. forma sic ego tici? dico sententia nullā quā tulistis d. i. n. e. iudex. l. s. m. p. d. e. n. a. d. o. m. e. s. e. p. r. o. m. i. o. i. x. l. i. b. r. a. s. p. s. o. l. u. e. d. a. s. et si aliq. ego sententia me grauati ad tale iudicē appello i. scriptis p. t. e. s. ap. l. o. r. e. c.

¶ Et appellare liceat. R. q. sic qm. l. s. fit ex p. d. i. c. t. a. i. u. s. t. e. cāe vel ad delinā dū i. debiti grauamē iudicis. q. hoc fit auctoritate iuris. et qd. fit iuris auctoritate n. h. z. alimā. et q. liceat appellatē cāis exp. s. i. s. b. e. n. u. r. i. c. p. a. s. t. o. r. a. l. i. o. d. ap. si vō appellet q. cā afferē de morte: et aīo agrauādi aduersariū sic nō pōt fieri sine peccato mortali si ē innotabile d. i. t. i. m. e. n. t. i. p. r. i. o. et tene ei ad restem q. r. q. v. i. c. q. e. i. q. p. e. o. r.

¶ Tho. fa. f. c. q. l. i. i. j.

¶ Mo. p. r. i. n. c. i. p. i. o. i. n. i. u. r. i. a. i. f. e. r. r. i. s. i. b. i. a. b. 16 aliquo iudice et accipies iter et iudi ad p. n. c. i. p. e. p. e. s. i. a. t. a. l. l. i. n. e. s. i. b. i. i. n. i. u. r. i. a. i. f. e. r. r. a. t. p. h. o. c. v. i. d. e. t. p. o. s. s. i. m. s. u. b. p. r. e. c. t. i. o. n. e. p. n. c. i. p. i. o. v. t. s. i. c. i. s. t. o. p. r. e. p. t. u. cū areptōe itineris hēat vt cum iudicā appellatōis est iudicialis facit q. notat. B. ar. i. l. d. pupillo. ff. d. no. op. nūc. et Inno. et Jo. an. i. c. vt d. b. i. t. u. s. d. ap. facit. c. d. i. l. e. c. t. i. e. l. i. r. c. ad audiētā d. ap. vbi p. z. q. areptio itineris ad supiorē p. s. t. i. m. i. t. e. i. s. u. b. e. t. p. r. e. c. t. o. e. r. h. e. p. u. n. i. t. i. f. e. r. e. s. t. a. l. i. i. n. i. u. r. i. a. dū i. u. s. p. r. e. n. t. e. i. s. u. b. c. u. i. p. r. e. c. t. o. e. s. e. p. o. s. u. i. t. v. t. n. o. t. p. a. i. c. a. m. c. a. u. s. i. o. d. e. e. l. e. c. t. o.

Postafia

scdm Alex. l. c. d. a. f. e. r. a. c. t. a. t. u. r. e. a. p. o. s. t. a. f. i. a. ē. t. e. m. e. r. a. n. t. a. s. t. a. t. u. f. i. d. e. i. o. b. e. i. e. c. e. l. l. a. s. t. i. c. e. l. l. e. v. t. r. e. l. i. g. i. o. s. i. o. r. e. c. e. s. s. u. s. l. e. t. s. i. c. c. o. l. l. i. g. e. t. u. r. t. r. i. p. l. i. c. e. m. a. p. o. s. t. a. f. i. a. v. t. e. i. n. o. g. l. o. l. c. i. l. e. a. p. o. J. n. l.

ho, cle. no punit solū ex deserto ha-
bit? nisi dimittat et tonfurat? p. oia i
cedat vt laicit: hoc vbi nisi tales ex
istites in minorib? hēant beneficij
q: si tenet beneficij et dimittit habitū
sūt apostate. d. c. fil. i. di. i. qd ibi no:
¶ Alii peccēt clerici apostatantes.
B. alex. vbi. s. q. sic in pma vice qd
faciunt sū illud qd dicitur. Hīs pa-
pēdtraq mee et. no tū postea si sunt
in minorib? nisi nec credo etiā qd ta-
les peccent mortaliter taliter apostat-
tando per. c. vlt. d. vi. r. ho. cle. r.
per. c. iohānes. de cle. cōm. i. quod no greg.
in. d. c. tunc nisi retinerent beneficij
si qd habebant quia nullus votus fe-
cerunt nec sū aliqđ pceptū faciunt.
p. p. terea dicit alex. vbi. s. q. no efficit
ut infames si soli erāt in minorib?
sū aliqđ apostate sic. iij. q. iij. si qd a ve-
ro. ij. q. iij. si aut rati sū. iij. di. xxiij.
tenet qd etiā habēs primā tonfuram
no pōt cū desistere sine peccato mor-
tali qd limitat vtz nalon: nisi causa
rōali cū moueat ad dimittēdū sū
solū ex sola libidine laceradi sū
peccat mortalit? qd i peccat mortali
videt vtz p iura palle. Alij at q sūt
i sacris. sp sunt i peto mortali: et sunt
cohercedi vt redeat ad sumēdū ha-
bitum et tonfurā: vt in. d. c. tuc. quō
autē si vxorē accepit dissensum eti-
ce: vide j. bigamia. s. viij. r. tr.
¶ Alij i minorib? ordinib? exites pos-
sunt remittere clericatū. p. pa. i. d.
c. tuc qd no vbo vt in. c. si diligenti-
de fo. p. p. sed facto sic excedit actū
oīno prius clericatū. vt no. in. c. i. b
apsta. vel quādo mortuus no vult
respicere: r. idē in alijs casib? a iu-
re exstis de quo dic vt. j. excoicatio
v. calu pmo. s. xxi. cum seq.
¶ Alij religiosi no recedē in cōsulto
p. prelato

ho, cle. no punit solū ex deserto ha
bit? nisi dimittat et tōnfurāt? p oia i
cedat vt laicit: hoc vñ nisi tales ex
istētes in minorib? hēant beneficij
q: si tenēt beneficiū et dimittit habitū
sūt apostate. d. c. fil. i. di. i. qd ibi no:
¶ Alii peccēt clerici apostatantes.
B. alex. vbi. s. q. sic in pma vice qd
faciunt s illud qd dicitur. Hīs pa
pēdtraq mee et. no tū postea si sunt
in minorib? nisi nec credo etiā q ta
les peccent mortaliter taliter apostat
tando per. c. vlt. d. vi. r. ho. cle. r.
per. c. iohānes. de cle. cōm. r. quod mo gl.
in. d. c. tunc nisi retinerent beneficium
si qd habebant quia nullus votus fe
cerunt nec s aliq accepti faciunt.
p. p. terea dicit alex. vbi. s. q. no efficit
ut infames si soli erāt in minorib?
s alij apostate sic. iij. q. iij. si qs a ve
ro. ij. q. iij. si aut rati. l. iij. di. xiiij.
tenet q etiā habēs primā tōnfuram
no pōt ea desere re sine peccato mor
tali qd limitat vtz nalon: nisi causa
rōali cū moueat ad dimittēdū s qn
solū ex sola libidine lacerat. s fuit me
peccat mortalit? qn i peccet mortali
videt ter? p iura palle. Alij at q sūt
i sacris. sp sunt i peto mortali? t sunt
cohercedi vt redeat ad sumēdū ha
bitum et tōnfurā: vt in. d. c. tue. quō
autē si vxorē accepit dissensum eti
co: vide j. bigamia. s. viij. r. tr.
¶ Alij i minorib? ordinib? exites pos
sunt remittere clericatū. p. pa. i. d.
c. tue q no vbo vt in. c. si diligenti
de fo. p. p. sed facto sic excedit actū
oīno prius clericatū. vt no. in. c. i. b
apsta. vel quādo mortuus no vult
respiciere? r idē in alijs casib? a iu
re expōit de quo dic vt. j. excoicatio
v. calu pmo. s. xxiij. cum seq.
¶ Alij religiosi no recedē in cōsulto
p. lator

Plato mor: et si subijctio le alteri? obe
dientie sit apostolata. pprie. fr. fm. Jnn.
c. ii. fi. de renu. r. i. c. itellern? de
ita. r. qua. q. sic gmniciq; retineat
habitu r totumq; opz q ingredit
monasteriu si vult cultare apostasia
de quo no. in. c. ex parte. de tēpo. or
di. r. in. c. iōan. c. de reg.
¶ **C** Alz religiosus itras monasteriu
magis late sit apostolata. fr. gl. i. c. fi.
s apo. r in. c. ex parte. de tēpo. ordi.
q. nō ppriat aut large sit apostolata
vide. j. religio. s. xxiij.
¶ **C** Alz recipies ordinē sacri i apo
stasia. pprie heat ipsi? ordinis execu
tionē sine dispēcatione. fr. pa. in. c.
fi. s apo. q. nō si erat religiosus apo
stata gmniciq; pntear r solus pa
pa dispēnat cū coisec? si minorē nū
suscepit qz eps possi d i pnsare h
intelligo si nō sit religiosus creptus
qz sup creptū nulli hz eps auctorita
tē vt pz. j. crept. s. vi. fallit hoc si
itali apostasia dimissis hntz r sic su
cepisset postmodū ordies qz cū eēt
excoicā. c. vt periculosa ne cler. vel
mo. li. vi. solus papa poterit dispen
sare vel meli? dic q habeat locum
qd dō in. c. cum illos in. fi. de sentē
excom. de quo vide. s. abbas. s. xiiij.
¶ **C** De clericis vel moachis p hēcti
m infimoniz vide. j. bigamia. p. totū.
¶ **C** Alz religiosus apostata sit regre
duo vide. s. abbas. s. xvij. r. de exbo
nis vide. j. monasterium. s. vi.
¶ **C** Anum xpianus qui pp. mortem
mortis facit aliquē actū infidelitatis
exter? puta reueretiz idoloz hntē
rual teneat fidē peccat mortaliter. fr.
q. sic lz. pprie nō sit apostata nec ex
coicā. facit. p hoc. c. sicut sancti.
xxiij. i. iij. r. quod ibi no.
10 ¶ **C** Anum liceat xpiano sine apost

Qua benedicta aliquando
fit ad reconciliatio-
nem ecclesie poluite sanguine vel
semine et hec bñdic't ab eo solū cō
vino et cinere: vt i. e. aq. et m. c. ppo-
suitur. S. se. ec. vel al. aliqn fit ad afp-
gendū hoies vel tñm? et remouēdā
sterilitatē rep' bñanaz et ad multipli-
cationē cetorop bonoz: ad defensio-
nēz hoīuz aduersus infidelis atq' ver-
fuz diaboli. Et ad delēdā pctā ve-
nialia et hec bñdic't a sacerdotib' cū
sale: vt in. c. aqua. S. se. di. vij. nec cre-
do q' diaconi possint hanc bñdicere
ar. d. c. aqua. et i. e. plectis. S. ad psy-
ter. xxv. di. bā q' bñdicere dona dei ē
officiū psyteroy nō diaconū? man-
datur oibus sacerdotib' vt ea faciāt
in. d. c. aqua. et cōfectudo interper-
tat vt omni die dominico bñdicat.
¶ Alij ad nō sacra addita sacrata
efficit sacra. Bz fm regulā gl. in. e.
qd ī dubijs de se. ec. vel al. q' sic q'd
dicit q' sacri tāq' digni? trahit ad se
nō sac. xiii. q. ii. nō extimen? et alij
p'cor. qd intellige vtz fm pa. i. d. e.
qd in dubijs in liquorib' et in his q'
mixtio pfundū? nec facio casus an
sit maior q' tuas ad nō bñdicte quaz
bñdicite rōne pdictas: sicut hoc in sa-
crāmto sanguinis xp'i: q' liquor ad-
dit? nō misceat sanguini cū sit ibi san-
guis in venis sed solū cōmiscet acci-
dentib' illis: p'pterea nō efficit san-
guis chustit: vt no. in. c. cum. Parte
de cele. missa.

non sacramenti. Aquaenſ bñdicta
datur ad remouendū phibens remis
ſiones ⁊ diſponendū ad deuotionē ⁊
dolores peccatorum.

Arbiter eſt fm Inp. i. c.
qñtaualis. d. in
reſur. i. ille q eligi vt iudex. i. vt

precedat ſeruato i ſubſtācialib⁹ ordine
iudicij. ff. d. arbi. l. i. ⁊ l. qñ. Arbitra
tor: eſt fm eūde ibide q eligi vt aliqd
exiſtinet vel qd ſibi videat⁹ d. aliq re
dicat ſine ordie iudiciario vel ea arbi
tref. inſti. de emp. §. pñ. ff. de v. ob.
l. i. qd arbitrat. ff. d. le. iij. l. fideicō
miſſa. §. ſic fideicōmiſſū. In multis
diſſert arbitratōr ab arbitro. d. qbus
no. d. ⁊ p. i. d. c. qñtaualis. q omiſſo
1 **Arbiter** pñitēs tñſire tñſ
neat pñbus. ff. q ſic. facit. in. l. i.
§. ſciendū. in ver. pñſe. iſcto. §. pñ
cedēt. ff. d. ma. pñ. facit qd nor. i. l.
fi. C. de ſben. emp. ⁊ i. l. iij. §. taz ⁊ ſi
nemine. ff. de arbi. ⁊ in. l. iij. ff. p ſoc.
glo. inſti. de obli. que ex quaſi delict.
naſ. in pñ. ⁊ in auc. decernim⁹. C. d.
arbit. ⁊ in. l. i. §. i. pñſcribendo. i. fi. C.
de pac. qd limito tñſ qñ ex dolo vel
lata culpa hoc facit: alio nō niſi ſe ob
tulſſet qz tunc teneret⁹ ē de leui. mul
tomagis tenetur ad reſtōnem ſi inu
ſtāmi dedit ſuam ex dolo vel lata cul
pa. ⁊ etiam leui quādo ſe obtulit.

2 **Arbiter** arbitratōr poſſit die ſeriatā p
cedere in cā ⁊ ſnare. ff. pñ. i. c. cō
queſtus. de ſerſio. q ſic qz ē amicabi
lis poſſitor: ⁊ pacis mediator: facit. c. i.
de ſerſio. i. fi. pñ. cor. ſp. c. ⁊ inno. i. d. c.
qñtaualis. Sed nī peccat dicit pan.
ibide ſi ex ſuo arbitramento ſolū hī
reſpect⁹ ad pñlementū ſer. ſec⁹ ſi pñ
cipaliter intēderet pacē vñ aliqñ pñ
actū. vt in. d. c. i. ⁊ ſic itellige bar. i. l.
ſi de meis. §. ſi. ff. de arbi. q dicit q

poſſet pcedere ē die dñſica. ⁊ ſequit⁹
pñ. in. c. cum dilectis. de arbi.

Arbiter femina poſſit eſſe arbitratix. 3
ff. q ſic nō tñ arbitratix: qz bñt pce
dere iudicialiter: qd eſt offiū virile.
vt pbatur in. c. dilecti. de arbi. l. i.
fi. C. de arbi. niſi ſit femina que ex di
gnitate haberet iurisdictionē. vt regia.
vide in. d. c. dilecti. in glo.

Arbiter monachus poſſit eſſe arbitra
tor. ff. q ſic: qz eſt offiū pietatis redu
cere diſcord. ites. ad pñcordia. ar. c. in
inſti. iij. q. iij. ff. p ſo. l. ſi ſocietate. la
pñā in auc. vt iud. diſ. ſi nō. lxxvi.
di. pñuit. ⁊ q poſſit eſſe tñ paul. i. cle.
ij. de reſcrip. requir. tñ licentiā abbaſ
⁊ idē ibi Jo. de ligna. Et rō eſt qz nō
hī neqz velle neqz nolle. xij. q. i. non
dicatio. oldr. tñ tenu i q ē ſine licen
tia abbaſ. Et credo vñ ſi abbaſ ſcit
⁊ non cōtradicit: qz videtur pñſentire
⁊ ſequitur car. in. d. cle. ij.

Arbiter monachus poſſit eſſe arbitro
ff. q non: niſi de licētia abbaſ ⁊ vñ
litate monaſterij. ar. c. ij. de teſt. l. vi.
vbi non pōt eſſe teſti excoato: ſine li
centia ſuperioris ⁊ vñ litate mōaſterij
iſ ſit actus fauorabilis: ergo nec arbi
trū in ſe aſſumere. d. c. nō dicatis. h
iſ bal. i. l. fi q ex pñſu. C. d. epī. au.

Arbiter arbitratōr poſſit p bono pa
cis ſine pctō de iure alteri cape ⁊ da
re alteri. ff. pñ. i. d. c. qñtaualis q ſic
allegat. l. i. ⁊ ſi in ſeru. §. ſi qz. ⁊ l.
ſi d. meis. §. recepſiſſe. ff. d. arbi. ⁊ in
no. ter. eſt iſta glo. i. c. niſi eſſent. de
pñben. facit. c. his que. ⁊ ibi pan. de
ma. ⁊ obe. ⁊ c. fi. de tñſ. ff. p ſol. l. ſo
cietate. la. ij. §. arbitroꝝ ⁊ nō ſolū in
cāu dubio: ſi ē i cāu ſcitor: ex quo fac
p bono pacis. bal. iſ q nō pōt ⁊ fur
tum cōmittit. de vñ. ſeu. Et credo vñ
rū dicat qñ facit ſine cā. ſec⁹ p bono

pacis: qz multū lucrā qui a lite rece
dit. ar. eoz que no. in. fi. l. linc. ff. ad
treb. ⁊ niſi nimis enormit⁹ lederet pñt
facit qd no. idē pau. i. c. fi. de tñſa.
7 **Arbiter** p rēcompensatione ali
cuius ſpūalis poſſit iudicare dandū
tpale. ff. pñ. i. c. fi. de re. pñu. q non
qz cum arbitrat⁹ videat⁹ quidā pñtus
vt in auc. vt diſſe. iud. §. i. Ande quē
admodū per viam ſer. nō pōt dari
aliqd tpale pro ſpūali ſine ſymonia.
Sic nec per viam arbitrij. vt hic.

8 **Arbiter** in eccleſiaſticis poſſit cōpro
mitti in clericū ⁊ laicū. ff. q ſic. c. per
mas. de arbi. nō vt in iudicib⁹: qz lai
cus eſt oīno icapax pñus iurisdictionis
vt in. c. decernim⁹. de iudi. ⁊ iur
isdictionis cōpeteret cuiuslib⁹ inſoludū in
diuſiſibiliter. vt no. gl. in. c. pñdētiaz
de offi. dele. ⁊ ſic mixturā faceret ha
bitabile. l. i. pedius. ff. de arbi. ⁊ quod
no. in. c. cū ſup⁹ de offi. dele. ⁊ ſic qd
eſſe non pōt. d. l. pedius ⁊ tamē gl.
in. c. pñgit. de arbi. q ē de ſpūali
bus pōt compromitti in clericū ⁊ lai
cum auctoritate ſuperioris.

9 **Arbiter** de rebus tēporalibus clerici
poſſint cōpromittere in arbitros lai
cos. ff. fm Inno. in. c. pñgit. de ar
bi. q ſic. facit. c. dilecti. de arbi.

10 **Arbiter** cui quis iurauit ſtare ſine ar
bitratōr poſſit ſine pñtūrio pñet re
ductionē ipſius arbitramētū ad arbi
trū boni viri cū tale arbitramētū ē
iniquum. ff. pau. in. d. c. qñtaualis
multas opt. recitat: ſed in pñſa colli
go ex eius dictis ſic. Aut deceptio i
ternenit ex poſſito. ⁊ tñc reſpectu cu
ſuſcipi leſionis pōt pñtū reductio nō
obſtante quocūqz pacto. Rō q ſicut
expreſſe nō pōt renūciari dolo futu
rus. l. ſi vn⁹. §. illud nulla. ff. d. pact.
ſia nec tacite ſub gñaliūate verbor⁹ ⁊

2 2
hoc cōiter ſequunt⁹ doc. ⁊ dē doloſus ex
pñſito qñ ſcient⁹ p fraudē: gñaz ſeu
odiuſaggrauat partē alterā. Aut de ce
ptio iternenit re iſa ⁊ ſine dolo arbi
tratoris. ⁊ tñc ſi leſio ē modica nō po
teſt pñtū reductio vt in. l. ſi de meis. §.
recepſiſſe. ff. de arbi. cū ſi renūciatio nō
internenit: vt pñ in. c. niſi eſſent. de ſ
ben. aut leſit nō modice. ⁊ cōis opt. ē
vt poſſit reduci. Sed hoc credo tñ
ſi nō internenit renūciatio. Si vñ in
ternenit renūciatio. ſi vt poſſit dare
vñ ⁊ leuare alteri. qz renūciatio ali
qd opat. ar. c. ſi papa. de pñu. l. i. vt
⁊ c. i. his de pñu. ⁊ l. ſi qñ. C. d. ioffi.
te. Jo tñc poterit rōne maxie ⁊ enor
mis leſionis ⁊ nō magne: qz iſtamari
ma leſio in dubio vñ excepta. arg. l.
oēs. §. linc. ff. de his q i ſrau. cre. ⁊
q poſſit reduci facit. l. ſi qz cū aliter
ff. de ver. ob. qz ſatis eſt q nō fecit ſi
cut bon⁹ vñ facere debuſſet. l. ſi liter
tus. ff. de op. li. ⁊ ex quo maria leſio
nō fuit expñſa nō vñ trahi vñtra iten
tionē agētis. Ita ſentit bal. i. l. pñ. C.
d. arbi. ⁊ rō. Ant. l. d. c. qñtaualis. ⁊
magna gñitas dē reſpectu pñonarū
vel cāe fm bal. alle. l. cū fili⁹. §. hēs
me⁹. ff. de leg. iij. vide bonā gl. i. c. fi.
de re in. lib. vñ. Quid ſi fuiſſet dñi vt
poſſit alie ⁊ baſſe in totū vel in pñem
de iure vñ dare alteri. ⁊ ſic credo ſi
poſſit ſi doloſus nō iternenit niſi addi
tus fuiſſet illi pñtū verſū reſtrictiū
ſalte ⁊ baſſe pñtū ſibi videbit⁹ vel pla
cebit⁹: qz hī verba ſpōtant arbitrij
boni viri. l. i. thays. §. ſorore ſua. ff. de
fideicō. l. i. l. i. ff. d. le. ij. l. qſqz. ff. d.
le. iij. i. pñ. vñ. §. iudicare. §. iij. ⁊ vñ.
11 **Quo** dēnt pñtūciat⁹ arbitri ſuaz i
ff. q i plurali dicēdo. Mos arbitri
pñtūciat⁹ ⁊ c. Excepto in electione
que dñſieri in ſingulari vice oīum.

de re iudic. c. cñ ab vno li. vj. r pñti
bus oib' arbitrio f3 pa. i. d. c. sane d
arbi. Et rñm dicit bar. i. l. duo ex tri
bus. ff. de in. q. si tertio fuit pñs in
discrepatioe sup meritis cñe: r dicit
gagd voluit r monit' ab alijs duo/
bus nō vult eē pñs nec allegat cām
ltimā abñtie q' tñc pñt duo. pcedē si
ne ipso tertio. r qñō pñt mutare sniaz
vel corrigere vide. j. mder. s. xxv.

12 **C**ōpōmiffus ē in duos arbitratio
res r nō pōrdāt: nungd pōr copelli
elig' tertiu aut mder pñt ipe elige/
re. ff. recitat pa. i. d. c. qñtaual. bal. i.
c. i. d. inef. i. ma. fca dicitē quōdā fa
piētes pñluisse q' nōr pñ. fca d' ar
bi. q' pñlunt eligē. c. iij. cñ spālī. de
ap. r. l. itē si vn'. s. si i duos. ff. d' arb.

13 **A**rbitrio boni viri qñ dī debē reli
q' reltari intelligit de iudice ordina
rio loci nō. gl. in. c. statutu. de rescrits
li. vi. r sequit' gemi. i. d. c. statutu. spe.
in ti. de arbi. s. i. v. sed quis. vbi dicit
q' bon' vir cuius arbitrio d3 stari dī
iudex loci. l. pñmno. s. euz ita. ff. de
ter. ob. concoz. lap. abbas.

Archidiaconus

multa pōt de iure: s3 q' f3
Inno. i. c. i. de offi. archi. pñones r
pñmndines p diuersa loca pñlēt in
officijs. de pñe. cñ oliz. de excef. pñar:
c. ad hec ipso stabif. r iō in offi suo
faciet fm q' pñmndos pñcripta sue ec
clesie h3. Abi aut nō esset talis cōsue
tudo vel statutu haberent locū capla
toti' istius tituli f3 eundē inno. Et sic
post epz est vicari' in oib' r h3 curā
in clero: tam in vñe quā in pochyjs
habitantes. r ipsos d3 de tertio i tertiu
annū si epz nō pōt visitare. vt in. d.
c. i. r i. d. c. ad hec. d3 aſcultare euā/
gelii r eplaz r mſoziaz nullus ea i

ecclia cantet nisi pñ' ab eo aſcultat'
r de ei' iſſur: r cōferarios ordiare.
vt in. c. i. f. e. ti. tenet si aliqd ex ſua ne
gligētia vel alteri' fraude de pñt d' re
bus ecclie: nisi p pñe pñdeat. vt in
c. i. f. eo. d3 exaiare clericos q' ſūt ad
ſacros ordies pñmouēdi. c. ad h. r. c.
ad nfm. Abbates. r abbatissas pñs
in ſede ſua vt in. d. c. vt noſtruz. que
oia capla ſunt in. d. i. de offi. archi.

Arch' pñcet archidiaconus rñdē. i.
do epō dicit. Scio hñc eſſe dignū.
Scio quātū humana fragilitas per
mittit. ff. fm inno. i. c. vñco de ſeru.
iordi. f. i. q' si talis ordinādu pñat
a pñs pñt ſana pñciētia rñdē: dñmō
nō ſciat aliqd malit' eo ar. d' pñm.
dudū. q' si ſcit aliqd malit' eo qd ē
ſecretū: d3 obtinere a pñto vt eo ab
ſente faciat ordinatiōē. Et si nō pñt
ſcīa dicere: q' nō dicit niſi vt miniſter
nō vt ipſe: r ecclia que niſi ſcī r d' oc
cultis p euz loquit' nec d3 omittēdo
talīa dicere: inditrecte publicare cri
men fratris ſecretū. Si vō eēt publi
cū: tale crimē. nñc pñcāret mortāl' ta
lia dicēdo: rñj. q. iij. pñmū si mō cri
mē ē pñm mortale: tale qd ſcī. fca
si eſſet veniale vt. rrv. di. s. crūmīno.

Archiepiscopus

pōt i tota ſua pñcia exercē in
riſditiōē tollēdo pñatū pñmndinē
r ſubmīnādo ſniaz excoicatiois i ſua
tes ea f3 inno. r leg' pa. i. c. ex frēqñ
tib'. de inſti. r ſentit gl. in ſū. r. q. iij.
Arch' pñt in ſua diocēſi exiſcō r
rōne notozietatis ſlicti delinquētes
ſuffraganeoz ſuoz ſua ſnia afficere.
r l3 ter. in. c. romana. in. s. notoria.
de cenſi. lib. vi. loquatur dñz vñtare
tamen dñc. cōmūit' extendunt in

d. c. ex frēqñtib'. etia dum nō vñſi
tat rōne notozietatis delicti.

2 **A**rch' archiepiscopus poſſit abſoluere
ſubditos ſuffraganeoz ſuoz. ff. de
mī. in. c. perpetuo. de cenſi. libro. vi.
q' nō poſſet ligare vel ſoluere: niſi
dum viſitat: vt ter. pñc inuit: nec etiā
a minori excoicatiōe abſoluere: vt i
c. nup. c. i. ſcīa vō de ſentē. ex. r hoc
vex niſi p appellatōez cā ad cū deuo
luta ſit: vel in caſib' ſibi ſpālītera iure
pñmiſſis. d' quib' pñtes in. c. paſtoral
d' offi. or. in glo. r i. c. tenerabilib'.
de ſen. ex. li. vi. r i. d. c. perpetuo.

3 **A**rch' poſſit an ſe cruce portari fa
cere. ff. q' pñſes p pñcia ſua pōt
bñdicere pñlo r i pñſicalib': r ſine
pñſicalib' celebrare: r celebrari fa
cere tam in locis exēptis quā nō ex
ēptis Et etiā epus in ſua diocēſi
pōt ſiſr hec. An debent fieri ſine vñ
ſena r grauamie exēptoz cle. archi.
epō. d' pñi. multa alia q' ad ſoz pñcie
pñmēt tangētia ſtatū archiepoz vide
j. pñtus per totū. r epus per totū.

Archipresbiter

ſie cathedralis d3 hēre curam
qñō alijs ſacerdotes diuina officia ce
lebrant debito mō: r in abñtia epī po
teſt ſontes bñdicere: alijs ſacerdoti
bus pñiam inuigere. c. iij. de offi. ar.
3ſti alio noie dicunt decant. vt i. c.
ad hec de offi. archi.

4 **A**rch' valeat abſoluere oēs d' epa
tu. ff. q' ſic oēs qui ad ipm p pñia
recipiēda recurrūt: q' eſt pochyalis
ſacerdos oium de epatu. c. officium
co. it. in ter. r in glo. r. l. di. i capite.

5 **A**rch' idem poſſit archiepiſbiter ru
ralis. ff. q' nō niſi inſtūm epus ei
dat auctoritatē: pleb' em ſolūmō
pñt r niſi d3 ſacere ſine relatione

epī aut d' eius decreta: c. fi. eo. titulo

Argumentatio

a minori ad maius vñz affir
matue. c. si in laicio. rrv. iij. d. iſti. a
maiori ad min' vñz negatiue. rrv. iij.
q. v. si paulus. r de hoc in. c. cñ in cū
ctis. de elec. in glo. cum ſuis cōcoz.
Al' toto ad partē valet affirmati
ue. rñj. q. v. penale eſt.

Al' parte ad totum valet negatiue r
rrv. i. q. iij. meretrices.

Al' etymologia nois. rrv. q. i. s
placuit el. i. r. iij. qñ vñz niſi negatiue
r in noie appellatiuo: q' pñia noia
iponunt ad placitū. vt nō. bar. i. pñe
mio inſortiatū ſup rub. 2. imito etia
fm pa. in. c. i. de iudi. vex qñ nomē
ſumit eſſentiali nā ſua vt mutui: te
ſtamentū: q' hoc vñt eſt. Et ſi eſt
mentis teſtatio. l. i. ff. teſta. vbi ergo
nō ē teſtō mēz nec teſtū ſiſr mutui
ē qd de meo ſit tui. l. iij. ff. si cert. pe.
vbi ergo de meo nō ſit tui nō ē mu
tui ſec' qñ iponiſ nomē ex eo qd de
beret eſſe in noiato. An iperatoz dē
auguſtus q' augere d3 rē pub. si nō
auget tñ iperatoz eſt. vt nō. i. pñe. ff.
veteris. pñapa pñuſer dī q' d3 eſſe
pono per exēplaritatē vñe. s3 si nō
facit tñ pontifer eſt vt in. c. i. de pñſt.
li. vj. Sic iſtū intellige inſti. de tute. i
pñ. ff. de ver. ſig. l. bonoz. r. l. malū
c. d' defen. ci. l. deſeſores la. iij. r iſti.
de dona. s. eſt r ali'. c. d' ſer. l. a nul
lo. c. d' offi. pñe. vt. l. i. vbi ter. Scia
tis pñecto ex ipſo noie qd pñecto de
beſt ānone. Ex qbus p3 q' argumē
tū pōt ſumī ab iterpētratiōe nois. r
ſic limita fm bal. de vaſallo milite g
arma bellica depoſuit illud. pñerbiū
ſi noie pñeris nec rez hēre meritis
eē vex. si nomē ſignificat ſubſtantia

religiones necessarii inesse alicui ob
iecto vi. ff. de fideic. li. l. lueri. r. ff. d
pac. l. tale pacu. s. si fecerit significat
solā simpliciter demonstrationē. ff. de
re. du. l. si cognat. r. ex hoc pz cē. ve
rum qz scolares scolas intrātes non
attendētes nec studētes nō gaudent
pūlegio scholarū vt z. Joā. de lig.
in pphemo cle. adducit no. p. gl. i. l.
vna. C. d. studijs. li. v. r. o. r. vi. ter. in
l. si qz. C. de dome. pie. r. idē si in ho
neste viuūt. C. d. curio. r. sta. l. agētes
alio icipit p idēps. siliter ē vep qz illi
qui sunt de collegio alicui? artio: sed
artē illā nō exercēt nō gaudēt pūle
gio illi? artio: vt no. Bar. i. l. temp
ff. d. in. inu. per illi. ter. i. s. negocia
tores. xvi. q. i. generaliter. r. h. faciūt
tam contra scolares r. artifices quaz
eoz rectores qui grauat litigantē cū
eis rōe pūlegioz. r. iō si hoc est ma
nifestū credo qz teneant ad restōnē
rectores oīum in qbz plus sūt graua
ti. r. silr scolares si tales sūt qz non
gaudeāt qz nō sūt manifesti. In
noie aut pūto sepe fit ar. l. z nō vali
dum: r. iō hoies qzunt bona noia. r.
dicebat vxor iō. an. qz si venderent
dērent enī p magno bono ppter ea
Jo. an. extollit nomen pūti i pphē
mo cle. Siliter accursus in l. facta
s. si in danda. ff. ad treb. interpretan
do nomē suū. r. hoc enenit qz ex hor
rido noie sepe suspiciāt hoies finit
putātes a prauo enenit iposituz: p
hoc vide tex. cū gl. i. d. s. si in dāda.

4 C. Ab auctoritate. xxi. q. i. dicit.

5 C. Ab oppositione vel pūto. vii. q. i. sciendum.

6 C. Ab simili. ij. q. i. multi in glo.

7 C. Ab exēplis gentiliū de ver. sig. fo
ras de pse. di. l. c. i. vide bal. i. l. pū
ticalā. C. de epi. r. cle. quō multū alio

modis valeat: omīto pp breuitatē.
non pecta: sed pigno
ra dicuntur.

C. Arraz donatio est argumē
tuz emptionis vel venditiōis: aut al
terius pūto: qui tū pūto valeret sine
eis. l. qd sepe in pn. ff. de pben. ēpt.
r. pōt quis ab ēptiōne r. venditiōe di
cedere p ipsoz donationē nisi sint da
te noie arre r. p pte solutiōis: qz
pōt pūto sit soluta res nō est itēgra. C.
qz li. ab ēp. di. l. v. nica. Arraz tū ille
p quē stat ne pūto pūciat: qz solū sūt
date. p artio: ipsoz pūto dedit: r. q
recepit restituit in dupli. insti. d. ēp.
r. ven. s. in his. r. idē dic d. pignore
diūmodo nō sit datū extimati noie
pūto solutiōis. C. de rei ven. l. pūto.
C. Arraz possunt intervenire in in fi
monio r. quō faciunt matrimoniū
vide. i. sponsalia. s. xij. cum sequen.

Krogantia est qdam
filia super
bie qua qd multū se existimās
ceteros quos infra se videt despiciūt
r. qbus non plulendo loquūt: sed vir
dominādo dignatur. c. i. xl. di.
C. Arragates dicunt qz garrulitates r.
auctoritatē putātes humilr nesciunt
inferre qd docent di. xlvj. s. i. r. c. i.
r. di. xlv. c. hinc r. enī circa medius.
C. Arragantia rusticorū nūl impu
dentius. d. s. i.

C. Arraz sit mortale pūto. ff. qz sic
qz et tali supbia vel pūto sit qz sit
mortalis. r. ppa vide. j. supbia. r. cō
tēptio. alio cōiter pūto veniale erit.

Krogatio vide. s. ado
prio.

Ks balistariozū virū lice
at. ff. qz nō. imo. phibe
tur sub pena excoicationis iter
xpianos vt in. c. v. nica. de sagitarijs

Quod est vep fm glo. ibidē r. doc.
i bello i mīstos: secus in iusto: qz da
ta iusticia licitū est qbuscūqz armis
vti r. pugnare: imo aduersariū deci
pere per seductionē parando insidi
as. vt in. c. dñs. xlvj. q. ij.

1 C. Arraz artifices qui iter se pueniūt
qz alios nō instruat: aut qz nō ven
dant nisi certo mō: r. hñmōi peccent.
ff. fm Anno. i. c. significat. de app.
qz sic si fraudulēter faciūt. Sec? her
pūlegio vel consuetudine. C. de mo
no. l. v. nica. itelligit qz fraudulēter
faciūt. vel dicit qz locū hz de psonis
r. reb? nō de loco vel mō: vel dic qz
si faciant ex avaritia: vel in dñm rei
publice. Et sic itellige. d. l. v. nica.

2 C. Arraz artifices faciētes qz per se vel
alio admixto nō pnt ēē vtilia d. qz
dicit. l. qd sepe. s. venen? mali. ff. de
pben. ēp. qz flagitiose rei nec. ēptio
nec mandatū. nec societas valere p
peccēt mortali. ff. qz sic. imo oia ma
la eis iputabunt ex ipsis veniētia. c.
si. de iniur. r. dā. da. r. hoc vā tenere
Anno. i. c. i. ne cle. vel mo. qui dīc qz
in his nullo mō lz negociari. Sz si
posset esse vtile cū aliquo admixto.
vt puta p feris occidēdis. vel si sint
fonte gladij vel colores: qz pnt ēē vti
lia ad aliqz si ad defensionē. vl ad co
lorā. hoiem vel mulierē in casu li
cito. r. p bona cā licita est in his ne
gociatio fm eundē Anno. vbi. s. Et
hoc credo vep qz existimat. vel pōt
existimare. pprobabiliter qz talis emēs
vel cui talia dat: vel facit eis vti ad
bonū. Alias tale erit pūto talia face
re vel vēdere aut donare quale pūto
est tali re vti. Et ex hoc pz qd dicen
duz de artificib? qui faciunt taxillos
cartas: pōpas: curiositate: r. hñmōi.

quēv frequētius sunt mortale pūto
illis qui ipso vtiunt. qz nō possunt
absolui nisi a tali arte abstineant.

C. Arraz sine exercitiū corporale extri
secum vtrum sit licitum. ff. qz sic. si
hec concurrāt. C. Primum recta i
tentio. nam cui? finis bonus est. i. in
tentio ipm quoqz bonū est in his q
de se nō sūt mala. Finis ergo vltim?
qui dñs hēri est deus. i. Cor. x. Dia q
cūqz facitis aut in verbo aut in ope
re rē. Finis ppinquus dñs esse aliqz
rōnale: vt subuentio. pruit: vel sue
necessitatis ad eph. iij. Opere? ma
nib? suis vt hēat vñ tribuat necessita
tem paciēt. Qui ergo laborat labo
ret vt corpus exerceat ne ocio torpe
scat: vel vt lucrū acquirat quo se r. lu
os gubernare possit vel vt alijs sub
ueniat vñ vniere possint virtuosē. r.
r. sic ad glām pueniant. Si autē alia
intentiōe quis facit artes aliqua tale
est pūto: qualis ē intēto praua quā
hz. C. Scdm qz opus ipm nō sit p
hibitum a deo vel ab ecclia vel a le
gib? sicut est ar. vñ r. oia que nō
sunt nisi ad pūto vel malum prori
mox. C. Tertius qz fiat mō debito r.
cū debitis circūstantijs. i. tpe debito
nō festino. de quo dic vt. j. Serie per
totū. Item sine fraude vel dolo pū
rijs: mēdacijs: r. hñmōi: qz tale pūto
erit ar. qz mala circūstantia euz q
sit. C. Quartū qz fiat ab eo q nō est
phibit? Nam quedā sunt q clerici
phibent. vt. j. Clericus. ix. p. tom.

Sasinus fm Trebi. in
c. p. humani
de homi. li. v. j. di. al. in dñm scin
dis qz scindunt aīam a corpore. Isti
ppie sunt serui qui subsunt dñio ali
cuius: r. p prunia occidunt hoies
ad alicui? instantiā fm pūto: qz

epi. alij volunt qd sint quidā infideles liberi qui p pecunia facilliter q rūt interficere hoies nō curātes si se ipsi interficiant: sed q sint sub dñio alicui? vel nō fideles vel infideles, dñmō p pecunia eis data hoies interficiūt nō refert fm Jo. de uno. r sequit Se. in. d. c. p humani.

¶ Que pena pcurantū mortis ali cui? p tales. R. quicūq; pnceps, r q; tūcūq; magnus status seu queuis alia psona ecclesiastica vel secularis quēpias xpianorū per pñctos occidi fecerit vel mādauerit qūis moro nō sit secuta aut eos receptauerit vel oc cultauerit aut defensauerit excoicatio nis r depositio is a dignitate: honore ordie: offiō: bñficio icurrū snias ipso facto. r ē eiuz suis bonis mūdānis oibū diffidat a toto xpiano pplo p petuo. Nec regit alia snia postq; pphabilib; pñterit argumētis illud scelus cōmississe. hec i. d. c. p humani.

¶ Alz tales deffidati possint iterf ci ipune. R. ang. d. pu. pñ. xij. r seqt Se. i. d. c. p humani. q sic nedū p iudicē: s; r quēciq; puatuz: qz idem est dānre: r diffidare qd statuē r p cipe vt ipune possit occidi vt no. C. de accusa. l. reos. qd in pñcientia lice ret qñ fieret zelo iusticie alio non.

¶ An clericus taliter diffidat? sit spoliat? oi pñlegio clericali. R. Se. in. i. d. c. p humani q sic r line alia degradatioē pōt occidi vel verberari sine vel alia pena.

¶ Alz bōa pñctoz sit capicēti. R. q sic si sit bōa mūdāna. Aduertēti h fm archi. ibidē q regit pñs snia iudicis declarāt ipfuz aīasint vī fau tores talū aīq; liceat p tales pcede re in pñsionē vel bōis. r ad tex. d. c. p humani rñdet nō regri aliā sniaz.

sez q det Iniam occidēti r hñdōi: qz sufficit sit declarat? aīasintus vel fau tor. qd no. qz facit ad multa.

Strologia

lurē: sed poti? mittit in errorez r ideo a quolibet fideli est postponē da. xxvij. di. s. sed s. xxvj. q. ij. illd circa fi. r. c. sed r illud.

Stutia

ei qd ad psequendū aliquē si nem bonū vel malū vñt non vñt medijs sed simulag? apparētib; qd quidē est p rōnem r p prudentiā r pñtū. Aliqñ nñ dī prudentia ppter similitudinē: sed iproprie vt puer. pu mo vt deur parvulus astutia.

¶ Astutia large ē qdaz apparēs fi: etio seu simulatio. r pōt duplī fieri. Primo ad bonū alteri? r ad illi? malū iniuste: r sic nō est pñtū: vt p; xxij. q. ij. in. c. vñlez. vbi ponit quō xps r dāuit r alij vñt simulatioē r scē. r glo. dicit ibidē q dolus p ho stem bon? est. xxij. q. ij. dñs. r. xliij. di. in mādā. ff. de cap. r postl. re. l. nihil interest. r. xliij. q. v. dicit. q rez credo: dñmō mendaciū nō dicat. r hostis sit nobis p iusticiā hostis.

¶ Scdo mō astutia seu simulatio sit ad fallendū primum. r sic semp est pñtū. xxvij. di. qd iterrogasti. xij. q. i. certe. Et aliqñ est veniale pñtū: ali qñ mortale fm no. cumentū qd isert pñio vel intēdu iserre ex ea vt puta de re notabili sic est mortale. arg. c. i. xij. q. ij. r hoc ē si fieret ppter bo num alteri? qz nulli faciēda est iniuria p alteri? bono. d. c. primum. r de hac habes. j. prudentia. s. iij.

Claritia

fm Zulūi est i ordinat? amor habendū

habendū. r dī inordinatus dñ qd sup modū mensure qrit vel retinet diuui as. Mā bona exteriora hois pñstere debēt i quadā mēsurā. s. vt qrat hñe diuinitas. put sūt necessarie ad vitā vī suā pñtionē. r sic auaritia semp est pñtū s; tho. fa. fe. q. cxvij. p. cu? de claratōē ē notādū vt dicit ex dictis Allex. r. tho. vbi. s. q auaritia pñstet i trib; s. appetēdo: in acgrēdo: r in re tinendo inordinate res temporales.

¶ Alz aut sit pñtū mortale auaritia q pñstet i appetēdo. R. q sic tribus modis: pmo appetēda aliena illicite voluntate s; liberata: ita q. pcederet in op? nñ est facultas. r istomō ē mortale pñtū: qd illud pceptū ero. xx. nō pcupisceas rem. pñtū iust. pñstet nñ esse veniale pñtū ppter modicitatez rei appetite: sicut dī de furto. j. furtū s. xxvij. **¶** Scdo est mortale pñtū cū appetit s; liberate illicite q sine pec cato mortali teneri nō pñt puta bñfi ciū ecclesiasticū cū sit idign? **¶** Ter tio possit esse mortale peccatū qñ ap petit supflua appetitū suffocante tota liter mētē a debita cura sui r necessa ria pñderatōē diuinoz vt p; i. c. ido latria. xxvij. q. i. r facit. c. cū ois aua ritia. i. q. i. Superfluo igit amorē de siderare diuinitas: dñmōdo sit. j. deit: vt puta qz nec illicito mō nec illicite vellet nec pp hoc diuinitatē necessaria ad salutem cōiter est pñtū veniale.

¶ Alz auaritia in acgrēdo sit mor tal. R. q sic duob; modis. Primo si acgrit p illicitū pñtū diuina vī hu mana lege. pñtū iust. puta p vñsura: pñtū falsū pñtū r hñdōi. **¶** Scdo si acgrit p opa q sit pñtū mortalia: qz nñ ē nñl acgrēdo adlitterari r filia fi vñtalia opa qz nñl illicita: nō ēnt pñtū mortale: nñ auaritia nñ ēnt mor

tal: vt puta cū aliq; pñtū bōa loco sa ad lucrū: salua tñ honestate: s; ēnt veniale pñtū: sicut illud p qd querit **¶** Alz auaritia in retinendo sit mor: tale peccatū. R. q sic tripliciter. Primo cū retinet sciēter ea q restituiere tenet r pōt. c. sepe ptingit. de resti. spo. r to tiens quotiēs pōt restituiere r dispo nit nō restitueat. d. c. sepe. **¶** Scdo cū retinet ea que sunt vītra suā neces sitatē r sue familie videns aliquē in extrema necessitate: qz tenet ei de tali supfluo subuenire de pcepto vt dicit R. i. i. i. di. xv. d quo vide. j. elemo sina. s. l. i. **¶** Tertio cū retinet supflua rōne pdecētie sui status: qz d ipse te netur facere elemosinas: etiā nō exi stēt in extrema necessitate s; R. i. c. vbi. s. r hoc intelligo cū retinet amo re inordinato. secus si teneret loco r tpe dispēaret: qz nō tenet simul ta lia supflua dare. In alijs autem ca sibus cōiter est veniale.

¶ Que sunt ei? filie. R. q multe. ipa **¶** est que fecit meū r tuū p ius nāle qd oīa cōia fecerat. viij. di. quo iure. xlv. ij. di. sicut. xij. q. j. dilectissimis. r. c. duo. An ipa i terrentis facit fontes i celestib; debiles. xlvij. di. oēs bui? le cult. Ipā exēcat rōnē r gratū facit vidē aurū qz solē. d. c. sicut. r. xxvij. di. nōne. Ipā facit idolatraz r forni cari. xxvij. q. i. idolatraz. r. i. q. i. cūz oīs auaritia. Itē facit adulari regibus vt capiet aliēas hñditates. d. c. nōne Ipā furtū: raptū: vñsura. fraudē. sal sitare i iustitiā: simonā: acceptiōem personaz. pñtionē: turpē lucrū i mi sericordiā r inquietudinē parit. de q bus vide in titulo suis. Et vñt ipa ē oīs maloz radix. xlvij. di. bonoz auctor. r. xliij. di. hñs igit. Ipā maio re reuerētiā exhibz auro qz dō. xlvij

disti. sicut. Ipsa eteetate mente. et elect. c. quoniam. li. vi. et in. c. auaritie. co. ii. et lib. dicit auaritie cecitas.

Audacia vtrū sit peccati. p. q. sic fm. q. dicit excessus passionis qui pprie dicitur audacia. et qua eccle. vii. cum audace ne eas. et opponitur fortitudini que est contra timores et audacias.

Agere an phibeat. qui est phibitus acquirere. p. Semi. in. c. cu. ex eo. de excess. pla. lib. vi. q. nō q. phibitus acquirere nouum ius in re nō dicitur venire contra phibitionem lz augmentet pristinum qd habebat ante phibitionem. vt est casus in. c. fina. scō rīso. et pces. pben. lib. vi. vide. j. loca. s. iij.

Agurium quod sit in consideratione autum ad sciam futurorum est ex traditione malox angelorum. xvi. q. ij. qui sine.

¶ **Altru** hanc artem exercere sit licitum. p. q. vanitas est et supstitio. xv. q. ij. c. illud. imo est idolatrie cultus augurij supstitutionibz implicari. xv. q. ij. sed et illud. et sic patz q. est peccati mortale et phinatur hoc. q. in c. augurij. xv. q. vj. d. q. augurij seruicis est ab ecclesia separandus. sed de hoc latius vide. j. forilegium.

Austeritas indiscreta in vigilis et orationibus reprehendit. et pfe. dist. v. non medioeriter. et posset esse mortale peccati v3 qn notabiliter lederet vitaz ppria et sciēter vel ex tali indiscretiōe q. pueniret ex lata culpa. vt p3 ex. d. c. nō medioeriter. qd demonstrat eos cōmittere rapinam.

Austeritas in petra dō est qn nō cū tranquillitate corrigit. s. aspere subditos islectere festinat. xl. q. di. h3. ¶ **Austerus** non debet esse dispensator. vbi et est benignus. xv. q. vj. alligant in si. Melius est p. māsuetudinem pccōres ab errore erueret per austeritatem in foueaz perditionis propellere. xl. disti. recedite. q. austeritas imoderata nec correctio nem inducit nec salutem. xlv. disti. cum beatus. Et sic patet q. nec multa austeritate exulcerandi sunt subditi neq. nimia benignitate dissoluē di. xlv. disti. disciplina.

Austariozum quo modo prohibetur. vide. s. ars. in principio.

Aneum an sit intransandum die diuina. p. p. voluptate aut luxuria omni tēpore phibetur. p. necessitate autem licet vt est tex. in. c. peruenit de pfe. disti. iij.

¶ **Altru** liceat clericis vel religiosis balnea intrare. p. q. sic eā necessitas. vt p3 ex tex. xxiij. q. i. omis qui. ¶ **Altru** liceat balneū intrare cū mulieribus. p. q. nō. vt est tex. in. c. nō op3. lxxij. di. imo dicit glo. ibidem. Si vir ingreditur balneū cum muliere extranea. donatōe ppter nuptias pnatu et mulier dote. si cū viro alie no habuerit balneū. vt. C. de repu. l. vlti. s. inter calpas. imo infamis est quitz mulieres custodientes balnea toam testes. vt. l. arphetas. ff. de hīs q. i. c. nō infami. s. ait pctor.

¶ **Altru** liceat balneū intrare euz iudeo. p. q. nō vili chastiō. et si cle ricus est d3 deponit laic. excoicari q. cū iudeo se balneat. xviij. q. i. null.

Annum Qualiter punitur bāitico episcopum. vide. j. excoimuniatio. v. casu. xiiij.

¶ **Altru** inuiste bāitico aliquē teneatur ad restōnes deamissis rōe talis bāitionis. p. q. vltra peccati mortale qd incurrit tenet ad restōnes fm. gmo. i. c. fi. et hīs q. vime. et. c. fi. ff. q. me. c. l. si euz exceptiōe. s. peditio. q. bāitico eius fuit amissionis occasio. d. l. si cum. s. in hac actione. Nec ob. ff. eo. l. meti. la. i. in pnci. vbi sentiens armatos se venire et fugiēdo si occupatus fuit fund. quē fugiēdo dimisit nō tenetur armari. q. loquit qn metus fuit van. q. for te s. cum nō ibant. sed si. pmisissent ire s. cum et hmoi tene teneant de omni dāno qd iuraret sibi cōtigiisse eoz occasione arg. dictaz. l. et. d. c. fi. et. ij. q. i. in pmo. De bāitico que debent fieri in matrimonio. vide. j. clā destinum in pñ. et bāitione que est diffidatio. vide. j. diffidatio.

2. ¶ **Altru** bāitico amittat q. sunt iurto ciuilio. p. s3 bar. aut ē bāitico taliter q. pōt ipune offendi. Et si est bāitico iperij perdit. Si vō est bāitico alitui? ciuitatis vel regni sic nō pōt ea q. sūt iuris ciuilio ciuiti romanor s3 ea q. sūt ppria illi? ciuitat vel regni hoc no. bar. in. l. amissio. ff. de capi. di. et addit q. ad hoc vt sit talis bāitico duo requirunt. ¶ **Primu** q. sit obediēdo et auspiciis ab ipso cui st est et sit ex bāitico. ¶ **Secū** q. i. hō stum numero se pferat. et h3 est p. hō ste. Si aut quis esset bāitico. nō tñ haberet vt hostis. nec posset offendi ipune ex forma statutis talis non pōt nisi ea q. sūt iuris ciuilio. Et sic p3 quō pōt facere testm vel succederet

q. pñ? nō pōt. l. bāitico iperij alitui? ciuitatis pōt et multo fortius bāitico qui nō pōt offendit sed sedus pōt fm ius cōe. sec. in succēsiōe fm statuta ciuitatis. et sic p3 q. bāitico? ex debito ex quo remittit bona publicāda nō equipat deponato qui nō succedit nec ex testō nec ab iustato. l. l. C. de here. insti. q. talis succedit et pōt acquirere de nono si remanet liber. et hoc fm dispōnes iuris cōis: s3 nō vigore statutorum ciuitatis vel terre et qua est bāitico.

¶ **Sed** quid vāls ei euz nō possit in dicta ciuitate vel terra agere. p. q. pcedere alteri iura sua recepto pccō. et nō obstat bāitionario bāitico. sic no. Bar. i. l. certa forma. C. de iur. qu.

Aptismus pmo quatuor est. p. triplex. vt dicit aug. lib. iij. de vnico baptismo. et s3 pfe. di. iij. c. baptisū vīcē. l. fluminis. et s3 Jo. iij. venit iesus in terrā iudeā et baptizabat et iste pprie d3 baptismus. alij autē methasorece quereqz istar baptismi h3 purificare. et p pñs vīcē ei? iplē. ¶ **Secū** est baptismus sanguinis. Jo. xij. Baptismo hoc habeo baptizari. et iste est baptismus potissimus. s3 pfe. di. iij. c. calceumini. ¶ **Tertius** est baptismus fluminis siue spūsciti. et quo. Act. ij. Vos aut baptizamini spūsancto. et iste est ppositū suscipiē di baptismū modo dōito si dabit sacras. vīstus nō pgruit nisi adulteris habentibz vīum rōis. d. c. baptis mi vīcē. Iste baptismus nō equipollēt primo. q. nō remittitur tota pena et vita peccati: sicut in pmo: sed plus et minus fm suā reuotionē. Item p istuz nō imprimū caracter. Sic punitur iste ecclesiastica sepulture sicut

et cathecumini. **¶** Quid p. eis oret eccle-
sia. Tres in isto requiruntur ut sal-
uentur: sed non in primo sed solum in
trinitate. **¶** Secundus vero baptismus ex-
cedit primum quo ad premium acciden-
tale: quod est aureola et etiam essentiale
finitur. **¶** De pal. in. iij. q. plus d. gra-
tia confertur: sicut est ibi manus op. **¶** Sed
non imprimuntur character per ipsum fi-
cut per primum. Et isto secundo est co-
munis adultis et paruulis quod si puuli
interficiantur p. christo: puta in dete-
stationem fidei christi quam tenent pa-
rentes eius sunt martyres s. theolo-
gos: et fin. **¶** De pal. in. iij. etia si ef-
fent in ventre: et in respectu christi ma-
ter percussa abortum faceret vel inter-
ficere. Sed quod hic intendo tracta-
re de baptismo fluminis. ideo viden-
dum est. quid sit baptismus fluminis
s. baptismus est exterior hominis
ablutio cum certa forma verborum fin.
¶ Bagistrum senten. in. iij. di. iij. in
quo fin. Inno. in rubri. de baptismo
sunt tria sicut in sacramento altaris.
¶ Unum quod est tñ res sacramen-
ti. s. gratie infusio: et peccati remissio.
¶ Secundum quod est tñ sacramenti
s. aqua ablucens. et ablucio passio: sicut
ligo cum debita forma verborum: aliter
non. i. q. i. retrahit. **¶** Tertium quod est
sacramentum et res. s. character. Aqua er-
go verbo dñi sanctificata. proprie est sa-
cramentum sicut species panis et ca-
racter. secundario sicut verum corpus christi.
¶ An sit de necessitate. s. s. to-
nau. in. iij. sen. di. iij. et Ricar. ibidem
quod post tempus passionis christi ex quo
enangelum est publicatum. quilibet
etiam sanctificatus in vtero debitor est
se cepit ipsius baptismi ex quo ad eum
institutio peruenit. Unde aduerte quod
nisi aliquo dictorum baptismorum quis

suppleat vicem baptismi fluminis
dānabitur nisi eo fuerit baptizatus.
sed adultus etiam punietur pena sen-
sus ex tali omissione quod peccat morta-
liter non insciendo. ex quo ad eum
puenit institutio sed paruulus carē
visu rationis solummodo punietur pena
dāni. Sed aduerte quod non potest sup-
pleri baptismus fluminis aliquo mo-
do quando habetur oportunitas ip-
sum capiendi si non capitur.

Baptismus

¶ Quere
que sit for-
ma baptismi. s. fin. de. in. c. i.
de baptismo est lex. Ego te baptizo
In nomine patris et filii et spiritus sancti
amen. ponitur etiam de conse. di.
iij. c. a quodam. c. multi.
¶ Et ego sit de substantia. s. In
no. in. d. c. j. cum glo. quod non. et ter. E
in. c. reuelant. de conse. di. iij. q. d. E
baptismus. licet omittatur ego. et ri.
in. iij. di. iij. ar. ij. q. iij. concordat quod
non est de substantia. Ego.
¶ Quid si dimittatur te. s. Inno. in. d.
c. i. q. nihil sit. Est tñ baptismus
si pro isto. p. nomine te poneretur no-
men proprium illius que baptizatur fin.
De aureolis. i. iij. s. di. iij. q. ij. pec-
caret tamen grauer si sic faceret.
¶ Quid si diceret. Ego te limo i no-
mine patris et filii. s. pe. aureol. vbi
s. q. non esset baptismus: quod oportet
exprimat verbum tenotans ablutio-
nem sicut baptizo. i. ablucio te: non li-
mo te et huiusmodi: quod nihil faceret.
¶ Quid si unus baptizans diceret. 4
Nos te baptizamus. s. scis bona.
in. iij. di. v. q. esset baptismus quod con-
ter dicimus nos. Et hoc verum nisi intē-
deret alium sensum inducere: quod tunc
non esset baptismus. vnde s. Seco. in
iij. di. vi. q. si plures baptizando di-

cerent: nos baptizamus. et. q. non esse
baptismus: quod non representat christum
et unus s. Bon. intendit dicere quod est
baptismus quando pro nos intendit
dicere. Ego sicut faciunt domini.
¶ Quid si quod diceret i plurali. Ego
vos baptizo. s. pe. au. vbi. s. q. solus
dicit baptizari et i singulari. Et faciens
dñi grauer peccat nisi necessitas sit
aliter quod tunc liceret ut fecerunt apostoli.
¶ Quid si omittatur in. s. Quidē
sit quod non est baptismus.
¶ Et post dicere. In nois? prius
et filii. et. s. pe. au. vbi. s. q. non. s. in
singulari. s. in noie prius. et. q. idem
est ac si diceret. In virtute sancte tri-
nitatis. s. patris et filii. et.
¶ Quid si dicat. ego te baptizo i no-
mine christi. s. q. s. q. non est baptizatus
l. d. d. s. f. fuerit apostolis ad glia
nomine christi. Glo. in. c. a quodā.
de ple. di. iij. q. s. sit baptizatus per
dictum. c. Ego credo in dubio ut
rum baptizandus secundum modum. vt. j.
baptismus. iij. s. x.
¶ Et sit baptizatus si dicat. In noie
trinitatis. s. q. non. fm glo. in. d. c. a
quodam facit. c. multi ibidem.
¶ Quid si dicatur. In nomine geni-
toris et genitricis. s. q. s. et cōter thro-
logi quod nihil sit. quod ista nomina prius
et filii. magis nominant ypotheses quod
genitor et genitrix. Sof. et Jo. tenet quod
sit baptizatus. s. primum verius. et iō
in dubio est baptizandus iterum.
¶ Quid si non dicat copulativa. et
s. Inno. i. d. c. i. q. valēt si ponere
loco eiusque quod nulla est differentia in
his copulatiuas et q. alias non valēt
¶ Sed quero ut sit de necessitate
quod pferat in latino. s. Aureolus vbi
s. q. sic a latino qui scilicet ab eore
no q. latinus est sed lras nescit pferant

in vulgari. a greco in greco sermone
Et l. grecus si pferat in latino et lati-
nus i greco. aut in vulgari. sit baptiz-
mus. tamen peccat tu aut dic quod d. p-
ferre in ea lingua in qua melius pot-
est pferre vel literaliter vel vulgari.
¶ Et regraf. annuatio in platone i
dicte forme. s. Au. vbi. s. q. sic. nō i
terponēdo hystoria. Et credo quod si no-
tabilis est discontinuatio. nihil fieret
secus in modica discontinuatione. pu-
ta tussis vel silentij. et hmoi que intē-
tionem non discontinuent.
¶ Et post fieri transpositio in dieb. 14
verbis. s. Au. vbi. s. q. nō et peccat
grauius transponēdo l. baptizatus. sit
nisi transpositio mutet sensum vt dicen-
do. Ego te patris et filii baptizo in o-
mine ipsius sancti. vel nisi intendat in-
ducere errorem. quod non baptizaret.
¶ Quid si pferatur corrupte pferat
verba. s. au. vbi. s. q. si sit ex ipoten-
tia nō est peccatum. Et loco est peccatum
grauē. tñ baptismus est. Et mala s. o
intentione est peccatum. grauius
et nō erit baptismus. quod sit baptizatus
in duobus primis casibus. p. in. d. c. re-
uelant. de ple. di. iij. vbi ille dice-
bat. Ego te baptizo in noie patris et
filii et spiritus sancti. Ratio fm glo. ibidem
quod error syllabe nō nocet. vt. ff. s. ma-
te. l. q. hēbat seruū marie i fine dictō-
nis. Seco et i principio vel medio. vñ
tene quod quā aliqua diminutio. vel cor-
ruptio interuenit in forma pferate pla-
tionis. nō ex malitia quod si morit statim
credēdū est quod de suppleat. et talis se-
peliendus est in cimiterio. Si vero sup-
plexerit reitradū est sub pditione. nisi
in casu quod certus est quod non mutat ali-
quid de essentia pferate forme. sicut
error syllabe solum maxime in fi.
¶ An sit necessaria expressio vocis
c. iij

calis. *sc. sanctus bo. in. iij. di. iij. ar. i. q. ij. q. sic. vii. sine vbo vocali nulli us est efficacie. facit. e. detrahe. i. q. i.*
7 *Altru sit necesse q. pferantur euz fide. *sc. cuo bo. vbi. s. ar. ij. q. ij. q. n. q. baptisimus no est sacramenti singularis pfone. Ideo fides pfone nihil pdest nec obest. sed est sacramenti ecclesie xpi. vii. quicquid sit d fide cordis persone baptizantis iudicandus est secundu expressione oris.**

18 *Altru grecus qui dicit baptizet. *pe. nomine pzis a filij i spiritus sancti rite baptizet. *sc. comunis opi. theologor in. iij. di. iij. est q. sic. q. i. for. ma baptisimi regit pmo de necessitate vnu pertinens ad sanctificatione elemēt quod est innocatio trinitas. Aliud pmo ad determinationem itenis ministr. Expressio act. baptizadi. circa istud pcurrit duo. s. expilio ipse acius et persone i quam transit act. Et ista sunt d necessitate baptisimi. s. modus expmedi ē ex institutione ecclesie. Et tō peccaret mortalr latin? sic baptizās s non grecus. Securius credo q iterum baptizetur propter dubium q. alij dicit.***

19 *Altru aliqd addēs ad pdictā formā baptizet. vt si dico. Ego ppetr? sacerdos baptizo te: in noie pzis et filij et spūs scī amē: et scī Jo: baptiste ēē. *sc. In. in. c. i. de bap. q. si tale ad dūm itēdat eē te sba forme ita q. nō valeret qsi volēs nouū ritum adducere non eēt baptizatus. Si autem crederet nō esse de substantia forme sed ex simplicitate aut ex deuotione aut ēt ex malitia: etiam si diceret: in noie diatoli aut hereticorum. ego te baptizo in noie patris et filij et spūs scī amē: dūm hoc non credat esse de forma et baptizare intēdat: erit bapti-**

zatus: aut dūm talis additio nō distrahāt itellectū forme. seu corripat. vt puta si dicat. In noie pīs matris: filij mōris et c. *sc. bo. i. iij. di. iij. ar. ij. q. iij. pme pñq. n. eēt baptizet.*

Baptisimus

*ij. quo ad mām que ē debita mā baptisimi. *sc. au. vbi s. q. est aqua simplex nāl potens abluere. Ex quo patz pmo q. i. nullo alto liquore pōt fieri baptisim? nisi in aqua ēē de bap. c. nō vt apponeres. Secundo requiritur q. pura. vñ nec i brodio vel i aqua mixta butiro vel pinguedie potest fieri baptisimus quando. s. premixta soluit spēm aq. sicut si parum. aque mulam vinum miscantur alias potest.**

4 *Sed nūqd falsedo impediāt. *sc. 2. qui. s. q. nō q. nō aufert speciem aq. immo ponitur in spera aque. Aliqua vō reliquata sale nō vñ mā debita nī si per euaporationem et exalationes reduceretur ad dulcedine.**

5 *Sz nūqd quelibet admixtio aq. falsē impediāt. *sc. R. i. in. iij. di. iij. ar. iij. q. iij. q. aq. mixtio potest dupliciter fieri. Cūno modo vere et prope quādo ex mixtibilib? cōstuit aliqd vnum per essentiam et sic impediūt q. non est aqua in actu. s. in potentia. Cūno modo improprie scdm quāda appariētā fm qua miscēt illa quoz minime partes fm sensum sunt inuicē eor? essentis que dicuntur pproe confusio: et sic non impedit quin possit fieri baptisim? qz manet species aque. Et ideo qzuis aqua maris sit alterata ppter admixtiōes grossorū vaporū terrestriū adustorum q. permixtio fm philosophū. ij. methauroz est causa falsedinis maris: et**

aqua liscius ppter sui collonem p et neres. et alie aque ppter eaz transiti per venas sulphureas: nī quia i eis manet salua spēs aq. potest fieri baptisim? Dic ergo q. ad cognoscēdū aquā debitā sacro isti attendi debet. *sc. pmo origo. et sic salua: vñ: aqua rosea et huiusmodi nō sunt mā debita. Secūdo ad speciem aque. s. vt sit liquida. et tertio vt sapor alicui? liquoris alterius nō tollat virtutē. nā alij sapes rez nō liquidaz nō imitant species aque si manet liquida: s. bene sapes rez liquidaz vt puta vini et hmoi. vñ qñ plus habet de sapore vini et huiusmodi quam aque non potest de ea baptizari.*

4 *Tertio requir? q. possit lauare: qz aqua in linteo vel i lana nō est apta lauare nisi expumatur extra. Similiter nec glacies. vel nix. vel grando nisi dissoluatur. nec lutum.*

5 *Quarto q. sit materialis nō artificialis. Et ideo aq. rosea. vel ardens non valet: s. nec aqua supernatās cruoz que dicitur fleuma: nec aqua quā faciunt alchimiste. Aliqua tñ q. exiit de latere xpi fuisse materia debita quia vera aqua fuit.*

6 *Altru vrina possit eē mā debita. *sc. R. i. vbi. s. q. nō nec ceruilla debito modo cocta. nec salua: quia in eis non manet salua species aque.**

7 *Altru in aqua pallidosa possit fieri. *sc. vbi. s. q. sic. q. ibi est spēs aq. Intellige nisi esset ita condensata sicut est aqua in glacie.**

Baptisimus

*ij. quo ad modū qz modus est tenendus in baptizando. *sc. De. 2m. q. pmo debet abluī ab eo qui baptizat. non fricari. vel tingi. vel submergi. Ex quo**

*pz q. phisicōs puerum in putam si habens funem non baptizat. Quid te illo qui deponit in cant. stro p cordā cū n. si manu ad aquā attingē intingēs eū et ex hēs. *sc. R. i. vbi. s. di. iij. q. v. l. q. sic ē baptizet.**

*Secūdo dicitur immergi vt appeat 2 mori? cū xpo. Altru aut totū corpus sit abluēdum. *sc. R. i. vbi. s. q. pñc palr caput. seu facies. q. i. ea vlgēt sē sua. postea pect? q. est sedes cordis. Tenet tamē cōm q. qualitercumqz contingatur est baptizatus. et q. sufficit aspersio quantumcumqz modica in casu necessitatis.**

Tertio dicitur talis immersio esse trina: vbi est cōsuetudo alio nō qz est de necessitate sacramēti sed sufficit vna. de consē. dist. iij. de trina.

*Altru regat similtas in platōe 4 vboz et ablutione. *sc. R. i. vbi. s. q. di. vi. q. ij. q. sic quāta requirit i actibus humano. s. quāti pōt non punctual q. ēē vñ possit vñ fm Seco. et Ricar. i. iij. di. iij. sufficit qd platō 4 vborū incipitur antequam ablutio terminetur vel econuerso.**

*Altru requiratur qd aqua q. qz baptizat sit scitificata a pbytero pmo p orationē. *sc. R. i. vbi. s. q. i. iij. di. iij. qd nō ē necessitate s. d. congruo. Ita tñ qd nīl necessitas hoc requireret. pccaret mortalr sacerdos baptizans in aq. nō sanctificata eo mō quo dictus est. s. per orationem sacerdotis.**

*Quid si omittat alie solēnitates. *sc. R. i. vbi. s. q. i. de bap. debet suppleri: s. nō sunt necessarie. Aduerte qd baptisim? dicitur fieri cū chrismate ill? an nī. alr pñit sacerdos hī cōtrafecerit nisi i necessitate. s. cōle. di. iij. c. i. q. de alio. De qua. j. oleum.**

Altru adulter baptizādus possit 7 c. iij

¶ **Q**uod quis baptizari. R. q. aut
sunt pueri. Et si dico q. statim: tñ pp
piculi mortis de cōse. tñ. iij. ven
rabil. tñ. et qz demones non tñ pos
sunt sup cōs. F3 dñs. c. vltio celestis
yerachie. Unde nō extēto a peccat
illos qui. tñ differūt puuloz bap
tiz. illi credo euadūt peccatū mor
tale illi qui tales pucros baptizant
in domo. non seruata debita solemn
itate quando nulla subest necessitas
sed solum faciūt propter expectat
ionem comparum. aut propter ma
iorē pompam postea fiendam. Et
licet postea deferant ad ecclesiam
supleant omīssas solemnitates. non
tamē suscipiētes efficiūt patrini.
qz non tenent ad baptismū. etiam
si iterum baptizarentur. cum semel
sint re baptizati. Si vō sint adul
tī sic se nō immet periculum mortis
per. iij. menses cathetizati inter ca
theciminos debent teneri. et instrui
in fide. vel tēpore arbitrario. Et sic
intellige. c. iudēi cum sequen. de con
secrati. distū. iij. Si vero immetipi
culū mortis. statim sunt baptizandi
sive sint expositi de consecrati. disti.
iij. ne q. absit Et tempus propriū

Tertio dicit vnus; quia non plu 2
res. vnde

7 ¶ Septimo subiungitur qd intendat
vlt falte apparet qd intendat bapti
zare nō lauare tñm: vñ fm ino. in. c.
i. d. baptismi. nō ē necesse quo ad ef
fectū baptismi qd sciat qd sit baptis
mus. l. q. i. fundat gfa. vlt qd sit sacra
mentū nec ē qd qd credit hoc qd pñzi
mo si frñi credit & reputat truffas &
deceptionē baptismi? nñ b̄ effectum
sui nō requir̄ nñ qd baptizā sciat qd
sit ecclia. nec qd gerat in mēte facere
qd facit ecclia. imo si frñi geret i
mēte. inō facere qd facit ecclia: sed
tñ facit. qz forma p̄at n̄p̄sonis
baptizā dūmodo baptizare intēdat
Et si qd in necessitate vadat ad fide
lem & dicat ei. Baptizā me docēdo
ei formā. Si ille baptizā ei f̄z itēio
nē p̄tēis idēdē facere qd alij ba
ptizāco faciūt. ecē baptismi. Sec.

¶ Ut regatur intentio actualis i baptizante. **¶** 2. andul. in. iij. di. vi. q. iij. q. nō de necessitate: nec sufficere habet iussus p̄sule. q. licet possit errare in actū: tamē nunq̄ errat. Virtualiter autē ip̄ est necessarius. Dicitur autē virtus illa quādo quis habuit actualē intentionē nudam ministrādū sacramētū: et illa motus est ad ministrandū postq̄ q. actualis nō cogitēt cōmīnistri. Virtualiter tamen manet intentio prima. et hec est que mouet: q. voluntas per suū imperiū mouet potentias inferiores ad actū suos. v. p̄delez ad ambulationē et h̄mōi. Cum ergo voluntas intēdit aliq̄d exequi mouet potentias ad inferiores ad exequendū. Et sic esset actualiter intentio voluntas manet tñ executio potentie actualis. exēplū cum in me sit actualis intentio cūdi ad ecclesiā ip̄so p̄cedo moueri. et h̄ in medio motus cessat intentio actualis: manet tñ motus p̄cedens. Dicit ē R. i. q. si baptizās nō sit diligēs ē adplicatō intentionē suā s̄z q. recet ad ip̄m actū: nō excusat a p̄ctō. ¶ Ut nūq̄ debet potius baptizari a malo sacerdote q̄a bono laico. **¶** 2. andul. vbi. s̄. di. v. q. ij. q. sic. q. bonitas ministroz nō finē ipeet ad sacramētū q. auctoritas intelligit ē pars rami baptizare. alias nō et. f. s. iij. ¶ Ut sacerdos crīne in morali p̄ccō

et mortaliter baptizando. R. s. r. l. i. iij. di. v. q. sic: nisi pferat d peccato. vel nisi baptizet i articulo necessitatis: q: tunc nō peccat. Lūmto hoc tenet q: de peccato non aduertit: neq: q: contritionem tēbat habere.

11 **Q**uādo nō sacerdos baptizans i aq: sanctificata pferat sacm. R. r. i. iij. di. v. ar. vlt. q. i. q. sic: s. peccat mortaliter nisi in necessitate quādo alias habere non potest.

12 **Q**uādo baptizans sit suscipiendus ab heretico vel excommunicato: pferat suspēso r bñdō. R. Inno. in. c. fraternitati. de cle. exco. m. q. nō nisi in necessitate. Et voluntarie suscipiēs sine necessitate ab heretico aut a quocūq: ab ecclesia pferat: aut suspēso a iur. vlt. ab hōe nō recipit g'f'az. i. q. i. mltie. r. c. seq. q: facti s' infōne ecclesie: r sic peccat mortaliter. In necessitate autē s. r. xxiij. di. s. r. x. Si vō nō sit pferat ab ecclesia q: nō sit i mortali possit q: recipi: dū nō eū nō iducat ad ministrā dū ē i alii possit hie pcor. r. vbi. s.

13 **Q**uādo credēs baptizare masculinum r baptizat feminā vere pferat sacm. R. fm hosti. q: si simplr baptizat est baptizata. Similiter si intēdit baptizare personam cuiuscūq: sexus sit. Sed si solū intēderet baptizare masculinum tantū. sic nō confert sacramentum r non esset baptizata.

Baptismus. vj. quo ad euz qui baptizandus est.

1 **Q**uādo in vtero matris totaliter extinguitur nec ex aliquo apparens ab exteriori sit baptizandus. R. q: non. c. qui in matris de conse. di. iij.

2 **Q**uādo mater sit apientia. R. q: nō si est vna q: nō sunt faciēda mala vt eueniat bona. Sec' si iam ē mortua.

3 **S**ed nūq: si apparet aliqd ex potest baptizare. R. aureolus vbi. s. q: sic si est pars principalis. Si vō appareat pars vlt man: r i ipse q: nō Landul. in. iij. di. iij. q. i. t. q. si pef vel manus appareat q: d' baptizari tñ natus postea d' itez baptizari isto modo. Si tu nō es baptizatus. ego te baptizo. In noie p'is r. domini. Land. in cle. fidei. de sum. tri. t. q. o. totus sit nat' nisi necessitas imineat. q: i tali necessitate id qd apparet d' baptizari. ppter occultā opationem spūsancti. i. q. i. multi circa. medius glo. i. c. si ad matris. de p'le. di. ii. j. t. q. nō potest baptizari per. c. q. in matris. ex. di. i. Ratio q: q nō est perfecte nat' nō potest dici hō. i. qd certatū est. C. d. postu. her. insti. vbi opz sit totus natus vt dicat q: possit hūmus. Alij dicūt q: si caput apparet d' baptizari. l. cū i diuersis. ff. d. re. r sum. fa. facit. c. si baptizata. de p'le. di. iij. multipler ē alia opt. doc. in hoc s. tu tene opt. Landul. q: est securior r val de p'ia. quā t' t'ho. r Ricar. in. iij. vbi. s. q: sic.

4 **Q**uid si nascatur cum pelle seculina poterit ne baptizari. R. aure. vbi. s. q: sic. **Q**uādo monstrum sit baptizandum r qūo. R. fm Landul. i. iij. di. vi. q. ij. q: si pendat duas hie aīas: vt puta duo habz capita: quattuor pedes: duas spinas i dorso r huiusmodi tūc baptizetur quilibz p'ferat intingatur i loco gl'ibz p' se. Si vō dubitatur an sint due aīe: vt puta q: habz quattuor manus r vnu caput vel duas spinas in dorso: tūc credo q: dēat baptizari pncipal' absolute: r al' p' ftea sub p'dōe. c. si nō es baptizatus: ego te baptizo r. nec baptizet itē tūc vāga: s. determinādo se ad vnu.

5 **Q**uādo nihil facit fm henri. in quolibz **Q**uādo regraf p'sentia baptizati. R. aureo. di. iij. q. i. iij. sen. q: nō i pueris. In adulto vō sic. ver' vel interpetratū vnde uti: vel reclamāt si baptizetur nec recipit p'mū effectū: nec se cundū baptizant. S. de balente consensum iterperatiū est dubiū: sicut qui per mīas vlt penas p'sentiret. r s. qdam dixerit nō suscipere caractere baptizati. Alij sciētes q: voluntas coacta: voluntas ē tenet fm scūi. bo. i. iij. di. iij. ar. ii. q. i. q: suscipit: nisi intēderet nō suscipere sacramētū: s. solus illudere r tales penas euadere q: tunc non susciperet. s. Landul. in. iij. di. iij. q. i. t. q: qui dissentit i corde necessario est rebaptizandus.

7 **Q**uādo in adultis requiritur intentio vt recipiant baptismū. R. Ricar. in. iij. di. vj. ar. ij. q. iij. q: sic: vel i actu: vel in bñ. In actu i illo q: pnt' hūit intētiōne nō recipiēdi: q: necesse est vt hēat in actu p'tratam. i. recipiēdi alio nō expelleret p'tratā. r sic nō recipiet sacramentum: similiter quando alio admoneatur vt actū p'sentiat: requiritur consensus actualis: aliter nō consentiret nec actu nec habitu q: habitū dīspōit' dicitur homo quādo si actualiter r deliberate cogitare d' illa re actualiter cōsentiret in illam: alio sufficit habitualis sicut si quis caritatem nudū baptizaret actu nō cogitāte d' suscipiēde baptismū: vel furiosū. siue amentes q: ante amentia habuit intētiōne recipiēdi: vel nūq: habuit p'tratam.

8 **Q**uādo regraf fides in adultis. R. fm tho. i. iij. di. vj. q. iij. q: quo ad caractere suscipiēdi: s. bñ quo ad bñdā g'f'az

9 **Q**uādo requiritur rectitudo intētiōis R. q: nō ad susceptionē caractere: vñ

30 **Q**uādo recipit baptismū p'p' questum. si aut inde sepe facit: rē baptizatum recipiunt: s. non fructum baptismi. **Q**uādo amentes r comitētes possunt baptizari. R. q: si ante habuerunt cōsensum r necessitas imineat possunt baptizari. vt in. d. c. maiores. i. fi. Si vero an amentia vel comitētiōe cōtradixerit: p'sumit q: p'positū dūret. Et iō nō suscipiūt: nec caractere nec baptismū. vt ibidē. Si vō nō discerunt: t. aureolus vbi. s. q: suscipiūt caractere. Hoc rē fm ricar. vbi. s. dūmodo aliqui p'sentiret de adultis loquendo q: habuerit vsum rōnis. s. eius in illis qui nūq: vñz rōnis habuerunt: q: suscipiunt caractere.

11 **Q**uādo pueri indeo: sunt baptizandi. R. q: in hoc fuerūt opt. diuersi: q: bñdā dicentib' q: nō inuitis parētibus. Sed ego dico cū Sco. r Landul. in. iij. di. iij. q: ēt inuitis parētibus sunt baptizandi: quidē p' p'natas p'onas: s. p' pncipes aut eoz dños r educādi religiose r caute ne occidant a parētibus: r hoc facit qd no. oldra. in cōsi. suis. vbi t. q: indei sunt serui facti p' passionē xpi. ex. de iudeis. c. r si iudeos: r fuit mandātū executioni p' constantinū vt no. host. in. c. p'suluit. de iudeis. r hoc dicit archi. xlv. di. qui sincera. hoc idem t. Tho. i. epistola ad ducifas lothorogie Nam euz sunt serui pncipes qui est eoz domin' potest eos vendere. ar. C. si ser. erpor. rene. l. i. r. ij. r p' istam rōne t. archi. in. c. fraternitatē. l. iij. di. q: potest eis auferre bona eoz cū non habeant ea nisi vt peculius allegat. c. iudei. el. ii. d' iudeis vbi statuit q: si conuertatur nō auferant eis bona. ergo si nō conuertunt possunt eis auferri a cōtrario sensu. Ad huc fa

et. c. sicut iudei. eo. ii. vbi phibet qd sine iudicio terrene pñtio nullus eis auferat bonam vel offendant. ergo ex cā legitima possent. pñtorea iustine tur ex pietate qd gra. vt dicit in. c. 2 si iudeos. de iudeis ergo non dñ. arabi ad necessitatē. ff. de offi. pcon. l. solē. in fi. et hoc posset iustineri opti. aure. qui cū laudul. 7 Sco. pñdat qd inuita parentib⁹ possunt baptizari per dominos et bene facerent.

12 **Q**uātrū iudei adulti aut alii adulti sint cōpellendi ad baptismū. R. d. iudeis 7 Sco. vbi. s. qd sic per dominos eoz pro quo facit ter. i. c. maior. de bap. vbi cōmendat ille ter. qd cogit infideles baptizari. Sed pñt ter. an. sicut iudei. de iudeis. 7. rly. d. de iudeis. qui phibet compulsionem. Sed ego dico verā opti. Sco. intelligendo de compulsionē indirecā hoc est. Ita sunt angariandi et in seruitutē redigendi qd eis eueniatro hūtas puerendi. sicut exponit gre. go. super illud compellit iterare. facit c. vlt. xxiij. q. iij. cum glo. 7. q. vi. c. iā vō. sed de pñtione directa nō l3 qd de volūtariū vult mltitē. d. c. d. iudeis. sicut idēz dico de alijs infidelib⁹.

13 **Q**uātrū liceat emere aquā vel latore ab eo qui non vult aliter baptizare. vide. j. simonia. ij. s. xij.

14 **Q**uid si nō vult baptizare nisi cōmittat offerens aliquod mortale: puta adulteriū. R. lā dñ. vbi. s. qd si ipse nō pōt baptizare. puta qd manet vel nūc? nullo modo assentiat: qd si fides offerentis et opatio et cōuotio baptismū flammis impetrabit: qd credendum est qd in talibus necessitati bus diuina pietas supplet.

15 **Q**uātrū requiratur contritio de peccatis faciente baptismū a baptizādo

R. fm alex. de al. in scba scba qd sic de necessitate de oib⁹ mortalibus qd recordat etiam de venialib⁹ in genere et forte de venialib⁹ maiorib⁹ que recordatur particulariter. aliter nō suscipit gratiā baptismalē. s. gñaz et remissionē peccatorū. s. bene suscipit effectū baptismi qui est res et sacramētū. i. caracterē. de conse. di. iij. c. oñ dñtur. Sco. in in. iij. di. iij. clari? ex pñmēdo dicit qd licet non debeat de veniali qd nō tollitur effect⁹ gñe baptismalis: sed tñ complementū: qd non delet illud veniale d quo nō dolet et sic dicit hie simpliciter: vel h3 qd hie simpliciter accedit ad baptismū ille qui h3 in se mortale peccatū: de quo nō vult penitere: s. tñ recedente fictione: hoc est adueniente cōtritione habebit effectū baptismi. s. remissionē peccatorū vt i. d. c. oñ dñtur in fi. Et hoc intellige quo ad penā peccatorū pcedentiū baptismū. s. nō quo ad penā sequentiū baptismū. et ideo pñia est et inuigēda de ppetrat post baptismū fm sanctū bo. in. iij. di. iij. ar. ij. q. iij. sicut fm qd accedit qd nō dolet de venialib⁹: et iste nō h3 complementū. Et aduerte qd h3 accipio pñtione. p dolore isomato a gratia. s. p dolore qd excludit actualiter obiectū mortalis peccati i actu. tenetur etiam talis postea confiteri peccata ante baptismū cōmissa vt p3. j. confes. ij. s. ij.

Baptismus. vii. quo ad effectum.

queritur vtz per ipsū auferantur oīa peccata. R. qd sic. c. regenerāte. 7. c. sine pñia. de cōse. di. iij. Rō qd baptism⁹ est ad regenerandū institutus. An ibi trāsūt hō de pñte tenebras i adoptionē filiorū dei. et ibi ma

xime aperit largitas misericordie de i in pñmo aduētū. et hoc est qd pau. di. c. ad tñ. ij. p. lauacriū regenerationis et renouationis spiritus sancti quem effudit in nos habunde.

1 **Q**uātrū per baptismū tollat oīa pñia R. qd sic pena qd retardat et excludit a vitā eterna. de pñe. di. iij. sine pñia. hoc est pena quā qd deberet exsoluē: aut in hac vita vel in alia p peccatis cōmissis anteqm vitā eternā intraret alias autem penas non tollit.

2 **Q**uātrū baptism⁹ tollat pñtione etiam R. qd inquit h3 rōnem culpe extinguit per baptismū: sed inquit h3 rōnem vitiū sine pñe nō tollitur vt non sit nisi spālī dono dei et miraculo fiat sed vt nō oblit tene sit et infusione gratie que ibi fit ex qua superari potest. de conse. di. iij. c. ij.

3 **Q**uātrū p baptismū tollat irregularitatem. R. qd illa qd pñt ex defectu facti nō tollit. vñ bigam? an baptismū vlt post non pōt pmoneri: sicut corrupta vel an vlt pñt pōt vellari. et de his h3. re. v. di. acuti. Si vñ pñt ex peccō sic tollit h3 cōter doc. irregularitas homicidij: s. si homicidij sit sine peccō: vt i iudice et hñmōi. sic h3 alios quos irregularitas nō tollit. vt no. xxiij. di. c. de inde. s. fm sco. i. iij. di. xxiij. irregularitas cuiuscūqz homicidij tollit qualicūqz sit cōmissus. h3 legē gl. l. di. c. si go viduā. 7. h3. di. s. ecce. et h3 ē vñ opti. alia at irregularitatis qd pñt ex defectu nataliū si tollit

4 **Q**uātrū tollat infantiā. R. qd sic h3 gl. in. d. c. sine pñia. Rō qd p baptismū tollunt peccata et ea que sequuntur ex peccatis sub rōne qua sunt peccata. et ideo cū infantiā cōsequat pñt h3 sub rōne peccati: ideo tollunt.

5 **Q**uātrū p baptismū pferant hōi gñaz

et virtutes. R. qd sic fm gl. in. d. c. sicut **Q**uātrū effectus baptismi equalr pñe ratur oib⁹. R. fm scñi bona. in. iij. di. iij. ar. i. q. iij. pñe pñt. qd triplex est effect⁹ baptismi. **Q**uātrū caratēris ipñt. **Q**uātrū gñe infusio.

Quātrū innocentie restō. Quātrū ad pñmū et tertii equalr oēs suscipiunt si nō hie accedūt. s. quātrū ad fm nō: qd gratia h3 duplicem actū. s. delere peccatū: et sic magis relet in eo qd magis cōmūit: qd delet vñ culpā. Secūdo actio est habilitas ad bonū. et i hoc maiorē efficacitā h3 in eo qd se magis disponit. In pñtulis aut equalis est efficacitā cōter.

Quātrū puer cū referat ad baptismū si occidat saluet. R. qd si occidit ne baptizari possit in odiū: baptismi seu xpi sic pie credos saluet. si vñ occidatur ex alio respectu: sic dānabit

Quid si puer moreret qñ baptizās dixit ego te baptizo i noie pñt. anteqm pñt. R. i. iij. di. iij. ar. ij. q. iij. pie credendū est qd de supplet Ande et i cōmūto dñ sepeli. sicut si sacerdos impediret nēto qd pñt et set baptizad? sic si nō baptizad? et.

Quātrū baptism⁹ sit reiterandus. R. qd nō. imo taz ministras quā suscipiens fidei et hñmo supplicio plectuntur. l. ij. c. ne sa. bap. ite. et sunt irregulares vt. j. irregularitas. i. s. xxiij.

Quātrū ignorans si facit se baptizari sine pñtōe sit irregularis si postea iuenit qd fuerat baptizad? R. qd irregularis est. de pñe. di. iij. qñ bñs. h3 cōmū intellectū. pñtōe nō est pñtōe spensare in necessitate magna.

Quātrū non baptizatus credens se baptizatum saluetur. R. sic. de pñb. non bap. c. apostolicam.

Quātrū suscipiat caracterē ordinum

Ap̃t̃is̃mus

4. **E**id quid tenetur levantes de ba-
prismo. R. qd tenentur admonē quos
tenuerunt et castitate custodiant: iustitiam diligant et caritatem teneant: et
ante omnia simbolum et orationē do-
mynicaz debent docere. v. in c. mo.
ante omnia. de ple. di. iij. et magister
in. iij. di. vi. c. p. dicit qd erigit a pa-
trino diligens cura circa eum p. quo
respondet. Quod limita verum sc3z
Tho. qñ parētes notabilr negligūt.

Et in aut hoc locum habeant intel-
lo indicto ab his qui de facto supe-
riorem non recognoscunt: ut est rex

cis imputabitur et multo magis prelati
hoc possunt, imo peccaret si non face-

capiti. & fm quod dico in. §. le.
¶ **U**tz istis iferiorib⁹ a pncipe liceat 6

facere bellum. *Pa. i. d. c. sicut* qd
aut his qui facit bellum hz iurisdicōz
sup his quibz guerra facit. et illi sunt
primarios et rebelles. et sic pōt statue
re et pcedere qd liceat vnicuiqz res eo
rū inuadere. et iust facere. et liberos ho
mines rebelles capē et tenere quo
usqz dñs repñtare potuerit. c. a nob
el. i. de sen. excō. Si aut nullā iurisdic
tionē sup eos hñt nō pñt sine aucto
ritate pñcipis. nisi eēnt iust. qz tñc
pñt se et sua defendere cū moderami
ne iculpatē tunc. et hominē pcutere
et occidere. vt latius dicā. j. Defē
sio. Mō pōt tñ aduersariū capere et
nec inuadēdo res aduersarij suas fa
cere. Mō itelligē nisi in recōpensati
onē dñoz suoz et in satisfacionem
expēsar. labor et operū etiam ipsam
aduenantium. di. i. ius gentiū. xxiij.
q. vij. si de rebz. vel nisi in territorio
suo eos delinquentes inueniret item
qn talis superiorem non habet corā
quo sua repetere possit: res suas pro
pria auctoritate repetere possit et recu
pare. l. iudei. et l. nullus. C. de iudeis.

7 *Utrum subditi teneant ire ad bellū*
iustū dño mandante. *Pa. in. d. c. sicut*
el. iij. q. subditi qdā sunt
vasalli pprie. vt sunt qui tenent feu
dum ab eo. Quidā vasalli ipsoz
vt sunt subditi rōne originis vt do
micihij nihil tñ ab eo detinēt. et tales
ppe nō sunt vasalli ibi hēant pos
sessiones nec tenēt dño pñtare fidei
tatem. Quidā sunt milites veri. vt
qui iurāt qd ponit. gl. i. l. pe. ff. ex qui
cau. ma. que sunt. j. Miles. Quidā
nō veri. milites. s. tñ respectu hono
ris qui ista nō promittit. sed viuunt
vt alij ciues. vt per Ly. in. l. i. C. de
tu. et fac. igno. istis pmissis distingo.

aut dñs vult alios pñbitio voluntatis

inuadere nō fauore reipublice. et nō
tenentur ei sequi etiam vasalli pro
pe. ar. d. c. de forma. xxiij. q. v. nisi ali
ud habeat consuetudo. vel pactum.
Aut dñs inuadit. et tunc si timor est
subitaneus et improuissus omnes apud
ad pugna seu custodiam tenentur fa
uore reipublice. Nam clerici hoc co
su tenent ad custodiam. c. peruenit.
et quod ibi notat. de iun. i. ec. Facit
c. omni timore. xxiij. q. vij. Aut nō ē
tal timor. et tñc vasalli proprie dicunt
tenent. per. d. c. de forma. et milites
veri. per. d. l. pe. Illij vero nō sunt co
pellendi dummodo dñs sufficiat de
per se ex redditibz quos habet a loco.
Nam ppter hoc honorat dominū
in redditibz. gabellis et huiusmodi
vt necessitatis tempore eos defēdat.
ar. xxiij. q. v. pñcipes. et c. regū si dñs
non sufficit per se tñc tenent omnes
p salute dñi. vt patet ex. c. si nulla. et
d. c. omni timore. xxiij. q. vij.

Utrum subditi sequentes dominū in
iusto bello excusent. *Pa. in. d. c. sicut*
q. ino. dicit qd non si sciēter
hoc faciūt. nec excusantur ex timore
amittēdi feudū. vel alia bona. xxiij.
q. v. ita ne. si dñs dubitat et ingierūt
quantū potuerunt peritiores et sem
per dubij remanserūt excusant pro
pter bonū obedientie. c. qd culpatur.
xxij. q. i. aliter non argu. c. cum in
hibito. de clan. despon. non tñ ex
citantur amici et cognati et alij. q. vo
luntarie adiungunt talē in dubio. im
mo si erat iniustus de omni damno
dato tenentur ad restitutiones.

Utrum subditi qui in dubio bel
lando multa acquisiuerunt teneant ea re
stituere. cognito qd bellū erat iustu
m. *Pa. qd sic omnia que habet et*
credo qd ē consumpta: quia nūqz
habuit

habuit bonā fidē: et quo semp dubi
us permansit. Et de hoc vide. j. pre
scriptio. §. iij. et secundum illam di
stinctionem dic.

10 *Utrum omnes existentes in bel*
lo iniusto teneantur in solidū. *Pa. fm*
Abō. ti. re. i. q. sic de omni dāno qd
suo auxilio consilio fauore dati est:
quod aliter datum nō fuisset. argu.
xxij. q. iij. omnes. et ij. q. i. non. i. si
si dñs pñbilitur credit qd ppter su
uz auxilium: cōsiliū: vel fauorem nō
plus fecerit qd alias facturi erāt nō
tenet nisi de his que ipse habuit: vl
damnum redit: vl aliquis d familia sua
directer occasionaliter. arg. de sen. et
re. indi. c. i. et etia. et quali. or. c. iij. et
de hoc vide etiam. j. furum. §. v. i.

11 *Sed querit qd tenet restituere fa*
ciens bellū iniustum. *Pa. Abō. vbi. §.*
q. tenet de oibus damnis. que ipse
vl sui mulierunt aduersario vl ex ho
minibus tenet etiam proprijs homi
nibz dānis datis ab aduersarijs.

12 *Utrum habēs iustū bellū teneat in*
aliquo de dāno aduersarij. *Pa. mo.*
vbi. §. q. nō tenet d illis dānis qd bo
na fide iulit. a qd comode abstine
re nō poterat s. pñmēdinē pugne. Si
qua tñ afo. crassandi et malitiose iulit
cū alio possit abstinerē et sibi cōsulerē
tñc tenet p pcedere cū dāno sibi dato
et si excedit tenet eis satisfacere.

13 *Utrum habēs iustus bellum teneat*
d dāno dato subditis aduersarij. *Pa.*
q. §. q. nō. imo licite bona capit. non
solū aduersarij. sed etia fautoz et sub
ditoz suoz donec sibi sit satisfactum.
Subditi tñ aduersarij qd dñi timentes
nolūt dñs suo i bello illi iū ipende
re auxilium vl pñstium nullatenus sunt
spoliandi ne pēa excedat auctores. ar.
dñs pñs qd si. a. ma. par. ca. q. iij. et i. q.

33
illij. c. i. imb. §. 3. Re. i. iij. di. xv. q. sci
enter talibz innocentibz iserunt dam
nus tenent ad restitutionem. Quoz
credo nisi dñs coram directe vel in
directe ex pñonis vel rebz eorum tu
naretur. Multo magis tenet ad res
tutionē qui damificat non subdi
tos aduersarij innocentes scietur: vt
sunt ecclesiastici et huiusmodi. Sec
autē esset si a casu damificaret hoc
non intendes nec obligatus intender
re vt puta quia bellano contra aduer
sarium nō valens euz impugnare et
cēdit ciuitatē et sic comburantur ec
clesie et bona ipsius et aliorum inno
centū naz tñc nō tenent et sic p qd ec
clesie incastellate pñt incendi et bona
ibi reposita ex quibus sustentabantur
contra hostes iusto bello possunt ca
pi nō incastellate vero a proposito nec
res ecclesie sunt auferende et cōtrari
um faciētes tenentur ad restitutionē.
Utrum dñi qui habuerūt bellū ad i
iucez possunt cōponere simul de dā
nis. *Pa. Abō. ti. resti.* q. ille qd ha
buit iniustū bellū nō pōt pponere in
preiudiciū hominū suoz quin ipse te
neat eis dānis que passi sunt ni
si et ipsi fuerit i culpa. Hoc verū in
foro cōsuetudinis ad talē culpā nō re
nerit. ex ei persuasione alio non fa
citur. Ille aut qui habet iustū bellū
dñs. procurare pro vmbz vt satisfiat
suis hominibz. Et si nō potest et ipsi
homines cōtradiciūt cōpositioni fm
Abō. nō pōt de damnis que pas
si sunt incendijs et rapinis compone
re. facit. ar. l. i. et l. i. trāsfacionis pla
citum. et l. pñles. C. de trāsfac. c. h. d
ma. et obe. Sed ego credo qd i cūni
bus pōt. ar. coruz que notantur i. l. i.
C. si contra ius vl eti. pu. et in. c. q
in ecclesijs de consti. vbi patet qd ex

rationabili causa potest princeps tollerare res vnius et dare alteri: et non potest esse maior res quam favor publicus care bello. Et similiter poterit qui habent iura imperialia. An. Hosti. et quod quod duo milites habuerint iniustum bellum invicem pace iter eos facta et data remissa quod hec remissio extenditur ad omnes virosque partis: et non consentiant quando par aliter haberi non posset. allegat. l. pentionum. ff. de pact. concordat. Pau. in. c. in nra. de iniurijs. Adverte hic secundum eundem Pau. ubi. §. qd. nomine dñi propter et stricte venit diminutio primo nisi per alium facta. l. iij. ff. de dñ. infe. Et ideo non veniunt expense facte pro voluntate. etiam coacta nomine dñi. Quod non pro statutis et similibus odiosis. Item limita quod predicta remissio non valet quo ad data ecclesijs et ecclesiasticis personis. nisi prelati ipsarum consentiant.

15 **¶** An in bello teneatur mandatario de dñis que in bello est passus. ff. fm. Pau. in. d. c. sicut quod sic nisi causa pietatis humanitatis vel parentele bellum fecerit vel nisi ex debito teneatur vel nisi aliquid recipere puerint per mercedem. et vide de hoc. j. mandatum. §. v. et hoc intellige de dñis qui versantur potuit mandatum puidere.

16 **¶** An occupata per principes christianos qui hodie iter se bella gerentes propter temeritatem quod unus quiete possedit ab antiquo alius violententer de nouo accipit sint restituenda. ff. de. An. in. c. qd. sup. his de voto fm. Hosti. qd. non videtur quomodo iuste teneant nec qualiter possessores eorum peccata quod nota palpatent. nec qualiter ab eisdem elemosinas aut possessiones accipiant: aut

eos absoluant. Unde caveant ne eternatim ad inferos vadant et alios secum trahant. nec credit quod in Italia scribi talia possint. c. si. de pñ. Et ideo restituere tenentur.

¶ An clericus in bello iusto cum domino suo vadens qui lucrat aliquid de bonis aduersariorum teneat ea restituere. ff. de bona. tit. resti. qd. si ea rapuit: peccauit capiendos et restituere tenetur eis a quibus abstulit quod illam rem capiendos non potuit facere sua. quod sicut dñs non potuit ei dare auctoritate bellandi. sic nec rapiende. Posset tamen retinere si guerra durante dominus ut illa teneat consentiret. Si vero non ipse rapuit. sed sibi ab his quibus licuit rapere data sunt. et restituere tenetur. Quod verum credo quando ex consuetudine quilibet quod rapuit sibi retinet. alias secus. quod de iure quilibet tenetur capitaneo assignare. ut illa distribuatur. ut. l. si quod bello. et ibi. bar. ff. de cap. ergo sine eius auctoritate tenetur si poterit. fac. c. dicat. xxiij. q. v. nisi ut dixi pñtendo sit iustus.

¶ An liceat oī tpe bellare. ff. qd. in bello iusto non licet bellare in quadragesima. nec in diebus festis nisi necessitas urgeat inuitabilis. tunc est contra gl. in. c. si nulla. xxiij. q. viij. Item nec tempore treuge. c. l. de treug. et pace. Quod intellige in pugnatore non in defensore. ut notat predicta glo.

¶ An in bello iusto liceat uti deceptatione dolo: vel insidijs ad vincendum inimicos. ff. qd. sic dñmō mēdaciū non dicat ut si de pñssis non frāgat. facit. c. ut si sitatione. xxiij. q. ij. c. dñs et. q. viij. in sima. xxiij. q. v. dixit. vide glo. in. c. cupientes in rer. malignarum de elec. li. vi.

¶ An locas arma. equos et huiusmodi

modi eunti ad bellum repetat si amittant in bello. ff. An. l. c. sicut. el. iij. de iureiur. q. non. q. sic ea conduxit ff. loca. l. itez queritur. §. si quod seruū facit. l. videamus. §. si. ff. eod.

21 **¶** An eodem modo possit similiter repetere. ff. An. ubi supra q. non quod non exerceat sine contractis. ff. eod. mo. l. si ut certo. §. sed interdum.

22 **¶** An tenente aliquo rem mea liceat mihi violententer auferre. ff. Pau. in. d. c. si aut incontinēti recuperare vult. et l. q. vim ut repellere l. de quo. j. Defensio. Aut non statim et sic per iudicem ea recuperare si potest quod si non potest. sic in defectu iudicis potest dñs rem suā etiam violententer si aliter non potest facere recuperare. ar. l. nullus. C. de iude. in glo. et. l. aut preter. ff. de his que in frau. cre. §. si de bitore. not. Anno. in. c. olim. el. i. de resti. spol. et Alter. Ric. et Scol. iij. di. xv. q. si aliter non possum rem meā habere. l. furto eam tollere. de quo dic. vt. j. Furum. §. xl. Non tamen licet per mendacium quod non licet mentiri pro alteri? vna. xxiij. q. ij. ne quod et sic li mita glo. in. c. cupientes de elec. li. vi.

Benedictio super populum que dam solentis que sit cum illa solennitate. Ad iuratum nostrum et. et pñe solum epi possunt facere in tota sua diocesi. archiepiscopi in tota provincia cum visitant: et legati in terminis sue legationis: et abbates quibus ex priuilegio processum est. ut notat. xxiij. q. vi. ministrare de pñ. di. i. cū ad celebrā dñs. de exco. prela. accedētibz. de priuile. abbates lib. vi. Alia simpliciter de fit a sacerdotibus i missa abſente epi. aut de mandato eius cum prius est. xxi. di. deniqz. xxi. di. ecce. ego dico.

¶ An benedictio calice paramenti totius et huiusmodi pro multis celebrandis possit fieri a sacerdote. ff. de. in. cle. antedētes. de sta. re. tenent quod non quod sunt potius ordinis episcopalis et hoc idem in. d. c. abbates. Et iudicio meo nullo iure eorum dictum probatur. Et credo quod imo possunt benedicere paramenta tali ratione motus presbyter potest oia facere que sunt ordinis nisi sunt ordinis episcopalis. vel spāliter interdita. c. quis reuſ. di. i. d. ecce. et. l. iij. di. legimus l. benedictio paramenti cum non sit ordinis episcopalis pñ quod copit abbatibus et pñtēndine veni tenet doc. i. d. c. abbates. et. d. cle. attendētes quod fieri non possit si esset ordinis episcopalis. ar. eorum que non. in. c. pñ. de pñ. ec. vel al. nec est etiam. eis. pñbitū. pñ. in. d. c. quis pñbit pñecratio sacerdotum diaconorum et subdiaconorum. pñecratio virginum. pñecratio ecclesie vel altariorum crisma pñecre crismate frōtes baptis matoz signat: publice penitētē recōciliari. et in. c. ministrare. xxi. q. vi. addit quod non benedicat publice plebes in ecclesia. Quod intellige ut dixi. §. et in. c. pñbit de pñ. di. i. q. nec corporalia pñecrare. ergo testamenta potest quod in. c. vestimēta. et in. c. vasa benedice. di. i. nihil. dicitur de epi. quare credo omnia que pertinet ad celebrationem missarum que non sunt cū sacra vñctione: ut est calix et patena. et non sunt eis spāliter inhibita sicut sunt corporalia que ab epi retent et benedicunt in. d. c. pñbit. et alia huiusmodi possunt benedicere. ar. d. c. quātoz et. ecce. nisi epi esset presens quod non liceret. arg. c. deniqz. xxi. di.

¶ An abbates possint similiter benedicere. Semi. in. d. c. abbates l. q. sic oia in quibus fit verbalis solū tenet

8 An bñdictio mense ⁊ aque sit
certi ordinis. R. Sm. Inn. i. c. i. d. ex
cel. pla. li. vi. q. bñdictio aq̃ sic. ⁊ iō
esset irregularis: excōicat⁹ vel suspē
sus ipsaz bñdicēdo, secus de bñdi

Utrum p̄benda sit quid spiritua
le. R. Pau. in. c. dilecto. de p̄ben. q̄
si est annexa iuri canonice partim est

¶ Et cum capituli sede vacante pos-
sit pferre. R. quod non illa beneficia
que ad episcopos collatione pertinet
Sed bene potest pferre illa que ad
episcopum et ipsius capituli comu-
niter pertinent. Similiter alia bñfi-
cia potest conferre quando episcopus
est suspensus a collatione bñficiorum
etiam si episcopum hēret interesse in
tali collatione tanq̃ prelatum. et ideo
potest episcopos quando capitulum
esset excommunicatus. seu maior pars
maioris excommunicatione vel suspen-
sum. c. si ad ep̃m. ne sede vacā. li. vj.
Si ṽo pertinet ad ep̃m collatio cu-
p̃silio capituli. vel assensu nō possit
capitū introumittere nisi suspensus e-
set in mora petēde relaxationis. Si
ṽo capitū vel ali⁹ de consuetudine ve-
l iuramento dēret pferre de p̃silio ep̃sco-

Quid de beneficijs vacantib? in curia. R. q. oia beneficia: dignitates & psonas vacantes in curia romana nō possunt conferri nisi p. papaz. Sicut beneficia dignitates vel psonas curialit vel accedentis seu rez deuntium. de curia si decessit in locis vicinis curie ad duas vietas leges. que faciant. xj. miliaria p. dic. l. i. ff. si quis cau. & nota. glo. in c. pre senti. de pben. lib. vj. Unde si dista rent p. xxxj. miliar. nō includerent ff. de ver. sig. l. iij. limita nisi pdicti morerent in loco proprij domicilij vel pprie domus. q. tunc non refer uantur pape. nisi esset talis curialis qui lz haberet ibi pprius domicilij tamen ibi moriatur solum pprie curiam: q. tunc referuatur. Simili ter referuat quando est curialis qui moritur in loco vndercedit curiae vel in tunc dum curia sequebatur quā tunc vbi decessit sit remo tus ab ipsa curia. Serum est q. post mentes si nō fuerint collata beneficia pdictoz pferre possunt illi ad quos pertinet eoz collatio per seipsos nisi ipsi agentib? in remotis p suos vicarios generales: quibz id cōmis sum fuerit in eoz diocesis existentia nisi essent parrochiales ecclesie: & a carent sede apostolica vacante. vel si anteq. papa ea pferret mortuus esset huc notant in c. l. s. cl. i. c. flammij. c. p. senti. c. si apostolica. de pben. l. vj. Ziduerte et circa huc ad regulas cano cularie & referuatoz q. faciūt cōter pōtiffes in sua creatioe. q. nō semp se pōt vno mō. Ideo nō pono hic.

7 **Q**uid de presentatio a psonis se-
de vacante. R. q. capitulum pot. eos
admittere et instituere in beneficiis. I. 3
ad episcopum si videret pertinuisse. c.
et si capitulum. de insti. lib. vi.

8 **Q**uid si episcopus conferat bene-
ficiū absenti. R. q. l. 3 non fiat suū do-
nec consentiat. tamen ep. non pote-
rit alteri conferre donec ille recuset.
nec valet collatio si conferat nisi ep.
assignasset terminum cōperentem cō-
sentienti infra quod nō sentit. si nō
post terminum iterum consentit. an
etq. alteri esset collatum valeret. c. si
tibi absenti. de preben. lib. vi.

9 **Q**uid ep. vel alius cui mandabat
de beneficio. puidere pauperi clerico
teneatur iterum. puidere si ille cleri-
cus aliud esset consecutus. R. q. nō. c.
si pauper. de preben. li. vi.

10 **Q**uid ep. teneatur ordinatio per
ipsum. puidere de beneficio. R. q. sic
si est in sacris ordinatus. c. cum fm.
de preben. Idem dic quādo cōmisit
q. ordinat per alium. c. si ep. de pre-
ben. lib. vi. Et hoc rez nisi habeat suū
vel paternā hereditatē vnde possit su-
stentari fm. gl. in. d. c. si episcopus.

11 **Q**uid p. mittens alicui. puidere
de beneficio ecclesiastico non vacan-
te vel qualitercūq. promittat euz po-
merit teneatur. R. q. non q. talis p.
missio est nulla. c. de testanda. de con-
cessio. preben. lib. vi.

12 **Q**uid recipiens beneficiū ecclesiasti-
cū de manu laici cadat in aliquā penā.
R. Inno. in. c. q. l. 3. de elec. q. sic q.
est intelligibilis ipso iure de in. p. io.
preterea tñ ep. possit eū eo dispensa-
re. fm. eundem. ar. c. nuper. de sen. ex.

13 **Q**uid quis possit renunciare suo bñ-
ficio ut alij pvideatur. R. pau. in. c.
dilecto. de prebe. q. sic. dūmodo in

actu. renūciationis nō deducat in pa-
ctum. sed ipsam renūciationem fa-
ciat pure et libere. alias esset simonia
euz. vt vult glo. in. d. c. dilecto. et gl.
in. c. ex parte. el. i. de offi. dele. Si tñ
in animo gereret vt alteri concedere
tur: nō esset simonia: dūmodo pactū
non faciat l. 3 peccet vt est clara. glo.
in. c. ordinationes. l. q. i.

14 **Q**ui pot. dari beneficiū ecclesiasti-
cum. R. q. solis clericis nō coniuga-
tis et habentibus etatē debitā. et q. sit
etas debita. vide. j. Etas. et quis ordo
requirat vide. j. clericus. vij. s. v.

15 **Q**uid clericus coniugatus possit hñe
beneficia ecclesiastica. R. Pau. in. c.
sane. de cle. coniu. q. nō. Sed nec et
administrationes ecclesiasticas. Et
per hoc puto q. nō possit esse vicari-
epi. q. tenent doc. in. c. vno. co. titu.
lib. vi. et in. c. Joānes. Itz pau. eo.
ti. tenet q. nec etiā potest dispensari
cum eis vt habeat beneficiū simplex
licet alij p. rium teneant. et pot. saluari
dictum eoz. vt valeat dispensatio si
fiat a papa. et Pau. intelligit nō vñ
lere si fiat ab inferioribus pape.

16 **Q**uid filius sacerdotis possit obti-
nere beneficiū in ecclesia patris. R.
q. sic si alias est legitimus. c. ad hoc
de si. presby. dūmodo nō ad illas di-
gnitates vel prebēdas q. i. mediate
pater eius habuit. pmoueat. c. cōsti-
tutus. de si. presby. Et noie filioz in
hoc veniunt etiā nepotes de iure in
hereditate succedētes. vt sunt p. rectā
lineam descēdentes nepotes ar. isti.
de hñe. quali. et di. s. sui fm. hosti. et
Ber. in. c. ad certip. dādo. de si. presby.
Secus in collateralibz in quibz suc-
cessio locum non hñ ar. de offi. dele.
c. ex parte. Item fm. hosti. nepos pot.
poni immediate in ecclesia q. quia eius

habuit patre eius vñete: sed p. i. mō
tuo nō pot. q. cessat rō in primo ca-
su successione: sed nō in secōdo. Item
aduerte q. si pater habuit personari
immediate non poterit filius in eades
ecclesia. hñe vicariā vt in. c. michael
de si. presby. vel ecōtrario. si pater ha-
buit vicariam perpetuā filius ime-
diate nō poterit habere personatum
vt in. c. constitutus. de si. presby.

17 **Q**uis potest dispensare euz illegi-
timitas vt obtineat beneficiū eccle-
siasticum. R. q. ep. in beneficio sim-
plici cui non immet cura animarū
vt in. c. is qui. de si. presby. li. vi. nec
distinguo fm. gl. ibidē an. sit spuri-
adulterinus. vel naturalis l. 3 quo ad
successiones distinguant et difficulta-
te dispēdat. In alijs at solus papa

18 **S**ed nūquid poterit ep. dispēsa-
re cū talibus in psonatu vel dignita-
te sine cura. R. gl. i. d. c. is qui. q. nō
sed solus papa. Et eam sequitur cōi-
ter doc. etiā si efficeretur religiosus.

19 **Q**uid ep. possit cū predictis dispē-
sare in canonicatu ecclesie cathedra-
lis. R. fm. Archi. in. d. c. is qui. q. bñ
sic ex quo nō inuenitur p. hibitum.
Et cum eo concordat Semi. in. d. c.
is qui. l. 3 Jo. mo. et alij teneant q. nō
potest. Quod non placet.

20 **Q**uid ep. cū predictis possit dispē-
sare in rectoria. R. q. sic in oi. bñficio
dūmodo nō cadat in nomē dignita-
tis vel psonatus. vel hñat curā asay.
Et hoc tenet q. dā teneat p. i. vt no.
Semi. in. d. c. is qui. Et rō potissima
est q. p. i. dispēdandi p. cessa alicui
cuius effectus nō in ipso l. 3 in aliū de-
ruiat d. 3 late interpretari. vt no. Joā.
an. in. c. si. de ver. sig. et se. Jo. d. i. mo.
et Semi. i. d. c. is qui. Et maxie qñ iter
petratio fit p. ipsum pcedentes iuxta.

no. de p. i. l. c. q. circa. Et iō iura q.
vident p. i. intelligi et limita qd lo-
quuntur in dispensatiōe alicui p. cessa
cuius effectus in ipsum deriuat que
statue interpretada est. Quod nota.

21 **Q**uid si beneficiū simplex hñeat cu 21
rā animarū annexā. nūquid ep. pote-
rit dispensare cum predictis. R. fm.
Arch. in. d. c. is qui qd sic. q. talis
nō dñ hñe curā animarū. vt pbat tex.
in. c. sup. eo. de prebē. li. vi. Nam vt
ibi p. 3 pot. quis hñe prebēdā et digni-
tatē: cui annexa est parochialis eccle-
sia. et tamē nō posset quis hñe simul
dignitatē et ecclesiā curatā. c. d. mul-
ta. de prebē. Lap. abbas limitat hoc
verū quando ecclesia curata hñ vi-
cariū alium ab isto. alio nō. alij doc. i.
distincte tenēt qd nullo mō ep. pot.
dispēdare. vide Semi. in. d. c. is qui
mibi placet prima opi. euz predicta
limitatione domini lapi.

22 **Q**uid qd in ecclesia ē statutū iura 22
tum et p. papā approbatū qd nullus
illegitimus ibi. pmoueat an ep. pos-
sit dispēdare. R. Jo. mo. et seq. ge. in.
d. c. is qui qd nō. ex quo tale statutū ē
iurati vñ p. firmati. Secus et si solus
eēt statutū nō iurati vñ p. firmati. q.
tūc possit ep. dispēdare p. p. i. statu-
tū. iuxta no. de elec. c. l. 3 canō. lib. vi.
Limita p. dicta oia qd ep. pot. dispē-
sare cū illegitimitas in bñficio simpli-
ci: rez nisi aliud impedimētū canōi-
ci obstat q. illegitimitas et sup. que
ep. nō possit dispēdare vt i. d. c. is qui.

23 **Q**uid dispensatus vt pmoueat ad 23
ordines sacros per papā. per hoc vt
deatur talis illegitimus dispēdatus
vt possit obtinē bñficiū euz cura. R.
qd nō. q. dispensatio non trahit ad
psecutionem eius sup. quo dispensat qñ
dispensatio impunit effectus validus

240. *Et* *utrum* *prædicto* *illegitimum* *dispen*
sat *et* *possit* *obtinere* *beneficium* *ecce*
lesiasticum *post* *sum* *postea* *ali*
obtinere *virtute* *dispensatio* *is* *et* *Se*
in *d* *c* *is* *qui* *q* *paullus* *h* *distinguit*
q *aut* *dispensatio* *facta* *sup* *certo*
beneficio *et* *si* *fuit* *in* *culpa* *et* *ill*
n *h* *er* *et* *si* *aliud* *n* *poterit* *habere*
Si *no* *fuit* *in* *culpa* *et* *dispen*
satio *super* *in* *certo* *beneficio* *fuit* *si* *pe*
terit *post* *sum* *aliud* *h* *er* *et* *plac*
et *ibi* *videat* *tenere* *op*
ido *L* *api* *qui* *aliter* *distinguit* *Sed*
n *ibi* *n* *pl* *et* *ibi* *ibi* *placet*

27. ¶ An ep̄s possit disp̄sare cum
p̄dictis illegitimis vt possint plura
b̄nficia simplicia retinere simul. *g.*
Be. vbi. s. q. nō facit. c. is cui p̄mo
g. & p̄bē. li. vi. vbi q̄ p̄cedit alicui
vt possit beneficiū alteri p̄ferre intel
ligatur de vno nō de plurib⁹.

i canonici. c. cū ad abolē d. r. fi
sfoy. Sed ipsa mortuis sic diūmō
nō dispenset sup beneficio seu pben
da quā e' pater tenebat inmediate. se
cus si mediate. Sofre. tū t3 q' nūq3
canonici in eadez ecclesia poterit
hēre ex dispensatiōe epi. Sed prius
credo verius. vt in. d. c.

¶ Infra qd tps oz bñficiu va-
cans cecidi. R. q. in cathedrali & re-
gulari ecclesia vacante prelato infra
tres mēses eligere tenent. c. ne p de-
fectu de elec. nūl eēt pūl. giatū vt mi-
nores. Illa autē bñficiū ecclesiasticū
infra sex mēses. c. nulla. de pces. pbe.
Illius collatio seu pūlio deuoluūt
ad eum qui primo pcesse dignoscit
per nūm catā in quo pūlio perti-
net ad capimū deuoluitur ad epi-
scopum. & contrario. & post ad me-
ropolitānū & post ad papā. Hoc est
verum nisi legitimū impedimētū es-
sent i pediti. & incipit currere dictum
tps a die sciētiā nō vacationis. c. qz
diuersitate de pces. pben. Et intelli-
gitur legitimū impedimētū pere-
grinatio vel suspensio etiā ex culpa
nisi esset in mora petende absolutio-
nis. d. c. qz diuersitate. Et si bñficiā
pēnerent ad regulares exēptos epi
puidēbunt nō obstante cēmpōe.
cle. qz regulares. de sup. neg. pzo.

32 ¶ Atq; liceat alicui sibi pcurare bñ
ficiū. p. 2. bo. 4. rap. q. beneficiū
cum cura animarū nō h. q. idoneū
nō pōt administrare sine grā seu
caritate quā nullus se hōc scire pōt.
Secus esset de alijs bñficijs. q. pñt
pcurari. aug. et anelo. li. 6. pñte pa
pe 3. generalr nō posse sine pctō. qd
verū credo qd principalr pcurat vt
beat beneficijs. secus qd principa
liter pcuraret vt posset pdesse.

led pp vilitate beneficior: vt q³ est
 homo induftriofus & bone pfcientie
 vt no. in. c. cum iam dudum. de p³b³e.
Et habes plura qm vni fufficit
 excufes p difpenfatione. R. gl. p³dicta
 q sic. fz pau. i. c. dudum. dic q bz p in
 dubitato q no fit ut quo ad ecclia
 triumphante: et difpenfatus per papa
 qm difpenfari est pp fe & ad fua vili
 tate q: i hoc cafu no folus alterat iu
 res pofitum difpo: fed et xpi pmo:
 niu iniuste difpergit. cu ergo papa n
 poffit fine ca aliecare bona ecclie fine
 graui peccato: vt dicit arch. rti. q. ij.
 no liceat pape. ergo multomin⁹ pot
 dare licentia alteri ipfuz difpergendi
 vt in. c. nup. de refti. co. pofit d. i. sic
 p³uicti r³ mmo. i. c. cu ad mo afferu
 de fla. mona. q: hic non foli violaf
 tui pofitum fed pot⁹ diuini. hoc ide
 t3. doct. i. d. c. dudum que fequit⁹ Jo.
 n. bicit et tho. i. re. quoli. q. v. p³b³e
 plures p³endas absolute p³feradi
 est qd de in ordinati vtpote q: go
 non pot in diuerfis eccliefz deferui
 re qb⁹ quali p fupedio prebende funt
 ordinate vt miniftrant⁹ in eis denf.
 Et et diminutio diuini cultus: vñ
 vñ loco pluri⁹ p³ituit. Et et ineq
 litas vñ vñ bz multa bñficia: & ali⁹
 non pot hñe vnuz. Continet & aliqui
 defraudatione voluntati testato: q
 vt cert⁹ numerus feruientiu depura
 ret talia p³ulerunt. & multa alia. & ni
 fi alia circumftantia lupernat que re
 moueat totali i ordinatione et m⁹g
 erit fine pcto. ficut nec homicidii pt
 fieri et cu difpenfatione nifi beat cir
 cūftantia q remoueat et i ordinationi
 nem. Aduerte tñ fm Boffre. q est
 triplex circumftantia q pot remouea
 tē i ordinatione ita q difpenfatio fit le
 gittia & nū⁹ difpenfa. **P**ria neces

here. li. vj. de scisma. c. vnico. li. vj. vbi lz phibeant admitti ad beneficia ecclesiastica talium filij tñ non dñ qz habitis priuentur. quod no.

Bigamia est triplex fm glo. eo. titi. c. i.

Prima dñ vera. **Secda** similitudinaria. **Tertia** interpretatiua

Quot modis dñtur bigamia? **R.** fm Rica. in. iij. di. xxvj. ar. iij.

q. i. 7 glo. vbi. s. vno mō qñ habuit plures letimas vxores. xxvj. di. acutius 7. c. seq. Intellige si ābas cognouit. als sec? ar. in. c. debiti de biga.

Quot modis dñtur bigamia interpretatiua? **R.** qz fm glo. in. d. c. i. qz duob? modis.

Primus qñ dñtur cu? corrupta. xxvij. di. mariti. 7. c. a nobis. eo. ti. Intellige si cognouit eam als nō. d. c. debiti.

Secda qñ reddidit debiti vxori adultere. xxvij. di. c. si cuius. 7. c. seq. Et si ad pceptū ecclesie reddere fm cōiorem opt. 7 etiam si ignorabat eam adulteratam fm? Pau. in. c. si vir. de adulte. allegat de biga. c. ij.

Sed nūquid accipiens virginē quā nō cognouit 7 ea mortua. accipit scdām virginē quā cognoscit? **R.** a 3rio primā cognouit. sed nō scdāz efficit bigamus. **R.** Mo. li. eodē. qz nō. Sicut si ducit mulierē virginē ab aliquo desponsatā sed nō cognitam fmortuo sponso nō est bigam? di. xxvij. c. si. 7. d. c. debitum.

Quid si credebatur virginē tpe cōsumationis mīmonij. 7 post cognouit corruptā. **R.** qz bigam? ē. xxvij. di. c. si cui. cum. c. seq. nec excusat error vel ignorantia fm Boffr.

Etrum deflorans virginē 7 postea accipiens eam vxorē sit bigam? **R.** glo. 7 Pau. in. c. sane. de ele. plu.

qz nō. 7 lz Mo. vbi. s. dicat qz re leuior opt. teneat dñm. ego credo teriores opt. qz nō sit bigam? qz lz aucten. qñd opp. cpi. s. i. velit qz vro rem habuerit virginē. tñ si attendamus ad veritatē que opt. pferenda ē c. nup a nobis de biga. viij. di. veritate. lxxvj. di. quicunqz. 7 qui si sunt leper mas. C. plus vale. qz agi. l. i. 7 viij. nō diuinit carnes suā. Nec ob. qz opt. pferatur veritati de sponsa. iuuem. iij. q. vij. s. tria. ff. de offi. ptoz. l. barbarus. C. de testa. l. i. xij. q. ij. hoies. ff. ad mace. l. iij. 7 in. d. c. nup a nobis. qz responderet Anno. in. d. c. nup qz casualia sunt. pferet enim aliquando opinio veritati fauore cōtrauentum 7 odio decipit. vt d. l. iij. ff. ad mace. vel fauore proliis. c. cum inter qui fil. sint leg. aut testa. mentoz. d. l. i. vel aliqua cōis opt. pferatur veritati. d. l. barbarus. 7 in. d. c. nuper a nobis. vbi factū attendit qd non excedit casus suum.

Quid si vnā vxorē habuit 7 cōtrahebat? **R.** qz bigam? est. xxvij. q. v. l. c. opz. 7. c. acutus. lz Jo. 3rius dixerit 7 male.

Quot modis dñtur bigamia similitudinaria? **R.** qz iij. modis. **Primus** cum quis contrahit cum vxore per votum solēne postea contrahit mīmonij de facto. xxvij. q. i. quotquot 7 s bigamis. c. a nobis.

Secda qñ quis diuersis tēporibus habuit plures vxores vnā de iure alteraz de facto 7 cognouit ambas. d. c. nuper

Tercia si simul duas habuit vxores vnā de iure alterā de facto 7 cognouit ambas. d. c. nuper.

Quart modis si existēs in sacris contrahit. vt in. d. c. nuper.

Sed quis dispensare pōt cu? bñ

gamis vere. **R.** qz quidā dixerunt qz nemo pōt. nī dic cum Ricar. vbi. s. qz papa solus potest. xxvij. disti. lector. in glo. vbi lucius dispēsaui cū panormitano archiepo qui fuit bigamus. Aliis inferior nō pōt etiaz in minorib? no. in. c. vnico. de biga. li. vj. Idēz de bigamis interpretatiue. qz sic in ipso est defect? sacri. sicut i bigamis de fm glo. in. d. c. i. s biga.

Quid in bigamis similitudinarie possit episcopus dispensare. **R.** respondeo fm Pau. in. d. c. de diacono 7. c. seq. aut ele. vel vo. qz si clericus in sacris dñtur cum corrupta solus papa dispensauit. d. c. nuper. Si vo clericus de iure dñtur cum vna putata anteqz esset in sacris 7 de facto cū altera scz post ordinationē 7 ambas cognouit solus papa poterit dispensare. d. c. nuper. Et si liter in nō clericis qui isto modo bigamia dñtur.

Quid si voluerint restringere hoc verum si sciens impedimentū accepit de facto eam. **R.** Secus si ignorabat. nī cōter teneatur qz sine sciētia sine ignorans de impedimento secundā accepit 7 cognouit qz ter. ad animū cum opere secuto attendit qz sic in ipso est defect? casus sacramēti sicut in bigamis vere fm gl. in. d. c. i. 7 in. d. c. nuper. fm Se. in. c. vnico de big. li. vj.

Si vo existens in sacris. quis pferat eam virginē. nec aliam habuerit vxorem ante in laicali habitu vel in minoribus poterit epus dispensare. vt mīnistrat ter. est in. c. diuersis. de ele. pūg. 7 in. c. i. qui ele. vel vo. cu? glo. ibidem 7 etiā vt pmouetur ad vltiora c. sane s ele. pūg. 7 ad. d. c. nuper. qd videt s. dicit qz intelligit de eo qui ante sacros ordines aliam habuit 7 post in sacris aliaz accepit

Ad. c. vo. ij. qui ele. vel vo. dicit qd loquit in illo quē nō penitet tere vel est suspicio de reciduo qz tñ nī in gradat religionē non pōt. Sicut qñ immet scandalum. vt in. d. c. nō.

Etrum bigam? bigamia va fm primū modū sit priuāt? pūlegio clericali. **R.** qz nō sed solū illi q sunt in minorib? ordinibus. lz qui sunt in sacris bñ gaudēt fm Se. in. c. vnico. de biga. Ro fm eū. qz ille q ē in minorib? taliter dñendo pviuere 7 dñ vt laicus. Ille vo qui ē in sacris nō pōt redire ad seculū vt no. s apostol. c. tue in glo. si fm Jo. de fan. Et iō lz sit priuāt? habilitate ordinis. nō tñ pūlegio clericali. Sicut religiosus religionis approbate gaudet. ita qz tales pcutiens esset excoicatus. qz licet iste tex. puet eūz pūlegio clericali nī pūlegio monachali vel religiosiā 7 ter. in. d. c. vnico. restringit vt loq tur de existentib? in minorib? ordinibus. 7 nō de monachis. vel existentibus in sacris. 7 hec terioz est opinio quā sequunt Archie. glo. i. c. quīsgo. lxxvij. di. Sui. gar. Jo. mo. 7 Jo. cal. lz Bonagria. in. c. de biga. eo. ti. teneat qz sacerdos qui dñtur cum viduali duo mīmonia successine 7 postea cōmīsit homicidū poterit pūniri iudicē secularē p. d. c. vnicoz.

Etrum bigam? interpretatiue sit priuāt? omni pūlegio situr bigam? vere. **R.** Se. vbi. s. qz sic. Idem tenz glo. in. d. c. vnico. Nec ob. qz in seq. s. dicit de casu vo ad casus fientimz qz in isto interpretatiuo idem est quo ad oēm modū sicut in vero qz sic est i eis defect? sacri sicut in veris bigamis. vt no. gl. in. c. i. de big. 7 p3. i. c. debiti. c. ti. vbi dicit qz diuinit carnes suā facit et. d. c. quīsgo. lxxvij. disti.

7fextus

1. **C**Arp suspensio p annū possit cele
brare tpe bisext? vltia die anni bisex
tilis. R. gl. i. d. c. q̄siuit q̄ sic. sicut li
bertas pmissa seruituti p annū acq
ritur si seruit. ccclev. dieb. ff. d. sta.
lib. l. cūz hōs. s. stichus si pēdi meo

Laffemio

Blasphemia vō scōz pñr. reducat
in deuz. duzel illis attribuit quod
De' ex sua gra declarauit nolle i eis
esse: vñ remouet qđ declarauit in eis
esse et eodem modo est peccatum si
cut blasphemia dei.

¶ Quid si calore iracundie vlt ebie
 ratis quis blasfemat. R. p̃a. i. d. c.
 statum? doct. cōter recant dicitur
 abbas dicitio qz lz peccat grauit
 tū non punit pena. d. c. statum? qz
 nescit quodammodo qd facit. sicut nec
 p̃fessio hic scā p̃iudicat nō. nō. gl. i.
 ex litteris de diuor. 7 placz p̃pau. in
 er libro. ar. l. oē debiti. §. q se vulnera
 uit. ff. de re mil. S. 3. in accēso calore
 ire dicit forte nō pcedere. nisi calor
 esset ex iusta cā puocat? ar. l. si adul
 teriū. §. i. peratores. ff. d. adul. fec? qñ
 ex iniusta cā p̃uta qz in ludo amittit
 arg. c. inebriabit. xv. q. i. l. ego dico
 qz tā ex ebrietate qz ex ira blasfemat
 si exculat a moralī si aduertit qd dī
 cit 7 significationē verborū vt p̃3 ex

Alix nō dī esse de ere. aut
auricalcos aut cupros
nec de ligno: nec de vitro. nec
de cristallo. vel lapides de ple. di. i.
vasa. r. c. seq. sed dī esse de auro vel
argēto aut stagno. c. calix. d. ple. di. i.
¶ Quid pōt psecrare calicē r. pater
naz. Car. i. de. antēdictos de sta. re. vī
sentire q. ephs r. c. abbates qui vitan
tur insignis pontificalib⁹ qñ hñt ex
psuetudine. qz ista sunt pot⁹ dignita
tis q. ordino. Sz Be. i. c. abbates.
de puile. lib. vj. dicit q. lz hic glo. sit
p ipsa abbatib⁹. nī dectent abstine
re ppter vnctionē que fit in ei⁹ p
cratone. c. vnico de sacra vnctione.
¶ Quid exerat. p. fm pet. de pal.
q. psecratio calicis fit in superficie. Et

10 si calix argenteus consecratus dean
retur indiget resecratione. Secus
credo si deauratio cadit ppter vsum
qz nō reconsecrabit. nec est sile in ca
lice de aurato sicut in pietate ecclesie. q
de crostans idiget resecratione. vt i
gl. c. ecclesijs. de cose. di. i. sed in pdi
tione auri quod ita subtiliter ponit
nō videt sit ita consecratio in superficie
ipsius quin remaneat in argēto et ita
seruat consuetudo. Silr si amittat for
mam suā excreta. ar. c. i. de cose. ec.
v. l. al. et qz destructa forma iā non est
calix et si reparat erit nou⁹ calix. et iō
consecrādus. Secus si formam nō
amittit quāuis aliqūter lesus fuerit.

Alumniator catur vi
de. s. accusatio. §. vij.

Ambium ra. pmo. §. li.

Anonica portio dicitur
quia est a ca

nonib⁹ approbata et debita iu
re decretorū. r. q. i. de his. r. c. decer
nimus. r. vi. q. i. constitutum. r. in
Cle. dudum de sepul.

1 **Quomplex** est canonica portio.
R. qd duplex. vna qz debet epo ab oi
b⁹ ecclesijs toti⁹ diocesis. de qua hēs
r. q. i. c. d. his. r. c. se. i. gl. et te testa.
c. officij. r. c. se. cū pcorantis in gl.
illa que debetur ecclesie parochia
li. de qua habetur. de sepul. per to
tum in decre. r. vi. r. Cle.

2 **Quota** est canonica portio epalis
R. §. glo. in. c. requisisti. de testa. c.
tertia vel quarta fm consuetudinez.

3 **Quota** est canonica portio parro
chialis. R. qd iura sunt diuersa. et iō
erit quarta qz in illa omnia iura con
cordat. licet quedā dicant mediam.
quedā tertiam. ff. de arbi. l. diem. §.

si plures. et de arbi. c. si. ex tribus. l. i.
vi. nā in dubijs sequimur quod mi
nimū est. ff. de le. ij. l. si ita relictū in
fi. ff. de re. iur. l. temp. ita nō. Archi.
in. c. cū qd de sepul. li. vi. r. Inno. i. d.
c. requisisti. r. Ber. i. c. certificari. d. se
pul. et hoc tenet. nisi consuetudo esset
dandi medietatē. vel tertiā. quia tūc
ista esset debita. vt in. d. c. certificari.
Et sic intelige iura que videntur di
cere qd est tertia vel medietas.

4 **Alia** consuetudo. valeat qua nī
hil datur episcopo vel parochiali ec
clesie. R. do. in sum. titu. de sepul.
tenet qd nō. Similiter. r. do. cū sit
irrationabilis capi fi. d. plue. et ptra
iura de sepul. c. i. do. pc. de perusio. i
tractatu. de canonica portione. Et
Innocen. in. d. c. requisisti. tenet qz
consuetudo valet. diuino dō sit p
scripta spacio annorū. xl. facit. c. de
quarta. de prescri. et quod notat Jo.
in dicto. c. certificari.

5 **Utrum** prescriptione etiam sicut
consuetudine possunt totū tolli. R.
fm hosti. vbi. §. r. d. pc. qz sic. §. reg
ritur titulus vel cursus tēporis cur
contrarij memoria non existat. et ita
loquit. c. i. de prescrip. lib. vj. Ratio
qz ius cōe est pro ecclesia parochia
li vel episcopo. Et ideo vbi cūqz
sumptio est contra possidentem opz
qz titulum alleget et probet per quem
talis presumptio tollatur.

6 **Utrum** per pactum possit renuncia
ri dicta quarta. R. fm archi. c. pactū
de pac. lib. vi. q. quādā dāmficatur
ecclesia non valet pactum. Sed vbi
non dāmficatur qz valeret sine au
ctoritate superioris factum. l. non eo
mimis. C. de procu.

7 **Quibus** debetur quarta episco
patis. R. §. i. do. in sum. titu. d. sepul. qd
debetur

debetur et potest peti ab oibus eccle
sijs. §. pparas diocesim pstituitis. vt
r. vj. q. i. pstituiti siue sint capelle mo
nachor vel aliorū religiosorum vel
monasteria. Vel alia pia loca siue
sint puentualia. vel quouis alia in ci
uitate vel extra vt de offi. ordi. pque
rente de testa. officij. r. c. requisisti etiā
si sint exēpta. nisi i privilegio fiat spā
lio mēto de iudicio epalis qre. d.
deci. dudū. §. vlt. ff. ne qd i loco pu.
l. i. §. merito pa. do in. d. c. officij. r.
Fru. i. qz solū debeat ab ecclesijs epo
subiectis nō ab exēptis seu subiectis
imēdiaie pape. et dicit qz sic cōter te
net pe. vero in pfrato tractatu limitat
pa. vti dicere qz legas ecclesie exē
pte nō est subdit⁹ epi vel exēpt⁹ silr
alio debeat. Sed verior vti opti. pa.
qz ista quarta dat epi rōne sollicitu
dinis quam debet habere in ecclesijs
sibi subiectis. vt p3 in. d. c. pqueren
te. nō respectu legantium.

8 **Sed** nunqd exēpti tenent solue
re quartā canonica pape. R. abbas in
c. requisisti de testa. qz sic. et sequitur
do. pe. vbi. §. Legat⁹ tū de latere pe
tere nō poterit qz nō est diocesan⁹ exē
ptor de pūil. c. auctoritate li. vj. i. gl.

9 **De** qbus debet quarta canonica
epalis. R. qz de oibus legatis fact⁹ q
buscūqz ecclesijs vel pjs locis fm qz
dicit in. §. pcedenti. et et quarta deci
maz et quarta eoz qz veniūt occasio
ne funeris vt in. c. requisisti de testa.
et ibi pa. Gallit hoc in. vij. casib⁹ §. i. do.
pe. vbi. §. c. Admō qz relinquit
aliquid p ornamentis ecclesie seu testib⁹
v3 cū legat sericiū p planetam vel aliū
ornamentum. p altari vt no. do. i. c.
fi. de testa. Ex quo sequit qz si legat
aliquid vt fiat epoz vel pictura vel ma
testas vel calix vel hmo i nō dēt qz

41
ta. qz ista ē fabrica ad lōgēū honore
dei. d. c. fi. r. li. Cane. fi. sal. Iste ima
gines et cruces appellant signū dei.
l. ticta. §. scia. ff. de auro argoz leg. r.
Inno. in. c. cū ad sedē. de resti. spol.
dicit qz cruces et calices sunt omamē
ta ecclesie. Sed qz legat p pfecta
tis omamētis redinēdis omandis
seu reparandis. vt dicit Inno. i. d. c.
fi. Idem die cū legat p libris neces
sarijs diuino officio. Silr qz legat
gatur p monumēto hēdo qz religio
nis interet monumēta pstrui vel ex
ornari. l. i. §. iter dictū. ff. de mor. i. se.
Tertius qz legat p fabrica eccle
sie reparandē indigēte et pōito p fa
brica nō habet. vel si hī nō sufficit.
Si vō ecclesia non indiget fabrica
soluet quarta fm hosti. reliquum
seruabit p tpe necessario ad fabricā
Quartus qz legat p luminarib⁹
oleum pro lampade vel cerei hmo i
Quintus qz legat p annuēria
rio celebrando annuatim. c. cū crea
tura. de cele. mis. Sextus quādo
legat p. vij. r. x. hmo i fm hosti.
in. d. c. fi. Septim⁹ qz relinquitur
ad ppetuum cultū diuinū puta qd
festū vne sancti fiat annuatim vel dica
tur offiū in vna capella qz in hmo i
cōstitit cultus diuin⁹. c. fi. de rescri.
lib. vj. Octauus soluit fm pau. in
d. c. requisisti in oblationib⁹ de qui
bus nō debet quarta vt olim. Mo
nus soluit fm cundē in donandē in
vita de qua etiā non debet. c. d. his
de sepul. r. c. i. de sta. mona.

Alia dēt quarta epo de relictis
factio hospitali. R. pau. i. d. c. officij.
qz sicut ē religiosus puta auctoritate
epi constructū etiā fm Jo. an. si rell
ctum fuisset factū pauperib⁹ talio ho
spitalio qz psumitur habuisse reipe
d v

etiam ad loca non ad personam. Secus si relictum esset pauperibus simpliciter quod non deberet. In nulli. et si quis ad declinandam. C. de epil. et cle. si. si ho spitali non est religio. l. 3. diversa sit op. in tene cum pau. ibidem quod si ho spitali est edificatum auctoritate ista de fun. si ep. h. b. q. r. q. ep. h. b. curavit di. in aut. d. ec. tu. si. si q. q. non pot. apli. redire ad pphana. Si ho edificator vivit sic non debetur quarta et relictum vi. facti pauperibus cum talis locus non sit capax quod edificator pot. ei restituere. c. iter dilectos. de dona. et ibi Inno. Et ex dictis p. q. de relictis istis fratribus non debet quarta. ut t. p. et. qui. s. L. m. ita p. status dicti Jo. and. de pauperibus simpli. rez. q. q. legat in g. pauperibus fm. Bal. Ita quod inter personas distrahatur et non inter loca reputa. q. te. s. r. i. b. t. e. u. l. i. b. e. t. paup. dari unice vel certa quantitate pecunie quod legat vi. singularibus personis. et sic non debet quarta ep. o. c. ex pte. el. iij. de ver. si. alio legat do pauperibus in g. vi. legare hospita. l. q. d. in civitate ubi testor. h. z. com. c. l. i. i. i. casus in d. l. si q. ad declinandam. ver. ubi at. et io debet quarta Jo. an. et cu sequentes et sic credo q. n. e. tale hospitale quod pauperes co. t. i. b. i. m. i. t. a. n. t. secus i. h. o. s. p. i. t. a. l. i. b. v. b. i. p. a. u. c. i. p. a. s. c. u. m. Et sic intelligo Jo. and.

11. C. A. r. n. i. d. e. a. f. q. r. t. a. e. p. o. t. e. l. e. g. a. t. o. f. a. c. t. o. a. l. i. c. u. i. v. i. s. i. n. g. u. l. a. r. i. p. s. o. n. e. p. r. o. p. e. v. b. i. s. q. n. o. s. i. c. u. t. q. n. i. l. e. g. a. t. e. l. e. r. i. c. o. n. o. h. n. t. i. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. v. e. l. p. l. a. t. i. o. n. e. z. s. e. u. a. l. i. c. u. i. c. a. n. o. n. i. c. o. v. t. i. d. c. r. e. g. i. s. t. i. s. i. t. v. e. l. c. u. l. e. g. a. t. l. e. p. r. o. s. i. s. m. o. r. a. t. i. b. i. n. t. a. l. i. l. o. c. o. s. e. u. d. o. m. o. r. e. l. c. u. l. e. g. a. t. u. r. h. e. r. e. n. t. i. s. a. u. t. i. s. t. i. s. f. f. i. b. i. q. m. o. r. a. t. i. n. a. l. i. q. u. o. l. o. c. o. v. l. a. l. i. g. b. u. s. m. u. l. i. e. r. i. b. p. o. t. e. v. e. l. v. i. d. u. i. s. p. e. g. r. i. n. i. s. z. h. m. o. i.

in quibus cessat. d. c. ex pte. el. iij. vide qd no. Innoc. in. c. relatu. de sepul. C. A. r. n. i. d. e. a. f. q. r. t. a. e. p. a. l. i. s. d. e. l. e. g. a. t. i. o. n. i. s. p. m. a. l. e. a. b. l. a. t. i. o. n. e. p. r. o. p. e. v. b. i. s. q. d. n. o. q. r. s. u. n. t. d. e. b. i. t. a. n. o. l. e. g. a. t. a. s. i. n. e. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. s. i. t. c. e. r. t. a. s. i. n. e. i. n. c. e. r. t. a.

C. A. r. n. i. d. e. b. e. a. t. q. u. a. n. d. o. s. u. b. d. i. t. u. s. z. l. e. g. a. t. e. c. e. c. l. e. s. i. e. e. x. t. r. a. d. i. o. c. e. s. i. m. p. s. t. i. t. u. t. e. p. r. o. n. o. i. t. a. z. A. b. b. a. s. i. n. c. r. e. q. u. i. s. i. t. i. t. z. J. n. n. o. i. n. d. c. o. f. f. i. c. i. u. m. z. J. o. a. n. d. c. c. e. r. t. i. f. i. c. a. r. i. E. t. i. t. a. p. l. u. l. u. i. t. J. o. d. e. m. o. n. e. m. e. r. e. l. l. o. H. o. c. i. t. e. l. l. i. g. o. n. i. s. i. c. o. s. u. e. n. d. o. v. e. l. p. s. c. r. i. p. t. i. o. a. l. i. u. d. h. e. a. t. c. c. u. m. i. n. t. e. r. d. e. v. e. r. s. i. g. e. l. i. j.

C. D. e. q. u. i. b. u. s. d. e. b. e. t. u. r. c. a. n. o. n. i. c. a. p. a. r. t. a. r. o. c. h. i. a. l. i. s. p. r. o. d. e. o. i. b. u. s. q. u. e. n. i. u. t. r. o. n. e. f. u. n. e. r. i. s. z. d. e. o. i. b. u. s. l. e. g. a. t. i. o. n. e. f. a. c. t. i. s. e. c. c. l. e. s. i. e. a. p. u. d. q. u. a. l. e. g. i. t. s. e. p. u. l. t. u. r. a. m. d. e. s. e. p. u. l. p. e. r. t. o. a. m. z. i. n. c. l. e. s. i. d. u. d. u. m. c. o. t. i. t. u. s. f. a. l. l. i. t. h. o. c. i. n. r. i. u. s. c. a. s. i. b. u. s. f. m. d. o. p. e. t. v. b. i. s. C. P. a. m. u. s. q. n. p. e. r. p. s. u. e. r. u. d. i. n. e. v. e. l. p. s. c. r. i. p. t. i. o. n. e. m. n. i. b. i. l. s. o. l. u. i. t. f. m. q. d. i. c. t. u. m. e. s. t.

C. S. e. c. d. o. q. n. p. e. r. p. r. i. v. i. l. e. g. i. u. m. p. a. p. e. e. c. i. m. i. t. u. r. a. p. s. t. a. t. i. o. n. e. d. e. r. e. l. i. d. o. m. i. c. c. o. s. t. i. t. u. r. d. e. t. e. s. t. a. c. o. f. f. i. c. i. j. i. n. f. i. d. e. s. e. p. u. l. i. n. n. o. s. t. r. a. h. m. o. i. s. u. n. t. h. o. d. i. e. f. f. e. s. m. i. n. o. r. e. s. z. p. d. i. c. a. t. o. r. e. s. p. p. r. i. v. i. l. e. g. i. u. m.

C. T. e. r. t. i. o. q. n. l. e. g. a. t. a. d. v. i. s. u. s. p. r. i. v. i. l. e. g. i. a. t. o. s. d. e. q. b. i. n. c. f. i. d. e. t. e. s. t. a. q. s. i. t. v. i. i. c. a. s. u. s. p. m. i. d. e. q. b. u. s. n. o. d. e. b. e. t. q. u. a. r. t. a. e. p. a. l. i. s. d. e. q. b. u. s. s. i. s. i. t. C. Q. u. a. r. t. o. q. n. e. c. c. l. i. e. d. o. n. a. t. d. o. n. a. t. i. o. n. e. i. t. e. r. v. i. v. o. s. v. t. i. n. d. c. d. e. b. i. s. s. i. v. o. C. Q. u. i. n. t. o. q. n. a. d. o. p. o. s. t. e. l. e. c. t. i. o. n. e. m. s. e. p. u. l. t. u. r. e. i. a. l. i. u. q. u. o. m. o. n. a. s. t. e. r. i. o. f. a. n. e. x. i. s. t. e. n. s. i. l. l. d. i. n. t. r. a. t. i. n. e. o. p. s. i. t. e. t. a. n. t. e. q. m. o. r. a. t. i. z. i. d. e. z. d. i. c. o. s. i. t. r. a. u. i. t. e. i. p. p. o. s. i. t. o. a. b. s. o. l. u. t. e. m. u. t. a. d. i. v. i. t. a. q. r. d. e. s. i. n. i. t. e. s. s. e. p. o. c. h. i. a. n. u. s. a. l. t. e. r. i. e. c. e. c. l. e. s. i. e. a. r. c. o. b. i. f. i. c. i. u. d. e. r. e. g. l. i. b. v. j. S. i. v. o. n. o. s. e. c. i. t. p. r. e. s. b. i. t. i. o. n. e. m. n. e. c. h. a. b. u. i. t. a. b. s. o. l. u. t. e. p. p. o. s. i. t. u. v. i. t. a. m. u. t. a. n. d. i. d. e. b. e. t. q. r. t. a. f. m. a. r. c. h. i. i. n. c. c. u. m.

quis de sepul. lib. vj. et v. ter. f. m. ge. ibidem l. 3. alij dicunt q. religio. l. 3. centes. p. h. e. r. e. d. o. m. i. c. i. l. i. i. n. m. o. n. a. s. t. e. r. i. o. f. a. c. t. a. p. r. e. s. b. i. t. i. o. n. e. t. a. c. i. t. e. v. e. l. e. x. p. l. i. c. i. t. n. o. a. n. v. t. d. i. c. i. t. a. r. c. h. i. z. J. o. i. c. s. t. a. u. t. u. t. i. d. e. r. e. l. i. c. i. t. l. i. b. v. i. E. t. i. d. e. v. o. i. c. e. d. u. d. e. l. e. p. r. o. s. o. q. i. t. r. a. u. i. t. d. o. m. u. l. e. p. r. o. s. o. z. q. n. o. d. e. b. e. t. f. m. S. u. l. e. c. t. e. i. l. l. o. q. u. i. r. e. c. i. p. i. t. i. n. p. r. a. t. r. e. q. u. i. t. i. n. r. e. t. i. n. e. t. b. o. a. s. u. a. q. u. o. a. d. p. p. r. i. e. t. a. t. e. q. r. d. e. f. q. r. t. a. c. c. u. z. z. p. l. a. n. t. a. r. e. d. e. p. u. l. q. r. n. o. t. r. a. n. s. i. t. i. n. r. e. l. i. g. i. o. n. e. S. e. c. s. i. s. o. l. u. i. s. i. b. i. r. e. t. i. n. u. i. s. s. e. t. v. i. s. i. f. r. u. c. t. u. s. s. u. o. z. b. o. n. o. z. q. r. g. a. u. d. e. r. e. t. p. r. i. v. i. l. e. g. i. o. n. e. r. e. l. i. g. i. o. n. i. s. c. v. t. p. u. i. l. l. e. g. i. a. d. e. p. u. l. C. S. e. r. t. i. o. q. n. q. d. l. e. g. a. t. e. c. e. c. l. e. s. i. e. i. n. a. n. a. n. o. s. i. b. i. e. l. e. g. i. t. s. e. p. u. l. t. u. r. a. m. n. e. c. s. e. p. e. l. l. i. t. i. b. i. d. e. f. m. g. l. o. o. r. d. i. i. n. c. i. t. e. s. e. p. u. l. z. i. d. e. J. n. n. o. i. c. i. i. d. e. s. e. p. u. l. z. i. r. e. c. h. i. i. n. c. i. i. l. i. v. i. l. i. n. c. p. l. a. c. u. i. t. x. i. i. i. q. u. i. t. e. n. u. i. s. s. e. t. q. d. d. e. b. e. t. h. o. c. i. d. e. z. p. h. a. t. J. o. a. n. i. n. c. i. i. z. c. e. r. t. i. f. i. c. a. r. i. d. e. s. e. p. u. l. i. n. g. l. o. z. i. n. e. l. e. d. u. d. i. s. s. t. e. r. i. i. v. b. i. r. e. p. r. o. b. a. t. o. p. i. l. l. d. e. s. t. i. t. e. n. e. t. J. n. i. i. n. d. c. i. i. z. e. o. p. i. v. a. a. l. i. a. h. o. s. t. i. r. e. p. r. o. b. a. t. a. f. m. d. o. A. n. t. i. n. d. c. c. e. r. t. i. f. i. c. a. r. i. n. a. s. t. a. l. i. a. d. e. n. t. e. s. s. u. b. i. e. c. t. a. q. l. i. t. a. p. d. i. c. a. t. a. r. e. x. j. q. i. i. a. p. l. u. s. C. S. e. p. t. i. m. o. f. a. l. l. i. t. q. n. d. e. f. a. c. t. o. s. e. p. e. l. l. i. t. v. i. p. u. q. r. e. r. a. t. i. b. i. i. n. t. e. r. d. i. c. t. a. e. c. c. l. e. s. i. a. v. e. l. c. i. v. i. t. a. s. f. u. i. t. t. i. d. e. f. a. c. t. o. z. i. n. v. o. l. u. n. t. a. t. e. f. r. a. t. r. u. s. s. e. p. u. l. i. n. e. c. o. r. e. c. c. l. i. a. z. m. u. l. t. a. o. b. l. a. t. a. I. l. l. a. m. f. m. s. e. d. e. p. s. i. c. e. r. t. i. z. s. e. g. e. f. d. e. i. n. d. c. i. d. e. s. e. p. u. l. l. i. b. v. j. n. o. d. e. b. e. t. q. u. a. r. t. a. R. o. q. r. t. a. l. i. s. t. e. m. p. e. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. n. o. p. o. t. e. l. i. g. e. r. e. s. e. p. u. l. t. u. r. a. m. a. p. u. d. m. e. n. d. i. c. a. n. t. e. s. v. i. n. o. J. n. n. o. d. e. p. u. l. c. v. t. p. r. i. v. i. l. e. g. i. a. z. c. c. i. z. p. l. a. t. a. r. e. z. t. e. p. e. z. r. e. i. q. d. i. t. e. q. u. i. s. l. i. c. e. a. t. i. p. s. i. s. r. e. c. i. p. e. m. o. r. t. u. a. r. i. a. v. t. o. r. e. n. t. p. d. e. f. u. n. c. t. i. s. s. i. c. u. m. p. n. i. a. d. e. c. e. s. s. e. r. i. t. v. i. q. i. i. q. u. i. c. u. q. i. n. t. r. a. f. a. c. i. t. q. d. n. o. J. n. n. o. i. c. t. a. t. a. d. e. e. x. c. e. l. i. p. l. a. J. t. e. z. q. r. q. u. a. r. t. a. d. e. f. r. o. n. e. i. n. i. u. r. i. e. f. a. c. t. e. e. c. c. l. i. e. p. o. c. h. i. a. l. i. d. c. c. e. r. t. i. f. i. c. a.

ri. ergo nullā iniuriā ei facit: ex quo ibi nō poterat sepelliri. imo plus dicit idē fēde. q. si mēdicantes spōte eūz talitēpe sepellūit nō debet quarta: sed tenent tanq. violatores i. t. d. i. c. t. i. c. l. e. i. d. e. s. e. p. u. l. z. i. c. i. c. l. i. c. a. n. o. n. i. c. i. d. e. o. f. f. i. c. i. o. v. i. l. i. b. v. j. t. u. n. c. e. n. i. s. o. l. u. i. d. e. b. e. t. q. r. t. a. q. n. i. s. e. p. e. l. l. u. i. t. i. n. c. a. s. u. a. i. u. r. e. p. c. e. s. s. i. o. s. e. c. s. i. s. e. p. e. l. l. u. i. t. i. n. c. a. s. u. a. i. u. r. e. p. h. i. b. i. t. o. v. t. i. n. c. e. x. p. i. e. l. i. z. c. c. i. l. i. b. e. r. z. i. n. c. i. n. o. s. t. r. a. i. n. f. i. d. e. s. e. p. u. l. z. i. b. i. d. i. c. i. t. J. n. n. o. q. n. i. d. e. f. a. c. t. o. n. o. d. e. i. u. r. e. s. e. p. e. l. l. i. t. d. e. n. t. c. o. r. p. u. s. z. o. b. l. a. t. i. o. n. e. s. q. r. o. n. e. s. e. p. u. l. t. u. r. e. f. a. c. t. e. s. u. n. t. s. e. d. n. o. l. e. g. a. t. a. f. a. c. t. a. n. o. r. o. e. s. e. p. u. l. t. u. r. e. v. e. l. o. c. c. a. s. i. o. n. e. i. p. s. i. z. i. t. a. p. z. q. s. i. d. e. f. a. c. t. o. s. e. p. e. l. l. i. t. i. n. v. o. l. u. n. t. a. t. e. i. l. l. i. c. u. i. e. s. t. e. c. c. l. i. a. z. q. n. o. t. e. n. e. t. a. d. q. u. a. r. t. a. a. l. i. q. u. a. t. e. s. e. d. t. e. n. e. t. z. c. o. r. p. o. i. a. q. r. o. e. s. e. p. u. l. t. u. r. e. h. a. b. u. i. t. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. s. e. d. n. o. n. q. u. a. r. t. a. d. e. l. e. g. a. t. i. f. a. c. t. i. s. n. o. r. o. e. s. e. p. u. l. t. u. r. e. v. e. l. e. p. o. c. c. a. s. i. o. n. e. S. i. l. i. t. e. r. n. o. d. e. b. e. t. d. e. b. i. s. q. a. m. i. c. i. d. e. l. o. n. i. s. i. p. s. o. z. t. u. n. c. o. f. f. e. r. u. n. t. C. D. e. a. u. o. f. a. l. l. i. t. q. n. e. c. c. l. i. a. p. o. c. h. i. a. l. i. s. e. r. a. t. i. n. t. e. r. d. i. c. t. a. e. x. c. u. l. p. a. s. u. a. z. n. o. p. a. r. o. c. h. i. a. n. i. t. i. c. e. c. c. l. i. a. n. o. h. a. b. e. b. i. t. q. u. a. r. t. a. s. i. n. e. p. o. c. h. i. a. n. u. s. s. e. p. e. l. l. i. a. t. u. r. a. l. i. b. i. e. r. e. l. e. c. t. i. o. n. e. s. u. a. s. i. n. e. n. o. v. t. q. r. a. l. i. b. i. e. s. t. s. e. p. u. l. t. u. r. i. s. s. u. o. z. m. a. i. o. r. u. s. f. m. p. e. t. z. n. o. t. S. e. i. n. c. i. d. e. s. e. p. u. l. l. i. b. v. j. C. M. o. n. o. q. n. r. e. n. o. c. a. t. e. l. e. c. t. i. o. n. e. m. n. e. m. q. u. i. s. e. c. i. t. l. e. g. a. n. d. o. z. a. l. i. b. i. e. l. i. g. i. t. s. e. p. u. l. t. u. r. a. m. z. s. e. p. e. l. l. i. t. q. r. p. a. r. i. a. s. u. n. t. n. o. e. l. i. g. e. r. e. z. e. l. e. c. t. a. m. u. t. a. r. e. s. s. i. d. a. d. i. l. e. g. l. i. i. z. i. i. S. e. d. p. m. o. c. a. s. u. n. o. d. e. b. e. t. v. t. s. i. d. i. c. i. t. e. r. g. o. n. e. c. i. n. l. e. c. b. o. I. t. a. p. s. u. l. u. i. t. s. e. d. e. p. s. i. x. S. e. m. i. i. n. d. c. i. i. v. i. t. e. n. e. r. e. q. r. e. n. o. c. a. t. a. e. l. e. c. t. i. o. n. e. s. e. p. u. l. t. u. r. e. r. e. n. o. c. e. t. z. l. e. g. a. t. i. z. z. d. a. b. i. t. i. l. l. i. e. c. c. l. e. s. i. e. v. b. i. e. l. e. g. i. t. s. e. p. e. l. l. i. t. i. q. r. s. u. b. r. o. g. a. t. u. s. d. z. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. s. u. b. r. o. g. a. m. i. s. c. u. m. o. i. b. u. s. q. l. i. t. a. t. i. b. u. s. o. n. e. r. e. z. h. o. n. o. r. e. l. i. s. h. e. c. a. c. t. i. o. s. s. i. q. s. t. e. s. t. l. i. e. s. s. e. i. n. f. u. e. i. d. e. o. o. n. u. s. e. t. e. m. o. l. u. m. e. t. i. c. o. m. m. u. t. a. t. e. z. d. v. j.

e contra. l. alfine. §. seia. ff. de adi. leg.
 Et dicit vtz nisi aliter pter de volu-
 tate legantis. ¶ Decimo qñ lz elegit
 ritui non sepelit ex facto heredi vñ
 ex facto ptingent circa psonas defu-
 ctūputa qz moritur nimis longe vel
 heredes nolunt ad ecclesiā electam
 deferri: qz verba sunt intelligēda cū
 effectū. l. i. ff. qñ quis iuris. r. l. ea
 quidē. C. si man. ita fac. alie. ter. ē in
 e. relati. de cle. nō resi. ergo cessabit
 canonica: ex quo ibi nō sepelit. Ita
 3 sede. vbi. §. r. do. p. vbi. §. Be.
 in. d. c. i. vñ sentire qz isto casu ec-
 clesia nō priuat legatis factis gra se
 pulture vt no. in. c. in nra. de sepul.
 r. tō forte nec sua quarta ecclesia paro-
 chialis. ¶ Undecimo cum legat. p
 fecerit male ablatis fz do. p. vbi. §.
 ¶ Duodecimo qñ legatū est eccle-
 sie parochialis tñ qñtum est quarta p
 legator factor eccleie electe fz hosti.
 in. d. c. officij. r. do. p. vbi. §. Alij ro-
 lunt qz nō cōputabif: fz soluet quar-
 tam eccleie electe: ac si nihil eccleie pa-
 rochialis eēt legatū: sicut Sof. Ray.
 in summa Jo. in. d. c. officij. sede. pñ.
 iij. Jo. de lig. in. d. cle. dudū. Tu vñ
 tene qz si pueniēdo eēt qz teneret tñ
 legere ecclesie parochialis tunc vera
 sit secunda opi. vt non cōputet. Si
 vñ dicta pueniēdo nō est: sic cōputa-
 bitur. r. si min⁹ est supplebit. sicut si
 lino facit in. l. si qñ. C. de inoffi. testa.
 Si plus est legatū ei quā sua qñta si
 defalcabit. ¶ Tertiodecimo qñ tpe
 testamētū r. legatū nō elegit sepeliri:
 fz postea tpe mortis elegit sepulturā
 facit. c. relati. de sepul. l. ij. gl. Ber.
 in. d. c. de his. vñ dicit se dubitare. sed
 ego credo teneri nisi fiat donatio iter
 vños r. non in fraudē. ¶ Decimo
 quanto qñ pochyianus nō potuit au-

dire diuina: nec percipere ecclesiastica
 sacra in sua pochyali ecclesia. ppter
 vacationē longo tpe: r. alibi elegit se
 pulturā fm Bal. i suo tractatu. De
 hoc rō qz q legant. p labore: cessan-
 te eo cessat r. legatū. l. scio. in. fi. ff. de
 annu. leg. Cuz ergo quarta def. pro
 administratiōe sacroz r. celebratiōe
 vt pz in. d. cle. dudū. §. de pñ. cum
 mercedis exhibitio pz qz nō debetur
 qz cessante cā finali cessat effect⁹. de
 quo in. c. cum cessante. de appella.
 hosti. do. r. Jo. in. c. relati. de sep.
 r. p. vbi. §. teneat qz imo debet
 qz vicij plati nō dz nocere ecclesie.
 Sed ego teneo cū Bal. r. dico qz vi-
 cum plati nocet eccleie in aggreddis
 vt no. pñ. in. c. vt sup. de re. c. nō ali.
 ¶ Atz de legato facto rectori eccleie
 in qua elegit sepulturā p missis dicē-
 dis per rectorē debeat quarta paro-
 chialis. p. qz sic. qz tñz debet qñta
 epalis. vt in. c. cuz inter eos de. vñ. §.
 ¶ Antrum de donatiōe cā mortis de. 16
 beat. p. qz sic. qz accedit magis lega-
 to qz pñt. l. si. C. de dona. cā mortis.
 cle. dudum. de sepul.
 ¶ Cui def. canonica potio. p. epal. 17
 datur eho diocesis. pochyalis vñ de-
 bet eccleie. vbi audit diuina r. pcepit
 ecclesiastica sacra ter. ē in. c. cū go. de
 sepul. l. vñ. vel dz pcepit de iure. si vñ
 transfuit domiciliū alicubi r. mori
 anqz noui domicilij acquisierit tñ
 def. eccleie pochyali in qz mori fm
 archi. in. c. i. de sepul. l. vñ. hug. ray.
 Sof. r. Elm. in. c. nos de sepul. qz vñ
 hñt qz ibi dz sepeliri si nō elegit. Sz
 tenēdo opi. Jnn. in. d. c. nos in offi. de
 sepul. qz dz sepeliri i ecclesia cathedra-
 li: ipsi debebit. Si vñ hz domicilij
 in diuersis pochyis vt sunt reges. nō
 est equi qz diuidat. sed nō credo ne-

cessariū: fz dabit ecclesie in qz mori.
 lz 18 offi. r. Jnn. dicant diuidendā
 ¶ Quid si audia diuina in vna. in
 alia vñ recipit sacra. p. Jnn. r. Jo.
 in. c. de his. de sepul. Archi. in. d. c.
 cū quis. qz fiet diuisio portiois. c. i.
 r. c. relati. de sepul. limito si vtrazqz
 hz cūterū r. curāeals nō. arg. c. si
 ecclesia. de pñ. eccle. vel alta.
 ¶ Quid de istis receptis in pñtibz
 rectoris bonis suis. p. 18 offi. r. Sof.
 qz sicut non eximunt a iurisdictione
 epī. ita debet quarta de legatis per
 ipsos de quo dic. vt. §. r. iij.
 ¶ Quid extrahet iste quarte. p. ho.
 in sum. de sep. qz extrahet pmo qñ
 ta epalis: qz antiquor r. dignior remi-
 pochyalis sicut ex bēda. Si vñ p
 nō fuisset quarta pochyalis extracta:
 sic epus habebit quartā quarte pa-
 rochialis: r. quartam de reliquis.

Anonicus dz facere qz
 ad canonicos
 officij spectant: r. si puer est p
 alium. vt de eta. r. quali. c. ii. ff. de
 curio. l. spurij. §. minores.

¶ Atz possit esse laic⁹. p. fm Elm.
 qz nō pōt tñ laicus ex multa cā habē
 prebendā. extra de cōsti. c. cum. Ad.
 ferrariensis. r. ibi pñ. hoc tenet.
 ¶ In quo sunt interrogandi. vide.
 f. Interrogationes.

Anonizatio sanctorū
 secunduz

Jnn. in. c. andim⁹. de reli.
 r. te. san. ē canōice r. reli statuē qz ali-
 go honore. p. scō. puta qz fiat offi-
 p eo solēne sic p alijs sanctis qz sunt
 eiusdē pñtionis. vt si pñsor fiat of-
 ficiū pñsorū. si martyr martyrū.
 ¶ Que regunt in canonizatione:
 p. Jnn. vbi. §. qz regl. pñtiōes b
 fide r. excellētis vñ: r. miraculis ei⁹

est de vñ. venerabili fratri in nostro.
 ¶ Atz oīo sit fundēda ad nō scñm. 2
 p. Jnnoc. vbi. §. qz sic ad aliquem
 virum qui credit bon⁹ r. p se interce-
 dat ad deum: qz deus fidem illorum
 attendēs etiam si ille non eēt bonus
 pñsor: acceptaret. ar. xxij. di. §. te
 rñ. xv. q. vñ. c. si. nō tñ lz de eo facere
 officijz solenne vel preces solēnes.
 ¶ Atz alius dz papa possit canoniz-
 zare. p. Jnn. ibidem quod non.

Antus in ecclesia iuentus
 est ad puocandaz

compñctionez in aīos auditoz
 xxi. di. clerico ante fi. de cons. di. vñ.
 non mediocriter.
 ¶ Antrum cantus theatrales si nt cā
 tandi in ecclesia. p. qz nō. nec. in mo-
 dum tragediarum. sed cantandū est
 cū cordis deuotione. xxiij. di. cantan-
 tes r. d. c. nō mediocriter. r. xxvij. di.
 dist. sedulo. r. ij. q. i. quia.

Apitulum potest sede
 vacante ab

solueri ab excoīcātiōe tā iuris
 qz hoīs a qua epūs absoluet potuissz
 nisi a sede apostolica spālter sit ei i-
 terdictū. c. vnico. de ma. r. obe. li. vi
 ¶ Antrum possit dispensare in casib⁹
 i quib⁹ permittit eho dispensatiō. p.
 sed. consi. xxix. q. sic. r. no. pñ. au. in
 c. cum olim. de ma. r. obe.

¶ Antrum possit dare cōfessorē seu ab-
 soluere in casibus episcopo reserua-
 tis. p. Pa. vbi. §. quod sic.

¶ Antrum pñas capituli cōstitat in ma-
 ior. parte. p. Mo. eo. ti. qz in maio-
 rib⁹ sanior. Ita qz totū caplin dicat
 facere quod maior r. sanior pñfacit
 c. cuz in cūctis b his qz fi. a ma. par-
 ca. fallit hoc in trib⁹ casib⁹. ¶ De
 mus. qñ aliqd est plurib⁹ cōmune
 nō vt collegiatio sed vñ singulis qz

nec non valet quod sit a maiori. pte
sed opz pntiant singuli. ff. de fui.
rusti. p. d. l. per fundu. de pte. c. cu
oēs in gl. **S**cdō qñ maior pars
capli delinquit ppter ea est puata
ptate sua. vt i. c. bone memorie. el. i.
c. cum nobis. de elect. cum si. c. c.
gratū de postu. pla. qz tunc tota po
testas capli residet in maiori pte que
nō delinquit no. Pau. in. c. de his q
fi. a ma. pte. c. **T**ertio in electione
romani pontificis. vbi opz qd due
partes pntiant. c. l. de elect.

4 Sed q dicitur maior pars capli
et sanior. **R.** **S**cdō. q illa q mitit ma
iori rōni et pietati. viij. di. sane. qz
pe psumit. nō semp p maiori parte.
et illi stat nisi pnti. p. b. l. di. null.
c. d. c. i. de ele. dudū. el. i. **B**ulta tā
gūt doc. de pte capli. i. d. c. cū olim
q non pntient pssoribus. vide ibi.

Character. qd est. **R.** san
ctus bona. in
titi. di. vi. q. i. pme partis. fm
cōem opz. est quedā spūalis q̄litas
anime. Unde nō est passio vel potē
tia anime. imo est habitus in prima
specie qualitatia accipiēdo cōter ha
bitum. pte cōprehendit oēm qual
tatem animā disponētes siue facile
mobiles siue perfectā: siue imperfectā.
Unde dicitur habitus qz est ppetu
us: qz nō perficit. sed ad vltiores per
fectionem disponit. l. ad gratiam po
test dicit dispositio.

1 **A**ld qd daf. **R.** scis **B**o. vbi. s.
q. il. q ad qmōz. **S**cdō ad signi
ficandum. **S**cdō ad disponēdū
Tertio ad assimilandū. **Q**uar
to ad distinguendū. **N**ā cū sit signus
faciale signat gratiā gratū facientes
nec solū signat: sed disponit ad eam
qz vsus sacroz non est pñ in signifi

cando. sed etiā in disponēdo: et qz dī
sponit ad grām hz aliquā similitu
dinem cū grā que est similitudo del
Ideo aliquo mō cum signat deo. et
qz oēs pfigurat deo. et sic vni assimi
lat gregē dñi inter se. et sic distinguit
qz hō qui nō sunt de grege dñi. rel
et qz distinctionē facit in eo d grege
fm aliam et aliam rōnez assimilādi
Scdō iprimatur in oibz sacris et
R. scis **B**ona. vbi. s. q. iij. q non
nisi in tribz sacris. **P**rimo in
baptismo i quo fides signat. et disti
guat ppls fidelis a fidelis. **S**cdō
in confirmatiōe in qua fides roborat
tur et hō vt pūgū ad pugnandū vn
gitur et ab infirmis discernit. **T**er
tio in ordine in quo virtus multimo
da datur et homo vt scis ad mini
sterium templi a laico separaf.

Alt sit idelebil. **R.** scis **B**o. vbi
s. q. v. q sic. **R**ō est ex pte cāe volū
tatis. l. dei iprimens et ex pte subiecti
nō est pncipalr in affectiva q maxie
veritabilis est et in tota imagine et p
ncipalr i cognitiva: qz imago pncipalr
pñst in cognitiva. vt dī in libro. de
spū et aīa: cum ex pte finis qz nō daf
ad actum alicuius virtutis vel sciētie
sed ad actum distinguendi.

Arce. **S**cdō quis possit
se includi facere in
arcto carcere ad pñiam pagē
dam. **R.** **P**a. in. c. tentens. de regul.
qz sic ex illo. c. r. c. que vere. xvi. q. i.
Scdō licet incarceratione aliquē
R. q sic fz ordinē iusticie. l. aut i pe
nas aut in castelā. Et hoc pñet ad
eum qui vnū hz de actibus et eius
vita disponet. alit nō pōt nisi ad to
ram ne aliqd petiti faciat vel vt iudi
ci representet fm **P**o. fa. fe. q. lxx.
Altum cedens bonis possit incarceratione

cerari p debito. **R.** q nō. **N**am vt iz
Pa. in. c. latoz de pig. nō pōt qz et
p pactū se obligare incarcerationi p debi
to renūciādo bñficio cessiōis bonoz
qz est hōnos mores. **I**dem iz **P**o.
p. s. elegāter. l. alta cā. ff. sol. matri. et
ob. et putat rex bar. i. d. s. elegāter
nisi in duobz casibz. **P**rimo si ali
enauit oīa sua bona in fraudē credi
toz casus est i. l. si. ff. de his q i frau
cre. qz iz **P**o. i. si. qz in fraudē. in
sti. de act. **S**cdō si debitor tpe quo
dēt sciebat se nō soluēdo eē. vt. ff. d
iure to. l. p. **N**am in istis duobz cas
bus nō dabit sibi bñficiū cessiōis
bonoz. **E**plz mibi ista opi. qz equa
et sequēda in pñcia. l. alij pñt tene
ant q. l. possit incarcerationi simplr. **A**ld
de et qz teneri facere aliquē in carce
re p debito. aliquē est p pceptis cari
tas. pñm. vt puta qñ in nulla culpa
est de dāno pñm. et nō hēat vñ satisf
faciat ipse nec sperat q aliquē p eo
sit satisfaciendus. **S**cdō si fuit i culpa qz
tūc ad penā possz detineri qd bñ no.
3 **A**ltū incarcerationis aliquē iniuste te
neat. **R.** q siue sit iudex siue nō tene
tur de oī dāno et dato ad restōnē: et
et de iniuria sibi satisfacere arg. c. pe
nale. cum ibi no. xiiij. q. v. et quicūqz
puatus aliquē incarceratione: et pzo
manifesto crimine capite pñit d iu
re civili vt. **C**. de coarta. l. oēs. li. xij.
cōmittit emi crimē lese maiestatis. et
vltimo supplicio pñit qz qz hz car
cerē ad detinendū aliquē vt. **C**. d. pñ
ua. car. l. vnica. **T**ertū intelligit glo. f.
publice accusati. **S**cdō si ad detinē
dum pñtos seruos ne fugiant.

4 **A**ltū ille q iurauit redire ad car
cerē teneat. **R.** **P**a. in. c. si dō de iure
iurā. qz sic et si sibi periculū mori

dūmō carcer non sit iniuriōsus. de
quo dicit glo. sing. in cle. pastoralis.
in verbo per violentā iniuriā. de re
iudi. qz nō tenetur tunc redire.
Altum scis gestū incarcerationis
valeant. **R.** **P**a. in. c. accedēs. de pen.
qz detētus in carcere publico et iuste
si est dānatus pena capitali nō valēt
qz est effecere scrupulo pene et bona sua
venit ad succedēs ab itestatorum
in crimine lese maiestatis vt in autē.
bona dānatoz. **C**. de bo. dā. vii. et nō
pōt disponere ad pias cās fz **P**o. an.
in. c. ij. de vsu. li. vj. **S**i nō est sic dā
natus valent. vt no. in. l. q i carcere
ff. qd me. cā. et euz eo qui eū fecit de
tinere: vt dicit bar. ibidē. **N**ut dōtine
tur in carcere. iniuriōsus. et sic cū illo
qui euz iz nō valent: fz dēt rescindi
actionē qd mentis eā. d. l. q in carce
rem. **A**ld alio aut valent nisi ad h de
tineat. iuxta no. i. c. dñs. de sec. nup.
De capto ab hostibz in bello nihil de
eo qz hodie vt dicit. **B**ellū nō effi
cit seruū de pñitudine. et iō valēt
ctus p eū facti. fz scē sic d iure vt i. l.
et qui pñ. ff. de testa. i. l. dñ. ff. d
iure fi. et no. fm eūdē pñ. vbi. s. qz nō
dō liberat a carcere q custodiē. et iō
opz sit in loco mto: vt no. **P**arto. in
d. l. q in carcere p pñctā illoz qui
educunt aliquē de carcere et custodi
tur ibi per familiam.

Quo. qz iudex dō visitare carcera
tos et facere qz hēant necessaria: vt
C. de pñ. audi. l. iij. et pōt liberare
quē videt ad nullū instantiā vel sine
delicto aut cā debita detenti ex me
ro officio vt not. **B**art. in. l. i. quis
vxo. s. si fugitiuū. ff. de fur.

Aritas est scdm Aug. re
ctissima ai affectio
que diligit deus pp se et proxi

caste vixerit in viduitate. vide p h
qđ legi i. l. unica. C. si sec. nup. limi
tat Ang. i. auctē. qđ opz epi. s. h. de
deo vñ si nubat tñ semel p. tex. i. l.
bonos. s. hoc sermone. ff. de ver. sig.
per quē text. dicit qđ si qđ reliqđ sua
bona p. maritandis mulierib⁹ indi
stincte qđ intelligit solū de mulierib⁹
pma vel scda vice trahentib⁹: non
de tertio nubētib⁹. Silitur dicit idē
ang. idēz qđ si pdicta vba caste vire
rit. pferunt a lege sic licet legatuz.
et transiēdo ad scda vota: qđ oēs nu
ptie sunt honeste. s. si pferant a ma
rito filio vel ei⁹ herede. qui ledunt
p. transiēdo ad scda vota sic perdet. si
aut pferant ab alijs puta a pangui
neis vroz aut extraneis: sic nō p.
det per scda vota: sed bene transiē
do ad tertia conubia.

Alstratus vtrum possit
ordinari. vi.
de. j. corpore viciatus. s. l.

Alsus epis reservati q sunt
p. qđ de casibus a iu
re reservatis modica est cōtro
versia inter doctores. Cōter enī do
ctores se remittunt ad gl. i. c. si epus.
de pe. r. remis. li. vj. qđ pōit fer casus.
¶ **Prim⁹** est de excoicatioe maio
ri: h. intellige de illa quā pctor: ca
nonis sibi v. alteri reservavit: qđ alle
gat. c. nup. de sen. exco. r. iō die vt. s.
absolutio. i. s. ij. ¶ **Secdo** de blas
femante publice deū vel scos. h. doct
rum silit qđ denūciat epō r. pōt qđ
ci. qđ alleg. c. ij. de male. qđ quidē lo
quit de foro ptenioso: vt pzinuēti
ergo vñ qđ si nō denūciat epō nec s.
euz aliq. pcedit: i. foro aīē possit
a ppio sacerdote absolui cū pena
nō debeat excedere casum lūi. vt. s.
dici blasfemia. s. iij. ¶ **Tertio** d. for

tiligij alleg. c. ij. de fortil. sed nūqđ
facit: qđ si faceret potius esset casus
reservat⁹ pīarche qđ epō qđ pīarche
cōmittit illi⁹ sacerdotis absolutio r.
dispensatio: r. ideo nō vñ reservatus
¶ **Quart⁹** cōmutatio votoz seu di
spensatio. r. hoc verū est qđ ptenet s.
cōiozem opī. ad epōs. c. i. de voto.
¶ **Quint⁹** est restō incertoz alleg. c.
cū sit de iudeis. s. nō facit vt. j. restō
ij. s. xij. nisi in manifestis vñarijs.
vt dicef. i. vñura. ij. s. viii. ¶ **Sext⁹**
est deus matrimonij. pterdictū ec
clie allegat. c. l. r. c. vl. de ma. s. iter.
ecc. s. r. vñ qđ epō pīperet alicui
ne pōt pp aliquā rōnabile causā.
r. talis cōtēneret: qđ tūc ad epm esset
mittēdus pp honore. ar. c. graue. de
pben. ¶ **Septim⁹** clādētū mari
monij pīarchi. de clā. despō. c. cum
inhibitio. sed nūqđ dicit hoc. c. illd
h. do. tñ ti. de penitētia ponit primuz
secūdu r. quartū r. post ponit p qto
scdm cū de solēm. penitētiā: allegat
l. pi. c. mīroz. r. c. i. capite. Sed hec
nūqđ pto notorio imponi debet. vt p.
xxvi. q. vi. c. vl. in tex. r. in gl. Abi er
go talis pnia a pīatis cōter nō ipo
nit. p talib⁹. nō video qđ iferior pos
sit absoluerē. ¶ **Quit⁹** s. h. do. ē dis
pensatio irregularitatis in elico. r. cō
cedendū est. ¶ **Sertus** de incendia
rijs an denūciationē. Et satis fac ad
hoc. c. pessimā. xxiij. q. viij. in vbo si
qs aut archiep⁹ vñ ep⁹ Et intellige d.
incendarijs qui dolo hoc fecerūt: vel
fieri fecerūt auxilio vñ pīlio aut mā
dato vt ibidē. ¶ **Septim⁹** si audiunt
ep⁹ pīssionē alicui⁹: r. cū noluit ab
soluere ab aliquo peccato: qđ tūc i se
rior: non d. se introumittere. xxi. dis
inferior. h. do. in sum. ti. d. pnia po
nit solū qtuor: d. pīas. de re. i. l. i.

ti. xv. ponit. vij. de predictis. Būdi
ctus. r. in c. uagati reuocata p. Bo
nificiū. in cle. dūdū. de sepul. ponit
quatuor: de predictis. Et sic p. quid
tenendū de casib⁹. de iure reservatis
qđ in veritate nō sunt nisi. v. vt p. sed
de casibus per cōsuetudinē reternas
est magna diuersitas inter doc. qbus
dā ponēt b⁹ plures qbusdā paucio
res. S. l. i. d. c. si ep⁹ sic dicit. Solet
episcopis reservari pnia oīuz publi
cor enomūi criminū opīssiones si
lioz ex pposito vñ casu cuiuslib⁹ ho
micidij falsitēstimonij vel insti. pū
rij. Incestus: corruptioes mōialum
coēites cū burtis r. hisilia. s. z cer
te nō pōt dari certa determinatio. qđ
vñaquez diocesis h. cōsuetudinē
suā. nec est vna pīctudo general in
oib⁹ diocētib⁹ quo ad h. imo aliqñ
ep⁹ vno āno reservat sibi plus aliqñ
minus sicut eis vñ. Cū tene fm spe.
i. rectorio i. regula sup qb⁹ sit penitēs
ad epm remittēdus qđ p pnia sacer
dos pōt absoluerē ab oib⁹ q spālī a
iure nō sunt reservata epīs vel alijs
vel q nō sūt ipīs sacerdotib⁹ directe
vel p aliquā pītiāz iterdicta. ar. c. at
si clerici. de indi. r. c. nup. i. si. d. sen.
ex. r. i. c. iter corpalia. d. trāsla. pla. qz
talīs h. z ordinarā iurisdictionē sup po
pūli sibi cōmissuz a iure. de pe. dif.
vi. c. placuit. de pe. r. remis. c. ois. s.
aduerē fm eundē spe. qđ ep⁹ directe
vel aliq pītiā seu pīctudine pōt in
terdictē dief sacerdotib⁹ aliquos ca
sus ne absoluat. ¶ **Primo** si tal sacer
dos cōmīsit crimē pp qđ meret tali
ptāte pīari. ¶ **Secdo** qñ ad vñli
tatē cōitatio expeditāle nec pōt ob
ligat sacerdotes parochiales qñ ab
soluant. facit. c. de ecclesiasticis pū
legijs. xxv. q. ij. c. pūlegia el. i. r. el. ij.

ibidem notetia q. q. talis sacer
dos p. auctoritate absoluerē ab
aliquo casu qđ non d. absoluerē si vñ
det expēdīre salutī anime pīentis s.
remittē ad superiōrē qvī dicit aplo
ij. cor. xij. p. tātē dedit deus i. edifi
cationē non in destructionē. Silitur
ep⁹ sibi p. cōi vtilitate reservat⁹ ali
quē casuz: r. sacerdos videret in ali
quo singulari nō expēdīre salutī ei⁹
imo obeisse si remitteret qđ pōt absol
uere iuxta nō. p. pan. i. c. qđ dilecto.
de pīan. r. affi. r. i. c. at si clerici d. lu.
Et sic collige qđ sacerdotes pōchiales
d. iux pī absolue ab oī excoicatioe s.
qđ dixi. s. Absolutio pīo r. ab oib⁹
peccatis excepto crimīe scēdīariorū
r. pīetis pīterdictū ecclie matrimo
nij. r. ab eo a quo ep⁹ noluit eū ab
soluē pīstqz auduit eū in pīssioe. r.
qñ publica pnia ē ipōnēda: nisi ep⁹
ppter eius delictū: vel ppter vñlūa
tē atqz ei interdictū aliquoz aliorū
absolutionē peccatoz. Dispēlare at
vel in irregularitate. aut vñ vel alijs
qbuscūqz nō pōt nisi spālī ei pceda
tur. tenet etiā ben. in pīo quolib. q.
xxv. q. pīelati nō possunt sibi refer
uare nouos casus vñtra illos qui de
iure eis reservant: nisi ex cā legitiā.
Et hoc verū quo ad sacerdotes qui
habēt curas alay. Quo vñ ad alios
bene possunt tot quot volūt: excepto
quo ad minores r. predicatores de
qbus dicit. j. confessio. iij. s. xxviij.

Alsus formatus est repen
te rei eventus qui
pīuideri nec resisti potest vt
colligitur in l. in rebus comodis in
prin. ff. cōmo. vt mo. s. seruoz sine
culpā hostium incurfus piratay vñ
naufragium. Incendium: fuga ser
uoz qui custodiri non solent. vt ibi

ponit. Vbi no. q. vbi diligētissim?
prouidisset nō est casus fortuitus. velu
ti si domū quā ruinā diligētissim?
prouidisset, nō puidisti et ppter ea equū
i ea dimisisti q. perijt et ruina. Sec?
si ex terremotu aut subito i petu dētoz

1 **¶** Alia furtū sit casus fortuitus. p.
pa. i. c. vnico. de como. q. gl. iuris ci
uilio vident. Hic sed ipse dicit q. si
per violentiā subtrahit est fortuitus
nisi fuerit in culpa trāsendo p loca
piculosa. ar. l. nō est verisimile i pn.
ff. q. b. me. cā. Si autē clandestine, et
tē si ab ea psona a qua diligētissim?
prouidisset, puta a vili famulo, non
ē casus fortuitus. alias sic facit qd no.
in l. que fortuitio. C. de pig. ac.

2 **¶** Alz q. teneat d. casu fortuito. p.
ter. l. d. c. vnico q. sic i trib? casib?.

¶ Quid? qn culpa pcessit puta co
modum tibi equū vt ires mediolanū
et iusti placentiā et icidisti latrones
iputabit tibi vt hic et in l. si vt certo
§. sed interdū. ff. como. **¶** Secundus
quādo pcessit mora. puta nō reddisti
quū debuisti. et fortuito pdidisti. tibi i
putabit. vt i. d. c. vnico et i. c. bona fi
des depositi. Hoc vez in cōscia. nisi
eodē mō fuisset peritura apud dñm
q. tūc nō teneat nisi d. eo in quo cum
dāntificauit nō facta restōez rei tpe
debito. ar. c. si. de iurija. Sed qn du
bū est an fuisset pitura vide. j. mora
§. vi. **¶** Tertius qn pactus itercessit
vt teneat d. fortuito. vt i. d. c. vnico
et bōa fides. limita nisi adueniat cōpa
ei? cui pmisit. q. sic nō teneat. l. cum
proponas. C. de nau. se. et l. qui offi
cij. §. si. ff. de contrahen. emp.

3 **¶** Sed quid si generaliter renūcia
uit et nullus casus fuit expōsus. puta
dicēdo. q. volebat teneat de oī casu
fortuito. an teneat. p. q. l. 3 varia sit

opi. vt refert. bal. i. l. i. C. como. ego
dico tū f3 lo. an. i. d. c. vnico q. nō te
neat. fac. l. 3 et si i. §. qñti. ff. si quis
cau. Qd vez ē infallāter i pscia nisi
in casib? in qbus specialiter fuisset re
nunciaturus si fuissent expressi. ar. c.
si. de offi. vi. li. vi. et no. accursius in
d. §. quelitū. et bñ q. 3 cū q. legē dīcē
potuit apti? est interpretatio faciēda
de re. iur. li. vi. et in l. quicqd. ff. d. d.
ob. dīcī. Quicqd. astrigēde obliga
tionis cā dīcū est id nisi palā vbi
expmāf omīssuz intelligendū ē.

4 **¶** S3 qd si aliqui casus fuerūt enu
merati specialiter. apōstea secuta fuit
renunciatio generalis. p. fm. Bar.
d. §. qñti q. p illā generalē renūcia
tionē nō renūit casus maiores expō
sis. sed solū p similes expōsis. Qd q.
des vez est gñaliter in oib? odiosis
sicut hic. Sec? esset in favorabilib?
vt no. in. de. non potest de procu. et
Inno. in. c. se. des. de rescrip.

¶ Sed qd si renūciatōi gñali inter
uenit iuramentū. p. Jo. an. vbi. §.
q. nō obligat. Rō f3 i3 ē q. iuramē
tū nō obligat vltra cōsensuz iurātio
facit. c. renūit el primo et qd ibi no.
Inno. d. iur. iurādō. et hoc credo verū
in casibus pro qb? specialiter nō iu
rasti. Sec? i qb? specialiter si fuisset
expōsi pñsis. p. qb? fac. c. tua nos
cū ibi notatis d. ipō. Lōcordat. Bal.
vbi. §. Rō q. iuramētū h3 v3 casus
expressi. l. cum pater. §. si quis ma
trem. ff. de lega. iij.

¶ Alz extimatio faciat renūit casuz 6
fortuitū. p. fm. Jo. an. in. d. c. vnico
et Bar. l. l. i. vt certo. §. nūc vidēdū
ff. como. et l. i. eo. ti. qñ sum? in con
tractu. cui? nature nō repugnat qd
dñm trāsserat. tūc extimatio facit
emptōez. vt. l. pleniqz. ff. de iure. do.

et l. quoties. C. codē. Et sic extima
tio facit periculū oē et comodū reci
piētis. l. necessario in pn. ff. d. peri. et
co. rel. v. e. et d. l. quoties et pleniqz et
deteriorationis. vt. l. si extimatio. cuz
l. se. ff. lo. ma. exēplū cū mulier dedit
viro rez extimā vt i. d. l. pleniqz. vel
q. extimā rem tradit. ita qd extimatio
reddat nō reo. vt i. d. §. nūc vidēdū
Si aut sum? in pētu de cui? natura
est vt solū p pte dñi trāsserat et p
pte nō. sicut est infocitate sic piculū
patris solū si extimatio sit trāsit i ac
cipiētē. vt. l. cū duob? §. dāna. ff. p
focio. Si aut sum? in pētu cui? natu
re repugnat dñi. trāssatio vt in loca
to et hmoi. sic extimatio nō facit em
ptionem. nec trāssere periculum ca
sus magis qz teneat ex natura pētus
Nec ob. q. bar. vbi. §. vult vt aliqd
opef et sic sit teneat d. lata solū teneat
d. leui. si d. leui tūc d. leuissima. si d. le
uissima tūc de casu. q. hoc nō teneo
sic nec. p. a. i. d. c. vnico. Sed dico
q. operat extimatio tūc solū vt sciat
pctū si deterioraret vel perderet ex
vicio recipiētis et si eleuat dñs ab
onere probandi verum precium rei
Si aut res extimata daret cū pacto
q. aut res vel extimatio redderet sic
facit trāssere piculū perēptionis. h3 si
deteriorationis vt. d. l. pleniqz in fi.

¶ Althecismus qd est
p. q. e
ille excoicisim? qui sit an ianuā
ecclie sup baptizādo. Unde dicitur
althecismus a cathetizo. i. i. struov
to eo. Jo cathecisim? instructio vel
doctrina dicit de hoc i. c. per cath
ecismus et co. p. l. i. vi. et i. c. ante ba
ptisimum de conse. di. iij.

1 **¶** Alz qd alq cognatio spūalis
in tēnēdo cathecismo sicut in ba

ptismo. p. q. sic q. i pedit matrimoni
um ppendū. sed nō dirimit. Sctū vt
in. d. c. per cathecismum.

¶ Quid quid teneat qui tenet in catho
cismū. Sic vt. §. baptisim? viij. in fi.
¶ Quid quid valet cathecisim? p. f3
Theo. in. iij. di. vi. q. minuit pātes
demōis. ne tān possit in corpe et aia
vide. j. excoicisimus quia idem est.

¶ Causa dicit multipliciter
aliqñ cā pvide. j.

legatū. ij. in pn. cā ciuilio cui? fi
nis est comodū pti. seu aliquoz si
ne alteri? punitōe. In hac tractatur
de pecunijs et possessionibz negotijs.
et hmoi. vt in. xij. q. ij. sup puden
tiā. Causa criminalis cui? est fi
nis punitio peccati vel vindicta pu
blica. vt in. c. at si clerici et in. c. cum
nō ab hoie. de iudi. et d. c. sup puz
dentiā. i. a. et vij. q. i. frater n. cir
ca medium. Cā mīta est q. picipat
de viroqz. de p. c. m. c. Et l. 3 glo.
videat varie ponendo pecuniaria pe
nam aliqñ p ciuili aliqñ p crimina
li. vt in. l. ptoz in pn. ff. de sepul. vt.
et in. l. vnica. C. qñ ci. ac. crimi. pre.
Tamen cōcordat qd qñ pecuniaria
pena applicat fisco. criminalis est si
cut t3 Inno. in. c. qualiter et qñ. el. ij.
de accus. et est gl. et Bar. in. d. l. ptoz
§. i. q. sic intendunt vindicta publi
ca per penā pecuniaria. sicut per pe
nāz copis. Si vō applicatur fisco. p
interesse fisci. ciuilis est vt in. l. i. C. d
his qui. vt indig. Nec obstat. c. per
uas. de symo. et qd ibi notat p. an.
in rubrica de iudi. q. illud. c. loquū
de amonitione a prelatione. que est
ciuilis. q. facit ad bonum subditōz
habere bonum prelatū. Et tali non
imponitur pena debita delicto. sed
nō permittitur exercere qd ei non

conuenit. l. prelationem ad quā est i dignus. Item nō dicunt doc. q. p. cise est agere ciuilitate quando pena applicat parti sed etiā alio modo. si cut in. d. c. per tuas. hoc sequit glo. r. Bar. r. Ange. in. l. iij. ff. de se. vto. r. Bar. in. l. ii. in qōne. Queroquō co gnoscant. ff. de pri. delict. Item glo. Alber. r. Salu. in. l. i. c. de se. vto. r. glo. in. l. aut dānum cum infamia. in prin. ff. de pe. r. cōmuniōr est opi. de hoc no. d. Anto. in rubri. de iudi.

1 **Q**uomine cā intelligit de cā ppi qua nō remota. vide gl. in. c. de cete ro. de homi. Et nō. q. cā remota dī occasio. facit. l. g. domū in fi. ff. loca. Unde faciēs turris est occasio homicidij illi? q. ascedit r. se precipitant Ipsa vō est cā ppinqua. An at q. teneat p. causa remota nō. glo. in. c. sicut nobis. de testi. q. distiguit. Aut dabat operaz rei licite. r. si adhibuit diligentiā debuit. nō teneat. xxiij. q. v. de occidēdis. Si vō nō adhibuit te neur. l. di. sepe. ff. ad. l. ag. q. occidit. §. p. Si aut dabat operā rei illicite. imputant ei semp omnia que ide se quunt. l. di. c. quātū dicit. de inur. c. fi. ff. ad. l. aquil. l. item. Bella. in prin. ij. §. item r. cum eo.

2 **C**ausa ecclesie non dī cā ppi re ctoria. unde in cā ecclesie sue pōt cē iudex. ij. q. vij. c. si q. erga epm i gl. facit. c. fi. de postu. vbi ponit vt diuer sa. p. se vel p. ecclia. Et hoc vō dūmō ali? pstituat qui agat nomine ecclie vt in. c. i. super. de testi. Similiter pōt cē testis i cā ecclie qn ali? ē pstituit? qui agat nomine ecclie. d. c. in sup. Sed nō. q. licet canonicus possit cē testis p cōcanonico suo p extraneus q. non dī domesticus eius s. ecclie tantū fm Hug. vt in glos. d. c. super

prudentiā. xxiij. q. ij. nō tamē pōt cē iudex p eo ptra extraneus: q. minor causa repellit aliquem a iudicio q. a testimo. de offi. dle. c. ci. R. cōmone? **C**ā ppiā palā ē eam esse cui? emolumentū v. dāni ad aliquē suo noie ptiinet. c. biduū. §. palā. ij. q. vj. **C**ā cōis vtriusq. ē. vi. ff. d. nup. 4 l. illud. Et iō testis nō pōt esse in re cōisibi cū alijs nisi indirecte. vt lega taris q. potest esse testis in cā testa mēti i quo sibi ē aliqd relictū. insti. de testa. §. legataris s. causa vniuer sitatis non videtur singularis perso ne. vt l. c. qui manumittitur. xij. q. ij. r. ibi vide docto. in. d. §. legataris. cum limitationibus suis.

Causa alta ipsulua q. occasiones remotā pstat sicut California q. ipor tune postulādo causas dedit vt mu lier non possit postulare. vt in. l. i. §. sexu. ff. d. postu. Et ista cessante non cessat effectus. alia final. r. ista regulat dispōnem. c. cum cessante causa. de appel. l. gnāliter. c. de epis. r. cle. r. ibi Bal. multa dicit de hac materia. c. gnāliter. vi. q. i. Nec cognoscet. v. p. pmo quando illud quod expri mitur in viaz cause respicit vtilitatē tā alterius q. etiam partiū. l. ticio cē tum. in prin. ff. de condi. r. demō. pu ta dono tibi centū. vt in defacias fieri capella in tali ecclesia que illa idi get r. hmo. Si vero respiceret soluz vtilitatem illius qui debet implere r. non sit piasie presumitur causa im pulsua. d. l. ticio. §. sed si filio. Ande si lego tibi. x. vt caligas emas nihil ominus tenet legatū. licet nō emas. Similiter si vt fundū. Sed si vt emas fundum alteri minus indutrosio nō valet nisi caueat. vt ibi. Secūdo co gnoscitur quando exprimitur pmo

actus in viam cause. l. si quis pro re demptione. C. de dona. r. l. si ego. in prin. ff. de iur. co. r. vult. Bar. i. l. ij. §. si. ff. de dona. vt puta dono tibi cē tum vt facias hospitalem nā hospitale q. fiat erit cā finalis. Tercio cognos citur qn in gerēdo actum exprimit ab hoie cā vbiq. lex requirit de ne cessitate cā ad validitatē act? q. tunc intelligit finalis vt actus sustineat. l. si si moro. §. si. cū. l. seq. ff. de do. iter vt. r. vto. vbi dī q. donatio scā vxori ad restauratiōē edūz igne cōbusta rū valet vsq. ad cap. reparatiōez. r. nō in plus. Quarto vbiq. nō pōt esse alia rō illa censet cā finalis. l. q. nio. vbi gl. C. de fideicō. An q. legat iter ad fontē. v. legare r. hantū. ff. d. fer. ru. p. c. l. itē si. Quinto vbiq. lex exprimit cām censet finalis gl. ē notabilis in. l. cū tale. §. legatō cām falsaz. ff. de p. di. r. demō. quā ad hoc ponderat ang. l. sciendū. ff. de edi. edic. r. bar. i. d. §. si. cū? sunt ista deā

6 **E**st r. alia cā que ē cātina alicui? effect? s. nō sufficēter r. efficacit. r. ta lis si teneat ad restōnē dāni dati prio r. peccauerit. Est r. alia q. ē cātina r. iductina alicuius effectus sufficiēti r. efficaciter itaq. sine ea nō seqret. r. talis teneat ad restōnem vltra pecca tus cōmissum. Et de ista loquit. c. fi. de inur. Quod nō. q. facit ad mltia.

Autio simpliciter dicta re

nuda pmissio vt. l. lancim? C. de ver. sig. Fallit in cautione expssa a lege ptoia. vt. ff. de pto. stip. l. pto rie. la. i. Et sic intellige glo. in. c. p. r. igitur. de p. se. di. iij. Itē fm gl. in. l. p. in fi. ff. de p. se. qn ē psona susce eta. vt. l. si fideiusor. §. si. ff. g. sa. co. q. tūc dī cauere cū fideiusoria. Sz

cū addit idonea vt sufficēter intelligit de pignoratitia vt fideiusoria. vi. ff. de fideicom. li. l. ergo q. dū. §. addi ci. ita vide glo. in. c. ad nostras. el. i. de iurcir. r. in. c. vltio. de pig. r. l. c. ex publico. de conuer. pin. Si vō de cautio mediocritas tūc tenet obligatō omniū bonoz. ter. est sing. in. l. filio. in fi. ff. vt le. noie caue. Si vero de cautio p. p. tēno intelligit arbitrio iudicis fm aliquas: tel fm alios fidei iussoria vel pignoratitia. vt in gl. l. si debitori. ff. de iudi. nō. tamē Bald. in. l. vniuersa. C. de prec. i. p. a. q. quādo statuto cauetur q. caueat ido nee: qn cōpromissum petitur intelli gitur arbitrio iudicis. r. in. l. oēs. C. de epis. r. cle. dicit tenetur q. dare si de iussoribus: r. nō pōt tūc tenetur obli gare oia bona sua melioris mō q. nō sit Si vero dicatur. satisfacet tel satisfaci at. fideiusoria intelligit vt in. d. l. i. qui satisfada. cog. r. fm glo. in. d. l. p.

Ecitas

secūda se. q. xv. ar. i. puenit dupliciter. p. d. i. o ex hoc q. auertit se spontanea a p. s. de ratione p. m. i. p. i. j. intelligibilis sedm illud psal. Voluit intelligē vt bene ageret. Alio mō p occupationē mentis circa alia q. magis diligit q. dicit p. m. i. p. i. j. fm illd psal. Sup ce cidit ignis. l. p. cupitēcie. r. nō vide runt sole. Et sic p. q. est peccati. r. a Gre. xxi. mor. ponitur filia luxurie. **S**ed vtrū sit mortale. R. q. sic qn i sic nō vult intelligere necessaria ad salutē. xxxv. di. c. qui ca. fil. qn ita occupatur in tēporalibus q. omittit necessariā vacationem quā deo tene tur exhibere. vt in diebus festiuit in quibus scdm R. l. in. iij. di. xxxv. ar. iij. q. iij. in aliqua hora tenetur deo

vacare mentes vel huiusmodi, secus si omittit que non sunt necessaria ad salutem qz tunc est peccatus veniale.

Edere

bonis d3 qui solvere nō valet credituribus suis. Et valet et ad tria. p̄mū ne incarceratione, l. i. c. qui bo. ce. po. d. quo vide. s. Carcer. s. ij. fm̄ ne excoīcetur. et si. erat excoīcat? d3 absolui recepta idonea cautione de soluendo debito si ad pinguiorez fortunā venerit. de solu. c. odoardus Tertium qz nō p̄demet nisi inq̄tū facere p̄or habitatiōe ne egeat: nec enī fraudādus est alimētū quotidiana. ff. de re iud. l. sunt q in id qz facere possunt. et ff. q bo. ce. pos. l. is q. et l. qui bonis. et l. si debitor. Nec ob. c. peruenit. de fideius. qz ibi non cessat bonis limitā tamē tertius qm̄ nō conuenit rōne delicti. qui si cōueniret rōne delicti non haberet respectus ne egeret etiā in clerico. vt no. Pau. in. c. olim nobis. de resti. spo. Quō vero sit vide. s. solutio. s. xxiij.

Elare

peccati alicui p̄p̄ pecuniā vel ḡaz aut p̄ sanguinitates. simonia est vt in. c. nemo. de simo. vbi glo. et In no. dicit qz rō est qz quilibet tenetur alterius peccati ad penitentiā. indi/care. xxij. q. iij. tam sacerdotes. Secus aut in indicatōe furis. vel serui fugitiui vt capiat qz licite merces accipitur. ff. de offi. prefec. v. b. l. solent. et ff. de p̄di. ob. tur. c. 3. l. iij. s. vltio Nec p̄p̄ie dicit. Inno. qz est simonia vbi et ḡa quis nō indicat. s3 d3 puniri sicut simoniacus. tu dic sed3 glo. in. l. iij. s. si tibi. ff. de condi. ob. tur. ca. qz ille quino tenetur per offiū vel actionē vel iudicē reuelare fures licite accipit aliqd. vt indicet3 acci

peret nō indicet turpiter accipit qz p̄tra publicā vtilitatē: que est maleficia puniri. vt. ff. de fideius. l. si q3 reo. s. p̄. Et sic p3 qz rōne nāli non tenetur q3 indicare. qz tunc nō licet3 accipere. p̄ indicatō. vt. ff. de p̄di. ob. tur. cau. l. i. in fine. et l. iij. p̄mo. p̄. Quod tamen l3 vt. in. d. s. si tibi q3 limito rēti de indicatōe que fit p̄ lato vt puniat. secus de illa que fit alii cui vt prouideat qz teneretur.

Ensurā

ecclesiastica qd comprehendat p̄. qz interdictum suspensio nemi et excoīcationem. de verb. signi. c. querenti.

Ensus

est quedam penalis que de p̄nitiō soluitur. i. q. iij. questus: vel potest dici cēsus quicquid annuatim soluitur in quāritate vel summa. ff. de censu. l. etatem.

Census nouos imponere ecclīe aut veteres augere p̄hibetur omnibus episcopis et prelatis in. c. p̄hibemus de censu. Et si eriperunt eas de manu laici. vt in. c. ecclīe. co. titu. Dicit tñ Pau. in. d. c. p̄hibemus qz hoc verū est ad vtilitatem eoz p̄p̄uā vt in cle. ij. de re. ec. nō alie. Sec3 esset ad vtilitatē alterius ecclīe. rōnabili causa subsistēte et a prelato iurisdictionem habente episcopale et in ecclīa pleno iure sibi subiecta. qz tñc potest. vt no. Inno. in. d. c. p̄hibemus. et facit. c. p̄terea. co. titu.

Quis potest imponere census. p̄. 2 qz quicunqz h3 ius in re tali. vt in. l. i. de usufr. s. sine testamento.

Quod argumentum prestat cens3 sus solutio. p̄. qz aliqui subiectionē censu. c. omnis aia. Aliquī prestatam libertatem vel precepta p̄tectionem.

vt in. c.

vt in. c. percepimus. de priuile.

Extum

dicatur id de quo proprio nomine viduata circumlocutione constat. vt in glo. de priuile. c. cum plantare. In. l. de exhereda. l. i. s. no minatis. vbi dicitur qz qui vnus filium solum habet nominatim exheredat siue dicat. ticius filium meum exheredo. siue filium meū exheredo.

Extatio

ad diuini officij alia generalis. et hec equiparatur interdicto. ita qz posita generali cessatione ab eo qz potest vel de iure vel de consuetudine in loco aliquo. si quis ibi celebrat est irregularis et religiosus talem cessationem non seruans est. excoīmunicatus ipso facto si matris ecclīa seruat. Et sic intellige cle. i. de sent. ex. et Inno. in. c. nō est nobis d3 sp̄o. Cessatio vō sp̄cialis est illa que solū in aliq̄ ecclīa ponitur. Et hec non cōparatur interdicto. Ande celebras in eadē ecclīa nō efficitur irregularis nec religiosus excoīmunicatus si non seruat q̄uis talis ecclīa eēt matris. Et sic intellige glo. ij. c. si canonici de offi. ordi. lib. vi. et Inno. in. c. dilectus filijs de appel.

Que est pena imponētis generalis vel specialis cessationem indebita. p̄. qz illi qui imponunt tenentur restituere oēs fructus quos interim ab ecclīa percepērunt. In qua cessatio est etiam si talis ecclīa sua erat. et ipsi ecclīe. Item tenentur de omni damno quod alij incurrerunt propter talē cessationē. d. c. si canonici. et ibi Se. dicit qz licet. d. c. loquif de caplo canonicoz tñ idē erit i alijs qui ipsam cessationem imponit.

Que est pena illius qui dat cām

cessationi. Et tenetur ad oē intercessio quod canonici. aut alij incurrerunt. et ad aliquam aliam satisfactionē ex tēmandam arbitrio. superioris in re compensationem cessationis facte in ecclīa. dicto. c. si canonici.

Que requirunt ad hoc vt cessatio debeat seruari. p̄. fm̄ Jo. an. in. c. q̄uis de offi. or. li. vi. q. x. P̄tio qz hi qui cessant habent ex consuetudine. vel alio iure. Et sc̄do qz conuocentur absentes ad cōtractandum de cessatione. Et tertio qz tractet dilecti. Et quarto qz cessando delibet. Et quinto qz sit manifesta offensā: vt in iuria. et Inno. et l. hosti. d3 esse notoria. qz si nō eēt nulla consuetudo. p̄deset. qz eēt ecclīe s3 onerosa de consue. c. i. et c. cum venerabilis qz ille d3 que cessatur nō debet conuinci probādis. s3 apertis et notorij maxime in cultu dāmo tollēdo. C. de actio. et obli. l. negates. Et Sexto qz sit causa rōnabilis. Et Septimo qz ante cessationē instrumētio publico vel patentibus litteris autentico sigillo munitis causaz cessatōis ex primant. Et Octauo qz illud instrumētū vltimas tradat ei contra quē cessant. Et Nono qz requirāt illum. vt emēdet cōpetenter iurij. ppter quā cessare volūit. qz si nō fecerit tñ locum habet cessatio. Et Decimo qz post cessationem vtraqz pars inter debet arripere ad sedē apostolicā infra mensem p̄ se vel p̄ procuratores sufficienter instructos et p̄nuatū die b3 quā cito poterit se sedi aplice re p̄icet vt discutiatur qd sup̄ h3 sit agendum. h3 si fuat cessatō. Sili si p̄ qz possit cessationē eā si fuauerit ab alijs nō fuit sili h3 no. Jo. mo. et Sar. i. c. si canonici. d. offi. or. li. vi.

l'quo. e. reprobat' p'fuetudo illoz q. i
aggrauatio cessatiois imagines cry
cto vel alioz scōz p'sternunt: v'rticis
supponit vel lapidib' h'mōi. q'ra
lla faciūt grauit' fuit p'uniēdi v' ibidē

Cessio actionū an valeat.
B. pau. in. c. fin. de
aliu. mu. cā fac. colligēdo di
cta doc. distinguendo sic. Cū querit
an valeat cessio actionū dic aut fuit
facta in vltima voluntate. t'z vt no.
i. l. nomē. ff. d. l. iii. Sic tñ q' si actō
erat in iudiciū deducta p' defunctuz
non d'z agere legataris. sed heres
oēm talē vtilitatē quā p'sequitur he
res debz legatario restituere. Et si ni
hil p'sequit. nihil restituit: q'z videt
testator: legādo actionē legasse euen
tuz illi iudicij. Et ob hoc ne fiat col
lusio p' heredes pōt legatari' si vult
assistere h'fidi i iudicio. vti auc. nūc
si h'edi. C. d. liti. Si vō actio nō erat
deducta in iudiciū poterit legatari'
post cessionē agere. vt ibi. S'z cuius
sumptibus. B. gl. in auc. nūc si h'fō
q' si erat litigiosa cū legabat nūcsum
ptu heredis. l. cū seru. ff. d. l. i. Si
vō facta est litigiosa vno v' mōtuo
testōre tñ sumptu legatarij. vt. ff. de
le. i. l. seru. legatus nūc h'is fuerit in
mora. ar. ff. d. l. i. cū res. Aut cessio
fit inter viuos. t' distingue q' aut sit
potentiori ratione officij seu dignita
tis p'cipue t' non valet t' cedens d'z p
dere oē ino qd' habebat. Et iste est. p
p'ius cāus. l. ij. C. ne. li. po. Et hoc re
tuz fm. p'p. in ti. de cessione actionū
post Alin. qñ sit potentiori malitiose
cā opprimēdi aduersariū fec' si fiet
bona placet. ar. l. qui stipendia. C. de p
eu. t' p'dict' pau. Si vō cessio sit po
tentiori nō rōne officij v' dignitat. s'
rōne nobilitatis vel q'z dittoz v' alio

respectu: tñ si fuit facta cessio rōe in
dicij mutādi pōt excludi cessionari'
p' exceptionē. v. l. p. t' qd' ibi no. ff.
de ali. mu. cā fa. nō perdit tñ actō
nem cedēs: sed punit fm. vna op'f.
q'z nō pōt amplius cedere istā actio
nem alteri: nec pōt in ea p'stituere p
curatozem: sed tenet ip'e p'leg: vt v'
inuere. d. l. p. gl. m. in. d. l. p. dicitq'
in isto casu videt trāsluisse mag' rē
q'z l'itē: t' sic cessionari' habebit rez si
cūneat t' cedens expēsas l'it' facit in
dām suā. secus si nō fuit scā rōe in
dicij mutandis: t'z vt p' nota. in
gl. in. l. i. C. ne. li. po. Aut cessio q' fit
inter viuos t' que nō sit potentiori ē du
bitata. t' d' dubitata eo ipso q' ē in li
tigij d'ducta: q'z dubius enūm l'it' rē
sic nō potest regulariter alteri cedi. t'
cedens icidit in viciū litigiosi. vñ d'z
punit. vt h'etur in. l. fi. C. de liti. t' p
gl. in. c. ecclia el. i. ne. li. pen. fallit i ca
sibus ibi numeratis. Illo. hic q' i ca
sibus in quib' pōt fieri cessio: q' p'se
cutio actōis fiet a cedēte: nō a cessio
nario fm. inno. i. quadā gl. m. d. c. fi.
allegat in ar. l. q'q' ff. de aq' plu. ar.
Aut actio nō est dubitata tñ reguli
pōt cedi titulo donationis: v' d'itōia
vel alio titulo legitimo. vt p'bas. C.
de he. vel ac. v. l. i. nois v' d'itōia. t' i. l.
p' diuersas. C. man. p' d' d'it' tñ s'la
tuo s'et' ex l'et. C. p'mo ex modici
tate p'ccij: t' extimā ista actio s'z du
bium: expēsas labores t' h'mōi scōz
pau. ibidē. C. s'co qñ in cessioe
non exprimit' titulus: vt qñ dicit ce
do actionē ac. nec d'z p' q' cā vt p'ba
tur in. d. l. p' diuersas. t' tenent cōter
to. C. T'ertio qñ cessio fuit p' patre
v' d'itā. t' p' pte donata. vt. d. l. p' di
uersas. Rō q' ista cessio ē odiosa se
cus in alijs q' valet. Et isto casu ad

mittitur cessionarius v' s'q' ad q'zita
tem quā exburant. In alia p'dit ac
tio. vt in. d. l. p' diuersas. C. Quarto
qñ cessio pure v' d'it' tñ p'ciū nō sol
uit nisi p' p'et. t' de reliq' p'iet' se re
cepisse. C. Quinto qñ dicit se conat
p' b'merita. q' nō sunt. Fallit in ca
sib' p'tentis i. d. l. p' diuersas. vbi nō
p'clumit s'latio. v'puta si inter cohe
redes ē facta cessio: vel cū ē scā inso
lutū: v' p' munimine rei sue: vt cū do
m' tua. minas ruinā domui mee ego
timēs emi oē ino tue. Itē si fit inter
heres cessit actio ē legatario. S'ist' i
societate. s' qñ socij sibi cedūt actōes.
C. Atq' clericus possit emere cessio
nē. B. pa. l. d. c. fi. q' nō: q'z v'it' emē
t' carius vendere nō l'z eius possit m
donari ecclie vel clerico bonafide t'
t'z nec credo illicitū fm. pau. ibidē.
C. S'z querit qñ d'z res litigiosa. B.
litigiosa res est de cuius dñio causa
mouet iter petitorē t' possessorē iudi
ciaria p'uetōe. vel p'ccib' p'ncipi ob
latio t' iudici insinuat: ac p' eū futu
ro reo cognitio. Ita dicitur in auc. li
tigiosa res. C. d. liti. s'z bar. i. l. i. C. d'li
ti. diffingit. q' aut agit actōe reali: t'
tūc si p'ceditur de dñio vel quasi. pu
ta q'z d'it' rem suam esse: vel d' eius
dñio vel qñ. sic res efficit litigiosa p
simplices p'uentioē vt in. d. auc. liti
giosa. Si vō non contendit de dñio
sed de alio iure p'ncipaliter: puta hy
pothecaria t' h'm'modi: sic nō effici
tur litigiosa. Aut agit actōe p'sonali
t' sic nunq' efficit litigiosa. Aut agit
actione mixta: t' sic si est vniuersalis
efficit litigiosa per solam controuer
siam. Si vō est particularis: sic effi
ciatur litigiosa per liti p'fectionē cō
cordat Inn. in. c. cū. C. d. ferriarē

50
re consti. et hoc p'z q' quādo res nō
est litigiosa pōt alienari absq' victo
litigiosi: als non sine pena litigiosi.
C. Que ē p'ea litigiosi. B. vt no. i. l. 3
fi. C. d. liti. q' qui sciēter ex aliquo cō
tractu rē litigiosaz acceperit restituē
tenet rē t' p'recio ei' p'mabit t' s'isco
applicabit. Si vō ignorās rem liti
giosam emerit: vel ex alio s'ctu acce
perit: tunc s'ctus non t'z: s'z p'denatur
vendēs restituere p'ccitū t' vltra ter
tiā partē. Et si per donationē sit scā
alienatio extimabit: t' idē fiet d' p'cio
quo est extimata: vt dictū est de s'ctu
emptionis vel alio s'ctu exceptis ea
sibus donatōis ante nuptias vel trāf
actionū: aut diuisionis rez heredita
riaz facit vel p' legatū vel p' fideicō
missū cām de quibus in. d. l. fin. i. in
d. glo. d. c. eccliesia. el. i. r. j. q. j. quia
res. in litigio in quibus pōt fieri ali
enatio sine vito litigiosi.
C. Atq' res litigiosa possit alieari ab
alio inter quos nulla lis ē de ea. B.
Ang. in auc. de litigio. q' sic.
Imiterium grece di
citur a ci
nis grece q' est dulcis statō ani
marum vel potius corporis: q'z ibi ci
nis mortuoz detinetur vel atis q' est
ante q' ante eccliesias fieri solet. h'ec
Se. in. c. v'nico. de p'ec. ec. vel alta.
li. vi. de immunitate cimiterij: vide. j.
Immunitas. t' de eius p'ecratione t'
pollutione. vide. j. consecratio. iij.
per totum.
Circumstantia dicit
quod
circūstat actum quasi extrinse
cus extra actus substantiā p'siderant
hoc aut vno mō ex ter p'te cāe. t' sic
v' final. t' sic p'siderant' cur fecerit. si
ue respectu agēis p'ncipalior' sic q'z
e ij

fecerit. Aliquod respectu instrumenti: et sic quo instrumento: vel quibus auxiliis fecerit. Aliquando circumstantur ex parte mensure: et sic consideramus ubi vel in quo loco: aut quando fecerit aliquid: et tertio ex parte ipsius actus consideramus modum agendi. puta fortiter vel leniter: sepe vel semel solius: sive consideramus obiectum sive materiam actus. puta terram patrem percussit vel extraneum: sive effectum quem agendo inducit: puta virum percutendo vel vulneraverit vel occiderit que omnia continentur in his verbis. Quia quid ubi: quibus auxiliis: cur: quando: quada: et quoties. Ita tamen quod in quod includatur non solum effectus: sed etiam obiectum ut intelligatur: et quod circa quod.

¶ **Utrum circumstantia mutet speciem peccati.** **R.** quod circumstantia tripliciter se habet ad actum peccati. Aliquando enim circumstantia adveniens actui in differenter se habet quantum ad rationes: et tunc non dat speciem peccati: neque aggravat. Nichil enim ad rationem pertinet ut ille qui percussit tali vel tali re: sit induat. Aliquod vero differentias aliquam habet per comparationem ad rationem importans aliquid repugnans rationi: primo per se: et tunc dat speciem peccati: sicut accipere et alienum. Si autem primo et per se non importat aliquid repugnans rationi: sed per comparationem: quod id quod primo et per se rationi repugnat aliquam repugnantiam habet ad rationem. Sicut accipere aliquid in magna quantitate: in his repugnans rationi dicitur: sed accipere alienum in quantitate dicitur: maioris repugnantia ad rationem. Unde illa circumstantia aggravat. Et sic finis philosophi. v. ethi. quod peccatum recipit speciem ex intentione peccantis. Unde ille qui mechatur ut fure:

tur magis est fur. quam mechus. **¶** **Utrum circumstantia aggravet peccatum in infinitum.** **R.** quod quia circumstantia non constituit speciem novam: tunc non aggravat peccatum in infinitum. ut veniale possit fieri mortale: quod peccatum veniale et mortale non sunt eiusdem speciei: sed quia circumstantia constituit novam speciem potest constituisse peccatum mortale. et ita aggravare in infinitum sicut si quis dicat verbum ociosum: ut pro uocet aliquem ad luxuriam.

¶ **Utrum circumstantia persone aggravet in infinitum.** **R.** quod non nisi dupliciter. Primo quando propter conditionem status est aliquid ei de necessitate: puta religioso non accipere uxorem. Secundo ratione scandalum quod etiam est contra preceptum phere rituum: primo: aliter non potest. ut. s. p. supra dicta. hec omnia ex fratre in. i. sententia.

¶ **Ratio** debet fieri in tribus edictis: vel vno peremptorio: quod continere debet tantum tempus quantum tria edicta nisi necessitas urgeat. de dila. c. i. ubi de hoc in glo.

¶ **Utrum quando iura exiguntur trinas et monitionem sufficiat una vide.** j. clericus. ix. s. iij.

¶ **Utrum corporaliter impeditus te neatur per alium comparere.** **R.** per. pa. in. c. in nomine domini de testi. quod non et actus gestus eo absente est perinde ac si non fuisset citatus.

¶ **Utrum sententia lata contra non citatum valeat.** **R.** car. in. c. pastoralis. s. denique. de re. iudi. quod si nullo modo fuit citatus est nulla ipso iure. de maior. et obe. c. iter quatuor. per. in. dicit in. c. causas que de re. iudi. c. cum sit de appel. quod si facto notorio cum certum sit absenti nullam competere de

sententiam potest ferri sententia contra absentem non citatum: excepta in iura excommunicationis. c. sacro. de sen. exco.

¶ **Sed quid si citatus sit non legitime.** **R.** car. vbi. s. videtur quod debeat haberi per non facta. c. bone el. ij. de elec.

¶ **Utrum quis possit denunciari excoicatus non citatus.** **R.** pau. in. c. puenit de ap. quod non ubi excessus non sit notorius facit. c. cum sim. de here. lib. vi.

¶ **Utrum prelati religiosorum possint subditos ab officio reponere: suspendere. et humiliter ipsi non citati.** **R.** quod si sic ita habet eorum consuetudo. aut constitutiones finit quas debet procedere et not. in. c. cum spali. c. q. nos. de ap. c. i. c. medicinalis. de sen. exco. li. vi. et dicit glo. in. d. c. cum spali. quia sequitur pau. ibidem quod dispositio. c. sacro. de sen. exco. non est necessario servanda in religiosis suas observantias spirituales. et ibi dicit pa. hoc procedere ubi regula vel consuetudo religiosorum dat certum modum excoicandi religiosorum. ut satis sit servari eam. et hoc idem est sede. in. p. i. v.

¶ **Utrum citatio aliqui sit nulla. i. non valeat.** **R.** gl. i. c. si quis. i. j. q. ij. quod si citatus sit in calibus. **¶** **Primum quod in angustia.** **¶** **Secundus quod non exprimitur causa citationis.** **¶** **Tertius quod nimis maturatur peremptorium.** **¶** **Quartus ratio inepit.** **¶** **Quintus ratio loci.** **¶** **Sextus ratio in indicis.** **¶** **Septimus quod refertur apostolica non iterum in ea.** **¶** **De tunc quod sit spoliato de quibus vide ibi.** **¶** **Tamen est ut semper citatus compareat allegaturus privilegium: vel appellaturus si eum gravaverit. nisi quando stat eum non esse indicem sui ut in. d. glo. et in. c. venies. de accu. in. glo.**

¶ **Staristis** qui variis instrumentis licite potest aliquid dari: et

alia audire vel talibus: uti quando sit ad laudem dei: vel ob aliam iustam causam puta recreationis: quod debilis est vel infirmus et huiusmodi. de p. di. iij. puenit et de voluptate aut vel luxuria talibus: ut vel aliquid dare est peccatum mortale. xcij. di. in sancta no. lxx glo. i. c. tonare. lxxvi. di.

¶ **Unitas** vel universitas si dicitur aliquid facere nisi id sit collegialiter deliberatum: etiam si maior pars illud facit. Ita dicit glo. notabilis in. l. sicut ff. quod cumque universis: sequitur bart. in. l. aut facta. ff. de p. facit quod not. in. l. felices. de p. lib. vi. et gl. in. l. aliud. s. refert. ff. de reg. iur. querentes quando universitas delinquit contra optatum finem pau. in. c. ij. de postu. p. et Jo. an. in. d. c. felices. quod est quando prius aliquid fuit deliberatum in universitate ipsa: pulsata campana et alia regis sitis ad congregationes: unde si oculus huius civitatis faceret delictum non diceretur factum ab universitate sed per singulos universitatis. etiam si faceret pulsare campanam. et levarent vexillum nam istud est potius factum singulorum facit quod non in. c. cum oculus de p. i. pau. in. c. dilectus el. ij. de simo.

¶ **Utrum destructa civitate destruantur omnia privilegia eius.** **R.** immo. i. c. ij. de no. op. nu. quod si ecclesia vel civitas: vel alia loca. sive sacra sive profana auctoritate superioris per delictum eorum destruantur: de cetero non debet vocari ecclesia vel privilegium illius civitatis: et ille locus privilegium perdit. ut de p. di. i. placuit. rvi. q. vij. et hoc dicitur ar. ff. qui di. le. usufructu. c. l. i. Si autem ab hostibus destruantur per tirannidem vel et redificetur retinet omnia privilegia facit vij. q. i. pastoralis. c. xix. q. iij.

que semel idē dicit qñ destruit d' scō
in totū vel paulatim redificet qñ an
gel. de are. isti. de re. di. §. sacra allat
l. iter stipulantē. §. sacra. de ver. sig.
et idē vñ si auctoritate supioris tras
ferat ad aliū locū: vel aliū vñiat. vt
no. §. c. i. ne. se. va. de reli. do. c. q. mo
nasteriū. et idē intelligit in ciuitate et
alijs locis pphano arg. ff. de pñe.
emptio. l. ede sacra.

2. **Q**uātiū ciuitatis appellatio aliqd
qñ est isra menia teniat. R. fm pa. i.
c. rodulphus. de pñrip. qñ non in mā
odiosa seu stricta: nisi quando dispo
sicio precepta nomine ciuitatis esset in
uilito vel post hñt fraudatū pñne
tur suburbia et pñnētia edificia. et sic
intelligit Jo. an. i. c. si ciuitas de sen.
exc. li. vi. §. in mā larga seu idiferēti
noie ciuitatis teniat ciuitas cū suo terri
torio vt ē ter. i. l. vnica. §. et vñ. ff.
de offi. pñec. vñ. B. iliter in materia
larga noie ciuitatis teniūt etiā illi de
comitatu et de toto territorio. vt i. l.
q. ex vico. ff. ad muni. et in. l. nō dubi
to. ff. de capti. et l. q. pñnētib. ff. de
ver. sig. et per Bar. i. l. i. ff. ad muni.
vide bonz gl. in. c. i. de vñ. lib. vj.
Sed in mā stricta secus: §. pñm vi
deat tenere Bar. in. d. l. i. et l. mille
passus. ff. de ver. sig. et l. nam qñ li
quide. §. si ita leget. ff. de pñ. lega. qñ
volunt qñ mille passus a muro com
prehendant intelligit qñ subiecta ma
teria ita requirit in speciali.

3. **Q**uātiū nāe in aliqua ciuitate ex
parētib. qñ ibi nō hñt domiciliū sit
ciuis. R. qñ nō fm bar. i. l. filios. C.
de mu. et orig. l. i. l. filij. ff. ad muni.
l. dubitatio loqñ pa. vñ. §. i. qñ si
4. **Q**uātiū ciuitas cēseat iure minoris
R. Inno. in. c. i. de resti. in lte. qñ sic
Est tñ dñta inter minorē eccliaz et

publicā et ciuitatē in integrū restōe
l. lex dicat qñ respublica fungat vice
minoris. C. q. ex cau. ma. l. pe. et. C. d.
iure re. pu. l. respublicā. C. d. fa. san.
ecc. l. h. qñ pupillo. et tñ minori non
currit hodie vñcipio aut pñscriptio
et. vel. et. annoz. in reb. qñ seruando
seruari pñt: siue sint mobiles siue im
mobiles. C. de admi. tur. l. lex qñ tuto
res in fi. Ideo sup eis nō est necessa
ria restitutio in integrū: l. ante tem
pus huius legalis curreret §. mino
rem nō §. pupilluz. ff. de aeq. re. do.
l. bonafidei emptor. §. i. Sed §. ecclē
siam et respublicam et ciuitatē currit
vñcipio et pñscriptio et alie pñales et
pñpetue pñscriptioes. sed dñt ei resti
tutio sicut minor: qñ pñdicti finguntur
esse in vltima instantia minoris etia
tis. Pñscriptio aut. xxx. vel. xl. an.
certus est qñ currit §. omnes pñdictos
sed datur eis restitutio ex verbis ge
neralibus edicti que sunt. Si quid
cum minore gestū erit et. Pñpill.
aut ab his pñscriptionibus seruatur
illeus. C. de pñrip. xxx. annoz. l. si
cut. Quod aut ciuitatē dñm restitui
tio in integrū non pñt Inno. vñ. §.
arg. l. nihil interest. ff. ad maced. sed
Bar. in. l. respublica. C. q. cau. maz
post Jac. bu. et qñ sic saltē ex clausu
la generalit: ex quo regitur per ad
ministratores habet iustam causam
petendi restōem. Idoc etiam tenet
Bal. ibi et est vñrior opi. l. §. glo. in. d.
l. teneat pñm. facit pñ hoc. l. sed et hñ
qui. ff. de publi. vñ ciuitas dñ respu
blica. Seqñ hñ Jo. an. i. addi. ad spe.
ti. de in lte. resti. vñ pñ multas opi.
residet in opi. Sedof. qui et qñ nō so
lum ciuitas sed et castrū et villa pos
sunt petere restōes in integrū: cū ibi
sint multe pñsone vidue et pupilli. et

l. Bar. post but. in. d. l. respublica
nō admittat nisi in villa et castro po
pulofo. Bal. in. et Jac. de are. tenet et
in villa nō populofo ex quo regit per
alios et ibi sint minores et mulieres.
et hanc opi. pñ. a. l. c. i. de resti. in in
teg. dicit equitorē. et facit qñ nō. in. l.
respublicas. C. de iure reipñ. et in. d. l.
sed et hi. vñ dñ qñ quodlibet muni
cipium dicitur respublica.

Ius. **I**us officia in lo
co vñ pñsequit qñ di
gnitatē. R. bar. in. l. i. ff. ad mu
nici. qñ sic facit. l. municeps. §. mi
les. ff. de. et qñ notat doc. i. c. qñ in dñ
pñ. vñ pñcludit qñ clicus forit do
miciū vñ est vñficiat si residere i
eo tenet: alio nō sicut hi quib. dispē
sati est sup pluralitate beneficiorū.
1. **Q**uātiū dicōs volo te habere pñ ciue
efficiat ciue si hñ auctoritates. R. qñ
sic. vñ statuti qñ dicit qñ talis habe
at pñ ciue efficiat ciue. arg. optimū i.
c. et pñ. de pñ. et qñ nō. Bar. i. l. si
marinus. ff. de adul. et in. l. si io qui. pñ
emptore. ff. de vñica. R. dñ §. pa. i. d.
c. et pñ. qñ vñ actus depēdet a me
ra voluntate loquētis. paria sunt di
cere qñ vult talē habere pñ vñore vñ
ciue: sicut dicere te duco i vñores vel
facio ciue. Et sic si statuti dicit qñ
scholares tanqñ ciues debēt tractari:
ex hoc creati sunt ciues rōne pñdicta
Et iō dictio tanqñ ponit vñtatē nō si
militudinem. Et hoc verū qñ vñba et
materia subiecta patiuntur.

Lamor. **L**amor est filia ire qua
quis clamat con
tra aliquem cōfufe et inordina
te. aut furiose loquit. et §. se est veni
ale peccatū per accidēs possit esse
mortale rōne scandali qñ illud pre
iudicat vel debuit preiudicare et non cu

rat desistere et clamore tali.

Landestinum. **L**andestinum matris
monii
um qñ dicit. R. glo. in. c. cuz
inhibito de elan. despon. qñ tribus
modis. Primo cū nō habentur
testes. vt in. c. qñ nobis. c. ti. C. Se
cundo cū nō sit cū solēnnitate illa. de qñ
in. c. aliter. xxx. q. v. et est vt despolet
a parētib. vel quib. cura pñpetu mu
lieris totet suo tpe. et a sacerdote bñ
dicatur. Tercio qñ nō pñmissis bñ
nis a pñbitero publice cū terminor
vt qui voluerit pñpñere pñcedimen
tum si est cōpareat. vt i. d. c. cū inhi
bitio. Tu tñ dñ: vt colligit ex dictis
io. an. in addi. ad spec. et. de clā. de
spō. et. Oldr. consi. celi. vñ. Inno. et pa.
i. d. c. cū inhibito: qñ quonēscūqñ qñ
cōtrahit fm cōsuetudinē patrie sue
coram amicis vel vicinis et sufficiē
tib. testib. qñ nō contrahit clandestini
ne. facit. l. si vñcio. C. de nup. et dñ pñ.
di. i. ecclesia. et pñmo. dicitur ecclesia
et catholicozū collectio ergo in fa
ciem ecclesie contrahit.

Quid si cōtrahit solū corā duo
bñ testib. R. qñ si ex rōnabili cā fac
pura qñ timet aliqd ipedimentū in
iuste vel ē senex et verecūdas et hñmōt
excusat: quio cōsuetudo sit vt fiant
bāna vel alia solēnia argu. eoz que
notant in. d. c. cuz inhibito. per pa.
dñmodo tpe debito postea publice
nisi epus excoicare pñntes sine bñ
nis pñ statuta sua synodalia: qñ sic cēt
excoicatus alio nō peccat. Cōsulo qñ
hoc faciat de linia epi §. hñ. Aug. xxx.
q. v. in pñ. Sed pñbere solus cuz so
la mortale pñm videt arg. d. c. cum
inhibito: qñ materia valde pondero
sa rōne cuius ponderositatis videt
pñcepta iux. est cum glo. in. c. rogo
e. iij

xi. q. iij. facit glo. i. c. nfates. xxx. q. v.
 2 **Q**uamvis ibentes publice coram
 testibus: lz sine bñs: cum tñ con-
 fuerudo sit qd bñs fiant qui postea
 inueniunt in gradu phibito ignorā
 ter contraxisse ambo vel alter eorum
 percent filios legitimos. R. glo. in
 d. c. ali. et in d. c. cum inhibito. et facit
 de e. nemine phibente contraxerit
 Et est verū si attendam⁹ ad ter. d. c. se
 cus tñ si ambo fuissent impedimē
 tū in vbi dēz. Et no. qd in pētu ma
 trimonii semp dēret interuenire pre
 sentia aut scia. pprijs sacerdotis. vt in
 d. c. ali. et in d. c. cum inhibito. et facit
 dos qui scit impedimētū et nō phibz
 matrimonii dēndus ex pēptu vel
 religiosus seu regularis qd pūmp
 rit interesse clādestino matrimonio
 dēndo p triēnijs suspendēdi sunt
 ab officio. vt in d. c. cum inhibito.
 3 **Q**uamvis spōsalia filiter sint phibita
 clandestine contrahi. R. Joan. and.
 post eum alij in dicto. c. cum inhibi
 tio quod sic sicut et matrimonium. l.
 oratio. ff. de spon.

Laues ecclesie fm Ric.

in. iij. di. xviij. ar.
 i. q. iij. sunt aliqua ptas supra
 naturalē facultatē: que est pncipum
 aliquoz actuum supernaturalium.
 1 **Q**uot sunt iste clauēs. R. q. s. ibi
 dēz qd sunt due quantū ad effectū
 et ratiōē vna tamē in radice. Cla
 ues enī ecclesie sunt ptas iudicandi
 in foro animarū que potestas ex duo
 bus integrat. l. ex ptate discernendi
 in cause examinatiōe et ptate diffiniē
 di in cāse determinatiōe. **Q**uāma
 dē clauis scie. vñ clauis scie nō est
 habu⁹ scie nec act⁹ sciendi qñuis cla

ues eccle nō dz recipere nisi habēs
 habu⁹ scie sufficientē ad executionē
 ptatis. **Q**uāma dē clauis potentie
 cui⁹ actus est determinare cām ligā
 do vel soluēdo. et ista dē pncipaliorz
 qz pñia ordinat ad istas. ptas autē li
 gandi vel soluēdi in foro causaz nō
 est pprie clauis. et qñuis pfecte cla
 ues distinguant penes act⁹ tñ in ra
 dice sunt vna. nō tñ inter se sicut
 potestate sacramētū conficiēdi: quia
 iste tres potestates fundant in cara
 ctere sacerdotali. Et iō oib⁹ et solis sa
 cerdotib⁹ noue legis date sunt. sco.
 tti. in. iij. di. xix. q. vnica tenet con
 trariū. l. qd nō sit vna in radice cum
 potestate conficiēdi. de quo vide.
 j. Quid. l. s. vij. et xvi.

Quomodo dicit sacerdos aperi
 re et ligare. R. Ri. vbi. s. q. u. qd tri
 pliciter. **Q**uāma indicādo. l. cū exa
 minata hominis cōsciētia indicat ei
 celū clausum vl aptū. **Q**uāma aperi
 rit relaxando aliquā partē pene pec
 cato debitā. et claudir: penitētiē ali
 qua pena sensus ligādo: quā explē
 eum oportet vel pici vel in purgato
 rio anteqz ingrediat celus. **Q**uāma
 claudir et aperit exōmunicando: et
 ab exōmunicatione absoluēdo: sed
 hec respicit forz cōtentiosus pot⁹ qz
 penitētiē. **Q**uāma dē. qñi de nō con
 trito contritum faciēdo ex vi abso
 lutiōis. vt. j. confessio. ij. s. i.

Quāma quilibet sacerdos possit vñz
 clauis exercere. R. Ri. in. iij. di. xix.
 ar. i. q. ij. qd actio nō tñ requirit po
 tentiā a qua fit: sicut subiectū debiti in
 quo recipiat. **Q**uāma autē debita
 sunt persone super quas habēs cla
 ues habz iurisdictionē. Et iō nō oīs
 sacerdos hz iurisdictionē sup quēli
 bet nisi fm ordinatiōem vicarij cōzi
 Ri. Et

Ri. Et ppter ea non omnis sacerdos
 potest exercere vñm clauis. s. solus
 fm eum modū quez ecclesia statuit.
 Ob hoc quidā priuāt⁹ vsu ptatis
 sicut exōicati et heretici. Quidā mā
 sicut illi qui nō habent populum.

4 **Q**uāma liceat sacerdoti vñ clauibus
 p suauolūtate. R. Ri. i. iij. di. xviij.
 ar. i. q. iij. qd nō qz sicut minister et
 infirm non hz efficacitā in agēdo ni
 si fm qd mouet a principali agente.
 sic sacerdos cū opret per istas cla
 ues instatitersit vtitur istis clauib⁹
 fm ppiū arbitriū dimittens recti
 tudinem motiōis diuine peccat.

5 **Q**uāma sacerdos per ptatē clauis di
 mittit culpā peccati. R. Ri. vbi. s. ar.
 ij. q. j. qd qñuis nō possit absoluēdo
 remittere culpā effectiue: qz sic est so
 lus dei. vt dicit magister in lra: ta
 men ministerialiter et instrumentalit⁹
 illi qui per attritiōē remouit obsta
 culum gratie spūsancti dispositiue
 remittit maculā peccati in quātū suo
 ministerio assistit virtus diuina que
 peccatum remittit hec ille.

6 **Q**uāma sacerdos per ptatē clauis
 possit remittere penā peccati. R. Ri.
 vbi. s. q. ij. qd sic aliquā partē pene
 tpalis peccato debite. non tñ illius
 quā sibi imponit: sed etiā illius que
 in purgatorio est explēda: et plus vl
 minus fm qd penitēs est bñ disposi
 tus et de h⁹ habes. j. indulgētia. s. v.

7 **Q**uāma date sunt clauēs teato pe
 tro. R. qñ ecclia sua sibi data. xxiij.
 q. i. quodāqz. et de pe. di. i. quē peni
 tet. Et ligant oīa super terraz si non
 erāt. ii. q. iij. de pñi. et d. c. quē pñit

8 **Q**uāma clauēs horoz qui dedit: vñ de
 disse oīa que in eis sunt. de fid. instr.
 c. ij. fm Innocē. et iō datis vñ data
 possessio omniū que sub illis sunt.

extra. de contr. c. et litteris. in fi.

Lausula qualis sequens
 intelligitur fm
 species precedentes expresse.
 de capel. mo. dilectus filius secundus
 Immo. facit de non potest. de pcur
 in. c. sedes. de ere. crip. in. l. fin. s. cut
 dulcia. ff. de vi. tri. et oleo. de. vide. s.
 casus. s. iij. et iij.

Lericus pño quis dica
 tur. R. pñ. in
 rub. de vi. et ho. de. qd largo sū
 pto vocabulo appellatōe clericoz ve
 niunt omnes qui habent ordines in
 quacūqz dignitate sint aut ordines: et
 in prima tonsura. c. cum contingat.
 de eta. et quali. ex quo sunt ad dei ser
 uitū electi. vñde oēs qui nō sūt laici
 dicunt clerici. xij. q. i. duo sunt gene
 ra. facit. xxi. di. c. lros. in fm. de pre
 ben. cū fm. et in rub. predicta iuncto
 nigro. priuilegiū ergo tribuit clerici
 concedit oibus etiā in dignitates: qz
 si ep⁹ ē clericus est. et etiā religiosus
 qui etiā noie clericoz in fauorabili
 bus pprehendit. l. iij. di. s. hac autē
 auctoritate et quod no. i. c. li. de sup.
 neg. pla. li. vi. Sed in mā odiosa et i
 stricta significatiōe appellatiōe cle
 ricoz non pprehendunt ep⁹. nec alij
 exētes in dignitate: nec etiā canōi
 ci eccliaz cathedralis: nec canonici
 seu religiosi. facit. c. qd periculosis de
 sen. ex. li. vi. et c. fidei seruorē. de bñ.
 li. vi. c. statuti. de ele. li. vi. et gl. i. de
 i. de sup. ne. prela. Rō qz ei⁹ est qd
 litas sup alios que nō reperit i sim
 plicib⁹ clericis. faciūt ad hoc deā Jo.
 an. in. d. c. statuti qui ingt qd noie ec
 clesiaz parochialis nō veniūt ecclie
 parochiales collegiati in mā stricta
 qz habent qualitātē collegij supra ea
 sunt: sed in mā non odiosa sic. facit
 e v

similiter quod no. idē p. a. i. c. i. de in-
stit. qui dicit q. i. materia favorabili
noie ecclie tenetur monasteria: sec. in
stricta mā. qd. no. q. 2. fac. ad multa.

1. **¶** Atz appellatio monasterioz te-
niāt ecclie seculares. v. l. appellatio
ne monachozum teniāt clerici secu-
lares. p. a. i. d. c. i. de istim. q. no. si
ue materia sit larga siue stricta. xvij.
q. i. placuit fac. q. no. Bar. i. l. i. ff.
ad munici. q. dicit q. noie ciuū tenūt
cōtadini. l. i. q. vico. ff. ad muni. 7. no
ecōtrario. facit. c. rodulfus. 7. c. signi-
ficante 7. quod ibi no. de refert.

2. **¶** Atz appellatio populi teniāt cle-
rici. p. a. i. c. i. d. vi. l. ho. cle. q. i. ma-
teria odiosa no. nec a contrario. facit
c. si sententia. de sen. ex. li. vi. cū glo.
Et sic limita text. In st. de in. na. gē.
7. c. i. in. s. plebiscitum q. dicit qd. ap-
pellatio populi vniuersi cūca signi-
ficantur cōnumeratis ēt patricijs 7.
senatoribus. vt intelligatur de his q.
sunt eiusdēz pfectionis. secus i. alijs
vt probat dicit. ter. i. c. si sententia cūz
sua gl. In materia aut pūlegiatiua
pōt dici qd. cōprehēdant. facit. c. di-
lecti cūz sua materia de fo. comp. qd.
no. Bar. i. d. l. i. 7. quod notat. in. d.
c. rodulfus. 7. qd. no. Jo. an. i. c. Joā-
nes d. cle. cōm. qui dicit q. statuti ex
cōmunicō certo casu laticos nō con-
prehendit clericos etiaz cōiugatos.
Et hoc legitur p. a. i. c. i. de preben.
p. a. i. intellige fm. q. dico. i. l. x. s. vi.

3. **¶** Atz dispensatio cūz illegitimo
vt possit effici clericus debeat itelligi
vt possit p. moueri ad minores solus
gl. in. c. litteras d. si. p. res. 7. qd. sic cū
sit materia odiosa 7. p. a. i. in. c. si gl. q.
de coha. ele. 7. mu. dicit. qd. permis-
sio in genere medioeritatem respicit
l. y. l. c. eo. de leg. s. i. 7. de le. l. legato

generaliter cum alijs conco. i. glo.
d. c. litteras. Ex quo cōcluditur cū p.
dictis q. solū ad minores poterit p.
moueri: qz ordines minores sunt me-
dij inter primā tōsuram 7. sacros. or-
dines. Itē dicit Bar. Sof. 7. l. d. o.
qū dispensat cū aliquo vt ad bñficia
ecclesiastica p. moueat qd. solum in-
telligit de bñficijs q. nō sunt prelato-
nes aut dignitates. predicta tamē li-
mita fm. q. dicit. i. dispensatio. s. ix.

Lericus

ta vt sunt vtrius. vt. l. di. p. to-
tū. 7. quēcūq. alia que qlibet bonis
christianus debet habere s. spāliter
aliqua que ipsi debet habere infera-
mus: que qdem sunt nouē in summa.

¶ Primo debz esse literatus. patet
hoc. xxxij. di. xxvij. 7. xxxvij. per
totum. 7. xvi. q. i. sic vñe.

¶ Atz oīno illiteratus sit ordinan-
2. duo. p. i. no. i. c. cū in cūctis. de elect.
q. nō par tū sciētes si spes est q. pos-
sint p. ficere. p. moueri possunt: alio si
nisi sint monachi q. magis idigēt con-
tēplatione qz sciētia 7. facit qd. legif.
xvi. q. i. legi vbi dicit Jo. sufficit mō-
cho si sit bonus: s. sit illiteratus.

¶ S. q. sciētia est necessaria. p. In
3. no. vbi s. q. Erequirēda s. dignita-
tes locū 7. ordinē ad quē assumit vt
i. c. ecclesia testra. de electi. Si enim
assumit ad episcopatu: debet habere
sciētiā noui 7. veteris testamenti cū
sit iudex animarum 7. iuror: cum ius
dicere debeat. xi. q. i. de p. sōna. p. re-
solytero aut sufficit qd. sciat canones
cōmunes penitētiales. 7. c. de qbus.
xxxvij. di. que ipsi. Lātor debet scī-
re cānū: sic de omnibus ordinibz
qd. satis colligit ex his que etia dan-
t in ordinibz. xxij. di. per totū. 7. ex

potestate 7. officio qd. habet exerce-
re. De sciētia vero cōfessorum vi-
de. i. confessio. iij.

4. **¶** Atz peccet qui suscipit aliquā di-
gnitatem vel aliud officiu ad qd. nō
habet sufficiētem sciētiā. p. Inno.
vbi. s. q. sic. xxxvij. di. oēs. xvij. q.
ij. si qd. abbas de eta. 7. quali. c. fi. S. z
aduerit q. est quedam sciētia emi-
nens que subtile questioes diffini-
re nouit. 7. in promptu responsiones
bz. Mediocris sciētia est que scit
aliquo modo examinare negocia qz
uis ad omnia nesciat responderi: 7. i.
libris veritatem eorum que scire dz
scit querere: vel saltē circa ea dubita-
re 7. cōsulere peritōres: etiā si in pō-
pulo omnia non habet sufficiētem tñ
sciētiā est que sufficit ad faciendūz
que sibi inuenit ex officio quod ha-
bet: hanc qui non habet credo qd.
peccet mortaliter acceptādo officiu
ar. d. c. fi. Et similiter qui ei sciēter
dat tale officium nisi ex causa dispē-
saret. q. imperfectum sciētie supplet
perfectio caritatis. de remun. c. nisi
cum pudent. s. pro defectu.

Lericus

ij. debet esse ho-
spitalis. xliij.
dist. per totum non cupibus
scit auarus. xliij. di. per totum.

¶ Atz clericus p. bendat? teneatur fa-
cere quatuor p. res de redditibus ec-
clie 7. oblationibz fidelū. i. epō pau-
peribz: ipsi sacerdoti 7. clericis 7. fabri-
ce sicut voluit antiq. iura. vt i. c. qm-
or. 7. c. cognouim. 7. c. se. xij. q. i. p.
fm. q. colligo ex p. a. i. c. de ec. edi. q.
quod ad qrtā epō. 7. quartā fabricē stā-
dū est p. uenidim. q. qd. v. i. prefatū
iuris? terogare: nisi qm fabrica rema-
neret derelicta: qz tūc eēt irrationabi-
lis 7. nō valeret: sic teneret dare qm

54
tarz. ar. d. c. cognouim. 7. i. d. c. i. Et
hoc intellige qm redditus superfluit
detrahitur necessarijs. Quo aut ad qm
tarz debita paupibz? nō v. i. aliq. cōsue-
tudo in cōtrarium qm teneatur. Ego
plus dico quod nō solū quartā p. re-
sed 7. oia q. superfluit eorum necessi-
tatibus tenet paupibz? erogare si fa-
brica nō egeat reparatiōe. v. l. nisi vel
let cōuertere talia ad ampliādū cult-
taz dei i. tali ecclia. Nulla extrema ne-
cessitate i. aliquo occurrente. Itaz in
istis duobz casibz? licite resistit ab ero-
gatione i. paupes ala nō sine modū
li peccato. ar. eo. que no. i. c. dicit
cl. i. de elec. c. i. c. cū fm. de prebē. fa-
cit. c. cleric. qui. 7. c. duo. 7. c. vl. xij.
q. i. 7. x. q. ij. epō. Nam eis dicit. xij.
q. ij. aurum habet ecclesia. 7. c. ho. i.
quol. i. fa. q. c. cl. x. dicit q. si ista
bona sunt distincta 7. aliquid sibi rei
net qd. dz fabricē vel pauperibus? v. l.
mistris peccat mortaliter: 7. tenet ad
restitutionē. si vero non sunt distin-
cta eius fidei cōmittunt. 7. si in mo-
dico deficiat quod obuiet bone fidei
erit veniale peccatum. In notabili
vero excessu erit peccatum mortale.
¶ Atz his bōa patrimonialia licite 2
possit ecclesiasticū beneficiū suscipe-
re. fm. R. i. quol. iij. q. xx. q. si bona
pūmonialia sufficiūt ad necessitates
natur. solū s. ecclesiasticū bñficiū reci-
pere in tñ in p. tñ. exigit necessitas
status 7. persone Si vero tñ h. i. pa-
trimonio qm requirit necessitas sta-
tus nature 7. p. sone in tāti q. multa
ēit possit paupibz? erogare si vltra h.
accipit ecclesiasticū bñficiū nō itē dēo
ecclesie deservire sed vt amicos pos-
sit dūtare 7. magis p. onozari 7. delicta
nō vñere peccat mortaliter. facit. c.
clericos. i. q. ij. 7. c. se. i. mo. i. d. c. cleri-
c. vj

cos dicit Jo. qd et seruendo ecclesie si bona ecclesie psumat. et ex cupiditate sui pmonitii referuatq mortaliter peccat facit. i. c. 22. in i. h. vi. q. i. p. ista opi. als seruendo ecclesie. l. 3. vi uere de ecclesia et pseruare pmonitii suis hēdib? f3 ino. i. c. epa d pbe. si vō recipiūt bñ dispēset sic nō pec- cat fm R. i. vbi s. dūmō sit idoneo?

¶ **Alz** platus possit satisfacere p de- bito psonali de fructib? ecclesie. R. dñs. Ant. i. c. oliz nobis d resti. spo. q sic facit. c. puenit. d fideius. Arch. in. c. statuti. d rescrip. li. vi. t3 pñuz pa. in. d. c. olī limitat arch. dicere te- rui i debito pto. p delicto v? p pñ- monio suo. et sic sua. et hoc vide i- fra inunitas. s. li. cū duob? . s. seq.

¶ **Alz** cleric? pbe dāt? conuertens reddit? bñficii i vltus inhonestos te- neatur restituere. R. pa. in. d. c. cū f3 de pbe. q sic ecclesie si habz de pñ- monio vel aliūde. xii. q. iij. c. i. et ij. qz de altari d3 viuere nō luxuriari. et accipit luxuria. p oi luxu. seu illici- ta concupiscētia. xliij. disti. in. pñ. et mat. i. cle. qm d vi. et ha. cl. diē q tal- teractat rē inuito dñs. qz qd hñt clerici sunt bona pauperum. xij. q. ii. auri. et xvi. q. i. c. si. Et quantum sit eoz peccatū. mortale p3 i. d. e. si illi. xii. q. ii. Et iō recipiētes et tenentur ad restōnem. nisi i cāu pcesso. xliij. q. vi. si res Et hoc rex quo ad foruz pscientie nec sufficit q restimant de fructib? bñficii fm R. dñs. nisi quate- nus subtraherent sibi necessaria.

Lericus.

iii. d3 esse ha- bitu honestus xli. disti. per totum et in. c. cleri- ci officia de vi. et ho. cle. vbi dicitur qd coronam et tonsuram hēant con- gruentē indumēta clausa de sup de

serāt nimia breuitate v? lōgitudine nō notāda pānis viridib? et rubris nō vtant nō subtilaribus consuti- cijs frenis sellis pectoralib? d aurag aut aliā superfluitatē hñtes fibulas nec corrigēas aureuz vel argentiū ornamē hñtes. nec annulos nisi qb? cōpetit ex officio Qd quidem capi- tulū qz nō loquit in omnibus pce- ptis fm ino. ibidē l3 p. dicat q sic tu nō dic meli? f3 p. a. ibidē q ali- qua sunt de pcepto aliqua non pro- pterea inferam dubia ad ea que de necessitate sunt scienda.

¶ **Alz** clericus teneat deferre tonsu- ram. R. q si est in minorib? et nō ha- bet beneficium nō tenet ar. c. Joan- nes de cle. conu. et in. c. vnico eo. li. vi. et glo. in. c. si. l. di. Si vō est in sacris v? bñficiatus tenet de pcepto facit. d. c. iōānes et quod ibi nō. i. c. vnico de biga. li. vi. Et limita dictū pa. i. c. si quis de vi. et ho. cle. vbi di- cit indistincte q peccat mortaliter.

¶ **Qual** habitus prohibet clericis? R. rex. in. c. qm de vi. et ho. cle. q re- stis d gata v? partita. i. diuersi colo- ris epitogii seu tobardū fodratum vsqz ad orā. et ita breue q vestis i se- rior videat notabiliter epitogii seu tobardū est vestis supior. et talia por- tātes quicqz sint clerici et habentes pñā tonsurā solū peccāt mortā- liter si tales in minorib? pñtū hñt bñficiū aut si nō habēt pñatā vestes portāt cū tonsura clericali alias nō et q peccāt mortāl pbat. Stepha- nus pp vñuz sancm. allegat. xviij. di. s. i. et i. q. viij. si qz oēm. et h vñū nisi causa rōnabilis sublit. vt in. d. c. et qñ publice Sec? si in domo. Et dicitur publice portare dū multitu- dīnē hoc p3 sicut dicit publicus al-

tor v? vñurino v? maledic? re ex- cel. pla. inter de male. c. ij. re excep- exceptionē. xxxiij. di. vidua. In co- mo d3 fieri secrete. qz domus rem secretā importat nō publicā. vi. q. i. ex merito. et nō solū peccat mortāl- terū et si est beneficiatus est suspen- sus per sex mēses a perceptione fru- ctuū beneficiorū suoz. Si nō est bñfi- ciatus? est. i. sacris. citra sacerdotiū p idē tps est inhabilis ad bñficiūm obtrindū. Idē de alijs clericis ta- lez testē et tōsurā simul publice dese- rentib? Sacerdotes vō vel religio- si ac habētes dignitates psonati seu bñficiū cui cura aiaz iminet p ānuz sunt suspēsi a perceptione fructuum suoz beneficiorū si hñt bñficiā. si nō habent per idē tps sunt inhabiles ad obtrindū bñficiū. Et istis. i. sa- cerdotib? vel religiosi. aut dignita- tem seu bñficiū cū cura habentib? prohibet nō solū predicta vestis sed etiam insula. seu pilei linei in capi- te publice portare. Sub eisdē penis et pcepto pcept q hñtes administra- tiōē ifra mēlez pñtū epitogium d3 pauperibus. Religiosi vō q non habēt administratiōē infra mēsez suis supiorib? assignēt i pios vñuz cōuertendū. Et i3 insula sit vestis pō- possit ad collū pforata circūquaqz. ta- men hic accipit p bireto q ponit sub capucio ad euadendū sudorē fm R. batz. in. d. cle. l3 tñ portare d no- cēt v? latēter sū caputio. f3 zē. alau- 3 Quid si epitogii seu tobardū sit breue pñtū? nō fodratū an sit loc? pene pñtū. R. batz. t3 sic. Sen. q nō. Ego dico q quo ad penā dicit verum Sen. sed quo ad culpā ligan- tur per idē tñtē rōnā. ar. ff. de adul. l. si postulatuerit. s. rō facit. xxiij. di.

¶ **Quid** si clericus nutrit comā v? bar- bā peccat mortāl. R. q sic. qz p ex- cōicari. c. si qz de vi. et ho. cle. xxiij. di. c. si qz. et h qñ facit sine rōabili cā- fm gl. i. d. c. si qz ex rōnabili cau- salicet facit. c. penul. eo. titu.

Lericus.

v. debet serua- re castitatem. vt in. c. vt clericoz de vi. et ho. cle. et nō soluz vere: s3 etiam appare- ter. ppterca nō debēt cohābitare cū mulierib? de coha. cle. tñu. per loz

¶ Clericus in minoribus possit contrahere sine peccato mortali. R. q. sic si non habet beneficium. Si vero hoc peccat mortaliter retinendo beneficium. Faciunt ad hec que notant in glo. c. si. l. di. et quod no. i. c. me de apost. et c. ioanes de cle. p. q. cu beneficium pdat ipso iure postea p. ut in glo. et doc. in c. i. de cle. p. et etia si anteq. vxor agnoscat intraret monasterium non pp hoc recuperaret nisi et de no uo concederet. q. ius semel extinctum non reuiuiscit. licet cesset causa extinctionis. vij. q. i. q. periculosus de co se. di. iij. q. i. et coter tenet doc. s. i. et si matrimonium non tenuit puta q. erat consanguinea vel affinis p. uat nihilominus ipso facto fm. p. a. i. d. c. i. q. uis alij teneat contra. Ideo retinendo beneficium inique facit et cu peccato mortali cum nullo iure ipsi habeat. sed sit intrusus.

¶ Clericus peccet mortaliter cohabitando cum mulieribus. R. q. sic si habitat cum quacunq. de qua possit esse rationabilis suspitio etia si sit consanguinea siue affinis. facit. c. i. de cohabi. cleri. et mali. et c. interdict. xxiij. di. Multo magis peccat mortaliter si tales masculos tenet de quibus rationabiliter possit suspicari argumentus a minori. Cum alijs de quibus nulla potest esse suspitio licite cohabitati siue consanguinee sint siue non. De concubinarijs vide j. Concubinatus. s. ij.

¶ Sed que sunt de quibus suspitio non ouit. R. q. m. foror et amita. s. foror p. i. et matertera. s. foror m. i. s. xxiij. di. interdict. lxxij. di. cu oib. q. sed non n. non p. mittit aliqd. tenet criminis cu istis suspicari. c. a nobis. d. coha. cl. et m. et c. cu in iu. de p. m. et

ide de de. filia et h. m. di. S. i. de mul. ti. antiquo. vti. c. feminas. lxxi. di. et d. c. interdicti. s. i. et id. dico cu oib. q. b. an ordinatores sine suspitoe poterat cohabitare. vt vxores frat. et sa milia et h. m. di. vti. c. cu oib. lxxi. di. **¶** Altru accessus ad domos quarum cuq. mulier suspecta sit clericis prohibitus. R. q. sic. sic et cohabitatio. lxxi. di. clericus cum duobus. c. seq. **¶** Altru frequentatio monasteriorum monachis clericis prohibetur. R. q. sic. nisi ex manifesta et ronabili causa vt in. c. monasteria. de vt. et ho. cle. et vt dicit gl. frequentare est vltra vna vicem tre. xvj. q. ij. ita nos.

¶ Clericus. vij. debet laudem debitas exolvere. xci. di. clericus victim. c. c. si. et xci. di. c. si. Quid autem teneat et q. i. q. ad officium dicendum. Vide. j. hora canonica. per totum.

¶ Clericus. is debet in suis beneficiis re fidenciam debitam exhibere. c. quia non nulli. de cle. non resi.

¶ Altru clericus possit deseruire p. aliu i suo beneficio potes ipse p. se seruire. R. p. a. i. d. c. q. non nulli q. non de iure ter. est in. l. nullus q. nexu. C. de reu. siue beneficius sit simplex siue curatus. sed de p. uerudine sic in b. n. c. i. s. simplici. In beneficijs aut curatis non ual. p. uerudine nisi en. rona bilia. vt puta q. b. n. c. i. s. t. t. u. h. i. s. i. n. o. d. i. q. t. u. e. u. a. l. e. r. e. t. c. o. n. s. u. e. t. u. d. o. facit. c. l. s. de elec. li. vi. Ego aut id. z. teneo etia in beneficio simplici q. ni si consuetudo sit ex legitima et ronabili causa non ualeat: quia esset damnosa eccle. S. i. non ualeat dispensatio nisi fiat ex ronabili: ca q. est dispensatio non dispensatio. facit q. no. imo. in. c. et

me de cle. no. resi. Et hoc ppter multa mala que ecclesijs tenent. et pauperibus xpi ex no. residetia: quia tales de feruientes cu vir possint uiuere: que tunc que sua sunt non christi et tales p. n. cipales comedunt que vt in reparatio nem ecclesie vel pauperibus dare debe rent. Et ideo dic fm. ter. c. q. no. nul li. de cle. non re. q. debet residere in propria persona et curam illi per se exercere fm. ordinem suum intellige: vt extra de si. p. f. c. p. p. o. s. u. i. t. Al. d. t. i. tenet q. i. p. s. e. i. e. t. a. si prouidet suis im penis q. ecclesia decet et populus b. n. regit: et ipse honeste uiuit et bonu eremplum subditis p. bet: et aliqui p. se ererect officiu uidet quo p. s. t. u. i. t. o. f. f. i. c. i. a. n. t. q. exculat a p. c. t. o. S. z. ego no credo nisi q. p. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. c. a. vel vti le stat ab. u. s. i. s. p. o. l. l. i. c. a. t. i. o. n. i. b. s. ff. d. p. o. l. l. i. s. l. i. s. i. a. b. i. e. n. t. e. ff. de lega.

¶ In quibus casibus absens habeatur pro residet. R. q. in tribus. **¶** Pri mus si est i seruitio pape de cle. non re. c. cu dilectus. **¶** Secundus si est in seruitio episcopi sui de cle. no. re. ad audientia. et c. d. cetero. Sed hec non credo vera in his qui cu papa et ep. o. morant. non ppter eoru seruitia exhibeda. sed propter ambitionem vt obtineat beneficia. **¶** Tertius. ppter causas licitas fm. modu. d. quo i se. s. dicit. In istis casibus absens habetur pro. s. e. n. t. e. i. o. n. i. b. s. nisi quo ad quotidianas distributiones que non solent talibus dari.

¶ Altru aliquando possit se absentia re a beneficio clericus. R. q. non nisi si duo concurrant simul videlicet ca honesta et ronabilis et licetia sui plati vt in. c. relatu de cle. no. re. Dicit t. i. no. i. c. et me. e. t. i. q. possit ex p. s. t. u. c. t. u. d. i. u. e. i. d. u. c. t. u. t. s. i. n. e. l. i. c. e. t. i. a. ex causa ro

nabili. se absentet p. a. aut in. d. c. re latum. dicit q. si necessitas occurrat que non pateret dilationem vt posset adire prelatu. p. licetia tunc sine licetia posset. l. i. in p. n. ff. de exerci. ac. et l. tutor. q. repertori in p. n. ff. de ad. m. i. m. Quod dicitur s. z. Jo. an. i. d. c. relatus. limito quando in breui est reuerurus. ar. l. iij. ff. de diuor.

¶ Altru clericus teneat restituere fructus quos in absentia precepit ex beneficio suo. R. q. si subest legitima causa non tenet: sed si legitima causa non subest credo q. teneat restituere: q. fructus beneficii dant in stipendium vt dicit. s. in. s. i. s. z. aduerte q. q. n. elic. tenet restituere in quocunq. casu ieligitur si habz alia bona que non sint de ecclesia. Si vero nihil habet nisi de ecclesia. tunc credo non teneatur. Nam cum sint de ecclesia restituere non hz. Et credo etiam q. non debeat sibi subtrahere necessaria vite ne recte fiat ab ecclesia. p. facienda tali recto ne. ar. eoz que no. in. c. cu super. de causa pos. et p. p. i. e. vbi no. Jo. d. lig. q. nudus etiam possessor ecclesiasticus beneficii non tenetur de p. s. u. m. p. t. i. s. s. i. c. u. t. a. l. i. j. n. u. d. i. p. o. s. s. e. s. s. o. r. e. s. Quod li mitat pau. ibides q. n. consumpsit bono modo sicut d. z. facere alius clericus. Peccat tamen mortaliter recipiendo tales fructus tanq. ex beneficio suo. vt p. in. c. q. non nulli. de cle. no. resi. Scus si reciperet tanq. alius pauper ex necessitate: q. non credo peccaret mortali: neq. venialiter in recipiendo: sed bene non residendo scdm quod tenetur: vel in tenendo beneficium iniuste.

¶ Altru recipiens ecclesiam pochtialem non intendens promoueri. s. an. nuz ad iacerdotiu: sed vt habeat fru

etiam unius anni teneat ad restitutionem
p. q. siemisi mutata voluntate pmo
tus fuerit. vt in. c. commissio tibi de ele.
lib. vj. r. si nō restituerit teneat ille q. sci
enter tali cā deduxit ibidem. r. pecca
uerunt mortali iste dando idigno il
le acceptando indigne. arg. eoz que
no. in. c. nihil de elect. vacabit tamē
dicta ecclesia parochialis si non est
collegiata ipso iure statim post an
num si pmo in sacerdotē nō suc
rit. c. l3 de elec. li. vj. r. incipit annus
a pacifica possessione: vel qñ p euz ste
rit quin hēret intellige nisi legitimo
impedimento sit impeditus ordinari:
nec poterit ea vice iterato ei cōferri.
d. c. commissio. Non vacat tamen di
cta ecclesia statim quādo venit ad ta
lem pditionē. q. ampli. illo anno. p
moueri nō pōt. sed solū electo anno
vt in. d. c. commissio. Similiter nō vacat
ecclesia curata collegiata: l3 nō pmo
ueat. j. annū. c. statuti. de ele. lib. vj.
S3 pōt pvari vt ibidē pōt nī epi. si
stenti studio dispensare q. nō teneat
ifra annū. p. moueri nisi ad subdiacono
natū ad quē si nō fuerit p. mouer pua
tus erit. Ad sacerdotiū vō vsqz ad se
ptēniū. ita q. elapso septēniū. j. an
num efficiat sacerdos. Alioqn i cur
rit dicta penaz. c. cū ex eo. de ele. lib.
vj. iterum. p. uideat ecclesie de vicario.

6 **¶** Alii clericus qui recipit bñficiū
nō vt ibi seruiat. sed donec hēre pos
sit pingui? peccet. R. p. a. in. c. rela
tum. de ele. nō res. quod si eoz nō iu
ste est. p. motus habens talē aium nō
tamen teneat resignare: sed sufficit pe
nitere de iniqua voluntate.

7 **¶** Alius clericus infirmus licite de
beat hēre fructus p. bende vel distri
butiones quotidianas. R. p. a. in. c. ad
audientia co. doc. dicit r. bñ q. si fir

mirus est q. impediat eū residere vel in
teresse diuinit. sic sine dubio debet
habere. Si vō infirmitas non p. e
stat cām non residere vel absentie
diuinit. puta q. a. nō interierit vel
nō resideret nō debet habere q. casus
superueniens recipit interpretationes
fm statim precedentem. vt in. c. ma
iores quasi in fi. de bap.

¶ Alii clerici qui personaliter non
interfunt officijs possunt percipere di
tributiones quotidianas. R. qd nō
exceptis illis quos infirmitas seu in
sta r. rōnabilis corporis necessitas. aut
euidēs ecclesie utilitas interesse non
p. mittit. r. si recipiunt teneat ad restitu
tionem. vt in. c. vnico de cle. non resi
li. vt. nec v3 p. suetudo aut statutum
in contrarium: nec remissio aliorum
canonicorum quando eis non are
scunt alias sic vt ibi no.

¶ Alii ille qui nō residet possit p. uari
bñficio. R. s3 ino in. c. ex tue. de
cle. nō re. qd si est absens ex causa p
bali r. necessaria vel p. babili nī pu
ta studior vel cum episcopo r. hñd
tūc nō pōt pvari nisi citem pmo vbi
cūqz fuerit. limitat tñ qd qñ haberet
certū tps ad redendū ex qualitate ne
gocij v. l. a. r. nō veniret: ex tunc al
teri licite dare: nec est necessaria ci
tatio. nec expectatio sex mensū de q.
bus in. d. c. ex tue. r. vii. q. i. p. sentū.
Alij dicūt qd requir. citatio ad domū
r. expectatio sex mensū: r. mihi ma
gis p. l3. Nō enim debuit ei obesse q.
bonū intū habuit absentie: Tenetur
tñ talis q. notificare ecclesie vbi mo
ratur cū ex cā rōnabili possit semper
reuocari. p. necessitate ecclesie qd si nō
fecerit latitare p. sumit. Si vō absens
est nō ex cā legitimā: si hoc est certū
pōt pvari: alio debet curari. post sex
menses

menses dari alteri r. no. q. hñs offi
ciū in ecclesia temp. d3 apparere: nec
ad euz est mūtēda citatio post expe
ctationē sex mensū. q. edictū emi
sum est fm Anno. ibidē. Et iō pote
rit eius beneficium alteri assignari.
10 **¶** Alii clerici possunt peregrinari. R.
Anno. i. d. c. vnico. de cleri. pegri. q.
nō sine auctoritate superioris. de cōse.
di. v. non op3 nec ēt epi. de voto. c.
magne. Ex cā tñ p. lequēde appella
tionis siue p. uitāda oppressiōe pōt
ire ad papā vel ad aliū superiorem iūto
epo vel plato suo. ij. q. vi. ois oppr
sus. r. trib. c. le. idē no. gl. i. c. vt vbi
tus. de op. Credo tamen q. temp. d3
ad minus de honestate p. teralictā
ar. c. l3 de regu. Sine necessaria aut
cā: sed p. aliq. utilitate tñ non l3 ad
papā accedere sine auctoritate sui p.
lati vel pape. in auc. de epi. r. cle. s. i
terdicimus: nec d3 admitti in aliena
diocesi ad celebrādū nisi habeat licē
tiam sui epi. vt no. Pau. in. c. frater
nitati. de cle. non resi.

¶ Clericus. viij. d3 ē sine

di. per totum. Et crimē hic ac
cipio p. omni peccato mortali l3 str
cte accipiat p. peccato quod accusa
tione r. repositione est dignum. s. nō
autem in fi. xv. di.

¶ Alii clericus temp. peccet morta
liter exerceō suū officiū i mortali.
R. fm Tho. in. iij. disti. xxiij. q. sic
qñcūqz talis exhibet se in aliquo vt
minister ecclesie: r. totiens quotiens
hñd actum exerceat. Unde qñ tāgit
res sacras quasi suo vteō offō mor
taliter peccat facit. c. si. de tēpo. ordi.
facit. c. quotidie. de p. di. ij. r. c. de
hoie. de cele. mis. Secus si exequere
tur in aliquo casu in quo etiā laici

exequi liceret: sicut baptizare in arti
culo necessitatis: s3 quod dixi. s. ba
ptismus. v. s. xi. vel si colligeret cor
pus christi proiectum in terra.

¶ Alii sit abstinentiū a clericis: i. eri r
mine facitibus quo ad diuina r. re
ceptionē sacramētor. R. fm pa. i. c.
vestra. de coha. cle. r. mu. distinguen
dum: aut sunt p. cisi a canone v. l. a. tu
dice. Si a canone. tñc subdistingue
aut factū est oculū r. sic sentit doc.
hic q. a sacramētis necessariis nō sit
abstinentiū: s3 voluntariis sic. R. go cre
do etiā a necessariis d3 abstinere qñ
ab alio posset hēre: nisi qñ ipse patna
est dare: qñ ipse non est parat? da
re: nō debet eū inducere ad ministrā
dum sacra ēt necessaria. Si vō para
tus est ministrare possum etiā volū
taria ab eo recipere sicut dicim? de vlu
rario. j. v. lura. ij. q. ij. r. sic itellige. c.
li. tñ. r. c. placuit. vi. q. ij. cū ibi no.
Alii factū est notoriū. r. sic nullo mō
l3 recipere aliq. sacra a talib? excepto
baptismo. de quo dic vt. s. baptis
m. v. s. l. r. s. vii. aut sūt p. cisi a iudice r.
sic nullo modo l3 recipere sacramen
ta ab eis vel audire diuina: qz nullo
mō pñt dici tollerari: quop sñtas
sunt p. demnati. vt in. d. c. vestra. r. ix.
q. l. c. l. r. ij. r. no. Anno. in. c. qualr r.
qñ. el. ij. de accu. Si vō p. cisi non
sit facta neqz ab hoie neqz a canone.
tenent doc. in. d. c. vestra q. nō pecco
si nō abstineo a sacramētis etiā vo
luntariis: qz nō sunt suspensi quo ad
nos. c. fi. de coha. cle. r. mu. ego tēp
credo qñ parati sunt dare alio nō nī
si i sacramētis necessariis. vt dixi: qz
eū peccet mortali: sacraamenta admī
nistrādo. c. si. de tēpo. or. nō dēo
eos inducere sine necessitate. In ne
cessariis autē sacramētis quādo ab

alio non possit ea habere l3 q2 ego
facio ad quod teneo: h'ille nō: r iō
sibi imputat. facit glo in. c. nō est de
spō. Nec ob. glo. in. s. verū. rxi. di.
q2 loquitur quando possum habere
alium. Mo tamen debet esse aliquis
nuntius scrupulosus: quia potest p̄su
mere q2 saltē habeat attritiones quā
do ea administrat. Hodie tamē cō
tra iura predicta quo ad p̄cisos a
canone vlt a iudice ē sc̄a dispensatio
per cōciliū. Cōstantie p̄firmata p
Basiliensē. de quo infra ex cōcilio.
vii. s. iij. Et ideo eam serua.

3 **Quis** dicat tollerari ab ecclia. p̄.
Pa. vbi. s. q2 ille q nō fuit p̄dēna
t nec p̄fessus. nec h3 opto eundē.

4 **Atq2** oē peccati notoriū inducat
p̄cisiōē seu suspēsiōē a canone ne
exerceat offiū suū. p̄. fm. d. Ant. in
d. c. v. f. q. sic. Nec ob. d. c. qd loq̄
solū d̄ fornicatione ex quo. Pa. ibi
dem est s̄ dictū. d. Ant. sed ego te
neo rursūmū dictū dō. Ant. quia
p̄stitio penalis ēt quo ad penā ex
tendit ad casum similē ex idēitate
rōnis si ratio in ea p̄stitutione est ex
pressa. vt in. l. h3o solis. C. de reuo.
dō. Ad hoc ter. optim' in. l. ij. in. s.
quid si curatores r. s. quid si deesse
runt. ff. ad tertul. r. l. palam in. s. se
natus. ff. de ri. nup. Nec pōt dici. q2
ne interpetratio extensiuā q2 est poti
us intensiuā seu intellectiuā. quia lex
non est aliud quam ipsa ratio legis
vt probatur in. l. non dubium. C. de
legi. Et quod lex penalis extendatur
si in ea est scripta ratio naturalis vlt
civilis. tenet bal. post Bar. r est bo
nus ter. in. c. l. in. s. porro. in. ti. que
fuit p̄ma cā amitt. bñ. Et cū. d. c. v. f.
p̄ rōnē notorietas peccati p̄cludat no
torū p̄cubinariū suspēsus. ergo idē

erit in omni mortali peccato notorio
vide qd dicit. j. lex. s. vi. r p̄a. s. v.
¶ **Utrum** clericus teneat restituere
fructus quos percipit de beneficio cri
stiens in peccato mortali. p̄. q2 si pec
cati est notorium. ego habeo pro in
dubitato q2 tenet restituere quia cui
sit suspēsus. vt dictū est in p̄cedētī
s. p̄inde est ac si nō residet q2 nul
lum r inutile. Idē est. c. inter corpo
ralia de trāsa. p̄ela. Sicut nō rite
r non fieri paria indicantur. in. c. te
nens de p̄sby. non bap. Facit qd
notat Bar. in. l. i. s. qd cuiusq2 vni
uer. vbi per illum ter. cōcludit q2 p
curator qui nō fecit fidem de mādā
to p̄inde est ac si nō comparuiss
r dñs tanq2 contumax r dñs puniri.
Idē nō excipere r excipere sed nō p̄
bare idē est. c. cū sup de conel. p̄
bē. r nō est r eē r nō apparere pa
ria sūt quo ad iurif. effectū. l. duo sūt
tici. ff. de testa. in. Et ideo tenetur si
cut. s. dixi de nō residēte. Clericus.
vii. s. iij. de oculis vō peccatore cre
do q2 nō tenet q̄suis tūc? esset resti
tuere: q2 si iustititer p̄uat quo ad se
ñ nō quo ad alios aut quo ad ecclia.
¶ **Clericus** vñ. debet a qui
busdam actib?
secularibus esse remotus. c. fi.
de vi. r ho. cle. ne. cle. vel mo. p. to.
tū. r qui sunt isti act? p dubia iſerā.
¶ **Atq2** clericus possit negociari. p̄. q2
nō negocia secularia. c. i. ne. cle. vel
mo. r. c. fi. de vi. r ho. cle. s3 no. f3
Pa. in Rubrica ne. cle. vel mo. q2
negociumulare dicitur duplex.
¶ **Primo** large vt p̄bēdat qd qd p
uenit ex carnali p̄cupiscentia nō subie
cta freno rōnis r hoc iūit ter. i. d. c. i.
p̄n. vñ dicitur negociūulare. q2
per illud vñiunt oīo seculariter. s.

fm seculuz r. carnem r non fm reū
r spiritum. Et hoc prohibetur ēt lai
cis. magis tamē clericis. vt i. d. c. i.
¶ **Secundo** negociūulare dicitur
magis stricte vt comprehendat nego
ciūz pertinenes ad rempublicā mun
danā r seculares homines. Ad q2
dem h3 sit permittus laicis tamē cle
ricis nō licet. Unde in. l. placet. C. de
epi. r. cle. dicit ter. q2 cleri nō p̄l cōe
habet cum publicis actib?: vel ad
curā pertinenē? cuius corpori non
sunt aſer. per quem ter. patet quod
clerici nullū officiū possunt habere
i republica vt probat in. d. c. i. in. fi.
sa. c. rep̄bēdibile. rxiij. q. viij. nec
sunt de vniuersitate seclari: vt no. In
no. i. c. dilecta de ex. pla. Et sic p̄clu
do q2 clericis nō debet antēdē. nec h3e
curā dñm dñs. nisi q̄ten? sit necessa
ria ad sustentationē corporis ar. i. q. iij.
si q2 obiecerit vñ in casu pietas vt. j.
tutela. s. i. r. s. aduocat. s. v. cū se.
¶ **Atq2** clericus possit p̄artificium q
rere sibi necessaria ad victum. p̄. f3
Pa. in. c. clerici officia de vi. r ho.
cle. q2 sic ē honesto artificio. sa. c.
i. d. cele. mif. r. rxi. di. p. totū. Et hoc
rep̄ fm gl. rxi. di. i. sūmar: dñmō p̄ p
h non se subtrahat a diuīs officiis
nec ob. d. c. i. ne. cle. vlt. mo. r. lxxv.
iij. di. p. totū. r vbi p̄hibet oīs negoci
atio clericis. q2 vt dicit gl. i. canonū
rxiij. q. iij. emere cartā p libro con
scribēdo vel coram p̄ solatari faci
endo. r hñmō. vt sic lucratur aliqd
pro victu non est negociatio sed arti
ficiū. r ideo nō prohibetur clericis
r in iuribus p̄allegatis. vbi p̄hibe
tur negotiatio itelligitur q̄si clerici
aliqd emūt vt imutatur carnis ven
dāt q2 hoc est p̄pue negociatio: vt
p̄bides patet. r. lxxviij. di. c. ciciēs.

58
Secus si p̄ter propositū bladiū q2
emerit superesset venderet cari? r
hñmō quia liceret fm h3o ostien.
¶ **Que** p̄ea clerici negociatores. p̄. s.
q2 vltia mortale peccatū si tertio mo
nitus nō destiterit perdit p̄uilegiū
clericale. vt in. c. fi. de vi. r ho. cle. r
q̄q2 doct. sint varij in opi. ego saluo
meliori iudicio sic itelligo. vt cleric?
in minorib? siue sit cōiugat? siue nō
q2 si peccat mortali negociādo. dñ
modo tale negociū nō sit p̄hibitus
Et laicis: sed si nō est p̄iugat? pōt cō
pelli p̄ p̄uationes p̄uilegiū clerical
nō qdē illi? si q2 suadēre. rxi. q. iij.
s3 p̄uilegiū quo p̄iit r exari exactioni
bus in p̄sona vñ in bonis. p̄p̄is. vt
l. ij. C. de epi. r. cle. Cōiugat? vñ q2
p̄dicit ipso facto p̄ p̄ctū matrimonij.
vt in. c. vno. de cle. conu. l. i. vlt. i. c.
iōānes. eo. ti. Alij vñ q2 sunt i sacris
aut religiosi peccat mortali. c. f3 ne
cle. vlt. mo. r hñmō p̄ pelli p̄uationē p
uilegiū clericali. sicut dicit de existent
bus i minorib?. Et q2 si p̄dāt tā istū
q2 p̄fati in minorib? Et p̄ trina mo
nitionē p̄uilegiū canonis si q2 sua
dēte vt nō sit ex cōciliatus q̄s eos p
cutit. nec ēt for: vt possint pro cri
minib? aut excessib? puniri seu con
dēnari criminaliter vlt civiliter p̄ iū
dicē secularē. p3 hoc q2 cleri cōiuga
ti. quos oz negocijs secularib? intē
dere: vt in. d. c. iōānes. h3o gaudēt
si habitū r tonsurā portāt. ergo mul
to fortius isti nō p̄iugati. Et credo
istud sit securus in conscientia.
¶ **Atq2** regraf trina monitio. aut sus
ficiat vna generalis vt p̄dāt p̄uilegi
u3 d̄ quo. s. p̄. pa. i. c. fi. d̄ vita r ho
nesta. cleri. q2 oz sit trina q2 nō suffi
cit vna pemptoria vbi cūq2 agit de
pena incurrēda r ius exigit trinati

monitionē vel trinā citationē h̄ no
luit glo. no. in cle. i. de vi. r. ho. cler.
r. 30. an. in. c. ex. t. de cle. nō refi.
Nec obstat q. vbi a iure requiritur
triplex citatio sufficit vna perceptoris
que h̄ vñ trine citationis. vt in l.
tres denūciationes. C. qñō r. qñ ind.
vide glo. in. c. p̄sultit. de offi. dele. r.
p̄au. in. c. i. nōie dñi de testi. q. hoc
vñ in citatione. q. ius ita vult. l. c. i.
monitione nec sufficit trina monitio
sed oportet sit specificata nō gnālis.
Et p. hoc facit tex. in. d. c. fin. in. v.
finales. r. dicta cle. i. in v. nōiatz r. q.
notat in. c. statuti. de sen. exco. li. vi.
valeret n̄ si fieret p. viā statuti q. sta
tuti h̄ vñ legis r. platus pōt statu
endo augere penā iuris r. infligē pe
nā sine monitiōe vrbali. als regir
monitio. vt in. c. ii. de consti. lib. vi.
5 **C** Sed p. quē d̄z fieri h̄ monitio. p̄.
p̄au. in. c. p̄ungit el. i. de sen. ex. q.
nō per iudicē secularē. s̄ opz fiat p.
ep̄m aut p. eū q. h̄ iurisdictionē ep̄a
lem sup. eū r. fm gl. i. c. si clericos. de
sen. ex. li. vi. nō refert. an. h̄eat eaz. ex
p̄uilegio. vel p̄suetudine vel a iure.
6 **C** Atq. clerici teneant restituere q.
qd. lucrati sunt p. negociationē eis p.
hibuā. p̄. mar. i. cle. i. d. vi. r. ho. cle.
q. in foro aietenant pauperib. dare
xiii. q. v. q. h̄ē. ego credōq. sit bonū
p̄siliū. s̄ de necessitate non. xiii. q. v.
nō sane in v. tanq. sua. Et hoc v̄z se
qui sen. r. Lardi. in. d. cle. i. De quo
dic. vi. j. Restitutio. i. i. ver. turpiter.
7 **C** Atq. clerici possint exercē officii
tabernarioz. aut macellarioz. p̄. q. n̄
imo si p̄ossint publice exercere. r.
iij. moniti nōiatz a suis p̄latis nō d̄
stiterit clerici p̄ugati p̄dūt p̄uilegiū
clericale omne. Et istud si q. suadēte
xvi. q. iij. nō cōiugati aut solū p̄dūt

in rebus si deseruit habitu clericale.
sed si nō deseruit. s̄z scēdūt oīo vt lai
ci amittūt et i. p̄sonis. vñ ē qd. si p̄sa
tū offiū d̄mūt. r. calumniā p̄uga
ti q. nō p̄ugati. Intellige qd. p̄uga
ti reatūmūt nō ita sicut nō p̄ugati.
s̄z illud in quo gaudēt. vt i. c. vñico.
de cle. p̄u. li. vi. Et iste ē ver. intelle
ctus l̄re. s̄z alijs alr. intellexerit. Nec
habent ex cle. d. vi. r. ho. cle. imo p.
hibentur tabernā intrare. el. iij. disti.
non oī intelligē n̄ in itinere causa
necessitatis. vt in. c. clerici. ca. di.
8 **C** Atq. clerici possint exercē officia
a p̄sa viliora. vt aptare pelles r. hu
iusmodi. p̄. q. nō per idēp̄tate rati
onē fm p̄au. in. d. cle. i. Rō q. i. h̄is
stat. clericali de honestat. ar. i. at
pletas. s̄. ait p̄tor. ff. de his q. no. in
sa. nō tñ incurrēt penā statuti p̄ra
exercētes offiū tabernarioz. Creden
dus tamen est eos peccare moralit̄r
si sunt in sacris vt religiosi talia pu
blice exercētes secus si occulte pro
artificio ad sustentationē vite.
9 **C** Atq. clericus possit exercere offiū
tabellionatus. p̄. s̄z ho. in. c. sicut. ne
cle. v. lmo. q. clericus p̄stutus tabel
lio a lato nō pōt si ē in sacris postq.
ē sibi interdictū et cāis ecclesiasticis. s̄z
Inno. in. d. c. sicut. Tñ si anteq. sibi
interdicat facit istrumētū. s̄z postq.
est sibi interdictū nō. Si v̄o est p̄st
nū? a papa vel ab ep̄o quo ad diocē
sim suā poterit in causis ecclesiasticis
cū ei nō d̄eat op. ordines sacros aut
bñficiū ecclesiasticū offiū interdic.
ar. de deci. c. tua. el. i. r. de iudi. decer
nūm. de arbi. p̄tingit. Si v̄o sunt
in minorib. possunt exercere et si sit
bñficiat. ar. d. c. sicut a cōtrario sen
su. licet sit honestus abstinere.
10 **C** Atq. clericus clericus ioculatoris iō

officiū facē. p̄. q. nō publice r. tales
sunt q. faciūt speciaculū. p̄p̄ij corp̄is
facit. l. ij. s̄. ff. d. his q. no. i. sa. Et si
h̄ faciūt p̄ anī ip̄o iure p̄dūt oē p̄u
legiū clericale. Idic no. q. arch. quē
sequit. Be. i. c. vñico de vi. r. ho. cle.
lib. vi. dicit q. clericus in sacris r. et
monach. p̄dit p̄uilegiū cāonis si q.
suadente. xv. q. iij. Et v̄f. ver. q.
uis 30. mo. teneat p̄m r. dicat q.
solū exites in minorib. p̄dūt. Sili
ter et p̄dunt si minor tpe post trinā
monitionē nō desistat. c. vñico d. vi.
r. ho. cle. li. vi. ioculto tñ vel cā iur
mitas v̄ aliter honeste rei cā loci ali
quid facere nō rep̄obaf fm glo. in
d. c. vñico. r. facit qd. no. 30. de cita
ristis r. his qui varijs vñunt iur̄is iō
l̄re v̄. di. donare. in glo.
11 **C** Atq. clericus possit esse p̄curator
seculariū p̄sonaz. p̄. p̄au. l. c. ii. ne
ele. vel mo. q. p̄curator gnālis in cā
ecclesiastica bñ possit r. eorū iudice ec
clesiastico. S̄z in causis secularib. i
iudicio vel extra non pōt esse. possit
tñ esse in aliqua cā particulari.
12 **C** Et sumarie dic q. clericus nō p̄t
i placitū secularib. disceptare. excep̄
cāis d̄q. b. s̄. aduocat. s̄. v. vi. r. vii
Nec p̄curator n̄li vt dixi. nec p̄du
ctor r. p̄ seculariū n̄li cā necessitatis
vice. q. tñ possit p̄ducere vineā vel
domū vt aliqd. vñ vineret lucrare
nec canes v̄ anel seg vt i. c. i. ne cle.
vel mo. nec p̄curatōes villaz. aut iu
ridictionē seculares sub aliqb. p̄nci
pib. secularib. v̄ris exercere vt iur̄is
clarus eoz fiat. vt in. c. s̄ nec eo. vi.
nec finiaz sanguinis si est i sacris da
re nec sacerdos offiū vicecomis. aut
p̄positi secularis p̄ere. c. clericis co.
ti. nec finiaz sanguinis dicitur aut iter
eē. vbi v̄indicta sanguis exercet. nec

59
p̄positi balistarioz. r. h̄mō v̄ris san
guinis. nec v̄llā cirugie antē q. adustō
ne vel incisione idigeat nec ipendere
bñdictione aq. seruēt. seu ferro can
dēt ad purgationē. vt i. c. finiaz eo.
ti. Et oēs talia vel aliqd. h̄oy exercen
tes. si tertio a suis p̄latis moniti n̄ de
sistūt p̄dunt p̄uilegiū clericale vt no.
do c. l. d. c. s̄z nec. Itē p̄sbyteris r. ca
nis archidiaconis plebanis. p̄positi
cātorib. r. alijs clericis p̄sonatū h̄i
tib. p̄cipit sub exco. cānis late suie
pena. ne leges aut p̄blicas audiant.
vt i. c. si. eo. ii. De quo casu dic vt. j.
exco. catio. vii. casu. vii.

Clericus. r. debz esse nō
v̄indictam. s̄
p̄atēs. vñ p̄cipit eis ne arma
portent nisi ad defensionē. vñ clerici
q. relicto h̄mō clericali arma portant
si tertio moniti si deponūt p̄dūt p̄u
legiū clericale de. en. ex. c. i. andictia
13 **C** Quid si miscet se clericus iurāndi
vel crudelitib. p̄. q. si q. p̄cepto
habitu clericali guerrā vel seditionē
mouet vel atrociter delinqt publice
aut in facitū armoz se immiscet ip̄o fa
cto sine monitiōe p̄dit p̄uilegiū
canonis. si quis suadēte. xv. q. iij.
vt in. c. p̄pendimus. de sen. exco. de
aposta. in. c. i. in p̄n. p̄uilegiū autē
fori nō amittit nisi post monitionē
facit. c. si iudex de sen. excom. lib. vj.
14 **C** Atq. clericus miles efficit. p̄ r. 2
dat p̄uilegiū clericor. p̄. Inno. in
c. i. de apostatis. q. si facit actum oī
nino clericatū p̄m vt p̄na exer
ceret sena. vadit ad bellum statz p̄
dit. q. eligens p̄riam viam excludit
tur ip̄o facto a p̄ma. xxii. q. i. cū
renunciat. Si v̄cro nō exercet sena
nec alium actum contrarium cleri
cati. Sed v̄iuit honeste vt clericus

etiam si duxit uxorem virginem. et sic non perdit spau. tamen dubitat in. c. vt pultationi de cler. coniuga. in eo milite qui iurauit illa de qbus in gl. l. pe. ff. ex qui. c. ma. q. iste actus videtur omnino contrarius clericatui qui pugnare non debet etiam cum in fidelibus. c. et multa. de voto. Sed primum equius.

3 **¶** Clericus occidens vel mutilans inuasorem suum perdat priuilegium clericale. **¶** Pa. in. c. clerici arma. de vi. et ho. cle. q. non.

4 **¶** Clericus pro defensione proximi licet at ei sumere arma. **¶** Pa. vbi. s. q. si habz iurisdictionem in loco sic h. p. defensione suoum mouere arma non tamen ipse in p. p. persona. c. dilecto. de sen. exco. li. vi. Si vo iurisdictionem non h. aut sine clerico pro pulsari potest et sic non dz arma sumere. c. ex multa. de voto. Ides. xxiij. q. viij. reprehensibile et vij. q. i. scilicet tarius. et quod ibi no. Si autem no potest aliter p. pulsari tunc licet aggressorem capere. verterare et etiaz occidere si aliter non potest. primum de fenderet. xxiij. q. ij. marinian? et c. si quis cuz duobus. c. sequentibus. Irregularitate tamen incurrit sine peccato predicta cle. si furiosus. Et de hoc vide. j. defensio. et quo ad irregularitatem homicidii. iij.

Lericus. xi. dz esse sobrius vt i. c. a cra pula. de vi. et ho. cle. vbi precipitur eis vt vinum sibi temperet et a vino se temperet. et quiduis aliqui teneant ibidem q. peccet mortaliter si bibat vinum sine aqua. tamen coiter hoc. no tenent sed sufficit bibere temperate. vnde tex. dicit q. dz esse contentus trina potatione in. c. q. quod pa-

lea est. xliij. di. et d. cole. di. v. no. dz. **¶** Clericus liceat eis cogere alios addibendum. **¶** q. non. Intellige vltra necessitate neq. fabulas inanco cantare vel turpia loca. pilla v. l. viso v. l. laruas demonum ante se ferre p. sentiant q. hoc est diabolici. et sacris canonibus phibitum vt dicitur. in. c. nullus presbyteroz. di. xliij.

¶ Clericus liceat clericis facere puinia. et p. q. sic si ex caritate diuino abstineat a sup. p. uitate tractatione et transioe aliorum vt in. c. puinia. xliij. di. i. p. p. p. et i. sine mense laudes deo reddant et aliqd legat de sancta scriptura. vt in. c. q. in. c. pro reuerentia. ca. di. als non h. vt in. c. non liceat ea. di.

¶ Clericus debeat bndicere in eam anteq. comedat. **¶** q. sic. et post sumptum cibum reddere gratias. xliij. di. c. no. liceat. **¶** Clericus debeat comedere ante tertiaz. 4 **¶** q. non. vt in. d. c. non liceat.

¶ Que debet esse in cor. puinio. **¶** 5 **¶** P. no lectio diuina scripturarum.

¶ Secundo quod nulli detrahatur. **¶** Tercio q. manes secularium negotiorum fabule no recitent et m. l. omni aliis turpe. **¶** Quarto q. soli p. suste tatione cibum sumat. habent ista in. c. conuata. et c. nullus p. sbyteroz. et c. p. reuerentia. et c. non liceat. xliij. di.

¶ Clericus peccet mortaliter si aliqd p. s. toz faciat. **¶** q. non h. venialiter nisi q. turpia vel laruas demonum ante se fieri p. sentiant q. talia sunt eis phibita. vt in. d. c. nullus p. sbyteroz. Et io videt esse mortale. et h. d. c. nullus p. sbyteroz loquar solu de p. sbyteris. in. c. p. sbyteri. xliij. di. extendit ad omnes existentes in sacris. Qui aut no sunt in sacris no credo mortaliter peccet nisi put etia seculares in huiusmodi peccarent.

Lericus. xij. dz esse alie. n. ab his q. irregularitate inducunt d. quo vide. j. irregularitas p. mo. q. sunt q. no possunt p. moueri. et q. b. v. m. t. b. v. debant resurgere. p. s. di. p. totiz. Nam teneat ee exemplum oib. laicis vij. q. i. q. l. vbi di. v. l. m. t. b. e. ecclesia christi destruit hoc. l. meliores esse laicos q. clericos. facit. vj. q. i. s. verum hac auctoritate.

Lericus. xij. quo ad bonam ipsorum et eorum dispositionem.

¶ Clericus possit testari de reb. ecclesie mobilib. **¶** Inno. i. c. cu i officiis. de test. q. no. vt ibi. et c. ad hoc et c. relati. el. ij. xij. q. iij. c. f. et no. q. oia dicunt b. o. ecclesie q. inuim ecclesie l. d. facultatib. ecclesie acquisit vt i. c. f. de testa. i. ter. et i. glo. verum gl. i. c. p. n. de offi. or. lib. vj. post host. h. q. elici no hntes administratione et dicunt si habere administratione q. non hnt bnficiu cui sit assignata dos fm. Be. i. d. c. p. n. h. simplr bnficiu vt sunt canonici et similes q. b. id q. b. hnt obuenitibi rone p. sone no q. habeat p. bendam i. ecclesia distincta: q. sic habere administratione possunt disponere et testari de fructib. p. ceptis vsq. ad die mortis. de p. s. uitudine et etia si co suctudo eet possent testari de redditib. p. ceptis d. s. a. d. sequenti post morte sua vt refert pau. i. d. c. cu i officiis. Sed ego credo licere q. n. disponit in pios p. s. uel in casibus de q. b. i. sequenti. s. alia consuetudo est irrationalis. ar. c. f. vj. q. j.

2 **¶** Clericus possit de reb. p. d. i. c. do nare aut alio modo disponere. **¶** Pa. vbi. s. q. non nisi in quor. casibus. **¶** P. m. q. n. t. m. d. e. p. d. i. c. s. i. m. o. i.

60
vilitates ecclesie. c. si go. xij. q. ij. et q. v. si ep. q. i. hoc casu possit ee testari Inno. si no testaret heres possit peccare. facit. c. d. multa. et q. d. ibi no. d. p. ten. et l. q. oia. in. ff. de p. e. u. et gl. in l. si no forte. s. si centi. ff. d. p. d. i. d. e. **¶** Sed q. n. h. h. p. s. uerudo f. h. o. et Lau. i. d. c. si ep. s. p. a. n. hoc itelligit de reb. mobilib. et modicis. Et ego addo q. n. dispot pie et roabilr als n. **¶** Terti? q. n. donat intuitu elemosine qua cleric? Et in egritudine pot facere vt i. c. ad hoc. et c. relati. el. ij. d. testa. **¶** Quart? casus q. n. vult remunerare fuitia honesta. ta a p. s. g. uineis q. ab extraneis recepta. d. c. relatum. s. l. z. **¶** Addo q. n. q. n. dat religiosus locis. d. c. relati. et no. p. a. t. i. c. f. z. pau. vbi. s. q. si cleric? vult aliquo respectu istoz quor. vltimoz dare faciat ipse d. i. vult et no relinq. q. no valz d. c. ad h. et no. q. g. e. q. s. accipit alio mo d. reb. ecclesiasticis teneat ad restonem. facit q. no. inno. i. d. c. ad h. et q. d. no. i. c. cu fm de p. b. n. s. melius q. d. no. pa. l. c. vt vnu q. s. q. d. p. c. cle. vide q. d. dico. j. m. i. n. s. t. a. s. l. i. a. s. e. **¶** Clericus possit d. distributoribus quotidianis disponere. **¶** q. p. c. si non habet administratione in ecclesia q. d. i. n. r. pro stipendio personali. vt in. c. vnico de cle. non resi. lib. vi. **¶** Quid de conatone inter vinum sa. 4 **¶** c. a. p. q. valet q. p. s. u. m. i. t. donati in intuitu amicitie. vel s. p. s. u. m. r. e. m. u. n. e. rationis fm. glo. in. c. requisisti. d. te. **¶** S. q. d. d. bonis acquisitis intuitu di g. n. i. t. a. s. clerical. vt puta. p. missis dice d. s. p. p. e. vt refert L. p. in auc. licet t. i. c. d. e. p. i. c. cle. q. pot testari. et placet ho. in. c. q. nos. de testa. et Inno. ibidem q. d. dicit q. si cleric? rone officij aliq. acquisit puta q. sunt capellanus

allegia militum q̄ p̄gnat clerico h̄nt
de q̄b' p̄uilegijs militum d̄i i gl. l. p.
ff. et q. ca. ma. Rō q̄ sūt dī milites
illi ipatoris: s̄ isti dī facit. c. i. cū gl.
de cle. ego. ter. cū gl. i. c. xpianf. rj.
q. i. r̄ s̄luter gl. in c. militare. xxiij. q.
i. r̄ ter. cū gl. i. q. iij. saluator circa me
dū. Et merito dī q̄ p̄uenit clerice
q̄ ignorat iur' nō iputat mil' tū cū
p̄eat vacat armis. l. i. r̄ qd̄ ibi nō. C.
de iur. r̄ fac. agno. s̄ nō sic i clerice cū
h̄eant scie intendē fm q̄ dīci. s̄. Cle
ricus. iij. s̄. iij. r̄ sic de ceteris. vnde p̄
debito p̄uenit nō p̄nt vltraq̄ facit
possunt. nec tenentur cedē bonis. l. mi
les. ff. de re iudi. nisi sit ex delicto cō
tractum: vt. s̄. Cedere bonis.

2. T̄tē terrādō semmerat. xxiij. q̄ re
citāt car. i. cle. i. d. vi. r̄ ho. cle. T̄p̄u
mū q̄ nō p̄uenit corā iudice secu
lari. d. fo. p̄. c. si diligēt. T̄ Sedm
q̄ verterās ē excoīcar'. xviij. q. iij. si
q̄ suadēte. T̄ Tertū q̄ nō tenentur
regulr p̄stare munera seu onera p̄so
nalis v̄l realia. de imu. ec. c. nō min'
vide. j. Immunitas. s̄. xxiij. cū seq.
T̄ Quartū q̄ p̄nt v̄dicare rē p̄el
saz ecclie an traditiōē. l. si. C. de sa
lan. ec. r̄. c. ex lris. de p̄sue. T̄ Quintū
q̄ gaudēt eodē p̄uilegio familie co
rū. xj. q. i. clerici. cl. i. xxiij. di. eos. r̄
v̄t obiq̄ in gl. Intellige quo ad for
v̄t iudicē gl. p̄. T̄ Sextū q̄ faciēt
statuta s̄ clicos sūt excoīcati de imu.
ec. eos. q. li. vi. T̄ Septimū q̄ soluz
clerici p̄nt obtinē b̄nficiū eccliaſtici
de transac. et lris. T̄ Octauū q̄ per
lras s̄ laici ipetrati cū clā gnālī nō
p̄nt p̄ueniri v̄t i gl. c. sedes. d. referi.
T̄ Nonū q̄ nō tenentur dare sp̄ritu
las de vi. r̄ ho. cle. cū ab oi. T̄ Deci
mū q̄ acquirit et sub p̄tate p̄is dīspo
nit. v̄t volūt auc. p̄sbyteros. C. d. epi.

1. cle. T̄ Undecimū q̄ p̄ reb' suis re
cipiendis agē p̄nt sine cōsensu p̄is.
no. arch. i. c. si. de iud. li. vi. T̄ Duo
decimū q̄ p̄ necessitate nō p̄nt distra
hi a p̄e. fm. l. iij. C. de pa. qui si. di.
T̄ Tertūdecimū q̄ seru' sciētē oīo
elicit' liberat a s̄uante dñcia r̄ p̄tā
te. l. iij. di. si seru'. T̄ Quartūdecimū
q̄ p̄nt facē collegiū. ar. c. si. de re. do.
vbi solū nona religio p̄bit. qd̄ lai
cis nō s̄ nisi v̄t dīcā. j. collegiū r̄ de
mole alijs p̄uilegijs. j. Immunitas
T̄ Atz clīc' p̄uilegiat' sup̄ dīcē p̄uilegi
is gaudeat. p̄. q̄ ii. s̄ si dīcē cū v̄gier
d̄fent iō iurā r̄ iustel clicales solū gau
det i duob'. T̄ P̄tio p̄uilegio cano
nis si q̄ suadēte. xviij. q. iij. T̄ Sedo
p̄ aliquo crienō s̄t trahi ad iudiciū
seculare: nec iudicē secular' p̄nt cu
iusticijs exercit' s̄t cū p̄nt p̄ciat' r̄
v̄l p̄sonalr. c. vnico. d. cle. p̄. li. vi.
T̄ Atz clerice p̄ssit v̄t statuti r̄ cō
suetudinib' laicor' ad sūi cōmodum
p̄. pan. in. c. si. de vi. r̄ ho. cle. r̄ facit
ter. in ar. q̄ sic facit ē ter. in. c. ad no
stram de p̄ba. Atz eos nō ligant in
eor' p̄iudiciū. vide gl. in. c. i. ne se.
va. r̄ quod dico. j. statutum. s̄. vij.

Dactio

alia absoluta qua
quis totalr cogit
ad aliqd faciendū corporaliter s̄
eius voluntate: sicut ille q̄ ligatur r̄
h̄mōi de q̄ in. c. p̄sbyteros. l. di. r̄ q̄
uis aliqd faciat ex tali coactōe s̄ dēi
nō peccat. vt p̄i. d. c. r̄ no. gl. i. c. ad
et'. c. v. di. facit. c. qd̄ latenter. r̄ qd̄ ibi
no. de reg. iur. Qd̄ intellige ter' nisi
aīo p̄sentat post. Est r̄ alia coactio q̄
d̄ p̄ditionalr: q̄ q̄ cogit v̄t vni de
duob' eligat de qua i. c. lectores. xxi
ii. di. r̄ in gl. p̄dicta r̄ hec nō excusat i
peccatis. c. sacris. de his q̄ v̄t metu
ue cā si. de q̄ dīcē vt. j. metus. s̄. vi.

1. T̄ Atz coactus suscipiat baptismus
vel ordinē. p̄. gl. i. c. ep̄. lxxij. di. r̄
Jnn. i. c. fraternitas. de here. q̄ si coa
ctio fuit absoluta: nō. sed in coactōe
conditionali suscipit caractere q̄uis
nō gratiā. vt. s̄. baptismus. vi. s̄. vi.
2. T̄ Atz fuita fca deo p̄ coactionē et
placeat. p̄. q̄ non. xxiij. q. v. ad fidē
r̄. xx. q. iij. p̄sens v̄t illa tamen sunt fa
ciēt. s̄ nō ad salutē nisi dispositiue.

3. T̄ Atz matrimoniu tenet' coactō
nem s̄ctum. p̄. per absolutā certum
est q̄ nō: sed per p̄ditionalem r̄ nisi
interueniūt metus qui possit eadē
in s̄stantes de quo dīcē v̄t. j. metus. r̄
matrimoniu. iij. impedimento. vi.

Coadiutor

dari nō pōt
ep̄o r̄ alijs
superiorib' p̄clat sine licētia
p̄p̄nisi in duobus casib'. T̄ Pri
mus q̄n ep̄s vel ali' superior' p̄lat' est
grauat' senio. aut valitudine corporali
ita grauat' q̄ p̄petuo suuz offiij negt
exercere. tūc de p̄silio r̄ assensu capli
sui vel maioris p̄tis vni v̄l duos al
sumē pōt coadiutores. T̄ Sedo q̄n
p̄lati p̄lati eēnt amētes: ita q̄ relit v̄l
nolit nesciāt exp̄mere: tūc capl'm v̄l
due p̄tes vni v̄l duos coadiutores eis
dā p̄nt. vt i. c. vnico. d. cle. eg. li. vi.

1. T̄ Quibus dari d̄z coadiutor. p̄. s̄z
Jnn. i. c. nisi cū p̄idē d̄ renū. q̄ d̄z
dari cuiusq̄ p̄lati qui nō pōt suum
offiij exercere. vij. q. i. quasi per totū.
2. T̄ Atz dilapidat' bōa ecclie sit dād'
p̄. ann. i. c. venerabilis of. dīe. qd̄ sic
3. T̄ Quid s̄t coadiutor. p̄. h̄z liberat
legittimā administratōez excepto q̄
nihil pōt alienare. vt p̄i. d. c. vnico
nec d̄z aliqd de bonis ecclie cui ē ad
iutor: sumē nisi sumpt' moderatof vt
ibidē. vide ad hoc. c. scripsit. vij. q. i.
4. T̄ Sed nungd ep̄i r̄ alijs p̄lati supio

res possint sibi facere cōmissarius in
adiutorium. p̄. qd̄ sic. vt not. docto.
i. d. c. vnico. r̄ differt ille a coadiuto
re. q̄ nō h̄z nisi eam auctoritatē qua
sibi volūt dare secus in coadiutore.
T̄ Qñ expirat offiij coadiutoris. p̄. s̄
qd̄ morte illi' cui dāt' ē coadiutor: vt
no. doct. i. c. gradē sup. ne. pla. li. vj
non meret p̄
nam ab hōie

Cogitatio

cum suis terminis est p̄nta d
p̄. di. i. s̄. cogitatio. in ter. r̄ in glo.
T̄ Atz cogitatio deliberata in malū
mortalis: sit p̄nti mortale. p̄. qd̄ sic.
clie. di. c. hunc r̄ emz. s̄. ponderosus.
etiam si opus non sequatur.

1. T̄ Atz cogitatio mortala sit mortale
p̄nti. p̄. p̄sens i delectatōez alicui
acc' q̄ ex gñe suo sit p̄nti mortale est
mortalē p̄nti s̄z. s̄. ho. i. s̄. di. xxiij.
r̄ sic. ibidē. r̄ aler. s̄a se. in tracta. de
peccato veniali r̄ in h̄ cōiter p̄cordat
doct. Delectari aut cū cōsensu solū de
cogitatio. q̄ hoc p̄uenit ex ielmatōe
affect' in ipsaz cogitationē q̄ quidez
fm senō ē mortale p̄nti sed q̄nq̄ re
niale. vt cum q̄s munit' cogitat de ea
q̄nq̄ nullū. vt cū q̄s vult cogitat. pu
ta q̄ vult p̄dicare v̄l disputare. iō cō
sensu i talē delectationē n̄ erit mor
tale s̄z tho. p̄ma se. q. lxxij. ar. viij.
s̄z solū. q̄n delectat' de fornicatōe co
gitata. r̄ p̄sentit i talē delectationem
fm p̄nti Tho. vbi. s̄. Si dō cogita
tiō i morose nō adest p̄sens i dele
ctationē cogitatiois acc' p̄bittū tunc
s̄z. s̄. ho. vbi. s̄. distiguēdū ē q̄ aut
iminet p̄culi casus i peccatū morta
le. r̄ tūc si aduertit p̄culi qd̄ sibi im
net. r̄ nō repellit. s̄z patit in h̄mōi co
gitatiōib' occupari. tūc fm magfos
peccat mortali. si dō non aduertit p̄
culū delectatiōis nec repellit. non pe
ccat

cat mortali. Et hoc magis in hiis pla-
cet. et tunc. Quia aliqui dicunt non esse
mortale etiam in hiis aduersis periculis di-
mo non presentat in delectatione. Sicut qui
non imminet periculi casus non est mortale
periculi si non repellit in periculis. Col-
lige ergo sic qui quod habet cogitationes in
delectat. quod aut delectatio est de eo quod
non est periculi vel saltem mortale. et sic qui
cuius in ea presentat non peccat mortali-
ter in vi. vbi. s. puta mulier vidua co-
gitat de actu coniugali quem habuit cum ma-
rito. et delectat in ipsa delectatione cogita-
tione ut presentat non ut presentat peccat
mortali. nisi imminet sibi periculi casus.
puta pollutionis et huiusmodi quod tunc si
aduerit peccat mortali non repellendo
Si vero est de eo quod est mortale ex genere
suo ut fornicari et occidere homines propter
delectat et huiusmodi. et tunc aut per ipsam delecta-
tione et opus presumptio si facultas ad-
est et sic est mortale periculi. Aut per de-
lectatio. si displicet opus presumptio. et
sicut est mortale periculi. aut neutrum per
tunc si imminet periculi et aduerit si non
repellit est mortale periculi et tuncore via. Si
autem non imminet periculi: aut si aduerit
sic erit veniale si non repellit. Si autem
statim repellit sic nullum est periculi. Si autem
delectatio solus est in cogitatione non in re
cogitationis puta delectat de aliquo cogita-
tione quod est pulchra adinvenio et huiusmodi
et tunc si est per bonum finem. puta per delecta-
tione tale periculi vel disputat. sic est merito
veniale. si autem non est per finem bonum: sed propter
necesse sic erit periculi veniale: nisi ut
imminet periculi. quod tunc ut deum est
peccaret mortali qui aduerit non re-
pellendo. Et de hoc etiam vide. j. Sen-
tentialias quando est peccatum. vel non.

Ognatio est triplex car-
nalis legalis
et spiritualis. de quibus vide. j.

Obstruendum. l. iij. Impedimento.
vi. ij. vij. x. vij. x. xv.

Collegium

Collegium dicitur vel quod
simul cohabitatur dicitur et per gl.
l. i. l. i. ff. de iur. iur. vni. et de ecclesiasti-
ca si maior pars equalis est clericorum
magis dignum trahit minus dignum. et quod
in dubijs de pre. ec. v. l. al. q. maior
ff. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi.
Et licet faciat collegium. ff. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi.
l. c. dilecta de excel. p. l. alij alij dicunt
quod hoc est cuiusque professionis. ut gra-
matici vel negotiatores et huiusmodi presentat
sibi presentat presentat presentat presentat
collegium faciat. per ea honesta. puta ad
destitutionem iusticie sue: vel ne i officijs
suis fiat fraus et multo magis si faciat
de pietate vel religionis. et per licet talia
collegia per. C. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi.
ff. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi. l. i. ff. de coll. illi.
et per. C. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi. l. i. ff. de coll. illi.
vbi alij prohibendo preedictum vbi alia col-
legia. et ibi est de quod senatusconsulto illi
cui arcetur ergo licet preedictum. et illi
cui est quod sit per malo aliquo. et destru-
endum est. l. vlt. ff. de coll. illi. de bar. c.
l. i. ff. de coll. illi. q. de iure cōi colle-
gia que sunt ea religionis sunt permissa. l. i.
in pn. ff. de iur. iur. vni. facit quod non.
Jo. in. c. delecta. de excel. p. et Jo. in. c.
delecta. l. c. inter dilectos de dona. et quod
non. per. de pulio. i. tractatu. de canonica
portione episcopi. c. iij. Quod non. quod
cit pro istis disciplinatis. et huiusmodi co-
tra quos clamant aliqui inquisitores.
Et quot homines faciunt collegium. ff. de
tres requiruntur vel. l. n. c. rati. ff. de v.
fig. s. r. hoc est faciunt plebem vel populum
ij. q. iij. s. byter. i. r. ij. r. q. iij. vno.
et. vel. xv. faciunt turbam. vel. c. iij. ff.

de vi. to. rap. l. i. per la. ij. s. sicut. r.
ones faciunt gregem. ff. de abige. l. ones
vni. vel duo non faciunt familiam. ff. de
v. sig. l. de testario. i. si vide gl. i. c. i. r.
q. i. sed per. de v. huiusmodi in domo
et filios non habeat. non enim persona solus
demonstramus. s. et ius dicit. l. pnun-
ciatio in. s. pater. ff. de ver. sig.
3. Et de heredes collegii deant huius
parte sua bonorum collegii. ff. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi.
vbi. s. q. sic de his que in eo presentat
si de collegio et sic loquitur. l. i. s. si. ff.
de colle. illi. facit per h. l. ij. s. viap. ff.
ne quod in lo. pub. de cle. pn. q. a te.
vbi nol. de hoc. vi. q. vi. de lapsis.
Sed de alijs que donatur vel legatur
vniuersitati non debet presentat. facit. l. i.
ent. s. i. q. d. ff. de iur. iur. vni. c. i.
alijs. no. i. gl. d. s. si. q. per. c. i. inno.
4. Et collegium differat a societate
ff. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi. l. i. ff. de coll. illi.
cuiusque vni. vbi de quod socij alij. p.
fessionis presentat facit collegium. ergo socie-
tas non est collegium. Et collegium residet
per vno. ff. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi. l. i. ff. de coll. illi.
Societas morte vni. socij soluit. ff.
per sol. adeo morte socij finitur socie-
tas. ut nec ab initio pacisci possumus.
vbi ha. succedat societati. de iur. iur. vni. l. i.
5. Et collegium possit sibi facit vni
rectore sub quo possint omnes de colle-
gio presentat. ff. de iur. iur. vni. l. i. ff. de coll. illi. l. i. ff. de coll. illi.
in. om. in. r. nec ei obedire ut vbi.
6. Et destructo collegio extingua-
tur oia privilegia et. ff. de pan. i. c. ij. de
po. pla. q. sic si est ecclesiasticum et de
struat per superiorem. Si vero est secula-
re sunt opti. s. verior. fm. c. i. q. du-
rat apud civitatem vel locum si ipsi civi-
tati erat concessa sic est ecclesiasticis iuribus
apud ecclesiam vide. h. s. Limitat. s. i.
7. Et collegium vel vniuersitas perat
ratione in legem sicut minor. ff. de alijs

dictis q. sic. Sed in tene ter in colle-
gio pio sic sunt hospitalia et huiusmodi ff.
Jo. an. l. c. ij. de resti. in it. li. vi. ar. c.
requisiti. de test. s. pan. i. c. i. de rest. i.
inte. q. hoc sequit. allegat. l. oia. C. de
epil. et cle. q. dicit oia privilegia per
sa ecclesijs extendi ad hospitalia et pia
loca. vide de hoc. s. Limitat. s. iij.
8. Quod collegium sit disponere super re per
uati. et quot debet presentat presentat ali-
quod facit vide. j. Statutum. s. xi. r. ij. et r.
ij. et j. electo. s. vi. r. q. i. singuli presentat
et testes per collegio vi. j. testis. s. r.
Collusio est aliquem cum suo
aduersario pecu-
nia mediate vel gra pacifice ut
per se i ea vel iudicio presentat presentat de
collu. c. i. et se. Et licet collusio est
aduersario. vide. s. accusatio. s. ij.
quo efficit q.
Colonus ff. de pa. i. c. i. in de
can. d. inu. ec. q. i. q. i. r. r.
antes tunc obligat et scripti solo stat
azo vult q. et regatur presentat. sec.
si non tunc obligatus ut i colonis nfe
tunc i q. nulla aq. r. s. r. ar. l. po.
presentat presentat. s. i. ff. q. ad. ser. am. et
no. ff. de ho. i. si. s. nati ex i. bo. et r. q. q.
da dicunt a scriptis q. s. p. scriptura
solo vel terre aut glebe sit ascripti. q. da
dicunt censiti. et eodem modo censiti
sic ascriptis differunt q. isti si obli-
gati ad terra vel gleba et huiusmodi presentat. c. e.
siti vero censu censu solent presentat annuat. l. ij.
C. i. q. ca. col. c. de. ac. po. li. r. i. Qui
da dicunt presentat presentat. Q. i. emi tpe famul
presentat presentat reddidit ex publ. co. et i. q.
ribaldos q. se simulabatur inualidos. p. de
bat si erat libere presentat presentat colo-
nam si servit presentat presentat. C. de
medi. vbi. l. vnica. et ff. de bar. ibi. l. i. q.
reddidit non presentat presentat presentat presentat
na l. d. i. nec ob. i. auc. d. q. d. s. i. s. i. s. i.

q: loq: qñ pdif a publica psona. q: tuc in publico op? datur. fuit vñ fuis dñs. r. l. vnica pdicta loq: qñ a p uata psona pdant. Quidā fūt ingli ni ftrict. vt fūt q fūdo tenent tñ i sub urbio pñt comorari. r. differūt a co lonio q tenet ibitare i fūdo. Inglini large fūt q domū nřaz ibitat ad cer tū tps soluēdo certū qd. vt i. c. pp de loca. Quidā dñr originarij vt fūt na ti ex colonis: huc i poffeffioe: hinc ali bi vt i. l. cū fatio pño. R. C. de agri. cēfi. r. colo. li. xi. r. hoc rez li mīf erat colōa als fec? facit. l. fi. C. d agri. cē. r. co. Quidā fūt colōi fimplices q fū certa mercede pñta colēda accipiūt annuat. r. hī oēs agricole noīe aliqñ comprehendunt. vnde agricola qua li agrum colens.

1. **Comodatus** colon? q terrā collēdā acce pit ad tertiū vñ qñā pñt vñ alij redi tū pñt dūducē lemē. vñ expēfas als R. Jnn. i. c. ma. el. ij. d. dēci. q nō de iure nūl p spāle pñt aliud fiat. Et si pactū non fūt. confuetudo dñ attendi li est q si. nō est stabim? iuri.

Comenda quō pñt hē ri. de bñficio eccliaftico vñ. s. bñficiū. s. r. r. vñ.

Commissio fca per pa pñt alij ex pñffio noīe dignitat faciendo mētionē q residet i alio loco fac vt talis pñt cognoscē i loco residētie fñm Jo. an. in. c. exhibita re re. pñm. Vbi vñ nō fūt mētio de residētia tñc cōmissio est fca i loco dignitat ex pñ se. nec ē illā diocelis poterit cogno scere de illa cā. c. fctum. s. in nul lo. de refcrip. lib. vi. r. quod ibi not. 1. **Commissio** fca in genere dñt pensando restringatur ad mediocri tatē dic vt. s. Clericus pño. s. vltio.

Comodatum est ali cui? rei ad aliqñ spāles vñz grātuita facta concessio fñm glo. in. c. vnico. d. como. Et p declaratione pñfcripte diffinitionis multa sunt querenda. **Comodatus** pñst solū i reb? mobilib? R. gl. pdicta q nō. s. ē in rebus immobilibus. s. i. r. in corpali b? puta feruitute habitadi. ff. como. l. i. vbi tñ. dicit pñtē comodari rez mobilē r. ēt solū r. et i habitationez. **Comodatus** pñst in reb? quēfū plūmū z tur. R. q nō nūl cū pcedunt ad pō pā vt dñor appeat. ff. c. ti. l. iij. s. vltio. r. l. seq. Et iō pñt vñtū alij? ret **Comodatus** comodari pñt ref ad certū z vñz. R. q nō q tñc pñtū ēēt. r. i hoc differt q pñtū ad certū vñz est quo ad tps duratiōis puta p le r heredit? iuis. ff. de pñ. l. cū pñario. comodatus vñ ad certū vñz. q. r. h. z tps racinū vñ expñm aī qd nō pōt reuocari. Et dico tacinū puta como dāui tibi libz ad trāfcribēdū h. z tps i quo pñt comode trāfcribi. ff. co mo. l. iij. s. vlt. r. l. iij. r. l. fi. vt certo. s. interdū r. l. vlt. s. ino. i. d. c. vnico **Comodatus** pñt reuocari comodatus aī vñtū expletū. R. q nō. d. c. vnico. r. l. i comodatus. s. ficut. ff. c. ti. pñtū vñ vñ pñt reuocari. q nō ē ad certū vñz. ff. d. pñ. l. iij. s. l. r. d. pñ. c. vlt. r. si reuocat aī tps tenet de dñno co modatario. l. i. reb? ff. como. l. i. mī to tñ hī pñcia rez. nūl comodatus fñt erat pñffurus dñnū nūl reuocasset. r. comodataris als etiā pñdere non potuiffet. q pñt ex re mea dñno mī hī cōfūlere nec comodataris potest dici deceptus. ex quo alias etiā fñt pñuiderē non potuiffet. **Comodatus** qd si comodatus? nō potuiffet si

ne spā sua re comodatus? vñ. i. tps pñtū tacite vel expñse. nūq dñno dñno pñtū vñ alio tps. R. bar. l. l. i. cōmo dato. s. fñt. ff. cōmo. r. leg. pa. i. d. c. vnico. q nō. q cū dñno certet de dñno vitado. r. tps de lucro caprado. d. z ca sus pñt comodataris iputari fac. l. si vñno ano. s. itē cūz qdam. ff. loca. **Comodatus** re comodatus? vñtū tñtē ad alij vñz teneat. R. q sic ad reffones d. l. fi vt certo. s. s. in terdū. imo comūit furtū r. peccauit pñtactado re alienā inuito dñno r. ali qñ pñtē esse mortale puta qñ ē res magni pñdoris r. dñni vel ex itentōe qñ ēt faceret magno dñno ficut de furto dñ. s. furtū. s. r. r. r. Si vñ cre dit pñbilitē dñm pñffurū non cō mūit furtū. Si vñ dubitat fñt cōmū tit furtū. l. q vas. s. r. r. r. de fur. itē qñ non credit pñbilit. s. placuit. in fi. de oblig. q ex delict. naf. in glo. **Comodatus** comodatus vñtū vñtūa vel equū teneat de dñno pñmū. R. q sic fñm gl. r. doct. in. d. c. vnico. si se ēier hoc facit. nec reuelauerit comodatus rio. sec? si ignorabat vicinū. ff. cōmo. l. in reb? s. pñtū. r. s. itē q sciens r. l. pñ. fecus in locato. Et sic pñt qua re dictum est ad aliqñ spāles vñz. **Comodatus** comodatus pñtū fñtē nēre merces. R. gl. i. d. c. vnico. qd nō. q si fñtē nēre merces trāst in locatū vel in pñtū inotatū. in fi. man. s. vltio. Expterea dñt in diffinitōe grātuito in comodatus. R. gl. pdicta qd nō q is qui comodatus retinet dñm r. pñffionē. ff. cōmo. l. rei comodate **Comodatus** si res comodatus perit cui? piculo pñt. R. qd dñno pñtū nūl cō modatus? fuerit in culpa. d. c. vnico **Comodatus** teneat comodatus? dñt cūl

pa. R. q si comodatus fñt grā receptē tio nū tenet ēt de leuiffima. d. c. vñt co r. d. l. in reb? r. d. l. fi vt certo. s. comodatus. Si vñ fñt grā comodang tñt. vt puta comodatus tibi localia vt ornatio. tenires ad me sic tenet solū dñtolo. d. s. interdū. r. l. si meica. c. ti. r. ff. de ac. r. ob. l. i. s. is quoq. Si dñt fñt grā vñtū pñtū vt puta. vt cōis amī cus iultaretur comodatus tibi vasa r hñmō: tñc tenet de dñlo r. lata culpa r leuiffima. gl. i. d. s. interdū. r. d. l. i reb? r. nō. fñm pan. i. d. c. vnico. q h nō ē spāle i comodatus. s. ē gñale i oib? pñtū. vt i. l. s. r. r. qd ibi notat. ff. de re. iur. Gallit pñario vñtū nō tenetur nūl de dñlo: qñs fiat grā receptiōis tñt. R. dñtū fñtū reddidit q pñtū pñtū reuocari. sed comodatus nō ē iō magis grātuit comodatus? facit. l. qñtū. s. illud. ff. de pñ. r. d. l. i. pñt? Gallit ēt fñm. qd dñtū. l. locatio. s. r. r. Quid aī fñt culpa leuiffima? ma. r. lata r qñ q tenet dñtolo teneat ēt de lata culpa vide. i. c. lpa pñtū. **Comodatus** comodatus? teneat de dñtē rioratiōe rei. R. qd nō. si i ea re vñtū ē quā accepit r sine fñt cūpa dñtū or ē fca. vt. ff. cōmo. l. eū q rē i pñ. r. l. fi. r. q dñtū i. l. hñtū vñtū. ff. c. u. vbi ter. pñtū pñtū res dñtū nō reddita quādo dñtū: facta reddimr. Intel lige ex culpa fñtū dicta. l. cū qui rem. **Comodatus** comodatus? pñtū repere r ipēfas quas fecit i re comodatus. R. qd nō. illa q nūl rōe fñt. vt puta et barior r hñmō: fñtū fñt. vt puta ipē fas valindimr: vñtū fuge r hñmō. vt l. in rebus. ff. como. s. pñtū. **Comodatus** comodatus? teneat de casu r fortuito. R. qd nūl pñtū fñt mora fñtē nērit. d. c. vnico. r. d. l. i reb? r. C. como. l. i. ff. d. ac. r. ob. l. i. s. is vñtū

17 **¶** Quis pōt cōmodar. R. f3 **¶** Do.
ti. cōmodati q̄ ille q̄ pōt cōtrahere.

Et p̄fatio indirecta h̄eat locus 2
vbi n̄ h̄z locū directa. R. pa. i. d. c. 60
na fidel̄ q̄ sic puta res tuas ēit ad me
potero

Communicare vide
charistia. iij. per totum.

Omnimutare vid. 7. p. mutatio
Onceffum intelligit d. iure cōt. q.
 nō est phibitū arg. xxx. q. iij. g.
 spūales x. vij. q. i. sūt nō nulli. v. d.
 ad e. ff. e. q. ca. mal. nec nō. s. qd
 eis. ff. de pecu. l. mur. s. i. ff. d. testi. l.
 i. de trās. p. iter copalia. ff. d. coll.
 illi. l. Solm gl. i. d. c. iter copalia.
 q. pma iura loquūt i spōnibz affir
 matius ⁊ nō phibitūis sic fa. Exē
 plum pcedit q. dñat mīnionūz ergo
 sem p. culibet. Exēpluz in phi
 bitis. homicidū phibetur ergo sem
 per nisi vbi inuenitur conceffum.
Concedit aliqd alicui tribus mōis i.
 fm pau. iiii. c. lup de do. post bi. re.
Primo in donatiōe vel hēditate
 vt possit libere disponere sic de re p
 pta. ¶ Secō in feudo. vt vult dñi
 iū transeat iysallū. ⁊ directū rema
 neat penes dñm de quo de feu. c. ii.
Tertio donec vixerit q. recipit. ⁊
 vñ casu pcessus vifruerit ⁊ tal.
 pōr ius suū alteri pcedere i vita sua.
Quāto pcessus pōt necessitate exten
 datur vltra necessitate. R. pa. i. c. de
 q. de vi. ⁊ ho. cl. q. nō nisi gñtus ne
 cessitas expōtulat. Et sic cā lūnata
 limitari pduct effectū arg. d. c. de
 qui in verbo gñtum ad hoc spectat.
Quāto pcedēs cōcedat necessario
 oīa q. sequuntur ex illo. R. q. sic. viij.
 di. quo iure. ⁊ de offi. deleg. cum su
 per de dolo ⁊ contuma. cum dilecti.
Quāto pcessio pncipali pcedat ⁊ ac
 cessoriū. R. q. sic. q. cōmissa cā com
 mūtatur ea que ad cām spectant. de
 offi. deleg. preterea in ter. ⁊ in glo.
Quāto pcessum de gñā spālī de
 beat trahi ad alijs in exēplum. R. q.
 nō de pūil. sane. vbi de hoc.

Conciliū

Incubinatus

fic. i. qd dico de concubinario. idē dic
de pcuria. fac ad h. xxiij. di. audite
¶ Etz sacerdos concubinari? sit suspē
sus. R. pa. in. c. viij. co. cle. i. mu. q.
quo ad deū z se nulli dubiū cū sit in
mortalī pctō. z iō peccat mortalr ce
lebrādō de quo dic. vt. s. clerici? viij.
s. iij. n̄ h̄st oculi? nō efficit irregu
laris celebrādō vt no. Inno. i. c. si ce
lebrat de cle. et. mi. Si vō est in aīe
sus. ita q nulla possit interguersatō
celari. tūc suspēsus ē ab offō. p. x. x.
ij. di. c. pter. n̄ h̄z nō est differtia in
ter interdicim? z suspēdimus. qz nō
refert qd de equipolentibus fiat. c. h̄
ex quadā. de testi. l. nō possunt. ff. de
legi. i. hoc est claz. xxiij. di. s. verus.
Et iō si celebrat est irregularis. c. i. d̄
re iud. li. vi. z ē suspēsus a bñficio
vt in. d. c. pter cū glo. Secus si nō
h̄z talem opis euidētiā. Multū tñ
hoc. volunt q regatur mōitio. alr
non su suspēsus ipso scō. nec incur
rat irregularitatē. Sed pmiū ver?
Et id qd de sacerdotē dicit de cle.
rico in minorib? Aut quociqz alio
inferiori a sacerdotē vno. arch. i. s.
hec de mal. xxiij. di. Et s̄ltter sunt ir
regulares si exerceat actū cuiuscunqz
ordinis. z solus papa dispēsat. c. i. s̄
re iud. li. vi. r. c. de sen. et. li. vi. Et
idē dic de quociqz pctō mortalī. s̄c
de fornicatōe vt. s. clerici? viij. s. iij.
¶ Etz peccat mortalr audies missā
sacerdotis concubinari? vel recipies
sacra. dic vt. s. clericus. viij. s. ij.
¶ Quis dī concubinari? m̄a s̄sus
vt incurat ipso iure p̄sata penas su
spensiois. R. pa. in. d. c. infra. q
tūc qū fornicatō ē ita notoria q nul
lā h̄z dubitatōē. vtpota qū publi
cā h̄z pcuriā sicut vōrē z nutriti si
lios ita q nō auderet differtia aut ne

Discussionis

saluarent dicit. Memine? p^{er}uicac^{is} ne
q^{ue} calumnia faciet. facit q^{ui} sit pec
catus mortale. xxiij. q^{ui}. militare i. fi.
¶ Et sit restituendū de necessitate p^{er}
p^{er}uicacionem acceptū. q^{ui} sic nisi si
datur ob malū faciendū. q^{ui} tūc cū talē
dāo non repetat pp^{er} turpitudinem
suā si restitui d^{ebet} dabit paup^{er}ib^{us}. q^{ui}
cū illo non recipiat erit re p^{er}sisio. v. p^{er}
tebit. i. R^{espon}sio. i. in q^{ui}. m^{er}it^o. s^{ed} datur p^{er}
p^{er}uicacionē alio v^{el} faciat q^{ui} tenebat ne
cessario est restituendū illi q^{ui} dedit. v^{el}
est hereditibus aut si ignorant paup^{er}
bus. q^{ui} in p^{er}icia nō valet tal^{is} donatō.
ar. l. i. s. q^{ui} honorāde. ff. quarū re. ac.
i. d^{ebet} fac. c. sane. xiiij. q^{ui}. v. c. l. i. ff. q^{ui}
me. cā. c. t^{er} v^{el} i. h^{ic} q^{ui} h^{ab}et sp^{er}idē
publicat^{is} talia officia admittēt al^{is}
nō credōb^{us} necessitate teneant recipi
ēdo debitas sp^{er}oulas nisi iⁿ eā quo
grat^{is} eēt obligatus offi^{ci}ū administrā
re reputa paup^{er} i. h^{ic} m^{er}it^o fac. d. c. m^{er}
litare cū gl. sua. vide. i. iⁿder. s. viij.

Ondemnatus ad
mortem vel mutilationē mēbris an
possit fugere. vide. j. Fugere. Sal.

Onditio triplex.
ne status ponce. vt cum quis libe
re: vel seruili conditionis dñ de ser. nō
oz. c. vltimo. rrrij. q. iij. libri. r. s. ita.
Colonus. ¶ Secunda est in reb⁹ que
libere vel seruili condico. dicuntur. ff.
c. de ferni. per tonz. ¶ Tertia di
citur conductio. pmiffionis vel alteri⁹
contractus. Et hec differt maxime a
modo ⁊ a causa.

Quomodo conditio cōcipit. R. 1
q. per si. modus put. cā. vero per q.
Quid est cōditio tertio modo di- 2
cta. R. est futurus euent⁹ in quē acc⁹
suspendit f. 3. Bar. i. l. i. in l. col. ff. §.

econdi. et temo. et Jo. an. et car. i. c. de
rum de condi. appo. unde ante euen
tum conditionis nihil est. l. i. c. de co
di. infer. et l. cedere diez. ff. de v. sig.
3 **¶** Modus autem est exhortatio sine in
uitatio ad remunerationem quadam: si
ue implementi loco eius quod est sciri
et ideo non suspedit sed clarificat: vñ. p
missus sub modo potest peti de pñti pñti
ta cautio de modo observando. l. q. hñdi
uicta. l. q. diebus. §. termini. ff. de
pñti. et de. et q. no. i. c. et de pñti. ap.
4 **¶** Causa vero de preterito vel pñti ē
sumpta ratio dispositionis vel motus
5 **¶** Demonstratio est ex preterito vel pñti
fenti aliquo accidenti vel qualitate rei
que gerit certificatio vel liquidatio.
6 **¶** Et conditio comprehendat aliquam
modum. Et quod conditio sumit primo la
tissime. et tunc preprehendit etiam modum
ut in. c. ij. et c. et de pñti. ap. **¶** Se
cundo late: et tunc preprehendit conditioes
que et sunt de futuro vel pñti: et pñti
non sunt conditioes: quia non suspēdunt ac
tum cum in re nō sint certe. l. cum ad
pñti. ff. si cert. pe. **¶** Tercio. pñti. et tunc
est quod pñti in futurum enēti sine ier
timido sit respectu rei sine die et aliq
tā glo. in. l. in oibus. ff. de regu. iur.
ter. est in. l. quodcumque. §. i. ff. de v. ob.
7 **¶** De conditione in matrimonio: aut
in religione vide. §. matrimonium. iij.
impedimento. iij. et religiosus. §. iij.
§. pñti. dona. vide. §. doatio. i. §. et vñ.
8 **¶** Conditio possidētis potior ē vñ
est par ea turpitudine. ff. de pñti. ob
tur. cam. l. si ob turpem. §. porro.
9 **¶** Et pñti tacita faciat pñti pñti
tionalē. §. pñti. no. facit. l. pñti. de. ff.
de pñti. et temo. de quo dic. vt. §. ma
trimonium. iij. impedimento. iij. §. i.
10 **¶** Et pñti que oīno est extituta

suspendat vide. §. matrimonium. iij.
impedimento. iij. in prin.
¶ Et pñti viciat aliquam pñti an vñ
ciet. §. vt colligit i. et de pñti. ap. per
doc. et p. legistas §. pñti. et de. et alijs lo
cis quod aut pñti ē pñti et subaz de
et sic viciat pñti: et nō viciat vt i. c. hñ.
§. pñti. ap. facit. l. cū hñ. §. si pñti. ff. de
trās. et id de de substantia actus sine quo
nō potest stare actus. et q. nō de de sub
stantia actus sine quo potest stare. vt cōi
no. doc. in. d. c. hñ. facit q. no. bar. i. l.
i. ff. de lib. et po. et q. no. in. l. i. in prin.
ff. de verb. ob. **¶** Et hoc verū pñti si
apponat a principio pñti. **¶** Secus si post
pñti quod pñti nō potest dissolui volūta
te partium in matrimonium. c. dixit. xxxij.
q. iij. et c. ex lris de viroz. et totum
et hñdi. facit. l. p. seruū. §. denique. ff.
de vñ. et hñdi. **¶** Secus vt si p am
bas ptes apponat. et de alijs vide. §.
in matrimonium. iij. impedimento. iij. **¶** Et nō
est substantia pñti: §. est aut impossi
bilis aut turpis: et sic viciat et reicit.
et nō intrat in pñti spūalibus: puta
matrimonio. et voto et hñdi. vt not.
in. d. c. si. In pñti aut ipalibz regu
lariter viciat vt no. in gl. in. d. c. si. p
tura in ea allegata. **¶** Et hoc iter in pñti
bus q. sunt inter viros. In pñti
vō q. sunt in vltia volūte sic distin
guo aut pñti impossibilis addicit in p
sonā onerari. vt puta testō: iubz quod
heres suus digito tēgat celū et si non
tetigerit det centū dyño. et sic nō va
let legatū de centū factū dyño. q. pñti
tio viciat in. l. de lega. §. si. no. gl. in
l. vnica. C. de his q. p. no. et ibi tū cū
hac diffictōe. **¶** Et impossibilis pñti ad
dicat in pñti onerari. i. et cū sit le
gatū vel et q. hñdi in. l. i. et q. sub cō
ditione impossibili alicui sit legatū: vel
aliquo instūit hñdi. puta si tū celus

digito tetigerit heres esto: vel habeto
centū et isto casu fauore vltie volūtas
reicit pñti. et valet instō et legatū.
in. l. de her. insti. §. impossibilis: et cōi
ter doc. in. d. §. si. bar. i. l. i. ff. de cō
di. insti. tū §. predicta distinctionē de
q. ibi vide: §. par ad nos. et no. q. cō
ditio turpis aut impossibilis quo ad
hoc equipetur. vt in. d. c. si. no. aut
conditio nō est nec turpis nec impossi
bilis: nec pñti substantia actus: et sic vi
ciat. vt no. in. c. de illis de cōdi. ap.

¶ **Inductor** quis dicat
cario. in. pñti. Et quō est excoi
catus qui ante tpo cōductionis pdu
cit domū bononie alicui doctoz vel
scholaris sine pñti ipsius iniqui
ti. vide. §. excoicatio. vij. casu. iij.

¶ **Confessio** delicti an sit fa
cienda ad iter
rogationē iudicis. §. pan. i. c.
sup. de pñti. aut pñti a iudice p in
quisitionē ex mero offiō iudicis: et tūc
si factū est notoriū. vel infamia flagrat
vel qñ semiplene pñti ē: et sic rñdē
tenet veritatē sub pñti moral pñti
Tho. fa. §. q. lxx. ar. i. ter. no. i. c. cū
dilecti de accu. et hoc vt qñ nō agat
ad aliaz penā qñ spūalē. Et vñ scñ
nō est notoriū: nec flagrat infamia.
tūc nō tenet rñdere. ar. c. qualr et qñ.
el. j. de accu. et si intrasset dicē verita
tē fm lñ. de gan. in pñti quol. q.
xxxij. nec est obediendū in hoc plato
qñ caritatē. **¶** De culta enī publican
da nō sunt §. soli deo oblinquēda. vi.
q. i. l. omnia. et c. oues. et c. et merito
aut pñti a iudice ad instātiā pñti
et si necessario si ē rñdēdū: nisi id te
quo qñ sit famolus et ipediatur ordi
executionē: seu hñdi rñdēdū de q.
nec tenet iponēda pena tñal. §. dicit

ne mendacium. §. q. non sed vñtur
alijs verbis duplicibus et simulatis
arg. xxij. q. v. §. et hñ.
¶ Et confessio iudicialis pñti i
confictū. §. fm pan. in. c. et pñti. de
pñti. q. si sit maior. xxv. an. et tū spō
te: et ex certa scia: et expñsa cā: et coras
suo iudice. et pñti: et nō sit cōtra
naturā: nec contra iurā: et fiat de re li
tigiosa: et nō sit contra libertatem alis
nō pñti. vide diffuse in. d. c. et
parte. q. potius est fori contentiosi.
¶ Et pñti ex iudiciali pñti i
abñtiā pñti. §. pa. i. c. si cautio de fi.
instr. q. qñ pñti sit pñti pñti
to tibi pñti q. dabo abñti cñti. et tūc
obligat nāli: et de iure ciuili. sec. si di
ceret pñti tali abñti cñti: q. tūc
nō obligat ē naturalr: q. nō est cū
acquirat obligatio. Ita no. gl. et doc.
in. l. stipulatio. §. si q. insulas. ff. de
v. ob. et l. i. ff. de pac. et i. c. si tibi ab
fenti. de pñti. li. vi. Gallit hoc qñ di
cit tutor pupilli: curator furiosus ac
tor vñtiuritatē q. pñti: et pupillo
furioso vñtiuritatē q. obligat. l.
cū q. §. iij. cū tribz. ff. de pñti. pec.
¶ Et qñ tenet confiteri positionē
in qua qñ pñti. et cū soluz. et hñ.
beat aut cū absolute pñti q. et tñt
sub pñti. §. fm Bar. in. l. i. §. si
stipulā. ff. de verb. ob. et in. l. si q.
ducēta. ff. de reb. dub. **¶** Et quod po
nit in positionibz seu libello ē falsus
rōne qualitatē. et sic potest negari in to
tū: q. vñ aliud factū. et sic itelligi. gl.
i. c. hñ. de pñti. li. vi. et i. c. de test. co.
li. vt puta q. de reo sub pñti pñti
absolute aut dixit. q. comēdi hodie
et fuit heri et hñdi. Rōq. si cōfiteret
sic. **¶** De hoc: §. sub conditōe actor: pos
set accipere partē cōfessionis. p. l. q.
tenet cū et reus pñti pñti q. tenet

4. **U**ltz requirat ad p[re]fessionē q[ue] fiat
 genu flexo capite discipulo et h[um]iōi.
 R. q[ue] n[on] nisi de tono et equo. p[ri]ncipa
 liter enī h[um]ilitatē cordis regit de
 xiiij. q. v. si qd q[ui]s ac[er] h[um]iles cor
 poris ip[s]as inducat et i p[er]is meremur
 5. **U**ltz p[re]fessio p[er] g[ra]m vana: vel
 alia malā finē peccet mortali. R. q[ue]
 sic. q[ue] p[er]tinet finē facit. facit ad hoc
 q[ue] dico. j. honor. s. vij. imo nec sac[er]d[is]
 suscipit q[ue] p[er] essentialis h[um]i[us] facit q[ue]
 p[er]fuit in actu suscipiē[ti] ē ac[er] iterior
 Enī sine eo non est sicut in eo p[er]heret
 m[er]itum in quo p[er]hēdo nō tēderet
 nisi i carnalē copulā ad t[em]p[us]. Tenet
 enī q[ue] p[er]fiteri p[ec]cā sua: vt deo satisfā
 ciat quē offendit et ecclesie: vt de su
 o p[ec]cā tenā cōsequat. Alia autē in
 tentiōe p[re]fessio facta nō v[er]o tenet et
 iterare: nisi in casu vt. j. d[ic]t[ur]. s. xiiij.
 6. **U**ltz p[re]fessio p[ec]cā qd nō fecit
 cet mortali. R. q[ue] sic. tū q[ue] p[re]fessio nō
 manifestat. tū q[ue] m[er]itū. xiiij. q. ii. cu[m]
 h[um]ilitatē. L[imit]o istud v[er]o q[ue] p[re]fessio
 dicitur q[ue] nō fecit. Itē q[ue] p[ec]cā qd cō
 fiteat ēēt mortale si fecit. et sic itelli
 ge. R. i. iij. di. xij. et dir. ii. s. p[er] et re.
 et illud Bre. qd h[ic] di. v. ad et in fi.
 bonaz m[er]itū ē culpā cognoscē[ti] bi
 culpa nō est. itelligit p[er] fornicare v[er]
 i g[ra]t[ia] se p[ec]cātes cōfite[ti]o s[ed] nō i sp[iritu].
 7. **U**ltz o[mn]e mendaciū dicit i p[re]fessio
 ne sit p[ec]cā mortale. R. q[ue] nō: s[ed] solū
 illud qd ē p[er]nitentiā puta s[ed] famā suā
 vel alteri aut s[ed] id qd necessario h[ic]
 p[er]fiteri. vñ si taceret vel negaret aliqd
 mortale qd fecit et de quo nō ē l[im]ite
 confessio peccaret mortali: nisi forte
 timeret p[ro]babili[ter] de reuelatōe cōfessio
 nis v[er]o q[ue] sollicitaret enī ad malū tali
 cōfite[ti]o. q[ue] aliu nō h[ic] p[er]fiter aliqd ta
 cere vel negare cu[m] v[er]bis paleat. tal[is]
 q[ue] mendaciū nō dicit: et ē si diceret

pp hoc nō ēē mortale: s[ed] erit venia
 le. xiiij. q. ii. c. i. cū ibi no. Idē dicen
 diū de eo q[ue] habēs aliq[ue] p[ec]cā q[ue] b[us]
 scit q[ue] cōfite[ti]o solit[er] nō p[ot]t cū absol
 uere n[isi] ne scandalizet et eo cōfiteat s[ed]
 solit[er] solū et tacet illa a q[ue] b[us] nō p[ot]
 ab eo absolui cū p[ro]posito confitendi
 integre cū eo q[ue] p[ot]t absolui.
 8. **U**ltz p[re]fessio fca sit necessario ite
 randa. R. fm Ric. i. xiiij. di. xvij. q. 8
 tere et l[im]ite cōfessio nō tenet reitera
 re confessionē de necessitate: nec tene
 tur q[ue] obedire p[re]cipiēti sibi vt it[er]a
 lia cōfiteat: nec papa possit p[er] legē
 hoc p[re]cipiente fm p[er] de pal. nisi ex
 bono cōsilio q[ue] velit vt facit: inue
 niat remissionē qd sit sept[em] cōfite[ti]o.
 de p[er] de. i. quē penitet circa mediū.
 9. **U**ltz signatū doc. i. iij. di. xvij. ali
 quos casus in q[ue] b[us] cōfessio tenet
 it[er]e cōfiteri eadē p[ec]cā. 1. p[ri]mus
 q[ue] confiteat ei q[ue] non p[ot]t absolui.
 2. Sc[ilicet] q[ue] p[re]fessio scit[ur] et q[ue] nescit
 ligare vel soluē. de q[ue] b[us] d[ic]t[ur] lat[er]. j.
 cōfessio iij. p[er] totū. et p[re]fessio iij. s. iij.
 3. T[er]tiu[m] q[ue] q[ue] nō cōfiteat itegre oia
 p[ec]cā mortalia. de q[ue] b[us] nō est l[im]ite
 cōfessio vñ cōfessio et si p[re]fiteret di
 uersis cōfessio[n]ib[us]: s[ed] scit[ur] taceret ali
 quod p[ec]cā mortale vel de quo dubi
 tat v[er]o sit mortale vel aliqd aliud qd
 est de necessitate cōfessio[n]is: vt puta
 circumstantias q[ue] mutat sp[iritu]m i h[um]iōi
 ex r[ati]o[n]e d[ic]t[ur]ia vel aliquo quociens re
 spectu de p[er] de. v. c. i. circa finem.
 12. **Q**uid si tacuit ex ignorantia seu ob
 litiōe. R. s[ed] Ric. i. vbi. s. ar. ii. q. vj. q[ue]
 aut penitēs adhibuit debita diligētiā
 put b[on]e lege cōi h[um]ana p[er]mittit fragili
 tas vt m[er]itū h[ic] p[er]fiter p[ec]cā suoz
 mortalū q[ue] est s[ed] sco. ca. di. q[ue] tāta
 diligētiā adhibuit m[er]itū h[ic] p[er]fiter
 q[ue] app[er]et i re multū ardua: et q[ue] si
 bi multū

bi multū est cordi. et t[em]p[us] si tenet p[re]f
 teri alia p[ec]cā de q[ue] b[us] p[re]fessio ē nec ē
 istud p[ec]cā oblitū tenet p[re]fiteri p[er]ori
 sacerdoti itentōe necessitatē s[ed] solū te
 net p[re]fiteri alij sacerdoti q[ue] q[ui]s de
 isto fuerit absoluit q[ue] ad iudiciū
 dei et ecclesie q[ue] p[re]fessio p[ot]t absolui.
 13. **U**ltz p[re]fessio p[ot]t absolui. de p[re]fessio
 et p[re]fessio p[ot]t absolui. n[isi] subin
 telligit tal[is] p[ro]posito. s[ed] q[ue] q[ue] ad m[er]itū
 reducent. q[ue] illa p[re]fessio sacerdoti q[ue]
 p[ot]t cū absolui. Et no. h[ic] fm p[er] de
 pal. i. iij. q[ue] si fm p[re]fessio h[ic]bat au
 thoritatē absolue[n]di ab oi exco[m]m[un]icatōe
 et casu et sic itēdebat absolue[n]di q[ue] cū
 eo p[re]fessio fuit q[ue] p[er] p[ec]cā oblitū tali
 m[er]ito ēēt casus resu[n]t. vel exco[m]m[un]icatio
 poterit nihilomin[us] sc[ilicet] p[re]fessio cū ab
 soluē. q[ue] nō p[ot]t esse apl[us] casus resu
 tus. nec exco[m]m[un]icatio. s[ed] solū p[ec]cā sum
 plex. qd bñ no. p[er] istis q[ue] eligūt sibi
 p[re]fessio[n]ē auctate ap[osto]lica. vt faciat q[ue] i
 absolone itendat eos absolue[n]di ab oi
 exco[m]m[un]icatōe in q[ue] b[us] cor auctoritas se
 erit d[ic]t[ur] et ab oi casu. als oportet re
 currere ad enī q[ue] de iure possit enī a tali
 absolue[n]di facit. c. officij. de sen. ex. a. 3.
 rio et c. sup[er] l[im]ite. de referip. claz ē p[er]
 hoc. It[em] penitēs nō adhibuit d[ic]t[ur]ia
 diligētiā: s[ed] fuit ignorans ignorantia
 crassa v[er]o affectata: t[em]p[us] tenet oia p[er] cō
 fessio et tal[is] oblitū recōfiteri nisi i cāu
 q[ue] possit h[ic] p[er] p[er] sacerdotē: et n[isi] ēēt
 ei it[er]dicta p[ec]cā absolue[n]di. adde fm
 sc[ilicet] bo. i. iij. di. xvij. in q[ue] b[us] circa
 l[im]ite qd s[ed] fuerit recēter cū eo p[re]fessio
 ita qd h[ic]bat memorias suoz p[ec]cā q[ue]
 antea fuit p[re]fessio vel salte[re] reco[n]de
 tur p[er]nitentiā ip[s]e. vt. j. d[ic]t[ur]. s. xiiij. q[ue]
 tunc sufficeret solū illud oblitū
 cum sua negligētiā cōfiteri als non.
 13. **U**ltz casus i quo p[re]fessio ē it[er]a
 da ē q[ue] q[ue] oblitū sit p[ec]cā inuēta
 vel p[re]p[ar]at[ur] facit. Itelligit p[er] mortali

peccā q[ue] si p[er] ventali fuit inuēta si te
 net eā facere de necessitate fm Tho.
 3[er]o q[ue] si p[er] impossibilitatē v[er]o i[n]firmatē
 dimisit q[ue] p[er] mortali ip[s]e posita ē si tenet
 iterare. s[ed] sufficeret inuēre eā p[re]fessio
 rivi eā cōmutet. Idē d[ic]t[ur] si finit sibi
 p[er]mutata ab alio p[re]fessio s[ed] q[ue] j. d[ic]t[ur].
 14. **Q**uam casus ē q[ue] p[re]fessio sine p[er]i
 tione v[er]o attritōe d[ic]t[ur]. q[ue] sufficiat ad
 g[ra]t[ia] suspitōe cū iactō. puta q[ue] ē in
 voluntate peccādi. vel ex mala itentōe
 p[re]fessio: vel nō vult latissimare qd tenet
 et h[um]iōi. Et h[ic] qd d[ic]t[ur] q[ue] i isto ca
 su si tenet reiterare q[ue] recedēte fictio
 ne suscipiet fructū p[er]nitentiā tū tene q[ue]
 iterare tenet. et h[ic] est cōis op[er]is. v[er]o. vt
 dicit sc[ilicet] Bo. i. q. vi. p[er]fessio di. i. ho.
 et Im. et arch. vt no. Dir. et rō ē q[ue] si
 suscipit absolone[m] peccat mortali s[ed]
 Ric. ca. di. ar. ij. q. viij. p[er] h[ic] b[on]e ter.
 de p[er] di. iij. c. iij. et h[ic] el. ij. vbi d[ic]t[ur] si te
 n[isi] p[er]m[er]et p[er]nitentiā s[ed] de i[n]firmatē si
 m[er]ita. et ē q[ue] enī absoluit scit[ur]. et sic
 nō p[ot]t dici absoluit. q[ue] i p[er]fessio[n]e p[er]d
 itōe q[ue] sit absoluit et ligare respectū
 eiusdē vt no. doc. i. c. q[ue] qd d[ic]t[ur] p[er] et
 re. q[ue] h[ic] p[er]nitentiā et p[re]fessio illoz q[ue] nolūt
 abstine[n]t sit acceptāda et talib[us] mo
 m[er]itū sit ei p[er]nitentiā idē d[ic]t[ur]. q[ue] v[er]o et ad m[er]itū
 ta nō m[er]itū i isto sacro i p[er]nitentiā ca
 racter v[er]it[er] cur[er] postea valeat sic in
 baptismo: It[em] d[ic]t[ur] in sc[ilicet] bo. i. d. q.
 vl. q. x[er] et q[ue] tenet reiterare i isto ca
 su et duob[us] p[er]cedētib[us] q[ue] mutat p[re]fessio
 re se[ci]p[er] si ad eundē f[ec]it et adhuc m[er]itū
 riā h[ic]bat suoz p[ec]cā q[ue] recent[er] p[re]fessio
 est p[er]nitentiā de pal. i. iij. di. xvij. d[ic]t[ur] qd
 si ē sit oblitū p[re]fessio p[ec]cā sibi p[re]fessio
 s[ed] tū p[er]nitentiā p[er] eis ip[s]e posita scit qd tali
 p[re]fessio sufficit p[re]fiteri alia p[ec]cā p[er]nitentiā
 p[re]fessio solū i p[er]fessio[n]e d[ic]t[ur] de ill p[ec]cā
 q[ue] als v[er]o d[ic]t[ur] dico meā culpā. s[ed]

si pnia nō fuisset tarata tūc qz oportet
ret vt pctōz memoria hēretz sag plz
Et addo et qz nō sit iterdicta ei pnia
absoluendi. z sic nō opz qz reitetz sz
sufficit pñteri. vel pctū scitēter recūi
vl pñiaz oblita vl fictionē suā expli
cite z alijs pñessio iplicite vt. s. dicit
Nec itelligo qz pñessor hēat mēoria
de singulis pctis in nūero vel spē. sz
sufficit recorder in gñe de pctis qz ei
pñessus fuit z d. qñtatev ite ei qd no.

15 ¶ Sertus casus fm aliquos est qñ
qs recidiuat. sz hūc nō sequunt cōit
doct. fm Ric ea di. ar. ij. q. viij. qñ
pctā dñmissa recidiuata notabiliter
tñi aggrauant qz notabile z piculo
sa grauitas pcti expmī nō possz ni
si dicendo aliqd pctū pñs pñessuz
dñmissum als nō. z sic tene.

16 ¶ Septim' casus ē qñ qs pñitur
pctū a quo sit pñessor nō potuit euz
absoluere qz lz istud pñessus fuerit z
oia alia. tñ istd a quo nō potuit ab
solui tenet iterato supior pñteri. nec
pprie ista dī iteratio qz supior acci
pit. pñna pñona cū pñessore. nā pñes
sor absoluit a qb' pñt z supior pñcit
vñ fm Ricar. vbi. s. dēret pñedere
absolō supioris qd credo te honesta
tenō te necessitate sz dñr. z iste due
absolones faciūt vñā cōpletaz. Sed
de hoc die vt. j. cōfessio. v. s. ir. z. r.

17 ¶ Octau' casus ē sz aliquos vt pñt
sā. lx. vbi. s. pp pcti obliti fcoardatō
nez qz qs pñter z alient' pcti obliti
scit voluit vt oia pñea pñteaf vt cōfēs
sio sit itegra. sz hō nō sequitur cōiter
doc. m die vt. s. dñr. s. xij. sz istā di.

18 ¶ Sz qd dicim' d. illis qz nō pñ
tent d. aliquo pctō mortali qz nō co
gnoscūtqz sit mortale pctū. sz vt col
ligo ex cōtrarioc. i. iij. di. xviij. qz si
scā diligēcia sz coz fragilitatev t me

motū hērent suoz pctōz pñtent ite
gre d. his qz cognoscūt fore pctā mor
talia: z ea qz nō recognoscūt pctā mor
talia: pñea nō pñtētur qz nō tenētur
reiterare cōfessionē qñ de hō postea
aduertit. sz sufficit solus pñteri talr
nō pñessa sic dñr. s. d. obliti. z lz igno
rātia iuris nālis aut diuini aliqui nō
excuset qñ peccet mortāl facies sz ei
pñcepta ex ignorātia nō non tenet hō
hō nō cognoscēs d. eo spāl'r penitere
vel pñteri. sz solū qñ agnoscat sz suffi
cit d. hō doleat in gñe z dicat ei. pñte
ta. Delicta iumentū mee z ignorāti
as meas ne memineris. z pñteaf in
gñe sic ignorata sicut oblita z qñ co
gnoscet. tūc pñteaf illa solū pñteaf
z sufficit. Ex quo pz qd dicendū de
pueris z puell' z alijs qz faciūt multa
pctā mortalia qz nō cognoscūt fore
pctā saltē mortalia qz lz sept' pñten
do illa dñmissi rñt pp talē ignorātiā
qz nō tenētur iterare pñessioes sz suf
ficiūt solū de illis pñteri qñ ea cogno
scūt: nec distinguo an hēant āneraz
excoicationē vel ne qz etiā si hērent
ānerā excoicationē nō pñteaf te
nerētur confiteri itez pñessa vt pate
bit. j. cōfessio. v. s. ir. z. r. qd no. bñ.

¶ Bonus casus fm aliquos est qñ
qs ante cōpletaz pñiam cōmittit ali
qd mortale. Sed ego dico qz sufficit
qz pñiaz expleat: z de cōmissio pñtea
tur solū. z est tñr. d. quo vñs. j. pñia
s. xij. Caut' tñ est qz pñessor ali
quā pñi z iūgere quā itat z in ista
m gñe penitēs. post ager z postea
aliā addicere quā nō itēdat p. pñia
sacrāli iponere: sz p. qdā volūtaria sa
tisfactioe iūgere. ita qz qñterciqz
ipleat sufficiat: z ē nō ipleat nō intē
dat illaqz. sz i suo arbitrio ponere.
¶ Decim' casus sz pz. d. pal. ē ai qz 20

pñter excoicatus exñs quā tūc igno
rat: nā cū nō sit capax sacri pñie te
nētur iterato pñteri de oib'. Sz istd
nō credo vt j. patebit pñessio. v. s. r.

21 ¶ Itz sit pñtēdū pñba obscura. sz
qz nō sit talr clara qz pñessor plene itel
ligat alr nō valēt. d. tñ pñtēs log de
pctis pñba publica z sobria z tali hō
nēstare ornata qz nō sonēt ipudiciā
auditu dñni sufficēter expmat scñi

22 ¶ Quid de illo qui pñter sacerdoti
quī torruit aut cū non itelligit. sz. qz
scitēter tali pñessus tenent iterato pñ
teri si ē pctū mortale z sacerdos dñ
ei dicere qz pñessio iporat reuelatio
nem pctōz qz nō pñt esse sine reuelatōe
vñt. s. penitēs. z pñceptioe alterius
s. cōfessiois. z ideo vno coz deficien
te nō est cōfessio. scus de veniali.

23 ¶ Itz pctōs teneat de necessitate cō
fiteri pctōz circūstantias. sz. scdm
Geo. i. iij. di. xviij. ar. ij. qz nō solum
pctū est pñtendū: sz ē circūstantia
illa necessario ē pñtēda qz spāl'i. pñi
bitioe pñibet: vbi gñā cognoscē nō
suā pñibet cognoscē pñanguinea. p
hibet spāl'r. z iōicest' ē spāl'e pctū
qd p ipsaz pñtūit. Silt frequētia ē
necessario pñtēda. Silt ponēs aliō
pctū qz qñbet vice nouū pctū cō
mittit. Dicit tñ archi. vt refert dñr.
qz sufficit dicere se multoties peccat
se z de siltib' idē iudiciū hēat. Illie
aut circūstantie ex qb' aliquo modo
pctū ē graui' vel ex pte obiecti nō ē
certū qd oponeat pñteri qñtis cōis
opt. itologoz teneat qd nō sunt de
necessitate tñi tñ ē vnle eas pñteri
marie qz notabilr aggrauāt nisi sint i
pctis carnalib' in qbus sz tho. i. iij.
di. xviij. laudabile ē circūstantias tē
re qz spēm nō mutāt: audiet vl pñ
tent alicui ad turpitudinē lz aggra

uēt pctū imo possent ēē ita pñorati
ue qz necessario ēēt tacēde: alie autē
circūstantieqz nō faciūt ad grauitatē
pcti fatuū ē pñteri nisi sz san. Bo.
qñ faceret vt sacerdoti satisfacēt. pu
ta comedit carnes in qdragesima ex
infirmatē z hñmōi z de hñmōi circū
stātis dicit Aug. te. pe. di. v. c. l. z tñ
munf ab ar. iij. cñ. c. iij. Quis qd
vbi p quos: cur: quoties: qñ: qñ.
Quis sz si religiosus vel secularis.
Quid. s. secuti sunt vel homicidiz.
Abi. s. in quo loco p quos. s. an sol'
vl associat' p se an p aliū. Cur. s. quo
aio qz itētiōe. Quoties. s. semel z plu
ries. Quis. s. an nāliter vel p nām. an
pñent' a tēptatiōe aut pot' ipiaz p
ueniēs. Qñ. s. an in die festo vel ieiū
niz. Et de istis vide. s. circūstantia.
qñ. s. mutet spēm: z iō aduerte qz cir
cūstantia. Quis ē necessaria. vt. s. cō
fessor sciat si ē sui fori vel nō si est cō
iugatus vl religiosus. z pñea semp p
us ē qñda circūstantia. Quid silt cir
cūstantia. cur aliqui est necessaria qñ
spāl'i. pñibitōe. pñibet. sic ai qs fac
elemolinā vt pñocet ad luxuriā ali
quē als nō. circūstantia. quoties. silt
ē necessaria saltē fm eā cōputatiōe
quā qs facē pñtēputa qz bis i ebdo
mada vl ter fecit cōiter: z plencrauit
p annū z hñmōi z sufficit. Et hō est tu
tus qñtis opt. archi. pñtēda nō sit i
probāda. Circūstantia quō. silt est ne
cessaria qñ sub spāl'i. pñibitōe cadit
puta p nām z hñmōi alr nō. Idē dic
de circūstantia. Abi puta i ecclia qñ
est aliqd opus. qz tūc est sacrilegiū
Circūstantia qñ. vt esse de necessita
te qñ sit pctū die festo. De quo dic
vt. j. interrogatiōes per totū m.

¶ Quid de illo qz pñter solūmō ne 24
reddat notat' in pplo. sz qz si ibi cō

Atque finis. nō valet imo tenet iter
 pñteri. Et tñc pñteri finis qñ nullo
 mō pñteret si nō dubitaret d' ifamia
 Secus qñ nō pñteret finis. puta qñ
 confiteat pp deū & ppter remissionē
 pctōz induet tñ ad hoc ex pudore.
 vel timore & hñmō. Et idē dic de illis
 qui confiteri coguntur a suis pñtis.
 25 **¶** Atqñ ille qui pñterit aliqd pctñ
 vt videat strenuū & gl'et satisfaciāt.
 pñ qñ si peccat mortali sic pñtēdo
 qñ tali dī. Quid gl'iar in malitia. &c.
 & pñtea dñ confiteri & erubescat d
 pctō suo nō vt laudemur.
 26 **¶** Atqñ diuidēs pñtionē suā satiffa
 ciat. R. fm Sco. vbi. s. qñ nō hōz
 oīa nō pñfessa tā secreta qñ publica d
 qbus memoria hñ pñmissa debita di
 ligentia pñterat vñ et si ille nō possz
 eū absolue ab oīb' & hēat necesse de
 aliquo ad supiores recurrere. alr nūqñ
 faceret pñz dñ. v. c. i. s. can' sit
 27 **¶** Atqñ pctā manifesta sint pñtēda
 R. fm cōter theo. in. iij. di. xvij. qñ
 sic qñ hñ sunt nō. sacerdoti. nō tamen
 in forma iudicij. nisi per confessiōes
 28 **¶** Atqñ pctā venialia necessario sint
 pñtēda. R. fm Sco. vbi. s. qñ. i. ar.
 iij. qñ non et si nullū hñ mortale qñ p
 pctñ veniale et in pposito hō non
 pōt dñari nec piclitari & pñia ē fa
 tabula p piclitantib'. igit nō obliga
 tur ad eā nisi hñ mortale. imo dic
 pet. de pal. in. iij. qñ nec et papa pos
 set ad hoc obligare: qñ hoc eēt muta
 re sacri mām. Dicent lēuō. Bo. in
 iiii. di. xvij. qñ vltima rez nisi rōne pe
 riculi ad qñ ducit. qñ tñc tenet peni
 tere qñ piculuz aduertit alā nō. Ad
 de scō qñ tenet pñteri de veniali qñ
 scz dubitat an sit mortale vt dicit. j.
 Tertio tenet pñteri de veniali rōne p
 sessionis. puta qñ pñfessus est aliquaz

religionē qñ ad hoc obligat. vel et vo
 to tenet obedire in oībus qñ nō sunt
 dñi & aīam & plat' sic pñcipit. Nec
 ob. qñ dicit quidā qñ nō hñs mor
 tale tenet saltez de veniali pñteri pp
 pceptū ecclie in. c. oīs. de pñ. & re. qñ
 rñdet Scot. vbi. s. qñ si oīa in. d. c.
 distribuit p mortali b' solū & nō p
 veniali b'. Et ita etiā dicit glo. i. d. c.
 Et sic tene qñ de pfectione est venia
 lia pñteri bono pñsilio nisi vt dñi ē.
 29 **¶** Atqñ pñfessio necessario sit faciēda
 soli sacerdoti & a solo. R. qñ sic dñ
 cessitate pcepti ecclie i. d. c. oīs. i. v.
 solus & in ter. sacerdoti p multos sa
 cerdotes qui pñeros qñ tenent ad cō
 fessionē i simul pñtent quos nō cre
 do euadere mortale pctñ cū faciāt
 eos pñari carī ecclie pceptū. Dicit
 Ric. vbi. s. ar. iij. qñ. vij. qñ in articu
 lo necessitatis. s. qñ mors iminet de
 pñpquo. ita qñ vnus post aluz nō
 pōt pñteri l3 plurib' simul cōfiteri
 nec p hoc euacuat virtus sacri. sili
 ter idē ibidem t3 qñ si quis rellet cō
 fiteri. duobus sacerdotib' simul vt
 certius consiliū hēret qñ vere absol
 uit: & taliter audietes nō peccant alā
 sic qñ faciunt p pceptū ecclie. l3 talis
 ē absoluias: qñ nō est tñ necessaria
 solitudo ex pte sacerdotis sic pñtentis
 vñ qñ ex feruore aut sit magis trāqñ
 la et pñcia duob' pñter simul. illi
 pñt sine pctō audire absolui. Sco.
 in. i. iij. di. xvij. t3 qñ pñteri simul plu
 rib' sacerdotib' nō est pñfessio sacral
 qñ vn' est xps quā sacerdos repñtat
 30 **¶** Atqñ pñfessio sit faciēda cū lacrimis
 R. qñ si lacrima accipiat p pñtitiōe seu
 attritiōe qñ sic fm qñ lōco. j. pñtitiō.
 s. iij. dñ ergo tollere de pctō mortali
 pñmissio in pñtitiō cessare i pñtiti absti
 nere saltē quo ad pñtiti in futuro &

satisfacc. pñt tenet alr nūqñ facit. Ad
 uerte tñ hñ sco. vbi. s. di. xij. qñ. vlt.
 qñ attrit' pñtens qñ nō hēat acū
 talē qñ sufficiat ad meritū dñgruo tñ
 hñs voluntate suscipiēdi sacm ecclie
 sic & sine obice pcti mortalis actua
 liter sibi factor: vel in voluntate in hēre
 tis recipit non ex merito s3 ex pacto
 diuino effectū ist' sacri in vltimo in
 stanti pñtitiōis i quo ē vis hui' sacri
 Ita et t3 Tho. i. iij. quol. q. x. dicens
 qñ nō pñte pñteri aut attritū virtute
 clauū gram pñtitiōis acgrūt dñmō
 nō ponant obicē spūscō cūz qbus
 pñcor. Ric. in. iij. di. xvij. ar. ij. qñ. vij.
 31 **¶** Atqñ hō tenet statū pñteri pctō
 mortali pñtato. R. Sco. in. iij. di.
 xvij. ar. iij. qñ dubiū ē alijs dicētib'
 qñ sic alijs qñ nō tenet. s3 tñ i voto p
 aliquo tpe. s. semel in āno nūc: s3 ān
 d. c. oīs solū ān mortē. & istud i mi
 tius fm eundē sco. Et cū ipso cōter
 pñtūrit theologi. Sed magis mihi
 pñtūra opi. lēu. Bo. ea di. ar. ij. qñ. ij.
 qñ vult vt religiosi nō possint differre:
 s3 qñ hñta opportunitate idonei pñel
 foris teneant. De clericis nō audet
 affirmare. s3 tñ sibi vñ idē dicendūz
 qñ de religiosis. laici vñ si differit p
 pñter maiorē opportunitatē ipis & pñel
 foris vsqñ ad. xl. excusant. Si vñ ta
 les opportunitatē ipis & pñfessoris ha
 berēt: ita qñ maiorē nō spant hēre in
 illo āno tñc statz tenent nec pñt dis
 ferre vsqñ ad ānuz. Quo vñ ad vñtū
 pñtendi oēs pñcordāt qñ statz tenentur
 oēs tñ religiosi qñ clerici & seculares
 qñ tñ limuo quo ad pñpuz rez qñ
 exercitāt a grā dei fm alex. fa se tra
 ctatu de negligentia. de quo vide. j.
 pñtitiō. s. iij. qñ tenet pñteri dñ pctō.
 alā nō de pcepto. Sunt et multi ca
 sus in qñ pñcordāt doctores i qbus

hō tenet statz pñteri hñta oppor
 tunitate quos pñt ric. vbi. s. ar. iij. qñ.
 vj. **¶** Ad qñ qñ vult cōicare vel ce
 lebrazē vñ. j. eucharistia. iij. s. xvij.
 cū seq. Idēz dicit land. ea di. qñ. qñ
 dñ admistrare sacra vel aliquē actūz
 solēnez i ecclia exercere. puta leges
 enāgelii & hñmō. Idē Tho. i. i. quo
 libet. qñ. vj. & Jo. de nea. qñ vult ordi
 nez sacri recipere. Sed hoc nō pñbat
 aliquo iure nisi pñtitiōis manifestū
 Et sic limito & intelligo glo. in pñc. de
 pe. di. v. qñ dicit qñ pctñ mortale
 est manifestū statū hō tenet cōfiteri.
 32 **¶** Scōs casus qñ est in piculo quo
 tabili & iminenti mortē: vt puta quia
 vult intrare mare p lōgūz tps: & piclo
 suz iter: vt bellū vñ ē i firm' i firmitate
 piculosissime pñcipit medicos qñ cū
 eos ad i firmos vocari pñtingit vt ef
 ficat faciāt qñ pus aduocet medicos
 spūales. de quo dic vt. j. medicos. s.
 vij. Et aduerte fm pñter. de pal. qñ
 tñc piculū mortē est qñ qñ est in tali
 casu i quo frequēter boies moriunt
 33 **¶** Tertio casus ē qñ sibi dicitat pñcia
 qñ statz teneat pñteri de necessitate.
 34 **¶** Quarto casus qñ pñbatū videri qñ
 illo āno copā idonei pñfessoris hēre
 nō pñterit qui ipm possit abouere.
 35 **¶** Quinto casus qñ pñtitiōis qñ ē ob
 ligat' ad pluries pñtēdū: vt sūt reli
 giosi & siles qñ nō sufficiat tñc tñ an
 no pñteri. 36 **¶** Sexto casus ē qñ statū ob
 ligat' ad mortale alā si credo teneat
 necessitate nisi hñz qñ dicit. s. s. xxvij.
 37 **¶** Atqñ qñ possit pñteri p iterpositūz
 pñonā vel p scriptū. R. qñ nō loquē
 do de pñfessioe put ē sacm hñz cōter
 Tho. vbi. s. facit de pe. di. i. qñ pe
 nitet qñ qñ peccauerit tenet se accusat
 & ad. c. qualis. xxx. q. v. rñdet Sco.
 vbi. s. qñ pñtitiōis scriptū hñ

presento et ipse legit quod scripsit.
33 Sed quod si est murus vel ignorat lumen
guam. si quod non tenetur pñteri nisi eo
modo quo potest per signa et hmoi. Et quod
dicitur aliquid per pñterat per interpretem in
probat. Secundo. et tene similiter per scriptum
quod est contra rationem facti. Et tunc nullo
modo faciat. sed ut dixi consueatur
putat potest per signa et sufficit per Secundo.
i. iij. di. viij. q. vnica. et Ric. ea. dis.

34 Et ille qui videt pñterat ad interro
gata satisfaciatur. per. h. Ro. q. sic qua
tu ad ea de quibus interrogat. Si si quod ro
gat pñterat ut ei interroget ut pleni
tus pñterat in si talis quod potest dimittere
pñteri quod ore. pro pñterat sui pñteri
quod superbia pñteri. d. p. di. v. c. i. q.
qd est pñteri mortale. vii. pñterat co
fessor. quod si pñterat faciat eum rectifica
re pñterat et dolere de tali dispoñe.

35 Sed quod si dubitat. per. S. Bo. ea.
di. ar. ij. q. i. q. si. pñabi si dubitat de
aliquo an sit pñteri veniale vel morta
le nisi certificet per aliquem doctum tene
pñteri finem quod si dubio h. et ab eo ab
stinere si futurum aliter si non pñterat peccat
mortaliter. quod exponit se periculo. Loco
dat. sanctus Th. ibidem. di. xxi.

36 Et pñterat teneat acceptare omnem
pñteram quam sibi pñterat vult in iuge
re. per. qd non per. h. Ro. et seq. Pa. i. c.
significavit. d. p. et re. h. per. h. Sco. in.
iij. di. xvi. q. vnica. sufficit ei propositum
tunc acceptandi a deo h. vel in purgato
rio. si si acceptat teneat implere. aduerte
tamen quod si pñterat in iuge penitenti ut sa
tisfaciat. primo quod lesit puta restitu
endo ablata et hmoi quod illi teneat de
necessitate explere. imo debet per
dere pñterat talis satisfactio si fo
ret possibile ut latius per. j. restituit.
iij. Si si teneat acceptare illud quod pñterat
for in iuge per necessitatem cautelam ne i

penitenti recidat. Et propterea non. quod
pñterat triplex aliquid ipse penitenti.
Primo per modum exortationis cum ad
monet ut quotidie orat. faciat largas
elemosinas et hmoi. et ad ista si tene
tur ex necessitate penitens. Secundo
modo per modum declarationis contra obliga
tionis. sicut quod declarat quod restituat
ablata: coniecit in pascha. et hmoi. si si
obseruat penitens euacuat sibi fructum
penitentie. non tamen per hoc teneat reiterare co
fessionem. nec committit penitenti inobedi
entiam spem non obediendo sacerdoti. quod sa
cerdos nihil sibi imponit. si declarat
quod teneat facere. Tercio modo per spa
li satisfactio penitentis et ad ista teneat
ex precepto. alia committit spem penitenti
inobediencia: si ea acceptant et non im
pleret et iterare pñterat teneat per. h.
qd dicitur. Et. qd intelligo de penitentia quam
sacerdos imponit preceptum secus si im
poneret exortationem. sicut facit per co
fessores qui aliquam penitentiam penitentibus dant
de precepto et postea aliam maiorem de co
fessio per periculum transgressio.

Confessio. ij. de et obli
gatio. pro
cur intelligit querunt multa.

Et pñterat sit de iure divino pre
ceptum. per. h. Sco. i. iij. di. viij. q. vnica
qd sic. Et pñterat hmoi sic quibus teneat
recupare gratiam penitentiam per viam facilitorem
et certiorer ex precepto divino quo dicitur
liges. di. x. de iure et. primus tamen. aliter
vel pñterat deum et pñterat salutem. si si
potest fieri nisi per pñterat quod pñterat sic.
autem pñterat quod si non habeat penitentiam tale quod
sufficit. ad meritum de pñterat. tamen hmoi
voluntate suscipiendi sacrum ecclesie. et si
ne obice mortaliter penitentiam actuali sibi fecerit
vel i voluntate ipse recipit et ex meri
to si ex peccato diuino efficiunt ista sacra vel
sic pñterat autem et attritio quod si hmoi teneat

meriti ad remissionem penitentiam nolens tamen re
cipe sacrum penitentie licet dispenset in ecclesia.
et si obice i voluntate penitentiam mortaliter in
actu i vel ista illi. et laudis i quo est
vis sacri ista. recidit remissionem et
gratiam penitentiam non ex merito. ut dixi quod
si erat: si ex peccato et attritio sacrum suo
ad efficiendum illud ad quem instituit. alioquin
si apparet quod sacrum penitentie est facta tabula
si non quod ipse ut sacrum est post recuperam
et facta gratia amissa hmoi per attritionem tamen
quod per penitentiam dispositionem et per attritionem
tamen per plenam. ista ponit Secundo. in. iij.
di. iij. q. vi. et h. id est. S. Th. in.
iij. quod. q. et. l. den. d. ga. i. quod. q.
xxi. Ex quo. per. quod non est alia facili
or via ad inueniendum gratiam. quod hic i co
fessione non requiritur alius. nisi quod homo
non ponat obice. gratia quod est multo mi
nor quod hmoi attritionem quod modum me
riti de pñterat sufficit ad iustificatio
nem nec est certior. quod per magis est certum
homo qui ponat obice. i. actualiter peccat
do quod quod habeat attritionem ergo. quibus
teneat per hanc viam pñterat gratiam recuperare.
cui sit facilius et certior. pñterat et
quod pñterat est de iure diuino per argumentum
a pro super illud. Jo. xx. quod remissionem
peccatorum remittit eis ergo quod non remittit
illis si remittit. si sacerdotes si remittit
tamen nisi pñterat ergo teneat ex precepto
xpi. hanc rationem facit per. aureolus in
q. ro. di. viij. q. i. Probatur et per id quod
no. Jo. an. i. c. significasti. de foro co
re. vbi si quod papa teneat pñteri de ne
cessitate. si melior ratio quod pñterat quod sit de
iure diuino est quod si credendum quod ecclesia
apli sit in iuge ipso iussit hominibus tamen
pñterat dedisti sicut et alijs sacra
mentis excepto baptismate. de quibus non
per quod quod a pro expresse fuerint in
stituta. Indubitate ergo teneat quod

72
est de iure diuino. et si hoc teneat
baptismus ad eam per casum i peccato mortali
i voto si non in effectu. quod non dicitur erat
instituti pñterat: nisi post passionem
xpi qui habent auctoritatem absoluerunt.
Et tamen omnes teneat ad pñterat. per. 2
quod sic omnes qui penitentiam mortalem commis
erunt et tamen infideles qui fideles. per. Ric. i.
iij. di. xvi. ita quod non pñterat mortalem
penitentiam penitentibus tamen baptismum quod per
si hmoi copia idonei pñterat: memo
ria penitentiam et tamen ad locum ad pñterat
omni dabitur. cum sit de iure diuino pre
ceptum. v. s. patitur. per. tamen penitentiam pñterat
precepta ab ecclesia ut fiat semel i anno. i.
c. ois de pe. et re. non ligat nisi fideles.
Et pñterat teneat pñteri. per. fin. 3
Secundo. i. iij. di. xvi. et communiter doc
puer qui non discernit et quorum etas
ignorat quod videat. et furiosus non teneat
pñteri. Et quod quod instructus i interro
gat ordinat penitentiam distinge quod iustitiam
et quod iniustitiam i lege diuina. quod sit faci
liter videtur si ad ordinatas interrogatio
nes ordinate respondit sicut aliter adultus
perfecte et similiter penitentiam simpliciter
ter responderet tamen hmoi etate sufficere
ad cognoscendum iustum vel iniustum
contra dei legem et cōfiteri teneat.
Et non habet mortalem teneat ex
precepto ecclesie pñteri saltem semel in
anno. per. S. Th. Ric. i. pñ. in.
iij. di. xvi. teneat quod sic in ex vi sacri
sed ex vi statuti ecclesiastici. Secundo. ea.
di. i. quod nec est statuto ecclesie teneat
si sufficit quod si pñterat sacerdoti et
dicat se non habere peccata mortalia pec
cativum ad communionem possit admitti
Tu deo dicat cum habeat teneat pñteri finem
Ric. i. iij. di. xvi. de mortalibus obli
gationibus singulariter generat sed de
gubus singulorum. Et quod dicitur. per. ab
oculis meis munda me dñe quod vult

est opi. pma qd qd tenet pnterit late
gialiter de gener. b. singulorum pp
piculu peccator ignorator et occul
tori. et opi. Sco. itelligit quado qd
est certus qd nullu mortale habz: qd
tunc no tenetur pnterit. Et sic serua.

Catp possit dispensari cu aliquo vt
no teneat pnterit. R. s. R. i. iij. di.
xvij. et Tho. ea. di. q. s. qd obligat
et vi. sacri. pt. in papa dispensare s. s.
qd obligat ex pcepto ecclie. s. vt pos
sit diuiti pssione differre. qd sit statu
ti ab ecclia. An et papa tenet pnter
ri qd lz ille cui coftiteri d. sit inferior
eo i qm e pnterit e m supior i qm est
peccator. et pnterit dei minister.

Confessio

Tertio cui fa
cienda est vt
soli sacerdoti. R. fm. S. Bo.
in. iij. di. xvij. qd b pssione possu
mus log dupliciter. vno mo. put e
op. vnuj directe repugnans hpo chri
si i quo qd seipz accusat ne alit sit qd
appeat vl mala sua apit ad iustigā
dā curatiōe. et h mo cōfessio pōt fi
eri cuilibet et laico qui pōt adiuna
re istruēdo vl orādo. et d quo hō p
erubescere et humiliari. et ille exēplo
humilitatis meliorari no peccatoruz co
gnitiōe deprauari. alio mo. put pnter
sio e op. sacrale et put ordinatur ad
reconciliatiōe qd sit p absolutiōes et
ligatiōe. Et qm hec potestas colla
ta est solis pnteritis. id hec cōfessio
nullis nisi pnteritis est fienda.

Catp qd si pnterit dnt tenet qd cō
fiteri laico i casu necessitatis. R. p. a.
gister sniaz i. iij. di. xvij. et. S. tho.
ea. di. et ter. Aug. de pe. di. l. que peni
tet. et gl. ex. de officio. or. i. c. pastoral
vior volit qd sic. s. opi. Sco. R. i.
pe. et cōter tho. i. iij. di. xvij. qd si
tenet de necessitate. Et hoc p. et p. p.

dictimo. vt dnt Sco. ea. di. q. si pec
cator sic possit p se recudari et in ge
nerali sic qntere pnterit vl laicus no e
magz discret. qd ipse qd no est vtile
pnterit Laico nec expedit possit vni
eē vtile ex mā terecūdie que est vna
pena. rebita p peccato. vñ sic confu
tens laico soluti vñā penam rebitā
p peccato et sic est bonu pnterit eidē
pnterit in tali cāu dūmō sit talis qd n
hēat deprauari ex auditiōe peccator
et sic itelligit. Aug. vbi. s. vt ibi p. s.

Catp si sacerdoti sit pnterit. R. 2
fm cōter doc. qd non sed solum sa
cerdoti pnterit loquēdo de pssione
put est sacramentalis. et d pcepto Ju
ris diuini et ecclie vt clare p. i. c. oia
s. pe. et re. nisi fm R. i. iij. di. xvij. i
cāu extreme necessitatis qm alicuūm
net piculu mortis p. babiliter. et pnter
um sacerdotē habere no pōt nā tunc
qlibz sacerdos pōt quēlibet peccato
re audire i pssioe et absoluerē ab oī
b. peccatibz et excoicatiōibz vt t. z
glo. in. c. pastoral de offi. or. quaz se
quuntur cōter doc. ar. ad hoc. xvij.
q. vi. si pnterit. et c. se. et d fur. c. fu
rea de sen. ex. c. eos li. vt ita qd n o. z
āplē de ipso pnterit seu ad aliqūe re
currere et si erat casus referuat. ar. d.
c. eos. sed in quo ad excoicatiōes sua
q. dixi. s. absolutio. iij. s. rvi. dūmō
talit sacerdos no sit hēnt excoīu
nicat. aut ab ecclia pnterit fm. S.
Bo. ea. di. ego in credo qd nisi sit
piculu pnteris in pnterit. qd et i
tali cāu liceat pnterit hēntico et excoī
unicato aut pnterit absolui ab ipis
si alit sacerdos haberi no pōt. et sit pa
rar audire qz inducere talē no lz vt
s. Cleric. vñ. s. iij. et qd tales sa
cerdotes vere absolui i tali cāu nec
peccat sic absoluedo dūmō pnterit
et pnterit

de pnterit suo rō est qz fm pet. avel.
i. iij. di. xvij. potestas clauis qd e ab
soluedi a pnterit. et ex psequēti ad pnterit
eternā cōmutandā in tēporalē et ad
gām actiue pnterit dā p modū appli
catis actu meritum passionis christi
fidat i caractere sacerdotali qd gdes
et idelebil. et qm ab ecclia i tali sit li
gata talis potestas. in i tali cāu n cre
do. qz necessitas no subiacet legi pos
sitiue. vt i. c. quod no est de re. iur. h
et gl. in. c. no e de spon. et fmpet. d
de pal. i. iij. sicut a tali pōt baptisū
recipe. sic et pnterit cū et ipa sit sacm
necessitatis. et e m m tali articulo pnter
it. p ea que. s. dixi. cōfessio. iij. s. i.

Catp qd dicit pnterit sacerdos. R. vt
colligo. ex R. i. vbi. s. et p. a. m. d. c.
oia. et Lar. in Cle. dudum de sepul.
Pnterit papa i toto mūdo. et Se
cūdo legatus in tota sua prouincia.
Tertio penūtiari. cūsdē legati i
pruincia. Quarto archiepiscopi
dū visitat est pnterit sacerdos suoz
suffraganeoz et eos absoluerē pōt. c.
nfo de pe. et re. Quinto ep. in to
ta sua diocesi. Sexto archiepiscopi
ecclie cathedralis. Septimo vica
rius gnalis ep. isti duo possunt au
dire oēs de diocesi. ar. l. cum pnterit
et de iudi. et c. officium. d. offi. archi
episcopi. Octauo pnterit poebial
i tota sua pochia. Nono vicarij p
fator. Decimo oēs habētes licē
tiam ab aliquo predictorum.

Catp qd si pnterit dnt tenet qd cō
fiteri laico i casu necessitatis. R. p. a.
gister sniaz i. iij. di. xvij. et. S. tho.
ea. di. et ter. Aug. de pe. di. l. que peni
tet. et gl. ex. de officio. or. i. c. pastoral
vior volit qd sic. s. opi. Sco. R. i.
pe. et cōter tho. i. iij. di. xvij. qd si
tenet de necessitate. Et hoc p. et p. p.

73
ent sunt religiosi. vt. xli. q. i. no dica
re elec. si religiosus. li. vi. d. testa. reli
giosus de sepul. c. h. li. vi. vñ nisi ta
les habilitet a suis pnteris. nullo mō
et ex licētia sacerdoti parochialium
vel epō si sunt exēpti pnt absoluerē
vl ligare. et Sedo d. qd no habere
executiōe ordinū qd est excoicari. in
spēus vel interdict. et h mō et talibz
no pōt dari licētia audiēdi cōfessio
neoz nisi pnterit habilitent ab eo qd tale
impedimentū pōt auferre. Tertio
d. qd no hēre executiōe ordinū qd
no hz pnterit sibi subditū sic sunt reli
giosus a suis pnteris humiliati. et oēs sa
cerdotes seculares qd no habēt curas
animaz vnde bene talibz. pōt cōcedi
licētia audiēdi no solum ab his qui
hnt curā i actu specialiter ipis cōmit
tēdo. s. et gnāliter dādo licētia sub
ditū ipoz vt qd qz voluerit eligat sibi
pnterit. Nec ob. q. iuder progat
iudicat iure proprio. Et iō si non hz
iurisdictionē i actu no pōt. ar. c. signi
ficasti. de fo. ppe. Rō qz pnteris no
pōt dare iurisdictionē quā no hz. l.
puator. C. de in. om. iudi. Itē progat
re idē est qd exēdere. et iō qd no e no
pōt exēdi. c. ad diolnēdū. d. de spō.
ipu. Quia rñdeo qd quilibet sacerdos
ex quo est sacerdos ordinatus hz iu
risdictionē. solum dñat i materia i qua
exerceat. et iō cū sibi exibat per talē
licētia in gñe datā absoluit auctori
tate. pnteris quā hz. et pōt exercere ob
lata sibi mā rebita. Nō obstat etiam
c. ad hec de rescrip. vbi pnteris iudi
cia icerti no v. qz illud verū est qd i
ad forū pnteris vt no. Se. i. c. h. de
pe. et re. li. vi. Et istā opi. et docti.
segg pa. in cle. i. d. pnteris pnteris
set pnteris. Et iō fm hoc limita et itell
ge dicta doc. in Cle. i. c. pnteris. et xvij.

q. i. s. ecce. r. in cle. dndū de sepul.
5 ¶ Undecimo dī. pp. sacerdos cuius ille q. eligat a papa. p. suo pfectore. r. sūt ab epīo archiepīo copī pī archiepīo cardinalibz r. similibz plāz epīo supī ordībz. r. ē ab inferioribz plāz dī mō sūt crepti. vt p. i. c. fi. d. p. r. re. S. 3. no. q. tales inferiores epīo o. p. i. mo q. sūt immediate sub papa. q. crepti q. hnt abbātē vī gnālem r. hmoī sup se nō pnt sibi eligere pfectore de iure cōi s. i. d. o. r. pa. i. d. c. fi. ¶ Se cūdo q. sūt plati. r. capī large plati fm pa. bīdē ē p. sacerdotibz curāz q. large dīcūt plati. vt i. c. tua de cle. egro. i. s. stricte noīe plati veniūt solū illi q. hnt iurīdictōez for. pīctioī vī de boaz gl. i. c. n. d. m. d. i. c. de. dndū de sepul. i. ver. plati. ¶ Tertio q. sūt crepti. vno istoz deficiente non pnt sibi eligere confessorē.
6 ¶ Atz pīati possunt vna vice eligere vnu alia vice alīi. p. q. sic dūmō nō faciāt in fraudem fm Directoriam.
7 ¶ S. 3. quā auctoritatē hzral' elect' sup eos q. eū eligent. p. s. 3. pa. i. c. si significasti. de fo. p. p. q. d. electi p. exēptos epīo inferiores nō pnt absoluere ab excoīcatōe r. casibz epīo referuāz. ar. c. iij. de p. r. re. h. vī. nīl spālē in dūlgentiā hātāt sup h. s. i. d. o. t. 3. q. vbi crept' elig' elect' hz pīatē pīa rīj pax quo ad abloīenēdō quo ad dispēsatōē nīl dī spālē mādātō. Et nō crept' vō elect' hz pīatē illi' cui subest vī pfector epīo pī sup ipz sūt archiepīo. r. sic dī ceteris. r. h. magī plz quo ad pīctōez. d. q. b. log. d. c. fi. de p. r. r. idē dīcūt de illo. aut papa pcedit vt possit sibi eligere pfectorez vt pfector possit cū absoluere ab oībz nō referuāt pax. r. ad. c. iij. pīcti dī eo intelligendū in cāu suo qn epīo dat

suo subdito talē licētiā. s. nō qn pa. pa. q. pōuīlū loq. gnālī si voluīlū. ¶ Atz eo ipso quo epīo vī tales exēpti de q. b. s. pīcti alicui videat' eū eligē. p. q. sic. q. p. l' ē facī eligē q. b. vīa. l. nō dubiū. C. d. le. vī. c. legebat de maio. r. obe. r. in. c. fi. r. v. q. vī.
8 ¶ Duodecimo dī. pp. sacerdos q. libz pībiter pochialis oīuz vagabūdoz rīllor q. nō hnt pīuī domiciliū. Et h. tādū q. dīu i epīo pochia iueniūt q. a quocūq. pochiali pībitero ad quē se transferunt pnt absolui r. a fouitū ab epīo. aut licētiā hntū ab eo. epīo i sua dioceī audīdī pīctōez. r. nō fm. pa. i. c. fi. de fo. p. p. q. vagabūdi dīcūt q. nō hnt domiciliū. certū vel habitatiōē fm gl. r. Bar. in. l. dīes s. pīor. ff. de dam. insec.
9 ¶ S. 3. qd dīcūt de scolāribz. mer. 10. cenarijs mercatoribz stipendiarijs r. hmoī pīctōibz i alīz pochia nūqd poterūt absolui ab illis sacerdotibz a q. b. pnt absolui pochiales illi' pochie. i. s. ibi nō hnt domiciliū. p. s. 3. pa. i. d. c. oīo. q. d. sic q. ille dī. pp. sacerdos pīctōz i cū pochia habitāt de pīuī nec pnt comode adire pīuī sacerdotem. ar. c. fi. de pochio. vide glo. que tōc i c. de pīa de pīuī. r. h. c. est cōio. opī. hoc idē t. 3. pa. i. c. cū cōtingat dī foro p. p. quā opī. lūmīo tē rā quādo per maiore partē anni ibi steterūt vt dīcam in se. s. aliter non.
10 ¶ Aliqd idē sit dīcēdū de pīctōibz i viatoribz aut mercatoribz dīcārētibz hīcīde p. negociatōē. p. vt colligo ex īno. r. h. i. d. c. oīl q. si alicubi morā turp. āmū vī p. maiore pīe ām. pīcti vītra pīctā i quo tenēt pīcti r. mī me qn i pīctate cōi nō tēclīnāt ad tōmū sui loci q. tē nō vidēt hīcī ibi domiciliū vbi ē eoz dom' quo ad sacra

15 tūc licētiā pīcti pochiali illi vbi st. r. ab eo pnt absolui. r. i. q. i. q. ar. de dī. ad apostolice. si vō talē morā alī cubi nō hnt nō poterūt pīcti ibidē nisi licētiā accēperint a pīuī epīo. vī sacerdotē pochiali vīlibz pīcti dī vī salē pīcti dī. sūt ītinerādī. q. tūc ē ibidē pīcti possent r. absolui. q. pīcti q. eo ipso quo licētiā ītinerādī dīderūt. ē pīcti r. sacra sūt pīcti dī dīderūt. tūc. tūc ē ipīalī licētiā petere. r. quos cāus sibi reseruat sūt epīo facī sibi dīclarari. cū nō possit absolui a talibz sūt epīo licētiā. q. īteli go qn p. talē morā alicubi nō steterūt q. possint ab illo ordinario absolui.
12 ¶ Quid de illis q. in diuersis locis hnt domicilia nec apparet qd sit pīcipale. p. q. d. debēt pīcti illi in cui' pochia se iueniūt tpe pīctōis hīcīde ar. c. ex pte. de fo. p. p. facit gl. in. l. iij. C. vbi dī. agī. opo. q. dīcūt quēcūq. pīcti possit vbi dīgit r. morā. l. d. o. tū dīcūt qd tūc ēēt q. ab vīroq. epīo vel pīctōro in cuius iurīdictōe moratur licētiā peteret.
13 ¶ Cui debēt pīcti sacerdotes. pīcti possit decam. Canonici seculares. Et hmoī ecclesiastici non exempti inferiores epīo pīcti. similiter religiosi etiam exempti qui nō sunt prelāt. p. fm oīa doct. qd tenēt pīcti sūt prelātī vel de eoz iurīdictōe.
14 ¶ Atz pīcti. ppīz sacerdotes possint alio sū auctoritatē delegare. p. fm Ric. anglīcū i quol. aut tal' sacerdos hz auctoritatē ordinariā. r. sic potest aut hz pīcti. r. tē dīstīnguo q. aut a papa. r. sic pnt. Antelligē rex qn a papa pīcti iurīdictōē. Sec' cū cōmittit nudum offīcī sine iurīdictōe vt puta audire pīctōez. q. nō pī. fa

74
 cū. c. fi. d. offī. de. vide. j. delegat. s. 2. vi. Aut ab inferiore vt ab epīo. r. tūc aut ad vīuīlītatē causāz. r. sic pnt ī pīcti alīquā cām cōmittere vt officialis r. gneralis pīcti epīo si sit eis spālīter ītēdicti. S. vō hz cōmīssīōē pīcti nō pnt sic hī sacerdos fuerit pīcti ad offīcī dī eccleīe pīcti cū nō sit ordinari' illi pochie. Et sic loqur. c. fi. de off. dele. i. s. ceter. vbi dī. salua legatoz sedis aplice auctoritatē nulli aut cōmīssīōi fuerit pīcti crucē excoīcare absolui. dispēcare. vī īuīgē pīcti as liceat de cetero hī alīz tēmadare. ¶ Atz i alīquo casu liceat pīcti alīz teri q. pīo sacerdoti. p. s. 3. pa. i. d. c. oīo q. sic quēcūq. subest alīq. legītima cā: puta q. ē reuelator pīctōis vel sollicitator ad malū: vī nō hz rebītā scīaz vī. pīcti vīdēt sibi pīcti vī sacerdoti īmīnere vel est excoīcat' tūz r. hmoī. r. tūc dī petere īnīam. r. obtinere q. si nō pī obtinere necadī re pnt supīorem sufficī q. pīcti r. sic supplet. d. c. oīo. p. c. placuit. tibi gl. de p. oī. vī. sic vī sēntus dī obtinere licētiā. l. si pnt. vī. i. d. c. oīo. vī ade at alienū si nō pī. vī. i. d. c. placuit. ego vō i hī multū nō īstīto. q. vīlīmū pu tor. q. hōdie hātēt multū. ppīz sacerdotē q. b. legītie pīcti possunt. si vī nō est idone'. r. si casus accīderet. tene q. dīcti q. pīcti nō se cret dī vītra caritatē. Et si licet causa me līorāde vīte. extra de regulā. c. licet. qīto magis causa recuperande.
 ¶ Atz liceat ab q. alia licētiā pīcti. 16 rī sūt minoribz r. pīcti. p. q. sic hī. v. currat. ¶ Pīcti q. gnāl vī pīcti minister. aut custos quo ad minores. r. magī aut pīcti pīcti aut ei' vicari' quo ad pīcti ac

cedat ad pntiaz plator petedo q fra
tres q fuerit electi possint libere pfe
siones suoz subditor audire. Sz istd
pmu est de bñ ed. vt. i. patebit. s. xxi.
¶ Sed q fuerint electi z habilitati
ad audiendas pffiones p gnale aut
puiciale ministz quo ad minores
vt p magistz aut pōre puiciale quo
ad pccatores. ¶ Tertiu q sic electos
pnter p se vlfres quos ad h deputa
uerint episcopi seu eoz vicegerētibz pe
tedo humilr vtd eoz bñplacito pos
sint audire pffiones suoz subditor.
Zin aut regnat q psonalr ducat tales
fres electos ego credo q nō s suffi
ciē vbalr vlfiter qntercūq. Rō q
qñ aliqd on pponit alicui sine deter
minatioe quo impleto ad aliqd bñfici
um meret admitti. quocius leuioz
mō impleat on pditio dī impleta: sic
ad bñficiū meret admitti pbat. ff.
s. pdi. r. d. l. q traditū. Cū ergo on
pntentatio ipsoi pntis electus n di
stinguat quō rebeat fieri cū possit fie
ri multis modis. vt. ff. d. pcc. l. pñs
z ibi gl. igit qntercūq fiat sine p scri
ptū sine verbalr itelligit pditio imple
ta. Nec ob. gl. i. cle. dudū d sepul. q
dīe q d3 fieri pntatio psonalis: quia
pñs d3 q pbat sensibz corpis. ar. ff. d.
ver. ob. l. i. i. pñ. q si aduertis hec rō
nō v3 q pntatio psonal ē pnt fieri p
pntatore. vt. in. l. fi. c. de. pcc. Et
sic pbat se q sensibz p se aut p aliū vt
d. l. pñs. Sic itelligit gl. p. d. l. pñs
z ibi r. no. p. 3o. an. i. c. pñti de pbe. li.
vi. facit. c. ius de pcc. vbi p3 q pñs
noialr nō ifert necessario vt p se faci
ar. s. bñ si adverbialr dicat vt ibi p3.
¶ Quartū q regit ē q nō audiāt
pffiones ex diocefin illi cū sunt
pntat. z i h differit i pñs sacerdoti
bus poachialibz vel episcopi vel pnelatio

ordiaris q pnt vbiq audire hñ sub
ditor: z absolueri foro pñali: q ipso
q hñt sin strepitū z sub silēcio nulli
ledit territorii. l. ij. ff. de of. pccō. fa
cit qd no. pa. i. c. cū ptingat. de fo. cō
pe. r. ita r. 3. ar. in. d. cle. dudū. Quid
nū q ille q vult eis pnter sit d iuris
dictione illius pnelati cui tales sunt p
sentati hec habentur ex. d. cle. dudū.
¶ Atz pdicta pntatio solū sit fienda
episcopi. ff. car. i. d. cle. dudū. q nō sed
ibi noie plati itelligit qlibz hñs iuris
dictione episcopi. ita q nulli diocefa
no subint eorum subditi nec ipsi. ar.
c. abbates. in. fi. de pñuile. li. vi.
¶ Atz hec pntatio possit eis fieri ex
territoriam existentibus. ff. q sic. ff.
p. a. in. d. cle. dudū.
¶ Quid si sedes vacat. ff. p. a. vbi. s. 19
q fiet caplo. ar. c. olis. d. ma. r. obe.
¶ Sz pone q nō possit hñ copia ta
lis plati. ff. p. a. vbi. s. q petet a vi
cario suo i spūalibz si h3 d. tē. or. c. cū
nulli. li. vi. si n bzamaliciose h fac d3
adire supiorē q cū negligētiā d3 sup
plere c. q diuersitate d pcc. pbe. Et
idē dic si cēt excoicatus vlfuspēsus
vlfiterdictus q adire d3 supiorē.
¶ Quid si pnter electi an petitoz
cētie. ff. zen. in. d. cle. dudū. q v3 cō
cessio facta: sed q possent plati dice
re q volunt qd fiat primo petito.
¶ Atz vicarij ministroz aut magf
rū puicialiū possint eligere pffiores
ff. car. in. d. cle. dudū q non. r. sic
tenet glo. ibidem r. paulus.
¶ Quid si plati nolūt dare licentiā
pdictam petētibz. ff. car. vbi. s. q ni
hil refert. q expectato pgruo tpe pnt
eligere z electi pffiones audire.
¶ Quid si dicāt plati nō pntiaz ali
quos q nō admittent. ff. car. vbi.
s. q poterit audire hñ alia pntentioe.

25 ¶ Atz pnti electi z semel pntati aut
deputati durēt post mortē acceptāq
plati. ff. car. vbi. s. q nō si sub istis
vbiis si deputati. s. vlt. ad eoz bñpla
citiū cū istd morte extinguat. vt i. c. si
gratiose. d. rescrip. li. vi. si vō simplr
dputet durat post mortē: sic debet
reputari nec credo q ipis iūris pos
sint alr reputari nisi q eoz pñs sit
pntia: q eoz auctoritas est papalis
q durat. ar. de trasac. c. remēs r. de in
re cōi approbata ar. c. sup qñtū d of.
dile. de elec. ne romani in prin. in. ele.
26 ¶ Atz pnti deputati possint cōmite
re alio. ff. car. vbi. s. q nō q pnt nu
dū ministeriū. Et hoc dicit Lau. q
bñ pntē hñ administratiōe ad istar
illor d q b3 de resti. integ. c. i. dicitur.
27 ¶ Quos pnt absolue pnti dputati
ff. vt. s. p3 oēq ab illo plato cui sit
pntentati pnt absolui tā ex pñs qñ n
ex pñs tā ecclasticos qñ seculares
ff. car. vbi. s. r. et sine alia lñia sacer
dotis parochialis: r. nō obstatē ex p
dictione. imo oē pceptū r. ois ex
coicatio p tales pntes ipso iure est
nulla per extranagates. ff. arti. iij.
que inserit in pica. de pñuile.
28 ¶ Atz q pnti pnt tales dputati ab
soluere. ff. q ab oibz a q b3 pnt sacer
dotes poachiales a iure. r. l3 epī pos
sint sibi vlf pñdes aut ex pñuile die
reservare casus: ita q curati absolue
nō poterūt pnti pñs ffes bñ absolue
r. facit ad h q no. Guil. i. l. pñuilegia
c. d. la. san. ec. r. legē pa. i. c. sup spcu
la. nec cle. vlt. mo. vbi dīe q renoca
to pñuilegio boni n ē renocamz p h
pñuilegiū studiū. ff. qñ sit pccū ad
istat boni. q tā pnt qñtū studio scū.
h idē p3 p vbi. d. cle. dudū. vbi dīe
q iur ergo renūt oēs casus pnt illos
quos iur suauit spāl episcopi nec ob. mo

75
tua 3o. mo. i. gl. d. cle. qz cū dīe q i
re sua qlibz sit facē q vult. dico rep
nisi supior ad quē pnt pñcipalr alr
velit dispōere: vt est i pposito. Itē
cū dīe q si epī pōt artare ordinariā
multomag extraordiariā: nēgo p
mo q pñs pñator fratz sit extraordi
naria. imo ē ordiaria surgēs a pñata
cle. dudū. vt r. 3en. r. Lau. i. d. Cle.
dudū itē posito q sit extraordiaria
rep pcluderet si pñs pñator ecclab
epo sed cū sit a papa vt. s. dictū: cū
pōt iserior tollere pccāta p supiorē
xxi. di. iserior. cle. ne romani. d. elec.
alr possent tot casus resuaret q in to
tū tollerēt istd pñuilegiū fratz q cē n
pōt. c. qñto d pñi. Nec hñs obuiat rō
sua. s. ne idē subdit cēleas diuerse cu
re q ex hoc nō seq q sit diuerse
bñ s3 ordinate cure vt p3 i quotidia
nto pccōibz: tā pape quā episcopi: itē
cū dīe nō ē iure pccū qd iure reuo
camz est. Dico h rep in iure cōi. non
aut q renocat i iure puiciale: vel si
nodali nisi quo ad determinatos sub
ditos. Itē cū dīe q pochiani nō sūt
exēpti l3 ffes sint. c. p exēptionē d p
uil. li. vi. Loco dō s3 nō seq ex h qd
nō possit absolui ab oibz exēpt a iure
resuaret episcopi q sicut nec pnt ipediri
qn pntēat pñatis fratribz ita q nō ab
soluatur ffz eoz auctoritatē p regulā
accessionū. d. reg. in. li. vi. qz auctori
tas respic fratres nō subditos episcopi
i actu pnt exēcere qñ adest mā debi
ta. q est quociūqz volētū pnter re
diocefi. d. cle. dudū Itē cū pcludit n
absoluat frater q nō absoluit curat
rep dīet nisi et p aliū supiorē cēt cō
cessus. vt i istis est. Itē ob. cle. religi.
osi. d. pñi q nō absoluit i casibz sed i
aplicent locoz ordinariis resuaret
qz sub itelligit quo ad casus episcopi
s. iij

nisi hoc cognosceret in pculu aie et
audire pfectiones et pfectiones. Un
hoies q hoc cognosceret tenet pfulere
discretos alioqn vterqz peccat gra
uif. Et hoc voluit dicere Aug. de pe.
di. l. q. vult. Est et alia scia q qd scit p
habitu acqfuit discernere iter ppleri
rates pctoz: et hec est de bene ee. In ta
lib' eni sp dz securiore vtz eligere: et
sapientes pfulere: hec ex laco Bo. et h
tene qm diuersi diuersa dixerit sup
hoc. Aduerte tm q si dubium verlet
circa aliqd faciendu vel dandum tel
pena subitda: tunc benignior opi. est
eligeda. ff. de eo q cer. lo. l. q si ephe
li. vnde in. c. si. d. trafa. di. In his lu
per quib' ius no inuenit expsum p
cedas eozate fuita sp i humamoz
pte recluado fm q psonas: cas. lo
car: tpa videri pfulere. hec ibi. hoc
id eoz. Bar. i. l. oes popli. ff. de iusti.
et in. nisi forte eoz aliqd faciendu q fa
ciliter possz expdiri. Si vo dubium
eoz vt abstineat: tunc securior po e eligi
da. f. abstiner. pur. si diuersitas eoz i
ter doc. et penites ex aliq ronabili ca
vult abheret vni opi. n est sibi dne ga
da absolutio: vsu pte relinuedu
Quid at sit dubiu et opi. et qd fiedu i
his vtd. j. dubiu et opi. Silr et sacer
dos no dz asserere mortale id q quo
n e cert: ne inuitat laqos alteri nec te
net dz singul q anduit dterminare si
sunt mortalia v nesci: dz qb' est claz i
dz qb' sunt varie opi. vl et ipse peni
tes nescit expinere merte sua circa co
sensuz vl moza. Idem. tm i quol. sic di
stinguit q pcti sunt in duplici gne.
Queda io qz phibita alr no eent
mala vt n audif missa i festo thmoi
q si dz inf pofitino mero. et talia dz sci
re pffoz: nisi hcat cam roale q ei ex
eulet puta qz abito et thmoi. Alia sunt

pcti qz dz se sut mala vt ea q snt dz p
diuini: et sic ab hoie non sint phibit
ta et hoz qda st capitalia. f. vij. q si ele
metas: et ista dz scire dz necessitate. que
da sut sps capitaliu: vt illa q recipi
unt hoz p dicationem. vt fornicatio:
ebrietas et hmoi. Illa fornicatio luru
ria e ebrietas gula e. et hoz ipet qda
iportant malu dz lba sui act' eo q sta
ti noata hnt anctu malu: vt fornicat
io. et talia pffoz: tenet scire vtz sint
mortalia vl no qda dz lba sui act' no
dnt deformitate. f. et libidine facies
sicut cognoscere vtozem propria no
est pcti. sed ex libidine sic est inf mor
tale quando excedit limites mimonij
f. et si no eoz sua. et talia no oq dz ne
cessitate pffoz: sciat vtz sint mort
alia vl venialia alia sut pcti q sut filie
pctoz capitaliu vt illa pta quoz fi
nes terminat et ordinat ad fines ca
pitaliu. et sic dol' acqfuit rei iniuste et
hmoi. et detalib' no ordinari no te
netur scire vtz sint mortalia vl no. f. q
curat' ordinaris. vt ep. archieps. et
ceteri alij superiores tenent scire. qz te
net purgare. pficere et illuminare ali
os. et io noui et testu tenet scire.
hec ille. Caneat igit pffoz: ne sit pre
cepto in dado suam de mortali. vbi
sunt varie opi. doc. sicut de decimis
soluedis vbi no est pfectudo dz locia
Janue dz pfulat sp q sibi vnt' nec
moueaf pp dictum vniu doct. nisi
ronaliter vt dicat. j. opinio. f. l.
Sed qd si pffoz: pp sua iperitit 4
dubitat dz aliquo. qz dz optimu qd
possit ee i pffoz: scire dubitare. vñ
nisi sciat p certo se legisse dclioez ali
cur' casus. vl no hcat rones euiden
tes sp dz dubitare et pitos pfulere vl
ipse dz nouo studef dicendo pctoz: vt
reuerfat. qz vult meli' videri vel sal
tem si

te si h no pot facere absoluat peniten
te indgti sua auctoritas se extedit et
iponat ei q pfulat pitos. deliberet fa
cere qeqd facie dñ ei fuerit dclarati
et sufficet. p h facit i ar. c. si qd possit
et c. null' de pe. di. vij. vbi quis de ta
li dubitet tm absolutio no negat. de q
arcpa tenet pffoz: vtd. j. epa. f. v
Tertio dz hre caritate erga penite
te vt ei iterroget et instruat pe. di. v.
c. i. an aut dz necessitate teneat facere
iterrogationes et qno. vide. j. iterro
gationes in prin: et per totum.
Quarto dz hre pietate in p pacie
do pctoz: benigno cu pfolado i fun
dedo vni et oleu vt di i. d. c. ois. vt
pot' relitatu i purgatorio q nima
penitentia iponendo desperati in iher
nos nec erigat iuramtu vl pmissioz a
penite n sui casib' q' ius ita vult
et si videat q n implebit q sibi iponit.
Sed pde q pbyr pochial hateat
aliquos pochianos. surdos mutos:
vl furiosos et hmoi. qz dz facere
posse suu vt iducat eos ad ptritioz et
pnias f. qz est possibile. f. signis. aut
mutib' et hmoi. et si no pt. pfect' oret dz
uz. p ipso: et faciat orare popl' vt dñs
eos illustret: et cu nihil omiserit dz co
tingentib' no ipntabit ei facit de pte
dis. iij. solet qri. et xliij. di. ephelis.
Quid si eger petat pbyter et anqz
adiugat pdu loqia vl efficit furio
sus. qz q vl ad nutu ihermi vl ad te
stimonu eoz: q ipz audierut pete pni
am vl psonu dz ei qeqd pot hiant
tatio ipendere absoluedo vl recocili
ando: et si pot sine piculo ozi et en
charistia ifundendo. et sufficit vnu
testis in hoc euz nulli fiat pndictu.
Et ad iudicaz' mortu petedo pni
az sit absoluedo. qz sic dzbt pelli
officiales vt h pnuat et cogt ecclia

87
tica cefura. ele. eum fm de pe. et re.
Quid si sacerdos scit ipedimentu 10
in infimonia alicui' sui pochialis et
hmoi. f. f. f. Bo. ti. pnia. vij. q si p
pbari tenet sibi reuelare. qz cu sicut
plat' tenet ad illud preceptu. Ma.
xviij. Si peccauerit ite ff tu' et. Si
aut pbari no pot lz sciat no tenet ei
dicere nisi credat q laborat ignoratia
crassa et lupia q cu no excuset vl qñ
phabif credu q pari enit acqfice
re phlio bonoz sup hoc i his duob'
casib' tenet ei reuelare als non imo
ego credo q graniter peccaret alr re
uelando: qz esset occasio peccati.
Quinto debet habere pntem ab
soluendi fm qd. f. dictum est.
Sed qd de pffozib' illis q vl de 12
iure no tenet bñficiu: vl sit iurisi aut
excoicati: vl no hnt lniaz audiedi et
hmoi. f. qz qntu et ex pte talu sacer
dotu dciunt aias cu n possint nec li
gare nec soluere. dz poc. c. null'. f. qz
ad pntes distiguedu eoz: q aut hnt
iusta cas ignoratie: et sic sut absoluti
quo ad du qdum tal ignoratia durat
qñ postea h sciat f. in. tenet pnter
iterp sacerdoti legitio q eos possit ab
soluere. ar. d. c. ois et de pñ. no bap. c.
tenes distiguo tm hic f. p. dz pal.
i. iij. di. xvj. q si ipedimentu est iurj
diuini: puta qz no est baptizat' vl no
est ordinar' sic lz quo ad teñ sit abso
lut' pffoz: tali qdum ignoratia du
rati cu scit tenet iter pnter legitio
pffoz: nec papa possz disponere de
rio. Si vo ipedimentu e iurispofituri
te aut tal cu quo est pffoz: habebat
coñ. p plato. puta qz erat i possessioe
et firmat' p supioez lz n lte obtine
rit bñficiu. et pffoz: e qz tali qz suo
plato. qz sic reputabaf coñ et sic ipse
credebat ex ignoratia facit et tali pffoz

Confessio

riſ quō deat heri abloſo i foſo

93

6 Catz ephs pcedēs iniaz alicuius eli
gat sibi pfefforē idēem eo ipso pcedat
iniaz absolūdi a casibz suis deo pfe
fiori electo. p. q. nō nisi hī expmar v
enigēter pster p alia signa q. hī ipā
livoluit pcedē. c. si ephs p. r. re. li. yj

[illegible]

gl.in.c. officii. e. ti. r. gl.in.c. ex pte de
of. or. v. pōt dici q pma absolūo cu
fa ē vna. Ita q pma sit sub ratihabi
tione de fa sublequēda. Ita q factū i
pma suspēdit. nec h3 effectuz tunc
veniat scda. r tūc scda. agēs in ppa
vntē pme pcedē agit totū q vnica
absolutō d oib3 agere deberet. r sic ra
tificat pnam. imo. illa cū ista vnica
simplr r iduisa reputabit. r qd3 ita
sit nō d3 i pma absolūone aliq pditio
apponi d scda sequēda. neq3 i scda d
pma: q3 de iure subitelligit vt nō sit
necesse q expmāf. hec ille. Et subdit
vex fore dūmō disponat penitēs ire
ad supiorē. alā si videret eū rebellē d
nullo d3 eū absolūere. q3 iā ipeniten
tē se. ostēderet. r. i. q. xxi. subdit q si i
ferior absolūet sub pditioe. i. si de ill
absolūat p supiorē vlt ad r. i. l. quo
usq3 supior absolūet q nō valēt abso
lutio i. q. xxi. dicit q si supior pmitte
ret inferiori tali mō v3. q absolūet pos
sit s3 tal pditioe: q3 ē sibi pntēat. q
v3 tal pmissio. r pī fieri q3 pssio ni
hilalis est q3 ligamētis onis. r idē
ligamēt pib3 pē ondi. r tūc nō h3 vi
gorē pma pssio nisi s3 pposito faci
ēdi scdaz. s3 si postmodū pnterī supi
ori renuerit q dimissa sūt non redeūt
sz nouū crimē iurāt: r si dictā pditio
onē acceptat d3 eā absolūet sine oī cō
tione appōita ex pte absolūtiōis. Si
tō pmitat sic v3 possit sub pditioe. s.
q3 nō valeat nisi ei pntēat. vel eā ratas
pnterī v3 tal pmissio nec absolūto.
10 **Q**uid si tal cāsa refuat? sit excoi
catio nūqd pōit absolui a pctis p? r
p? ea mitt ad supiorē. pabsolutōe ab
excoicatioe. R. multi tenēt q nō q3 cū
excoicāt? sit excoicāz nō pī repōi nisi
p cū ad quē spectat absolūo i? p ea q
no. i. c. pīti d sen. er. li. vi. r l33 opt.

videat bōa tñ mibi mag3 p3 s3ia. s.
q pōt absolui a pctis r postea mitti
ad supiorē vt absolūat ab excoicati
one q qdē p3 ex pdicti pcedēt. q. r
h3 ē bñgnior opi. R. dō. r vior: in
dictio meo. vñ nō ob. eoz rō. q3 tal nō
reponit i ecclia. s3 absolūat ab alijs
nisi p cū ad quē spectat. nec d3 se imi
scē diuis tunc sit absolū? ab excoica
tione. Nec ob. ē si dicat quō pōt er
go absolū a sacerdote si non d3 se i
miscere diuinis: q3 etiā excoicāz nō
pntēat talis imiscio. r q d3 q excoi
cat? nō est pnceps sacroz. v3 est cō
pletue. s3 nō imiciatur nec ob. c. qui
cūq3. xxiij. q. i. vbi d3 q q se segrega
uit ab vnitatē fidei vel societate petri
r pauli nō pī a vinculo pctoz absol
uit. nec tanuā regni celestis intrare q3
vt p3 loq3 d hēctis r alijs q pposi
to malo pnterāt nō d3 pntēat. alr nūq3
possent absolui. Aduerte tñ q si foret
i mora pēde absolūtiōi sic nullo mō
d3 absolui. a pctis. nisi cert3 pnter
apparet q nullo mō pnterēt i mo
ra ex tali absolūtiōe. Si vñ nō fuit
i mora. vel si fuit tñ pnterī apparet
q ample nō erit credo q pssio de
beat absolūere a peccat3 nec cū graua
re vt p3? vadat p absolūtiōe excoi
catiois pnterī q3 comode hoc facer
nō pōt. Et sic videt telle R. i. in. iij.
di. xviij. ar. ix. q. iij. in ter. ibi q3 pze
sumēdus est vt in pib3 q iuste excoi
cati fuerāt r q3 nisi p eos staret excoi
catioe absolūtiō ergo vbi cessat tal
psumptio absolūtiō est. Hoc idē
tenet Rod. ii. de sen. ex. s. xviij.
Et pccas i alieno territorio ef
ficia de iurisdicōe illi? i cui territo
rio delict3 vt possit absolui ab eo. R.
fm pa. in. c. cū ptingat. de fo p3. qd
in fo. pñali nō sonit q3 for. alteri?

sacerdos ex delicto cōmissio in ei? ter
ritorio ē notorie facto. r no. p gl. in
c. i. xvi. q. i. r qd no. in. c. i. de rap. rō
q3 pnia iponit ppter offens3 dei r
aie. pntē fm Jo. de lign. r iō illi soli
subiāt quēz habet loco ter? qui est
iuder anime sue.
12 **E**t pgrini r viatores q de licē
tia pntē sacerdos pntent alteri q tñ
pnt casus refuatos epīs possint ab
eo quē eligerūt i pssioe absolui. R.
fm Rod. q sic maxie si iustitern r p3
gnālis pssiois: vt in pasca debet
tñ ei intūg q cū hēbit copā sui epi
iter ei pntēat illud pntēat refuatur
r ab eo recipiat penitentiā de illo.
13 **Q**uid si sacerdos absoluit a quo nō
pōt. R. s3 R. i. i. iij. di. xviij. qd sine
faciat ex malicia sine ex crassa vlt affe
crata ignorātia mortali peccat. r p3
pnt. r. de pnia tenet dicere pssio qd
talis cōfessio nō tenet vel obtinere
auctoritatē r postea loq cū eo d aliq
bus qsi dubiet ne bñ eū itellexerit.
r sic eū absolūet. Ad iteligo si como
de pōt r sine scādalo: alā nō credo
teneat: q3 talis pssio p3 bonā fidē
excusat. ar. xxiij. di. s. vlt. Aduerte
q qñ q3 pssio fuit ei q eū nō potu
it absolūere. postq3 hoc scit tenet iter
pnterī illa eadē pctā si adhuc est me
mor sacerdoti q eū possit absolūere
s3 R. i. in. iij. di. xviij. s3 tu distigue
s3 q. s. dixi pssio qnta. s. xij. aduer
te tñ q si pnterī pssio potuit eū ab
solūet ab aliq3? s3 nō ab oib3 sufficie
ret pnterī illa soli a q3 nō potuit eū
absolūere ei q h3 potestare tñ alia.
Confessio. vi. quo ad p/
nē gl. i. c. sūt ples de pe. di. iij.
r qd regulariter p quolibet mortali
pnia septēniō debet. Alr tenet fm

89
cōiter doc. in. c. de? q de pe. r re. qd
pnie sunt hodie arbitrarie p. d. c. de?
q r p. c. mēsurā. de pe. di. i. ita q3 Jo.
an. in. c. vñ mēsurā. de ep. r ten. s3 qd
canones penitētiāles hodie de mibi
lo fuit nūpilomin? sacerdos r si pos
sit recedere a dict3 canonib3 i pñedo
pniaz quā vult pp fragilitatē hoīz
r pnt ex cā r p hoc facit glo. bona in
d. c. sunt plures. tñ bonū ē vt eos ca
nones sciat: vt s3 eos sciat se ipare r
peccatori innotescere quid meretur.
Et qd si sacerdos videt q nō fa
ciet pntiam vel nō vult subire. R. s3
R. dō. ti. pnia. vi. q3 d3 sacerdos talē
ipōnē quā sine murmure r spōte ve
lit portaret: r nō aliā pp pntiā. r ē
pcedat q ipē possit redimere ieiunia
q ei ipōnit: r q remissiones platoy
pnt ei nec debet erigere iuramentuz
vlt pntiōes de abstīnēdo i futur3 ab
aliquo pctō vlt de faciēdo q sibi in
iūgē nisi in casib3 a iure exssis. sed
absolūet eū simplr sine pditioe cū p
testatione q si nō restituerit aliena. vel
faciet rebūq3 euacuabit fructū pntē
sionis qñis sibi videat q nō sit fa
ciat? ad q obligat? cū tñ cēt qñ
adeat comoditas mūtē eū pmo ad sa
tisfaciēdū q postea reuertat s3 euāge
liū. si comode nō pōt sufficū dispōat
qpmū poterit satisfacere. vñ pib3
nullacten? d3 pctōe pnterī a se dīpe
ratā recedere. Et i his cōcor. ynnō
in. d. c. omnis. r Seco. in. iij. di. xv.
Quid si pctō pnterī. non tñ vult
abstīnere i futur3. R. q d3 sibi pntiā
dare r pniaz inūgere thotari vt nō
desistat bñfacere. q3 dñs cit? eū illu
minabit. r valēt ad multa bona fm
do. i. c. q qdā de pe. re. nō tñ d3 eū
absolūere. q3 peccaret mortali tā ab
solūtiōe q3 pntēat s3 r. i. iij. di. xviij.

3 **C**atp dōa opa q penitēt facta sunt magis efficacia ad expiandā culpā p teritū qn p p̄fessorē et iniungunt sic dicēdo oīa dōa q facies vel itēdis fa ces inūgo ubi i remissio p̄tor. p. h3. Tho. i. quol. q sic qz sic valēt du pliciter. p̄tio ex nā optio. Scdō ex vi clauit. et iō p̄ hnt expiraf. culpā p̄teritū. Et p̄p̄ea bonū ē q sacerdos hoc ei inūgat taliter q intelligat vt s. dicit confessio. v. in p̄m.

4 **A**tri vñ p̄fessor possit ex cā relare aut cōmutare p̄nias quā alter p̄posuit. p. breuiter loquēdo de p̄nia sacrali q sic si talis h3 auctoritatē ab soluēdi a tali p̄cto pp qd fuit libi ipo sit et si ille q iposuit eēt supior. Si vñ h3 auctoritatē absoluēdi a tali p̄cto nō poterit eā nec relare nec cōmutare nisi necessitas vigeat vel pietas suadeat. p̄m. n. tūc eēt iterpe trari q supior i p̄mōi casib3 acceptet fm Rod. ar. c. latoz. xxiiij. q. ij. gl. xxi. q. vij. c. tpa 13 q ep̄s p̄t diminu ere p̄nias quā papa iposuit ar. d. c. latoz. Qd ego admitterē qn nō p̄t hēri recursus ad supiorē comode et ex cā alio nō credo. et h3 et 13 Alia. et sequit car. i. cle. si. d. pe. et re. et h3 p̄di etiam disti. p̄cordabis opti. p̄rias q recitant in. d. cle. si. Gallit h3 fm ali quos nūc alieni i p̄nia fuisse iposuit vt t̄ret ad terrā scāz qz tūc sine aucto ritate pape n̄ posset cōmutare ar. c. i. et c. sup h3o de voto lūcto. c. ex multa co. ti. qd ego limto qn inuissit vt iret in subditā terre scē: alio nō p̄ in ra p̄alleg. Et fm hanc disti. lita et i lige glo. et doc. i. d. c. i. et ita 13. Tho. ti. p̄nia. iij. et Alfen. lib. v. tit. xxvij.

5 **S**z qro q sūt cāones p̄niales. p. q cos reduco ad viginti quoz p̄m3 h3. lxxij. di. p̄byter vbi dat eulib3

p̄bytero fornicatorit̄el comittēt qd eūqz p̄cni qd inducit dispōnes peni tētā. r. annoz. in qb3 p̄mos tres mē ses d3 ieiunare in pane et aq tūc ecce p̄ris dūctis et festis p̄cipuis i qb3 p̄t recreari vino piscicul et liguminit3 iclusus tū stando post exiēs d3 vnus annus cū dimidio ieiunare i p̄ae et aq p̄ v̄sqz ad septimū annū ieiunare d3 tres ferial in pane et aq. i. ij. iij. et v. nisi sedam feriā d3 redimē vno p̄sal terio vel denario post tres sequētes annos. v. feriā in pane et aqua ieiunet. Quidā intelligūt in adulterio vel incestu solū. S3 in die et in fornicatione. Sedus canon h3. xxx. q. i. c. si quis sacerdos et c. nō d3 vbi da tur p̄nia. xij. annoz p̄bytero qui co gnouit filiā sp̄iales et quā audiuit i p̄fessioe. et si ē publicā vel si ē ep̄us. xv. Anis peniteat et mulier deb3 oīa paupib3 dare et i monasterio p̄petuo seruire deo. **C**rit3 ē de sp̄o. duo. c. accepisti. vbi p̄penti p verba de p̄ senti cum aliquo alij despōlato ipo nit p̄nia q ieiunet in pane et aq. xl. dieb3 et septē annis sequētib3 peniteat **C**Quart3 est in. c. de filia et c. deuo tā. xxvii. q. i. vbi peccati cū moniali vel religiosa p̄nia. x. annoz inūgit et p̄sentiet. **C**Quint3 ē in. c. si qs cuz duab3. et i. c. si qs cū matre. xxiiij. q. v. vbi ignoratē cognoscēs duas fo rores vel m̄res vel neptē v̄l amittā aut filiā iponit p̄nia. vij. an. si scien ter p̄nat p̄petuo p̄ngio. **C**Sext3 est de excel. pla. c. clerici vbi clerico pec canti 3 nām p̄petua p̄nia iponit de trusus i monasterio. Aico v̄o v̄sqz ad dignā satisfractionē iponit sepa tio a ceteris fidelib3. **C**Septim3 ē i. c. h3 ipm. xxiiij. q. ij. vbi incestuoso v̄l pec canti cū brutis iponit p̄nia plusqz

septē annoz. **C**Octan3 ē in. c. admo nere. xxiiij. q. ij. vbi v̄xoricide iponit p̄nia aspera et p̄petua. si ne vinū vel sicerā bibat. carnes nūqz comedat nisi si in pasca et natiuitate dñi in pane et aq et sale vinat ieiunio et oīonib3 i aq et sale vinat ieiunio. **C**Non3 tenet3 vel t̄ret monasteriū. **C**Mon3 ē in. c. latoz. xxiiij. q. iij. in matrici dio qbus qñ eadē eūz v̄xoricide ipo nit nisi q ista ē solū septēnis. **C**De cimus ē in. c. ij. de pe. et re. vbi iter fi ciet3 p̄byter iponit p̄nia. xij. annoz. **C**Xij. est i. c. aculasti d accu. vbi ac culanti inuiste aliquē ad mortē si oc ciso fuerit iponit p̄nia. xl. diez i pa ne et aqua et v. annis peniteat. si v̄o mēbz p̄diderit trib3 annis. **C**Xij. in. c. quicūqz. v. q. i. vbi p̄uro ipo nit ieiunium. xl. diez in pane et aq et p̄nia. vij. annoz. Idē de eo qui eū in ducit vel p̄sulnit v̄l cogit et si erat ser uus dñis trib3 qdragelimis et legitti mis fereis. i. ij. et iij. et v. in pane et aq ieiunet. c. qui cōpulsus. xxij. q. v. **C**Xij. ē in. c. vt mēsure de ep̄. et v̄e. vbi. xxx. diez in pane et aq ieiunet iponit fallanti mēsuras. sed grautor p̄nias iponit fallario i p̄az aplicaz i c. dura et in. c. ad fallarioz et in. c. ad audientia de cri. fal. et in. c. nouim3 d ver. sig. **C**Xij. ē in. c. de his dō. xxx iij. q. ii. et in. c. si qs de pe. di. v. vbi di mittit p̄nias solēnez iponit p̄nia. x. annoz et exhibito eucharistie i fine vite sue solū. **C**Xv. ē in. c. nemo p ignorantia de p̄e. di. i. vbi p̄bytero qui clericū mortuū inuoluit in pala stario iponit p̄nia. x. an. et v. men sum. Diacono v̄o trium annoz cū dimidio. **C**Xvj. est in. c. de viro. xij. q. ii. vbi cōmutent sacrilegiū iponit p̄nia septē. an. Ita q in trib3 p̄mis carnes nō comedat nec vinū bibat ni

si i pasca et natali dñi. In alijs. v. an nio trib3 ferijs a carnib3 et vino ab stineat. Lōburēs t̄i ecclesiā. xv. an. penitere d3 et relare. et in. c. si qs ecclesiā. xv. q. iij. **C**Xvj. est in. c. statim3 d maledi. vbi blasphemāt3 publice tēi v̄l cōs iponit illa p̄nia de q. s. blasfemia. s. vii. **C**Xvij. ē in. c. oīs d p̄. et re. vbi sacerdoti reuelā ti p̄fessionē iponit pena de q. s. p̄fessio v̄l. s. xxx. **C**Xviii. ē i. c. si qs d̄erit xxiij. q. i. vbi v̄as cōiōnem heretico v̄l accipies ab eo neficiō h3 p̄bitū ab ecclesia d3 penitē vno anno. si erat scē: x. annis. ita qui p̄mittit hereti cū celebrare i ecclesia cathol. ca p̄ igno rantia iuris. xl. dieb3 peniteat si scē ter p̄ annū peniteat. Qui at p̄ et re uerētia et d̄natiōe ecclesie. x. an. peni teat. Qui at transierit ad h̄eticos vel alios ad h3 iduxerit peniteat. xii. an. **C**Sūt multi alij cāones i qb3 p̄nia 6 vij. an. aliqñ minor iponit quos p̄te reo qz ex quo regulare est q. p quoli bet mortali si septēnis nō fuit neces sarium eos exprimere.

CAd rlas at p̄dicas d3 p̄fessor sp 7 hēre oculū et q̄qz ex cā pura qd b̄il v̄l alteri obligat v̄l pp p̄culū ne eā faciat penitēca possit relare p̄dicas penas cū vt dēci ē hodie h̄m̄i arbi trio p̄fessoris. t̄i bonū ē inotescet eā p̄ctor vt magis timeat peccare et ielli gat qd sit ei agēdū si vult absolui a pe na p̄ti vel i h3 m̄ido vel i alio: qz cre dēdū ē ecclesiā istincū ip̄fesse cao fic tarasse si de p̄ inflicia extigit vel h vel i purgatorio a quocūqz talia p̄pe trāte vt apte d̄i i. c. h3 ipz. xxvii. q. ii. **C**Hoc ipz qz canonum cēlura p̄. vij. an. remeare penitētez i statū p̄stium p̄cepit nō electioe p̄p̄ij arbitrij scēi p̄tes. h3 p̄nt3 snia diuini iudicij. sanx

Confessio.

2. **U**tz cōfessio liberet a pena pcti.
R. ex sic triplr. Elno mō ex vi absol
lutiois i rotovel in actu liberat, a pe

¶ **Q**uoniam confessio generalis sufficit ad bñ
lecta mortalia. **R.** **R**ic. i. iij. di.
xv. ar. iij. q. iij. q. sic pcta obliu
uerit tñ qd ad remissionē mortaliū ob
litorz ignoratorz nō sufficē confessio gnāl
q fit in ecclesia sine sacrali si hō bz co
piā pbyteri z facultatē pñedi sit te
nef de eis gnāl pñiteri z p pbytero
petere absolūē fm eundē Ri. vbi
s. v. l. tñ cōfessio gnāl ad delenda
venialia. Alii not. q cōfessio gnāl
sacral q fit in secreto sacerdoti dñi
sua singulari qd de singulari gener vñ
ad remissionē pene z cōpse venialiu.
ex quo: fm scñ Thō. i. iij. di. xxi.
¶ **T**ertio expñitōe pñitē. ¶ **S**cdo
ex humilitate pñissidi. ¶ **T**ertio
ex orōne sacerdot. ¶ **Q**uarto ex vi cla
uini alta at pñessio q nō ē sacral: s
soli gnāl vñ ex tribz omniū nūmō:

Confessio
relacionem.

¶ Etz. sigilli p[re]sentia sit d[omi]n[u]m c[on]tra
sacri. Re. aureo i. iiii. di. xxi. q. sic. n[on]
d[omi]n[u]m sacri et q[ui] sit signu[m] efficax.
eni sacri sensibile efficacia q[ui] figurat
Sed sacra iustit[ia] significat q[ui] figurat
q[ui] de a[ud]i. p[er]m[ission]e p[ro]p[ri]et[ate] for[is] secre
ti i quo mori d[icitu]r p[er]m[ission]e t[er]m[in]i ergo
cui significatio sacri c[on]fessionis sit i
gnificatio occulte delectio p[er]m[ission]e t[er]m[in]i for
to ad r[ati]o[n]e ei[us] p[er]tinet v[er]o nullo m[od]o re
uelet. E[st] q[ui] reuelat facit t[er]m[in]i sacra
menti auferre d[omi]n[u]m p[re]sentia naturam
sue significatio[n]is t[er]m[in]i figuratio[n]is.

2 **C**ur sigilluz p[re]fessionis sit de iure
nature R. Sco. i. iij. di. xxi. q. ij. qd
fic[ati]o[n]e caritat[is] fidelitat[is] vitatis, pro
missetacite & utilitat[is] quo sigillo mul
ti contententur qui non facerent.

¶ Et papa possit precipere sacerdoti
ut veniat ad confessionem. R. Et si illi
dixerit q. nō. Et si precipit nō est ei obe
diendi. qz secretū confessionis ē dīre
nālū dīuino ⁊ ecclie sup̄ q. papa nō p̄
cipit. vñ dicit q. sacerdos i actū co
fessionis i p̄spālis vicariū ⁊ spālis
quoad illā spēs sit maior: gñali. c. stu
dūst d. offi. lē. 36. papa i h. n. ē ma
ior cū sit vicari⁹ gñali. D. ad rōnē po
nit pa. in. c. dilectus. de exco. pēla.

¶ Quid si interroget sacerdos an sci
at aliquid de eo q̄ audiuit in p̄fessione
v̄l p̄fete et iuramentū dicit si aliquid
audiuit i p̄fessione. p̄. h̄. sc̄o. 7. R̄. i. v̄b̄
s̄. q̄ d̄. n̄d̄ere se n̄bil scire v̄l audire
iuste sup̄ple ad reuelandū: sicut 7 x̄p̄s
dicit. Mat. xij. q̄ nec filius h̄oie scit
d̄ die iudicii intelligit ad reuelandū
gnatū. v̄n̄ i d̄ tacere. v̄r dicit aliquid
male. s̄. audacter dicit q̄ n̄bil scit
7 q̄ n̄bil audiuit q̄ subintelligit ad
reuelandū. Et i h̄ p̄con̄s. Ro. ca.
vi. 7 cōt̄r doc. 7 pa. i. d. c. dilect. 7. l̄
qd̄ dicit q̄ p̄t dicit se n̄bil scire v̄

81
hō sed vt de ita bī l. c. si sacerdos &
omī. or. **Q**uid elī? vt dixi. cad. reuelā
dūz. nō pōt negari qm sciat vt hō.
Quātr liceat saltē reuelare & lnia cō
fiteri. p. tenet qdā q sic illi q vult
necessari. ad ad pñficiēda q requirūt ad
illō for. q ad huc gerit psonā. et ihs
alijs psonenō l3. q hmoi opi. est Rī.
vbi. s. S. Mo. hō. & p. S. iho. ca.
di. tenet q licite pōt reuelare nisi time
atur de scādalo. a hoc solū q q sit p
desse & non obesse. ita tñ q sacerdos
pñstat se nūcū pñtēns. S3 magis
mibi pl3 opinto pñati Turco. vbi. s.
Lād. ca. di. q nullo mō l3 q pñca
nō pōt dispētare in lege nature diui
na & in essētia sacramēti. Et iō cau
rius est q faciat libi dicere xī confes
sionem hoc quod vult q pcedet.

Item ille cui reuelat peccata alicui
ex aliq. ca. s. lnia phteris tenedo
opinionem qd hoc possit facere teneat
celare. p. scis Tho. vbi. s. q. sic sicut
tenetur et interpretor celare.

¶ **A**ltiꝝ et aliquo cāu liceat reuelat cō-
fessiones. R. q. sic i. re. casibz. ¶ **P**ri-
muo qñ sacerdos id agit confilios; ita
tamē q. dicens peccati sibi i. detecti
in p̃fessione nullo mō referat ad per-
sonas p̃ntentes taliter q. possit deue-
niri ad eꝝ noticiā istud p̃z in. c. offi-
cij de pe. r. re. vbi papa nō respēdit
legati petente confilios de peccato.
¶ **S**c̃d̃ asserit le i p̃fessione habuisse in
vlti. vbi credo q. p̃fessores nō percent
mortalꝝ q. aliqui eꝝ dicit le hñsse ta-
le petri i p̃fessione qñ i tali gñalitate
ita dicit q. nullo mō p̃z pot dephēdi p̃-
sona q. ipsiꝝ cōfessa est; lz sit pericu-
losus talia referre nisi i cāu necessitatꝝ
p̃ filio hñdo pp scandalum ⁊ peri-
culu ne deuant i confitenti persone.
¶ **S**c̃d̃o casus i quo lz reuelare ē s̃

licitia pñctis. qd tñ nō pñ. vt dicit
s. ¶ Tertius casus fm ino. 2 sequit
pa. i. d. c. ois de pe. 2 re. est qñ qñ pñ
tenet se talle facere aliqd malū quia
istd nō est dictū i penitētiā foro 2 iō
pp rationē utrius facti nō tenet cēla
re: nec enā ppter pceptum legis na
ture sen diuine: rōe pmissionis saltē
tacite de nō reuelādo: qñ vt dicit lan
cens. Bo. i. iij. di. xxi. itelligit qñ dñ
celare nisi vñs vel obedientia aliud
exigat: vt est i pposito. Nec ob. qñ cō
muniter tenet the. ea. di. qñ nō liceat
qñ dictū cor lūmo 2 intelligo qñ qñ
pñtet se habere pñctū de quo nō pōt
penitere: 2 a quo non potest nec vult
abstinere. 2 hoc iō confitetur vt sacer
dos pbeat consiliū 2 oret p eo vt re
euz illuminet 2 hñmōi: 2 tale peccatū
nō vergit i periculū alior sñ tñ ipsi
pñtentis. nā tñc nullo mō pōt reue
lari: qñ talis pñctio disponit ad pñ
tionē 2 pñr ad pñctiū in pñctu rei
clationē sñ: Ri. i. iij. di. xxi. ar. iij.
q. ij. sñ qñ vgeret in periculū cōtatiō
vñ alteri: tñc si nullo mō vult cessare
talio qñ illd faciat. credo sine pñd
cio qñ nō solū pñmo tenet reuelare
ei q pōt pñesse 2 nō obesse vt malo
obuietur. ¶ Quare casus est qñ qñ
hñ per aliā vñ peccatū sibi detectū i
cōfessione fm sanctum. Bo. 2 Ri. 2
cō iōre opt. the. i. d. xxi. dist. xxi. est
qd pp pñctū nō dñ reuelare nisi p
necessitate vel utilitate illud dicat vñ
nisi iurauerit dicere vñtē sñ: Inno.
l. c. ois. d. pe. 2 re. recitat pñ. i. di. c.
dilect. 2 re. exel. pñl. nunqñ nñ dñ
cere se habuisse illud in pñctiōne: qñ
fm Sco. vbi. sñ. peccaret mortali. 2
idem dic. si reuelat aliqd plūqñ sciat
ē pñctiōez. puta scit semiple ali
qd scit ē pñctiōne 2 plēqñ pñctiō

nē nō sñ pñctiō mōali nisi semiple
ne exprimere. vñ si hñ dubie alr qñ du
bie reuelare nō dñ. ¶ Quintus casus
ē qñ cēnt aliq qñ pñctū iterfecit: p
sbyter cū eis cēnt i memorie quoz vn
penitet 2 pñtet an memorij i gressu
nā tñc pñ sacerdos retrocedere. 2 ex
hñ alij locij cōmōscat focū pñctiū fu
isse. pñctiōne sñ enī Sc. i. iij. di. xxi.
gñalr dicit. pñ qñ signū qñ de se est idī
ferēs ad significādi tale pñctū fuisse
cōfessū. vñ nō fuisse 2 aliq bñ signū
magis determinatū ex aliquo pñsupposi
to nñ ex se ē signū reuelatiū pñcti
ōis. nec pñctiā simplr illiciti pñcti
ōis. qdā tñ tenet qñ i tali casu tenet
pñctiū itare nem? 2 subire mortē qñ ta
li signo reuelare: sñ etia si credo. Ad
hñ tñ faceret si aliq cōs fingeret cur
itare remitt. sñ si nō pñctiū tenet
do cū Sco. qñ pñctiū dñstere ab i gres
su qñis illi p tale signū dñstēdant
cōfessione ei fuisse factū: si tñ signū
nō ēct indifferēs 2 certū nullo mō l
ceret signū facere: vñ alio mō pñcti
ōne reuelare: sñ pñctiū tenet sñ: Ri. vbi.
sñ. mortē sustinē ne cōfessione reuelet
¶ Sextus casus in quo hñ reuelare cō
fessione ē qñ id qñ dñ nō ē pñctiū nec
est circūstātia pñcti illi qñ pñtet nā ta
le qd nō cadit sub sacro pñctiōis nisi
ēct qd potēs dñducere ad manifestati
ōnē pñcti. vñ si qñ pñctiō lērat qñ i
tali terra sunt boni fructi: vñ pulch
castri: vel qñ ex tali lēto dñcti dñ da
re centū ducatos alicui. 2 hñmōi qñ nñ
sūt pñcti: nec reducti ad manifestati
ōnē pñcti licite sñ: Ri. vbi. sñ. pñcti mā
nifestare nisi tal mōteat pñctiōez qñ
talia sibi dñ sub sigillo secreti. 2 tñc
nō pōt reuelare nisi fm qñ sigillū se
creti pōt reuelari vt. j. ricani
¶ Quid si sbyter habet aliqd pñcti

etiam mortale qd nō possz pñcti nisi
cōfessione sibi scāz reuelaret. sñ: Ri. vbi.
vbi. sñ. 2 sco. qñ nō dñ cōfiteri durate
tali cāu illd pñcti sñ fufficē cōfiteri de
eo cū pñctiō cōfiteādi qñ poterit fa
cere sine pñdicio sigilli cōfessione 2
reuelatiōis pñone cōfesse. fortiori enī
vinculo tenet ad celandū cōfessione
qñ penitens ad confitendum.

9 ¶ Quid si sacerdos qui audit duos i
cōfessione 2 vnus cor dixit se pec
casse cū illo alio. sed ille alr cōfiteādo
hoc nō dicit possit enī de hoc interro
gare. sñ. quod sic in genere: sed non
pōt dicere qd alr sibi reuelauerit nisi
ille ēct cōfessione sibi dixisset.

10 ¶ Quid si scies p cōfessione aliquē ex
cōicatu teneat enī vitare. sñ. fm Ri.
vbi. sñ. qñ nō ēct i secreto. 2 ad. c. cū nñ
abbate. de sen. ex. qñ vñ dicere pñcti.
Respondeo de sen. ex. qñ vñ dicere pñcti.
am vñam in secreto qñ p cōfessione
Sco. tñ vbi. sñ. 2 qñ dñ euz vitare si
pñctiō pñctiōis ei? excōicatiōis. si vñ
hñ nō pōt facere qñ enī pñcti nō tenet
imo tenet nñ vitare qñ fortiori vinculo
ligat ad celandū. sñ. p legē nāe diuinā
2 ecclēsticā qñ ad vitandū excōicatu.

11 ¶ Quid si sacerdos sciat p cōfessione
qd aliqz dormiuit cū muliere i ecclia
2 qñ hñ si pñcti reuelare epho nisi i gñe
dicēdo tal ecclia ē polluta 2 idiget
reconciliatiōe. ar. c. significasti d adul.
2. c. si sacerdos. d. of. or. 2 hñ tñ? ē 2
qdā tenet qd nec ēct igne dēat reue
lare. qñ re. credo qñ est oīo occultū
qñ sic nō indiget reconciliatiōe.

12 ¶ Quid si abbas vñ alr pñcti possit amo
nere subdñū ab aliquo offō pp teli
ctū qd sit i cōfessione. sñ: Ri. 2. sñ.
vbi. sñ. qñ nō ēct si scit enī male vñ ta
li offō. nisi qñ hñ facere possz sine su
spitiōe penitēz. 2 alr? cuiuscūqz qñ

enī amoneat pp cōfessione: qñ re. pos
set sñ ego credo istd re. nisi qñ talio
subdñū cōfiteret pñcti a quo nō vult
restituē 2 qñ vñt i periculū alior qñ tñc
credo possit euz officio pñare qñ ad
libitū ipsius spectat amouere vel con
firmare vt. sñ. s. vij.

¶ Quid si pñcti qñ scit i pñctiōe ipse
dñctū i infamonio sñ do. vñ dñctū
i pñctiōe 2 pñcti pñctiōe. qñ sñ se
crete dñ eoz monere vt bñstāt qñ sñ
hñt bñdicat nuptias si pñcti qñ pñcti
ordinādū pñcti qñ alr facit nñ pñcti
manifestatōe cōfessione. fac qñ nō. gl.
2 re. c. vñcti. de sen. ex. fa. rō. qñ
ēct si diceret nō sibi credere: si nñ qñ
nñ possz pbare. 2 sic frustra faceret.

¶ Quid est quod cadit sub sigillo cōf
fessionis. sñ. qñ directe exēdit ad oīa
q cadit sub sacramentali cōfessione vt
sunt pñcti indirecte vñ cadit oīa illa p
qñ exphēdi pñcti vñ pñcti vñ sñ vñ
vbi. sñ. qñ qd p se vel per accēs dire
cte vñ indirecte possz decēdiā vñ cōf
fessionē vñ malā suspitiōez vñ aliqz aliq
nocuentū gñare penitēti ex pñcti cō
fessio. cadit sub isto sigillo. Enī loc. 2
15 2 filia ex quibus pñcti dñcti in
noticiā peccati cōfessio. nō simplr sed
sub relatione ad pñcti que ipsuz est
cōfessio cadit sub isto sigillo. 2 durat
ēct post mortē penitēti. sñ: Sco. vbi.
sñ. Enī ēceptum negatiū. quod
obligat etiam ad semper.

¶ Quid ille cui cōfessor reuelauit pñcti
fessionē teneat celare qñ sibi reuelauit.
sñ: Ri. vbi. sñ. qñ si imo plato sibi
pñcti pñcti quod reuelat nñ tenet nec dñ
obedire: qñ tal cōfessor qñ sibi reuelat
uit dedit de seō sibi pñcti loquēdi si
de iure. 2 iō nullo mō hñ reuelare.
¶ Quid de illo qñ audit a pñcti
aut a casu cōfessionē qñ qñ facit pñcti

- ri. R. vbi. s. q. tenet celare d. iur
nature et diuini. et 10 nullo mō pote
rit sine peccato mortali revelare sine
p̄sensu exp̄ssio penitē. Et addit Sc.
vbi. s. q. dolose et infidiose audiuit q̄
quis confitetur peccat mortaliter.
- 17 **¶** Atz p̄sona cū q̄ q̄ peccatū cadat
sub sigillo p̄fessionis. R. vbi. s. q̄
sic sine penitēs potuerit suū p̄ctū p̄
teri sine exp̄ssio illi p̄sone. sine nō.
- 18 **¶** Atz penitēs teneat celare penitē
tā sibi a p̄fessore int̄ctā. R. s. R. vbi. s. q̄
si penitēs in manifestādo
q̄ sibi a p̄fessore est int̄ctus faceret
p̄iudiciū fame. pp̄rie abq̄ vlla vtili
tate aut p̄fessori. q̄ si forte sciret q̄
sibi int̄ctū iuraret odii aliquor. et
hmo int̄ctū tenet celare. Si vō nec fa
me. pp̄rie resistat p̄iudiciū nec sacer
doti. nunc. potest revelare. si vult.
- 19 **¶** Que est pena reuelatio p̄fessionis
R. q̄ vltra p̄ctū mortale d. detru
di in arto monasterio et deponi. vt i
c. omnis de pe. et re.
- 20 **¶** Sed nūq̄ laic⁹ reuelas cōfessio
nē sibi factā sit detrudēd⁹ i arto mo
nasterio. R. s. host. i. d. c. omnis q̄
non sed alia penitentia puniendus.
- 21 **¶** Qui icūbit p̄batio q̄ tal reuelat
uit p̄fessionē. R. p̄a. i. d. c. oia q̄ si
p̄fessor p̄fiteat se dixisse tale p̄ctū. s.
negat se hūisse illud i p̄fessionē nisi p
bet se aliūde hūisse q̄ p̄fessionē p̄
sumet s̄cū. l. q̄ in p̄fessionē hūit. ar.
vi. q. ij. placuit nō tñ puniet p̄a or
dinaria. d. c. omnis. sed pena arbitra
ria quia nō aperte conuincitur.
- 22 **¶** Atz eadē sit rō de sigillo p̄fessio
nis et sigillo secreti. R. q̄ s. sigillū se
creti et sigillū p̄fessionis se hēant s. in
ferius et supius. q̄ oē sigillū p̄fessio
nis et sigillū secreti vno cōp̄rio. tñ nō
est eadē rō de vno sicut de alio. Etz

est q̄ peccat mortali frāgēs q̄libz
istoz sigilloz vñ t. Sc. vbi. s. q̄ si
ue ille q̄ alicui aliq̄ die exp̄mat q̄ es
die sibi sub sigillo secreti sine nō tenet
celare dūmō itelligat q̄ sub secreto
ei die. et addit ri. vbi. s. q̄ in h̄ p̄cor.
q̄ si reuelat crimē p̄ditiōis iurrit.
Lūmā tñ s. s. Bo. ea. di. tēz q̄
nullo mō l. reuelat sigillū secreti nī
si i duob⁹ casib⁹. **¶** Prim⁹ qñ vītās
id exigit. puta q̄ vgtu picul⁹ alioz.
¶ Sec⁹ qñ obia cogit ad reuelan
dūz. Atz ista duo et iuramentum et
p̄missio nō valet. Atz dicit p̄a. i. d.
c. oia q̄ si talis assumit i testē tenet
revelare q̄uis s. sigillo secreti sit ei
dictū nō tñ tenet denūciare. q̄ ali⁹
est testimonii dicere ali⁹ denūciare
nā denūciare nō tenet q̄ q̄ p̄bare
non pōt. vi. q. ij. placuit. ij. q. i. si p̄
cauerit. ij. q. vij. plerūq̄. Itē. tñ de
gā. ix. quol. dicit q̄ subdit⁹ q̄ recti
pit aliq̄ ab alio i secreto nō vgtō i
vānū cuiusq̄ nō tenet revelare et h̄
lato p̄cipiēt v̄reuelet. Et fm hoc li
mito. S. Bo. vt itelligat tenet ex
obediētia qñ p̄lat⁹ vult scire q̄ p̄t ce
dere i detrimētū religionis. aut alte
rius. als nō sigillū vō p̄fessionis nullo
mō l. reuelare nisi s. q̄. s. dictū est.

¶ Atz p̄fessor dicit aliquē sibi p̄fē
suz d p̄ctis suis sit reuelator p̄fessio
nis. R. s. R. vbi. s. q̄ nō q̄ nūbil oc
cultū manifestat. s. solū manifestū q̄
scit et p̄fessionē q̄ si dixerim⁹ q̄ p̄c
cati nō hēmus ip̄i nos seducim⁹ et c.
i. Jo. i. Si vō dicit q̄ sibi p̄fessio
s magnis criminib⁹ et multis. bñ est
reuelator p̄fessionis. Quidā et dicūt
q̄ dicere talia vba. i. hoc p̄ctū audi
ui i p̄fessionē q̄ est p̄ctū mortale. et sa
tis ad h̄ v̄i facere test. d. c. oia. s. ego
h̄ nō credo. Et est vlt⁹ s. Sc. vbi.

83
s. nisi p̄ tale tenentat i noticiā p̄sone
q̄ cū p̄misit. piculosū ē tñ talia dicē.
¶ **Infirmitas** ^{electorū} an sit de
necessitate petenda. R. quod sic
de iure cōmuni ita q̄ elect⁹ ad legi
men cuiusq̄ ecclesie aut religionis si
administratio dignitas se igresserit
an p̄firmatōez. sine tāq̄ p̄lat⁹ v̄l p̄cu
rator. aut iconom⁹. aut alio nouo q̄ si
to colore i sp̄ualib⁹ aut tp̄alib⁹ p̄ se v̄l
aliū i totū. v̄l p̄te an p̄firmatōez ip̄o
scō p̄uat oī iure quod p̄ electionez i
ipsa dignitate habebat. c. auaricie de
elec. li. vi. Fallit hoc i cāu qñ abbat⁹
sa electa a maior p̄te. nō tñ a duob⁹
p̄tib⁹ i pugnat ne p̄firmet. q̄ iteri p̄t
administrare. c. idēnitatib⁹. s. si vō. d.
ele. li. vi. Itē fallit qñ p̄firmatio a pa
pa ē petēda. et elect⁹ ē valde remot⁹
v̄l vltra italiā. tūc bñ pōt administrat⁹
i tp̄alib⁹ et sp̄ualib⁹ an p̄firmationē
Excepto q̄ nullā alienationē facere
pōt. vt. i. c. nūbil de elec. Quod verū
credo qñ nō est i mora petende p̄fir
mationis. als hēbit locū p̄a. d. c. auar
icie. Et q̄ dicit ter. de vltima mont.
credo hēat locū i curamōtano. qñ
cura esset vltima mōtes vt tenet h̄do. et
Jo. an. i. d. c. nūbil. et Guil. i. d. c. auar
icie. Sec⁹ est si hēret p̄bullegiūz.
vt nos fratres minores. q̄ habem⁹ q̄
elect⁹ gñal n̄r statū pōt administrare.
¶ Atz p̄fata hēant locū in ep̄o. R.
Se. i. d. c. auaricie s. Jo. an. q̄ sic ex
quo nō. q̄ p̄t p̄eal emanās ad co
adiuationē v̄l executionē iurj antiq̄
interpretat late vt icludat p̄tēta i iu
re antiquo als nō hēret locū in ep̄o
q̄ appellatioe dignitas nō cōp̄rehē
dis ep̄al. vt dicit gl. i. c. ij. de p̄bē. li. vi.
S. h̄ sic. q̄ i iure antiquo icludēbat
ep̄. vt in. c. nostri et c. quē de elec.

¶ Atz hēat locū p̄fata p̄a i ip̄atore 2
R. p̄u. et Jo. an. i. c. legim⁹. et c. di.
q̄ s. et vt t. gl. i. cle. vñica d iureur.
i. v. reges romanos p̄t administrare et
oēs iurisditōez exercef ip̄i q̄uit pa.
ibidē tencat p̄rui. s. p̄l. mibi op. gl.
¶ Atz d. p̄u p̄firmatio. R. p̄. j. tref
mēles post p̄tūti p̄sensuz. als lūmō
cessante i p̄ditiōē. si nō p̄rat. v̄l ab
electorib⁹ v̄l ab ip̄o electo. v̄l ab alio
p̄ ip̄o electo est nulla. c. q̄ sit de elec.
li. vi. In cathedralib⁹ vero et regula
ribus ecclesijs quarum p̄firmatio a
papa est petenda sua moderationē
c. cupientes de elec. li. vi.

¶ Atz quo d. p̄u p̄firmatio. R. q̄ si
elect⁹ est exēpt⁹ debet peti a papa. v̄l
ab exēpt⁹ legato de latere si est aliquis su
per illa p̄uicia. vt. i. c. si abbat⁹ d. ele.
li. vi. Itelligit qñ tal exēpt⁹ subest i
mediate pape sec⁹ immediate. vt sunt
p̄uiciales ministri ordinis minor
q̄ q̄uis sint exēpti. tñ h̄nt sup se gñā
lē totū ordinis quo h̄nt p̄firmari.
Atz p̄a. i. c. i. de sup. p̄la. s. q̄ abba
tes exēpti sunt p̄ ep̄os p̄firmadi si
aut nō sunt exēpti debet p̄firmari per
suos p̄latos immediatos superiores. vt
puta. ep̄s inferioris suos. Archiep̄s
ep̄os suffraganeos suos. **¶** P̄a. i. c.
v̄l p̄iacha archiep̄os nō exēptos. h̄
colligif ex. c. cū monasteriū. et ex. c.
nūbil et c. bōe memorie. el. i. d. ele.
cuz ibi no. et l. iij. distin. illud.

¶ Quid d. fieri p̄firmatio a supiore
v̄l ab eo cui⁹ iure cōi. sine q̄ p̄latu p̄
ta p̄ullegio. v̄l p̄iuetudie p̄cripta si
ue ex delegatioe p̄firmatio p̄tinet. R.
q̄ d. v̄icare notati si est aliquis ecle
cuz sileti eo v̄l appet aligis opposi
tor. als gñalio in ecclesia sine q̄ d. talis
fesse vocatio d. fieri v̄l q̄ sint q̄ se
velit opponere cōp̄eant assignato ter

minio perceptorio. Et si nullus appa-
reat dicitur ipse confirmator diligenter exa-
minare et electiois processum et personam
electi. marie i sciencia et honestate vite
et etate. q. si indignus confirmat vel illegi-
time mortali peccat et est puer ipso iure
a potestate confirmandi pmi successore. Et
ille. et confirmatio ipso iure est nulla.
q. non vocat q. sunt vocandi si est aliquis
coelectus vel alius q. relit oppondere se ele-
ctum vel electionem et si discussio negotio
sit. hoc habent ex. c. nihil de elec. r. c.
si de elec. lib. vi. cum ibi no.

6 Et si quis si electus admistrat post
confirmatorem nulla cadat i pena de q.
s. p. n. r. gl. i. d. c. si. quod si erravit i
fec. p. n. credidit facit vocacionem et
discussione. et sic non cadit. s. excusaf.
s. si erravit i iure non excusaf a dicta
pena s. re. in. i. g. i. n. i. a. li. vi. c. i. p. cor.

7 Et si p. n. nullitas confirmationis
beat loci i postulatōe. r. gl. i. d. c. si.
q. si i admittitōe postulatōis q. sit a
superiore q. postulatū admittēdo confir-
mat fecit postulatōe q. i eo q. postu-
lat monas electus a plaro suo. s. i. s. h. z.
locū i p. n. tione. et ille cui sit p. n. tione
fuerit decretale. d. c. si. nec ob. si dicat
q. confirmatio v. i. p. n. t. i. a. sic et tēdi nō
dicitur q. nō est p. n. t. i. a. cū nō fuerit iure
queritō sed querendo. vide ibi. doct.

8 Et si sit finādi q. dicitur ē. s. i. i. p. n. t. i. a.
dēti i oib. b. n. i. f. i. c. i. s. et simplicib. r. c.
Se. i. d. c. si. q. sic sine h. e. n. t. i. a. cū a n. i.
m. t. a. p. s. i. u. e. n. t. i. a. nō. q. cū i o. i. b. n. i. f. i. c. i. o. r. e. q.
r. a. f. e. r. a. t. i. o. n. e. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. l. e. c. t. i. s. e. u.
p. n. t. i. a. t. i. o. n. e. u. p. o. s. t. u. l. a. t. i. o. n. e. f. i. n. i. o. a. n. p. h. o.
i. n. c. p. o. p. o. s. i. t. u. t. d. e. c. o. c. e. l. p. r. e. e. r. g. o. s. e. r.
v. a. n. d. a. s. u. n. t. p. r. e. d. i. c. t. a.

9 Et si i. p. n. t. i. a. l. i. s. r. c. l. a. p. s. g. e.
v. b. i. s. q. si si d. a. f. b. n. i. f. i. c. i. u. s. v. i. a. p. n. t. i. a.
t. i. o. n. e. v. l. e. l. e. c. t. i. o. n. e. s. e. c. q. nō d. a. f. i. n.
b. n. i. f. i. c. i. u. s. q. p. n. t. i. a. s. i. t. c. o. m. m. i. s. s. i. o. n. o. e. l. e. c. t. i. o.

ctio. v. l. collatio. seu presentatio. et
ele. quia contingit de reli. comi.

Et si plar. supior. possit confirmare 10
sine caplo. r. c. s. i. c. q. n. de elec. li.
vi. q. archi. h. p. o. p. i. t. a. t. a. s. i. z. q.
nō v. a. z. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. s. i. a. b. i. n. i. a. c. a. p. i. t. u. l. i.
fiat. ar. e. o. r. q. nō. de of. dele. c. a. z. ff. d.
ad m. t. u. l. t. i. c. i. u. s. i. m. e. n. t. i. u. i. p. n. t. i. a. f. f. de
e. r. e. r. c. i. l. i. s. q. si plures. et h. v. n. i. s. i.
c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. e. c. c. l. i. e. h. e. r. e. t. p. r. i. u. s. q. t. e. v. a.
l. e. r. e. t. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. d. e. c. o. l. u. e. c. n. i. e. l. v. i. a.

Confirmationis

ad qd valet. r. c. d. c. i. a. d. e. a.
papa i. c. s. p. i. s. s. a. n. c. e. d. e. c. o. l. e. d. i. v. q.
v. a. z. a. d. a. u. g. m. e. n. t. u. m. g. f. e. a. d. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e.
i. p. u. g. n. a. s. v. i. c. i. a. t. d. i. a. b. o. l. i. t. a. t. a. r. a. m. a. t. a. t.
i. s. t. r. u. i. t. a. d. a. g. o. n. e. s. h. u. i. m. u. n. d. i. t. a. p. l. a. t. a.
Et si sit necessarius ad salutē. r. c. q. i.
i. a. b. s. o. l. u. t. e. q. b. a. p. t. i. z. a. t. i. o. n. e. s. i. f. i. a. t. i. d. e. c. e. d. i. t.
s. a. l. u. a. t. v. t. p. z. m. d. c. s. p. i. s. s. a. n. c. e. q. u. i. s.
nō s. i. t. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. n. e. c. e. s. s. a. r. i. u. s. e. s. t. i. t. a.
q. p. t. e. n. e. s. i. p. s. i. s. u. s. c. i. p. e. m. o. r. t. a. l. i. t. e. r. p. e. c. c. a. t. e. r.
t. d. a. n. a. r. e. t. v. t. c. o. l. l. i. g. i. t. u. r. e. x. d. e. c. s. p. i. s. s. a. n. c. e. cū
i. b. i. n. o. e. t. p. p. t. e. r. e. a. c. r. e. d. o. q. n. o. t. a. b. i. l. n. e. g. l. i. g. e. n. t. i. a. e. p. o. p. u. l. i. n. o.
c. o. n. f. e. r. e. n. d. o. i. s. t. u. d. s. a. c. r. i. m. s. i. t. e. i. s. p. e. c. c. a. t. i. u. s.
m. o. r. t. a. l. e. p. e. r. a. r. i. n. d. e. c. s. p. i. s. s. a. n. c. i. u. s.

Et si soli ipse hoc sacm possit cō-
ferre. r. c. q. sic v. i. p. z. i. c. de h. i. l. a. d. u. o.
b. u. s. c. s. e. d. e. p. s. e. d. i. v. t. i. i. f. z. m. i. c. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e.
d. e. c. o. l. u. e. p. a. p. a. s. o. s. s. i. z. d. a. r. e. l. i. n. i. a. z.
s. a. c. e. r. d. o. t. i. u. s. v. t. c. o. n. f. e. r. r. e. t. q. f. i. n. g. l. i. s.
c. m. a. n. d. e. p. s. e. d. i. v. s. e. q. u. i. s. f. i. n. v. b. i. s.
s. e. r. d. e. m. a. n. d. a. t. i. o. n. e. p. a. p. e. q. u. i. l. i. t. e. r. e. l. e.
r. i. c. i. u. s. p. o. t. e. s. t. c. o. n. f. e. r. r. e. o. r. d. i. n. e. m. e. t. a.
c. r. a. m. e. n. t. u. m. q. u. o. d. h. a. b. e. t.

Quid dicitur cōferri istud sacm. r. c. 3
q. oib. fidelib. baptizaf tā sanis q. et
mortepiculis. v. t. p. z. i. c. v. t. i. e. u. n. i. s.
r. c. s. e. d. e. c. o. l. e. d. i. v. q. u. i. s. g. l. s. e. n. t. i. e.
v. i. d. e. a. t. q. d. e. a. t. d. a. r. i. s. o. l. i. b. n. i. t. i. b. p. s. e.
c. t. a. e. t. a. t. e. s. r. i. j. a. n. n. o. r. nō c. r. e. d. o. t. e. p.

4 Et si pfecte etas volē suscipe istud
sacm teneat cōfiteri p. r. c. q. q. u. i. s.
t. e. n. e. a. t. c. o. n. f. i. r. i. d. e. m. o. r. t. a. l. i. s. q. d. c. o. m. i.
s. i. t. a. n. t. i. s. s. u. s. c. i. p. i. a. t. a. l. i. s. p. e. c. c. a. t. e. r. m. o. r. t. a. l. i.
t. i. s. c. o. n. f. i. r. i. s. i. c. r. e. d. o. t. e. n. e. a. t. d. e. n. e. c. e. s. s. i. t. a.
t. e. a. r. d. c. v. t. i. e. m. i. n. i. i. i. d. o. m. o. n. e. a. n. t.

5 Et si de ebriitate nō i illi ani de
beat fieri. r. c. q. sic cū sit minoris ne-
cessitas confirmatio q. baptismus ar. c.
quoniam de sen. ex. li. v. i. r. c. si q. de
alio de consecrati. di. i. i. j.

6 Et si omni tēpore possit confer-
ri. r. c. quod sic ar. c. o. e. s. f. i. d. e. l. e. s. r. c.
de h. i. s. r. c. v. t. i. e. u. n. i. s. r. c. s. e. d. e. c. o. l. e.
d. i. v. s. i. s. e. s. d. e. c. e. t. e. u. n. i. u. s. v. t. i. n. c. v. t.
e. p. i. d. e. c. o. n. f. i. r. i. d. i. v. s. e. d. nō d. e. p. r. e. c. i. p. i. o.

7 Et si i. e. u. n. i. s. n. i. s. d. e. a. t. s. u. s. c. i. p. e. r. c. q.
s. i. c. n. i. s. n. e. c. e. s. s. i. t. a. s. a. l. i. s. s. u. a. d. e. a. t. i. n. c. r. e.
d. o. s. i. t. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. p. r. e. c. i. p. i. u. s. v. t. p. z. i. d. c.
v. t. i. e. u. n. i. s. p. r. e. t. e. r. a. d. i. c. i. t. z. l. l. e. q. m. e.
l. i. u. s. ē. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. i. p. o. s. t. p. r. a. d. i. u. s. q. d. e. p. o.
p. o. s. t. e. a. d. i. s. c. e. d. e. t. e. n. o. p. o. s. s. i. t. c. o. n. f. i. r. m. a. r. i.

8 Quid si q. oleo pro chrismate sit
v. n. c. r. c. s. i. h. o. r. i. n. i. c. v. n. i. c. o. d. e. s. a. c.
v. n. q. d. i. t. e. p. c. h. r. i. s. m. a. t. e. l. i. n. i. r. a. d. i. l.
l. a. o. i. o. r. e. i. t. e. r. a. r. i. s. i. g. n. o. t. e. r. c. z. l. l. i. e. a. u. t.
o. i. o. n. e. s. q. p. r. e. d. i. c. i. t. r. e. q. u. i. s. nō i. t. e. r. a. n. t.

9 Que est forma huius sacramenti.
r. c. q. i. n. i. u. r. e. nō i. u. e. n. i. s. n. i. s. q. i. f. r. o. t. e.
c. h. r. i. s. m. a. t. e. d. e. b. e. t. s. i. g. n. a. r. i. t. i. n. p. o. n. t. i.
f. i. c. a. l. i. b. u. s. c. o. m. m. u. n. i. t. e. r. h. a. b. e. t. u. r. l. e. g. o. t. e.
c. o. n. f. i. g. n. o. s. i. g. n. o. c. r. u. c. i. s. r. c. c. o. n. f. i. r. m. o. t. e.
c. h. r. i. s. m. a. t. e. s. a. l. u. t. i. o. n. e. i. n. n. o. m. i. n. e. p. i. o. r. i. s.
f. i. l. i. i. r. c. s. i. b. e. c. e. s. t. s. e. r. v. a. n. d. a.

10 Et si sit reiterabile istud sacm.
r. c. q. nō. v. t. i. n. c. d. i. c. i. t. u. s. e. s. t. r. c. s. e. c. a.
d. i. l. e. t. p. e. c. c. a. t. e. r. m. o. r. t. a. l. i. t. e. r. s. c. i. e. n. t. e. r. i. t. e.
r. a. n. s. i. s. e. c. s. i. i. g. n. o. r. a. r. e. t. a. u. t. d. u. b. i. t. a. r. e. t.
q. u. i. a. n. o. n. d. i. c. i. t. u. r. i. t. e. r. a. n. t. q. u. o. d. n. e. c. i. t.
i. u. r. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m.

Et si nō confirmatio possit tenere
aliud ad confirmationem. r. c. q. nō. c.
i. n. b. a. p. t. i. s. m. a. t. e. d. e. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. s. i. t. i. s. e. n. t. i. o. n. e. l. e. d.
nō. q. u. i. a. f. a. c. i. t. a. d. m. u. l. t. a.

tenet nō contrahit compaternitatē
v. i. b. i. p. a. t. e. r. c. o. n. c. o. r. z. h. o. r. p. c.

Quot possunt tenere ad istud sa-
cramentū. r. c. a. n. t. u. s. v. n. u. s. d. e. b. e. t. e. s. s. e.
q. u. i. t. e. n. e. a. t. c. nō p. l. u. r. e. s. d. e. c. o. n. f. e. s. d. i.
i. i. j. S. i. c. u. t. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. v. t. i. b. i. d. e. m.

Et ille qui tenuit in cathexismo
v. l. b. a. p. t. i. s. m. o. p. o. s. s. i. t. t. e. n. e. r. e. i. n. h. o. c. s. a. z.
c. r. a. m. e. n. t. u. r. c. q. d. c. o. s. u. e. t. u. d. o. r. o. m. a. n. a.
e. s. t. q. d. nō. s. e. d. p. e. r. s. i. n. g. u. l. o. s. s. i. n. g. u. l. i. i. n.
s. c. i. p. i. a. t. a. m. e. n. f. i. e. r. i. p. o. t. e. s. t. s. i. n. e. c. e. s. s. i. t. a. s.
c. o. g. i. t. a. l. s. nō. v. t. m. c. i. n. c. a. t. h. e. x. i. s. m. o.
d. e. c. o. l. e. d. i. i. i. j. S. e. d. nō. q. i. o. d. i. e.
e. r. c. o. s. u. e. t. u. d. i. n. e. e. s. t. v. t. q. u. i. t. e. n. e. t. i. n. c. a. t.
h. e. x. i. s. m. o. t. e. n. e. a. t. i. n. b. a. p. t. i. s. m. o. i. d. e. o. s. i.
n. e. p. e. c. c. a. t. o. s. i. t. S. i. t. i. p. l. u. r. e. s. s. u. n. t. q. u. i.
t. e. n. e. n. t. o. m. n. e. s. e. f. f. i. c. i. u. n. t. u. r. c. o. m. p. a. t. r. e. s.
s. u. s. c. i. p. i. a. t. v. t. i. n. c. s. i. t. e. c. o. s. p. i. l. i. v. i. E. t.
i. d. e. o. v. i. r. n. o. n. d. e. b. e. t. t. e. n. e. r. e. v. r. o. z. e. m. i.
e. c. c. o. n. u. e. r. s. o. q. u. i. a. o. r. i. e. t. i. m. p. e. d. i. m. e. n. t. u. s.

Confirmatio

sumi pō
u. i. c. i. o. e. r.
certa scientia facit validum qd
erat nullū ex p. n. t. i. a. s. i. t. u. s. p. o. s. i. t. u. m. f. i. n.
z. o. d. e. l. i. v. t. r. e. f. e. r. r. i. p. a. i. n. c. c. i. s. u. p. e. r.
d. e. c. a. u. s. a. p. o. s. i. t. p. r. o. p. r. i. e. f. a. c. i. t. f. i. r. m. u. m.
q. u. o. d. a. l. i. a. s. e. s. t. i. n. f. i. r. m. u. m. S. o. l. e. m. n. e.
q. u. o. d. n. o. n. e. s. t. s. o. l. e. n. e. s. u. p. p. l. e. n. d. o. d. e. f. e.
c. i. u. s. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. i. s. o. m. i. s. s. i. s. q. i. i. n. p.
m. i. s. d. e. t. r. a. s. a. c. c. i. s. c. o. n. c. e. l. p. q. r. S. i.
t. o. s. i. t. i. f. o. r. m. a. c. o. i. n. o. n. e. x. c. e. r. t. a. s. c. i. a. n. i.
p. i. l. i. u. r. i. o. t. r. i. b. u. i. t. s. s. o. l. u. i. v. t. c. o. s. e. r. v. a. t.
d. e. p. h. r. v. i. v. l. i. n. t. i. c. d. i. l. e. c. t. a. r. c. i. i. n.
g. l. r. d. e. c. o. c. e. l. p. q. r. d. i. v. e. r. s. i. t. a. t. e. r. d. e. p.
v. i. q. z. i. t. e. n. t. i. o. n. e. n. e. c. p. i. p. a. z. d. r. o. g. a. t. i. u. r.
c. o. i. s. o. f. o. r. l. z. s. i. f. i. s. t. r. u. i. t. e. r. d. i. l. e. c. t. o. r.
C. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. p. p. e. n. o. e. s. t. q. u. i. s. u. c. c. e. s. s. i. t.
s. o. r. c. o. n. f. i. r. m. a. t. c. o. s. i. o. n. e. s. p. d. e. c. e. s. s. o. r. i. s. s. e. n.
e. r. g. e. s. t. a. v. t. d. i. c. i. t. p. a. i. c. i. d. e. l. o. c. a. r.
e. s. t. d. i. c. i. t. l. l. o. v. i. i. p. o. t. e. s. t. r. a. n. s. i. f. i. c. a. t. i. o.
v. l. i. n. o. v. a. t. i. o. S. e. d. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o. e. s. t. q. u. i. s. i.
p. e. r. i. o. r. c. o. n. f. i. r. m. a. t. f. a. c. i. s. i. s. e. n. t. i. o. n. e. l. e. d.
nō. q. u. i. a. f. a. c. i. t. a. d. m. u. l. t. a.

5 **P**atriarcha autē et primas ac cardinales credo qd a papa sunt psecrati vlt d ei mādato et ab alio. ar. c. pndēda. et qd ibi no. xxiij. q. i. dicit et pda. i. c. meminum. et accu. q. qlibz plar. pfirmat a papa nō pōt bndicti seu psecrari pferiozē. nisi de licētia pape. vt i. c. cū i distribuedit d. tē. oz. nisi psecundo aliud habeat. papa dō cōsecrari dō ab episcopo hostiēse. xx. iij. d. in nomine domini.

6 **I**n quo loco sunt psecrati psecrati. p. qd archiepiscopus in sua metropolitana ecclesia vt in d. c. si archiepiscopus. alij autem vbi placuerit ad quem pertinet consecratio. lv. d. i. c. si.

Consecratio ecclesie

quo dicitur. r. q. ab episcopo proprio nō ab alieno. nisi de licētia proprii. facit. c. tua ff. natus. de pse. ec. vl. al. nō episcopus ergo nō pōt ēdē licētia episcopi nec etiā reconciliare. vt in. c. aq. e. t. dicit tñ In no. ibidē qd papa pluribz episcopis concessit vt possit simplices sacerdotes reconciliare ecclesias. aq. tñ pñs p episcopum bndicta. Et sic p3 qd ex pccatiōe pape solū pñt reconciliare nō psecrare. In tellige de ecclesia psecrata. qd ecclesia nō psecrata bñ pōt reconciliari p sacerdotē aq. excozizata tñ. vt i. d. c. si. d. pse. ec. vl. al. qd aq. excozizata pōt fieri per simplicē sacerdotē. Ex quo p3. qd nō oportet fieri per episcopum. vl. de licētia episcopi. fm glo. in. d. c. si. Et est cōs op.

1 **Q**uo tpe pōt psecrari. p. qd i oitpe tñ festiuitas qd nō. d. c. maffraternitas.

2 **Q**uo dō psecrari. p. qd mod⁹ hētur. in eoz pastoral. et aliqd de pse. di. i. oēs basilice. et qd ibi no. Sz a pastoral non est recedendum.

3 **U**t aliqui sit recōsecranda. p. pa. i. c. pposuisti. de pse. ec. vel al. q. sic i

tribz casibz. **P**rim⁹ qñ nescit an fuerit cōsecrata. vt puta qd nō appet aliqd signū p qd appet psecrata nec scriptura. nec testis i hmoi. de pse. di. i. ecclie vel altaria. qd nō dī iterant qd nescit scilicet. c. solēmitates. el. i. d. cōse. di. i. c. tenēsa. d. pby. nō bap. Se cū dūo si pietes sunt pbusi et dēruata. Rō qd psecratio. et limitio sit i ipso parietibz. Et iō hz nō corrūat. si tñ cōburatur est recōsecranda gl. est de cōse. di. i. ecclisij. Secus si tñ cōburatur vel destruitur. qñ nō recōsecranda vt in. c. lignis. de conse. ec. vl. al. **T**ertius si parietes ita corrūerint qd de nouo oportet ipsam reficere etiā dēcidē lapidibus. Et licz gl. et aliq. ibi relit qd si nūc vna pars reuocatur. et pōstea alia qd nō sit recōsecranda. tamē p. au. vbi. sz qd dō recōsecrari. qd in spūalibus consideramus veritatē et nō fictionē. vt no. Archi. in. c. i. d. voto. li. vi. Sz ē verū qd nō ē i dūate illa prima ecclesia. nec cōsecratio qd sit in illa pma ē in ista qd nō ē liquor qui cōmūscatur. Et hanc op. sequitur Inno. in rubi. eo. ti.

4 **I**n qbz casibus ecclesia poluitur et diger recōciliatōe. p. pa. i. d. c. pposuisti ponit duos casus. **P**rimus qñ in ea effundit sanguis. Et no. qd effusio significat abūdantiā. p quo vlt bonū ter. cū gl. i. c. cū illoz. s. qd si claustrales. d. se. ex. et iō ex modica lesiōe qñ modici d. s. gūie effluat nō idiget recōciliatōe. Aduerte qd ista effusio sanguinis oz qd sit facta ex pccatiōe. vl. ex iniuria fm Rod. qd si furiosus vl. ligno. cadente effundit sanguis nō ēdē recōciliatōe. Et h. r. velle lūg. d. pse. di. i. ecclisij. et lūo. in. c. si ecclesia de conse. ec. vl. al. **S**ecūdo qñ i ea aliqui occidit. hz sz

quis nō effundat. puta qd suspēdit et hmoi et intelligit de homicidio violēto vl. iniuriōso. hz no. i. c. vnico. e. ti. li. vi. **S**ec⁹ i homicidio casuali. vl. cū qd se defendēdo aliu occidit. vl. si factus ibi occidat. qd nūc nō ē recōciliatō. Sz gl. in. d. c. vnico hz qd i hoc vl. timo casu poluit. et est recōcilianda. sed nō lauandus. Et loc⁹ vbi sanguis effusus est. Et cōter hoc tenetur.

5 **S**z qd si quis i ea letaliter vulneretur. et ex eccliam moriat. p. glo. d. c. vnici qd recōciliabit etiā si sanguis neq. recolligisset in scutella. hz nō cōrio si vulnerat et p fugit ad eccliaz hz ibi moriat. et sanguis effundit. nō recōciliabit. S. i. sic fm bu. si etia in recto ecclie sagittet nō reconciliabitur qd ex eccliam videt factus.

6 **Q**uid si qd sane mētis scipm vulneret vl. occidat i ecclesia irato aio. p. Se. i. d. c. vnico qd recōciliabit si est publici. de sen. ex. p. i. q. cl. qd homicida ē. **S**ec⁹ si cēt furiosus et nō sanemētis ar. cl. si furiosus. de homi.

Tertius qñ excozicatus sepeliet in ecclesia vl. pagan⁹. qd si erat psecrata ē reconcilianda et corpa pdictoz pphicienda si discerni pñt ab alijs. d. pse. di. i. eccliaz. et d. pse. ec. vl. al. p. i. q. i. et ibi pa. pōt istū cū cāu se. **Q**uartus qñ fuit psecrata p notoriū excozicatu. Ma ea qd pñt i exterioribz bñ dicitōibz et psecratio ibi facta p notoriū excozicatu nō dōbē p fideles excozicari an recōciliatōe. **Q**uit⁹ hz gl. i. d. c. pposuisti qñ pietes successiue repant. hz credo sit recōsecranda.

Sec⁹ qñ effundit semē. de adul. c. significasti. Sz qñ ē occidit nō poluit. vt sz gl. in. d. c. vnico. et ex. d. c. si significasti. i. d. publici. et sit publici vl. ex pccatiōe eoz qd fecerint rei cui

dētia. et intelligit qdā de oi effusione seminis criminosa. **S**ec⁹ d. effusione que fit i sonis. et ea qd fit i mfononio cōp. p. de p. p. et hmoi. **C**ōtrarium tñ tenet cōter. vt p3 i gl. d. c. vnici. et qd ibi no. vt hēat locū i oi pollutione humana. Et hoc mag⁹ psonat ter. in c. ecclisija. de conse. di. i. et hoc tene. **Q**uid si ecclesia nō erat psecrata. p. qd quis ecclesia nō sit psecrata tñ poluit semis aut sūgninis effusio. vt p3 i. c. si. d. cō. ec. vl. al. et d. lauari aq. excozizata tñ p sacerdotē. vt ibides. **E**t regulari ecclesia poluta efficitur irregulari. p. Se. in. d. c. vnico qd nō de sen. ex. is qd li. vt tñ in ea nō dō celebzari de pui. tñ pñ. Dicit tñ Lap⁹ qd talis est suspēsus ab igresu ecclie. de pui. epoz. li. vi. si cū ta li suspēsiōe i ecclesia diuina celebraret vt pus suo agens officio cōter irregularis de sen. ex. is cū. li. vi.

Quo dō recōciliat ecclesia poluta. p. p. qd cū aq. de q. i. c. p. i. q. i. et in. c. aq. de pse. ec. vl. al. Et sic cū tñ hz meli⁹ habet i pastoral. et sic serua. **E**t facit psecrare ecclesiā possit iō cōpelli ad ipsaz dotandā. p. p. au. in c. cū sicut de pse. ec. vel. alt. qd sic. et dō dō ē tanta qd vnus pbyter cū ministro possit viuere habito respectu ad obuentiones spiritalis. et si cēt collegiata habet respect⁹ ad numeruz. collegiator. Sz illud hoc in ecclisija mendicantium.

Et an possit aliquid erigi pro cōsecratione ecclesie. p. qd nō vide. j. Simonia. iij. s. viiij.

Consecratio altaris est altaria psecratione ecclesie. c. i. de conse. ec. vel altar. Sz vna sine alia fieri potest de quovide. s. altare.

Consecratio

cimiterij
quo d3 si
eri habetur in pastoral.

- 1 **Quo** poluit. *R.* q. si cimiterij est
pignus ecclesie tē poluta ecclesia poluit
cimiterij suo cōverso. vt i. d. c. vni
co de pte. ec. vl. al. li. vi. Si dō nō est
pignus ecclesie vl' si est pignus s3 nō pol
uit ecclesia. tūc poluit p sanguis vl' se
minis effusione. sicut dictū est de ec
clesia. Itē qñ aliqui excoīcat? vl' i fidel
i eo sepeliū. vt i. d. c. cōsuluisti. r. i. d.
c. ecclesiam. el. ij. aduerte tñ q si essent
plura cimitia pignu tñ pietē hñtia i
medio se iugēre q poluto vno nō pol
uit aliū ēt si p portā mediā hñt ac
cessus d. vno ad aliū vt i. d. c. vnico.
- 2 **S3** qd si polutio vl' sanguis effu
sio fiat i porta i medio posita. *R.* Jo.
An. vt refert Se. i. d. c. vnico. q illd
cimiterij ē violatū cui? cā pñt i por
ta fuerit scā qñ sit illi? accessio. p. l. r.
si nō sunt. s3 p. r. vl. ff. de aur. r. ar. le.
vbi d3 spectam? q res cur? rei omāde
cā fuerit adhibita. nō q sit pñctio. Et
iō legato auro legata sūt vasa aurea
r legatū gēmis. gēmea vasa. r s3 h li
ue gēme sint i aureis vasis. auro ce
dēt. r idē d argēto. cū. l. se. r diē Se.
ibidē q i dubio pñt iermedi? v3 pñ
cipalr facit. vt faciat duo cimiteria
nō accessorie. vt inuit ter. ibidem.
- 3 **Atq** si sit sit dīceduz si poluto rel
effusio sanguis fiat i porta ecclesie. *R.*
Se. vbi. s. q. Jo. de Imo. diē q sic
qñ itra clausurā hostij vsus ecclesiaz ē
facta. Sec? si in pte q est ex clausurā
ar. no. per Barto. in. l. i. ff. de dona.
- 4 **At** quo debet recōciliari. *R.* q ab
epo sicut dīctū est de ecclesia cū aqua
benedicta. vt in. d. c. cōsuluisti.
- 5 **At** rī debeat qo sepeliri in cimiter
rio poluto. *R.* q nō. vt i. d. c. vnico.

Atq corpa excoīcatop hñt coruz. 6
aut paganor sunt exhumāda qñ pte
crare vult cimiterij: vel recōciliare
poluit. *R.* qd sic si discerni pñt d cō
se. di. i. ecclesiam. el. ij.

Atq recōciliata ecclesia recōciliati
sit cimiterij. *R.* fm ar. r Jo. an. d. c.
vnico qd sic si est pignus. alias fec?

Consecratio

testimen
tor r va
lor ad diuini cultum necessa
riorum ad quem pertinet. vide. s. te
nedictio. s. i. r. ij.

Atq possit alienari. *R.* q i vltus p
phanos nullo mō debet cōverti q se
mel deo dicata sūt. s3 restitute pñm
pta debet pñuri. r cineres i ecclesia re
poni. c. q semel. r q ibi no. xir. q. ij.
r i regula semel deo. de reg. in. li. vi.
pñt tñ vasa ecclesiastica r calices cō
fracti seu minuti vēdi i casib? pñssit
de qb? s. Allicatio. s. ij. r. q. ij. h ius
r i glo. pñte regule. Integra nō nisi
alteri ecclesie vl' loco religioso. vt in
c. ligna. de conse. dist. in. l.

Consecratio

virginuz
quo tpe d
bet fieri. *R.* q in die epiphanie
r in natalib? aploz. r per totā ebdo
modā resurrectionis. r oī die dñico vt
no. xx. q. i. s. relamē. r. c. se. r in casu
necessitatū puta piculi mortis oī die p
nato. xx. q. i. dños. r i gl. c. ij. dñe. ec.
vl' al. inno. i. c. i. de te. or. r. q. et i so
lūtib? festiuitatibus pñt cōsecrari.
Et quo debent cōsecrari. *R.* q ab i
epo pñio vt in. d. c. deuotio.
Et qñ illa q ē corrupta sit pñcrāda
R. q nō. xvi. di. acur. r. d. c. deuot
r. c. inuēctas. ea. q. Et qñ sit fuerit
violēter corrupta. tñ pñcrāda nō ē qz
lz corona ei duplicet qñ ad meriti
nō tñ hēbit aureolā vgnū. vt no. in

lūma. xxv. q. v. fad. c. ille famule. ea
q. S3 theologi tenēt r tene quod ha
bebit. r nec pp hoc nō pñcrat. sed qz
ecclesie nō pñt an pñserit vel nec
3 **Quid** fier d ea q occulte corrupta
sūt nisi pñcrat iminet scādali. *R.*
q ep̄s siliabit eā pñcrare faciēdo ea
q nō sunt de sba pñcratiōis r omitt
tēdo substantia. q lz hē p3 i. c. i. de
bis q. vi. me. re. cā si. r facit. c. vlti.
xxij. q. ij. r nomen vgnitatis muta
bit in nomen castitatis.

Consentire

vi fm Inn.
in. c. i. gene
si de elec. qñ qo tacet i actu ho
norabili seu cōcupiscibili. sed i actu
vniuersali r pñdiciali r in quo esset
verecundū loq r dīcere plerūqz v3
dissentire. l. filiū. s. inuit? r ibi gl.
ff. de pñ. r et gl. i. l. q patit. ff. mā.
Et glo. in. c. plerūqz. ij. q. v. ij. limitat
Jo. de Imo. i. c. v3a de loca. r gl. i. c.
diacon? xxvij. di. i. d. l. q patit qñac
p q sit i pñdiciali v3 ēt illo dīcēte. se
c? si nō v3 nisi pñs pñt iat qz tē tacēs
hñ p pñtēte. Exēpluz pñi vendo
r alienā dñō pñte r tacente. r sic nō
valet. qz ēt eo absente vel dīcēte po
tuit vēdi in pñdiciali vendētis. vt
no. in. l. r alienā. ff. de pñ. ep. sicut
r legare pñt r alienā i pñdiciali sui
hñtis vt no. in. c. fili? de testa. Exem
plū scd i pñgnorat qz r alienā pñte
dñō. r sic v3 vt no. i. l. gar. ff. d. pi.
ac. Et de hac diffictōe hēs ter. singu
larē i. l. sepe. s. currat hīs. ff. de re iu
di. facit. l. si seru? cōis. ff. de co. inter
vi. r v3o. vbi frater donāre r cōem
sibi r ffr i pñte ffe r nō dīcēte v3 cō
cessio. facit. c. cōtinebat de bis q hñ
p. vbi si pñt cōmilit dñictū pñte. c.
r nō dīcēte r collatio. facit qd no.
Bal. in. l. i. tutor. c. inq. cau. in. inie.

re. nō est ne. vbi dicit q si qo scit alē
quē se gerere. p. et? pcuratore. tūc si
dicēdo pñt illi ipēdite. si tacet cōsen
tit. Sec? si nō pñt ipēdite. Similem
dectioē pñt dñi de rota in ha
bentib? cām cōmūne si vnus illoz
cōstituit pcuratōrē vt pñtēte vide
ant si possūt ipēdite. r qd no. bal. i. l.
ij. s. si vtr. ff. so. ma. vbi dīc q qñ cō
sensu regit ad habitandā pñonā
nō cōtradictio habet pro cōsensu vt
i. l. quo emz. s. i. ff. r. ra. ba. vbi dīc
cit glo. nō dīcere ratū habitatiōi par
est. Et quo arguit bal. q satisfactū ē
statuto florētinoz regitū cōsensuz.
p sanguineoz in pñtib? p sanguinet
scūt nec pñt iat p quo facit illud sin
gulare dīctū. bal. in. l. potuit in vl. q.
C. de iure. deli. vbi vult q si pupill?
maior i fātē vna cū tutorē i gressus est
possessionē q p hoc hēditas est legi
time cōphēla. Nec ob. q anctoritas
debeat pñtari vbi expressio: vt facit.
l. i. ad h. ff. de auc. m. qz hoc est veri
circa act? expressio. sed in tacitis
cite loquimur reb? istis r factis. iuxta
illud: r factis loquimur. argumentū i.
l. de qbus. ff. de legi. r. l. ut qz. ff. de
pac. facit qd idē bal. i. l. mādant. C.
mā. i. ij. col. dīct qd societas pñta tñ
pñt intelligit cū filio renouata si in
terueniat patiētia tutor. Itē aliud dī
ctū. i. l. pñt mortē. ff. d. ad op. vbi idē
bal. dīc q si fili? vixit i coritū a pñe ne
gociādo. vt emācipat? p. r. ānos pñe
sciēte r patiēte pñm emācipatus.
Et qz nūqd in actu negatiuo regit
r pñtatio ne videat cōsentire. *R.*
qd i actu negatiuo abstinent r tacēs
nō hñ p pñtēte. facit q no. ho. r An
no. in. c. oliz. iter de re. spo. r qd no. l.
ele. i. de pñ. iuncta glo. l. si. ff. de p.
cu. Similino. qd qñ duo pñponunt
p. ij

2 **Q**uare emittit i filio i tacetis qñ ali
qd mali tractat sunt culpabiles. p.
qñ eratis i filio inolum pñtō tē
qñ ad resōnes de dño. t filr de q/
buscōs alij qñ malo obviare pñt
t nō faciūt. Itē qd qñ tenet loq rñas
pñtēti i el pñdicū. l. d. etate. s. q. ta
cūt. ff. d. ierro. act. t. c. pñtū. i.
d. pñ. lib. vj. Quilibz autē p vniuersita
te tenet vñtū ius expmēre in pñtē
tibz facta cōtatq ex debito officij ar.
i. c. i. de his q. s. a. ma. par. c. Et idē
ibi dicit Ynn. qñ pñtēti i aliqz ibi
male agerent hē p pñtētiē quo ad
pñtē t quo ad penā. Qd quidē vñ
quo ad culpā pñt p indubitatō
de quocūqz qñ hōc obviare pñtō ne cō
mutat nō faciūt. xxiij. q. v. hoc vñ. S3
de pena nō credo nisi i plato vel cui
ex officio cōpetit vñ istis qui habent
vōcē in caplo arg. eoz q. nō. i. c. ne/
gligē. ij. q. vij. vñ nūi doloze taceat
t nō phibeat ar. eoz q. nō. i. c. gñte.
de sen. excō. a. fm hanc dñtin limita
batur. i. l. vñ. p. d. p. vbi vult q solū
teneat obviare q ē subiecti illi q d3
offēdi sē fū filio t gl. i. l. clpa caret
t de re. iñ. t. ter. iñst. d. pñ. iñ. s. alia
q vult q pñt qñtā cñtē iñ pñat
itellige qñ h3 ex offō vel qñ doloze
nō phibet vel in crimine lese mate/
statis. l. quisquis. C. ad. l. iul. maieft.
3 **Q**uā d3 pñtari pñtēntia. p. vñ colli
git ex bar. i. l. i. qñ mibi dōa. s. iñstū
ff. de acq. hē. t. pa. c. iñt nōf d3 his q.
s. a. p. t ab alijs dñtō. l. bide q qñ q3
actu regit iñstū aliqñ t tūc d3 pñe

¶ Quid requir vt rathabitio pfit-
met actu pcedere. ff. bal. i. l. h. Cad
ma. c. in l. obfluare. ff. si. ff. d. offi. c.
pco. multa dicit. ¶ S. tu dic clar?
q pmo zo fit fm noie meoy. i. d. re
gula rati. Intellige fm gl. i. c. cu q
d fen. ex. li. v. j. fen noie mgo qm mea
pceptatote fecit. ¶ S. co q p haz ra
ti t apz getti noie mco. na possu bfe
rati fm hz qlitate fci no. i. q fit fm
noie mco. i. cu iter dicte v edictiois. C.
ar. m. r. no. i. l. p. p. omi. ff. d. neg. ge.
z ista e opti. 3a. d. ar. app. b. d. i. l.
i. c. reueficte. ff. d. vi. c. vi. ar. r. p. gl. f. z
bar. ibide in. s. f. z c. li. cu qz f. z bal.
fit gl. 3ia ibide in. s. quoties. ff. m
aduerte q no solu rathabitio ex pfa
fufficit f. et tacia i maleficij p. puta
q no reuocat postqz fci q est factu
noie est? aut n. p dicit vt li. no. 26. c. h.

Quinto requirit fm Inno, in. c.

Utrum actus qui dicitur expediri per
consensum in communi prestitum valeat
b. iii

pcedat cū pñlio. rñc rñz lz sit pñtē
 dñs. ar. c. dilect. el. i. de pñ. vide
 glo. singulare. i. cle. i. de iure patro.
 4. **¶** Atq obligat petere pñliū teneat
 illd seg. rñ. Se. i. d. c. q aut peti debz
 ab eo a cui pñte dñdet pñcipalr
 act. vt q elic. nō pñentat corā alio
 epo sñ pñlio. ppñij rñc tenet seg. rñ
 iste ē cāu. i. c. i. d. fo. cō. cū gl. si dñ nō
 dñdet act. ab eo lz vna cū alijs dñ
 teneat. tē si p alia iura dñz seg. claz ē
 q artabif. rñ ita pcedit glo. in. c. i. d.
 co. vi. fñi intellectū. Ho. pñ hoc i. c.
 studeat. l. di. q regit pñliū aliozum
 epoz i depositione sacerdot. rñ itelligi
 tur q segitur pp. c. si dñ pñbri. xv. q.
 vij. aut nō appet p alia iura expñse q
 deat seg. tñc si dñ regri a pñcipe of
 ficij sup illa oñz seq. pñlio ē in. c. re
 nerabili dñ of. tele. ita coadutor ibi
 dat. hñz offñi sup reb. ecclie sicut pla
 tus cui dat ergo dñz sequi et. pñliū.
 Etur nō dñ regri a pñcipe officij sed
 ab hñte ius rñc tenet seg. vñ si mñ
 dat. pñideri alicui dñ ecclia regñto cō
 silio patrōi. dñ pñliū seg. cū hñat i
 tali pñtē ecclie dicti ē Jo. an. i. c.
 dilect. dñ of. le. rñ. c. i. d. cap. mo. aut nō
 dñ regri ab hñtib. ius. tñc si mñ hñat
 q deat seg. seqñdñ est puta si pñlul
 alicui ne ordinet pp irregularitatem rñ
 ita pcedit ter. i. c. ad aures de era. rñ q
 li. rñ ita cū itelligit Jo. an. i. d. regula
 null. vñ si mer. q si dicat iuxta cōsi
 lū. vñ lz pñliū talis tenet seg. Et fñ
 Ly. i. l. id q pñpñb. C. de epi. rñle.
 Idē dicēdñ qñ dñ de pñlio tal. sec. si
 dñ cū pñlio. fñ Jo. an. vñ. s. rñ Bar.
 i. d. l. id q nō approbat hoc. fñ tenet
 q nō tenet sequi. Ego recurrez ad

intentionem mandantio.
 5. **¶** Sz pñe q tali obligato seg. pñliū
 def. pñliū iustū. rñ. ho. rñ seg. pa. q
 nō dñ seg. qñ pñliū ipozat q sit iustū
 vt i. l. ticum rñ meui. ff. dñ adm. m.
 rñ no. bar. i. l. i. s. pñes. ff. dñ ex. rñ fñ
 euidē ho. possēt pñferre sñiaz pñia. qñ
 rñ fñ pñia. de egate. sec. dñ rigore iur
 ris. dñ rñp credo. nisi piculum ēē
 expectare. quia tunc posset dare etiaz
 de rigore iuris vt. s. dictum est.
 6. **¶** Quid si papa mādēt collegio vt
 eligat vñ cū pñlio tal. poterit ne eli
 get cū a quo pñliū petē dñt. rñ. pa. i.
 d. c. cū i. rñi qñ sic fñz ho. sec. si pñlio
 rñ assensu mādassz qñ nō possēt. qñ i. rñ.
 casu sit pñlere ne ipz eligat. rñ sic nō
 pñent an electōz. fñ i. sedo casu qñ dñ
 pñentat notabit abñtiosia vt i. c. pñe
 titā dñ electō ex quo pñz qñ lz statuto
 caueat. ne mulier possit alieare. nisi
 dñ pñliū duoz agnatoz mñ alienatō fa
 cta vñ de pñliū alteri agnati valz. i.
 mo pl. dñc ho. vt recitat pa. vñ. s. qñ
 si cōmittat aliqd sic cū pñliū rñ pñlio
 triū rñ vñ dñsentit rñ duo pñsentit qñ
 sufficit dñmō terti nō cōtēnatur.
 7. **¶** Quid de pñpñtib. i. pñlijo aliqd
 quo pñmñ inuiste dñmñficet. vñ qñ si
 ant inuñ statuta. rñ. fñz dñ. qñ tenet ad
 restitutiōz isolidū. qñ tal dñmñficatio
 nō fñit fñca nisi ex cor. pñpositiōe vñtra
 mōtale petñi qñ pñmñsit pñcedo.
 vide. s. cō
 iunctio.
Conspiratio vid. fñ. for
Constellatio tlegium.
Constitutio alia ciuili.
 itica. Cñlilio. ciuile vel forese.
 appellat eccliaistica dñ canonis mōie
 cēf. iij. s. i. vñ dñit gl. qñ et aliqñ
 pñtū. eccliaistica appellat canō qñ

pñtū i vñiuerfali pñlio. Aliqñ de
 crenū qñ papa statuit dñ pñliū cardia
 lū ad nullū pñtū. dñ de elec. bo
 ne. el. i. qñqñ ē sol. dñ de rescrip. c. i.
 aliqñ epla decretal qñ papa statuit
 aliqd ad alicui pñtū. dñ pñtū. dñ aliqñ dñ
 gma qñ pñtū itoctrina fidei xpiane
 aliqñ mādant qñ cōstituit i doctrina
 mox aliqñ iterdicū quo nulla pena
 addicit facit. c. si qñ cognata. xv. q.
 ij. aliqñ sancio qñ addit penā. xvij.
 q. iij. si qñ. Cōstitutio mñ pñpñe dici
 tur qñ princeps statuit. c. cōstitutio
 di. ij. large accipitur pro omni iure
 scripto. c. cum omnes de consti.
 1. **¶** Atq cōstitutio pñpñe qñ a pñcipio
 cōit nō recipit ipō sciēte rñ tollerāte
 obliget ad petñ. rñ. pñia. i. c. qñ circa
 dñ pñan. rñ. pñ. dñ. Aliqñ nō. p quo
 facit qñ no. iij. di. s. leges dñ tre. rñ pa.
 c. i. si vero a pñcipio a maiori pñte re
 cipit sic obligat. qñuis minor pñ. nō
 feruet. Et sic itelligo. c. cū iādudum
 de pñb. qñ multa pñtētiāz tollerāf
 qñ si deducta fuerint i iudiciū. exigen
 te iustitia nō debēt tollerari. vide qñ
 dico. j. Cōsuetudo. s. rñ.
 2. **¶** Atq oēs pñtūtiōes emanate post
 pñlulationē dñcretaliū habeāt viz. rñ.
 qñ nō nisi de his fiat mētio i. vi. li. de
 eretaliū. vñ nisi sint facte pñ dñcñ se.
 rñi vt probat in prologo dicti sexti.
 De hac materia vide. j. lex.
Cōsuetudo est ius qñ
 dñ mori
 bus istitū qñ p lege suscipit
 c. pñtū. i. di. rñ dñ hac hñc loquor
 non de illa pñtū. dñne large dicta qñ
 quā dñcñ pñtū. dñne facere aliqd que
 est quoddā ius pñuati nō publicū
 vt ista dñ qua dñcñ. l. de qñbus. rñ. l. cū
 de cōsuetudine. ff. de legi.
 3. **¶** Quis pñt pñtū. dñne itroducere

90
 rñ. qñ ille q pñt facere legē. qñ a quo
 remouet gen. rñ. c. i. species. l. si pñ. fi.
 ff. de co. rñ. l. iur. i. gñtū. s. si frandā dñ
 ff. de pact. in gl. ergo a pñio sensu cō
 suetudo est species iuris. Insti. de iur
 re naturali. s. constat.
¶ Que regunt ad faciendā pñtū. rñ
 dñcñ. rñ. qñ. v. de necessitate. vt hñat
 vi legi. **¶** Pñuiz qñ sit rñonabil. qñ de
 sba legi. qñ sit rñonabil. iij. di. erit at.
 dñ pñue. rñ refert ge. i. c. lz dñ pñli. li. vi.
 pñtū. dñ iñ rñonabil. qñ pñtū. dñ pñtū. dñ
 sine iur. s. iñia iur. canōici ē felicitas
 aie finis iur. ciuili. boni publicum.
 vt no. gl. dñ iure iur. cū pñtū. dñ. Et iō cō
 suetudo dñ pñtū. dñne religioi disciplie
 rñ salut. si ergo ist. ē pñia puta qñ nu
 trit pñtū dñ se ē iñrōabil. rñ si pñtū. dñ
 sñi pñtū. viij. di. qñ. rñ. rñ. c. ij. qñ
 pñtū. dñne iur. ciuili. sic vñre qñ pñtū. dñ
 publico pñtū. dñne. vñ dic fñ pa. i. d.
 c. fi. qñ qñ pñtū. dñne aliquo bono fi
 ne instituit dñ rñonali lz sit pñtū. dñ
 est rñonabile qñ illd vñno. respectu istud
 alio exēplū ius statuit qñ pñtū. dñ
 negocia cū pñlio capli. c. nouit. rñ. c.
 qñto dñ his qñ si. a pñ. rñ rñ qñ firmi. ē
 iudiciū pñmōz. c. pñdētiā dñ of. tel.
 rñ. rñ. di. qñ vñbi dñ facit. iñnēti qñ
 a pñtū. dñne. qñ. rñ. pñtū. dñne sit
 itroducere pñtū. dñne. rñ. c. nō ē dñ pñtū. dñ.
 vi. qñ nō erit rñonabil. alia rñe vñ vt facit
 l. rñ expediat. negocia hñ rñp dñmō
 nō sit cōtra veritatē rñonos mores.
¶ Sz qñ an alia pñtū. dñne possit ēē
 rñonabil. qñ sit pñ legē. rñ. nālē. rñ. pa.
 vñ. s. qñ pñcepta dei qñ dñt moralia.
 vt pñtū. dñne mores istituit rñ iformat si
 cur nō occideat. rñ honora pñez tuos rñ
 hñmōz. rñ ista pñtū. dñne itroducere
 limitat rñ auge si rñ nālē iudicet. nec
 b vi

est pñs qz pñmēdā est ipm deū sic
voluisse cū noluerit oēs casus distin
guere s3 dederit regulas r pñtes v/
cario suo. xxviii. di. quodcūq3 ligau
ris s3 vbi rō nulla nālis suggerit ius
diuīnū distinguere seu limitare nul
la lex pōt r min⁹ cōsuetudo r eā fa
ciens dī errare. r sic itelligit text. i. c.
sunt qdaz. xxv. q. i. Quidā sunt pce
pta mystica. i. figuralia. r istoz qdaz
sacralia de quib⁹ poterat rō reddi ad
lram vt de circūcisione r de purifica
tōe post partū mulieris. Quidā vō
cerimonialia s3 qb⁹ rō reddi n̄ pote
rat quo ad lraz. s3 solū quo ad itelle
ctū. vt nō arabis cū toue r asino. r
hīnōi. Item qdam iudicialia sunt q
nō obligant hodie nisi fm qz dicam
j. decime. s. i. r ista valet cōsuetudo
4 ¶ Scdm qd requirit ē qz mores r
act⁹ hoīum p quos introducūt pñe
tudo solū vt. d. l. de qb⁹ sint tales qz
pbabiliter arguāt pñsuz ppli illi⁹ q
pōt facere pñetudine. d. l. de quib⁹
5 ¶ S3 qño possuz pñmē de cōsensu
ppli volētis introducere pñetudine
p. qz act⁹ aut pcedūt a supiori vt sūt
act⁹ iudiciales. tūc si pñsuz ppli ac
cedat a pñcipio vel ex p⁹ facto tacite
r sint frequētati ita qz saltē sint duo.
vt due snie r lapsus ipso sic pñmē
pñetudo qz hñt aptitudinē ad pñe
tudine iducēdā. ff. d. l. offi. tel. l. nā r
his r. ff. ad fil. l. si qz. s. qd sub codē
recto. si vō tales act⁹ n̄ sūt iudiciales
vt vendere locare r hñmōi aut act⁹ p
uator. vt est vidē i pñmēb⁹ sup vīa
publicā tūc n̄ sufficit duo act⁹ s3 re
grit frequētia r multitudo actū ita
qz tot⁹ ppli sciat. l. s3 r ea. ff. d. legi.
r. l. nā i perator ibidē. r. ff. d. isti. ac.
l. s3 r si pupill⁹. Itē qz sint act⁹ taliter
publici. r ita notoriū pñmē opī.

doz. vbi sūt trāsierint i noticiā tot⁹
ppli. d. l. s3 r si pupillus. s. pñcriber
r rō est qz opz vt interueniat tacit⁹
pñsuz ppli si d3 eē pñetudo qz ex
vno actu agnosci nō pōt qzuis sit no
tor⁹ nisi hēat cām successuā p tps
debitū ad introducēdā pñetudine
vt puta si pono edificare f. i. publico
r hēret cām pmanētē. Sili si bñt
cū seculare pñet regulari r posside
tpe habili ad pñetudine efficit regu
lare r egrio vt i. c. cū de bñficio dī
ben. lib. vi. vel nisi appeat de expō
cōsensu ppli volētis introducere pñe
tudine p illū actum sine quo pñsuz
nūq3 erit pñetudo vt not. gl. i. d. c.
pñetudo. r l3 gl. i. c. ita nos. xxv. q.
ij. r in. c. cū ecclia d3 cā pos. r pñe
dicat qz bñt actus in criminalib⁹ fa
cit pñetudine. Intellige de pñetu
dine large accepta nō de ista de q3 h.
¶ Tertii qz regrit ē vt sit introducta
6 ex certa scia nō p errore qz si tal ē er
ror qz tollat pñsuz n̄ pñe pñetudo
qz deficit cā. l. pñsuz ppli. d. l. d. qb⁹
¶ Quartū qz regrit est qz maior ps
7 ppli sit vīa illa pñetudine. Intellige
d maior pte ppli bñt pñsuz habile
ad faciēdā legē. vñ pueri mulieres r
furiosi r hñmōi nō pputant i nūero
qz nō pñt pñe legē vt i. l. l. ff. d. legi.
r nō solū maior ps s3 o3 sint due p
tes ppli vel collegij vt. l. nulli r in. l.
plane. ff. qd cuius. vñ. al. sicut leges
nō pñt facere sic nec cōsuetudinem.
¶ Quintū qz regrit ē tps dñmōi s3 q
8 rō qñtuz tps regrat. p. pa. i. d. c. si.
pñ. qz l3 variē sint opī. n̄ istō sibi v3
qz d iure civili regrit tps. r. an. qz iu
ra regrit tps lōgū ad introducēdū
pñetudine. Cū sit lō. pñe. r rubro
r in nigro r ar. i. l. i. c. d. fuit. r lōgū
tps est. r. an. c. de pñcri. lō. tēp. p totū

r in gl. dicte. p. c. q3 sit lōg. pñe. r h
t3 bar. i. d. l. d. quib⁹ r. l. i. d. l. i. d.
iure aut canonico dic qz aut pñetu
do est pñer ius. r sufficit tps. r. an. fa
cit gl. i. c. si. d. pñe. l. i. v3. r. i. c. pñetu
do. xij. di. limita fm pñm. i. c. cū dile
ct⁹ d. pñe. nisi ventret ad retrahēdū
iuri alicui⁹ ecclie pñicularis qz tūc re
grit tps debitū ad pñcriptionē sec⁹ si
eēt s3 eccliaz vlem. sed pa. i. d. c. si. et
idē tps regrit s3 eccliaz vlem aut cō
suetudo ē s3 ius canonicū r regrit tps
xl. an. qz opz sit pñcripta vt i. d. c. si.
s3 i. c. iij. d. pñe. l. i. v3. dicit tñ. d. ant.
i. d. c. si. qz si papa scit sufficit tps. r.
an. qd est sing. si vō pñetudo eēt s3
ea q3 refuata sūt pñcipi i signū spālī
pñlegitūc itā d iure civili q3 cano.
regrit tps de cū pñicio memoria n̄
sit vt est text. i. c. sup qbūda. de. d. si.
9 ¶ Altrū talis pñetudo tollat legē s3
riam. p. qz si sic i supior fecit r tollerat
facit gl. in. c. i. de treu. r pac. r qd ibi
no. Sof. vñ dicit vō. ant. qz nō reg
rit alta pñcriptio qz ex quo supior vi
det r tollerat nō v3 velle vñculū ini
cere pa. ibi dicit qz sufficit bin⁹ v3 tri
nus act⁹ vt tollat. si vō supior igno
rat tūc distingue aut lex pñia h3 elaz
derogatoriā ad pñetudine r nō v3
cōsuetudo qz lex sp loquit. l. arriani
C. de here. Et h3 rex fm do. pñm. in
c. si. de pñe. nisi ex noua cā vel ēt an
tīqna verisim⁹ nō cogitata pñetudo i
ducere quā si pñceps cogitasset ad
mīssit ar. l. si hoies. ff. m. a. est text. iij
cta glo. in cle. statuti de elect. vel fm
Be. i. c. l3 de pñi. l. i. v3. nisi lex tñ re
sisteret ad hñvē pñetudine pñeritā
tollat qz p3 qñ nō facit mentidē de
ea nisi vt eā tollat qñ alr nō tolleret
vt p3 in. d. c. l3 qz tūc pōt induci no
ua cōsuetudo. r ita pōt pcedere glo.

in cle. statuti de elec. pñopterea h3
pñe. r. pu. in tract. de canonica por
tione circa si. qz pōt introduci noua cō
suetudo s3 cle. dudū d3 sepul. si dō nō
h3 elam derogatoriā v3 pñetudo s3
legē ar. l. ex facto. ff. de vulg. r pup.
sub. dñmō sit pñcripta quo ad tollē
dū ius canonicū qz quo ad tollēdū
ius civile nō opz sit pñcripta s3 suffi
cit tacit⁹ cōsensu ppli. qz seculares
hñt ius cōdēdi leges ē s3 leges ipe
ratoris ab ipso i peratore. l. oēs ppli
ff. de iust. r iur. r iō possunt iducere
cōsuetudine nō sic est s3 ius canoniz
cū. Sed opz pñcripta sit r nō sit tale
ius qd pñscribi nō possūt r iō qz laici
nō pñt pñscribere spñalia sic nec cō
suetudine inducere. c. m. a. f. a. d. ele.
Et si nō eēt memoria d3 er⁹ initio. vt
no. 3o. an. in. c. iij. de pñen. lib. vi. fa
cit qd dicam. j. matrimonij. iij. ipe
dimento. xv. ij. s. i. de statuto.
¶ Sed pone qz lex seu statuti h3 ex rō
cōicationē anera i pñficiēs nūq3
idē erit vt pñetudo tollat. p. vt col
ligo ex Lar. in pñlogo cle. pñm. r
r. l. al. do pñm. r. pñ. i. c. i. de treu.
r pac. quidā tenet qz nō excusant fa
ciētes s3 et qñ solū eēt pñcepta qz
ex quo a pñcipio ligant iuentētes
ad pñm nō tollit ei⁹ dispō. qz tps
nō est modus tollēde obligatiōis. l.
obligatiōi la. ij. s. pñ. ff. de act. r
ob. S3 tu tene qz si pñuz legis vel sta
tuti nō est de mortale pñm remota
leget vel statuto nō ligat fm qz. s. dicit
de lege simplici. r sic tene qz nō erit
excoicati faciētes pñuz ex quo p bi
nū actū scñ ē s3 legislatorē scientē r
r valentē pñdicere r nō pñdicē. vbi
aut ignorat regrit tps. xl. an. si tūc
canonicū vel si ē statuti epi. r credo
sufficiat. r. an. vñ qñ delinqueat sine

- rōnabili cā bñ ligabūt ⁊ pena ⁊ cul-
pa. s. post nō. nec ob. q. ex quo tales
peccauerūt nō poterūt iduci p̄suetu-
do. q. successores p̄t extirpare q. ex
iusta cā nō p̄uauerūt. facit tex. i. c. cū
oliz de cle. p̄us. q. vlt. c. cum multe
vbi loquitur de lege penali abrogata p̄
p̄ia p̄suetudinē. si vō ex rōnabili cā
nō seruauerūt p̄decessores. sic etiam
nō peccauerūt nec ligati fuerūt. facit
q. no. archi. in. c. vltimam. lxxvi. dist.
- 11 ¶ Quō iterū p̄suetudo. R. pa. i.
c. si. de p̄sue. q. si est p̄pleta ⁊ p̄fecta
regitur t̄p̄s. x. annoz ⁊ sic intellige
Jo. an. ibidē. cā nō frāgūt ētp̄ plu-
res alios d̄rios act⁹. Si vō nō est cō-
pleta sufficit vn⁹ act⁹. p̄i. ita q. de no
uo oportet incipiat ar. l. vbi duo. ff.
de regul. iur.
- 12 ¶ Atq. ex cōsuetudine possit introdu-
ci vt exigat aliqd. p̄sp̄iali line symo-
nia. R. p̄an. in. c. suam de symo. qd
sic qñ nō p̄cessit ex actio. s. ex mera li-
beralitate ⁊ reuotioe populi tal⁹ p̄sue-
tudo est introducta. facit. c. ad apliam
de symo. vbi dicit p̄cellēdos ad lau-
dabile p̄suetudinē p̄uādaz. si vō era-
ctio p̄cedēs dedit cām p̄suetudinē tē
nō v3 cū hēat incitiū vitioz. ⁊ sic in-
telligit tex. i. c. cū i. ecclie d̄ sy. si bene
ponderet lūmīta hēc vt. j. sy. ij. s. xxi.
- 13 ¶ S3 qñ t̄p̄s regit ad istā p̄suetu-
dinē introducēdaz. R. p̄da. vbi. s. q.
t̄p̄s. x. annoz tū q. clicos nō astringit
s3 laicos iter quos regit currit p̄sue-
tudo ex cursu. x. annoz vt cōit no. i. l.
s. qd⁹. ff. de legi. itē qz pia ⁊ iō ēt de
iure canonico sufficē p̄fatiū t̄p̄s. vno.
glo. in. c. si. de consue. lib. vi.
- 14 ¶ Atq. i. oī pacto intelligat act⁹ q.
est p̄sueti. R. q. sic. l. semper in stipu-
lationib⁹. ff. de re. in. ter. est in. l. q. si
nolit. s. q. assidua. ff. de edil. edil. ff. s.

aq. plu. ar. l. si p̄us. s. placuit. C. lo. l.
l3. ⁊. ff. de le. cōmisi. l. iiii. si q̄ incipit
fund⁹. ar. ff. s. p̄scri. v. l. si tibi. p̄p̄e-
rea dicit val. i. l. liberto. C. s. ope. li. q.
q. p̄durit oparios alio nō exp̄sso tene-
tur eis. p̄uidere i exp̄sio ⁊ ferramēti
s3 q. est p̄sueti ⁊ nō afr. allegat. d. s.
placuit ⁊ bar. i. l. nēo ē q. nec sciat. ff.
s. duo. reus dicit q. si p̄suetudo est q.
doctor legat per substitutiū. intelligit
qd istud possit. licet non sit actum.
¶ Atq. p̄suetudo p̄ua excuset a pena i. s.
hui⁹ seculi. R. fm glo. iiii. di. i. c. de
niq. q. si. si p̄suetudis p̄uitas nūdiū
est declarata p̄ ius. l. c. quo ad deus.
¶ Qd rex intelligit q. non excuset quo
ad deū qñ ignorātia p̄ue p̄suetudis
ēct crassa. vt puta s. ius nāle. lxxii. q.
vii. flagitia. Sec⁹ vbi ēct p̄babile du-
biū sup̄ p̄suetudinis validitate. nā tē
ignorātia legi nō ē p̄cū. vt i. l. regla
ff. s. ius. ⁊ fac. igno. ⁊ i. c. cū dilect⁹. de
p̄sue. ⁊ q. not. in. c. p̄uas. de sy. ⁊ gl.
i. c. vno s. po. s. li. vi. i. s. de cetero.
¶ Atq. p̄suetudo interpretet p̄uilegia i. s.
dulgētiā ⁊ stamta sicut ⁊ legē. R. q.
sic. c. cū dilect⁹ s. p̄sue. l. si s. iterpetra-
tione. ff. de le. ⁊ q. no. Jo. an. an. i. c.
q. dilectio. de consang. ⁊ affi.

¶ Abi h3 locū p̄suetudo. R. q. i. ill⁹
locis vbi vigit. vt no. p̄da. in. c. cū
oli s. p̄sue. ⁊ iō nocet s. p̄uilegia gñā
lia studij i loco vbi vigit. s3 i alio
loco s. qd⁹ i aut. bita. C. ne si. p̄pa.
¶ Atq. papa reuocet p̄suetudinē p̄ 18
ticularē si de ea nō facit mentiōem.
R. q. non licet de consti. lib. vi.
¶ Atq. oēs teneant seruare vnā cō 19
suetudinē. R. q. nō sed qlibet suā nec
ēct p̄suetudinē romāe ecclie vbi ter-
sat ēct fidē ⁊ articlos eius nec papa
mādat vt seruet. vide gl. i. c. i. de iū.
tri. li. vi. ⁊ c. nolite. ii. di. facit. c. qñ

de serijs. ⁊ ibi p̄an.

20 ¶ Atq. in his q̄ sunt mere facultatio
iducit p̄suetudo p̄ut est ius p̄uatu
i p̄iudiciū faciēdo. R. q. nō. neq. ex
donatiōemere facta. vt no. in. l. i. ff. s.
seruiti. ⁊ p. Ly. i. l. i. C. q̄ sit lō. p̄sue.
⁊ p. Jo. an. in. c. i. s. de. p̄m. facit qd
no. Jm. i. c. bone el. ii. s. postu. p̄. vbi
dicit p̄ recepto s. lōge t̄mēt nō ac-
quirat qñ possessio. nec p̄suetudo. l3
pluries fuerit recept⁹ ⁊ Bar. in. l. euz
s. i. rē v. ff. s. vlt. ⁊ l. opas. ff. s. epe.
li. dicit q. l3 r̄stic⁹ dederit vnū par-
capon⁹ p̄decēniuz ex liberalitate sif-
fuit qd ad molēdiniū tū nō iducit
p̄suetudo. q. isti act⁹ s. mere facultat⁹

21 ¶ Quot actus requiruntur vt quis
dicat habere aliqd. in cōsuetudinē
R. q. in ciuilib⁹ requirit qd sunt tot
actus q. faciāt p̄scriptionē. nā tres
actus aut quattuor non faciunt p̄sue-
tudinē nisi sit legitime p̄scripta vt
no. glo. in. d. c. cū ecclia de cā pos. ⁊
p̄p̄rie. Atq. est q. duo vel tres act⁹
tuent aliquē in possessione q. ouisq.
sit dubius. xvij. q. ii. seruitiū. In cri-
minalibus vero introducitur per bi-
num actum. vt. s. s. v.

22 ¶ Atq. omnis p̄suetudo. p̄p̄rie dicta
si obligatoria sub pena mortalis pec-
cati. R. q. nō. qz qñis sit lex siue ha-
beat vim legi p̄suetudo. tñ sicut non
omnis lex obligat ad mortale. sic nec
ois p̄suetudo. Sola ergo illa p̄suetu-
do obligat ad mortale q̄ introducta ē
ea mente vt sit p̄hibitua vel p̄cep-
tina sub peccato mortali. qd pōt p̄-
p̄di qñ cōter tenetur ab omnibus
q. faciens contra peccat mortaliter.

Contemptus

i. de consti. p̄p̄rie est qñ ex sola
volūtatē nō vult qd subiecit se statū

to. vel p̄cepto obedire. ⁊ nō potest
apparere quo ad for. extrinsecū nisi
post monitiōē. S3 si qd t̄sgrēdit
p̄ceptum ex p̄cupiscētiā ira vt ne
gligētia aut alia particulari causa nō
peccat ex p̄ceptū. Jde3 tenet Ste. vt
refert Lar. in clem. eos de sepul.
nisi quis ex particulari causa induce-
retur sepius ad uerandū qz tunc ēt
videtur contēnere fm etū. Et hoc ve-
rum quo ad p̄sumptionē nō quo ad
veritatē qz ēt frequēter factū ex aliq.
cā nō est contēptus. Disposit tamē
p̄suetudo ad p̄ceptum vt not. Tho.
sa. fe. q. lxxvj. arg. pe. in responsio-
ne vltimi argumenti. p̄ his facti. i. s.
q. iiii. c. excellentissim⁹. vbi ponit ali-
ud esse peccare ex necessitate aliud ex
ignorātia aliud ex p̄ceptū.

¶ Anum faciens ex contēptū p̄ra
exhortationē superioris peccat mor-
taliter. R. vt colligit ex dictis doct.
q. aut facit p̄ra qz contēnt auctorez
⁊ illum negando ⁊ talis p̄p̄tor non
soluz peccat mortaliter sed si talis su-
perior est papa velut hereticus de-
bet puniri vt dicit glo. in. c. genera-
li. de elec. lib. vi. ⁊ p̄an. in cle. i. de
eta. ⁊ quali. ⁊ est infamis vt no. glo.
vi. q. i. infames. Si vō nō p̄tēnt au-
ctozis p̄tatem sed obseruantia cōsi-
lij seu exhortationis ⁊ sic solum pec-
cat venialiter si p̄siliū ē reuerētē
vt puta qz subditus deberet facef ta-
men plams nō vult p̄cipere sed po-
tius cōsulere. Si vō esset necessitas
q. p̄elams cōsiliū licet nolit p̄eci-
pere forte p̄pter scandalū sic peccat
mortaliter vt no. in. c. ad aures ⁊ in
c. si. de tēp. or. Si vō cōsiliū est p̄-
fectionis nec etiā venialiter peccat.
Et tunc est p̄fectionis qñ licite pōt
dimittef sic no. Arch. vbi. c. testm

Ontentio proprie est im
pugnatio ve
ritatis cum confidentia clamoris
Sicut in Ambrosio. Largo autem modo est
etiam sine impugnatione veritatis de qua
dicitur. xlvj. di. in pñ. nihil est impudentius
arrogantiam rusticorum qui garulitate
auctoritatem putant.

sticte q: sciēter ligat ꝑ iusticiā ⁊ sic ē
moxale petri. Et sꝑo rōne scāda
li sz illius a quo peti. Et hoc itelli
go sꝑe scandalū pusillorꝝ nō pha
riseorꝝ. Et tūc ē phariseorꝝ qñ decla
rat eis sūa nō esse qꝫ ab eis petunt vꝫ
iusticiā cūm fouere. qñ et malicia nō
lunt debiti facere turbant ⁊ scan
dalizant q: tūc nō est necesse desiste
re fm nō. in. s. i. xxiij. q. i. Illerz. aut
fape titulo de cōtētiōe dicit cōtē
tiō potest fieri pluribus de causis.

¶ Quinto ex q̄da utilitōe glie vñ
honoris ⁊ sic est p̄tēnēte sit fuit
Luce. xxiij. Facta ē p̄tētio q̄s cor rē.
¶ Sexto ex cā conat⁹ bōe opatiōis
⁊ h̄ p̄cipit Luce. xxiij. Cōtendite itra
re p̄ angustā portā. ⁊ h̄ ē meritoria.

¶ Contigua dicuntur quorū extrema
se contingūt. v. phi. Et iō est dīa in
ter cōtinua ⁊ cōtigua q: cōtinua sine
medio cōtigua cū medio stant. no.
Se. i. c. vnico d̄ ple. ec. vel alt. li. vj.
Contractus

ppria nomina eis soli convenientia,

lo: En^oi volūate q nō ē alio q pē

vñ Bre. in hol. it. sup. Esec. Hñ. in
quit quoz vita i exēptio imitatiois ē
posita dēt si pñt terahētū sibi ter
ba cōpescere: ne cōpōdicationē n au
diāt q audire poterāt. r i pñtis mo
ribus remanētes bñ vivere pñtē aut.

Orea vñ sit licita. R. vñ col
ligo ex dieb. doct. qd
ficti. vij. pñrāt. C. pñmū tñt
tebū. i. q. nō sit de pñtū oñi ne
cessarie vñ pñtē vñ tenēt mgti vñ re
fert ri. i. iij. di. xxxv. ii. ar. iij. q. iij. q. ē
pñmū mortale cozeas ducere diebus
dñtis pp dictū Aug. di. q. facerent
melt? scē indeoz si laua fillaret qz to
to die i neomenijs ipudice saltare. q.
qdē credo vñ qñ omīssa missa vñ p
dicatōe aut vñ pñtē celebratōe hñdō
itēderēt vñ p notabile spaciū puta p
maiorē pñtē diei. alio nō facit. l. fi. c.
de se. r. c. q. de te. pñ. di. i. C. Scōz
pñona cōueniēs. nā ecclīasticā pñso
nis phibent. xlvi. di. c. ecclī de pñ.
di. v. c. nullus pñbiteroz. c. nō. oz el.
i. ar. xxxiij. di. pñbiteri dñacones ita
q. credo eol peccare mōtalr nisi for
te modicū qñtas cozeas dñt exēpta
ret: puta i secreto r hñdō. C. Tertū
mod? honest? nā honestas est vñ iu
ria pñceptū. ist. de iust. r in. s. iure p
cepta. r iō si fieri mō i honesto ē pñmū
mortale. vñ puta gestillatōibus. puo
cātū ad libidiez cātū turbib? vñ cū
oznamēz lasciuioz r ibōestio. fñ. pñ.
mū. ff. veter. s. illd vñ qñ illos ludos
appelleret qñ cñtia oñit. C. Quartū
recta itētio: qñ si fieri ad puocādū ad
libidiez vñ alio malo sine vñ fñt cōis
ē pñmū mortale. fñ. si ex aliq lenitate
supbie vñ inanif glie. Nā si qñ itēdit
est pñmū mortale. sñr i ipz op? si re
ntalerit veniale. ar. c. vide. i. q. i. r.
xviij. q. i. noli r. c. militat. C. Quinū

loc? apt? s. pñban? nō ecclīa seu alia
loca sacro vñ religiosa. qñ videt mor
tale cozeare i loco sacro: ar. c. decet
de imu. ec. li. vi. C. Sextū raritas co
rizationis. Nā rñd. dicit q. cozeas
ducēs ex dñsuetudie peccat mortāl.
Corrīzates aut raro r sine corrupta i
tētoe dicit nō audeo dicere q. peccet
mortāl. s. nec audeo excusare a mor
tali: cū ingerat se piculo alios. puocā
di ad libidie r exēplo suo alios ad
similia faciēda puocare. C. Septi
mū stabilitas cozeas. Nā q. ita fragi
lis ē q. l. bona itētioe cozeare icipi
at tñ nō erit qñ ad libidie mortale
puocet peccat mortāl aduentēs de
tali sua fragilitate seigerēdo: qñ ecclī
iij. Qui amat piculū pñbit i illo. r p
pterea qñ dñt. i. dñt. i. qñā homel. Nō
credo viro si dicat se illeus enasisse a
talib? pñtēcul: cū dñt. i. dñt. i. qñā
dit. Berfabre lauante se. puocat? sit i
libidie. hec ille. Et ē qñ pñtē pñtū
ones nō inueniunt i cozeis nñ i pñtē
iō nō video quō sine mortali peccato
qñ eas faciat ex pñtēculie sicut cōis
fñt. Dicit tñ. fñ. fñ. fñ. fñ. fñ. fñ. fñ.
lud? vñ saltatio qñtāq. pñtē ex spī
rituali iocūditate: r sic ē meritor? si
david laus r saltauit corā archa dñi
Aliqñ. pñtē ex recreatōe vñ exercita
tione. r sic pñtē ē sine pñtō. Aliqñ ex
dissolutōe mens lalcue. r sic ē pñtē
i mortale vñ veniale fñz qñ dñt est.
C. Alz suspēctio cozeaz ludoz vñ ioc
ulationū sit pñmū. R. Alz. vñ. i. q.
inspectio qñā est i trāsitu nō tēdēno
vñtē? ad delectationē pñtē mortāl:
vñ fornicatōis: r hē veniale. Quēdā
est studiosa i. q. s. est somnū pñtē mō
tal r hec qñz est pñtē mortale itelli
ge qñ aduentit de piculo. vñ cogitat
oñio morose vñ opio. itē ioculatio qñ

dñt ē hñtēstōica: qñā cozealī mulie
rū lasciuia: qñā cā exertit vñ fastidij
tollēdi sine accide vñtē. Inspectio
ergo studiosa ioculationis pñtē r fñ
vgere pñtē mortale pñtē. tertio vñ r
qñtē pñtē veniale. r aliqñ meritoria.

Orectio pñtēlor ipu
niēdo subdij
tos r increpādo nō dñ fieri aio
nocēdū: qñ sic peccaret mortāl si deli
terate r i notabili nocumēto. fñ. si i
modico malov i delibitate. s. dñz fñe
ri zelo caritat. primi. f. ad bonū sub
dij deliquēs vñ corrīgat. vñ ad alioz
bonum. vñ vñtēat siliā facere: vel
quiritū vñtēat vñ. xxiij. q. v. pñtē.
1. Qual? dñt. fñ. qñ mīlēcda est se
ueritas cū lenitate. vñ neq. multa aspe
ritate vñtēat subdij: neq. nimia te
niguitate solnan. vñ pñtē dñt. i. c. disci
plina. xlv. di. pñtē totā di. potius dñz de
clinare in leniūolentiā qñ seueritate.
vñ in. c. l. ea. di. l. di. ponderet.
2. Quid si excedat modū. R. qñ pñtē
appellari ab ea ē si sit religiosus qñ
pñtē i. c. respñsibil? de ap. i. fñ. null?
enim negāda est defensio etiā si sit ex
cōicatus. c. cū inter de excep. Nō tñ
tenet pñtē modū excedēs petere re
nā a subdij vñ. c. qñ necessitas. lxxx
vi. di. qñ vñtē ex malignitate seu
odio faceret: qñ tñtētenet petet veniā
qñ tenet iuriā. ff. ad. l. acq. l. quēad
modū. s. magistat? vñ nō i. gl. i. d. c.
qñ. ter. ē. l. nec magistat? ff. de ini.
3. Alz peccat mortāl pñtē? nō corri
gēdi. R. qñ si loqñtur de pñtētioe in
pñtē oīno occulto nñ tenet pñtē? imo
nec dñz nñtē secrete. si vñ i pñtē mīse
fñt sic tenet pñtē? pñtē cā facē fñ
pena mortalis pñtē ar. lxxxij. di. p. to
tū. r. ij. q. vij. qñ nec regimīnā nñtē
casu qñ videret non expedire cōitāt

95
nec illi q. corrīgēd? ē qñ i. d. c. pñtē
dñt sine pñtēdo sine ignoscēdo hoc
solū agit vñ vita hñmū corrīgat r fñ
istū sine dñz cā exercere vñ omittet fa
cit. c. ipsa pietas ea. cā. q. iij. r i. c. cō
mēlatōel. xliij. di. r i. c. vñ pñtētenet
l. di. Si vñ nō expēdit cōitāt nec
ē noceret r omittēdo pñtētenet delin
quēt ad emādatōne licite omittit r
er debito. Si vñ nō expēdit delinquē
ti correatio fñt cōitāt nō est omittē
da. si vñ loqñtur dñt correatio qñ sit ter
to vel doctria sic tenet multo magis
qñ aliquo al? siue pñtē sit secretū. siue
publicū vñtē est qñ secreta dñz secrete
corrīgere alio si nō corrīgit r emēdat
en pñtē? peccat mortāl. xliij. di. si re
ctor itelligit in cñalib? r sic. itellige
glo. xrv. di. s. alio ea tēntū qñ dñt qñ
taciturnitas i plato est mortale pecca
tū hoc r etiā limita in secreto fñz qñ
dico. j. correctio. fraterna. s. vi.
C. Alz pñtē exis in peccato mor? 4
talr peccat mortāl corrīgēdo. R. qñ
sic fñm pe. de pal. i. tñ. di. vñtē. ē si
pñtē sūi occultū qñ suspēctus ē corā
deo factū ad hoc. ij. q. vij. qñ nec r dñt
se. di. v. c. fñ. hñtē limita idē pñtē. i. pla
to i spñalibus fñ. de plato i pñalib?
qñ si iuder suspēdit alique latronē nñ
peccat mortāl i sñtē i mortali idē
i. s. s. Thō. i. iij. r sequitur Archi.
l. di. cū exaudiero r. iij. q. vij. s. idem
testat in plato corrīgēte pñtēdo in
mortali ē occulto qñ peccat mortāl.
Sec? si corrīgit p modū magistat?
publice docēdo. l. legēdo scripturaz
sacra qñ si ē occultū vñtē dñt qñā nō
peccat mortāl i sñtē qñtē est uotoz?
qñ scādūlat frā. i. ij. q. vij. qñ pñtē est
occultū r ei quē corrīgit r alif astāt
bus qñ sine pñtēdo corrīgit r auctorita
tes qñ vident dicere pñmū dñt intel

ligēdas q̄ digne nō pōt corrīgere s; si pēn̄ est notoriū sic nullo mō pōt corrīgere q; scādalizat corrīgēdo; au ctōritatē ⁊ p̄dicatōes. Tu aduerte q; si casus occurrēt correctionis i quo eris i mortali n̄ h; oppōnitatē cō terēdi s; pēto suo sic vā est opt. fran. S; si h; oppōnitatē ⁊ non facit q; in se est vt cōteratur cuz sic suspen sus quo ad se peccat mortālē offiū exequendo. c. si de temp. or.

Directio ffr̄na ē ad mo nito caritati. uāffis de emendatione pctor ex fraterna caritate pcedēs ⁊ hec est de pcepto oib; ffr̄m. R. i. in. iij. di. xv. iij. ar. it. q. l. ⁊ q; est pceptū affirmatiū ideo nō obligat nisi pzo loco ⁊ tempore debito.

¶ **Alp** omīssio ffr̄ne correctionis sit mortale pēn̄. R. i. vbi. s. qd m; pfr̄ sit omīti. ¶ **Prio** meritorie qū hō nō corrīgūt q; nec tps nec loc⁹ est corrīgēdi ⁊ expectat illud. ¶ **Secdo** cū peccato mortali qū. i. homo spe rat posse fratrem a pēto retrahere ⁊ tū pp̄comodū corpale v; tēporale omīttit q; tūc ordinē caritatis peruer tit; p; diligēs bonū tpale q; aiaz pri mi. ¶ **Tertio** omīttit cū pēto venia li qū. i. pp̄comodū tpale sit tardior tū si credēt posse renocare nō dūmit teret adde. iij. ffr̄m. Tho. fa. fe. q. xxx. iij. ar. ij. q; pōt omīti sine pēto imo meritorie qū metuit ne deteriores ffr̄āt v; ne alios a bona vita īpediāt. adde v. ffr̄m. gl. in. c. q; aliud de hēti. i. pēto pmissio quod nō h; p̄seuerantiā q; nō tenet corrīgere qlibet s; solū pla tus. Sec⁹ si h; p̄seuerantiā q; tene ref qlibet sicut tenet in pēto cōmit tēdo adde ⁊. vi. qd pēn̄ sit mortale vel veniale talis qualitas q; h; can

care mortale alio de pēto veniali non tenetur corrīgere aliquē de pcepto.

¶ **Alp** teneamur q̄rere quos corri/ ⁊ piamus. R. i. deo ffr̄m. Tho. vbi. s. qd nō q; bñficia q; nō debem; certe p̄so ne sed cōter oib; sufficit si īp̄cedi mus p̄mis occurrētibus alioquin oportet nos facere illud p̄uer. ex. iij. Me q̄ras īp̄ctates in domo iusti.

¶ **Alp** subditi teneant corrīgēre pla tos. R. i. vbi. s. q. iij. q; loquēdo d; correctione fraterna ⁊ humili sic sed de correctioe crepatōis v; p̄uōis n̄. nisi manifeste erraret i fide tūc. n. si nō eēt supiores iudicēs v; no lent īferiores possent q; h; ffr̄is reddi bñficiū oī catholico īferiores nō solū quo ad forum intrinsecum. sed etiam extrinsecū facit. ad hoc quod nō. ij. q. vij. in. c. secut. i. in. c. paulus.

¶ **Alp** exstēs i pēto mortali excuset a pcepto fraterne correctionis. R. ffr̄m. R. i. vbi. s. q. ij. q; pēto aut est occul tus aut manifest⁹ ⁊ est correctio ī pu blico ⁊ ī occulto pēto aut manifest⁹ nō h; corrīgere ī publico pp̄ scā daliz. q; cū talis correctio sit assum ptio verbi dei nō debet pp̄ sui dīgni tatē manifeste assumptio manifeste poluti ne vbi rei vilecat in p̄spectu hominū. Si aut pēn̄ est occultū ⁊ corrīgūt ī occulto aut manifestū ffr̄ qd factū exigit ⁊ h; facit humilē suaz punitatē recognoscēs nō peccat corri gēdo imo tenet q; pēn̄ nō absoluti boīem a pcepto nec p̄pterea hō est p plex⁹ q; si vult facere quod in se est dīs paratus est sibi remittere pēn̄. ¶ **Quo** ordine est pcedēdi i corre ctioe ffr̄na. R. ffr̄m. Tho. vbi. s. qd pec cata publica publice sunt corrīgēda. In peccat vō occulto locū h; q; dē

Barth. xv. iij. di. Si peccauerit in te

frater tuus vade ⁊ corripe eū iter te ⁊ ip̄s solū qd si videt nō p̄ficere dicat plato secrete q; possit prodelle vt no. Pa. in. c. nonit de iudi. Et de hoc vi de. j. Denunciatio. ffr̄m.

¶ **Quid** si scio pēn̄ alter⁹ qd q; cō missū ignorat. R. vt colligē ex mo. i. ti de p̄nia. ⁊ Ro. q; si pēn̄ ē tale qd nō excusat ignorantiā tūc aut nō sit p bari q; occultū ⁊ sic si spero de corre ctione teneor dicere alio. nō. ij. q. vij. plerūq; q; efficeret p̄ior. s; debeo secrete renelare plato q; possit p̄desse. Si aut pōt p̄bati tūc si est p̄lar⁹ suus tenet ei dicere q; ei p̄cipit. Si pecca uerit ⁊. Bar. xv. iij. Si vō nō est p̄ latū aut sp̄at d; correctioe ⁊ sic tenet ei dicere aut nō sperat sed de deterio ratioe ⁊ tūc nō tenet ffr̄m p̄dictos nisi qū sequeret ex tali pēto alioz p̄culū seu malū vt puta q; administrat sa cramenta cū nō sit sacerdos ⁊ h̄mōi Pa. iij. i. d. c. nonit q; idistictē te net siue efficiat melior siue p̄ior qd credo vtz qū facit ad bonū alioz tal correctio ⁊ sp̄at qd sit iusticia alio n̄ credo teneat. r. q. iij. qū vbi apert⁹ ter. Idic. Si vō ignorāta cos excusat nō credo teneat dicere nisi qū vide ret qd desisteret vel fieret alicui sar cramento iniuria.

Orporalia altaris de bent esse de puro p̄ano lineo ab ep̄o bñdi cta nō de p̄ano intrinco aut de serico. c. cōsulto de cōse. di. i. que nō de bēt lauari p; feminas nec t̄gi. r. iij. di. sacras ⁊ de cōse. di. i. nēo. c. ij. Alī ministri altaris debent habere peluiz nouā quā p; ip̄is lauādis tene ant. ⁊ quā i sacramento p̄ficiāt vt in d. c. nemo. Et similt de alijs altaris paramētis d; ibidē Sed hodie per

96
fr̄nam consuetudines derogant est ⁊ credo excuset de alijs sed nō de corpo ralibus pp̄ rōnem positam in. d. c. f. ne fragmenta diuici corpis male tra ctent. ⁊ iō ffr̄a p̄suetudo eēt irrōna bil ⁊ credo obliget de pcepto. Et ho die ex quo p̄suetudo nō sit ei deroga re. Sicut ē forte possit dici de pala al taris eadē rōe. S; nō. qd credo suffi ciat si solū p̄ima lauatura p̄ficiatur itra sacmentariū pp̄ lūc rōnis p̄dicte. ¶ **Alp** p; lauatiōes sint itez p̄secrā da. R. qd nō q; h; amittit recedat lauā do ⁊ de alio p̄nat nō pp̄ hoc mutat forma. nec bñdictio sit in superficie ip̄oz. idē dico si reperiant oī ruptu ra nō fuerit tāta qd corripat formā tūc est qū est tāta qd p; corpālib⁹ vti nō possent p; hoc faciūt nō. i. c. i. de p̄se. ec. v. al. vide de hoc. s. M̄ndi cto. ffr̄m. cum sequentibus.

Orpora sanctoz vtrum possint trāsferrī de loco ad locū. R. qd nō sine li centia ep̄i de p̄se. di. i. corpa. Et hoc vtz qū tam erant tradita sepulture l. vltima. ff. de reli. ⁊ sump. fu. Et de hac mā vide. j. Reliquie. per totū.

Orpore victar⁹ d; qui h; membrum debilitat v; m̄tilitatē. Debili tatū h; q; cū h; efficitur. vt oculū ce cū. manū aridā m̄tilant q; ip̄o caret ¶ **Corpe** viciatū vtz. sint p̄mouēdi ad sacros ordies. R. vt no. in. fu. l. v. di. qd aut sit sp̄se viciatū i quociq; mēbro. ⁊ tūc n̄ p̄moueri ⁊ p̄mo ti de iustit. c. penitētes ea. di. q; sit homicide. c. si q; ea. di. ⁊. c. q; p̄tē ibi dē p̄zo. i. apparam ⁊ qd pōt ep̄s di sp̄sati si tale mēbrū ē occultū n̄ ex ce pto i castrato. vñ dīc qd cū religioso pōt disp̄sare vt cū pedē ligno cele

dict. Si vo appet. nō pōt nisi papa
qñ fuit i culpa viciatōis. d. cor. vi. c.
i. r. de cle. pu. i. dñe. c. i. Dicit tñ gl. i.
d. c. q. pte q si q hēret digitos sup
fluos possz obi pēdere sic r vnguet r
dētes nimis. plicos. sñ nō firmat pe
des. **¶** Sibi tñ placet qñ possit fieri
talīs abscisio sine periculo vite r de
formitate corporis. Aut nō sunt spō
te viciati sed c. i. ut puta ab hostibz
in via vel propter egritudinem volū
tarij. siue a se siue a medicis. r tñc si
non parit nimiam deformitatez pos
sunt promoueri. vt de cle. ego. c. pre
byterum. Et sic intellige. c. si quis
el. ij. r. ij. lv. di. Si vero alia sunt vici
ati a causa distingue: aut dabant ope
ram rei illicite. r nō possunt promo
ueri aut rei licite. r tñc si sunt viciati
in membris minimis siue oculis nō
repelluntur. vt in. c. qui partes. r in.
c. eunuchus. lv. di. Si vo in magnis
mēbris manifestis nō possunt pro
moueri. vt si in oculo hz enorme vi
cium. vel in manu. vt in. c. si euan
ge. lica. lv. di. Similiter si modicus qd
generat scādāliū. d. c. presbyterum
de cor. vi. c. i. r. ij.

1 **¶** Quid de ceco. aut habēte macu
lam in oculo a natiuitate. v. l. ex infir
mitates aut a causa sine culpa sua. r.
q si macula generat deformitate nō
potest pmoneri nisi dispēsetur per
papā vel nisi efficiatur religiosus f3
Inno. de cor. vi. cum de ma.

2 **¶** Quid de clauo ex cōsimili cau
sa. vt. s. r. si sine baculo pōtēre r sta
re potest promoueri. c. si quis el. iij.
in ter. r. in glo. lv. di.

3 **¶** Altrū auulsiō vngule in police i
pediat. r. q h tenendū est qd qd cū
qz viciūm corporis quomodocūqz
nenerit si reddit inhabiles ad frangē

dum hostiam r contractandum im
pedit promouendum. r promotus
ministrare in altari nō potest similr
quodcūqz viciū corporis notabile. siue
i oculo siue i manu: aut i spatul sicut
gibosus r hmoī q generat scādāliū
alio sec? nisi vt dicitur ē. s. i. s. i. v. q. col
ligis i. c. i. r. fi. de cor. vi. rē ē q tā
pmoti qbz istd euenit post. pmo
tiōē pnt oia q sunt sacerdotā ordia
exercef pter celebrationē misse. d. c.
pibz intellige nisi fuerit culpa sua.

¶ Quis indicabit qñ dubitat an ge
neret scādāliū. r. Inno. i. c. i. d. cor. vi.
q epz vt i. c. ij. co. al. i. religiosus ex
ptis suis prelatis ordinariis.

¶ Quid si q ex indignatione dētem
sibi aputauerit. v. l. qdēqz mēbrum
secauerit. r. Inno. i. c. i. significauit. de
cor. vi. q nō ē irregular? nisi mēbz
vel pte mēbz amiserit q generet de
formitatē. Si vo nō generat deforma
tatē tñ est notoriū q ex indignatione
sibi abscedit pte mēbz nō pōt pmo
ueri: v. l. ministrare i suscepz sine di
spatiōe. s. i. si ita secauerit q elau
dicaret repellit tanqz corpe. viciat?

¶ Altr cadēs morbo eadūco possit
celebrare. r. gl. i. c. cōi. r. r. iij. di. q
si cadit frequēter nō p. vij. q. ij. c. i.
si vo raro nec emittit vocē pfusaz. p
dūmō hēat coadiutorē. vij. q. i. illd.
Promoueri tñ nō pōt ex quo semel
passus est vt in. c. mariti. r. r. iij. di.

¶ Altr demoniaci v. l. amētes possunt
ministrare. r. q i3 fuerint opi. vt no. i.
d. c. cōiter mibi placet q si p annum
steterint libcri q pnt ministrare sin
discretionē epi pmoneri aut nō de
bent vt in. c. clerici. r. c. se. r. r. iij. di.

¶ Altrī leprosi possunt pmoneri. r. s.
Dugo. xli. di. s. binc. r. cni. q. n. s.
pmoti celebrare pnt in occulto r et
in publico

i publico alijs leprosis. nisi tñ iualu
erit lepra q p corosionē mēbz: et
reddidit inpotētem. presertim in di
gito cum quibz tractare hz sacm
eucharistie. vide. f. leprosus. c. vi.
epi vide. f. eucha

Opus

Rapula

qd sit. r. glo. in
c. a crapula de
vi. r. ho. cle. est supfluitas ciboz
vnde crapula quasi cruda epula.
¶ Altr sit peccatum mortale. Dic vt
f. gula. s. ij.

Redere

In deum est amā
do in ipsum ten
dere. de pte. di. ij. credere. r. de
pe. di. ij. s. caritas. Ali aliō est crede
re deū. r. credere deo r credere i deū
vt no. glo. de conse. di. iij. c. i. igitur
r. ij. predicatione. r. de credulitate vi
de. f. fides per totum.

Redulitas

maledicēti
bus s alijs
iprobaz. lxxvi. di. si qd qz an
teqz pletur illud malū nō detemus
credere. ij. q. i. r. x. q. iij. in cunctis
r. c. qñis. xv. q. vij. si qd. r. q. vij.
c. vltimo. in fi. r. r. q. v. nullus ante.

¶ Quotuplex ē credulitas. r. vt no
tatur in. c. inquisitione de sen. ex. q. du
plex qdaz temeraria r leuis vt puta
qñ audiuit aliqd a leuibz psonis v. l. a
paucis qbus credi nō dz. r. hec rēpo
nēda est ad pñtū sui pastoz. qdā p
babul r discretia puta qz videt solum
cū sola in latebris. v. l. qz cōter ita di.

Rescere

spiritalr an go
possit compelli
r. vt notatur in. c. gesta. lxxij.
di. q. nō. Sed vide q dico. f. lxxiij.
enit. s. ij. r. religiosus. s. r. r.

Rimen

pprie est mortale
pcñ vt p3 p gre.

in pñol. r. iij. facit. r. r. dist. in. s. crim
nis. in ter. quin fiat criminale dum
placet largo aut mō accipit qñqz p
veniali etiā iuxta illud. Memo sine
crimine viuit qñqz p infamia. qñqz
p pto depositione digno. Vide glo.
in. d. s. crimino.

¶ Que sūt crimia suspēsiōe digna. r
r. d. r. iij. i. c. at si elici s iudi. q. oia
ex qbus qs de facto est infamat? itel
lige talr q populus scādālizet. c. ij.
de pur. cano. Et si sit epz fm Jo. an.
post arch. in. c. i. de accu. in gl.

¶ Que sunt crimia depōne digna. r
d. r. iij. vbi. s. q. oē dicitū causans ir
regularitatē q enumerat doc. i. c. nisi
cū pridē. s. pp. psciam de renun. in
glo. magna de qbus. f. irregularitas
pmo. Itē si ē diu ptiuatū. lxxi. di.
pbyter in glo. Item fornicatio noto
ria vel diu continuata. vel scādalo
sa. c. quam sit de excef. p. zela.

¶ Que sunt crimia degradatiōe di
gna. r. q. s. ibidē q oē crimē cū in
corrigibilitate. c. cū nō ab homie de
iudi. Gallit in bētico. c. ad abolendaz
r. c. excoīcam? de hereti. r. c. i. eo. ti.
li. vi. Itē i fallario litteraz aplicari
c. ad fallarioz de crimine fal. Itē in
foralego. r. r. i. q. v. c. qñqz sacerdo
tū. de homici. dubiū est. r. dic q si i
telligat de vbalitē rēp sec? si de rea
li. vide tamen eundem. ibidem quia
multe sunt limitationes.

¶ Altr criminosis. an peractz pñi
tētiāz v. l. p? possit celebrare sū dispē
tatiōe. v. l. possit pmoneri ad ordines
r. fm glo. r. Inno. i. c. ex tenore de
tem. ordi. q aut crimē est occultum
r sic pōt dū tñ. vere peniteat ter. est
in. c. fi. de tē. or. Sufficit emz absolu
tio sacerdos ex pte elauū nisi sit ta
le crimen q ipediat executionē poss

80
 d. pe. r. re. c. ois r hanc pte ligadi r
 soluedi qlibz sacerdos cu ordie acce
 pit lz no istos vl illos q sibi no st
 comissi. Di et cure large r est pias
 eiciedi r recipiedi i ecclia cogedi r
 puniedi exccellus. xxi. di. s. i. sub hac
 et est exccicare iterdicere suspedere
 r huiusmodi que sunt ad mox cor
 rectionem de elec. dudu el. ij. Et de
 viraqz istarum intelligit. c. de mul
 ta de preben.

Apiditas vide. s. ana
 ritia.

Arialis di q nerib? cu
 rreligatus adu

latur pncipibus. xxvij. di. non
 ne. li. di. q in aliquo. It curiales di
 cuntur aduocati in causa sanguinis
 vel militis seu officiales scena exer
 centes. li. di. aliquatos r. c. seq.

Atz tales sint ad ordines pmonē
 di vel ad religionē. R. q no nisi cur
 magna discēssione vt intelligat vtz
 sit solutus a curialibus vel si est irre
 gularis vel vt fugiat obligationes r
 hmoi vt i. c. legē. liij. di. r dicit q p
 triēniū debet pbari r est bonū. Cōsi
 liuz nisi aliqz rationale aliud suade
 at non debet tñ recipi ad religionem
 nec ordinari etiaz si no est irregular
 r si ex deuotione mouetur nisi sit so
 lutus a curia. li. di. c. i.

Ariositas est pspisq
 diuinitis r sa
 ctorum eloquis scriptis philo
 sophoz r poetaz ratione vanitatis
 vel delectationis intendere. xxvij.
 di. sacerdotuz r. c. seq. Item cū sacra
 scriptura nō fm sanctorū expositionē
 sed fm secularem sapientiam r pro
 priū sensus vanitatem exponitur. c.
 vno eadem distinctione. Item qui
 plura volūt sapre qz oporteat aut de

hls de quibus nō est dubitandum fa
 ciunt questiones de renun. c. qñ ali
 qui curiosi li. vi. ex quibus cum ibi
 notatis patet q velle cognoscere qd
 non conuenit est curiositas r pecca
 tum quia in ordinatio quedaz.

Atzum sit peccatuz mortale. R. q r
 siue curiositas sit respectu partis liel
 etine siue respectu partis sensitiue est
 mortale peccatū i. v. i. casib? vt colli
 go ex Tho. fa se. q. clxvij. alex. fe fe.

Primo rōne finis puta qz pp su
 perbia vl aliqd q si mortale peccatū
 querit cognoscere vl videre aut audī
 re. r. Scdo rōne illorū qbus
 vult scire vl audire puta a demonib?
 vl alijs a qb? sub pcepto pphemur
 aliqd adiscere vl cognoscere. xxvi. q.
 i. illud. Tercio rōne eoz q cognosce
 re vel videre aut sentire volum? vt
 puta qz sunt phibita sicut a pposito
 velle audire ptni illi? q pntē alteri
 r sistr. i. cātatiōes diuinatiōes r hmoi
 phibita vt eoz libros velle tenere qz
 similis culpa est discere sicut docet p
 hibita. l. culpa. C. de male r ma. Sistr
 dico de qz qz phibito qz exercei nō
 pōt sine mortali pctō sicut sunt artes
 aliqz male aut velle scire quō fit tale
 ptni. aut videre aut sentire nā talis
 curiositas est ptni mōtale nisi i casu
 qñ qz talia vellet scire vt possit pde
 nare r iprobare fac. c. nec nuz. xxvi.
 q. v. Quarto rōne eoz q omittunt
 pp curiositatē puta cū qz omittit adi
 scere necessaria ad salutē vel ad suū
 offiū vt intendat poētis aut curiosi
 facit. c. nōne. r. c. vno. xxvij. distū.

Quinto rōne illi? ad quē talis co
 gnitō seu visio iducit vt puta si adier
 rorem pta fidē vel ad ptni mortale
 sicut velle videre coeites r aliqz spe
 ctacula ex qbus puocat ad mortale

pctū vel audire hmoi facit. c. id. xxx
 vij. di. Sexto rōne mōi vt cū qz
 pp talia sciēda vel vidēda facit ph
 bita puta supstitiosa vel dūmūt au
 dīre diuina q tenet vt videat specta
 cula hmoi facit. c. q die d. ple. di. i.
 r. c. q. sūm. xxvi. q. i. vl qz d. bōis pau
 perū ecclasticū? emit libros vel sol
 uit doctorib? q ci legāt imutilia facit
 c. legāt. xxvij. di. Septimo rōne
 eoz q iducunt ad talia faciēda vt pu
 ta qñ qz ex curiositate sua sciēdi. p
 uocat aliqz ad detragendū vel au
 ditate vidēdi puocat ad faciēdus
 spectacula phibita sicut sunt tomea
 mēta r hmoi q fieri nō pnt sine mox
 tali facit. c. q venatorib?. lxxvi. dist.
 de pte. di. iij. p dilatiōe in alijs cōi
 ter ē remale ptni.

Estos qui mercedē acci
 pnt nō spālī. p cu
 stodia tenet de dolo lata. r leui
 culpa. ff. loc. l. qui mercedē in gl. r
 qd. not. r. iij. q. iij. tres psonas not.
 Imo. i. c. qñs de re. in. s. si spālī. p
 custodia mercedē accipere teneretur
 et de leuissima vt in. d. glo. quā lūm
 ta vt. i. locatio. s. r. iij.

Quid si neget dolo vel negligē
 tia amisisse qz phabit. R. gl. vbi. s.
 q ipse custos ar. ff. d. eden. l. si qz. s.
 vlti. r hoc rex q ad for pteitiosus. se
 cus in foro pteie. vt p3 ex dictis. j.
 lex. s. iij. Idē dic de custode carcer
 ris. ff. d. ca. r. exi. rei. l. vlti. r idem in
 deposito. c. bona fides de depo. cūz
 pcor. in gl. i. ibides i alijs aut casib?
 reglī qui dolum allegat d3 pbare.
 ff. d. pbati. l. quoties. s. qui dolum.

Annatus per suam
 an possit disponere de reb? suis
 vide alienatio. s. xxiii.

99
 Altrū dānat? ad mortē possit fuge
 re de carcere vel quocunqz die vt. j.
 fugere. s. i.

Altrū hntes re bonis alicui? dā. 2
 nati pp crīmē ei? r pōtea restitui p
 pncipē ad bona sua teneant restitue
 R. Se. i. c. qñs de rescrip. lib. vi. q
 aut restō facta pūdicat iuri qsto ter
 tio q ea legitime habuerat r sic nō
 tenet restituere q ea hūit qz nō sit in
 tegratio i tali casu r iste ē casus. d. c.
 qñs r in iurib? alleg. in glo. ibidē
 r faciūt nō p. Bart. r Bal. i. l. gal
 lus. s. r qd si tñ. ff. d. lib. r po. Aut
 p restōnes pncipis tali facta nō pū
 dicat nisi ipsi pcedēt r sic restitrat
 ad oia q amiserat r sic oia sūt sibi re
 stituenda r sic pcedit iura alleg. p
 alia pte in. d. gl. ar. c. cū dilecti de do
 na. cūz ibi nō. l. doc. t3. Jo. de imo. r
 no. q ista faciūt p latio possit mortē
 testōris. vñ nō pūdicet veniētib? ab
 iustato et si nō adiuuēt hēditatē qz
 talis litiatio ē quedā restō natalis. l.
 si. C. de nata. Sec? si aut mortē testa
 toris qz pūdicat q nullū ius adhuc
 hēbat. l. post emancipationē. ff. d. li.
 leg. vide et. j. gratia. s. i.

Annificatus vtrum
 r lecrete possit sibi satisfacere vi
 de. j. furum. s. xl.

Ebitum cōngale iō dē
 qz sub pēa mox
 talis pcti vir vxor r vxor vi
 ro petēt reddere tenet fm cōter do
 cto. r aplm. i. cor. vij. nisi ex rōnabili
 cā excuset r assignant a doc. vij. cāe
 ppter quas non tenentur reddere.
 Prima di. phibitio scē ecclie. nā
 i interdictū ecclie est ptni mortale
 acc? pūgal. ecclia aut phibet ne qz
 plūmet mīmonū. cēf? spib? d. qb?
 i iij

1. Infirmos. iij. ipe dicitur. iij. Similiter
 phibet ecclesia ne an bndictioz pūgāt
 qñ qd ducit eā q alteri nō fuit pūcta
 p mīmoniu. An fm Rod. cognos-
 scens ante benedictionē vbi est hūe-
 tudo q bndictio peccat mortāl. q
 dā tamē vī dicit Rī. in. iij. di. xxiij.
 q. i. vltima. argu. iij. dicunt hoc esse
 verū respectu actus petendi nō respe-
 ctu actus reddendi q reddens non
 peccat fm Tho. in. iij. ca. di. Ego vō
 istud de bndictione limito vix nisi
 ex rōabili causa mouerē ad petendū
 puta pp fornicationē euitandā cum
 nō possit pūneri: vroz ducere vt
 bndictio nō possit pp dotez habendā
 a bndictio. q nec nūc mortāl peccaret
 nisi eēt scandalū i pma. ar. cor. q di-
 cam. j. obediētia. i pñ. Aliter. ēt dicit
 dictū Ro. est nimis dup. r hoc ēt. vī
 sentire pñm. r. d. An. in. c. i. de spon-
 qz l3 pūendo hēat vīm legis. tñ lee
 nō obligat ad mortale nisi sit pceptū
 ua de elec. c. gnali. l. vi. r sic nō vī q
 peccet mortāl qñ etiā simplr psumā-
 ret an bndictionē. nisi vt nūc eēt sca-
 dalū r iō vbi nō iminet scandalū pū-
 leduz eēt istis spōsio q faciūt multa
 pcta mōtalia an tps pductio q qñ
 notū est mīmoniu i pñta psumaret
 ex q ducere nō pñt pp dotez bndictioz.
 2. Si nunqd toties peccat mortāl
 qdēns erigit sine rōnabili cā an bñ-
 dictionē tenēdo opt. Ro. p. q nō nī
 si pma vice. nisi nouo pēptu exicat.
 Et q seqt q possit i isto casu negare
 bñtū sū pētō nisi fuerit statutu ecclie
 3. Si cōsa cā dī ipotētia qd qd nō pōt
 reddē bñtū salua in columitate sui
 corpis. qz f3 Rī. i. iij. di. xxiij. ar. i.
 q. i. rē si obligauit vī mulieris or-
 dinē nature rectū q p pñt autēdit ad
 actū nutritiue: q pseruat ppriū indi-

uiduū. q ad actū gnatiue q ordinat
 ad pseruationē speciei r iō nō tenet
 ad actū gnatiue in notabile pndictū
 in columitate corpōis proprii.
 4. Atz teneat reddere debitu lepro-
 4. so. p. f3 Rī. i. iij. di. xxiij. ar. iij. q.
 iij. q sic l3 nō teneat cohabitare. qz nō
 est sic piculū i reddēdo sicut in choa-
 bitado vide. j. leprosus. s. j.
 5. Atz furioso vltimo sit reddēdū
 5. R. fm Rī. vbi. s. q quotiescūqz pōt
 reddi sine piculo pprie psonē tenet.
 6. Atz reddēs se ipotēte ad reddē.
 6. dū peccet. p. f3 Rī. i. iij. di. xxiij. ar. i.
 q. i. q ille q mō illicite sciēter reddat
 se ipotētes peccat mortāl: nō aut ille
 q mō licite puta ieiunando. orādo
 bōa itentioē sitū sic rōabile obsequi
 qz qñto se reddat min⁹ potētem nō
 tamen totaliter impotētes.
 7. Tertia cā dī crime adulterij. vñ
 7. vir vroz adulter. vñ cōuerso nō tenet
 tur si inocēs est reddē bñtū f3 Rī.
 i. iij. di. xxiij. ar. i. q. i. q l3 qd vir
 culū nō possit tñ pōt eaz dimittere q
 ad cohabitationē r thoz. Gallit in
 viij. casib⁹. 8. Prim⁹ si ipe sit forni-
 car. xxiij. q. v. l. c. i. c. p. r. v. l. d. adule-
 r. c. significasti. de dimor. 9. Secūdo si
 vroz vi oppōsa sit. ca. cā. q. v. ita ne.
 10. Tertio si credebatur maritu pbabiliter
 mortuū. xxiij. q. i. cum per bellicaz.
 11. Quarto si alter sub specie mariti
 cognouit eaz. xxiij. q. ij. in lectum.
 12. Quinto si marit⁹ tradidit eā adul-
 terandā pseruit in ita. d eo q cog. cō-
 sang. v. r. sue discretionē. 13. Sexto si
 marit⁹ post adulteriu cognouit r tol-
 lerauit eā ar. xxiij. q. i. si quis vroz.
 14. Septimo si mīmonio in infidelit-
 14. tate pēto vir dedit vroz libellū repu-
 diij r vroz alteri nupserit. qz si puerte
 retur vir tenetur eā accipere. c. gaudē-

mus. d. dimor. 15. Octauo fm aliq
 vir abstinedo r voluntate vroz ei
 occasionem dedit. xxiij. q. ii. si m. Et
 placet mītib⁹ sū teneat gl. ibidez.
 16. Atz peccet exigēdo debitu sciēti
 16. ab adultero inocēs: vñ reddēdo. p.
 fm Rī. vbi. s. q. ij. q autēst correct⁹
 vñ panis corrigi: r sic nō peccat. Si
 vñ sit incorrigibilis: tenet eū dimitte-
 re: r sic peccat mortāl cognoscendo
 ter. ē in. c. si vir. de adul. r. i. d. c. si q
 vroz siue sit manifestū siue occultū
 diuino seiat ipa. Quēter. sic limi-
 to itelligēdū q inocēti nō iminet pe-
 riculū fornicatōis r denegādo bñtū
 puertē adulterij: qñ ex denegatōe
 efficit pēto: r ex reddatōe nō facit tot
 pētā. r inocēti sit euasio fornicatōis
 nō video mōtiale pēti exigē r reddē
 q ēt i bñ. dca. no. i. iij. di. xxiij. q. i.
 17. Atz possit vir vroz adultere ne-
 cessaria ministrare. p. q nō si negā-
 do emēdare qz vultus eū rēnti pa-
 nis tollitur eū de cibo securus iusti-
 ciam negligit. v. q. v. c. nō ois. r ma-
 le meritis ois egestate laborare. l. bo-
 na fides. ff. de po. s. i. r d alijs penis
 adulterij. vide. s. adulterium. s. iij.
 18. Atz teneat inocēs ad pceptū ec-
 18. clestie reddē adulterio debitu. p. q si
 adulterij pōt pbare isra paucos dies
 nō tenet ar. c. solet d sen. ex. li. vi. Si
 vñ nō pōt pbare tenet. ar. xi. q. iij. c.
 i. Et idē in casib⁹ in qb⁹ seperari pōt
 mīmoniu: vt. j. mīmoniu. iij. i pñ.
 19. Quarta cā dī totius emissum ab
 19. ambobus de cōi consensu: vt. j. ma-
 trimonium. iii. impedimento. v.
 20. Quinta cā dī honestas: puta qz pe-
 20. tit in ecclesia vel in publico. qz nō te-
 netur sibi reddere debitum nisi hone-
 sto modo. l. cor. xiiij. omnia honeste
 a fm ordinem sicut in vobis.

1. Sexta causa est scandalum. Mani
 1. vbi est scandalum consummare mī-
 moniu ante adhibitas aliquas solē-
 nitates fm morez patrie non tenetur
 reddē an illaz obseruatiō nō tñ mō-
 taliter peccaret reddēs f3 bñ exigēs si
 sine rōnabili cā faceret vt. s. dir. s. i.
 2. Septima cā est religio quā quis
 2. vult intrare qz nō tenet reddere. f3
 d3 sibi statutu ipa. j. qd igredi teneat
 c. ex pūblico. de puer. pñ. vñ si nul-
 la istaz causaz iest pēto matrimonio
 p verba de pñti tenet exact⁹ reddē.
 3. Atz nō reddēs petenti qz nō vult
 3. concipere excuset. p. q nō. Al fortio-
 ri peccat mortaliter qui extra vñ alio
 malo sine nō vult reddere.
 4. Atz teneatur petere. p. ri. vbi. s. 16
 xxiij. di. q. ij. l. ar. q. ij. q nemo tenet
 vñ iure suo. Quod verū credo nisi i
 casu quādo nō petendo alter caderet
 in aliq mortale: qz tunc tenetur.
 5. Atz teneat reddere nō petēti. p. 17
 ri. vbi. s. q. ij. q sic si nñ petēti ex pñ-
 ter: ēt petēti p aliq signa p q pēctū
 rat alter affectat sibi reddi bñtū cō-
 iugale: als si nō petū tacite vñ expñse
 nō tenet reddere. Quēter. at alter
 ne petat nō licz nisi eū debita sancti-
 monia. An dicit Aug. de ancona q
 si ex negatiōe debiti alter scādalizat
 nō rēntat a mortali denegāo. qd li-
 mita nisi ex aliq cā pēctat faciat.
 6. An pēto mīmonio cū vna clā
 6. destinet publice postea cū alia tenea-
 tur pme reddere debitu. p. q si nñ pē-
 reddi sine scandalo puta qz ecclesia ex-
 cōicat eū r bñmōi q tenet nō reddet
 qz ab oī specie mali est abstinedū. l.
 thesalo vltimo: als sic.
 7. Si nunqd cohabitabit cum scōa
 7. ad pceptū ecclie. p. q sic. r necessa-
 ria ministrabit. si mō pōt facē sū picu-

31 **Q**uinta dicitur quod si quis peccet
bis ut non sit inestruatavicina pui
32 **U**bi nunquid peccat mortaliter q
gnoscit tpe inestruat. R. q. calul dubi
us e iter doc. S. saluo meliori iudi
cio milpi vi distinguenduz. vt colligo
ex dictis ac rōnib⁹ theologoz. i. iij.
di. xxxij. Auter talt coitu pōt fieri gnā
tio pbabilr aut nō. Si nō vt puta qz
fener. vel steril vel fluxu hz. hmoi r
nie nō est pēnā mortale. neci exigēte
nec i reddēte fm cōiter doc. Nec ob
q illud leui. xv. r. Eze. xvij. di. pcc
ptū mortale. qz non est mortale respe
ctu turpitudinis als esset peccatum
mortale et qū hz pēnā r ad quā cū
qz cuiusqz turpitudinis ire qd est
doc. cōiter. Est ergo respectu piculi
plis imorale solū. facit. c. itelligētia
de vbi. sig. Si vō potest fieri gnātio
pbabilr vt cū nō hz pēnā fluxum
vel est debite etiā etiā distingue. aut
pōderat periculū. plis. f. q. possit ge
nerari leprosa q alio tpe gneraret sa
na. r pēnā pp suā delectationez ha
bendā r sic mortāl peccat. tā exigēs
quā reddēs isto mō. Aut l3 pēnā
piculū. plis. m. exigit vel reddit pō
pter fornicatōz vitā daz i se vlt alio
nō pncipalr pp delectatōz r sic non
peccat mortāl taliter exigēs vel red
dēs. qz tenet hō mag⁹ diligere salutē
suaz. vlt. pmi qz bonū corpis. pmi
aut nō pōderat piculum. plis nec de
gnātionē. r tūc si exigit cā fornicatōis
vitā de in se vel in alio. vlt. debiti red
dēdi nō peccat mortāl. l3 pēnā p
leo leprosa. qz cū det opā rei licite l3
nō debita diligētiā pōnerit nō nō re
putabit ad mortale. ar. eoz q nō. i. c.
inebriauerit. xv. q. i. Si at solū exi
git cā libidinis vel reddit tūc ex futuro
evenit cognosce si peccavit mortāl

vt nō qz si ples gñabit leprosa repu
tabit mortale: qz dedit opas rei illicit
te ar. c. i. d. pñ. Si vō generef lepro
sa erit veniale. 30 an euētiuz d3 pñe
ri tagz de mortali. c. inuentio de spō.
Quid de exigēte tpe pui vicino
R. R. i. i. iij. di. xxxij. ar. iij. q. ii. q. si
sine piculo abotus. vir pōt carnalr
copulari sue vxori pgnāti pōt exigē
sine mortali. r mulier subtenet red
dere. qz matrimoniu non solū est. in
officiū s3 etiā in remediū. Si aut non
pōt sine pbabili piculo abotus nō
d3 nec reddere nec exigere. imo fm
pde. de pal. vbi. s. peccat mortāl tā
reddēs qz exigēs qz nō curat occide
re atām paruuli vna cū corpe. Ad
uerbe qz maius est piculum abotus
i pncipio pcepti. r. d. qz qūis fm
auicē. matrit muliez post ipgnatio
nē claudat. nō ex delectatōe mouet
aliqui r apit. r sic mā nūdū pfecte co
agulata dispdit r effundit. r iō vitu
perat. Hic accedētes ad pgnātem. i
d. c. origo nōm erit pēnā mortale er
q mūdus est format⁹ si hoc nō itendit.
Quāz immediate post pūz possit exi
34
gi. R. i. vbi. s. ar. iij. q. i. qz nō de
pgruo donec sit purificata. nō tū de
necessitate est abstīnēdi. limitat pe
de pal. vbi. s. nisi mulier eēt ex pū
sirma. r esset ei piculū mori vlt ag
grauatōis ifirmutatis. r pl3. r. c. ad
eius. v. di. r. c. si cā. xxxij. q. iij. r. q.
vii. c. nō solū loquunt⁹ de bonestate.
Sexta dicitur pueniētia loci. qz nō d3
fieri i loco sacro. vñ si est pēnā lo
cus peccat mortāl tam exigēs quā
reddēs pp pēnā pūz facti f3 zle. vbi
s. si nō sit necessitas pp quā non pos
sit consolare i alio loco. vt pūta qz
violēter sit reclusi p lōgū tps. qz tūc
eēt de bono pñlio abstīnere nō de p

cepto pcor. R. i. iij. S. p. d. pal.
vbi. s. l3 idistincte q. ē mortale s3 nō
credas ei nec vals ei rō. f. q. nulla sit
necessitas sicut i vrina. imo maior qz
qz fter iusta ignē lōgo tpe r nō calefi
at nec ēt alia rō. f. q. loc⁹ poluit quia
polutio nocturna i sōnis ēt poluit. nō
non est pēnā. iō tene cū Zler. r. R. i.

Scanus idem est qz ar
chidiaconus. r

Scinia his q puenit ex
pñis. Alia pñialis. f. de his q

pueniunt ex negotatione. artificio.
scia. mīliria: renatiōe r hmoi indu
strijs pñonaz. Alie mixte sicut q pue
niunt d aialib⁹ r eoz ferib⁹ q pñis sunt
pñiales a pñis. vñ vñit. pñis pñor
nales pp custodiā r eoz curā. de hoc
h3 i. c. aplice. r in. c. pastorialis de re
ci. r de parochijs. c. fi.

Quāz sint de pcepto dāde tpe gra
tia. R. Ale. in. iij. pte sū. qz sic qñqz
cū necessitas est r petunt a ministris
ecclie: vel ēt si non petunt. dñm odo
sit pñuetudo regiōis. vt i. c. puenit. s3
mell⁹ in. c. i. aliqb⁹. de deci. i. fi. d. Al
le qppe decime necessario soluende
sunt q debent ex lege diuina. vlt pñue
tudine approbata.

Quāz nunquid pñuetudo excuset a so
lutione deciaz. R. vt colligo ex ale.
vbi. s. Solutio decie vno mō est de
iure nature r mortale. f. iquū pñcia di
etat q de honorād⁹ est de ppa sub
stātia. r q aliquid pñ substantie def ad
sustentationē ministror⁹ dei r hec fuit
sp i pcepto. vñ Bene. xlvij. sacerdo
tib⁹ ex pñt cibaria ex horreis publi
cis ministrabāt alio mō d3 indiciale
pceptū iquū determinat certā. f. deci
mā pñ dandā ministris fm rōnez

eqtas mutue distributionis vt sit eqli
tas dari r accepti iter seminatē spūa
lia r ipalia dātes f3 qz possibile est: r
h3 fuit i lege i pcepto simplr. Exo. xx
ij. r numeri. xv. iij. an legē vō fuit de
pñlio. vt p3 ge. xxvij. vbi Jacob nō
uit decimas. qz facere nō potuisset si
fuisse i pcepto. **T**ertio mō solutio
decime ē qd cerimoniale qñt ad ali
quā significatōz sicut r oia ātiq legis
scā. f3 illis. i. cor. x. Dia i figura pñge
bant illis. Qui enī decimā dat q est
pfectōis signū eo qz denari⁹ numeri⁹
ē pfect⁹ qñ pñm limes numeror⁹ vlt
tra quē numeri nō pcedūt. s3 reuertit
tur ab vno nouē pñb⁹ refuat. pñesta
tur qñ i qdā signo ad se pñne ipfect
onē pfectōis vō q erat futura r pñm
ē expectatā a deo. vñ cū indiciale
hodie nō obliget nisi put pñpñt ab
eo q pñt. p3 qz isto fō mō decie fuit d
iure positiuo. put vō sunt cerimonia
lia hodie pñbent. r i hoc pcor. R. i.
in. iij. di. xvij. r scis Tho. fa. q. q.
lxxxvij. r h3 tene. l3 pñm. i. pñca d3 de.
r pñm. teneat qz simplr sint de iure
diuino mortali r nāl. qz nō ē vñ mī
vt dictū est. r i h3 decipiunt multi ca
nōisse. Lū ergo qñt an pñuetudo ex
cuset a solutiōe ipaz. dico q si facer
dos q ministrat spūalia pñt pp idy
genā r sustētatōes nō excuset pp cō
suetudinē qñ teneat daretā pñiales
quā pñonales. qz nulla pñuetudo pōt
sine nālē r mortale. r. vij. di. que 3.
Sūlr nō pñuetudo excuset qñ hō
teneat ex aliquid pñ substantie que ho
norare dei. excusare aut pōt pñuetu
do r excusat in alijs casib⁹ si sit pñeri
pta. Mā qz deē sacerdoti nō indigēt
decima ex iustitiatione r pcepto ecclie
solū est tpe gñe. Est hoc videt inuere
llo. i. c. a nob. de deci. cū dicit q cō

101
 suetudo excusat a decimis et p'dialibus
 non soluendis cum non petuntur p' q' fa-
 cit. c. suggestu. e. ii. q' ee non pot' si eet
 pceptu morale. Nec ob. xii. q. i. s.
 his ita. r. vi. q. i. r. ueritimi. c. d'cte
 r. c. i. sacris. r. c. decimas. r. de decimis
 pochianco. r. i. c. ma nos. r. in. c. ma
 nobis. r. c. cu' no sit in homine. r. c. in
 aliqb' in qb' d' q' a deo sunt institute
 v' diuina lege p'cipiunt: q' ibi accepit
 lex diuina. p' lege moysaica. vt p' xii. q.
 q. i. s. his itaq' qd' filios g'e' no li-
 gat. nisi q' ad moralia. vt p' d' i. v. s. i.
 r. v. i. di. s. his ita r. de pu. post par. c.
 vnico. v' nisi vt dicit iudicialia p'cipi
 ant' ab ecclesia. vt facit i decimis. vt in
 ti. de deci. i. mulg. c. r. in aliqb' alijs
 vt p' de iur. c. i. xii. q. i. iij. r. vi. r.
 tunc licet sit pceptu legis diuine date
 moysi. no t'n obligat vt tale. s. vt p'ce-
 ptu ecclesie. Et io male resp'edunt aliq'
 cano'ste theologos. q' dicit decimas no
 ee de iure diuino. q' no negat qn fue-
 rint pcepte a deo i. lege veteri. s. quia
 no obligat vt lex diuina inq'tu sunt
 iudicialia pcepta: s. soli vt pcepta
 ecclesie. Inq'tu aut sunt a iure nali r.
 morali b'n sunt de iure diuino debite
 etiā hodie. Et ideo p'clude q' si mini-
 ster ecclesie indiget p' sustentatione r.
 p'nt q' no excusat p' p'suetudine p'
 riā. si at no indiget tene' soluere s. q'
 p'suetudo se h'z vel decima v' vigesi-
 māl. aut trigesima aut si nihil soluit
 excusat diuino p'suetudo sit p'scripta
 p' ea q' dixi. s. p'suetudo S'at' m' eet
 eas integre soluere. r. p' hoc facit. c. a
 nobis de deci. vbi d' q' gl'bet tene' sol-
 uere decimas. nisi a p'statōe ear' ipā
 liter sit excep't. q' quidē esse no possz
 si eēt simplr de iure diuino ar. iij.
 d' l' erit facit etiam q' no. arch. xvi. q.
 i. r. sequit' p' a. i. c. i. aliquib' de deci.

¶ Atz papa possit disp'care ne q's
 decimas soluat. p' Al. vbi. s. q' p'ce-
 ptu de decimis inq'tum est iudiciale
 pot' ecclesia ordinare q' r' q's deant re-
 cipe r' q' soluere: sicut fecit in mulg' re-
 ligiosis. vt s. dicit' ē h' intelligit rōe
 necessitat' v' vtilitat'. alr' nō d'z facē.
 ¶ S'z q'nt q'nt dari debēt. p' vt d' i. q.
 c. cum hoies de deci. q' statz fructi-
 bus collect'. Et hoc q' ad prediales.
 q' ad p'sonales debēt solui in fine an-
 ni. S'z tu dic q' s'z p'suetudine p'scri-
 ptā sunt soluēde r' si p'reunt p'ribut'
 illi q' est i mora alio nō s'z cui debent.
 ¶ De q'bus debēt solui. p' q' de oi-
 bus fructibus terraz arbor' annua-
 lium: p'scutionū. venationū. sicutū
 pensionū. molendinor'. etiaz aduen-
 tuz balnear'. nullonior' lapidicinar'
 methalarioz. Itē de negocijs r' arti-
 ficijs r' ceteris bonis. vt colligit. xvi.
 q. i. r. q. v. i. r. de deci. in mulg. c. s. hō
 die consuetudo seruanda est.
 ¶ Atz de illicite acq'sit'. p' al. vbi. s. 6
 q' i p'sonalib' ē distinguēduz aut trās-
 ferē dñiuz in acq'retē. r' sic tene' dare
 sed ecclesia nō d'z recipere q'diū p'sona
 est i scelere ne videat' approbare ei'
 mores. s. si co'rexerit pot' recipere sic
 i meretrice r' h'strione r' h'mōi. si autē
 dñiuz nō trāsferē: sicut in v'sura. sur-
 to rapina r' h'mōi sic nō tene' nec ec-
 clesia pot' recipere. Si vō decie sumi-
 diales indistincte. gl'bet tene' q'tu-
 cunq' p'ciōr' r' iudens r' inuasor. r' ec-
 clesia pot' recipere. q' nō dant itinu' p'
 sone. s. q'nt ex c'cta debito p'dioz. fa-
 cit. c. de terris. de deci. Nō tene' t'n
 iudei soluere p'sonales decimas cū nō
 p'cipiant faciat: nec audiant diuina.
 ar. dicit. c. de terris.
 ¶ Qui tene' dare decimas. p' Al. 7
 vbi. s. q' oēs laici tā paupes q' diui

tes. Itē ē iudei de p'dijs. d. c. de ter-
 ris. vt. s. i. s. p'cedēt. xvi. q. i. decimas.
 Itē elici de rebus p'famonij sui nisi
 deseruiat illi ecclesie cui debent. c. c. ij.
 Itē Al. dicit q' vbi esset p'suetudo
 q' s' fructib' possessionū ecclesie possent
 testari i morte. s'lt tene' de ipsis
 ad decimas. r' sic intellige. c. ij. de deci-
 ite religiosi nisi sint excep'ti p'uilegio
 sedis aplice sic sūt mōachi albi tēpla-
 rij. hospitalarij h'el solomitar' r' mul-
 ti alij de q' no. i. c. suggestu. cū mulg'
 c. se. d. de. Dicit m' Al. vbi. s. q' p'ui-
 legiū de nō soluēdis decimis nō libe-
 rat eos qn teneant soluere i trib' casu-
 bus. ¶ Prim' cū p'ciōe tene' q'z
 p'uilegiū nō renouat p'ciū p'cedē m'
 si fieret mēto spālis in co. vt in. c. ex
 m'pl'ici. de deci. ¶ Secūdo cū paro-
 chialis ecclesie cui debebāt enormiter
 ledit. ar. d. c. suggestu. ¶ Tertio cū
 eas soluēdo tacite renūciat p'uilegio
 s'z d' h' vide gl. r. doc. in. d. c. suggestu.
 ¶ Qui debeāt dari. p' q' p'diales de-
 bēt dari illi ecclesie i cui' p'ochia p'diū
 sūt. ē vt i. c. q'nt d' deci. r. i. c. s. d' p'ce-
 nisi aliud habeat p'suetudo. vt in. c. i.
 r. ij. r. in. c. p'missuz r' mulg' alijs. c. de
 deci. ¶ Personales vō dēnt dari ecclesie
 p'ochiali i qua audiuit diuina. v' vbi
 p'cepit ecclesiastica sacra. xvi. q. i. c. q'sti
 ¶ Dicit vero debēt dari vbi consue-
 tudo est vel si nō est p'suetudo. si pa-
 scunt i vna detent' illi p'ochie. Si vō
 partim in vna partiz i alia diuidant'
 facit q'd no. in. c. apostolice de deci. r.
 p'da. no. diffuse in. c. cū p'mgat. e. ti.
 ¶ Atz soluēdo ei qui de iure ecclesiaz
 nō s'z sed de facto excuset. p' q' nō si
 scit. nisi ex m'ito metu excuset. v' nisi
 p' tollerātiā ecclesie que cū nō d'icant
 v' p'sentire s'z Rod. Et hoc vltimū
 v' nisi placet eis ecclesiā fraudari.

103
 ¶ Atz cleric' qui habz sufficiens p'f' 10
 monū vñ vnat fm statū sue p'sone
 possit decimas recipere. p' Al. vbi. s.
 q' sic. vt p'curator i necessitates pau-
 per'. v' vtilitates ecclesie expendēdas.
 nō at i v'sus p'prios p'ueritēdas imo
 si in p'prios v'sus p'uerit p'mittit sa-
 crilegiū si i malos incurrit iudiciū. fa-
 cit. c. q'nt i. xvi. q. i. r. c. pastor. i. q. ij
 ¶ Atz decie possint p'scribi. p' q' lai-
 ci nullo mō p'nt p'scribere vt eis sol-
 uant de p'sc. c. eāz. s. elici si p'ochiaz
 h'nt p'nt de p'sc. d' q'ta si vō nō h'nt
 p'nt. s'lt r' d' religiosi d'icēduz ē. ar.
 cor' q' no. in. c. placuit. de p'scri. r. i. c.
 cum contingat r. c. seq. de deci.
 ¶ Qui soluet q' antiqu' nō soluit r' nūc 12
 vult satisfacc'. p' q' nō ei q' p'scripfit
 s'z ecclesie parochiali fm Rod. r' Ray.
 Qd' rez credo si ecclesie p'ochiali. nūc
 erant soluēde. alias secus.
 ¶ Atz sacerdos p'ochial' possit re- 13
 mittere decimas nō solutas tpe p're-
 rito. p' fm Rod. q' sic in totū vel in p-
 tez ex q' in postez vult abstinerere r' sa-
 cere debuit sūi. s. mibi v' q' nō possit
 nisi sit paup' cui remittitur ar. c. si. r.
 vi. q. i. q' cū sint paup' nō p'nt i nō
 p'ios v'sus p'uerit nā r' sup' aliment' le-
 gat nō valz trāsactio sine iudicis au-
 ctoritate. l. cum bi q'bus. ff. de trans.
 ¶ Atz laico possit p'cedi decia. p' 14
 fm doc. i. c. ad h'ec de deci. q' nullus
 p'aus pot' intri cū laico de decimis
 p' que dñiuz directū v' v'sile trāsfera-
 tur in ips' q' v' alienatio quedā vt p'
 bat p' ter. cū gl. i. c. i. d' re. c. nō ali.
 Sed p'cessio ad modicū tempus q'
 non vult alienatio b'n potest fieri r'
 etiā ad tēp' vite alicui' ex cā r' cū au-
 ctoritate stat' fm glo. in. c. q'nt co-
 titu. quia p' dubiū v'se pot' dici mo-
 dici t'p'. Sed de hoc dicto gl. dubi

to pp ea q̄ dicit. 3. alienatio. 5. xvij. 2 pot' credo q' nō possint pcedi ad vi tā alicui' nisi auctoritate pape 7 hoc itelligo i laico q' laicaliter vuit sec' in laico cōuerso 7 religioso cui pcedi possent scdm q' nō. doc. i. d. c. q̄uis. Ina dō decimādi nullo mō pōt cad re i laico cū sit spūale vt in. dictis. c. nō. 7 hoc itelligo sine auctoritate pape q' solus pōt f3 notata i. c. ij. de in. 7 iur' est in foro aie si ex cā hoc papa facit als nō. vt nō. do. An. i. c. a nō bis de deci. 7 sequitur p̄an.

15 **¶** Atz laic' hñs in feudū decimas secura p̄cia tēat. p. q. si scit se habere post p̄clitū lateranē. q' fuit celebratū. **¶** Delecter. sine auctate pape nō pōt tenere vt nō. in. c. phibem' de deci. Si scit se hñsse an illd p̄clitū vel post sed cū auctoritate pape 7 ex cā sic pōt tenere. Si vō ignorat an ante vñ an itruenerit auctoritas pape seu ex cā. lise tūc. **¶** Ho. vt refert Jo. an. i. c. cū aplica de hñs q' si. a p. tenet qd nō pōt tenere. Idē arc. 7 Jo. mo. c. ij. de deci. li. vi. S3 Jo. an. tenet p̄ritū qñ cōis est opinio q' auctoritate pape vel an illud p̄clitū fuerit p̄esse q' opi. mihi pl3 maxie q' vnusq'q' i foro aie p̄sumēdus est bon' nisi p̄stet d' malo. 7 iō d3 credere q' p̄decessores sui nō tenuissent nisi cū bono titulo.

16 **¶** Atz talis laicus possit eas trāsserre. p. q' nō in laicū q̄cūq' titulo ex q' trāsserat dñituz vtile vel directū 7 l3 gl. in. c. phibem' de deci. tenuerit q' auctoritate epi possit tñ cōiter nō tenetur 7 bñ. In aliā aut eccliaz vñ reli giosuz locū bñ pōt donare vt i. c. cū aplica de hñs q' si. a pl. 7 hoc de p̄sensu diocesani. **¶** Ignorare aut nō pōt fm Jo. an. sed dñst. t3 q' sic 7 pau. pl3 7 mihi vt cui plus liceat 7 min'.

¶ Atz ecclia possit sine symonia re dimere decimas ab aliq' iusto tēto re. p. q' pōt redimere qñ ex tali pecunia nullū ius d' nouo acqrit als si l3 vt nō. i. c. dilect' el pmo de symo. **¶** Atz liceat elictis accipere i pignus 18 decimas dictas a laico. p. Alie. vbi. s. q' sic sicut quālibet aliā possessionez q̄ laic' deimeret inuiste nec tenent fruct' p̄putare in sortē dñmō hñmōdi decime nō p̄tineat ad als eccliaz s3 ad suas q' ad als si phibet vt in. c. interdicimus de deci.

¶ Quō 7 qñ religiosi tenent facere 19 p̄ciam 7 predicare de decimis. vñ. excoicatio. vij. casu. xliij.

¶ Que est remuneratio fideliter solzo uctū decimas. p. q' multiplex. p̄ma habundātia fructū. Seda santas d' qd' mal. iij. 7 i. c. reuertimini 7 i. c. decime. xvi. q. i. Tertia bonitas p̄nci pat' xvi. q. vij. maiores. **¶** Hoc tollit fiscus q' non accipit xps.

Defensio

¶ Atz sit licita ad sue p̄sone tutio nem ne ledat. p. q' sic vt in. l. vt vñ. ff. de iusti. 7 in. 7 ibi Bar. 7 Bal. 7 alij in. l. sciam. 5. q' cū alr. ff. ad. l. acgl. Et religiosi sine lnia sup̄ oria qñ iusa comode hñi nō pōt fm Jo. an. de li. in tractatu de iusto bello. **¶** Rō q' hoc p̄petit de iure nāli dñst. i. ius nālet q' ad ac' nāles religiosi nō cēsent mortui. xvi. q. i. c. pl. ient. el. ij. l. deo nobis. C. de epi. 7 cle. 7 et aduersus suū sup̄iorē p̄t q' se defendē. ar. c. ex pte de accu. 7 h' vñ si ille p̄ quē se defendit iniuriōse vult cū ledere. q' si iuste 7 ordie iustitie fuato p̄cedere nō posset sine p̄cto se defendere. als sic dñmō fiat defensio cum moderamēte sculpatē tutele. **¶** Istio. m. duo. p̄currētib' 7 q' sit ad repellē.

iniuriā 7 cū moderamēte sculpatē tutele l3. **¶** Aduerte hic q' nō l3 percussio repercutere Et modōtenti q' hoc cēt vindicta. l. nō est singul. ff. de re. iu. nli tineret ide percussione geminata. facit notata p' Jm. i. c. oli cāz. d' re. spo. 7 q' nō. i. fñ. xxiij. q. i. facit. l. iij. in prin. ff. ad. l. acquittas.

1 **¶** Atz dñsio possit tolli p' papā vñ p̄ncipē vñ legē vñ iurē salē vñ mūici palē. p. albi. i. l. oēs. C. de epi. 7 cle. qdā dicit q' nō. cū sit de iure nāli. 7 vñ cōfuz in cle. pastoral. 5. p. de re. iu. **¶** Vñs Gabriel d' osseles i suo itraz cratu t3 q' si statuto cauet q' possit p̄cedi nulla data defensioe q' valeat 7 p' hoc facit. q' l3 applo sit spēs defē sionis. nñ tollitur i mult' casib' vt. C. q' ap. nō. re. pto. Idē q' iura volūt i mult' casib' nulla dari defensionē. vt. C. d' sic. l. fi. i. fi. C. d' adl. l. i. adulte rij. C. d' sal. mo. l. ij. cū sitib' nec ob. q' defēso sit de iure nāli. q' rez est in defensionē manuali 7 de ista loq' d. l. vt vim sed defensio dāda p' indicē reo p̄tēti vñ nō p̄tēti est de iure gēti uz vñ et iuli 7 iō p' alid ius tolli pōt. 7 hoc dicit esse verius Albi. ibidem.

2 **¶** Atz defensio p' reb' liceat. p. fm Jm. i. d. c. oliz 7 Bar. i. d. l. vt vñ. 7 glo. 7 dñc. l. i. C. vñ vi. q' sic 7 p' rebus auferēdis ne auferat 7 ablat' vt recuperent. Et hoc rez in ablat' si i cōtinenti sit. 7 anq3 ad alia negocia diuertat rez. est. ff. d' vi. 7 vi. ar. l. idē est. cū tgr q' armat. Et dicit pa. in. c. si gñificasti scdo de homi. q' d' ictual luz qñ relicta p̄ma se diuertit ad alia nō necessaria. Sec' si comedit vñ bi bit vñ p̄gregat amicos 7 hñmōi. ff. de. s. ob. l. xiiii. p̄mo. p. ff. d' du. re. l. ij. 5. vl. C. vñ vi. l. i. 7 cū h' scit a iure p̄cessuz nō regrit auctoritas sup̄iorio

nisi de bono p̄silio nec i cōdit tal' in ec cōicationē si p̄sona a qua auferit cēt ecclastica Et si i p̄sonā imittit manū qñ als recuperare nō poterat vt colli gis. i. d. c. oliz. 7 d. c. significasti nisi a p̄posito modū excedat vt in dicto. c. olim ed. c. significasti 7 de appella. c. significauerit.

¶ Atz glibet de p̄pso possit quēlibet dñsere ipune. rñder Bar. i. l. si qñ i seruitute i fi. ff. de fur. 7 i. d. l. vi vñ 7 ibi gl. 7 xxiij. q. viij. 5. i. i. gl. 7 Ly. 7 p. i. l. i. C. vñ vi. q' sic cōsuluit tñ bar. i. d. l. vi ad tollēdū oē dubiū q' faciat sibi mādari vt ip3 defēdat cla mādō defendite vel currite 7 silia vt nō. Bal. in. d. l. i. q' tūc f3 oēs licite 7 ipune facit i ar. l. grac'. C. de adul. **¶** Aduerte tñ q' irregularitatē nō effugit q' alteri defensione aliū occidit de quo vide. 5. homieidiz. iij. 5. iij.

¶ Quid dñ moderamēte sculpatē tutele. p. gl. i. d. l. i. mliū laborat s3 bar. ibi 7 i. l. furē. ff. ad. l. cor. d' sic. dñc qd inculpara tutele ē id facere sine q' alr se dñsere nō pōt sine p̄iculo p̄sōe vel rez vñ nō d3 pati q' dānticef i aliq' si dāniū est irrecupabile als sec' vt i. d. l. furē. Et q' isert q' Et si nō pos suz effugere qñ me p̄cutias nisi te in terficiā q' licite te iterficere vt i. d. l. furē ergo fort' p' p̄sonali facit gl. de resti. spo. olim el. p̄mo ad fi. 7 glo. i. c. significasti el. ij. de homi. Et istud t3 glo. i. d. 5. q' cū aliter Bal. vñ i. d. l. i. dicit q' tria debēt ēē vt sit moderamēte. **¶** P̄rimū equalitas vt si cu armis. cūm armis vt. ff. de vi 7 vi. ar. ma. l. prima. 5. vñ vi. Sed ego hoc credo verum quando potest resp.

Egradatio duplex q/
dam yba

Quia pōt restituere degradati de s
rositi. R. q. sol^o papa. c. i. t. ij. l. di.
Sic t pñs. puincie nō pōt restituere

phiteant a ure, hec habent de offi.

ut acceptet qua voluerit. Sec^a iⁿ ma
arbitroz ex cōp:omisso qz nō t3. sili
psidētes loco pape i acilio gnāti nūi

monitio f3 cōit 20c. 2 fac gl. ij. q. vñ
c. qpp alia est gñal 2 publica 2 h f3
Inno. Et loci h3 i crimib3 ppetras
si crimia recipiūt augumētū pp mul
tiplicatiōez actū vel pp pūuatiōez
iniurie alio nō nisi solū d ppetradior
de hac h3 de iurei. c. quēadmodū i
fi. quo dō ad ppetrada h3 de de pō.
ipu. c. ad dissoluendū. xxiij. q. v. h vñ
2 si o3 i ista gñali pcedat secreta mo
nitio fm glo. in. d. c. ad dissoluendū.
¶ Tertia dī iudicial 2 h est duplex
Queda publica q. s. cōpetit ex offi
puro in q nō regit monitō h3 iuder
ex officio suo 2 p denūciatiōē suoz
officialiū i ea pcedit 2 h3 locū tñ in
notorijs vt i. l. ea qdē. C. d. accu. 2 so
lū iuder q h3 mēp vel mēu i peritū
rales denūciatores pstitūē pōt vt i. l.
i. s. quies quoq. ff. d. offic. psec. vñ.
¶ Queda puata q ppetit leso p suo
iūteresse 2 ista qñq3 in foro ciuili 2 de
plāo expedit et hñō pcessit monitō
vt qñ ille q pponit n p agē puta qz
suus vel prāti alteri subditū insti. d
his q sūt sui vel ali. in. s. pe. ff. d. of.
pse. vñ. l. i. s. qd aut. 2 idēz dic de reli
giosis pquerēb3 de iniustis grana
minib3 suoz plator. Itē d h3 q spe
ctant ad forrenale vt iusto pōio ren
dant. Idē de rusticijs oppis. in fo
ro aut canonico regit triplex moni
tio f3 l3 dōc. 2 cōiter doc. l. d. c. nouit
f3 pa. ibidēz sufficē binā sic i euāge
lica 2 h3 credotēri q d3 pcedere mo
nitio nisi timor i pcedet eā 2 h3 iuder
eccliasie i idistincte adimnat denū
ciatiōē euāgelicā. nō tñ istaz nisi qñ
crimē est eccliasie de sui nā vñ rōe
pactis vel iuramētū vel crimē noto
riū nō audīt in foro seculari vel qñ ē
mifabilis psona q eā pōit. Itē qñ
pp potētiāz se nō pōt suare i foro se

culari qz ei dñs vñ tyrān 2 h differt
ab euāgelica. **¶** P dō qz nādmittit
nisi ille cui iūterest itē ille cui iūterest
nō repellit pteru crimis itē i ista nō
recipiunt nisi lti testes. itē in ista nō
solū regit vt corrigat pētū vñ illa
f3 ē vt res restituat 2 leuiss seruet in
dēno. itē in ista pcedit iudiciali vñ
dāda ē in scrip3 hēda lti pter. 2 inia
in scrip3 ferēda nō in illa. h3 ista expe
diat de plano. 2 iō dī iudicialis qz i
iudicio fit 2 iudiciali pcedit h3 nō
vñsquaq3. In illa vñ non 2 de hoc
vide Pau. in. d. c. nouit diffise.
¶ Quid formabit libellus seu denū
ciatio i ista iudiciali. p. f3 Inno. l. d.
c. nouit sic. dñe iudex talis 2 librum
mēu p pēciāz 2 i piculū aie luecū ad
me pūneat. Itē pōt officiū vñm vt
cogatis eum ad pñiam. 2 rēstōnē.
¶ Quarta dī regularis. qz f3 diuer 2
sas religiōez 2 religiōsoz pñōnes ex
pedi 2 pcedit simpli 2 de plano 2
nō pōt appellari fm Jo. an. facit. c.
reprehēibilis de ap. 2 ad istas vñt
mas nemo obligat nisi qñ a suo pla
to cogitur vt. j. patebit.
¶ Altrū teneat qz denūciare alicui q
ei pētū qd ipse qui cōmisit ignorat
vide. s. correctio. l. s. vñ.
¶ Altrū plato pipienti denūciāduz iō
pētū alteri teneat subditū obediēti
si puata forma euāgelica. p. si pētū
ē publicū vñ in nocumētū. pñm hē
dū dic q sic vt. s. p3 i pñ. idē dic qñ
n spaf correctio h3 sit i nocumētū
vt. s. denū. c. s. l. si vñ pētū nō ē ad
nocendū. pñio 2 oculū i spaf corre
ctio si secreta corrigat vt cōiter d3 p
sumi nisi sint signa. pbabilia in pñiū
tūc dico fm Ri. vñ. s. q publica d
nūciatiōē d3 pcedē secreta monitio
ex pcepto diuino qd plat 2 nō pōt

107
tipe nec subditū obediēti 2 si ff. le cor
rigit dēo desister a publica denūcia
tione 2 sic intellige. l. q. i. si peccauerit.
l. q. vii. accusatō nā ex pcepto dei te
neor si possū sine dñmēto bōi spūa
lio illi qz corripio famā ipsi nō le
des qz pñio: qz pñia 2 v3 ad bōa
ipñia vt de testi. c. testimoniū de ex
cel. pl. iter dilectos. itē ad bona spūa
lia qz multi timore isamie a pñio re
trahit qñ se isamatos pñiderāt si
ne frēo peccāt. vñ gl. sup illd math.
xviii. vade 2 corripie eū 2 c. dñe ne pu
blice corripes 2 vñ cūdiā pdat q pñi
ta i pñio rēaneat secreta aut denūcia
tione nō ē necesse pcedat monitio. 2
iō siue secreta monueri siue nō: siue
secrete corripierit. h3 ad meā monitio
nē siue nō teneat secreta denūciare pñ
lato pñiēti qz v3 ad pñmēda pñi
reciduij nec ē in fame ffis pñidiciū
si talis ē plato qñs eē d3 rō est qz gli
bet teneat obediēti suo plato i his q p
tinet ad eoz offiū 2 nō sūt dñi vel
aiam h3 sic obediēti nō ē dñi imo.
fm dei 2 intētiōē euāgelicā in qñ
solū dñs intēdit pñioez corrigē h3 ē
correcto d recidui pñanere qz nō ē
op 2 valētib3. **¶** Quidat. 2 sic platos
medicos voluit eē est ē de his q pñi
nēt ad offiū plator. An Ber. lib. d
dispēlatōez 2 pcepto. c. v. dicit regu
laris. pñio q se minor spōte subdi
dit maior cū allat 2 cōis egdez pa
ci reoz vñq3 necessitate teneri vñi
fidelis cure altrū fidelis obediētiē.
Lura at nō ē tñ ad curādūz h3 ē ad
plēnādūz pñio qd fieri nō pñt nisi
pñio: correct 2 in q est pñitas dereli
cta cognoscat nec pñt cognosci nisi
p te q solus nosti ergo teneris dice
re ad bonū ff. qñ. l. vñ videm qd
semel lapsus in pñiū carnis facit

relabit imo vñ retinet hūc inia est
aug. sup leui. v. c. xxiij. q. v. c. h vñ
itē Sual. in lū. Sual. de mara. 2 cōit
oēs doc. ordinis nñi 2 scūs 2 h3. in
quol. si nñ p signa valde pbabilia 2
pñmptōes qñ violētās credet q
plat 2 ex illa denūciatiōē ffes isamaf
vellet tūc crimē oculū ffis tā vera
ciuer correcti sibi denūciari nō d3 2 h
q de denūciatiōē publica dixi vera
sunt f3 scñ 2 h3. fa. fe. q. xxxiiij. ar.
vñ i grauit pñis nō in leuib3 q fa
me nō derogāt. Nec ob. his dictum
2 h3. in regula q dicit q pñiū fñio
pus d3 ostendi pñio qz testib3 qz
vt dicit Ri. vñ. s. q. i. ibi loq3 f3 q
pñio est singularis pñona q pñt 2
d3 pñesse magi qz ali 2 qñbet h3 ostē
dere plato tanq3 ecclie. i. sicut i loco
iudicio resid. t3 d3 sequi testū indu
ctionē vt dictum est in pñe. hūc. c.
silitur exponit 2 h3. vñ. s. q. viii.
¶ Quid de eo q iurauit denūciare
oē crimē qd scierit. p. q tale iura
mentū d3 iūterpetrari vt denūciat mō
debtio facit. c. ex pte tua de cler. non
reli. cū si. Et iō si loqmur de denū
ciatiōē publica sic nō pñt nisi dñmo
monuerit peccātē fo q pñio pñaf
ei dicit. Tercio q monuerit eū pñi
te vno vel duob3 p q pñio pñare
monitiōē 2 qñto q nō uoluerit se cō
uenerit qñtis deficiētib3 si reuelat
facit pñis diuini 2 sic peccaret mor
taliter vt no. 2 lxxo. 2 Lano. marie
d. c. si peccauerit qd sita vñ dī pñio
occulto qd non h3 nocere. pñmo vt
dictū est. s. si vñ loqmur de denū
ciatiōē secreta fienda platorū dic
tēneat siue pñare possit siue nō siue
monuerit idistincte si mō plat sit q
lis esse d3 alio nō vt pñia qz crudelis
qz bñialis vel diffamator 2 hñmō

- me suo noie efficit ifamio. C. dposi.
l. q. dposi. r. no. suo noie q. si peu-
ratorio. tutorio. curatorio vel ofenso-
rio noie p dñet no efficit ifamio vt
in. l. furti. s. si q. alieno. ff. de his q.
no. in fa. Fallit tñ hoc sez q. teneatur
reddere in. iiii. calib. C. dposi. qñ
quis gladio depoluto efficit furio-
sus r. sic eñ peti nō teneat etiā si iuras-
set semp reddere qñ peter. xiiij. q. ij.
ne quis. C. Sedo si reponēs post de-
positū fuit depolatus r. bona ei? pu-
blicata sunt q. in publicū deferendū
est depolui nō ei q. depoluit vt. l. bōa
fides in pn. ff. depoli. C. Tertius qñ
fur r. dñs pcurrit in petiōe. q. dñs
sponit. d. l. bona fides. C. Quartus
qñ fur depoluit apud dñm cui fur
ripuit vel apud ppietarium. vt in
d. l. bona fides.
- 11 C. An eā ppenfatiois possit retine-
re depoluit. R. q. nō vt. i. d. c. bona fi-
des. r. est singulare in depoluit. l. in
alijs sit se? per regulā. xiiij. q. vii. do-
min. qd. rez est de cōpensatiōe dire-
cta. l. de cōpensatiōe idirecta loquē-
do bñ pōt fieri in pscia simplr de q.
buscūq. vt. s. cōpensatio. s. u. l. q. uo
ad dñm ppetiosus fozet distinguēdū p
sertim qñ colose tenegat facē debiti
- 12 C. Atz depoluit possit vti re dpo-
sita. R. q. nō als cōmittit furtū vt. l.
q. furti. ff. de pdi. fur. Fallit h. iduo-
bus casib. C. dposi. si pecunia nō
obsignata deponat. l. qñt. ff. depoli.
se? si signata. l. si faculā. ff. depoli. r.
idē dic de qbuscūq. q. pñstāt in nu-
mero pōdere r. mēfura eadez rōne.
C. Sedo si putauit dñm pmissuz
ff. de fur. l. qui re in pn.
- 13 C. Atz aliqua possit rez sua apd aliū
depoluit furti accipe. R. ff. l. Thō.
fa. fe. q. l. vi. ar. v. q. nō q. grauat d

positariū ad restituendū vel se ostē-
dendū inuē. r. id si fac teneat eū rele-
uare qd. verum itelligo nisi ipse de-
positari? sciuisset re depoluit inuēte
detentā a deponēte vel nisi dñs
eā petēte sit eū vspatore eā sibi de-
negasset q. eū inuēte eā teneat vt q.
sine pctō furti possit sibi auferri ar. l.
acille. C. d. fur. r. l. bōa fides. ff. dpo.
C. Qui credendū est qñ depoluit nō
ē ostēfuz depoluitario seu tabernario
vt pñt q. depoluit burfuz vel faculā
pleni. tñ nō ostendit qd. erat intus r.
qñtū. R. l. b. ab. in cle. ne in agro.
de sta. mo. in. s. sane q. nō credet d
ponenti nisi pbet neq. stabimr eius
iuramēto q. iuramētū nō dat nisi
qñ pcedit semiplena pbatio vt in. c.
fi. qd. metus eā vide. j. nauta. s. i.
C. An teneat tabernari? r. nauta r. l. s
hñmōi de his q. deponunt apud eos
vide. j. nauta in pñc.

C. Ad qd. teneat deputat? ad custo-
diam libroz vide. s. custos in pñc.

Erifio fm scñi Thō. fa.
se. q. lxxv. est cuz
aliquis malū alicui? pñone vt
defectum in ludū vel risuz ponit vt
erubescat r. reuēdet. Et ppter ea
differt a cōuicio seu cōtumelia q. si
cut finis ipñ? est vt tollat honorē sic
deridēs intēdit vt erub. scat. s. u. aut
derisio in verbo cachino r. sic ē deri-
sio. Aliqñ sit nalo. rugato r. sic ē sub
sanatio aliqñ factis r. sic est illusio tñ
in fine idēz sunt vt not. glo. sup. pō.
Qui habitat in celis iridebit eos.
C. An sit mortale pñi. R. qñi. s. i.
ibidē q. sic qñ iridēdo oio pñpen-
dit aliqñ r. tam vile existimat vt d
ei? malo nō sit curandū si sit p. ludo
habēduz r. tāto graui? qñto magis te-
neat reuereri eū. C. An irrisio dei est
grauiſſimum

grauiſſimū pñi. C. Sedo locū tñ r.
risio scōp r. sacfor. C. Tertū pñi
r. plator ppter ea chā fuit maledict?
l. q. vii. inia. xv. q. v. c. i. C. Quartū
iustoz q. graui? ē q. multi bñ agēdo
retrahunt irridere aut d. malo. pñi
qñtū est leue seu pñi r. sine notabili
vtilitate pñi vt pñbatiōe erit v. c. i.
ale pñi fm Al. fa. fe. ti. d. derisioe.

Esperatio

est qñ ex fal-
sa extimati-
one pp peccata que fecit vel bo-
na q. omisit respat de dei misericor-
dia credens tempus nolle vel non pos-
se sibi parcere vel in gratiam recipere.
C. Atz sit grauiſſimū pctō. R. q. ex
pte nra est graui? q. odiū dñi q. p. spē
reuocamur a malis r. introducimur
ad bona pñequeā. id sublatā spe ho-
mines isrenate labūt i pctā. r. a bōis
retrahūt. An gl. sup. illd. pñer. xiiij.
si respauer. Nichil execrabile? despa-
tione quā q. bz r. in gñalib? hui? vñe
labozib?. r. qd. pñis est i fidei certitu-
dine pñtāz pñi. r. gl. d. sū. lo. per
petrare flagitiū aliqd. mors ē respate
est descedere i infernū. Odū tñ rei q.
puenit ex eo q. volūtas hoīs diuine
bonitati pñat f3 se ē graui? pñi sili
infidelitas. r. itellige q. est grauiſſimū
pñi qñ hō scietet r. aduertent t3 qd
de? nolit peere penitētib? r. gram da-
re redētib?. q. sicut mor? spet q. pfor-
miter se bz ad extimatiōes dñz lauda-
bil est meritor? sic mor? opposit. s.
dipatiōis q. se pñomat extimatiōi
falle d. dō ē viciōsus r. mortale pñi
r. grauiſſimū. se? h. dipatio eēt i sub-
toz i delibato motu eū aliqñes ex cō-
plexione nature cauſetur. q. eēt veni-
ale. vel nullū peccatuz hec ex Thō.
scda scde. q. x. r. Al. l.

2 C. Despatio aliqñ. puenit ex accidia

q. pp tristitia quā pñit erga bonuz
dipat posse p. se vt p. alii illd. pñere.
Aliqñ pcedit ex luxuria q. hō de dñt
delectationib? vñeris fastidit bona
spñalia r. non spāt ea qñ bona ardua
aliqñ ex auaritia q. hoies q. bz multa
restituere ligat vt respert. Aliquādo
ex nature complexionē: quā homo
malenconicus incidit in eam.

C. Atz sit aliq. despatuz i hac vita?
R. q. nō. c. nemo. d. p. di. vij. xvi. q.
vi. c. is qui in infirmitate. r. c. h. pñyē
r. c. agnouimus.

Extractio

est aliene fa-
me per ocul-
ta verba demigratio. Et dñt occul-
ta respectu eius de q. dñt. q. in eius
abñtia pñerunt. Et differt fm Thō.
scda scde. q. lxxij. a cōtumelia. q.
pñumeliōis p apta vba dicta i facie
intendit derogare honori detractor
hō in abñtia pñi ei? famaz ledit
sic patet q. i modo quia iste occulte
ille apte r. in fine differt q. iste famā
ille honorem auferre intendit.
C. Quot modis sit extractio. R. fm i
ale. fa. scde tractatū eo. q. vii. modis
C. dposi. ē occultatū? qñ q. eēt ma-
nifestā dñi necessārio ad honorē r. fa-
lutē aīaz nō vult pñalare. vñ dñb?
Grauis iqr rapacitas. cū dñz alteri
gliaz r. si mēdatio nō cōmipio silētio
pñer. C. Sedo ē negatū? s. cū ne-
gat scietet alteri bonū. s. dicēdo nō ē
rez q. tal sit bon? C. Tertū ē despa-
tiō. s. cū dñt bonū factū. s. mala in
tētiōe. seu q. secuta tot scādala sūt r.
hñmōi d. illd. xi. q. iij. c. Al. q. dñer.
r. C. Quartū ē teneatū? s. cū mala
imiscēt bōis sic fit cōiter q. dñt pua
bona postea addunt mala r. pñmōdi.
C. Quinū ē publicatū? s. cū occultata
pctā māifestat bis qd? n. bz aut ordi-
f.

ne qñ dñ. **C**ertū ē augmētati. s. addēdo vel ex mō loquēdi aggrāuādo fēñ. **C**ertū ē dñctū. s. fallā crīmīa ipōnēdo siue pñctū mōi hāt vñs clarj. siue obfcuris. siue fignis vñ lñs aut alio mō equalēti qñ fēis r fignis logmū r spō. cū apō r e. tue.

2 **C**ertū sit mortale pññ. pñ. vñ colligo ex doctrīa ale. vñ. s. r. tñ. vñ. s. qñ triplr dñ qñ detractor. **C**ertū mō solū formāl r hñc est ille qñ dñc occultat negat rē. qñ dñ qñ de se nō sūt i ifamā. pññi sññ ea itentōe vñ dñ famef r talis semp peccat mortāl fa cū. cū volūtate rē sen. ex. cū sñb? Mō tenet tñ ad rēstitutionē in fame. **C**ertū mō dñ qñ detractor māl ter tñ r est ille qui nō animo ifamā dñ sed ex loquacitate. vel alio mō ide bito occultando negādo vñ. pñert ifamā. pññi r si talis occultatio. ne gatio rē. de se ifamāt. puta qñ sunt hō honestatē vñ r mō r apud illū vñ illos qñ occultat negat r c. sequit i famā. pññi qñ talr detrahīt. tñc mortāl peccat. ar. c. sepe pñgit. r. c. hñ qñ. dñ. si vñ de se talia nō ifamant puta qñ possunt intelligi ita de culpa ventali sicut dñ mortāl. sicut cñ qñ dñ cū talis est magnus supb? alter? aua rus iracūdnus r hñmōi. que possunt ac cipi r pñ pñmo motu qñ est venial. r etiā pñ pñ mortāl. tñc nō peccat mortāliter talis pñferens ex loqua citate. qñ si pññi audīētes scādālizā tur ē cñ ipñtādū. cū faciāt hñ illō esto te mīscordes de reg. it. qñ in melio rez pñez debāt itēperrari. Idē dñc dñz i hñs qñ sunt modice ipōrtatē pu ta pñtā renūcia que cōiter nō ifa māt. Idē sñr dñc fñm scō. in. iij. dñ. r vñ. qñ. iij. de eo qñ ex loquacitate dñc le audīēte aliqñ mala ifamatoria pññi

Rō qñ talis ex nā act? non auferit illi famā in opinione audīētis. qñ qñ cito credū leuis est corde. dñmō aliqdñ addat qñ puocent audīētes ad credē dñz. qñ nūc cēt mortale fñm Lan. vñ. s. Sñr si ille cui dñc habebat cū. pñ scelerato qñ iam ifamāt? erat apud cñ dñ aliso r si nō dñ isto. **C**ertū mō dñ qñ detractor mālter r formāl qñ i. occultat vel negat. vñ dñc vñ in famatoria r cū itentōe ifamādi. r tal sine dubio magis mortāl peccat qñ raptor: ex rep. vñ. qñ. i. ex merito r. c. de teriores. Et qñ detractō sit mortale pññi ex se facit. c. accusatio. iij. qñ. vij. r. c. nemo pñoz. xi. qñ. iij. r. c. hñc idē oñ. de pe. di. i. r. c. dñc el. iij. dñ. vñ. dñ. **C**ertū ille qñ pñ detractationē suā ab stulit famā pññi teneat ad rēstituē nez. pñ. fñm oēs doc. in. iij. dñ. xv. qñ sic sicut qñ res rapuit alienas. disti gue tñ sic aut occultatio negatio r si multa de sui natura erant. ifamatoria r ea occultant negant r. c. ei qñ bonā opūtiōne habebat de pñmo ex quibz nūc malā habet nec scīuit aliun de. r sic idistincte tenet. s. si dñc rez sine mēdatōe excusando pññmū. s. qñ male dñc. r qñ nō credat si occul tant renūciādo r hñmōi. Si vero i pñ sūt falsuz dñcō de mēdacī dñcisse ē si deberet remanere ifamāt? quia magis tenet fuare famā iuste. pñio qñ iniuste sibi vñ si i publico dñc re tractet i publico. si i occulto i occul to. Gallū hñ i. vij. casibz. **C**ertū pñmū qñ sequeret maior ifamatio vñ pu ta qñ nō ample? forte recordant. r pñ pñtea qñ vult restituere famā dicat de eo malo qñ dñc de tali. nō credat nec specīfiet. quid. **C**ertū dñc casus quando rēstitutio nō possit fie ri sine piculo pñabili alicui? mortā

lis pññi vel mōi corpālīs r hñmōi: qñ tñc cū tale malū sit pñponenduz. fame nō tenet aduērtēdūz tñ hñ doc. qñ qñ restō fame nō pñt fieri ifama tor tenet ad aliqdñ equalēs in reb? ar. c. ecclie scē. **C**ertū vñ. lit. pñ. nñ. inno. **C**ertū qñ dñc hñs quibz debebat. puta. pñto pñ dñuatiōez aut accusatiōez. vel hñs qui poterāt pñdesse nō obfse. **C**ertū qñ talia de sui natura nō erāt ifamato ria puta qñ poterāt itēperrari i pññi vñ tale. **C**ertū qñ dñc qñ se audi uisse nñl ipse addēdo ex qñ credulū tes faceret r sic nō tenet ad rēstōnez fñm scō. in. iij. r. **C**ertū dñc. ad dñt tñ dñc. qñ si sequat ifamā nñ bilomin? tenet qñs simplr dñc dñc se audīēte nñl addēdo sc. vñ dñc qñ vñ dñc dñc qñ erat gen? pññi renūciat qñ ex i pñderatōe talia refert. **C**ertū casus est qñ ille cui dñerat scīuit pñ alia vñ postea vñ puta qñ tē erat secretū nūc publicatū ē pñ alicō. **C**ertū qñ ille oio erat ifamio saltē apō illos cñ qñ dñc dñc de eo. **C**ertū ille qñ ifamant. pññi idire cte. s. negādo crīmē sibi ipññi ab ac cusatore i iudicio aut dñuatiōe re neat. pñ. fñm scō. vñ. s. qñ non tenet pññi sūt i iudicio pññi nñl mō r ordine de qñ. s. **C**ertū dñc. delicti r iō sibi ipñt qñ accusat de qñ nō pñt. pñba re pñoz. **C**ertū dñc. ar. vñ. qñ. iij. dñ. pñ vñ sobria excusare euz dñcō non credat qñ maligne pññerit hñc cre debat aut aliqdñ seduxerit r hñmōi. **C**ertū audīētes dñcōez peccet mor talr. pñ. fñm scō. fa. fe. qñ. iij. ar. iij. qñ pññire pñ audīētes detractōi pñ cē dupl. **C**ertū mō dñcōe qñ. s. qñ idu cit alitū ad pññi detractōis r pñla cet ei pñodium qñ hñ ad eum cui de

trahit r sic est equalē pññi cum de tractorē. Et iō si detractio erit morta lis sic r audītiō ad rō. i. nō solū qñ fa ciunt hñ pññitū facit. c. nō solū. xi. qñ. iij. **C**ertū mō pññitū qñ idirectē. s. qñ nō rēstīt cū resistere possit. Et hñ contingit aliquando non qñ pecca tum ei placeat sed pñ timorem hu mani vñ negligētiā. aut rērecundi am r tñc aliqñ est mortale. puta qñ pñ lar? qñ tenet pññere tñ pñ scādāliz aut qñ pññit timorē humani carita ti de ei alio vñ tale ē pñoz. alex. vñ. s. **C**ertū ifamā sñs dñcō aliqñ ma la qñ nō pññit peccet mortāl. pñ. qñ si facit pñ tomēta euitāda sicut faci unt illi qñ ad torturā ponunt nō pec cat sed licite fieri pñt qñ talr pññitū fa cta tali metu nō valet nec ē si fiat hñ alitū hñ si non fiat ex tali metu. peccat mortāliter r tenet retrahere ar. c. nō sunt audīēti. xi. qñ. iij. gl. tñ. i. c. i. r. vñ. qñ. vñ. qñ ē si facit pñ tomēta pec cat mortāl sed ei nō credo qñ nō est mēdacī pññitū nñl forte in casu qñ rati ficaret post tomēta ex qñ rati fi catōe cēt occidēd? ipse vñ lñ? dññifica dus qñ sic mortāl peccaret r tenet re tractare qñ ad id qñ false dñc de alio hñ qñ ad id qñ dñc de se pññi dñcōe tor mentoz que timeret itēp sibi infligi pññi pññitū mōi qñ ipñ pati credo nō tenerent de necessitate retrahere.

Jacōnus dñc assistere sa cerdotib? mī nistrare in oib? qñ agunt i sacris xpi pñdicare euāgelīz cōnare paces annūciare. xxv. dñ. pñctis. s. ad dia conum? r. xciij. dñ. in multis caplis. **C**ertū possit dispēcare corp? xpi. pñ. qñ nō dñcō. dñ. dñ. pññitū nñl necessitate cogēte de iussu epi vñ pññitū. xciij. dñ. pññitū vñ si longe est epi? pññi?

3 **Q**uò utitur stola, vide. j. sacer-
dos. §. v.

Festus qui incipit. R. vt
colligit ex gl. i. c. qm.
defer. t gl. i. c. pñiciandū de

gn ad min⁹ p. xxiij. horas n̄ cessam⁹

Utrouie assignata ad aliqd faciēdū i
aliqui tenacissū chymistū M. o. f.

Affamatio vide. s. de

cha vt cōpellat diffamantē cessare &

Affidatus an possit oc
cidit ipune r

fb² spoliari vid. §. assassin². §. i j

Ignitas ^{et 13 arch. i. c.}
^{i. d. psue. li. vi.}

agro dila. mo. 7 dni 3 ro. deci. clxv i
p^h facit ter. i. c. idēnter 23. d. 1.

...of dignity...

Eius successor i dignitate teneat ex

ling, i. d. l. eos facit p. his, oib' gl. in
k. iii

l. vnica. ff. ad. l. iul. de abusu. Si l. l. emere militaria. ff. de ac. ep. l. creditor. Si iter venditoris qd sita si qrit vt pfit n vt pfit qz sic peccat de q vide. s. abito. s. i. r. s. offi. s. ii. Trillo. m. i. polli. c. v. dicit q licite appetit pncipar si tria concurrant. C. p. d. q. hcat amore ad pnsentes. politiam. C. Seco potentia maximoz operu pncipat. C. Tertio vtut i iusticia in vnaqzq politia ea q ad politia pti net. vñ fm eu lz scieu se hpc pdicta tria apete pncipatu pp vtilitate rei publice sz no lz ei eu petere. vñ dicit ij. poli. c. vi. no bn statumz e ipm pe tere qui pncipatu significabil.

3 C. Etiam qd possit hpc plures di gnitates ecclesiasticas simul vide. s. bñficiu. s. xrv. cum seq.

4 C. Atz epc possit dispelare cu eo q re. bz anu solu vt possit hpc dignita tes ecclesiasticas sui cura aiaz. p. q sic c. p. mittim. s. eta. r. q. li. vi. offi. qz tucuz vile di dignitas qñ sit pncipe mandati ter. e in l. nemo pfect. C. d. digni. r. sic vificat. l. vnica. C. d. ma. pñ. vbi d. q nulli credat se madoato pncipis venisse nisi i scrip. o. idat r addit nec vlli dignitate terreri siue tribunt siue notari siue comitis pfe rat dignitate hec ibi.

Dilapidator dicitur s. latus qui res ecclesiasticas alienat r male expendit qui d. de pon. xii. q. ii. apo stolicos. r. xvi. q. iii. nullus res.

1 C. Atz inspecto de dilapidatioe de beat dari coadutor. p. q sic vide in c. venerabili s. officio delega. r. c. lz hely. s. qz s. de symo.

Iligere idem debemus ex toto corde r. s. peni. disti. ij. s. charitas est

vide. s. charitas.

C. Atz teneamur dilige inimicos. r. p. scis bo. i. iii. di. xxx. q. iii. r. v. q. e affect. r. effect. dilectiois duplex. C. p. d. m. inoecie q nolum. noce re r isto mo est i pcepto. vñ qlibz te nef n optare eis malu mquu maluz est. i. p. se possum. m. p. accio optare eis malu puta si credim. q sit expedi ens sibi vel ecclie vel cotraui sz i ferre quo ad effecti no lz nisi sit officialis cui ppetit r zelo iustitie faciat vl i ca su pmissio a iure. alio e affect. r. effe ctus beneficene. r. h est duplex qdaz a charitate elicit. qz q optat alij sum mu bonu vel bona spualia. l. gram. r. gliaz r iste e in pcepto erga inimicos quida est caritate iperal. qz q optat alij bonu tpale r pspitate trasitoriaz r iste no e in pcepto nec q ad effecti nec quo ad effecti nisi i casu necessi tatis e m pfectiois optare talia inunt eo nisi p accio inqz putant ei vel alio nociua vel si e inimic. ecclies aut cotiaz qz tuc e i pfectiois opta res sibi bona tpalia. itelligeti sz alex. i. ij. pte su. tracta. de caritate q est p ceptaz affirmatiu qd n obligat ad semp. i. cu no sum. in p. sideratione aut domini. sz solu p loco r tpe qñ de h cogitam. vel necessitas casus occurrit. r. imita et pdicta fm sentu Bo. vbi. s. q. v. r. Ri. ibid. ar. i. q. i. in effectib. spalibus sz q ad effect. gñales tenet qd de pcepto diligere inimicos puta qd orat in gñali p po pulo pdicat facit elemosyna gñalem r hmoi q tenet n excludere eos a ta lib. r. ena tenet ad effecti salutatiois fm Ri. ibid. q coter ipeditur nisi casu qñ timeret eos puocari ad ma luz aliqz vel aliud inoeciois orit. C. Atz teneamur remitte signa ran z

coris. p. s. Ri. vbi. s. q. ij. q sic si. pe tit venis. actione aut nuqz vel die sz p. s. vbi. s. q. est raco. q comitat appetit vindicte r huc dimittet est pcepti vt. s. p. r. est punitio qua co mitat zelus iusticie r hanc null. te nef remittit de necessitate not. m. q sunt qdaz signa ppiqua q genit. pba bilem suspicionem rancoris vt cuqz qd nunqz vult loqui iniuriati vel cu ob uiat dimittit vel tomo vultu respicit r hmoi r talia nulli lz tenere siue an satisfactione siue p. q ab oi spe ma li est abstinentia. naz ex talib. signis p. inimicitia facit. c. ii. d. remu. li. vj. r. l. dolu. C. d. dolo vide qd no. i. c. cu adrian. l. xlii. dist. vbi glo. vult q qñ quis aliu non salutat psumit esse inimicus qua limitat pau. i. c. repel lant de accus. r. r. qñ erat solus salu tare. Snt alta signa remota vt no co uersari amicabile n faceret sibi mu tua seruitutano cotinue conuersari. r. hmoi r h hoc facit magis viuat in pace r ille magis cognoscat delictuz suu no peccat als peteu remia r satis facienti p posse no poterit siue pcto reniali m ista denegare vide de hoc s. iniuria. s. v. r. vñ.

3 C. Atz diligere muduz sit peni. p. fm Alex. fa se tracta. d. auaricia. q. ii. q aut diligit ad necessitate. r. sic n e peni. vñ Beda sup. Jo. ii. vñ mimi mudo ad necessitate n ad voluptate aut diligit ad voluptate r supfluitate r sic e phibit. r. h ordiate qd possit amare mudu m difficile e qñ e oc casio pcto aut diligit mudu vt finit in eo psumat r pp se r lz no sit in eo aliqd appetendu pp sentu extimat in eis sufficiencia cu n sit r sic cadit sb p phibito tal dilectio r ista duob. mo dis. p. nolite diligere mudu. i. Jo. ii.

r noie mudu itelligunt tpalia e et di ligere mudu. i. logo tpe telle stare in mundo pp delicias r sic est veniale peni sz ppetio telle stare no fr et si ne mortali pcto si e delibato volutaz sz pe. d. pal. i. iii. di. xxi. telle stat pp plogari solu no e peni sz si vt magi mereat r meli. opref est meritor.

Iligentiam qualem tenet qd ponere in reb. alienis vide. s. comodatum. s. xi.

Iocosis est vbi epc. xvi. q. iii. c. quicuzq d. qlibet anteq doceat. xxi. di. c. hio igit i si. r. xrv. di. relatu r. lxi. di. c. i. sacerdotib. r. xvi. q. i. si elicat. r. q reculat dilec. diaboli men bri est. xrv. di. null. r. sacerdotib. dent sp sacris lris inted snt pdica tores. xrv. di. s. ecce. r. xrv. di. di. ignorantia e senes r Aug. dicit se li benter a iunior adicere. xxi. q. iii. si habes circa medum.

Isciplina est vltre ma le vite. xxi. q. v. c. ad fide non amat filium aut suu q cu n disciplinat eade. q. c. n putes. r. Balli snt flagelladi no iteri ciadi. xxi. q. v. c. i. r. ij. r. to. q. fac elemosyna q p disciplinam corrigit xlv. di. r. q emedat cu misericordia e tepera. c. disciplina. xlv. di. r. ci tra effusione sanguis ar. d. rapt. e. in archiepam vide. s. correctio. i.

Iscordia vtru sit peni morale. p. fm Tho. fa se. q. xrv. di. ar. i. q discordia e peni inqz discordie s. riat qd quide pot esse dupl. sz p se aut p accio per se. i. cu sciet r ex i tentioe sic accipit p se in huanis accl k. iij

bis et morib' differt a bono diuio et bono primi i q' tenet p'sentire et est mortale et g'ne suo pp' p'ietate ad caritate et est q' cognoscit tale qd' p' rone ee' fieduz' n' vult alijs assenti re ne videat leg' op' alioz' taq' m'n' sapiens v' ex odio aut displicetia ad alijs cui g'rit' p'ideri v' alia ex ca' et sic itelligit. c. oblatiōes dissidentium re. di. c. abijt. xl. q. iij. r. c. ismael di. ff. lvi. L'imito h' i reb' alicui' p'ona tie als' eet veniale sicut in pueris p' p'mi et mor' hui' discordie sunt v' e' niale p'ctm' pp' ip'fectione' ac' q' n' at discordia est p' acciō qd' est q' in ac tib' humanis est p'ier itentioēs. sicut cū v'n' dicit' et credit' boni tale qd' ali us opinat' p'riū tūc nō ē p'ctm' nisi sit cū errore circa ea q' sunt d' necessitate saluē. v' cū p'tinatia i debita q' cari tas est volūtatis v'nō nō op'ionū.

Secretio est mater oium p'ctm'. i. q. v. p' n' iuz de officio custo. c. i. est ne cessaria i plato i corrigēdo. l. di. pon deret p'dicatori. xliij. di. sit rector. s. vl. p'sessor. xliij. q. iij. h' q' d' p' di. i. quem penitet de pe. r. re. c. omnia.

Dispensatio est iuris cō munitis re laratio facta euz cause cognitio ne ad eo q' ius h'z dispēlandi fm' gl. i. q. vij. s. multoz' als' ē. s. nisi rigor et adij. dispēfare ē diuersa pēlar' nā oia h' de qb' ibi sit mēto penāre d'z q' dispēfare vult et q' sunt illa isero in q'stione lequēti et ideo fm' Ber. i. li. de dispēlatōe r' p'cepto plan' sine ca rō nabili v' l'altē dubia sed p' sola volū tate dātes licētiās veniendi r' legem sunt dissipatores nō dispensatores.

Que sunt cause legitime dispēlan di. p. vt colligo p' totam. q. vij. p'me

cause sunt sex. **P**rima tps ibidē. c. necessaria. r. c. q. p' remedio. nā dese c' n'ri tps qb' nō solū merita s'z cor pora ipa defecerūt districtiōis illi' nō patit' manē cēsurā. xxvij. di. fraini taj me. **S**ecunda vilitas v'z vt alijs fa cil' reuertat'. xxij. q. iij. ipa pietas et i. q. vij. tali. **T**ercia q'ltas p'one r' meriti et scie. d. c. talit'. c. didici cū ali uaq' dign' n' sit. **Q**uarta religio lxxvij. di. c. monac' de sen. excō. c. cū illozū. **Q**uinta multitudo rōe scā dali v' ad i. l. distin. vt p'stineretur. **S**exta necessitas. d. c. tali.

Altz dispēlatōe necessario requirat' et cause cognitōz. p. pa. i. c. diuersis de clieis p'u. q' i p'ncipe nō. s'z suffic' so la ip' volūtas i h'io q' si iur' p'stituit solū vt no. in. i. c. cū ad mōasteriū de sta. mo. s'z iserore sic vt no. gl. i. d. s'z nisi rigor v'n' si fiat sine cognitōe cāe est dissipatō nō dispēlatō r' v'it pu ntend' q' egit' legē vide bonā gloz in. c. ij. de scil. vbi pleneno. doc. tenz tamen quo ad euz qui dispensant q' non potest contrahere neq' eaz re uocare ex quo egit actum in quo po tuit dispensare. licet non teneat quo ad supiores vt no. gl. i. d. c. diuersis.

Altz dispēlat' sine causa legit' i' i'ima sit iuris quo ad deū. p. vt colligo ex Inn. in. d. c. euz ad mōasteri um et p'da. i. c. nō ē v'it d' voto q' aut loquimur d' papa aut d' alijs si d' papa aut loquimur i' h'io q' sūt iur' diuini vt i' voto iuramētoz' h'mōi. r' sic nō pōt dispēfare nisi iusta cā. alr' dispēlat' n' est iur' q' ad deū. si ar' subest iusta cāe t'z dispēlatio et iur' et i' voto castitatz p'petas fm' Inn. vbi. s. Si v'o loq mur d' h'io q' sunt iur' p'stituit p' sine cā et est iuris i' p'cia. q' ei' est d' strue re cui' est p'dere nec p'ncipe tenet le

gibus suis

gib' suis ligat'. i. digna vox. C. s. le. litat' tū p'da. de p'licate b'nificiorum i qua nō pōt sine cā l'ia: ita t'z Jo. an. i. c. de multa. de pben. q' oia bōa eccliaz sunt dei vt in. c. cū ex eo. de elec. lib. vj. et iō nō est tū: talr' dispē lat' de quo dic vt. s. b'nificiū. s. xxvj. **E**x qb' isert pa. q' nō ē iur' religio sus cū q' dispēlat sine cā iusta vt trā feat ad latiorē religionē s'lr' si p'fici ecclie curate cā l'ia nō subsistēte pu ta q' nō est ap' ad offiū p'dicandi v' exercitiū cure. **A**ltz dicit glo. sing. i. c. monaci vagātes. xv. q. i. q' religio sus p'motus ecclie seculari nō v' p' sit s'z vt p'it peccat mortaliter q' fa cit' v'n' suoz. Si loquimur de alijs a papa sic claz est q' nō est iur' quo ad deū nec quo ad ecclia: vt notat Inn. vbi. s. q' cuiusq' alio a papa cōcedit dispensare intelligit' q' hoc fa ciat ex cā l'ia. et ideo d'z fieri euz cau se cognitione qd' nō bene.

4 In qbus pōt dispensare papavi de. j. papa.

5 In qbus casib' pōt epus dispen sare. p. q' glo. in sum. l. di. et in. d. s. nisi rigor et doct. in. c. at si cleri de in dicis satis confute loquunt' et p'rie: Sed tu dic clare q' aut dispensatio est in faciendo r' canones vel cōcili um et sic n' pōt nisi hoc ei' expresse a iure cōcedat'. c. dilectus de tēpo. or. r' sic itelligit' op' q' dicit q' nō pōt nisi ea concedat' expresse. vt in. d. c. dilect'. r' sic colligo q' epus cōcedit dispensatio in oibus criminib' mi noribus adulterio nā peccans mor talr' notorie. notorie tate iuris non p't pmoueri. xxv. di. p'muz itaq' i. gl. et p'mor' de ponit. l. di. q' semel. et iō idi g'mt dispensatōe q' epus i criminibus minorib' adulterio cōcedit g'nalr' vt

no. i. d. c. at si elici concedit' et i' aliq bus maiorib' vt d' heretico r' scisma tico. l. di. p'sbyteros i gl. **I**te in sacri lego. l. di. si q' p'sbyter et quō i' illis et multis alijs dispensat. j. subiecta. **I**n trib' m' casib' pōt epus dispensa re p' canonē et p'cluz' s'z ei' exp'sse nō p'cedat'. **P**rimo rōe p'suadinis vt q' p'suendo p'scripta h'z vt dispē sare possit. c. fi. de p'sue. xj. q. i. g'cūq' p'suendo eni facit valere dispēlatio nez q' als' nō valeret ar. de cele. mil. p'nitiōis cū iuris p'cor. r' ar. de trāf. c. fi. **S**ecdo rōne magne necessitat' vel vilitat' de nouo mergētis et i' ex cogitate tpe p'sōnis q' tunc epus pōt dispēfare vt tenet d'ni de ro. r' Jo. d' lig. i. d. c. at si clerici et lequit' pan. ibi dem et **3** al. no. i. l. oēs ppli. ff. d' in stic. et iur. et Bar. l. si hoies. ff. man. ponit exēplū qd' in ciuitate p'usit fuit factū statuti ne q's d'ferret ar. et tū p'ores possent dare l'ias portādi p'p bziaz ciuitatis quā de nouo h'z et statueret q' ē casus nou' nō p'ius a statutib' et si iurassent seruare illud statuti vt no. bal. i. p. C. q' adue. bo. pos. et bar. i. ij. p'stōe. C. s. q' b' fac. d. l. si hoies vbi p'curator: g'nalis ex no ua cā p'hibet sp'ali p'curatori ne exēq tur manuissione sibi p'missaz et b'n vt ibi ex qb' p'cludo ep'm posse dispē sare in gradib' p'hibis in m'f'monio q' i' p'dicmētū ē occultū et ad papā nō p't h'eri recursus et sepacio nō p't fie ri sine notabili scandalo sic sepe eue nit i' mulierib' q' cognite fuerūt a p'la gumeis v'ri anq' p'xerūt m'f'moniū **T**ertio q' ea nō dicit' dispēlatōez posse fieri s'z alr' exp'sse nō idulgeat. q' n'ie epus pōt ar. c. nup' d' sen. ex. ita t'z Jo. de lig. et Jo. cald. et originalr' fuit dictū Inn. i. c. dilect' de tēp. or.

R v

q: frustrorie intelligeret de papa q
temp potidulgere et h' et glo. i. c.
postulasti de cle. ex. Aut dispelatio e
sup eo qd ia e factu vt tolleretur sic
pot eps nli. phibeat vt i. d. c. mup.
ar. ad h. xxi. q. v. h. vi. et sic intelli
sedam opt. illoz q dicit q epa pot
dispensare in casib' vbi expite p
hibet sibi. Svt clar' scias qn ei co
cedit et quo et qn ei phibeat h' recoli
go q ad for pscie pmet qli. p tabu
la tot' istius sume. et pmo quo dispel
fat cu apostata vid. s. apostasia. s. vi.
et j. irregularitas. i. s. xviij. Item in
bis baptizato vid baptisim'. vii. s. ix.
et x. irregularitas. i. s. xliij. It' cu
eo q recipit bnificiu de manu laici vi
de bnificiuz. s. xij. It' in elico piuga
to vt heat bnificiu vid bnificiu. s. xv
it' i illegitimo vt heat bnificiu ibide. s.
xvi. cu mulg. s. se. It' quo qd heat
bnificia plura ibide. s. xxxviij. it' i bi
gamo vid bigamia. s. ix. it' vt qd h
bat m'fimoniu sine b'ntio vid. s. cl.
destinu. s. i. it' cu elico exstete i stu
dio ne pmoueat ad sacerdotiu et sup
relicta vid elicio. vij. s. v. It' in
viciato in corpe vt pmoueat. vide
corpe viciat'. s. i. It' in qd' crim
nib' dispel'at vid crim'. s. v. It' in
dignitate cu eo q h'z. xx. an. vid. s. di
gnitas. s. iij. It' i pugnate i duello
vid duellu. s. i. it' in etate quo p' di
spel'are vid etas. it' quo dispel'at cu
filio ill' q occidit sacerdot' ecclie a
q heat feuduz vide h'ed' tas. s. xij.
it' quo dispel'at cu homicida vid ho
micidiu. ij. s. i. et s. ix. et homicidiu.
v. s. i. et ij. et iij. it' cu eo q e i bello i
dispel'at cu ifam' vide ifamia. s. xij.
It' quo dispel'at cu plag' ne ab offi
pmoueat qn pcedit ingrendo vid

j. qfuo. s. ix. it' quo dispel'at cu illo
q ligna p h'ctio pburdis posuit vi
de irregularitas. i. s. xviij. It' quo
dispel'at eo q ordinat i excoicatione
ext'is vid ibide. s. xxi. it' cu eo q du
os ordies sacros vno die accepit ibi
dem. s. xxiij. it' cu acolito q ministrat
ad baptisim' bis vni collatu vid ibi
de. s. xxiij. It' quo dispel'at cu eo q
suscepit ordinem ab ep'o excoicato v' q
fignauit epam ibide. s. xxx. et xxi.
It' quo dispel'at cu eo q suscepit or
dines ex tpa debita ibide. s. xxxv. it' cu
eo q ministrat i ordine que no h'z
ibide. s. xxxviij. it' cu publice penite
te ibide. s. xli. it' cu illegitimo ibi
de. s. iij. it' cu filio ill' q occidit sa
cerdot' ecclie aq heat feuduz vide. j.
h'ed' tas. s. xii. it' i impedim'is m'fimo
nii vide m'fimoniu. iij. i impedim'is.
xviij. s. iij. it' in solent' pnie vide
pnia. s. v. it' quo dispel'at cu ordiaq
a scismaticis vid scis. s. iij. it' quo i
simoniaco i ordine vel i bnificio vid
j. simo. vi. s. ij. et iij. it' in alia simo
nia ibide. s. v. it' cu illegitimo vid
forz. s. iij. it' quo dispel'at cu pugn
te i tomeam'is vide. j. tomeamentu
s. v. it' quo dispel'at i voto sancti
Jacobi et ierlm vide. j. votu. iij. s. vj
Item in voto castitatis ibidem. s. ix.
It' epa in casib' in qd' dispel'at
p' possit h' fac' sine caplo. p. arch. i.
c. is q te si. phb. li. v. ij. q n' h' ego te
neo cu gl. i. c. cu eo. d. cl. li. v. q sic
It' abbas v' al' p'lat' religioso
n' possit dispel'are cu suis subdit'. p.
q no nli m'guz eto a iuf v' rla aut
p' pulegiu pcedit vt no. Inn. i. c. ij.
d eo q fur. or. fufce. et do. Znt. i. d. c.
at si cleric' i ibi die pa. qe co'fopit.
It' i qd' casib' pcedit abbati vt
dispel'are possit. p. q in x. et p'io

i nonitio vt pmoueat ad sacros ordi
nes. lxxvi. di. monac'. C. Scdo cu
apostata monacho vt possit ministrare
et ascende ad alios ordines ar. l. di. c.
fundi in apostasia sit ordinat' vt de
apostaf. c. fi. q ad papam tuc pertinet
vt ibide. Tercio cu illegitimo mo
nasteriu intrate vt pmoueat i. c. i. de
fi. phb'. Quarto q no p'iteant et
encharistia sumat sel i mese cle. i. de
sta. mo. Quinto q monach' det i
capellani ecclie pochtal si ep'us ppli
p'sensu accedat. lxxij. di. c. i. et xvi. q.
i. doctos cu mulg alijs caplis. C. Aj.
q monach' heat p'ria cella. j. septa
monasterij ex ca. xviij. q. ii. null'. xx.
q. vl. c. fi. ad fi. C. Eij. in ieiunio ci
bis et elu carnui filio et opib' ma
nuu ad q tenet monach' vt de p'fec.
di. v. no medioctiter et c. carne. et c.
nig'z sta. mo. c. cu ad monasteriu.
S3 hosti. i. d. c. cu ad monasteriu d
elu carnui vt tenere q no pot sed p
spm e gl. Inn. et pa. i. d. c. cu ad mo
nasteriu imo dico pl' q pot dispela
re in oibus rle excep' trib' votis p
ar. a p'rio i. d. c. cu ad monasteriu in
fi. litar pau. ibide d'imo sit dispela
tio no dissipatio vt puta p necessita
te et alio d' qd. s. i. C. Eij. i irre
glaritate d' q. s. abbas. s. xliij. C. Mo
no i obseruatis rle remittedis. xx. q.
vl. c. fi. gl. d' se. di. v. carne salt' in
bis q n' sit d'ba ar. dvi. et ho. cle. et
pro cu' declaratioe notadu f3 aler.
q in rla b'ri Bndicti qdas lit pure
spualia vt caritas humilitat et cetere
vntes. et i istis n' pot abbas disponere
Queda sit puz spualia et puz corpa
lia vt catiare psallere orare et h'moi et
de istis pot abbas disponere no n' f3
libitu volutat f3 fm q bonu et equu
viderit expedire f3 occurreta qd p'

114
prie e dispel'are. Queda do sit que
lit in obseruatis corporalib' puta co
mestio carnui fractio ieiunij et h'moi
et tuc si talia a rla p'cipiunt v' ph
benf n' p' abbas ea mutare nisi f3 q
puenit caritati vt dicit b'ris bndict'
in rla. i. q subit ronabil' e' als non
Rd q l3 abbas p'it subdit' rla n' p'
est abbati et subdit' et io ei' obia p'po
neda et cu d' in regla beati Bndicti
q oia de dispone abbas fiat intelligit
de illis de qd' rla expite no p'cipit v'
phibet. si n' abbas monacho nullu
laborati cognita necessitate p'one p'ci
piat q carnes m'aducet d'z sibi obe
dire al' si ex sola volutate p'cipiat nul
lo mo d'z sibi obedire. vñ beat' Bn
dicit' in rla. Quadam militat caritati
imobilliter fixa sit pcepta rle ita. i. q
mutari uo pnt nec ab ip'is p'posi si
ne offensa. Quid aut deat fac' talia
monach' cui p'cipit aliqd qd e' p' re
gula et dubitat de ca l'ima vel in co
scia timet vide. j. religiosus. s. xxi. et
qd h' dicit Ziller. de abbate sua in q
cuqz plato cuiusqz religiosi et p
munt ex rla dispel'atio sic fit m'frio
fratz minorz pnt dispel'are in oib'
excep' trib' votis et q sit p' dei p'ce
pta f3 dir. li. ii. et xix. f3 q puenit car
tati. et h' inuit b'ris Francisc' cu die si
q f'fm sciret et cognosceret se si posse
rlas spual' obfuare ad suos m'fros
deant et possint recurrere. l. vt dispel
sent si pueniat caritati vt d'ca e. et sic
p' in qbus et qn pnt p'lati religiosoz
dispel'are in regula. qd bñ no.
C. Eij. p'at dispel'andi sit late iter p'
trada. R. f3 pa. i. c. fi. et symo. q sic
q' d'at p'as dispensandi no exp'fiss
p'fonia dispel'andis t'q' p'ncipis bñ
ficiu. Et sic sentit glo. i. d. c. fi. et sic
intellige bar. i. l. iij. fi. d' s. ob. vbi bñ
k vj

et qd si daf pdaoliciu legitimadi fi
liu adulterinu ite iestuosuz poterit
lūma adulterinu iestuosuz sil qz
i mīa larga sub simplici veniūt mixta
vt in .l. ita. ff. s. lib. 7. posthu. sec. si
expirerent psona cū qd'oz fieri di
spēlatio ar. i. c. i. cui de pben. li. vi. qz
ois recessus a iure cōtē odiosus vī ē
ter. i. c. ii. de fil. pby. li. vi. c. q. di
lectio s. pban. 7. affi. 7. sic distingue ca
nonistas tenētes p bar. i. c. p. renera
bilē qui si. sint. adde ēt qd dico. s.
bñficiū. s. xx. aduerte tū qz l3 dispēla
tio sit stricti iuris vt puta qz p ius ē
7. stricte sit iēpētrāda qn. s. expmūf
pstone vti. d. c. q. dilectio 7. i. c. i. 7. ij.
s. fi. pby. li. vi. in pblomū extēdit ad
necessariā securitua seu ad dpedētia
ex eo sup qd ē dispēlatiū qñ alr nō ipri
meret actū validū sup eo i q dispēlat
vt. s. bñficiū. s. xxij. fac gl. 7. pa. i. c.
qz i tū de pbe. 7. gl. i. c. si qz i clero:
vij. q. i. q. dicit qd dispēlat sup plura
litate bñficioz vī dispēlatiū sup reli
dētia vide qd no. host. i. c. cū i cūctio
de elec. 7. glo. i. c. nō pōt ee pben. li.
vj. 7. de hoc vide. s. clero. vii. s. i.
10 **Q**z nūqd extēdet dispēlatio i affi
nitate ad publice pdestat iusticiā. p.
pa. i. c. nō d3 d pban. 7. affi. q. nō nisi
i narratiōe affinitat vni cōprehēdat
alib fm gl. i. arboze affinitat sec' est
in dispēlatiōe eqñ solū gradus remo
tior ē expēssus de quo vide matri
monium. iij. i. pēdimento. vi. s. vlti.
11 **Q**uid si iēpētrē dispēlatio tacita
vicate vel ex falla cā. p. q. nulla ē vt
in. c. ij. de fi. pby. lib. vi. 7. idē de qñ
bet gratia alia vt no. i. c. ad audiētiā
el. ij. de rēscrip. 7. d. c. non pōt.
12 **Q**uā supior assumēdo aliquid ali
qd offiū videat dispēlat eide i pēdi
mēto qd h3 ad illd. p. Inn. i. c. pē

rea s. te. co. 7. i. c. tenēto s. fi. pby. vī
sibi pēdicē gl. i. c. si qz sū. lxxii. di. 7.
i. c. q. i. alio. li. di. s3 ego sic distingo qz
aut i pēdimentū ē notoriū supior 7. tē
si ē pncips itelligit dispēlat s3 ē i
ferior si pē dispēlat 7. subē cā silr ē
dispēlat: alio nō fac p h3 qd no. Jo.
an. i. c. ii. s. scil. aut i pēdimentū ē ocul
tū supior i qz iudici 7. sic nō itelligit
dispēlat s3 sibi ipuz qz illd tacuit fa
cit. c. cū nō ignores d pbe. 7. 13 bar. in
li. ii. C. si seru' vel liber. ad de u. aspi.
Quā pēat dispēlati sup irreglarita 13
te vel illegitimitate pēssa a papa ali
cui duret p' mortē pape. p. sed. p. s3
lxxviii. q. sic qz gfa sel scā p papaz i
pōnā aliquā si expirat p mortē pape
vt ē casus de offi. dle. sup gfa lib. vj.
Quā p mortē illi cui pēssa erat ta 14
lis auctas expirat dispēlatiō iā scā si
ille dispēlat vltus nō fuit tali gfa pu
ta dispēlat fuit vt posset ordico acci
pere v' in statu eligi nō accepit ordi
nes nec fuit p mor' an mortē dispēlat
an poterit ordinari v' p mōueri. p. se
de. vbi. s. q. sic 7. q. nō expirat qz di
spēlatiō canonice' sel scā ex supueniē
ti scō nō retractat cāus ē i. c. ex tna s.
fi. pby. facit qd no. s. accus. c. s. h3
bñficiā. n. pēssa itē pstatue fuocari
nō dēnt s. cōmo. c. vnico. s. re. iu. de
cet. li. vj. fac qd no. de elec. li. vj. i. gl.
c. cū ex eo. 7. ibidē i nouella Jo. an.
Disputare de fide publi
ce vel oculi
te cuiusqz laico phibitū est 7. si
pfacit d3 excoicari s3 hereti. c. quicū
qz. s. in pblomū quoz li. vj. h3 quoz
phibitū sit i. c. sic in vno corpe eo.
ti. in decretalib' s3 i. l. nemo. C. de lūz
tri. phibet ne dū laico sed ē elicio
publice turbis coadunat disputare
de fide. scūs autē Tho. fa. fe. q. x. ar.

vij. 13 fore illicitū s3 fide disputat qñ
qz disputat aut qz dubitat de fide 7.
p disputatiōe experiri vult qz talis
ifidelis ē aut qz disputat corā simpli
cib' 7. titubātib' qz nō sūt solliciti ab
ifidelib' sic est i terrio fidelū qz tanto
firmit' credunt qz nō audiunt mo
ruiā 7. argumēta ifidelū. sed dispu
tare ad pfundēdus errores ēt curam
simplicib' qz sunt solliciti ab hēticis
vel ifidelib' nūctib' corripere i eis
fidē si est sufficiēter istruct' 7. app' ad
pfundēdū errores nō solū nō ē phi
bitū. imo ē necessariū disputat ne ta
curnitas ēt pfirmatio erroris p q
facit. l. qñ. C. s. epi. 7. de. r. xxij. q. vj
vides silr l3 ad exercitiū corā instru
ctis 7. firmis in fide disputare ad qd
facit. c. i. mādāf. xliij. di. p hac disti
ctiōe Tho. pbanda vide de h. xvi.
di. nos i gl. 7. Inn. i. c. ij. de sum. tri.
Inunatio
q. iij. vñ diuini dicū sunt quali
deopleni diuinitate enī se ēē plenol
simulant 7. astutia fraudulēta homi
nibus futura coniectant vt ibidem.
1 **Q**uor modis fit diuinatio. p. vt
patz. xxvj. q. iij. s. i. 7. c. l. 7. q. v. c. nec
mirū qz multis modis. vñ nūcupat
diuersimode. vñ diuini dicūf aliqui
arioli. aliqui aruspices aliqui augu
res. aliqui nigromāctici. 7. mult' alijs
noib' s3 qz diuersimode qz vult scif
futura qz omitto qz nō est necessē vī
ibi si vis. 7. de h3 vide. j. s. foras. s. iij.
2 **Q**uā autē demones pnt scire futu
ra qz nō hnt certā 7. ifalibilē cām. p.
scūs Tho. vbi. s. 7. elicit ex. c. sciedū
ē. xxvij. q. iij. q. ex. iij. **Q**uā ex i
genijs acrimōial' qñ pñderāt ad qd
iclinat affectō nra. **Q**uā ex mul
ta expēctia qz pñderāt in talib' acci

dere talia. **Q**uā ex tolofa cautela
qñ. i. pponit aliqd facere 7. pducunt
Quā ex aliena doctrina. vt qñ
permittit vt a bono angelo adiscāt
Inortium est viri ab
vxo vel ecō
uerso lūma sepatio. lūma dico
vt nō fiat sine lege vel rōne qz quos
deus cōiunxit hō nō sepatet. xxi. q.
i. s. obijcit. 7. dē diuortii a diuersita
te mentis vel qz h3 qz matrimonium
distrabunt in diuersas partes eunt.
l. i. ff. de diuor. de quo dic. vi. j. ma
trimonium quarto.
Inurnitas in malo
auget pe
catuz de pñe. c. fi. dē tanto grauiora
sunt pēta qz diu' infelicē aiaz de
tinent alligari cū suis pcor.
Dctor dē a docendo. vñ
noie doctor reni
unt magistri 7. exrio s3 pa. i. c.
i. de loca. **Q**uā tē. in. l. qbus pcpua.
ff. de ter. sig. dicit cuiuslibet discipli
ne pceptores magistros appellari a
monendo vel monstrādo 7. hoc fm
ethimologiā vocabuli. **Q**uā doctores
dicunt a docēdo sicut magistri a ma
gistrando facit ter. i. pñmīo cōpilla
tiōis decretaliū vbi papa oēs magi
stros doctores appellat s3 noie scho
larium nō reniunt doctores nec ma
gistri nisi in larga significatione.
Quā iēpētratio doctor necessitat
p. fm pau. i. d. c. vīa de coha. cle. 7.
mu. q. nō nisi inqz iure pbat vel
rōne valida vi no. in. c. i. de postu. p
latoz. de quo vide. j. opinio. s. i.
Quā doctor vel magister possit re
pbari. p. qz sic vt ē ter. i. l. ii. C. de p
fel. 7. me. no. **Q**uā in. i. l. i. sed 7. repro
bati. ff. de excu. tu. in pñ. vbi ter. dicit
de medico qz pōt reprobari 7. ter. ēt

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, particularly along the edges, suggesting it is old. There is no text or other markings on the page.

est bonafide et bonos mores. et id
nec sequenda dicitur. ibidem.

7. **¶** An qd possit tenē bona alicuius q
ex statuto ad cū venerūt pp dicitū ali
cui? si ipse dolose egit ut ille delictus
punitur. p. pa. i. c. postulatistis d. p. c. f.
p. b. q. n. et bñ facit. ibi i. fi. cū sua gl.

8. **¶** An dolo annullat pñctus spūales
puta votū et hñmō. p. pa. i. c. cū dile
cti de ep. et v. q. nō nec pñt qd exci
pere dolo qñ fuit iduē? ad bonum
qñ nō est pprie dolo puta dolo idu
ri te ad religionē et ingressus facit qd
legit et nō. i. c. cū dilect? q. me. cau.
et vide glo. i. l. a. diuo. ff. d. ritu nupt.
que hoc et etiam in matrimonio.

9. **¶** An dolo annullat pñctus tpālē puta
venditionē et hñmō. p. q. aut dolo? p
pñctos dat cām pñcti puta dolo idu
ri ad vendendū qñ nō erat venditur?
et sic in pñctib? bonafidei nō t3 fm gl.
et p. au. i. c. cū dilecti d. ep. et v. et
glo. i. l. i. j. C. d. rescin. v. et gl. cū bar.
in. l. eleganter. ff. d. dol. et pl3 l3 per.
teneat pñctus. In pñctib? et stricti iur3
t3 pñct? sed agēs ex eo elidit ope exce
ptionis. ff. d. ver. obl. l. si qd cū alr et
C. d. pact. l. cū postea: si vo p aliu a3
hñmō? dat cām pñcti et bonafidei t3
pñct? s3 agit p mediatorē de dol. d. l.
eleganter. s. i. ff. de pñone. l. i. j. et i. j. te
nef et ille p quo facit ē inqñtum fa
ctus ē locupletior ut. l. si. ff. d. eo per
quē facit. in pñ. et nō pl3. Aut do
lus nō dedit cām pñcti s3 icidit in p
ctus puta etas vēditur? s3 dolo idu
ri te ad min? vēdendū et hñmō: et sic
t3 pñct? s3 in pñctib? bonafidei ager ex
eo pñcti ut suppleat pñctus ut. ff. d. ac.
ep. et v. l. iulian? s. si vēditor. erit
tñ i arbitrio ep. et v. vel supplē pñctum
vel restituē rē si deceptio sit vltra di
midia iusti pñcti. c. cū cā de em. et v. et

et. l. ii. C. d. rescin. v. et in pñcia etiā si
deceptio sit min? dāmidia in pñctib?
stricti iur3 ager de dolo. d. l. eleganter
s. nō solū in fi. aut dolo? nec dedit cāz
pñcti nec icidit i pñcti: s3 re ipsa ene
nit sine dolo et scō pñcti ut puta abo
ignorabāt iustū pñctus: sic nō ē pñcti
nec restituē tenet nisi repetat si a pñ
cipio nō pl3 emisset et si sciūisset pl3
valere puta qñ nō expediebat plus si
bi emere. si aut plus emisset a pñcti
pio si sciūisset et est deceptio notabil
teneat restituere rez vel supplere pñcti
ar. d. l. si qd cū alr vbi equipat dece
ptio qñ tenet re ipsa et ex pñctio et d.
c. cū dilecti fecit in modico. Et ita in
telligo do. Aut. in. c. qñ pleriq3 d. im
m. eccl. si vo vterq3 rei valorē scie
bat tunc dicit ut. j. emptio. s. vii. et s3
pñcti intelliges. l. ii. C. d. rescin. v. et
et in. l. cause. s. pō ponit. ff. de mīo.
et c. cum dilecti. et c. cum cā de ep. et
ven vbi dicit licere pñctibus vsq3
ad dimidia se decipere in pñctibus
bonafidei.

¶ **Omesticus** quis dicit
vide. j. fa
miliaris.

¶ **Omiciūm** pot laic
hēre i plu
ribus locis fm Inno. in. c. ex

parte de foro cōpe. si modo vtrobi
q3 instructus sit allegat. l. assumptio
ff. ad municip. et l. senatores. ff. de
senat. et loquit hīc de instructo d quo
in. l. questu. s. sed et si fundus. ff. de
fun. instru. et instru. lega. vbi accipit
p oibus pertinentiis necessariis ad
vsum. Addit Inno. ibidē et si hēret
maiorē partē bonoz suoz vel fami
liam vel si nihil h3 assidue tñ ibi con
uerfat. C. vbi senat. l. i. j. et l. cūo. s. si
quis negocia. ff. ad munic. Sola tñ
domus

dom? nō pñctit domiciliū. ff. ad mu
nici. l. libertus ex sola. Et qñsero. et
ex. d. l. assumptio. et d. l. senatores qd
domiciliū habz vbi quia est oriūdo
d. l. senatores. Et similr vbi pat su
fuit oriūdo? tñ vbi volūtariē sibi ele
git. et referēdo maiorē partē suoz bo
noz et clericus vbi bñficiū obtinet
requirēdo residentia pro hoc est ter.
in. c. cū nullus clericū de tem. ordi.
li. vi. Itē vbi fuit ordinat? ut no. gl.
in. l. heres absens. s. apd lateonē. ff.
d. iudi. Itē mulier rōe matrimonij.
Item ratione militie. Item ratione
possessionis. Item ratione cursus tē
poris. l. recēti3 et multalij3 modis.
ut no. d. glo. Sed dicta. loquit q ad
forum non q ad domiciliū. Item ra
tione manumissionis. l. assumptio.
ff. ad municip. Itē vbi pñctur qd
dignitatē efficiē cuius vide. s. Lūis
Quo vo ad pñctionē et sacramenta
necessaria nō volūtaria si alia non h3
ibi domiciliū requir vlti habitet p
maiorē partē anni fm Inno. i. c. ois
de penit. et remis. et nō faciat in frau
dē pñcti sacerdotis facit. c. q. xvi. q.
i. de deci. ad apostolice nisi se transfe
rat euz animo ibi remanēdi statim sit
tim q hospitium pñctit i aliena pa
rochia cū alio ibi remanēdi statim sit
poichianus illius de paroch. c. vl. de
deci. ad apostolice. Quod est contra
epos qui dispensant in votis cū sco
larib? vel conferunt eis ordines non
habentibus domiciliū qñ nō possunt
qñ nō sunt necessariā sacramēta. hoc
teneat p. a. in. c. nullus de paro.

¶ **Omīnica dies** est in
stima
ta loco sabbati. qñ eo die incho
quit mūdus De pmo Christus sur
rexit a mortuis de conse. di. iij. sabb

117
to. Itē spiritus sanctus datus appo
stolis et ter. dicit quicqd a deo est cō
stitutū insignia hui? dignitatē dicit
est gestū In hac die mūdus suplit ex
ordūz in hac p resurrectionē et mora
interitū et vita accepit initium. lxxv.
di. quod die in fi. Quomodo est de
pcepto et qñ i cipit et quid fiendū vid
s. dies et j. feria.

¶ **Omīnium** est ius habē
di possiden
di fructū et vtendi. ac disponē
di de aliqua re pro libito voluntatis
vel fm aliqū determinatū modū a
qdā supioritate vlt auctatē diffinitū.
¶ **Omīū** in et sup hoīes an sit s3 legē
nālē. p. ale. in. iij. pte lūme. q est loq
de nā an pñcti. et sic ē repugnat ser
uitus. et est loq de nā post pñcti. et sic
lex nālīs dicitat necessariū dñum ad
choerendū malū. vñ Aug. in li. de
cūi. rei sicut ē? hoī et anim? corpi ita
rō debet dñari et imperare libidini.
¶ **Omīū** rez an sit s3 legē nature. p. et
ale. vbi. s. q. lex nāe circa cōione et
pprietatē dicitat differēter dicitat ali
qd qñ rebitū aliqd qñ bonum: et ali
quid qñ equū. ut vbi dicitat i statu
necessitatē oia sint cōia. Et hoc mō cō
municatio est in pcepto ad sustēnati
onē psonaz. et inde sumit. omnia q
vult ut faciat vob hoīes et vos eadez
facite illis. Math. viij. Respectu ē
psonaz q ad multiplicationē plus di
cat q si vxor ppria s3 oē tps fm il
lud pñctiū. Et tñ si vis fieri alte
ri ne feceris. Thobie. iij. et hoc mō
appropatio ē i pcepto. ut i bonū sta
tu nature institute dicitat oia cōia. i
statu vo lapsē dicitat bonū ē hē pph
uz tñ qñ res cōes negligūt tñ qñ cōlo
pari discordia dicitat et equū qdā ē
cōia vltatē. mare. littora. et qdā

3 Quid acquirat dñiū re. ff. q. quā
drupl. l. i. p. dñio acquirat legis nālis
vt et q̄ in nullis bonis sunt sint oco
pātia. vt istit. de rez. di. s. singulor.
¶ Secūdo auctoritate pñcipio q̄ pōt
et iusta cā rē alicui et auferre et ali
dare vt no. 3m. rēcōter doc. in. c. q̄ i
eccleziar. de cōst. legiste i. l. h. c. h. 3
ius. v. pū. vti. vt puta pp. delicti pu
niendi et hñmōtāl. nō. vt ibidē dī et
nō solū pñcipio. sed et p statuta infe
riorū habētiū auctoritate a pñcipe sic
statendi. vt in. c. q̄ i eccleziar. no.
¶ Tertio p pñsū illū cur. est. istō
tēp. p dōtationē p pmutatiōē. p vēdi
tōē p mutui datōs et hñmōt. ¶ Quar
to inf cūm q̄ statuit vt vsucaptiōib⁹
pseriptiōib⁹ adoptiōē et pportatōē cessi
one additione bonor. possessione. et
hñmōt. re q̄ oib⁹ habes. ff. de acq.
re. to. l. q. l. i. et istit. de rez. di. cū mul
tūm tēp. de his q̄ in nō pñtēd. p
cā in capla suis. Adūde et tū differē
tia iter spūalia et nō spūalia. qz i spū
alib⁹ et solo tū. sine traditiōe dñiū trā
sit in aliu. vt et ter. in. c. l. ubi ablen
ti. de pben. lib. vi. c. 3. 3m. noc. cōter
approbat. in. c. iter ceterar. de pben. re
cus in alijs reb⁹ q̄ p regit traditiō
ad trāslatiōē dñiū nec sufficiūt ori
talius nūi in re data eccle. de q̄. j. i
munitas. §. rēci. nec sola traditiō trā
fert dñiūz nūi aliq̄ iusta cā vā v l pu
ratine vā p cesserit l. nōq̄ nūda tradi
tō. cum ibi no. ff. de ac. re. do.

Gminus alicuius regni
ducat' comita

nulla civitas sit se dare alicui dño nec
pōt tituluz dñij iustificare, qz hoc eēt

i, offō dñi n̄ tenet dñe q̄ ad for̄ iudi
ciale, s̄ q̄ ad p̄sciaz sic si est i culpa n̄

q̄s doat lb p̄ditoevt li fecerit vl li fe
erit ⁊ h̄mōi. ¶ Tertia ē modalis vt
d̄ dōa. lb mō. i. l. ⁊. ii. ⁊ est q̄n̄ do,

Donatio. dicitur a dono, quasi dono datio. ff. de donatio, cā mor. l. senar. §. i.

Donatio dicitur a dono. qñ
dono datus. ff. d
donatio. ca. mor. l. senat. §. i.
¶ Donatio pñe ē q̃ alig darca mē
r vt statim veli accipitñ fieri nec
villo cau ad re reueri r pp nulla alia
cañ facit q̃ vt libertatē r munificē
tiam exerceat. ff. d. dona. l. i. in pñc. r
hec donatio pñe dō vt ibi r etiā dō
simples vt. c. de do. añ nup. l. i. §. i.
r absolute vt. c. d. l. senat. §. i. a iter vt
uoat inñst. §. dōa. §. alie. nec ob illi
vbo villo casu ad re reueri. c. de re
uio. dona. l. i. q̃ illa reuocatio fit po
testate legis non ̃pñtium.

¶ Quot sūt spēs donatōis. R. q. 82
 nis gl. i. l. i. in p. ff. d. dōa. dicat tot
 q. sūt diuersitates volūtātū. tñ gl. i.
 res vrozis. C. d. dona. iter vrozis ⁊
 vroz. tñ tres explanat. ¶ Prima dē
 donatio iter vmoz qd simplr vocat dō
 natō. ¶ Secda dē cā mori. ¶ Tertia
 dē iter vroz ⁊ vroz. dē pma pie dicaz
 de fa. in. c. le. de tertia i. c. iii. se. ad
 le. ⁊ aliā qd dē pp nup. dē q. i. c. iij. se.
 ¶ Donatio qd dē iter vmoz qd duplex
 ⁊ alia simplr ⁊ absoluta simplr qd
 donat dē q. in. d. l. i. in p. ¶ Secda
 dē donatio qd dē q. in. d. l. i. s. ii. q. dē qñ
 qd dōat ib p dōtē sūt fecerit vñ si re
 erit ⁊ p mōi. ¶ Tertia dē modalit v
 dē dōa. ib mō. l. ii. ⁊ iii. est qñ dō.

mat vt tale qd fiat, et de h vide. 8. co
ditio. **¶** Quarta e remuneratiua bñ
ficioz de q in. l. agli. regulus. ff. deo
na. vbi dñ nō e merā donatiōe, s3
offiñ mgi remūeratiū qdaz merce
der ppea ista nō fuocatā igratiūdis

¶ Quis nō pōt donare donatōe iter
vivos vt sciat qd pōt donare pñr et
cui pōt donari. R. q. xxiij. lūt q dōa
re, nō pñt. hic nō loquo: de donatōe
que dñ remuneratiua, sed tñ de sim
plici vel cōditionali seu modali.

¶ Primus q nō e cōpos sue mēg sic
furiosus amēs et hmoi. xv. q. i. meri
to cle. si furiosus de homi. et l. iulian
n. ff. de cu. su. nec cyro. an sit eida
curator qz i pñcia er q nō e sane mēg
nō t3 facit. l. modēstīn. in fi. ff. d. do.

¶ Scōs pñdus vt. l. i. ff. de cura.
su. et hoc rez postq3 curator e ei dat
vel interdita est ei alienatio vt. l. is
cui. ff. de r. obli. et si vñ nō esset p
dignus. sec. i. tutore dato pupillo q e
adult. et i curatore qz ista pēdēt a nā
s3 eē pñdū a declaratiōe iudicio s3
bar. ibi nec sufficit pñizatio q nul
lus dñat cū tali qz regit iterdictio
q d3 fieri ipsi pñdigo vel saltē datio
curatoris fm Bar. i. d. l. is cui vñ sal
tem nñā declaratoria q sit pñdus
fm Ang. de are. insti. qui. nō est pñr
mñ. face. testa. s. Item pñdus.

¶ Tertius minor. xv. an. nisi ratū ha
beat post cōpletū. xv. vt. C. si ma.
fac. ra. habue. l. vlt. vel nisi cū aucto
ritate tutoris vel curatoris vt. l. pupil
lus. ff. de acquit. re. do.

¶ Quartus filiusfamilias vt. l. filius.
ff. d. do. fallit si est fili. i. dignitate s3
zñn. l. e. grādi de sup. neg. pl. lib. vj
alle. d. l. fili. vel sit fili. senatoris vel
alteri dignitatē qz pōt si pater dedit
ei liberā administratiōem peculij nñ

spātr pñr sibi denegauerit. itē si filius
fa. h3 liberā peculij administratiōe
iusta rōgimot. donet vt mñi et filio
pñicq3 pñonia pñr alsō nñ. Itē si h3 pecu
liū castrēse vt qñ pōt vt. d. l. filius.
i. ter. et gl. itē in calib. de qb. i. s. se.

¶ Quintus fuus religiosus vt mōa. 9
chus et siles q nñb hñt. ppñ. xij.
q. i. nō oicāq3 nisi de lñia supioris. ut
ibidē. Fallit i religiosus et monachū
si hñt legitimā administratiōe et
er cā lñima donēt: s3 sine rōe iusta nñ
pōtūt. d. l. filius. i. pñ. et. xij. q. i. qz
tua. Intelligē de mobilib. et q seruā
do seruari nō pōtūt. vt. s. alienatio.
Itē si de lñia plati stat in scholis cā
pñlio maioris partis pñent: vel in
pēgrinatiōe vadit qz pōt donare q
alij scholares et pēgrini honesti rōna
biliter facere solent vt t3 glo. in. d. c.
nō dicatio alleg. l. vlti. C. ad maced.
l. si longius. ff. de iudic. et ē donare
pōtūt cā elemosynē fm qd dicaz
elemosyna. s. vj.

¶ Sextus abbas et qlibet ali. pñat. 10
religiosus qui nñb dare pōt nisi si
curatōe est de filiis. qui habēt ad
ministratiōe. l. iiii. di. abbatī nisi p
statuta aut pñuendinē aliud caueat
arg. l. pñbire aut. s. non tñ aut. ff.
qd vi aut clā. de hñs q sunt a pla. c.
ea noscitur.

¶ Septimus vxor si nō h3 vltia dō. 11
tem nisi elemosynā fm qd dico. j. de
mosyna. s. vj.

¶ Octauus qui cōmisit. crimen lese 12
maiestatis. C. ad. l. iñtia. mate. l. vlti.

¶ Nonus hereticus qz ipso iure dōa 13
et sunt pñicata vt de heret. c. cū fm
leges lib. vj.

¶ Decimus qui hñt incestas. s. inter 14
ascendētes et descendētes aut nepha
rias. i. inter collaterales vel inutiles

alias phibitas nuptias: qz ipso iure
bonoz suoz dñmz pñt vt. d. c. cum
fm. l. et in autē. de icest. et ne. nup. in
pñ. et ibi dñt pcedē i qñq3 mñmo
nō illicito. dñmō fuerit sciēs factuz
puta p sanguinea et ius. f. qd. phibz
alsō nñ. s. si sciat ius s3 nñ scit aut factū
s3 nñ ius qz error iur. excusat a dolo

¶ Undecimus q in aliqua re cadit in
cōmissuz puta in agro vectigali ipso
vectigali nō soluto vel qñ qd occul
tat merces quaz vectigali ē soluedū
qz ipso iure pñt dñmū illius rei. et
hmoi vt nō. i. l. cōmissa. ff. de publ.
vbi dñ. Nam qd cōmissum est statiz
desinit esse eius q crimē dñt dñmū
qz vectigalis acqritur filio. s. vel fm
ordinem ciuitatis fm glo. ibidē. In
istō casu et tribz imediatio pceden
ribus licite a donatario retinet qd ē
ei donatū ante inīam declaratoriā
que regit anteq3 eis possint aufer
ri vt. j. pena. s. iij.

¶ Duodecimus qui cōmisit aliqd ca
pitale crimen a pñctis pp qd dona
et sunt publicanda post pñenatio
nem nō pōt donare sed an sic vt. ff.
de dona. l. post pñctum fm distinctio
nem. s. alienatio. s. xxv.

¶ Tertiusdecimus miles qui merenti
ci vel pñbinc dare nō potest. l. ii. C.
de dona. iter vix et vxor. et per glo. et
doct. in. l. miles ita heredē. s. mulier
ff. d. testa. mil. Itē dic de clerico do
ctore et aduocato q dicitur miles
per nō. i. l. miles. ff. d. sen. et re iudic.
sed l. i. d. l. ii. intelligit d. milite ar
mate milite nō de militib. q militat
luxu et appellant milites dignitatis
et gaudentes nō milites opere.

¶ Quartusdecimus vir vxori et 15
rio cōstante matrimonio de quo dic
vt. j. donatio. iij.

¶ Quintusdecimus pñ q filio filie 16
ne nō pōt donare aliquid qz pater et
filie centent vna pñona vt. C. de ipu.
et alio subit. l. vlti. fallit fm glo. i. l.
pater. C. de inoffi. dona. in quatuor
casibus. **¶** Primus est cā dotio et do
nationis. pñter nuptias. l. pñponus
filadelphus. ff. fa. herci. **¶** Scōus
est cūti ad castra. naz ei pōt res mo
biles donare. l. iij. C. fami. herci. **¶** Tertius
est pñter aliqd diuini vt
puta p alimētis. **¶** Quartus est vñ
fructus quem h3 in aduentis qz
pater pōt donare. **¶** Ad do quintus
qñ v3 filius est emancipat. argn. de
rest. in integ. c. pñstutus. **¶** Ad de
sectum qñ donat. pñter benemerita
fm Bar. in. l. i. C. de colla.

¶ Sextusdecimus qlibet donare p 20
hibetur vltra ngentos solidos. vt
C. de dona. l. pe. in fi. qd est veruz si
ne insinuatiōe pcedenti. Excipiunt
vij. casus. **¶** Primus in magistro mi
liti q res mobiles tā suas qz ex spo
līs hostiū habitas donare pōt mili
tib. **¶** Scōs casus qñ qd donat p
reparationē dom. rupte ex ruina vñ in
cēdio. **¶** Tertius in redēptiōe capti
uoz hñ sunt i. d. l. pe. i. glo. ibidē ad
dñf. **¶** Quartus donatiōe spñiali

¶ Quintus donatiōe pp nuptias vt
qz ad quātitates totis. **¶** Sextus in
donatiōe cā mort. **¶** Ad do ego scipit
mñ in donatiōe i pñaz cām vt i. l. san
cim. C. d. dona. et t3 gl. ibidē i. d. l. sa
cim. vel it qz i pñaz cām nō valeat si
ne insinuatiōe nisi vsq3 ad octingētos
solidos tñ tu tene qz valet sicut tenet
Bar. i. l. illud. C. d. fac. san. ec. p idē
pñtatē rōm. d. l. pe. cū insinuatiōe aut
v3 vsq3 ad quācūq3 sumas scā idūst
ate ab hñs q donare pñt vt i. d. l. pe.
¶ Quid si sit scā donatio duob. de x

maiori summa q'ngentoz solidoz si
ne insinuatioe. R. q' no v3 ter. e. i. au
ten. ite a puaf posita sup. d. l. facim?
22 Quid si donatio sit scilicet in singulos
anos eiusdem q'ntatis q' singl' no ex
cedit sumas s3 simul oco sic. R. q' no
v3 fm l3 osti. q' est donatio vna. l.
senat. s. fi. ff. de dona. ca. mo.
23 Sed qd si fiat diuisim p' plures
donatioes ultra p'fata sumam. R. Al
bi. i. l. illud. C. de sa. lan. ec. q' no v3
q' ad hoc vt cesset necessitas insinu
atiois regit disticta ipe vt. d. aut.
ite apuaf. s. fi. q' s. q'uit. n. vn' i' p'mo
que lex p' insinuatioes voluit refrena
re. C. de moffi. do. l. pi. alr' pualerent
vba rei. l. i. fi. C. co. ta. dele. vbi di
nos eni no vbi s3 ipsi reb? leges i
ponim? facit. ff. de ca. pec. l. si forte na
vn' i' p'p' fac' pla e' vn' ff. ad. l. acq.
l. illud. s. fi. e' de or. co. c. cu dilect?
24 Sed nungd reuocabit tota dona
tio si excedat summa facta sine insinu
atioe. R. q' no s3 solus excessus a dicti
ceccis solidis vt i. l. facim? C. d. do a.
qd lita rex nisi fuisset iuramento fir
mata q' nunc in nullo reuocat s3 Jo.
an. in addi. ad sp. de fi. instr. r' quid
valeat solidus vis. j. ludus. s. ij. i. fi.
25 Sed qd est insinuatio. R. Albi. in
d. l. illud q' p'suetudo v3 admittere q'
insinuatio est p' supiorē auctoritate p'
statio qd v3 inuere gl. in aut. vt no
fiat pignora. s. illud. vn' ad cautelas
solēt s3 vba p'nt q' corā eo donatio
insinuata sit r' ita cōter sit l3 pprie i
nuatio sit p'fictis donatiois i scri
pturā auctēticaz. redacta apud cōpe
tentē iudicē facta publicatio r' eius
auctoritate i publica gesta seu acta fa
cta reductio vt colligit. l. i. hac. C. d.
dona. iudic. s. illud. in auctē. vt fm
filij r. i. s. no p'nt d' defen. ci. r. i. s. r

b' puenit vt nulli iudici vt sic inter
ipsa donatiois r' insinuatiois possit
literare an expediant vt in auten. de
appel. ita que tpa circa pnc.
Cui insinuatio possit fieri die feria 26
to. R. Albi. i. d. l. illud. q' sic q' non
erigit cāe cognitionē ergo q'libz die
pōt fieri. ff. q' oido in to. pos. fer. l.
ij. r' et q' ē actus voluntarie iurisdic
tio. C. de fer. l. actus.
Cui iudici d3 fieri. R. Albi. i. d. l. 27
illud q' iudici loci. l. data i. fi. C. d. do.
C' vij. donare nō possunt q' dñuz
in re quā donare volūt nō hēnt sicut
sunt raptores fures r' hmoi q' nemo
p' iuris i aliu trāsferre pōt q' ipe h3
l. nemo. ff. de reg. iur. facit. l. traditio. i
pn. ff. de acq. re. do. vide aliq's ecce
ptioes i. d. l. traditio s3 nihil ad nos.
C' vij. p'lati r' alie p'one eccliaf. 29
ce q' nō pnt res eccliaf. ticas mobiles
vel immobiles p'ciosas alienare sine
certa solēnitare de q. s. alienatio. res
aut mobiles p'hibent in plus hone
stos alienare vis. s. cleric. iiii. s. iij.
C' Quid epō pōt donare p' p'struedo 30
monasterio vis i. c. aplice sedis. de
co. q' p' ad simplicē p'fessorē p'iet
C' xij. illi qui sunt nō soluēdo cre
duobus. vide. s. alienatio. s. xvij.
C' x. illi qui pōt eam illicite donat 32
puta femine p' meretricio. S3 aduer
te q' meretrici publice siue p'ubine
v3 p'missio siue donatio fm Bar.
Bal. r' Alig. p' l. i. l. affectiois. ff.
d. dona. r' in. l. ij. C. d. p' d. ob tur. ca3
l3 gl. i. d. l. affectiois. relit q' v3 non
quo ad actionē. s3 q' ad exceptionē.
s3 reprobat a p'dictis. s3 p' meretricio
facto cū nupta vidua vel virgine q'
de iure ciuili puniūt nō v3 p'missio
sed donatioe facta p'ntor est p'dictio
possidē. nisi sit miles vt de iur. et. s.

120
Clerici hie? possent auferre a mulie
re vt no. l. i. l. ij. ff. de p'di. ob tur.
eām. r' in ter. l. i. l. i. ff. de iur. fis.
r' ista est vā opi. l3 alij idistincte re
lunt q' nō valeat r' male r' idē dic de
donatioe facta p' quociq's qd lege pu
nunt. r' sic intellige. d. l. affectionis.
33 C' xij. illi q' iudici seu p'sidi aut alij
officialib' qbus est p'stium salariuz
suū aliqd donant siue an siue p' de
posum offiū p' aliquo bñficio tpe
administratiois p'stito. nā taz donas
q' cat donat p'nt? quadrupli pena
plectit vrin. l. fi. C. ad. l. iul. repe. in
telligit glo. rex qñ oculte daf. secus
si palā pp. l. i. ff. de polli. q' est 3 fac
p' ea ter. l. i. barbari. ff. de offi. pfe.
Iudices at delegati eccliaf. tici nihil
possunt recipere nec eis dōare: nisi so
u esculentū r' poculentū qd in pau
cis dieb' possit cōsumi r' mera libe
ralitate donati. Idem dic de p'ser
uatore vt in. c. fi. de offi. deleg. li. vj.
idem dic de iudice seculari de qbus
vide iudex. s. viij.
34 C' xij. illi qui v'sitatorib' suis ali
quam pecuniaz seu eoz famulis vel
quodcūq's aliud mun' donare volūt
de quo vide. i. v'sitationē. s. iij.
35 C' xij. illi qbus p' statuta municipi
palia ē p'hibitū nisi cū certo mō do
nare. r' si donationē p' aia possint p'
bibere vis inunitas. s. xlvj. r' xlvij.
36 C' Atz donatio possit fieri ab eū. R.
q' sic inunitas q' ferat siue mbeas
q' ipse p'one se qd h3 de tuo teneat
s3 ignorāti p'v i. l. absēti. ff. d. do.
fallit qñ donas mittit p' suū dōata
riū ea mter vt statū fiat sua. d. l. absēti
37 C' Atz donator teneat d' enic. dōa
tario. R. gl. i. l. ansto. ff. d. dona. fm
azo. q' sic hodie cū similes v' edit. oī
ist. d. dona. s. alie. S3 ipsa gl. distun
gunt. q' aut fuit d' ea p'missio. r' sic te
neur. C. d' enic. l. ij. nā p' q'libz ea p'
mitti pōt d' enic. ff. d' edil. edi. l. scien
dū aut n' fuit p'missio r' tūc aut cepit
donatio adatiōe siue traditiōe r' nō
teneat de euictiōe. sed de dolo si iter
cessit aut cepit a pactione vel p'missio
ne. r' tūc agi pōt vt i. d. l. ansto. r' C. d.
iur. do. l. i. ff. de ter. ob. l. vbi aut. s. fi.
C' Atz donati ab eo q' nō pōt dōare 38
sit restituendū d' necessitate a donata
rio. R. q' sic fm q' p3 p' supradicta. r'
fm supradictas distinctiones.
C' Atz donati ab assistorib' acgraf 39
eis vel dñio. R. s3 bar. i. l. fi. do. s. ite
geqd. ff. sol. ma. r' p' l. i. fi. s3 cū
in scsa. C. d' fur. r' p' Buil. i. l. qui p'
prio. i. s. p'curator. ff. d' pcur. r' glo.
v'trobtq's q' acgraf ab assistorib' si to
naf tanq3 p'one. facit. l. locui. q. s. i.
ff. p' loc. vbi donati socio occasiōe
societatis credit donatario nō societati
ex quo donati est p'one nō societati
sec' si donat rōne officij: q' accipit
dñio. ff. de cast. pec. l. si forte r. l. mi
les la. ij. p' d. i. c. postulatist de con
cel. pben. dicit q' in dubio debem'
attendere q'litates donat' r' tal' sit res
q' pōt credit donata dñio q3 abassi
atori vt puta leo r' hmoi tūc acgraf
dñio alio nō. Al pōt dici q' si p'ona
ab assistoris antea erat nota tūc vide
aut inuitū p'one. Si dō solū ē no
ta pp' offiū sic inuitū officij dani vi
deatur. l. i. forte. l. miles la. ii. l. doie
s3 hereditatē. ff. d' castren. pecu.
C' Atz qñ donat vel legat isto mō 40
dono vl' lego talē terraz q' ē. j. taleo
p'oneq' ē. r' iugez. q' tñ ē. xxx. vel
legovro i mee talia locata q' sūt p'ci
centū ducator. r' tñ sūt dñicōz dōa
tari' poterit ne bona p'feta teneat. R.
bal. i. rubr. d' ep. r' v' c. dicit q' Jo.

an. in addi. ad Sp. at. re emp. r. v. e.
refert r. legur diu suu q. fuit d. do
ardus p. filio. c. c. r. r. q. p. totu reti
nere. p. l. si fundi sub p. d. t. d. s. si lib
r. i. si. ff. d. l. l. cu. p. f. s. p. q. filio. ff.
d. l. ij. s. i. p. bal. dicit multu differ
re: an q. ceptum p. ceptu suu incipi
endo a numero. vel m. s. u. r. ut puta
dono. ubi quatuor modis terre i. tali
p. nio. r. t. n. n. v. etat plus. vt. l. si q.
testo in p. n. ff. d. l. i. an. exprimat per
noia designata certa sp. s. r. vel corp.
d. m. i. a. i. l. s. postea m. s. u. r. q. t. n. c.
m. s. u. r. est loco d. m. o. s. t. r. a. t. i. o. n. i. s. q. f. a. l. s. a.
ne viciat nec minuit id. cui addic. l.
d. m. o. s. t. r. a. t. i. o. n. i. s. ff. d. p. d. i. r. d. s. f. a. c. i. t. l. si
v. d. i. t. o. r. ff. d. a. c. t. i. o. n. i. s. emp. r. v. e. hoc leg
tur p. d. e. r. in. c. p. t. u. a. s. de dona. vbi
dic. q. si vir legat talia ioccalia v. r. o. i.
q. extimat c. e. u. q. l. s. valeat dupli. n. o.
p. o. i. t. h. s. m. i. n. u. e. r. e. s. t. o. t. u. h. e. b. u. t. s. i. l. i.
si min. v. a. l. e. t. n. o. p. o. t. e. r. u. t. p. l. m. u. l. i. e. r. p. e.
r. e. i. d. e. d. i. c. d. v. e. d. i. t. o. e. s. e. u. e. p. t. o. e. r. s. i. c.
s. o. l. u. e. l. r. e. i. s. f. i. ff. d. a. c. emp. r. v. e. p.
h. a. c. d. i. s. t. i. t. u. s. v. l. b. r. e. u. i. e. p. t. o. e. d. i. c. q. d.
si p. c. i. t. u. t. a. r. a. f. p. m. o. d. i. a. n. o. h. e. b. u. t. i. l. l. u. d.
p. l. e. e. s. i. n. o. t. a. r. a. f. p. m. o. d. i. a. i. d. e. d. i. c. i. n.
v. e. d. i. t. e. s. i. e. m. i. n. v. t. t. e. n. e. a. f. s. p. d. i. c. t. a.
41 **¶** Altr d. o. a. t. i. o. m. e. r. a. p. o. s. s. i. t. r. e. n. o. c. a. r. i.
ex p. n. i. a. s. q. n. o. a. r. c. r. e. x. d. e. p. d. i. a. p.
p. o. f. a. c. d. l. a. r. i. s. t. i. n. p. n. r. i. o. d. i. c. b. a. r. i.
l. a. f. f. d. e. p. d. i. o. b. c. a. z. q. d. o. a. t. i. o. e. s. e. r.
n. o. i. a. u. s. r. n. o. i. n. l. i. u. r. e. g. e. n. t. i. u. i. f. f. d. e.
p. a. c. i. p. n. i. a. h. z. n. o. m. e. n. e. l. e. g. a. s. n. e. c.
r. e. u. o. c. a. f. p. n. i. a. s. i. c. u. t. n. e. c. a. l. i. i. s. n. o. i. a. t. i.
v. t. l. i. s. p. e. c. u. n. i. a. i. p. n. i. f. f. d. p. d. o. b. c. a. z.
42 **¶** Altr d. o. n. a. t. i. o. m. e. r. a. r. e. u. o. c. e. f. p. p. a. l. i.
q. u. a. c. a. z. s. r. v. t. c. o. l. l. i. g. o. e. r. a. f. i. c. d. e. r.
n. o. r. o. n. a. r. e. x. c. f. i. d. e. c. o. c. u. i. b. i. n. o. q.
s. i. c. p. p. v. i. n. d. e. c. i. s. c. a. u. s. a. s. **¶** P. r. i. m. a. p.
p. t. e. r. d. e. f. e. c. t. u. c. a. u. s. e. p. p. q. u. a. r. e. g. e. s. t. d. o.
n. a. t. a. c. a. z. a. t. e. d. e. c. l. e. p. t. u. d. e. q. d. i. c. v. t.
j. s. x. l. v. j. **¶** S. c. o. d. a. p. p. t. e. r. p. d. i. t. i. o. n. e. z.

adlecta. c. r. e. r. u. m. t. e. c. o. n. d. i. a. p. p. o. d. e.
q. d. i. c. v. i. j. s. x. l. v. j. **¶** T. e. r. t. i. a. p. p. t. e. r.
d. a. t. i. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. p. u. t. a. c. u. m. p. a. t. e. r. d. o.
n. a. t. t. u. q. p. f. i. l. i. o. h. e. d. i. t. a. s. n. o. r. e. m. a. n. e. a. t.
x. i. j. q. i. j. s. i. q. a. t. r. a. c. i. f. d. i. c. v. t. j. c. a. s. u. x.
r. e. l. **¶** Q. u. a. r. t. a. c. u. z. d. o. n. a. t. i. o. n. i. s. m. a. n. ?
v. i. o. l. e. n. t. a. i. n. i. c. i. t. i. d. o. n. a. t. o. r. e. **¶** Q. u. i. n. t. a.
t. a. s. i. a. t. t. r. o. c. e. i. n. i. u. r. i. a. f. e. c. e. r. i. t. l. d. b. a. l. e. m.
a. u. t. e. u. f. u. g. a. u. e. r. i. t. v. l. i. c. a. r. c. e. r. e. i. t. r. u. s. e. r. i. t.
r. h. m. o. i. v. t. d. i. f. f. e. r. a. t. a. p. e. c. e. d. e. n. t. **¶** S. e.
x. t. a. c. u. g. r. a. u. e. d. a. n. u. z. r. e. b. d. o. n. a. t. o. r. i. s. i. n.
l. i. t. p. u. t. a. i. t. o. t. a. v. e. l. i. m. a. i. o. r. i. p. t. e. s. u. b. s. t. a.
t. i. e. p. o. t. e. r. i. t. a. s. e. s. t. c. i. t. r. a. m. a. i. o. r. e. p. t. e. s. u. b.
s. t. a. t. i. e. r. i. o. e. r. i. t. a. r. b. i. t. r. a. r. i. u. s. f. z. J. o. a. n.
i. d. c. f. i. **¶** S. e. p. t. i. a. q. u. i. s. e. r. r. e. p. r. i. p. i. s. t.
v. i. t. e. p. i. c. u. l. i. l. s. e. f. f. e. c. t. n. o. s. i. t. l. e. g. u. n. t. **¶** l.
p. o. n. e. d. o. i. s. i. d. i. a. l. **¶** D. e. c. t. a. n. a. s. i. p. u. e. n. t. i. o.
n. e. s. i. n. d. o. n. a. t. i. o. n. e. p. o. s. i. t. a. s. n. o. f. u. a. u. e. r. i. t.
q. s. p. m. i. s. i. t. l. l. d. e. c. q. n. q. s. d. i. c. t. a. i. m. e.
d. i. a. t. e. h. e. n. t. i. d. l. s. i. a. d. d. e. f. z. g. l. i. b. i. d. e.
¶ M. o. n. a. s. i. d. o. n. a. t. i. o. n. i. s. n. e. g. l. i. g. i. t. a. l. e. r. e.
d. o. n. a. t. o. r. e. i. n. o. p. e. q. d. i. t. e. l. l. i. g. e. f. z. L. y. i. n.
d. l. s. i. r. e. x. s. i. d. o. n. a. t. i. o. n. i. s. p. s. i. t. i. t. i. m. a. g. n. a.
r. e. s. e. u. q. u. i. t. a. t. e. r. s. i. c. h. e. m. i. t. a. d. g. l. p. m.
r. a. a. l. l. e. g. i. c. a. q. l. o. q. u. u. n. t. q. u. i. l. i. b. e. r. t. a. s. e.
d. o. n. a. t. a. v. t. l. a. l. i. m. e. n. t. a. f. f. d. e. l. i. b. a. g. n. o.
r. i. n. a. u. t. e. v. t. l. i. b. e. r. d. c. e. t. e. r. o. s. i. l. l. d. f. f.
d. e. i. u. r. e. p. a. l. d. i. u. i. t. a. l. i. r. i. g. r. a. t. **¶** A. l. i.
d. o. n. a. t. i. o. f. a. c. t. a. l. i. b. e. r. t. o. r. e. u. o. c. a. f. s. o. l. u. m.
e. x. o. b. s. e. q. u. i. o. n. o. p. s. i. t. o. r. e. t. e. m. p. h. i. a. b.
e. o. e. x. p. e. c. u. n. i. a. d. o. n. a. t. a. v. t. l. i. c. d. e. r. e. u. o. c.
u. o. c. d. o. n. a. s. e. d. n. o. l. i. b. e. r. t. a. s. C. d. e. l. i. b.
c. i. l. s. o. l. o. S. z. h. e. s. p. a. l. e. i. l. i. b. e. r. t. o. n. o.
i. n. a. l. i. s. v. t. e. x. s. o. l. a. s. i. p. s. t. a. t. i. o. n. e. r. e. s. e. r.
p. e. c. u. n. i. a. d. o. n. a. t. a. e. m. p. t. a. r. e. u. o. c. e. f. v. t. i.
d. l. i. n. o. g. l. q. d. n. o. p. i. s. t. i. m. u. l. i. e. r. i. b. ?
r. s. i. m. p. l. i. c. i. b. ? q. f. e. r. e. o. i. a. d. o. n. a. n. t. r. d. e.
m. u. n. e. g. l. i. g. u. n. t. a. l. i. m. e. n. t. a. r. i. a. d. o. n. a. t. a.
r. i. o. S. i. v. o. s. i. t. m. o. d. i. c. i. q. d. e. s. t. d. o. n. a. t. i. o.
n. o. r. e. u. o. c. a. f. d. o. n. a. t. i. o. p. p. a. l. i. m. e. n. t. a. d. e.
n. e. g. a. t. a. r. s. i. c. i. t. e. l. l. i. g. e. g. l. i. i. n. p. d. e. n. a.
t. i. o. e. f. f. d. r. e. g. i. n. q. v. u. l. t. q. n. o. r. e. u. o. c. e.
t. u. r. d. o. n. a. t. i. o. p. p. t. e. r. a. l. i. m. e. n. t. a. d. n. e. g. a. t. a.
E. t. n. o.

Et no. in p. d. i. c. t. i. o. n. e. c. a. s. i. o. r. e. u. o. c. a. r. i. d. o. a.
t. i. o. n. e. p. d. o. n. a. t. o. r. e. n. o. p. h. e. d. e. s. e. t. s. i. t. a.
l. i. s. i. g. r. a. t. i. u. d. o. s. i. t. c. o. m. i. s. s. a. i. d. o. n. a. t. o. r. e.
n. o. i. n. h. e. d. e. s. v. t. i. d. l. i. r. c. n. o. **¶** D. e.
c. u. n. a. c. a. e. x. s. i. m. p. t. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. d. o. a. t. o. r. i.
v. t. p. p. n. a. t. u. r. a. t. e. f. i. l. i. o. z. s. u. p. u. e. n. i. e. n. t. e. m.
r. i. n. h. s. u. n. t. v. a. r. i. e. o. p. t. q. z. v. i. d. e. n. t. i. u. r. a.
v. a. r. i. a. v. i. d. e. s. i. p. l. z. b. a. r. i. n. l. i. c. i. a. i. s. s.
i. p. e. r. a. t. o. r. s. f. f. d. e. l. e. g. i. t. **¶** A. l. i. c. a. e. s. t. d. i. u.
l. u. n. t. a. t. e. d. o. n. a. t. o. r. i. s. r. o. n. e. i. n. o. f. f. i. c. i. o. s. i. t. a.
t. u. s. C. i. r. c. a. q. d. n. o. b. a. r. i. n. l. i. s. i. v. t. a. l. l. a. s.
C. d. e. i. n. o. f. d. o. s. i. c. d. i. s. t. i. n. g. u. e. n. t. e. q. a. u. t.
d. o. n. a. t. i. o. e. i. n. o. f. f. i. c. i. o. s. a. r. e. r. p. s. i. l. i. o. r. t. i. c.
s. i. e. s. t. f. a. c. t. a. l. i. b. e. r. i. s. r. e. u. o. c. a. f. q. u. e. n. u. s. e. s. t.
i. m. o. d. e. r. a. t. e. f. a. c. t. u. v. i. s. q. a. d. d. e. b. i. t. u. b. o.
n. o. z. s. u. b. s. i. d. i. u. v. t. l. i. s. i. l. i. q. u. e. n. t. C. d. i. n.
o. f. f. i. d. o. a. s. i. v. o. s. i. t. f. a. c. t. a. e. x. t. r. a. n. e. i. s. s. i.
r. e. l. i. g. a. d. a. l. i. q. d. f. i. l. i. s. s. i. c. n. o. r. e. u. o. c. a. f. n. i. s. i.
v. i. s. q. a. d. d. e. b. i. t. u. b. o. n. o. z. s. u. b. s. i. d. i. u. l. o. i.
m. o. C. d. i. n. o. f. t. e. s. t. a. s. i. v. o. n. o. r. e. l. i. g. i. t. s. i. c.
r. e. u. o. c. a. f. i. n. t. o. t. u. d. e. s. i. q. a. t. r. a. c. i. f. a. u. t.
d. o. n. a. t. i. o. e. i. n. o. f. f. i. c. i. o. s. a. r. e. s. o. l. u. i. t. s. i. c. r. e.
u. o. c. a. f. s. o. l. u. i. q. u. e. n. t. e. i. m. o. d. e. r. a. t. e. g. e. s. t. u.
E. x. p. l. i. c. a. t. **¶** A. u. g. u. i. d. c. s. i. q. o. q. q. u. i.
q. s. i. r. a. c. e. s. s. i. l. i. o. e. x. h. e. r. e. d. a. t. e. u. i. t. r. d. o. n. a. t.
o. i. a. l. u. a. e. c. c. l. i. e. q. n. o. e. s. u. s. c. i. p. i. e. n. d. u. i. q. z.
i. o. f. f. i. c. i. o. s. a. r. e. r. p. s. i. l. i. o. s. i. v. o. c. o. p. u. t. a. t. r.
f. i. l. i. u. h. i. s. i. p. s. e. a. l. i. u. v. l. s. i. h. i. s. d. u. o. s. f. i.
l. i. o. s. r. c. o. p. u. t. a. t. t. e. r. t. i. u. v. t. h. i. s. x. i. j. r.
c. o. p. u. t. a. t. x. i. j. r. o. b. i. s. e. q. u. e. r. e. l. i. n. q. u. i. t.
s. i. c. n. o. f. a. c. i. i. n. o. f. f. i. c. i. o. s. e. r. v. a. l. e. t.
43 **¶** S. z. q. d. s. i. f. u. i. t. f. a. c. t. a. m. o. n. a. s. t. e. r. i. o. r. e.
u. o. c. a. b. i. t. p. p. s. u. p. u. e. n. i. e. n. t. i. a. f. i. l. i. o. z. **¶** R. p. a.
i. d. c. f. i. q. n. o. i. n. t. o. t. u. q. z. m. o. a. s. t. e. r. i. u. e.
l. o. c. o. f. i. l. i. z. r. q. d. o. a. t. i. o. e. s. e. f. a. f. a. u. o. r. e. a. i. e.
s. i. s. o. l. u. i. r. e. u. o. c. a. b. i. t. q. a. d. l. i. m. a. d. e. b. i. t. a.
h. i. d. e. s. e. n. t. u. g. l. e. t. i. d. o. a. t. o. e. c. c. l. i. e. x. v. i. j.
q. v. l. c. f. i. r. a. l. t. a. g. l. x. v. i. j. q. i. c. v. t. l. e. x.
p. r. i. n. e. i. t. e. r. h. e. x. i. u. r. e. f. o. n. i. l. i. u. r. i. c. i. u. l.
s. z. i. n. f. p. o. l. i. i. q. d. a. n. a. l. i. e. q. u. a. t. e. r. e. u. o. c. a. f.
i. t. o. v. t. s. e. n. t. u. g. l. i. d. c. f. i. r. d. c. f. i. g. l. i. r. a.
f. e. i. t. r. h. o. e. s. u. p. p. t. e. v. o. l. u. n. t. a. t. e. d. o. a. t. o. r. i. s.
44 **¶** A. l. i. r. i. s. i. t. i. u. r. a. m. e. n. t. o. f. i. r. m. a. t. a. r. e. u. o.

121
c. a. b. i. t. p. p. s. f. a. t. a. s. c. a. s. **¶** R. f. m. d. o. a. n. t.
i. n. d. c. f. i. q. s. i. c. e. x. s. u. b. s. i. s. t. e. n. t. i. a. p. d. i. t. i. o.
n. i. s. q. u. e. e. s. t. i. n. i. u. r. a. m. e. n. t. o. **¶** Q. u. i. d. s. i. d. i. c. t. u. s. s. i. t. p. p. a. c. t. u. q. n. p. o. s. 45
s. i. t. r. e. u. o. c. a. r. i. p. r. e. t. u. a. l. i. e. n. t. i. g. r. a. t. i. u. d. i. s.
R. q. t. a. l. e. p. a. c. t. u. n. o. t. z. q. z. e. q. u. a. t. i. n. a. l. i. s.
r. u. i. e. e. t. s. q. a. l. i. q. s. i. p. u. n. e. i. g. r. a. t. i. u. d. i. s.
v. i. d. u. i. c. o. m. i. t. t. e. r. e. t. C. d. i. u. n. i. s. t. i. l. e. x. c. o.
¶ A. l. i. r. d. o. a. t. i. o. p. d. i. o. n. a. l. r. e. u. o. c. e. f. **¶** R. 46
q. p. e. d. e. t. e. p. d. i. t. i. o. n. o. p. t. e. r. e. x. f. u. t. u. r. o.
e. u. e. n. t. u. p. e. d. e. t. f. a. c. i. t. l. p. o. t. i. o. r. s. v. i. d. e. a.
m. o. f. f. q. p. o. i. p. i. h. a. n. e. c. e. x. p. u. r. i. f. i. c. a. t. a.
p. d. i. t. i. o. e. q. z. e. d. a. r. m. e. r. a. d. o. a. t. i. o. s. i. v. o.
p. d. i. t. i. o. d. e. f. i. c. i. a. t. i. n. r. e. u. o. c. a. f. q. z. q. n. e. r. e.
u. o. c. a. r. i. n. p. t. e. a. d. d. i. s. s. o. l. u. e. d. u. s. d. i. p. o.
i. p. e. r. i. t. e. r. g. o. p. i. d. e. a. c. f. i. n. s. u. s. s. z. d. o. a. t. i.
¶ A. l. i. r. d. o. a. t. i. o. s. e. a. s. b. m. o. p. o. s. s. i. t. r. e. u. o. 47
c. a. r. i. m. o. n. i. s. n. a. t. o. **¶** R. v. t. c. o. l. l. i. g. o. e. x. n. o.
p. d. o. c. i. c. r. e. x. d. e. p. d. i. a. p. q. a. u. t. m. o. u. s.
f. u. i. t. p. n. c. i. p. a. l. c. a. s. e. u. f. i. n. a. l. **¶** S. e. r. i. t. a. p. t.
r. e. u. o. c. a. r. i. a. t. d. i. c. b. a. r. i. l. i. j. s. f. i. f. f. d. e. o.
n. a. f. a. c. l. c. u. l. C. d. p. a. c. i. t. e. r. e. p. t. r. v. e.
v. b. i. r. e. u. o. c. a. f. **¶** S. e. r. i. t. n. o. i. a. r. i. n. i. s. p. l. e. t. o. m. o.
q. u. i. m. o. u. s. f. u. i. t. c. a. p. n. c. i. p. a. l. p. h. e. d. i. r. s. i. c.
i. t. e. l. l. i. g. e. l. e. a. p. d. i. t. o. e. C. d. r. e. s. c. i. v. e. a. n. t.
m. o. u. s. i. n. f. u. i. t. c. a. f. i. n. a. l. d. o. a. t. i. o. n. i. s. r. s. i. c. i. n.
r. e. u. o. c. a. f. c. e. s. s. a. n. t. e. m. o. f. a. c. l. m. e. n. t. a. f. f.
d. m. a. n. u. t. e. v. b. i. l. i. b. e. r. t. a. s. l. e. g. a. t. a. t. r. i. b. ?
f. u. i. s. s. b. h. a. c. p. d. i. t. o. e. v. t. a. l. t. e. r. n. i. o. v. i. c. i. b.
l. u. m. i. a. r. i. a. a. c. c. e. d. e. r. e. t. s. u. p. s. e. p. u. l. c. h. e. r. i.
n. o. r. e. u. o. c. a. f. q. u. i. s. m. o. d. u. s. n. o. i. p. l. e. a. f.
q. z. t. e. r. n. o. p. s. i. d. e. r. a. t. v. t. e. a. m. f. i. n. a. l. e. l. i. b.
t. a. t. i. s. d. a. t. e. m. o. d. u. s. s. z. v. t. c. a. z. i. p. u. l. s. u. a. r.
s. i. m. i. d. u. b. i. o. s. i. d. o. n. a. t. i. o. e. i. p. i. a. c. a. z. f. a.
u. o. r. e. p. i. e. c. a. e. v. i. d. e. b. i. t. p. i. e. p. l. a. t. a. p. i. a. c. a.
p. f. i. n. a. l. i. c. a. v. t. v. i. v. e. l. l. e. b. a. r. i. l. e. a. p. d. i.
t. i. o. e. C. d. e. r. e. s. c. i. v. e. r. l. i. s. i. p. r. e. u. m. a. i. n.
p. n. f. f. d. e. p. d. i. o. b. c. a. z. a. l. s. n. o. **¶** E. x. h. i. s.
i. s. e. r. i. p. q. d. o. n. a. t. i. o. f. e. a. e. c. c. l. i. e. s. u. b. m. o. n. o.
r. e. u. o. c. a. f. s. i. m. o. d. u. s. n. o. s. e. r. u. e. t. m. i. s. i. c. r. p. s.
s. u. z. f. u. c. i. t. q. p. o. s. s. i. t. r. e. u. o. c. a. r. i. r. o. q. z. d. o.
n. a. t. i. e. c. c. l. i. e. s. u. b. m. o. v. i. d. o. n. a. t. i. p. s. a. l. u.
t. e. a. i. e. p. n. c. i. p. a. l. r. c. r. e. g. i. s. t. r. i. s. t. e. s. t. a. f. a. c.

ba lūt cōiavt equoca. nūc p traditōz
rei vī p obligatōez qua se obligat le
gario cognoscit aut qñ nullū istoz
interuenit dicitur legatū. vide quod
legit. 2 no. i. l. ij. 2. l. marcell. ff. e. ti.
4 **Q**uēnt in multis cum legato qz
vtraqz ē vltia volūtas. ff. qz vtraqz
gnariū numer. testū requir. Itē qz i
vtraqz iſtitutō locū vēdicat. ut. l. i.
C. e. Itē qz nec iſinuationē exigit. d.
l. i. ff. qñō ē pfecta nūi morte ſecu
ra vī. ff. e. l. nō vī 2 mult. alijs d. qb
dic. vī nq. i. dicit. l. 2. marcell. 2. l. i. ff.
5 **D**iffert a legato qz legatū ſit nolē
ti. ſz nō donatio cā mori. Itē ſepius
donatū cā mortis tradit a donatē ſz
legatū nō. Itē qz donatio i ſingulos
ānos ē vna legatū vō plura. l. ſenar
e. ti. Itē filiūſſa. nō legat ſz donat cā
mori. 2 p ſenſu pſio. Item iſz teſtifi
ſallūz ſit vī nullū donatio. t. i. ſz nō le
gatūz. ff. d. hys q. vī i. d. l. p. e. vī ſio
2 multis alijs de quibus vide p totū
iſtum titulum. ff. 2. C.
6 **Q**uō reuocaf. ff. 3. gl. i. l. nō oīe
i pñ. ff. ſi cer. p. q. trib. mōis ter. ē i
ſti. 2 dona. ſ. i. **P**rim⁹ ſi donatari
vō p moriatur qz donator. **S**cdō
ſi penitet donaffe. **T**ert⁹ ceſſante
pditione iud qua donatio facta ſuit.
7 **Q**uid ſi iurauit nō reuocaf. ff. qz
pōt reuocari i duob⁹ caſib⁹. **P**ri
mus ex noua cā vī. ſepultura. ſ. 2. l.
Scdō ſi dōauit oīa bōa pñtiar ſu
tura qz tūc iuramētūz i duceret totū
captā de mortis 2 iō nō t. qz eēt vīn
culū in iſtā pñtiar tū pñtū abſolutōez
a iuramēto ſec⁹ ſi donaffet ſolū pñtia
qz iſtelligit qñ qz dōat oīa bona ſua
nō addēs futura. qz tūc nō reuocaf.
2 qz vī qz legit 2 no. i. l. i. ff. C. de pa.
2. l. ſtipulatio hōe modo. ff. 2. d. ob.
8 **Q**uō pōt donare cā mori. ff. qz

oīe qz teſtifi ſuere nō pōt nī pōt dōa
re cā mori. **E**xcepto filiūſſami. qz iſz te
ſtari nō poſſit etiā iudicē pñt. pōt tñ
dōare cā mori pñt pñtēte. l. tā iō. ff.
e. ti. Itē qz nō pōt dōare iudicē vīnōſū
pōt dōare cā mori. l. filiūſſami. ff. d.
dō vī dicit bal. i. l. 2. pñt. ſeu. i. 2. l.
2. pñt. ſe. alie. p. ſed. c. i. qz qñ nomē
dōatōis ponit. pñt iudicē ſcludit
ē dōatō cā mori. pñt ſtatuto canē
ne mulier poſſit donare. vī nec ē cā
mori. qz a qz remouet gen⁹ 2 queliter
e. pñt. d. l. filiūſſa. ſ. pari rōe ſz qñ
nomē dōatōis ponit pñt iudicē. ac nō
ſcludit dōatō cā mori. qz nō ē. pñt
dōatō. vī. l. i. ſ. i. ff. d. dona. vī ſeu
datari⁹ cui a dñō pñt iudicē ē donare
nō pōt donare cā mortis ſeu dñm.
Et qz dōatō cā mori. valeat ſcā ab
eo qz capitale crīm pñt iudicē. ff. qz nī ſi
ue ſit ſcā aī crīm pñt iudicē ſue poſt.
ſue aī iñtiaz ſue poſt. cū 2 teſtifi nū
paf 2 oīa publicē. ut. ff. e. l. ſi aliq
ſallit i re dōata vī. ſcā reatū pñt
ſi ſz nī poſtea vī. ff. d. do. ner. ut. 2 vī.
l. cū hī ſtat⁹. ſ. ſi marit⁹. eēt. ter. cū gl.
i. l. res vī. C. de don. iter vī. 2 vī.
Donatio tertio iter vīz 2
vīz 2 pñt iudicē mī
monio nō vīz 2 ē ne mutuo
amof iudicē ſpoliarē dōatōis nō ē
pātes vī 2 ter. i. l. i. ff. e. iſtelligit ſi alī
ſi dñtor 2 alī paupior ut i. c. dōatō d
dōa. i. l. vī. 2 vī. qz iſtelligit vī dōatōe
pura 2 ſpñt. d. qz. d. dōatō. i. l. pñt. ſe
e. l. dōatōe ſmuneratūz qz nī pñt
vī i. l. qz at. ſ. ſi vī. ff. e. vī pñt qz ſi
vī dōat vīā rē vī. 2 vī. 2 vī. alīā vī
ro ſit hīcide pñt. 2 p hī notabilr
dicit. Bar. i. l. ſi dñtor. ff. d. vī. ob.
2 ē gl. i. l. ſi volūtatē. C. dō. p. pñt
ber⁹ pñt iudicē dōatō nobili cū nūbe
re vult aſo donatū. i. 2 pñt iudicē

mīmonij qz eēt remuneratūz 2 nō
ſimpler. ſacit ad hoc. l. 2. ſequilū
ff. de don. Et ſic limita iura. pñt iudicē
tia donatōe nec ſolū pñt iudicē iter vī
vīz 2 vī. ſz iñ eos qui ad eos pñt
nent etiā aut interpoſitas perſonas.
vī. l. ſi ſpñt. generaliter. ff. e. titū.
1 **Q**uid ſi viro mori cā dōare vī
ſcā mādāt vī qz dōat vī. ff. qz
dōatō eēt nulla. qz vī ac ſi vī dōna
ret. l. i. dēqz. ff. e. ti. ſec⁹ ſi volēt lega
re mībi. mādō qz legat vī. nō ſcā
dōatōz iter vī. 2 vī. l. ſi vī. ſ. qz le
gatū. ff. e. l. qz dōatō cā mori.
vī ſine traditōe tñ ſcā dñt reuoca
biliter tñ. l. i. ff. e. ti. ſec⁹ i legatō qz ce
dit ſolū a tpe mori. vī. l. a tñt cū ſi.
ff. de ſu. iō i pñt caſu qñto dñt vī
ro nō pōt. ſz i ſcā ſic. qz nō acqrit
nūi morte ſcā. **H**oc limita tñ qñ
iā dōauerat cā mori. ſed qñ ſolū dñt
pñt iudicē donare valebit. ſi mutato. p
poſito ad iſtā vī dñt donat vī. qz
ſic ratio ceſſat diuerſitatis de legatō.
2 **E**t qz vī nō valeat dōatō iter vīz
2 vī. ff. qz nō ſz ſallit i. vī. caſib⁹.
Prim⁹ i donatōe ipatōz ſcā pñt
gl. vī. e. ē ter. i. l. p. C. e. t. **S**cdō
ſi edes vī. ſcā dñt exiſte ſit dōatūz
ad cap. extructōz a viro vī. ſcā edi
ſic i extructio expōſtulat. l. qz ſi vī. ff.
e. ti. **T**ert⁹ pñt marit⁹ pñt iudicē mī
monio remittit vī. dñt ſibi ab ea
pñt i totū. vī. pñt. vī. e. glo. ſing. 2
ibī. 2 bal. i. l. ſi pñt. C. de do. an
nup. ſz remittit alteri dñt i vī ſic
nec aſſignatio alteri debitor. qz hec
oīa donatōes ſunt. d. l. ſi ſponſus
ſi debitor. **Q**uart⁹ ſi ex tali do
natōe nō ſit paupior qz donat qñto
cui donat ſit dñt. vī ſi marit⁹ iſtū
tur⁹ heres ab aliq nō adiit hēditatēz
vī ad vīz 2 ſcā pñt. vī ſi re

pudiet legatū vī remittat apd vīz 2
onerat⁹ p legatō p teſtatorē. vī ſi ro
gar⁹ reſtituē hēditatē vī. nō dñt
beret qñt cā dōatōis vī i. l. ſi ſpñt
ſus. ſ. ſi marit⁹ hī. ff. e. vī. ter. neqz
eniz paupior ſit qz nō acqrit. ſed qz de
pñt monio ſuo reſpoſuit. idē dñt qñ
donat rē alienā. l. ſz 2 ſi pñt. ff. e. t.
Intellige i tali caſu qz ipe donatō non
teneat reſtituere. vī puta de lñia dñt
dñt ſibi liberā facultatē donatū do
nauit. **Q**uint⁹ ſi cui donatū eēt nō
ſit dñt. qñto donator ſit paupior
vī ſi donauit ad emēda vī. dñt. d. l.
qz aut. ſ. i. Idē ſi donat vī. pñt
ay vī. p cognato ſuo ſponſus ſoluat
qñto ipe vī. pecuniā ipaz mutuo
ſuſſz acceptura. d. l. ſi mulier. ff. e. t.
Idē dñt ſi ſoluat rectigal. p. ea. ff. ho.
Idē ſi dat ad oblatōes faciēdas. vel
aliō pñt cāz ſz eūdē. hēdāt vī. ſi
expēdēt i mutū nō pñt hī. tene
ret. vī i. l. qz dñt. ff. ad. l. ſal. qz ſat
eēt qz dñt. effect⁹ eēt locupletior
vī. no. pa. l. d. c. dōatō. e. t. **S**i. qñ
dñt i tpe ſuū mīmonij vī tñ reo
ſiat marit⁹ vel vī. cū mori ſuerit
ſequuta. l. ſz iſtū i pñt. ff. e. t. **S**i.
qñ donat cā mori. cuiuſcūqz ſpñt ſit
iſta donatio cā mori. vī i. d. l. ſz iſtū
i pñt. nūi ita ſit vī nullo mō reuocet
qz nō valeret ff. gl. m. d. l. ſz iſtū.
Si. qñ vī. dñt vī. cā digni
tatis vel honoris ad iſtū. d. l. qz ad
pñt. ff. e. t. titū.
Quō pñt dñt iudicē iudicē in
ter vīz 2 vī. ff. qz i duob⁹ caſib⁹
Prim⁹ morte donat⁹ 2 nō reuocaf
tacitē vī. expñt. vī. l. i. 2. l. i. ff. e. t. 2. d.
c. dōatō. ſi a tpe qz mōte pñt iudicē
natōe qz nō ē vī. 2. l. i. dñt. qz ſi
eēt vī. 2. l. i. dñt. qz ſi ſcā ſit
ſinuatione nō pñt. morte nūi.

preſentia approbaverit. ſi approba-
uit exiſſe in morte valebit vt legatū
qđ nō igitur inſinuatio. alio nō ſz gl.
2 Jo. an. i. d. c. doatio. Itē nō fuerit
facta ſimplici pmiſſio qđ ſi ſic nō va-
leret. l. papi. ff. e. i. ibi bar. dicit vtz ni-
ſi intermiſſet traditio vāpſicta puta
qđ pſet ſe habuiſſet qđ ſic pſirmaret
regit ergo traditio i vita donat. vt
doatio mōte pſirmet vi. j. p. c. ff. s. xv
4 Sed dubitat an intelligat iſte ca-
ſus de morte nālī tñ qđ pſirmet talē
donationē. R. qđ nō ſz ē de ciuili di-
ſtinguēdo tñ qđ ex illa qđ pſitur liber-
tas 7 ſeru? efficit hois permiſſi dōa-
tio vt. l. cū hic ſtar. s. ſi donator. ff.
eo. Sz ex illa qđ efficit ſeruus pene
mortis pſirmat vt. C. eo. ti. l. res vro-
ris. Rō diuerſitas fm gl. d. l. res ē
qđ vbi efficit ſeruus hois eſt dñs qui
pōt reuocare ſz nō vbi efficit ſeruus
pene. Hodie tñ ex delicto nō dz qđ
dānari vt ſit ſeru? autē. ſz hodie. C.
eo. Ex alia autē morte ciuili ex qđ mſi-
monii nō diſſoluū vt ē de pōrtatio
7 ſterditio ignis 7 aq. 7 hñōi nō cō-
firmat. ſz pēdet vtz ad mortē nālē
7 ſi nō reuocauerit tñ cōfirmet. d. l.
res vrois. Ex alia autē morte qđ igre-
diſ religionē ſz Ain. i. d. c. doatio te-
neat qđ nō intelligat de iſta religio-
is in Jo. an. 7 Car. tenet qđ ſic qđ ingre-
diens cēſet mortu? l. ſi. C. de epif. 7
ele. 7. xvi. q. i. c. placuit el. ij. Sz opti.
Ain. vtz terior in mſimonio pſuma-
to p. d. l. res vrois qđ regit mortē ta-
lem qđ mſimonius diſſoluū: qđ nō ē
in igreſſu religioſi niſi qđ exercitū
ſed in mſimonio non pſumato tene-
opi. Jo. an. 7 Car. Sed cō pſirmat
iuramēto fm p. a. i. d. c. donatio. qđ
dicit qđ hec eſt cōis opti. Bart. i. l. ſi
quis p. eo. ff. de fideiſ. 7 in. l. ſer. 7

augeri. ff. ad. l. fal. idem tñ ſed in. l. i.
ff. de dona. iter vi. 7 vro. vt tenere 7
rium p rōnem gl. i. d. c. donatio. qđ
vt 7 bonos mores. Sz dic vtz 7 bo-
nos mores ciuiles: ſed non 7 bonos
mores nāles 7 quos nō vtz iuramē-
tum 7 dic qđ cōfirmatur.
¶ Quid ſi mſimonii nō tenet. R. s.
qđ ſz donatio ipſo iure valeret qđ tñ
idigna pſona et? ſuit qđ nec maritus
dicit pōt reuocari poterit. l. ſi ex volū-
tate. C. eo. ti. Intelige ſi ignorabāt ſi
7o vterqđ ſcit ipſedimentū 7 mſimo-
nii nō tenere ſic? repetit. ff. eo. tit.
l. cū hic ſtans. s. vlt. 7 ſi nō repetet
poterit tenere bona pſcia. ſz de bono
pſilio dēret dare paupibus.
¶ Altr doatio iter ſpōſuz 7 ſpōſaz s.
futura teneat. R. gl. pſata qđ ſic allat
l. iter eos. ff. eo. vbi dicit. valere ē
ſi eodē die mſimonii poſtea pſat.
¶ Quid reuocat donatio iter. vtz 7
vro. R. qđ in. v. ¶ Primo p pſiam
d. l. cū hic ſtar. ¶ Sed ſi alienetur
res donata p donatorē. l. ſi marit? 7
C. s. do. iter vi. 7 vro. 7 in. d. l. cū hic
ſtar. ¶ Tercio qđ pignori obligat res
donata a donatore niſi alio expmaſ
d. l. cū hic ſtar. ¶ Quarto ſi pſiori
am qđ donationē accepit 7 dōa. iter
vi. 7 vro. c. doatio 7 ſi mortant ſimul
7 fm gl. ibidē. ¶ Quinto cū diuor-
tū ſit ex diſplicita. d. l. cū hic ſtar. ni-
ſi expſe voluerit donationē valē. l. ſi
iterim. ff. eo. ti. ſec? ſi cā religioſis. ſi
tñ mſimonius reſtatuere p diuortū
nō reuocat. d. l. cū hic ſtar. 7 idē dicit
donatio iter ſocor 7 nup vtz genez 7 in-
ter pſoceros qđ copulatos mſimonio i
pſate hñt. d. l. cū hic ſtar. s. oio 7 iter
pſez 7 ſilii nō emācipati vtz gl. i. d.
c. doatio 7 h 7 i dubio vtz qđ ſummaſ
donare reſtatuere vtz pſcalū. s. rſ.

124
Donatio. iiii. vel ppter.
olm dicebat ante nuptias do-
natio. Sed hodie nō eſt niſi donatio
ppter nuptias. 7 vt. C. de dona. an
nup. vel ppter nuptias in. l. ſi. 7 ſi
in recōpenſationē dotis. 7 pōt fieri a
vro hec donatio ſine pſuſz pſtum
ſit mſimonium ſue poſt pſtum. vt
d. l. ſi. 7 d. antiferia ab anti qđ eſt 7
7 ſerna qđ eſt dos quali 7 dotem.
¶ Altr requat eqlitas cū dote i iſta
donatio. R. olm ſi fiebat ibi pſtōne
dotis tunc nō requirebat eqlitas. vt
C. s. pac. 7 uen. tā ſupra do. l. ex mor-
te 7 d. l. ſi. 7o dos pſus erat cōſtitu-
ta oportebat equalitas vt. d. l. ſi. s. ſā-
cum? ſed hodie qlitercūqđ opz ſit eq-
litas tam in donatioē ppter nuptias
cum dote qđ in lucro ſup vroqđ per
autē. eqlitas poſita ſup. d. l. ex morte
2 Altr ſolutio mſimonio doatio pp
nuptias reuertat ad vtrū. R. qđ ſic vt
d. l. ſi ſicut 7 dos reuertit ad mulierē
C. de re. vro. ac. l. vnica. s. illo. p. cul
dubio. 7 h verū niſi pactū illud ba-
deat. Nam ſi pactū eſt qđ lucrēſ do-
nationē pp nuptias. 7 vir lucrabitur
dote 7 cō qđ. d. l. ſi. dicit qđ pari paſſu
vadū. ſ. quo ad pactū qđ qle erit de
lucrando donationē vel dotē tale
de pſio. 7 hoc verū niſi ex pſuetudi-
ne ſit derogatū. d. autē. vt eſt in mul-
tis locis. 7 ideo illaz ſerna vt no. i. c.
donatio de dona. iter vi. 7 vro.
3 Sed ad qđ valz donatio pp nu-
ptias ex qđ vroz eā non lucrāſ niſi ex
pacto ſpōſaliv. d. s. illo nec fruct? ha-
beat dicte donatioſis vt. C. e. ti. l. ſi
beris. R. qđ valz vt ſit ſecuriōſi dote
vt dicit gl. i. d. l. ſi. Alaz res ſuas vir
alienat pſentiente vrore 7 remitiare
pū iuri hypotecario qđ hēat i alijs

bonis mariti. vt. C. ad vell. l. ſi ſed
donationis pp nuptias alienationē
aut obligationē nō pōt mulier remiti-
are iuri hypotecario p iure ſuo qđ hz
in hac donatione pp nuptias nec va-
let cōſenſus mulieris vt. C. ad telle-
aut. ſiue autē niſi interueniat iurame-
tus vt in. c. l. 3 de iurei. li. vi. aut dno
alia pcurat. ¶ Primo qđ vroz cō-
ſentiat poſt biennium ſecunda vice.
¶ Scom qđ nñ ſit in facultatib? vi-
ri vt idēniti vrois poſſit pſuli. nō
ſolū tpe pſer? vt qđ dixerit. ſz etpe
qđ vroz agere pōt vt no. in. d. aut. ſi-
ue autē. vel qđ p. r. an. tacuerit hez
ſcō nō pſenſerit. vt no. p. a. i. c. pue-
nit. de emp. 7 ven. Itē vro diſſipa-
te bona ſua pōt agere ſic p donationē
pp nup. ſic p dote. C. de iur. do. l. vbi
de qđ dicit vt no. ibidē. itē p adulteri-
uz viri lucrāſ. vt. s. adulteri. s. iſſ.
¶ Quid ſi ſoluat mſimonius aliter 4
qđ p mortē nūg pactus vel pſuetu-
do poterit facere qđ vir lucrēſ dote.
7 ſic mulier remaneat ſine dote. R. ſz
l. 3o. qđ nō. vt no. in. d. c. donatio. de
dona. iter vi. 7 vro. Et iō pſat. s. ſil-
lo. p. culdubio loqđ qñ mulier deſceſſit
qđ caſu tñ vir lucrāſ rōne pſi ſolum
fm l. 3o. ſed fm Car. in. d. c. donatio
etiā rōne pſuetudinis qđ pōt pa-
ctū pōt 7 pſuetudo. vt no. glo. c. non
putamus. de pſuc. lib. v.
¶ Querit ſtatuto cauē qđ ſi alter cō-
ingū pſimoriat alr lucrēſ dote vtz do-
nationē pp nuptias an dēat intelli-
gi de morte nālī. vel etiā de igreſſu re-
ligionis. R. qđ tñ de morte nālī nō ē
iſta ciuili pſeritiz qđ vba ſtatuti ſunt
facti 7 in facto pſiſtūt. c. i. de conſti.
nec recipiūt caſus fictos. vt. l. i. s. h
vba. ff. de nego. geſt. imo nec expſe
poſſet puidere qđ muliere ingreſſite

religione vtr lucraret ptes dos cu li
bertas religiois granaret p diminu
tionē dō qd fieri nō dō. l. i. c. onerā
de. ff. quaz res. ac. nō dat. l. et qd dispo
neret statuti de reb⁹ pnone religiose.
qđ non pōt. c. fi. de re. ecclē. nō. alie.
6. Quid si ex pactoli vtr lucrēt alie
pmonētē. p. q. pacti manet valide
quāto purificat p ingressuz religio
nis. vt. l. deo nobis. C. de epis. c. ele.
et in autē. de san. epis. s. si vō pfrate.
Qd est qdaz donatio scā a pa
tre mulieri vel ab ecclēo
vel facta a muliere ipsi viro p
oneribus mīmonij substinēdia. Ita
no. Lano. Sof. l. dōstia. c. rannu
tius. de testa. p legitas in rubi. ff.
sol. ma. r gpe. p pūmōni mulieris
vt. ff. d. mīno. l. iij. s. h vtz i fi.
Quot sit et ptes. p. d. u. c. Quid i
ma dō. pfecticia tē q̄ et p vlt auo v
pauo t h mōi pino p filia v neptez
h mōi dō bonis eoz. p hēficat v l⁹ q̄ als
de mādato eoz v l⁹ noie eoz t ipsi ra
ti hnt pstituti vt. l. i. pfecticia in p
ff. de iur. do. et si filia eēt emācipata
d. l. pfecticia. s. fi. C. Sed a dā aduē
ricia tē illa quā dat mulieri p seipsa
vel qlibz ali⁹ q̄ als nō descēdit a pie
vel auo t p mōi. Itēs aduēcia est si
p f cū dēret filie cū voluisset et dēde
rit vt. d. l. pfecticia in fi. Itē est alia
distinctio. aliqñ dāfos estimata ali
qñ inextimata qñ extimata tradit pculū
pmet ad maritū. Si dō inextimata p
nebit ad mulierē. l. plerūqz in pñ. ff.
d. iij. do. fruerit nō t fep rez dotalij
lucrat marit⁹ vt i. d. l. plerūqz. de q̄
ibi vide t p gl. i. c. salubriter d. vlt. r.
Lano. ibi t p Sof. in fū. i. de doa. i.
s. aduēcia. L. imita t mōz q fruer⁹
lucrat si substinēt onera mīmonij
als nō s; restituit mulieri. ff. d. vlt.

videam? la. ff. s. pe. **¶** Itē q si dos eēt
inaiialib? dz marit? supplē de iā naq
feti? capita mortua. v. d. l. plerūq;
¶ Etz dos possit eē sine mīfmonio?
pnti vel pteruo. R. q. nō. C. d. an
nup. l. si r iō soluti. p. dote vbi mīf
monii fuit nullū nī repetet noie dos?
f p ditiōe sine cā. ff. d. pōt. sine cā. l.
fi. r est pūlegiaria h actio q ad mulie
rē sicut actio de dote pōt tenē? recti.
c. de pūdicta de dote post dī. resti.
facit. l. ii. ff. de pūl. cre. r sic pponē
tur fm q. j. dicam. s. xli. r. xli.
¶ Quāto dz eē dos. R. q. tē modū?
C. pōt pnti vī dicit gl. l. l. pūlialit
C. de nup. in vbo dotalib? qd ē circa
medium. l. r qz dos succedit loco ali
mentoz vī no. p. bar. i. l. ticio centuz
s. ticio genero. ff. de pōit. r de r. per
bal. i. l. i. s. iua nāle. ff. de iust. r iur.
Ideo fm qd extimabit r fiet pēa
tū p ditiōibus r alijs qualitatibus.
¶ Etz p teneat dotare filiā q nuz?
pnt pē? volūtate. R. fm pā. i. c. i. d
despō. i. p. dīstinguēdo aut nupit i
digno. r tūc nō tene? gl. et no. i. c. d
rap. xxvi. q. i. qd tēllige f3 do. ant.
in. c. accedēs de pū. tmo. ibidē si
est indign? turpi pūgnatate. fec? si
eēt idign? l. i. pū p ditiōis. **¶** Meritū
poterit minorē dote dare et p ditiōe
plone. r facit q habent in l. cū post
dionū. i. s. gener. ff. de iure do. iun
ta gl. i. l. si volūtate. C. d. do. pmit.
aut elegit dignū vel nō idignū r tūc
aut pmit dote. r sic p tene? cā do
are l3 p nō pferit i tali pmissio
et rī filia p hāc pmissiōe releuat
pēz a debito dotādū r iō rangi r rez
iūz tertat ista pmissio tenebit p: d
i rez vō. ita dicit Bar. i. l. obligat
lege. ff. d. act. r ob. p. tex. in fili. i. l.
iō. s. fi. r. i. fili. ff. d. in rez s. aut si
pmissio

pmisit dotē ⁊ sic nō tenet. qz ex q̄ i
uenit sibi mariti sine dote ⁊ marit⁹
teneat eā alere sicut filiā. vt i. c. p.
no. no. aff. l. i. §. p. no. in o. i. a. p. q.
stras. de co. inter viz. t. v. ⁊ c. si pze
morat relictis filiis tenet sibi reliq̄
requartā partē suoz bonoz sp̄atus
viz. secū filios nō habuit. vt no. gl.
i. §. p. ⁊ sō cessat vt qz debuit i pa
tre. l. salimētoz ⁊ totis. p̄mii q. hz
vñ alar. l. i. ⁊ boni mariti ⁊ dos
cedit loco alimentoz. vt. §. d. cū ē. ⁊
ita iz bar. i. d. §. lege. ⁊ ang. in. l. i. fo
cer ⁊ Bal. in. l. i. ff. so. ma. ⁊ i. l. fi. Co.
de co. p̄mif. Et sic limita glo. in. c. fi.
xxij. q. ii. que dicit qz tenet eā dote
rez si p̄mif. als nō. Hō tñ hēbit lo
cū fratri qz cauet vt filia totius nō
succēdat in tali muliere. vt no. pau. i.
d. c. accedens. nec excludit a succē
sione saltes legitime sicut ceteri fili
multomagis tenet pater dote filii
que nō p̄traxerit ⁊ eius voluntates ⁊
p̄tra p̄m̄ pōt iplorari officiū iudi
cis regulariter vt dicit filii. l. qui h
teros. ff. de ritu nup. not. i. d. §. lege
batur in. l. fi. Co. de dote. p̄mif.

S **E**t frater teneat dote sororem
et eodē p̄e natā. p̄. pau. in. c. p̄mif
de arbi. cōiter tenet qz sic not. glo. de
laico. l. i. c. plures. §. p. ff. de admi.
m. l. i. i. oī. Co. c. et i. Rō qz hz cū d.
l. nō oī eā dōtē ē fauorabilior qz i. d.
ca alimentoz. p̄pterea iz bar. in. l. fi.
ff. de hīf q. vt undig. qz p̄t relinq̄
re filie spurie dotē. qz dos succēdit lo
co alimentoz idē no. in auc. ex p̄ple
xm. Co. §. ice. nup. ⁊ i. l. mēu⁹. §. buo
bus. ff. d. le. i. Alii sicut tenet alimen
tare. vt. §. Alimēta sic ⁊ dotare in ca
su necessitatis. Idē dicit ⁊ coram⁹ in de
rico qz magis tenet ad caritatē vt i. c.
i. ⁊ qd ibi no. de ep̄ ⁊ ven. Et si non

125

h3 alia bona pōt eā dotare ⁊ alia3 cō
linguācia de redditib⁹ ecclesie sic est in
q.9. qd. pbat p. c. i. de coh. cler. ⁊
nu. ⁊ i. c. olo pñtemur. xxxi. di. qz si
cui per. d. pōt alere conuincit
paupe de redditib⁹ ecclesie ergo for
tius dotare. cu3 sit fauorabilior. vt dī
ctuz est. Quod rerū credo dūmodo
constat ad necessitatē sue pñtio
nō pompā fastuositatē. ar. c. nego
ciator. l. lxxv. iij. c. sic ergo qui tenet
alimentare tenetur dotare.

¶ Altrū vir possit constituere dotē
vxoꝝ. p. par. in. c. ⁊ si necesse. de do
inter vi. ⁊ v. qnō pōt scū matri
moniu. l. cū a. an. infimonia; qd. pē
vt. l. i. ⁊ qd. ibi no. C. d. w. an. nup. nī
si sit constituta. vt tunc de muniū ad
ipscā qd. matrimoniu fuerit suble
uitum. qz nō valet. vt in. l. qd. spōse
C. de do. ante nup. qz nec ante matri
moniu dñmū trāsiunt qz noluit. nec
post matrimoniu qz nō potuit. vt ibi
gl. fallit hoc in plebeio dotātē nobi
lē. qz videt⁹ dōare i recōpēdātō qz
nobilitat⁹. qd. pē vt. s. dōatō. iij. c. pñ.

¶ Altrā res ep̄bitectica possita pfe
loci. i. dotē sine pñsū dñi. p. sp. ri. s.
d. c. ⁊ nūc sine pñsū dñi. p. sp. ri. s.
d. c. qd. pē vt. c. nup. d. do.
iter vi. ⁊ v. nec solu i laudemuz qz
ē alitatio necessaria f3 dñi. ⁊ bar. i.
l. ⁊ nō. ff. d. pñ. fur. ¶ Si pē dñi i do
tē ē necesse iertiatā dē ⁊ soluet laude
mūi. h. iertiatā nō pōt dari nisi filie.

¶ Altrū feudatari⁹ pñsi p. fil. p. lo. s.
an. i. d. c. nup. q. nō pñn. tñ ibi t3 q
pōt ⁊ ei legat. pa. ibidē ⁊ ēt dñi dōa
tio p. nup. ego. 2cor. sic q. vā ē
scda i feudo in q succedit filia ⁊ pñā
opi. in illo in quo nō succedit qz sic
est nō diuersa ab emphiteosi in qua
succedit filia.

9 **¶** Atz vir possit repellere vxore nō soluta sibi dote pmissa. p. q. sic vi se tit. d. d. in. c. p. v. f. a. s. de do. iter. v. i. z. v. r. Ma dos daf pp onera m fimo. nij sustinēda vt in. d. c. p. v. f. a. s. i. c. salubrit. de vfu. i. in. l. si cū dote. s. sinait. ff. lo. ma. ergo pōt h onera re cufare si nō hz vñ sumat emolūmē. ta bon. ter. est ibi. i. bal. in. l. fi. C. ad tell. post. l. i. in. l. vxore. C. d. ne. ge. i. bar. in. trac. de ali. ex. q. p. clude. euz nō teneri ad traductiōez dote pñ nō soluta secus de debito coniugali.

10 **¶** Atz marit' dūces vxore sine dote teneat eā alere de suo. p. q. sic f3 sta uī sue plone. vt nō. i. volūt. y. mmo. i. d. d. c. p. v. f. a. s. i. d. s. sinait. facit ter. i. l. q. si nulla. ff. de tell. rō fm ymo. q. p. lona suā dedit p do te vt iantē. q. mo. nā. effi. le. s. p. c. i. ff. vt i. pos. lega. l. p. e. dicitur q. vro rem d3 alere vt filiam.

11 **¶** Que sūt puilegia dōt. p. q. multa **¶** Prīmū qz oia bona viri sunt ta cūe hypothecata p dote vt est ter. i. c. ex l. f. is de pig. **¶** Scdm qz nō p dūf pp maleficiū viri nec etiam p f. is vt nō. gl. d. c. ex f. is. Gallit in vxore p mīpilarij q in eo offō deligt vt. C. q. mo. pig. ta. s. l. f. a. s. notū. i. C. de pñi pil. l. vilitas. **¶** Tertiū qz pponitur oib' creditorib' ēt pōnt' q hnt pso nales actōes vel tacitas hypothecas vt i. l. assiduis. C. q. po. i. n. pig. ha. se cū hntib' ex p f. as. vt nō. gl. i. d. l. as/ siduis. i. d. y. i. regula q pōt est li. vi. Sz mī dico cū p. a. i. d. c. ex l. f. is q si pñetudo est aliq illā seruato. l. si d i i. p. petratiōe. ff. de le. cū si. Si vō nō est dico q fauor mulier d3 pferri ēt hntib' ex p f. as hypothecas. qz si mu lier vincit eū q ad refectōez rei dedit vt i. aut. q iure posita sup. d. l. assiduis

q tñ pferat anterionb' hntib' ex p f. as hypothecas. vt. l. inter dū. ff. q. po. in pi. habet. ergo si vincto vicētez te mul tomagia vinco te vt in. l. de accessio onib'. ff. de dūct. i. rem. p f. is. ad mī nus casus dubi' i. i. facto dubio pōt or est p dūtio dōt. vt in. c. fi. te re. lu. i. nō. i. c. ex l. f. is. te. p. a. cū hac opti. est p. e. i. l. y. i. z. y. o. an. l. z. cōiter doc. teneat cū glo. in. d. c. ex l. f. is i. i. d. s. p uilegiū vt p f. as creditorib' transit ad filios ei' fm alle. de imo. in. l. ēt ff. lo. ma. i. ibi est gl. i. alia in. l. i. C. d. p. ut. do. l. z. bar. dicit pñi. Sz pōt in telligi opt. Bar. vt nō loquat de hē dūb' suis vt sunt filij s. c. x. n. e. i. s. qui nō hnt h puilegiū vt. l. vnica. C. de pñi. do. **¶** Quartū qz ecclia pōt se impe dire de dote nō solū i fauorē vidua rii. vt in. c. nup. de do. iter. vi. i. vxore. Sz etiā mariti pñtēs sibi dote pmissa. vt in. c. p. v. f. a. s. e. ti. facit q nō. in no. i. c. lator. q. fil. sint le. q. uis alij p rii teneat nisi accessorie. **¶** Quintū qz viro vōgēte ad inopiā iudice iubē te pōt dari pecunia dotalis mercato ri cum pco. vt capitale sit saluū. i. de lucro p cipiāt vir i vxor partē bone stā pñetato lucro cū dāno sine vfu ra. vt. c. p. v. f. a. s. de do. iter. vi. i. vx. Ita i. z. y. o. an. i. l. z. c. p. v. f. a. s. i. d. s. i. l. cū dūob'. ff. p. lo. s. itē si i. fa cto. i. bal. i. qdā pñtō incipiēte vīso i. i. f. o. f. e. o. iter. no. d. d. i. l. i. de vfu. s. an aliq. p. a. i. c. nauigāt i. v. s. n. diē se dubitare. Sz ego credo pñtō vfu rariū nisi excuset fm q. i. d. i. c. o. s. o. c. i. e. tas. i. s. v. i. i. **¶** Sextū qz fundus do tal alicari si pōt ēt d pñtō mulieris vt nō. in. l. iulianus. ff. de fun. do. i. C. ad tell. aut. siue autē. nec ēt in hy pothecā dari. vt. l. vnica. s. cū lex. C. de rei. v. i. ac. d. s. ter est nisi iuramē

tū iuramentat. vt i. c. cū pñgat s iure tu. i. c. l. z. i. i. i. r. e. i. l. i. v. l. **¶** Soluta sūt alia puilegia i iure. d. q. b. v. i. d. e. si p l3 specu. c. n. hec omittō qz nīhil ad cō fessorē. tene tñ q hnt puilegiū gau det dūmō mulier sit catholica ali nō fessorē. tene tñ q hnt puilegiū dōtis. vt. C. de here. aut. itē puilegiū dōtis.

12 **¶** Atz eadē puilegia hēat in dona tione pp nup. q hz i dote mulier. p. p. a. p. y. nno. i. d. c. ex l. f. is de pig. q aut mulier agit ad donationē pp nu ptias tāqz spālī sibi obligatā p dote i tūc hz puilegiū dōtis. qz agit pōt' p dote qz p donationē pp nup. Si vō agit vt eā lucret sic nō gaudet qz cessat rōes puilegiū dōt s3 tñ hz ta citā hypothecā. l. vbi. C. de iu. do. in tellige cōez nō puilegiatā. vt p f. as alia hntib' eā. In parafrenalib' au tem hntes. i. p. a. f. renalia. s. i. j.

13 **¶** Ad quē pñtēbit dos soluto m f i mōio. p. q. licz marit' de subtilitate iurj efficiat dñs dos sibi dote. vt i. l. reb'. C. de iure. do. i. l. doce ancillaz C. d. rei v. e. nī ad eū nō pñt3 p mor tē vxorj nisi i duob' casib'. **¶** Prīmū qz inerat pñtē de lucrāda dote vel dōarōe pp nup. vt dñi. s. in pce dēti. **¶** Scdm qñ vxor itatata dece dit deficiētib' literis i p pings vir succedit i e3 vxor viro. l. vnica. C. vñ vir. i. vxor. Sz pñtēbit ad euz q eā pñtunt si stipulat' est eā sibi resti tut siue sit e3ne' vt in. l. vnica. s. ac cedit. C. de rei. v. r. ac. siue sit p f. i. at nō sit stipulat' nīc si est e3ne' q eā cō stituit redd3 vxori si supē vñ hēdib' ei'. si at est p f. i. duob' casib' erit filie pñm' si eā emācipauit. Scdm si pē p mōriat an eā alo filia p mōrtēte erit pñtō ēt si erit literi ex filia vt di cit Elm. p. l. d. o. s. a. p f. e. C. sol. ma. euz q opti. cōiter trāscūt canōste. vt dicit

p. a. in. c. fin. de do. iter. vi. i. vxore. i. Bar. in. l. post dōtē. ff. sol. ma. i. gl. i. d. l. d. o. s. s. opti. pñtā q vult qz resti nat' liberj pñtēbit i vfu vt dñe. d. glo. s3 filia sup fiteat p pze i nō emācipata. tūc pñt. i. filie. nec alteri sine pñtē al teri' reddet. l. i. j. ff. sol. ma. Si vō est mulier q sibi pñtuit dōtē tūc reddet sibi. d. l. vnica. vñ hēdib' suis nisi rō ne adulterij p diderit vt. j. dñcā. pñt dicta limita vñ nisi sint statuta q ali ter disponat vt sunt cōmuniter.

14 **¶** Sz mīqd viro vōgēte ad inopiā pōt vxor petere dōtē pñtē m fimo nio. p. q. si cū ipa eā nō sit pñt pñura. de q vide. i. c. p. v. f. a. s. d. dōa i ter. vi. i. vx. i. in. l. vbi. C. de iure do.

15 **¶** Atz vir pp adulteriū vxoris lu i cret dōtē. p. q. si cū pñt3 sit dñor tñi. de do. iter. vi. i. vx. c. pñtēqz. vñ p exceptiōez vt dñcū est. s. adulteriū s. i. j. **¶** Ad limitō dñmō ipse vxori si dē nō fregit ēt vxore iscia. qz in cō scia quo ad lucz dōtis credo q illud hēat locū paria relicta mutua p pñ satione tollunt. vt dñcā. l. viro. ff. lo. mar. cū pñt3 ibi. pñtē. i. ff. de do. i. l. si. duo cū alijs pñt3 vt. i. c. i. n. teller/ mus b' adul. cū alijs pñt3. Sz lucrāf si vxor irauit balnē cū viro alieno fm glo. l. xxi. di. nō o3. Sz l' vxor do nationē pp nup. si vir cū muliere alia allegat. l. vñ. C. de repu. Gallit i istis duob' casib' qñ mulier hz filios qz tūc filij hntēbūt dōtē q ad pñtē tē i alia bona m f. is sue f3 y. o. an. i. d. c. pñtēqz. facit auc. sed bodie. C. de adult. marit' aut vñm f. n. cū dēbūt. **¶** Atz amissa dote pp adulteriū si 16 mulieri pñtē de ipdūmō tali q nō erat m fimo nio recipit eā. p. q. nō pp intētiōē cū ope subsecuto. ar. c. nup. i. c. v. l. e. v. i. g. hoc i. d. d. o. s. o. s. i. v. j.

2 an. ber. 7 Jo. 3. 2. ac. 13 q. recipit
 7 plz mag. ne pēa excedat caluz suū.
 17 **¶** Atz hēdes p exceptionē d' adu-
 lterio possit retinē dote. R. diuersa fuit
 opi. 13 mibi plz distinctio dñi Signo-
 roli de homodeta quā recitat. d. Jo.
 an. de scōs. 2. eo. in. c. plerūq. vbi. s.
 aut marit' vñc ignorauit adulteriū
 7 sic pñt heredes excipe d' adulteriū
 cū marit' nō possit videri dissimulas-
 se 7 remississe nec potuit remittere in
 iuriā quā ignorabat. l. nīhil iterest
 §. si cum filiis. ff. de inof. tes. 7 l. mī
 §. l. eo. ti. 7 l. legittimā. ff. de pe. he. 7
 l. vilitatē. ff. de pñr. in. 7 idē dico si
 dubitat an scitit qz psumit ignorat
 se. l. i. §. illd. ff. de li. ag. 7 l. mariti. ff.
 d' adul. 7 l. ter. ff. d' pba. si vō scitit
 7 nō est pñtē. vñt potuit de iure no
 nūllimo ēt pñtē mīmonio autē. 13
 nouo inf. C. d' adul. 13 vxorē retinuit
 cū fuerit leno. l. si mī metu. C. d' adul.
 sic cū hēdes tractet d' lucro captado
 7 ipsof replicabit d' lenocinio mariti
 l. cū mulier. ff. so. ma. 7 sic paria deli-
 cta mutua ppefatione tollent. facit
 qz no. 3. in. in. d. c. itelleriū. 7 3a. de
 are. in. d. l. cū mulier. 7 l. i. rei. §. i. ff.
 sol. ma. si vō post sciaz vxorē nō reti-
 nuit. 7 tūc si qñt d' relicto pncipali-
 ter heredes nō pñt cōqueri imo ac-
 cusatio dñ fieri 7 scriptio cū modifi-
 catiōe tñ quā facit gl. in auc. vt lice.
 ma. 7 aue. §. qz vō led secundario sic
 vt repellat pñtione dñ. vt. l. i. filio.
 §. seia. ff. de ad. le. 7 sic pñtoda opti-
 niones fm hanc distinctionem.
 18 **¶** Atz vidua pñtē stupz 7 pe-
 tens dote a fratre mariti vñ hēde ei
 possit repelli p exceptionē de forni-
 catiōe. R. d. Jo. an. vbi. s. qz sic de ri-
 gore iur. 7 pñt dote. 7 sic remane-
 bit apō fratrē vel heredes mariti ex

offensa scā defuncto. p. ter. cū glo. 7
 p id qz no. Bar. l. i. pe. C. de adul. 7
 ff. de liti. l. si. 7 l. filio. §. si forte. ff. de
 inu. ita determinat pba. de ca. consi.
 crur. vide. ibi multa pro 7 contra.
¶ 3. nūqd p q dedit dote p filia 19
 pñt ea p adulterio filie. R. qz si nō
 est stipular' ea sibi reddi pñt 7 sibi i
 putet. vt 13 Jo. an. in. d. c. plerūq. 7
 Accur. l. i. l. pñsu. C. de repu. 7 in. l.
 si dote. C. de in. do. sed Dr. p. l. ij. §. i.
 itē si voluntate. ff. so. ma. dīc qz si filia
 est i pñtē pñt nō pñdicat pñt. qñ
 possit agere p dote quā similr dñs
 Ant. i. d. c. plerūq. p. l. i. C. de rep.
¶ Atz vir qz ex pulit vxorē pp adul 20
 teriū nō notoriū pba auctoritate te-
 neat soluere mutui qd accepit vxor
 p aliment. R. qz sic qz adulteriū nō
 notoriū nō pñt tpo iure alimēti nisi
 snia lata sit. ff. d' dōa. l. post pñt cūz
 sua mā. 7 ad illd qz dē qz mulieri ob-
 stat exceptio adulteriū veruz est qd ad
 futura. 13 nō quo ad alimēta que de-
 bent an sniaz lata. 7 de hoc i. l. si isti
 tuta. ff. de inof. testa.
¶ Atz frater qz vinēte pñt de tonis 21
 paternis dotauit filiā teneat illā dote
 pñtēre mortuo pñt vñ qz sic p. l. cer-
 ti. C. fa. her. 7 l. i. cū ibi no. 3. bal.
 in. l. si. C. de do. pñt. dicit caluz sin-
 gularē vt nō pñt. sed ego dō tibi
 gl. i. l. dote quā dedit auus. ff. de col.
 qz dicit si tpe mort' pñt pñtbat mī-
 moniū nō ēē cōicadaz all. l. filii de
 coll. bo. 7 l. pñmā. §. si. ff. de col. dōs.
¶ Atz pñtē qz vir pñtē se recepit 22
 se dote pñtē mīmonio valeat. R.
 qz nō nisi appcat de nūciatōe. nā vñ
 dōare bal. i. l. i. i. col. C. de do. p. 7
 ang. i. l. pe. ff. qz res pñ. ob. po. 7 bar.
 i. l. si dñtio. 7 ibi leg. ff. de vto.
 ob. 7 alij i. l. si voluntate. C. de do. p. 7

psumit simulata pñt vt dīc bar. i. l.
 i. C. d' dona. an nup. de hoc pñt i. l. i.
 vñt. C. de do. cau. nō nu. Et h' re-
 nū nisi vir faciēdo testm legaret vxo-
 ri dote ex pñtā certa qñtate. qz tūc oī
 nō vxor ea hēbat ēt si pbaret qz nūqz
 fuit soluta vt no. Ang. are. isti. de le.
 §. 13 si vxor qz limito vxr nisi vir el-
 set non soluendo creditoribus suis.
 23 **¶** An dñ restitui dōs. R. qz si pñtē
 i reb' immobilib' dñtati restitui solu-
 to mīmonio. si vō pñtē i mobilib'
 reb' sic. §. annz. C. de re. vr. ac. l. vñi
 ca. §. ex actio. Intelligit i marito si
 pñt. qz si dolo malo nō est vñt nō
 restituet nisi in qñtā pñtē pñtē pñtē
 habebit filii eiū dē mīmonij caue-
 bit tñ dñ marit' qz filij d' restituēda si
 ad pñtē dñtati forumā tenuit vt no. i
 d. l. unica in. §. cū aut. 7 l. i. in pñtēna
 rione. ff. de reg. in. 7 in. l. et in pñt. ff.
 sol. ma. nō tñ trāsit ad heredes cñe
 os istd pñtē. l. i. mariti. ff. so. ma.
 de hoc vide gl. in. c. mulieres. 7 ibi
 p canonistas. de do. inter vir. 7 vr.
 24 **¶** 3. pone qñ fuit data dōs erant
 res immobiles qñ vñt dñtati marit' 7 emit
 res mobiles ex ear' pñtē rñdeo qz nō
 pñtēbant immobiles 13 immobiles. ca-
 sus est in. l. cū i fūdo. §. si fūdo. ff. de
 iure do. 7 iō limita dicit. l. qz sint mo-
 biles vñt immobiles tpe mort' viri. 7 uā
 indicabit nec valebit qz subrogant
 sapiat nām 7 c. qz nō est vxr hic. 7 iō
 non statim restituerentur.
 25 **¶** Atz marit' vel hēdes expēlas fa-
 ctas in dote possint defalcare. R. gl.
 i. d. c. mulieres qz necessarias sic ipso
 iure vñt nō minuit dote 13 pñtē
 act. mādati vel negotioz gestoz vo-
 luntarie ēt cū pñtē vxoris facte solū
 pñtēbant abradit si pñt sine lesiōe rei
 C. de rei vr. ac. l. unica. §. si nec. l. i.

ff. de impē. in re. do. fac. 3. hoc nō
 hz locū in expēlis fact' p exactione.
 vñt defensione dñ. qz marit' est dñs
 fructuū dñ. 7 sic tñqz dñs ipaz tñc
 vt no. ff. d' ipen. in re. do. fac. l. ij. 7 iō
 nō poterit repetē. vt 13 spe. ti. de dote
 post di. re. §. vl. vñt illud ēt. 7 Jo. an.
¶ Atz hēdes teneant alere mulierē 26
 relicta infra annū. R. qz sic. 2d vxr
 est si nō hz aliunde vñt alaf. nō tñ
 fm qñtate dñ. qz si fruct' excederēt
 nō tenent nisi solū ad alimēta. Et si
 aliqd de dote restituit tenent in re si
 duo alimentoz. ita no. glo. in. d. §.
 ex actio. 7 ff. so. ma. l. dñtio. in pñt.
 vñt si pñtē alimēta filie poterit ēd
 repte ab hēdib' viri facit qz nor.
 bar. i. d. l. dñtio. si vō hz vñt alaf tē
 hēdes nō tenēt. ita 13 gl. i. d. §. exa-
 ctōe. pba. l. i. l. dñtio. ff. dñ. i. po. mu.
¶ 3. nūqd teneat habitare cū hēdi 27
 b' mariti. R. bar. i. d. l. dñtio. qz nō
 qz nō inenit i iure expēlis vñt tñ vñt
 vxr qz ifra annū dñ mulier qñt esse in
 mīmonio. C. d' bo. ma. l. si. 7 sic pñtē
 u. d. car. qz nō poterit alimēta pñtē si
 3 eoz voluntate alibi sit remozata dñ
 mō honeste possit apō eos dñozari.
¶ An hēde mulier possit pñtē cer-
 ti qd p alimēti ab hēdib' mariti dñ
 nec dote sibi restituat. R. qz sic dñt
 cōi uñt no. p bar. p. l. i. C. d' bo. auc.
 in. pol. aut. et qz p 3. Zinge. i. l. uia.
 ff. sol. ma. 7 pa. de ca. pñt. cecelruij.
 7 pa. i. c. de prudētia. de do. post di-
 re. recitat Jo. de lig. i. ele. ex gram.
 vñt. 7 seqt dicentē qz valz statuti vt
 hēde soluat certū qd p cñtario. 7 i
 mitat tñ idē pa. hoc in ea qz nō hz nō
 aliunde vñt. 13 nō mibi plz ista limi-
 tatio qñt nō accipit tale qd rōne lucrit
 sed rōe iteresse lucrit cessant. vt pu-
 ta qz pot' vellet hēde dotez vt ēd pñt

rolo nō nō est cā imediata homicidij
vel alteri? q̄ facit. 7 iō nō erit irregu-
lario f3 istā opt. R. nō in iij. di. xv.
t3 q̄ erit irregularis: 7 q̄ ei imputa-
tur ad penas oīa q̄ sequunt f3 mibi
pl3 magis opt. P. an. 7 p. eo est ter.
cū glo. i. c. de cetero de homi. nisi vo-
luntarie inebriari voluisset. vt postea
neciscis occideret. q̄ sic ei imputaret si
cur t3 gl. in. d. c. de cetero. Et q̄ dicit q̄
secuti est q̄uis mediate. p. cessit
4 **E**cclesia ebrietas largo mō dicta qua.
q̄ nō totalr pua vū rōnis f3 bñ al-
terat: scit tñ q̄ facit sit p. tñi mortu-
le: 7 excuset. R. absq̄ dubio nō excu-
sar a malo q̄ p. t. ex q̄ scit q̄ facit
nec etiam credo talē excusari a p. tō
mortali q̄ scienter tñ biteret q̄ tales
grauedine incurreret. nō p. piculuz
ebrietas tñ q̄ sine notabili lesione rō-
nis hoc fieri non pōt. In eo autē cui h̄
accidit inaduerteret sine raro sine ē
frequēter nō credo sit mortale p. tñ
q̄ nō facit a. p. p. t. 7 scienter. quia
nō ita tenet talē alterationē vitare si
cur ebrietatē q̄ pua vū rōis totalr.
5 **E**cclesia teneat gesta p. talē ebriū. R.
q̄ nō q̄ p. p. t. est ebrius q̄ nō est p.
p. t. ebrius f3 p. t. t. 7 scit q̄ facit tñ
tenet f3 i. mūlt succurrit ei vt i. iura-
mēto 7 p. t. tione 7 filibz p. misericor-
diā iuris. vt. s. dicit Blasphemia.

Ecclesia

sumit multipl
rum vices. 7. vij. q. i. scire debet
7 ne plati vices. c. vlti. de. vbo. fig. c.
cā. 7. c. cum clerici in gl. 7 ibi vide.
1 **E**cclesia vltio q̄ est collectio fidelium
nō pōt errare i. fide seu et articulo.
neq̄ i. his q̄ ad bonos mores neces-
sarios ad salutē p. t. nēt. q̄ r. p. pro ca-
orant vt nō deficeret fides eius. 7 sic
intelligit. xxiiij. q. i. a recta. In alijs atē

bñ pōt errare. q̄ segf opinionē que
potest falli. 7 sic intellige. c. a nobis.
el secundo. de sentent. exco.
Ecclesia romana ibi est vbi sunt bo-
ni. vt dicit glo. in. c. q̄uis. xxi. di. et
sic p. q̄ tpe mortis xpi remanet in so-
la virgine Maria.
Ecclesia an dicat illa q̄ nō est p. se-
crata. R. p. a. i. p. a. de p. se. ec. v. l. al.
q̄ nō p. p. ue. f3 basilica. i. domus regio
alle. glo. cū ter. i. c. i. de re. do. 7 facit
ad statuta. vt delicti p. mīssuz i. ecclesia
nō p. secrata nō sit p. mīssum in ecclesia
h̄ iproprie accipiat vnum p. altero.
Itē equo de ecclesia oratorij h̄ p. p.
oratorij sit locus aptus ad orādū quē
quisq̄ in domo sua edificare potest.
Ecclesia matrix. aliqui est cathedra
vt in. c. venerabili. de ver. sig. aliqui
est baptismal seu p. o. chial vt in. c. ex-
trāmissa. de p. scrip. 7 in. c. ad au diē-
tiam. el. i. de ecclesijs edi. no. do. car.
in cle. neromani. de elec.
Ecclesia mātis aut auctoritate d3
fundari. R. q̄ auctoritate epi dioces-
sani. vt in au. de ec. ti. s. i. q. antē. 7
de p. se. di. i. c. nemo el. i. 7 h̄ rep. i. lo-
cis nō exēptis. In exēptis vō nullus
pōt edificare sine līsa sed p. aplice vt
in. c. auctoritate. de p. ui. li. vi. 7 sic itel-
lige. c. de locor. cū. c. se. de p. se. di. i.
Ecclesia deat ecclesia edificari sine dote
R. q̄ ecclesie mendicantiū h̄c alie vō
nō nisi in monasterijs q̄ h̄nt redditus
vt no. i. c. i. de cens. 7 dos est mātis
terre qui multipl. di. vt no. gl. in. c.
f. m. canonicez. xxij. q. v. iij. 7 in. d. c.
i. no. p. a. q̄ accipit h̄c p. dote ne-
cessaria. p. iustitiatione ministri q̄ mā-
suo d3 eē liber ab oī seruīute ipali.
vt i. dicit iuribus. 7 no. Inm. 7 l. do.
7 Joan. an. in. d. c. i.
Quāto tenet ad ecclesie repationes. 7

R. pau. in. c. i. de ec. edi. q̄ de iure te-
netur p. lat. daf quartā partē redditus
si spāles nō sunt ad hoc deputati: vel
si p. suendo nō trāstulit onus fabrice i
p. p. lo nec valet p. suendo in p. ui. vt i.
c. cognouim. xij. q. ij. 7 in. d. c. i. q̄
itellige q̄ si sup. est aliqd detrac. neces-
sario libralis nō tenet f. m. eūdē. pa.
in. c. de his q̄. de eccl. edi. 7 q̄ dico
de plato intelligo de oibz bñficijs in
ea. vt. d. c. i. 7 c. de p. se. Si vō p. suen-
do trāstulit onus fabrice in secularēs
tenent ipsi. ar. c. ad aplice. de symo.
q̄ lūmō nisi ecclesia habūdarz 7 ipsi
seculares in magna egestate eēnt. ar.
c. aurum. cū similibus. xij. q. ij.
8 **Q**uāto d3 p. secrat 7 d3 recōciliatō
ne eius. vide. s. p. secratio ecclesie: de
eius in iunitate. vide. i. i. i. unitate.
9 **E**cclesia oblatōes q̄ sūt capelle cedāt
ecclesie p. o. chiali i. fra quā ē lita. R. pa.
7 do. Ant. in. c. pastoral. de his q̄ fi-
a pla. q̄ sic p. locū a spāli. in. c. ad au-
diētā p. mo. de eccl. edi. Infert etiaz
do. ant. ibidē. q̄ oblatio que sit ima-
gini p. t. i. muro alieni parochie ce-
dit ecclesie parochiali. facit gl. in. l. sta-
tu. ff. de v. s. u. 7 Ang. in sua dispu-
tatione q̄ncipit. In resurgenti pala-
tio. h̄ limitorez q̄ sit inuitu ecclesie
parochialis nō. de q̄. j. vlti. iij. s.
xxvi. Idem do. Ant. no. sup. R. d3 pa-
rochias. q̄ oblatōes q̄ sunt celebrātī
in alteri ecclesia sūt rectoris illi ecclesie
nisi sit epi in p. p. t. diocesi vel archi-
e. p. in tota p. uincta duz visitat q̄ nūc
epo vel archiepo cedūt q̄ tota dioce-
sis censetur parochia. de r. p. to. c. i. b.
paro. c. sup. eo. 7 p. uicta est p. o. chia ar-
chiepi. c. romana. s. fi. de cē. li. vi.
10 **E**cclesia nō p. secrata an gaudeat eo
dē p. uilegio quo p. secrata. R. pa. i. c.
f. de p. se. eccl. v. l. al. q̄ sic q̄ auctori-

tate epi est edificata: multa p. o. hoc
allegantur in glo. ibidem.
Ecclesia p. o. chialis collatio ipso fa-
cto est nulla si fiat ei q̄ nō attigit. xvj.
annū. Itē collata ei q̄ nō ē sacerdos
si i. fra annū a tpe p. cessionis 7 adeptē
possessionis nō fuerit sacerdos ordi-
natus vacat: h̄ alteri confert nō pōt
sit nisi p. p. to anno transacto. de quo
dic. vt. s. clericus. vij. s. v.
Ecclesie parochialis presentatus p. o. i. 2
test admitti q̄uis nō sit in sacris: dū
modo infra tempus debiti possit or-
dinari in sacerdote. c. si tō. de testi. li.
vi. sed sine presentatiōe institui non
potest nisi dispensatiue f. m. Joā. an.
in. c. preterea. de eta. 7 quali. o.
Lectio est alicuius perso-
ne idonee ad di-
gnitatem vel fraternā societate
seruata forma canonice facit vocatio
hoc colligitur ex. c. cū in cunctis. 7. c.
cū ecclesia vultana. 7. c. q̄ p. p. t. de
elec. 7. c. cum olim. de arbi.
Quāto p. t. nēt electio. R. de iur
cōi spectat ad collegiū. Itā q̄ libz cōi
gregatio d3 sibi de iure cōi eligere p.
latū: nisi p. suendo sit i. p. ui. de ele. q.
i. xvi. q. v. l. p. gregatio. xv. q. ij. abba-
tē. 7. c. seq. vñ ad eā spectat ē si duo
solū vltres fuerit. de ele. c. i. de p. ne.
c. cū dilect. imo vt t3 gl. in. c. i. d. po-
stu. pla. Inmō. 7 l. do. l. t. cōiter doct.
In vniuersitatē pōt remanere i. vno
solo oibz alijs mortuis l. p. uas suspē-
sis vel excoicatis ter. ē in. l. sic. s. h̄ 7 si
vniuersitas. ff. q̄ d. cū ius. vni. cūz gl.
7 bar. vñ in isto casu p. t. as eligēdi p.
tinet ē ad pauciores q̄ maior pars
est i. p. uilis ad eligendū puta excoi-
cati vel suspēsi 7 sic minor pars repre-
sentat totū collegiū cū inhabiles nō
cōp. t. p. dant in numero. facit. c. illa

capere p pines qd in regale
 no. p gl. i. c. i. de testi. lib. vi. fufficit
 vocatio p fonu cāpane dūmo tal. fit
 cāpana qd ipfi? fon? possit puenire ad
 intelligentiā existentū. in loco. Sz i
 negocijs in qb? abñtes lunt vocādi
 nō fufficit vocatio p fonu cāpane. sz
 abñtes dēnt vocari p nūciū vel p lra
 teras vt in. d. c. cū inter. c. q. pp. co.
 ti. r. ita vñ sentire 3m. in. d. c. in cau
 sis r. in. c. i. de no. op. nūc. Sed qz
 3ar. in. l. oēs ppli. ff. de insti. r. in.
 r. 3tūcūq; pulset cāpana nisi pue
 niant vbe ptes vniuersitatis. false nō
 vlx qd fit. l. notaciones. C. de decur.
 r. l. nulli. ff. q. ex int. vni. r. l. fi. C. d.
 pte. decuri r sic cōter trāscent legiste.
 Tu nū dicas qd opti. legistat est vera.
 qū cāpana pulsat ab eo q nō hz pta.
 tem. puta p aliquē de vniuersitate

qz mior pars de duobz vniuersitatibz
h3 auctoritate p[ro]cedit vniuersita-
tem. v[er]o q[ui] pulsan- do n[on] intelligit p[ro]
uocatioe ad tale qd pagēdū s[ed] indif-
ferēter pulsat. s[ed] q[ui] pulsat p[ro] cū ad
quē p[ro]p[ri]z aduocaf. r[ati]o tali mō q[ui] oēs
sciūt se vocatos. Et sic intellige r[ati]o
ta. l. no[n] iudicē. r[ati]o p[ro]dicta. l. nulli. l. aut
fi. p[ro]dicta nihil ad p[ro]positū q[ui] dicit qd
decretū nō d[icit] ex tabella recitari. In
telligo ibi tabella. i. tabellione q[ui] i[st]d
nō est telegabile. r[ati]o sic nō facit ad p[ro]
positū. l. bar. exponat tabella. p[ro] i[st]ru-
mēto pulsat. l. nō. b[ut] sic tene qd
v[er]o q[ui] sunt p[ro]p[ri]z r[ati]o q[ui] pulsat p[ro] cū q[ui]
p[ro]t[est]at[ur] ucare. r[ati]o tali mō q[ui] intelligat se
vocatos. r[ati]o p[ro]corda dicta canō ista
r[ati]o. in. d. c. ij. r[ati]o in. c. l. de ma. r[ati]o obe. r[ati]o i
d. c. l. can[on]is. si t[ame]n p[ro]fuctudo e[st] v[er]o ni-
hil fieret nisi sint due p[ar]tes. illa fua.
de hoc vide. j. statum. s. xij. r[ati]o. xij.

17 **Q**uid si aliqui sit i ciuitate v[er]o mo-
nasterio i[st]m[us]. r[ati]o. fm l[ib]ro. q[ui] scruta-
tores debēt ire ad eū r[ati]o ingre[ss]e v[er]o
er[ati]o sicut v[er]o p[ro]p[ri]z. q[ui] p[ro]p[ri]z e[st] q[ui] in
o[ra]t[io]ne. ff. d. p[ro]c. l. i. i[st]a. l. v. nec erit
necesse ips[os] i collatione. aut alijs q[ui]
sequūt regre[ss]e. s[ed] sufficit p[ro]fensus in
scrutinio habu[er]it r[ati]o p[ro]cor. Inm. p[ro]p[ri]z
etiā tal[is] p[ro]curatorē p[ro]stutere vnum de
collegio cum i[st]o impedimento t[er]ti
neant v[er]o. s. dicitur e[st].

18 **A**l[ia] vno elector p[ro]p[ri]z nec vo-
cato sit irritada electio. r[ati]o q[ui] sic si ipe
vult p[ro]t[est]at[ur] r[ati]o h[ab]et si vult. c. sic. eo. ti.

19 **A**l[ia] elector possit renūciare vo-
ci sue. r[ati]o q[ui] sic q[ui] q[ui]bet p[ro]t[est]at[ur] renūcia-
re iuri suo. C. de pac. l. si q[ui] p[ro]scribē
do. Si t[ame]n accedat admittēdus e[st] in
oib[us] que circa ipsaz electionē faciē
da restant. c. eccl[esi]a v[er]o eodem. l. i. r[ati]o.

20 **Q**uia d[icit] eligi. r[ati]o q[ui] m[er]ito n[on] i[st]m[us]
p[ro]p[ri]z. s[ed] q[ui] m[er]ito erit tali p[ro]lationi. Alii

Ad i[st]o. viij. q. l. licet q[ui] p[ro]latio est ex
oi p[ro]p[ri]o. q[ui] doctor. q[ui] sanctor qui enā
in oi f[er]ite emine[n]tior ille eligat. l. iij.
di. c. metropolitano. di. optim[us] d[icit] est
gi intellige h[ab]et iudiciū p[ro]p[ri]z eligēdo.
Et p[ro]p[ri]z p[ro]p[ri]z moral[is] q[ui] nō eligi me r[ati]o
liorē illi p[ro]lationi fm. iudiciū sue con-
scie. r[ati]o. p[ro]p[ri]z. d. San. in. iij. quol. q[ui]
xerij. dicit q[ui] si duo bona p[ro]ponantur
vni si cetera sunt paria puta q[ui] p[ro]p[ri]z
p[ro]p[ri]z. eq[ui] facilia r[ati]o h[ab]et i tenet sub p[ro]p[ri]z
mortali eligere meli[us] bonū. r[ati]o q[ui] eli-
gēdo min[us] bonū p[ro]t[est]at[ur] bonū vbi h[ab]et
r[ati]o p[ro]fecti. l. amai. r[ati]o sic p[ro]fert. in sua
electione defectū boni ipsi bono. er. q[ui]
duo sequūt absurda. Et p[ro]p[ri]z q[ui]d
statuit sibi i bono illo minou sine bo-
ni. in eo. q[ui] excludit mai[us] seu q[ui] am-
pl[us] e[st] in maiori. s[ed] q[ui] dicit glo. sup
illd. ad p[ro]p[ri]z. Non q[ui] iam acceperim
aut p[ro]fect[us] s[ed] s[ed] i[st]o ingt fidelis. r[ati]o
multi p[ro]fecerit dicat sufficit mihi q[ui]
eniz hoc dicit exij de v[er]o la an finem.
Et Scdm absurdus e[st] q[ui] p[ro]t[est]at[ur] i
illd bonū q[ui]d e[st] ampl[us] i maiori bo-
no. cū nō sit i eo nisi r[ati]o boni. contē-
nit i eo bonū q[ui] bonū. quare cum r[ati]o
boni p[ro]t[est]at[ur] nō possit nisi p[ro]t[est]at[ur] i
mū r[ati]o sūmū bonū. q[ui] oē bonū e[st] aliq[ui]
r[ati]o p[ro]p[ri]z boni. ergo eligēdo min[us] bo-
nū p[ro]t[est]at[ur] p[ro]p[ri]z bonū nō solū indire-
cte sicut q[ui]bet ali[us] p[ro]p[ri]z q[ui] velle si e[st]
set possibile sūmū bonum r[ati]o e[st] illud
delectabile. Et p[ro]p[ri]z ne delectatio
nē amittat p[ro]t[est]at[ur] sūmū bonū. Iste
r[ati]o nō sic s[ed] absolute nō vult sibi illd
bonū adeē. r[ati]o ita neq[ue] bonū simpl[us] q[ui]
bonū s[ed] q[ui] hoc. r[ati]o sic simpl[us] p[ro]t[est]at[ur]
absolute bonū simpl[us] nolēs in bo-
no p[ro]ficeri q[ui] e[st] ab dno deficere fm
Ber. r[ati]o fm glo ad p[ro]p[ri]z. iij. d[icit] ea re
ro q[ui] sunt p[ro]p[ri]z extēdēdo dicit ad sūm-
ra merita a q[ui] cessaret p[ro]p[ri]z p[ro]p[ri]z

r[ati]o. Sec[us] si ex carnali affectioe q[ui] ta-
lis affectio mutat r[ati]o[n]ez p[ro]p[ri]z. q[ui]n
iste q[ui] p[ro]fert min[us] bonū sine affectioe
nō p[ro]t[est]at[ur] nisi bonū q[ui] bonū. q[ui] non
vult i[st]a directe r[ati]o malina. Ille v[er]o
q[ui] ex affectioe p[ro]fert nō p[ro]t[est]at[ur] bonū
q[ui] bonū. q[ui] b[ut] velle h[ab]et mar[us] bonū.
m[us] p[ro]p[ri]z affectio p[ro]fert min[us] bonū r[ati]o p[ro]t[est]at[ur]
nō idrecte mar[us] bonū. r[ati]o sic f[er]z exigit
q[ui] illd affectioe r[ati]o libidinis i ea pote-
rit e[st] p[ro]p[ri]z venialis. l. ex ille. Et h[ab]et
ergo collige q[ui] eq[ui] facit p[ro]t[est]at[ur] eligere
meliore ad illā p[ro]latioe seu offiū si fo-
lūmō. iō n[on] elegit meliore q[ui] nō vult
q[ui] peccat mortali in q[ui]nq[ue] electioe
si v[er]o iō nō elegit meliore f[er]z iudiciū
sue p[ro]fice ex aliq[ui] affectioe puta q[ui] e[st] si
bi inimic[us] ille melior. vel q[ui] min[us] iō
ne e[st] sibi r[ati]o veniuolus r[ati]o h[ab]et i t[ame]n
p[ro]t[est]at[ur] iudiciū e[st] an electio sit d[icit] maiori
dignitate puta papatu e[st] p[ro]p[ri]z. r[ati]o idem
s[ed] oib[us] curā a[li]az h[ab]et i[st]a sic peccat
mortali ar. c. nihil de elec. si v[er]o sit d[icit]
alijs electioe[st] erit p[ro]p[ri]z veniale. dū
mō sit dignus h[ab]et nō h[ab]et aliq[ui]d ca-
nonicū i p[ro]p[ri]z. h[ab]et i concordia
re l[ib]ro. vi. quol. q. vi. l. oblcure q[ui]
ibi dicit o[ra] addere q[ui] dicit de accep-
tione p[ro]p[ri]z nec ob. q[ui]d d[icit] in. c. cū
oli. c. cū dilecti. r[ati]o. c. cum iter canon[us]
cos. r[ati]o ibi gl. eo. ti. q[ui] sufficit sit dign[us]
q[ui] r[ati]o. l[ib]ro. vbi s[ed] q[ui] ista intelligit q[ui]
ad f[er]z p[ro]p[ri]z iudiciū in q[ui] nō reprobatur
electio dūmō sit dign[us]. Si aut elegit
indignū in eccl[esi]asticis sic e[st] mortale
In p[ro]p[ri]z v[er]o nō credo mortate nisi
in maiori[us] dignitatu[us] puta d[icit] iō i
alijs a[li]o offi[ci]o nō nisi i[st]a i[st]a q[ui] ele-
gitur q[ui] ex e[st] electioe sit secum[us] ali-
q[ui]d notabile dūmō in illis q[ui] h[ab]et ex
ercere tale offiū v[er]o q[ui] tabellio q[ui] ne-
scit dictare i[st]a vel iudex qui nescit
dare s[ent]entia r[ati]o h[ab]et i.

Et eligēs incognitū saluēt cō. 22
sciam. r[ati]o. pa. i. c. bone memorie el. ij
de posthu. pla. q[ui] nō p[ro]p[ri]z. ibidē qui
vult p[ro]p[ri]z h[ab]et noticiā. l. imito
hoc vel per se vel p[ro]p[ri]z cum q[ui] p[ro]p[ri]z
satus e[st]. c. scriptum e[st] eodem.

Que sunt cāonica i p[ro]p[ri]z. r[ati]o. 23
reducit ad. viij. Et p[ro]p[ri]z i[st]a e[st] ma-
lus r[ati]o male vite. v[er]o d[icit] iō. in. eplā ad
demiophilū monachū. Qui non e[st]
g[ra]t[us] illuminat[us] nō e[st] iste sacerdos. s[ed]
i[st]a i[st]a doctus delator sui ipsi. r[ati]o lu-
pus d[icit] i[st]a p[ro]p[ri]z pelle ouina ar-
mar[us] h[ab]et ille. r[ati]o hoc dicit l[ib]ro. vbi
s[ed] q[ui] ex i[st]a in p[ro]p[ri]z mortali e[st] i[st]a
ad p[ro]p[ri]z eccl[esi]asticaz r[ati]o offiū sp[iritu]ale
exquendū. Et Scdm si e[st] ex
cōl[ec]at[us] maiori excōl[ec]atioe. c. p[ro]p[ri]z
el. i. de app. Et Tertiu[us] e[st] excōl[ec]at[us]
minori excōl[ec]atioe. c. si. de cle. excō-
l[ec]at[us]. Et Quatu[us] si e[st] i[st]a p[ro]p[ri]z vel i-
terdicit[us] aut i[st]a i[st]a nō seruauit. c. i.
de posthu. pla. c. cū dilect[us] de p[ro]p[ri]z.
Et Quinu[us] si nō elegit i[st]a p[ro]p[ri]z etag
debite r[ati]o litterature p[ro]p[ri]z v[er]o i. c.
cū in cūctis eo. ti. vel h[ab]et aliq[ui]d d[icit] alijs
i p[ro]p[ri]z i[st]a circa ordinādu[us] de q[ui]
vide. j. ordo. iij. Et Sextu[us] si semel p[ro]
pter vicu[us] p[ro]p[ri]z fuit reprob[us]. c. sup
eo. eo. ti. Sec[us] si cassata fuit electio p[ro]
pter vitiu[m] p[ro]p[ri]z. c. inotuit. c. ti.
Et Septimu[us] si e[st] e[st] q[ui] nō p[ro]t[est]at[ur] eligi
ad aliā dignitatē s[ed] d[icit] p[ro]p[ri]z. c. si.
de post. pl. Et Octauo i aliq[ui] eligioe
nō p[ro]t[est]at[ur] eligi exp[re]sso nō p[ro]fessus i ea. c.
nullus. c. ti. li. vi. r[ati]o. c. cū r[ati]o. eo. ti. i
e[st] m[us] p[ro]t[est]at[ur] eligi nonit[us]. d. c. nullus.
Et Al[ia] electio de tali h[ab]et aliq[ui]d p[ro]p[ri]z 24
dictor i p[ro]p[ri]z i[st]a sit nulla i[st]a i[st]a
r[ati]o. q[ui] sic excepto i h[ab]et p[ro]p[ri]z i p[ro]p[ri]z
i[st]a r[ati]o t[er]tiu[us] q[ui] e[st] cassada. v[er]o p[ro]p[ri]z i. d. c. si.
de cle. ex. mi. r[ati]o elector[us] sit p[ro]p[ri]z i[st]a
v[er]o electioe r[ati]o p[ro]p[ri]z i[st]a ab eccl[esi]a

nisi cu pde. **S**ecundo qm fm iudiciu
sue pscie vñ sibi vñsñr q nō ēg velu
r possit saluē aiaz pcurare quā ipse
posset r h vider p babiliter ecclie im
minē notabile dispēdū r piculū nisi
assentiat. d. c. in scriptur. r. c. oliz ea
dē cā. ij. q. Gallitb i religio q si cō
sentiret electiōi de se facie extra suuz
mōasteriū sine lnia sui supioris peti
ta r obiecta ipō iure electō eēt nullā
quā lniaz solus p lano sine p lenti ca
pli sui sit dare. c. si religiofas de elec.
li. vi. Si r fallit i p dicatoribz mōdū
b r alijs mēdicatibz q ē d lnia suo
rū p lator electiōi postulationi. pñsi
oni scu vocatiōi extra administrati
onē sui o d iā discordia celebrare cō
sentire nō pñt alr ē irritū r inane. c.
quidaz. e. li. vi. **T**ertio peccat mor
talr qñ p viā illicitā refugit. puta ab
scidēdo se. nisi ex spāli isticu spūstā
eti. Si āt nō cogit p obiam nec imi
net. p babile piculū ecclie si refugit. p
pter pigrutā p viā licitā peccat ve
nialiter. Si vero per humilitatem re
putās se indignum sic meretur.

Intra quod ipse tenet p sentire ele
ctō. R. j. mēsez a die pñtatiōis electio
nis. alr est nulla ipso iure. nisi superi
oris regraf assensu. c. q. sit de elec.
li. vi. Quid si electio tenet d iur na
turali puta qz iter nēt p lēns eligēti
nz sñi tenet d iur qz obmissa fuerit
substantialia iuris. R. fm Inn. quē se
quū cōtē vñ. i. c. q. sicut d elec. q.
electus si est confirmatus est verus p
latus r non tenetur resignare.

Lemosyna fm sanctus
Bona. in.
iij. di. xv. pte scda articulo. i. q.
iij. accipitur cōssime scdm qd
comprehendit omne opus misericor
die impensum siue proximo siue sibi

iuxta illud ecclesiastici. xxx. **M**iserere
aie tue cōter fm qz importat oē pie
tatis opus ipēsu. primo corpale si
ue spūale p pñe vñ fm qz importat
opas pietas i penum. primo ad rele
uāda r digētiaz corpales r dicit ab
eleo qz est vñbz greci qd idē est qd
misereor cui? imperatū? est elefson.
i. misere. a q eleos. i. misericordia. r
iō d3 dici elemosina. n. ēlia vñ ēlia.

Atz elemosyna cadat sub pcepto r
R. fm Ri. in. iij. di. xv. ar. ii. q. ii. q.
sic sub pcepto legis nature pmo pō.
ii. qñt habuerit substantiam huius mū
di r viderit fratre suum necessitatem
habere r clausit viscera sua ab eo
qd o charitas dei manet i eo. r legi d i
uine. **D**at. xv. **E**urui r nō dedi
stis mihi māducare r legi canonice
lxxvi. di. nō sñt r. vij. q. i. oīs. sed qz
pceptū ē affirmatiū nō obligat nisi
p loco r tpe. r iō p sideranda est fa
cultas hñtis r inopia digētis. si enī
hō h3 aliquid qd nō sit necessarium
sustentatiōi suenāe nec illoz quibz
tenet. puidere sicut sunt vroz filij ser
ui ancille pater r hñō r sit tanta ne
cessitas qz innēat signa. p babilia ex
treme necessitatis in paup tūc tene
tur de pcepto. Si vñ h3 aliqd sup
fluum nō solū substantiōi nāt s3 ē
p uenientē sui stat tenet de illo facē
elemosynā etiā si nō innēret tales
qui essent necessitate prestita. Et si
plures occurrerēt qbus oibz nō pos
set subuenire tenet ceteris pñno illi
qui magis diget. Si vñ nō h3 vltra
p uenientā sui stat nec est qui sit in
extrema necessitate nō tenet de pce
pto r cor. Tho. fa. q. rxiij.

Quid d3 p pōi elemosyna. R. qz
ipsemet deinde sui deide noti. demū
boni. deinde extranei de q vide textū
pulehūm

pulehūm. i. c. nō sñt. lxxvi. di. r ter. cū
gl. i. c. gescam. r. li. di. q qdē iura in
telligit ceteri pñbz vñ dcm est qz possz
eē ēne? itā arta necessitate qz tele
ret pñno noto r pñno q nō est i ta
li s3 pñ mal? d3 pñno cuiusqz bono i
eqli necessitate pp pceptum dei.

Atz reputatus executor ad distri
buēduz certa bona paupbz possit di
struere iter suos planguinos. R.
p. a. i. c. i. d. coha. cle. r mulie. qz sic
nā clerice pōt in pauperes consan
guineos de rebz ecclie dare q est di
struitor. vt i. d. c. i. r. xvi. q. i. c. h. sic
r plat. ar. i. li. mādauero. s. si tibi
cēti. s. mādati. Sibi autem non po
test distribuere. vt i. d. s. si tibi cēti.

Atz ei q pōt laborare sit dāda ele
mosyna. R. qz nō ar. s. i. lxxvij. di. ij.
c. qz qz vñ intelligit qñ per labores
sibi potest puidere. r si limita. l. vñ
cā. C. de mēdi. va. de quo. s. colon.

Atz sit dāda peccatoribus. R. qd
sic. vt in. d. c. gescam? r. l. q. ij. qz pto
nisi qñ pp securitatem cibi negligē
ret iusticiā. qz tunc subtrahendus est
v. q. v. non omnis.

Quis pōt facere elemosynā. R. qz
qlibet qui pōt donare. de qbus dictū
est. s. donatio pmo. r etiā q aliqd nō
pñt donare sicut monaci filij r huius
modi q sunt i potestate alteri vt ser
ui. q in quattuor casibus pñt facere
elemosynā. **P**rimo? exstēti i ma
gna necessitate pñt facere elemosynā
qñ nō est ipz vt possunt habere recur
sus ad supiores. vt no. p. a. i. c. li. qz
de sum r nō. glo. in. c. nō dicatis. xij.
q. i. **S**ecundo qñ pñt de licētia suo
rū supior pegrināre vel iunt i schol
qz pñt facere elemosynas qz alij ho
neste peregrini r scholares cōter fa
cū ar. l. v. C. ad mace. r. l. si lōgius

ff. de iudi. r. l. ij. ff. de iur. oīuz iudi.
r. c. pteca de offiō deleg. Facit glo. in
cle. ij. s. p. d. vita r lo. de. **T**ertio
qñ videt aliquē i extrema necessitate
etiā si supior pñt pñt ēle
mosynā dare. qz tūc oīa sunt cōia in
re diuino. imo tenentur fm Ri. vbi
s. q. vi. r gl. xij. q. i. in. c. nō dicatis.

Quarto pñt de volūate ex pñtā vñ
pñmpta vt puta qz hñt administra
tionez a suis supioribus pñmssaz
ar. ff. de dona. l. si iulianulus. s. i.

Quid de vroz mīqd pōt. R. qz si
h3 bōa pafrenalia nulli dubiū est qz
pōt qz sua sunt de qbus dicit vt. j. pa
frenalia. Si vñ nūbil h3 pñt dotem
non pōt facere elemosynas. rxiij. q.
v. qz don. nisi i. vij. casibus. pñmo.
scdm. tertius. r quartus. sunt de qui
bus. s. in precedenti dicit. qz filij pñt.

Quinto si pñtudo loci ita h3 qz
vroz de pane r vino r hñōi faciāt
elemosynas qz pñtudo dat iurisdic
tione. r h3 vñt aliquando prohibēt
detet sibi formare pñtentiā fm Ri.
do. r Ja. de lau. in summa qz ideo fo
cūnt ne nimis dent sed temperate.

Sexto quādo vñt gerit nego
cium vñt. puta quia videt vñt cru
delē r sceleratū. r vt deus suspen
dat irā vel euz illuminet dat mode
ratas elemosynas occulte. fm Ri. Rod.
Nam propter elemosynas de? suspē
dit flagella. vt. xvi. q. i. reuertimini r
iō bñ facit mulier dādo elemosynas
occulte sine scādalo vñt vt de? eam
adiuuet. Facit. l. soluēdo. ff. de nego.
gesti. si. r mēl? exemplum abigail
pñt Ri. xvj. q. liberavit vñt a mor
te propter pajes datos dauid cōtra
voluntatez vñt sui. **S**eptimus si
vñt assignauit sibi certū quid pro vñ
ctu r ipa abstinet vt inde elemosynā.

faciat quia suum videtur. **¶** De cau⁹
si mulier est lucrosa puta q⁹ exhibita
gubernatione domus & familie lu-
cratur ex opibus suis. nec intelligo de
ducendas expensas vitius quia vir
tenetur eas alimentare propter dotē
vt dictum est. **¶** Dos & etiam ppter
obsequia ab vxore exhibita. de hoc ta-
men vide. **¶** Aror. **¶** s. ii. & quod possit
de lucro facere elemosynā tenz setus
Tho. & Ri. in. iij. di. xv. & cōter si
misit sequit hoc cū theologi vt Ja.
de lau. in. sūma. Distingue tū sic qd
aut lucruz ē necessarium sustentatōi
sue & viri. & sic nō pōt facere elemosy-
nam: quia magis tenetur sibi & viro
q̄ alteri. Si vero lucruz superhabū
dat sic potest & idēz dic de parafrena-
libus. vide. **¶** Aror. **¶** s. ii.

8 De quib⁹ d⁹ vel pōt fieri elemosy-
na. vt colligitur ex canonistis. i. q.
i. in. c. nō est putāda. & iij. q. v. i. gl.
& p theologos in. iij. di. xv. qd pōt
fieri de omni re que est ppria ipsius
dātis & que nō est obligata restitutio-
ni alicui certe psonē suē licite sit ac-
quisita suē vituper. Quando autēz
sit restitutiōi obligata. vide. **¶** restō
primo & vsura & in multis alijs rē. **¶** i.
mita etiam in reb⁹ ppijs. fm Ric.
vbi. **¶** s. q. v. dummodo nō sint neces-
saria ad sustentatōz nature sue & suoz
qz ordie caritat⁹ magis d⁹ se diligere
q̄ alii. nisi eētral psona d⁹ cui⁹ mōte
imittit notabile nocumētū republi-
ce & pfectui aīaz qz tūc eēt pfectiōis
nō necessitat⁹ d⁹ tali dare elemosynā.

9 Quot si gñā elemosynaz. **¶** tria
vt d⁹ i. c. tria. c. due. xlv. di. **¶** ppi
mū corpale. & h⁹ pñst in opib⁹ mīsi-
cordie corpāl q̄ sūi pascē elurietē po-
tate suētē restit⁹ nudū hospitiē recol-
liget ifirmū vilitat⁹ redimē captiuū

inortuū sepelire. vñ vñs vñsito. poto
cibo. redimo tego colligo. condo.
¶ Scōz & tertiu gen⁹ ē spūale. i. re-
mittere iniuriā & corrigē delinquētes
vt i. d. c. tria. adūf alia qnq⁹. s. pñle
re dubitātes. pñolari tristē supposita
re onerosos totē ignorātes orare p
oibus de quib⁹. **¶** i. **¶** Misericordia. **¶** s.
i. Et q̄ sūpigniores. vide. **¶** Ri. vbi.
¶ s. q. iij. & j. **¶** Satisfactio. **¶** s. ix.

¶ Aduerte q⁹ dare elemosynā intē
tione subleuādi necessitatē. primi est
op⁹ misericordie. sed dare intētione
recōpēsandī p debito dñie offēte sic
est op⁹ iusticie. & sic est satisfactio p
prie. & pñnet ad meritū dñmisionis
pene sed pñmō pñnet ad meritū
vñe fm Jaco. de lau. in. sūmma.

¶ Atz paupib⁹ ppetat aliq⁹ actio **¶** i.
dñites vt eis subueniāt. **¶** s. **¶** Pa. i. c.
si qd de fur. qz nō s⁹ bñ pñt iplozare
offm iudicis seu lupioris vt eos co-
gar & ecclia pōt eos cogere. vt no. gl.
i. c. sicut hī. xlvij. di. & ar. i. c. null⁹ lai-
cus. de in. pat. qz lūma vñ qñ sunt
i tali necessitate & dñites in tali habū
dātia qz tenentur eis facere elemosy-
nam de precepto alias non.

¶ Atz quis possit furari vt faciat ele-
mosynā. **¶** s. q. nō qz nō sunt faciēda
mala vt veniāt bōa. iij. q. v. forte.

Emancipatio

prie potestaz corā iudice ppe-
tente volūtate pñs & volūtate filij cō-
currente. & in vñusq⁹ pñtia. dicta ex
eo qz eē manū. i. pñtate pñs ponit si-
lūo elicit⁹ hoc. ex l. non nuda. C. de
eman. li. quod ibi no. & insti. quib⁹
modis ius pa. po. sol. s. pñterea.

¶ Quis pōt emancipari. **¶** s. isans
de speciali licentia pñcipio.

¶ Atz teneat pñ emancipare filiū. **¶** s. i

nō regul⁹ qz pria pñas inextimabil⁹
est. ff. d. le. i. l. filiusfam. s. vt qz hē-
dē. Sūl⁹ nec fili⁹ pōt pñelli vt eman-
cipet a pie. lūma nisi ex cā. s. Bar.
i. l. qdaz cū filiuz. ff. de ver. ob. l. s. alr
dicat gl. insti. q. mo. ius pa. po. sol.
s. si. nā i hīs q̄ sūt volūtarie iurisditō
nis nō pōt qd fieri altero iurto. vt
in aut. qbus mo. natura. effi. lūi. s. si
bō. Fallit hoc pñmo si pñ male afficit
filiū dñitib⁹ pñtate. Itē si pñellit
cū peccare corp⁹ sūi. Itē si filius est
arrogat⁹ ipubes. & pubes facit⁹ pbat
nō sibi expedire eē arrogatū. Itē si
pñ agnouit sibi relictiū legatū vt emā-
ciparet filiuz qz in istis casib⁹ tene⁹
pater eum emancipare. vt no. **¶** Thō.
in sūma. C. de emancipa. li.

3 Atz dātū a pie filio. p pñmo emā-
cipatōis fm pñuendinē vt l. ut libe-
ris. C. de col. bō. sit cōicādaz cū alijs
ffibus. **¶** s. q. sic s⁹ cū alijs non ppu-
tabif in legitima nisi pñ hoc dicat ex
pressē. vt l. si quādo. C. de inof testa.

Emphyteosis

i. in. & fitos. i. fides & thesio. i.
positio. qz res fidei accipient⁹ pñmitti-
tur vel d⁹ melioratōis pñt⁹ siue dātio
ad lūellū. & est medi⁹ pñm⁹. inter lo-
cationē & vñditionē de q̄ vide gl. in
c. potuit de locato. **¶** **¶** Emphyteotica
r⁹ vel emphyteota est qz accipit rē i-
mobilē pñmo & hēditario iure colē-
daz. vel melioradaz. vel ad tñ pñta
scām vel tertiaz gnātione vt in aut.
de non alie. s. emphyteosim. Et quo-
mō pñt no. i. l. i. C. de iure emphyt.
¶ **¶** Atz pñt⁹ emphyteotic⁹ differat a
pñm⁹ cēsual⁹. **¶** s. q. sic qz pñt⁹ ē pñi
teotici trāsit solū vñle dñuz. vt in l.
i. s. q. in pñm⁹. ff. si ager veci. Sed
p cēsualē trāsfer nō solū vñle. s. ē

directū & fit qñ d⁹ pcedo tibi talē rē
& trāsferro i te qzqd iur⁹ hēo in ea &
soluit annuatiz cert⁹ cēsus. ter. est fin-
gularj. i. c. pñstut⁹ iūcta gl. d. rest. do.
& ē si dicat⁹ pcedo tibi talē rē i ē pñi
teotiz pñm⁹ trāsferēdo i te qzqd iur-
ris hēo in illa p certa ānuā pñsione
erit pñt⁹ cēsualis casus est singularj
i. d. c. pñstut⁹ & illa vñba in emphyteo-
liz ipropant vt l. i. l. i. vno i pñ. ff. lo-
cati. & iusto pñm⁹ i hz locū pñ. c. pñ-
uit de locato. & l. ij. C. de iure ē pñi.

¶ Atz accipit⁹ ē pñpoteozis vñqz ad
tertiam gnātione nec dicit⁹ inclusiue
vel alia eqpōlētali. vsqz intelligat ex-
clusiue. **¶** s. q. si vsqz ponit a lege sup-
gradu. sic stat⁹ inclusiue. vt isti. de suc-
ce. agna. s. si. no. C. vñ legitimi. l. cer-
ni. & in. c. nō d⁹ de pñan. & affi. S⁹ si
ponit ab hoīe i pñm obligatōio idē
ponit exclusiue. l. vñterib⁹. ff. de pa-
ctis. S⁹ qdam intelligūt hoc i eo qz
augeret obligatōne. sed in casu nfo
nō auget. s. facit eā transmissibilē &
iō includit fm Zalde. & placet **¶** Val.
tū i. l. meminisse. ff. de offi. pñocōsul.

dicat⁹ iure ecclēsie hī dicat⁹ vsqz ad ter-
tiā gnātione stabit inclusiue. Si vero
vsqz ad qrtā stabit exclusiue. qz vñtra
tertā gnātione nō pōt fieri inuictu-
ra. vt in. d. s. emphyteosiz s⁹ d⁹ h⁹ vñb
Zinge. de are. ist. d. loca. s. adeo aut.

¶ S⁹ nunquid stipes pputabif. **¶** s. i
qz nō qz accipiens non est generatō
sui ipsius & in gradibus stipes nō cō-
putat⁹ in numero. ff. de gradibus. l.
iurifconsult⁹. sicut vñus non est nu-
merus. s. pñcipiū numeri **¶** Bar. ter-
net qz cōputatur nisi dicatur sic vsqz
in ipsius tertiam generationem.

¶ Atz emphyteosis que sit de gene-
ratione i generationes assimile⁹ iue-
stunt feudali. **¶** s. q. sic. vt no. bar. i. l.

si mihi et ticio. ff. de ver. ob. et ter. cu
Bal. i. c. i. de vasallo de crepitate etas.
5 **¶** Atz ius emphyteoticum trascat ad
extraneos heredes. R. q. fuerit opi.
sed mihi plz opt. Jo. de imo. in. c. fi.
de locato dicentis q. sic etia in re
ecclesiastica dummodo sit data cu illa
solennitate. c. i. de reb. eccl. no alie. li.
vi. r. c. sine exceptio. xij. q. ii. de qua
vide. s. alienatio. s. ii. iii. r. iij.
6 **¶** Atz pz qui accepit emphyteosim
p se et suis filijs possit illam plegare
vni filioz. R. bal. i. c. i. ti. an agna
tus in. vi. col. i. q. sic epheosim. s.
no feudis: et multi alij. Ang. vo filio
xviii. q. no q. ius est quesitum filijs
nisi alteri filioz tantum de alijs bo
nis plegasset allegat. l. i. s. assignare
ff. de assig. lib. i. i. c. i. si cu dot. s.
si pater. ff. sol. ma. vbi pater pot
diminuere ius filie ex pma pmissioe
qua. l. i. dotem dedit marito et postea
erexit infcia filia dummodo tantum de
eidem relinquat q. tam diminuit et
sic cõcorda dicta doctorum.
7 **¶** Atz veniant filie q. accepit p se
et suis filijs. R. fm Jo. de imo. i. c. fi.
de loca. q. no p singulare dictum Ar
ch. in. c. si quis suadente. xvii. q. iiii.
vbi voluit q. in m. p. t. u. m. masculi
num no cõcipiat feminini p. l. vete
ribus. ff. de pact. hoc idẽ t. 3. Guil. de
fuz. qui fuit doctor Arch. in legib.
Ray. de foeli. l. i. tres fratres. ff. de
pact. r. l. udo. de ro. filio. xxxviii.
8 **¶** Atz epheotea possit dimittere re
epheotea et se liberare q. vult. R.
h. aliqui distinxerunt an sit obligatus
rone rei. sic possit an rone p. one. et
no possit v. dicit do. Odoar. Tame
Ba. e. 3. tenes q. nullo mo pot et idẽ
Pa. i. c. iudicati d. imu. cc. q. qd a
pncipio est volutaz ex postfatio e ne

cessitat. l. i. c. i. de act. et ob. Itẽ q.
psonali est obligat ad psonẽ. l. i. r.
ij. C. de iur. eph. ergo tenet psonali
cu oco actioes sint psonales insti. de
act. s. appellam. et sic dimitte re
obligaret ad pensiones q. psonales
actioes sunt affixe oisibus nostris. l.
quis ergo. ff. de pecu.
¶ Atz possit aliu emphyteota face
re vel alteri locare. R. q. sic insti. loca
ti. s. adeo q. no est. pprie alienatio va
prium t. 3. Spec. ti. de loc. s. nũc ver.
cxv. sed tu cõcorda q. si taliter vult
dare in epheosim q. ipse sit liber a
pstatione canonis no potest aliter sic
locare tñ etiam ad longum tpus po
test fm Spec. vbi. s. ver. cxviii.
¶ Atz emphyteota cuiuscuq. et ec 10
clesie possit donare aut legare melio
ratiões q. fecit in re epheotica vel
ipaz res epheotica sine alia solen
tate. R. gl. i. c. fi. de loc. q. sic et cõter
sequunt doct. Bar. t. 3. v. ex in ephe
teota fici. s. no in epheotea puati in
l. fi. C. de iur. eph. per. l. ii. C. eo. s. 3.
Bal. i. l. v. usufructu. ff. sol. ma. repre
hendit Bar. et dicit eũ male intellexit
se. d. l. ii. q. loquit q. alienat. pprie
tatẽ et sic ius dñij. sed q. alienat do
nando vel legando saluo iure dñico
semp t. 3. donatio vel legatũ unde dic
Pa. i. d. c. fi. de locato. q. vbi cuq.
phibet v. dñico facta comemoratiõẽ
de p. cio vt in. d. c. fi. r. d. l. fi. no itelli
gitur de alia alienatiõis spẽ vt in. l.
fi. C. de p. di. curi. r. decu. et per hoc i
fert q. etia pmutare pot et sic limita
l. statu libri. s. quintus. ff. de sta. li
ber. r. qd no. in. l. ii. C. de v. fuz. pro
epto. vbi tenet q. nomie emptionis
et venditionis intelligit ois p. tractus
p. r. que dñum rei transtet. et un
tñ est vt no permittet sine p. sentu do

mini ppter doctores multos qui te
nent q. no pot pmutare. in. d. l. fi. r.
i. d. c. ponit pignori tñ obligare pot
l. tutor. s. fi. ff. de pig. act. l. 3. sit tut. fa
cere cum p. sentu dñi fm spec.
11 **¶** Atz possit v. dñico re emphyte
oticam eccleie vel melioratiões p. di
ctas. R. pa. i. c. fi. de loca. q. sic dñico
hanc solennitatez tenet. ¶ Primo
q. requirat p. latum vel rectorẽ eccle
sie qui d. ecclesia vt. vii. q. i. scire.
¶ Secdo deneciet p. ciũ qd offeret
vere. l. fi. C. de iure eph. ¶ Tertio
q. ecclesia no rudente labant duo mẽ
ses hec phantur in. d. c. fi. ¶ Quarto
q. no vendat phibitis p. sonis q.
ponit gl. ibidẽ et sunt oco p. sone que
no sunt faciles pueniri sicut capita
nei et h. m. o. ex qbus p. iudicium pos
set pati ecclesia vt. ff. qui fiant. co. l. ii.
¶ Quinto q. no vendat nisi vtile do
minium sibi cõpetens et melioratio
nes quas in re fecit. ¶ Sexto q. p.
uo no ceciderit a iure suo puta non
soluendo canonẽ q. in. l. nemo. ff. de
reg. iur. d. i. Nemo plus iuris in aliu
transfere potest quã h. 3.
12 **¶** Atz p. dñico deat observare su
perficiarius eccleie q. vult vendere
qui est dñs superficiet qui super solo
alienat. h. dñificat domus donando
sibi censum parat. R. Bar. in. l. i. s.
pe. ff. de superfi. q. sic per. l. ij. C. ne
rei diuine vel tẽploz. Sed do. Lar.
est 3. Ang. vo dicit ibidẽ dñicu bar.
equus. Sed iure no pbari et ideo an
te factum sequendũ post factũ Lar.
no. fm bal. in autẽ qui res. C. de sa
san. eccle. q. qui cadit a solo cadit a
superficie arg. d. l. i.
13 **¶** Atz p. dñico solennitas sit seruã da
in epheotea puati seu secularis. R.
q. si nisi solutũ requirat dñs an eme

re velit melioratiões et no vendat ta
libus p. sonis qbus dñs cõmode no
possit habere ius suum vt potetiori
bus et h. m. o. alio caderet a iure suo.
vt in. l. fi. C. de iure emphy. et no. gl.
in. d. c. fi. de loca.
¶ Atz frater ff. possit alienare si 14
ne p. f. a solennitate. R. Bal. i. l. volũ
tas. C. de fideicõ. q. sic qui duo fratres
hẽnt emphyteosim paternã ecclesie
etiam q. vnus pot iura sua alienare
alteri sine p. sentu ecclesie.
¶ Atz possit dari in dotem v. d. 15
s. dos. s. vii.
¶ Atz deat fieri remissio cano. 16
nis. l. annue vel regularis solutiõis p
pter guerrã. R. q. si sit diuersa opi.
tu dic q. si quantitas canonis est ita
magna q. si res locaretur de anno i
annũ non plus preceptet tunc p. ce
dat opt. q. fiat remissio no solu p
pter guerram. imo etia ppter aliam
sterilitatem vt dicit Bal. in. l. i. C. de
iure emphy. et ita dicit Bar. q. non
est pprie p. t. u. s. emphyteoticus tunc
q. datur tanta quantitas sicut p. loca
tione. Si vo est modicus vt cõter
fit tunc no fiet remissio arg. l. si mer
ces. s. vis maior. r. l. ex p. dñico. s. i.
r. l. si vno. ff. loca. nisi substantia rei
penitus ledatur vel nisi fundus ca
ptus ab hostib. desperaret posse re
haberi quia tñ fiet remissio vide gl.
in. d. c. fi. r. l. i. C. de iur. eph. et idẽ
dic de augmento rei q. no augmen
pensio in casu in quo no minuit pp
eius lesione fm Bar. i. l. i. C. eo. tit.
¶ Atz fundo iundato a flumine li 17
deret epheotea a canone. R. pa. i. d.
c. fi. q. sic q. d. de p. dñico. l. iii. s. labo
cũ si. ff. de acq. pos. Itẽ fundus iun
datus et occupat ab hostib. equipaf
l. c. vñ. s. fi. ff. de to. auct. iudi. pos.
m iij

Ad ver. credo qm̄ nō est spes recupera-
tiois. intelligi si in totū pūit vel vltra
dimidiā. secus si sola medietas pūit
qz nō liberaf ar. l. et pūis. ff. d. v. usufr.
r. l. q. de tota. ff. de rei v. l. alij velint
ip. v. iij. ptes pūit si d. liberari. sed
magis plz qd dicit qz in dubio pūis
appellatione intelligitur dimidia di-
cta. l. etiam partis.

18 **¶** Atz destructa re ēphiteotica ter-
bi gfa domo ex igne foruito si repa-
ret teneatur ēphiteota pūenerare. R.
fm̄. hie. de ma. i. l. i. C. de in. ēphi. q.
nō qz illd d. nouū. facit qd dicit bar.
i. l. dāni. §. si is q. ff. de dā. infec. vbi
vult qz si qd obligauit se alicui hūi
comui in villa dare de aq. recētī i. esta-
te destructa domo destruit obligatō
lz postea reficiat. facit etiam qd vo-
luit Bar. in. l. de pupillo. §. si qd r.
nos. ff. de no. op. mī. vbi dicit qz q
reficit de nouo facit. l. iter stipulante
§. sacram. ff. de ver. obli. Item voluit
Ang. in. l. i. §. si quis edificium. ff. d.
no. oper. mīc. r. Bal. in. l. i. si vt ppo-
nis. C. de nup. vbi dicit. Dicitat pūi-
tutio ecclie qz nemo faciat fornicatū
nouum in eo sulto papa an filij pos-
sint reficere destructū castrum. ppter
rebellionē patris r. dicit qz nō ita fa-
cit. l. cum alijs. C. de cura. furto. vbi
si furtoſus efficit sane mentis expi-
rat curatois officiū nec reuincit si
postea reddidit in furiam sed d. sibi da-
ri nouum. Item facit quod no. doct.
de ecclēſia reparata an sit eadem vt
no. in. c. de fabrica de pſec. diſtin. i. r.
in. c. ppoſuſti r. c. lignis. de pſec.
ecclē. vel alta. r. in. d. sacram. r. fm̄
istud limita omnia ista.

19 **¶** Atz ēphiteota nō soluēs canonē
cadat a iure ſuo. R. qz si p triēniū nō
soluit a iure cadit si ē puati vt. l. ij. C.

diuē ēphi. si vō est ecclie p biēniū
nō soluēs cadit ipſo facto nisi celeri-
ter ſoluat vt in. d. c. fi. r. nō d. celerit
ſoluere fm̄ bal. in addi. ſpe. ti. de lo-
cato. si expectat libellū vel reſtitutionē
fm̄ gl. no. i. d. c. fi. ista celeritas erit i
arbitrio iudicis vt pſiderata paup̄ta
te r. alijs iudicet qd ē valde equū qz
cū ista more purgatio p celeritatē p-
dictā nō p̄eat locū i ēphiteota puati
fm̄ Jo. de imo. i. l. inſulā. ff. de ver.
ob. r. Ang. §. solū ecclie q mī? agit
ppterca merito arbitriū boni viri
magis est ſequendū in hac celeritate
¶ Atz ēphiteota nō soluēs p biēniū 20
mī vſtriēniū cadat a iure ſuo. si dñs
tenebat ſibi irata q̄ritate vel maiorē
R. p̄au. i. c. bona fides de deposito
qz nō qz exceptio cōpenſatōis qz ad
euandā penā debet ſoluere ſit ipſo
iure vt est tex. no. ſūta gl. i. l. si pſtat
C. de cōpen. vbi doc. sic determināt
¶ Atz dñs recipiēdo canonē ab ē 21
phiteota q cecidit a iure ſuo pp non
ſolutionē p̄iudicat ſibi. R. pa. i. c. fi.
de locat. aut cū expulſi pmo r. p̄it
pſionē p̄teritū ipſo r. ſic si p̄iudicat
ſibi aut si expulſi r. tūc aut recipit ca-
noē p tpe p̄ morā p̄etaz. r. ſic p̄iudi-
cat ſibi qz vī p actū p̄ium reuinciat
ſe iuri ſuo. c. ſolicitudinē de ap. aut
recipit canonē p p̄terito cū p̄ſtatōe
qz si intēdit ſibi p̄iudicare. r. ſic si p-
iudicat aut nō ſecū p̄ſtatōe: ſed
ſimplr recepit r. i h fuerit opī. S3
de ſubſtitute iuris dicendū qz nō p-
iudicat. qz in dubio nō videtur quis
velle reuincere iuri ſuo. vt in. c. ſup
hoc de renū. ff. de pba. l. cū de inde-
bito. facit glo. in. l. cū quid. ff. si cer-
pe. q dicit qz si trado magnā q̄ritatē
pecunie dicēdo tolle. nō p̄iudicat dōs
tio ſimplr ex hoc §3 mutū vel depo-

ſitū. niſi aliud appeat reſpectu pſone
ſic in. ppoſito. r. l3 glo. dicat ver. eē
qz recipiēdo canonē p̄iudicat in pua-
to nō in ecclēſia qz h3 caplm̄ tū pau-
vbi. §. dicit qz nō dicit ver. qz ſolus
plano in acqrendo p̄iudicare pōt
r. deteriorē facere vide gl. xv. q. iiii
§. p̄. ſentit Jm̄. i. c. ii. d. dōa. r. doc.
in. c. qm̄ de deci. r. iō ſolus plat? reci-
piendo canonē ſine pſenſu capituli
p̄iudicat ecclē. Sed aduerte hic qd
p̄a. i. c. vt ſup de re. ec. nō alie. limi-
tat ſede. pſilio. electum. qui t3 qz res
ēphiteotica reddita ad ecclēſiaz pp nō
ſolutionē pſionis poteſt iterūz da-
ri ei qui cecidit a iure ſuo ſine aliq̄ ſo-
lente r. cauſis reſcriptis in alienatio-
ne rei ecclēſiaſtica a plato ecclēſie: ſic
dicens hoc rerum. vbi p̄ma cā con-
ceſſionis duraret. puta qz erat caſtrū
in feudū quod ppter cuſtoditā erat
potius dānoſaz ecclēſie r. hmoī. qz
nō est noua alienatio: ſed executio or-
dinatiōis antiquę. ſed vbi p̄ma cau-
ſa cōceſſionis ceſſaret. puta qz ager
datus. ad excolendum tractu temp-
ris exculsus reuertitur ad ecclēſiaz iurē
dari nō poterit in emphyteoſim vel
feudum ſine debita ſolēnitatē r. cau-
ſis reſcriptis in alienatiōe rei ecclēſia-
ſtica. Et fm̄ hoc videtū vera opinio
glo. p̄diete. Sed qz nō poſſit dari re-
nouo ei qui cecidit a iure ſuo ppter
nō ſolutionē pſionis qm̄ ceſſat cā
ppter quā ſuit data in emphyteoſim
ſine ſolēnitatib? r. cauſis reſcriptis in
alienatiōe rei ecclēſiaſtica nō credo
p̄au. quando ſit ei qui cecidit vel
eius hereditibus qz videt. text. d. c. fi.
Jm̄ r. p̄ſuendo. ſed bene eſſet ve-
rum quando alteri qz ei qui cecidit
vel eius hereditib? vellet dari vel qm̄
iam ecclēſia per aliquod t̄pus paci-

139
cam habuit poſſeſſionē talis rei. Et
ſic eocorda opiniones.
¶ Querit in quot caſib? ēphiteota 22
cadit a iure ſuo. R. qz in qnqz caſib?
¶ P̄m? qm̄ negat pſionem dñs
petēti eaz r. negat ſe ēphiteotaz illius
fm̄ pet. helie. i. tract. de p̄ctu ēphiteo-
tico. R. d. qz magis h3 operari cōtu-
macta ex p̄ſſa qz tacita. l. si ita ex p̄ſu-
ſi. de p̄d. r. demō. ſed ēphiteota nō
ſolente per triēniū canonē res ca-
dit in cōmiſſum. vt. J. dicit qz tacite
negat dñiū reſcognoſcere ergo mul-
toſcitius vbi expreſſe negat:
¶ Sēd caſus ē qm̄ vendit ſine dñi 23
volūtatē rez ēphiteotica fm̄ eūdem
pe. vbi. §. d. l. limita fm̄ ſpec. in tit.
de loc. r. bar. i. l. ſeq. §. itē l. i. de
de vluca. Jm̄. r. Canon. i. c. p̄mit d
loca. r. r. si res ſit tradita qz si nō est
tradita lz vendita nō cadit in cōmiſ-
ſum ē ſi eſſet tradita tū hac lege vt
dñs vellet emere p mīdes illi ēptor
reſtitueret cā qz ſic nō cadit vt notat
Ang. in. l. volūtas. C. de fideicom.
¶ Quid ſi vendidit r. tradidit ſimplr 24
ſed poſtea redemit. R. nihilomin? ce-
cidit a iure ſuo qz per alienatiōis ius
eſt queſitū dñs r. ideo ſine facto ſuo
nō poteſt anferri ab eodem.
¶ Sed pone qz ſunt duo dñi rei ēp2
hiteotice r. vendidit r. de pſenſu vni?
tū r. nō alteri? R. qz cadit ſolū pro
pte illi? qz nō plus puniri d3 qz deli-
querit. l. heres. ff. de hīs qui. vt idi.
¶ Terti? caſus ē qm̄ res ēphiteotica 26
ē data. p ſe r. ſuis filiis nepotib? r. hē-
ditib? ſi filii? vel nepos reſtitut hē-
ditatē cadit qz eā non pōt hēre vt no.
bar. i. l. vt iuriſuradi. §. si literi. ff. d.
ope. l. i. ſec? si nō poneret ōbium r.
hēditib? qz ſi reſtituta hēditate non
caderet qz pceſſio i pmo caſu regm̄
m iij

27 ¶ Quare datus est qñ qñ accepit em
phiteosiz p se et suis filiis et moris fi
ne filios limitis relictis solis nãtibz qñ
reuerat ad dñm qñ limito f3z Bar.
i. l. et facto. s. si qñ rogat. ff. ad tre.
verz qñ ephiteosiz est data ad ecclia
qñ psumendū est qñ de illis nō co
gitat. sed qñ data est a puaro eph
iteosiz sic veniet ad illegitimos in ta
li casu. Et sic intelligit et limita spec.

29 ¶ Quid si sūt p'les hēdes ⁊ oēs p' ter vnū soluerūt p'siōz. & gl. i. d. c. fi. q. nō cadūt si soluerūt totaz. sec⁹ si nō totā qz caderēt oēs ⁊ iō soluāt to tam ⁊ postea agant s̄ nō soluentem.

30 ¶ **E**t hęc ignorans rē emphiteoti
cā rē nō solūm cadat. R. gl. i. l. i. C.
de iure ēpbi. r. bar. ibidē r. gl. r. dy.
in l. cū fili⁹. §. in hac. ff. d. ver. ob. q.
cadit sed restituit de egate idē dic
minore qui nō soluit p. l. §. C. in qu.
can. in itea. resti. nō est neces.

31 ¶ Quid si dñs sit mortuus? et hēditas
iacet p̄ trēmūis i q̄ ēphreota nō sol-
uit. Bz. qd nō potest rēpellī neq; cadit
v̄ pz p̄ pdicta h̄t zlv. l. i. li. ff. re-
da. inf. t bal. l. ii. c. e. fz go. an. in
addi. ad spe. vbi. sc. iij. ipso sp̄e q;
cadit nisi deponat iux̄ soamā. l. ii. c.
eo. t. l. accepta. C. re. vsur. t h̄t iuris

¶ Alij filia puē ēphreotis qm̄ istitu-

ta ē i certa re hēs ⁊ iusta ē eē pientaz
q nō possit de bonis suis pl⁹ petere.
⁊. bar. i. d. §. si liberi q nō qz. d. vba
dēt intelligi q nō possit peti plus iu
re hēditario s⁢nōn iure ēphuteotico

vel p̄son? q̄ posito q̄ p̄r ex dispo
sitione sua posset filia p̄uare ab ep̄hi
teos in illa v̄ba non ip̄orant. Idem
dicit q̄ p̄ talia v̄ba non p̄uaf q̄n posset
petere cotra maternā s̄m cūdez bar.
Et si bona sibi a p̄re relicta sint vltra
legittimā q̄ bona itelligunt̄ reducto
cre alieno? res alienum est dos r̄ s̄str
res emb̄p̄reitoris.

Ab eo tutor pupilli q bz ephiteosiz 33
 Et eo nō soli nēdo p anquēniū cadat
 R. q sic qz iste tutor debuit exigē a se
 ipso. l. si pupilli. ff. de nego. gest. fm
 Petrum vbi. s.

¶ Et laudem illi sit soluēdus qñ ref 34
 ēphiteotica trāsit ad aliū ēphiteotaz
 B. q sic 7 n dz erercere gnq̄gesimā
 ptem p̄ci rei ēphiteotice. l. i. C. d. u
 re ēphi. f. 3 de p̄suetudine off. xxx. p. 8 f.
 l. d. osti. q̄ seruāda est. fallit h. f. 3 p.
 vbi. s. in amōu casib⁹ ob nō debet.

T^{er}ciū qñ hñs rñō hñdñtñqñ 35
 phiticoſim adijñm pñ. vñ. ſ. quia
 dñs pp laborē hñ laudemñ qñ labo
 rat mñtñdō nouñ ēphiticoſi i poſſe
 ſionē ſz in adiñtōē hñdñtñqñ nou regñr
 talio laboñ cñ hñs poſſit adire ppñza
 autēte vt in autē. tñ hñ. pñ. ſ. qñ oñ
 bñ. Quidñ tenēt ñmñz pñ. ſ. cñ. dñ. uñ.
 ēphñ. bñ pñ qñ qñ tñ nouo adipi
 ſcñ poſſeſſionē rei ēphiticoſice tenēf
 ad laudemñ ſz in adiñtōē hñdñtñqñ ē
 ſic. l. cñ hñdes in pñ. ff. dñ acq. poſſeſ
 ſionē ergo tñf. Itē pñ qñ pñ aliena
 tionē tñfñ laudemñ ſz adiñtōē hñdñ
 tñtis ē alienatō qñ pñ añ tranſferñtñññ
 nñ ergo tñfñ. Sed pñmñ credoyē
 rñus nññ cñſuetudo ſit in ñmñ.

¶ Sz qd si ephteota doauit re em 36
phiteotica. Sz. pe. q. s. q. debet lau-
demiū qz magj fauēdū ē illi q re ha-
buit titulo oneroso sicut q emit qz q
titulo lucratiuo. Et iō sicut pñ^o dz.

sic et iste

fic & iste & q^o p^omus deat h^o in l. fin.
C. de iur. epi. Itē q^o legatī & dona-
tio equipant sed ex legato dect^r. l. i.
qui ff. de leg. iiii. ergo & donatari^o ne
obstat q^o epi^o teota. pōt donare sine
volūtate dñi q^o hoc p^ocello nō sequi
q^o nō debeat laudemū. s^oriū tenet
Spec. ti. de locato. l. q^o non teneat^r.

37 **Q**UOD Causa ē qñ res ephemerica
fuit vēdita & tradita post retradita fu
it ex antiq̃ & secus si fuisse retradita
ex noua q̃ ista redditio cēt filis po
ri traditōi in q̃ fuit vēdita. 3tes ad
multitudinē traditionū sequit̃ multi
tudo laudemioz. l. quicq̃. C. d. ser.
fug. Intelligit ex noua cē. lēc. in an
tiq̃ q̃ non vñ alia traditio ēdē dōna

[illegible]

39 *Quare* casus qñ ga pedit hz re
tegra discissus est a venditione qñ die
no hz mittere nouū ephitocaz i pos
sessionē. Sz tñ p. vbi. s. dicit qñ de
bet. qñ p euz no stent iō pñde ē ac li
misiſſet. qñ credo terz de rigore iur
Secus de egate adde. v. casum qñ
alicatio ē necessaria vt puta qñ pī d
pat filia nō pñq alia fm bart. i. l. iō

ff. de p*ro* p*ri*et*at*e fur*is*. nam sol*u* sol*u*it laude
m*u*n*u*m q*u*o*u*o*u*o alienatio est voluntaria.
¶ *U*bi e*pi*scopi tota cad*u*o a iure suo 40
p*ro*dat meliorationes quas fecit in re
p*ro*p*ri*et*at*e. in. d*ec*. c. i. q*u*o sic. x. q*u*o. i. h*ic* i*u*ro
i*u*ro. d*ec*. l. i. c. de iure e*pi*sc*opi*.

¶ **C**eterū ēphiteora cadat ex deteriora. 41
 tūde rei facta ab ipso. Re. p. vbi. s. q.
 sic p. ter. autē. qui cēst. C. de sac. san. ec.
 q. cā fina. cūntantē cēst. effect. l. i. a.
 digere. ff. de iure pat. s. qūis. h. cā
 finalis est melioratio vt. l. si. C. s. iū.
 ēphi. iō cadit q. frangētī fidē hīdes
 frangat eidē lūminat. Bal. hoc in. d.
 autē. vep. si deterioratio sit notabilis
 qūtitatis. 2. iij. q. sit ad pēuā deterior
 rationē fundi vt cēt m. vinca q. si pu
 taf. vel qū arbores icsidunt. sec. si so
 lum ad deteriorationē fructus vt si
 ager nō collatur. 2. iij. q. talis deterio
 ratio procedat ex dolo vel lata cul
 pa vel leui alia non.

¶ Et si dñs possit. ppria auctorita. 42
te expellere ep̃bitoz. B. pa. i. d. c.
si. dicit. Ex. post. Accur. q. nō pōt qz
ep̃bitoz h̃zua in re vi. in. l. ff. si
ager tecti. 7 iō ppria auctoritate nō
d̃z expelli op̃t. l. creditorz. C. de pi
quo. bec. op̃t. est tutor.

¶ Utrum res ecclie possit dari in em-
phyteosim. R. vt. s. alienatio in pn.

Optio et tenditio est alie
natio quidam que

diuini et possessio rei vendite
transfertur per traditionem ipsius domini vel si
non est dominus usufructuendi conditio in
ementem per ipsam soluto pretio.

¶ An autē veniat sub noīe vēditiois
 ois alienatio bal. i. l. volūtas. C. de fi
 deic. 13 q. nō l3 in pncipio iur. civil
 veniret v p3 p. l. statuliberi. §. qne?
 ff. de sta. li. vide q. duxi. 56. ephiteosiz
 §. x. aduente b q. eptio ⁊ vēditio tri

ita respōdet. Fraudas vō in q̄tate
puta in falsa mensuratiōe vt faciunt
tabernarij qui nō implent mēsuras vel
in nūmeratiōe et hūcōi h̄ teneat ven-
ditio tū tenet restituere nec consuetu-
do excusat eum.

9 ¶ Atq̄ liceat vēdere rē f3 q̄ vēdes
eā sibi extimat vñlē q̄uis emēs nō
libere emat. p. q̄ sic si ex tali vēditōe
tale dānuz scurrat q̄tuz pl⁹ vēdit vel
q̄n talē affectiōe ad rē h3 q̄ potius
vellet eā sibi dimitti tāli p̄cio emi-
ni sit in tali habundātia q̄ grah te-
neat p̄cio subuenire p̄cor. lbo. fa fe
q. lxxij. si nō liceret vendē tñ pl⁹ q̄
tū erit vñlē emētū q̄ sic herba medi-
cinal valēt. c. ducatos f3 leo. vbi. s.

10 ¶ Altrū liceat car⁹ vendere rez que
inmutata vendit in eodē loco quā sit
empta vide. f. negociū. s. iiii.

11 ¶ Ad quē p̄tinet piculuz rei vēdit
si alis in pacto spāl rñō est deductū
re. vt colligo. ex azo. et gos. q̄ aut ven-
ditio est p̄ditionalis tūc an̄ euentū
p̄ditionis piculū p̄emptiōis p̄tinet ad
vēditōrē s3 deterioratiōis ad ēptōrē
vt i. l. necessario sciēdū. s. si pēdente
ff. d. pic. et cō. rei vē. s. l. si vēditio sit
i. scripti q̄ donec scriptura p̄ficiat p̄-
culū est vēditōris. l. p̄. c. d. si. l. str.
lūmto h̄ rez q̄ p̄uenerit vt nō va-
leat an̄q̄ scriptura sit scā. sec⁹ si sim-
p̄r sit fact⁹ p̄ctus postea facit scriptu-
rā. Idē dic q̄n vēditō sit i. gñe pu-
ta alini q̄ gen⁹ nō pōt p̄ire. l. in rōe.
s. rez est alit. ff. ad. l. fal. sed sec⁹ eēt
q̄n gen⁹ eēt determinatū puta ad ali-
nos quos h̄pōbbi gfa vēdo tibi vñū
de seruīs meis vel alinis et hūcōi. si
oēs p̄reit venditor est liberat⁹ sicut
in legato. d. l. in rōe. s. l. certi. hōsti. tñ
vētenere q̄ ēptor poterit repetere p̄-
tū q̄n sine eā sit apud vēditōrē. sec⁹

in legato q̄ p̄ctus rei legate nō est le-
gatu⁹ et iō si p̄p̄res legata alis nō re-
bet s3 mibi vñ q̄ nec ē. p̄ctum pote-
rit ēptor repetere in casu isto nec exci-
pere vt nō soluat nisi vēditōr fuisse i
mora q̄ p̄ctus si ē nisi cū eā. l. ēptio/
nis. et idē dico sicut q̄n aliqd alterna-
tue emitur puta tice⁹ aut. Si uis si ti-
cius p̄reit peribit venditor et seius
erit in obligatiōe solū si vō ambo sic
vēditōr liber erit et p̄bit se⁹ emptor
q̄ solus remāserat facit. l. si i. emptōe
s. p. ff. de p̄hen. ep. aut vēditō sit pu-
re. l. sine p̄ditōe et sine scriptis et d. re-
certa sine in spē et tūc f3 gl. l. i. l. ff. d.
pi. et cō. re. vē. die q̄ in vino et ceteri
q̄ degustatiōe requirūt et an̄ d̄gusta-
tiōe periculū ē emptoris. Si vō vē-
dit nō in spē. sed ad mēsurā piculuz
ē vēditōris donec sit mēsurat⁹ et ibi
multas diuersitates poteris. vidē s3
istd sufficit tibi p̄fessor. Silr si si ext-
git degustatiōe piculū ē ēptoris ex-
cepto cāu publicatiōis q̄ si publice
an̄ traditiōe vel post p̄p̄ maleficiuz
vēditōris piculū erit ipsi⁹ vēditōris.
l. fundus. ff. loc. et ibi gl. silr p̄ p̄cti
mora doli vel culpa piculū ē vē-
ditōris puta q̄ pactū fuit vt tenere.
Itē si fuit i. mora tradēti rē si vō taz
ēptor q̄ vēditō fuerit imora poste-
rior mora p̄ponderat p̄me et illi nō
cebit q̄ ad piculū. Ita nisi postērio-
ris mora p̄m̄ morosus fuerit eā q̄
sic nō nocebit postēriori cāu ē mēta
gl. in. l. si p̄ emptōrē in. s. d. act. ep. et
vē. q̄d nō. idē dic si vēditō fuit i. do-
lo vel culpa lata seu leui p̄ditōis rei
vēdit q̄ piculū erit sūi sic in como-
dato et deposito. Et idē dic d. deterio-
ratiōe seu melioratiōe rei vēdit q̄
p̄tinet ad emptōrē q̄n res est vendi-
ta in spē fm legis sine nūmero f3

logicos q̄d idē est secus in fructib⁹
rei vēditē qui p̄tinent ad venditorē
donec p̄fecta sit venditiō nisi vēditōr
sit in culpa. d. l. curabit nec ob. l. fru-
ctus post. et l. p. c. de ac. ep. et ven.
q̄ loquunt in p̄fecta vēditōne quā
vō p̄fecta quo ad hoc q̄ p̄ctus est
solutū vt habita fides de p̄cio vt nō
in glo. l. i. c. de p̄. et cō. rei vē. l. alis
sit p̄fecta q̄n res est tradita. ff. de act.
emp. et vendi. l. si quis alienam rem.

12 ¶ Etrum ēptuz de aliena pecunia sit
ementis. p. q̄ sic si noie suo emit. l. si
ex ea. C. de rei ven. fallit in empto ex
pecunia ecclie. vii. q. iij. c. i. et ij. et q.
v. firuz. Quod adeo est rez q̄ si cle-
ricus h̄iis pecuniā de p̄benda eme-
rit p̄dum ampl⁹ nō poterit illū da-
re intuitu pietatis s3 pecuniā potuisset
dare q̄ statū p̄dū sit ecclie sine eme-
rit noie ecclie sine suo sine alio. c. i.
et pecu. cle. et c. inquirendum. Silr
ter dic in empto de pecunia pupilli
vel minoris a tutore vel procuratore
q̄ minor sibi vendicare pōt. l. ij. q̄n
ex fact. tuto. Idem dic de empto ex
pecunia militis. C. de rei vendi. l. si
vt p̄ponis. Silr ter dic in ēpto ama-
rito vel vxore de pecunia sibi ab alte-
ro cor⁹ donata si efficiat nō soluēdo
qui donū accepit. l. vxor marito. ff. d.
dona. inter vir. et vro. h̄ec limita q̄n
pecunia nō fuit alteri mixta q̄ si fuit
set mixta transiret in dñum et furis
l. si alieni nūm. ff. de solu. et sic non
esset ecclie vel p̄fator.

13 ¶ Quō potest p̄ vendere filium et
quō liber homo potest vēdi vide. f.
seruitus. s. i.

14 ¶ Quid si res tendat duob⁹. p. q̄
potior est scd⁹ si res tradatur sibi vel
p̄mus si p̄mo sibi datur et idē in do-
natione. l. quoties. C. de rei vendi. ni

si p̄mus emisset noie ecclie spāle ē
in hoc vt dñum acquirat sine tradi-
tione ar. c. ex litteris de p̄me. rez p̄se.
C. de sa. san. ecc. l. vt inter diuinū pu-
blici⁹ et si scd⁹ emisset et ipse noie
ecclie q̄ p̄ferret p̄mus. ff. de pecu.
l. in cause sed venditor tenet crimine
falli. vt patz. ff. ad. l. come. de fal. l. g.
duobus. Si vō p̄mutauit aut alteri
in solutū dedit vel aliter distraxerit
postq̄ eaz obligauerat tenetur crimi-
ne felonatus vt. l. i. ff. de cri. stel.

¶ Atq̄ vendēs vñū q̄ nihil dicitur et
expeditōe vasoz possit illud euacuare
in terra si ēptor nō euacuauit. R. q̄
sic si videmia supueniat vñ si vēditō
ē mercator q̄ solet vēdē et emē. ff. d.
pi. et cō. re. ven. l. i. s. p. f3 gosre. vñ
tu die f3 host. q̄ si indiget valis et co-
amontio nō vult pōt corā testib⁹ vi-
nū mēsurare et effundē. d. d. limito
nisi emptor sit in tali necessitate q̄ vē-
ditōr teneat ei subuenire ex debito
¶ Atq̄ vēditōr teneat de enictione. l. 6
emptor. p. fm gl. et p̄ an. l. casu vē-
ditōr de emp. et vē. q̄ si cū i. trib⁹
casibus. ¶ Primum si in p̄cipio li-
tis vel ad minus post litem p̄testatā
non denūciat venditor vt eū tēse-
deret vt C. de enic. l. emptor fundi. et
l. auctore. et ff. eo. l. si rem. s. fi.

¶ Sed qd si sciebat litē motā vēdi
tor. p. bar. l. i. denūciasse. ff. d. adul.
videt sentire q̄ etiā teneatur denun-
ciare. Rō fm eū q̄ q̄n denūciatō re-
quirat ad aliqd faciendū vt in casu
isto tūc nō sufficit sibi scia sola vt in
d. l. denūciasse. Sec⁹ eēt q̄n denūcia-
tio requirit ad simplicē sciam habē-
dam q̄ vñ vt regula q̄ certus ē d. rez
iur. li. vi. et l. i. ff. de act. ep̄. et vē. gl.
tñ et l. p. in. d. l. emptor et dy. in deā
regula qui certus tenent q̄ nō tenet

denunciare et multi alij tamen tutius
est qd denunciet p. l. si controuersia i v.
auctor. b. di. ve. et enuncia. C. d. eui.
et sic denunciatio ipsoat no simplr in
dicare sz per officiale facere et notu
litez moti vt tenat ad defendendu.
18 ¶ Secundus casus quando emptor
citatus contumaciter absuit tpe senten
tie qz vñ condēnatus pp sua contu
macias d. l. emptor. et ff. de eui. l. si
ideo. l. rñso. Idē si vēditore abūte n̄
appellauit a snia. l. herēnt. ff. d. eui.
19 ¶ Tertius qñ per iniuriā snia lara
fuit ptra emptorē. d. l. emptor qz in
iuria q̄ sit emptor nō ptingit vendi
torē. l. si p ipudēntiam in prin. ff. de
eui. Idē dic si p violētiā exiudiciali
liter auferat. d. l. si p. et ff. de eui. l. si
et si notari possit q obligat se defen
dē de iur. et te scō qz illd de scō itelli
git si lis moueat de scō nō d iure sz
p. ano. ubi. sz qz violētia exiudicialis
nō tenet sz nāz sz et qz dic ut no. p
Bar. in l. stipulatio ista. ff. de v. ob.
20 ¶ Addo qñ casus qñ emptor ppro
misiit et snia sniaz reportauit. l. si di
ctus. sz si i arbitriū ppromisero. ff. de
eui. itellige h̄ rex si volūtariē ppro
misiit qz secō si coactus. l. vel a statuto
qz sic vult ut iur. p sanguineos ppro
misiit et h̄mōi et hoc denunciāuit ven
ditori sz bar. i. d. sz si i arbit. et bal.
in. l. i. C. de pi. et co. re. ven. ¶ Quis
casus qñ emptor potuit vñ capere et
nō vñcepit. d. l. si denū. sz si cū possz
¶ Quartus casus si rē alienaz sciēter
emē nisi d euitōe spāliter sibi caue
rit. l. si fundū. C. de eui. ¶ Septim⁹
si aliqd casuale ptingat. C. eo. d. leg.
l. si. de re. eccle. nō alie. c. ad nostrā.
¶ Octau⁹ si vñ dedit nō suauolūtate
sz necessitate ut i gl. i. l. emptor d eui.
uide alios casus p. host. in sum. e. ti.

¶ Quid si fecit pactū vēditōr qz si
vult teneri d euitōe. sz. n̄b̄lomin⁹
tenebit ad p̄ciū re euitā. l. exēpto in
fi. ff. de ac. ep. qd limitat lud. d. ro. in
no. qñ pactū sit i gñe. l. a q̄cūqz eui
cas. sec⁹ si specificat p̄sona vel cā una
qz tē cū tenebit ad p̄ciū cāus ē i. l.
q libertat i pñ. ff. de eui. et ibi gl. d. h̄
¶ Sed qñ tenebit venditor emptor. 22
ri re emptor euita in casibus in qb⁹
tenebit d euitōe. sz qz in simpli tñ e
si fuit in culpa in uendendo tenebit
ad intēre in foro tñ p̄tēso i reb⁹
p̄ciosis arbitrio iudicis cogit duplū
p̄mittere alr p̄dēnabit in duplū p̄e
cū p̄uenti. ff. de eui. l. i. et l. emptor.
¶ Atz venditor teneat ad oēs expē 23
sas quas emptor fecit i iudicio qz n̄
defēdit vēditōr postqz sibi hoc denū
ciauit. sz. pau. vbi. sz qz sic sine obit
nuerit sine nō ut i. l. i. C. d. eui. et l. i. nē
ditore. ff. d. v. ob. et vbi qz bar. se
et si si denunciasset vēditōr lūe motaz
¶ Atz emēs domū p cētū in q po
stea iuenit thesaurū ualētem ducenta
teneatur. sz. lud. de Ro. et qz sic et di
cit se cōsultūse et obtinūse in curia
qz in h̄ bz locū remediū. c. cū cā de
emp. et nē. l. qz rescidat sz nē resti
tuat plus sed p̄ciū d iure ē ver⁹. l. qz
nō teneat. rō qz thesaur⁹ ē res mobi
lis abscondita ab ignos dñis tpe ven
stioze ut. l. unica. C. d. thesauris. ergo
dñs nullus erat ipsi⁹ ut casus est in
d. l. i. et l. nūqz. sz thesaurus. ff. d. acq.
re. do. Sic ergo remanebimus in dī
spōne iuris cōis ut sit dñi soli si data
opa uel a cāu inuenit in suo vel si da
ta opa i alieno solo erit dñi soli si vñ
a casu erit medietas dñi soli alia in
uentorio ut in. d. l. unica. cū ergo sit
emptor sit dñs soli erit su⁹ de hoc ca
sus est in. l. a tutore iura gl. ff. de rel.

den. ubi p̄ciū inuenta per modum
thesauri cedat emptori. Secus si nō
esset p modū thesauri ut murata ab
aliquo in muro ut dicitur ter. i. d. sz the
saurus qz tunc nō esset emptoris nec
ob. qz venditor nō vendit thesaurum
qz cōcedo sed statim in dispōne in
ris cōis ut cedat dñi soli. hoc h̄eo
p indubitato si emptor n̄b̄l sciebat
de thesauro sed si sciebat et propterea
emū tunc vñ dubiū. Nicolaus tñ de
lira sup math. xij. in illa p̄bola de
thesauro. et l. i. ho. fa. fe. q. lvi. ar. v.
vident tē qz licite emat et de subtili
tate iuris est rex qz pōt licite fieri sed
de equitate uidet qz aliqua partem
debet dare venditori. uide de hoc si
placet qd no. in. l. si qz cūz alr. ff. de
ver. ob. sz quo ad p̄ciū ex quo scie
bat vñ inuenisse et si a casu sic medie
tas erit sua si vñ a p̄posito sic totū ce
det domino soli. ut. d. l. unica.
25 ¶ Quis hoc sit qz iura nō cogāt resci
dere p̄ciū emptoris vel supplē iustū
p̄ciū nisi qñ receptio ē ultra ul cura
dimidiā iusti p̄ciū. sz. dolus. sz. ix.
cui datur electio tunc. sz. qz qñ ē ul
tra dimidiā electio erit vēditōris sz
23. per arg. a p̄rio quando est citra
dimidiā tunc est emptoris ut not.
Bern. in. c. cum dilecti et c. cū cau
sa. de emp. et no. p̄a. in. d. c. cū dile
cti qz si periret emptor minus di
midia periret emptori qz cum duo
sunt in obligatione alternatiue vñ o
perempto remanet aliud. l. plerunqz
sz de iure do. et l. si tēp. ff. de ver. ob.
Et idem dic qñ est plus vēditā qz pe
rit venditor per eandē rōnem tñ
predicti non tenentur nisi ad restituē
duz id plus quo vendidit vñ supple
re illd minus quo emat vñ ad iustū
p̄ciū et poterit agere receptus vñ qz

ad. xxx. annos sine agatur conditōe
ex. l. ij. C. de rei ven. que conditōes
eniz sunt personales sunt perpetue. Si
ne agatur ex eo p̄tractu. l. ex vendito.
ut not. p̄ano. et Anno. in. d. c. cum
causa. Si vero ageretur officio iudi
cis vt volunt aliqui sic nō posset agē
nisi vñ qz ad quatuor ānos qz vñ qz ad
illud tps dāf restō in integ. l. v. l. C. d.
in integ. ref. pa. tñ vbi. sz. vult qz et si
agat offō iudicis de vñ qz ad. xxx. an.
¶ Atz mercator qui scit plures ali 26
os post se venire teneat minus vende
re qz sit cōis existimatio vel dicere qz
plures veniūt. sz. l. ho. fa. fe. q. lvi. ar.
qz non nisi de perfectione.
¶ Quid de mercatorib⁹ qz iter se con 27
ueniūt et vñ solus vendat. sz. qz si h̄
faciūt in lesione reipublice sunt da
nandi p̄p̄mo exilio et tōtis spoliādi
ut. C. d. mono. l. vnica. Secus si face
rent ppter aliquē finē honestū qz li
ceret de ista materia habes. sz. dolus
sz. ix. et j. negociatio et. sz. ara. sz. i.
¶ Atz ille cui dātū est aliqd ad ven 28
dēdū p. x. et vñ dedit p. xij. teneat illa
duo restituē dñi rei. sz. qz nō qz si il
la duo sūt vñ iustū p̄ciū teneat re
stituere emēt sz ea qz dixi. sz. v. vij. si
vñ nō exēssit iustū p̄ciū sz sua. idu
stria habuit sic sibi acquirit. nec ob. qz
dāf ei certa merces p labore et qz illa
dāf ut inueniat emptorē p. x. et sic nō
teneat necessariō restituere. sec⁹ si dāf
tur sibi simplr ut vñ daret qz teneat vñ
dere meliori p̄cio qz pōt et totū dare
dñi ex quo mercedem h̄z p labore.
¶ Quid de vendēte possessionē vel 29
emētē ista tales p̄fines qz plus uel
min⁹ qz sit dñi uñ. sz. donatio. sz. xl.
¶ Querit de. q. qz dñiana ut valeat 30
vendiō seu ali⁹ p̄ciū collar⁹ in al
teri⁹ arbitriū. sz. qz si sit incerta p̄ciū.

na cui? arbitrio committit nō valz. l. si
merces. §. i. ff. loc. nisi in casu qñ sim
pliciter fuit commissus in arbitriū bo
ni viri: qñ tñc intelligit in arbitriū in
dictis. l. vir bon. ff. iudi. sol. et sic vñ
commissus in certā psonā. Si vñ pso
na cui commissus est certa. tñc lz varia
sit opi. l. i. in venditōe et emētis. C. d.
Hem. ep. tñc pñm dō. L. hāc d. gras
tis in. l. si qñ arbitratu. ff. de ver. ob.
qñ siue solatia dō? vt puta pñm i ven
ditōe et filia. Siue accidetalia puta
venditū seruus si rōnes reddiderit et
pñm dō committant in arbitriū certe p
sone vñ dō? si ille voluerit arbitrarī
nā sicut sūale vltime voluntatis pōt
ferri in arbitriū hēdis. l. si sic. ff. de
leg. i. ita i pñm dō. l. si seruū filij. §. euz
q. ff. de leg. i. et pñm vñ casus in. l. si li
bert? iurauerit. ff. de ope. lib. vbi vñ
pñm dō liberi facta de opib? ad ar
bitriū pñm. et si male arbitrat? fuerit
pōt cogi vt arbitret sic bon? vir sic
in pñm dō qñ si arbitrarī noluerit vel
nō pōt sic nō valebit. §. pñm insti. d.
ep. xv. l. si vñ mortu? fuerit aliter dō
tñc si fuit commissus sup dōm pñm dō
nō poterit arbitrarī. Si vñ sup dōm
pñm dō sic nō expirat et? arbitriū. sed
sicut dōm transit ad hēdes. ita obli
gatio de stando arbitrio dicte pñm
fuit Barto. in. d. l. si quis arbitratu.

31. Quāto aut? dō? emptionis et vēdi
tōis rescindat. ppter doli hēs. §. d.
doli. §. ix. vel pp minoritatem precij
qñ est cūtra omniā iustitiam pñm dō
alias cās vide dōm. in lū. co. ut. et
dō. in lū. C. de res. in. vñ. qñ pñm ad
pñm dō. sed sufficit qd dictum est.

Unitas vide. j. inu
nitao.

Normis iniuria qñ di
camur. §. c. cū

illoz de sentent. exco. exemplificat si
mēbz mutile si effusio sanguinis
fit. Et intelligit docet. ibidē qñ effu
sio ē in abundantia: et de mēbz de q
sanguis de facili nō exiit. Itē si i epz
aut in abbate vel platu seu supiorē
sit infecta man? iusti. d. in iur. §. atrox
dē si qñ vulneret. Intellige si vuln?
eget medicamine cyrugie vel epla
stroz seu alioz medicinaliū §z dō
na. Itē si qñ sustulit? eadē si i theatro
vel foro aut i pñm iudicis dō? hēref
Itē fm alios si i ecclia vel cimiterio
aut dormitorio verteret ar. de sent.
exco. c. cū. p. cā. xv. ii. q. iiii. quifqz. a
§. qui aut. Itē si sacerdoti iduto ve
lrib? sacerdotalib? C. d. in iur. l. atro
cem. Sed breuiter dic qñ iniuria d.
enomis. C. pñm ex pñm et i in
re nō habem? ex pñm nūqñ qñ dicitū ē
i. d. cū illoz et i. d. l. atroce. et i. d. d.
in iur. §. atrox. et ff. c. u. l. pñm. §. atro
ce. vbi dē de magistru parēte et pñm
no: epos: plator et sacerdoti iduto. vt
§. dicitū ē. C. Sedo ex loco vñ puta si
in pñm pñm fiat seu prelati vt i
d. l. pñm et in theatro vel foro vt i. d.
§. atrox. et l. sed est qñm in pñm. ff. d.
in iur. C. Tertio ex pñm et hē arbitra
riū. vt puta ludel vel magne festiuitatē
C. Quarto ex re puta ex vulnere. vñ
diē. l. vulnere magnitudo atrocitates
facit et nō nūqñ loc? vulneris: veluti
oculo pñm. hēc ibi. ff. de iniur. ita
cipit. C. Quinto ex mō. vñ dicit pa.
in. c. cum illoz. de sen. exco. qñ pñm
sio in ecclia vel in platea et excessua
notori? dō enomis. d. §. atrox. et qñ
epz nō pōt en absolue ex talib? iniu
ris notorijs factis eccliafficijs pñm
C. §z qñ hēbit arbitrarī in pñm enor
mis iniuria. §. qñ ille qñ hē absolue
et ligare an sit sue iurisdictionis vñp

ta possit en absolueret vel ne ar. c. sup
lis de rescrip. et l. si qñ ex aliena. ff.
de iudi. §z caneat vbi ius determina
uit atroe ne ipse velit leuē arbitrarī
qñ nō absolueret sed deciperet. secus
vbi ius nō determinat.

Discopus

grece latine
speculator: i
terpetra: vt dē. xxi. di. c. clericos.
et. viij. q. i. qui epam. specularē enim
dō mores et vitā ppli sibi subiecti et i
tendere ad eoz salutē. vñ epz hēc ne
gligēs est in pñm mortali et dē canis
ipudicē. ii. q. vii. qui nec et dō lectio
et oīom vacare vt in. c. epi ibidē. nec
dō hēre familiaritatē pñm dō hōi vt i
c. pñm eadē cā et qñe imo pñm dō
ros: diacones: clericos boni testimo
nij dō penes se hēre vt i. d. c. epi et c.
cū pastoris et de pñm. di. c. epus deo.
C. Et pñm dō dēat intēder multi
plicatiōi tpaliū. §. fm Tho. i. quol.
qñ non. §. et? pñm et pñm cura dō
cē circa custodiā gregis sibi commisi
orādo: pñm dō: sacra dispēsandoz et
sua iura qñ res erigit erogādo. pñm
test tñ intēdere multiplicatiōi tpaliū
ad vtilitatē ecclie qñ oportunitas ad
est et fieri possit sine dāno spñm dō
notabili alio nō. Alex. aut? §z hē ti. de
auaritia dicit qñ epz nō pōt pgrega
re ad sui tuitionē siue ecclie sicut rex
pñm sed dō pñm res ecclie in vñ
ecclie qñ facit paupibus dando. Rō
est qñ rex ad hoc pñm est vt subdi
tos in pace teneat et defendat ab ad
uersarijs. et iō pōt ad hoc cōgregare.
nō sic epz sed vt faciat boni ecclie.
qd facit dāno paupib? facit. xii. q. ii.
auri. vñ et Tho. §z hē. q. clxxxv. qñ
si bona eccliaffica nō dispensat i pñm
os vñ. sed notabilr deficit peccat
mortalr. Sed si in modico deficitat

141
additū qñ si necessitas nō iminet p
paupibus qñ pōt reseruare in futurū
vel emere possessiones vt tpe necessi
tatis pñm dō. Bona vñ pñm
monialia pōt tenere ad libitum.
C. Et liceat appetere epam. §. qñ
nō. vñ. q. i. qñ epam ibi dō loc? sup
or sine qñ ppli reginō pñm. et si iia re
tineat atqz administret vt decet: tñ
ideceter appetit quāobz oīom scñm
querit gñā veritatē negociū iusti su
scipit necessitas caritatē quā sarnaz
si null? ipñm pñm dō atqz intēde
vitati vacandū est. Si aut? ipñm su
scipienda est pñm caritatē necessitates
Sed nec sic oīo veritatē relectatio de
serenda: sed subtrahat illa suauitas
vt nō opprimat iusta necessitas. hēc
Aug. ex qñ qñ appetit illicite: et qñ
sit mortale vide. §. abbitio pñm et ob
lat? recusat euz pñm mortali si ē di
gnus et eq dign? nō est cui dēat dari
facit sicut ad hoc. c. in scripturis ca
cā. et q. vide. §. electio. §. xxx.
C. Quā iurisdictionē hēat vñ dō offi. §z
or. p totū qñ ad pñm nō pñm.
C. Et epz possit pcedere auctoritate
4 rez nō epz quā ipse hēz. §. pñm. i. c.
accedētib? de exco. pla. qñ nō ea que
spectat ad ordinē epales sic ordinare
christianare: pñm et filia qñ nō. i. c.
qñ. lxxviii. di. et in. c. ad. de pñm. ec.
vel alta. Eazo qñ spectat ad dignitatē
epales bñ pōt sicut cognoscere de cā
in iurisdictioni in iurisdictionē publicā pñm
cōcedere indulgentiā indicare dō cle
ricis et pñm vt. xvi. q. ii. vñm pñm
insignia vt vñm iurisdictionē et pñm dō
qñ solus papa cōcedit ar. c. vt aposto
lice de pñm. li. vñ. ea ē dō iurisdictionē
ntis pōt cōcedere qñm nūdū sit pñm
vñ. §. pñm. Jo. an. et cal. vt ibi nō. pa.

5 **C** In quibus potest episcopus dispensare. vide. s. dispensatio. s. v.

6 **C** Atque episcopus cadat in penas suspensionis aut interdicti. s. q. non ex nulla constitutione nisi ipsa de ipsius episcopo fiat specialis mentio. Sicut nec eorum superiores. ut in. c. q. periculosus et len. ex. li. vi. Idem dicit de suspensione a beneficio a iure posita ut. c. si compromissa. r. s. hinc de elec. li. vi. Secus de excommunicatione. ut no. i. d. c. q. periculosus.

7 **C** Atque episcopus possit dispensare in pluralitate beneficiorum. vide. s. beneficii. s. xxxviij.

8 **C** Atque executioe deuoluta ad episcopum pro negligentia executoris teneatur episcopus seruare formam quam tenebant executor. s. bar. i. l. si puell. i. c. si m. ita si. al. q. sic et facit rex. i. cle. i. si plen. negli. prela. et quod no. Joan. an. in. c. publicato. de ele.

9 **C** Atque mortuo episcopo expiret officium vicarii. s. p. a. i. c. i. ne se. va. q. sic. ut no. gl. in cle. si. de p. cu. Idem videtur de officio poris constituti ab abbate mortuo abbate. ar. ex no. i. d. cle. si. secus si constitutus est ab abbate cum capitulo ar. c. ij. de statu. regu.

10 **C** Episcopus in synodo de constitutis aliquis idoneos viros pro tota diocesi quos de iuramento astringit ad denuntiandum si bi vel p. cu. missio quod p. pederint si ri s. voluntate dei et tota christianitate q. p. teneat ad iurisdictionem ecclesiasticam ut h. in. c. episcopus in synodo. xxxv. q. vi. et tales appellantur testes synodales.

11 **C** Episcopus potest cogere religiosos medicos ut vadant ad possessiones. c. nimis pua. de exco. pla. Ex quo dicitur de. q. ex quo phibetur eis ne ex leui. causa compellantur eos ire ad possessiones sequitur q. ex magna et graui causa p. tui pu ta nouo iroitu episcopi vel legati vel imi nente peste aut alio flagello. v. l. i. guali

b. letanijo q. sit tres dies rogationu. h. no. p. a. in. c. dilectus. de of. or. q. est rex nisi spale privilegium habeant.

C Episcopus in ecclesiis baptismalibus de ordi. 12 nas m. g. f. q. doceat pueros i. studij l. f. az. liberaliuz artu assidue ubi ne cessitas occurrerit. xxxviij. di. s. q. bulda **C** Episcopus singulis annis synodum teneat 13 admonendo clericos constitutiones legendo et laicos predicando. ut. r. q. i. placuit ut singulis annis si pot. visitet oes ecclesias monasteria. et hospitalia sibi subiecta.

C Episcopus tenet deputare in ecclesiis ca. 14 thedralibus et alijs duenalibus viros idoneos ad predicandum et confessiones audiendum aliter peccat mortaliter. sicut qui ipse non pot. p. amplitudinem diocesis vel alia occupatione tenet h. f. viros potentes i. ope et sermone q. visitent et doceant vice eorum plebes sibi commissas et eis p. uideat de sustentatione. ut in. c. in ter cetera. de offi. ordi.

C Episcopus de quos vult ordinare ingre. 15 re pmo de etate debita ad illi ordi n. die. ut. i. etas et te. literatura. Ma ordinans subdiaconum vel diaconum q. nescit officium videtur peccare mortaliter q. p. bet ei cam peccandi mortaliter. Quamvis vero ad illos q. p. mouet ad cur. i. aiaz q. deant sciaz necessarias de q. s. confessio. iij. s. iij. al. peccat mortaliter. Itē non p. mittat q. notari petat salariu in scribendo ordinandos. q. phibitū est. l. q. i. l. sicut episcopus. Intel liget s. gl. ibidem q. n. e. salaria. al. pot accipere aliqd. dum episcopus non p. cipet in lucro l. s. prius teneat glo. ibidem.

C Episcopus potest quere de titulo beneficii 16 sui subditis si non p. sentit h. cu. vi. vult de feder. p. lio. xviij. et idē dicit de quo cūq. alio cui interest.

C Episcopus ecclesiastica officia non de p. mit 17 tere p. ping. nec administratioes rex

ecclesiasticar. ut l. c. indicatū ē nobis lxxviij. di. c. i. c. se. s. iconom. de c. e. clie. p. posse vite ut p. bat. ca. di. p. totū **C** Episcopus i. p. f. r. d. a. b. i. f. i. c. i. a. d. z. a. t. t. e. d. e. r. e. v. t. d. e. t. d. i. g. n. i. s. a. l. t. r. p. e. c. c. a. t. m. o. r. t. a. l. i. t. e. r. f. m. t. h. o. r. z. i. l. l. e. r. i. n. i. i. j. f. a. c. i. t. q. d. n. o. l. e. i. d. i. c. i. n. s. a. c. e. r. d. o. n. i. b. u. s.

19 **C** Episcopus in publico de lineis vti in i. n. i. s. i. t. r. e. l. i. g. i. o. s. i. u. s. s. u. p. e. r. i. n. d. u. m. e. n. t. i. s. v. t. i. n. c. e. l. i. c. i. o. f. f. i. c. i. a. d. e. v. i. t. h. o. n. e. c. l. e.

20 **C** Episcopus ipse interdicti potest celebrare et celebrari facere vbiq. et audire di. uina ut in. c. si. de p. u. l. i. v. i. d. s. l. i. m. i. t. a. v. t. i. n. c. q. n. o. n. u. l. l. i. s. d. e. p. u. l. i. l. i. t. e. r. d. i. c. t. o. e. x. c. l. u. s. i. o. s. u. b. m. i. s. s. a. v. e. c. e. t. a. n. t. i. o. c. l. a. n. s. i. a. z. c. a. p. a. n. i. s. n. i. p. u. l. l. a. t. e. z. i. p. e. s. p. e. c. i. a. l. i. t. e. r. n. o. s. i. t. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. s. v. e. l. n. o. n. f. u. e. r. i. t. c. a. u. s. a. i. p. s. i. u. s. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u.

21 **C** Episcopus potest vbiq. cu altari portati celebrare et celebrari facere. d. c. si.

22 **C** Episcopus non seruans canones vel non faciens seruari ē p. u. r. no. p. a. i. c. ego de iure in. al. l. a. t. gl. i. c. sacerdotes. el. i. ij. q. vij. que dicit. q. a. p. l. a. t. o. n. o. s. e. r. u. a. t. e. c. a. n. o. n. e. s. p. o. t. r. e. c. e. d. i. s. i. c. u. t. a. b. e. x. c. o. m. m. u. n. i. c. a. t. o. r. e. c. e. d. i. t. z. p. e. c. c. a. t. o. s. d. i. c. i. t. p. a. r. e. x. q. u. i. e. x. o. t. e. m. p. t. u. n. o. s. e. r. u. a. t. n. e. c. s. e. r. u. a. r. i. f. a. c. i. t. a. l. i. a. s. s. e. c. u. s.

23 **C** Atque episcopus pro persecutione sui corporis possit fugere. s. f. s. s. e. n. t. h. o. f. a. f. e. q. el. r. v. ar. v. q. vbi subditor sal. exigit p. sone p. n. t. i. a. n. o. p. o. t. f. u. g. e. r. e. p. p. a. l. i. q. d. d. a. n. u. s. t. p. a. l. e. v. e. l. c. o. r. p. a. l. e. s. i. m. o. t. e. n. e. t. s. i. c. u. t. b. o. n. p. a. s. t. o. r. a. i. a. z. p. o. n. e. r. e. p. o. u. i. t. s. u. i. s. v. b. i. v. o. s. u. f. f. i. c. i. e. t. e. r. i. a. b. s. e. n. t. i. a. p. a. l. i. u. p. o. s. s. s. a. l. u. t. i. s. u. b. d. i. t. o. r. p. u. i. d. e. r. i. t. t. u. c. l. i. c. e. p. o. s. s. f. u. g. e. r. e. n. e. c. e. s. t. m. e. r. c. e. n. a. r. t. u. n. c. s. d. o. c. i. d. e. m. p. z. i. n. c. s. e. i. s. c. i. t. a. r. i. s. v. i. j. q. i. v. i. d. e. i. n. n. o. i. n. c. n. i. s. i. d. e. r. e. n. i. s. z. g. l. o. s. i. n. s. h. o. c. e. t. t. u. c. o. b. s. e. r. u. a. n. d. u. m. v. i. i. q. i.

24 **C** Episcopus dignitas literat a p. d. i. t. i. o. e. f. u. l. l. i. z. z. a. s. c. r. i. p. t. u. r. a. l. i. i. j. d. i. s. i. s. e. r. u. i. t. e. i.

ente el. ij. et a curiali fm canonem ut tenet glo. in. d. c. si seruus.

C Episcopus si h. iurisdictionem t. p. a. l. e. i. a. l. i. q. d. s. loco de p. s. i. n. u. e. r. e. i. n. d. i. c. e. l. a. i. c. i. q. i. c. a. p. e. i. p. u. e. c. r. i. m. i. n. a. l. i. f. a. c. i. a. t. i. n. s. t. i. c. i. a. z. p. e. e. t. i. n. s. p. a. l. i. s. u. p. a. l. i. q. m. a. l. e. f. i. c. i. o. d. e. l. e. g. a. r. e. v. t. f. a. c. i. a. t. i. n. s. t. i. c. i. a. z. n. o. e. f. f. i. c. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. d. u. m. o. p. s. u. a. r. i. s. i. o. s. n. e. q. d. i. r. e. c. t. e. v. l. i. d. i. r. e. c. t. e. i. n. d. i. c. e. t. i. u. d. i. c. i. q. d. e. b. e. a. t. p. e. n. a. s. a. n. g. u. i. n. i. s. i. r. r. o. g. a. r. e. s. s. o. l. u. i. g. n. e. q. f. a. c. i. a. t. i. n. s. t. i. c. i. a. z. q. s. i. d. o. u. b. i. t. a. t. p. u. l. a. t. p. i. t. o. s. i. n. d. e. r. a. l. t. e. r. i. r. e. g. u. l. a. r. c. l. f. i. s. d. e. e. x. c. e. l. p. r. e. l. a. t. e. n. e. t. n. i. R. o. q. e. t. p. o. t. d. i. c. e. r. e. q. p. u. n. i. a. t. r. e. i. f. m. q. u. i. u. s. v. u. l. t. d. u. m. o. n. o. e. x. p. m. a. t. d. e. m. o. r. t. e. v. e. l. d. e. m. u. l. t. a. t. i. o. n. e. v. t. e. t. n. o. l. l. d. u. g. d. i. i. j. c. o. i. s. a. u. t. l. e. x. p. i. n. o. n. o. d. z. e. e. v. i. n. d. i. c. t. e. s. a. n. g. u. i. n. i. s. v. t. i. d. c. e. x. l. f. i. s.

C Atque episcopus peccat mortaliter n. d. e. d. o. 26 in ordinatione sua cu interrogat vtz sciat nouu et vtz testm. q. sent. s. fm. R. i. in quol. iij. q. xxiij. q. sic si est ita ignar. q. nesciat in generali m. d. a. r. a. d. e. i. a. r. t. i. c. u. l. o. s. f. i. d. e. i. v. i. n. t. e. o. r. v. i. r. t. a. e. t. s. a. c. f. a. q. z. t. u. c. m. e. n. t. i. p. m. i. t. t. o. s. e. S. i. v. o. n. o. e. s. t. i. t. a. i. g. n. a. r. q. n. s. c. i. a. t. v. t. n. o. u. i. t. e. s. t. m. q. u. i. a. d. e. a. q. n. e. c. e. s. s. a. r. i. u. e. s. c. i. r. e. p. r. e. l. a. t. o. z. s. i. n. e. q. u. o. z. s. c. i. a. n. o. p. o. t. p. u. e. n. i. e. t. e. r. e. g. o. f. f. i. c. i. u. s. u. i. t. t. u. c. n. o. c. r. e. d. i. t. q. p. e. c. c. a. t. m. o. r. t. a. l. i. t. e. r. l. z. i. a. l. i. i. s. s. i. t. i. n. d. o. c. t. u. s. q. z. v. i. d. e. t. q. p. s. u. a. e. t. u. d. o. s. i. c. s. o. l. u. m. v. e. l. i. t. **C** Atque religiosus p. m. o. r. i. n. e. p. i. s. c. o. 27 p. u. t. e. n. e. a. t. a. d. o. b. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. s. r. e. g. u. l. a. r. e. s. s. q. s. i. c. v. i. d. e. j. m. o. n. a. c. h. u. s. s. v. i. j. z. r. e. l. i. g. i. o. s. u. s. s. x. x. i. j.

Rare est aliqd. p. alio puta. re. An Aug. xxxviii di. i. c. q. uis m. g. t. Quisq. se ex timat scire q. nescit p. v. o. quippe ap. p. obat falsus q. erroneo est. p. p. u. i. ad idē. xxiij. q. ii. in q. b. u. s. Et iō in. d. c. q. uis dicitur q. non est p. sequens v. t. i. n. u. o. e. r. r. e. t. q. u. i. q. u. i. s. a. l. i. q. d. n. e. s. c. i. t.

6 ¶ Error qñ dicat intollerabilis. R.
qñ aliqd cōter vel i suo gñe ē pctm
vt in. c. venerabilib⁹. §. pōt te sentē.
ercō. lib. vj. Vel si ptineat aliqd ipōs
sibile vt in glo. c. p. mas de sen. ex. vel
3 mas vel legē vel excōict qz bonuz
fecit puta elemosinā. vide in. d. glo.

petiit et filia accidit et ptingit q
dupliciter. ¶ Primo cū erubescit
de defectu nature vt puta q est clau
dus et hmoit. hec est petiit et in
ma. lv. i. bi. nasci. z. c. nunq erube
scam. ¶ Secdo cū erubescit dicere
veritatē. vt p diceret. testificari. corru
gere. Et hec aliqui est mortalis si nō
facit qū teneatur decepto. ¶ Tercio
cū erubescit pñteri mortalia peccata
z si omittit. ppter hoc mortalis peccat
¶ Quarto cū erubescit ieiunare orare.
et hmoit. ne dicat scūs. et h est peccatū
veniale qū omittit nō necessariū
secus quando necessaria. q. mortale

a iure ita qd nō t3 gestum ante
¶ Et. i. i spōsalib⁹. vii. ānoz 2pl

ut in d. c. in singulari. ⁊ quicūq; con
ferret aū p̄dictā etatē nisi religionē i
traret suspēctus est ip̄o facto per aū
a collatōe eiusdē ordinis de tem. o.
c. null. l. vi. Sicollat. post. xij. aū
ut i. d. c. i. singulari. Subdiaconat. est
xviij. aū. i. choat. Diaconat. vo. xx.

Presbyteratus. xxv. vt i. cle. gnāles. de
eta. 2. quali. o. Et tñ ordinē an bē-
tī cōtētat qd suscipit quidē caracatē
ordinis: sed non executionē vsq ad
pletū tps. vt in. d. cle. generalē. nec
epus pot displicare vt ibi no. in glo.
¶ In bñficijs regularib⁹ in abbatis
sa. xxx. ānoz pletoz. filz 2 in prio-
riatū seum se tñ ministrā qd hz regre-
remōasteriū vt in. c. dēnitarij. de
elec. li. vi. In abbate. xxv. ānoz ice-
ptoz. p. c. c. iij. in cunctis. in. §. inferi
oza de elec. vbi. regulār dñstet di-
gnitatē obtinēdas regir illud tps
hiz nō de abbate sit aliqd spāl expies
suz. In prioratū collegiatio. i. q. hēat
sub se collegiū. xxv. ānoz inceptoz
ar. cle. ne i agro. §. ceterz de sta. regul.
In prioratū qd nō pfectualitē hz curā
aliaz quā hēat per se exercere regir
xxv. ānoz inceptoz qz opozet sit

faceri doo. Secſi nō h̄z p̄ ſe exerce
tunc ſufficit etā. xx. annoz ꝑpletor
q̄. ceterꝫ. Zn porau autem qui n
h̄z curā aiāz regir etas. xiiij. anno
ꝑpletor q̄ oſit ꝑfeſſus. c. nullꝫ. d
elec. li. vi. Et itaz ꝑa. i. c. ſup iord
nata. de ꝑb. l3 ſed. dicat ſufficere et
rē. vij. ānoz cui nō credo. q̄ oſ ſit
feſſus in religione. vt dictū eſt i bñ
cijs ſecularibꝫ que habēt dignitatē
in epo. xxx. ānoz ꝑpletor. c. cū in ci
ctis. de elec. Inferiora vō ep̄atu re
quirūt q̄ attigerit. xxv. annū. d. c.
i. cunctis. ſ. inferiora. Et ſi ecclia cura
ta ꝑferat et q̄ attig. t. xxv. annum
ipſo iure vacat nec ep̄s potē diſpen
ſare. c. l3 canō. de elec. li. vi. Sz bene
ep̄us pōt diſpenſare in dignitantibus
vt ꝑnotabꝫ curā aiāz nō h̄ntibus
vi. xx. anno ꝑpleto pateāt. c. permu
tinus de eta. ⁊ qua. li. vi. Zn benefici
es vero ſimplicibꝫ ſunt opinionēs ſz
mibi pl3 op̄i. Calde quam ſequitur
ꝑdau. in. c. ſup inordinata de ꝑben.
q̄ ſi bñficiuz lonat in nomē recioziē
vt puta q̄ ē ecclia vlꝫ capella p ſe ſtā
bñō ad regimē clericū. nūc requirat
etas. xiii. ānoz ꝑpletorꝫ. vii. c. inde
coꝝ. de eta. ⁊ qualita. q̄ qui neliſ ſe
regere nec eccleſiam. Si vero non ſo
nat reciozia ſed eſt beneficiuz in ecclia
tūc ſi regirit maturitatē ꝑſilij vt in ca
nonicam ecclie cathedralis. ꝑſoſt. ⁊
Zr. tenent qđ regir etas. xiiij. anno
rꝫ q̄ ante non pōt iura ſapientius
tractare ſicut dicuntꝫ in milite v olēte
teſtari añ illā etates. in. l3. c. de teſt.
mil. ſi vō nō regrit maturitates ꝑſi
lij. tit. vij. ānoz eſt etas. ⁊ ita ſūt bñ
ficia i multꝫ ecclieſijs ꝑ clicis puerto.
G. Zn electionibꝫ monialius regir
etas. xvij. annoz ꝑpletorꝫ aliter nulla
admittit ad eligendꝫ. vt in. c. idēnita

Quo cognoscat qñ regit etas cõ
pleta quando de mēte ignorat statu
entis vel pñsonē. Rēpōdit Da
in. l. i. cu. ff. de leg. i. qd qñ etas p
fertur i gēnitio regitur q; comple
ta sit in ablatio cū pñpositio in iusti
ci sit inchoatio. sine pñpositione requi
ritur pñpleta de i. re. pñ. In accu
satio cū verbo significante rem per
fectam vt pñpositio. per vel cū futu
ro pñtūm requiritur pñpleta. l. non
putabā. r. l. si in annos. ff. de condi
t demon. sine tali verbo si de fauore
agit. sufficit inchoatio si de odio. re
quiritur pñplet. l. ad rēpublicā. ff. de
mu. r. hone. In accusatio cum pñ
positio ad sufficit inchoati. l. filius
ff. ad trebellianum.

Elagatio mētis est si
lia accidit
propter tedii boni operis eua-
garii varia cogitando vt ipsum tedi-
um euitet, & hęc ducit ad multolog-
um & vaniloquium, & audiendū no-
uā: & facit instabile loco que tūc sunt
mortalia cū sit p̄dicta p̄tra aliq̄d p̄-
ceptū alis tenale. hec ex scō 2 ho-
sa fe. c. xxxv. In oratione aut sit p̄-
catum. vide oratio. s. r.

Euangelium ^{legēs sa}
^{cerdos}
utitur stolla sicut diaconus. xx/
iij. di. ecclesiastica Euangelium non
sedendo vel genuflexo, sed stando au
dire debemus. de consec. di. i. aplica.

Eucharistia

ideft bōa gfa ab eu
qd est bonum et caris gfa et sic
notatur fm qd cōtinet realiter xpm
qui est plen⁹ gratia fm vō qd est si-
gnum rememoratium passionis xpi
que fuit factm verum dī sacrificiū
fm autem qd est signū demonstra-
tiū vnitatis ecclie cui hoīes aggrega-
tur p ipsam dī cōio put vō est pfigu-
ratiū diuine fructuōis qd est in pa-
tria dī viaticū qd pber nobis viā pue-
nienti ad illā vel qd dat transeuntib⁹
de hac vita ad ipm xpm. vni tñ est
factm in quo sūt tria. l. spēs visibil⁹
corpus xpi vep⁹ et corp⁹ xpi misticiū
f. ecclia et fm qd dicit lūg. **¶** Primi
muz est signū scdī et tertiū. **¶** Scdm
est res secundi et veritas primi. de q
de cele. mis. in. c. cum **¶** Barth. s. dī
stinguendum est.
1 **¶** Que est mā debita hui⁹ sacri. p.
q panis triticus et vinū vitis. vsus
eni hui⁹ sacri est refectio qd ad sui ite-
gritatē cibū et potū requirit. Signifi-
catio ē et est duplex. Una passio xpi
in qua sanguis fuit separāt a corp⁹
Alia est cibatio corporis et aīe et pro-
pterea pp pueniētiā vsus et signifi-
cationis duplex mā exigebatur.
2 **¶** Atz possit cōfici de pane farris et
spelte vel siligini. p. l. alig dixerint
q sic. n. tñ tene q nō pōt p̄fici nisi i
pane tritico. i. frumētū fm Scho. in
iij. dī. xi. et cōiter theologos.
3 **¶** Atz in pasta facta de tritico pos-
sit cōfici. p. fm Scho. vbi. s. q non.
4 **¶** Atz possit p̄fici in pane corrupto
p. q nō qñ tanta ē corruptio q pa-
nis spēs soluiunt sic qñ primitas sol-
uit et sapor et color et alia accidentia
mutant⁹ secus si esset aliqua dispō sō

lum ad corruptionem quā declarat
aliq imutatio saporis qd sic pōt p̄fici
¶ Atz in amido possit p̄fici. p. sco. s.
vbi. s. q multo pbabili⁹ est q non
iō peccat et iudicio meo grauius q ex-
tali mā p̄fici scilicet scilicet hui⁹ pparat
ille aut qui cōficiit ignoranter l. non
p̄secrēt tñ non est idolatra fm Scho.
vbi. s. nec idolatrare facit qz qñm
in se est mām esse idoneam et ab alijs
adorandam supponit.
¶ Atz possit cōfici in pane ser. 6
mentato. p. fm Scho. i. iij. dī. xi. qd
sic et ter. est in. c. lras de cele. mis. et in
c. in sacro. s. p̄le. dī. s. h grauius pec-
cat latin⁹ si celebrat in fermentato. et
vt dicit Scho. forte ē grec⁹ grauius
peccat pp multa q adducit. ibidē s.
marime qz xps in agnino p̄secrēt.
¶ Atz possit cōfici in pane facto
ex aqua rosea vel endiuie et hmoi. p.
quidā theologi in. iij. dī. xi. tenēt q
nō potest p̄fici de pane facto ex quo
cūqz alio liquore sed opz sit fact⁹ de
aqua s. aīe vere panis nō esset. Alij
aut theologi tenēt q potest p̄fici qz
aq ipsa nō requirit⁹ maneat in spē p-
pria. imo mutat⁹ in mām alia s. ego
credo q non pōt qz xps p̄secrēt in pa-
ne facto ex aqua nālī et sic serua.
¶ Atz si grana alter⁹ generis admi-
scean⁹ cūz tollit possit p̄fici. p. fm
cōiter theologos i. iij. dī. xi. q si ad-
mixtio sit p̄dominā s. vel eq̄lis ē vir-
tus in vtroqz miscibili⁹ q nō pōt p̄fi-
ci qz mutat⁹ spēs et cognoscit⁹ ex colo-
re p̄cipue et sapore. Accidētia. n. ma-
gnā ptem p̄serūt ad cognoscendum
qd quid est p̄mo de aīa. secus si non
est equalis cōmixtio: qz p̄fici potest.
¶ Circa mām vini querit⁹ vni pos
sit p̄fici de alio vino qz d. vno vino
p. fm cōiter doct. i. iij. dī. xi. q

non et rō potissima qz sic xpus insti-
tuit lucc. xxi.
10 **¶** Atz possit p̄fici in aceto. p. fm.
de offō missē. dicit q sic: s. fm iho-
logos marie. Ri. i. iij. dī. xi. dī. q nō
pōt qz vniū et accētū differūt s. p̄phi-
losofū. vii. methaphisice sic vniū
et mortuū. In vino tñ s. Ri. vbi. s. et
cōiter alios qd accedit ad accedēz
manēt tñ adhuc forma s. bātali vi-
ni p̄fici. Idē dī. qñ putrescēt p̄se-
cta putrefactio ē q redire nō pōt ad
cōplexionē vini q nō p̄t p̄fici. si vō
sit in via ad corruptionem pōt p̄fici.
s. si vno sit cū sapore vinoso sapor
aromatic⁹ vel p̄ncipus vel accerb⁹ ex
mū p̄fecta digestione vini p̄t p̄fici.
11 **¶** Atz in agresto possit p̄fici. p. q nō
qz nihil recipit spēm nālī sit in termi-
no s. gnationis. et ideo nō est vniū
12 **¶** Atz in musto possit p̄fici. p. q sic
si ē expressus extra vna. s. nō i eo qd
adhuc p̄tinet in vna matura arg. de
p̄le. dī. i. c. didicimus. et. c. seq. et hēc
est vtor opī. qz sic nō est sub spē po-
tabili sed potius edibili.
13 **¶** Atz possit p̄fici i pulsa seu in aq
vinata seu in aqua supfusa sup acer-
uos vna⁹ postqz vniū est exp̄ssus aut
in qua rubea in qua lomo est p̄anus
vino rubeo tuncus. p. scdm cōiter
doct. q nō qñ tollit virtutē vini aq
addua factū de cōle. dī. i. c. cum oē. et
de cele. mis. c. p̄ntiosus.
14 **¶** Quid si aqua eq̄l⁹ misceat⁹ vino.
p. Ri. vbi. s. q aut sit s. qñtātē eq̄-
lē molis aut fm p̄p̄monez eq̄lem
ētus. **¶** Primo mō nō tollit spēs
vini qz est magis actiū q aqua nec
tñ vniū possit cito in sui nām aqua
substantiaret⁹ in sanguine. **¶** Scdo
mō generat⁹ tertia nā ex duob⁹ q nec

est vniū nec aq̄s nō statiz qz nā non
opat⁹ in istanti qñs cap terminū sint
in istanti. et iō taz cito possit sacerdos
p̄ficere post talē appositionē q illd
qd fuit ibivniū cū adhuc nō ēēt trās-
mutatū ad cōpositionē nāe tertie cō-
uerteret⁹ in sanguine xpi. Si tñ ante
qz p̄ferret verba p̄secratiōis ēēt ter-
tia nā cōstituta nō possit cōfici san-
guis xpi qz spēs cōponentiū ex qd⁹
p̄ cēntiaz p̄stuit⁹ vniū in cōposito. si
remanēt fm cēntiaz nālī forte dūmi-
nute vel scdm quid qd dico pp opi.
illoz qui dicūt eas manere incōple-
tas. **¶** Aduerte qz l. vt dixi possit p̄fici
in mā panis vel vini qñ admixtio
vel corruptio nō tollit virtutē ipsoz
tñ peccat qui sine necessitate p̄fici p̄-
terqz in pane tritico puro et incorru-
pto s. in vino nō aceto et purifica-
to p̄pter irreuerentiā sacri fm oēs
doct. in. iij. dī. xi.
¶ Atz deat aqua admisceri i vi i s
no calicio. p. q sic. c. lūteras de ce-
le. mis. et de p̄le. dī. in. c. i. et. c. omne
crimen et quare hoc vide ibidē. et in
et in. c. cum marth. de celebra. mis.
¶ Sed nūqd sufficit q fuerit appo
lita in dolio. p. scdm Bo. i. iij. dī. xi.
q si hūc dī appont qñ facta misce-
ria inchoant⁹ et si alio fuisset posita.
¶ Quid si omittat⁹ p. q nihilomi-
nus p̄fici d. p̄le. dī. i. c. scriptura. s. p̄-
cat mortali q scilicet cā nō appont.
arg. c. lras de cele. mis. q vō omittit
ex negligētia ex hoc q habuit diligē-
tiaz semiplenā peccat venial⁹ s. gra-
uiter qz qñtūz istd sacz p̄cellit alia fa-
cta et opam i eo mag⁹ qz in alijs ne-
gocijs p̄ponderat negligētia scdm
scdm Bo. iij. dī. xi. Si aut omittit ex
negligētia eo q nullā diligētiā ad-
hibuit mortali peccanti fm **¶** Alia d.

18 **Q**ue aqua dicitur apponi. R. q. sola aqua nāl. c. i. q. d. az de cele. missaruz.

19 **I**n q̄ta q̄tate. R. q. l. alig cano niste alr dicat. in die q. modica aq̄ dz appoi marie si vniu est debile vt sic p̄uertat i vniu f. p̄babiliorē opti nionē q. eē nō possit nisi eē: modica appositio. alr si apponeret in tanta q̄tate q. solueretur species vni nō p̄iceretur vt dictum est.

20 **Q**uid si dū i illis p̄tib⁹ vbi vniu h̄r nō pōt. R. q. papa pōt disp̄sare vt sint sanguine corp⁹ xpi p̄iceret ne p̄pter defectū sacri iuraret ma ximū dānū cū corp⁹ nō sit sine san guine in hostia. r. iō papam adeant.

21 **C**irca formā hui⁹ sacri querit q. sit forma trāsbatiois panis. R. q. est ista. Hoc est enīz corp⁹ meū facit. c. cū marthe. s. credim⁹ ex cel. missar.

22 **A**lq̄ hec p̄dictio. enī sit d. sba for me. R. q. nō f. pōt iū ibi ad denotan dū ordiez p̄secratiois ad vsū materie p̄secrate. q. tū nō ē d. necessitate sacri vñ nec p̄dictio silr. sciētē tū omitti nō dz vbi vsus ecclie illi antiquo h̄z. Sed s. vō Seo. in. iij. di. viij. li. enī ibi pōt ad p̄uigēduz ne. f. vba forme sine p̄cedētib⁹ p̄ferant. Ideo credo mōtalr peccaret q. sciētē omitt terēt tā in p̄secratione panis q. vni q. ita h̄z vsus gnālis ecclie romane.

23 **Q**uid demonstratio. R. mibi plz opinio. R. de sancto victore li. de trini. q. ibi sit demonstratio mīta. f. p̄tin ad sensuz r. p̄tz ad intellectū sob h̄ sensu illud i q. hoc trāsbabit est corp⁹ meū: q. sicut ista p̄positio eēt vā r. magis p̄ p̄ta si demonstrādo cibū diceret hoc est corp⁹ meū. f. illud in qd iste cib⁹ est trāsmūtād⁹ est corp⁹ meū qū vir tute eī p̄lationis termino ille cib⁹

fieret corp⁹ meum. Sic in p̄posito. q. ibi vñte v̄bz i p̄plemento r. termi no ip̄s oionis p̄ais sit v̄z corp⁹ xpi alij in alr dūt v̄bz. i. iij. sniaz di. viij.

Alq̄ p̄biter dicēs solūmō p̄fata 24 vba sup pane p̄secrer. R. f. s. c. i. iij. di. viij. q. nō rō q. dicēdo. h̄ eēt cor pus meū nō referat ad corp⁹ xpi r. iō l̄z nō sint alia vba de sba forme q̄ p̄ dicta tū de necessitate regit vt exp̄ mant aliq̄ vba ex q̄bus p̄fata forma solūmō determinet ad corp⁹ xpi sic sit cuz dī. fiat dilectissimū dñi nōstri iesu xpi q. p̄dic. r. c. alr nūbī fieret r. h̄ tene q̄mū qdā teneat f̄rū r. male.

Alq̄ sacerdos possit q̄nticūq̄ m̄z 25 panis vñte p̄fator v̄bz trāsbātā tiare in corp⁹ xpi. R. f. s. c. i. iij. tra ctatu de eucharistia q. nō f. solūmō illā q̄ntatē q. rōnabilr pōt sumi a f. delib⁹. q. sicut itentio dñi dāq̄ formā p̄ficiēdi fuit vt sumeret qd p̄z cū dī cit. accipite r. comedite sic est itentio ecclie r. dz eē cuiuslibet sacerdos p̄fi ciēdi. vt sumat i vsū sacri i p̄licite v̄l exp̄licite r. iō si itederet p̄secrare r. tū panē q. est i foro q. nō p̄formaret i tētionēz suā itētiōis ecclie. sic nō p̄fice ret nō ex defectu vñtis v̄bz q. vna vice possz p̄ficere tot hostias q. suffi cerēt toti mūdo si eēt necessitas ec clie sic p̄z p̄fectū itentiois illi⁹ qui h̄ sacz istinut q. nō itēdit i ludubrio v̄l stulticia fiat p̄secratio f. p̄ utilitate ecclie gnālis v̄l p̄ticulari. r. sic p̄z q. multomin⁹ p̄secrat q. p̄ficiat ad irritio nē veneficia r. h̄mōi. r. l̄z Thō. i. iij. di. vi. teneat q. imo. p̄fic nō cures. f. tene q. s. dīcī v̄bz. S. Bo. i. iij. di. r. x. p̄. ea. di. r. multi. alij q̄mū ē op. Thō. possit sustineri f̄m q. etā R. c. ea. di. sustinz si itelligat q. p̄ficiēdo itē dat p̄mo p̄ficere l̄z p̄sequē faciat sed

Acta. f. p̄ma magis videt rōnabilis r. ideo tene cam.

26 **A**lq̄ sacerdos vñte v̄bz p̄fator possit vñtem ip̄s hostie p̄secrare sine alia hostia p̄mua remanēte. R. f. s. c. i. iij. di. x. q. sic si itederet d̄ter minate ad alterā p̄te puta. v̄terā v̄l a tali signo cura. q. vba nō operant nisi sup illā m̄z ad quā p̄fice fert in tētio p̄secratiois eēt si itētio p̄secra tio nō eēt determinata magis ad vñā p̄ tez q̄ ad aliā f. in vago: q. tū si nō i tederet nisi medietate p̄secrare soluz nulla p̄s eēt p̄secrata q. reales opati ones nō sunt circa singularia vago. f. circa determinata r. iō opz q. itētio ad quā sequit realis determinatio ali qd determinat r. determinate respiciat r. ex p̄dictis solut alia q̄ntio de sacer dore. q. b̄z. r. hostias r. ex illis nō in tēdu p̄secrare. nisi. x. viij. q. nulla p̄se erat nisi itētiō sua se d̄termiet d̄termi nate ad qd vult. x. viij. q. si credēs q. sint solū. r. x. f. iij. r. x. iij. tū itendit cō secrare q̄qd est aū ip̄s sic oēs sūt cō secrate. Itē p̄z q. hostie i altari ex ob lūtiōe r̄efnate r. guta vni i pede cali cis r. h̄mōi nō p̄secrant. qm ad eas nō referit intentio p̄ficiētiis.

27 **Q**uid si sacerdos accepit plibus hostijs p̄secrādiō qū venit ad actū cō secrationis nō aduertit nisi ad eā q̄ h̄z i manu. R. f. s. c. i. iij. di. x. q. di. xij. qdā dicit q. nō sūt alie p̄se cra te. f. tu dic cū S. c. q. oēs sunt p̄se cra te. q. nō regit d. necessitate itētio ac tualis f. virtualis que fuit qū p̄fatas hostias accepit. vt eas p̄secraret.

28 **C**irca formā vni p̄secrādi q̄nt q. sit. R. q. b. f. s. c. i. iij. di. x. q. dīcī eēt calix sanguis mei noui r. eterni testī q. p. vobis r. p. multis effūdet i remissionē peccōz h̄c q̄nticūq̄ feceris i mei memoriā faci

etia. vt f. d. s. ex eo no. vñ. S. Bo. i. iij. di. viij. r. multi doctores ibidē te nēt q. solū d. sba forme p̄dicte f. ista vba. h̄ est calix sanguis mei. alia vō sequētia nō sūt d. sba. f. p̄tinet ad or natū r. ad ostēdēduz vñz v̄l dignita tē ibi accipite r. bibite r. c. aut effectū vt ibi noui r. cini r. c. Alij tenēt vt tā ctas r. p̄. i. iij. q. l̄v. iij. oia sūt d. sba forme v̄l q̄nticūq̄. r. c. f. s. c. i. ea. di. viij. dicit q. cū nō sit nobis tradi tū p̄ certo an ad formā sba l̄e p̄tineat aliq̄ vba post li. sanguis mei iō p̄icu losuz est asserere q. p̄fice sit in illio v̄ bis ex q. sufficiens auctoritas non h̄z r. iō oia dic vñz ad h̄c q̄nticūq̄ r. c. ac si eēt de substantia forme l̄z cōi ter doc. p̄cedēt cum b̄rō Thō.

Mota q. q. dīcī. s. i. p̄secratiois p̄ais 29 dēnt silr dīcī de vni p̄secratione.

Silr de p̄latione v̄bz aut corruzo p̄ta. aut diminuta. aut addita. dic vt. s. dīcī est de baptismo. Baptism⁹ i. s. r. v. cum duobus se.

Circa p̄uerfione q. sit i h̄ sacro p̄z 31 vñtem v̄bz p̄fator est firmū tenē dū q. sba p̄tio f. totā suā m̄z r. for mā exstēs actu trāsbaf i totū corp⁹ xpi actu exstēs. ita q. mā i m̄z r. for mā i formā. f. corp⁹ trāsbaf solis ac cidētib⁹ remanētib⁹. f. s. c. i. Bo. r. iij. r. p̄. m. iij. di. xi. r. S. Thō. i. iij. q. l̄. r. v. S. f. m. Seo. in. iij. di. xi. ibi nō est p̄uerfio sbe i sbam q̄mū ad esse sba l̄e. simplr: f. q̄nti ad eē b̄ic q. cor porū xpi nō acq̄rit simplr eē f. eē h̄ f. sub sp̄e panis. vñ acq̄rit nouam p̄ntiaz nō admittēdo antiquā panis vō definit eē ibi nō acq̄rēdo aliquā p̄ntiā alibi. vñ l̄z illa definitio p̄tio f. se p̄siderata sit antip̄latio ip̄a tū p̄uer fio nullo mō est antip̄latio q. eēt r. mū⁹ nō est nihil. f. nona p̄ntia cor

porio xpi sub spe panis. hec Sco. r
ide dico de sba vini q. trasbat i san
guine xpi ita q. p.ais i corp. r. vini
i sanguine puz. vnde vroz. trasbat
n. i aliqd aliud. s. q. corp. no est si
ne sanguine r. ceteris humorib. sicut
nec sanguis sine corp. r. venia r. ner
uis suis i. i. hostia e. corp. xpi p. tras
sbatione r. sanguis ei. p. p. mixtione
p. mixtione r. diffusus est in corpore
r. i. vbiq. est corp. xpi ibi est san
guis ei. Alia vo. e. ibi r. o. c. o. i. n. c. i. o.
n. i. c. i. o. r. o. p. e. c. u. i. i. n. s. e. p. e. r. a. b. i. l. i. t. e. r.
c. o. m. i. c. t. a. Q. u. a. n. t. i. t. a. s. a. u. t. r. a. l. i. a. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a.
s. u. n. t. i. b. i. r. o. n. e. i. n. s. e. p. a. t. i. o. n. i. s. a. c. o. r. p. e.
D. i. u. i. n. i. t. a. s. v. o. r. o. n. e. v. i. n. o. n. i. s. d. i. u. i. n. e.
c. u. h. u. m. a. n. a. n. a. S. i. m. i. l. i. t. e. r. i. n. c. a. l. i. c. e.
v. i. n. u. m. t. r. a. s. b. a. t. i. a. n. t. i. a. s. i. n. g. u. i. n. e. s. o. l. u. z.
v. i. n. u. m. t. r. a. s. b. a. t. i. a. n. t. i. a. n. o. n. i. s. s. i. z. q. z. s. a. n. g. u. i. s.
n. o. e. s. t. i. b. i. e. s. s. u. s. i. n. v. e. n. i. s. i. o. e. i. b. i. e. t. i. a. c. o. r. p. o. r. x. p. i. p. c. u. i. c. o. m. i. t. a. n. t. i. a. z.
r. c. e. t. e. r. a. v. t. d. i. c. t. u. m. e. s. t. i. n. c. o. r. p. o. r. e. r. a. d.
h. f. a. c. i. t. c. f. i. r. m. i. t. e. r. s. v. n. a. d. e. s. u. t. r. i. z. f. i. c. a. r. c. a. i. n. q. d. a. d. e. c. e. n. s. i. l. i. z. h. e. c. o. i. a.
f. u. i. t. i. i. s. t. a. t. i. p. p. l. e. t. a. o. i. o. n. e. v. r. o. z. d. e. i. v. t. u. t. e. a. s. s. i. s. t. e. r. v. i. n. u. m. f. o. r. m. e. p. f. a. t. e. e. t. i. o. n. i. c. o. r. p. o. r. x. p. i. i. t. a. i. t. o. t. a. h. o. s. t. i. a. q. e. s. t. e. t. i. o. n. i. c. u. i. l. i. b. e. t. e. t. p. t. e. i. n. q. u. a. s. a. l. u. a. t. r. o. t. o. z. c. u. i. n. s. i. t. t. o. t. u. m. h. o. g. e. n. e. s. i. n. o. e. m. a. i. o. r. r. o. q. v. n. a. p. o. p. u. e. r. t. a. t. i. v. n. a. p. t. e. q. z. i. a. l. i. a. i. t. a. t. e. n. e. t. c. o. n. t. e. r. e. t. e. t. c. o. r. p. o. r. x. p. i. s. u. b. h. o. s. t. i. a. q. z. n. o. m. o. q. s. t. u. a. t. i. o. n. i. o. q. z. l. i. c. e. z. s. i. t. i. b. i. c. o. r. p. o. r. q. z. n. o. t. i. n. p. p. a. t. a. d. s. p. e. o. v. t. q. z. n. o. s. i. c. u. t. q. u. i. s. s. i. t. i. b. i. c. l. a. z. n. o. t. i. v. i. t. e. l. a. r. i. t. a. t. e. s. u. a. i. l. l. u. m. i. n. a. d. o. m. e. d. i. u. i. t. a. q. u. i. s. s. i. t. q. z. n. o. v. i. t. e. q. s. t. u. a. t. i. o. n. e. s. u. a. o. c. c. u. p. a. d. o. l. o. c. u. i. s. i. c. u. t. d. e. u. s. p. o. t. f. a. c. e. r. e. v. t. h. o. c. s. i. t. i. g. n. i. s. n. o. e. x. e. r. c. e. d. o. p. b. u. s. t. i. o. n. i. s. a. c. t. u. e. s. t. e. t. c. o. r. p. o. r. x. p. i. s. u. b. h. o. c. s. a. c. r. o. s. e. u. s. u. b. s. p. e. n. o. l. o. c. a. l. i. t. e. r. p. p. r. i. e. l. o. q. u. e. d. o. q. z. e. e. l. o. c. a. l. i. t. e. r. p. p. r. i. e. e. s. t. e. e. d. i. m. e. s. i. o. n. e. s. i. n. e. c. o. m. e. n. t. u. r. a. t. i. u. e. e. s. t. i. n. c. o. r. p. o. r. x. p. i. i. n. l. o. c. o. s. p. e. i. t. e. t. e. x. h. o. c. s. e. q. u. i.

tur q. corpus xpi est in plurib. locis simul fm ee sacrale. qz vere r. realr p. tunc sub diuersis spibus q. sunt i diuersis altarib. est et in hoc sacro corp. xpi imobile localiter r. se lo. quendo i. s. i. t. m. o. b. i. l. e. p. e. r. a. c. c. i. d. e. n. s. i. a. s. i. a. d. m. o. d. u. m. h. o. s. t. i. e. s. i. c. u. t. a. n. i. m. a. m. o. u. e. t. a. d. m. o. t. u. m. c. o. r. p. o. r. i. s. v. n. d. e. p. e. r. a. c. c. i. d. e. n. s. i. a. m. o. u. e. t. u. r. a. d. m. o. t. u. m. h. o. s. t. i. e. r. q. e. s. c. i. t. a. d. q. u. i. e. t. e. a. l. i. e. h. o. s. t. i. e. J. t. e. m. o. u. e. t. u. r. s. u. r. s. u. z. r. d. e. o. r. s. u. m. s. i. m. u. l. r. s. e. m. e. l. a. d. m. o. t. u. m. d. i. u. e. r. s. a. r. u. m. h. o. s. t. i. a. z. h. e. c. e. x. R. i. i. n. i. i. n. d. i. s. t. i. n. c. t. u. r. r. r. S. z. n. u. n. g. d. v. i. n. u. m. c. o. r. p. o. r. x. p. i. s. i. a. z. h. o. s. t. i. a. s. i. c. u. t. m. o. t. a. m. o. u. e. t. R. i. v. b. i. s. q. n. o. n. q. z. l. i. c. e. t. p. r. e. s. o. r. d. i. n. e. h. a. b. e. a. t. i. n. i. p. s. o. c. o. r. p. o. r. e. a. b. s. o. l. u. t. e. n. o. n. t. a. m. e. p. p. p. a. r. a. t. i. o. n. e. m. a. d. s. p. e. c. i. e. m. A. n. d. e. n. o. p. o. t. e. s. t. d. i. c. i. q. z. p. e. d. e. s. h. a. b. e. a. t. i. n. v. n. a. p. t. e. h. o. s. t. i. e. c. a. p. u. t. i. n. a. l. i. a. r. s. i. c. d. e. c. e. t. e. r. i. m. e. m. b. r. i. s. q. u. a. t. o. m. n. e. s. p. a. r. t. e. s. t. u. n. t. s. i. m. u. l. s. u. b. q. u. a. l. i. b. e. t. p. a. r. t. e. h. o. s. t. i. e. r. r. A. l. i. z. f. r. a. c. t. a. h. o. s. t. i. a. v. e. l. p. a. s. s. a. a. l. i. q. d. c. o. r. p. u. s. x. p. i. p. a. n. i. a. s. s. i. c. u. t. m. o. t. a. m. o. u. e. t. R. i. q. n. o. i. q. z. m. u. t. a. t. i. o. r. p. a. s. s. i. o. i. n. n. o. u. a. r. e. t. i. n. r. p. o. a. l. i. q. u. i. d. a. b. s. o. l. u. t. u. m. i. z. m. o. t. l. o. c. a. l. i. s. n. i. l. f. i. n. p. e. d. i. c. i. r. r. E. s. t. c. u. i. a. c. o. r. p. u. s. x. p. i. p. e. n. i. t. i. n. u. i. s. i. l. i. z. b. i. l. e. o. c. u. l. o. c. o. r. p. a. l. i. s. f. z. R. i. r. S. c. o. d. i. r. q. z. n. o. p. t. v. i. d. e. r. i. t. n. e. c. p. n. a. z. n. e. c. p. g. l. i. a. z. n. e. c. p. m. i. r. a. c. u. l. u. o. c. u. l. o. c. o. r. p. a. l. i. s. i. c. u. t. n. e. c. e. x. i. s. t. e. n. t. i. a. s. u. b. s. t. a. n. t. i. e. s. p. i. r. i. t. u. a. l. i. s. i. l. o. c. o. a. d. c. u. i. i. n. s. t. a. r. c. o. r. p. o. r. x. p. i. e. s. t. s. u. b. s. c. r. o. i. q. z. n. o. e. s. t. i. b. i. p. r. i. s. r. p. s. e. r. o. n. e. s. b. e. q. u. i. t. a. s. n. o. e. i. b. i. n. i. l. p. c. u. i. c. o. m. i. t. a. t. i. a. s. i. a. v. n. i. f. i. n. R. i. v. b. i. s. s. i. a. l. i. q. u. i. a. p. p. e. t. i. b. i. s. p. e. o. p. u. u. l. i. v. e. l. f. r. u. s. t. r. z. c. a. r. n. i. s. n. o. e. s. t. c. o. r. p. o. r. x. p. i. A. l. i. a. i. o. r. e. s. e. n. z. s. u. n. t. o. i. m. e. s. i. o. n. e. s. c. o. r. p. o. r. i. s. x. p. i. q. z. i. l. l. e. q. i. b. i. a. p. p. a. r. e. t. r. s. i. b. i. v. e. a. p. p. a. r. e. t. c. o. r. p. u. s. x. p. i. n. o. a. p. p. e. t. u. t. s. u. b. s. a. c. r. o. v. n. i. d. i. c. i. t. R. i. c. i. b. i. d. i. c. i. q. z. i. l. l. a. a. p. p. a. r. e. t. i. a. p. a. r. u. u. l. i. q. a. l. i. q. u. i. b. i. v. i. s. a. l. i. v. l. d. e. s. c. r. i. b. i. t. i. n. i. m. a. g. i.

natione v. l. i. n. s. e. n. s. u. c. o. i. v. i. d. e. t. i. s. u. e. l. e. t. i. s. i. e. r. e. a. l. i. t. e. r. n. o. c. r. e. d. o. q. i. l. l. e. d. i. m. e. s. i. o. n. e. s. f. u. n. d. e. t. i. d. i. m. e. s. i. o. n. i. b. i. s. p. e. i. p. a. i. s. i. z. t. u. c. a. p. p. e. a. t. v. n. i. s. p. e. o. s. a. c. r. i. s. u. b. q. c. o. t. i. n. e. t. c. o. r. p. u. s. x. p. i. l. a. t. e. t. s. u. b. i. l. l. a. f. i. g. u. r. a. q. a. p. p. e. t. i. n. u. l. l. a. i. n. u. t. a. t. i. o. n. e. s. e. t. a. c. i. r. c. a. i. p. s. a. z. r. q. u. i. d. i. c. i. t. t. u. i. i. p. s. a. s. p. e. o. q. u. i. d. a. z. a. c. c. i. d. e. n. t. i. b. i. c. a. r. n. i. s. n. i. p. u. e. r. i. q. i. n. s. i. p. p. e. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. c. o. r. p. o. r. x. p. i. v. e. l. l. i. n. a. m. e. t. a. r. r. E. s. t. t. u. c. o. r. p. o. r. x. p. i. v. i. s. i. b. i. l. e. s. b. s. a. c. r. o. f. z. S. c. o. v. b. i. s. p. n. a. m. o. i. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. i. n. i. a. l. l. i. g. a. t. o. s. e. n. s. i. b. i. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. o. s. i. u. e. a. n. g. e. l. i. s. i. u. e. a. i. e. s. e. p. a. r. e. R. i. i. n. v. b. i. s. z. q. n. o. p. n. a. m. s. e. d. t. u. i. p. e. r. g. l. i. a. m. n. o. s. o. l. u. i. n. v. e. r. t. o. s. e. d. e. t. i. a. m. i. n. p. p. r. i. o. g. e. n. e. r. e. r. E. s. t. e. t. c. o. r. p. o. r. x. p. i. s. u. b. h. s. a. c. r. o. i. t. a. g. i. b. i. l. e. i. m. e. d. i. a. t. e. a. b. a. l. i. o. s. i. c. n. e. c. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. s. p. i. s. t. a. l. i. s. t. a. g. i. t. a. l. o. c. o. v. n. i. q. u. i. d. i. c. i. t. a. l. i. q. u. i. s. s. p. e. c. i. e. p. e. n. e. t. r. a. r. e. t. x. p. i. c. o. r. p. u. s. t. a. n. g. e. r. e. n. o. n. p. o. s. s. e. t. f. i. n. R. i. c. a. v. b. i. s. z. S. u. n. t. a. u. t. i. h. o. c. s. a. c. r. o. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. s. i. n. e. s. u. b. i. e. c. t. o. p. r. i. m. o. s. i. n. e. s. b. a. v. i. n. u. m. d. i. u. i. n. a. J. t. e. s. i. c. u. t. s. p. e. o. s. a. c. r. a. l. e. s. r. e. t. i. n. e. t. e. s. q. h. a. b. e. a. t. p. r. i. e. x. v. i. r. t. u. t. e. d. i. u. i. n. a. s. i. c. a. g. e. r. e. E. n. i. p. u. i. t. e. x. t. e. r. i. o. r. a. c. o. r. p. a. r. s. e. n. s. u. s. i. m. u. t. a. r. e. n. i. p. u. i. t. t. u. i. a. l. i. a. i. s. a. c. f. z. p. u. e. r. t. e. r. e. q. n. o. s. i. f. i. n. e. v. t. o. v. n. i. a. q. m. o. d. i. c. a. p. o. s. i. t. a. i. n. s. a. c. r. o. c. a. l. i. c. i. s. i. z. f. i. n. a. l. i. q. u. o. s. p. u. e. r. t. a. t. i. n. v. i. n. u. m. z. h. o. c. v. i. n. u. m. s. p. e. c. i. e. z. i. l. l. a. z. n. o. t. i. n. v. i. n. u. m. q. s. i. t. v. i. n. u. m. f. i. n. s. p. e. m. s. i. c. e. s. t. v. i. n. u. m. f. z. m. a. z. t. a. t. u. s. s. i. c. u. t. c. a. r. o. f. i. n. s. p. e. z. p. u. e. r. t. i. t. i. c. a. r. n. e. f. z. m. a. z. A. l. i. d. i. c. i. q. z. i. b. i. f. o. r. m. a. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. l. a. q. n. o. s. o. l. u. i. t. s. i. z. a. l. t. e. r. a. t. q. z. m. u. t. a. t. c. o. l. o. r. s. a. p. o. r. o. d. o. r. z. s. e. n. s. u. s. p. e. c. i. p. i. t. p. p. r. i. e. t. a. r. e. o. v. i. n. u. m. i. d. e. o. q. u. i. t. u. m. a. d. s. e. n. s. u. m. p. u. e. r. t. i. t. i. n. v. i. n. u. m. n. u. n. q. z. t. u. i. s. a. c. f. z. h. o. c. e. x. s. a. n. c. t. o. C. o. n. a. n. e. i. n. i. i. j. d. i. s. t. i. n. r. i. j. Q. u. i. d. c. u. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. s. b. s. q. b. e. c. o. r. p. o. r. x. p. i. i. s. a. c. r. o. c. o. r. r. u. p. u. n. t. R. i. c. q. z. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. i. l. l. a. a. l. i. q. u. i. i. m. u. t. a. n. t. e. x. p. t. e. q. u. i. t. a. t. i. a. s. i. c. u. t. c. u. d. i. u. i. d. i. t. p. a. i. s. v. l. v. i. n. u. m. i. m. u. l. t. a. s. p. r. e. o. r. t. u. c. i. s. i. n. i. p. s. o. p. r. i. b. i. n. o. p. o. t. s. a. l.

uari nā pāto v. l. v. i. n. u. m. d. e. s. i. n. i. t. c. o. r. p. o. r. x. p. i. s. u. b. i. p. s. o. e. s. t. S. i. l. i. d. i. c. d. e. i. n. u. t. a. t. i. o. n. e. e. x. p. t. e. q. u. a. l. i. t. a. t. s. v. t. c. u. i. i. t. a. i. m. u. t. a. n. t. c. o. l. o. r. s. a. p. o. r. o. d. o. r. z. a. l. i. e. q. u. a. l. i. t. a. t. e. s. p. a. n. i. o. r. v. i. n. u. m. q. n. u. l. l. o. m. o. d. o. p. o. t. p. p. a. t. i. n. a. p. a. n. i. s. z. v. i. n. u. m. q. n. o. m. a. n. e. t. c. o. r. p. o. r. x. p. i. s. u. b. s. a. c. r. o. s. e. c. u. s. s. i. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. e. a. c. c. i. d. e. n. t. i. u. z. v. e. l. q. u. a. l. i. t. a. t. i. s. a. u. t. q. u. i. t. a. t. i. s. n. o. s. u. f. f. i. c. i. t. a. d. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. e. m. p. a. n. i. s. z. v. i. n. u. m. q. z. s. i. c. n. o. d. e. s. i. n. i. t. e. s. s. e. i. b. i. c. o. r. p. o. r. x. p. i. v. l. s. a. n. g. u. i. s. s. u. b. s. a. c. r. o. A. d. u. e. r. t. e. t. u. i. c. i. r. c. a. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. e. q. u. e. e. s. t. r. e. s. p. e. c. t. u. a. d. m. i. x. t. u. r. i. s. a. l. t. e. r. i. q. u. i. s. q. z. s. i. e. s. t. v. i. n. u. m. z. a. d. d. i. t. i. n. m. a. i. o. r. i. q. u. i. t. a. t. e. v. e. l. e. q. l. i. s. s. i. c. s. o. l. u. i. t. t. o. t. a. l. i. t. e. r. z. t. o. l. l. i. t. p. r. i. m. i. t. a. t. e. s. p. e. c. i. e. i. c. u. i. a. d. o. e. s. e. t. d. i. m. e. s. i. o. n. e. s. p. u. e. n. i. a. t. i. z. s. i. c. i. c. i. p. u. t. q. a. d. a. c. t. u. i. e. e. a. l. i. s. n. o. u. i. v. i. n. u. m. z. s. a. g. u. i. s. i. b. i. d. e. s. i. n. i. t. e. e. s. s. a. g. u. i. s. x. p. i. c. r. e. d. o. t. u. i. q. z. s. i. a. d. d. i. t. u. m. n. o. s. i. t. n. o. t. a. b. i. l. i. t. e. x. c. e. d. e. s. p. p. t. e. r. d. u. b. i. u. s. s. i. c. u. t. v. i. t. o. t. o. i. l. l. o. l. i. q. u. o. r. e. t. a. q. z. s. a. c. r. o. s. i. f. o. a. d. d. i. t. u. m. s. i. t. n. u. m. o. r. i. q. u. i. t. a. t. i. o. s. i. c. n. o. d. e. s. i. n. i. t. e. e. s. t. i. b. i. s. a. n. g. u. i. s. x. p. i. n. i. l. i. s. b. i. l. i. s. p. r. i. b. i. a. d. q. u. a. s. p. a. c. i. n. i. t. v. i. n. u. m. a. d. d. i. t. u. m. q. c. u. d. i. s. c. e. r. n. i. n. o. p. o. s. s. i. n. t. s. i. m. i. l. i. t. o. t. o. i. l. l. o. l. i. q. u. e. d. e. t. e. m. v. t. i. t. a. q. z. s. a. c. r. o. r. i. d. e. z. d. i. c. d. e. a. l. i. o. l. i. q. u. e. a. d. d. i. t. o. r. A. l. i. z. d. e. s. i. n. i. t. e. e. s. t. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. s. u. b. i. l. i. s. a. c. c. i. d. e. n. t. i. b. i. r. e. d. e. a. t. s. b. a. p. p. o. s. i. t. a. R. i. f. z. S. c. o. i. n. i. i. j. d. i. r. i. j. p. o. s. t. r. e. p. r. o. b. a. t. o. n. e. m. i. l. l. o. r. m. o. d. o. r. d. i. c. t. o. r. q. z. s. i. c. r. e. d. i. t. s. b. a. p. p. o. s. i. t. a. c. u. t. i. t. a. l. i. a. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. p. u. e. n. i. u. n. t. q. u. a. e. t. a. f. f. i. c. i. u. r. z. h. o. c. i. n. i. s. t. a. n. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. i. s. z. i. m. e. d. i. a. t. e. a. d. e. o. r. p. a. r. o. h. u. m. i. s. s. e. n. t. i. e. r. e. p. o. b. a. t. q. z. d. e. u. s. s. t. a. t. u. i. t. i. l. l. a. s. s. p. e. o. s. m. a. n. e. r. e. s. i. n. e. s. u. b. i. e. c. t. o. t. u. i. n. i. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. e. r. g. o. s. t. a. t. u. i. t. q. z. s. i. s. t. a. t. e. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. n. o. s. i. n. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. s. i. n. e. s. u. b. i. e. c. t. o. r. z. p. o. l. e. q. u. e. s. i. i. s. t. a. t. i. i. l. l. i. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. i. s. s. i. t. a. l. i. q. i. b. a. r. S. e. b. a. p. a. r. o. p. b. a. t. q. z. s. i. r. e. d. i. t. a. l. i. q. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. n. o. e. s. t. a. l. i. a. q. z. i. l. l. a. q. p. o. t. i. l. l. a. c. c. i. d. e. n. t. i. b. i. a. f. a. c. i. t. q. z. a. l. i. a. s. b. a. n. o. e. s. s. e. t. e. o. r. c. a. p. a. r. r. T. e. r. t. i. a. p. a. r. o. s. i. q. n. o. n. r. e. d. d. i. t. n. i. l. i.

immediate a deo patet qz nullū aliud
agens hoc agere posset hxc Scot.
40 **¶** Annum spēs sacramētales possint
nutrire. R. vt pz ex supradictis sicut
possunt cōneri in cineres vel in ver
mes z hūdi sic per eandē rōnez pos
sunt pueri in corpus humanum.

Eucharistia

¶ Secundo cir
ca mini
strum querit quis pōt pñcere
istud sacm. R. qz solus pñbyter pōt
pñcere corpus z sanguinē dñi no
stri iesu christi. xxv. dist. plectis z de
sani. tri. z h. cath. firmiter. s. vna. hoc
sequunt. Th. in. iij. dist. xij.

1 **¶** Quid si qd credat se pñbyter esse
cū nō sit z celebrat. R. gl. i. c. aplicaz.
de pb. nō bap. qz nō pñcit in vitate.
S. tu dic vt. s. baptisim. vij. s. vlti.

2 **¶** An qlibet pñbyter possit h. sacfz
pñcere. R. fm Ric. i. c. iij. di. xij. qz
de iure nō pōt nec irregularis nec iter
dict. aut suspēsus ab excoīcatōe eoz
qz sūt ordinis. nec simoniac. scilicet
eius. excoīcat. aut degradat. sine de
posit. vel qlibet publicus z notori
pñtor. sed de facto si supra debitam
mān. pferat verba cū itentōe debita
de pñcit qñtūqz sit nephari. qz ca
racter sup. quē fūdat pñas pñficiēdi ē
idelebil. lz mortali peccet pñficiendo

3 **¶** An plures pñbyteri possint eadē
hostiā pñcere. R. lz diuersa sit opt.
in. iij. di. xij. ego teneo qz nō qz p
us. prulit vba ille pñceat alij nihil
faciant. Et iō credo in ordinatōe pñ
byteroz sit meli. nō dicere qz dicere
verba pñcratiōis nisi dubitaret de
epo qz nollet pñcere.

4 **¶** Annum coipe viciat. pñbyter pos
sit conficere. R. vt. s. corpore vicia
tus per totum.

5 **¶** Quid de pñbytero qz postqz idip

ē recolit se de aliq. mortali. R. qz si te
nef celebrare z hz copiā idonei pñfel
soris tenet pñteri. si vō nō hz pñcrat
cū pposito pñtendi z sufficit nec pec
cat si cū verecūdia accedit. si vō non
tenet celebrare. tūc nō dz celebrat ni
si pñs pñcrat z pñteat qz ad h. tenet
fm scñ Bo. i. iij. di. xij. in. q. circa
lfam z gl. i. c. d. hōie de ee. mil. z alia
gl. i. c. nihil. vij. q. i. ar. de sen. ex. c. d.
cetero. z. xxvj. q. vj. q. recedit. z hoc
idē dz do. Ant. i. d. c. de hōie. S. alij
tenet pñz qz sufficit pñteat lānel
in āno. z pa. in. d. c. de hōie dicit esse
ver. lz pñmū tūc. Sed tu dic fm
cōm opt. theologoz qz pñmū tenet
Tñ Ric. i. iij. di. ix. distinguit qz si
nō iminet scandalū vel pñone aut po
puli aut nō inceptū missaz si est sacer
dos sumens corpus xpi qñtūqz
contrū sed non pñfessus dñm hēat
copiā idonei pñfessoris pñz z loquela
ad pñtendū qz peccat mortali. z sic
dz dicit qz nō dz celebrare vel cōicare
Si vō aliqz tñz pñctor iminet. s.
vel scandalū pñone vel ppli nisi cele
bret vel qz tā inceptū missaz. sic suffi
cit cōfessio. Et sic pōt itelligi qz tunc
pōt celebrare ar. c. de cetero z. c. a no
bis el. ij. de sen. ex. c. qui recedunt
xxvj. q. vj. adde tñ fm Ric. i. iij. di.
xvij. qz quāto hēat idoneum pñfello
rem sed tñ expectat alij aut deuotus
z cūcū. cōfiteat. qz tunc absqz pñfel
sione z sine pñs pōt sumere eucha
ristiā cum pñtitiōe sola qz limito dū
mō sit cōfessio semel in āno. Item
qz tenet celebrare vel cōicare absqz
credo si pōt desistere sine scādalo po
puli vel pñone qz pñs debet pñteri.
¶ Quid si celebrādo recoleret se co
medisse vel bibisse. R. qz i. difficultati
bus sp. accipiēdus ē qz min. lz dz pñ

culo mar. pñtentiā ē qz ē sacfz ec
clie pñfector. qz h. est sacrilegiū qz qz
est pñtentiā ad qñtūqz sumens. Et iō si
pñbyter post pñcratiōē iceptaz me
nuit se comedisse nihilomin. dz pñ
cere sacfz. Idē si meminit se excoīca
tū. vel i. mortali cū pñtitiōe tñ dñm
z sic nō peccat sed fructuose sumit.
Et i. h. pñs. cōter doc. Si vō memi
nit an pñcratiōē Th. in. iij. q. lxx
xij. qz tūc est dimittere missam in
cepta. nisi scādalu grave imineret.
S. S. Bo. in. iij. di. xij. tenet qz si
ne pñs pōt inchoatā perficere cū p
posito pñtendi z cū pñtitiōe totū sup
pletur nec videt ibi esse pñemptus.
Idē dicit et. S. Bo. ibidē de eo qz
meminit se irregularē qz pñbitō pp
irregularitatē nō extēdit se ad cū qui
accessit sine pñcia irregularitaz z in
choant missaz. An pp reuerentiā sa
cra. z scādalu ppli dicit qz si dolet
z libet faceret qz i. se est a dñs esset
dispēlati pñtē. Idē diceret et qñ nō
icept si nō pōt desistere sine scādalo
nec i. hoc casu scurrat irregularitates
ar. c. cūcū. z. c. latroz. z. c. fraternitati
qz regitū temeritatē d. cūcū excoī. mi
ni. pñtiti. Nec ob. c. aplicē. e. t. qz ibi
sūt i. culpa nō itelligēdo qz dēnt. S. z
hic iste est inecessitate. Et hoc credo
rep. nisi foret scādalu pñariseoz vel
qz acciperet scādalu pñtiti. pñtiti. pñtiti
ne. qz tunc non liceret sine nota irre
gularitatis.

7 **¶** Quid si eo qz icepta missa hz pñtiti
ēta qz nō sit pñtiti. R. i. Bo. vbi. s.
qz an pñcratō dz dimitte missā i. h
mitatē fingēdo aut pñciaz reponere.

8 **¶** S. qz faciet sacerdos qz pñtiti
nō ē aquā i. calice. R. qz si h. aduer
rit an pñcratō dz ē appōt lz post cō
secratiōē nullo mō qz nō est de ne

cessitate sacfz. vñt. dicit ē de hae
materia vide. j. missa.

Eucharistia. iij.

¶ Circa
sum
ptionē et qz tenet sumere. R.
qz pñmo qlibet sacerdos cū celebrat dz
pñ. di. i. relatu qz sacfz in sumptiōe
pñlemētus sue significatiōis acci
pit. z si deficeret ali. dz supple. p. eo
qz sit ieiun. si tā hostiā saltē pñcra
uerat. vij. q. i. nihil. si vō dubitat an
pñlenerit pñcratiōē hostie. tūc hz i
no. i. c. pñs dz sa. ier. vñt. nō. i. c. pñtiti.
ē ibi addēdo. s. dñs nō iesu xpi pñdie
qz. z. qz nō dz reuerentiā qz nescit scñ
c. aplicā de pñbz. nō bap. Si aut cer
tū est qz nō icepat vba pñcratiōis
tūc nō est necesse supple. si tñ quis
vellet supple. possz. lz nō deberet re
cipe sūtā signa sup hostiā fecerat lz
pñsequēdi ē vbi deficiet fm ala. z plz
also icipit. est a capite. z si pñs ce
lebrat i. die semp dz sumere. cōmissa
purificatiōe i. pñtiti. missa. ¶ Se
cūdo tenet qlibet xpian. cū ad ānos
discretiōis pñtē vñt. c. ois de pñ. z
re. de qz dic vt. j. s. x. nisi ex rōnabile
cā dz pñtiti. pñtiti sacerdos ad tñs dure
rit abstīnēdi. ¶ Tercio tenet qlibz i
articulo mortis pñtiti. pñtiti ap
pellat vñtiti. An credo peccat mor
tali qz in tali articulo pñtiti sumere
corpus xpi. ¶ Quarto rōne tñtiti.
¶ Quinto rōne officij sicut sacerdos
qz tenet celebrare saltē i. magnis festi
uitatibus vt. j. missa. s. xliij.

¶ Quot mōis sumit. R. qz trib. mo i
dis aliqñ sumit solū spñali aliqñ so
luz sacfali. alij. sacfali z spñali fil.

¶ Quid est māducare spñali. R. lz 2
f. bo. i. iij. di. ix. qz māducatio spñal
trāsata ē a corpali. z iō sic in mā
ducatiōe corpali sūt duo pñcipali. s.

3 **M**asticatio et incorporatio sic et spiritualis
 sunt duo suo modo. spiritualis masticatio
 est recogitatio per fidem. carnalis vero per
 visum et posita in fidei et caritatis ad redimen-
 dum et spiritualis incorporatio per caritatem. si
 dum recogitatio ei que recogitatio iungit
 ardore caritatis. et ita et incorporatio
 4 **Q**uid dicitur solus manducare spiritualiter
 non sicut carnalis. et quod tunc qui facit est in vo-
 luntate effectus eius percipit. quod sicut quidam
 antequam baptizentur ex desiderio baptizari
 percipiunt effectum ipsius. sic et in hoc sacro-
 mento nec frustra iducit postea facit quod ple-
 ne iducit effectum ipsius susceptio sacra-
 menti solus desiderium finis. S. Th. in. iij.
 p. q. lxxx. vlt. melius. S. Bo. i. ij. di. xl.
 quod non esset vera voluntas nisi dedu-
 ceretur in opus cum adesset facultas.
 4 **Q**uid dicitur manducare sacraliter solus.
 finis. S. Bo. i. iij. di. ix. quod manducare
 facit ut facit. ad hoc autem ut mandu-
 cet facit ut facit necessaria est intentio. et
 intentio regulatio. Anterior intentio est ne-
 cessaria quod si quis intendit ad mensuram et ite-
 deret corpus reficeret et aliquid per pane co-
 sacit sicut panem offerret. et ipse oio in-
 terderet cibum sumere non diceret et sa-
 cramentum manducare. necessarium est et ut
 huius intentio dirigat finem fidei quod est in
 ipso et altero. quod oportet credat quod
 sub illa specie aliquid spirituale lateat quod su-
 mere intendat. vlt. oio quod saltem sumere in-
 dat quod alios credere existimat in ipso
 non credat. et sic per quod quod dicat sa-
 cramentum manducare. quod si quod sacramentum vere
 existat ibi ipse quod manducat illud ut
 facit sumere intendat siue quod credit et
 ut facit. siue quod existimat alios cre-
 dere. hec. S. Bo. vbi. s. adde quod tunc
 solus sacraliter sumit quod aliquid in-
 pedimentum quod in ipso sumit et vlt. ma-
 la est dispositio non caret effectu et fru-
 ctu ipsius sacri quod est spiritualis mandu-

catio hoc est spiritualis incorporatio corpo-
 ritimifico per fidem et caritatem. vel magis
 incorporatio per augmentum fidei et caritatis
 que manducatio non puenit in
 digne suscipiendus.
 5 **E**t de hoc sacro christi manducet
 per finem Ric. in. iij. di. ix. quod est in sum-
 ptione huius sacri quod manduca-
 tio carnalis. qua comestum masticat
 et in stomacho trahit. et postea digeri-
 tur et ultimo in substantia manducant
 conuertitur et sic vere manducat illa
 species sub qua realiter princeps corpus
 christi. Est et alia manducatio sacralis
 qua corpus christi vere realiter sub illa
 speciebus panis presentium sumitur. sed
 hic sumptum corporalem non masticat et
 si species sic ore masticent quod per digesti-
 onem ibi facit non corrupta in eis forma
 propria descendat in formam propriam in
 stomachum descendit corpus christi in stoma-
 cum per descensum spiritus sub qua princeps. et
 ita dum ibi manet corpus christi dum in ea
 de specie forma propria speciem saluat.
 Si autem species panis tam diu in ore
 masticet quod per digestionem in ore facta
 corrupta forma propria in eis et non de-
 scendat in stomachum tunc nec corpus
 christi descendit in stomachum. et sic in-
 telligitur illud de ple. di. ij. c. tribus
 in glo. in. fi. cum dicitur quod cito speciem
 es dentibus atterit tam cito in celum
 rapit corpus christi. Adde tamen secundum
 sanctum Bo. in. iij. di. ix. quod cum corpus
 christi maneat sub illis speciebus quod
 illa species sit habilis ad refectionem
 humanam quod ad hoc est statuta et ad
 hoc ordinatur et hoc habet cum est
 extra stomachum et in stomacho
 ibi reficit. et tam diu ibi corpus christi
 moratur donec refectionis operatio co-
 pleat. Ad si quod quomodo illas enu-
 merat corpus christi. et si species percipit discernit ab

aliis dicitur sumit cum reuerentia et crema-
 ritur cineres iuxta altare recidi. vt. i.
 et si per negligenciam de ple. di. ij. Si autem
 species ille transierit per stomachum idigesse
 per aliquam infirmitatem tunc sunt et per
 prietatem refectionis. et ideo si vadat in
 secessum non est ibi corpus domini. et hac opi-
 nione sentit Bo. vbi. s. dicitur probabile.
 et placet cum qua puenit Ricar. vbi. s.
 6 **Q**uoniam potest idonee suscipere sacrum
 eucharistie. per. de. aur. i. iij. di. ix.
 q. ij. quod idoneus susceptor est homo viator
 adultus. fidelis mente positus. Jeunus de
 nocte apparitione miraculosa non prohibetur
 sine peccata peccata mortalium legitime
 peccata in puerlatione crimine
 non notat corpus modus a ministro
 idoneo tpe debito. et recta intentione su-
 ptus. vbi. xv. notanda commemorat.
 7 **P**ro dicitur homo. quod angelus beatus
 manducet corpus in sua specie in quantum ei
 vult in fructu caritatis perfecte et visio
 manifesta. non tamen pergit eis spiritualis man-
 ducare hoc sacrum quod est per fidem credere in
 corpus cum voluntate sumendi hoc sacramentum.
 7 **E**t brutum possit sumere corpus
 christi sacraliter. per. ut. s. patuit quod non.
 8 **S**ed nunquid si mus comedit illas
 species transibit corpus christi in eis vltres. per.
 sa. B. i. iij. di. xij. quod dixerit quod sic
 per rationem supradictam. Sed alius vult quod non.
 quod corpus non est sub illo sacro nisi eatenus
 quatenus est ordinabile ad usus humanum. et
 ad manducationes sic sicut quod cito mus
 rodit. ita et tam cito ibabile facit et sacrum
 est desinit. Et hoc est opinio communior finis
 sancti Bo. et magis per. et sic per quod
 solus hominibus debet dari non brutis. vel
 quibusque etiam angelis. quod illusio est.
 9 **S**ed dicit viator. quod nulli mor-
 tuo debet dari et si petunt illusio est.
 10 **T**ertio dicitur adultus. quod angelus an-
 tiqumus pueri daretur vt de ple. di. ij.

148
 pueri in sacramentali sumere non possunt
 quod non vult sacro. vt sacro. s. vt co-
 cibo propter carentiam discretionis.
 11 **S**ed quoniam etas debita. per. aureolus
 vbi. s. quod reliquendum est arbitrio boni vi-
 ri. Et ideo dico quod tunc etas debita quoniam
 pueri habent versus rationis quod possunt percipere
 tionem hoc sacri et discernere et diiudica-
 re corpus christi et reuereri ab alio cibo sal-
 te et aliorum instructio quod potest esse in. x.
 vlt. saltet in. xij. anno. vult si appareret
 eis tunc signa discretionis et reuerentie
 possunt sumere hoc sacrum. Bo. i. iij. di. ix. imo de-
 bet saltet semel in anno sumere vult tenet
 ad hoc eos inducere quod cor habet curam.
 12 **Q**uarto dicitur fidelis. quod nulli infide-
 li debet dari. imo nec infidelis potest sumere
 sacrum et nisi habeat intentionem sumendi
 ipsum ut facit ecclesie. h. ipse non credat.
 13 **S**ed nunquid cathecumini debeat
 dari. per. aure. vbi. s. quod non quod non sunt
 de familia christi per baptismum.
 14 **Q**uinto dicitur mente positus. vult demo-
 niaco et amens non debet dari. distin-
 guit tamen ante. vbi. s. ante talis amens nu-
 quod habet versus rationis. et tali non debet dari
 aut aliqui habent versus rationis. et tunc sed disti-
 guit. quod aut ostendit signa deuotionis et
 et sic potest coicari aut non pretendit signa
 deuotionis. et tunc recurreretur est ad
 ipsum puerum quod si ante infantia petiit et de-
 uotionem ad ipsum habuit potest dari et
 debet in articulo mortis si non timeat de picu-
 lo euomendi. vel alteri irreuerentie et
 habet. in. c. bis. q. xxi. q. vi. si non nul-
 la deuotionem ad ipsum habuit tpe sanctorum
 nec est petiit debito tpe nullo modo eis debet
 dari. Ideo dicit de reuolucione per. perat
 distinctionem finis Bo. in. iij. di. ix. in
 iij. p. q. lxxx. amens debet quod habet disti-
 da iterum potest dari tunc quoniam habet versus
 rationis per. per. vbi. s. Adultus
 foris potest dari illis quod largo modo dicitur

amētes. l. q. hnt debite vltz rōis dñi
mō possint aliqua deuotionē huius
cramenti concipere.

15 ¶ Sexto dicitur ieiunium quicquid ali-
quod comestibile vel potabile post me-
diā noctē supsit nullo mō pōt cōica-
re sine digesserit siue nō de pte. di. ij.
c. ligdo. vij. q. i. nihil de cel. mil. c. ex
parte. Excipit casus infirmitatis: qz
si d. corp. piculo mori dubitat et post
eibū sunt cōicādi ne sine cōlone dece-
dāt de pte. di. ij. p. sbyter nec ob. c. la
cramēta de pte. di. i. q. obrogatū ē
et de hoc vide. j. missa. s. iij. q. v. vi. et
xiii. cum tribus se.

16 ¶ Septimo dicit deuor. Ma sicut q.
cibū corpale nō pōt digerere vel ma-
sticare nō est ap. māducare ipsum
sic q. deuotionē nō hz nō est dignus
cōicare de pte. di. ij. c. illo. et c. tribus
gradib. vii. s. Bo. m. i. di. iij. ma-
iorē igit efficacitā recipit hō i vna mis-
sa vlt manducare cū bona sparatōe
qz in multis se nō sparet diligēter.

17 ¶ Octauo dicit apparitōe miracu-
losa nō phibet. Ma si apparet i for-
ma pueri vlt hōi nō d. sumere f3
pbatū Aureo. vbi. s. q. nō appet sub
specie pueniēti humāe refectōi dīe
tū. l. Tho. i. iij. par. q. lxxij. q. p. sūle
dum eēt pbytero q. iterato corp. et
sanguine dñi psecraret et sumeret f3
ego nō credo q. q. fuit miraculose nō
fuit sub legib. l. nā ad ea. ff. de le. et
q. vlt pōt et i alia psecratōe sic
apparere. et sic eēt pcessus in infinitū.

18 ¶ Nonō dīc sine pscia pccati mor-
talis suscipiēs cū pscia pccati mor-
talis pccat mortāl f3 Aureo. vbi. s.
et cōiter oēs f3 si psciz nō hz d. mor-
tali f3 sit i mortali pccō nō pccat mor-
tāl f3 Aureo. vbi. s. nisi sit ignora-
tia crassa vlt affectata qz debita dilige-

tia de pmissio nō adhibet. L. andul-
i. iij. di. ix. dicit q. diligētiare debita est
qñ facit illa q. prudēs facit d. re quā
vellet studiosissime examinare et Sc.
i. iij. di. ix. dicit q. tenet q. se exami-
nare f3 diligētiā nfe fragilitati possi-
bile. Addit tñ Aureo. q. qñ q. d. d. d.
pterit pccis mortāl f3 pmissio. et h3
ppositū nō pccādi et duotōz ad sacz
q. pōt psumere q. nō sit i mortali.

19 ¶ Altr pbyter pccat mortāl dādo
ei quē scit i pccō mortali psumtum
f3 fm Ric. in. iij. di. ix. q. sit tal nō
p. tñ si bi dari sic pccat sibi dādo. si
vō p. tñ et nōe distingue aut ē notor
pccator. et sic pccat si ei dat q. h3
ipius legitimā exceptionē. Aut nō
est notor? qñis possit pbari p duos
testes vlt tres et si p. tñ in occulto d3
ei denegare qz h3 legitimā exceptio-
nē ē eū et moneat ne p. tñ i publico
vlt h3 de pte. di. ij. ne phibeat qd p-
tñ si vō p. tñ publice tñc si est sacer-
dos exne nō d3 sibi dare qz legitimā
h3 cām de pte. di. ij. vlt. si aut est sa-
cerdos p. tñ p. tñ p. tñ sic d3 sibi dare
qz nullā h3 exceptionē quā i publi-
co possit obicē de of. ind. or. c. si sacer-
dos. Nec ob. q. sit maior pccatū su-
mere cū pccō mortali qz i famari qz
sacerdoti ministranti corp. xpi p-
tñ est pccare mortāl ifamādo iniuste
pccatore occultū qz q. ille mortāl
pccat qz nullus d3 mortale pmittere
vlt aliuz a mortali libet. Pccōr
tñ occultū f3 scñ Tho. i. iij. q. lxx. po-
tū d3 eligere infamari qz idigne ad-
mēsam xpi accedere. Ad credo tñ
qñ q. indigne accedit. f. cū mala vo-
lūtatē puta qz nō pntet de pccōe
cū eēt d. idigne sumere qz nō ē p-
fessus de quo dīc vlt. s. eucharistia. ij.
s. v. et. j. s. xxiij.

¶ Sed

20 ¶ Sed nūq. eēt minus malū dare
tali hostiā nō psecratā vel nō psecra-
re et sic sumere. f3 q. nō vt p3 in. c. d.
hoīe de cele. mil. s. d. p. tñ quidē
falsa remedia sunt abiicienda q. sunt
veris periculis graviora ibide.

21 ¶ Quid si solū sit suspitio de crimi-
ne mortali. f3 q. si suspitio sit violē-
ta et notoria dicendū est sicut de eo
quē scio i mortali fm q. s. dictum
est alio nō elicetur. tñ q. i. c. ij. et. iij. in
glo. et. xxiij. q. i. dicit dñs.

22 ¶ Altr existens i pccō mortali pec-
cet vidēdo corp. xpi f3 q. nō dūmō
cū humilitate et reuerētia videat. Si
militet nō pccat tangēs et necessita-
te puta qz cecidit i terrā et hōi f3
scñ Bo. et scñ Tho. i. iij. dist. ix.

23 ¶ Quid de illo qz nō sit vlt i pccō
mortali tñ fm psciaz scrupulosas se
existimat eē. f3 q. pccat mortāl nō
si eā deponat qz quicqd sit psciam
edificat ad gehennā. vñ nisi sit ex p-
babili cōiectura d3 deponi vt in. c. in
quisitōi de sen. ex. qz vt dī in. canō so-
lum de reg. lib. vj. decet et expedit vt
pscie puritati nō desit iudiciū rōnis
nedum spūalio psecutus querit saluū
dispēdium incurrat hē ibi.

24 ¶ Decimo addit līme cōfessio qz
qñm cūqz toleret de pccō cōmissio
nō sufficeret vt digne sumat. f3 opz
legitūe pntet aliter pccat mortāl
nisi vt ē dictū. s. eucharistia. ij. s. v.
Tenet tñ Aureo. vbi. s. q. sacerdotes
pccabiles qui nō h3 aliu sacerdotē
et religiosus i vlt cū locio nō sacer-
dote qz pnt celebrare cū pntitōe et cū
pposito pntendi ex quo nō h3 aut cō-
fiteat qz religiosus nō pōt eē suum
ordinē pnteri i religione minorum
Ad lūmō tñ vlt qñ sine alioz ad-
miratiōe desistere nō pōt aut qz te-

nes celebrare. Ad dīcas de eo q. nō
leno cōicare corā sacerdote celebran-
te recolit aliqd mortale nō pfectus le-
gitime qz pōt cōicare cū pntitōe et
pposito pntendi qñ sine admiratiōe
ne et aliquali nota nō posset desistere
qñ cōicaret nec h3 aut tñs aut sacer-
dotem cum quo pnteri posset.

¶ Undecio dicit i puerlatione cri-
mine nō notat. vñ hystionib. et hu-
iūmōi nō d3 dari de pte. di. ij. p. di-
lectōe d3 puto nec maiestati diuine
nec euangelice disciplinē pgruere tā
turpi et infami ptagiōe sedet. vñ fm
gl. ibide nec talib. nec cuiqz infā-
mi notorie manifeste danda ē eucha-
ristia. Si tñ reuertant ad dñm eis
cōio et reconciliatio nō negat vt ibi
d3 dī in. c. se. Non ē tñ intelligēdū
sic vt statim deat ei dari eucharistia
sicut sit a malā et male f3 ppter reue-
rentiā sacri d3 differri vsqz post per-
actaz pñam quaz publice d3 facere
nisi articulus necessitatis vel pietatē
aliqui in casu aliter fieri persuadeat.

¶ Altr si dāda eucharistia suspēdēt
d3 vlt decapitā d3 p suis maleficiis
f3 q. sic si peniteat pure pntet vlt
cupiat pnteri si possit qz nec eucha-
ristia nec sepultura ē eis deneganda
et missa p eis pōt celebrari et oblatio
nes offerri. xvi. q. vij. c. i. et. vlt. et. di. l.
penitētes et. xij. q. ii. p. obeitūb. imo
hodie in cle. i. de p. et. re. p. p. offā
lib. q. eis admīstrare pntat si pntet

¶ Quid de excoīcatōe interdictio scilicet
maticis et hōi. f3 q. nullo mō d3
eis dari. Addit corp. p. mūd. s. ab ea
imūdictia q. tolli pōt alr nō tollēdo
fm Aureo. vbi. s. pccat grauior cū
tali imūdictia sumēdo eucharistia
Sed imūdictia q. tolli nō pōt puta le-
pra fluxus sanguis vel seminis et alia

infirmis non ipedit sumptione eu
charistie sed bñ celebrationez misse
fm q dicti est. s. corpore viciatus.
28 **¶** Atz nocturna pollutio ipediat su
ptione hui' sacri. s. vt colligo ex. f.
Bo. i. iij. di. xij. t. Aureo. vbi. s. e
cōis opti. q. aut pollutio puenit ex cā
pecti mortalis certa vel pbabili puta
ex crapula vel morosa cogitatione
hmoi' t sic necessario tenet abstinere
alr peccaret mortali' vt colligit i. e.
nō est. vj. di. t. ar. i. c. q. l. xij. q.
i. q. l. 3 ipsa pollutio fm se nō possit
esse pēni mortale hz tñ pēni morta
tale āneruz rōne sue cāe. Istud ego
limito rez nisi priusqz sumat aut ce
lebrat pterat de pctō t cōfiteat qz si
pterituz t pfectus est de pctō t neces
sitas vel scandalū cogat ad celebra
dū vel sumendū nō peccabit. Sine
necessitate tñ nō credo etiā cōfessio
s bñ sine mortali pctō fm Jo. de sa
ro. in sūma t p. de. de pal. i. iij. Aut
pollutio puenit a cā q ē pēni venia
le tñ pbabil' t sic non ipedit neces
sario sed de cōgruo nisi potior cā vr
geat fm Ri. i. iij. t fm Tho. i. iij. p.
e. q. lxx. peccat venialr si sine cā ne
cessaria cōicet vel celebrat nisi i duo
bus casib' s. p. dicti Jo. **¶** Prīm'
qn est dico festus in quo est pñetuz
cōicare. **¶** Scdō qñ imineret scan
dalū nisi celebraret puta qz alr nō est
vel ē plar' q pñetuz celebrat t hmoi'
Sillr dico de illa q puenit ex illuso
ne diabolica t hec pp duo. **¶** Prīm'
mā pp imunditā corpis. **¶** Scdm
ppier euagationē mēis sine inepri
tudine. Idēz dic qñ puenit ex cā q
nullū est pēni q de cōgruo d3 absti
nere. In h' casu scūs bo. vbi. s. t bñ
distinguit dicens q aut sentit in gna

tionē illaz inclinare multū aiam t sic
pñetuz ē q faciat reuerētiāz sacro
t abstinēat. Si aut sentiat magis ex
peditā nām t vlti' deuotio vel sole
nitās vel aliud qd multū recōpense
puta caritas alteri' q cogere celebra
re in mortali vel ppassio aiaz t hui'
mōi ad sumēdū vel celebrandū tra
bat tūc arbitroz dicit ipz sine remor
su pscie accedere posse. Aut pollutio
puenit ex diabolica tēntatione vputa
qn cūz maiori deuotiōe disponit ce
lebrare aut rōne solēnitāz t hmoi' ci
tius polluit sicut de illo legi' in col
latiōib' patrū q semp hāc paciebat
in festi' qñ erat cōicaturus cui decre
tū fuit vt sp cōicaret t sic cessant ta
lis illusio: t sic non d3 abstinere.
¶ Sed p qñuz ipso d3 abstinere. **¶** 29
q per. xxiij. horas fm Albe. t scū
Tho. Sed p. de. de pal. litat rez cum
accidit citra mediū noctē s. si añ me
diā noctē accideret abstinē nō tenet
nisi qñ puenit ex cā mortalis pēni.
¶ Quid de coitu cōiugali. **¶** Credo 30
distinguedū fore vt de pollutōe no
curna nisi q pōt ēē q erigēs pecca
ret mortali' tñ reddē inuit nō pec
caret t sic solū in exigēte caderet pñ
bitio nō in reddēte t. c. ois hō de cō
secr. di. ii. t. xxiij. q. iij. sciatio d3 itel
ligi de pñlio i coitu in quo nō est pec
catū vel salte solū veniale. Credo tñ
q erigēs nō digne suscipiat s. p. xxiij
horas ad mīn' d3 abstinē s. bono pñ
lio nō de pcepto vt no. i. gl. i. d. c. ois t
legi' p. s. pal. t tho. i. iij. pte. q. lxx.
¶ Atz mēstruata vel mulier p' par 38
mz imediate d3 abstinere. **¶** q. non
de necessitate s. tñ ex reuerētia absti
net nō peccat di. v. c. ad ei' t de pu
ri. post par. c. vno dūmō cōicet fm
instōnez ecclie in. c. ois de pēni. t re.

32 **¶** Atz somniū homicidij vel alteri'
pecti mortalis ipediat sūpñes hmoi'
sacri. **¶** q. hmoi' sōntā nō iducit pol
lutionē corpis nec tantā distracionez
mēis sicut somniū fornicatiōis pp i
tēntionē delectatiōis t iō nō impedit
S. tñ sōntuz hōicidij pūciat ex cā q
ē mortale pēni' pedit sūptionē sacri
rōe sine cāe fm scū Tho. i. iij. pte. q.
lxx. itellige nisi pñs pterat t pñteat
33 **¶** Tērtio decio dicit a ministro ido
neo. i. sacerdote de p. di. ij. puenit.
nā nullus tāgere d3 ē diacon' nisi i
necessitate vt si cāu caderet i terrā vl'
aliq' alio cāu. xxiij. di. diaconos. Atz
est q diacon' cum pñbryter est sessus.
vel als ipōcō t necessitas cogit d ius
su pñbryteri pōt dispēlare vel etiā sine
iussu qñ iussus expectari nō pōt no.
Aug. in. d. c. diaconos aliq' ē tenet
vt no. p. da. in. c. qñ de pñe. q. etiāz
laic' pōt administrare tpe necessitatij
articuli mort' qñ nec sacerdos vl' dia
con' adest all. g. s. rez. xxiij. di. Itēz
aliq' tenet q in tali necessitate mortis
l3 p se eucharistiā assūmet nec ob. c.
fi. xxiij. q. i. q. logi' de hereticis a. g.
bus nō l3 accipe s. tñ p. da. t3 pñm
l. q. nō l3 nisi sacerdoti administrare
t credo sit securior opi. qz i tali neces
sitate pñtuto di crede t māducasti.
34 **¶** Sed an deat a pñrio sacerdote lo
lus sumi. **¶** q. pōt sumi a pñrio rpo
t archipñbrytero de offi. arch. c. iij. t
a pñrio sacerdote t ab hñte licentiaz
ab eto caueat religiosus qz si mini
strat eccōicationē incurrit vt dicit. j.
eccōicatio. v. casu. xij.
35 **¶** Atz dicit tpe debito: qz qno ad
celebrationē misse regit dies t non
nor vt. j. missa. s. xli. Quo rō ad ali
os cōicare volētes nō inueni qñ possit
qz hora recipi dūmō sint ieiunij terū

est q mane diei est pñuētiō: hora
q. Itēz q nō omittat qñ sumat salte
semel in āno i pascha qz ad h' tenet
qlbz fidel' postqz ad ānos discretiōis
puenit nisi ex aliq' rōabili cā ad tps
de pñlio. ppñij pñessiois duxerit absti
nēdū vt i. d. c. ois alr peccat mortali'
qd at qdaz voluerūt itelligē pñse de
die pasce nō bñ senserūt. vñ papa eu
geni' declarauit ad remouēdas ab i
gnitates q sufficit qz suscipiat in die
ionis scā t vlti' vñqz ad dñicaz p'
pasce imediate sequētes iclusiue qñ
magis sue deuotiōis videbit expedire
t sic satisfaciē pcepto credo q magis
artant q ad pñros sub pēa mortali'
pecti hñtes curā pñroz vt ad h' sa
cū eos iducant tpe pasce qz tpe cā
ignorantia eos excuset salte vñqz ad
tpe. xxiij. an. vl' circa tpe t edbuto. f.
vt solū sel' die cōicet fm scū tho. in
iij. di. xij. ar. s. p. di. i. sufficit plies
aut non l3 nisi vt di. j. de sacr. in ti
missa. s. xlv. Itē die tpe debito vt. f.
nō vadat statū ad sumēdum postqz
pñessio q in multo fuit pctio t ma
gnis s. d3 plures pñteri pñs t oio
nib' t ieiunij se odoriferū reddere
ar. de p. di. i. nō sufficit t. c. i actione
¶ Sed nūqd vl' rōnabilis cā absti
nendi cum quis dicit se odiū hēre
aliquē. **¶** q. nō nec aliud pñm mor
tale q tenet desistere t cōteri t pñte
ri t cōicare alr nō cōicans saltem se
mel in anno eccōicandus est de p.
di. ij. si quis intrat t. d. c. omnio.
¶ Atz liceat quidē sumere. **¶** fm 38
scū bo. i. iij. di. xij. q. qñuz ē ex pte
sacri cū dñs ē hoib' salutari' vñle ē
hoib' ipm quidē suscipe sac. c. si qñel
cūqz de p. di. ij. s. ex pte sumētia in
q regit vt cū magna deuotiōe t re
uerētia ad hoc sacm accedat aliqui
n vj

qđ no. *Hosti. in. c. pterea. el. ij. 8 in repa. 7 de pe. c. pstruit. Exatio ali qñ di talia de qua habeo. j. talia*

Exaltatio *filia superbie vide infra superbia. s. ij.*

Examinatio *que dicitur fieri in ordi natio vide. j. ordo. vij. 7 in cō firmatio vide. s. cōfirmatio.*

Excepta *intelligit in generali sermōe p sona loquens de iure iur. c. p. titio. in glo. cum alleg.*

Exceptio *firmat regulaz vide supra alienatio.*

Excommunicatio

i. quid est. R. fm. p. a. super pica eiusdē tituli excoīcatio est censura a canone vel a iudice ecclesiastico. p. lata p. uano cōione sacramentoz 7 quicqz hōiū. Facit ad hoc. xj. q. iij. c. audi.

1. Quotuplex ē excoīcatio. R. q. du i. ex vna dī maior 7 h. puat a factis 7 p. otio hōiū 7 ab īgressu ecclie 7 mult. alijs te qđ no. i. c. a nobis el. ij. 7. c. si de eo. ti. xj. q. iij. in mult. c. Et hec dī anathema vt. xj. q. iij. s. cui dēter. 2. Alia dī minor 7 hec separata a factis hōiū in. d. s. cui dēter. In tellige p. cipiēdis nō ministrandis. c. si celebrat de cle. exco. m. 7 ē ab electione passiva. vñ reddit ipsuz excoīcatū inhābile ad qđcūqz bñficiū ecclēsiasticū psequēdū vt no. i. c. si celebrat de cle. ex. m. vñ dicit Inm. ibi dem q. nec dignitatē aliquā p. leg. p. nisi p. us absoluat: ē si eligētes hoc ignorāt vt 13 gl. ibidē 7 cōiur. doct.

2. Quot mōis īligit excoīcatio. R.

q. tā maior: q. minor īligit duobus modis. 1. Aliquā a iure cōi seu muni cipali vel statuto 7 hec dī excoīcatio a iure de qua. j. excoīcatio. v. 7. vi. 7 vñ. 2. Aliquā īligit a iudice p. tates hōiū 7 hec dī ab hōie vel a iudice. de qbus dicitur vt no. in. c. nup. co. tit. 3. Quis pōt excoīcare. R. q. excoīcatō re excoīcatōe maiorī p. p. tates spectat ad offiū epale vt patet in. c. corripiant xxiij. q. iij. q. dī. Inno. c. p. i. c. vi. fio. xvi. q. ij. Itē f. 3 gl. i. c. nemo ep. ij. q. i. 7 in. c. cū i. c. i. c. de elec. de iur. cōi p. tates oēs ecclīaz p. latū vt in. c. cū ab ecclīaz. de offi. or. vbi de hoc plene no. 7 vco p. latū 7 iudicē or dīnariū sup. plebē suā hīc quēdāqz scdm glo. in. d. c. cum ab ecclīaz 7 quī p. tates collegio vel vniuersitatē ecclīastice ab eo qui habet admini strationem cū iurisdictione v. p. tates ab epō vel qui est electus a collegio: siue vniuersitate 13 subdit alteri puta epō vt ex. de elec. c. i. xxiij. di. legim. hoc tēp. nisi epī p. scripserint ne pos sent excoīcare vel nisi tellent ex coīcare cum illa solennitate de qua in. c. dēnt. xi. q. iij. c. i. xij. sacerdotibus circumstantibz p. tibus cādelas accē sas in manibz quia solum episcopi tā li modo excoīcare pōt pōt etiam ex coīcare illi quibus ex consuetudine vel indulgētia p. p. tates vt de re. c. r. p. ex parte p. tati. Inno. etiam vult q. in notorijs que nō īdigēt ida gine iudiciali pōt excoīcare et sacer dotes p. ciales p. mīssa tñ monitio ne q. posset tollerari vbi ex p. tates ne haberēt vel epī p. p. tates nō obsta ret als nō nec. c. cū inhābito de clau. respō. q. allegat Inno. p. bat hoc pōt ē dīci q. q. pōt facere statim pōt ex coīcare intelligo in ecclīastice et li

nō sit sacerdos. excoīcatōe minorī potest excoīcari quō siue simpliciter de pe. di. i. in actione siue ad temp. lxxvi. di. tanta 7 ab illis qui pōt ex communicare maiorī vt in. d. c. cum ab ecclīaz nō.

4. Aliqz p. latū excoīcari interdici suspē si a iurisdictione in iuri 7 hōi pōt excoīcari. R. q. n. xxiij. q. i. auditiū. c. q. de p. c. p. b. cū filibz 7 q. nō ser uant interdici. c. si. de p. c. p. b. de q. rami die vt. j. excoīcatio. iij. s. ij.

5. Aliqz ille p. latū q. tñ h. z. p. alē iurisdictionis possit excoīcare. R. q. nō ar. de offi. ordi. c. dilectus.

6. Aliqz sola p. tates reddat aliquē excoīcatū. R. f. 3 Inno. q. sic qñ est ap probata p. papā v. p. alii p. latū q. ad suos subditos q. p. inde est ac si esset statim als nō q. tates sit lōga.

7. Qui pōt excoīcari. R. q. vniuersi tas 7 collegiū p. p. tates excoīcari ne p. tates inorios ligari. c. romana. s. i vniuersitatē de sen. ex. li. vi. si tñ ex coīcare tēneret finia vt ibidē no. gl.

8. Aliqz excoīcatus possit excoīcari. R. q. sic 7 p. eadē cā 7 p. diuersis tab eodē iudice 7 a diuersis. c. engeltru dā. iij. q. iij. c. excellētissim. xi. q. iij. 7 de hoc vide glo. in. c. officij. co. tit.

9. Aliqz epō vel alī p. latū possit excoī care nō suū subditū. R. fm. cōiur. doc. q. nō dūmō rōe relicti vel p. tates seu rei de q. agūt nō sit effectus de eius iurisdictione vt no. i. c. de p. m. li. vi. i mo plus dico q. p. p. tates p. latū nō p. tates h. f. fm. Inm. 7 alios in. c. p. uide tū de offi. dele. et si sit lata in ei. ter ritorio q. q. nullū fuit nō pōt ratifi cari 7 excoīcatō aut est nulla aut sta tū ligat vt no. in. c. pastoralis de ap. nisi feratur sub p. tatione.

10. Qui ligant snio excoīcatōis quo

ritūqz p. latū p. latū p. modū sta tū. R. vt colligo ex. p. a. i. c. a nob el. i. de sen. ex. 7 de. in. d. c. vt aīarū 7 distinguo sic q. aut sit statim ab excoīcatōe in territorio statim ē siue sine subditi siue forēses 7 scūt statim ē siue sunt excoīcati. 2. Inmittat hoc Inm. vt refert p. a. i. d. c. a nobis tēp. qñ statim est aptū p. p. tates dēre tā subdi tos q. nō subditos. Si vñ sunt igno rātes sic nō ligant nisi ignorātia sit crassa vel supina. Si vñ sit statim ē ē diocelī statim ē siue nō ligant forēses subditi vñ statim ē siue ligant i q. tates casibz. 3. P. dīo si statim agūt originare cāsi territorio p. p. tates ex fa cto negatimō p. mīssio in lūmībz alte ri territorio. Et p. plus puta statim ca uet q. q. cūqz fecerit vbi cūqz furtus nisi iura mētes a die p. mīssio cranimis p. p. tates corā iudice delicti vel corā nobis sit excoīcat. iste faciēs furtus ligat nō rōe furti nō fidei q. est scēti negatimō i territorio alieno 13 ex ea pte q. nō p. p. tates q. comparere est scēti affirmatimō p. tates faciēdū i lūmī tibz territorio statim ē. Rō q. p. edictū ad hoc potuit artari vt in. c. ex tūe de cle. nō refi. facit q. no. d. rap. c. i. c. romana. s. p. tates d. foro. p. p. li. vi. 4. Scdo ligant qñ statim p. p. tates p. tates p. tates subiecta statim ē puta epō excoīcat p. statim clicos nō relidētes ligant clici etiā ex diocelī relidētes rōe rei q. bñficii sit epō q. sita est i ex diocelī de fo. p. p. c. si. etiaz si p. tates sit ex diocelī vt p. bat i. d. s. p. tates 7 p. hoc q. hīc legi. 5. Tēto vbi q. s. tenet ad aliqz faciēdū 7 illd nō facit factū vñ vbi illud facere dēbat vt. ff. de re. m. l. q. nō facit 7 b. vñ. c. i. li. vi. 7 q. no. gl. magna i. c. i. vt li. nō p. tates. 6. Quarto ligat qñ factū est

principatū i territorio lz sit pletū ali
bi fac q no. Jo. an. i. c. i. § pui. li. vi.
de sagitate in loco nō exēpto cū ipse
sit exēpt^{us} vt efficiat subdit^{us} virtutis
iudicio t p h p3 q religioſus facies
3 statuti q excoīcat quēcūq; q aſſe
tit platiōi ex ordine niſi p reſtituſ li
briſ ē excoīcat^{us} si aſſent qz origiatio
ſci ſit a ſubiectōe plati ſtatutū lz effici
at exēpt^{us} ab eo ſitū p^{er} ſenſuſ tūc
ſimiant dñi de ro. p no. p in. i. c. pte
rea reſtitū ſum^{us} de ap. § illo q excoī
cauit ſi elegerit t iō limita ter. d. c. vt
aiar q ſtatuto nō ligat ex territorio
ſubiectōes qñ ſubiectō t res circa qñ
delinqt t ē t ipſz delictū ſunt totalr ex
pūnciaz ſeu territorij ſtatuentis.

11 ¶ Qui ligant qñ ſua pferē nō p viā
ſtatuti ſine hōis. R. fm Jo. an. t Se.
vbi. §. Aut pferē gñalr p pterita cul
pa. t ſic nō ligat eū q eā pmiſit extra
territoriū ſuū ſi bene ligat ſubdi
tū q eaz pmiſit in territorio qñ ſit
ex territorio tpe ſuū. Sed eū q nō
eſt ſubdit^{us} ſeu de territorio lz ibi deli
querit ſine pferat generalr ſine ſpā
liet t eū nō ligat eū ex territorij
exēptō. niſi fuerit citatiōe puen^{us} aūqz
recederet vñ niſi ad reſtutionē inder
pprius ſub quo degit ipſuz citaret p
ut tenet reſp^{er} vt ſer ad reſponden
duz qñ nō faceret poſſet excoīcari.
Aut pferē ſpāl^{er} p pterita culpa t ſic
ligat ſubditū q delinqt ex territorij
ibi exiſtētes. R. § q eū corā vtrogz
ordinario poſſit pueniri de foro cō.
e. ſi. Ergo p cogit ordinariū ad cō
parēduz t ſi nō pparet excoīcari pōt
t lz nūc^{us} exequat citatiōē ex ter
ritoriū pprū. tñ citatiōe decernit ſa
cta in proprio territorio ipſi iudicio
q ad oēs effect^{us}: niſi aū talē citatiō
nē aliō capet domiciū qz tunc nō

poſſz citari nec pſequēter excoīcari
tāqz pumar fm cōz opti. lz p a. in
cle. paſtoral dere. iudi. teneat q etiā
ſubdit^{us} ex territorij. citari nō poſſit.
Aut ſua pferē gñalr vñ ſpāl^{er} p cul
pa ſutura. t ſic egparat ſtatuto q ad
ſubditos ſolūm intro. vt non liget
ignozātes nec ex territorij. delin
quētes. Quo vo ad ſorēſes poſtea de
linquētes nullo mō pparat ſtatutoz
nec ligant qz cū ſumat ſua vires in
cōtinētū q quos pferē ſic nō pōt cō
prehēdere niſi ſubditos fm cōter le
giſtas i. l. cūctos p plos. C. de ſu. tr.
Et aduerſe q illa ſua p futurū cal
pis nō pōt ferri niſi mora in exhibē
da ſatiffactiōe vel culpa ſeu offeſſa
pceſſerit. aut alia rōnabil^{is} cā q i ipſo
ſentētijs ex pmiſſa eſt vt i. c. romana
§. caueat. e. tit. li. vi. ſi tñ ſerac tenet
lz ſit iniuſta vt ibidem tenet Se.

¶ Atz archiepi i dioceſi ſui ſuffra^{ganeo} 12
ganez deliquēſ liget ſtatuto epi excoī
cāſ talr deliquētes. t ſiliter epi q ſe
cū ſtatuti ſi facit. R. q diuerſa ſunt
opi. vt p3 per Arch. t Se. in. d. c. vt
aiar tñ mihi pl3 opi. Jo. de ligna. in
trac. de cēſura eccliaſtica q aut ſta
tuti dicit q gliber excoīcatur iudi
nez in tali loco t tpe vel celebrā in
pōſtſicalib^{us} ſit excoīcat^{us} t tñ facien
tes pñi nō ligant qz ſic epi vt epi
t archiepiſcop^{us} vt archiepiſci faciunt
3 t nō pñi ligari. Et ſic ſtelligit opi.
dicētiū q nō ligant. Aut dicit ſtatū
tū q faciēſ ſurtū vñ aliō maleficiū ſit
excoīcat^{us} t ſic ligant. qz nō pñiunt
vt epi vel archiepiſci ſed vt pñar. Et
ſic ſtelligit dicētes q ligant. Deſtru
at ergo ſtatuti nō vñt ligari abſol
ui tñ poterit a ſuo pſeſſore.

¶ Quid ſi archiepiſcop^{us} participat 13
in crimine excoīcati ab epiſcopo ſuo

ſuffraganeo. R. q ligat ſua inrie
erit abſolueū ab epi ſuo ſuffraga
neo. c. nup. de ſenten. excom.

14 ¶ Atz iſeriores plati. ab epiſ habet
ant territorij. R. fm Jo. an. in. c. cū
pñgat de ſo. ppe. t ſeqt Se. in. d.
c. vt aiar q nō. Limita niſi eēnt exē
pti cū ſua ſubditio ſedm Jo. an. de
ſancto Georgio.

15 ¶ Quid ligant ſubditi religioſoz ex
emptoz ex loca delinquētes. R. Se.
i. d. c. ut aiar q eo mō q ligant ſub
diti epoz ex dioceſim: qz ſubiecte ec
cleſie ſunt eiap territorij. vt ſunt in
diceſ pſonaz. t non loci ſimplr dic
vt. §. ſententia. §. v.

16 ¶ An loca exempta ſint de territorio
vide. §. ſtatutum. §. ij.

17 ¶ Atz ignozātes ligent ſtatuto excoī
cate factū dñatū. puta falſificātes i
ſtra vid. §. excoīcatō vij. cāu. vl. §. ij.

18 ¶ Atz excoīcatō ex iniuſta cā ul fal
ſa liget. R. q nō qñi ad deū. xi. q. iij.
§. ex bis. §. q ad eccliaz ſi eſt ab eo q
iuriſdictionē h3 ſup eū ſic ligat ſed
d3 eā reuocare vel abſoluere qñ co
gnolcit errorē ſuū vel iuſticiā. non
obſtāte pñitiōe aduerſarij 3 caneat
inder ne pñendat errorē vel iniuſti
ciā in preludiciū alteri^{us} pñiſc debite
c. ſacro. de ſen. ex. Et ppterea caueat
ille q ſe t3 excoīcatum iniuſte vel ex
falſa cā ne excoīcationē pñenar: qz
pñenendo eā peccaret mortalr t poſ
ſet excoīcari. l. x. q. iij. §. cū ergo: niſi i
caſibus de quibus. §. excoīcatō. iij.

19 ¶ Atz excoīcatō aliquē cōditionalr
puta ſi nō ſoluerit tñ hinc ad pa
ſcha liget eū ſi nō ſoluit: qz nō potuit
vide pena. §. xij.

20 ¶ Atz ſua excoīcatōis edita i fauo
rē alicui^{us} liget ſi ille cuius fauore agi
tur pñent vt nō faciat q ei pſcipitur

puta mādaf ticio ſub excoīcatōis la
te ſine pena vt ſoluat ſempiterno cen
tū infra paſcha ſempiternus ē pñent^{us}
progre terminū vñ ad pñemco
ſtemerit ne excoīcat^{us} tñ nō ſoluens
infra paſcha. R. q nō fm Jo. an. c. l.
§. loca facit. c. pterea. §. appel. Bar.
i. l. i. §. t poſt ope. ff. de no. ope. niſi.
t Jo. an. in. c. qñqz de ſen. ex. li. viz
Ego addo notabile deſi bal. i. l. ma
ximū vñtū. C. de liber^{is} pñis. vbi dicit
ſtatuto cauet q ff. excludat ſororem
a ſucceſſione pñis. Ad otūm eſt pñ
ſil^{us} h3 multos creditores q vult ad
mittere ſorore ſua ad ſucceſſionē. t
ſic reſticiant ſtatutoz an creditores.
poſſint impedire renūnciationē tāqz in
fraudē creditoz fiat t reſterminat q
nō. Et ſic tene ē de alio pñis. In
telligit tñ ſi pñſus pñat aū pñiſas
pñaz qz poſt penā ſiſtēt pñſus ſup
ueniēs nō tolleret eā. ſaciūt notata p
Bar. in. i. §. §. ſi ſilū. ff. de lega. iij.

¶ Sz pone q pñagato termino tñ 21
non ſoluit ē in termino pñagato erit
ne excoīcat^{us}. R. q nō ſi pñagatio ſit
ſine auctoritate iudicio. Sec^{us} ſi ſicret
eū auctoritate iudicio. pñagant man
datū q erat vt ſolueret in paſcha vt
ſoluat i pñemcoſte ſub eadē pena. qz
ſic ligareſ. alr nō qz §. Bal. in. l. tale
penā. ff. de pact. excoīcatō nō. pñt nā
ſci ex pacto 3 ex ſententia.

¶ Quare d3 qz excoīcari. R. q ſolū 22
p pñō mortali cui eſt ānera pñma
cia: puta qz monit^{us} nō vult r. ſipice
re. vt ē ter. in. c. nemo epoz. xi. q. iij.
¶ Nec miruz qz nulla maior pñā in ec
clia vt i. c. corripiant. xxiij. q. iij. vñ
dicit Jo. an. in. c. per venerabilē q ſile
ſunt legi. qz vñtū qz in iure eccliaſti
co reperit pena mox p excoīcationē
d3 exponi. vt i. d. c. p. venerabilē pba

an. ppea dicit ter. in. c. cū medicinal
de sent. ex. li. vi. q. i. inder in ea pferē
da o3 se ostēdere. pleg. quod corrigē
tio est 2 medentio. hec ibi.

Xcommunicatio

ii. quomodo debet quis exco
municari.

1 **¶** Atz regraf mōitio pcedē. R. q.
sic triplex vlna p trib? corā psonis
adoneis facta cū iteruallo dierū nisi
necessitas aliud suadeat. vi. no. gl. i. c.
statuim. e. ti. li. vi. Atz excoicā s sine
monitioe p mēlez vnu est interdict?
ab ingressu ecclesie ipso facto vi. i. c.
sacro. eo. ti. nisi sit ep̄s vel supior in.
c. q. pculoluz. e. ti. li. vi. Aduerte tñ
hic q. qñ p̄lat? p̄cipit sub excoicatio
nis late sine p̄a subdito nec faciat ta
le crimē. tñc nō regraf alia monitio
sz faciēs. Statim excoicatus est cum
habet annexā p̄uaciā fm Joā. de
ligna. in tractatu de censura.

2 **¶** Atz debeat pferi in scriptis. R. q.
sic 2 causam excoicationis exp̄sse cō
scribere pp quā p̄fert. Et exempluz
hmoi scrip̄are regraf tenet tradere i
fra menses excoicator quilibet alr per
mensē vnum ab ingressu ecclesie 2
diuinis officiis est suspēsus si est ipe
rior ep̄s. vt i. c. cū medicinal. e. ti. lib.
vi. Silt in snia suspēsus 2 iterdi
cti est suādū sub eadē p̄a vt ibidē.

3 **¶** Atz in hac penā cadat p̄lati reli
giosoz si hoc nō seruāt. R. Lap. vt
refert Be. in. d. c. cū medicinal q. nō
eo q. p̄tinue hēant mōere 2 corrigē
subditos. 2 sic oportet semp habere
calamum. Ego autem credo veruz.
¶ Primo qñ p̄culum cēt in mora
vt nō possit seruare p̄dicta. q. etiam
tenet Jo. an. ibidē 2 gl. in. v. temera
rius. ¶ Secōdo qñ statuta sui ordinis

alia forma traderet 2 illa seruaret sz
nō itā q. nō i. c. q. l. 2 q. l. i. si. de
ac. ordo iur. nō seruaf in regularib?
¶ Tercio credet excusari si ex igno
rātia p̄faceret q. facill religiozi igno
rāt iura vt i. c. veniēs de sym. also nō
credo excusari. 2 sic limita Jo. an. ibi
dem qui t3 q. ligant ista pena si non
seruant p̄dicta.

¶ Atz sit certa forma vtoruz deter?
mīata. R. q. nō o3 tñ q. vīat talib? 2
bis q. expmāt p̄sensuz iudicij 2 p̄nt
excoicā s sicut i fili dī de sp̄o. c. si iter
vīz 2 d. sp̄o. duo. c. l. ar. a drio sensu
i. c. audi. q. iij. nō aut d. p̄ito vltimū
ro. An si dicat denūciatū talē excoi
catū quē tñ p̄r nō excoicauit nō erit
excoicatus. Silt si dicat volo sit ex
coicatus vnus de istis duob? neuter
erit excoicatus. Et h3 qdam dicūt q. si
intētio sit excoicandū. q. luter dīq. loq
tur erit excoicatus nō credo sed tene
quod dixi quia in excoicatione regraf
tur vltia intētiōe exp̄ssio certa qd
ē tenet Host. Et facit q. no. in. c. cū
desideres. e. ti. 2 no. Jm. i. c. cū oliz
el. i. de p̄ui. Et idē dicēdū de abso
lutione ex qd collige q. excoicadus
¶ Primo debet moneri. Secūdo debet
subesse causa iusta. Tercio anim? bo
nus iudicia. Quarto verba cōgrua.
Et quinto q. p̄ferat in scriptis. Et se
rto q. exēplum scrip̄are si requira
tur detur infra mensē.

¶ Atz excoicatio maior possit ferri s
ad temp? R. q. sic. 3 do. Zint. 2 etiā
eius absolutio vt recitat p̄sau. in. c.
veniēs el. ij. de resti. vbi dicit q. pōt
absolui vt testimonij. ter. 2 postea se
reincidat. sz suspēdi nō potest. sz o3
q. aut totalr liget aut totaliter tollat
fm glo. in. c. p̄nti de sent. ex. lib. vi.
pōt bñ ferri p̄ditionaliter 2 deficiēte

p̄ditione nō ligabit. sz absolutio non
pōt fieri p̄ditionalr. q. intellige d. cō
ditione. p̄p̄ia que suspēdit actū. sz de
p̄ditione p̄terita q. p̄p̄ie nō est p̄ditio
bene potest fieri vt puta si fecisti sic
ego te absolutio sicut dicim? Si tu n
es baptizat? ego te baptizo.

6 **¶** Quid si dicat hēo te p. excoicato
R. q. excoicatus erit. vt p3 per ea q.
dixi. s. cūis. s. i.

7 **¶** Ex qd? vbi cognoscit quō excoi
catio sit late sine vlt ferēde. R. 3 pa.
in. c. si diligēti d. fo. ppe. q. qñ p̄fert
snia in iure p̄p̄itū p̄teriti t̄p̄is vt
puta excoicat? sit vel iterdictus tunc
ip̄o iure regraf ligat. c. cupiētes in. s.
ceter. 2 ibi t3 gl. in. ter. suspēsus de
elec. lib. vi. faciat. c. ij. de testi. cog. 2
gl. h3 in. c. quicūq. d. here. lib. vi. 2
gl. in. l. i. criminali. C. de iuris. o. in.
2 hoc vix nisi alio iure appeat q. sint
ferēde sine vt no. i. c. ij. de fo. cōp. in
ter. sit seq̄strat? 2. xxx. di. p. totū vbi
d. anathema sit. i. p. sniaz ferendam

Si vō verba nō sunt respectu p̄teriti
t̄p̄is tñc si sūt declaratoria sic ip̄o iu
re ligant vt si dicat decernim? excoi
cationi subiacere 2 hmoi vel vtrib?
carere p hoc ter. cū gl. in. c. nouit. de
his q. sunt a p̄la. Si aut verba sunt
dispositiua. tñc si funāt in futurū vt p
uēt excoicez 2 hmoi sic est canon fe
rende sine nisi addat aliqd vbi qd
ostendat q. ip̄o facto. vide bonā gl.
i regula penio li. vi. Itē tenet cōter
de h. vbo subiacet q. sit late sine licz
soner in futurū. Silt verba habea
tur vt no. in. c. vnico de iur. lib. vi.
2 p̄bat in. c. si q. suadēte. xvij. q. iij.
Et sic intellige qd d. in rubro. C. cō
minationes vel epistolaz.

8 **¶** Atz cū dī siue a iure siue ab hōie
p̄cipio sub pena excoicationis sit lata

snia: ita q. p̄faciēs incidat ip̄o facto
R. q. nō nisi aliud appeat ex p̄ictu
rio. ita p̄cludit gl. notabilis q. cōter
tenet i. c. vnico. d. sagitta. 2 i. c. it. d. si
mo. 2 i. c. ij. de mīmo. 2 iterdi. eccle
2. nec approbo distinctioez Host. 2
Aug. qui volūt q. si p̄fert a iure sit
late sine allegat. xx. di. p. totū sed p̄p̄
faciunt. Si aut p̄fert ab hōie tunc
nō sit late sine. sed p̄mū tene.

¶ Atz vbiq. sit mētio de excoica
tioe intelligat de maiori. R. q. si pro
ferat a iudice est certuz q. sic sit aliud
nō exprimat p. ter. i. c. pe. de sen. ex.
3 dez possz dici qñ p̄fert a iure 2 ista
est rō: q. verba dēnt intelligi sz cōm
p̄endimē vt i. c. ex. l. is de spon. 2. l.
lateo. ff. de sup. leg. vi. q. cōis vltus
h3 vt accipiat p. maiori sic faciēdū ē

Xcommunicatio

iii. in qbus casib? excoicatio

ab hōie lata non t3 nec est
timenda. R. q. in. xv. fm cōter doc.
in. c. solet. 2. c. p̄nti. eo. li. vi.

¶ Primo qñ est a nō suo indice de
p̄luc. c. ad n̄faz cū sūto p̄cor. in gl. 2
h vep nisi ex certa scia q. p̄sensuz
in cū tāq. i. indice p̄p̄itū. ff. d. iuris.
om. ind. i. l. si p. errorē. 2. ff. d. m. l. ij.

¶ Secōdo qñ est a suo indice sz excoi 2
cator 2 h3 alig teneat q. qñ excoicatio
est occultā. p. rōe publici officij 2 tu
tñ tene q. nō v3 vt est ter. in. c. audi
uim? 2. c. aperte. xxiij. q. i. 2 t3 gl. in
s. i. xxiij. q. i. vñ est q. excoicatus
ab excoicato occulto nō d3 in aperto
celebrare vel imiscere se diuinis: q.
si nō possit p̄bare euz excoicatus scā
dalizaret pplin. p̄sa. in. c. veritates
de dolo 2 p̄m. t3 post factū istā opi
sed ante factū dicit tenendū q. vale
at sed non credo nisi vt dixi quo ad

hoc vt non celebret in publico. Nisi possit pbare qd sit excoicatus. Idem dic si e a suo iudice sz iuriso. rj. q. ij. alienatōes vel suspēō seu interdictio a iurisdicōe de pcel. pb. q. cū ibi no. 3 **¶** Tertio casus qm ille p̄lat' qd eā milit violant interdictū hōis. c. tanta de ex cef. pla. r. h. v. x. nisi fuisset absolue' a dicta violatōe qz nō teneret snia ex coicatiois ab eo lata p' absolutiōe. 4 **¶** Quart' qm quis excoicat subditū p' p̄uilegiū sui tenore de p̄uile. c. cum capella. r. c. quāro. 5 **¶** Quint' qm p̄lati excoicant subditos qd nolūt eos pcurare vltra cuius nō psonaz numerū taxatū in. c. cum aplūs de censit. dū eo vilitant vt i. c. cū ad quorūda; de ex cef. pla. 6 **¶** Sext' qm fers a delegato ipetrato ab excoicato in casu nō pmissio. ut d' rescrip. c. l. vi. p̄lat' solū p̄t ipetrare excoicat' rescriptū sup articulo excoicatiois v' appellatiois. alia nō ut ibidē. 7 **¶** Septim' qm fers p' insinuatōes v' exponentes superiorib' aut aplice se dis legas vel ingitōib' statū eccliaz monasterioz. seu locorum suoz per sonaz rerum ipsorum vt in. c. qz ple riqz de offi. or. lib. vi. 8 **¶** Octau' qm delegat' excoicat p' intentionē delegantis de p̄ben. c. vlti. 9 **¶** Non' qm excoicat qd post appellatiōe legitimā vt in. c. solet. r. c. venerabilib'. c. li. vi. r. c. p. mas. e. fallit hoc vt no. p̄lat. i. e. venerabili. de cē si. qm p̄lati pcedit ex iudicialiter vt pars ad p̄seruationē iurū suoz qz si cut pōt se defendere gladio mālī sic r spūali nec tenet admittere pbatōes incontrariuz vel appellatiōe. vt in. c. dilecto. c. li. vi. q. p̄limito. r. x. qm ē i possessione. vel. saltē nō pstat qd nō sit i possessione. Sec' cēt qm cōstaret

eū nō eē in possessione. vt puta qz cō stat mōasteriū eē exepnū r pstat epz nō eē i possessione ipz vilitatū. qz nō si excoicaret p' appellatōis nō teneret. **¶** Etz appellatio post excoicatiōe iusticiā ipfaz suspendat. p. fm p̄lat. i. c. p. mas. c. ti. q. nō. sz solū desert iurisdictionē ad supiorē. vt p3 in. c. p̄storalis r qz ibi no. de appel. **¶** Etz allegas sniaz nullā. r nō p' i tēo absolutiōe ad cautela sit audiet' p. p̄lat. i. d. c. p. mas. qz sic r l3 in. d. c. p. mas. nō ponant. nisi duo casus in qb' os qd audiri tū hoc intelligit gratia exepli r p̄pterea in oī casu i qd qd dicit sniam nullā os audiri i iudicio volēs hoc pbare qz nō p̄t absolutiōe fm cōter doc. i. d. c. per mas. in. d. c. solet. Sz in alijs qm in iudicio vt actor attētat os euitari eē iudiciū dō nullo mō os euitari. d. c. solet. Sec' de allegatē sniam in iustiaz. qz non auditur ante absolutiōem. **¶** Decio qm p̄tinet intollerabilē ex/12 rore. vt i. c. p. mas. e. r dicit. c. solet r venerabilib'. Et dī intollerabilis error qm aliqd sub vi p̄cepti p̄tinet i sētētia qd cōter vel i suo gñe est p̄missi veluti si excoicat. qz elemosinā p̄m peritribuit. vel qz faciebat aliqd qd in se bonū est. aut qz nō opabaf illd qd ex suo actu illicitū est r p̄auuvt dī in. c. venerabilib'. Addit glo. i. d. c. p. mas. qz est intollerabilis error qm p̄cipit impossibile. Itē qm p̄nticiat exp̄sse p' ius scriptū v̄puta qz dī p̄nticio excoicatiōes valere qz nō sit la ta post legitimā appellatiōe. Sz h' aduerne qz aliqn error est exp̄ssus itē elay est qd nō ligat p̄ter p̄dictos Alut nō est exp̄ssus. r sic glo. in. d. c. mas. tenet qz ligat. sed p̄lat. in. d. c. cū apls. tenet veraz glo. qm nō pstat

notorie de errore sz qm notorie pstat vt puta qz voluit cum pcurare vltra numerū debitū excoicat qd nō ligat. cle. pastoralis. s. p̄lati de re iudic. vt no. p. p̄mo. in. c. s̄nitiū de frig. r ma. r p3 in p̄lta opti. 13 **¶** Quid si cōtinet errorē fci puta qz dicit excoico te. qz fecisti furtū cū nō fecerit. p. gl. in. d. c. p. mas. qz ligat. sz ego credo gl. terā nisi notorie cōsta ret de errore facti qz sic non ligaret. 14 **¶** Xij. qm snia p̄fert gñaliter p̄ non faciētes puta rēstōnez vel nō soluētes r aliqs nō facit qz non pōt qz sic nō ligat fm sede. p̄l. xxiij. Rō fm p̄lat. in. c. p. r. s. de offi. deleg. qz verba snia dēnt itelligi ciuili mō ar. l. si cui. ff. de serui. vide pena. s. xij. 15 **¶** Duodecimo qm snia excoicatiōis ponit vt aliqd faciat qd in certo termino r termin' progat ab illo cui debebat facere de quo vide. s. exco. municatio. i. s. xx. 16 **¶** Xij. qm iudex ferens sniam nō intendit ligare qz excoicatio assumit vi res ab intentione excoicatoris fm p̄lat. in. c. ex parte el. i. de offi. or. facit qd. no. glo. i. c. ij. de testi. cog. r in. c. p̄lat. r. s. de offi. dele. r in. c. i. de iudi. r 15 qm iudex gñalis excoicat nō reuelantes vel qui fecerūt aliqd si intēdit aliquos eximere ab hoc nō ligantur qd no. Sicut qm sit ad instantiā alteri solū nō ligat vltra intētiōe requirētis qz officiū iudicis requisitū nō excedit intētiōez requirētis. c. l. v. ne memorie el. i. de postu. p̄lat. 17 **¶** Xij. qm aliquis inferior a papa excoicat aliqnē cū participatib' cū eo in casib' in qbus minor excoicatio i currit. Itaz p̄ tales p̄ticipantes ipso iure est nullā nisi fuerint noīanz mo qm trib' vicib' vel vna p̄tribus cū

155 aliquoz diez intervallo ne cū tali excoicato p̄ticipent. c. statum' iuncto c. p̄stōnem. eo. li. vj. r sine dicta mentione excoicans est interdict' per mēlez ipso facto ab ingressu ecclesie c. sacro. eo. ti. r no. d. c. statum'. Se cus est de papa qd pōt excoicare aliqnē cū p̄ticipatib' r sic ligarent ea dem snia r ab ipso solo eēnt absol uendi. c. qd in dubijs eo. s̄litr fm p̄lat. an. r p̄bb. r segg pa. in. d. c. qd i dubijs. si quis iudex excoicaret p̄dictos p̄ticipantes cū aliquo excoicato ab alio nō a se teneret excoicatio qz nō essent moniti. Et sic i istis duob' casibus timenda esset alio non. **¶** Xv. qm excoicatio fert sub p̄ditio 18 nec r aū p̄ditiois euentū morit excoicator qz sic expirat r nō ligat p' mortem ei' fm p̄lat. i. c. cū ad hoc c. cle. nō res. r quelibet ē alia snia expirat ex quo nō habuit effectū in vita sententiatis. facit. l. i. ff. de p̄c. lūmā ni si iponeret p' viā statuti fm eundem p̄lat. in. d. c. irrefragabilim. s. ceterz de offi. or. qz sic ligaret r s̄litr dicit de. in. d. c. vt aiaz qz subdit' g efficitur fori alteri pendēte p̄ditioe nō ligat fm Archi. s. fm p̄lat. an. ligat nisi appellauerit de foro cōpetēti. c. p̄c. de offi. deleg. c. gratū r. c. relatus r idem p̄mo. r3 r vltius. **¶** In oib' p̄dictis casib' snia excoicatiois nullo mō est timēda nec quo ad deū. nec quoad eccliam qm notorie pstat de aliq ipoz. sz qm nō pstat rēstōne qd ad eccliaz esset timēda r iplaz p̄tēntes peccaret mortali. r pos set excoicari r sic itelligēdū ē caplm p̄mū. rj. q. iij. vbrōz snia pastoris siue iusta siue iniusta fuerit timēda est. **¶** Ex p̄dictis p3 de iho nō dicit r quo tidiane qōnis. Et p̄ excoicat oēs qui

sciunt qd accepit aliqd si nō reuelant
an teneant. Et dic q si alr nō expmit
si tenet nisi sciētes q p bare pūt vt
s. denūciatio. s. xii. Si aut expmerz
in snia q siue pbare possit siue nō q
teneant denūciare sic pūnet errores
itollerabilē q nō vlt nisi adderet q q
nō pōt pbare teneat sibi dicere tāq
pū q pūfiori vt secrete puidere pos
sit q tunc tenerent ei dicere s. dūtin
enonē quā habes. s. denūciatio. s. x.
Itē alteri q dōis. Itē excoīcat oēs nō
audietico missas i pochiāle ecclia in
festis qz si aliō nō addit solū erūt ex
coīcati q siue rōabili cā eaz nō audūt
aut i casu a iure vel gñali p̄suetudine
pmissio. Et iō illi q p̄p aliqūā ifirmi
tatē nō audūt i hmo i nō erūt excoī
cati. Sicut q audūt i ecclia minor
q p̄dicatoz. Si vō in snia adderet si
ue ex rōabili cā dimittat siue nō si
ue in casu pmissio a iure vel a p̄sue
tudine siue nō. sic pūnet itollerabilē er
rore q nō ligat qz sicut ep̄s attēdō p̄
mo nihil facit. c. videb. x. di. qd nō.
i. l. nō dubiū. C. de legi. Itē ē attēdō
p̄ p̄suetudinē gñales totū orbi ē nul
lū vt in. c. his. r. c. catholica. xj. di. qd
eēt si possit p̄hibere ne audirēt in ec
clesijs miorz p̄dicatoz q hmo i. idēz
dic qm mādāt ne qz laborer in festis
s. p̄dicatoz di. Itē qm p̄cipit alicui vt
soluat in tali termino ticio centū fm
p̄fataz di. qz faciūt ad p̄dicta qd dicā
i. pena. s. xij. vbi plene videbis p
hac mā q similitū qōnum.

Excommunicatio

iii. in qbus casibz incurritur
minor excoīcatio ipso iur
Et qd dicendū est qz p̄s casus
numerent in iure nīp̄lomin⁹ oēs re
ducunt ad istos duos. C. Quoz p̄

m⁹ est p̄cti mortale. Mas quotiescū
qz qz peccat mortali est excoīcat⁹ mi
nor excoīcatio ipso facto vt p̄z in
c. audi. xj. q. iij. vñ si celebrat vel recit
p̄t eccliaistica sacra nisi p̄us p̄terat s
p̄ctio peccat mortali. c. si. d. cle. exco.
mi. Ad limita. vt. s. baptisim⁹. v. s.
x. et hec excoīcatio minor est solū quo
ad deū si p̄ctū est occultū vt in. d. c.
audi. Si vō est notoriū sic excoīcat⁹
est et quo ad eccliaz vt in. c. via. de
colpa. cle. r. mul. de q̄ dic vt. s. clicus
vij. s. iij. r. ad istū casuz reducūt illō
qd hī in. c. muros. xvij. q. iij. r. i. c. tā
ta de sumo. r. i. c. si qz deinceps. xvij.
q. vij. cum si. C. Scdō casus est caz
quis p̄cipat cū excoīcatio maiori ex
coīcatione in locutione orōne salut
tione. comestione a siliabus de qbus
dic vt i. excoīcatio. vij. per totum.

Excommunicatio

v. de casibz in qbus quis incur
rit ipso facto excoīcationē
maiorē r. a qua nō pōt absolui nisi a
sede aplica. C. p̄rim⁹ casus est i. c.
si qz suadēte. xvij. q. iij. iūcto. c. non
dubū. r. c. venies. r. c. ad emunētiāz.
r. c. cū illoz. r. c. de monialibz. c. ti.
cū. c. religio eo. ii. lib. vj. vbi excoī
cant qz qz suadēte diabolo in clicoz
vel monachū vel monialē canonicū
aut cuiuslibet religiōis p̄uersuz vñ cō
uersaz aut nouiciū quēlibz cuiuslibz
religiōis violētas man⁹ iniecerit p
cui⁹ casus declaratiōe q̄rit. j. scripta
C. An dicat iniecerit suadēte diabolo
R. qz qz dolose fac. nā dōl⁹ regit vt
excoīcatio hī incurrat vt nō. Jo. an.
in. c. q̄to in nouella de sen. exco. r. e
ter. aptus in. c. i. r. in. c. cū voluntate
eo. ti. ex quo p̄z qz p̄cūtiens clericum
in. viij. casibus non est excoīcatio.

¶ p̄rimo si idelitate sicut facit lu
dens p̄uersus aliqū sine deliberatiōe
reperit vt i. d. c. i. fm. Adona. q. h
est additio ludī vt p̄uersus grauitere
p̄uat ne videat iserioz in ipso ludo
p̄uat si ex ludo r. ioco itellige le
uiter r. nō in derisionem vt in. d. c. i.
¶ Tertio si cā correctiōis vt i. d. c. cū
voluntate. itellige d. bis qd ē p̄missuz
sic sūt plati q p seipsos clicos vñ reli
giosos vberare p̄nt excep̄ ep̄is qd
nō lz aliqūē p̄cutere vt in. c. nō lice
at. lxxvj. di. sed p aliū faciāt vt. v. q.
v. illi qui nō tñ p laici si clic⁹ ē q ver
berandus ē vt in. c. vniuersitaz eo. ti.
¶ Quid si sit plat⁹ h nō ill⁹ clerici
quē vberat. R. qz ē excoīcat⁹. qz fm
pa. in. c. vt fame eodē ep̄z sit sur⁹ pla
tus. r. scdō qz ad eū spectet correctio
qz nō sufficit hēat auctoritatē in cui
libz. sic rector vniuersitaz hz alr istis
duobz p̄currētibz erūt excoīcatuz.
¶ Atz vberantes ex mādato platoz
excusent. R. qz si ē inferior ep̄o plat⁹
dz ipse vberare nisi cā vigeat alr ē
excoīcat⁹ r. az p̄cipiens qz obediens si
p aliū facit vt in. d. c. vniuersitaz. Si
vō est ep̄s vel si nō est ep̄s r. cā vige
at excusat vberans de cor. mandato
vt in. c. ex tenore eodē dūmō sit clic⁹
monach⁹ vel p̄uersus si vberare vult
clicuz monachū vel p̄uersuz qz lz p
laici possit capi clicus ex necessitate
vel monachus vt p̄uersus vt in. c. vt
fame eodē. in vberari nō lz aliquo
mō nisi cā subsistente. alr excoīcatuz
esset vt in. d. c. vniuersitaz r. h capio
laici p seculari p̄prie vt in. d. c. vni
uersitaz. r. sic p̄ueniēdo iterpetat. d.
c. vniuersitaz. vñ cā rōnabili r. per
p̄uersos seu laicos religiosos possit
de mandato platoz vberari.
¶ Atz plat⁹ vel aliud de ei⁹ mādato

detinē clicus sit excoīcat⁹. R. qz nō
nisi modū excedat. vt puta cū clicus
quiete se capi r. duci p̄mittit r. capiet
calce vel pugno ipingit vt dicit Jo.
an. l. c. si clicos eo. li. vj. vel nisi clic⁹
fideiusorē de parēdo daret. qz tūc nō
pōt retineri nisi excessus enormitas
vel alia rōnabilis cā aliud suaderet
vt in. d. c. si clericos.
¶ Atz plat⁹ vberans clicuz ex odio
nō cā correctiōis sit excoīcat⁹. R. qd
sic ar. d. c. cū voluntate. Sz nō. scdm
Adona. ti. excoīcatio qz nō requirit
qz plat⁹ vberans cogitet de corre
ctiōe. h sufficit in p̄sona q hz aucto
ritatē a iure vberandi r. cā subit p̄p
quā dēat p̄mitti. vñ p̄cutere ex core
ctiōe est p̄cutere p culpa digna cor
rectione q snia r. si sit benigna secu
rius tñ est fm eundē vt talitē habita
cogitet de correctiōe qz lz tunc moue
atur ex ira nō erūt excoīcat⁹. h longe
melius est vt differat donec ira quie
scat. vt dicit in. c. illa p̄posito. vñ r. c.
ira. r. c. cum apud. xj. q. iij.
¶ Atz magister p̄sit sili cā discipli
ne vberare. R. qz sic. c. i. r. c. ex tenore
r. c. cū voluntate. s. h. eo. ti. nec distin
guat an clericus sit in sacris aut i mi
noribz sicut nec in plato in. d. c.
¶ Atz p̄z vel dñs familie vel p̄pin⁹
quos sili possit. R. qz sic si sili i mi
noribz clericis. d. c. cū voluntate. fac. l.
si sili. C. de pa. pote. r. l. vñica. C. de
emēda. p̄pin. xlv. di. c. disciplina ad
h. Tenet tñ Jo. de ligna. p̄p. de pe.
r. p̄au. qz ē si paterfamil. vberaret
exitez in sacris cā correctiōis si erūt
excoīcat⁹ r. p̄z post factū lz ante fa
ctum teneat cū p̄a. i. d. c. cū volūta
te qz icidat. nec ob. dicto p̄facto qz
etor rō gl. in. d. c. cū voluntate qz vt
dicit p̄a. ibidē r. in. c. p̄tuit. de in

integ. resti. sola dignitas ebalis non
sacer ordo liberat a pna potestate ar.
c. per venerabile qui fil. sint legi.

11 **C** Silr pot pphier vel qlibet alius
roe officij qz hz in ecclia qz cui offm
comittit. r oia sine qbus offm exeq
no pot ar. c. l. de offi. deleg. r si talis
elicio pibat offm in ecclia lz hns
offm no heat magisteria sup eu pot
m cu expellere r vberare vt no. Inn.
r hosti. c. tenies eo. ti. pa. et ibi
dem dicit qz et si no hz planoz excu
sat in tali casu pueniendo. Silr pnt
face senes elici ca deuotio is in pue
ros elicos r iuniores in minoribz o
dimibz pstitutos vt in. d. c. cu volun
tate. s. si. r hec itellige de leni pessi
one no grani qui m oes supradicti
si excederet moduz dnm no ex ppo
sito no erunt excoicati vt no. Ber. r
hosti. in. d. c. cum voluntate.

12 **C** Quarto roe coheretiois pot deti
neri sine excoicatione; puta pinnat
acti mali nec pot co psci aliter fm
Inn. i. c. si vo el. i. c. ti. qz iudex pot
cu capere r qlibz ali? r ligare dnm
ppmū restituat plato suo: fili mo
pot fm pa. i. d. c. si vo familia po
testatis inuenies elicum de nocte qz
pot timere ne velit facere aliqd mali
qz est s ei pspio. c. pfuluit d. offi.
deleg. Itē qui capis pp mali qd egit
vt duceat ad platum suū vt punitat
dubitat de fuga ei? fm pa. in. c. cu
no hoie de iudi. facti in ar. C. d. decu
rio. l. gñali idē dicit si creditor timet
s fuga elici debitois fm Inn. r pa.
i. c. vt fame. c. ti. facit. l. ait ptoz. ff. d
bis q in fra. cre. Itē pot si fecit aliqd
delictū detineri p. r. x. horas ad voca
dum testes ne sit locus inficiatioi fa
cit. l. capite quinto. ff. de adulte. r in
autē. vt li. ma. r aue. s. is quoz;

13 **C** Quinto roe defensiois tā sue
suoz seu et alioz lz detine eu r ad iu
dicē ppziū ducere fm pa. in. d. c. cu
non ab hoie r et pcutere mutillare r
occidere cu moderamine inculpate
tutele. imo dicit gl. i. s. i. xxiij. q. viij.
qz nec et peccat lequif pa. in. c. oli el
i. de resti. spo. nec solū. p defensioe
psones lz rerū lz pcutere vt. d. c. oli
r. c. dilecto de sen. ex. li. vj. r i. l. furē
ff. de lica. no tñ occidere vel mutilla
re lz qñ ablatū est recuperabile p in
dicē fm bar. in. l. furē qz sic icurrerz
excoicationes? scē si eēt irrecupabile
ablatū vt in. d. c. oliz r in. d. c. dilect?
r no. in. d. l. furē r de hac mā vide
s. defensio. Itē dicit de auxiliatoribz
talū adueritē qz lz no sit excoicat?
facies violentia clico p recuperatioe
rep sibi ablatay tñ si hoc facit ex iter
uallo postqz clicus puenit ad locū d
stinatū r adpē est possessionē pfe
ctā rep ablatay icidit in excoicationē
fm pe. de cēsu. eccliafisticis. r qñ di
catur ex intervallo vide. s. defensio.
14 **C** Sz pone qz excedat modū pcuti
ens clicuz cā defensiois. R. s. pa. in
d. c. olim qz pp hoc no erit excoicat?
dūmō ex pposito no faciat qz vt dixi
requirit dolus vt incidat in excoica
tionē facit gl. in. c. significasti el. ij. d
homi. r. l. si ex plagis. s. tabernari?
ff. ad. l. acq. vide bonā glo. i. d. c. cu
voluntate r in pñ. xxiij. q. i. Secus si
ex pposito r dē excedere qñ no seruat
moderamen i culpatē tutele de quo
habet. s. defensio. s. iij.
15 **C** Sed pone qz fugiēdo potest eva
dere lz no fugit a sic pcutit i valozē
R. fm bar. i. l. i. C. vii. vi. r legi pa.
i. c. oli el. i. de resti. spo. qz licite p
cutere qz fuga ē quedā iniuria. l. itez
apud labeonē. ff. d. iniur. r dicit Lr.
in. d. s.

in. d. s. tabernari? qz fuga reddit quē
viliozē hoc limito rex qñ cēt tal qz
fuga elicit ei pfulio. cu ergo iniuria
corpalis sit maior qz iactura rez. l. i
feruoz. ff. de penis r iactura rez li
ceat pcutere vt dictū est ergo a forti
ori p iniuria corpali sed tamē no cui
taret irregularitates si occideret cle
si furiosus de homici.

16 **C** Sexto roe turpis opatōis cū vro
remise sorore vl filia a clico facit. nā
sic cū talibz psonis inuenies eu sine ex
coicatione pcutit nec distinguo iter
lenē r atrocē pculsiōez cū ius no di
stinguat vt i. c. si vo d. l. eo. s. vi. cu
et lex pmitat occidere vt. ff. de adul.
l. q. lex ait. s. q. ait. pdeat tñ graui
ter si mutillat vel occidit vt no. i. d. c.
Si vo excoicat? vo no est lz aliq di
xerint qz sic. Ego tñ qz difficile est in
stuz tempore dolorē. vt C. de adul. l.
grac? teneat qz esset excoicatus occi
dēdo vl mutillādo qñ māturo pfilio
r pēlato animo id faceret no ex calo
re ire subito qz tñ cessaret rō qua ca
no excusat ab excoicatione r lex ab
occisione als no sit excoimunicatus.

17 **C** Quid si inuenit no cū pñctis psois
aut aliqua eaz sed cu aliqua alia con
sanguinea. R. s. ter. d. c. si vo qz erit
excoicat? pcuties qz prefata pcessio
no extēdit ad als psonas. hosti. tñ
extēdit filia ad nepres r vroz r ad
spōsaz ut i aut. vt lic. matri r aue. s.
qz vo. r Inn. mātē ad ascēdentes r
filiaz ad descēdentes pmatū opinio
tutor est vt no extēdat ar. optimū i
l. pure r qz ibi no. ff. de adul. vbi no
mine pñs cū lz filiam in adulterio
occidere non veniunt ascēdentes.

18 **C** Quid si no inuenit i actu coit? cū p
ñctis psonis s i osculis amplexibz r
hmoi signis ppinga cou? vel exple

di vel expleti. R. hosti. vbi. s. q. si
hmoi sūt i loco suspecto no erit excoi
cat? verberas eu. Sec? si in publico.
ofcularetur fm morem patrie.

19 **C** Atz post expleti opus neppariū
cū aliq pstat ex intervallo pcutiē sit
excoicat? R. Di. l. iij. ti. q. qz sic mli
forte ter monussz cū vt daut. ut hec.
ma. r aue. s. is qz r. C. de adul. au.
si qlet. vbi p3 qz si ter corā testibz mo
nuit suspectū r postea inuenit pfabula
ri cū vroz pot cū occidere credo tñ
qz sit et excoicatus si monuit ter. dū
mō no inuenit eu i actu aut ppinga
tibz ar. d. c. si vo possz tñ cū capere
post talē monitionē inuenies eu col
loquentē r iudici pñtare argumen
tum in. l. capite quinto. ff. de adul.

20 **C** Quid si pcurat vt clic? vocet ab
vroze ad turpitudinē r sic eu vberat
R. hosti. vbi. s. qd excoicatus est
tam ipse qz vroz qz in dolo sunt.

21 **C** Atz mulier petita de turpitudine a
clico licite eu pcutiat. R. hosti. vbi
s. qz sic si eā iuntā t. gebat vl vi cor
palē iferebat dūmō faciat cū mode
ramine i culpatē tutele secus si cam
no rāgebat lz solum vobis eā ipetebat
qz rex credo qñ solū vbia potuit eu
repellere als licite eu pcutit nec et ex
coicata est si zelo castitaz accēsa mo
dū excederz no ex pposito sz subito i
prouise ar. eorum que notantur. in
glo. in principio. xxiij. q. i.

22 **C** Septimo rōne pñctiois pñlegi
elicalis qz qdē pñcti multumōis ali
qñ rōne ihonestatū d qz vide. s. clic?
ix. s. iij. cū sequētibz clic? r. s. i. ali
qñ rōne bigamie d qz. s. bigamia. s.
x. cū sequētibz aliqñ pp qñatē plo
ne sicut elici coniugati si no defecit
habitu r rōsurā sine aliq monitōe oē
pñlegi pñcti s. 3o. an. mo. r arch.

In. c. Joānes de eli. pūg. ter. est i. c. vnico de ele. pū. li. vi.

23 **C** S3 nūqd siuiti reasumit habitū
et tōsurā gaudeat pūlegio. p. Joā.
mo. et alib. et Jo. de li. q. sic p. Cle.
pūam de vita et honestate eli. alij di
cūt q. nūqz s3 pmo veri aduerte tū
hic q. est duplex pūlegiū fm pū. au.
in. c. i. de apōta. i. fori vt tū pueniāt
sub iudice ecclīastico. Aliū canonis
si q. suadēte d. q. hic. **C** pūmū cū
maiori difficultate pūit quā fm qz
nec ex sola dimissione habitū aut imi
xtione enoxmū et hmo i pūit vt. i. ca
pitulo si iudex eodē li. vi. sed bene
quāq. scdm vt dictum est.

24 **C** Aliqñ pp depositionē vt puta qz
est degradatio actualiter de q. vide
supra degradatio aliqñ pp heresim
qz heretici pūit oē pūlegiū. c. excōi
catus de here. ita t3 Jm. in. c. si de
et sequit pū. in. c. pūgit el. i. eo. tit.
aliqñ pp excōicationē fm aliq. cōi
or tū opinio est q. pūitēs excōica
tū clicū est excōicat qz nō amittit pū
legiū fm Jo. et alib. S. ofr. Jmno.
Jo. an. no. de hoc i. c. si q. deinceps
xviij. q. iij. et i. c. excōicator. xxiij. q. v

25 **C** Septio ratione ignorationis pu
ta qz comā nutriebat nec aliqd appa
rebat de clicatu et sic credebatur laicus
vt i. c. si vō el. i. eo. ti. vel si habebat
habitū non euz videbat qz de nocte
erat qz fm l. d. ofr. et Jm. in. c. cū nō
ab hoīe de iudi. et d. c. si vō oz ergo i
tēdat pūtere clicus vel intendere de
beat vt sit excōicat. Si vō viderit ei
tōsuram l3 non crederet clericū esset
excōicat pūitēs. qz credere tebebat
Intellige si ille erat clicus qz alr nō ef
fet excōicat et si clericum credidisset
qui clericus nō est per. d. c. Si vō fm
Ber. et Jm. nec etiā irregularis est

fm fēder. pū. xxiij. si in tali dubio ce
lebrasset vt sequit pū. i. d. c. si vero.
C Octauo rōne qūificationis facti. 26
nā oz ad h. vt qz incidat i excōicationē
nē pūitēdo clicū q. peccet mortali
qn ergo infectio manuū ē talr qūifi
cata q. pūit mortale nō est excōica
tio nō icurrit sicut pbat in puero q
nō ē tolli capax q. pūitēdo nō scidit
vt in. c. i. e. ti. pp q. teneo cū pū. de
pūio q. fugiēs inimicos si equū vel
gladiū violēter de manu clici accipi
at vt se defendat nō incidat in excōi
cationē qūis Ber. bxi. et d. c. re. te.
neat Jm. S3 veri est dictū pūit p
rōnē suā q. dicit sic nullus sapiēs di
ceret hūc peccasse mortali. Et cū ex
cōicatio nō iserāt nisi p mortali. ri.
q. iij. Nemo epōz. ergo nō erit excōi
cat. q. nō bñ p multis. Idē dic si qz
violēter includit clicū ne ab inimic
ledat qz si sit violentia non tū inest
dol. s3 in. i. d. c. nup. duo enī regit
latus dolus et op. s3 no. Jo. an. i.
c. ppetue de ele. li. vi. Sitr socii qūis
turbar clicū i pellit nō ex dilabatioe s3
ex subito motu nō erit excōicat vt t3
Ric. i. iij. di. xv iij. facit ter. i. s. notā
dū. ij. q. iij. i pūit calō calūnie victo
caret et ob. h. nullā penā erogari oz
ppea d3. Si qz suadēte dyabolo qz
pprie nō. doli et mortale peccatus.
C Nūc restat videre qz dicat clicus 27
vl mōach. p. q. noīe clici h. pphē
dis oīs hūis aliqūe ordiez et pma tō
surā solū vt d. etā. et q. cū pūgit et
no. d. pū. de anc. i. c. i. d. cle. pūga.
li. vi. noīe mōachoz vl montaliū ve
nūt h. oēs pūit qūis regulā ap
probata et noīe monicior vūit igrel
si religioz approbata vt pbat si in ea
manere dēnt noīe vō pūitōz et cō
uersaz h. venūt oēs q. mutato hābi

tu se et sua alicui de religioib. appro
bat et d. cauerit ppetuo: sine sint ma
sculi siue sint femine et l3 gl. i. c. q. qz
xviij. q. iij. teneat q. pūit et pūitētel
gaudeat pūlegio clicali et p hoc ise
rat ab aliqb. q. mulier iclusauit tota
lit vacet deo. et hēmite q. pūitē mō
chanis. vt deo vacet deserta loca inha
bitat et pūit ecclīaz seculari q. se et
sua dedicauit deo et incedit tōsurati
vel mutauerit habitū et iterū cōi
horj diuini et hmo similes sic sunt
ffes et sorores tertij ordinis scilicet frā
cisci q. vūit in pgregatioe sicut cete
ri religioz q. gaudent isto pūlegio
ita q. dēras eos sit excōicat. Idē
tū ego nō teneo post factū s3 bñ an fa
cū tū q. nō sit religioz. pprie eo qd
tria vota nō pūitū vni d. religioz
approbat: et eas pūit ē mere secula
res si volūt et q. nec sūt pūit reli
gioz approbate et ter. i. d. c. n. dubiū
et alibi si loq. simplr d. pūitē. s3 d.
pūitēs religioz multorum hēmite
q. cā qst vt sūt cōiter nfr tps sibi for
māt habitū. et illi pūit ecclīaz q. si
bi ppetatē suoz retinet et ffes tertij
ordinis s3ati q. idomib. pūit cū vro
rib. et filijs vūit gaudent isto pūle
gio ar. c. duo sūt. xij. q. i. et q. no. lo.
et cōiter doc. in. d. c. nō dubiū et Lar.
in. cle. i. de deci.

28 **C** Postremū sciēdū est qd ē inice
man. violētias et dic q. est oīs violē
tia q. fit pūone. vñ s3 pa. i. c. nup. c. t.
canō. d. c. si q. suadēte pōderat pot
effici violētē s3 ipz modū iserēdi
violētā et h. pū. d. c. nup. vbi dūitēs
clicū i custodia publica. vl puata vl
i domo aliqua: qūis manus nō ini
ciat est excōicatus ex q. libere nō pōt
ire. Itē iniuriōsa man. injectō abiqz
violētā in clicū facta inducit hāc ex

158
cōicationē. vt in. c. pūgit el. i. c. ti. et
quo pūp nō solū q. cū pūit et volū
tariū est excōicat s3 et si clicus se ipm
pūit ex ira vel odio sicut faciūt q. te
dio vite vel alta desperatione duci se
iplos interficiūt vel mūtilāt vt tenet
cōiter doc. i. d. c. pūgit. Sitr q. spūit
vl aqua aut aliū effūdīt sup eū vl po
nit custodes vt capiāt eū si exierit d.
domo. Sitr si vis fiat reb. sibi ibere
tib. vt puta eq. cū infederol. qd aliū
q. t3 eripit violēter aut scidit sine frā
git vt t3 Lar. in. cle. i. de penis. nisi sit
res quaz propria auctoritate capere
potest qz tunc non incidit.
C S3 qd si solo metu inducat. vt ei 29
aliqd ter. p. dir. li. iij. ti. ij. q. nō ē ex
cōicat. Sitr q. cū i aliq. domo obser
uat solū vt ei verecūdiā aliqūa faci
ant. nec ēt q. cū domit vñ nō sūt fur
tiue zonā vel bursaz vl qd simile au
fert. qz hmo violētā pūone nō fit.
vl reb. sibi coherentib. pcor. Lar. in
cle. i. de pen. Itē nec est excōicat q.
l3 hēat aīnz ledēdi. nō tū cū tāgit l3
vibret enī sup caput ei. vl si tāgit ei
vi nō isert nec lesionē qz dā sūt enz
effectū accipiēda. c. relati de cle. nō
resi. nec obest cōpūio sine effectū de
spōn. c. inuenis. et c. adolecēdo.
C Itē psequēs clicū vt percutiat. et 30
ipe fugiēs cadit et ledit sit excōicat.
p. Rod. q. nō nisi qñ coact. vt eua
dat se pūit vel i aliū piculū se ige
rat s3 ego credo q. sit tū. dicere qd
sit excommunicatus qz fatio manu i
ponit et est securus tōc tenere.
C Adāo ēt d. i. micere man. qz vt 31
d. i. c. mulieres. c. ti. is. vere pūitū
cūis mandato vel auctoritate fit. et
ideo est excōicatus si mādaturus cli
cum pūit. vt in. d. c. mulieres.
C Quid si mādātō reuocauit mādā 32
ij

nō, s; aūq; tenet ad notitiā mādara
 rī pūssit. p. l3. Jm. teneat nō ēē ex
 cōicantū tū fm. Ber. r. l3o. vt refert
 dir. vbi. s. nūi re itēgra reuocauerit
 mādaram. r. cū certificauerit sup h
 erit excōicat? ar. l. si mādassē. ff. mā.
 de pen. ex insinuatione. de refert. ex pte
 decant. h. ē t3. Jo. lxiij. dī. tibi dñō.
 33 Quid si p mādantū mortu? ē mā
 dator re itēgra. p. f3. dire. vbi. s. qd
 l3 mādantū? postea pūssit nō crū
 tū mādator excōicat? qz supstco tū
 ligat. xxiij. q. l. qd cūq; l3 si notoriū
 sit de mādato r signa pnie nō oīde
 rit nō sit sepeliēdus i sacro nec ecclia
 orabit pzo eo rōne pti notoriū vt t3
 l3o. r. Ber. r. Jm. pda. aut in. c. a
 nobis. el. ij. c. ti. v. tenere q nūi mā
 datari? habuerit notitiā de eius mor
 te erit excōicat? etiaz si penituerit in
 morte r est tū? l3 de rigore iur? nō
 sit excōicatus. cū in vitate mandati
 reuocatum fuerit morte vt no. idem
 pda. in. d. c. mulieres.
 34 Quid si nō mādauit. l3 dixit aliq
 vba dolose. vt iducat ad penitēdum
 p. qz si talia sunt vba q coopent mā
 dato v? pūssio. puta dīc faceret nūpi
 singulare pōlatōez. v? sp. vellē et bo
 nū q pcuteret nulli dubiū q si seq
 pūssio ex hoc erit excōicat? vt in. d.
 c. mulieres no. qz non refert quid ex
 egpōlētib? fiat. vū vt refert Bar. in
 l. si q smibi bona. s. aūssuz. ff. de acq.
 here. q dñō vberat? a qdā dixit cor
 rā famul? suis nisi aliud de tali audie
 ro aūq; domū reuertar ero male cō
 tēp. pp q famulus interfecit pūssio
 rez fuit punitus ipse dñō de homici
 dio r ppea dicit pda. i. c. ex l3io de ex
 cel. pla. q nō refert an directe vel in
 directe aliqd pūssat vt pbat. d. c. ex
 l3io i epō q dixit oēs dicit q malū

est si euaserit cui homicidiū iputaf
 facit ad hoc. l. certū. ff. si cer. pe. r. l.
 cū qd. e. t. facit q notat Bal. r. Ang.
 Raph. r. Jmo. l. l. qd ergo. s. pe. ff.
 de l. q volūt q istigās r sollicitās
 aliqū vt pcutat sit excōicat? si seq
 pūssio. Secus autē si nō sunt talia
 verba qz non erit excōicatus.
 C Coopers auxilio v? pūssio nō so 35
 luz est excōicat? s; ē pūssio valēs si
 nō obuiat ne vberet. c. qte. eo. ti. qd
 idubitantū est fm oēs. in eo sub cui
 ptate est vberas. in alijs aut q nō ha
 bent ex offō si nō pphibēt dolose. s; sit
 est dubitanti q sunt excōicati. Si vō
 hoc nō facit dolose. l3 qz non vult se
 inuicere rumorib? vel ex timore vel
 negligētia nō pphibēt cōter doc.
 q nō ē excōicat? i. d. c. qte vbi Jo.
 an. i nouella dicit notabile vbum. in
 hūc ingt v? alū canonē nullus inci
 dūt nisi sit i dolo. ar. ff. de adul. l. pe
 nul. ff. de sicca. l. i. Jdē Jo. de ligna.
 C S3 qd d elico q volūtate subicit 36
 se vberib? an ipse sit excōicat? p. qz n
 vt t3 pda. i. c. ptingit. el. l. nec obstat
 qz nō obuiat qz nō facit dolose. l3 in
 satisfactionē r vt mal? forte malū cui
 ter nec est obstat q pti ptiat in crimi
 ne. qz fm Jo. an. i. c. delictū de rez
 in. li. vi. i mercurialib?. talis vberas
 vno ipem plures ic? dat r est solū ex
 cōicat? vna excōicatione. qz p vno
 facto h? hoc idē no. Bar. i. l. nūq;
 ff. de pua. relic. r q sit verio opinio
 patet in. d. c. ptingit vbi dicit ter. ex
 cōmunicandum talem clericum.
 C Rati hñs q aliq noie suo facit 37
 man? violētali elici? excōicat? qz ra
 tū habitio mādato ppat. s; si nō sit
 factū noie ei? qz l3 rati habeat nō ra
 men est excōicat? qz nō peccet mor
 taliter de senē. ex. c. cum quis li. vi.

38 Querit vtr pūssio incitētes man
 i ecclasticas psonas sint semp a sede
 aplica absoluedi. p. qz distiguedū ē
 iter iniuriā leuē mediocre r enormē
 vt p iniuriā leuē qlibz ejs possit ab
 solue iure suo auctoritate c. puenit. e.
 ti. p iniuriā vō mediocri nō p ejs
 absolue nisi pūssio. r qui sint
 no. i. c. si vō el. i. e. ti. r in. c. qm d vi.
 r ho. cle. vbi h est pūssio elicoz
 cōter vinctū r claustraliū. In iniu
 ria at enormi regl? nullus pōt absol
 uere citra sedē aplica vt in. d. c. si q
 suadēte. v? legator ex d q vīd legat?
 s. iiii. nisi in casib? de qb? s. s. xlvij
 39 Sed nūq inferior epō q h3 q
 epales iurisdictionē poterit absolue
 sicut ejs p in iniuriā leuē v? medio
 cri. p. q cōter tenet q nō qz dicitū
 c. puenit loq de epō r nō de iferior
 ri. qz dicit sūntati. naz iferiores dicitū
 mī filij. vt in. c. qz grani de cri. falsi.
 Fallit hoc in hñib? auctoritatē epā
 les a papa q pūssio sicut ejs quosq; i
 foro pūssio absolue. S; fallit in p
 latis religiosoz quozq; q si sint
 sacerdotes pūssio absolue sibi subdi
 tos se ad inuicē pūssio. dūmō in
 iuria nō sit enormis. vt i. c. cū illoz.
 eo. ti. r extēdit istud pūssio ad ma
 gistrū r fcs hospitalis ierosolimita
 ni vt in. c. canonica eo. ti. qui pūssio ab
 soluit a suo pōze si pūssio est. r dī ille
 pūssio qui nō h3 sup se maiore in pūssio
 n. nō aut ille pōz trū vel qmōr qui h
 stituit r amonēt ad arbitriū supior
 nisi sup hoc dēant pūssio spāle. po
 test in epā cōmittere hāc auctoritatē
 absoluedi inferiori vt no. i. c. si. de
 offi. ordi. r s; pūssio religiosoz cū il
 lud cōpetat eis ex pūssio rōne dī
 gnitatz vt in. c. eis qbus de offi. or. in
 ter r in gl. r. c. si de offi. delega. loq

159
 qm cōmissio s; rōne pōne qd bene
 no. p limitatione. d. c. si.
 C S3 qd si pūssio pūssio religiosi 40
 rū nō est sacerdos v? excōicat? vel
 mortu? v? alr ipedit? p. fm l3o q i
 defectū ipi? sp est ad epm pūssio re
 cureū. vt p3. i. c. mōaci. r. c. cū illoz
 r. c. canonica. e. ti. r pcor. cū hoc se.
 i quodā pūssio. r Be. i. d. c. religiosi
 pp rōne ne euagādi rē. S3 pda. in
 d. c. monaci r dñi i religiosi exēp
 r dicit s; i pūssio facere nota. p Jo.
 an. in regula sciēt de re. in. i mercu
 rialib?. Et hoc credo verū p. c. pen
 de offi. or. r ter. aucta glo. notabil.
 in ele. pe. de sen. ex. Jbūt ergo ad pa
 pam de quo vide. j. exemptus. s. vi.
 C Quis absoluet abbatē excōicantū 41
 p infectōe. p. pda. in. c. vinctitatz
 qz ejs vt in. c. monaci. nisi iniuria
 sit enormis. vel nisi sit exemptus.
 C Atq si regularis pūssio regularē 42
 alteri claustrū pūssio possit ab
 solue. p. f3 p3. i. d. c. cū illoz cū ho. r
 ter. qz d3 aduocari pūssio pūssio nō
 vt absoluet s; vt iniuriā remittat: alr
 absolui nō d3 r ist3 verū. l3 do. Jm.
 teneat q amlo debet absolue: vel
 pmittere vnuo alteri vices suas.
 C Atq regularē est claustrū se pūssio 43
 eteo possint s; absolui. p. qz l3. ho.
 dicat q nō ego. teneo cū p. i. c. cū il
 loz q cor pūssio poterit eos absolue
 re q: dicta. c. cū illoz. r. c. canonica lo
 qunt idūsticte. nec repēit i claustrō.
 C S3 qd si regularis pūssio clerici 44
 cū secularē sue v? alteri pūssio. p.
 qz pūssio ejs absoluet cū i eo casu i q
 possit elici sū si pūssio alii absol
 uere. vt i. c. religiosi. e. ti. li. vi. r nō p
 pūssio pūssio nisi sit exemptus talr ē
 rōne delicti non possit cōcentri nisi
 sub suo pūssio. qz absoluet suo pūssio

- lato de consensu episcopis
 45 **¶** Querit qd tenendum sit de moniali
 b^o q se iurice pcutit. R. q. absoluet
 ab ep^o i cur^o diocesi sit ear. m^oaste
 ria. r. h^o soli n^o exēpte s^z et exēpte
 ita tenet cōter doc. r. gl. i. c. d. monia
 lib^o. eo. ii. nisi aliud h^oant p^oilegiū.
 46 **¶** Quid de foronib^o scilicet clare r. scilicet
 diuici. R. pa. i. d. c. de monialib^o du
 bitat an possint absolui a suis p^olat. s^z
 hodie clare ē p^o p^oilegia ipaz q. p^ont.
 47 **¶** Atz nouici^o q. iniecit man^o v^oicē
 tas an nouitiati possit absolui a suo
 p^olato. R. fm Jo. an. in. c. cū illoz ex
 tra de sen. exc. r. Se. in. d. c. religioso
 q. abbas nō pōt absolueri nouiciat^o
 tpe nouiciat^o nisi sit ex^ossē vel tacite
 p^ossus. r. l^o Inno. r. Hosti. in. d. c.
 monaci. r. Archi. in. d. c. religioso vi
 deant tenere s^z ruz. l. q. possit. tū eos
 limita qū p^ossio fuit facta tpe noui
 ciatus non ante nisi sint p^oilegiati.
 48 **¶** Quid si nouit^o pcutit i nouicia
 tu r. absoluit egrediat. R. q. si egredi
 at nisi se rep^ontet q^o p^onti comode po
 terit ei^o de iure eū absolue poterat in
 cidet in eadē vt in. c. eos. c. ti. li. vj. h^o
 oia locū h^ont qū iuria ē leuis. v^ol qū
 ē mediocris v^ol grauis n^o qū iuria ē
 enormis q^o a papa solū v^ol ab ep^o lega
 to p^ont absolui i. c. ad emendatā e. t.
 iūcto. c. cū illoz. e. ti. qū at inuirtadē
 enormis v^ol s. enormis qū v^o gra
 uis vel leuis aut mediocris relinq^o
 arbitrio iudicis s^z pa. i. c. puenit. e. t.
 49 **¶** Querit in quib^o casib^o ex^ossē cō
 cedat ep^ois vt ab enormi vel graui in
 iuria absoluant. R. q. in. vii. casib^o
 50 **¶** P^ontio in articulo vel piculo mor^o
 p^onti tot i. d. c. si q^o suadete. r. d. c.
 nō dubiū r. c. ea noscūt. s. si. r. c. q. d.
 his. eo. ii. nec solū ep^os sed q^olibet sa
 cerdos fm modū de quo. s. absolui

tio. iij. s. xvj. r. quis dicat in piculo
 mortis. vide moris. s. vj.
¶ Sedes in h^ont legitimū ipedimē s^z
 tum pp qd nō possit adire papā vel
 aliū q. p^ontes h^ont absoluedi vt i. c.
 de cetero r. i. c. qd de his eo. r. c. eos
 eo. li. vj. r. qd sit legitimū ipedimen
 tum. R. q. ē oē qd arbitrio boni viri
 rōnabilr ipedit vt puta q. h^oz capita
 les inimicitias. d. c. d. cetero et ex cul
 pa sua. l. nec timore. ff. qd me. ca. de
 spō. venies v^ol ē i^ohm^o vt i. c. q. d. h^oz
 eo. l^o nō sit piculū mortis v^ol est paup
 nō medicas q. v^ont ex artificio q. n^o
 pōt viā exercere v^ol si medicas sibi
 v^ol v^orozi v^ol alii s^ouenbat qd alibi n^o
 possit sec^o imedicatē q. solū sibi h^oz. p
 uidē q. si eūdo r. medicatō possit ne
 cessaria inuenire nō possit absolui vt
 no. p. a. i. c. ea noscūt. e. vel ē multū
 tener i. d. c. q^ont i. h^omoi s^oponetū eis
 vt cessatē ipedimēto se rep^ontet excep
 sent^o q. sener^o nūq^o d^ohiet r. l^o vide
 ant fortetū q. piculū est absoluent
 fm Inno. r. ho. i. d. c. q^ont de iij. ipe
 diū dic vt. s. absolui. iij. s. xvi. cū se.
¶ Tera^o i nobilib^o magne potētie q. s^z
 nō p^ont terras suas relinq^ore p^onto tū
 anq^o absoluant intmāda est eoz cō
 ditio sumo pōtifici r. fm eius p^ossit
 absoluent nisi sit piculū in mora.
 c. mulieres. s. i. eo. titū.
¶ Quart^o in mulierib^o cuiuscunq^o s^z
 conditionis sint. d. c. mulieres r. q^ont
 tercunq^o p^osserint etiam atrociter.
¶ Quin^o i his q. sui iur^o nō sunt sic s^z
 sunt filij sa. serui r. h^omoi et si filij h^oz
 ipe familia. Et hoc intellige i iniuria
 mediocri simplr i enormi v^ol nō pos
 sūt absolui nisi fecerit i fraudē v^ol ni
 si q^ont d^ons vel p^ossamiliat nō existēs
 i culpa ex eoz absentia graue dānu
 iaureret q. tūc p^ont et ab enormi ab

solui nisi sit scandalum. vt no. i. c. re
 lant. e. t. Nec distinguo i filijs famili
 as s^z p. a. i. d. c. relant r. p^oz q. suffi
 cit q. non sint sui iuris.
 55 **¶** S^z an h^o idē erit i viro q. i fraudē
 v^oro^o fecit vel in liberto. R. gl. in. d.
 c. relant q. non q. cū hoc edictū sit p
 hibitorū nō extendit nisi ad ex^ossē
 exceptos ar. c. cum illoz eo. tit. r. no.
 Pan. in. d. c. relatum Hosti. tū ibi
 dem t^o q. idē erit i iudiciū sicut de su
 pradicti q. tales p^ossone nō sunt sui iu
 ris r. p^oz mibi. d. c. mulieres q^ont pa
 tronus vel v^oro graue dānu patere
 tur propter eoz absentia ar. d. c. rela
 tum. L^oz autem efficiuntur predicti
 sui iuris vel liberi tenentur se p^osen
 tare apostolice sedi.
 56 **¶** S^z i inuenib^o nec distinguo an
 sint sui iuris vel nō siue sint diuites
 vel non quia simpliciter non tenent
 ire q. eoz itineratio periculosa est
 vt no. pan. in. d. c. ea noscūt ipedimē
 to tamen inuentus sublato tenentur
 se p^osentare pape vt no. in. d. c. q^ont.
 57 **¶** S^z p^ont i hostiario vel officiali
 qui preteritū officij arcendo turbam
 p^ossit clicum vt nota in. c. Si vero
 i. c. tit. Hoc intellige rex in medio
 cri non autē in graui percussione vt
 no. ibidē r. accipio graue p. enor
 mi mediocri p. graui nā fm Ado
 nal. iter enorme r. leuē est media
 que grauis dicit que vt dixi arbitrio
 iudicis extimabit ex q^ontatib^o r. cir
 cūstantijs. ff. de verb. ob. l. cōtinu^o r.
 de voto. c. q. super his aduerte etiam
 hic q. si officialis laic^o aliter q^o arcē
 do turbam iniecit manum in Clericū
 q. non potest absolui nisi a papa q^ont
 tercunq^o leuiter percusserit quia ini
 iuria est grauis quia v^ol suprat sibi ini
 risdictionem in clicum ita no. pan. in

160
 d. c. si vero r. ibi ter. apertus quod re
 ruz intelligo quando hoc facit tanq^o
 official. Secus si percusserit tanq^o p
 sona priuata q. n^o sit etet iniuria gra
 uis non esset mittendus ad papam.
¶ Octau^o p^onti ipulseres q. doli ca. s^z
 paces p^osserit vt i. c. i. e. ti. siue an
 p^ontatē p^ontatē absolones siue possit.
 c. si. e. t. nec tenent se p^ontare cessante
 p^ontatē. d. c. si. r. c. q^ont q. nihil dē
 d^o inramēto r. c. q^ont excipit p^ontes
 v^ol dicit pa. i. d. c. si. q. b^ossitū semel
 idulū mion ex q. cepit hēre locū nō
 extinguit per superuenientiam maio
 ris etatis. Quod nota.
¶ Casus iij. est in. c. q^onti. de of. de
 leg. s^z i obediētes snie de
 legati vltra dūz de q. dic vt. s. abso
 lutio s^o in p^onci.
¶ Casus iij. ē i. c. dura s. erie fal.
 vbi excoicati ex gnālī
 snia suoz diocesanoz h^ont l^o apli
 cas falsas nisi. i. rr. dies. postq^o co
 gnouerint se h^ont l^o falsas illas de
 struxerit aut resignauerit ill nō p^ont
 absolui p^ont l^o dictoz. rr. dies nisi
 a sede aplica v^ol de ei^o spālī mādato
 alig tū tenet q. iij. rr. dies incipiūt
 currē a die notitiē. i. q. h^ont p^ontas
 l^o falsas tot ho. s^z pa. i. c. ad falsarioz
 dura. t^o q. i^o p^ont currere a die excoi
 catiōis plate p^ontarios p^ontales ita
 q. nisi illa p^osserit tū erit excoicati. r.
 hoc credo verū saltē post factū r. hac
 ē snia ligatū si excoicatio p^osserit
 q^ont ipis l^o falsis nō fuerint v^ol.
¶ Quid s^z falsarij l^o apli cap. R. q.
 q. oēs tam clici q^o laici qui p^o se v^ol p
 aliū v^ol iū falsitaz exercuerint cū fau
 torib^o r. defensoribus suis sunt excoi
 cati ipso facto r. hodie p^ont p^ontes an
 mualē scilicet in die cene v^ol nō p^ont ab
 solui citra sedē aplica nec nō falsarij
 o iij

supplicationis g'az v' iustitia p'erne
tū p' pōnificē vel vicecāselariū aut
regentē offm cāselarie signatarum.

2 **¶** Alz v'itēs l'ris aplicis falsi sint
excoīcati ipso iure. p. q' sic si sint laici
tū poterūt absolui a suis ordinariis
vt p' p. c. ad falsarios de cri. fal. cū
ei vō nō sūt excoīcati s' p. a. i. d. c. ad
falsarios q'us d' ost. teneat p'rium.

3 **¶** Alz corrigētes l'ras pape sint ex
coīcati. p. s' d' v' recitat p. a. i. c. ex
l'ras de fide. istrū. q' sic ēt si vna signa
rā sine l'raz vt ēt dimidia abraferint
releuerint aut cāselauerūt addiderit
v' diminuerint p'leuerint vel muta
uerint sine l'ra illius ad quē spectat
postq' l'ra est bullata vel signata nec
pūt absolui citra sedē aplicā postq' m
ipetrās totā l'raz lacerat seu bullā si
illa nō vult vti ex q' p' q' ēt simplex
notari' q' l'ras aplicas scripsit nō p't
illas corrigere postq' sūt bullate v' si
gnate sine l'ra official' ad h' reputati
hoc tū d' bñ limitat Ric. in. iij. di. x.
ar. xij. q. iij. v' si tal' abasio v' cor
rectio seu mutatio faciat vt bulla que
aū erat inualida efficiat v' valida vel si
erat utilis sit magis utilis.

4 **¶** Alz ipetrās l'ras dñi pape tacita
vitate vel suggesta falsitate sit excoī
cat'. p. Ric. vbi. s. q. iij. q' l' sit falsa
rius n' tū est falsari' litterarum dñi
pape q' veras litteras impetrat t' iō
non est excoīmunicatus.

5 **¶** Alz recipiet l'ras aplicas existe
tes ipsi in curia de manu alteri' q' p'a
pe vel officialiū ad hoc deputatoriū
sint excoīcati. p. q' sic si sint laici v' i
d. c. dura. attū s'm Jo. an. t' p' de bet
anchar. in. d. c. dura q' quotidie sit
contra non ligat.

Casus. iij. est i. c. significauit
eo. ti. vbi excoīmunicat

tur et sic q' p'cipat i' diuina officia
tam in ecclesia q' alibi spōte t' sciet
cū excoīcato a papa snialiter v' iudi
cialiter s'm cōem leguram l'z gl. ibi
dem abiter sentiat ex q' collige q' qn
q' requirunt v' ista excoīcatio incur
rat. **¶** Prio q' sint elici. **¶** S' d' o
q' sciet. **¶** Tertiō q' spōte. **¶** Quar
to q' in diuinis p'ncipent. **¶** Et quin
to q' ille cū q' p'cipat sit excoīcat' a
papa iudicialr. t' isti nō pūt absolui
nisi a papa. vt in. d. c. significauit.

Casus. v. est in c. ma nos. c. ti.
vbi oēs incendiarij p'
prie dicti postq' fuerit publice excoī
cati t' denunciati non possunt absolui
citra sedem apostolicam.

Casus. vi. i. c. p'q'nt. eo. ti. vbi
effractorēs cum spolia
tione ecclesiar' postq' fuerint denuncia
ti nō pūt absolui nisi a sede aplicā.
Prio aut' casus t' precedētis maiorē
euidētia ē sciēdū q' incendiarij t' effra
ctores ecclesiar' cū spoliatiōe sunt ex
coīcati ipso iure sed incendiarij alioz
locoz nō nisi excoīcent vel p' statuta
vel alio modo. Alz tū denūciationē
nō sunt mūtēdi ad sedē aplicā. S' si
alij p'dictoz denūciēt excoīcati pu
blice tunc nō pūt absolui nisi a pa
pa. S' cōm cōem t' veram opt. i. d. c.
ma nos. t. c. p'questi.

¶ Qui dñr incendiarij proprie v' b' i
i. incendiarij in principio.

¶ Qui āt dicāt effractorē. p. q' sūt 2
illi q' dolo malo aut p' iniuriā violēt
parietē fodiūt aut vitreā fenestrā frā
gūt seu sarraturā v' hostia v' cardes
seu rectes dñi tenēt hostia firmata aut
ipz tectū ecclesie s' ar. alij aut q' faciūt
enormia in ecclesia v' rapiēdo corp'
rpz t' h'mōi. frangēdo calices t' simi
lia non sunt effractorēs pprie nec ex

coīcati ipso iure s'm s' d' o. t' Jo. de li
nec etiā si excoīcent. t' denunciare
tū cēt mūtēdi ad papā s' possēt ab
illo qui eos excoīcauit absolui. opz
ergo q' spoliatio fiat cū effractorē. v' i
sola effractor p' se nec sola spoliatio fa
cit aliquē scidēre i' hūc cāuz vt denū
ciat' sit mūtēdus ad papā qd nō. qz
pauci aduertūt s' sic ēt i. d. c. p'q'nt.

3 **¶** S' unqd' hic noīe ecclesiar' veni
ant in monasteria t' loca pia. p. sedum
p. a. i. d. c. ma nos q' sic p' tex. l'ij. di
stin. s. hac auctoritate nō. gl. i. c. grādī d'
sup. ne. pl. li. vi. t' i. c. h. de sen. ex. rō
est q' ista excoīcatio p'ncipalr est in
fauorē ecclesiar' t' iō latissime accipit
respectu ipsaz l'z als nō teniāt mōa
steria. neqz pia loca noīe ecclesiar' in
iure ponūt vt diuersa vt p' i. c. sciāt
elici. d. ele. li. vi. t' i. c. grādī d' in. ne.
gl. in glo. li. vi. Addit etiā p. a. i. c.
h. de ecclesijs edī. q' ecclesie nō p'ecrate
t' hospitalia veniūt hic noīe ecclesiar'.
Intelligi si auctoritate epi aut pape sunt
edificata alr nō essent loca religiosa
vt in. in. c. ad h'ec de relig. domi.

4 **¶** Alz effractor cū spoliatiōe dom'
existētis in spacio p'nuilegiato ecclesie
sit excoīcatus t' post denūciationē ha
beat ire ad papā. p. q' nō q' talis do
mus nō dicitur locus religiosus nisi
sit ecclesie vel clericoz. vt in. c. q'sgo
xviij. q. iij. t' effractoris loco nō re
ligioz etia post denūciationē non
sunt mūtēdi ad papā. vt p' i. d. c. cō
questi. t' allegatū ibi in glo. Intelligo
hic nō q' sint ecclesie vel clericoz quo
ad dominium sed tali modo q' dicā
tur loca religiosa.

5 **¶** S' q' dicunt tales publice denū
ciati. p. q' quociqz publice denūciēt
sine noīat' s' iustit' in gñe puta denūcia
tū excoīcatoris oēs q' fecerūt tale i

coīcat' vel effractionē tal' ecclesie seu
loci religiosi t' h'mōi. vt patet i. d. c.
ma nos. q' non distinguūt alter.

¶ Alz incendiarij sint absoluedi etiā 6
aū denūciatōz anteqz latifecerint dā
nū passis. p. q' non vt in. in. c. pessi
mam. xij. q. vltima.

Casus. sequētes vsqz ad casuz
xi. sūt i. vi. li. decretalium

Casus. vij. est i. c. si dāmetā de
elect. vbi excoīcantur.

Prio oēs cōfessioz notabil' p'minē
tie dignitatē p'at' v' excellētē sit q'cū
q' noīe ecclesiar' t' filij vel nepoti
quoz p'dictoz q' sine l'ra sedis apli
ce noīationi electioni vel assūptioni
i' senatore capitaneū patriciū aut re
ctore ad regimē v' bñ romē assentiūt
v' se itromittūt p' se vel p' aliū excipit
tur romani ex ipsa v' de naturalr' ost
undi v' ibi i' cole seu p'mitt' hitatores
q' l'z sint p'dictoz ffes filij vel nepo
tes aut sub cōitaz v' l' baronie noīe ex
territoriū v' bñ iurisdictionē p'petuā
vel tpalē obtineāt p'nt in i' senatores
Romāos assūmi ad vñū aut v' bñ
ut' i' p' dūmō nō hēant ex territorii
talē p'tatē q' possēt euacuaf rōez p'nti
tationis p'diete. **¶** Itē. ij. excoīcant
q'cūqz alij a p'dict' q' assentiūt ad p'di
ctū regimē v' l'ra aū s' ipe l'ra sedis
aplice. **¶** Itē. iij. excoīcāt mūtēdē
v' obediētes eis dē sic assūpti. **¶** Itē
iij. excoīcāt q' ipos noīauerūt elege
rūt v' assūpserūt. **¶** Itē. v. excoīcāt
dātes auxilium p'nti v' fauorē publi
ce v' occulte tā noīatorib' t' assūpti
rib'. q' nominatio t' assumptio nec
oēs predicti p'nt absolui nisi a papa.

Casus. vij. est in. c. clericis de
inu. eccle. sed q' hodie
non ligat per cle. vnicam. eo. paulo,
ideo p'ntēdo.

edicationis qd dñi pbat lra p altera
tina qz. s. dñe de hñs q absoluti excoi
catos a canõe & postea subicit vñ a se
tentijs p statuta. & sic restringitur ver
bum sententijs per vñm excomu
nicatos ar. de refer. c. ij. regis.

12 Quid de sententijs lra p statuta le
gatoz de qbus hñs de officio le. c. fi.
p. fm. 2. a. & sequit. Car. q. id est sic
de statutis sinodalibz vel puñcialibz.

13 Quid religiosi pñci absoluti a pe
na nñ liget pñcia cñfura. p. f. 2. e.
quē legi. Car. q. nō qz lra logi copu
latine a pñcia & culpa. c. ij. s. rescrip.

14 Quid si pñci religiosi absoluti
a pctō & nō ab excoicatione qz qz iur
rit. p. pctō. p. 3. e. & Car. tenet q. non
incidit i. pena & plz ne fiat extensio.

15 Quid religiosi ignozs pñcia hñc
& administras sacz eucharistie vñ ex
treme vñctionis sine licētia rectoris
pochial nō tñ in pñcipi ipsius iur
rat hñc pñcia. p. Car. se pñcipi p lit
terā. d. cle. q. dicit pñcipi pñcia q. nō do
lū & temeritate ministras q. nō ligat
& plz mibi p ea q. dicit. s. dolus. s. v.
& i. excoication. vij. casu. vñ. s. ij.

16 Quid recipiētes pñcia sacra a diez
religiosis sine lñia suor rectorz po
chialitū sint excoicati. p. q. nō. i. vice
vt patebit. j. Excoication. vij. s. i.

17 Quid sit credēdūz dicēti se habere
lñiam. p. glo. q. sic & pco. Lauren.
Pa. & Ste. q. nemo vñ imemor p
pue salutis. l. q. vij. sancimus.

18 Quid de mercenarijs scolaribus
& hñmō. p. glo. q. sufficit lñia sacer
dotis pochialis in cuius parochia
inhabitāt. nisi cā recreationis vñ alia
tpali statim reuersuri ad pñcia adue
nissent quia sic non sufficeret.

Casus xxiij. est in cle. i. de pe. vbi
excoicat qdlibet q. i. inu

riose. vel tenere pñcipi cepit aut
bñnerit aliquē epz seu q. pñcia mñ
daverit vñ scā ab alijs rata habuerit
vñ loci fuerit i. bñ faciēdis. aut pñcipi
aut sanore de derit vñ defēsaerit eos
de q. nec pñt absolui pñcipi i. articulo
morti nisi a papa & cū absoluedus fu
erit in articulo mortis nō vñ absol
ui nisi pñt caueat idonee q. pñt pe
ne ipñede & penitētia dñs auxiliāte
faciet. Itē scō. excoicat oēs officia
les q. cūqz noie censeant q. in aliq. p
dictoz fuerint culpabiles nec valēt
absolui nisi vt pñdictum est.

Et q. id si epz nō dñz erat pñcia &
tus. p. glo. q. nō erit loci pñcia pñcia
non est epz de cele. mñ. cle. ij. secus
de eo qui renūciat ut episcopus aut q.
habeat locum in eo illa pena.

Et si habebat locus pñcia pena in
inclusionē scā epō ad verecūdiāz. p.
Car. q. non q. hic capere accipit p
betinere. sicut & in. c. felicitis de pe. li.
vi. accipitur vt supradictus est.

Casus xxiij. est in cle. cupiētes i
s. fi. de pe. vbi excoicat
tur oēs religiosi & elici seculares qui
iducit ad vñcēduz iurādū. & c. d. eli
gēda sepultura apud ecclesias ipoz
de quo dic. vt. j. sepultura. s. xxv.

Casus xv. est in cle. grauis & sen
exc. vbi excoicant oēs
dñi pñales etiā si sunt epz q. in terris
seu locis eoz interditi suppositi co
gūt qñolibet diuina officia celebrare
aut q. voce pñcia seu per cāpanaz
pñlationē ad offitū eadē audieda
aliq. pñcipi excoicationis aut inter
dicti lñia inodatos euocat. vel q. ex
coicat publice aut interditi pñcipi
ne de ecclesijs exeat dñi missaz solēnia
agunt a celebratibz monti gñal
ter. vel spāl vt exeat. Itē scō. hñc

ter. vel spāl vt exeat. Itē scō. hñc

edicatione publice & interditi i. istis sunt
ecclesijs postq. fuerit notatis monti a
celebratibz vt exeat remanere pñcipi
pñcipi lñia excoicationis incurrit
a qua solū a papa pñt absolui. Et sic
collige q. hñc pena est & cogētes cuo
cates. pñcipiētes. & remanētes. Item
aduerte q. vñm qñolibet pñcipi
dñt oēm modū pñcipiōis realē vel
pñcipiōis directū vñ indirectū vt puta
pñcipiōes vel ipoz in pñcipiōis aut
rebus grauidos vt no. glo. in. d. cle.

1 Quid si euocaret non excomuni
catus vel nō interdictos. p. Car. post
Pa. ibidē q. incidunt in pñdicta
penas cum locus sit interdictus. & di
ctio pñcipiōis stat pro maxime.

2 Quid hñc pena habeat locū in cessa
tione a diuinis posita in dictis terr
p. q. sic q. qñ cessat a diuinis ē gñal
hñz vñ interditi vt i. cle. i. e. ti. s. i. ces
sationibz. secus si cessatio esset spāl.

3 Quid intelligit hic noie diuina of
ficia. p. Car. post pa. ibidē q. restri
git solū ad missas. & iō si aduocaret
ad alia officia pñcipi missas nō hñt
ret locum hñc pena.

4 Quid si pñcipi pñcipiōis nō sub
dñt lñia vel pñdicta non faciant in
terpñcipiōis s. i. alienis. p. ibidē Car.
q. non hñz locuz hñc pena.

5 Quid pñcipi aduocantes secrete p
nuncium ad diuina ligentur pñcipi
pena. p. Car. ibidē post pa. 2. e. q.
nō nisi voce pñcipi. vel voce tub.
auocōni vel per campanarum pul
sationem aduocent.

6 Quid si pñcipi interdictos in loco
nō interditi. p. Pa. ibidē q. nō hñz
locum hñc pena.

7 De quo interditi intelligitur. p.
glo. ibidē q. tam de interditi a iu
re quam ab homine.

Casus xvi. est in cle. cū exco. eo.
n. vbi excoicant fratres
minores recipiētes tpe interditi il
los de tertio ordine ad diuina. Sed
q. hodie vacat per pñcipiōis dñi
Sexti quarti petranio q. nō ligati
sequentes sunt per pñcipi
lūm curie annuale scñi
die. cene. dñi vñqz ad casum. xxij.

Casus xvi. est pñcipi hñcicos ga
zaros patarinos. & alios
quocūqz nomine censeantur ac cō
tra omnes fautores receptatores. & de
seniores eorūdem.

Casus xviij. est pñcipi curia
rios & latrunculos ma
ritimos ac omnes receptatores eorū
de q. cū dantibus eis auxilium pñcipi
vñ sanore. Et di. pyratas q. cūqz in ma
ri depredat nisi hñt bellū & eos quos
depredat q. no. q. pauci aduertunt
credentes q. nisi quis indifferēt de
predet in mari. nō sit pyratas & nō in
cidit in hanc penam sed saluum est.

Casus xix. est & oēs q. in terris
luis nona pedagia ipo
nūt. vñ pñcipi exigit. & a spōte sol
lucēt. pedagia recipiētes nō incurrit
excoicationē s. gl. & Pa. i. cle. qñ de l
mu. ec. q. exigit ē ab inuito extorqre.

Casus xx. est & omnes falsari
os bullaz apostolicaz
de quo dictum est. s. casu. iij.

Casus xxi. est & illos qui equos
armas ferri. lignamina
& alia pñcipi deferunt larracētiur
eis & alio xpi nominis pro cuius itel
ligentis queruntur infrascripta.

Quid tenet hic i. noie armoz. p. i.
glo. in. c. ita quidaz de iudeis q. etiā
fustes & lapides p machinis veniūt
q. nō lapides p edificijs fēdis i. l. ij.

C. q. res expor. nō de. dī. q. lorice scuta archibus sagite: spate: gladij: et tella noie armoz veniūt. Ego vō dico q. illa q. cōiūti p. vltu offendēdi vel de fēdēdi se et nō p. alio vltu veniūt noie armoz. Illa vō quibz possum vti p. armis et p. alio vltu puta p. instro dicunt arma et itentione vtendi his p. armis defensionis vel offēsiōis alio nō vt nō. i. cle. ne in agro de statu. mōa. Et iō gladij ad icidēdū panem nō venit nomine armoz fm. Pa. in. c. clerici. el. pmo. de. vi. et bo. clc.

2 Quid venit noie feri h. R. q. accipit hec ferrū p. ferro infecto. vel scō sub qūqz forma. vt in. l. i. C. q. res expor. nō de. q. tū limito per rōnem expōsaz i. d. l. i. de ferro p. q. possent pugnare vlt se munire. q. broclxte et silia nō credo sint sub ipso pprehēsa.

3 Quid intelligit sub noie lignaminū. R. q. intelligit qd curqz lignum p. q. naues galeas aut alias machinas possent facere ad ipugnādūz vel defēdēdūz se a xpianis. secus de alijs lignaminibz quibz nō pnt vti ad offēdendū vel defendendū.

4 Quid intelligit noie phibitoz. R. q. sunt oia qbus pnt xpiani ipugnari vel ipi infideles ne ipugnēt a xpianis muniri que oī tpe phibent. Sili ter qūcūqz victualia. vel mercimonia tpe guerre cū eis habite ab aliqbz xpianis legitime. Tpe vō pacis mercimonia qūqz et victualia nō sūt phibita eis dferri nisi i dispēdiū xpianoz fieret puta q. timētes de guerra muniūt se vel vt inuadant xpianos. Tenet tamen Inn. et Bo. in. c. significauit de iudicio q. p. redimēdis capituis tpe guerre arma etiā sine pena excoicationis pnt dferri q. ante factum non tenerem sed bene post fa-

ctū de alijs vero mercimonijs nō est dubiū inter doct. pp. predictum. c. si significauit q. redemptione captiuoz pnt dferri etiam tempore guerre.

Quid si tpe pacis deferant arma et alia phibita nō tū ea intentione vt ipugnent xpiani. R. q. nihilominus ligant si sunt talia qbus pnt ipugnari fm. gl. Jo. an. et bo. An. ac. Pa. i. d. c. ita quorūda qdaz tū tenēt q. nō ligant nisi ea intentione deferat vt xpiani ipugnent. vel ne possint infideles ipugnari et puenit fas hec opus cum ter. in. d. c. quidaz l. pma opus sit tutio: maxime ante factum.

Atq. deferētes prohibita infidelibus et penitētibz postea ea repōnātes et nō dimittentes infidelibus ligant. R. q. nō q. vba cur effcū sunt accipiēda. Itē dicō referētibz arma p sui tutione ad terras infidelium q. nō ligat nisi postea ea ipis venderēt q. sic ligant. Si aut statz vēdita recuparent nihilominus ligarent. Idēz dic de permutatione.

Quid dī tps guerre. R. q. dicit qū aliquis princeps xpianus auctate principis vel papa facit cū eis bellū q. ad illū dñz puta Sol danū vel turcū. nō quo ad alios dños infideles. nisi essent tali in subsidium.

Aduerte hic q. l. i. Nicola. Bo. 8 nifaci et Clemens multos ligauerit circa pdicta tū q. hodie vacat ptra seo solūmō remanēt excoicati vltra pdictos exercētē regimē i galeis aut nauibz infidel tū in. c. ita quorūdam. s. nō est papalis sed ordinarius poterit absoluerē. ter est q. tā isti q. sa pascipri nō dēt absolui. nisi quē quid acqherint ex tali cōmercio dā nato expēdant in subsidium xpianorū et vltra tantūm dē suo ipnt.

9 Quid de dātibz cordā vlt anchorā et hmoi vt possint negociari cū infidelibz tpe pacis. R. q. regit lra aplicā. q. p. talia pnt xpiani impugnari.

Atq. pōtātes clauos puol et culcelos p. pane incidēdo sint excoicati. R. q. nō q. nō phibent sub noie armoz. vlt ferri. vel alioz phibitoz.

Atq. pōtātes ferri arma et alia phibita de vna ita sarracēnoz ad aliā vlt sarracēnos cū armis suis. vt puta de marica i alexādriam sint excoicati. R. q. nō nisi hoc fiat in dispendiū xpianoz sicut declarauit Gre. ix. i. et maganti que incipit postulat. s.

Casus xxi. est q. impediētes seu inuadētes victualia: vlt alia ad vltz romāe curie necessaria adducētes seu ne ad ipaz adducant. vlt deferant ipediētes aut perturbātes et d. defensores talia facientium.

Casus xxii. est q. oēs q. illos q. ad sedē aplicam veniūt et recedūt ab eadē temeritate ppha capiūt spoliāt et detinēt aut ex. pposito deliberato vterare mutulare vel interficere presumunt et d. omnes qui talia fieri faciunt vel mandant.

Casus xxiii. est q. illos q. iurisdictionē ordinariāz vel delegatā n. hntes morātes i eadē curia temeritate ppha capiūt. spoliāt. et detinēt aut ex. pposito deliberato et vterare mutulare vel interficere presumunt et q. talia fieri faciunt seu mandant.

Casus xxv. est q. oēs illos q. p. se vel p. alius seu alio q. cūqz psonas seculares vlt ecclasticas ad romanā curiā sup. eoz causis et ne gocijs recurrētes illaqz in ea. psequētes aut pcurātes vlt pcuratores ipoz vel aduocatos seu iudices sup. diebz causis deputatos occasiōe cāz vlt ne

gocioz hmoi vterat mutulat vlt occidunt aut bonis spoliāt et ptra dantes auxilij ptiliū vel fauozes in pdictis.

Casus xxvi. est q. oēs illos qui ne pareat lris aut mādas aplicis et legatoz. et nūcioz et iudiciū delegatoz eorū dē gīaz vlt iusticiā pternētibz secretisqz sup. eis et re iudicata seu pcessibz executorialibz si habito p. eoz biplacito et assēsu ne te tabellioes et notarij sup. hmoi lris et pcessibz executorialibz infas seu actū phicere aut pfecta pui cui ierest tradere sub grauissimis penis phibere: stauere seu mādare psumūt. et ptra dātes auxilium ptiliūz. vel fauozes.

Casus xxvii. est q. oēs q. se ab obia romani pōntificis p. tinaciter subtrahere vel quolibet recedere presumunt et ptra dātes auxilij ptiliūz vel fauozem predictio.

Casus xxviii. est q. oēs q. iurisdictionē ad ecclasticas p. soas pntēte vlt pāt p. se vlt p. alz seu alios directe vlt idirecte aut icidē cōsilij auxilij vlt fauozē pstat n. verēt.

Casus xxix. est q. oēs mutilātes vulnerātes interficiētes seu capiētes et detinētes seu depdātes romipetas et pegrinos ad vitam cā pegrinationis et deuotiōis accedētes et i. ea morātes. vel recedētes ab ipsa cūz omnibz in his dantibz ptilium auxilium. vel fauorem.

Casus xxx. est q. oēs illos q. p. se vel p. alii directe vlt idirecte sub quoqzqz titulo vel colore occupāt detinēt vel hostili discurrūt seu inuadūt in totū seu in partes almiā vrbē aut alias ciuitates vel terras et loca. et iura ad romanā eccliaz spectantia cū ad pternētibz fauoribus et defensionibus eorum seu dantibus

v. possit tñ locator incurtere pñctas
penā ex pñcipatōe nā pñctor ipaz
lcurrīt tractādo de pñductione r iō si
post tractatū i alio tpe venit ad loca-
tionem erit locator excomunicatus p
c. nuper. eo. titu.

2. Alz debet pñdicti expectare tñ si
niti locatōis. R. Jo. an. t3 q non
h solū tñ pñductōis fide s3 pñ. t3
q intus est expectet r videtur mag
puenire ter. d. c. pñmi.

3. Alz ista excoīcatō sit tñ local. R.
cōit tenet q sic s3 pñ. t3 q sit gñal
ad oīa studia q sit s3 dñio pape r gl.
l. ne cui. C. loc. r istd est tñ p. plo
gñ i vbo doctōrū r scolarū. R.
nonne pñmōtātibz qz comprehendunt
etiam alibi exsistentes.

Casus v. est in. c. nō min^o iū-
cto. c. aduersus de im-
mu. ec. vbi excoīcat^o pñmo oēs officia
les laici qñcūqz locoz q āgarias r
eractōes i debitas ecclīas r ecclīasti-
co pñsonis pñmūt. ¶ Secdo excoī-
cat^o pñdicti q iurisdīctōz pñtor r au-
ctōritatē qz hñt in suis hoībz euacu-
ant. Nā tñ isti qz pñmi si moniti p-
tent nō desistant ipso facto tā ipi qz
sanciores eoz sunt excoīcati nec dñt
absoluti donec satisfecerint ppetēter.
¶ Tertio excoīcant successores pñdi-
ctor officialiū nisi .j. mēsz excessus
suorum predecessorum purgauerint
r satisfecerint.

4. Pñmo qñ intelligētia est aduertē-
dū s3 pñ. an. in. d. c. aduersus q suc-
cessor nō ē excoīcat^o ipso facto nisi pñ-
cessor delīqñt pñctū officij ad como-
dū ipi^o officij vel vñuersitat^{is} sec^o si
delīqñt ad comodū pñmū vñ ad libidī-
nem suā satisfaciendā nā tñcipere
solus tenet r ipse vel ei^o heres pueni-
ri debet iuxta illud qñlegūt r no. in. l.

l. r. q. ff. ad. l. in. repe. in. c. l. de solu-
tione. ¶ Querit an pñat^o official^{is} teneat s3
tissacere de suo et si nihil habuit si
cōitas i cui^o vñlitate est cōitas extor-
nō vult satisfacere. R. fm pñ. l. d. c.
aduersus q sic p argumētū pñdicti. c.
r p no. p. Inm. in. c. sicut dignū de ho-
mi. aduertē tñ s3 pñ. qz cōitas i cu-
ius vñlitate est dñi si est effecta locu-
pletior tenetur satisfacere facit. l. iñli-
anus. ff. de ac. emp.

¶ S3 pone q official^{is} seu rector nō s3
pñstet s3 restitūt qñt pñmūt nūqd erit
excoīcat^o si nō dimisit offiū. R. s3 in
no. in. c. nouerit de sen. ex. r Jo. an.
i. d. c. aduersus q sic r eū vidēt seq
cōiter doc. pñ. au. tñ in. d. c. aduersus
dicit q hec opti. est valde rigorosa r
q forte pñius possit teneri q ego cre-
do post fci3 lz an factū tenerē pñmā.

¶ Quid de successor^{is} q nō negligūt
iducere vñuersitatē vt satisfaciāt s3
eā iducit p posse r tñ nihil facit. R.
q tñet dñmūt offiū vt si cōitas co-
gafet necessitate official^{is} satisfacere r
hoc est tutius fm cōiter doc.

¶ Alz dñtes pñmū pñdicti. siue oēs s3
pñlarij tal^{is} vñuersitat^{is} teneat. R. s3
pñ. l. d. c. aduersus q si dederūt pñ-
lta ad hec grauamina iserēda r mo-
niti nō reuocauerūt idubio sūt excoī-
cati vt i. d. c. aduersus r i. c. nouerit.
de sen. ex. r tñet qlibet ipsoz i soli-
dus ad satisfaciendū fm Inm. i. d. c.
sicut dignū si vñ taciēt ita q non
pñluerūt nec p nec s3 tñc die q inol-
uunt pēa r pñtō cū hio q expñse pñ-
serūt vt no. Inm. i. c. t. de hio q fñt a
na. par. c. de quo vñ. s3. pñntire. s3.
ij. Si aut expñse pñdixerūt. s3 nō dñmī
serūt offiū an iuoluant pñtō r pena
Inno. in. d. c. nouerit recitat opti. s3.
rias. tñ ego tenerē q lz nō dimiserūt

offiū nō teneant p no. p. Inm. i. d. c.
i. nisi eēnt tales q ex cessatōe pñlita-
tōis iducēt cōitatē ad desistendū

6. Alz pñdicta pena hēat locū i quo
cūqz successore official^{is} excoīcati pp
cūqz delictū. R. fm Inm. q nō s3
solū h3 locū in successore excoīcati
ex cāto pñdicti vel alr qñtercūqz pp
libertatē ecclīe violatā vel nisi s3 ho-
sti. successor foueret feci dñnatus pp
qz pñdecessor fuit excoīcat^o puta qz
qz elici pñmūt i careē a pñdecessore suo
vl qd sile fac. c. si pñbine d sen. etc.

7. Alz iudex secularis pñllēs elici
vel et secularē pñonaz q als est d fo-
ro ecclīastico et sine districtōe pñ-
ne sit excoīcat^o. R. s3 pñ. in. d. c. ad-
uersus q si monit^o nō desistat excoī-
cat^o est ipso facto qz turbat iurisdīctō-
nē ecclīasticā vt ē ter. i. d. c. nō min^o.
r t3 pñ. r Jo. an. hodie aut p. pñel-
sus curie sūt excoīcati excoīcatōe pa-
pali vt. s3. excoīcatō. v. casu. xxviij.

8. S3 q si pñone q nō pñt iudicari a
seculari iudice. R. q si. ¶ Pñmo oēs il-
li q gaudēt pñlegio canoī si qo sua
dēte de qb^o dñri. s3. excoīcatō. v. cāu-
ti excepti elici pñgati. d qb^o dicv. s3.
elie. vl. s3. pe. ¶ Secdo sūt pñoe oēs
astricte pñmo fñitio ecclīe vl pñdicti
q gaudēt pñdicto pñlegio si q suadē-
te vt no. pa. i. c. null^o d fo. pñ. r se.
facit. c. p exceptōes d pñt. li. vi. i. v.

¶ Pñmo sec^o si nō sūt pñmo oblati r
sicut glo. in. c. elien3 el. i. r. q. i.
¶ Tertio sūt oēs de familia epī fm
cōem opti. no. pñ. an. in. d. c. nullus.

¶ Quarto vñoz elici q desert tōsurā
r habuit r nō ē bigam^o ter. ē in. l. h.
C. de icol. mulieres ingt ter. honore
maritorz cingim^o r gñe nobilitat^o.
r for ex eoz pñona statim^o hec ibi.
¶ Qñto rectores hospitaliū pñoz

166
si sunt pñmo obligati s3 eundē pa-
in. d. c. nullus als nō. ¶ Sexto fñes
tertij ordīs scī Frāncisci r sorores s3
Bar. i. l. i. ff. d. pe. r. l. temp. ff. d iuf-
imu. r do. ant. i. d. c. null^o r hodie nō
ē dubiū vt p3 ex pñlegio dñi Sixti
qñt qd dī bulla aurea. iesuare aut he-
remite s3 cōez opti. nō pñtēt ad forū
ecclīasticū qz cras pñt eē secularis

Casus v. est i. c. nō magno ne-
cle. vel mo. s3 quoscūqz
religiosos tacite vel expñse pñflos.
audiētes leges vel pñficā pñli infra
spaciū duoz mēsiū ad claustrū re-
dierint adde qd dñas. j. casu. xxviij.

Casus vij. est. c. si ne cl. vl mo.
vbi excoīcatō s3 religio-
sos de qñ pñcedēt calu extēdit ad ar-
chl. r canos pñbanos pñflos cā-
tores r alios clicos pñonati hñtel r
oēs sacerdotes nisi infra spaciū duoz
mēsiū desisterit audire. ll. vl pñficā
pñt casus r pñcedē declaratione.
¶ Querit qñ icipiūt currere pñdicti
duo mēsz. R. fm pa. in. d. c. q q ad
religiosos icipiūt a die erit^o mōas-
rij. vt pñdictas scias audirēt. In deca-
nis vñ r alijs de qb^o in. vij. casu icī-
piūt fm pa. a die erit^o pñoz larium
cū effectū auditiōis pñatay sciar.

¶ Quid si non exerunt pñprios lares
nec religiosi monasteria. s3 in domi-
bus pñprij aut monasterijs audirēt
scias pñdictas. R. fm pa. in. d. c. si. r
est cōior opti. q nō erunt excoīcati. r
sic tene qñis quidā teneant q nihil
omnino sunt excoīcati.

¶ Alz religiosi q exerūt monasteria
er aliq alia rōabili cāz sic audirēt pñ-
dictas scias ligent^o pena pñdicta. R.
s3 pa. i. d. c. si. q nō qz vt ligent^o dēdā
pena requirit^o vt exant monasteriū r
secdo vt exerant ista itentione. l. siudē

al in pdictio sciētijs. et tertio qd si ē p
duos mēses ex mōasteriū: siue audi
at siue nō ex qd patz qd si exiret ex mō
nasteriū ex aliq rōabili cā nō vt au
diret pdictas scias: et ex tali rōnabili
cā pleneris ex mōasteriū vltra du
os mēses. Interim audiret pdictas
scias nō ē excoīcat. sec? si solū sta
ret et pncipalr ex mōasteriū vt audi
ret: tūc tps duor mensū incipet
a die cessationis cāe pp quā eximitur
dispositionis standi ex vt audiat.

4 Quid si religiosus exiit vt audi
ret pdictas scias: postea mutato ppo
sito audit theologie. R. Innoc. 13 q
nihilomin? ligat. Si pda. in. d. c. fi.
13 q nō est necesse vt reuertat ad mō
nasteriū nec incurrit penā. 13 cauti?
est vt faciat qd abbas significet ei qd
studcat theologie. et sic censet reuer
sus ad claustr? hoc erit magis iūti.
5 Quid si religiosus legēs pdictas sciē
tias i suo mōasterio liget pdicta pe
na. R. mihi plz opī. Pda. in. d. c. fi.
q nō ligat nec sūt decani et alij. de q
bus in. vij. casu.

6 Quid si peccat pstatu studētes in
camera ppa: vlt mōasterio i legib?
R. Pda. l. d. c. fi. q nō. si h faciūt ad
finē itelligēdi melius canones. sec?
si pncipaliter studerent pp ipsas sciē
tias ciuile. Idem die de pdictis tenē
tibus libros predite sciētie.

Casus. vij. est i. c. elicio ne ele
vel mō. vbi excoīcant
oēs sacerdotes q post mōitionē offiij
vicecomitū aut ppositi secularis ha
buerint et cōter doc. i. d. c. elicio di
cunt pprehēdi nōie sacerdotum oēs
existētes in sacrio. et sic tene.

Casus. ix. est i. c. i. de sci. vbi ex
coīcant oēs mūtētes or
dinationibus vel alienationibus sa

ctis a scismaticis. de quo vide scis
ma. 1. ij. 2. ij.

Casus. x. est in. c. excoī. de ra
pio. vbi excoīcant oēs
xpianos naufragi pacietes dānata
cupiditate spoliāt reb? sūto: nisi abla
ta restituant qd pmiū poterūt fm pda. l.
d. c. et vlt etia tenere sic gl. ibide et est
tutius fm aut Jo. an. requirit moni
tio vt restituant alr ante monitionem
non erunt excoīcati. sed non placet.

Casus. xi. est in. c. ad fallarionū
de crimine falsi de q ha
beas. 5. excoīcatio. v. casu. iij.

Casus. xij. est in. c. nouerit sūti
tas tua de sen. ex. vbi ex
coīcant. Primo oēs illi qui sta
tuta edita et psumēdina introductas
de ecclie libertatem fecerint seruari.
Secundo excoīcant oēs qui eadem
statuta nō fecerint deleri qd primum
seruierint qd limto rex si hnt pates
delēdi. Tercio excoīcant statutarij
pdicti. Quarto scriptores predi
ctorū statutorū. Quinto pates p
lektrectores et piliarij locoz vbi pdi
cta statuta edita fuerit. Sexto qd
q indicat hz pdicta statuta. Se
ptimo qui iudicata redigunt in pu
blicā formam.

Quid dī de eccliaistica libertate. R.
fm pda. l. d. c. nouerit q est oē illd
q statuit pūlegiū dāni vlt ecclie a
reo vt illd qd aliq ligauer? sup terrā
xriij. q. i. vel a papa vputa q ad pl
as cās legata valeat corā duob? te
stib? et hmoi. vlt ab impator vt vbi
gfa q nullus iudicet clericos et ecclia
sticos psonas nisi corā pīat? et filia. se
cūo si tale statutu esset pūilegiū
dātū alicui pīculari ecclie qz nō ēnt
excoīcati fm cōter doc. 21 d. m. fm
Bar. in aut. cassa. C. de sa. san. ecclia

q statutu q clerici efficerent timidio
res et laici audaces eēnt p libertate
eccliaistica vbi gfa si statueret qd q
pcutit clicus soluat. x. q vlt laici. rr.

2 Sed qd si ponat in fine statutorū
q si eēnt aliq p libertate ecclie habe
ant. p nō scriptio. R. fm pa. l. d. c. no
uerit et bar. in. d. autē. cassa q nō suf
ficit ad euitandā excoīcationem pdi
ctam. sed opz qd deleri faciant.

3 Quid si scietes statuta hz ignorātes eē
p libertate ecclie liget. R. Inn. 13 qd
nō ligant Jo. de lig. 13 q nō sūt au
diēdi sed tu tene opt. Inn. q ē vior.

4 Quid si piliari? aut officialis q non
pntit? sed pūit talib? statutis sien
dis nec ea seruari fecit sit excoīcat? si
nō dimisit offiij. R. 13 d. o. i. sum. ti.
desen. exco. q. sic. Sed ego dico fm
q. 5. casu. v. 5. v. in fi.

5 Quid si ligant. 5. dicti. R. pa. in. d. c.
nouerit q statuet dictates scribētes
aut suare faciētes: statū ligant? offici
ales vlt et piliarij tunc ligant? qū ea
scietes suauerit: vel vt suarent? ope
rā vderūt aut cū pssent ea deleri nō
fecerūt aut officio nō renūciauerūt i
telligēti qd dāri eis aliqd tēpus
ad delendū vel renūciandū qz nō in
cōtinenti post sciam tenent? currere.
ar. i. l. rati. 2 in. l. qd dicim? ff. d. sol.

Casus. xxiij. sunt i. vj. decretal.

Casus. xxiij. est in. c. vbi picolū
de electioe vbi excoīca
tur oēs. Primo q mutū scripturaz
vel nūciuz vel secreto loquū? cardina
lib? vel alicui corā exiitib? i pclau. p
electioe pape vbi nō. q missio aut lo
cutio opz q sit secreta hz pīchidi. et
Se. ibide alr nō esset excoīcatu pp
qd dicit Se. q qū statutu enumerat
plura pphibita et vltio pphibito q lūa

tes aliquā restrictiā ad iūgu illa qū
tas restringē? referi ad oīa mīerata
3re sedo excoīcant oēs dñi rectores
aliqz officiales cuiuscūqz dignitatis
aut pdictiois existant q diligētē non
obseruāt: aut fraudē circa ea cōmit
tūt q sibi pēpūnt obseruāda i mō
te pōnficio moriēti i corā terra. vt hz
in. d. c. vbi periculū qd intellige fm
Se. ibide rex nisi tales officiales i
pēdrent de iure vel de facto ad talia
seruanda. qz sic nō ligant.

Casus. xxiij. est in. c. sciāt cūcti
de elec. vbi excoīcantur
oēs qui p se vel p alios spoliādo seu
alias iniuste psequēdo grauare pūi
plerint in bñficijs seu alijs bonis sa
tis clicos vel qūlibet psonas ecclia
stas aut corā planguineos vel ecclias
mōasteria seu loca cetera ex eo q ta
les psona eccliastice ad qd spēctat ele
ctio noluerūt vel nolūt eligere ei p
q rogabant? et nō. fm Arch. et sequit
Se. ibide qd p vbi spoliādo itelligi
tur siue auferat latēter siue vassent q
cūqz mō: siue inuadant imobilia: siue
rapiāt imobilia per vim et publice
siue fraudē per dolum.

Querit an pdicta pena hēat locū i
si grauat affines. R. 13 ge. ibide q n
Alqz ad quē gradu intelliguntur 2
isti planguine. R. fm Se. ibide q
vlt ad. vij. gradum.

Quid hec pena hēat locū in pīcatō 3
ne postulatioe vel pfirmatioe. R. fm
gl. i. d. c. q sic dūmō hēat fieri a cle
rico vel psona eccliastica. sec? si pīo
nno esset laic. idē dicit Se. ibide in
pferēte et postulāte. ex q collige q cō
stitutio penalio qūen? pēcūnt fauorē
ecclie ē extendēda ad aliū casum q
ex pīus dūmō casus ad quē sit exten
sio pēcūnt fauorē ecclie facit qd. 5.

dicit excommunicatio. v. casu. vi. §. iij.
¶ **C**asus. mādātari? sit excoīcat. p. f. 3.
p. c. de anch. quē legē. Se. ibidē q
aut mādātari? sit qūtarē facti q? scit
hoc fieri i pēptuz eligere debent. rē
est excoīcat. Et sic lūmīa r intellige
glo. ibidē. Si vō ignoat qūtarē fa
cti. nūc q? nō facit i pēptuz canonis
nō erit excoīcat. facit. c. li. vō de sen.
exco. r p. hēc opt. Jo. de imo. s. pu
nietur alia pena.

¶ **Casus.** xv. est i. e. gū alia. de ele.
vbi excoīcant pmo illi
q regalia. i. collectā q sit noīe regio
vel impatoris seu rectigalia pcella
ecclesie a rege: aut custodiā seu guar
diā sicut i ecclesia p mēsi vbi laici de
bent custodire donec ecclesie sit pmissū
v. aduocatiōis seu defēsiōis tūmū
q idē est q? aduocat? dē defensor: in
ecclesia monasterijs. aut alijs pjs lo
cis vacantib? de nouo vīsupādo bo
na ecclesiar? monasterior? aut locorū
ipor? occupat? p hūmū cūiūscūq? sint
dignitatē vbi nō. f. 3. Se. ibidē q duo
regnāt vī sint excoīcati. ¶ **P**rimus
q p dīcta iura de nouo vīsupēt. r dī
cū de nouo si a. r. l. an. citā f. 3. Sar.
p. c. si. de pīue. ¶ **S**ecūm q vīru
te illi vīsupatiōis bōa vacātuz p dī
cto? occupēt alī nō sunt excoīcati r
addit Sa. q nō solū si sūpnoīata iu
ra s. ēt q dēcū q alīs p q? occupēt bo
na p dīcta vīsupēt incidit in penā p
dīcta. sed o excoīmūcant cīci p dī
ctaz ecclesiar? monaci monasterior? r
pīone ceterē locor? eorūde q p dīcta
fieri pcur. it intellige f. m. Jo. an. si pcur
rant opere: consilio: pīuasiōne: aut
cooperatione.

¶ **Casus.** xvj. est i. e. idēnitatib? d
elec. vbi excoīcant r epu
tati vel v pcati ad dirigēdas mona

les in electionib? q se nō abstīnēt ab
his p q inter eas sūp faciēdīs electio
nib? ipso oriū posset discordia vel ex
orta nutriri vbi dīc. Se. q nō euoca
tus ad electiōez. vel vocat? ad alia qz
ad dirigēdas electiōez nō incurrit hāc
pēaz s. nutritiō discordiā r nō solū ista
pēa hz locū i electionib? monialūz
s. ēt in his q nō renūciāt p pīos sed
vīuūt sicut canonici seculares in se
cularibus ecclesijs.

¶ **Casus.** xvij. est i. e. hāc pīos de
offi. del. vbi excoīcat q
libet pcur. as. vī pīuatoz sibi datus
se iromitat de alijs qz de manifest
iurijs. de q dīc vī. s. pīuatoz. §. i.
¶ **E**st r ali? casus i. e. cūz gētes b of
fī. le. q. c. cōter nō hēz est exuagāo
de quo dīc vī. j. legatus. §. vlt.

¶ **Casus.** xvij. est i. e. vīco de
his q vī metulue cā vbi
excoīcant illi q absolōne vel reuoca
tiōne quācūq? a sūia excoīcationis
suspēsiōis vel interdicti extorserunt
p vīu aut metū q intellige f. m. gl.
r arch. ibidē si absolūto seu reuoca
tiō sit fēta q? i uider noluisset absol
uere vel reuocare nō haberet locū p
dīcta pena r si vīo. aut met? sit illat?
¶ **Q**uid si sūia erat iūsta. p. q nībi
lōmīn? ligabūt p dīcta pēa si p vī
metū obtinuerūt reuocatiōez ar. r. q.
ij. c. i. r siue faciat p se siue p aliū. c.
mulieres de sen. exco.

¶ **Q**uid si obtinere talis absolō p 2
vīuū metū de q timere nō debebat
p. f. m. Sar. ibidē r Arch. q nō līga
bunt q? p pīe nō appellatur met? tal
timor. l. metum cum. l. seq. c. l. nō tī
morem. ff. q me. causa.

¶ **E**t hēat locū p dīcta pena i abso
lutiōne a mīnorī excoīcatione sic ob
tēa. p. q nō ar. c. si quēz de sen. ex.

¶ **Casus.** xix. est i. e. mulieres de
m. vbi excoīcat qui sin
git cām vel facit fraudē vī uider pīo
nālī vadat vel mutat ad mulierē. p
test. monto ipī? capīedo vbi dīc gl.
q uider vī postz vīstare dīaz facie
bat cā noīare i testē si tū nō iret ad cā
s. fingat cā nō incurreret ista pena
sed m. Jo. an. ibidem.

¶ **Casus.** xx. est i. e. aplice. d. re. m.
q q? vacat omīto.

¶ **Casus.** xxi. est i. e. hoc pīulū
mo de re. ecc. non alie.
vbi excoīcant oēs pīellētes cūi: scū
qz p dīctiōis sint pīatos vel ecclesiā
cas pīonas ad submittēdūz ecclesias
subīcīedo bona īmobilia vel suppo
nēdū iura ecclesiar? laicis vel recogno
scēdū seu pīstēdū se tenere ab illis
tāq? a supiorib? vel ad ītamendū
eos laicorū qz pīonos vel aduoca
tos ecclesiar? seu bonor? ipsar? imppe
mū seu ad nō modicū tps sine capli
pīensu r līa spālī aplice sedis. vbi
nō. f. m. gl. ibidē q vī incurrat ista
pēa regnāt. ¶ **P**rio q sint bona i
mobilia vel iura q in īmobilib? cō
putant. ¶ **S**ecdo q supponant tan
q sint līa vel recognoscant ab eis.
¶ **T**ertio q nō sit ad modicū tps
q? si fieret ad modicū tps ex aliqua
iūsta cā cum pīensu capli nō incurrē
ret hēc pena. ¶ **Q**uarto q fiat sine li
centia capli r pape. ¶ **S**ecdo excoīcant
oēs laici qui ex līa pape r pīensu ca
pīulī pīone īueniūt de ecclesiasticis i
mobilibus vel īueniūt in futurū si alī
quid plusq? īpōnat naz pīatū ipsoz
vel pacū in eis factū vīsuparūt vel
egerūt si monū legitime nō defīūt
ab hīmōi vīsupatiōe restitūdo etiā
talī vīsupata vbi dīc Arch. q si ē
pīe pīpīteōicū accipiat qd ē a iu

re pīmissus r nō vītra r sic de alijs p
cūb? mītis. Itē dīc q nō sufficit ab
stinere a tali vīsupatiōe ad eūtdū
penā p dīctaz nīlī vīsupata restitūat

¶ **Casus.** xxij. est i. e. vīco de re
lig. do. vbi excoīcantur
nōmī ordīnē aut religiōne īnuentem
teor? vel habitū noue religiōis assumē
tes intellige. f. vī cūz alijs sīl? vīuant
alijs seorūz assumēti e nō pīhibētur.
¶ **S**ecdo excoīcant oēs fīes mēdi
cantū ordīnē pīst pīulū lūgdunēse
īstītoz q alīqd in pīo hēc nō pīst
ex eoz regula si alīquē recipiūt ad p
fessionē siue si domos vel loca eoz
alienant sine līa sedis aplice spālī
aut ēt f. m. Arch. si alienāt bona mo
bilia. Rīcipiunt ab ista pena fratres
mīnores r pīdicatores r heremitarū
scī Aug. r carmelītar? vī. d. c. pīu
lūm aut pīctum celebrātū fuit ab
Ymo. iij. anno do. m. c. c. xv.

¶ **Casus.** xxij. est i. e. qz de cē.
vbi excoīcant q cūq? p
se vel p alios suo noīe vī alīo ab ec
clesiā vī ecclesiasticis pīonīs exīgūt p
dagia vī guidagia p reb? suis pīpīst
qz defērūt vel defērri faciūt nī cā ne
gociatiōis. Intelligē si sūt pīone sin
gulares q hī faciūt se? si ēt īnuersi
tas vel collegiū q? non excoīcat sed
subīcīt ecclesiastico īndictō. Quid
aut sit negociatiō pīpīe vide. §. ele
ricus. r. §. ij. hōdie tū papalis est vī
s. dictum est excoīcatō. v. casu. xix.

¶ **Casus.** xxij. est i. e. elīcis. de
mu. ec. §. 3. q? p de. vni
cam co. tū. est reuocatio pīranleo.

¶ **Casus.** xxv. est i. e. qm de īmu.
eccl. vbi excoīcant oēs
qui īpītratores īfraz apīcat? vel ali
os ad fōmīz ecclesiasticū recurrētes su
per cāto q ad idē fōmī de iure vī an

ti qua p[er] uoluntate p[er]tinere noscunt cō
pellit seu p[er]pellit p[er]u[er]at aut p[er] se v[er] p[er]
aliu[m] i[m]pedit nec corā iudicib[us] eccl[esi]a
sticis relegat seu ordinarijs p[er] iusti
cia obtinere vel querela de dict[is] cau
sis corā eis p[ro]ponet iudices eccl[esi]asti
cos vel i[m]p[er]atores aut litigantes seu lu
gare volentes aut p[ro]p[ri]os ipsos seu
res illo[rum] aut eccl[esi]ar[um] suar[um] et p[er] captio
nem modis alijs q[ui]buscu[m]q[ue] aggra
uat cū dātib[us] p[ro]p[ri]is auxiliu[m] vel fauo
rem ad p[re]dicta neccitales dēnt absol
ui nisi p[ro]p[ri]o integre saulfecerint tā in
dici cur[ia] iurisdictione p[er]turbauerūtq[ue]
p[er] p[er]turbare de iniuria dānis expen
sis et interesse p[ro]p[ri]o papalis est vt p[er]
s. exco[m]municatio. v. casu. xxv.

Casus. xxvj. est in c. eos de in
iur. ecc. vbi exco[m]municant
oēs scilicet dñiuz hūtes q[ui] suis l[ib]eris
interdicunt ne p[re]stet aut c[on]tra seu p[ro]p[ri]os
eccl[esi]asticos quocunq[ue] v[er]dāt aut emāt
aliquid ab eis nec ipsi bladū molāt
coquāt panē aut alia obsequia exhibē
p[re]stāt vbi no. fm. Se. ibidē q[ui] p[re]di
cta pena locū h[ab]et solū in illis q[ui] hēnt
dñitū et nō in alijs et q[ui] p[re]dicta iter
dicunt suis subditis. secus si p[re]dicta
iterdicunt nō suis subditis.

¶ Quid si fiat tale p[re]ceptū v[el] statutū
ne q[ui] possit v[er]dere vel alienare nō
subditis vel illis q[ui] nō portant onera
cōis. R. fm. Se. i. d. c. eos q[ui] nō ligā
tur p[re]dicta pena q[ui] nō est p[er] libertatē
eccl[esi]asticā et q[ui] nō sit mētio de eccl[esi]e
suis vel eccl[esi]asticis p[ro]p[ri]o nisi illd in
telligeret de ipso v[er]i p[er] iudex eccl[esi]a
sticus ipso cōp[er]ellere vt declarēt quo
habeat locū quo ad laicos nō quo
ad eccl[esi]asticas p[er]sonas.

Casus. xxvj. est in c. vt p[er]iculo
sa ne cler. vel mo. li. vj.
vbi exco[m]municant tria gēna p[er]sonarum.

¶ Primo oēs religiosi tacite vel ex
p[re]ssē p[re]fati aliquā religionē approba
tā temere habitū sue religionis dimit
tentes vbi no. q[ui] ad icurandū hanc
penā duo requirunt. **¶** Primo q[ui] di
mittant ex monasteriū egrediēdo q[ui]
si intelligeret q[ui] eēnt exco[m]municati dimit
tendo in monasterio exiēdo sequerēt
duo iconueniētias. **¶** Primo q[ui] ter
fuisset sup[er] illu[m] dicēdo in scholis vel
alibi suffecisset enī dicere vbi lib[er]p[er]
esse nō d[icit] vt dicit gl. i. rub. ff. q[ui] me.
can. **¶** Secundo sequerēt q[ui] religiosus
dormiēs sine habitu eēnt exco[m]municat[us]
temere dimittit s. c. vidua. xx. q. i. et
s. c. sanctimonialis. xxij. di. ad hoc
de vi. et ho. cle. c. si in si. q[ui] iura volūt
q[ui] semp[er] habitū v[er]i d[icit] q[uo]d esset valde
amari verbi s[ic] ligarent sine habitu
dormiēdo q[uo]d nō est credēdū s[ic] Jo.
an. i. d. c. vt p[er]iculosa in nouella et iō
die q[ui] op[er]z dimittant habitū et sint in
scholis alibi ex monasteriū q[ui] sic ena
gandi hūit mām vt vult rō. d. c. als.
Quis dimittat in monasterio nec eē
egrediunt nō credo ligent et q[ui] cessat
rō. l. f. mā cu[m] ag[er]at. **¶** Secūdo q[ui] reg[is]
rē vt incurrat h[anc] pena est vt dimittat
temere. l. sine rōnabili cā seu licita re
ligioso q[ui] h[ab]et ex monasteriū appeat si
ne habitu et eū dimittat tū si h[ab]et faciūt
er cā licita religioso quā iplere non
p[oss]unt comode cū habitu puta p[er] bal
nea vel piscationē licite fiendā nō li
gant p[ro]pter verbū temere et no. in gl.
ibidem et in c. i. de sen. excom. lib. vj.
¶ Et q[uo]d si religiosus deserat habi
tū s[ic] occulte puta sub vestib[us] laicalib[us]
sine rōnabili cā et ex monasteriū. R.
Jo. an. i. c. de q[ui] de vi. et ho. cler. et gl.
i. de. l. i. vident tenē q[ui] sit exco[m]muni
catus. pau. an. i. d. c. de. et q[ui] nō et ego
post facū s[ic] tenēo q[ui] p[er] illu[m] p[er]nalio
nō debet

nō d[icit] excedi ad eāz nō hūit oīdā
rōnē vt no. Jo. an. i. regula odia de
reg. iur. in. vi. in mercurialib[us] ante
faciūt sit tenenda op[er]i. Jo. an. et glo.
2 **¶** Quid si assumit habitū alteri reli
gionis. R. q[ui] in ipi pl[ur] op. Se. ibidē
q[ui] nō icurrit p[re]dictā penam. Et ita cō
suluit Lap. allegatione. xxxij. nec
ob. vbum sue religionis q[ui] vna est
religio g[en]erāl[is] sup[er]ta quo ad tria vota.
3 **¶** Secundo exco[m]municant oēs religiosi q[ui]
accedūt ad quos studia l[ib]er[um] itellige
et claustr[um] nisi a suo p[re]lato cum p[ro]
p[ri]o maioria partis sui conuēntis sibi
cūdi ad studiū l[ib]er[um] p[ro]p[ri]u[m] sit p[re]fata.
4 **¶** Aliqd ligabit abbas sine p[re]fata
ta l[ib]er[um] vadens. R. Se. ibidē q[ui] non.
5 **¶** Tercio exco[m]municant oēs doct[or]es sue ma
g[ist]ri qui religiosos habitu suo dimit
tunt leges vel p[ro]p[ri]am doct[ri]nā vel i. scol
suis p[re]sumunt retinere.

Casus. xxvj. est i. c. q[ui]cu[m]q[ue] d[icit] h[ab]e
re. vbi exco[m]municant oēs q[ui]
p[ro]p[ri]u[m] p[er]it eccl[esi]astice sepulture trade
re h[er]eticos credētes receptatores de
fēlores v[el] fautores eor[um] scitēter nec re
bēt absolui nisi p[ro]p[ri]is manib[us] publi
ce extinguit et h[ab]itū corpa dānatoz.
1 **¶** Quid et tradē eccl[esi]astice sepulture
R. s[ic] Arch. q[ui] est talu[m] cadauera i. ci
miterio eccl[esi]e amulare vel etiam ali
bi ad modū xpianoz cu[m] p[ro]p[ri]is. et ora
tionib[us] ad sepulture deducē. xij. q.
ij. qui dicitur et c. questum.

2 **¶** Qui autē dicant fautores recepta
tores et h[ab]itū vide. s[ic] hereticus. s.
ij. cum. iij. sequen.

Casus. xxvj. est i. c. vt in q[ui]stio
de h[ab]it. vbi exco[m]municant
p[re]tates dñi tpales rectores vel eor[um]
offiales seu balni q[ui] de erie h[ab]it[us] co
gnoscūt vel indicāt sine si captos p[er]
eodē erie absol[ut]os eor[um] v[el] inq[ui]toz li

cētia a carcere liberat vel executioz
p[er] h[ab]itū erie eto a diocelano v[el] i. q[ui]
orib[us] inuictā nō ip[er]t[ur]at ad cor spe
ctat offiū. Itē si directe v[el] indirecte p[er]
sumit inq[ui]s diocelanoz vel inq[ui]toz
aut p[re]sumit ipedire vel si diocelano
v[el] inq[ui]toz p[ro]sumserint se opponere
i. his q[ui] ad p[re]fati fidei negociū incū
būt aut al[iter] ipedire cū oib[us] dātib[us] eis
in p[re]dictis auxiliū p[ro]p[ri]u[m] vel fauorē li
mitat tū dāt. ibidē rex si facit aīo
im p[re]dicti offiū. Sec[us] si ipediret aīo
offendēdi q[ui] e[st] inimic[us] iuris q[ui] sic nō
esset exco[m]municatus licet impedit.

Casus. xxvj. est in c. v[er]nicō. de
scilicet. et quia vacat ho
die omittit.

Casus. xxvj. est in c. i. de homi.
vbi exco[m]municantur omnes
q[ui] p[er] assasinos aliquē iterficiūt d[icit] quo
dic vt. s. assasinus. s. i.

Casus. xxvj. est i. c. i. d. v[er]ni. vbi
exco[m]municant oēs p[re]s[bi]t[er]es sin
gulares eccl[esi]astice ep[iscop]i inferiores q[ui]
v[er]surijs alienigenis p[re]cedūt domos
ad sensu excedēdi v[el] nō expellūt de
terris suis. s. tres menses de quo vi
de. s. v[er]sura. ij. s. xij.

¶ Quis d[icit] oīd[us]. R. q[ui] is q[ui] oīd[us] e[st]
ibi v[el] i. vico cūtra illu[m]. ff. ad muni.
l. qui ex vico vel et sup[er] ei[us] inde ori
ginē dicit. ff. de. l. i. assuptio. s. filij.
¶ Quid si v[er]surijs sit de ira oīd[us] et
duos s[ic] de dñio l[ib]er[um] cūp[er] terra. R. fm.
Lar. et s[ic] i. ibidē d[icit] h[ab]et locū h[ab]et p[er]a.
¶ An p[re]dicta pena p[re]cedat p[er]du[m] et
ceteros iudeos. R. Lar. i. de. l. i. de v[er]su.
Se. i. c. v[er]sura de v[er]su. i. vi. et p[er]a.
Bal. in q[uo]dā p[ro]p[ri]o q[ui] incipit. Inter
iudeos et Lau. de Rod. i. suo tracta
tu de p[er]tractibus tenent q[ui] sic. Et sic
tene licet aliqui teneant p[ro]p[ri]u[m] vt. s.
v[er]sura. ij. s. xij.

Casus xxv. est in c. vnico de
iuri. vbi excoicantur
pcedetes repaltas psonas ecclia-
sticas vl' eoz bsa vel si gñalr cōcel-
las pteru cuiusvis pñtudinis ad
easde referit seu extēdūt nisi. j. mēse
a die pcessiois reuocēt itellige si sunt
plone singulares. Itē no. fm zreb.
ibidē q pcedere ptinet ad pcedetes
et extēdere ad eos quibus tales repie
salie sunt concessē.

¶ Quid si añ mēsez pcesserunt ad
actū. p. gl. et Se. ibidē q sunt excoi-
cati quia prohibet actum et precipit
reuocationem. j. mensem.

Casus xxvi. est in c. felicio de
p. de q hates. s. excoi-
catio. v. casu. ix.

Casus xxvii. est in c. felicio de
p. de q hates. s. excoi-
catio. v. casu. ix.

Casus xxviii. est in c. vnica de
seq. pos. vbi excoicant

oēs q sequestrationē q dñ fieri p or-
diariū loci dñ bñficio nō possēdo pa-
etice p trēntū itegz post finiaz nif-
finituā ppossessionē apd sedē aplicā
dñtarat i petitorio vel possessione. p
mulgatā ipedire vl' fructū seqstratos
q supsunt oneribz tenēt seqstrati
bñficiū occupare psumpserit a q nō
absoluantur nisi vsurpata restituant
et impedimentum remoucant.

¶ Quid si seqstr pueru fructus in
utilitate bñficii. p. glo. p. au. et Se.
q non potest pp dñm restituat.

Casus xxix. est in c. i. de sept.

vbi excoicant oēs q iter
dicti tpe i causibz non pcessio a iure
vl' excoicatos publice. i. matori excoi-
catōe nō minori fm i no. i. c. sacf de
sepul. aut noiati iterdictos itellige a
diuina et pncipatōe sacroz fm pa.
q iterdicti a iurisdictione vl' ab aliq of

ficio nō pñant sepultura vel vsurari
os manifestos scient sepelire psumūt
i cimiterio nec dñt absolui nisi pus
satisfecerit illis qb? et iniuria facta ad
arbitrium diocelani.

¶ Utz ad scurrēdū pcedz penā reg
rat q loc? sit bñdict? p. fm car. ibi
dē q sic qz nō dñ cimiteriū nisi p bñ
dictionē ar. c. nemo de p. de. i. et h
verius l' alig teneant pñm quoz
opt. potest esse vā qñ locus diu ha-
beret p bñdictio l' in dñate nō esset.

¶ Quid dñ publice excoicat? p. f. 3
gl. i. c. exceptionē de excep. q si agit
de pēa incurreda respectu cōicantiū
ipsi excoicato itelligit si iuder iustia
finiaz i loco vbi publice iudicare pñt
euit pñtibz offalibz suis et pñbz vl' al-
tera abñte p pñmactā alio scē p. gl. i
d. de. i. vult q ex qñtate fori et ex m-
titudine astatiū vl' paucitate dicat pñ-
blici vl' nō publici vñ f. 3 eadē gl. se-
peliēs occulte excoicanti l' fiat nō iei-
dit i penā p. a. i. d. c. exceptionē limi-
tat hoc rex qñ nō esset excoicat? fm
modū quē dicit gl. in d. c. excepōes
aut si eēt tñ sepeliēs ignorabat i ma-
gis plz q vō ad excoicanti dñ publice
excoicat? ex q a iudice fuit excoicat?
ipso pñte vel pñmactat abñte l' nō
fuerit denūciat? fm pa. in d. c. excoi-
catio. v. casu. ix.

¶ Quid dicat nominatim iterdict?

¶ Quid si vsurari manifest fecit cau-
tionē. p. car. i. d. de. q pñt sepeli-
licite et ita tenet gl. et l' bñ. ibidē.

¶ Utz h pena liget soli humo vel s
tumulo iponētes. an pcomitātes vl'
portātes seu officiātes. p. p. a. 13 q
soli tumulo iponētes Ste. 13 q oēs
et pcomitātes gl. dicit casuz dubiū
ego credo nisi fiat fraudulēt q soluz
ē excoicat? iponēti tumulo cū mādā

tibz et auctorē pñtāto? sit cū pñtāto
lose nō pñtāto? l' pñtāto? sepe
lire et officiāto? fm more sepulture.

Casus xxx. est in c. i. de de-

ci. vbi excoicant oēs re-
ligiosi administrationē vel bñficia nō
pñtes q non alii aut ase dñas ecclis
debitas et ad eos nō spectantes sibi
appropiare psumūt seu q de aialibz
familiarz aut pastoz suoz vl' alioz et
aialū imiscētū eoz gregibz aut q de
aialibz q i fraudē eccliaz emūt em-
ptaz vēdōtibz vl' alijs ab ipñtē
da tradūt seu q dñ terris tradūt alijs
excolēdas et dñas soluere nō pñtūt
aut phibēt si post requisitiōē scāz ab-
eis quoz iterat nō restitūt. j. mēsem
vel si de his q dñ pñmactā vsurpare vel
retinere psumpserūt. j. duos menses
ecclis damniūcas emendandā non
fecerint ppetentē nec debent absolui
nisi añ satisfactionē pñgnā fecerint.

¶ Quid de decimis debitis pñmato
ex pñlegio vel seudo. p. gl. ibidē nō
esse locuz isti pene.

¶ Quid si pñcti l' nō phite et alijs
tñ ipsi nō soluit decimas cū debeant
p. gl. ibidē p. a. et Zen. q nō erunt
excoicati aliter petitoris essent pñtōis
q laici non soluentes decimas.

Casus xxxi. est in c. i. de sta.

mo. vbi excoicant duo
gñia pñmaz. p. pñio oēs monaci et
canonici regulares administratiōes
aliquā nō hñtes q sine lñia spāli suo
rū platoz se trāsserūt ad curias pñci
pñ vt dñū aliq tñs pñt aut mōa
sterijs iherat. vbi no f. 3 gl. et Car. ibi
dē q ad scurrēdū hāc penā duo reg
runt. p. pñio q intrauerint curiaz
qz ex solo erit claustrū ob. hāc cām
nō ligarent. p. Sedz q requisit vt
cā dñmificadi mō alterū vel platū

curia trauerit vñ l' dñm nō iolerit
vt puta qz pñtūt eos tñer q pp hāc
eāz curia trauerit ligant lñiam vō
habere vel nō habere nō pñto pōde-
randum vt dicit glo. ibidem.

¶ Quid est administratio. p. Car. i
d. de. et L. au. q p administrationē de
benus intelligere pceptionē spāliū
fructū nō aut spāliūz officiorum.

¶ Item secundo excoicant monaci
qui sine licētia obtenta abbati suoz
tenēt arma intra septa monasterioz
vbi dñt Car. q. septa est clausura mo-
nasterij qz nō l' egredi nisi de lñia.

¶ Quid si tal est abbas q parit pñ
mēlā creatori vel iñiūgit monacho
intollerabilia vel eos psequitur odio
capitali poterit ne monaci sine lñia
arma sumere. Si alijs remedijs nō
pñt sibi prouidere. p. Car. ibidē q
sine pñdicta pena possunt assūmere.

xi. q. iij. c. Julianus.

¶ Quid si tenēt arma in aliq mona-
sterio nō in suo. p. q nō erunt excoi-
cati et no. q nomine armorum intel-
liguntur ea que cōter sunt ad inua-
dendū vel defendendū. Si vō ef-
sent talia quibus possent vti vt armis
vel vt iñstis sicut bacul? lapis fur-
cha. et hñiamodi tunc talia sumunt
significatus ab itentione deferentio.

¶ Item no. q pñt casus non hñt lo-
cum in alijs monacis nisi in nigris.

Casus xxxii. est in c. attendē

tes de sta. mo. vbi excoi-
cant ipedētes visitatores montaliū
quarumcūqz et etiā canonicarum re-
gularium in his que pertinent ad of-
ficiū visitationis earū. vbi no.
fm Car. ibidē q ad incurredū p
dictaz penā oz. p. pñio q ipedimē
nō efficiat pñt. p. Sedz q pñmō
nitio vt resit sit eis scā p visitatē.

C Tertio q' mōitio nō pcedat spe-
dimētus. alio nō ligarent ista pena. r
dicit sufficere vnicā monitionē etiā
gñaliter factā dūmō fiat a vilitante.

Casus. xl. est in cle. l. de rel. do.
vbi excoīcant oēs sta-
tū bighinaz assumētes. v. l. assumptū
lectātes. **C** Scdo excoīcāt religiosi
q' dictas bighinas fouēt i eoz. statū
seu vt assumāt dictū bighinātū dant
eis pñliuz fauores vel auxilium dire-
cte vel indirecte.

Casus. xli. est in cle. v. mica. de
plan. r. af. vbi excoīcan-
tur oēs sciēter pñtes mñmoniū in
gradib' pñanguinaz vel affinitaz. p
hibiti. itē scdo pñtes cū monialib'.
itē tertio religiosi vñ mñiales aut eli-
ci i sacris pñtutū pñabētes mñmo-
nium cum quibuscunqz.

C Quid si ignorauit qñ dñt sz po-
stea sciuit gradū. pñbini. p. cū gl. r
r. Lar. i. d. cle. q' nō ligat ista pena.
nisi pñat de nouo qñtūcūqz copabi-
ter licet peccet monialiter.

C Quid pñtō cū ipubere sibi pñgñi-
nea vñ affine liget pñcā pñcā. p. car.
r. Lan. ibidē q' nō ligat q' spñsalia
pot' istū iurister pñtōe pñtū q' mñ
monii. c. vñico. de rē pñ. ipu. li. vi. r
pñtes spñsalia nō ligat pñdicta pe-
na vt tenet gl. Ste. r. Pa. ibidē qd
intelligit nisi per copulam carnalem
efficiant matrimonium.

C Quid pñtō cū furiosa sibi aff. ne li-
getur pñdicta pena. p. q' non.

C Quid si solū dñt. pñba dñtū sz nñ
pñsumant. p. gl. q' nñbulomin' ligat

C Quid dicat religiosus vt icidat i
istā penā. p. gl. q' qñbz tacite vñ pñf-
se pñfessus aliquā religiōs approbatā

Casus. xlii. est in cle. nolētes de
pñtū. vbi excoīcant oēs

iqñtiores seu pñmissarij sup hñi depu-
tati q' pñctū officij ingñitionis. quo-
cūqz mō illicito pecuniā extorquet
ab aliqb'. Itē. ii. si sciēter pñcā acce-
piēt bona eccliaz. Itē. iii. si fisco et
ecclie ob clicoz dñtū applicēt bñā
eccliaz vbi dicit Lar. q' hñc pñcā nō
pñhendit epos r est vñoz opñ. l. z aliq
pñcāt. Itē dicit q' noīe pecunie. itel
ligit qdēqz extimabile facit. l. i. r. ij
C. de pñtū. pecu. r. i. q. iij. p totū. Itē
dicit q' solū hñ locū ista pñcā. qñ pñ-
ctu officij hoc faciūt. Et aduerte qd
pñcāt nō pñt absolui pñtū q' mñ
articulo nisi pñt' satisfecerint de pñcā
na sic extorta nec pñuilegiū aut pa-
cā vñ remissio valz hñc vt i. d. cle.

Casus. xlii. est in cle. vñica. de
vñur. vbi excoīcāt pñcā

tes capitanei rectores. pñules. iudi-
ces cōsiliarij aut alij quīs officiales
qñtūcūqz cōtanti q' faciūt statuta scri-
būt vñ dñtū q' vñre soluant aut q'
solute nō restimāt cū reptunt. Itē
ij. q' sciēter iudicat sz illa statuta pñtū
pñerit. Itē. iij. si pñdicta statuta hactē-
nus edita de libz cōtanti ipaz nō de-
leuerit si hñt pñtē sup hñ. i. tres mē-
ses itellige tā d pñtē iur' qñ facti. sz
gl. r. Lar. ibidē. Itē. iij. qñbz pñ-
ctor' pñsumentes obseruare pñdicta
statuta seu pñsumēdines effectuz eoz
hñtes qñuomō. Sz aliq a pñdictis
fuñtes talia statuta nō sunt excoīcant
sz Lar. ibidē. Itē. no. q' is q' scribit
vñ dñtū vt icidat i penā pñdictā opz
aliter nō ligatur. Similiter non li-
gatur scribens finiam pñformem statu-
to. nisi ponet tenor statuti in finia.

C Quid si faciunt statum pñpter
vñurarios reprimēdos vt nō exigāt
nisi tñ. p. gl. r. Lar. q' nō ligantur.

C Quid dñtō q' cū iudeis vñuraz
excoīcant' pñcā faciūt. p. Lar. ibidē
q' sic sunt excoīcati fm Lan. marie
si vñre extigāt a xpñanis sicut qñ
faciunt pacta cū xpñanis vñurarijs.

Casus. xliij. est in cle. cupiētē d
pñ. vbi excoīcant oēs re-
ligiosi mēdicātes q' loca de nouo ac-
cipiūt ad habitādū. Itē. ij. pñdicti q'
accepta loca hñcūqz mutāt vel trās-
ferūt i alios quia timo. de q' dic vt
j. loca. Aduerte tñ q' hñ sit nouū qñ-
tu r postea reñt vt no. xvij. q. ij. de
monachis tñ fm Lar. hic nō pñhibē-
tur loca destructa reñt limitat pau-
per' nisi ipsa loca desierint eē de eoz
dñtō r postea ex nouo iure acquirunt

C Quid si pñcā mēdicātes possunt au-
gñtare loca iā capta. p. lap. pñlio
clxxv. iij. q' sic sine pñcā pena fac. c.
si. de pñc. pñ. li. vi. r. c. pñluit dñm.

C Quid si pñcā pñcā pñcā pñcā pñcā
r cle. l. de sup. ne pñ. q' aliq dñtō nō
no cape aliud augmentare pñterea
hñ nō accipitur loc'. vt i. l. loc'. ff. de
dñ. sig. sz capitur p alio loco dñterio
plurāl' vñ pñpter angñtationē nō
dñtū hñc duo loca. Itē. ij. ibidē ex-
coīcāt oēs religiosi q' aliq pñferre pñ-
sumūt i finonib' suis vñ alibi ista itē

nōe vt a tēciāz debitar ecclie sol-
ne retrahāt audiētes vñ tria regunt
tur vt icidat i pñcāz penā. **C** Quid pñtū
q' dicāt itentione retrahēdi. **C** Se-
cūdu q' decime a qñbz retrahere it-
tēdūt sint dñtē. **C** Tertū q' dicāt pñ-
sonio audiētib' q' ex debito dñant sol-
uere dictas decimas. Itē. iij. ibidē ex-
coīcant oēs religiosi q' pñdicare pñ-
supserit negligētia nō purgata dñ
scia faciēda circa dñas nō soluētib'
pñtētib' vt soluāt. pñro q' est sciēdū
q' i. d. cle. pñcipit sub iurminatōe ma-
ledictionis eterne q' in pñma dñica.

Itē r vñia qdrageſime r festi ascē-
ſionis dñice pñtē. natūitaz bñp Joā-
nis baptiste assūptōis mñnitatibz
vñginis Marie pñcādo popū si a
plaz eccliaz aut eoz vicarijs vel lo-
ca tenētib' coridē fuerit regñti audī-
entes erps de solutōne decimar' i
formēt. Itē. ij. pñcipit pñdicti religiosi
q' regñti a pñdict' pñciāz faciāt ill' qñ
pñssiones audiūt q' tēcias soluere
nō omittāt q' si post tales regñtione
sciēter post posuerit pñtētib' pñciāz
facē de hñmōi solutōis decimis tam
dñtū ab offz pñdicatōis ipō fctō sunt
suspēsi donec pñtētib' ipsi nō fece-
rūt pñciāz sz hñ pñtētib' sibi dñcā comode
facultatē hñerint r iō hoc nō facien-
do pñcādo iterz sunt excoīcati ipō
fctō ergo q' pñciām faciāt sibi pñ-
tētib' si comode pñt anteqz pñdicent
alr non erunt pñtētib' penam.

Casus. xlv. est in cle. i. de fenti-
er. vbi excoīcant oēs re-
ligiosi cuiuscūqz ordinis r pñditionis
eritētis qui interdictū ipōsiū a sede
aplica vñ a locoz ordinarijs q' mñ
ecclia fuat nñ fuauerit. Itē dñc dñ cel-
sationib' generalib' a diuinis r ligat
hec pena ē si interdictus sit nullum.

Casus. xlv. q' aliqñ est papal'
altqñ epaf aliqñ nō nō
i. c. eos de sen. excō. li. vi. vbi illi qui
a finā canonis vel hois pñ mōz pñ-
culū vñ alid ipñdimētū fuerūt abso-
luti ab alio qñ ab eo a qñ dñtū erat ab-
soluētib' literati a tali ipñdimētō qñ
cito comode poterūt pñpserit se pñ-
tare illi q' legitime tēbat cū absolū-
r satisfacc pñt ab eodē eis imūgetur
ipō fctō iniaz excoīcationis i currit
ab eo solo poterūt absolui a quo a pñ-
ma excoīcatione erat absolūdi. idē
die de illis q' cū absolūnt a papav

Casus dñij. q est aliqui papal
aliqui epal aliqui nō est
in. c. nup. et in. c. si de cubine de sen. ex.
pra participātes cum excoīcatj de q
dic vt. j. excoīcatio. viij. §. i.

¶ Sūt et multi alij casus creōicatio
nū tā papales q̃ p statuta ordinarior
in eor̃ diocēsisbus promulgati quos
omitto breuitatis causa et etiam pp
ea que inferam in sequenti q̃stione.
¶ P̃p̃o declaratio eorū p̃dictor
casuū tā in isto. c. q̃ in duobus p̃e
cedentibus querunt infra scripta.

cognoscere de pñi. i. c. a nobis el
 l. de sen. excō. i. in. d. c. vñ aiaz dñtin
 qñ aut id qđ cōmittitur vel omittit
 pp qñ excoicationē infligit nō est pñi
 bitū vel pceptū a lege diuina s̄ solus
 a iure positū vel p statutū i tñtal
 ignorāz nō ligat finā excoicationē
 qz ad eā icurrēdaz requir̄ solus ver
 y l pñm pñē ēst lata culpa. l. qñ ner
 uā. ff. de pñiti ho c. 3. Jo. an. i. c. pñe.
 et. i. in nouella vbi dicit notabile vñ
 nō. qñ i hūc vñ quēcūq; canonē nñl
 lus icidit nisi fin in dolo hocidē tene
 re vñ. in. i. c. citū medicinal. et. l. vñ.
 r. et. cit. qñ nō. Bar. in. l. gungos. c. 6.
 de pñi fug. vbi dīc qñ vñtūq; loqm̄r
 de pena capitali vel corporali subitell
 ligat solus de hoc vñ. j. penas. s̄. vñ
 ergo a fortiori subitelligit i excoīca
 tiōē qñ punit aiaz. Cū ergo talis nō
 sit i dolo s̄o vñ p. s̄. dolo. s̄. i. nec p
 sumpto qz nō ignorat crasse nec sup
 pie qñ est lata culpa ergo nō ligabit
 finā excoīcationis facit qñ nō. Jñm.
 in. c. nonert. et. i. vbi dicit qñ faciens
 statim s̄ ecclīasticalitertē ignorāz
 fore s̄ ecclīasticalē libertatē nō ligat finā
 excoīcationis. Jñē h̄ p. p. ea qñ nō. i. l.
 qñ s̄ in. l. si qñ fecit. i. i. auc. i. c. i. l. s̄.
 Qñ de. i. c. i. in. nup. vbi p. qñ igno
 rātia iur̄ excusat a pena i posita veti
 tas nupitaz s̄ bñ. fac. l. si adulteri
 cū fecit. s̄. l. ff. de adul. aut id quod
 omittitur vel omittit. ppter quod
 excoīcatio infligit ēst s̄ legē diuinā
 cōmittens scit fore contra legem
 soci. l. ignorat esse. pñbituz per ius
 dōe vel per decretales aut statuta qñ
 nūq; i in hoc ēst diuersitas iter doc.
 Nam glo. in. d. c. a nobis. r. Bart. s̄.
 l. i. c. i. c. tōs populos. C. de sum. tri. c.
 qñ. a. videtur tenere qñ ligatur qñ est
 i dolo faciēdo rem quā scit sibi esse

ero eo. **z. c. nemo** efor. xl. q. iij. cum
 filibz q' pcept' n' e' casu nro q' ad ca
 noz v' statutu q' pcepto q' vbi dat
 ignoratia cessat pcept' f3. d. an. i. d. e
 a nob fac. c. h. q' m' f. acen. po. ite. q'
 uo. in. i. d. oc. i. c. li. no el. ij. co. vbi p3
 q' p'cuties cl'ic' ignoras cl'ic' e' n' e'
 excocat' l3 faciat scm' d'natu l. diut
 na q' no p'ntu ead'ne cu' ignoret cl'ic'
 cu' e' l'ic' n' ligat nec ob. q' sepe i' ex
 cocato b' d' q' sufficiat affirio i' val
 uia. **S. p'etri** rome q' id e' intelligi
 q' ad p'scriptioz fori p'etioz v' q' ad il
 los q' i' culpa v' no possint publica
 ri i' eoz terris aliter f. q'ref q' q'libet
 teneret h'f. p'curator e' curia v' stu
 dere iuri canonico q' est ipse mulg
¶ Etz mand'as fieri aliqd quod p'
 hibet aliqua p'fraz. excoicationum
 sit ipso facto excoicatus. **R. f3** distin
 ctionem de qua i. mandatum. **S. i.**
¶ S3 qd si q' madauit non habuit
 effectu. **R. q' no e' excocati** i' nullo
 casu p'dictoz nisi solu i' illo de. q. i. i
 casu. xxx. l. i. c. l. de homi. i. alia
 casibz v' incidat in excoicatione no
 suffic' q' solu madauerit s3 o3 effectus
 madati sequat v' no. in. c. felicitas de
 peno lib. vi. per. **Sof. i** alibi p' doc.
¶ Atum ratur habens malificum
 qd aliqua p'dictum excoicatione
 nu' prohibet ligetur silitur cum facie
 te. **R. q'** ligatur si tamen interveniat
 que requiruntur vt rambabitio heat
 locu que vide. s. p'enture. **S. iij.**
¶ Etz p'scient' v' favore d'at' i' du
 ctas aliolad aliq3 p'dictoz faciedu
 silitur sint excoicati. **R. q' no nisi vbi**
 exp'mit e' d' d'at' p'siliu auxilii v' illa
 uore i' exceptio si daret' auxilii auxilii
 vel favore ad scm' d'natu post qd ille
 cui dat' p'siliu auxilii v' favore i' e'
 ligat' q' sic ligarent ead' pena i' ab
 p' iij

8 **Q**uero de q̄ p̄silio itelligit quādo
erecōitatio infligitur cum dantibus
consilium. *re. vt colligo ex Card. in
de. si quis de peno q̄ intelligitur de
fraudulento consilio non de nudo q̄
nihil addit ad peccatū vt no. in. d.
c. nup. i. gl. f. a. r. c. aliē dignū de hoī
r dicit. Ps. q̄ p̄siliū p̄stat suadēdo
rogādo mādanō instrūdo vel vlti
mā idē sequitur oñdēdo vt no. in.
i. c. ad audiētiā d. homi. tē dīe pau.
q̄ ex nudo p̄silio regit q̄s nō tenet
vt infl. mādat. s. ma. m. g. r. et dī
nudi p̄siliū vel simplex fauor illi q̄
ad maleficiū faciendū n̄hil addit p̄
ut q̄ si oīo faceret r cū tāto aio fed
vbi q̄s magis efficacit inducit l3 als
et facit r cū ē nudū p̄siliū nec sin
plex fauor vt ellitio et gl. in. d. c. felici
tis. Itē no. fm. Ps. in. d. c. felicio
q̄ ad incurrēdā penā erecōitionis o3
p̄siliū fauor vel auxillium sint circa
scm̄ dānatū p̄ qd incurrit erecōica
tio q̄ si est circa alia nō hēret locuz.*

9 **Q**uis dicat defēsor vt receptor
p̄sōr. *h̄. dicit. s. xxiij. cū sequētibz
r h3 p̄dicta declarationē ligabunt.
in quocūq̄ de ip̄is fir mētiō sp̄aliōs*

10 **Q**uis dicat focuz. *re. glo. Lar. r
Ps. i. d. c. felicio q̄ est ille q̄ aligē
coopat ad actū dānatū vñ no. q̄ qñ
fuit p̄les ad delinquēdū r null⁹ est p̄
cipal tūc dñi agētes. S3 qñ vñ⁹ est
p̄ncipalis r al⁹ coopans tūc stricte
dī socius in cēfōrio l3 large foc⁹ cri
minis dicat triphiciter. f. cōmōitās
faūcēs r nō corripit vt. xvi. q. iij. ita
plāc. lxxvi. di. faciēs r i. d. c. sicut di
gnū. s. i. r tales regulariter nō puni
untur eadem pena.*

cationis p̄dicaz dī q̄ nō sunt absol-
uēti nisi p̄us satisfecerint vel aliis se-
cerint. Et teneat absolō aīi satisfā-
ctionē et ī p̄lectionē illoz q̄ mādant
ī dīcī cābō. R. et p̄ regula et tēdēdī q̄
vbiq̄us ius vñ īsto dō pōt negati-
ue q̄ tūc absolō īp̄na ī dīcī sic ī-
ponit est nulla vñ patet p̄ glo. ī regu-
la p̄ma de re. in. li. vi. Idē dīc q̄n cā
non vtiat vñ nō valeat et tales cā
sunt sūt. xi. et xii. et xvij. et oēs casus le-
quētes vsq̄ ad cāuz. xxi. sicut. s. et
excoīcatō. v. et xvij. et xliij. s. excoīca-
tō. vij. vbi aīnt canō vñ dō nulla
tēnto. tūc f̄z f̄. c. de. vñica de seq̄.
nō valz sed f̄z Car. ibidē valet. S. z
q̄o dīco q̄ vbi abs absolō alicui p̄ti-
neris iure tūc z absolō sī omittatur
q̄ p̄cipit canō s̄cūm q̄zāncūq̄ vta-
tur dō nullatenus aut dō n̄ merat
vel nō absoluat s. vbi absolō de iure
nō p̄petit tali puta q̄ p̄ditur canōis
libi vel alteri referuauit et solum p̄ce-
dit ī aliq̄ casu dō ḡa ī articulo mor-
tis et h̄mōi sūbi aliq̄ forma libi sub q̄
buscūq̄ dōo veli tūc n̄ valz absolū-
tō nisi seruata modificatiōe seu for-
ma ī p̄o canōe exp̄ssā facit gl. c. li. i.
s. iure pa. i. dō inhibētes q̄ nō. bñ.

viii. de p̄ticipatib⁹ cum ex-
cōicatis maiorē excōica
et qz diversimode participatur
et inferā qōncō p̄ q̄s itellige
poterit qñ p̄ticipādo ligat ma
excōicatione vel minori aut quā
cite et sine p̄ctō participat.

⁊ tunc si p[ar]ticipat in eod[em] delicto siue
 anq[ue] sit exco[m]m[un]icatus siue p[er] .l. dando au
 xiliu[m] p[ro]p[ri]u[m] v[el] fano[re] ad ip[s]a facie[n]s
 v[el] p[ri]ma adu[er]bi ligat ead[em] ip[s]a exco[m]m[un]i
 catio[n]is ⁊ ab eod[em] solo p[ot]est absolui a q[ui]
 p[er] exco[m]m[un]icatu[m] q[ui] sic participauit aut ta
 lis no[n] e[st] exco[m]m[un]icatus tunc si p[ar]ticipat cum
 eo d[omi]no auxiliu[m] p[ro]p[ri]u[m] v[el] fano[re] in
 fco d[omi]nato anq[ue] ille co[m]m[un]icet faciens
 pp[ro] q[uo]d exco[m]m[un]icatus e[st] sic sol[us] peccat mor
 taliter. si aut p[ar]ticipat postq[uam] ille co[m]m[un]i
 catus facit d[omi]natus ⁊ est exco[m]m[un]icatus
 sic ligat ead[em] exco[m]m[un]icatio[n]e. ⁊ ab eod[em]
 poterit absolui a quo p[ot]est exco[m]m[un]icatus
 cu[m] quo participauit. ⁊ sic intellige. e.
 nuper ⁊ c. si co[m]m[un]icatio[n]e de sen. exco[m]m[un]i.
 2 Quid si participat no[n] in eod[em] de
 licto pp[ro] q[uo]d exco[m]m[un]icatus e[st] ille cu[m] q[ui] p[ar]ti
 cipat in alio peccato morali. ⁊ q[uo]d
 peccat mortaliter ⁊ sol[us] e[st] exco[m]m[un]icatus
 minor exco[m]m[un]icatio[n]e nisi talis fuisset
 exco[m]m[un]icatus a papa cu[m] participatib[us] ei
 in casib[us] no[n] p[er]missis q[uo]d sic ligaretur ea
 de[m] i[n]ta si ante e[st] exco[m]m[un]icatus cu[m] p[ar]ti
 cipantibus ab inferioribus a papa.
 dic v[er]o. exco[m]m[un]icatio. ii. §. xviij.
 3 Quid p[ar]ticipas i[n] d[i]c[t]is liget ead[em]
 celsura. ⁊ q[uo]d. ⁊ c. talis cu[m] quo p[ar]ti
 cipat fuit exco[m]m[un]icatus i[n] alia. Et notat[ur]
 a papa ⁊ sic si sunt i[n]cl[us]i. dic v[er]o. ex
 co[m]m[un]icatio. v. ca. iij. si bo[n]o. si i[n]cl[us]i
 dic q[uo]d peccat mortaliter si sit exco[m]m[un]icatus
 sol[us] exco[m]m[un]icatus minor ar. c. signifi
 cante co[m]m[un]icatio[n]e co[n]tra op[er]i. doc. i[n]c. la.
 cris q[uo]d me. ca. iij. ⁊ sic exco[m]m[un]icatus q[ui]
 q[uo]d inferiori a papa ⁊ denotat[ur] ⁊ sic
 elici participat[ur] in diuinis peccat
 mortaliter ⁊ e[st] interd[ic]t[us] ingressus
 ecclesie. v[er]o h[ic]o. j. suspensio. i. §. xxiij.
 Laici ⁊ soli peccant mortaliter. ⁊ tunc
 est exco[m]m[un]icatus g[ra]tia a papa vel a q[ui]
 cunq[ue] alio p[re]lato seu a canone vel p[er]

p v

ciuntur ex dictis docto. in. c. nos san-
ctorum. v. q. vi. r. in. c. veritas de
do. r. conti. in. d. c. si vere.

14 **C** Res ignorata. i. q. ignoratio ei
excoicanti participat. quod intellige
verum nisi ignorantia sit crassa vel
affectata r. sic non excusatur.

15 **C** Sed qd si audit de aliq. q. sit ex-
coicatus? nungd tenet cum vitare. p. q.
aut pbabilr. credit. ei excoicanti puta
q. h. hnt a psonis grauib? r. fidedi-
gnis r. sic tenet. si. at. n. credit proba-
bilr excoicanti n. dz ei vitare: s. depo-
nat psciaz. l. q. n. sit excoicatus? q. multi-
mita loquit r. cito credit leuis est
eode qd si n. pot ea deponere tenet ei
vitare ar. c. inquisitioni eo. tit.

16 **C** Altru semel excoicatus sit sp. vitad?
p. q. sic nifi pster de absolutioe p. re-
gulā semel mal? de reg. iur. l. vi. r. e
bon? tex. p. h. i. c. ppoluit de cle. exc.
mi. q. l. i. mto. q. ad psciaz vez nifi eet
talit persona de qua pbabilr. posset
credi dicto suo affirmanti se esse so-
lutum. ar. c. ex parte de offi. ordi.

17 **C** Necessesse ppter necessitates comu-
nicans excoimunicato excusatur. vn-
de si necessitas est absoluta que dici-
tur vis sic clarum est q. excusat p. c.
sacris. de his que vi. vel me.

18 **C** Sz qd de necessitate conditionata
q. est met? p. q. aut met? est talis qui
cadet in pstante viz. r. sic ex tali me-
tu picipas et in diuinit non peccat
nec minore excoicatione incurrit ni
si participet in crimine. vel nifi ea ex-
coicationis eet. p. fide defendenda. rō
q. ex quo q. nō tenet obedire plato
picipiet q. se exponat morti vel cru-
ciatur r. hmo nifi p. fide r. cōi salute
q. aō nō pōt defendari. vt p. 3. s. ca-
ritas. s. v. r. j. religiosus. s. xix. Sic
nullus tenet vitare excoicatos qn

id facere nō pōt sine tali periculo r.
pceptū de excoicatione vitadū ei sit
iuris positum nō pōt ad h. ligare ali-
quē: si autē metus nō sit talis sic par-
ticipans ex tali metu nō curat mino-
re excoimunicationē. r. fm hoc intel-
lige. d. c. sacris. dū dicit q. pro nullo
metu dz quis pēti mortale incurrit
rei: q. pūpponit talē facere ptra pze-
ceptū: qd suare tenet. vl. dic q. loq.
de picipatōe i. erie vl. de metu q. nō
caderet i. pstantē r. h. p. dicta. d. i. c. i. c. sa-
cris. q. ad eam non aduertunt.

C Qui de necessitate victus a hmo i. g
nungd talia possunt peti ab excoica-
to. p. q. sic f. 3. cōiter doc. i. d. c. i. ve-
re. r. in. c. iter alia. eo. tit. vi. breuiter
pcludēdo dico q. qn cōico excoica-
to nō in ei fauorē aut cōmodū: sed p
euitādo dāno mei pīmonij vel sub
leuāda mea necessitate nō incido in
minore excoicationē dūmō nō par-
ticipē i crimine. aut in diuinit ex car-
sum iusti mer? ar. eo. que no. in. d.
c. nos pdecessor. r. c. veritas.

C Quid debeo vitare excoicatum
p. q. aut ē occult? r. sic debeo ei vi-
tare in oculis puta exundo ecclesiam
fingēdo aliā eāz r. hmo i. r. taliter q.
non prodā ei ar. c. si tñ. vi. q. ii. r. c.
ei nō ab hoie. e. ti. Et voco hic ocul-
tū excoicanti illuz qui cōiter habet p
non excoicato. l. 3. aliq. pauci sciunt: r.
nifi sit ei? plar? q. cū eo excoicatur ta-
lis platus tenet cū monere vt ecclesiaz
creat r. si non vult si pōt pbare dz ei
publice increpare. Si vō est publice
excoicatus? puta q. cōiter scitur: sic oz
ei publice vitare vñ si sitat ecclesiam
cā orādi vel audiēdi diuina dz eum
publice monere vt exeat q. si noluit
pōt ad pceptū sacerdos violēter eici

si nō si imineat pculū effusio san-
guis vl. saltē dōet d. ecclesia ipsi exire.
21 **C** Quid faciet sacerdos si lepta mis-
sa ppendit ibi excoicanti ec. p. q. si ē
occult? nō dz dimittere offi. i. q. i.
nihil. l. i. mto. nisi sit plar? l. i. mto. r. possit
hoc pbare q. tūc faciet vt deū ē i. s.
pcedēt. si vō ē publice excoicatus.
Sic publice moneat ei vt exeat. q. si
nō vult exire r. sacerdos nōdū i. c. h. a
uit canonē dz dimittere missaz ar. c.
ois. xxiij. q. i. r. hic noie canonis itel-
ligo a. l. e. i. g. i. r. vltia f. 3. archi. in. c.
de hymnis de p. de. di. i. q. i. quāto do.
Alex. l. i. in. c. cū marte. de cele. mis.
recut l. d. ost. Inno. r. p. a. tenē q. ca-
non i. c. i. p. a. v. b. i. s. p. s. e. c. r. a. t. i. o. i. s. i. s. v. o. i.
choant. p. lequas vlt. ad sūptionem
facti q. facta itez moneat ei vt exeat
q. si nō vult exire dimittat post cōio-
nem r. in sacristia eam dicat.

22 **C** Altru picipas cū excoicato et ab
inferiori suo vela se liget minori ex-
coicatione. p. f. 3. p. a. m. in. c. cū reside-
res. e. ti. q. sic si ē inferior a papa r. ad
dit q. et si vellet eum habere pro ab-
solutio nihilominus ligaretur: q. nō
pōt eum tali modo absolvere.

23 **C** Altru excoicato transeat in tertiaz
psonā. p. q. nō nisi qn participan-
tes ligant et maiori excoimunicatione.

Excoimunicatio

vl. tūmo. de malis q. indu-

catio vt ostendat quātū ē tūmeda. vbi
sciendū q. xxi. malum inducit.

C Prio prius picipatōe alioz nā
excoicatus tenet vitare alios f. 3. p. a.
in. c. nulli de sen. ex. r. p. tēdō euita-
re alios totē p. peccat mortali fac. c.
i. l. d. de cle. excō. m. r. c. sicut. i. q. v. i.
vñ l. 3. excoicato possint cā humani-

175
tatio in pstante vite et non expe-
cata extrema necessitate necaria vi-
te ministrari vt alimenta vestes r. ho-
spitiū fm glo. in. c. qm. xi. q. iij. tamē
viciisilia r. alia instra sine qb? vitare
pōt nō sunt et ministrāda. Solūmō
ergo i. casu in q. hō ex pcepto caritas
tenet cōicare cū eo pōt f. 3. l. heo.

C Secdo excludit hoies a sacris ec. r.
cle. i. i. q. i. i. i. engeltrudam.

C Tertio prius suffragio eccleie qd
suffragiū f. 3. theo. i. i. i. d. i. l. xxi. valet
ad qmōz v. 3. ad augmētum gfe quā
hnt ad merēdā gfas quā si hnt ad p-
rectionē dei pūda r. ad defensionem
ab hostib? pmerēdā. r. p. p. a. d. i. tradi-
sathane i. c. audi. xi. q. i. i. vñ sacerdos
excoicatus nō pōt dicē. vñis robiscuz
in officio. ar. c. nihil. xi. q. i. i. j.

C Quarto nō pōt interesse diuini
officij aut ei alijs orare i. ecclesia: alio
peccat mortali nec dz ex ita. p. p. sta-
re q. audiat de peni. r. remis. c. qd in-
te. posset tñ solus in ecclesia orare.

C Quinto excludit a regno celoz. r. 5
i. i. q. i. l. q. d. i. q. 3. r. xi. q. i. i. c. nihil.

C Sexto si igerit se diuinit existēs
in aliq. ordine irregularis effici. vt
j. irregularitas. l. 3. r. l. cum sequen.

C Septimo effici infamio. vi. q. i. 7
infamio. v. a. l. i. i. hoc refert ad exco-
imunicationem notozias.

C Octauo nullū bñficiū ecclesiasticū
pōt acquirere. c. postulasti de cle. ex.
mi. r. in. c. bone in fi. de eta. r. qualis.

C Nonō nō pōt eligi de appell. p. f. 9
pōt beneficium l. 3. absoluitur postea
r. ei concedatur tenetur. c. sacro eo. tit.

C Decimo ab officio r. beneficio
est suspensio. d. c. pastoralis in fi.

C Undecimo ab officio r. beneficio
est suspensio. d. c. pastoralis in fi.

no declaratiōe nō scā ep̄s possit elige
re paupes vigore statuti p̄fati i p̄ce
dēt. q. p. bar. i. l. cū qdā ita. ff. de le.
ij. c. leg. p̄da. i. d. c. nō qdā q non
q̄ statumz loq̄ de exēcutorē et in eo
haberēt locū et nō possz apli se iro
mittere ar. c. lras de sup. ne. pla. sed
hīs declarare nō ē exēcutor: sicut di
cimus differentia iter iudicē q̄ decla
rat et exēcutor. C. d. ere. re. iud. l. exē
cutorē q. iio. q. pbat q̄ fr̄ minor q
nō pōt ēē exēcutor: bñ pōt ēē decla
rator et filiter p̄sutor cū nullo iure p
hibeat de quo dic. vt. j. s. xvi.

13 **C**l̄t̄ p̄fata deuolo hēat locū tā i
legat̄ ad p̄as cās q̄ nō p̄as. p̄. pa.
m. c. si hēdes de test. q. i legat̄ ad p̄
as cās nō ēē dubiū. In alijs itē ē di
uersitas iter doct. si p̄le p̄an. sic cō
cordat q̄ aut ep̄s vult se p̄dēt aūq̄
heres sit p̄uatis hēditate. l. ante la.
p̄fuz aū et sic p̄le se impedire et p̄pel
lere. Sicut si heres incidit in penā p̄
uatiōis s̄ de facto eam possider qz
nemo eā p̄t nā tūc cessat rō. d. aue.
ampli q̄ vult hēditas cum onere
exequēdā trāseat ad aliu et habebulo
cū. d. c. si hēdes q̄ loquit̄ ḡiast nec
ob. q. nō d̄z ep̄s i pendere offiū suū
nō iploratū ad vtilitatē puatā p̄ dei
minata in. c. bonememorie cl. i. de
postul. pla. qz p̄ q̄ impēdit est mise
rabilis p̄sona et iō pōt: vt ibi not. qz
defunct̄ est defunct̄ oī auxilio et ideo
merito ē nō iplorat̄ pōt videri im
pēdere offiū suū. Aut vult se i p̄dēt
postq̄ puenit ad alios hēditas p̄ p̄
uatiōē p̄mox et sic nō pōt respectu
exēcutoris s̄ bñ respectu p̄uatiōis
fiende heredi nono vt exequat̄ quia
tūc hēbit locū. d. aut. ampli et sic cō
corda. d. c. si hēdes euz. d. aut. apli.

14 **C**l̄t̄ si testator expsit p̄hibuit

ne ep̄s se i p̄dēt. p̄. p̄da. in. c. tūa no
bis de testa. q. q̄ ad p̄uatiōē exēcu
tor n̄ valz qz sic ipse si vult nō possz
se eximere a foro ep̄i ita nec exēcuto
res subtrahere ponit vt p̄as in. d. c.
tūa nobis. Quo vō ad deuolūtiōē
exēcutoris dicit idē p̄a. ibidē q̄ si te
stator p̄uidit de alio exēcutorē in ca
sa negligētie p̄mi ille exēq̄ nō ē p̄
ar. i. l. nlli et i. l. si q̄ ad d̄clmādā. C.
d. ep̄i. et cle. aut solū p̄hibuit ep̄i exē
q̄ nō p̄uato sibi de alio exēcutorē tūc
in legatis ad p̄as cās nihilominus
exequē nō obstat p̄hibitione tere
bñ est i. ant. de ec. ti. s. si q̄ autē p̄
redēptione cū duobz. s. s. et in. d. c.
tūa nobis in alijs aut non.

15 **C**l̄t̄ exēcutor hēat actionē p̄here i s̄
dem. p̄. p̄da. l. c. Joānes de testa. q.
aut ē pur̄ exēcutor et sic nec d̄ iure ci
uili nec canonico h̄z s̄ pōt iplorare
offiū iudicis p̄ detinētes bona defun
cti ar. in. l. hēditas in. ff. d̄ p̄t. l. x.
et i. l. q̄nē. ff. d̄ an. le. et h̄ vult d̄p̄.
in. l. lunt. s. memia duos. ff. ad trebe
et Bar. in. l. si q̄ titio. ff. d̄le. ij. gl. i. d.
s. memia limitat v̄z nūm legat̄ ad
p̄as cās qz tūc d̄ h̄e actionē p̄ hē
des allegat. l. nulli. C. de ep̄is. et clez
Joz et glo. in. d. l. titio. Si vō non
est pur̄ exēcutor sed legatarius sicut
q̄ vba dispōis p̄ferunt i euz tacite
v̄l exp̄se exēplum dicit testōr: relinq̄
titio cū et nō illa restatut scio tūc
poterit agere p̄ detinētiā bōa tanq̄
legatari et ē v̄le qz si deficeret fidel
cōmissi ex p̄sona fidelicōmissaria ac
crederet sibi et non hēdi vt in. d. l. si
q̄ titio. Idē erit vbi tacite p̄feri cū
deposito puta qz est p̄nceps illius re
licti fm̄ glo. in. d. s. memia et i. gl. d.
l. si quis titio et ibi vide.

Cl̄t̄ exēcutor possit v̄dere bona i s̄

defecti p̄ exēcutorē v̄l tē volūtas. p̄.
p̄da. l. d. c. Joānes qz si est exēcutor
v̄lō puta qz oīa s̄i distribūda pau
pibz sic poterit. d. l. si q̄ ad declmā
daz. Si vō est p̄ticularis nō pōt nisi
testator expsit cōcesserit vt in. l. alio
hēde. ff. de ali. et ci. le. sicut cōter: ho
die ē in testis daf libera v̄dēdē au
etorū ita ip̄s p̄ exēcutorē v̄l tē volūtas
et qd i p̄tēt dē f̄ba vide bar. i. d. l.
alio et cautela ē qz addat sic d̄as cō
gūale mādātū cū libera admistratōe
agendi exigendi distrabendi et c.

17 **C**l̄t̄ cū testōr relinq̄. c. p̄ restitū
dio male ablat̄ et non repunt male
ablata vsqz ad illā sumā residuū sit
distribūdū. p̄. p̄da. l. d. c. tūa nob
Ja. d̄ are. i. trac. exēcutoris. vt refert et
leḡ Bal. i. d. l. si q̄ ad declmādā di
stinguit qz aut testōr: p̄hibuit in aliū
v̄luz p̄uerti et sic ceder hēdi residuū
quē admodū q̄ deficit aliud legatū
vt. d. l. si q̄ ticio. et expsitō cause limit
tat legatū. vt in. l. si. ff. de au. et arg.
le. aut simplr̄ disposuit. et tūc d̄z dēi
residuū dari paupibz. vt in. l. legatū
ff. de v̄su. et v̄sufu. le. qz sicut destina
tūz i v̄nū p̄uū v̄luz si nō p̄t d̄z p̄uerti
i aliū p̄uū. vt in. c. nō qdē de testa. et
facit in ar. d. l. legatū. sic et hic et hoc
puto v̄sūmū. qz et etiā Jo. an. in ad
di. spe. i. t. de iusu. edi. s. nūc vō aliq̄
d̄ et scias et maxime fm̄ p̄da. vbi.
s. qz ex q̄ expsit certā q̄titatez p̄clu
mēdus est illā debere l̄z nō appeant
creditores. Et idē dicit fore seruādū
in cautōe quā faciunt vsurarij vt et
no. in. c. q̄b̄. de v̄su. l. vi. Cōsulo tū
hoc scēdum de p̄silio ep̄i vel hēdis
et istd sequēdūz in p̄cia. q̄nō aliq̄ di
stinguat si exēcutor est nudus miti
ster et sic reddet hēdi. d. l. si q̄ titio et
l. codicillis i p̄n. et i. si vō nō ē nud̄

178
exēcutoris residuū erit ip̄s exēcu
tor possit hec opti. in p̄cia p̄cedere
q̄n legasset dicto exēcutorū cū exp̄es
sione creditoz s̄z qz i libro suo inue
niet et h̄mōi. qz tūc residuū sume. v̄
deref voluisse legare exēcutorū vt. l.
p̄f. s. tusculan. ff. de le. iij. et l. filio.
s. matri. ff. de adi. lega.

Cl̄t̄ exēcutor cū testōr dedit ali 18
qd ad distribuendū vbi ei v̄idebit et
placuerit teneat illad distribuere in
pios v̄luz. p̄. qz sic. si alijs nō appet
te mēte testōr. facit. c. cū tibi de test.
S̄z meli v̄bum v̄idebit et v̄buz pla
cuerit qz refert ad arbitriū boni viri
ff. d̄ fideicō. l. l. libais. s. s̄o d̄e sua. et
l. fideicōmiss. libertas la. ij. Bon̄ aut
vir arbitrat̄ magis ad salutē aie te
statoris dispensandū q̄ alias. de foro
p̄p̄. c. p̄quest et ad salutē magis fa
cit vt iter paupes dispenset. l. id qd
paupibz et l. nulli et l. si q̄ ad declmā
dā. C. de ep̄is. et cle. nec i p̄dēt dispō
testōris. l̄z nō sint exp̄se p̄sone q̄buz
debet fieri vt in dictis legibz. Item
qz d̄tem̄ iter pettari volūtātē testōr
i meliore et fauorabiliore cām p̄p̄ re
gulam qz in testis sit melior interpre
tratio. c. cū dilecti d̄ do. ff. d̄ re. m. l. i
testis. ff. d̄ vi. tri. oleoz le. l. iij. cū er
go nulla sit melior q̄z vt i paupibz ep̄i
disp̄cet. ita fiet alr̄ si nō fiet ep̄i reuo
care poterit et d̄z exēcutorēz p̄de. m̄ d̄
pu. trac. de can. por. ep̄i. c. iij. et qz me
dictas d̄z dari paupibz et medietas
p̄is locis n̄bilitū allat. et est satis eq̄
Cl̄t̄ exēcutor et cū p̄clm̄ ep̄i pol
sit imutare v̄luz restituti p̄ testōrem
in meliorem. vide. s. legatūz. ff. s. et
Cl̄t̄ religiosi exēp̄i deputat̄ exē
cutor si i exēcūdo s̄ligi possit puniri
ab ordiario. p̄. qz sic ter. et i. v̄nica
dicti. vbi et eis s̄ligioz ip̄onit vt red

p̄ ea cens. p̄ sint nō ad augm̄ti ḡfē
fz ad alleuandōz t̄ breuiatōē t̄ p̄ne
t̄ iō ḡto cit̄ i p̄fē t̄ t̄o cit̄ p̄fē
t̄ ec̄uerso. ḡto t̄ard̄ i m̄plef̄ t̄to
t̄ard̄ i libat̄ nō t̄i. p̄pter hoc f̄ n̄ h̄
i p̄fēnt̄ p̄p̄to f̄tare i p̄n̄is f̄z fo
luz multo t̄ardius libat̄ref. Et q̄ p̄z
q̄ grauit̄ime p̄ccat̄ i magna p̄ditio
nē faciūt q̄ ḡt̄it̄ p̄nt̄ nō exequunt̄
v̄n̄ vocant̄ necatores egētiuz in. c. q̄
oblat̄iones el. f̄. cū duob̄. c. f̄. xxiij.
q̄. i. t̄. i. c. q̄i oblat̄iones el. f̄. t̄ d̄n̄
tenire ad exinanitōz f̄idei t̄ q̄ h̄b̄e
d̄i sunt f̄icut q̄i non credunt̄ iudiciū
f̄e. Idē dicend̄z de r̄f̄ōne quam
statuerat̄ fieri v̄n̄ i cronico minoz

Quid si sit ff minor ille cuius p[ro]p[ri]et[as] 26
reg. D. & p[ro]p[ri]et[as] diuersa e[st] op[er]at[ur] toe.
D[icitu]r v[er]o q[uod] frater minor s[ed] n[on] p[ro]p[ri]et[as]
t[er]re e[st] executor p[ro]p[ri]et[as] t[er]re esse p[ro]p[ri]et[as] t[er]re
t[er]re: q[uod] q[uod] sit d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]et[as] t[er]re
v[er]edict[us] rex & h[ab]e[re]t q[uod] n[on] m[ag]is m[ag]is
v[er]edict[us] f[aci]t minor[em] s[ed] p[ro]p[ri]et[as] t[er]re p[ro]p[ri]et[as] t[er]re
ullo derogat lue p[ro]p[ri]et[as] t[er]re. Et sic p[ro]p[ri]et[as]
a[cc]uat[ur] r[ati]o D[icitu]r e[st] c. f. de lib. vi.
tenet q[uod] n[on] p[ro]p[ri]et[as] t[er]re p[ro]p[ri]et[as] t[er]re p[ro]p[ri]et[as] t[er]re

Pa. i. c. map. de pui. q. duob? mo-
dis. ¶ P. io rōne loci, puta mōaste-
riū vel ecclie ⁊ hmoi ⁊ in istis h3 lo-
cis, c. i. de pui. li. vi. q. rōne delicti cō-
misse tē locū exēpū vel rōe hē? a bi
in iūitū? rōe rei alibi sit pūi coram
ordinario pueniri ⁊ ab eo puniri, r.
exēpta ecclia vel monasteriū itelligē-
tur exēpti et ipsi? monaci vel cano-
nici elici ēt ⁊ pueni p pmo co oblati
nō aut eiūsdē ecclie p sbyter q paro-
chiano? curā h3 q ad ea q ad eādes
curā pūnt necipsi parochiani. vt
c. p. exēptioez de pui. li. vi. Eximū ē
exēptio mōasterio fm glo. in. d. c. ec-
clia ⁊ ipsi cōmuniti ⁊ tom? ⁊ theatr-
cū oib? ⁊ areis q sunt iuxta eccliam.
ar. r. ij. c. i. necessaria. r. c. nulla. r. vij. q.
iij. diffinitū. Idē dic i cōmunitio ⁊
tomib? elicoz q sūt iuxta eccliaz cuz
coz oib? ar. d. c. i. necessaria ⁊ diffinitū.
¶ Coz oia exēptio rōe p glo ⁊ nō
loci vt i pūlegio pcesso capellanis
⁊ familiarib? pape ⁊ de talib? non h3
locū, d. c. i. q. nec ēt rōne delicti pūi
puniri ab ordinariis alr coz pūlegiū

Cetero eripius teneat citat' ab ordi-
 nario pparere. R. Psal. in. c. ai ordi-
 ne de rescrip. q. aut est notorie exco-
 m' & tadium tollat' p' uilegio eripio-
 nis sicut fuit in edicacit' & sic nō teneat
 nec valebit snia sup' pncipali q. est a
 nō suo iudice neq. tanq. s. p'macae
 Et hoc ter. in. l. nō v. la. ff. de iur.
 & bonis ter. in cle. pastoralis. s. p'p'a

na. et ibi bona glo. ff. de re. iudi. c. gl.
i. c. venies d. accu. r. ij. q. ij. si ep. r.
p. j. m. i. c. ij. de villa. r. Bar. i. l. ij. ff.
si q. i. i. no. non te. l. in alij termini
nis. Si q. no. p. stat ita notorie tunc te
neur p. parere r. allegare privilegii. r.
i. loco p. gno r. securo infra terminu
p. tentem ordinario ostendere fm. qd
di in. c. cum p. sone de p. uul. lib. vi.
4. **¶** Et p. d. e. lite sup. val. d. itate put
legi seu an fuerit p. cessus vl. no. deat
go p. uari. vel interdicti v. su possessio
nis vel q. si possessio sit i. no. p.
p. au. i. c. l. v. l. i. pen. in. q. no. ter.
et i. d. c. cu. p. sone in. q. si tales. cu.
s. le. r. hoc id. tenet ibi doc. vbi dicit
Jo. mo. v. ibi no. Se. q. p. d. e. lite
no. est turbatus i. possessione sua et
si possideat i. no. e. d. i. m. o. ex aliq. p.
b. r. o. e. l. z. no. sufficit ad final. i. t. e. n. t. u.
ipse iust. fiet possessione r. ita v. i. so.
nare ibi ter. v. i. Jo. an. i. gl. v. l. ibid.
dicit no. q. t. u. s. fauor privilegii debet
est enim ex se privilegium fauorabile
l. z. p. s. c. r. i. p. t. i. o. d. i. o. s. i. a. de deci. c. ex p. t.
r. c. i. u. a. de re. iur. odia hec Jo. an.
5. **¶** Quid si exep. litigat cora ordi.
nario. r. no. allegat exep. t. o. e. z. an. p. dat
ea p. hoc. p. p. a. i. c. i. de se. r. re. i. u.
q. non nec t. z. s. i. s. a. Nec ob. taciturni
tas q. et si voluisset non potuisset in
illu. p. s. e. n. t. i. r. v. i. in iudice de arbi. cu. z.
t. p. e. r. hoc t. z. Jo. an. in regula. scienti
li. vi. i. m. e. r. c. u. r. i. a. l. i. b. f. a. c. i. t. q. no. in. l. i.
i. c. v. b. i. d. e. r. i. a. g. i. o. s. R. o. e. s. t. f. m. p. a. n.
i. d. c. cu. t. p. e. q. exep. no. pot. remi
are exceptioni q. tangit nedu. fauor
exep. t. i. s. et sup. i. o. r. i. o. q. i. s. m. exemit v. i.
in. c. ad applicaz d. regula. r. in. l. i. si q.
i. p. s. e. r. i. b. e. d. o. C. de epis. r. cle. albi. m.
in. d. l. i. si q. tenet q. exep. pot. remi
tare privilegio exceptiois p. d. l. i. si q.
Et ad leges p. r. i. a. s. r. i. n. d. u. q. loquitur

de privilegio iur. cois introducto in sa
uor. ordinis clericali cui renuciari
no. pot. s. i. u. o. privilegio spali b. n. p. r. t.
v. i. r. e. r. e. d. o. q. n. i. p. s. e. i. p. e. t. a. n. t. i. t. Et p. r. i. a.
o. p. i. e. s. t. t. e. r. a. q. n. i. s. u. p. e. r. i. o. r. p. p. i. o. m. o. r.
t. u. a. l. i. q. u. e. m. exemit q. no. bene.
¶ Et exep. possit absolui ab ep. o. 6
ab excoicatioe inflicta a canone quas
sibi p. d. i. o. r. c. a. n. o. n. i. s. n. o. r. e. s. e. r. v. a. n. t. p. r.
p. a. i. n. c. s. i. g. n. i. f. i. c. a. s. t. d. e. f. o. p. p. e. s. e.
p. h. i. x. i. t. i. z. Jo. de l. i. in cle. ne in acro
de sta. regul. tenet q. sic Jo. an. in
regula scienti fall. dicit q. no. p. a. u. i. s.
legit q. no. est sine iurisdictione nec pot.
se submittere sine l. n. i. a. p. a. p. e. r. o. e. d. i. c. t. a.
in p. e. e. d. e. t. q. in. f. i. e. x. c. i. p. e. t. i. v. i. z. Jo. a.
an. i. c. r. e. l. i. g. i. o. s. o. d. e. f. e. n. e. r. l. i. v. i. e. x. c. o. i.
c. a. t. o. s. p. i. n. e. c. t. u. o. e. m. a. n. u. u. v. i. o. l. e. n. t. a. p.
r. o. n. e. t. e. r. i. b. i. d. e. f. i. n. e. t. e. r. m. a. e. u. a. g. a. d. i.
c. i. t. i. s. p. r. i. u. i. t. e. a. t. in cle. cu. ex eo. de sen.
ex. in gl. fi. Et p. p. t. e. r. e. a. t. e. n. e. o. q. nec
in illo casu. c. r. e. l. i. g. i. o. s. o. n. e. c. i. a. l. i. o. e. x. e.
p. t. p. o. s. s. i. t. a. b. s. o. l. u. i. a. p. a. p. a. r. d. c. r. e. l. i. g. i. o.
l. i. t. e. r. e. i. p. m. i. t. t. a. t. a. p. a. p. a. r. d. c. r. e. l. i. g. i. o.
s. o. l. o. g. u. r. d. e. n. o. e. x. e. p. t. i. o. q. u. o. s. a. n. t. e. a.
n. o. p. o. t. e. r. a. t. a. b. s. o. l. u. e. r. e. p. p. c. u. z. i. l. l. o. r.
d. e. f. e. n. e. x. c. o. r. h. o. c. t. e. n. e. q. si de exep. s.
i. t. e. l. l. i. c. i. t. a. t. s. i. c. d. i. c. i. s. s. e. t. s. i. c. u. t. d. i. c. i. t. in. d.
cle. cum ex eo in fine.
¶ Quid sit exerce. archiep. vl. ep. o. 7
loco exep. t. o. vide. s. archiep. o. s. i. i. s.
¶ Et exep. t. o. r. o. n. e. l. o. c. i. s. i. d. e. l. i. q. u. i. t. 8
alibi vl. p. h. a. t. a. u. t. r. e. a. i. p. a. s. i. s. t. a. t. p. o. s. s. i. t. a. b. s. o. l. u. i. i. n. l. o. c. o. d. o. m. i. c. i. l. l. i. p. u. e. n. i. r. i. a. u. t. p. u. i. r. i.
p. o. r. d. i. a. r. i. i. s. p. q. no. nec h. z. p. t. a. t. e. z. r. e.
m. i. t. t. e. d. i. c. i. t. i. s. i. p. u. e. n. i. a. t. v. i. d. c. i. t. p.
u. i. l. l. v. i. S. i. l. l. i. s. i. d. e. l. i. c. i. t. u. l. e. l. s. c. t. u. s. r. e. l.
r. e. a. i. p. a. l. i. n. g. u. i. s. t. a. s. i. t. in loco exep. t. o. n. o.
p. o. t. e. r. i. t. s. e. i. p. e. d. i. r. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. e. r. g. o. d. c. i.
i. q. r. o. n. e. d. e. l. i. c. i. t. u. l. e. l. s. c. t. u. s. p. r. i. p. o. r. d. i.
n. a. r. i. o. s. p. u. e. n. i. r. i. s. i. i. n. u. e. n. i. a. n. t. e. x. l. o. c. i.
e. x. e. m. p. t. i. v. e. l. r. e. m. i. t. t. e. n. t. v. i. n. o. in. d.
c. i. S. u. n. t. t. i. q. d. a. z. e. x. e. p. t. i. r. o. n. e. l. o. c. o. r.

et p. sone q. et r. o. e. t. e. l. l. i. c. i. t. a. u. t. s. e. r. v. i. t. e. i.
nullo m. o. p. u. i. t. p. u. e. r. i. v. i. s. s. e. o. m. i. o. r. e. a.
p. d. i. c. a. t. o. r. e. s. r. e. s. t. i. t. u. e. r. i. t. i. n. u. l. t. i. a. l. i. s.
9. **¶** Et p. d. e. l. i. n. q. u. e. o. in loco exep. t. o. l. i.
g. e. l. s. t. a. n. t. o. e. p. i. v. i. d. e. f. s. t. a. n. t. u. m. s. i. i.
10. **¶** Et p. c. i. s. t. a. n. t. o. e. p. i. c. a. u. e. f. n. e. q. o. a. c.
c. e. d. a. t. a. d. q. l. i. b. e. t. m. o. a. s. t. e. r. t. a. m. o. n. i. a. l. i. u.
s. u. b. p. e. a. e. x. c. o. i. c. a. t. o. i. a. q. u. a. i. c. u. r. r. a. t. i. p. o.
f. e. o. s. i. n. t. e. x. c. o. i. c. a. t. i. q. a. c. c. e. d. i. t. a. d. m. o. n. a.
s. t. e. r. i. a. e. x. e. p. t. a. m. o. n. i. a. l. i. u. p. q. s. i. c. s. i. f. i.
n. e. l. n. i. a. i. l. l. i. a. d. q. u. e. p. u. i. e. t. a. c. c. e. d. i. t. R. o.
q. z. s. i. n. e. p. s. a. t. a. l. n. i. a. a. c. c. e. s. s. u. s. e. s. t. p. h. i. b. i. t.
v. i. e. p. i. c. u. l. o. s. o. d. s. t. a. m. o. l. i. v. i. E. t. i. o.
s. i. e. p. i. v. t. p. e. s. e. s. t. t. a. l. e. s. a. c. c. e. s. s. u. s. a. d. d. i. t.
p. e. n. a. l. i. c. i. t. e. f. a. c. i. u. r. r. o. l. i. g. a. n. t. n. e. c. d. i. c. e.
d. i. q. d. e. l. i. c. i. t. i. p. m. i. t. t. a. t. i. n. l. o. c. o. e. x. e. p. t. o.
s. o. l. u. i. s. e. d. e. t. i. n. n. o. e. x. e. m. p. t. o. v. i. d. e. l. z. c. u. z.
a. c. c. e. d. i. t. a. n. t. e. q. u. e. n. e. r. i. n. t. i. t. e. m. p. z. p.
h. o. c. q. no. Bar. in. l. r. e. l. e. g. a. t. o. r. p. p. d. e.
i. n. t. e. r. d. i. c. q. d. i. c. i. t. q. c. i. u. i. t. a. s. p. p. c. o. m. o.
d. u. z. c. i. u. i. t. a. t. v. e. l. o. d. i. u. e. o. r. a. d. q. u. o. s. n. o.
v. u. l. t. v. a. d. a. t. p. h. i. b. e. p. o. t. c. i. u. i. t. s. u. i. s. n. e.
v. a. d. a. t. a. d. t. a. l. e. t. e. r. r. a. h. n. o. p. a. i. n. c.
p. o. s. t. u. l. a. s. t. d. e. f. o. p. p. e. r. g. o. s. i. f. i. n. c. a. s. u.
p. d. i. c. t. o. E. t. h. o. c. t. z. d. o. p. p. h. i. l. d. e. p. u.
i. n. c. v. t. a. i. a. p. d. p. s. i. l. i. v. i. l. e. e. s. s. i. p. h. i. b. e.
r. e. t. n. e. q. u. o. m. o. s. i. n. e. e. o. r. l. n. i. a. q. o. a. c.
c. e. d. e. t. q. i. n. i. s. i. p. s. i. d. e. t. e. s. m. o. a. s. t. e. r. i. s. e. l.
s. e. n. t. c. u. l. p. a. b. i. l. e. o. i. a. d. m. i. t. t. e. d. o. n. o. v. a. l. e.
r. e. t. e. o. r. s. t. a. n. t. u. i. c. u. e. t. i. s. m. o. c. o. e. v. i. i. n.
d. c. p. i. c. u. l. o. s. o. s. q. e. p. s. n. o. p. o. t. s. t. a. n. t. e.
r. e. n. i. s. i. e. r. i. u. r. t. a. c. a. v. i. z. B. a. l. i. n. l. o. c. o.
p. p. l. i. s. f. d. e. i. n. s. t. i. z. i. n. r. d. o. A. n. t. i. n. c.
v. f. a. d. e. l. o. c. a. p. i. t. i. m. o. o. b. l. i. g. a. n. t. p. r. i. m. a.
t. e. s. a. r. c. h. i. e. p. i. s. t. e. p. i. v. a. n. u. e. r. s. i. s. u. b. p. e. n. a.
e. t. e. r. n. e. m. a. l. e. d. i. c. t. i. o. n. i. s. i. p. p. r. i. a. b. i. o. c. e. s. s. i.
m. o. a. s. t. e. r. i. a. e. x. e. p. t. a. q. i. m. e. d. i. a. t. e. s. u. b. s. i. t.
r. o. m. a. n. e. e. c. c. l. i. e. a. n. c. o. r. i. t. a. t. e. a. p. l. i. c. a. c. o.
g. e. r. e. v. i. s. e. r. u. e. t. c. l. a. n. s. u. r. a. v. i. d. c. p. i. c. u.
l. o. s. o. s. i. l. l. d. e. n. t. e. a. v. i. s. i. t. a. r. e. e. a. d. e. a. u. c. t. o.
r. i. t. a. t. e. s. i. n. g. u. l. i. s. a. n. i. a. v. i. n. c. l. e. a. t. t. e. d. e.
r. e. s. d. e. s. t. a. r. e. r. h. o. c. t. e. s. c. e. p. t. o. f. m. g. l.
i. b. i. d. e. z. p. p. d. e. t. r. a. n. t. q. d. e. s. t. s. c. e. p. t. u. u.

180
v. i. n. c. o. b. l. a. t. e. d. e. a. p. r. i. n. c. v. t. f. a. m. e.
d. e. s. e. n. e. x. l. z. i. n. c. i. d. e. d. e. s. p. o. n. i. m. p. u.
c. a. p. i. a. t. h. o. n. e. s. t. a. t. e. m.
¶ Et exep. t. o. s. i. n. t. o. r. a. t. o. r. i. a. v. e. l. c. a. 11
p. e. l. l. a. s. i. l. o. c. i. s. n. o. e. x. e. p. t. i. e. d. i. f. i. c. a. r. e. p. z.
q. n. o. n. e. c. i. n. s. i. c. p. s. t. r. u. c. t. u. c. e. l. e. b. r. a. r. e. v. e. l.
c. e. l. e. b. r. a. r. i. f. a. c. e. r. e. n. i. s. i. d. e. l. n. i. a. d. i. o. c. e. s. a.
n. i. l. o. c. i. v. i. e. a. u. e. t. o. r. i. t. a. t. e. d. p. u. i. l. i. v. i.
I. n. t. e. l. l. i. g. e. n. i. s. i. e. r. l. n. i. a. p. a. p. e. h. o. c. f. a. c. e.
r. e. n. t. a. l. r. d. i. o. c. e. s. a. n. t. e. o. s. p. p. e. c. e. r. e. p. u. i. t.
v. i. n. d. c. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. E. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. e.
o. r. a. t. o. r. i. s. p. u. b. l. i. c. i. s. q. i. n. p. r. i. m. a. i. s. p. u. i. t.
v. i. n. o. g. l. i. b. i. d. e. E. t. e. r. e. l. l. i. g. o. i. n. p. u.
b. l. i. c. i. s. f. a. c. t. i. s. o. r. a. t. o. r. i. s. q. n. o. p. u. i. t. c. e. l.
b. r. a. r. e. t. e. z. q. n. i. e. p. i. p. h. i. b. i. t. i. o. n. e. l. s. e. c. i. s. s. e.
n. e. i. n. e. i. s. c. e. l. e. b. r. a. r. e. t. a. l. s. o. q. n. i. c. o. i. t. e. r. i. n.
e. i. s. c. e. l. e. b. r. a. r. e. t. s. i. f. i. a. t. d. p. s. e. l. u. i. l. l. i. q. u. a.
r. a. z. e. o. r. h. z. s. u. f. f. i. c. i. t. s. i. n. e. a. l. i. a. l. n. i. a. e. p. i.
¶ Et p. i. n. l. o. c. i. s. e. x. e. p. t. i. o. s. p. d. i. c. t. a. i. p. e. c. 12
d. e. t. i. q. f. a. c. e. p. o. s. s. i. n. t. p. q. n. i. n. i. s. i. l. n. i. a. z.
v. e. l. p. r. i. v. i. l. e. g. i. u. s. s. e. d. i. a. p. l. i. c. e. h. a. d. e. a. t. i. p. a.
l. e. v. i. n. d. c. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. s. i. n. h. i. b. e. n. t.
¶ Et p. e. a. s. r. l. i. t. e. s. s. u. o. r. h. o. i. u. s. a. c. l. i. b. e. 13
r. o. p. s. e. n. c. e. n. s. u. a. l. i. u. i. p. o. s. s. i. n. t. e. x. e. p. t. i. a. s. s. i.
m. e. r. e. p. q. n. o. v. i. i. d. c. a. u. e. t. a. t. e. s. c. a. l.
m. a. l. u. m. d. a.
¶ Exemplum
p. r. e. l. a. t. i. r. q. u. i. h. u. i. t. a. l. i. e. s. r. e. g. e. r. e.
m. o. n. a. s. t. e. r. p. e. c. c. a. n. t. r. v. i. d. i. c. i. q. i. i. s. p. e. c.
p. u. e. t. o. t. m. o. n. i. b. d. i. g. n. i. s. u. t. q. i. p. d. i. c. i. o. i. o.
e. x. e. p. t. a. a. d. a. l. i. o. s. n. a. s. m. i. t. t. u. r. i. t. r. x. r. j.
d. i. n. e. o. r. e. t. i. s. d. i. p. u. e. t. a. d. n. o. s. i. f. i. v. i.
q. v. i. s. p. a. u. l. u. s. r. c. c. u. p. a. s. t. o. r. i. v. i. s. q. i.
q. b. o. n. a. t. e. h. a. c. m. a. n. o. s. c. a. n. d. a. l. u. m.
¶ Requie
s. e. p. u. l. t. u. r. e. p. o. n. i. u. s. s. u. n. t. v. i. n. o. z. u. z.
s. o. l. a. r. i. a. q. m. o. r. t. u. z. s. u. b. s. i. d. i. a. x. i. i. q. i. i.
c. a. n. i. m. e. s. c. u. r. a. t. o. s. i. n. e. t. e. r. i. n. c. n. o.
e. x. t. i. m. e. n. t. e. a. q. d. i. c. i. t. c. o. r. p. i. h. u. m. a. n. o.
q. u. i. c. q. d. i. p. e. n. d. i. t. n. o. e. s. t. p. s. i. d. u. m. s. a. l. u.
t. i. a. s. e. d. h. u. m. a. n. i. t. a. s. o. f. f. i. n. i. f. i. c. a. t. i. o. n. i.
n. e. m. o. c. a. r. n. e. s. u. a. z. o. d. i. o. h. z. E. t. i. o. s. v. i.

Adm pōt p carne primi curā gerat
cū ille inde recesserit q gerebat hec
ibi. Et de hoc vide. j. sepultura.

Exheredatio

filioz hodie nō pōt
heri nisi pater habeat iustam
cāz quā debz describere in testō vt. C.
de inoffi. testa. aut. sed hodie.
1. S. que sunt iuste cause. p. xij. q.
ponunt in aut. vt cū de ap. co. s. cāo.
C. Pā si fili? parentib? manus in
miserit. C. Scd si eos criminaliter
accusauerit s. cā q nō sit aduersus pñ
cipē vel repūblicā. C. Quarta si euz
malefici puerfas. C. Quinta si malefi
cus efficiat. C. Sexta si vite parētz
insidiat. C. Septima si euz nouerca
sua aut pēbia pñs sui se imiscuerit
C. Octaua si p psona ipsi? vel debi
to eius incarcerati inqūz potest fi
deinbere noluerit. Et hec octaua cā i
telligit solum de masculis. C. No
na si prohibuerit eos facere testifi.
C. Decima si p parentū voluntatem
inter arenarios z mimos perseuera
uerit cum pater illius pfectionis nō
fuerit. C. Undecima si filia vitam lu
xuriosā elegerit cū parētes eā vel
lēt p posse nubē z dotare nisi neglere
ripi eaz nubere vsq ad. xvj. annum.
C. Duodecima si parētib? furiosis de
bitā curā nō ipēderit. C. Tertiadeci
ma si de carcere parentes deducere
neglexerit. C. Adde. xviij. si volūtātē
vltimā executiōi demā dare noluerit
vt. s. executor. s. x. r. j. testamenti. s.
xij. C. Et. xv. si filius est heretic? euz
p sit catholic? vt. d. s. causao.
C. Si filio? pōt patrē exheredare.
C. Primo si de crimine euz accusa
uerit excepto crimine lese maiestatis
C. Scd si vite filij insidiat? fuerit

C. Tercio si vxorū sue vel pēbina se
imiscuerit. C. Quarto si testari in q
poterat. phibuit. C. Quinto si nō egit
curā ei? cū eēt furiosus. C. Sexto si
capt? a sarracenis non redemit z si
mortū intestat? ibi nō succedet s. c.
clia z dabunt bōa ei? p redēptionē
captiuoz vt in. d. aut. cū de ap. co.
C. Atz in istis casib? i qb? pōt exhe
redare possit alimēta filiter denega
re. p. Jo. an. z pā. seg. i. c. qntaua
lis de iurem. vbi etiā in glo. ponunt
p dicit casus q sic z idē z Barto. in
l. diu? adrian? ff. de paric. p. l. si go
a liber. ff. de l. i. ag. z idē tenet pā. i
c. ex l. rāz de eo q du. in ma. quā po.
p adul. de pze igrato s. filij q limita
nisi ipos pēteat p q facit glo. in. l. si.
C. de epi. rēle. z ter. in. c. non liceat.
xv. q. iij. vbi dī q p religio ingrel
sum purgat oīs igratitudo z q nō.
Spe. in. ti. q. si. sunt le. v. qd si filia z
seg. pā. vbi. s. q dicit q si filia for
nicatrix vult penitere de pctō pater
tenet eā alere ar. c. ferru. l. di. z per
pñs dicit pā. vbi. s. q ē tenet eaz
dotare: qz cā dōz nō min? est fauora
bil? cā alimētoz vt nō. Ly. in. l.
nō oī. C. de adm. tu. Bar. in. aut. ex
p. l. ex. C. de ince. z inu. m. p.
C. Atz liceat exheredare filij vt here
dē faciat eccliam. p. Aug. in. c. qui
cūq. xvij. q. iij. quicūq. exheredato
filio hēdem vult facere eccliam qrat
alium qui suscipiat non agnoscit.
C. Atz frater exheredatur a ffe. p. q.
sic in trib? casib?. C. Prim? si insidi
atus est vite ipsi?. C. Scd si de crīe
inscripsit pira euz. C. Terti? si in bo
nis ei? notabilr lefit. Et hoc etiā bz
loci qm mortū ab intestato ff. vt nō suc
cedat ei frater vt in. aut. de nup. s. in
gratitudinē q limita vep si ignora
uit quia

lit qz si scilicet igratitudinē videret
remisisse nō determinādo q nō suc
cedat vt in. l. si. in. fi. C. de reuo dona
tione. l. pñctis in pñ. ff. de iu. codi.
6. C. Atz vir vxorē z eā vxor vix possit
exheredare. p. q. sic vt notā. d. s. cāo.

Exorbitantia

a iur cō
muni nō
debet trahi ad sequelas de reg.
iur. l. v. i. q a iure cōi exorbitat neq
q ad pñtiam sunt trahenda.

Exorciste

ex greco in lati
nū adiurantes
sue increpantes vocant dicit
ter. in. c. clerici circa fi. xxi. dist.
1. C. Quid pñet ad eoz offiij. p. ter.
l. c. plectis. xx. di. ad exorcistā pñ
net exorcismos memoriter tenere ma
nusc? sup euer guminos. s. gnatricos
z obfesos a demōib? z cathecuminos
in exorcizādo ipenere hec ibi.
2. C. Cū ordinat dī accipe s. māu epi
libellū i q exorcismi sunt scripti cum
istis vbi accipe z cōmenda memo
rie. vt in. c. exorcista. xxiij. distin.

Exorcismus

ē ad iura
tio s. dia
bolū vt d. p. di. iij. i. c. an. xx. dies.
1. C. Quid vī exorcism? an baptismū
p. Ri. l. iij. di. vi. ar. vl. q. i. p. ipuz
ēnte diuina artat pñt diaboli ne pos
sit de cetero tñi qñt ceteris parib? pos
set si nō eēt exorcizāt? z marie ipēdē
do ne baptismus suscipiat. facit ad h.
c. sicut nostris de cōse. dist. iij.
2. C. Quid si aliquis baptizet sine exor
cismo. p. Ri. l. vbi. s. q dī p baptis
mus exorcizari facit. d. c. sicut nris.
R. d. qz l. i. baptizato puulo nō sit pe
ccati tñ in eo remanet actualr fomes
peccati. Et iō ē post baptismū habz
efficaciam repemendi diabolum.
3. C. Per quē dī go exorcizari. p. q.

p sacerdote s. p. di. iij. sacdotes. z
de h. vide. s. Cathexism? qz idē est
tā in cibariis q
in testib? debet

Expanse

heri s. dignitate illi? cui sit s.
stade z facultates illi? qz dī stare. h.
colligif in. l. hitatio. ff. de v. e. in pose
mi. z i. l. s. h. qdē. s. i. i. v. testur. ff.
d. v. i. s. Et ppea dicit bal. in. d. s. l.
q abbas dī meli? testur qz mōach?
magf i thxologia qz aliij ffez. doctor
qz solar. Et idē dī dī cibariis p ele
gātē. doc. bal. in. l. i. c. de epi. audi.
C. Atz ille q aliū vulnerauit teneat
ad expēlas. p. q. sic ad oēs qz pū
rationē fecit vt. ff. si q. pau. se. di. l. ex
bac. z. ff. de hīo q de i. vel effu. l. v.
tina vide gl. i. c. si gembroz. xxiij.
q. v. l. i. in. c. l. de iniurijs.
C. Atz i extrinādis facultatib? sit hñ
dārō expēlar. p. q. sic vt nō. gl. i. c.
qñ de v. i. h. o. cie. vñ illi. fruct? ext
mandi sunt qui superiunt deductio
expensio. C. de fruc. z li. c. l. i.

C. Atz expēle scē i re aliē sint atten
dēde. p. q. aut erat pñfessor male fi
dei z sic s. rigore iuris nō poterit hēre
nisi solū necarias vputa illas qz se
cit gfa fructū qñdō z gregādorū
aut pseruandoz z hñmōi necarias q
ē a male fidei possessore deducti. vt
i. l. si a dīo vl apie. s. fruct? ff. de pe
ti. here. z. l. plane i. si. ibidē. z i. d. l. i.
alo si qz fecit amitti. vt. l. ex argēto
ff. d. p. di. fur. z isti. d. re. di. s. ex diuer
so vtiles vō z volūtaris solū poterit
auferre. qñ sine lesione pñs fiat? rei
id fieri pōt. l. domū. C. d. rei v. d. S. z
in foro pñe s. p. di. o. ti. Altra. v. po
terit ēt repere eas qz fecit ad cōfer
uationē rei vt pascēdo equū z hñmōi
vel ad opozunā meliorationē. vt cu
rādo aial morbozuz nutiēdo porci

et hmoi et placet p rone dictarum. ll. Sile dic de eo q scripsit vl pnt in realia seu edificauit q p scia poterit petere et ille i cui re expelas fecit tenet no inquantu expela vz sz sola in quantu sibi dca res e plus vtilis ar bitrio boni viri. Si at erat poso: to ne fidei sic poterit oes expelas qo se cit tolli si sine lesio rei pot fieri. l. in lian. la. iij. ff. de rei ve. vel si no pnt tolli. dno rei soluet eas. l. i. fido. e. ti. aut veda ei re i q expelas fec q. ff. de peti. he. l. si qd poso: r. sicut an d q qo no dz culpa de admistrande rei. qua iz vt sua bona fide. Idez dic qn fecit credes vltiter gerere nego cium primi sui. ff. de ne. ge. p totum

4 Expelle no remittit noie danoz vl iteresse: expela e qua qo facit cum do redeido vel maiore familia tenedo aut aduocat soluedo. et hmoi. da na vo vl interesse sui i re vl circa re. et io q remittit vnu n vi remittit aliud vt de iniurijs. c. in nfa in ter. et in gl.

5 Expelle dicunt necessarie q si sce no fuissent pisset aut sca fuisset dete riores circa qua sntate: vtilis sunt q re meliore faciut et deteriore fieri n sinut. Voluntarie vo si q re tui onat. sz fructuz no auget. l. ipelas. ff. de. v. si. Quo at debeat qn sit facie in re aliena: scietet. et bona fide. vputa in re locata h. s. j. locatio. s. xxi. et. s. comodatus. s. xiiij. et. s. Dos. s. xv. et j. Peculius. s. xxiij. et edificans i pnc. facit ar

Experientia

experientia casum. i. metaphi fice: vñ i. c. qz sit de elec. li. vi. in pn. di. magistra rex. et ff. de leg. iij. l. lega tis. s. omatricb? dz q pbet cuilibet artificio nutritiu. et l. c. vt pstitueret 50. di. di. Logit. n. multas inuenire

medicinas multoz expimeta multoz. et ca psona. loco. et tpe dz fie ri vt. xxi. di. c. sciendu. et c. le. quouiz modi qz medulit no idagant i erro ris laborintu nonnulli itrudedo ipiu gunt cu an iudicat qz intelligat an in culpaz qz iterado lecta pquirat hec gli. et habetur in. d. c. scienduz.

Atz liceat varijs mojs sacra scri ptura vl iura exponit. R. gl. i. c. qd h e. 50. di. q aduocat pot varijs mo dis iura exponit. Ad limita veri qn eade ro legis h regit. alr n excusant qz vt d i. c. intelligit de. v. si. intellige tia dictoz ex causis e assumenda dice di. qz no fmo i res: sz rei dz fmo esse subiect. et i. c. i. his. c. ti. di. sba inte tioti debet deferuire. cu suis pcor. ibi no. i. gl. Id e dic de sacra scriptura q exponit. iij. mojs. C. pmo fz histo ria. historia est rei geste narratio. ab. hystorion q e vide vl cognosce: quia apd veteres nemo scribat historia nisi iterfuisse. C. Secdo allegorice a leon qd e alio et gore qd e dice vl lo catio et est qn p vnu sem dak itelligi alio qd e crededu. C. Tertio anago rice ab ana. qd e sursum. et goge qd est ductio. et est qn p vnu sem dak itelli gi dsideradu. l. gli. C. Quarto tro pologice. a tropos qd e puerilis et lo gos qd e fmo et e qn p vnu sem dak itelligi faciendu. Et ppea die hie. in c. hestia. xxiij. q. iij. q alr scriptura i telligit qz scus spis sci flagitat a q scriptura. e lz ab ecclia n recesserit tu hntic? pt appellari. et d carnis opib? eliges q peiora sunt. h ille. fac ad h. Co relatum. xxiij. dist. Quod bene no. filius ifano a

Expositus

patre siue ab

alio eo sciende vl rati hnt eo ipso libe rat a pta pta. Id e i suo et libro ex posig q literat a dnica pta. Id e in laquidit cuiuscuqz erat sint expositis vl si alicui alimeta negari pgerit i pie. vt i. c. v. nico. d. isa. expo. si vo eo ignozate vl iuto sit expositus poterit eu repeti. sz retinet expelas. j. x. dies post epistolam contestationis facta. vt ibide no. et i. c. si. lxxv. ij. di.

Atz scilicet tale expositu acgrat aliqd iusi eo. R. q. si. vt i deis iurib? Atz expelas scas possi t repetere. R. q. si iurameta vl ca alimtoz sce no repetet: nisi i duob? casib? fz gl. in d. c. si. C. pmo? si ptestat? e q vole bat repeti. vt. ff. de ne. ge. l. nescenius Hoc limio nisi eet psona q ad h te neref. sic ecclia q tenet alere paupes qz qnter cuqz ptestet no repetet. vt. c. sacroz. xij. q. ij. et. l. alimeta. C. de ne. ge. et qd ibi no. Limio scdo q i co sciencia poterit repeti psona q ad h si tenebat sz no fecerit ptestatoez qn a pncipio hnt aiuz repetedi. ar. eoz q no. j. lxx. s. iij. C. Sedo casus e qn expolit? et collect? no vult duc filiam collector? i vxore. C. d. nu. l. piez. Si vo si alia ab alius q expedit puta i erudiendo puero i aliq arte et hmoi re petere poterit. C. de infia. ex. l. i.

Sed nunqd exculent pdicti expo nctes si ex necessitate. puta qz eos ale re no poterat expoluerit. R. gl. in. d. c. si. q no. qz debuit cu mittere i reno ne. l. hospitale. vt. C. de ca. tol. l. vni/ ea. s. h scim? q si talis locus no erat tuz gl. dice q excusat de hlio sz dz suo no p. d. l. vnica. et i anc. te nup. S. et multo potius. fego credo veri quo ad pena pdicta i. s. tuz no q ad deit qz qnti in ipso e occidit nisi for te exposito tali mo fieret q nullum

periculum exposito imineret.

Expresio

qñqz nocet. vñ. l. no nu. ff. de pdi. et de. dicat. Non nuqz ptingit vt qda notatim expisa officiat qzuis omiffa tace itelligi po tuissent. nec esset obfutura. inde deñi est expisa nocent. no expisa non no cent. hec ibi. facit ad hoc. l. si quis. ff. de here. insti. et gl. in. c. consulta. de p cu. ff. de reg. iur. l. expresia.

Estimatio

rei qñ de beat fieri R. q tpe sci? vt i. c. ci. di. cile cti de emp. et ve. l. i. j. C. de reici. vñ. C. Quatu fieri debeat. R. gl. i. auc. d. r. alt. et ephi. s. scissimao q dz fieri fz reddut? qz res extimanda affert. facit ter. ibide. et i auc. de ec. ti. s. si at ana le et ter. in. l. si quos. C. de rescin. ven. C. Quall fieri fz reddut? R. q tñ dz z vale res quot fruct? pducit in annis xx. vt i auc. d. no alle. s. qz vo leontis vl si est res que debet ecclie i. xxv. annis. vt in. d. s. si asit annale. vbi e ter. de. xxv. annis. et ibi nota.

Quid si res est no fructuosa. R. s q extimabil fm q coter appreciat l. pecta in pn. ff. ad leg. fal. et hoc hz locu hodie coter in oibus reb? et q di. res tantu valet quatu vendi. pot per. l. i. s. si herea. ff. ad treb. et l. que rebatur. ff. ad leg. fal. et l. si quis vro ri. s. vlti. ff. de fur. debet intelligi ve rum non habito respectu ad affectio nem singularum personaz sz conuz vt in. d. l. pcia nisi affectio esset rona bilis respectu extimatis. de quo die vt. s. emptio. s. vij. et. ix.

Atz extimatio facit veditioez. 4 R. q sic in duobus casibus. C. p. i. mus cum eo alo sit extimatio vt ipa ptestetur. secus si fiat vt appareat q ij

Est res sit scilicet deterior ut l. si iter vix
C. de in. do. qd tunc apparet. qm in pa
cto est ut in factio certo tpe res q exti
mata data est reddat. qz tunc no facit
venditioez. vt. o. l. si iter. ¶ Sed ea
sum est qm res simplr dat extimata i
scm de cur. na est ut trasserat dnuz
vt. l. q. q. l. pleriqz. ff. de iur. do.
z. l. extimatio. ff. so. ma. Exmpli mu
lier exdit re extimata. c. viro suo cen
sebit vir emisse. falli. h. qm na scus
repugnat ut faciat venditioez. vt in l.
seruos. ff. sa. her. Exmpluz ego z tu
sumus hedes z facim extimaciones
de bnditate tunc no facit venditione.

Extimatio faciat trahere picu
li in accipiente vide sup casus. s. vi.
Extrema vincto. vid. j. v.
cno extrema.

Abule octose vl' seculari
negocioz n debet
recitari in puio clericoru aut
religiosoz vt. l. c. puia. z l. c. p re
uerentia. cluiz. dist. nec fabulaz oble
tamenta excitant mentē ad scenti
ua libidinis. c. ideo. xxxv. di.

Acilitas mente incen
tina pbt re
linquendi. xxiij. q. iij. e. in iusta
de vi. z l. c. l. c. vt cluiz. vii. Ste
phanus papa dicit. Ecclesiastici vigo
ris ordo pfundit si aut temē illicita p
sumant aut non pessa impune ten
tentur proinde si negligenter ea que
male v' sup'ant omittimus excessus
viam proculdubio alijs aperimus.

Acultas dicit qm sine
difficultate
fit qd facit vt. no. Inno. l. c.
i. pnti z l. c. romana de sc. exco. li. vi.

Actum legitime retra
ctari non dz lz
caus postea euat a q n potuit

inchoari. de reg. iur. li. vi. ¶ In ca
discretioez. te eo q co. p. an. vro. lue.
dicit vera regula qm scm ia est perfe
cti puta infimoniu. lz supueniat af
finitas no retractat. l. si a me fuerit
ff. de iudi. cu alio q vident s'ua itel
ligunt qm scm no erat pfectu s' soluz
inchoatus. qz tunc retractatur.

¶ Atz sit d'bz scm qd no durat. R. i
gl. i. c. ad n'f. d. regula. qm ex scd
volunt' iudicare aluz. tunc e' rep. q n
dz scm. l. aio faciedt qd non durat. z
ibi ponit mltas pcor. Adde ter. in. c.
na z ego de vbi. sig. cum pcor. in glo.

¶ Atz factu illegitime censet scm. z
R. q no. vt in. c. venies de p'bi. non
bap. sic iustit' z nullu paria iudicant
c. iter corporalia. de trass. pla. sic e'
dz non e' q min' idone' e' vt. l. i. l. ff.

qd cuiusqz vni. facit ter. cu glo. in. c.
ffinitatis. de fri. z male. An bar. p. d.
l. i. dicit q si pcurator no facit fidem
de m'adato. pnde e' ac si n copariu
set z d'is t'qz pumar dz puniri. ne
excipit z no pbare idē e' sicut no exci
pere. c. cu sup. de p'el. p. Et paria sūt
q ad iuris effectū no e'. z no appare
re. l. duo sūt tici. ff. de te. tu. Itē non
fieri z tarde fieri vel eo mo q fieri no
dz ar. c. auditis. de procu. ff. qui satis
da. cog. l. quotiens z ibi glo.

¶ Atz pl' sit scd p'setire qd d'co. R. 3
q sic gl. est l. c. in causis. de ele. vide
gl. i. c. dilecti filij. el. iij. de ap. vbi pl'
factio loquimur. Scm alienu. pmitte
qno teneat. vide. j. sponfalia. s. ruij.
scm vbi pmitte v'it qd iteret i ob
ligatōe. ff. si q ius ro. n. i. l. cu qd

vide. j. legit
tima.

Alcidia d' qd diuer
simode vt
Alfarius d' qd diuer
simode vt
no. in. c. in memoria. x. di.

z in. c. q. q. x. q. iij. z de cri. fal. p. to.
¶ Atz sit falsari' q absentiu noia in
instro ponit vel q sigillu furtime sur
ripit. R. q sic. vt no. i. c. q. to. z. c. ea.
de his q sunt a prela. Itē fm bal. in
l. presbiteri de epi. z cleri. falsitas. no
solum comittitur in dicendo falsum
sed etiam in tacendo verum.

¶ Atz aperiens l'fraz alteri' vt legat
sit falsarius. R. gl. i. c. cu. ol. el. ij. de
off. tele. z q dz puniri tanqz falsari'
allegat. c. oliz. de rescrip. z. c. ad au
dientia. de cri. fal. Inno. do t'z q iste
minus peccat q si falsificass' sigillu
apponeo adulteriu n falsari' e'. pp
qd dicit p. de. de anca. q solū dz pu
niri pena exordinatoria. c. de causis.
de off. tele. z pcurrit cōter doc. z. c.
allegata p gl. loquunt de falsario. q
facit raturā vietado l'fraz. vt m. d. c.
oliz vel apponeo sigillu adulterinu
vt. d. c. ad audientia. Bar. dicit. q si
aperit onidēdo aduersario mittente
pōt puniri vt falsari'. ar. bonu i. l. i.
s. is q. ff. ad. l. cor. de fal. v. is q depo
sita ista ondit aduersario. Incidit i
crimē falsi. Ad no. s' notarios z ad
uocatos q ondit iura p'io aduersa
rio. Si v' apperit. s' n ondit aduer
sario. sic no puni' crimine falsi. z v'
ter. i. d. c. cu olim. z. ff. de cri. stelli. p
totu. z ad. l. q testiu. ff. de fal. die q e'
spāle in eo q apperuit testiu clausu
vt puniat pena falsi. ex q collige q
peccat mortalit' aperiens l'fraz alterius
vt legat nisi tpe h'eat i ratiabilitate
qd ielligo qm aduertiēter z studiose
factu cu remat puniēdus crimine stel
lionari'. Ad limto v'p' n' h'ent
p derelictis. puta eas p'ecit vel lace
rauit z putamodi quia si tales legit
pro aliquo bono sine lz alias curiosi
tas est no tamē mortalis de se.

¶ Atz laceras vl' qd d'bz vl' celas
scripturas publicas vel puatas q ad
aliu spectat ita q apl' no appareat
sit falsari'. R. q sic. vt est casus z ibi
bar. i. l. paul'. ff. de fal. vbi dicit ter.
legis cor. pena oēs teneri q et e' te
stamētia cetera falsa signassent. s' z ce
teros q i rōnib' tabul. l'fraz publicis.
altiane q re line signatōe falsum fece
runt. vt vt rep n' appar qd celauerint
surripuerit. s' lenerit. subiecerint z re
signauerit eadē p'ea affici solē dubiu
n e' h' ibi gl. i. d. surripuerit. dicit sic
vt no e' p'burēdo. z sic p' q dz d'bz d'
falsatib' liberos mercator' p'burēdo
vl' occultand' vl' alio scripturas. z vl
tra dictā penā tenet ad restituēdoz to
ti' itere' ter. e. i. l. q tablas. ff. de fur. d'
q vid. j. restitutō. l. i. d'co scripturas.

¶ Atz falsificas moneta sit falsari' 4
z peccet mortali. R. q sic fm l' d'co
Jo. an. pa. z Jo. de imo. i. c. q. to. de
iurein. z p'z ter. ibidē. vbi dz q ser
uā falsā. mōta agit inq. ergo fori'
falsas. p'z et p' exna. Jo. xxiij. q excōi
cat oēs tales i regno fracie z tenent
restituē oē dānu dāni illi p'io. cōita
tiol' p'p'do dānificato. vt no p'fati to.
vbi. s. vl' si nescit spālis p'sona. saltē
paupib' ar. eoz q no. i. c. cu tu. d' v'su
ris. z in regula. penū. d' re. in. li. vi. z
vide l' d'co. in si n. d' cēsi. s. er. qb'. d.
qd si mōtandē dic' s'z. Bar. obdo. d'
illo q scipit falsā ignora' quā postea
sciēs expēdit p' bōa. qd limto ip'cu
nia alicui' i portatit. sec' i d'nario v'su
ali. sic d'co d' furto. i. furto. s. xxxiij.

¶ Quot modis falsat mōta. R. q
trib' modis fm cōter doc. i. d. c. quā
to. p'mo in forma. l. qm sponit si
am illuz q eā audi no facit vt in. l.
falsi noia z in. l. q noia. ff. de fal. z in
d. c. q. to. Scdo ex mā methalica. s.
q iij

quā sit de here, vel de stagno, vel non de debita liga, vt in l. paulus, ff. de solu. fm bar. vel cū talis mā inuiscet vbi nō d3, vt i. l. gciq3 nūmos, 7 in l. lege come, ff. de sal. la. j. ¶ Tertio ex pōdē, nā ista tria requirūt de suba monete, vt i. l. i. s. i. ff. de p̄p̄e, empt. ¶ S3 q̄ro qd pōdus d3 hēre, p. f3 gl. 7 doc. i. d. l. i. 7 bar. in l. i. j. s. i. ff. si ter. p. q. de iure tātus d3 esse valor comate 7 tñ pōdus q̄m erat p̄us in mā nō deductis expēsis nec labore q̄ de iure debet fieri de publico, S3 f3 Inno. quē cōiter lequūf doc. 7 serua tur ex p̄uendie tñ d3 eē in pōdere q̄m erat in mā deductis expēsis 7 labore, qz memo lūis expēsis tenet eā facere, ff. q. ex. ca. ma. l. i. 7 c. q. sentit de reg. iur. l. i. vi. Inmo plus credit Inno. q. si p̄nceps idiget poterit inde sentire aliqd lucrū 7 sic minuire a p̄dicto pōdere, S3 p̄an. i. d. c. quā to. de iure iur. limitat vep̄nisi spargat eē regnū, qz cū dāno nō subditorum stoz nō pōt. quā credo verissimaz credit Inno. Et q. p̄nceps cū cōsen su ppli possit minuire, h̄ est q. sit m̄ noz pōderis q̄z deberet. 7 tñ expen das acsi eēt iusti pōderis, Rō qz q̄l bet pōt remittere iuri suo, vñ. q. i. q̄z periculozus, 7 dicit sufficē p̄sensū ma ioris p̄t magnatū regnū, qz negociū regnū reputat negociū vniuersitatis ar. i. l. i. j. s. sancim. C. de iure iur. pp calū. S3 p̄a, vbi s. dubitat de h̄. cū tractet de p̄ndicio singulorū coram, ar. eoz q̄ no. i. c. cū oēs de p̄sti. 7 c. q̄ sit lō. cōfue, in p̄ica, Et ego credo regri p̄sensū singulorū, nisi qñ ex alta cā pp hoc allenarent, puta, ab anga riza 7 h̄mōi p̄ ea q̄ no. i. dicitis iurib? Dicit tñ Inno. nō sufficē cōsensum ppli, vt expendatur extra regnum.

¶ An p̄nceps fraudet monetā qñ 7 reprobat valētē 7 minus valētē ac ceptat vt de reprobata h̄at bonū fo rū 7 illā p̄stari faciat 7 cudi, p. l. do. vt recitat pa. vbi s. q. sic facit ter. i. l. elegāter, s. q. reprobos, ff. de p̄t. ac. ¶ Atz radētes vñ tōdētes sint falsa 8 rij vñ subtili? ex aq̄ p̄tula aut vñ ar gēti tollēdo ita q. cognosci n̄ p̄t, p. q. sic vt i. gl. d. c. q̄to 7 tenēt ad restō nē dānsificā, vñ si ipsos ignorat pau peribus de nēitate, c. fi. de iniurijs. ¶ Atz illi q. singulos denarios pō derāt 7 grauiores retinēt 7 p̄stari fa ciūt sint falsarij, p. vt colligo ex hof. Jo. an. pe. de an. 7 mo. vbi s. si illi q. audūt pecuniā qz aliq. denarij sūt qñq3 min? p̄pca dimittūt alios plus in pōdē, qz n̄ p̄nt equali oēs sculpe, tñ tales sūt falsarij 7 tenēt ad restō nē cōitati qz corp? pecūie dānsificauē rūt, si at oēs denarij sūt iusti pōderij 7 aliq. sunt aplior? 7 illos radūt, dū mō remaneāt iusti pōderij seu cōfāt non credo falsarios licz male faciāt 7 nullo modo sit eis p̄sulendū, qd si nolunt abstinere, non credo eos fore extra statum salutis propter hoc. ¶ Quid de falsario l̄paz aplicarum 10 vide, s. excoicatio, v. casu. iij. ¶ Atz falsificāo mēsuras, 7 pōdera 11 teneat, p. q. vltra mortale, tenet ad restōnes totū dāni dati, vt p3 ex. c. ij. de emp. 7 vē. 7 debet, xxx. dieb? in pane 7 aq̄ penitē, vt ibi l3 sit arbitra ria hodie, Idē dic d̄ vñre scietur fal sis, Et falsās mēsuras tenet lege cor. de fal. ff. de exor. cri. l. ammonā circa fi. q̄ ē pena publicatōis oīz bonorū cū de p̄ortatōe si lib̄ ē si seru? vltimū supplicū, vt l. i. i. ff. de fal. Et eno vō falsia pōt p̄niri in duplā 7 rele gari in insulā, vt ff. de fal. l. pe.

¶ Atz ista p̄fecta falsus notarij sint nulla, p. vt colligit pa. in. c. f̄nit tatis de here, p. Inno. vbi d̄ aut log mur de istis p̄fectis p? falsitatē cō missas vñ et an tñ nūdū dānatū sed tolleratū i offō 7 sic valēt p̄tactu offi cij l3 postea dānet facit, l. barbarius ff. de of. p̄e, Aut logmur de instis p̄fectis p? dānatōes notarij, 7 sic nō valēt, vt l. si aliqd, C. de suce. p̄p. 7 archa, facit ter. i. l. si q. ex argētarijs, s. fi. ff. de edē. bar. in i. l. i. ff. ad. l. iu. repe. limitat vep̄ qñ notari? fuit dā natus pp falsitatē cōmissaz i offō tabellionar?, 7 sic logē, d. l. si aliqd, se cūo si alofalsz dānat? de falso p̄mis so ex alia cā ex offi tabellionar?, sic in qdā p̄silio ipse bar. p̄sult p̄ qdā notario dānato qz exerat duas char tas de libro cōitaz valebāt ei? instfa, 7 sit ifamio effect?, Et h̄ vñ dūmō illud offi nō h̄eat i se dignitates, vt qz ē notari? p̄ncipis, l. i. C. d. mā. p̄n. vñ salariū de publico: vt qz ē notari? in bācho: qz tñc nō valeret alias sic. ¶ Atz instm̄ fm a notario nō dā nato qd h3 diuersa capla sit falsus si falsitatē h3 in vno caplo, p. p̄ati, vbi s. q. aut falsitas, puenit ex vicio notarij, 7 tñc aut p̄cernit subaltia istfi puta qz in indicatōe aut die, 7 tñc totū corrūt, vt no. i. c. iter de fi. istru. 7 i. auc. vi p̄p. no. i. p̄ra. circa p̄n. Aut p̄cernit subaltia negocij: tñc distin gue aut capla sunt p̄nera: 7 tñc totus reprobaf, Aut nō sunt p̄nera s3 sepa rata, 7 sic solū illud caplin falsus re probaf, Et sic limitat bart. in l. si ex falsis, C. de trasac. qui t3 q. qñ tenit ex vicio notarij totū corrūt qd In no. et t3, Si vō falsitas ē circa extrin seca vt qz scripsi d̄bentes esse cōsan guineos: vel aliqd aliud qd non fac

184
cit ad negociū l3 hoc sit falsus nō re probaf pp hoc instm̄: qz hoc nō est vitiū notarij, Et idē dic in teste, Et idē voluit Inno. in. d. c. f̄nitatus, vt de gl. in. d. l. si ex falsis. ¶ Ama star? legib? 7 mori bus cōprobamus, l. cognitio ne, s. extimatio, ff. de va. 7 exor. co. 7 in glo. c. vstra, de coha. cle. 7 multi. ¶ Atz fama sit defendenda, p. fm 7 gl. i. c. senti. xi. q. iij. q. aut sum? inter tales q. parati sūt imitari, 7 sic peccat mortāl? q. eam non defendit, p̄posse, Et sic itellige, c. nō sūt audiēdi, e. q. 7. c. nolo, xij. q. i. d. d. p̄le. d. l. i. ubem? Aut sumus inter tales q. solū parati sūt reprehendere nō imitari, 7 sic suffi cit nobis p̄fētia n̄ra 7 nō tenemur defendere, 7 sic itellige, c. quid obest homini, cum. v. c. se. xi. q. iij. ¶ Quot modis ledit fama, Et qñ 2 sit restituēda, vide, s. detractio. ¶ Atz qb? ē abstīnēdā pp famā p̄er? 3 uādā, vide, j. Scandalum, s. iij. ¶ Famā pprie est qñ tota ciuitas vñ 4 vicinia vel maior pars acclamat ali qd. Vel dic q. est cōmunis locutio ex verisimilibus coniecturis surgē vt colligitur ex no. in. c. si duo, xxxv. q. vi. 7 in. c. super eo, de eo q. co. con san. v. ro. sue. 7 in. d. c. vstra. Et p̄t mo oportet q. sit ex verisimilibus cō iecturis: qz alias pprie non est fama quo ad iuris effectum sed sunt vane voces populi de quo per. Bar. in. l. de minore, s. tormēta, ff. de q̄stio. p. gl. 7 doc. in. c. inquisitionis, in. c. cū oporteat, de accu. 7 nō sunt audiēde vt in. c. ij. de electio. 7 ter. in. l. decu rionum filij, C. de p̄nis, l. dmo mar cho, C. de ma. te. r. l. si p̄uat, ff. q. 7 q. vñ dicit p̄au. in. c. veniens el. u q. iij

de testi. q. testis sponso de fama d.3
reddere rōne seu cāz sufficiēte sui te
stimonij. ¶ Sedo regit q. sit salu
maior pars q. v. dicit Pau. in. c. cū
in tua de spō. q. dicta paucorū nō in
famāt. Et ppea differt fama a rumo
re. q. rumor ē qn aliq. ps vicine ali
qd asserit. sed fama qn maior ps. v. n
se hz in plus. vt dicit gl. i. d. c. sup eo
pro quo no. q. noieptio venit me
dia pars. vt i. c. i. s. i. de deci. li. vi. r
in. l. nomē filiaz. s. portio. ff. de. v.
fig. Sz qn addit aliq. tunc verificat
in qlibet minima pncula: q. dicit
aliq. refrigit. Alitā ē lz regraf ma
ior pars ad famā faciēda. in ad. pbā
dū sufficiūt duo testes. vt no. glo. ij.
q. i. s. qn. el. ij. r in. l. iij. ff. de testi. r
no. bar. in. d. s. tomēta. Et s. pbato
nem fame admittit zua pbatio. r si
scda est clarioz offuscat effect. pme.
Et iō eo casu quo infamia sufficeret
ad toturā si pbaret p alia partē bo
na fama tolleret psumptio prima. r
sic pbat ter. i. d. c. cū in tua r qd not.
bar. in. l. fi. c. de questio.

Familia qd cōprehendat. R. Arch.
de put. l. i. li. vi. dicit q. triplex
ē familia qda ppetua r religiosa. vt
religiosi clici. r similes. r tales gau
dēt privilegio pueri v. collegij de sta.
mo. recollētes. C. loca. l. milites. r si
tenerent duplici iure. s. c. cognomi
mus cū si. xij. q. ij. r de hac logf. c. cū
oliz de arbi. ē r alia. s. q. nō eccliaf
cos tñ pprehendit s. ēr laicos. sicut
sūt vxor filij nepotes serui famuli q
in ei⁹ domo ei⁹ sūptib⁹ vīuit ptime.
de q. itelligit. ff. de publi. l. i. s. famu
lie. C. ad. l. cor. de sic. l. si forte q. pon
tur de pe. d. li. r de here. c. filij. li. vj.
l. si. r de testi. c. i. l. i. vbi de h. r. iij.

q. v. c. i. Et de tali itelligit qd b. i. d.
c. lz de quo vide. s. i. i. d. c. i. v. s. iij.
ē r alia familia q. nec est ppetua nec
mercenaria. s. ē clici r religiosi r alij
eccliafci dñr de familia ecclie. de q.
b. xvi. q. vi. de lapsis ē r alia de q. i.
l. fi. c. de v. sig. vbi nomē familia cō
pprehendit parentes. liberos oēs. i. p.
pinquos r sbaz r liberos ē r patro
nos. necnō r seruos. r h. significatio
hz locū in fideicommissio vt ibi pater
¶ Ad qd tenet pfa. R. q. ad duo te
net d. pcepto. s. ad administratōz necel
sarioz ad vitā. r ad disciplināz tam
vto q. exēplo mox vt colligit. i. ad
thimo. v. r ad ept. iij. r no. i. s. nece
l. vij. d. i. alr ē pñi mortale d. sui nā
nisi excuset aliq. circūstātia. puta ne
cessitas r hmoi. v. nisi sit famul⁹ d. q.
in se. iij. s. d. i. v. l. sit circa ea que nō
sūt necessaria ad salutes omisio cor
rectionis. Et sic itellige. xxiij. q. iij.
duo ista. r. q. v. non putes.

¶ Sz nūqd ifirmatū teneat s. uenit r
q. ex mercede locauerat opas suas.
R. q. ad expēsas hz bar. i. l. si cū totē
s. iij. aut. ff. so. ma. r i. l. i. reb⁹. ff. co
mo. q. ad magnas expēsas nō tenet
qd limto rē rōe famulat⁹. Sec⁹ si
tenet vt pauper. q. v. ad salariū
Jo. an. d. Ant. Jo. d. uno. r pa. i. c. i.
de de. egro. r cō i. doc. tenet q. si qz
casus pūgēs i psona q. locauit opas
libat pductoie a pstatōe mercedis. l.
si vno. s. itē cū qda. r qd ibi not. ff.
loca. r qd no. i. l. i. reb⁹. ff. como. r in
gl. l. fi. s. idē iur. el. ij. ff. ad. l. R. de
iac. h. in limitat pa. vbi. s. qn salariū
detet solū rōe psonē. sec⁹ si dare rō
ne alioz ē v. pñas q. hz famulos r
iudices qb⁹ hz soluere. lz infirmetur
vel monat. tenet nūpdominus hēs r
iō ipse pōt petere. r debitorē debet
et soluere

et soluere ter. ē m. l. pecunia i. p. n. ff. de
pdi. ob. cāz. facit qd no. i. l. die fun
cto. ff. de of. asse. ino. v. tenet q. deba
tur salariū in. c. pp sterilitatē de lo
ca. fac. c. i. de cle. n. re. li. vi. r ibi de.
p illū ter. dicit doctori v. famulo n. d.3
s. i. rabi salariū pp infirmitatē allegat
qd h. i. spe. de cle. nō re. s. postq. v.
qd si mercenari⁹. r istud ē Sal. i. l.
lz. C. loca. r pulchre. Ang. i. disputa
tioe. Exorta guerra. fac. l. q. iij. ff. de
re iudi. Et h. pcedit indubitatē vbi
pluendo sic ē. q. tūc debet q. illud
v. actū qd ē pfectū l. q. si nolit. s. q.
assidua. ff. de edi. edic. Sz vbi plue
tudo nō est tene qd n. debet nisi vt di
ctū ē r i. cāu spāl. vt. C. de aduo. di.
iudicioz. l. p. duos. vbi aduocato d.
bet salariū ex publico constitutū. lz
moztat iura ānū. sec⁹ ē d. salario. p.
missio a pte q. n. debet nisi p rata tps
hz bar. i. d. l. die ficto s. i. l. cū hēs
s. iij. ff. d. sta. l. vbi qn p fūi non
stat quēntat. nūpdomin⁹ libtatē lega
tā pp h. pseyf d. q. die vt. j. locatio.
s. cv. vbi pulchre. tangitur. hec mā.
3 ¶ Altrū cū dñs n. p. corrige suā fa
miliā v. l. aliq. ipsoz teneat ipz ex
pellere. R. q. si nec vba nec verbera
emēdāt s. subtractio necessarioz seu
expulsio corrigeret tenet expellē. ar.
coz. q. no. i. c. n. oia. v. q. v. si vō licē
tius peccaret expellēdo faciat q. tum
pōt r lz ille nō se corrigit excusat vt
p. i. c. q. i. libet r. c. se. xlvij. dist. in.
4 ¶ Altrū possit causa correctionis
verberare clericos vide. s. ex cōmu
nicatio. v. casu. i. s. iij.
5 ¶ Altrū paterfa. teneatur de fur
to familie vide. s. dñs. s. iij. r. j. ob
ligatio. s. penul. r vlti.
6 ¶ Altrū familia epi gaudeat privile
gio fori. R. Pa. in. c. nullus de foro

185
cōpe. cōmuniter teneatur q. sic. an.
¶ Altrū familia v. l. aliquo eoz teneat
revelare delictū dñi sui regit⁹ p obe
diētiāz supioris. R. q. n. si criminali
vult pcedē vt. iij. q. iij. c. lege iulia.
cl. ij. Si at ciuili sic credo teneat qz
nulla. l. repellit vt. no. gl. iij. q. v. c. n.
qd credo rē qn nullū malū sibi ini
neret ex h. als sec⁹ q. nō teneor cum
malo meo facere bonū. primi t. pale.
¶ Altrū dñs familie q. fecit iurare fa
miliā d. vitate dicēda sit parēdū. R.
hz Durā. aut iste dñs est maculē r
pbabilr h. ferus r sic n. tenet qd illi
cuti sūt iurati h. Si vō ē māsiet⁹
r pbabilr credit q. n. pcedet nisi rōa
bilr tē diffigne q. aut res puta aspor
tate erāt ad custodiā suā deputate r
sic h. p. pleg asportatē sic r dñs re
uelare. Si vō n. erāt deputate ad ei⁹
custodiā tē si p. pbare tenet dicē
tate si vō n. p. pbare n. d.3 reuelare
nisi tali q. possit pdesse r n. obesse r si
alio mō iurauit n. sūt licitū iuranti
nec obligatoriū. Idē dicit Aug. d. te
stib⁹ sinodalib⁹ q. n. tenet tēntiare
epo lz iurauit nisi cū q. pnt. pbare.
xxij. q. iij. q. q. als cēp. duō. ij. q. i.
si peccauerit nisi h. faciat secrete illi
q. hz corrige pinalr. ar. xxiij. q. v. hoc
v. de hoc vide. s. tēntiatio. s. v.
¶ Altrū obligat⁹ pcurare aliq. fami
liā v. l. f. f. es alieni dom⁹ teneat exre
scēte familia v. l. f. f. b⁹ i. nūero. s. fm
pau. q. si familia v. l. f. f. es hebāt nu
mez diermiani tē n. tenet si at dēter
minati v. l. f. f. es miores alieni pūē
r sic tenet fac. c. q. d. d. cēli. si tñ nūm
granaret p iudicio s. i. f. f. b⁹ pūdebit
r sic p. q. q. ad psciam non tenetur.
¶ Quid si famulus cū dñs n. pūēt iō
de salario. R. q. si famulus cōsuevit
locare opas suas r dñs pducē opas
q. v.

ministros q' tenet dñs soluere v'sqz
ad tñmā q' alios fuisse cōducturus
ar. l. si n' fone. s. lib. p. ff. de p'di. ide.
no. arch. l. q. i. si nō nulli q' si fuit cō
ductus sub mercede taxāda ad arbi
triu dñi sic iudicio boni viri parabit
vt p' s. ar. biter. s. x. qñ in finz

Familiaris

q's dica/
tur. p. s. s. 3
gl. iii. q. v. i. sūma q' large di
cūt oēs q' cohabitāt cū aliq' vt i. c. i.
l'ris de testi. r. c. i. sūmate d' of. s. gl. i.
d. c. i. l'ris dñe familiares appellānt
p' sūmā colon' ascriptice mercena/
ri' sūmā i' p'atē libe. s. u' r' oēs hītan
tes i' domo. Domestici dō si q' b' rō
ne p'ie p'atīs vt dñice i'perari p' vt
de gl. i. l. p'nti. s. sane. C. de hīs q' ad
ecclesiās p'su. qñ. n. dñe familiares do/
mestici intelligunt oēs q' i' expēsis ali
cui' cōmēstales p'ntue crīstāt ēt si ali
qñ abesse p' e' negocis gerēdis p'nt
gat vt no. i. c. si. de hīs. sig. li. vi.

Familiaritas

cum mult
crib' phibet ecclesiasticis. xxx
ij. di. iter dicit r' duobus. c. se. xxxij.
di. qñdā i. l'rci. dñe. c. xvij. q. ij.
cognonim' d' coha. cle. r' mu. p' totū
vīd. s. cle. v. i. mo vt dñe p'tero. in
c. hospitoliū nū. xxij. di. n' p' digne
cū deo habitare q' feminaz accessib'
delectat. s. familiaritas nimia parit
concupit de iudeis. r. c. si iudeos.

Altum

qui credit mor/
taliter peccat. xx
vi. q. vij. non obseruetis.

Aluere

peruerso idē ē
ac si ipse faceret
xi. q. iij. q' p'sentit. l'rciij. di.
nemo r. c. se. xxiij. q. iij. si q's.

Autoz

q's dica' vīd. i.
p'etie. s. xxiij.

Famina

no d' rōlarē ēt
cā religiois.

c. v'rorat' i. si. s. pue. cōm. Et

intelligit nō solū d' rōsura q' d' elica
s' ēt de rāsura q' sit p' abscissione ca
pillor v'sqz ad aures facit. rrr. di. q'
cūqz mulier r. r. q. ij. c. i. r' cle. atten
dētes d' sta. regula. glo. in i. d. cle. v.
tenere q' p'suetudo s'ria excusat. r. q'
c. q'cūqz mulier intelligit d' illa q' vult
remanē i' seculo nolē r' religioi' desce
re s' mūdialr vīre r' placet peccat
ergo mortāl' talis rōsuras se cū i. d.
c. q'cūqz mulier sit excēdāda q' ēt
intelligit nisi ex necessitate hoc faceret.

Quare femia citi' pubescit. p. gl. i.

i. l. ij. C. de hīs q' re. eta. i. p. q' mala

herba cito crescit s' ēt alia rō quā red
dūt doc. i. c. l'ras d' d' p'p. i. p. q' se

rus mulieris ē d' bilior r' citi' deficit
r' iō citi' p'ficiat sicut in alijs videm'.

Que si illa q' mulier n' p' exerce. r

p. mltā n' p' p'dicare nec docē publi
ce. xxxij. di. mulier nec p'sessioes au
dire nec alijs bñdicē vt i. c. noua de

pe. r' re. Itē nec tāgē sacra vasa. rxiij
di. sacratas nec sacratas pallas p'rigē
nec scēlū circa altaria d'ferre vt l. d.

c. sacratas itē nec actū alicu' ordīs ex
erce vt i. d. c. noua r' i. c. tāta d' ex. p.

r' no. i. c. dilecta d' ma. r' obe. itē nec
iudicis nec magistrat' geref' offiij ni
si i' casib' de q' b' i. gl. xv. q. iij. s. i. nec

postulare nec pcurare nisi i' p'pā cā c
suoqz vt no. i. l. seie. ff. d' reg. iur. r. iij
q. vij. s. tria. xv. q. iij. s. i. Itē nec i

q'is eē d' q' dñe vt j. testis. s. v. nec p'
sonalr possz trahi ad iudiciū cā ferē
di testemōiū aut alia q'libz cā q' i' iure

n' exp'mit s' ei' volūtātē r' si ē religio
sa n' p' ēt si vult trahi ad iudiciū ex q'
uis cā p'solatr. c. mltico d' i. l. i. vi.

Itē nec viri hīni vt i' b' p'ea anathe

mag. rrr. di. si q' mlier itē nec accusa
re nisi i' certis casib' d' q' b'. xv. q. iij. s.
i. i. r. r. r' i. gl. nē n' p' se obligat sen p'
p'ia s' b'az. p' d'bito viri nisi credū sit
p'uerū i' suā vilitatē vt i' auc. vt nul.
m. s. r' illud no. Itē nō d'z i'carcerari
vel detrudi p' aliq' debito vt ibidez.

Enus

ē v'sura s'z differt
i' h' ab v'sura qz

v'sura ē lucrū d' capitali ac
ceptū sen' dō ē lucrū d' v'suray h' gra

cism'. ē v'sura suol cū q's tradit mibi
nūmos. Spe lucrī sen' duplex v'su

ra vocat q' d' q' d' sen' i' p'obū exercen
tes it' ifautes. l. i' p'obū. C. ex. q. ca. i.

sa. i. r. De q' dñe vt j. v'sura qz cōter
v'nū p' altero accepit vt i. d. l. i' p'obū

Erie

dñr qz p'stāt vacatōes
ab hīs q' sūt i' foro in

diciali r' opib' s'ulib' q' r'ū aliq'
si ob reuerētā dei introduce vt in. c.

p'qst' d' ferūs r. C. e. u. l. dñs festos.
Alie si ob reuerētā p'ncipis v' ciui

tat' vt dñs natiuitas sue v' dñs p'nci
pij d' i' p'io. C. e. u. l. oēs alie si ad re

quē laboris vt t'p's messius r' vīde
miar d' q' b' i. d. c. p'qst' r. ff. e. u. l. i. l.

1 **Atz** p'tes possint r'entūciare dñe se
rijs. p. q' p'mis r' scdīs n' tertijs sic.

vt i. d. c. p'qst' r. xv. q. iij. in sūma.

2 **Atz** nullo mō possit q's p'elli ad
iudiciū i' p'sas ferijs. p. q' n' nisi i' casib'

b' d' q' b'. ff. e. u. l. i. r' d' q' i. c. v. l. d' m.
r' nūlī necitas vigeat puta qz res erat

puta vt exēpla hēs i. l. i. ij. r. iij. ff.
e. r. l. i. ff. d' dā. i. se. aut p'ctas puta cā

d' b'iliū v' l' m'isabiliū p'sonaz. d. c. p'q
st' r' i' opib' m'isicordie si ē hñda dñi

stictio diez ar. lxxvi. di. vīnā d' p'le.
di. v. m'ig' r' sūma rō ē q' p' religione

facit. ff. d' reli. r' sūp. fu. l. sunt p'sone.

3 **Festū** seu serie solēne q' i' honore
dei si introduce r' q' b' abstīnēdi est

ab opib' s'ulib' ē sūt. p. sūt i' s'raferi
pra posita i. c. p'qst' d' ferijs. Natu
ral dñi. S. Stephā. S. Jo. mageli
ste scōz inocētū. S. Siluestri circū
cisio dñi r' p'phāia dñi. Septē di
es dñice passiois resurrectio dñi cū
v. iij. dieb' le. p' d'ethocostes cū duob'

se. Matinitas bñ Jo. baptiste scōzuz
rij. ap'loz. s. l'aurētū purificatō ma

rie. d' Annūciatō c' p' d'isūptō cū dñe
r' Matinitas ip'si' dedicatio. l. p' d' i'

chaelis archāgeli festū oīus scōz' dñi
es dñici. Dñs alij dies q's epi in suis

diocēlib' cū clero r' p'p'o dūcerit c'
lebrādoe. In. c. p'nticiandū de p'se.

di. xij. v' b' s'ate solēnitates ponit
addunt etiā tres dies rogationū de

dicatio cuiusqz oratorij festum. s.
2 **Barthini** p'ntificia r' p'sessorij. In. c.

crucis. d. n' de p'se. di. iij. ponit se
stū. Inuētōis scē crucis i' cle. si dñm

de reli. r' v. e. s. ponit festū corporis
xpi. Adde s'z Jo. an. quē seg. d. An

to. r' c' p' dā. i. d. c. p'questus cū nō re
probet festa q'uoqz dñeoz ecclie s' in

istis r' oib' alijs p'dicis standū ē cō
suetudini s'm l'p'o. r' p' dā. i. d. c. p'q

stus sūt de festo. S. Bartholomei
quo ad diē. In quo fiat. c. cōsiliū

d' obser. ienu. vñ hodie dies passiois
r' septimana resurrectiois r' dedicatō

nis oratorij r' q'moz docto' r' euāgē
listaz nō seruāt. S'z limita vt v' m'

telligamus q' p'suetudo deroget p'sa
tis festiuitatib' dñmō non sit dñicus

dies v' leo maior sicut ē festū natiui
tat' dñi resurrectiois alecōis p'etke

costes r' epiphantie vt i. c. l'z de ferijs
di in gl. quā sequunt' doc. vbi addit

Jo. an. assūptionē v'gino gl'ose ar.
c. si. d' sen. ex. li. vi. qz n' credo valere

p'suetudinē in s'ui cū videantur q's
iuris diuini vt patet in. d. c. l'z

q' v'

cor est interdita intelligo vix in festis
 minoribus dñica qz talio tolleratia h
 latore vñ drogare illi festo sec? i ma
 toribus qz nō credo liceat nisi p neccitate
 vel pietate solū qñs flatu nō iterdi
 cat qz tē locū hñ illd mltā p patiētiā
 tollerāt ac. s. b. ma. l. tractati. r. pce
 ptor qz qz solū ē petiti mōrale pñio
 si dimittat missā. C. s. dō si ep̄s pce
 pit ne fiat. C. addo tē tēuū qñ soluz
 hñ ex lucri cupiditate. c. i. de ferijs. 1
 21 C. Tertiadecima de bellatoribus dic
 qz ppter necessitatem licet.
 23 C. Quartadecima de hñibus lege
 tes vel sentī in agro pp inundantias
 aquarū a hñōi die qz licet colligere.
 24 C. Quintadecima de hñe domū qz minā
 minas die qz pp neccitatē reparare licet.
 25 C. Sextadecima de doct. qz vt expedit
 illū qz dō lōge vñt fac pñiliū die qz l3.
 26 C. Decialeptra de vñto. b. qz qñ
 l3 qz si nñ l3 i qdragesima 7 dieb? ieu
 nior h3 glo. i. c. q. venatorib? lxxv.
 di. qz omniū in die festo nō credo tñ
 peccēt mortāl? q dieb? festiuis ip̄s
 intēdunt nisi id faciāt cā lucri prin
 cipaliter vel dimissio diuini.
 27 C. Decia octaua de citharistis 7 alijs
 sonatorib? p. si ad laudē dei 7 scōz
 pulsāt vel pp recreatōes alicuius 7
 hñōi pñā vñ neccaria excusāt si pñci
 paliter pp h faciūt l3 secundario pp
 lucrū sec? si pp cāz nō pñā vel neces
 sariā vñ pp lucrū principaliter qz nñ excu
 sant nisi sicut alij ex qñuor predictis.
 28 C. Decimanona de laborantibus agros
 pauper? vñ refectib? domos eoz vñ
 laborantibus circa edificatiōes ecclesiā
 aut monasteriorū 7 hñōi die qz l3 si
 fiat pp pietatē 7 deū nō pp carnales
 amorē vñ spe remuneratōis future qz
 opa pietatē 7 misericordie nō debēt
 cessare dieb? festiuis. d. c. cōquestus.
 29 C. Vigesimo 7 studētibus die qz si stu

diū sit principaliter ad illuminatōes ppñ
 itellet? 7 aliorū l3 pñr vñat lucrū nñ
 erit pñr vt pñ. i. c. l. d. se. ar. c. cū ex
 eo de elec. li. vi. qz studium tale ē p
 pter publicam vtilitatē maxime in
 theologia 7 iure canonico studere at
 principaliter ppter lucrum nō licet.
 C. Vigesima pñā de solarib? legētib? 30
 i dieb? festiuis pot? vt doceāt qz do
 ceant 7 assuefaciāt se. die qz l3 pñā
 vñ. s. dñmō principaliter nō faciāt pp
 lucrū l3 si i pñequeciā nō nocet ar. l.
 i. ff. de alio. tu. 7 in l. rogasti. s. i. ff.
 si cer. pe. 7 in. c. quid pderit. l. i. dist.
 C. Vigesima pñā de scriptionib? p. qz 31
 solarib? leōnes seu recollectas nota
 re scribe vñ fñmōs aut legēdo libz
 corrigē nñ ē illicitū dñmō nñ nimis in
 tendāt hñōi sic qz de gñerno ad qñ
 tēuū scribūt vñ nñ faciāt cā lucri pñi
 di 7 de pñctorib? q diebus festiuis vt
 addiscāt statū ecclesiā ad dñgnādū.
 scribē tñ spūalia 7 pp spūalē cāz nñ ē
 illicitū ē in qñtate. d. c. cōquestus.
 C. Vigesima pñā de laborantibus circa 32
 pñtes reficiendos vñ aptādā pot?
 repandos die qz l3 dñmō nō pp lu
 crū principaliter qz publica vtilitas hñ
 noie pietatis comprehendunt.
 C. Vigesima quarta de faciēdo pñctis 33
 ta 7 alias vanitates die qz nō licet
 eo qz nulla publica vtilitas inest.
 C. S3 si qñas p qñta neccitate pñctis 34
 liceāt. p. qz l3 qdā i. c. l3 de se. dñerit
 licet p neccitate vñt l3 fñctade solū tñ
 hñ nñ credo vñt cū pñctis. c. l3 qz loqz
 d allecib? qz nō sñ neccaria ad vitā qz
 sine ip̄s vñuere possum? sit 3 eos 7
 rōs i. Mat. xij. c. cū? testrū boz vel
 asinus cadat i foveā nñ eñt illū ac
 pñca dōz h3 l3 ho. fa se qz nñ soluz p
 neccitate pñctis qz pñet ad pñctiā
 dñ pñctis l3 vñ aliorū 7 rez hñ ē ad
 qdā qz dñā vitādū 7 statū pñctiā

hñ dñi p. l. i. l3. 7. iij. ff. de ferijs 7 me
 llus. xv. q. iij. i. sūma 7 qd nō. i. d. c.
 cōquestus. 35 Et ē neccitas excusāt qz la
 borat p acqrendo aliq vñt qd alio
 tpe nullo mō hñi possz sic pñ i. d. c.
 l3 vñ pñcti allectia pñctis qz alio
 tpe nō possent hñi. Et idē de qñqz
 sili. Rō ē qz nō ē tā arcta obfuario
 dñice qd opa sñt sabbā 7 l3 ille
 q laborat hñat lucrū tñ si pñcipaliter
 fuit pp neccitatē illoz p qz laborat
 excusāt sñt si illi laboratēt excusarēt.
 35 C. Mo. tñ qz ad hñ vt neccitas vñ pie
 tas excusēt pñctos oēs oēs qz nñ dimitt
 tāt dñna illa qz neccario ē mñtē dñz
 dieb? festiuis nisi forte eēt tāta necc
 tas qz arbitrio dñi vñi excusarēt. nñ
 fō qñ iest neccitas acqrendo aliq vñ
 l3 regit dispensatō si pñcti comōd
 7 ab ep̄o si pñt vel a pñpō sacerdotē si
 ep̄s comode adire nñ pñt. tñ tēuū qz si
 pñcti aliqz lucz ex pñctis l3 pñcipa
 lit fiat pp neccitatē aliorū qz faciat ali
 qz elemosynas i recōpētatōes hñ no.
 in. d. c. l3 qñs hñō credam illuz fñm
 esse neccarium securum tamen est.
 36 C. Et op? moral pñcti sñt iij. s. pñcti
 pñi sabbā scifices. p. fñm. l3. s. lura
 sup. ero. xx. qz si cū sit op? totaliter fñi
 le vñt erūt duo pñā mōtalia. l. qz for
 nitar? ē 7 qz op? fñile sñt in festo 7 h
 rez h3 ale. i. iij. p. sñ. tractati sñt hñ
 cepto rōe reat? hñ rōe act? nñ erūt nisi
 vñi solū 7 sic erūt circūstātia cadēo
 sub pñali pñctiōe 7 iō neccario cō
 stitenda peccatū aut ventale nō rum
 pñt festū fñm. s. l3. vñ. s. ar. iij.
 37 C. Et citatō fñā ad diē feriātū tene
 at. p. gl. i. c. vñ. q. iij. qz si citat vt
 rñdeat diē feriātū ē illa ip̄o iur. ff.
 de ferijs. l. i. 7 hñ cū liqat qz ē illa nñ tē
 neccipaf sñt ēēt dñbiū an teneat ci
 tatō vñ ne. qz h3 ire ad allegādū pñi
 legiū ferie. iij. q. ij. si ep̄s 7 ibi gl. si āt

citet nñ ad rñdēdū l3 vt pñat diē feri
 ato bñ l3 citatō vt. ff. d. ad. l. iij. s. l3.
 C. Et cā agitata i diē feriātō teneat 38
 p. qz nñ ē si dñctū pñi pñctiū iest
 ligo dñctū ob reuerētiā tñ statū p
 pñctia oīa pñctis iudicial dñ cessat
 de pñcepto vt in. c. i. de se. nisi neces
 tas vel pietas aliā regrat vt not. xv.
 q. iij. in sūma 7 in. d. c. conquestus.
 C. Et act? qz pñcti ad volūtariā iū 39
 rñdēctōz vt emācipat? pñcti iure iust
 ciā facē sñcti iustā pñcti 7 hñōi va
 leāt i dieb? pñctis. p. pa. i. d. c. pñcti
 qz sic vt vñt ex pñcti i. l. act? C. dñ ferijs
 l3 peccēt mortāl? faciētes nisi excusēt
 pp aliqz dñctū dñctū. s. dñcti. s. l3.
 C. Quib? ē iustēdū i pñcti festiuitatē 40
 bñ. p. diē ter. i. c. ieiunia dñ pñcti. di. iij.
 die āt dñica mñt alid agēdū ē nisi
 deo vacādū nñla opatōi die illa sñctā
 agat nisi nñ hñ pñctiū 7 cācti pñcti
 lib? dies illa trāsfīgāt hñ ibi. Et l3 tali
 bñ iustēdū tñ nñ de pñcepto nisi. v.
 C. pñcti vñt pñcti vñt pñcti pñcti 41
 dñcti mōtali pñcti i qz nñ ē 7 hñ
 bñ qz dñ pñcepto teneatur vacat deo
 i aliqz hora diei festi h3 oēs h3 facē
 nñ pñ qz ē i mōtali nisi de eo cū tērat
 vñt alterat pñca dñ lēu. xxiij. sabbz re
 gēdōis ē affligētiqz aīas vñat 7 nñ
 aīa qz nñ fuerit afflicta die hac pñcti.
 qz hñ sñt pñcepto in eo qz se ē in pñcti
 mōtali recognoscit hñ pñcti dñcti
 p ea qz dñcti. s. pñcti. s. r. l3 de eo qz nñ
 aduertit nec pñcti ē magis dñcti
 credo pot? tñ tēuū saltē gñat aliq
 hora dñcti 7 ē male pñcti dñcti oī
 bñ saltē igne alr nñ video qñ excusēt
 a mōtali pñca in missā pñcti pñcti
 sio vt sit admōitō ad hñ faciūt qz dñcti
 i. l3. dñcti. s. l3. 7 obligatio. s. vñ.
 C. Sedz vt audiat missā iestgrā dñcti 42
 se. di. i. oēs fideles 7 c. missas dñcti
 tñ tñ i quolibet. i. q. xij. qz si ex vñ

contemptu omittat vel itepetratio
est mortale. Et vocat pceptu interpe-
tratu qui sine aliq legitima ca ad
no audiedu missas i festis assuefacit
Loco ego legitima cas corporales
i firmitate here pueros tenellos vel
i firmos pfectu dme pte q bz vt mor-
tio aliq no egrediat per tps. sicut ne
puelle nobiles ducant ad missas du-
mo si ducant ad correas et spectacula
aliam excusant castellani et hiles vlti-
mor: inimicor vlt aliqd aliis qd fm
rectu indicus lra excusatio deat ap-
pellari si at omittit ex aliq passioe ai
vlt pigritia vlt n ca roabili si m ad h
n e assuetu ventale ptn. si vo ex le-
gitia ca erit nullu ptn. Et q dico d
tota die de pte notabili sec de modi-
ca puta itroitu et hmoi qz ter. vult vt
tota vsq ad bndictione ielustue an-
diat in d. c. missas it: dicit Arch. in
d. c. oca fideles fm hng. q m d p-
ceptu no remouet qu ca necessitatio
vlt honestat seu ex ca min iusta n pos-
sit an sine missa qd discede sine hac
pena qd lmita nli ducat i pfectu
ne. Idē die si no audit sacerdotē ca
dicere q excusat qn comode audir
n pnt dūm exstāt ibi pntia. Idē
die q excusant seculares q nesciūt
discernē iter missas de offō vel voti-
uā si audiūt votuā i die festo sz n sa-
cerdotes publice eas dicētes et se-
culares q hoc sciūt discernē nisi an-
diāt illā de offō de q bēa. j. missa. s.
xviii. Si at audir i parochia vlt ali-
bi an sufficiat vide. j. missa. s. lviij.

43 Tertiū ē vt i oione pstat. Ma cū
oio sit de pcepto vt. j. Dio vlt q di-
es festus sit tps determinati et h est
idubitari q hō tenet in aliq ora ora-
re vñ si stat ad missas illd sufficit ni-
si volutarie alijs intendat qz tunc nō

sufficeret cū sit vacandū deo in aliq
hora saltem de necessitate sz omnes.
Quartū est vt audiat pditionē 44
si ē q p dicit qd vlt itelligo de illis q
nesciūt necia ad salutē et hz ca distin-
ctionē quā sup potui de missa. s. xliij
alios at nō credo teneri nisi rōe scā-
dali. Et. c. sacerdotē d. ple. di. i. itelligo
d eo q egredit ex pceptu vlt scāda-
lo alior q tūc peccat mortalr et vlt
excomunicadus vt ibi dī alias nō.
Sz qro qd magis ē heligēdū i se 45
sto an audito misse an pditionis cū
vtrūq n pē audiri. R. q audito pdi-
tionis qz rō legis i h magis militat
vt p3 imēti iura d psecratōe di. i. c.
oca fideles et. c. sacerdotē et. c. ep3 nllz
q magis rōe audiedū scripturas scās
et vbiqz rei pceptu missam audiri qz
alia rōe fac ad h. l. q. i. c. alfrago vos
Etz audies missam dicēdo suas 46
oionco satisfaciāt. R. q n lz n credā
q peccet mortalr qn ex tenuitōe fac
sz meli eēt omittē nisi qn sacerdos
dicit secretas aduertere n q non excu-
sare a mortali illū q diceret aliq ad
q tenet puta offm qn dī missa et est
de pcepto vt audiat arg. c. ex lris de
pba. cū ibi no. i. ter. vlt duo se-
cus si missa eēt de cōsilio audieda.
Quintū ad qd tenent oēs fm ali: 47
quos in diebus festis est oblatio
quā quilibet tenetur facere in predi-
ctis festis de q die vt. j. oblatio. s. i.
Sūt et alie ferie q canōice dicunt 48
s. ij. iij. et vlt de qb m. c. de illis. xi. q.
iij. in qb carnes nō detemus come-
dere sz hodie philū est fm hosti. et
Inno. nll. vi. feria vt i. c. ieiunia de
ple. di. iij. et addit dies sabbati de q
in cap. sabbato de ple. di. iij. et dis. v.
in. c. qz dies. d. i. sabbato d. 3 a carni-
bus abstine q pcepto religiois cpi

stiane desiderat eē nisi festū. i. natui-
tatis vel ifirmis impeditur lxx ibi.
Sz hoc est pceptū vbi pfectu est
vt in. c. philū de obserua. ie. Vbi at
pfectu nō est q nō comedant car-
nes in sabbato pfectu est scdm gl.
in. d. c. quia dies de conse. distin. v.

49 Sz si natiuitas dñi teniat i. vi. fe-
ria vlt sabbato nūqd carib? vñ possu-
mus. R. q si natiuitas q se voto vlt regu-
lari obseruatiā asserit ad n come-
denduz vt in. c. si. de obseruan. ieiū.

Feudum

est bñficiū quod ex be-
niuoletia cōcedit alicui ita
q proprietat rei immobilis beneficia
re penes dantē remaneat usufruct?
at illi rei ita ad recipiētrā fēat vt
ad eū hēdesqz suos masculos et femi-
nas si de h noiatz est dñi in perpe-
tuū ptimeat ad h vt ille siue sui here-
des fidelr dño seruiāt siue illud ser-
uitiū sit noiatz expssuz qle debeat eē
siue nō ter. est in. c. i. s. si. sub pica a
q. ca. seu. amit. in li. de pue. seu. An
no. q si feudū daf vt ex eo pfect ser-
uitiū reale nō est pnie feudū sz p?
innoiatz sz Ly. i. anc. ingressi. C. de
sa. san. ec. et exēplificat bal. i. p fato li.
in pica de pace pstan. i. v. libellorū.
vbi dicit q in qbusdā partib? lōbar
die p feudis ecclie soluit par campo
nū vel spatula porci et hmoi fm euz
egparat emphiteosi. Sicut si eēt em-
ptū non hz nāz feudi fm bal. vbi. s.
de seu. da. c. i. et in. l. q. c. vnde li.
Sed qn ponit onus psonale. vt ire
ad parlamētū. Regis vlt exercitum
vel caualcatā et hmoi. tunc pnie est
feudum et regulatur lege feodorum.
T Quonplex ē feudū. R. bal. i. plo-
go p fati li. sup fm. q mltiplex. Aliud
regale. Aliud non regale. Itē aliud

simplex. aliud pditionatū. i. nō sub cō-
ditōe dātū sz sub qñificatione: vt cū
pcedit feudū habitatiōis. Itē aliud
antiquū seu pñū. i. qd fuit illū q su-
it cōis parēs agnatiōis. Aliud nouū.
Itē aliud pñū cui? nā aspiciūt tñi ma-
sculos delectēdes vsq ad qñū gra-
dū et nō plus sz si addit et antiquum
erit dñi vltia. vt no. bal. d. suc. seu. s.
h qz in fi. Aliud m fñū: cui? nā aspi-
ciūt pmo masculos. deinde feminas.
Itē aliud habēs ppiā nām feudū.
Aliud ipropriā. Itē aliud reale qd
trāsīt ad heredē. Aliud psonale qd
solū ad vitā alicui? pcedit. Itē aliud
ligiū vbi iuraf fidelitas d oēs hoies
Aliud nō ligiū in q prior dñs exci-
pit. Itē aliud francū. i. a seruitiōe et
opib? exhibēdis. Aliud nō francū.
Itē aliud annale et est feudū guar-
die et Castaldi et p mercede alicuius
rei. Castaldus est is cui res dñi gu-
bernāda mandaf. vt in. l. i. mēn. C.
de sa. san. ecc. Aliud nō annale. Itē
aliud nobile qd nobilitat possessores
Aliud burgense. i. qd non nobilitat.
Itē aliud ecclasticū. et hoc triplex.
Primū qd daf ecclie. C. scdm
qd fcipt ab eadē. Tertiū qd daf
vlt recipit a clero. Aliud sacrale. Et
qn quis inuestit de ducatu dī. dux.
de comitatu comes. d marchionatu
marchio: q aut est a pncipe inuestit vlt
a pñte: de aliq pñte dī capitaneus.
Qui at a capitaneis antiq iure dī val-
uasor. Qui at a maiorib? vlt valasor:
b? si inuestit dñr valasini. i. minores
valasores h dī bal. in. c. qd dicat
dux: marchio i pnc. i. li. de pue. seu.
C. Quis pōt feudū dare. R. bal. de
his q seu. da. pos. s. abbatissa. q gli-
bet tā masculū quā feminatū nobilis
quā rusticus: oimō hēat legitimas

7 **T**errenia succedat. R. bal. in. d.
 7. et qz die gl. h. q. nō nisi i trib⁹ casib⁹.
Pro qñ noiata ē inestitura.
Sed qñ feudū redemit a dño.
Terrio qñ dñs ei cedit pp seruitiū
 pñs i q⁹ casib⁹ ab aliq ex parētib⁹
 nō ē ingetāda. vt i. c. si qz sine filio

¶ Alii dicunt succedat in feudo. p. v. et g. colligo et diuersitate opti. p. 2 cordia q. aut feudum erat sibi apertu. tunc sic p. moueat ad sacros ordines sic remittitur v. q. ut trāsīt ad statū in eo p. arbilē facti. c. de nullis. et p. bē. et cl. g. de rescrip. Nec poterit isto casu fūre p. substitui. nisi cū feudū ex q. p. s. f. solū fūitū reale. qd. n. ē. p. p. f. feudū v. l. feudū ex q. p. s. f. fūitū qd. n. ē. p. pugnat et? ordinat? tūc succedet eo q. p. clicatū nō p. dūi. Intra successiōis r. i. q. i. p. c. i. c. i. si. Si dō. p. moueat f. lū ad minores ordines succedat? p. t. feruie p. substitui et vult gl. i. c. i. de b. i. f. Alii feudū nō erat sibi apertū? puta q. erat tūc f. f. c. d. b. i. g. n. i. u. s.

¶ Et si quid si p̄ obtinuit p̄ se & suis
hēdibus & successoribus gbuscūq;
trāsibit ne ad extraneū vel legatarium
vel clicū. g. bal. in l. i. ff. de re. di. c.
sequit̄. 2 udo. de roma. in l. id tēpus
s. i. ff. de pluca. q. sic. 3 ipse bal. i. e.
t. s. donare ti. q̄dicit olim feu. po. al.
corrigit se & aliter p̄ dictio gbuscūq;
intelligit de succedentibus ab intesta
to. ar. l. si q̄. C. de iusti. testa. Unde
dic q̄ nō tenet extraneus. Rō quia
res non dē regulari s̄m natura. 2 tra
ctus sed s̄ctus ipse f̄m nām rei dedu
cit in eo. vt. l. stipulatio ista. s. quesi
tum. ff. de vbo. obl. vbi 3 stipulatio
sit transmissibilis in heredem de sui
nā. vt in l. vterius. C. de hēn. stipu
l. non non transmittit q̄ res in ea dedu
cta nō est transmissibilis. vt est vide

¶ Atz vafallus valeat grauari filiū 15
hēdē vt de vino qd educit de vmea
feudali det oī anno p aia ſua. B. bal.
in tt. de ſuc. ſeu. e. i. q. ſic. q. teſtat de
fructib⁹ nō ſendo q fruct⁹ ſūt rea. p
prie hēdīs. vñ nō dē alienatio feudi
qū alienant fructus ſeparati. ff. de
dona. l. in edibus. §. ex rebus.

16 **Ad** qd obligat vassall' dñi. **R.** qd ad. vi. q. no. dñi. seu. i. c. i. de for. si. r. xxiij. q. v. de forma. r. de iureiur. ego. **P.** dñi ne sit ei i aliqđ dñi cor por sui r q ipediat pposse. **S.** cōs ne dñi i tpalib' faciat v' vilitatē i pediat. **T.** Tertius ne reddat ei diffi ci le vel impole qđ facē eū velle videt. **Q.** Quartus ne fualet ei secreta p q v' min' tur' v' noceri ei possit. **Q.** Quintus ne sit ei i' iustitiā vel honestatē. s. maculādo vrozē vel filiā ei' v' famā dicto facto v' p'sensu. **S.** Sextus v' si deliter ei p'eat p'sentia: aurilium r fa uorē. **A.** Adde septimū qđ tenet iur rare fidelitatē nisi ex pacto sit remis sum formas at iuramētū ponit s. d. sic. ego. a. nuro sup scā dī euāgelia q ab hac hora in antea vsq ad vltimū diē vite mee ero fidelis tibi. **L.** dñi meo q' quēciq; excepto iperatore v' rege. intellige i cā iustit' r ē d' excipe re si habet aliuz dominiū antiquiorē. **A.** Adde. viij. q. tenet s. q' puentuz est vel natura feudi r regiōis ipsius seu consuetudo requirit.

17 **T.** S. qd si dñi moriens reliq' plu res filios vtrū iurabit oib'. **R.** q' sic si oēs equalr succedunt. **l.** d. iij. q. si s. s. solū vni: s. iurabit oēs filij seu hēdes vassalli si feudū idmūz hnt. Si vō ad vñū puenit: ille sol' iurabit

18 **A.** vñū vassallus possit p aliū fuire. **R.** bal. i. c. murtus. c. s. ab. vel abba. seu. da. nō pos. q' si seruutuz d' fieri pncipi: vel nō pōt fieri p substitutuz nisi d' vilitate pncipis. v' c. de mu rile. l. i. si q' ex corpe. Et iō si incurrit talis i'firmitas q' seruutū exhibē nō pōt pder feudū nisi eēt a casu fortui to sine culpa pcedēte. v' puta q' a la tronib' cecit: q' tūc nō pder ne def afflictio afflictio. ar. c. de fur. aucten.

nant. r. c. de epi. au. l. a dementis. **Q.** Quis amittit feudū. **R.** p. xij. mo 19 dñi. **P.** dñi si vassall' efficit clie' v' religiosus d' q' die v' s. i. q. ix. r fa cit. xxiij. q. viij. s. i. q. arma nō ponat. **S.** cōs si hēs vassalli steterit p an nū r diē q' nō petierit a dñi inuesti turā feudū: intellige hic i legiti si ē maior. xxiij. annis vel puella. xij. v' no. m. c. veritatis de iureiur. p. **P.** d. Tertius si vassallus mortuo dñi ab ei' hēdib' iura tps p'dictū inestituraz nō petierit. de q' duob' h' in ti. i. q. cau. seu. amitt. c. i. **S.** s. dñi limita qñ iurauit p'one solū. v' cū dicit. iur ro tibi. Sec' si iurasset sibi r successo rib'. vel sub noīe dignitatis: q' nō te net ampl' iurare successoribus nisi magna lōginitate p'tret in memorias. v' no. **P.** d. i. d. c. veritatis. **I.** tēz nisi eēt miles q' h'z annū r mēsz. **I.** tēz nī si iusta cā eū i'pedierit. v' h' de phi. seu. ali. p. lotharii. c. qñ inter dñm. **Q.** Quart' cū vassall' i'rib' vici' reg sit' corā p'ib' r h'mōi fidelitatē iurāt noluerit: qñ dñs sit paratus facē inuestiturā. **Q.** Quint' si vassallus in terficiat p'p'riū germanū suū vel filiūz germani sui vel aliud cōmiserit q' pa ricida nūcupari possit v' totā hēdi tatē hēret. **S.** cōs si vassallus dimit tit dñm i s'lo nō mortuū v' ad mor tē vulneratū. **S.** Septim' p'p' mītas cās i'gratitudis q' enumerā. q. mō. seu. amitt. c. i. r. ij. r de seu. si. cul. non amitt. c. i. r. ij. puta p'cubuit eū vrozē filiā. vel sorore r h'mōi. **S.** Octau' si scēter negauerit feudū v' partē aut p'dictōz ei' sec' si ignorat. **C.** Mon' si i'nfendauerit feudū alia lege q' ea quā h'z ipse vel in talē vassallū q' feū dū eruarē nō pōt. **S.** Decim' si dñs accusauerit aut testimonū p' eū iule

rit in cā criminali. r qdā dicit ē in cā ciuili. **S.** Undecimus si vocatus a dñi q' secū vadat i expeditōe publi ca. puta vocatus ab iperatore v' secū vadat p corona suscipienda r h'mōi nō tenerit nec al'ū acceptū dñi mi serit vel stipediā militie non dederit. **S.** Duodecimus si feudū alienauerit. **I.** tē casus pñtur in sū. **l.** d. o. ti. e.

20 **S.** qñ an alienādo feudū sine cō sensu dñi ipso scō cadat. **R.** **P.** d. i. c. v. de seu. q' sic. r p' sine alia snia ex pelli r alteri p'ferri ē si alienādo di xerat. Saluo iure dñi s. bal. q' sit cā bñ. amitt. c. i. q' scñ sequēs est p'uz. ar. c. ea te. de iureiur. r qđ no. ibi se cus si dixisset. **E.** alr vel alio mō nō scēdo. q' operat v' dñi p'dicēte non videat scā alienatio. **E.** hoc tēz nisi aliq' capto dñi possit interuenire: puta daret castellum tali quez domi nus expellere postea nō possit.

21 **Q.** Quid si nō aliēat nisi p'c. **R.** **J.** o. an. quē leg' **P.** d. vbi. s. q' solū p'dū illā p'cē quā alienauit: ē si eēt maior pars de phi. seu. alie. imperialē. s. i.

22 **A.** An possit alienare p aia. **R.** q' nō neq' legare neq' disponē p aia. v' in c. i. q' r seu. ali. s. nec ē de iure cano nico s. s. l. d. ost. in sum. de imu. ec. qđ intellige in feudo t'pali. q' si feudū ē p'p'riū pōt alienari r ecclie donari. s. s. eūdē **l.** d. ost. r sequit' **P.** d. vbi. s. s.

23 **Q.** Quid si alienat suas comoditates ad tps lōgissimū. **R.** bal. i. ti. de pace p'stā. in. fir. in. viij. c. p'arta q' nō cadit. dñmō acū sit q' dñiuz vtile nō tran seat allegat gl. singularē. in. l. codicil luo. s. s. iustitio. ff. de le. ij. **I.** tē dicit in emphiteota. **I.** dē t'z bar. in. d. s. iustitio. vbi dicit q' v' dēdo fruct' dom' ad centū annos nō v' alienare. s. nō p'z. s. si vult alienare faciat sic. v' dēdo

191
v' dēdo fruct' v' ipaz pceptōes fru ctuum: cum hoc si dñi placuerit vel dñs si renouauerit. **E.** sic saluo r sal uato honore r iurisdictionē r cōsensu dñi: r si de iure possum nec alr: nec alio mō. Si at dñi nō placuerit. vel nō p'senserit vel renouauerit v' de iure non possum res sit inempta vel v' dñio vel alienatio sit irrita r ipso iure nulla r sic erit tutissima cautela nī si sit capto domini. v' dicit.

S. qñ possit pignori dare. **R.** **P.** d. 24 vbi. s. q' nō. q' q' phibēt alienari ge neralr a lege v' p' testatorē aut a iudi ce. vel p pactū p'betium. phibent p' gnori dari. l. fi. c. de re. ali. nō alie. r p bar. in. l. in quoz. ff. de pig. **R.** o. q' p p'stitionē pignoris de facili pue nit ad distractionē rei. ff. de distr. pig. l. ij. r. iij. c. de iure do. imp. l. ij. **E.** t' p'p'ea vno phibito. phibet oē per qđ puenit ad illud. l. o. o. ff. de spon. cū p'cor. ibi in glo. positis. sec' est qñ q' phibet emere q' pōt in pignus accipere nisi fieret in fraudē p'io tan ta quātitate q' non est verisimile dñz luituruz. ar. l. qui habebat. in pñ. ff. de le. iij. fm bar. in. d. l. in quozum.

A. Ad quē reuertet feudū vassallo s. 25 nato. **R.** bal. q. mo. seu. amitt. s. aut si libellario. q' si p'iuat ex dolo cōmis so in p'sona dñi ad dñm reuertit. v' q' sit prima cā amitt. c. i. s. deniq. qñ vō deliquit ex p'sona. tūc reuertit agnati r nō dñs. qñ vō ex cā aliena tionis: tunc sunt opt. s. bal. ibidē dicit q' si fecit in fraudē agnator: tunc ipsi agnati reuertit nō dñs. Si vō nō in fraudē fecit. tūc reuertit ad dñm tñ filij vel agnati imo etiam filia ma sculus nō existēbus d'z redimere a dñi r cogit dominus eos iustitire v' de h'io q' seu. da. pos. s. cū vō. qđ itel

lige si feudū nō erat nouū fm̄ Ja. de
leui. bar. m̄ vt recitat Pa. vbi. s. in
l. en. ff. de iter. et reles. et in l. vt iure
tur. s. si liberi. ff. de oper. li. dicit. q. si
p. cōmisit delictū pp qd directe ve
nit pūāduo feudo: puta q. alienauit
et hūmōi vel cōmisit. aliqd tēorem
iuramentū tūc nocet filio et si pcessit
ab anteriori gñatiōe. ar. i. l. i. ff. si qd
ali. te. p. et in l. cū rō. s. h. ff. de to. p
scri. vbi p. q. si qd phibuerit. aliqd
testari: vlt̄erfect panguineū cui de
bebat succedē ab intestato fiscus occu
pat hēditatem. nec tenuit aliq. pān
guineū q. sūt phibēti vel occidēti gra
dus iheronius. vt ibi. p. cū no. Si vō
delictū nō est pp q. directe sit pūā
duo: s. p. quādā pūā: puta q. dam
nāz pp aliqd maleficiū: ita q. e. vō
na tenuit publicāda: tūc pcedat di
stinctio Dy. in regula nō d. l. vi. q.
distinguit et t. q. si feudū a pūo pso
na habuit originē nocet filio. secus
si est a gñe vlt̄eriori: q. tūc nō nocet.
Cū qua distinctiōe transit Jo. an. et
d. Anto. in d. c. si. de feu. Distinctio
tū Bald. mibi v. ego: q. ad laicos.
s. in p̄lato eccl̄astico t. cū Ange. de
are. insti. g. mo. fin. iure. s. itez finit:
q. t. tēnat pūāduo feudo nō tū nō
cet successorē: q. eo mortuo reuertē
ad suū successorē: et hoc sequit et gl.
in. c. l. s. si. in ti. de caplio corrad.

26 **¶** Vno feudatario deficiente ac
creuat feudū alteri. p. Pau. vbi. s.
q. non nisi fuisset exp̄ssum. vide bar.
in l. si mibi. ff. de verbo. obli.

27 **¶** Vassallus vassalli mei sit me
vassallus. p. q. si sic nec libe. libi mei
et mens libertus. ff. p. sol. l. nā locū.

28 **¶** Filius repudiata hēditate pūo
possit feudū tenē. p. fm̄. Jo. q. nō.
S. aut tōm d. retinē aut tōm repu

diare: nisi dñs de nouo bñficio inue
stiat agnatis p̄sentibz. Agnati vō
bñ pūā feudū retinē repudiata hēdi
tate. vt i. p̄sti. s. e. an agna. vlt̄. de fū.
re. l. x. p. f. seu. re. c. si. ptingeret.

¶ Vassallus iūto dño possit re/ 29
futare feudū. p. Jo. de imol. i. c. l. de
feu. q. nō allegat gl. singulārē i. c. si
de capli. q. cu. v. e. et pau. i. d. c. l. idē t. s.
gl. i. c. q. i. eccl̄ia de p̄sti. bar. vō i. l.
is cū q. ff. de aq. plu. ar. et Dy. p. l. r/
iij. et Ja. de telui. in d. c. si. hē cōclu
dūt q. si ē dātū ad certū futū si p̄.
Si vō ad futū iertū tūc pōt anqz
illud seruitiū sit indicū q. nūdū est
purificata obligatio: facit in fili glo.
in l. incola. ff. ad muniti. nisi iurasset
specifice nō posse refutare s. b. id. in
pladiis seu. Gallit si dñs eēt i. p̄lor: et
tūc vellet refutare. q. dñs tūc nō possz
sibi puidē ex equali vassallo ar. l. filie
mee. ff. lo. ma. itā cedē feudo ē qd
dam diuortiz. et non valet nisi pos
sit consuli indemnitati dñi Jo. ost. in
c. vno. re. va. q. p̄ra. p̄sti. lo. seu. alie.
tenet q. potest. sed tu tene op̄i. bar.

¶ Vñ dñs teneat vicē rependē vā 30
sallo fideli. p. q. sic. als cēlebit ma
lefidus vt i. li. seu. do. for. h. c. i. i. si. fa
cit. xxi. q. v. de forma. reo. disti. esto
subiect? et d. p̄uari feudo p supiorē
si p̄fide se habet p̄ra vassallus suū.

¶ Vñ eccl̄ia possit sine vsura reci
pere i. pign? feudū et facē fruct? suos.
p. fm̄. c. l. de feu. q. sic dñmō interis
nō recipiat seruitiū a vassallo. et istd
h. locū ē in feudo laicali fm̄ cōiter
doc. et gl. ibi sit dñia nō curabis de
ea. dicit tū Lar. ibidē quē sequit. d.
Ant. et cōiter alij q. si feudū eēt libe
rū nō possit retinere fruct? q. p̄fatu
c. i. intelligit qñ nō est libe. S. i.
dictio meo si p̄uit respectū ad futū

q. cōiter seruitiū nō tñ valet quātuz
fruct? feudū: alit nō eēt bñficiū feudū
Et iō mibi v. saluo meliori iudicio
q. ter. fundamētū se sup nāz feudū: q.
est vt dñmū rectuz remaneat apud
dñz: et vñle penes vassallū: s. cū obli
gatiōe saltē fidelitaz: s. nullū fuitiū:
sit debitiū. et iō dimissa obligatiōe de
p̄fatu ip̄i vassalli p̄solidat ip̄z dñmū
vñle cū directo nō ex aliena re s. p̄pa
et sic nō oportet autēdē an sit liberum
vlt̄. ne. s. q. nullo mō retineat eū obli
gatiū ad aliqd. et sic declarat q. iterim
ē absolut? ab oib? rōne feudi debis.

32 **¶** Quid si dñs recipit iteri futū a
vassallo. p. q. si vassall? facit tanqz ex
debito: tē fruct? tenere et restituē nisi p
testet. ar. i. l. i. c. de iur. dñico i. petr.
et in c. cū. d. de p̄sti. Sec? eēt si ex
liberalitate sciēs se non teneri vassal
lus exhibet consueta seruitiū.

33 **¶** Vñ idē sit in emphiteosi et loca
tione. p. q. sic. vñ diē p̄e i. ti. de sc. s.
qñ vt. xl. q. feudū et p̄e? emphiteo
tic? et lūellari? sūt eiusdē nāe. et dicit
bal. i. p̄fata. vñ. char. i. ti. de pa. p̄stā.
vñ i. feudis i. qd? nō debet futū: s. t.
certa quātitas pecunie vini et hūmōi:
als nō. S. q. ad hoc nō video qñ li
ceat recipe fruct? liberādo a seruitiū
rōne iā dicta s. Jo. an. et Jo. ost. et alij
dixerit idigere declaratiōe papali s.
nō placet. i. dico q. vbi cūqz lex feu
dalis nō est p̄ iuris civilis aut nālis
rōnē h. locū i. emphiteosi. als nō. vt
t. bar. i. l. i. mibi et ticio. ff. de v. ob.
et bal. i. c. i. de iur. de re. alie. fac. Ad
uerte ē i. p̄scia q. melioratiōes q. cōi
ter i. p̄cū emphiteotico sūt nō possēt
rōne mūmū tenere iō p̄fata oīa limi
to tā i. hoc dubio quā an pcedēt de
feudo et emphiteosi vbi melioratio
nō ē scā q. t. s. p̄tē qñ ē a cā libera

q. si exburasset quātū pecunie. vel
quid aliud dñs pro ipso habēdo sic
non liceret quando fructus dispo
portionarent a futūo siue a fictu qd
bene nota. quia pauci aduertunt.
¶ Vñ idē sit i. usufructuario obligā 34
te p̄petario. p. s. Jo. o. i. sum. q. sic si
h. a cā libera a p̄petario. als nō. vbi
fructus disproporcionatur a futūo

¶ Actio vide. s. simulatio.
et quō fictio iur. va
let. et qñ vide. s. p̄fatus. s. iij.

¶ Ideicommissus 34
mor.

tis cā donatō legatorz appel
latōe p̄tinent. ff. de le. iij. l. i. et fideicō
missus. s. fideicōmissū iō scñ ē. q. si
deicōmissa olim petebant ex fidei he
redū. s. hodie fere exēpta sūt fideicō
missa et legata. hūit tñ aliqz dñas de
q. b. vide i. gl. d. l. et si fideicōmissum:
et qd ibi nō. et est ter. in l. i. ff. de le. i.

¶ Ideiussor 34
et q. p̄ alie
nis debitis

intercedit. et differt a mādatoz
q. mādator interuenit a principio: si
deiusor vō pōt accedere tā an factus
q. post vt habet in auct. p̄tite. C. de
fideiuss. p̄p̄ea tam i. ff. quā in. C. et ita
additur et mandatoribus.

¶ Fideiussio non t. qñ est accessoria i
et qd non t. glo. in. c. grauis de cēsi.
cum concor. ibi positio.

¶ Quis pōt fideiubē. p. q. qlibet q. 2
h. liberā administratōes suorū bonorū.

¶ Vñ mulier possit fideiubere. p. vi 3
ro. p. q. nō. et si fecit nō tenet ipso in
re. l. iij. in glo. ff. ad se. consul. vellea.

¶ Vñ mulier possit fideiubē. p. alte 4
ro. p. q. nō s. qd nō. in l. i. q. uis. ff.

ad velleia. Et s. q. ibi distinguit po
nunt ser casus i. q. mulier pōt fidei
ubere. **¶** Vñ qñ fideiubet p. ro

p̄cio dādo vt q̄o manumittat seruū.
 ¶ Sed s̄ dō p̄ dote alicui mulie-
 ris. ¶ Tertio q̄i renūciat b̄n̄ficio
 velleiano certiorata d̄ eo. ¶ Quartus
 q̄i accepit p̄ciū p̄ fideiutendo vel
 aliqd loco p̄ciū. ¶ Quintus q̄i in
 fraudē fideiussit vt decipet. ¶ Sex-
 tus q̄i pignus vel fideiussorem pro
 alio redit: post bienniu a dicta cau-
 tione numerandi iterū ad idē se ob-
 ligauit vel pignus vel fideiussorem
 redit. Secus si infra bienniu con-
 sensit quia non valeret.
 5 ¶ Atq̄ clericus possit ēē fideiussor.
 R. q̄ pro laico nullo mō pōt: si fa-
 cit est abiciendus, vt in c. i. de fidei-
 us. S3 aliq̄ limitat in frequentia fidei-
 ussionis p̄p̄ verbū inferuicē. in d. c. po-
 sitū q̄ no. frequentia. i. valde seruicē
 sicut r̄ ponitur in l. gallus. §. ille. ca-
 sus indifficilis. i. valde difficilis. ff.
 de li. r̄ post. sed mihi v̄ q̄ nullo mō
 debeat fideiussor ēē pro laicis. vt. xi.
 q. i. c. e. q̄des in tex. r̄ in gl. nisi in ca-
 su necessitatis in quo sicut obligatur
 subuenire indigēt. vt. xij. q. i. viden-
 tes sic r̄ fideiubere. r̄ hoc t̄ glo. i. d. c.
 te q̄ dē. r̄ gl. i. c. p̄. c. ti. §. p̄ ecclia. v̄
 p̄ alio cllico b̄n̄ pōt fideiubere. vt i. c.
 ij. eo. ti. r̄ in d. glo. d. c. te quidem.
 6 S3 nungd obligat si fideiussor. R.
 q̄ sic. vt in c. peruenit. r̄ in c. consi-
 tutus. eo. ti. limitat t̄i d̄ost. q̄ soluz
 teneat p̄ p̄monio suo vel de redditu
 bus b̄n̄ficiū. quos facit suos. nō autē
 in p̄iudiciū ecclie. archi. in c. statu-
 tū de rescrip. lib. vi. t̄z q̄ nec ēt de fru-
 ctibus b̄n̄ficiū. S3 cōis opi. est in cō-
 rium r̄ cum opi. d̄o. r̄ sic tene.
 7 ¶ Atq̄ religiosus possit fideiubere.
 R. q̄ nō. vt in c. p̄. c. ti. nec ēt si esset
 abbas nisi h̄ fiat r̄ maioris p̄te cō-
 uētus capli r̄ abbas licētia. vt ibidē.

¶ An heres fideiussoris obligetur
 tur sicut fideiussor. R. q̄ sic. l. potest
 accipi. ff. de fideiuss.
 ¶ Atq̄ fideiussor q̄ p̄miserat aliq̄
 p̄stare libere si talis p̄ quo fideiussit
 post fideiussione p̄miserat capitale cri-
 men p̄p̄ q̄d fuit p̄denatus ad mortē
 vel b̄n̄ficio r̄ fugit. R. q̄ sic. vt ē ca-
 sus in l. §. r̄ si q̄o rei. ff. si q̄o cau. in
 p̄n. r̄ no. in l. si decesserit. ff. q̄ satisfd-
 cog. r̄ ibi d̄i q̄ d. d̄. l. b̄n̄. cū fideiussit
 ser. p̄ quodā scolarī t̄ononie accusa-
 to de quodā maleficio de eo p̄stans
 do sub pena mille librarū postq̄z fi-
 deiussione accusatus fuit p̄stans sco-
 laris ab alio: de alio maleficio q̄ fu-
 git r̄ nō cōparēs citat fuit b̄n̄ficio r̄
 diffidatus s̄m p̄suetudines t̄ononie
 r̄ p̄denatus ad mortē postq̄z condē-
 nationē obtinuit q̄ nō erat obligat
 sue fideiussori r̄ h̄ v̄z nisi fideiussor
 ēēt i dolo v̄l lata culpa respectu ma-
 leficiū postea p̄petratū: q̄ i p̄cia tene-
 ret ad rōnes d̄ani. primitias non.
 ¶ Atq̄ fideiussor rei decapitadi cui
 dictus reus fuerat assignatus r̄ fugit
 sitiple decapitadus. R. l. in. l. ad
 cōmētariēsem. C. de custo. re. r̄ barz
 r̄ ibi ter. in l. si q̄o rei. ff. de custo. re
 q̄ nō. §. p̄cennialr̄ puniet. R̄o quia
 nemo pōt se obligare ex p̄ctu ad pe-
 nā capitalē: q̄ nemo est d̄is mēbro
 r̄i suoz. xxiij. q. v. si nō l̄z. r̄ in l. liber
 b̄o. ff. ad l. acgl. Si t̄i fuerit in do-
 lo puniet pena arbitraria. vt no. i d̄i
 ctis locis. r̄ in gl. c. cū b̄o. xxiij. q. v.
 Nec ob. d. l. ad cōmētariēsem. q̄ lo-
 quit de illo q̄ h̄z ex officio custodias
 qui puniatur eadem pena qua erat pu-
 niendus incarcerationis si est in dolo
 fuge vel in negligētia nimia. vt ibi no.
 ¶ Atq̄ possit q̄o interponē fideiussor
 r̄ in cā criminali. R. p̄ au. in p̄cia
 de fideiuss.

de fideiuss. q̄ si non venit imponēda
 corporalis pena pōt alio nō. r̄ sic in-
 tellige. c. si clicos re sen. excō. li. vi. fa-
 cit. d. l. si q̄o seruū iūcta. l. diuus p̄i
 ff. de custo. re. est bonus rex. i. d. c. cū
 b̄o. r̄ ibi ēt glo. Gallus in muliere. de
 q̄ die i auc. vt nulli in. §. necessarius.
 12 ¶ Atq̄ cū plures solidū sūt fideiuss-
 sores d̄beat diuidi debiti iter eos. R.
 pau. i. c. puenit. eo. ti. q̄ sic. si sūt oēs
 p̄ntes r̄ soluēdo r̄ h̄ p̄stulent an lu-
 p̄stata. ff. §. fideiuss. l. si dubiter. §. i.
 r̄ iustud ē b̄n̄ficiū diui adriani posuit.
 C. de p̄sti. pecu. l. diui adriani. r̄ h̄s
 i effecta isti. eo. ti. §. si plures. r̄ hoc
 v̄z nisi h̄uic beneficio renūciassent.
 13 ¶ Atq̄ p̄ntē debitorē p̄ncipali r̄ idis-
 cussio possit pueniri fideiussor. R. q̄
 nō vt i auc. p̄nte C. e. ti. ēt f̄z pau. in
 d. c. puenit si p̄stiterit se p̄ncipalem
 debitorē: vt sit cōiter hodie. r̄ h̄ veni-
 ē nisi renūciauerit h̄uic b̄n̄ficio. C. de
 duo. re. si. auc. hoc ita. r̄ nisi debi-
 tor notorie sit nō soluēdo: vel nō pos-
 sit conueniri vt in d. auc. presente.
 14 ¶ Atq̄ creditor teneat cedē actiōes
 suas fideiussori. R. q̄ sic. Intellige
 q̄s h̄z d̄ei p̄ q̄ fideiussor alr̄ p̄t ei de-
 negare solutōez debuit vt l. modēsti-
 nus. ff. de solu. r̄ l. fideiussoribz. ff. e.
 15 ¶ Atq̄ debitor teneat satisfacē fidei-
 ussori de oi d̄ano. R. q̄ sic. Intelligi-
 ge q̄ ei euenit ex sua culpa p̄p̄ fidei-
 ussione. c. ij. r̄ ij. c. tit. de fo. cōpe. c.
 si. q̄z offiū suū nulli d̄z ēē d̄anosus.
 ff. de fur. l. si seru? cōis. §. q̄d v̄o. ff.
 ad velle. l. ij. §. i. ff. quēad. test. appe.
 l. §. si q̄o. ff. q̄ ex cau. ma. l. videlicet.
 iij. q. ij. §. venturus. r̄ in glo. d. c. ij.
 16 ¶ Atq̄ redetere possit v̄suras q̄o sol-
 uit fideiussor p̄ creditore R. Jo. an. i
 in regula d̄anum lib. vi. in mercu. r̄
 sequit pa. i. d. c. ij. q̄ aut simplr erat

solū obligatus ad debiti solutōem. r̄
 sic nō repetet: s3 sibi impuēt si soluit
 q̄ nō erat obligat. facit. l. cētū. ff. §.
 eo q̄d cer. lo. nisi soluisset v̄suras vt
 iteresse. Et hoc v̄z q̄i fideiussor ob-
 ligasset se nō solū simplr: s3 ēt in oēs
 casus veniēt ex debito p̄ncipalis: q̄
 teneat de augmētō debiti vt. d. l. cē-
 tū r̄ l. q̄ro. §. i. ff. loca. r̄ l. mora. ff. de
 v̄b. ob. als simplr fideiubēs non te-
 net ad iteresse nec ad augmētū d̄bi-
 ti vt no. gl. in d. c. iij. r̄ sequit doc. r̄
 iō sibi putabit si soluet nisi for l̄z in
 re poli debitor teneat si ipse erat ob-
 ligatus in v̄o ad iteresse seu augmē-
 tū creditoris. als nō aut obligauerat se
 fideiussor ad v̄suras soluēdas. Et sic
 s̄m legistas r̄ canonistas distinguit
 q̄ si soluit spōte nō repetet f̄z gl. in
 d. c. ij. q̄z idēbite erat vt in c. debito-
 res de iurē iurādo. Si v̄o soluit coa-
 cte s3 i opposuit exceptiōz nō repetet
 si aut opposuit s3 p̄ iniquatē iudicio
 fuit coactus solui r̄ sic nō posset re-
 petere nec debitor teneat p̄ l. exceptiō-
 nē. ff. e. ti. ff. de iur. l. si p̄ iudiciā.
 S3 in p̄uā f̄z theologos r̄ in p̄cia
 tene firmiter q̄ t̄i in isto casu q̄i sol-
 uit coacte q̄ ēt q̄i spōte soluit eo q̄
 sic p̄misit eas solui q̄ possit repe-
 re r̄ q̄ debitor sibi teneat q̄ sic itelli-
 git mādasse vt soluat debitas vt. l. si
 p̄curator. ff. de p̄di. dē. r̄ sic sibi ipu-
 tet debitor q̄ cū fideiubere fecit p̄ v̄su-
 ris nisi soluerit in fraudē vt faueret
 v̄surario q̄ sic nō repetet aut non so-
 lū fideiussit solui v̄suras s3 etiā iura-
 uit r̄ sic repetet s̄m oēs q̄z possit
 petere absolutionē a iuramento nō t̄i
 teneat f̄z d̄of. q̄z teneat fideiussor
 excipere vt not. in gl. d. c. ij. p̄ multa
 iura non tamen teneat agere.
 ¶ Atq̄ fideiussor remaneat obligat r̄

18 **ms.** **pro**gato termino a creditore. **Pr.**
fm **Pa**n. in. c. p^ostitutio. c. tit. cōter
tenet q^o aut fideiusso^r erat obligatus
ad tps soli puta vsq^z ad annuz & sic
nō tenet post annuz. **pro**gato termino
p. l. itē q^o r^o f. g. impleto. ff. loca. vbi
p^o q^o si locauit tibi domū vsq^z ad an
nū dato fideiusso^r si p^oducia postea
tacite ad aliū tps fideiusso^r nō tenet
nisi de nouo p^omittat. Aut obligatio
erat pura licet solutio dilatata sit ad
tps & sic l^o solutio sit. **pro**gata nō m^o
liberat. Rō q^o nulla facta. **pro**gato
termini tenet fideiusso^r etiā post ter
minū sicut & reus p^oncipalis. ar. c. cū
dilecti de dolo. l. i. cellus. ff. de arbit.

18 **Al**ter fideiusso^r an tps possit agere
p^o debito^res vt liberet. **Pr.** q^o sic i^o trib^o
calib^o. **Pr**imum si diu in debui solu
tione t^ont. **Sec**do si dissiparet bo
na sua debito^r incepit. **Ter**tio si
p^odenatus fuit sup^o fideiusso^r de q^o
h^oes i. c. si. e. ti. & vide quod ibi nota.

19 **Al**ter fideiusso^r p^o alienatio^re rei do
talis vel donationis p^o nuptias cō
stante m^o f^omento tencat de euitio^re.
Pr. **Pa**n. in. c. cū cōtingat de iureiur.
Bar. in. l. cū lex. ff. co. ti. & **Jo**ā. an.
post multas opi. vident^o p^ocludere q^o
si mulier v^odit nō tenet nec ipse nec
ipsa mulier. d. l. cū lex si si v^odit ma
ritus vel ali^o t^o men^o v^odens & fideius
so^r vel ad rē tradendā vel ad itereffe
fm q^o no. in. l. rē alienā. ff. de p^oben.
emp. ar. l. rē si. c. de p^ore. mi. Rō q^o
lex nō refistit v^oditio^ri & actioni p^o
nali s^o alienationi. l. translatio^r dñij
vñ v^oz nō obligat q^o teneret ad tras
lationē dñij. l. exempto in p^onc. ff. de
actio. emp. & v^o nec fideiusso^r q^o h^oe
ret regressus p^o mulierē. Et h^o v^oz nō
si mulier iurasset q^o si iurasset teneret
tam ipsa q^o fideiusso^r. Et h^o opinio

plac^oz omisio alijs multis in. d. c. cū
contingat per **Jo**. & d. An. tactis.
Alter fideiusso^r possit aliqd recipere
re sine vsura a debito^re. **Pr.** q^o dā tenet
q^o nō q^o eēt vsura rō q^o v^o q^o fideius
so^r sit q^o dā mutui iterptati. **S**z ego
credo q^o nō sit vsura aliqd accipere
dñmō fraus neq^z dolus interueniat
puta q^o puenit cū aliq^o ne credat debi
tori nisi fideiusbeat vt sic lucrari pos
sit q^o tūc nō licet alio sic q^o h^o nō ē mu
tui v^oz neq^z ē iterptati s^o si rōe scē
aliqd acciperet dñi eēt iniustitia & p^o
caritate q^o nulli p^oculi h^oz l^o laborē
in fid^o iudēdo s^o q^o aliqd accipit rō
ne p^oculi cui se exponit v^o l^o forte labo
rū & ceteroz q^o facit i^o caritū i talib^o
fideiusso^rib^o esset oīno licitum aliqd
accipere moderate tamen & sic est cō
tractus innoctatus non mutui.

Fides d^o dupl^or. s. pactio
nis & cōsensu vt
h^or in. c. i. de spō. duo. oīo pa
ctio q^o tūc nōq^z simplex d^o fides. An
venies p^omissio^r d^o tūc nōq^z fide
p^ostia. Et sic capit in. l. i. ff. de pact. &
ff. de p^osti. pecu. l. i. Unde d^o fides q^o si
fiet & h^o respectu p^omissio^ris de sum
ro. alia ē q^o ē p^osentio de p^onti & h^o fa
cit m^o f^omentū vt no. in. d. c. i. de hoc
habetur i. i. iuramētū. i. s. vi.

Alter fides sit frangenti seruanda &
vide. i. iuramentum. v. s. vij.
Et & alia fides q^o d^o sub speran
dā rerū argumentū non apparen
tū ad h^ore. r. c. Et de ista intellige
que infra dicā in toto isto capitulo.
In quo differt fides ab opinione
Pr. vt. i. opinio.

Que p^ontent ad fidē. **Pr.** **Tho**. fa. 4
fe. q. xi. ar. ij. q^o directe & p^oncipal^o ar
ticipuli fidei. Indirecte v^o & secūdario
ea ex q^o b^o si nō crederet seq^oret alicui^o

articuli corruptio & circa vtraq^z pōt
esse heresis eo mō quo & fides.

Quorū sūt articuli fidei. **Pr.** cōter d^o
q^o sūt. xij. q^o libet ap^olor q^o fuerunt.
xij. sūt posuit & oēs insit oēs articu
los approbauerūt. **S**z verū d^oz est
q^o sūt. xij. septē p^ontes ad diuinita
tē & vij. ad hūanitatē x^obi q^o oēs pōnti
tur i simbolo minori q^o sūt i scriptis
Prim^o quē posuit pet^o & credo i
deū p^ontes oīpotētē creatorē celi & ter
re. i. q^o tria p^ontes. **Pr**imū vnitas dei
tatis ibi credo in deū nō deos. **Sec**do
distinctio p^ontes p^ontes ibi patrē oīpo
tentē. Et vt dicit **R**i. in. iij. sen. hic oī
potētia includit oēm sciam sūmā bo
nitatē p^ontes respecta oīum & oēs
p^ofectionē. **Ter**tio creatio oīum ibi
creatorē celi & terre. i. v^o v^o v^o p^o ter
rā & immisibilia per celum significas
Secdo articulus quē posuit bea
tus **Andreas** & in iesuz xpm filiū
et vnicū dñm n^oz. eius dicit. i. p^ontes
& vnicū q^o solus v^o ē fil^o & dñz no
strū. s. iure creatio^ris gubernatio^ris &
redēptio^ris. **Ter**tio articulus quē po
suit **Jo**ānes est. **Qui** p^ocept^o ē de spū
scō natus ex **M**aria v^ogie. **Qu**ar
tus quē posuit **Jacob** maior ē **Pa**s
lus sub pōtio pilato crucifixus mor
tu^o & sepul^o. **Qui** articulus quē
posuit **Thomas** ē. **Desc**ēdit ad sferos
tertia die resurrexit a mortuis i q^o p^onti
nēt duo articuli. **Pr**im^o descēdit
ad sferos. i. s^oz aiaz. **Sec**do resurre
xit a mortuis. i. gl^oiosus & immortalis.
Secti articulus quē posuit **Jacob** mi
nor ē. **Asc**ēdit ad celos sedet ad dexte
rā dei p^ontes. **Asc**ēdit. n. non solū sup
oēs celos. i. sup oēs creaturā corpo
rale s^oz & sup oēm spūalem q^o p^o di
gnitatē v^ontis oēs excellit ept^o. i.
p^ontes addit sedet ad dextera dei p^ontes

i. in pōntib^o v^ontis p^ontes. **Sept**
mus articulus quē posuit philipp^o est
Inde v^ontis est iudicare viuos &
mortuos. i. eos q^o i^o aduētū viui re
periet & i momēto moriet & postea
resurgēt cū eis q^o p^ontes erat mortui.
Octau^o articulus quē posuit **Bar**
tholome^o ē. **C**redo i spū scū q^o i. est
tertia p^ontes i trinitate. **Non** arti
culus quē posuit **Mat**th^o est **S**an
ctā ecclesiā catholicā. i. p^ogregationē
fidelū. **Dec**im^o articulus quē po
suit **Simon** cananē & scōrū cōiōnē.
remissionē peccato^rum. Et iste articu
lus cū illo quē posuit beatus **Ma**
th^o & v^o articulus & ad vñū & eide
articulū p^ontes q^o ē de opatōe dei per
quā dat nobis eē grē. & s^ontus cre
do i spū scū facietē scāz ecclesiā cat
holicā i. v^olez in q^o est cōiō scōrū & re
missio p^ontes. & iō nō d^oz dicit. **In** san
ctā. s^oz scāz vel est s^ontus credo catho
lica ecclesiā eē scāz. i. p^o opationē dei
ecclesiā in quā h^ontē cōiōnē sanctorū
& remissionē peccato^rum. tū ad hūc arti
culū reducūt fides de sacris. q^o i eis
cōiōcant fideles & sūt instrumēta scifi
cādi. & ex p^ontes peccata remittēdi.
Andecim^o articulus quē posuit **Ju**
das tadeus est carnis resurrectionē.
Dodecim^o articulus quē posuit
Matth^o & v^o articulus. Et ē s^ontus
istoz duoz. **C**redo q^o de^o resuscitabit
nos & dabit nobis vitā eternā. i. bo
nis. & ex p^ontes sequitur q^o dabit malis
penā eternā. h^oec est **R**i. i. iij. dif. r^oz.
Alter simpliciter q^o i s^ontatib^o fidei 6
errāt peccēt. **Tho**. fa. fe. q. ij. ar. vi
q^o si nō p^ontes puerle doctrie inbe
rēt p^ontes p^ontes v^o l^o eccle fide spe. v^o
ti. de h^ont. & aluar. vt refert **Jo**. de li.
tenet q^o peccāt mortāl^o & sūt h^onti
specu. allegat. xxiij. q. i. scilicet. C. de

hereti. l. ij. r. de in ius vocando. l. v. nia. xxxij. d. i. c. si. aluar. r. allegat. vi. q. i. q. ro. xv. l. q. i. si cupit. xxi. q. ij. in ipsaz. s. ego credo veraz opi. san. Tho. imo plus dico q. aliqui talis er. ror possit eē meritorius. v. puta aliqui audit aliquē pdicatorē famolum vel epi pdicasse aliquē errorem r. simplex credit aio obediēdi fidei paratus tū corrigi. nā er itentōe opa iudicā. f. c. cū volūtate de sen. ex. aliqui cū pāo ventali. v. puta vtilia credit trinitatē eē vna semina. r. q. credit eccliaz sic tenē sic credit. r. tū nō ē hēica. q. pditionalr credit si ecclia sic t. r. credit. aliqui ē cū mortali v. ē q. hō sciē ter credit aliqd qd ē p articlos fidei v. determinatōez ecclie r. p. ex. c. d. anam. f. si. de sū. tri. ad iura q. addu cit spe. l. ij. cū sua gl. ē p. i. p. l. v. enia nihil facit ad mās. c. seisma loq. de h. i. c. paratis se nō corrigē. ad iura aluari q. vidēt velle q. ignorātia nō excusat. loquūf d. ignorātia iuris nā lis q. nō excusat. Et h. tene. sicut t. z. ē. Imo. i. p. ca. de sum. tri. r. car. i. cle. vnica de sum. trinit. vide etiā q. ifra dicam. Hereticus in p. nci.

7. **Q**uādo teneat hēre fidē explici tā. p. f. l. Bo. i. l. ij. di. xxv. ar. i. r. cō uenit cū eo. R. l. ibidē q. credē expli cte r. difficite ē fidei p. uete r. n. ē ne cessariū nisi illi q. fidē nēcio alijs hnt manifestare. l. offiū docēdi r. pdicā di hūpserūt. credē vō iplicite ē fidei dimittere. r. nō sufficit hnti vsum rō nio: q. cū qdā sint notorie diuulgata nō possz q. illa ignorare sine cōtēptu r. totali negligētia sue salut. credere vō pti iplicite. l. qdā articlos r. qdā alios explicite ē nēctuz ad salutē. te. nent. n. ē simplices ad illos articu los explicite credēdos q. eis mani.

festat nō nū pdicatio s. ē ecclastica p. uetudo. v. t. de vnitatē r. trinitatē quā ex signatōe noscē pnt cū dicūt. In noīe p. ita r. filij. r. Itē de natui tate pass. de r. resurrectōe q. fēsta p. di cāt. r. remissionē p. tōm quā ex actu p. sbyteroz noscē pnt. Itē ab ignorā tia talii nullus ex. uas v. tōe rōne. q. nō pōt eē sine negligētia r. p. tēptu. n. si f. z. R. l. v. bi. s. illi q. b. p. us nec p. se nec p. aliū: nec p. ispiratōez interiorē locut. ē. q. tales nō tenet credē expli cte nisi id qd credēbat in lege nāe. Tenet ēt alex. de ale. fa. fe. titulo de p. p. l. itate p. scie q. p. uer i. carcere sar racenoz ielusus ab ifantia f. z. aug. de q. nō t. b. noui r. veteris testi. si nō f. uer rit a q. didicerit nec ad eū rumor do ctrine fidei p. uenerit immut. erit. r. cū n. hēat ipotētis oīo credēdi dīc. ale. q. si facit qd in se est deus illumina bit eū vel per occultā inspirationem vel per angelum aut per hominem.

Quādo sit nēctariū ad salutes cōfiteri s. ea q. si fidei. p. q. sic. p. loco. r. tpe. f. z. Tho. fa. fe. q. iij. ar. ij. puta q. si ali. q. s. iterrogat de fide r. taceret r. ex h. crederet v. q. nō hēret fidē v. q. nō eēt vera: v. ali. p. e. taciturnitatē a fide aduerteret r. h. mōi i. casib. q. b. honor debet deo r. vtilitas p. m. is ipendēda subtrahit nisi p. fessio fiat ē necessaria de p. cepto. In alijs aut casib. nō est necessaria de p. cepto s. de cōsilio si mō vtilitas fidei sperat. Atupabilis ē p. fessio fidei q. n. solū ē ad p. turbatōez ifidelitū. dicente d. hō. Bath. vij. Nolite sciri dare cantib. facit. c. in m. d. atio. l. iij. distin.

Quid de illo q. l. i. t. r. credat. tū q. p. timorē facit aliquē actū ifidelita tis puta exhibet reuerentiā idolo. por tat aliquā vestē designatā ad aliqd

determinatū signū ifidelitatis r. h. mōi p. q. peccat mortali. q. f. z. aug. xxij. q. iij. sicut sciet. ē mori q. v. i. d. olati co. hēc ille. Sec. ēt si nō designaret determinatē ifidelitatē. sicut legum. i. b. s. Sebastiano qui vtebat elamide militari ex bono zelo: v. lucraret. ani mas christor. r. huiusmodi.

10. **Q**uādo liceat p. ce v. f. cio aliquē ad ducē ad fidē vide. f. inde. s. xxij. 11. **Q**uādo liceat disputare de fide. v. de. s. disputatio. de hac materia. v. de. f. ifidelitas.

This qdā dī spuri? r. p. p. e. ē nat. ex m. fe nobili r. p. e. ignobili v. l. p. e. icerto r. m. fe vidua. s. z. i. t. f. spuri? dī oīa nat. ex illicito coitu. p. t. r. q. de p. cubina i. domo retēta ab eo q. nō ē iugar. v. t. no. in. c. tāta. q. f. s. l. t. le. r. no. bar. i. l. si gener. ff. de his q. v. t. in dī. q. uis nat. de adulterio p. po. noīe vocet māzer. d. entro. xxij. r. i. c. nisi eū p. dē. s. p. lone de renū. Et oīa talis spuri? in i. h. i. l. o. succedit p. i. v. l. p. i. u. c. t. o. p. lineā p. nā. q. n. dī agnar. de q. t. ex. i. c. dicat aliq. xxij. q. iij. r. glo. i. c. p. venerabilē q. f. i. l. e. r. q. d. no. i. auc. ex cōplexu. C. de i. c. r. i. n. t. n. p. r. i. n. f. i. de luc. eo. s. vulgo. r. i. n. f. i. ad or. p. p. i. s. nouissime imo nec p. i. f. i. t. alē i. f. i. n. t. h. e. d. e. z. auc. l. z. C. de na. l. i. r. d. c. dicat aliq. s. alij dīc. p. a. i. d. c. p. ve nerabilē. q. bastardi nobilitū n. dū r. de penela pentūz: sordes n. cōputāt inter p. i. p. u. c. C. ad or. p. h. i. l. i. q. illu. strū. nec arma pentū postat p. i. n. t. r. ē snia bal. i. l. cū l. i. t. i. e. n. p. t. i. a. ff. de sta. l. o. r. l. e. g. d. ant. i. d. c. p. venerabilē.

11. **Q**uādo tales succedat m. f. i. d. i. s. t. i. g. u. e. q. aut ē vulgo q. s. i. t. r. p. p. r. i. e. solū spuri? r. sic succedit eū legitimis filiis nisi m. f. i. t. i. l. l. u. s. t. r. i. o. s. e. m. i. n. a. v. t. i. n. d. l. i. f. i. q.

195
illustrio r. ibi p. gl. r. bar. r. i. f. i. t. de suc. ces. cognā. s. vulgo q. s. i. t. r. d. dīc. de notio aut sūt ēt māzeres sicut nati de ea q. nō poterat eē legitima v. ror sue q. alteri nupta vel ipse sue q. p. l. a. n. guine? vel affinis. r. sic in m. h. i. l. o. s. u. e. cedūt v. t. i. d. auc. ex cōplexu. p. d. t. i. h. e. r. e. d. e. s. e. o. s. i. n. s. t. i. t. u. e. r. e. f. m. l. l. b. a. r. r. l. l. b. o. r. v. i. t. e. n. e. r. e. g. l. o. i. n. d. c. t. a. n. t. a. s. **Q**uērit an parētes succedat p. f. a. s. 2. s. p. u. r. i. s. p. a. i. d. c. t. ā. t. a. q. nō i. e. o. c. a. s. u. q. i. p. s. i. nō succedūt parētib. Et h. v. e. z. de g. b. u. s. e. n. q. s. f. i. l. i. s. i. l. l. e. g. i. t. i. m. i. s. **Q**uēro an p. f. a. s. i. s. p. u. r. i. s. p. o. s. s. i. n. t. i. n. s. t. i. t. u. i. h. e. d. e. s. a. b. a. l. i. s. e. x. n. e. i. s. p. a. i. c. c. i. h. e. r. e. t. d. e. e. o. q. d. u. i. m. a. q. u. ā. p. r. p. a. d. u. l. q. s. i. c. q. n. o. p. h. i. b. e. t. n. i. s. p. a. r. e. t. e. s. v. t. n. o. g. l. i. a. u. c. q. m. o. n. a. e. f. f. i. s. u. n. s. v. l. t. i. o. r. f. z. b. a. r. i. l. i. s. i. s. q. e. r. b. o. m. o. f. f. d. e. v. u. l. g. o. r. p. u. p. i. l. s. nō p. h. i. b. e. t. s. u. c. c. e. d. e. f. r. a. t. i. s. u. o. p. u. p. i. l. l. o. ē. t. e. r. i. n. d. i. c. i. o. p. i. s. f. a. c. i. t. g. l. i. a. u. c. q. m. o. n. a. e. f. f. i. s. u. i. i. f. i. q. d. i. c. i. t. q. l. z. p. i. nō p. o. s. s. i. t. t. a. l. e. z. v. u. l. g. a. r. i. t. e. r. s. u. b. s. t. i. t. u. e. r. e. p. o. t. e. s. t. t. a. m. e. n. p. u. p. i. l. l. a. r. i. t. e. r. q. u. a. s. i. p. u. p. i. l. l. i. s. i. t. h. e. r. e. s. **Q**uādo parētes possint p. f. a. s. i. s. p. u. r. i. s. 4. aliqd relinq. r. rōne alimētoz. p. q. s. i. c. v. t. n. o. b. a. r. i. n. d. a. u. c. e. r. cōplexu imo tenet de egitate canōica eos alef. f. m. facultates eoz: r. t. ā. p. i. q. m. f. n. i. q. z. t. a. l. e. s. n. s. i. t. i. p. r. ā. t. e. n. e. c. p. i. s. n. e. c. m. a. t. r. i. s. i. s. t. i. d. e. m. u. p. s. l. i. t. r. a. l. i. e. p. l. o. n. e. r. l. v. u. l. g. o. p. e. c. c. p. t. i. f. f. d. e. s. t. a. h. o. n. i. q. a. l. i. m. ē. t. a. d. e. b. e. t. i. s. t. i. c. i. u. n. ā. e. q. u. e. s. i. c. m. f. e. s. o. b. l. i. g. a. t. s. i. e. p. r. e. z. v. t. n. o. i. m. o. i. c. u. d. e. r. e. g. u. l. a. r. p. a. i. n. d. c. c. i. h. e. r. e. t. f. e. c. d. e. i. u. r. e. c. i. u. i. l. i. v. e. i. d. a. u. c. e. r. cōplexu. **Q**uādo dicit bal. i. l. i. s. i. s. i. a. s. o. c. e. r. o. f. f. d. e. h. i. f. q. i. f. r. a. u. c. r. e. q. d. e. e. g. i. t. a. t. e. c. a. n. o. i. c. a. p. e. p. i. d. o. n. a. r. e. s. p. u. r. i. o. v. t. h. e. a. t. p. a. l. i. m. ē. t. i. s. r. s. i. l. r. l. e. g. a. r. e. p. a. l. i. m. ē. t. i. s. n. o. b. a. r. i. l. i. s. i. f. f. d. e. h. i. s. q. v. t. i. d. i. r. l. y. i. l. nō oī t. i. t. u. l. o. C. d. e. a. d. m. i. t. u. t. o. z. dīc. q. ē. s. p. u. r. i. a. r. i. j.

18 **U**ltz appellatio filioz tenet nā
lea tñ p. pau. i. c. i. pñia de pba. q.
aut appet de tacita volūate disponē
tñ siue ex vñs pñis i. disponē siue qz
ē eadē rō de legitiō sicut de nāli. rñ
veniant ē nāles siue tractet de pena
siue de comodo: siue i. legibz siue i. sta
tutis vñ testis i. hñmōi. h. vñ n. appet
de mēte tñ si tractat de comodo ve
niat ē nāles. xxxv. q. vij. c. vnico. h.
ex benigna interpretatōe potin qz ex si
gnificatōe ppa: qz ex ppa significatō
ne noīe liberoz vñ filioz veniūt solū
mō nāles legitiū non adoptiui vel
nāles tñ vñ i. l. si ita qz. s. h. ff. de le.
ij. nō veniūt ē vñ tractat de como
do spuris ex coitu dñato nati.

19 **U**ltz filiū denotet a pie. p. q. sic d
iure vñ i. c. ij. de puer. i. i. i. ff. de le.
ag. tu. s. i. rñ qz seqt familiā r agna
tionē pñs nec ob. c. Raynu. de test.
qz f3 io. an. illd erat p supbiā: qz mī
erat nobilioz. vñ filiū seqt pūlegiū
pñs i. tribz. **U**ltz qz ad honorez.
Ultz qz ad curiale pñtōez. C. de
decurio. l. eos. l. exēplo. r. l. nullus.
Ultz qz ad originē. ff. ad munt.
ci. l. i. vide glo. in. c. dicat. xxxij. q. iij.
r glo. in. l. cum legitime. ff. de sta. bo.
de illegitimis dic vñ in. s. seq.

20 **U**ltz illegitimus filiū sequat pñ
tionē filii pñs. p. q. nō de iure. sed
mīis f3 gl. quā sequit cōter doc. in
c. l. de pñ. ser. q. vult qz parā ancille
erit pñs dñm ancille. l. r. seruoqz in
pñ. ff. de sta. bo. p. q. facit. l. l. pñm
C. de rei vñ. r. nō. l. c. vnico de nā. ex
li. vñ. r. i. c. h. d. ser. n. or. r. i. ff. de in. p.
so. s. h. nec ob. c. libi. xxxij. q. iij. vñ
d3 p. q. nascit deteriore pñ sumit. f3
exponē deteriore. s. mīis qz fragilior ē
hñ i. l. mīter pa. l. c. l3 de pñ. ser. r. ex
nīi pñctudo vñ statuti hñt aliud si

cut hodie ē qz natus ex ancilla nō est
seruus si pater est liber. Quod not.
Ultz pñ r mī teneant alere filios. r
p. q. sic de qz vide. s. alimēta. s. a. mī
si i. v. casibz qz nō. pa. l. c. cū hēret d
eo qz du. ima. quā po. padu. **U**ltz
mī si filiū eū accusant vñ. l. si qz a li
berz. s. i. tē iudex. ff. d. li. agnō. **U**ltz
cū dñs si pñ eget ipe. qz nō tenet ultra
qz pñ. d. l. si qz. s. f3 si filiū. **U**ltz
si filiū cōmīsit crimē igratitudis con
tra patre i. gl. l. cū pñez. C. de alē. l. i.
Ultz qz si filiū h3 artē vñ aliud vñ
vīnat. d. s. f3 si filiū. r. s. alimēta ibidez
lita tñ h3 f3 bar. i. tractatu alimētozū
nīi sit filiū nobilis qz eū dēceat i. ta
li arte opari. **U**ltz qz sūt oēs cause
ex qz pñ pñt exēdare filiū ita r de
negare alimēta. de qz vide. s. expe
redatio. r i. f3 igratitudo. s. iij.

21 **U**ltz si diuortiu fiat apd quē d3 ali 22
r qz expēsis. p. q. extimabit iudex
pñas circūstātijs. puta qz mīor triē
nio apd mīez r hñmōi vñ nō. i. l. vñ
ca. C. de diuor. fac. r apd quē l. edu.
r i. auc. si pñ ibidē posita vñ d3 qz si
pñ fuit cā diuortij nutrit apd mīez
expēsis pñ si mō mī si puolauit ad
sedas nuptias si vñ mī dedit causaz
apd pñez expēsis mīis locuplet nīi
pñ mī idonez sūt qz tūc apd matre
locupletē nīi alter eoz eēt infidelis
qz apd fidelē sūt alē di vñ p3 per ea qz
dicit supra baptisimus. vi. s. xi.

22 **U**ltz filiū magis teneat bñuēre pñ 23
qz exneo. p. pñ ē i. f3 deli qz exneo fi
deli ceteris pñbz vñ nō. gl. xxx. dī. c. i. r
xli. dī. qz sciam. r. lxxvi. dī. n. satis.

23 **U**ltz filiū qz nō h3 nīi vñ panē r 24
h3 patre qz fame perit r filiū filiū eū
d3 bñuēre. p. l. i. l. i. ff. C. de pa. q.
si. dī. qz potz pñ qz possz eū vēdere
ego addo qz ius dñm sic eū obligat
qz dicit

qz dicit Honora pñez r. r. qñ d3 qz
amor magis dēcedit qz ascēdat. l. i. i. ff.
qdē. s. si. ff. qz me. cā. l. i. liberoz. ff. de
vñ. sig. r. l. liberi. r. ibi gl. ff. de ioffi.
test. p. f3. ibidē qz veruz est quo ad
ordinē dilectiōis nōm quo ad effe
cū obligatiōis nō p naturatē filiozū
nō d3 pñtio am fieri deteriore qz iaz
h3 filiū obligatū. S3 in dñi facit qz
nō. bar. in. l. si qz a liberis in. s. si vñ
parens. ff. de li. aguo. vñ dicit post
glo. qz pñ tenet alere filiū de iure nā
li r filius tenet alere patre de iure gē
tium r sic videt fortius vñculū quo
tenet pñ filiū qz quo tenet filiū pñ. f3.
rium tñ determinat in. l. i. in. fi. ff. de
in. r iure. facit etiam pñ qz nō. bar.
in. l. nō quēadmodū. ff. de li. ag. vñ
vult qz si qz h3 patre r filiū dñites
r indiget alimētis qz potius d3 pete
re a patre suo qz a filio rōne pñdicta.

25 **U**ltz filiū possit nubere sine lñia pa
tris. p. q. sic tā masculus qz femina
qz nō non expediat vide. s. dños. Et
quō tenetur eam dotare que nupsit si
ne scitu patris in. s. iij.

26 **U**ltz possit vñ vñ. i. vñ. i. j. vñ. i. j. s. v

27 **U**ltz filiū. vñ vñ mīe emācipatus
acquirat vñsumfructū in mīis bōis
p vñ. l. i. pro media parte si est vñ?
filius. r pñ pro alia post mortē mīis
casus est. C. de vñ. ma. l. si vñus ma
tre. Idē dic in nepotibus r pro nepo
tibus. Idē dic si sunt plures filij qz
pro vñ. l. i. parte simul cū patre sed si
aliq sunt emācipati aliq in patria po
testate p vñ. l. i. pñbus pñbus veniet oēs
f3 vñsumfructus emācipatoz remane
bit apud patrem vñ in. d. l. si vñus.

28 **U**ltz si nūqd idē erit in alijs bonis
aduenticijs. p. q. non f3 soli in ma
ternis vñ nō. glo. in. d. l. vñus.

29 **U**ltz filiū possit agē p patre. p. pa.

in. c. nō est despon. qz sic rōne pecca
ti alē nō est admittēdus vñ nō. glo.
in. c. si ecclia. xxiij. q. iij. S3 gl. in. c.
querit i. j. q. vñ. i. j. p. pñt f3 candēf
pñerit tā in civilī qz in criminali ne
socio f3 fm leges non pñt nīi in cas
strēsi cā civiliter nō in alia. ff. de iur
l. is nulla r ē i. qñi castrēsi vñ. ff. fur.
l. si qz vñ. pñmo rñso nō tñ de fur
to f3 actione in fca. C. de vñ. ma. l.
supstite r hñ nō existēs emācipatus
f3 emācipat? bñ pñt agere petita ve
nia r pñtrata. C. de i. iur. vñ. l. vñ. l. i.
f3 in criminali cā nō audif. i. q. i. p.
hibentur nīi tñuoriam in ipñ cōmī
serit vñ. C. de pa. pote. l. cōgruentius.
Ultz qd tenent filij parētibz. p. 30
vñ colligo ex Alex. de ales. i. iij. par.
l. i. tractatu de iur. pñcepto qz ad tria
de pñcepto. **U**ltz dñm ē qz tenet eos
diligere. Rō qz cū filiū sit obligatus
alē pñs r mīis ex cū opatiōis vñ
te gñat? ē tenet ei repēdē qz nō pñt
in alio nīi amādo qz sic pñsolat eos
cū hoc pñpendūt r hñ qz dīc l. dī. li.
de honore pñti reddē amoris vñez
r Joā. xiiij. Et cognoscat mūd? r cā
q. d. exēplū capiedō qz diligo pñem
r nō sufficit r pñstiat in corde. f3 op3
oñdāt in signo. nec d3 ē amor: quo
obligamur oēs diligere sed spālis r
pñcipius. r pñea nō excuso a mōitā
li filioz qz nūqz signa amoris oñdit.
pñtibz. imo pñ loquūt dūre r vidē
tur eos hēre etofos. **U**ltz d3 ad qz
tenet est obedire i. hñ qz pñtinet ad
dispositiōnē rei familiaris: r multo
magis i. necessarijs ad salutē: vñ sunt
ea qz pñtinet ad bonos mores. In his
sciēter pñtēns obedire mortālī pec
cat. Sec? si ex iadueritā vel raro si
ne pñtēnt. qz vñ veniale. Ad alia autē
obedire ē de pñsio solū. **U**ltz tñ ē

- 200
- 2 hmoi. vt. ff. e. l. cū eo pignori. s. l. 2. l. si is q rem. la pma in fi. ppea dī rei aliene. Sz quo ad pctū bene cōmittitur ppter psciam erroneaz qua credit alienaz. Idem dic si credebatur suā lz non esset q non cōmittit furtū instum. vi. lo. rap. s. quia tamen.
- 4 **¶** Atz in re immobili: puta in agro 2 hmoi: vel nō corporali vt sunt actio nes 2 seruitutes cōmittat furtum. R q non. ff. eo. l. rerum. la pma. i. nī so. ppter ea dī mobiliū corporalia.
- 5 **¶** Atz sine aīo furādi cōmittat fur tū. R. q nō. vt. l. furtus. ff. de vlucā. in pñ. 2 isti. de ob. q ex qñ delict. naf. s. furtū aut sit. xiiij. q. vj. c. vl. 2 d. s. q tñ ppter ea dicitur fraudulosa.
- 6 **¶** Sz qd si credebatur pba auctate re suā posse accipere. R. q furtū nō cōmit tit sz p dī ius qd hēbat i re. d. s. qz tñ 2. s. se. 2 h d ius fou. l. eē d iure poli.
- 7 **¶** Quid si credit dñz pmissuz. R. q nō cōmittit furtū. ff. e. l. si is q rē. la. ij. itellige si sberat cā lta credēdi als nō
- 8 **¶** Quid si dñs videt 2 nō p dicit. R. q si nō p dicit ex timore vl verecun dia: pinde est ac si p diceret. l. p. ff. e. als vī p sentire. lxxij. di. error. fallit h in isto casu. qz hic expñsus consen sus erigit. vt. ff. e. l. q vas. s. retare 2 in cāu. l. si qz seruo. C. de fur. vbi per suadens seruo vt tollat rē a dño. licz seruis eam tollat domino sciente tñ talis tenetur furti 2 serui corrupti.
- 9 **¶** Atz rapiēs ancillā aīo fornicādi sit fur. R. q nō. l. rex. la. ij. als icipit certū. ff. e. ppea dicitur aīo lucrādi.
- 10 **¶** Atz ille q solū vsuz vl posponez vsurpat sit fur. R. q sic. fo. di. q scñ ff. e. l. q iurita. sic vtēs re dposita vl re comodata ad aliū vsum 2 hmoi: 2 tenet ad restōnē extiatōis ipi? vsua vel minus fuerūt efficaces in hoc.

¶ Pna dī sacrilegiū vt. s. sacrile giū. C. Seda dī peculā? s. re re reli giola tel publica. ff. ad. l. iul. pe. l. i. xxiij. q. iij. qd ergo? Tertia abigē tios. l. dī p gēdo gregē 2 ide furando ff. d. abige. l. i. s. i. C. Quarta dī pla giatus. s. hoīs liberi vēditi vl empri scienter. ff. de plagia. l. i. 2. iij. Et eo dē mō si seruū alienūz sollicitauerit vel asportauerit tel ad aliā regione furūne duxerit. C. de plagia. l. i. 2. iij.

¶ Nota ē q furtū aliqñ dicitur ma nifestū. s. cum fur deprehendit cum re priusqz veniat ad locū destinatz siue deprehendat ab eo cuius ē res siue ab alio. ff. e. l. iij. Aliqñ dicitur non manifestū. s. cum non deprehendit cū re furūna: vel si deprehendit cum re fur tiva tam delata ad locum destinatz erat. l. siue igitur. ff. eo.

¶ Quot modis pncipat qz in furto 13 2 tenet ad restitutiōē si pncipalis nō restituit. R. r. modis. C. pmo cooperatiōē sicut faciēs ferramina p furtis faciendis vl scalas vel faciēs scortā: vel alio mō pstant opē vl cō silii. nā tales tenet furti. Insti. d. ob li. que ex qñ delict. naf. s. iterdū 2. ff. e. l. is qui opem. 2. ff. de sicca. l. nihil interest. 2 tenet in solidū. 2 si nihil ha buit qñ siue sua cooperatiōē nō fuisse furatū: als nō nisi re peccato morali.

¶ Atz dātes signū: puta sumi quo parat ad furtū vel rapinā vadant te neant. R. fm Inno. 2 l. dōst. q sic. si nulli illi q vbiū aiatinis auristis bel licis: vt sūt tibicines. Itē q ignez po nūt i vna domo vt illic alij currēt alio domos p dēt 2 pñles hz colde 2 isolidū restitue tenent si als nō fuisse scñ siue eozuz opere q si scñ fuisse siue ipso etiam tenent fm q magis vel minus fuerūt efficaces in hoc.

- 15 **¶** Atz illi q cū raptorib? vel furib? 2 hmoi vadūt vt ipso dēdāt ab il lis qz dāficare volūt idebite teneā tur. R. Inno. 2 l. dōst. i. c. sic dignuz de homi. q sic siue associauerint eos vt retraherēt a rapina siue si dūmō raptorez siue fures nō uissent si ipso eos nō associassent. vñ hz p dīctos te nent restituere in psciencia id qd p dīcti rapuerunt. vel q eoz auxilio ra pra fuerūt: puta qz cui rapiebāt se de fendissent si ipso nō fuissent vel qz ta les non fuissent si eos nō associassent vel nō tñ rapuissent. Simuliter tenē tur qui pacificandi aīo cū eis vadūt tñ aduersarijs timorē incuēnt quo res suas nō audent defendere nisi eis dem hoc significent quia dant cām efficacem concor. Dir. t. restit.
- 16 **¶** Atz cū multi cōcurrunt ad furā dū vel rapiendū nec hñt aliquē capi taneū seu dñm sup se. nec vnus ma gis aīauit aliū qz ali? ipuz teneat q li bet isolidū. R. Inno. in. d. c. sicut di gnū. 2 sequit ibidez. pda distinguit sic aut vn? fuit i culpa in subtractiōe scā p aliū aut nō. Si sic aut redit pñ liū. 2 sic tenet isolidū i pscia: siue pñ cipalis inueniat siue nō: siue dānuz passus p pncipalē velut agere siue nō. Si tñ pncipalis eēt absolut? a dāni nū passio tñ ē libera q de dī pñliū nisi ad euz aliqd peruenisset qz id te net restituere. Cōtrario tñ si absol uat cōsultor: nō liberaf pncipalis per regulā accessoriū cōuenit sequi nām pncipalis sui de reg. iur. lib. vi. Aut nō redit pñliū sed auxiliū: puta quia associant 2 hmoi: sic tenet iquānū dānū ē plus dātū ex auxilio suo. Et si in totū puta qz res erat pōderosa 2 vnus siue alio portare nō poterat vl vnus siue alio nō uisset: vl nisi cum

associasset tenet i totuz. ff. de fur. l. s. si qz surripiat. s. si duo. Et rō diuer sitatis ē iter dāntē pñliū 2 auxilium qz pñliū vagat sup totū furtū. auxi liū vō non: sed ad id sup quo pstat. aut non fuit in culpa subtractōis rei alteri? 2 sic nō tenet restituere nisi i quātū ipse asportauit l. dō. in idistm cte 13 q oēs tenent isoliduz: ēt qñis vnus p se potuisset allegat. l. ita vul nerat? s. si. ff. ad. l. acq. 2. l. si plures ff. ar. fur. ce. 2. l. i. s. si. ff. si qote. l. eē ius. sue. Sz iste leges loquūt q ad pñ nā qz oēs tenet isolidū vt not. gl. in d. l. si plures. Sz i pscia tene cū In no. 2 pda. vbi nō hz locū pena nisi post p dīctatōez qz solū tenet ad resti tutiōē. vt dñm ē. Aduerte tñ q qñ plures dolo malo dederūt dānū alt cui si vn? restituat aliū liberatū sūt. l. si ples. ff. de dolo nec credo i pscia ēt de nēcitate teneat pmo satisfaciēti. qz ob. sibi turpitudo sua: nisi iste fuit set cā siue q nō iduriss cū ad tale qd faciendū: sed de bono consilio debet dari pauperibus si quid habuit.

¶ Seda pncipat iussio e seu manda 17 to 2 tenetur in solidū ad restitutiōes de oi dāno ēt si nihil habuit vilitat. 2 sūt exequēs. ar. c. milanus. xi. q. iij.

¶ Tertio pñlio d q die vt. s. pñ. s. i. 18

¶ Quarto pñliū. Intellige vt teneat 19 tur ad restōnē si pñsent expñso pñliū hz i. iij. di. xv. siue q furtū nō fuit set scñ: als pñsentis solū morali pcc cat: 3 restituec nō tenet 2 sic itellige 2 lūmita. ij. q. i. notuz. c. cū notat i glz q volūt vt pñsentio ligetur eadē pe na. de hoc. vide. s. consensu. s. ij.

¶ Atz ille q audies aliquē suo noie 20 iulisse dānuz pmo hz rati teneat ad rōnē. R. l. dō. ti. resti. q sic isoli dū. xi. q. iij. q pñsent cū duob? ca. se.

et de resti. spo. c. et ad sede. q. 33. lco. talis est pensus terpetrar. L. imitat. tñ. Bo. rex qñ ex tali rati habitatione dñificati ipedire recuperare dñia cre do ego etiā q. tenetur qñis nō ipedi rent recuperare dñmō tale dñū non fuisset dñi si non psumpisset talis dñificans eum ratum habere.

21 **Q**uanto palpado. i. adulando vel laudando eū subtile strenuū et hñmō et tenet solidū f3 Ri. vbi. s. si pbabi luer credit q. ex hac adulatōe si mo ti ad dñificadū pñmū: q. talis adu latō ē qdā pñsus. lxxvi. di. c. faciēz et ff. de ser. cor. l. i. s. pñadere. qñis Mo. vbi. s. tenet h. rex in pñcula ria adulatore non in generatitamen tu tene idem scdm q. Ri. dicit. idem de detractore qui est cā sine q. non.

22 **S**exto recurfu. i. qñ dñificates habent ad eum recurfu sicut ad pa trocinū pñstantes fm Ri. vbi. s. xi. q. iii. qui consentit peccantibus.

23 **S**eptio receptatōe. Mā sciēter re ceptas rē furtiā et furem tenet furti vt ē tex. i. l. eos. et ibi bal. C. de fur. nō in pñtē ac si furtū fecissz: s. sic q. fur to operā pñstitit: et ita itelligit bar. i. l. furtū. ff. de fur. d. l. eos. f3 q. ad restō nē tenet f3 ymo. et ho. i. c. sic dignū de hōi. de oī dñno qd ex receptatiōe aut defensiōe feci ē qd feci nō fuissz Receptatiōe vō rex furatay tenet si ex sua receptatiōe res q. furata ē hñta nō ē a vō dñno. d. l. eos. ar. l. q. vas. s. ij. ff. de fur. et h. si sciēter feci. l. q. nau fragiū. ff. de icē. ru. et nau. s. ii. tñ. Se cus si ignorat vel vt rē reddēt dñno q. tñc nō teneretur. vt in. d. s. nō tñ.

24 **S**ed qd si tā receptauit an teneat eas res restituē dñno. R. mo. resti. v. q. sic nisi imineat periculu in resti tuendo vel latroni vel alteri persone.

Octauo pñicipatione. i. rei furtiue 25 comedēdo vñ alio mō sciēter recipiē do nisi i casu extreme necē: et tenet ad restōnē iquātū pñcipant. et h. ve rū nisi res furata trāsisset i dñiuz su ris puta q. pñcia et mirta cū aliaz vñ granū vñ vinū: et cū alio mixtu talr q. nullo mō pōt discerni ab illo cū q. ē mixtu q. trāsisset i dñiuz furia l. si alieni nūm. ff. de sol. l. naz et si fur. ff. si cer. pe. et i. l. si frumētū i pñ: ff. de rei vñ. et recipiēs nō tenet resti tū nec peccat si fur. ē solū dñor als sic sec. si ignorat et i bona fide pñcipissz nec factus cēt locupletior als si extat vñ fact. ē locupletior postq. scit tenet fstitū: nisi f3 q. dicit. s. fru. s. i. et i. j.

Mono nō obuiādo f3 Ri. vbi. s. 26 l. q. clamādo vñ alio mō possz phibē ne furtū fiat et nō facit itelligo q. tenet qñ dolose n. phibet qñ nō h3 ex offō ar. cor. q. no. i. c. quāte de sen. ex. et sic lūmā Ri. vbi. s. sec. qñ n. phibet ex negligētia vñ q. nō vult se imiscē hu moribz vñ alteri pñculo et sic itelligo et lūmto gl. i. c. nō iferēda. xxiij. q. iij. et i. c. dilecto de sen. ex. l. vi. vñ qñ h3 ex offō vt sūt pñti officiales tutores et hñmōi q. tenet ar. c. faciens. lxxvi. di. cū si. et qd no. i. d. c. sic dignū et i3 bal. i. l. qñ indices. C. de ap. et dy. i. l. qñ multa facinora. C. ad. l. iul. d. vi. pu. et bal. in. l. mācipia i pñ. C. de ser. fu. q. plus dicit q. n. faciēs restituē cū possit ex neglia iudē tenet ipse. et sco. silt dicit q. nō faciēs restituē cū pos sit ex offō et debeat q. tenet soliduz et hoc. Intellige fm eundē Sco. quā do hoc faciēdo nō tergit periculu reipublice seu malū euidēs vel pro prie pñone qñ sic nō peccaret nec te neres ad restōnez nō faciēdo dñmō pponeret hñ cessantibus obuiare.

27 **D**ecimo nō manifestas. i. regis in iudicio vñ ex tali mō q. res resti tueret si dicēt veritatē quā sine picu lo pprie pñone sit dicē et alter pñlo nerat tenet solidū. Vñ si i iudicio re qñt rater vñ nō vult mōdē et dicē ve ritatē quā seu f3 bal. in. l. pñbiteri. C. de epis. et cleri. efficit tñs falsus: et tenet ad restōnem insoliduz facit qd no. Pa. i. c. q. cū fure. de fur. et barr. in. l. civile ē. C. e. fallit hoc si seiret in pñfessione. c. dilectus. de excep. pñela.

28 **S**z qñ vñuz tenet silt reuelare fures. gl. in. d. c. q. cū fure. q. de iure ciuili nō tenet: q. pōt aliqd accipere vt idēct. ff. de pñ. rip. s. l. solēt. ff. de pñ. ob. m. cau. l. iij. s. vñ. s. de iure canonico sic. Sz nñbi vñ dñm fm ymo. in. d. c. dilectus: et in. d. c. q. cū fur. et de sumo. c. nemo et bar. ange. et Raph. in. d. l. civile est q. tam de iure canonico qñ ciuili ad instātiā par tis nō tenet nisi reuelare furtū nō fu rē ad penā s3 iudex vel ex offō iplo rāto vel dñ pcedit pñqñitionē gñia lē pōt cōpellere ad indicandū fures ar. l. iij. et l. pñruit. ff. de offi. pñ. et sic recte epi pñt admonere et excoicare nō indicātes nō soluz furtum: sed et fures: q. supiores tenent expurgare pñuiciā malis hoibus. L. imito hoc qñ nō iminet periculu mortis in fu re fm l. dñm. et multomagis sibi. Et ē lūmto f3 ea q. dicit. s. i. i. i. s. denūciatio. s. xij. Nec ob. pñdēt si dicat q. ad instātiā partis te net q. phibere testimoniū f furem ar. l. nullū. C. de testi. q. aliud est idi care: aliud phibere testimoniū q. qñ q. testificat iā fur ē detectus p accu sationē: s3 nō sic qñ indicat: et iō non tenetur ad instātiā partis.

29 **E**tz inueniens rē alienaz cōmittat

furtū accipiēdo eā. R. pa. i. c. ex lñs et. q. aut habebat p derelicta et sic nō cōmittit aut nō habebat p dereli ctas: et sic cōmittit. l. falsus. s. q. alienū ff. e. ti. xiiij. q. v. c. si qd inuenisti et c. multi. nisi accipet aio reddēdi dñno vt no. glo. in. d. c. si qd. fallit hoc in thesauro occulto: de q. dic vt not. gl. in. d. c. si quid et vide. s. Emptio. s. xxiij. et j. Inuenta. per totum.

Quid si non inueniatur dñs cuius 30 erat. R. Pau. vbi. s. dabit pauperi bus ar. c. cum tu de vñur. et in auctē. omnes peregrini. C. eo. de suc.

Etz inueniens aīal dñno sibi dñuz 31 in sua possessiōe qui ipz accipit et du cit ad domū suā cōmittat furtū. R. vñ q. sic. vt in. l. iij. ff. e. Sz dic q. si aio celandi eū dñno furtū cōmittit. Si vō nō aio celandi. Sz q. ignorat cuius sit includit donec sciat l3. vt no. in. l. qñtus. als icipit qñtis. ff. ad. l. acql. nā non l3m eo agere aliquēd mali. s3 dñm admonere vt suuz recipiat. et re dāno satisfaciāt vt ibidem.

Etrum emens rem furatay teneat 32 tur restituere. vide. j. Restitutio pñ mo in ver. emens.

Etz qd possit vñcapere in re fur 33 tiva vel vt ablata f3 dñz rei. R. q. nō tā quo ad furē q. quo ad et heredes et et quo ad et qui emt quātūcunqz bona fide emerit seu quo ad quēcūqz quo. tñs titulo habuerit lñt. de vñu ca. s. qd ante dicitū est. de quo tamē dic vt. j. pñre scriptio. s. ar.

Etz furtū sit peccatū mortale. R. 34 q. sic: q. pñceptū. Et o. xx. Mo fur tū faciēs. in quo pñcepto nō solū phi betur furtū pprie acceptū. vt. s. diffi cultū est. sed etiā oīs illicita vñurpa tio rei aliene. xxiij. q. v. penale. xxiij. q. iij. meretricis. et quātūcunqz mo/

dica. vt. xiiij. q. vlti. c. vlti. et instit. de
 re. di. s. galina. vbi dicit gl. q. et in
 vno ouo qd limina qd pcuti morta
 le qñ. i. volutās et maiorā subtrabe
 ret vel qñ itēdit dare notabile noci
 mēti. primo ala minima accipere si
 erit pcuti mortale fac. et c. si qñes s
 simo. vbi nō cōmittit simonia i mo
 dico et l. elegāter. s. vl. et ff. de dolo
 di. ita nisi ex magna re et euidenti ca
 liditate nō dō actio dari de dolo et ibi
 gl. dicit magna. i. vltra duos aureos
 qd limina vtz circa magnū dñz fecit
 circa cōs pñas qz vtz magnū fac
 ad h. de pñ. di. i. c. reuera in pñ. vbi
 di. q. oēs i deserto mortui sūt cū tñ
 Saleph et iohue superuixerint.

35 **C**ltz vxor q hñs vtz pñgū celat
 de bonis ei? et pñhibitionē vt sibi
 et viro. puidet tpe nēcio pñmittat fur
 tū. R. Mod. q. nō nec peccat nec tenet
 obedir viro pñcipiēti sibi q. ei oia tra
 dat q. sic cēt dare gladium furioso.

36 **C**ltz furas ex necessitate peccet
 mortāl. R. pau. in. c. qñi de symo. q.
 qdā sunt mala in se vt adulterare p
 turare et hñmōi et illa pñteru paup̄as
 nō sūt cōmittēda vñ in ipis hñ locū
 illud. c. ita ne. xxiij. q. v. et c. sacris d
 his q. vi. me. cā. hñ. q. potū? dñz qd qñ
 bet mala tollere qñ malo cōsentire
 nec ignoscit pñteru paup̄atū si talia
 pñmittit. l. palā. s. nō. et ff. de ri. nup.
 vbi di. ita ē ignoscēdū ei q. obitū
 paup̄atū turpissimā vitā egit. Que
 dā sūt mala que nō nēctas excusat vt
 furū qz tpe nēctas oia si cōia. xlv. ij.
 di. hñ. Et iō nō cōmittit furū nec
 peccat mortāl. q. tpe extreme necessi
 tatū cibū vñ restituit et hñmōi furat vt
 nō peccat eo q. nō pñctat re iuto dñō
 facit. c. di. cupulos de pñ. dist. v. Si
 dñō non est necessitas extrema. hñ ma

gna excusat a tanto sed nō a toto. Et
 sic intellige. c. si quis eo. iij. pñ offet
 etiaz excusat: a toto qñ ille a quo ac
 cepit abundat vt dicaz in se. s. qñ.

37 **S**z nungd tenet restituere talis si
 tēnerit ad pñgūtozē fortunaz. R. q.
 si necessitas fuit magna solū sic non
 tenet pñse restituere s. vel restituere
 si pōt cōmode sine magna iedia vel
 qñ nō excusat a toto pñntē tres heb
 domadas vt in. d. et hñ. Et ista ex
 timatio relinquit arbitrio boni viri
 qñ debet dici magna vñ nō. si dñō est
 extrema nō tenet restituere qz de iust
 suū scñ ē. Posset et dici q. hñ aliq
 nō sit in extrema necessitate q. sine pec
 cato et obligatiōe ad restituēdū pōt
 occulte et bono mō accipere alteri
 qñ. i. ille ita abūdat q. sine tali necessi
 tatē q. de pñcepto sibi tenet subuenir
 qd qñ sit vide. s. elemosyna. s. i. dñō
 no. Et qd dixi licere exiit i extrema
 necessitate dic ē licere alteri p. eo fa
 ciēti q. alio mō puidē nō pōt fñz scñ
 Tho. limita tñ ista vñ nisi ille cui fu
 rat? est eē in cōli necessitate q. sic nō
 liceret et restituere tenetur si abstulit
 de quo vide. j. restitutio. iij. s. iij.

38 **C**ltz cōmittit furū et peccet qui
 xpianos captos ab infidelibz furat et
 liberat. R. q. non q. nullo mō pote
 rat eos hñre captiuos. C. ne xpi. mā
 ha. vel pa. in rubio et nigro. Et iō cū
 iniuriōse eos teneat nō peccat q. col
 liberat. Silr dicendū eēt de eo qui li
 berat detentum iniuste a xpiano fa
 cit quod no. xxiij. q. ij. dominus.

39 **S**z nūqd liceat res infidelū cape
 R. q. si eēt iudiciū bellū ē eos licet.
 d. c. dñs alio nō: sicut nec a xpiano.
 40 **C**ltz ille q. nō pñt hñre sibi debitus
 possit furare sibi satisfacc. R. q. sic
 l. si nō forte in pñ. ff. de pñ. l. de. arg.

de or. cog. et si dilectus imo dolus
 cū dolo cōpensari dñ. l. si duo. ff. de
 dolo et paria delicta mutua cōpensa
 tiōe tollunt. c. itelleximus. de adul.
 cū pñor. hñs. Et hñ vtz credo si nul
 lum istoz. iij. pñurit. **C**ltz dñm q.
 possit iudice fñante hñz rebabere
 q. nemo dñz sibi ius dicere. **C**ltz s. dñz
 scandalū sui vñ pñmit in cōcētiōe cū
 forte custodie erat res cōmēdata.
 41 **T**ertū pñculū mortis corpalis vñ
 alteri? l. si dñs magne. **C**ltz quān p
 riculū mortis pñti. i. pñrij et hñmōi
 q. aliq istoz interueniēte nō hñ imo si
 accepit dñm pñculū aliq istoz
 tñ pñtremo dictoz tenet restituē.
 ar. c. cum ex iniuncto. s. sup. qz de no.
 op. nūci. pñcordat. **C**ltz a. olim. et l. i.
 dñ resti. spo. vbi addit fñz imo. q. qñ
 qñ non hñz cōpiā superioris pōt pro
 pria auctoritate sibi ius dicere. arg.
 c. p. venerabilem. qui si. sunt legiti. et
 bona glo. in. s. ius gentium. distin. i.

42 **S**ed qd si ep̄s vel ali? pñlat? pñcipit
 sub pena excoicatiōis q. q. habuit ali
 qd de rebus talis teneat restituē. et.
 Nungd talis q. sibi furtiue satisfaccit
 teneat. R. q. nō. q. ex qñiente pōt sibi
 in recōpensatiōez detinē tā suū est fa
 cti nec ampli? alteri? nec ēt si dice
 ret in finā q. ēt q. aio recōpēlandi vñ
 qñterat q. q. tūc finā pñmet expñse i
 tollerabile errorē. Et iō hñz nec sñt
 ligat q. nō reuelat qñ scit tales retinē
 aio recōpensandi cert? de debito qd
 talis dñz hñre. itē? si nō sit cert? q. la
 lis debet hñre qz hñ ipse dicat non
 credo excusaret nō reuelādoz mñte
 fraudes alio possent fieri. qñō teneat
 reuelare et qñ vñs. dñ. dñciatō. s. xij.

43 **C**ltz liceat accipere re meam apud
 aliū depositā. R. q. nō. l. si qñ. c. de
 po. nec ēt si eēt cōmōdata. l. pñteru

Cicomo. in pñcia tamē licet. si como
 datario vel depositario nullū dñm
 pñt euenire fñm Alderici et hosti. al.
 legat. l. bona fides. s. i. ff. de posi.
 44 **C**ltz liceat furari vt faciat elemo
 synas. R. q. nō. xiiij. q. v. c. forte alit
 qz cogitat imo tenet restituē si fecit
 et qñis sit vñ furarius cui furat tamē
 non licet nisi faceret pro exiētē i ne
 cessitate fñz q. dictum est. s. s. xxiij.
 45 **C**ltz si res furata pñt libere fur
 a restōne. R. q. nō. q. fur sicut et qñ
 bet ali? malefidei possor? ē in mo
 ra. vñ si deteriorat et tenet fñm eā ex
 timatiōe in q. melius valuisset apd
 dñm a tpe possor? eā accepit. facit. c.
 grauis et qd ibi nō. i. gl. de resti. spo.
 et l. in re furtina. ff. de cōdit. fur. et in
 l. nautis. s. gl. i. ff. de rei vñ. excipit
 casus qñ re dñō loco et tpe obuiat.
 et tpe recipere recusauit. qz purgauit mo
 ra. d. l. i. re furtina. nec tenet si pñent
 vñ deteriorata fuerit. l. vñ. c. dñ. fu.
 46 **C**ltz teneatur fur ad restituētiōez
 fructuum rei. R. q. sic non solū per
 ceptos sed etiam percipiēdos a dñō
 seu quos percipisset. d. c. grauis
 et d. l. in re furtina. s. si ex causa.

47 **C**ltz fur possit repetere seu retinē
 expñsas qñ fecit in re furtina. R. q.
 nō nisi vt dictus est. s. expñse. s. iij.
 48 **C**ltz filius. vñ vxor religiosus et
 hñmōi possint pñuolūtate pñfissa. vel
 mariti et hñmōi restituere re furatam
 ab eis. R. q. si res erat apd eoz q. te
 nent. l. i. et iñl. re. c. de fur. dñ. itel
 lige fñz q. dñi ē. s. s. xxiij. si sine pe
 riculo fieri pōt si dñō si erat hñ pñu
 pra vñ alienata tñc si pñu vñ res est
 dñi i vñltatē dñi vel mariti restituē
 nō mō de dñō dñi vñ mariti restituē
 etiaz eo dñicēte. Et tūc hñc vñltatē
 tē dñi etiaz si se vñltit i vñltatē

48 **S**z qd si marit' ipse furat' est vel p' poterit ne vxor v' filii restituere p' in i' voluntate. R. q' sic si res e' i' ei' p' testate. d. l. in ciuile re' s' h' e' in p'ate p'rio vel mariti n' si tñ faceret bona fide n' peccaret mortali q' n' comit' tñ furu' cu' n' sit fraudulosa nec aio lucradi p'cor. r. 3o. xiiij. q. v. c. vl.

49 **E**tz actio furti datur p' quecumq' furem. R. q' sic facit. l. ipuber e' ff. e' intellige si est doli capax. Itē n' solū fure s' e' ei' qui dedit opē vel consiliū. l. is qui re' pignori. s. h' m. ff. eo. fallit in p'ce p'ra filii r' ecotario. r' vxorē p' mariti r' ecotario constāte infamonio s' daz eis actio. rez amo taz. l. si q' vxor. ff. e. r. l. si. C. eo. tit.

50 **Q**ue pena furj. R. q' si agat crimi nāl' pena e' vt suffigē' vel vt exulet v' alio mō punit' arbitrio iudicis n' tñ vt occidat' v' dēmbref. C. de ser. fugi. aut s' nono iure. Et h' v'p' s' est simplex latro sec' si cū armis sine vio lēter aggredit' i' domib' vel in itinere v' i' mari v' i' spālā furripit q' tñc su spendit. l. capitaliū. s. crassatores. r' s' famulos. ff. de pento. Sz qd de cō suetudine q' suspēdunt oēs latrones q' nūc q' simplices si vltra certā sū mā furati fuerit Ray. t'z q' necessitas pacis cōis r' frequē' i' corrigibiltas hui' malit' hōiū facit rōnabilē di cta p' suctudinē. Si vō agat ciuilit' tñc si e' manifestus pena q' d'rupli. Si vō nō est manifestus pena dupli v' i' s' r' de obli. q' ex relic. na. s. pena. r. s. si. Et pōt hec pena peti ēt post annū r' i' p'etnū insti. de p'p. r' t'pa. ac. s. fur

ti r' l' p'imo egerit criminalr' poterit itez agere ciuilit' r' ecotario. C. qñ ei ut. ac. p'iu. cri. l. vnica. r. l. h. ff. e. tim. an autem hec pena in p'ciētia sit sol uenda dīc q' non vide. s. lex. s. iij. **E**trum fur possit occidi a p'ima. s. to. vide homicidium. l. i. s. v. **E**tz fur sit excoīcat' q' furat' calv. s. ces parafita r' h'mōi sacra. R. p' d. i. c. ex l' f. i. e. ti. q' n' nisi cum furto sit fregerit hostia ecclie v' armaria v' se nestras r' h'mōi facit. c. p'quest' de fo ro cōp. r. e. p'isti. de sen. ex. r' qd ibi no. vide. Excoīcatio. v. ead. vii.

Etz fur q' suspēdit sit sepeliēd' i' s' cimiterio. R. p. a. i. c. i. s. ti. q' sic r' oēs alij q' p'p'ua relicta vita p'uant r' ēt oia alia sacra ministrāda si peniteat de p'cto vt est tex. in. c. si. xij. q. ij. nec valet p' suctudo in p'ius cle. i. p. r. r' re. glo. tñ in. d. c. si. dicit v'p' q' ad se pulsurā dūmō fiat de auctoritate p' cipis allegat. ff. de cadaue. p'uni. l. i. r' bñ nec cle loquit' nisi de sacramen tis reprobāo contrariā p' suctudinē.

Generalis

clā cōtinet oia nisi p' ria mēso appareat testatoz ff. de penū legata. l. q' penū legat r. ff. de p'cul. l. p'culi. C. de moffi. test. l. si qñ in glo. non enūm videt' quia ge neraliter concedere qd specialr' non est concessurus. C. que res pig. obli. po. l. i. in glo. nec etiā maiora exp'el sis nisi specialr' cōmittant. ff. de pen. l. pomponius in pñ. r. l. mandato. **E** generali per speciale p'culdubio r' terogatur de rescrip. pastoralio. **E** In generali mandato multa sunt 2 que non intelliguntur nisi expriman tur de offi. lega. c. i. in gl. **E** In generali locutione persona lo q' queno intelligit' excepta. c. p'etitio in

glo. de iurei. c. i. cōcor. ibi positio vñ si p'misi tibi dare aliquid p'ra oēs ho minem non teneor dare contra me.

Ladius

secto etiā si iurasset. xij. q. ij. ne q' o' arburef. Et facit ad pbanduz q' ex iuramēto v' voto nō tenet hō qñ venit ad eū casum in q' nullo mō iurasset vel iurare nō potuisset.

Lozia uana

Ratia

accipit multipli ceter. aliquando p' amore. r' sic accipit m. co. t. cōmo. aliqñ p' p'cessioe bñficiu' alicuius indulgētie vel auctoritatis si cut in cle. g'fe de rescrip. r' qd h' i' re gula qd ob g'fāz l. vi. r' intellige qñ ad illud bñficiū faciendū nō est obli gatus q' q' facit id ad qd est obliga tus rōne nālī nō facit g'fām. vt dicit bal. i. c. i. s. hec sacra de pace. iur. fir. in verbo p' g'fām ecclie. r' facit tex. p' dictus p' eo. r. l. tici. ff. de obseq. pa tro. Aliqñ accipit pro dono spūsan cti. i. q. i. g'fā. r' in cle. i. de mag'is in gl. r' p' mag'is in scdo sen. Et hec est duplex. l. g'fā gratis data. r' hec stat eū p'cto mortali. r' est oē boni addi tū nālibus n'fio: sicut g'fā p'dicadi p' p'etandū: faciēdi miracula r' h'mōi. Zilia dī grati faciēdo. r' hec s'z Ri. in s' d. l. xvi. ar. i. q. i. nō differt a carita te s'z aliqd absoluit. r' iō idē est rea lit' q' caritas fm g'fā. de mar. i. ij. di. xix. q' q' nō pñt separari sūt idē realr. Sz p' rōne formales respecti uas differūt q' bñt habitudines di uerfas bñtes distinctos terminos. Caritas n. dī ad obiectū. s. essentiam p'uinā: s'z nullus est in g'fā eētie di uincis' voluntatio. r' ita differunt for

maliter r' placetis alij teneat alr. hec nunq' pōt ēē cū p'cto mortali r' sine hac nullus saluabit. De q' vide per theologos in. ij. di. xviij. r. xviij.

Etz bānitus p'p aliq' relictiū cu' ius bona sūt p'ficata si a dño recipia tur ad g'fāz eo ipso sit restitut' ad bo na r' remissa sibi culpa. R. qdā tenet q' hie p'p tex. i. l. i. s. h. ff. s' qñ. vbi dī cū bar. q' bānit' qñcūq' recipit ad g'fām p'ncipis v' restitut'. Itē v' ēt sensisse i. l. i. ff. de snāz pa. Sz Sal. i. d. l. h. dānat de m' bar. r' dīc cū ep. ibidē q' n' restitut'. r' magis placet p' tex. i. ti. de pace p' d. i. pñ. i. v. plenius dīcē g'fā n'fē recept'. r' ibi dīc bal. q' qñ q' recipit ad plenitudinē g'fē q' remittit culpe r' restitut' ad fauores Ergo qñ solū simplr' ad g'fāz recipit n' restitut' r' merito facit ēt q' rescrip ta s'fco dānola i' dubio sūt restitgē da ad min' p'uidiciū ar. l. si qñ. C. de op. publi. r' restitutō p'ncipis nō tra hīf retro p' mō qñtū alteri. vt t'z ang. r' imola i. l. gallus. ff. de lib. r' post. r' bar. itelligēdus ē qñ faciē' g'fāz mā dat snām vel bannū canzelari i' suoz p'uidiciū solū. q' adducit. s. si. p'edi cti. quod not. vide. s. dānatio. s. ij.

Etz g'fā scō mō accepta p'cessa 2 alicui p' papā expirēt p' mortē ei'. R. qdā doc. tenet q' si g'fā p'cessa h'z an nexā iuridictōz: r' sit p'cessa sine l'fio q' expirat. Si vō n' h'z annexā. iuridictōz: sic n' expirat ēt si sit p'cessa so lo v'bo. s'z 3o. an. i. p'logo sup. vi. l. i. nouella t'z simplr' q' n' expirat ēt solo v'bo p'cessa. Itē t'z arch. ibidē. r' ē ve ritus p' cle. budū de sepulchris. Idēz dīc qñ papa p'cedit alicui vt dispē set cū talib' nō dispēsaueit aū mor tē p'cedēt s'z sede. pñ. lxxv. iij. p' dā r'iformiter dīc de illo cū q' dispēlatū

est sup aliquo faciēdo: qd lz nō fece-
rit an morte dispēdāt: nihilominus
poterit post mortē facere: puta dpe-
re v l ordiari. c. si cut de pbe. li. vi. r
c. si sup de of. dele. li. vi. Silr f3 Jo.
an. r legē to. Ant. i. c. ex tua de fil. f3
sby. ppetuat auctoritas dispēdandi
pcessa alicui gñat a papa p viā grē
p vñā dispēdātēz scāzi vita pcedē-
tis. Secū si fuisset scā p viā cōmissio
nō: qz nō fecerit actū cōz dispēsa-
tiōis: puta edictū cōe v l sile sic expi-
rat q ad alios cū qb nō dispēdauit.
pl' ēt dico v3 qñ grā pcessa reuo-
cat: nō expirat an certificatōz d reuo-
catōe nisi qñ papa expisset lz it nō
valē f3 Se. i. c. i. de pces. pbe. li. vi.

3 Quid de gratia concessa ab infe-
rioribus pape.

4 Quid episcopus mori. vide indul-
gentia. f. vij.

Radus sanguinitatis r
affinitatū quō cō-
putantur. vide. f. matrimonii
iij. impedimento. vi. r. xv.

Terra quō r qñ sit lici-
ta vid. s. belluz.

Ala est inordinatus appe-
tus fm Flug.

1 Quot sūt spēs. R. gre. xi. li. mo-
ra. r ponit de pl. di. v. qñqz modis.
sūt qñqz. Pila spēs est qñ hora
pvenit debita. de q hēs de ple. di. i.
c. solēt. Secū qñ cibos lautiores
qñt qz pueniat et qñt d q. rli. di.
c. i. ij. r. iij. Tertia qñ nimis studio-
se r accurate cibos pparat. de q dīc:
vt. rli. di. c. iij. Quarta qñ nimis
comedit vel bibit qñ mēsurā refectio-
nis exigit. Quinta quādo cū ni-
mio desiderio affectatur. de quo di.
xli. c. i. vnde vltius. Propere laute
nimis ardentē r studiose.

Alia gula sit pēnā mōtale. R. ale. 2
de ales i cōpēdō suo q appetit co-
medēdi vel bibēdi pōt ēē. v. modis.
Pmo cibū vel potū solūm ap-
petēdo. r h nullū est pēnā: qz nālē ē
Secū qñ tali appetitū adiungit
delectatiō i cibo v l potū: sic ē venia-
le pēnā. Tercio qñ tali appetitū
adiungit trāsgressiō alicui pcepti. pu-
ta qz frāgit ieiunium de pcepto ad qd
obligat sic ē mortale pēnā. Quarto
qñ tali appetitū finali affectu ihe-
ret puta parat facere qñqz vt ei cō-
sequi: sic ē mortale r grauis: sicut fe-
cit Esau. Quinto qñ ppter talem
delectatiōē appetit ducit totā vitā
suā hmoi delectatiōibz deputare sic
duos q epulabaz quidē. r h ē mul-
ti. vltimus mortali. Adde. vi. pro-
clariori intelligētiā: qñ tali cibo v l po-
tū seu tanto scitenter r aduertēter. vi-
tū vult qd notabile nocumētū pprē p-
sone pstat puta tñ bibit vel comedit
aduertēter q p dīc vltz rōnis: qz tñc
peccat mōtalr. Silr si comedit aliqd
scitēter q notabile infirmitatē v l malū
icurreret ēē mortale: qz p pceptū.
Barth. xxi. diliges primū tuū sicut
teipm. secū si inaduertēter nisi ita ēē
frequēs qz teneret aduertēter sicut dī-
ctm de ebrietate. xxv. d. s. als ea de
mū. vel ēē secū modici nocumētū
ex tali cibo incurrat: aut verisimiliter
tūus vult pati augmentū febriū qz li-
tim r hmoi qz tūc est veniale.
De ieiunio r hora comedendi r ei f3
bis qbus vlti f3 vide. f. ieiunium.
Quot sunt filie gule. R. qz sūt sex. 4
Pila ebrietas. scda hebetudo mētis
Tertia inepta leticia. Quarta multi-
loquū. Quinta scurrilitas. Sexta im-
munditia. de qbus in suis capitulis.

Elbitus aliquid dīc qdam
gluas ai acqui-
ta ex frequentatiō actibus vel ex
vno multū vebemētū q ala facit dī-
ponit ad aliqd faciēdū q differt a di-
spōitiōe. qz illa d facili mobil. f3 ha-
bit de difficili f3 tri. in p dīcamētō
qñtaz. aliquid dīc vestis seu tegmētū q
hō tegit. de quo in. c. f3cipimus. xxi.
q. iij. de vi. r lo. cle. c. deus q.

1 Quid aut sit peccatū in vestimē-
torum ornatu. vide ornatu.

2 Quali hitu debet vti elici. R. gl.
i. li. xxi. q. iij. qz pnt vti pānis. ēē p-
ciosus f3 pū: r iudicē rēgiōis vt pfor-
mēt se moribz eoz iter qz vltū. r ne
vilescat elicalis dignitas. vt. lxx. di.
epi d q vide. s. elici. iij. r. f. ornatu.

3 Qual dīc ē hitu religiosi. R. silr
f3 statuta sue regule. ita tñ qz pueniat
religioni r pñc. vt. xx. q. i. c. vidua.

4 Quid tpe dīc vti hitu religiosi. R.
qz oī tpe seu lectulo gelcēs seu i qñ
qz loco pñtē. vt dīc in. d. c. vidua.

5 Quid peccet mortāl religiosus di-
mittēs habitū. R. qz sic sine cā rōna-
bili. r est excoīcat. de quo vide. s. ex-
communicatio. vij. casu. xxvij.

6 Quid liceat tā elico quā fligioso ex
cā rōnabili occultat hitū seu trāsfor-
mare. R. qz sic. vt i. d. c. elici officia.

7 Quid vir possit vti veste mulieris
vel ecōtrario. R. qz nō imo v l pecca-
tū mortale si pposito malo v l sine rō-
nabili causa sit. qz potest excoīcari.
vt. xxx. di. si qua mulier. r f3 aliquos
sunt excoīcati. sed non credo.

8 Quid de vtiēte habitu monachali
vel alio religioso cā ludibz. R. gl. i.
c. cū decorē de vi. r lo. cle. c. pñbi-
tū r sic videt mortale pēnā. r gra-
uiter pūmēdus. vt i auc. de san. epi.
f. v. l. c. de epi. aud. l. minime.

Hebetudo mētis ē gros-
sities intel-
ctus qz hō nō pōt ptingē ad co-
gnitiōē rei nisi p multa ei sit exposi-
ta. nec tūc ē pfecte pōt pñderare oīa
q pñnent ad rōnē rei. r dīc hebes eo
qz acuto opponit acutus. n. est pēnā
tratiū ita hēs siue obtusius ē qd nō
pōt penetrare. vñ in quātū iporat de-
bilitatē mētis circa spūalia pñderā
da sic opponit dono intellect. qd sub-
tiliter penetrat r differt a cecitate mē-
tis qz ista iporat oīmodā puatōēz co-
gnitiōis spūitūalis. f3 hebetudo non
quia non totaliter puat cognitiōē.

Alia hebetudo sit pēnā. R. qz in tā-
tū quantū h3 rōnē voluntarij sicut r
cecitas mētis. vt p3 in eo q est affe-
ctus circa carnalia r de spūalibz sub-
tiliter discutere fastidit v l nō gligūt
oīa ex scō Tho. scda scda. q. xv. ar. ij.
Et q p3 qz nō ē mortale nisi qñ vo-
luntarie ita iplicat se terrenis qz omī-
tit illā discutiōē q de necūate salu-
tis ē. sicut in pñtēdo peccata vel i co-
gnoscēdo necessaria ad salutē. r est
filia gule fm Greg. xxi. moralium.

Edificans in solo alie
no de suor
de mure efficit hēdificiū dñi lo-
li. in f. de re. dñi. f. r ex diuerso Se-
cus si i litore maris vt piscatōi in-
tendat casam hēdificauerit. qz qñd in
casa durauerit sua est vt in. l. in tantū
ff. de re. dñi. Fallit hoc qz hēdificiū
nō efficit dñi fundi qñ hēdificatus ē
de rebz ecclie. qz solū cedit hēdificio
xij. q. ij. aplicos fm Jo. ibidem. r in
c. inuestigandum. de pcul. cle. r est
spāle in ecclia f3 Ber. intellige tñ qz
ecclia soluet pēnā soli. Similr dīc qz
qñ hēdificans h3 ius vel cām in re a
domio. vt emphiteota. feudatarius

comodatari? aut inglinus dñs q hē
dificauit vt pleniorē vñm hēret in
re tali tñ dñs tenet et vt in casu pun
cto: hēdificauerit i alieno scienter,
vt no. in. s. ex diuerso. insti. de re. di.
Sist qñ qō hēdificat in alieno solo
bona fide credēs hēdificare in suo hē
dificat in alieno: in pñcia tenet dñs
solē vel ad vendēdū fundū vel satisfā
ciendū p hēdificio arbitrio boni vi
ri. Si vō qō hēdificat de alieno i suo
solotū hēdificatū est suū. l. adeo q
dē. s. cū in suo. ff. de acq. re. do. s. re
stituēt extimationem de iure si fuerit
pdenatus in dupli. d. s. cū in suo. r
l. gēma. ff. ad exhibē. r si destrueret
hēdificiū posset petere suū. puta tra
st. de re. di. s. cū i suo. r. d. s. cū i suo
s. i pñcia si nō fuerit pdenatus suffi
cit restituēt extimationem solum.

1 Cū hēdificās cū dño vicini sui
teneat ad restōnē. p. q nō si non fa
cit aīo nocēdi. pñmo sibi pñlēdi
l. i. s. deniq. ff. de aq. plu. arc. Nam
vñs ad celū pōt qō elenare suū hēdi
ficiū si est sibi vñle r seruutē nō hz
l. altius. ff. si ser. vē. Et tñ gl. in. c. cū
ecclia de elec. in. v. iniuriarū. Sec?
si aīo iniuriandi. pñmo hē faceret. nā
tūc siue denūciatio noui operis sit fa
cta vel nō in pñcia tenet. d. s. deniq.

2 Cū teneat hēdificās demoliri hē
dificiū suis sumptib⁹ aliqñ. p. q sic
quādo post denūciatōes noui ope
ris siue iure siue iniuria hēdificauit
ff. de operi. nō. nūpñcia. l. pñtor. ait.
s. i. extra. e. titu. per totum.

3 Quando quis possit edificare ca
strum vel noua hēdificia vide. s. em
phyteosia. s. xvij.

4 Cū qō possit in alieno aliqd fa
cere iusto dño. p. Ang. de are. insti. s.

lege suffia. causi. tollen. q sic qñ faciē
ti pdest r dño nō nocet vt ibidem r
in. l. i. s. ff. de aq. plu. arc. Sec? si
lederet. C. de seru. r aq. l. aqua. r ff.
si seru. vē. l. r si forte in fin. r. l. licet
s. pe. Idē diē q nemo pōt facere in
suo q alteri nocz r sibi nō pdest r q
si facit aīo nocēdi tenet de dolo. d. l.
i. s. deniq. r. ff. de dā. ifec. l. pñlus.

Hereditas

pondus. xij.
vñctari r diuidi in. xij. partes q vo
cant. xij. vñcie q vocāt diuersis noī
bus. s. sēcunt. vñcia. l. vna. Zilia ser
tans. i. sexta pars hereditatis que sūt
due vñcie. Quadrans. i. tres vñcie q
sūt qñta pars. Triens. i. quor vñcie
q sūt tertia pars. Quincūx. i. qñs
vñcie. Semis. i. sex vñcie. Sēpūx. i.
septē vñcie. Bes. i. octo vñcie. Do
drans. i. nonē vñcie. Sextas. i. sex
vñcie. Decāx. i. vñdecim vñcie. Ap
pellatōe vñ assis. xij. vñcie cōtinent
vt insti. de here. insti. s. hereditas fin
Zuno. et in. c. ex lris de iurepa. De
reditas est qddā ius vñuersale r ea
vēdita vñ data trāsīt ius pñonatus r
oīa iura r iō hereditas ē successio in
vñuersum ius qd defunctus habuit
tempore mortis. l. nihil. ff. verb. sig.
Ad quos dñ hēditas deuēire rēfun
cto aliud nō disponēte vel inualide
p. q in laicis de iur. cōi. C. pñmo
veniunt legītimī descēdentes si sūt
oībus alijs exclusi r si sūt pñi gra
dus multi equalr succedunt. Si vō
sūt nepotes r vñteriores solum succe
dunt in stirpes. i. in ea partē quā pñ
eoz si vñt hēret nec distinguit an
sint masculi vel femine et adoprui
nō em seipari qz indistincte oēs ad
mittunt vt. C. de suis r leg. here. auc.
in successiōe. Si vō descēdētes non
sunt

sunt tunc teniunt ascendētes puta pñ
auus abauus r. cū fratrib⁹ r soro
rib⁹ ex vñroqz parēte pñunctis defun
cto vñ eoz filij quos ffes vel sorores
sen filios si nō hz succedūt ascenden
tes salua sp pñogatiua gradu. l. qz pñ
pñerf. avo r sic cū excludit r sic de ce
teris. Et sic solū venit de ascēdētib⁹
q est pñmior defuncto cū ffib⁹ si sūt
in capita s. cū filijs fratrū in stirpes
exclusi s. ffib⁹ ex vno parēte tñ. Si
āi dicti ascēdentes sūt in eqli gradu
puta ex pte pñis in primo vel scdo r
ex parte mris sūt in pñmo vel scdo r
hñmōi sic eqli pñm p dimidia r mñ
nīp alia dimidia succedūt qñs sūt
plures pñone ex pte vna qz alia puta
auus r auia ex vna pte r ex alia so
lū auus vñ auia vt in auc. de here. ab
ite. s. i. r. iij. r in auc. defuncto posita
C. ad tertul. r qd ibi no. in. gl. Aliter
q est in pñmiori gradu defuncto si
ue pñnus siue mñnus sit admittit vt
in. d. auc. defuncto q si nec ascēden
tes sūt teniunt collaterales. Et pñmo
ffes r filij alicui⁹ ffis pñmōi q. i.
erāt pñuncti ex vñroqz parēte defun
cto de cuius hēditate agūt nō tñ i ca
pita s. in stirpes quo ad filios fratrū
pñmōi qz ipsi ffes vñ succedūt i ca
pita r isti pñerunt ffib⁹ q sūt ex vno
parēte solū vt. C. de legi. here. auc.
cessante. Dicit tñ bar. i. l. oēs. C. cōia
de succe. qz qñ parētes veniunt ad suc
cessiōē in bonis qñtis ex linea mñ
na pñerunt parētes ex linea mñna r
in bonis pñtis parētes ex linea pñna
l. iij. C. de bo. mñ. sūt qñ sūt duo filij
ex diuerso mñmōi pñerunt in lu
cro mñmōi pñmōi q sūt nati ex illo ma
trimonio alio natus ex alio s. si ex di
spōne testatoris vel legis aut statuti
duceret qz succedat agnati put sūt in

gradu. pñmōi qz tñ in tali casu ve
niunt filij fratrū pñmōi qz cū patrui
iuxta anc. cessante. C. de legi. hē. not.
glo. cōiter approbata in. l. cūz ita. s.
in fidei cōmissio. ff. de lega. iij.
1 S. nūqd cū ffib⁹ pñatis veniant r
filij alteri⁹ ffis. p. fm. Sū. q nō. ff.
qd cū eo q in alie. po. l. s. si ex parte.
C. Atum filij filiorum pñatorum
fratrūz preferantur fratrib⁹ ex vno
parente solum. p. q sic.
C. Atum filij fratrum soli sine pa
truis r amitis superstitēs admittan
tur in capita. p. Zilio. r l. dōsti. q sic
quāuis sūt filij diuersorum fratru
sed non nepotes. i. nati ex eis.
Secdo nō crñtib⁹ pñatis vñ aliqz eo
rū veniunt ffes ex vno latē tñ pñcti
r eoz filij q pñerūt patrui defuncti
C. Tertio pñatis nō crñtib⁹ pñerunt
q gradu sūt pñmōi qz defuncto r si
pares sūt pariter admittunt vt. C. de
leg. hē. anc. post ffes r extēdit hē
putatio vñs ad decimū gradū r vñ
tra ē vt hē. xxxv. q. v. c. ad sedē l. i.
perator solū dixerit de decimo gradu
expsse. Et i pñata successiōe tñ ascēdē
tū quā descēdētiū seu collateralium
cessat oīs dñia tam serus qz emanci
pattōis hoc tñ attento vt cū agūt de
successiōe pñis solos pñanguineos
admittas de reb⁹ vñ mñnis vñterios
filij vñ nāles mñ vñ spurij s. i. gl. i
auc. q. mo. n. i. effi. l. i. s. si. si ex. eo
dē pñe si ex eadē mñe nō succedūt ad
inuicem vnus alteri. Si vō sūt ex ea
dē mñe tñ vnus succedit alteri ab i
testato qz cognoscent ad inuicē. l. iij.
ff. vñ cognā. Si vō vnus spur⁹ de
cederet relicto fratre spurio r alio le
gitimo ex eadē mñe tñ venit legiti
mus r excludit illegitimus qz qñ de
successiōe traciāt ille frater pñerf q

pluribus necibus est pñctus: vt dicitur est. De successione vero fratru ad iurice serua qd dñi est excepto qd frater legitimus nō succedit fratri suo illegitimo ex pte pñs nec eñio qz nō est illi agnat? nec ille ipsi t durat in infinitū quousqz memoria possit hēri de cognatōe insti. de gra. cog. per totūz.

7 **¶** **Q**uid de fatis aut oib? ascēdētib? dñe dētib? collateralib? deficientib? veniet vir ad successione vroz et vroz viri. vt. C. vii vir et vroz. l. vnica qd si nō ē veniet filio? vt. C. de bo. vacā. l. i. si vō vroz est sine dote et pauper et marit? nō hz nec dēscēdētes nec ascēdētes s3 solū agnatos vel cognatos tūc succedet viro ab intestato in q̄ta pte hēditatis. vt i. auct. de exbi. re. s. qñ vō t idē dic de viro paupē circa bōa vroz et alie tres ptes hēditatis erunt agnatorū vñ cognatorū. si vō eēt pñti vel statuti an cōsuetudo p̄ oia vel aliqđ predictoy illud serua si tale ē qđ iuri cōmuni possit dīrogā.

8 **¶** Si vō loquimur in clicio ab intestato morientib? distinguē aut sint bōa p pta clici et qđ libē poterat disponē. De qđ dñi ē. s. clici. rñ. Et in tali b? succēdūt agnat? s3 pñti ē. s. Si vō nō hz succedet ecclia cui seruēbat tpe mortis vñ altare si solū fuit: bat altari qđ hēbat bona distincta ab ecclia ipsi altari deputata vt not. rñ. q. vl. c. vl. i. auct. de ecclia tit. s. si qđ eñ. Gallit h i pñctis ex future p mort ad sacerdotiū cū pñsu dñoyz qz de eoz bōis si ab intestato decēdūt sūt q̄tuo ptes q̄ruz vna epō altera ecclie tertia paupib? et q̄ta parētib? assignet et si nō sūt idōci vputa bēti. et. rñ. q. ij. sane et hñōi epō. in vsū ecclie distribuatur vt i. c. ij. de suc. ab i. te nec ē abrogatū vt ibi doc. cōiter te

nēt l3 gl. noluerit qd sic si vō sūt bona ecclie dñi qđ disponē clici nō pñt succēdit ecclia vt i. c. i. de succe. ab ite. r. c. i. r. c. relatiū cl. ij. r. c. registi de test.

¶ Quid de successione i feudis vid. s. q. feudū. s. vi. cū seq̄ntib? et ep̄p̄teosis vide cñp̄p̄teosis. s. v. cū duob? le.

¶ Quid de suis manumissio de c. 10 dētib? ab intestato. p. q. succēdēt dñe dētes vñ ascēdētes vñ collaterales s3 qz dñi ē excepto qd patron? vñ dēcat pte nō tñ totū vt isti. de suc. lib. s. s3 nra pñtutio t ibi vide de eoz successione. bar. i. l. defuncto. C. si i frau. patro. dic qd si vn? patronus vñt pfer tur filio alteri? patroni et filio? patro? nī pferet nepoti alterius patroni.

¶ Atz clici laici succēdāt s3 qz dñi et cū ē et eo ordine. p. q. sic idubitanter. qz iura pñlegata nī excipiūt eos imo ēt religiosi. Intelligē q pñt hēre pñti i cōi et si dñi laici erāt pñt seruit vñtū i gratitudinē vt. rñ. q. vl. c. si. sal. i h i feudis de q. s. feudū. s. ix.

¶ Atz fili? aliqui excludat ab hēditate pñs vñ ali? de pñctis. p. q. sic in v. casib?.

¶ Quid si pñt sūt bēti? qz ipso iure bōa bēti? sūt pñctata de bē. c. cū fm lib. vi. C. Sedo si pñt cōmiserit crimē lese maiestati. l. q̄qz. C. ad. l. iul. ma. r. vt. q. i. c. si. qz h ad uertē tñ q pena incapacitatē nī extēdit ad filios nisi qñ crimē ē cōmissū i cū q nī recognoscit sup̄iorē scēsi ē pñt sum i cū q recognoscit sup̄iores qz l3 sit crimē lese maiestati vt. l. i. ff. ad. l. iul. ma. nī tñ q ad incapacitatē q ad filios s3 Sal. i. d. l. q̄qz. Et ēt aduer te q crimē lese maiestatis cōmittit a subdito tñ de pastoralis de re iud.

¶ Quid si pñt erat pñon? vñ hēbat ali qđ ius seu feudū i ecclia qđ dēteret trāsire ad filios et ipse interfecit vñ mu

illavit rectorē vñ clicū illius ecclie qz ipso iure pñt de iure et dignitatē et ad filios nī pueniet de peno. c. i. q̄busdā qz talia deuolunt ad eccliaz cū in iuria s3 ē imo filij talū vñ ad q̄r tā gñatōez in clicoy collegio nulla cren? dēbt admitti nec i aliq̄ religio ne pñt ēt plati nisi fuerit cū eis dispē sūi vt i. d. c. i. q̄busdā q̄s tñ dispen sare p̄t. ex q̄ pñtor canōis nō sibi re seruat. ar. c. nup. de sen. et. C. Quarto si fili? vñ ali? q pñt succēdēt furioso rebū curā nī ipēderit s3 succedet ille q eū i sua domo pñtiū sumptib? vñ qz ad finē vite pcurauerit euacua ta ēt istōne ill? q negligit si mō talis iscripsit amonuerit eos vt curā hēret vt in auct. vt cū de appl. cog. s. cās vbi ēt dicit gl. qz l3 nullus eñe? eū pcurauerit tñ hēditas ab agnat? auferet vt. ff. de hīs q. vt idi. l. l3 vbi isti tñtus idignus indicat? ē successione q p negligētia sua et culpā id egit vt mulier a q̄ istū? fuerat moreretur vbi dicit gl. f. nō ad hēdo medicūz vel malū.

¶ Quid si in captiuitate eos qđ succēdēt dēteret mori p suā negligentiā pmissit vt in. d. s. causas et sic succedet ecclia ciuitatis ex q̄ onit vt ibidem et ēt in casib? in qbus pñt exheredari vt. s. exheredatio. s. i.

13 **¶** Quid si filius possit exheredari p patrem. p. vt. s. exheredatio et frater fratrem et vir vrozem ibidem.

14 **¶** Atz dñs q de pñctudine totum accipit qđ erat illi? q sine filijs mortuus est teneat. p. fm l3 dñi. si talis pñuendo pñcripta est excusaf qz potest allegare qd hoc pactum ab initio fuerit quia terra sua erat.

15 **¶** Quid succēdēt filij illegitimi. vid. s. filij pñ. cū se. rñ. ē q 2130. i3 q pñales tñ succēdūt ad iurēz de succe.

cog. s. vulgo s3 hō. dñi i auct. q. mo. na. est. l. i. s. filij s3 tu die vt. s. s. vi.

¶ Quid succedet dñatis ex aliq̄ de i. l3 licto ad morē. p. q. dēscēdētes vel ascēdētes s3 qz dñi ē. s. s3 collatera les nō nisi vñ qz ad tertiū gradū vroz res vñ talū solū hēbūt dōtē et dona. an nup. Si vō dōtē nō habuerit accipiet pte legib? diffinita. Slo. dicit qñi et tenore lucratē siue hēant filios siue nī et si nem pñdictoy hēant fisco applicaf vt. C. d. bo. dā. an. bōa.

¶ Atz bōa igrediēt religioz ab ite 17 stato pueniāt monasterio. p. pa. in c. i. pñtia de pba. qz qad fres minor res nī q at ad pñdictores et alios mē dicātes sic nī vt imobilia aut iura ppetua sibi retineāt s3 vt vēdant et iplozatoe officij iudicis. Itē dic i oibus alijs relicto pñctis p religionis igressuz ēt i frīb? minorib? s. q. pñcti iplozatoe officij iudicis et vt vendāt q at ad alios religiosos. nō medicātes indubitatē succēdit monasteriū.

¶ S3 qro qđ monasteriū succedet i8 cū medicantes nulluz habeat et aliq trāsferant ad placitū plator. p. pa. vbi. s. q. nō pueniūt in pñctis monasterio pñctulari s3 erūt i pñte illi? q pñt vt puidat pñt sibi videbūt.

¶ Atz nouitō mōiēt ab intestato succēdat mōasteriū vid. j. nouit. s. xi.

¶ Quid si igrediēs erat vñ fructus rñus solū. p. pa. vbi. s. q. trāsibit in monasteriū vñ fructus sed soluz durabit in vita igredientis et non plus.

¶ Quid de collat? tali igredienti ea le 22 ge vt nō alienet. p. Jo. an. i3 q succēdet monasteriū p ar. l. i. ff. de sum. dotali. r. l. p. s. iulius agripa. ff. de le. iij. et in eo qđ not. de iure patro. ex l. i. pa. vbi. s. s3 i3 et qdā alij p ar. l. pto lucij iij. s. i. ff. de le. iij. s3.

qđ legit et no. in. l. si ita qđ. §. ea lege
ff. de verb. ob. Ego vō sic pordo sic
distinguedo. si phibita est alienatio
vt i familia remaneat sic ē vera opi
nio 3o. an. p. d. l. pto. §. si. a 3io sen
su. Si vō vt ad exnēi perueniat. p
hibiti est sic nō succedet monasteriū

22 ¶ Si qđo qñ accipiet qđ sibi dect
aligo et hēditate i grediētis siue fece
rit testm vel nō. 3o. pa. vbi. §. bar. di
cit qđ qñ moro ista ciuilib operat oēs
effectū quē moro nālis sicut est in i
grediētib⁹ ordinē minorū q nūl in
cōi vel piculari pñt hēre tunc statim
hēbit post ingressum cū effectū. i. p
fessionē expressaz ar. l. deo nobis. C.
de epis. et cle. §. qñ nō operat omnes
effectū in hoc quē moro nālis puta
qz habēt saltes in cōi tñc dō expectare
mortē nālē ipsius ingrediētis et inte
rim dispositio si fecit erit in suspēso.
Et cū hac opinione trālit 2o. et do.
Anto. et pa. in. d. c. i pñtia limitat tñ
nisi in testō alr de tpe determinasset
qz illud erit seruadū. 3o. limita vera
pdicta nisi quo ad filios legitimōs.
q legitimā habebūt ex eqtate statim
post ingressus. nō aut alimēta sūm s
dictos doc. Qd rex credo qñ legiti
ma eis sufficit. alr non saltē in pscia
§. vel monasteriū dabit eis statim qđ
debet hēre ex bonis ingressi vñ stati
alimēta sūstabit. donec eis talia bona
dederit. facit ad hoc. d. l. deo nobis.
§. nā et maritus. et qđ no. ibi in glo.

23 ¶ Hereditas qñ diuidit iter ftes
qui habēt peculūi castrele vel quasi
aut aduētū. vide peculūi per totū

Pres aliqñ proximi. i.
primuz significat
nō vltiori. vt. ff. de vbi. sig.
l. scien. §. regulariter nomē hēdis p
multas successiōes accipit. vt. d. l. sci

endit. et l. vñ. C. de here. isti. vbi hēo
hēdis testatoris dī heres vñ gl. i. c.
ex trāmissa. de si. p. l. r. Aliqñ tñ de
scendētes post primū heredē vocant
phēdes. vt 13 gl. in. c. si. de pecu. cle
ri. qñtis alias phēdes dicat q se putat
hēdē cū nō sit. ff. de p. here. in. l. pro
hēdē et insti. de iterd. §. adipsēde.
Aliqñ glibet descendens cui rel. nqf
aligd dī. pheres. vt i. d. gl. Moie vō
suoz heredū nō veniūt exnēi hēdes.
de quo p bar. et altos in. l. gallus. ff.
de libe. et posthu. Qd limita veruz in
his q nō transeunt ad hēdes exnēos.
et exnēus heres dō q nil attinet qñtis
pprie in statutis hēdes exnēus dicat
glibet qui tpe mortis nō est in pñte
mortis et si sit fili⁹ emācipatus 3z
Ang. are. isti. de hē. qñ. et dī. §. cetep
¶ Atqz deus instituit qz aliqñ sit he
res. 3o. q sic vt p3 in. c. nō ois. xxiiij.
q. ii. et q. iij. dicat ibi et sic a cōllā et.
Hō. n. erit hēo fili⁹ et ad gal. iij. c.
¶ Atqz heres instituit soluz in certa
re q. pprie nō dī hēo s3 legataris vt
in. l. quotiēs. C. de here. isti. possit in
foro aie nō dato alio hēde adire to
tā hereditatē 3z qz vult. l. i. in. §. si ex
fundo ff. de here. isti. 3o. pa. l. c. qz in
grediētibus de testa. q. §. c. pñ. ex vi.
et multi alij doc. i sacra pagina cōsu
luerūt q sic qz ius humanū nō 3mz
diuino dōz seruari i foro aie. Ergo li
cū poterit limitat tñ dūmō dōlose
nō sit i ductus testator ad institundū
eū in certa re viputaz qz pñat qz nō
posset hēre regressum ad alia bona.
¶ Quid si ita sit instituit in certa p3
hoc addito et volo q de bonis meis
plus nō possit petere si sit pñtus et.
et instituit alius hēo vniuersalis q nō
vult adire hēditates. an suprascrip
possit ipse eā adire. 3o. vñ q sic arg

d. §. si ex fundo. et d. l. quotiēs. Sed
pñt est rex q nō pōt. vt in. l. qñtis
§. iij. duo. ff. de hē. isti. vbi p3 q. §. p
dictus si ex fundo. et pdicta. l. qñtis
h3 locū qñ volūtas testatoris ē sim
plex. et nō restricta expñse. vt in casu
isto. Et iō veniūt succedētes ab inte
stato. qz testm nō reprit hēre hēdē
et nō pōt qz pro pte decedere itestat⁹
et p parte testat⁹. l. ius nfm. ff. de re.
iur. Si dictis qñ pōt phibere qz nō
plus pñt. 3o. p. l. domus. §. si. ff. de
vñsuf. vbi testator phibet ius accresce
di. et casus ē i. l. i. ff. d. in iusto. ru. tes.
4 ¶ Atqz heres teneat ex relicto vñ qñ
relicto dñfici. 3o. vt colligo ex bar.
in. l. i. ff. de pñat. relictis. q aut actio
est penalī ex vñaz pte. viputa qñ
penit pena q ē applicāda parti. Haz
tā ex parte rei qz actoris est penalī.
Et sic non teneat aliquo iure. Si vō
actio ē penalī ex parte rei et pñcuto
ria rei ex pte actoris viputa qz ago p
satisfactiōe dāni mei et sic de iure ci
uili si relicti sunt commissi circa pñt
q qdē 3o. tenuit sic teneat hēs qz nō
fundat itentio actoris imediate ex re
licto s3 ex pñt puta qz agit actio co
modati vel depositi et hñmōi et non ex
volo vñ relicto. Casus ē i. l. et de posi
ti. ff. de ac. et obli et ex pñtibus ibidez
et bonus ter. in. l. si hōies. §. dat actio
ff. de pñt si vō fuit commissus delictū
circa pñt q nō tenuit viputa qz do
lus redit eam pñt qz nō t3 vt in. c.
dilecti de emp. et vñ. sic non teneat qz
cū agere nō possit ex pñt cū non sit
oporet agē ex relicto p hēdē et cri
mina morte erigunt. xxiiij. dī. qñdā
et nullus post mortē pōt accusari. xx
iij. q. i. c. i. ff. de bo. eo. q an. sē. mor.
si. pñt. l. vñ. xxiiij. q. iij. admonere. ni
si i casib⁹ hēs. xxiiij. q. iij. sane vel si

hereticos instituit hēdes de here. c. si
qz est vñ si in crimine notorio dñci
sit. vt no. i gl. d. c. qñdā. et. xxiiij. q.
ij. i sūma vñ dic qñalr qñt qz cōmis
sit defunct⁹ crimē pp qđ ipso scō pe
na sit isticta a lege sicut i hēsi et crimi
ne lese maiestatis qz tñc accusatur et
agit p hēdē nō vt pñat ex illo de
licto s3 vt bona auferat ab eo q i cō
missus ceciderūt. facit. l. commissi. ff.
de publi. et ter. bon⁹ in. c. iij. de pñscrip
li. vi. als nō teneat hēs p quociqz de
licto commissio a defuncto siue in pñt
nullo siue ex oēm pñt nisi i duob⁹
casib⁹. ¶ 3o. pñt si lus fuit cōtestata
cū defuncto vt. l. vnica. C. de delict. de
fun. Rō qz in iudicio qñ pñtus vt
in. l. iij. §. idem scribit. ff. de peculio.
Et iō vt intus pñtus cū defuncto p
pñtōne litis. ¶ Sed si aliqđ pue
rit ad hēdes ex relicto defuncti qz in
tñt teneat et nō plus vt. d. l. vnica fal
lit in pñtōe furtiua qz in. l. i. p fur.
ff. de pñt. fur. dicit ter. furti actio p
nā pñt legitimā pñtō re ipsaz et se
quid pñtō rei furtiue qz rei h3 pñ
cutionē hēdem quoqz furis obligat
nec tñt si viuat seruus furti⁹ sed et si
decesserit. l. vñ fure vel mortuo. de
iure aut canonico 3z bar. in distincte
teneri qñ qz agit p satisfactiōe dā
ni p hēdē et hoc sequunt cōter doc.
et sic intelligēde sūt gl. i. c. ex pñtū de
pig. de sol. c. i. de raptio i lris de vñ
tua nos. Intellige in inquātū hēditas
se extēdit. Et placet in pñcia 3z pa. in
c. si. de sepul. solū admittat veruz qñ
defunctū penituit qz iura canōica lo
quunt qz teneat qñ defunctū penituit.
vt no. gl. singularis i. c. a nobis cl. iij.
de sen. ex. qz tñc agit ex qñ pñt nō ex
delicto. Si vō nō penituit nō teneat
sūm eūde. pa. et glo. d. c. a nobis nisi
o iij

quatenus de iure civili tenetur.

¶ **Q**uod heres teneat solvere legata i
testamento min^{us} solent facia. p. q. in
foro iudiciali n. de q. d. 3 v. l. si re
ritas. r. l. si. c. de fideicomis. si i foro
aie pedit hec q. ex alia. f. v. tri. et ro
litate defuncti oriat obligatio nalis r
coiter v. lramotani tenet q. si cism^o
tanti q. sic. de q. vide p. canonistas i
c. si. de sol. r. p. bal. r. legistas i. l. cum
ga. c. de iuris r. p. ignozitia r. ibi di
cit Albic^{us} q. opinio cism^otanor^{um} est
eius opinio r. sic tene ea q. terior ex
q. opinio. d. Anto. mor^{is} dicit se plu
luisse in fco in quo tñ vñ testis fue
ru adhibere tenebat hōs in foro aie
pau. aut^{em}. c. q. pleriq. de imu. ecclia
rui dissignt q. aut defuic^{us} nō egit so
lētiter relinqre f3 totuz cōmisit fidei
hōdis r. sic tenet ciuit^{as} r. nāl^{is}. de sic
i vtrosq. foro casus ē notabil^{is} f3 vñā
lecturā quā seq^{utur} bar. in. d. l. fin. Alu
nō cōmisit fidei hōdis f3 simpl^{iter} reli
cta fecit sine solēnitatē debita r. indi
fincite teneb^{at} hōs in foro aie si de h^{is}
pñt. Rō qz solēnitates fuerūt indu
ce ad falsitate tollendā vbi ergo cō
stat qz nulla falsitas interuenit d3 ces
sare r. dispositio legis r. seruari equi
tat r. obligatio nalis qz onf. ex dīpō
sitione defuncti. l. tū ampl^{ius}. §. iō nū
d3. ff. de reg. iur. r. p. hac opinioē fac
qō nō. Gino. de elec. i. c. q. sic. r. l. ex
testō. c. de fideicomis. ego dico qz si
erat legās doc^{et} r. non erat nēccitas q
excludēt solēnitatē debitā r. sic nō va
leat qz vñ voluiss^{et} potius illudē si vō
erat ignozis vñ forte nō potuit solē
nitatē obfurnare sic valeat pscia alio
nō pstatē de mēte vide de hoc. j. te
stamēt^{is}. §. i. r. r. r. legatū. ij. §. viij.
Quod heres teneat falsificare ex p. tu
vñ qñ defuncti in quo ipse defuic^{us} erat

obligat vltra vires hereditarias. ¶
 qd si fecit iuctarius nullo mō tenet li
 vo nō fecit inuentariū in foro sic non
 tenet f3 Jo. an. c. do. Zinto. c. Pa.
 d. c. pleriq. In foro vo cōtēto sic
 vti. l. fi. C. d. in. diti. f. d. m. p. l. i. o. xxi
 dicit qd ē teneat in pscia vltra vires
 f3 pma opinio vīegor qd ad psciam.
 ¶ Atqz hēditate exauſta p legata pō
 sit hē aliquid de ipſis legatis detrabe
 re. hē. qd aliqui dītrahit falcidia aliqñ
 rebelliancia aliqñ lra de qd dic v. f.
 legitima. hīf ante oīa deducet pōt ex
 pscas funerts c alias necessarias qd
 fecit cō hēditatū vt in tēſto c inuen
 tario c hī mōi qd sic debet eſſe immū
 a grauamēte ſicut eſt a luro in. l. ſc
 mus. §. i. pſefamēte cum quinq. §.
 ſequentibus. C. de iure delibe.

T Altp hēs sciēter solūē legatā. nec
retinens sibi falcidiā possit repetere
vel si ignoranter vide solutio. §. xxi.
Quid si plures sūt hēdes an glib
teneat solidū ad oīa debita vel le
gata. R. q. regulr glibz teneat soluz. p
pte hēdūaria. C. de acti. herē. l. p. hēre
ditarijs. Gallus hoc in. vii. casibus.

¶ **P**rimo qñ deficit aliter disposuit
de le. ij. cū ab vno. ¶ Secūdo si ob
ligatio sit p̄ ip̄sas funeris vxoris
qz nō solū obligant hēdes. sed & vñ
fm portioes qūa hñt: puta si vir hz
cētū & hēdes. cē tūc vir tenet p̄ totū
tā & hēdes solū p̄ duabz. ¶ Tercio si
bona defuncti erant exp̄se vel tacite
hypothecata debuorū qz vno eti
ficiē nō solūdo tñ aliū obligantur.
¶ Quarta in alimētis legatio qñ sic
p̄ iudicē & diffinitū l̄i defuncti. l. iij.
p̄n. s. ff. de alimēt. leg. ¶ Quinta
qñ res legata possidet ab vno solū
dñ. d. l. p̄ hēditariis. r. ff. como. l. s.
mibi. s. heres. l. s. ¶ Sexta qñ obliga

lio p'sistit in splendo pollicitatōez fa
ctā a defecto ad honore dei v'scōrū
v'reipublice. ff. de polli. l. i. §. si qd.
t. l. ex pollicitatōe. ff. Septim⁹ qñ
obligatio ē iduicū qd. ff. de vbo. obl.
l. in executionibus. §. serua. t. de ob.
habeo in glo. d. l. pro hereditarijs.

10 Quid si heres est pupillus nun
quid differetur solutio debitorum v
legatorum. & q. nō. vi. l. sub preter
tu. C. de act. here.

¶ **U**tque illatio restitutionis facta ab herede prolonget statutum i purgatorio defuncti et quomodo episcopus pot compellere heredes non executores vel alios executores et multa alia ad hoc vide supra. Executor.

12 **C**uius heres rogatus restituere hereditatem possit alienare aliquid de ea. q. non. C. cōia. de le. l. finis in causis positus in auctor. res que ibidem posita que sunt isti. f. causa dotis. 7 do nationis propter nuptias. 7 loquitur in liberis nō in extraneis. Itē dicitur Bar. in. d. auc. q. potest alienare. p. ponendo filias in monasterio. Silr. pro causa alimentorū quid si non potest subscitari aliunde. 7 idē pro redimēdo filio capto ab hostibus potest tamen retinere filij quartā trebellianicā vti in. C. Raynautus. 7 c. Raynal. de testamētis. Si vō rogatus ē restituere qquid supererit de hereditate tunc ad minus qrtā partē seruabit subscitūto. vt. C. ad treb. auc. 3 rogatus 7 vide de hoc in glo. in. d. c. in pientia d. uerget f3 glo. in. d. c. in pientia q. 13 q. ex liberis testatoris sic pure rogatus restituē hereditatē nulla scā mōtione de filio. Si tū postea habuerit filios vñ negores instituit cuanlecti. C. de fideicōmiss. l. cū acutissim. C. de isti. 7 subscit. l. gualr. ff. de pdi. 7 de. l.

cū autē vide. j. substitutio. §. xiii.

¶ **E**t in a gredietis religionē nō
capacē vt sūt mēdicatō g nec in cōi
debet hēre sint pmpuquos. **g.** cō.
opinio ē qd ad succedētes ab iustato
veniat p auc. bona. **C.** de bo. pscip.
S3 h limita nisi pda bona fuerit ei
relicta sub 2 dūte si decessent sine li
beris restituci. q tūc dōnt erogari
ad pias cōs. **Latus** est singularis in
auc. d. san. epi. **§. 3.** et pūi i fi. **Et h**
segt ange. i dīspatūto cō scipm. nobi
lis qdā gñe h oia limita va nisi ipi
ratōe officij iudicis ea tellēt vēdē
pūi i suas necitatis puerit q succē
derēt vt s3. hēditas. **§. xvij.** dñti est

¶ Etz hōs dedicās le mōasterio ex
cludat substitūtū. R. gl. i. d. c. i. pñtia
q sic si ē priuāt? ē et cū rogātus ē re
stituere priuato. Sed si substitūt? vñ
cui rogat? ē restitūt? eēt ecclia vel lo
cus religiosus vñ alia pia cā qz non
exclūdeēt vt i. d. s. fz 7 hoc pñti vñ
sumpra ē aut. nisi rogāt. Cuius tēb.

¶ Sed quod si non ingreditur monasterium
et efficit clericum. Respondeo. in premissis. cum
patria non euenisset substitutio nisi
duo currat. ¶ Primus est propter
maneat in ecclesia. ¶ Secundum est reddi
tus expendant in pias causas vel in
premissa auctor dicitur. Sed per a. ibidem re
stringit ad clericum puerum aliquem mo
nasterio ad. sed magis placet vel simpli
ter intelligatur sicut glo. intelligit.

Claro puerisio seu dedicatio sui ipsius et suar rerū ecclie seculari euacuatur et substitutione. R. glo. in d. c. in pñtia q̄ aut fit clicus ⁊ dic. vi. §. pcedēti. Nōt nō fit clic⁹. Et si nō expirat l̄z alij dicant q̄ etiā expirat sed p̄mū verina. Secundum equiuo.

¶ Quid si qd igredis religionez in
fraude subtrahi. R. Pa. in. d. c. in p

sentia abbas t3 q nō euacuat substi-
tutionē qz totus t3 frans nemini pa-
trocinat. c. sedes de rescrip. t3 placet
cōitor doc. facit. xx. q. iij. §. si. vbi idu-
ctio scā cā bonoz ipedit acquisitionez
ergo fortius qñ frans interuenit.

18 ¶ Altr heres institutus cū pditione si
sine literis ex se legitime tescēdētib⁹
vlt ex corpore suo nascētib⁹ si igredia-
tur monasteriū euanelcat substitutō
p. pa. i. d. c. in pñtia p⁹ diuersas opi-
niones recitatas pcludēdo cū bar. t3
Ly. in. l. si ita qd. ff. de lega. ij. q. eua-
nescit. t3 credo sit verior pcor. Altrch.
t3 Joan. xix. qd. vlt. c. si qua.

19 ¶ Sz qd si nō itrauit sz instituit mo-
nasteriū hēdez. p. Altrch. d. c. si qua
q nō euanelcat substitutio fm So.

20 ¶ Altr heres teneat soluere legatum
cā dotis factū si illa ingreditur mo-
nasteriū. p. Pau. in. d. c. in presen-
tia q sic. t3 idē si esset rei relictu3 cau-
sa donatiōis propter nuptias.

21 ¶ Altr substitutō expiret scā sz ista
pdiōe si ingredit monasteriū vel si
nupserit vlt nō nupserit. p. pa. in. d.
c. in pñtia q nō qz cōiter teneat q hē
pdiō pro nō adiecta i substitutōe q
ipedit religiōis igressus sicut illa q i-
pedit mfmōniū carnale. l. cū tale. ff.
de pdi. t3 demō. l. ij. C. de idic. vidui.
Et iō mulier nō teneat restituē relictū
sibi cū onere restituēdi si nupserit. l.
quotiēs. ff. de pdi. t3 demō. vbi lega-
ti scñ si nō nupserit t3 qñis faciat p-
riū. l. filie. ff. de pdi. t3 demō. Idē di-
cit Altrch. in. l. xpo nobis. C. de epil.
c. le. q. puella cui reliquit cētū si nu-
pserit. Si vō religiōe itrauerit. go.
q nihilomin⁹ si itrauerit hēbit cētū
qz in casu pdiōto ois pdiō dilato t3
grauamē remissa itelligunt cū pdi-
cta institutio succedat loco debiti bono

rū subsidij vt est expssus. C. de inoffi-
testa. l. qñ in pōtib⁹ t3 hoc dicit verū
in filia cui bonoz subsidij debet sz in
cēnea nō sz solū si pdiōto extet t3 etiā
nō hēret filia qñ legitima eēt sibi le-
gata t3 istud eēt vltro bono. sz substi-
tutō. Et hoc vide eūdē ibidē diffu-
se t3 in. d. l. qñ in pñtib⁹. R. i. malū.
disputauit t3 t3 q si relinquat alicui
centū si nupserit. t3. go. si igrediat re-
ligione q nihilomin⁹ igredietdo ha-
bēt cētū nec distinguit an sit. filia
vel extranea t3 est verum t3 sic teneat.

¶ Statuto cauet q filie extantibus
masculis filiis nō succedat sz debeāt 22
d bōis pñtis dotari t3 eē pñte qñ si
pñe mortuo q religit filia t3 filia t3 an
qz frater sorore dotaret mortu⁹ ē reli-
cta filia sua dicta amita dbeat hēre so-
lū dotē vlt rāqz hēs. p. Altrch. l. i. pu-
blico. C. ad. l. in. d. adul. qdaz teneat
q sic qz neptis nō succedit vt masculi
lus sz ver⁹ vlt fm Hugolinum de la
fontana qz succedat neptis nō amita.
Rōtaz ex morte pñis iā mo sunt qñ
tū filio t3 illud trāsmittit filie vt. C. de
ca. tol. §. in nouissimo qz in hoc res-
sentat psonā pñis sui. ar. C. de hē. vel
ac. vlt. l. emptia. t3 sufficit semel mofu
isse qñtū. vt. ff. qd me. cā. l. videam⁹
de quo vid. §. feudū. §. vij. sz si fili⁹
pmortu⁹ fuisse an patrē relictā filia
vera eēt opinio pma qz tale statutus
est scñ qz masculos pñtaz agna-
tio vt. ff. de vlt. l. i. §. p. Ergo nō
d3 pñtaz ad scñ femineū vt in. d. l.
publico vide. §. excommunicatio. l. §.
xx. Quomodo frater pōt admittere
sororem in fraudem creditorum.

¶ Altr hēs teneat seruare ordinē in
soluēdo creditorib⁹ vlt legatariis. p. 23
q sic qz creditorib⁹ pus satisfacē d3
sive ex scñ vlt qñ aut delicto vel qñ
sint

sint postea legatariis. si tñ pus solut
sine solo legatariis pus veniētib⁹ nō
poterit ingerari a creditorib⁹ si nihil
ei remansit de hereditate sz habebūt
regressum ptra legatarios. go. autē
in creditoribus sit pponendus vi-
de. j. restitutio. ij. §. xvi.

22 ¶ Quis sit hēs istius. p. q ois q nō
phibet a iur. ar. d. spō. cū apd t3 qd p
hibeat. p. q. xij. ¶ Prio hēt⁹ aut
pagan⁹ de hē. c. si qs epo. ¶ Secdo
credentes receptatores t3 defensores
hēticor⁹ d hē. c. excoīcam⁹ el. i. §. cre-
dētes. ¶ Tertio apostata. ¶ Quarto
collegiū illicitū. ¶ Quinto depor-
tat⁹. C. de hē. ist. l. i. ¶ Sexto dāna
pob crumē famofus. ¶ Septio. ile-
cutor cardinaliū d pñtis. c. felicis li.
vi. ¶ Octano excoīcat⁹ nā q tpe isti
autōis vlt mor⁹ vlt aditōis hēduatis
erat excoīcat⁹ sz valz institutō scē si p⁹
institutōs fuit excoīcat⁹ sz an mortē ab-
soluit⁹ vlt p mortē fuit excoīcat⁹ t3 an
aditōz absoluit⁹ sz institutō. ff. de hē. in
sti. l. §. si i pdiōe. §. solem⁹. t3. l. si alie-
ni. §. i. c. fñeis. ¶ Nono spurij nati
ex dānato coitu. de qb⁹. §. fili⁹ pñci
pio. ¶ Decio icastuosi cū mōacha. x
xvij. q. i. sigs sollicitauerit i gl. ¶ Un-
decio crimē lese maiestaf cōmittētes
de pe. di. l. c. si qs tamē in multitudi-
bus ¶ Duodecimo simoniaci sz aliōs qz
parificant ledētib⁹ maiestafē. ¶ Ter-
tiodecimo illi q nō pñt hēre neci p
prio nec in cōi. vt sunt fratres mīno
res cle. extm. §. cupiētes de vlt. sig.
de materia heredis. vide. §. d. heredi-
tas. t3. §. legatū t3 testamentum.

¶ Eremita d3 qui vere t3
nā eligi vitaz. xvi. q. i. §. q vere.
¶ Altr possit hēre pñtiū. p. gl. i. d.
c. q vere. q sic t3 ē ter. xix. q. iij. §. c.

¶ Que est strictior vita. an heremita 2
rum an religiosor. p. glo. vbi. §. di-
cit q monachorum. Intellige in hē-
remitis qui non sunt religiosi.

¶ Altr hēmita gaudeat pñlegio cli-
cali. p. gl. vbi. §. q sic. t3 dicit pbari
pdi. c. q vere. §. iudicio meo nihil p-
bat. nisi q sit digni honore. Et ppen-
dico cū Jo. de ligna. i. cle. p. lras de
pbd. q. si laici nati sūt ita laici plene
rāt t3 sub iurisdicōe i peratoris cū eis
nō adueniat aliqd eripiēs eos ab ipi
us iurisdicōe. qd duplex ē v3 rece-
ptio ordinis vlt pñerisio ad aliqz reli-
gione approbatam. i. c. si. de rel. co.
xvij. q. iij. si qs suadēte. de sc. ex. nō
dubitū cū filiib⁹. t3 segt pa. i. c. nullus
de fo. ppe. sz sit equū dicē q si ecclia
stice pñone t3 de foro eccliaistico p. c.
nulla rōe. lxxxiij. di. x. c. si. at. xi. q. iij.

¶ Altr religiosi possint vitā hēmiti-
cā eligē. p. q sic de lnia suoz plato-
rū t3 cellas siue hīacula i hēmo siue
loctz vbi nō sit hoium hīatio de p-
pinq cape t3 mutare pñt ēt religiosi
mēdicātes. vt i. c. cū ex co. de excoī.
pla. l. i. vi. Sz platinemini debēt da-
re lniaz. nisi iā i societate pfecti. cum
sit piculosisimū solitarie hīare i per-
fecto cui dē. Et soli. qz cū ceciderit nō
h3 solēuātē. t3 iō scñs tho. fa. fe. q. cle
xxvij. diē q vita socialis necaria est
ad exercitiū pfectōis. qz munio se in-
struit vlt exēplo. t3 correctioe q ad
pfectōez pducit. Soluendo at pñt
iā pfectq alioz regimine nō idigēt.
Et iō si abiqz exercitiū pcedēt talis
vita assumat piculosisima. nisi sup-
pleat per diuinam gratiam. lxx. ille.

¶ Ereticus est fm Al-
trch. in. c. q
cīq3 de hēre. l. i. vi. pmo q t3
p qñtuz pñtia. Ites q aliter sentit de

sacramentis. f. co: p:ore xpi. baptisma
 te. p:essioe. et alijs q: sacrosancta pre
 dicat et obferuat ecclesia. c. ad abolenda
 de h:re. It: q: conat auferre p:uilegiu
 ecclesie romane sibi a xpo tradit. vt i
 c. o:es. xxiij. di. qd: e: vt sit caput o:is
 ecclesie. It: dubi: in fide. c. dubi: de
 h:re. It: o:is scilicet. xxiij. q. iij. in
 ter h:em. It: o:is simoniae. i. q. i.
 q: q: It: o:is p:ecius ab ecclesia. iij. q.
 i. c. iij. It: o:is it:perat:io male sacraz
 scripturam. xxiij. q. iij. h:em. grece.
 It: q: noua opintiones inuenit xxiij.
 q. iij. h:em. It: q: tras: ad it: p:ee
 p:ta aplice sedis. xxi. di. mli. It: q: no
 s: articulos fidei. S: loquendo de re
 retio. p: p:ie. et vt sit exco:icatio. Et sub
 iaceat alijs penis p: h:eticos statuta.
 Dic q: tra regunt s:z Aller. de ales
 fa. fe. ti. de h:em. It: p:im: falsa cre
 dultat in ronabili. f. gl. xxiij. q. iij.
 S: q: vo sermo q: erret i articulos fi
 dei et eius sacris. vt i. c. ad abolenda
 de h:em. It: addit p:au. i. c. v. m:ica de
 v:tu q: et ille q: fallaz et extor:it expo
 sitione in diuinitis scripturis ponit
 id qd: i: ecclesia. It: intelligo. f. p. articu
 lo fidei e: h:em. gl. iij. i. c. i. S: sane.
 de v:tu. dicit idistincte de tenente aut
 gignete puerum dogma vel falsas
 opintiones q: h:em. It: Lard. i. d. c. et
 volunt hoc extendere ad tenente s: ca
 nones. et multi doc. ibides. S: ego di
 co clari: q: falsa credulitas s: fides e:
 dupliciter. p:io directe et p:ncipali
 et hoc est o: qd: est i articulo fidei.
 Secdo indirecte et secundario sic ea ex
 quibus sequit corruptio alicui: articu
 li sicut dicere aliquid falsum in scriptu
 ra diuina p:ent q: est corruptio illi
 articuli de spu sco q: locutus est p. p.
 phetas. S: dicere q: ecclesia male te
 terminauit in aliquo circa fides est p:

illud sancta ecclesiam catholica et hu
 iusmodi. It: Sed qd: requirit vt qd
 sit h:em. It: pueria voluntas et p:up:
 scibilia. It: Tertio ipugnat:io p:inaci
 tas ex p:te irascibilis. f. q: p:inaciter h:
 teneat q: i: qd: erret i fide et alijs p:di
 ctis. Si t: parat: e: corrigi no: e: h:em
 eius ter. xxiij. q. iij. dicit aplus. et c.
 q: i: ecclesia et gl. ibide et gl. in. c. nec li
 cuit. xxiij. di. et ter. planus in. c. h: est
 fides. xxiij. q. i. et in. c. danamus de
 sum. tri. in d:bo p:inaciter p:ea die
 lan. q: q: error: no: defendit imo pa
 ratus e: intelligere rone no: e: putan
 dus h:em. S: ille q: dubitat ex al
 i:firmate no: t: p:inaciter insistit. Et
 ad abolendam de heretici intelligatur
 quando in dubio p:inaciter insistit.
 It: Quia pena puniunt heretici. p: p:ie
 p:te. vt colligo ex diuersis iurib: q: vt
 tra m:ale p:ent. xxiij. p:is. p:ia q:
 ipso fco sit exco:icatio d. q. s. exco:io. v
 casu. xvij. Nec d: h:em. exco:icatio s:
 et suspect: d: h:em nisi ad arbitriu epi
 se purgauerit. c. ad abolenda. S: laic:
 de h:etico et de sent. ex. vt fame. et si
 exco:icatione p: annuz sustinuerit aio
 idurato t:ne velut h:eticus p:denabit
 c. exco:icamus. S: i. de heret. cu con
 tumacia de hered. lib. vi. requiritur
 tam: vt specificet sit vocatus vt de fi
 de respondeat f:mi Jo. an. ibidem et
 se de tali suspitione purget.
 It: S: qd: si sit occult: o:ino puta q: a
 i: h:em in corde soli an erit exco:ica
 tus. p. gl. in. s. i. xxiij. q. i. q: sic id:z
 i: Ray. et Sof. et Jo. de anco. in suis
 sumis co. ti. et gl. in. c. i. de h:em. qu:
 sequit Lar. q: allegat multa iura ad
 hoc Arch. aut in. c. cum qd: de here
 ti. vi. Allegat multa p: et s: et finaliter
 relinqt disputat:io. S: saluo melio
 ri iudicio nubi vt d:dm qd: si heretico

sit soli in corde nec aliqd ostendatur
 in signo vel opere q: no: e: exco:icatus
 et hoc i: p: de palu. in. iij. et l:bo. i. c.
 mulieres de sen. ex. et sequit gl. in. c.
 cu qd: de sen. ex. li. vi. loquendo de eo
 q: rata h:z verberationes clerici soluz
 in corde q: no: est exco:icatus quo ad
 ecclesiaz nec ob. iura q: allegat gl. i. d.
 ele. i. q: c:cedo. q: si aliquid precipit
 ecclesia in opere faciendu ex vel no: fa
 cieni. cu tali itentioe vel aio q: facies
 s: ligat et quo ad ecclesiaz i: ecclesia no:
 iudicet ex quo occultu est. Et ita lo
 quunt iura p. d. gl. allegata na in. d.
 ele. i. q: s:ito: obmittes p:cedere p:tra
 p:sciam ligat ecce qd: precipit fiedu
 ele. i. de sta. mona. loquit de actu ex
 teriori quo qd: ad curias p:ncipia
 vit eo aio vt offendat. Ecce precipit
 abstinedu ab accessu tali aio. Et oia
 alia sp: h:it opus annexi faciendum
 v: no: faciendu si b: attendant. Et io
 q: t:ic: q: sit occultu tale opus factu
 tali aio vel no: erit ligatus. Sec: vbi
 cogitatio cordis nihil addit operis.
 q: soli deu h:it vltore. C. de iureiur.
 l. iureiuradi. xxiij. di. habuisse. et so
 di. S: illud. p. quoz. Si vo aliquid
 ondat in signo. f. v:is factis et h:moi
 sic erit ligatus q: t:ic: q: sit occultus.
 Et sic p: q: ecclesia ligat o:ino occulta
 et t: no: ligat ea q: soli p:stunt in cor
 de sine aliquo opere adiuncto facto
 vel omisso et sic p:orda doc. in hoc.
 It: Quid de illo q: obsecratur sepul
 chru macometti v: aliqd fac: ad ei:
 renerationes sicut alij infideles. p. ale.
 de ale. fa. fe. ti. d. apostasia q: si facit
 q: ita credit et io. p:itent sic sunt apo
 state heretici et exco:icati. Si vo hoc
 faciunt soli d:bo vel p: p:metuz no: in
 corde sic peccant mortaliter non ta
 men sunt heretici nec exco:unicant.

210
 It: Secda pena e: q: nemo cu h:etico
 o:z h:ere negociationes neq: in domo
 vel terra sua eos teneat vel fauore fac:
 c. sicut ait co. ti. et f: pa. ibide extedi
 tur. d. c. ad o:es h:eticos i: loquas de
 tollo sanis et no. q: i: cu nullo exco:
 cato sit participandu t: cu heretico
 multominus v: i: no: exco:icent o:es
 p:icipates cu eis eade exco:icatioe t: i:
 credentes fautores receptatores d:sem
 fores h:eticorum bene ligant vt p:z. S:
 exco:icatio. v. casu. xxiij. possit t: ali:
 q: sine peccato participare cu eis in
 his que spectat ad eoz salutem. S: ille
 et filij vxor et h:moi qui iudicio boni
 viri aliter comode facere non possunt
 nec inest periculu peruersiois et etiaz
 ceteri in casibus in quibus licet par
 ticipare cum exco:unicatis de quib:
 buo habes supra exco:icatio. xxiij.
 It: Tertia pena e: q: bona ipsoz ipso
 fco quo crim: incurrit h:em appli
 cant fisco in teris. f. iperij si sit secu
 lars iudicio secularis i teris v:ro
 ecclesie vel si sunt clerici applicant fi
 sco ecclesie nisi clericorum bona essent
 ecclesie vel ipsi h:erent stipendiu ab ec
 clesia q: applicabuf ecclesie a q: stipen
 diuz h:ebant vel cuius erant vt in. c.
 h:etico eo. ti. h. in. c. cu fm. e. ti. li. vi.
 Teru: exco:icatio ipsoz p:ficat:iois vel
 occupatio dictoz bonoz no: fiet do
 nec p: aliqua p:sona ecclesiastica fuerit
 sniati sup p:efato crimine heretico s:
 ipsum hereticum in. d. c. cum sedm
 de quo vide. i. p:ena. s. iij.
 It: S: qd: si i vita ipsoz hereticos. p. pa. in
 c. fi. q: si post morte ipsoz sniati fue
 rit sup eoz erie nihilomin: applica
 bunt fisco vt i. c. fi. d. recrip. li. vi. q:z
 p:ficatio fuit fca i vita ipsoz eo ipso
 q: iciderut in h:em. Et de hoc e: tex.

g ore ppo dicit se velle mori fide ta
lis bñici vel q dicit se credere erro
bus eoz ad hoc de peni. di. l. c. pōt
sifr q adorauerit reuerētia suo more
exhibuerit p solationē vel cōionez in
monte seu in infirmitate ab hereticis
repperit vñ filia p pērat q ad ritū co
rū p tūct credētes dñr qz plus facti
qz vñ loqmur ar. de appel. dilecti
el. ij. r loqr d hñ scis i qb error ex
pmit qz i alijs scis vt vñstaf eos vel
alimonia p bere nō ē credē s potius
favere credētes tñ eoz erroribz here
tici sūt. c. ex cōmunicamus el. ii. eo.
23 ¶ Quis dñr receptor. p. archi. vbi
s. q ille q sciēter recepit hereticos r
si nō frequēter qz lz fz grāmaticū sit
vñ frequētarū tñ i iure p simpli
ci vñ ponit vt pbat. ff. d recepta. l.
fian iure ciuili receptor dñr q laten
ter recipit r celat vt plematus man
iudicis euadat vt. l. i. ff. de recepta. r
l. congruit. ff. de offiō pñdis r. l. vlti.
C. de his q la. ocul. r sic accipit et
de iure canonico nisi solū in cāu isto
hereticor. rō qz spālter oīs receptō
prohibetur vt in. c. sicut ait eo.
24 ¶ Qui dñr fautores. p. archi. vbi
s. q si psonē q publica pñte fūgā
tur ex sola omiſsiōe dñr fautores. pu
ta si ab ecclia pñenatos nō fūgāt vel
nō pñmūt sē debent r pñpī i. e. ad
abolēdā eo. r. i. c. ex cōmunicamus el. i. e.
hoc pbat. xxiij. q. iij. q pōt r. q. v. qui
vicij. r. q. viij. pñtea. r. vti. q. iij.
s. q. s. Itē dicit idē archi. q si pñti
nō faciūt carceres ad custodiā hēti
cor vel filia q ad eoz offiū pñtinet
ex auaritia nō dicuntur fautores qā
id in fauorem hereticor non faciunt
Secus si pp eos nō faciunt. Si vñ
primare pñone lz nō capiāt hereticos
ex omiſsiōe sola nō dicuntur fautores

sed si celant eos postqz iurauerit in
dicare pñt dicit fautores cum peccēt
mortaliter in hoc celando veritatez.
xi. q. iij. q. l. g. Idē dic de pñas ascri
etio p iuramētū ad indicādū r celat
in casu in quo tenēt indicare qd qñ
sit vide. j. inglutio. s. xi. l. c. in alijs p
natis nō ascriptis qz nisi omittāt do
losenō dñr fautores ex cōmūsiōe vo
oēs dñr fautores qz vel verbis excu
sant eos vel laudāt r hñmōi vñ si pñ
dicta vñ puocāt simplices ad amo
rē hereticor r deuotōes quā habent
ad eccliam habent minuire r talia
nō dicant ex lubrico lingue qz lubri
cū lingue ad penā nō dñr trahi. ff. ad
l. iul. maic. l. famosi tñ fautores di
cūt. xi. q. iij. nō solū. ij. q. i. c. si. Itē
to magis fautores sūt q scō eis fauēt
puta alimonia mīstrādo iplos libe
rādo vñ p q liberari pñt dādo r filia
ad h. xxiij. q. iij. ē iniusta. ff. de fur
l. si pignore. Et idē dicit i eo q scō
eos liberat ar. xxiij. q. vi. eo. tit.
¶ Qui dicant dñs fautores. p. q. s. ar. 25
chi. q qñqz defendētes erroz here
ticor r tales dñr hñstarche itē dñr
defensores illi q psonas ipsoz defen
dūt resistēdo viribus vel potētia ne
ad manus iudicis tenāt puniēdi vñ
examinandi r de hoc. xxi. q. v. p. to
tū. xxiij. q. i. si custos vel ne fiat ere
cutio vt in. c. ex lris de offiō delega
no. tñ q defendēs hereticū ne cedat
a puato vñ q i iudicio eidē pñocinat
credens eū hēre iusta cām nō dñr de
fensor vñ fautor et si postea appareat
q nō erat iusta cā qz hec est iusta de
fensio q talibz reseruat. Secus si cō
tra pñciam ei patrocinat qz defensor
est ita nō. Lar. in clemē. i. de penio.
¶ Quis heretici fautores credentes. 26
defensores receptatores eoz r et iustā

mati de hñi recipiant ad pñas. p.
q ad arbitriū epi pñs debet abiura
re erroz r pñmūt p scripturas q te
nebit firmiter fidē catholicā r hñ pu
blice vñ puate sē crāmē ē publicum
vñ puat. l. q. vij. qñens de pñ. di. ij.
ego. l. e. gari. r. d. c. ad abolēdā po
tea dñr absoluti sñ ecclie formā de q
pñ. xi. q. iij. cū alijs de sen. exc. cū resi
deres r postea ipōt qd talibz solet i
iungi vt in dictis. c. quociēs r ego. si
tñ tps nō adest r signa pñie in extre
mo demonstrant pñt absoluti sine so
lennitate pñfata sñm hñst. r. pñno. in
c. a nobis el. ij. de sentē. excom.

Hermafroditus

Ille qui habet virumqz sexus. scilicet
virilem r femininum.
¶ Itē possit esse testis in testō. p. glo.
xiij. q. iij. idem idonei. vñ hermafrodi
ta q non sicut nec mulier insti. de te
sta. s. testes i iudicio tñ sic eo modo
quo mulier. Et hoc intelligo qñ ma
gis hñ de femina qz de viro. Secus
esset si sexus virilis magis incalesce
ret si vero est paritas glo. pñdicta nō
determinat sed dicem non admitti
nisi qñens mulier admittitur.
2 ¶ Itē possit ordinari. p. q. nō qz ē
mōstruolus ar. xxvi. di. illiteratos.
r. xlvij. di. c. vlti. Si tñ ordinatur r
secus virilis magis incalescit recipit
caracterem alias non etiam si equa
liter incalesceret secundum Rodo.
3 ¶ Itē possit pñere r an debeat pñ
tere cum viro vñ cū muliere. p. glo.
pñdicta qz sexus magis incalescens
dñr attendi r sic determinari.

Ironia

est mēdacū i ter
vt q minus extimet qz seipuz existi
met vñputa cū aliqz asserit de se ali

qz vñle qd in se nō recognoscit. aut
negat aliqz magnū qd tñ extimat in
se eē r ē aliqñ pñmū veniale qñ id q
dñt vñ oñditi se eē vñ nō eē nō ē scā
dalū nec pñe fame vñ alteri. Aliqñ
ē mortale qñ eē in scādali pñmū vñ
alioz vñ qñ hñ fieret ex iordmata am
buōe vt pñceret alicui plature spūa
li puta qz vadit male vestit r respe
ctus pp hñ solū vt pñciat r deliberate
r itellige si ē idign r vel si pp honores
solū r hñmōi fz qz dñt ambitionē eē
mortale de q vide. s. ambitio r de a
li dñ ecclia ē q neqz se pñstiat iterio
ra atē plena sūt dolo als eē tenia
le pñmū talis ambitio cum tali byro
nia r sic itellige r dñt aug. i. c. cū hu
militat. xxi. q. ij. miora tñ de se dñt
salua vñtate r maiora abscōdē pp hu
militatē nō ē byronia nec pñmū sñm
genus sñm fz sñm Tho. fa. q. cxiij.

Hystrion

quis dicatur. p.
q ille qui de per
sona sua ludum facit.
¶ Itē sit pñmū. p. l. c. s. tho. fa. q. q
cxiij. q. non si fiat moderate r lo
co r tpe pñonis pñnis r gestibz vel
vñs honestis vt p subleuatiōe ali
cui vñ r licite tales recipiūt aliqd p
mercede r sic nō itelligit de istis. c.
donat. r. c. q veneratōibz. lxxvi. di.
nec. c. p dilectiōe de pñ. di. ij. als at
ludū faciē de pñona cū gestibus ho
nestis aut turpibz seu in loco aut tpe
phibito ē mortale pñmū vt pñ. d.
c. p dilectiōe in quo denegat ei cor
pus xpi r talibz tonare est pñmū mor
tale si fiat p eoz ludo exercēdo. secus
si fiat pp necessitatē ad nām subfēcā
dā vel ne ab eis ifamarent sñm Ro. 2
¶ Itē tales hystriones phibiti pos
sint ordinari. p. fz. gl. i. d. c. donat q
nō vt i. c. maritū. xxiij. di. qz ifames

sūt. l. iij. q. i. c. ff. de hys q no. isa. l. ij. §. vlt. limitatū p. in. c. cū decorē de vi. r. ho. de. r. q. n. bis exercuit ar. de illa in publico fac. l. palā. ff. de ri. nup. r. v. q. ij. ita nos Inno. d. o. i. d. c. cū decorē vult vt sit infamis q ha beat hoc officiū in curia vel q assue/ scat se in illo actu alias nō sit infamis r ē opinio magis pia r mihi placz.

Omāgium

Equi quis facit pro missionē alteri genibus flexis r mātib? ita man? illi? positas ita q ef ficit hō illi? null? alteri? fidelitate. sal ua r talis appellat hōligi? r fit soluz iperatori vl regi r hōi q nō hnt su p se supiorem r talis hōligi? differt a vafalutico i q referuat saltē iperatoz fidelitas vl auctoritas nec pōt qd hō ligi? vni? r vafallus alteri? vl plurū de q homagio no. i. gl. cle. pastoralis i. §. rursus. d. hō q ligus de re iud. **Utrū sit simonia p re spūali pura** bñficio eccliaſtico homagii erigere p. q sic vt ē ter. i. c. ex diligēt de si. mo. r i. c. si. de re. iur. rō q homagii ē seu pñet piale comodū illi? cui pē atur qz efficit ei? bñdū r obligat sibi ad certa fuita fidelitaz āt iurandū bñst exigi sine simōia qz tñ obligat vt sibi sit fidelis r pstat pot? digni tati qz plone r h. v. q. ij. ē i tali digni tate cui dñt fidelitas tal' alio ē cēt si mōia hz vñā lecturā i. d. c. ex diligēti

Omīcidium. i.

litariū qd alo r itentioe oc/ cidēdi hōiem ppetrat cū effectu. vñ dī homicidii hōis ab hōie scā occi/ so r istud cōmittit scōcepto pñllo defensioe r vñuastioe cooperatione aſatioe r auxiliatioe. pō quorum declaratio multa dubia subinfert.

Utrū homicidii volūtariū ab hōie scā vt est hō sit pñm mortale. p. q sic p qz pceptū nō occides ero. r. imo terribile pñm vt p. 3. §. o. d. c. si qd volūtariē vbi vult ter. qz iponaf ei pñia vt p. l. hōis statūz iaceat ad ianuā ecclie r cōiōē i exim vte sue nō recipiat dicti glo. si nō fecerit pre dictā pñiam r notat dñt cē mortale pñm homicidii volūtariū ab hōie vt hō est. Ad aut ab hōie vt a lege si ue vt est legis minister qz nō ē pecca tū dñmō nō desijt ipst? ordo iusta cā iustus aiūs deest iusta cā qñ aliq si ne demerito occidit iustus aiūs euz er limore vidiēte occidit iust? ordo cū occidit ille cui lex nō pñmittit vl cū oc/ cidit nō eo ordie q lex statuit de quo r. xij. q. v. in. c. reos r per totam. qz **Utrū liceat alicui occidere seipsum** aut mutilare. p. q si sine mortali pec cato. qz nemo mēbroz suoz est dñs r. xij. q. v. si nō l. 3. in. l. liber hō. la. i. ff. ad. l. acq. ppea dicit Aug. in. d. c. si nō l. 3. hōis ergo exceptio quos vel lex iusta gñaliter vl ipse fons iusticie deus spāliter iubet occidi qz qd hōies vel seipsum vel quemlibet occiderit homicidii crimine tenetur hec ille. Gallit hoc in mutilatione que fit cau sa medicaminis que licet. Et de hoc l. v. d. c. si quis el. ij. r. iij.

Utrū liceat alicui occidere seipsum ne aliquē cogat ei ad pñm. p. q nō vt in. d. c. si nō l. 3. r. xij. q. iij. dispñt cet. Et hū p. o. in. c. nō est nfm. r. xij. q. v. dicit vñde r in plectionib? nō l. 3. mihi p. p. a manu perire abiqz co vbi castitas periclitatur hec ille. Et l. 3. aliqui ex hoc dicto dixerint q vbi castitas impugnatur licet se occide/ re. hoc est falsum vt patet in p. cal/ legatio. c. Et ideo hec dictio absque

ponit scilicet sicut ibi. Pulchre ffit gene tue abiqz eo qd intrinsecus la/ tet. Sic r dictio vsqz ē inclusiue po nit. ff. de pigno. ac. l. i. r. xij. q. ij. ebzō Et qd legit de sanfon q se iterfecit r idē de aliquo alio dñm q hoc fuit ex spālī fuelatioe dei vt dñt i. d. c. si nō l. 3.

Quid si uider occidat malefacto/ rē ordine iustitie nō fuato. p. q pec cat mortali sicut r qñ ex aio vidiēte vel ex cupiditate occidit qz iuste qd iustū est ex qzris dicit ter. in deuter. r no i. d. c. reos qd credo veruz nisi ex aliq vrgenti cā hoc faceret r noto rie constaret occisum dignuz morte. Et pro hoc facit. c. de occidēdis. r. c. officia hz meli? c. nō frustra. iij. q. v.

Utrū liceat occidere furē. p. gl. in c. cū hō. r. xij. q. v. q latrone inlidia tem in itinib? r nocturnū de popu/ latoz. Agroz l. 3. cuiuslibet occidere. C. qñ liceat vni sine iudi. l. i. r. ij. latro/ nē seu furē nocturnū filz l. 3. diurnuz vō non nisi armis se defendat vt i. c. si pfodiens de homi. l. 2. imitat tñ pa. in. c. i. de homicidio r pñdicta gl. v. qz qñ aliter nō pōt cōprehēdi. Facit. l. furē. ff. de sicca. r. c. ij. de homi. l. 2. mitant ē sedo dicētes q qñ fur no/ cturn? vel diurn? cognoscit r res pos sunt rehaberi p iudicē q non l. 3. occi dere r facit qd no. bar. in. d. l. furem aliter sic r nō solū p eū cui furat hz ē p quemlibet irregularis tñ erit iaz iste occidēs qz ē iudex de q i pcedēti du bio dñt ē ē si suaret ordinē iustitie

Utrū vxor a viro filia a pfe cōmit tēdo adulteriū sil cū adultero possit occidi. p. q pñ i iplo actu i domo p pria vel in domo gñi pōt interficere vtrūqz. ff. de adul. l. nec in eo. r. l. se. marito ē ignoscit si occidat adulte/ rū qd mitigationē pene. C. de adul.

l. gratus. si mō cū adulter r pñdāt in domo sua cū adultera vt. l. marito ff. de adul. alio nō de iure antiquo s3 de iure nouo pōt post tres denūciatio nes scāa vbiqz occidē vt i auc. vt l. ccat matri r auct. §. p. r vlt. dicit tñ gl. in. c. iter hēc. r. xij. q. ij. p l. 3. tales r similes excusent a pena ciuili n tñ excusant a culpa seu a pctō homici/ dii vñ in. c. qñqz pñunt. r. xij. q. vlt. dñt q sine aliq publica administratō ne maleficiū furē sacrilegū adulterū piurū vel quemlibet criminū iuz iterfe/ cerit trucidauerit aut mēbris debili/ tauerit velut homicida iudicabit r tā to grauius qzto nō sibi a deo pcessaz pñatē vñsurpare nō timuit. Et dñt tñ q aliud est qñ lex aliqd pñmittit pñiēdo vt in occidēdo adulterum Et sic nō l. 3. sine mortali pctō aliud ē qñ lex pcedit sicut qñ diffidat aliqd vt i. c. p hūani de homici. l. i. v. r hūi bus qz tñc si aliqz talē occidit nō aio vidiēte hz zelo iustitie sic non peccat fm 3o. an. i. addit. ad spe. qz facit vt minister legis qz l. 3. r. xij. q. v. non est crudelis r sic p corda istud qd hic dñt cū eo qd dicit in dubio pcedenti ille autem qui aliqd occidit defendēdo se vel proximū non pñprie dñt homici da de quo dic. vt. l. homicidium. iij. **Utrū sit homicida qui pcutit mulie** rē pñnantē. p. q si parius erat iam formatus r ex percussione interijt homi/ cidā est secus si non erat formatus hec probatur. ff. de pñit. l. si quis ali quid. §. qui abortientis.

Utrū letaliter aliqd pcutiēs qui p 8 cullus postea ab alijs occisus est sic homicida. p. q sic vt ē ter. i. c. signi/ ficasti el. ij. c. i. filz si non appeat an letaliter pcuterit vel ne tñ homicida est. Et homicida ē si aiūm occiden/

di habuit et percussit quāvis non letali
ter si postea ab aliis percussus inte-
rjit vt in. d. c. significasti.

9 **Q**uādo seu pcepto commissum
homicidium iputatur nō solum mandata-
rio s; et mād. i. q. vt d. in. c. mulie-
res de sen. ex. 3o. vere committit cuius
mādato delictū committit pbat et iō sic
peccat mortali aut excusat sic si ipse
facit et pinde dterminādū ē d mādā-
torib; q ad irregularitatē sic de mādā-
te pcuti clicū q ad excōicētoz vt. s.
excōicatio. v. casu. i. s. xxi. et trib; se.

10 **E**t patus hñs iurisdictionē tem-
poralē q inungit suo officiali q sup
tali maleficio ingrat et iustitiā excōicē-
sit irregularis et homicida si officia-
lis mādātū exquēas aliquē occidi fa-
ciat. R. q. nō q dicitur in. c. ep̄s ne-
cle. v. l. mo. li. vi. q. l. clicus nō liceat
cās sanguis agitare eas tñ cū iuridi-
cōz hñt tpalē dēt et pñt metu irre-
gularitatis cessante alijs dlegare h ibi

11 **C**ōsilio etiā efficit qd homicida
qñ ex pñlio seqt homicidium nec solū
qñ pñlio ē directe de morte alieni s;
et qñ pñlio ē cā ppinq ad mortē. s.
aliquē ex q seqt mortē vt no. pa. i. c.
ad audiētā. c. ti. et h itellige q ad cāz
ppinquā s; Inno. ibidē vbi pñlio
res illicita ex q mortē sequit sed vbi
pñlio res licita puta pñlio vt ma-
leficus capiat v; vt exponat se p pa-
triam vel fide xpīana q; l; homicidiz
seqt nō iputatur ei. fac. xxiij. q. viij. q.
oī timore et meli. c. hōratu. et pñb;
adriani et sic nō ē homicida s; ei. s;
p qd no. hō. i. c. ex l; de excē. p-
la. et p pan. l. c. i. de furtis et ex. l. c.
si qd viduā. 50. di. i. c. sicut dignū
eo. tñ. et ibi determinat q clericus vel
alius interrogat de pena delicti si rñ
det q ē mortē ē homicida si casus s;

minet de pñi p dicta iura. S; ego
pcondādo dico q dicit veruz Inno.
quo ad pñi. s; quo ad irregularita-
tē dicit rex Inno. qñ ē in pñlēdo rē-
licita et h homicidium. et qñ hōciditū
posset nō accipere h verisilr debeat
enire. Sicut dñi ē. s. Belluz q
h pñlis dicit pugnate viris et hñi
Et dñi hō. et pñ. itelligit quo ad
irregularitatē. nō quo ad pñi et eo
q pñlio sup morte q infallibilr ex-
quet q dicit q si nō iminet casus d
pñti q l; clicū pñlio q est pena mor-
tis puniēdus malefactor nō ppea ē
homicida. s. q ad irregularitatē. nec
etiā quo ad pñi. nisi malo aio h fa-
ciat. vt. s. irregularitas primo. s. iij.
Et pñlio aliquid vt alii interfice et
ret. q volēs interficere interfice et
homicida. R. q. quo ad pñi mor-
tale ē idubitatū. q ad homicidiz
qdā. vt Inno. et hñ. i. d. c. ad audiē-
tiā referit q si verisilr erat q nō po-
terat interfici ab illo nō erit homici-
da nec pñter irregularis. Si vō re-
risilr sunt q poterat interfici. sic erit
homicida. S; 3o. an. in. c. si. c. ti. li.
vi. et pa. i. d. c. ad audiētā tenet in-
distincte talē pñlio ē homicida cen-
seri q ad penā irregularitatis. Et in
istō magis assentit ē Inno. et ē verū

Quid de eo q pñlio et gñe q adul-
teri sūt occidēdi vel alij q tñ de iure
nō sūt occidēdi. R. s; 3o. si reputa-
bat iuris perit et errant nō in apic-
bus iuris. S; i iure claro et certo. sic
ē irregularis si pñlio ex suo pñlio cō-
fusus aliquē occiderit. Si vero non
erat reputat pñlio s; simplex v; ideota
aut errant i pñlitate aliq i q si opti-
miserit. sic nō erit irregularis dñmō ca-
sus nō imineret d pñti. vt. s. dñi est.

Et pñlio aliquid vt aliquē interfice

fecerit Inno. ille cui dedit pñlio per
multū ijs fecerit aliq interfecerit sit
homicida. R. fm Inno. vi. pñ. re-
citatur et seqt i. d. c. ad audiētā. q sic
qz debet reuocaf pñlio. Et si puta-
bat amicus nō desistere debebat hoc
inimico iurare vt coneret alias nō
evadit Inno. voluerit de cōsilio. non
credo tñ q debebat reuelare specifi-
ce illū cui dedit pñlio s; bono mō
seruata eius fama auisset inimicum. et
sufficit. ex quo cōsiliū reuocauit.

15 **Q**uid de pñlēte aliquid vt se expo-
nat p pñia vel iure suo. R. Inno. i. d.
c. ad audiētā. q nō ē homicida nec
irregularis et si interficiat. xxiij. q. iij.
pro mēbuis. et q. viij. hōratu. Si tñ
sciret ei ibi moriturus sic vt homici-
da et irregularis s; Inno. et hñ. i. d. c. ibi
dē qd limita. qñ cōsiliū p iure ppo-
na se exponē. s; secus si pñlio esset q
p pñio mortē sustinet vel p cecilia et
pro patria. quia licet sciat moriturum
nō est homicida. nec irregularis. Et
sic intelligit Inno. et hñ. i. d. c. vbi. s.

16 **D**efensio pñtis homicidii. pu-
ta associādo homicidā ad ferū homi-
cidij. vt eū si oporteat dñdatur et talis
Inno. et ei hōcidiz dissuadeat tñ s;
hñ. i. d. c. homicida erit. fac. c. henricus de
ele pu i. duc. Nec hoc diffignit an
als eēt factus vel ne q ad irregulari-
tatē. s; q ad resistētē bñ ē diffignē
dñ. q si alias erat facturus nō tenet.

17 **P**ermissio ē cōmitti homici-
dii nō pñbēdo cū pñ. vt pñ. in. c. si
iferēda. et c. sequenti. et c. si. xxiij. q. iij.
S; hñ. i. d. c. nō iferēda h referat
solū ad platos. tñ tñ die q cū iura lo-
quant vniuersali. 3o est distinguen-
dū in illis q non sūt plati nec hñt ex
officio an dolose omittant pñbēre.
et sic credo homicidas si aliquē occi-

214
datur. Si vō nō dolose hoc non pñbi-
bēt. sed ex negligētia vel pusillitati-
tate. aut qz noluit se immiscere rumo-
ribus v; noluit alii hñmōi rumoib;
immisceri sicut mī filii v; virum et
hñmōi nō credo eē homicidas. Et ad
hec faciūt notata i. c. qz de sen. ex. p
3o. an. et sequentes h peccent et forte
mortali qñ sine periculo oī possunt
obuiare per iura pñlegata nō tñ sūt
irregulares non obuiantes nisi dolo
se vt occideretur desisterent.

Et cū qz vult aliquē interfice in-
iuste nisi ego dē sibi aliquā certā pe-
cuniā meā tenere. R. gl. i. pñ. lxxxiij.
di. q. qdā dicit sic qdā nō ipsa v; te-
nere q nō nisi sit platus s; ego credo
q siue sit platus vel nō q tenet alii
pñti mortale nō evadit si mō hñ v;
tra necessitatē sue vite et illorū quos
tenetur prouidere quia sicut tenetur
existenti in extrema necessitate iube-
re sic et tali ex quo alio modo non
potest eum a morte liberare.

Et nō reuelas tractatū hōcidij 19
sit homicida si seqt. R. pa. i. c. pñt
eo. ti. Alij dicit q nō sufficit q pro-
hibuerit. 3o. an. diffignit q aut do-
lose non reuelat et erit homicida aut
nō dolose nō reuelat et non erit ho-
micida et hoc placet pñ. ibidē. Ego
credo q si non reuelat illis q possunt
pñbēre et nō obesse q erit homicida
quicūqz prohibuerit. Et de hoc vi-
de Inno. in. d. c. petrus.

Et in iuriatō ab aliquo audiēs 20
amicos suos vel parentes velle vindi-
care sit homicida si non pñbēat ex-
presse. R. s; gl. i. d. c. petrus q h ho-
micidium sequit erit homicida nisi ex-
pñle dñcat q tractāndus talis si non
pñbit videtur consentire. Similis
casus est. i. q. iij. quia pñlatus.

rentius tenuerit. Item qz ita declarati
tū ē i. d. c. ij. et credo tēz qñ alio mō
nō pōt recipere. sic intellige pñtūz
c. ij. qñ mōtē nō intēdebat. Itēz recu
perationē suā qz si intentio erat macu
lata erit irregularis si mōs vel mu
tilatio ē secuta sūm. l. d. ost. et sic intelli
ge. c. et l. f. de ecce. pla. et. xxiij. q. v.
c. ij. et de p. di. i. c. periculose. Idem
tene etiam si fures capiat et iudici tra
dat sūm limitationem predictam.

7 Quid si post suspensionē seu occi
sionē letet et habeat gratiā. R. q. non
erit irregularis quia lex promotionis
attendit factum. xv. q. i. c. fin.

8 Quid si sacerdote q. p. bedificatōe
ecclesie vel domus aduocauit aliquēz
i. adiutorū qui a casu interit. R. q. nō
est irregularis si nihil de contingen
tibus omisit. c. i. eo. titm.

9 Quid de ludente est alio q. a casu
occidit sociū. R. q. si ludebat cū pso
nis cū q. erat licitūz et ludo licito et
veritē ex pñtōe ludi talis casus ene
nire nō debebat nō ē irregularis vt p3 in
c. latoz. c. ti. vbi clie? ludens cū clieo
q. d. l3 et nihilominus vñ ipsoz alteruz
accipiens et pñtens ad terrā cultel
lū sibi infixit et mortu? ē et tñ pñtaz nō
ē irregularis qz pñtio ludi nō erat
pñtēdū. et iō nō fuit culpa s3 pñter
nēs. Si vō nō pñderant pñtioz ludi
et q. tale qd enenire poterat erit irre
gularis vt i. c. pñtēdū. c. ti. vbi vo
lēz egare sup locū q. hēbat falce in
latē occisus ē et soci? ē irregularis qz
pñtio ludi erat vt q. tētigiss baculūz
alteri? sup eū egaret et iō debebat de
ponere falce ex q. ludi ista erat pñtio
si tñ pñtēdū nō eū egaret. 13. pa. i.
d. c. q. nō ē irregularis. l. d. ost. et alij
tenet q. ē pñt ludi pñtioz qz pñtē
euenire. s3 pa. opinio magis placz pñ

tñ. epō dispētare i casu q. efficit irre
gularis vt i. s3 d. i. a. conat? offō mīstret
si subdiacon? erat vt i. d. c. pñtēdū.

Quid de eo q. dat poculū amato
rū et q. seqt homicidiū q. uis nō itē
deret. R. q. homicida ē et irregularis
vt no. pa. i. c. si aliquē. c. ti. facti. l. si q.
aliquē. s3 q. abortitiōis. ff. de pñtis rō.
qz dat opē rei illicitē secus si nō se
quis homicidiū pura qz semis nō dūz
erat formatus qz l3 peccet mortali? q.
cūqz dat aliquē ad potā. vel ex libi
dine vñ odio et hōmō vt nō possit gñā
re aut pñtēre vel naci soboles con
cepta vt patet in. d. c. si aliquē tamē
irregularis non est vt ibi glo.

Quid de eo q. insequēs alius q. ex
fuga cecidit et mortu? ē. R. q. ē homi
cidia i. fugiens timebat de gravi malo
sibi i. fugiendo nō fugeret fec? si de le
ui et cā ludi vñ pan. i. c. exhibita cor
dicit q. si q. pñt lapidē vt alium
pñtiaz dūm pñtō non possit esse
grauis et alius ne pñtiaz fugiens ca
dat et occidat nō erit irregularis vel
si pñtēret lapidē a remotis et alius
timeas fugeret et contruēs interiret sūm
nō ē irregularis. sec? vt grauiter p
cūteret vel iacet? pñtēret grauē pñt
sionē facere nisi alius fugisset qz tñ
tenetur de homicidio quia tunc no
xius esset ludus etiam in pueris.

Quid de illo pñerog? velicā por. 12
ci i. istā violētē frāgēs et terremoto
tu mulier grāuida erpauefacta fugiēs
dispa ē. R. q. nō ē homicida nec irre
gularis p doctrinā. p. d. in. d. c. exhi
bita q. uis Juno. Abbas et Sicē. vi
deant sentire q. tā in isto q. pñtē
tū i. pñtē et homicidiū. Sed mihi vñ
duruz nec ter. in. d. c. vides velle vñ
de non q. llet causa d3 attendi s3 pñ
pñqua ad hoc vt sit irregularis fac.

ff. ad. l. eor. de sicar. l. nihil scire est in
glo. Mō enī qz faber facit cultellū est
homicida si tñ aīo nocēdi facit et mi
norē diligentia adhibuit tñ pñdera
tur cā remota sūm. Per. in. c. de cete
ro. et c. pñtēroz de homi. vñ cum
q. pñt aliu vulnere nō mortifero
tñ et i. pñtia medici vñ incarta vñ ex
pñtione ad labores et sudores ille
mōtū non est irregularis s3. Per.
in. c. exhibita de homici.

13 Quid de clieo q. vñdo vel se ex
credo iaculū proiecit et alius a casu
interfecit. R. q. tenet de homicidio
et est irregularis siue adhibuerit dili
gentiam vel ne quā dabat operam
rei sibi illicitē. c. hñ qui arborē. s3.
si vero. 50. distinctione.

14 Quid de custodiētib? firmos qui
ad eoz pñtōz de derit eis vinū vel
aliquē hōmō. R. q. si certū ē eos mor
tuos pñt hñ et ipsi hñ pñtēret pñdere
q. irregulares sūt nō debēt tñ facere
sibi hñ pñtiaz q. pñt hoc sūt mortui
sūm. Rodo. quādo bono aīo id fece
runt nisi sit euident culpa vñ dissolu
ta negligentia. Et si hñt pñtiaz debēt
reponere ad consiliū boni viri nisi pñ
pceptū medici exisse dedissent qz nō
excusarent vt no. in. d. c. tua nos de
homici. idē dic de vertentibus infir
mos. vñde vel apostema frangit vel
anchilus obturatur et suffocatur.

15 Quid de pñtib? q. a casu pñtōs
filios occiderunt. R. si ex culpa gra
ui vel leui tenet de homicidio vt p3
i. gl. c. si de his q. pñt. si. occi. Mā daf
eio p. clpa graui pñtia. vij. v. l. v. ano
rū. p. leui tñ. Si aut nulla culpa pñt
sit nō tenet. Mō tñ s3 host. et p. d. et
alios doc. i. d. c. si. q. si culpa sit occul
ta siue grauis vñ leuis nō d3 dari pe
nitiā publica q. d. faciūt multi q. i.

ponunt publicā pñtiaz de q. in. c. i. ca
pote. 50. di. et male qz fieri nō d3 talis
pñtia nisi crimē adeo fuerit graue qz
totā cōmouerit vñdē vt i. d. c. i. capi
te collocare tñ apud se filios tenellos
parētes nō debēt alij sūt in culpa. ij.
q. v. pñtēst et eis i. putat homicidiū
si seqt nisi forte ita paupes eñt q. nō
possent eos pñtis fouere s3 frigora
qz tñ tenēdo apd se i. lecto si debitas
faciūt diligentia i. religis nō tenet aliq
clpa qz duob? mal? pñtēndū min?
eligit. xxiij. dist. neri. et ideo si est mi
nus periculuz collocare penes se q.
aliter tenere excusantur.

Quid de tenētib? aialia puta vñtū 16
vñ leonē q. aliquē interfecerūt. R. si nō
fuerūt i. aliq clpa nō tenet de homicidio
alo sic puta qz erat ferocia et nō tenu
rūt ligata et hōmō ar. c. hñ q. arborē et
c. sepe. 50. di. et q. d. no. i. c. de occiden
dis. xxiij. q. v. Et hñ tene l3 hñ. i. c. ad
auditiū d. hñ. v. ideo tenet q. nullo
mō sit irregularis. nisi fuerit i. malitia
vel lata culpa argu. l. i. et si. ff. si qua
drn. pan. sect. di.

Quid de illo q. vocat milites ad b. 17
fclionē sūtur? si aliquē ibi occidat.
R. si tñr de homicidio. vt i. d. c. de occi
dēdis. et q. iij. eadē cā. c. maximian?

Quid de medico cui pñtē volūta 18
tē sūm? mortu? ē in manib? seu sub
cura. R. si ista qmōz pñtēret non h3
clpā. pñtū q. istud offiū sibi pñ
niebat q. nō erat ei pñtēroz exercē sic
ē clieis et fligiosa cirogia. i. c. iniaz
et c. nō magno ne cle. vñ mo. c. s3
si erat pñtē arte. c. tñtū si exhibuit
oēz diligentia s3 artē. c. tñtū si i.
formauit d. hñ q. sūt pñtia egritudini
infirmi. Mā istis fuas nō i. putat ei ho
micidiū. ita no. pa. i. c. ita vñ. co. ii.
alias tenet de eta. et qñt. c. ad aureo.

24 **Q**uid de illo qui interrogatus de
malefactore ipsuz eis ondit. R. si p.

oris precioso lectari. Quid ad irregu-
 laritate tū clericis? q̄ laicis occidenda
 vel mutilas p̄ ip̄is salu adio erit tr-
 regularis. vrp̄z in c. suscepimus eo.
 l. iio. glo. xxiij. q. iij. in p̄ncipio. An
 aut peccet mortali occidendo p̄ reb?
 salu adio dic v. s. defenlio. s. iij. r. v
 Quid si violentia iheri p̄pone solū
 p̄ p̄pone r̄ rebus fil. p̄. pa. in d. c. s
 gnificasti q̄ aut p̄t enitare fugiendo
 aggressorē r̄ sic clericus tenet fugere
 p̄ d. c. suscepim? in laico no. bart. l. l.
 c. vii v. v. ff. tene q̄ no teneq̄ su-
 gere q̄ fuga est iniuria v. l. i. lites ap-
 p̄conē. ff. de iniur. r̄ dicit l. y. in l.
 ex plagis. s. taternari. ff. ad l. ac-
 y fuga reddit fugientē viliores. l. r̄
 o sicut l. p̄ tactura rex multo magis
 p̄ iniuria copozali q̄ est maior inu-
 ia. l. i. in seruicio. ff. de penis. Tū dic
 sine in clico sine in laico si pot̄ su-
 ere no l̄ occidenda vel mutilare ali-
 r̄ incidit in peccatū irregularitatis p̄
 Ray. r̄ Ber. So. ti. 13 q. post perac-
 im p̄niam poterit in susceptio ordi-
 nis ministrare sine dispensatioe l̄
 no ascēdere

f. fpuale pmitit i aia folu mul
 ris mōto. ¶ Prio pīat nō arguens
 xliij. di. ephelis. ¶ Secundo adncē
 subditos i desperatos pī austeritatē
 xlv. di. recedite. ¶ Tercio qcuq; de
 fraudet res ecclie. xij. q. ij. q. xpi. x. c. q.
 abstulerit. ¶ Quarto nō. soluens le
 gata dūctioz. xiiij. q. q. oblatōs le
 duobz. c. le. ⁊ dicūf membra diaboli.
 xij. q. ij. q. deuotissimā. ¶ Quinto de
 rebz alēis faciens elemosinas xiiij. q.
 v. imolās. xvi. q. i. dñe. ¶ Sexto al
 tis ad malū puocās de pfe. di. xliij. q.
 ris de p. di. i. noli. ¶ Septimo dñi
 mas debeat nō soluēdo. d. c. dñe.
 ¶ Octauo puocās ad iuramentūz
 qz fuit false iuraturūz xxiij. q. v. ille.
 ¶ Nonō odiū alteri gerendo de p.
 di. i. homicidioz prie Jo. iiii. ¶ Decimo
 nō alteri detrahēdo. d. c. homicidio
 rū ⁊. vi. q. i. sima inigras. ¶ Unde
 cū moziēt pñiam negādo. xvi. q.
 vi. agnouimz. ¶ Duodecimo de se
 malā suspicōz dādo. ri. q. i. nō mō

quo ad pen. a. s. irregularitatis
et alio de iure canonico. Et ut si hoc
homicida sit irregularis. R. q. si glit
q. occidit post baptismum p. iudicium
et p. insidias et no. Ita. in. c. i. de ho
micidio t. ibi p. et ter. et est irreg
laris oia homicida voluntarie occidit
siue ex iusticia siue legis aut canonis
pmissio siue ex vinctia siue sine pe
cato siue cu peto solūmo excipit
q. q. occidit nō valet aliter eade et hoc
intelligo si hys occidens vsum rōnis
q. oia furto solus iustis et dominiis
occidit nō sit irregularis de vnic
eo. ti. Et tūder quātiūq. ex iusticia
predit est irregularis li. di. aliquan
tos et accusator aut testis vel et nota
rius sniam scribens vel pferens aut
attestans scribens vel leges dū pu
blicans. 2. d. no. camis itelligi dū reum
vel et pzo reo si more insigat accu
sator. assessor. et glit alius officialis
in cā mortis vel mutilationis mēbra
irregularis ē vt no. i. d. c. aliquātos
et p totū et ne de. vel mo. sniam et
glo. in sūma. li. di. Et nō solū q. q.
interfici vel mutilat p se s. et ex man
dato p. sūlo p. sūlo. pmissio coope
ratio. a. iatione. auxiliatio. fm q. s.
in. l. c. huius tituli declaratus ē fore
homicida solū excipio quo ad ir
regularitātē et q. non obuiat cu possit
q. s. sit homicida s. q. dixi. s. nō tū

credo erit irregularis nisi fm q. 3. dicit. Homicidium. i. s. xvij. q. 1. lex pro mortis facti requirit. xv. qd. l. si qd no iratus. Et p his oibus facit. c. si ent digni eo. n. et si occisus vlt mutatus sit paganus. 30. di. clericu. homicida vero casuali in casu in quo ei iputaf silt irregularis e alias no. Et q snt dcm est in. ij. c. huius tituli. homicida. silt ex necessitate no excusaf nisi p euasione sue pnone. vt dcm est c. iij. huius ti. homicida vo spualis nullo mo irregularis efficit p baptis mu et tollit irregularitas homicidis an comissi. vt. s. baptisum. vij. s. iij.

¶ Etz cu homicida voluntario solus papa possit dispensare. 3. fm coterroc. in. c. sicut digni. c. ti. q sic qzuo gl. tennit q nec et papa possit. Sz tu tene cu coterroc. q pot imo dicit pa. i. c. ego de iureiur. q elici pnt vt armis et offensibilibz de lnia pa pe qz solus est phibini de iure positu. 3. eo inferior nemo pot dispensare qzuoqz et sit occul. c. vl. de tepo. ordi. vincetius tñ 3. q si oino occul tu e regit pniaz q no idiget dispensatõe. qz ecclie no est obnoxius. qa peccatu occultuz. xxv. q. v. xpiana. nec de eo pp pniaz q ei satisfecit et io celebrare pot et vt ordinibz sine alia dispensatione Lau. vo. et Jo. concor dat cu tñc. si no dispensatio epi iter nenu pa. vo. i. c. ex tenore. de tep. or. 3. q si est oino occultu put occultuz distinguit 3. pbabile sic respiciendo legē pmois publicā sic no idiget sz si aspiciamus ad legē pscie infor matā ex lege positua sic idiget dispē satõe. qd intelligo de dispensatõe no papali. sz epali vt satisfaciat pscie. et ad. c. fi. de tepo. or. qd vñ 3. iij. Rñ. def q loquit de dispensatione no pa

papali sz epi q e necessaria vt 3. lan. et Jo. et legatur archi. l. di. de his et vt tenere et pda. ne qz pstatu se iudicē i ca ppa existimādo oino occultu qd forte no e qd no. qz fac ad multa. ¶ Etz cu homicida casuali q est in culpa inferior a papa possit dispensa re. 3. pa. i. c. ptimebat. c. tit. qz chus pot dispensare i minoribz solū vt i. c. ad audiētā. c. ti. archieps vo vt cō missari? pape pot i subdiaconatu nū in diaconatu vo vel pbyteratu sol? papa dispensat vt in. d. c. ptimebatur. ¶ Etz mutilatio mēbroz extra ca sum infirmitatis parificet quo ad peccatū mortale et quo ad irregularitatē et ei dispensatõe homicidio. 3. glo. singularis i cle. vnica. c. ti. q sic facit c. aliquātos li. d. cu multis alijs ibi dē. et c. elici ne cle. vel mo. et c. in archiepsu d raptio. c. is q. de homici. lid. vi. et alijs allegatis in. d. gl.

¶ Etz epi possit dispensare cum ho micide circa bñficiū. 3. 3. l. d. ost. q circa simplex st. 3. circa curatū no 3. solus papa ar. c. fi. de fili. pby. l. 10. pa. in. c. fi. de pug. in due. ¶ Quid si no mutaf sz oblitat an sit irregularis. 3. pa. in. c. de diacono. q de vl. vo. q no arg. i. q. i. sicut vrgeri. qa 3. mēbz debilitati sit q si inutile quo ad opationē. tñ valet sal tē ad decorē. et i pnis faciēda ē mior iterperatio pcor. 3. aspar. in. d. c. diacono. In 3. iij. tñ facit qd not. 3. in auc. 3. nouo. C. de ieruus fug. An bar. in. l. ij. ff. de publi. iudi. i. fi. dicit q mutilatio ppte est qn mēbz bñ ledit ita q no pot exercee suum offiū. l. doc. pbat in. l. idē opbili? in pn. ff. de edil. edic. Et truncatio vo est qn ex toto absconditur mēbz. d. cle. vnica. 3. dicit truncat sz mutulat. Et

io intellige q no est irregularis qn qd no debilitat ex toto sed quando ex toto ita q mbi potest facere sic te neo q sit irregularis per. d. cle. vnt. cā. et c. q pcutit. xxij. q. vltima.

¶ Etz truncatio vlt mutilatio digiti inducat irregularitatē. 3. do. Lard. in cle. pdicta q non. 3. cu sit in pnci palibz mēbz fm Lau. all. c. i. de cle. pug. i due. qd loquit de mēbro. Pro quo no. q mēbz ppte sūptū et stricte est 3. bar. et Jo. de imo. in. l. ij. circa fi. ff. de publi. iudi. pars cor poris hñs offiū separati et d iusticiū. sicut manus ad palpari. et pes ad ambulaf. facit. c. singula. lxxix. di. in era glo. facit ter. in. d. c. sicut vrgeri videoz. et in auc. pdicta 3. nouo iure Dignus aut no est ppte mēbz. sed pars mēbz seu offiū mēbz. vt in. l. idē sūt liberi. ff. de statu ho. et d. l. idē opbili? Et io optie tenēdū n e irregularē talē truncatõe vlt mutulatõe.

¶ Quia pena punit p q occidit filiu vel filius q occidit patrē. 3. pa. i. c. de his q fi. p. occi. 3. leges ponatur in sacco de corio cum cane fimita vipera et gallo. et sic psciat in flumi ne. Si non hñ postat in iulā a ferio denotat? l. vnica. C. de his q pa. vl. fi. occi. et l. i. ff. ad. l. pō. d pcedis.

¶ Quia pena puniunt alij homici de clerice? 3. exponi et sine alia scortigibilitate tradi curie seculari hoc intellige qn voluntarie occidit. Si vo a casu tñc glo. in. c. fi. de illis q fi. occi. dicit q si a casu nulla culpa pcedēte sic nulla pnia iponitur nisi forte ad cautelā q bonaz mēbz est culpam agnoscere vbi culpa no est. c. pñliuz s. ij. de obseruā. iem. xxv. di. ad et? et de pe. et re. c. qñtū. si vo culpa pcece dēte. dic vt. s. homicidium. ij. s. xv.

¶ Ad qd tenent homicide. vide. 3. Restitutio pmo in ver. homicida.

¶ Quid si homicida constituit ex aia et corpore altero istoz? 3. dicitur deficere non est ho. vt p3 ex circum xps de here. et in. c. in quadā de cele. mī. et in. c. sicut de homicida. ¶ Etz liber ho possit dari in pign? et in subsidii aliaz rez deficētū. 3. q no. facit. c. lator de pigno. imo p dicit recipiēs eū in pign? debuit. et tan tñdē de suo dare tenet. detento vel eius penit? vt no. gl. in. c. ex rescrip to d iureiur. et c. de ac. et obli. auc. oino. Abi dē q qdrupli restituat. rō qz illa q no sūt in nro cōmertio obli gari nō pnt. l. i. s. et. ff. q res pign. Sz liber ho no est dñs mēbroz rñ suoz. l. liber ho la. pma. ff. ad. l. aegl. Et io pñbz dicit bal. in. l. i. C. de pñbz q fi. distra. q illa. l. ij. habuit omnia a legibus antiquo scdm qd pñ poterat occidere filios. l. in su to in fi. ff. de lise. et post. que bodie e correctā. Et ideo solū permittit venditio causa paupertatis seu egestatis victus qz filius sic veditus pot le redimere pñ offerēdo ipse vel alij. p eo vel mancipium vt in. d. l. ij.

¶ Etz liber ho possit dari in obli? dē. 3. qd de iure no pot. nisi papam et imperatores. vt no. in. l. obfides. ff. de testa. et l. diuus. ff. de iure fici. et p eū qui non recognoscit superiorem. vt no. Bar. in. l. famē. ff. de publi. iudi. et in. l. hostes. ff. de cap. et in. l. 3. de qua. ff. de postul. Et de cōmē tudine vltipati est 3. iij. 3. gl. i. l. ij. C. de patribus q fi. distra. Et sic. factio sernaf vt et cimitas q recognoscit superiores det obfides et alij filios et bz talis consuetudo vñ legis. l. de qd? ff. de legi. imo videtur licere de iure

eorum dare obsequio pro pace seruanda
secundum glo. in. c. vi. prid. xxiij. q. viij.
h. non p. pecunia ut in. d. c. ex. rescrip-
to. r. d. l. ex. rescripto. r. d. l. i. quia li-
ter homo non potest obligari pro pigno-
re non potest haberi in eo ius pigno-
ris. sed tantum ius retentionis.

Onestas

regit in oi
negocio qz
est vni preceptu iuris instit.
de insti. r. iur. s. iuris precepta sunt hec
honeste viuere. In infimonia. ff.
de ritu nup. l. si in punctionibz non
soli q. liceat p. siderandus e. sed r. qd
honestu sit hec ibi. In lege disti. iij.
erit. aut. i. voto. c. magne de voto. In
iuramento. xxiij. q. v. de forma. nec fisco
re qua vendit retractare p. iur. pp
honestates. l. vlti. C. ne fisco re qua
ven. eum. l. l. r. Nec actio furti dat vi-
ro p. tra. v. r. nec patri p. tra. filii vel
ecorario pp honestates. ff. de furtis.
l. si q. v. r. in p. n. r. s. i. C. de fur. l. i.
fi. Nec arrogato. l. nec ea. s. p. ff. de
ado. p. p. a dicit ter. in. l. ex. d. ani. infe-
cti in p. n. ff. de dano l. secto. honestus
modus seruandus e. r. non imoderata
cuiusq. luxuria sequenda est p. p. a d. f.
in. l. filius q. ff. de p. di. insti. na q. fa-
cta ledit pietate extimamus terecu-
diam nostra r. v. g. h. aliter dixerim q.
contra bonos mores sunt. nec nos sa-
cere posse credendu est. hec ibi.

Onor

est maximus exte-
rior honorum vni
poteratus r. diuitie pp hono-
res desiderabilia sunt. iij. Ethic.
1 Qui debetur honor. ff. q. soli vir-
tuti secundum philosopho. iij. ethico.
2 An sit honor p. fectus utilitati. ff.
q. sic. ar. in. l. i. Jul. ff. si q. ob. ca. te.
3 An possit appeti honor sine p. cio
ff. q. no. An phil. iij. ethi. dicit q. no

sunt vere fontes qui pp honores facit
fortia. Nec ob. q. honor est p. iur. vir-
tutis. iij. ethi. r. p. p. a sit appetibilis.
q. illud e. r. q. est p. iur. virtutis ex
parte alior. q. i. no hnt maius qd re-
tribuant p. p. a dicit id. phlo. ibides
q. honor est pp virtute no virtus. p.
pter honore. nec ob. qd id. phlo. di-
cit q. honoru amator p. iur. opz v.
vni non opz vituperabilis est. Ergo
sine p. cio aliqui pot. appeti. q. conce-
do q. no pp seip. s. appetit. sed ad
gloria r. laude dei vel salute animarum
alias semper peccatum est.

Atz sit mortale p. iur. inordinat. 4
appetit honoris. ff. q. sic. scilicet
q. ambitio est mortale peccatum. de
quo vide ambitio alias non.

Atz oblatu honor sit suscipien-
du. ff. q. no nisi scd. q. b. i. q. i. no
est in fi. Quisq. igit sacerdotu non
ad elationis pompas ad utilitates
adipiscit. desiderat p. iur. vires suas cu
eo q. est subiturus honore metat vt
si est impar abstineat r. ad id cu me-
tu etiam cui sufficere existimat acce-
dat hec Gregorius.

Atz queru sit dandus. ff. q. no
inimo auferendus. vt. i. q. vi. c. sicut
hio. fugienti vero est dandus. ibide
r. viij. q. i. in scripturis.

Atz doctor q. in docendo princi-
paliter qrit suu honore peccet mor-
taliter. ff. Henr. de ganda. p. mo q.
libet. q. xxiij. q. q. vnt aliquo prin-
cipaliter ad qd non ordinat in quo
deu contentu peccat mortalr. r. sic co-
cludit q. doctor q. principalr qrit ho-
nore suu in docendo. r. sic p. fect hono-
re suu honori diuino peccat morta-
liter. q. vt dicit Aug. lib. i. de doctri-
na xpiana ad fide spem r. caritate to-
ta militat diuina scriptura q. princi-

paliter ordinat ad honores dei. In
quo deus contentu si principalr ad
alterius honore ordinat. Sz sane i-
teilige r. limita ter. qui legit aliquid
qd est principalr ordinatu ad hono-
re dei. vt cu predicat r. hmoi. q. sec.
credo q. legit aliquid qd no est princi-
palr ad honorem dei. vt sunt leges r.
multe sciencie que ad paces hoium r.
utilitate p. iur. palr ordinat. q. tuc no
cōtēntur deus. Et sic no erit mortale
p. iur. Et de hoc vide. Anagloria.

Ordo canonica

hac
cipio est officium diuinu certa hora
diei naturalis deo persoluenduz ab
ecclesiasticis personis.

Quot sunt hore canonice. ff. fm
glo. in de. i. de cel. iur. q. sunt. viij. l.
manitina. prima. tertia. sexta. nona.
vespere r. completorium.

Quibus debet dici. ff. q. ab oibz
ecclesiasticis p. iur. fac. c. fi. xxiij. dist.

Atz oēs ecclesiastici teneant de p-
cepto ad oēs horas canonicas dice-
das. ff. q. gl. in. d. c. fi. q. sic. r. ea v.
seg. Inno. in. c. i. de cel. iur. s. doct.
cōtēnt in. d. c. i. dicunt q. no oēs te-
nent. Sz soli triplex genus ecclesiasti-
cor. P. iur. nū genus e. illoz q. sūt
bñficiati. hoc p. p. d. c. fi. vbi dicit.
ecclie deputati. s. per bñficiu. r. sic
soluū opimo gl. p. dicit. c. fi. facit. c.
cū secide de p. b. Sz s. gen. sūt
exites in sacris. l. z no sūt bñficiati.
p. b. ar. per. d. c. p. iur. r. in. c. dolen-
tes. c. ii. r. qd ibi Inno. Et q. iur. pa-
in. d. c. i. dicit e. tuius q. et existen-
tes in minoribz q. iur. no sūt bñficia-
ti teneant ex quo in parte dñi sūt as-
sumpti n. ego no credo nisi de bono
cōsilio. Tertiū genus e. illoz q. p
professionē vel vou. ad id faciendū

se obligauerūt. c. licet de voto.
Atz clericus bñficiatus exiles i
minoribus cū e. absens ex ca legitia
r. deseruit ecclie p. vicariu teneat ad
horas canonicas. ff. fm. Inno. in. d. c. i. q. sic. r. hoc e. de mēte. Inno. i. d. c. i. Jo. an. r. e. tuius l. z abbas r. qdā
alij dicat q. no tenet quos credo di-
cere ter. si nullā utilitatē in absentia
reciperet ab ecclia. alias no est vera
opinio. cū no solū bñficiu def. vt ser-
uiat ecclie. sz et vt oret p. his qui be-
neficiu constituerunt. concor. cum
hoc car. in. d. c. clemen. prima.

Atz clericus exēdicatus teneat ad
horas. ff. q. si est minori exēdicatioe
inmodatus pot. r. debet dicere etiā cū
alija scdm q. f. dicit. Si vero e. ex-
cōicatus maior exēdicatioe. sic so-
lus tenet dicere sine dñs vobiscū.
r. et degradatus si est in sacris vel. si
no est in sacris si n. tenet beneficiu.
facit q. legitur r. no. in. c. legi. xvi. q. i. in p. ma gl. r. p. cor. cōtēnt doct. in h.
Atz papa possit dispensare. vt p-
fati no teneant ad horas canonicas
ff. q. Inno. in. d. c. i. q. no qn septies
in die teneant laudare deus. In mō
autem dicendi dispensare pot.

Atz dimittes offiū ex infirmita-
te excuset. ff. fm. Inno. in. d. c. i. q.
sic. si e. talis infirmitas in q. directe v.
occasionalr sibi obesset v. obesse time-
ret si celebratiōi intenderet. Dicit tri-
Inno. in. d. c. i. q. si nocumētū esset le-
ue vt in febre grana vel lōga v. l. mo-
dica non excusaretur. si non diceret.
Quid si ex obliuioe aliqua hora
dimisit. ff. no credo sit mortale pec-
catū dz n. suppleat q. omisit r. dole-
at de negligētia sua. Inno. aut. in. d. c. i. v. sentit q. p. fessor possit ei pone-
re aliam penitentiā etiā si voluntarie
e. iij

dimisit l3 cōsulat vt sponat qd supple
at que omisit nisi qñ videret non pfi
cere. s3 hoc tene de bono cōsilio. 2 qd
pfeffor possit ei sponere aliud qd sit
ad laudē rei. puta. vij. psalmos 7 hu
iusmodi 13 tbo. in qñ. 2 p. tr. de pal. in
iij. di. xv. etiā si dimisit voluntarie.
9 **¶** Atz non hñs libru vel carens vi
su 2 hñs exatit. si non dicat horas
p. q. sic. ar. de. fi. de vita 2 hone. de.
dum tamē suppleat per psalmos vl
pater noster 2 huiusmodi.
10 **¶** Atz prefati obligati ad horas pec
cent mortali ipas omittendo ex ne
gigētia. p. ldenri. de gada. i. quol.
t3 qd peccat mortali omittendo. nisi
rōne iurimutis vel alterius cause le
gitime ipe diat. Ricar. vō anglicus
in quol. dicit qd si dimittat ex negligē
tia: nō audet dicere qd mortali pec
caret. si vō ex fastidio dimittit cul. vñ
contēptu. sic mortali peccat. Credo
ē qd pueniēdo in hñs dimissioe sit
mortale pccū. ldenri. Ricar. qd opimo
est hñsior 2 subdit fm iuristas bi
nus actus pueniēdinē inducit.
11 **¶** Atz clericus bñficiatus nō dicēs
officiū teneat restituere fruct. quos
interim recipit ab ecclia. p. 3o. cal.
in. d. e. i. dicit qd si qd pp. officii da
tur beneficiū. vt in. c. diuersis. de cle.
piuga. Et tō cum aliqd datur ppter
cām: cā non secuta repetitur. ff. 2. c.
de pdi. causa da. cā. nō se. per totum
dñs Card. 13 pñariū 2 pda. dicit qd
prima est nimis rigida. s3 ego credo
qd l3 sit rigida tñ est vera. 2 iō sequen
da. Et rñsio pda. admotina Calde.
nō est valida qz l3 dñt redditus vt
dicit. c. diaconi sunt. xcij. di. 2. c. ij. s3
pben. non quidē tamē simplr. sed vt
viuat secundū cultū rei. 2 facit p hoc
c. cleric. vñ. xcj. di. arguēdo a ma

iori 2 hoc tenet Et Laudumius in cle
ricis q nō iplēt officia sua. sed volu
ptatib. vacat qd tenet fruct. restituit.
12 **¶** Quid teneat dici p hora. p. card.
in cle. i. de cele. mis. laudumius dicit
qd si est pñtutio vl pñtutio illa ser
uetur. xij. di. nouit. qz nec hoc vl illd
dicere est in pcepto: cū diuersi diuer
sa dicant. de pñ. di. vñ die resurre
ctiois. Aliter est qd clerici seculares
debēt dicere scdm ordinem romane
ecclie. d. c. in die vel fm ecclia me
tropolitanā. xij. di. c. fi. nec reprobat
vñs alicuius ecclie antiquus s3 lau
dumius vbi. s. Abi clerici sūt contenti
tribus psalmis l3 ecclia romana vel
metropolitanā hñ non feruet. Secus
esset si pñtata persona hoc sibi face
ret. Aliter etiā quia dicit directoz
li. 2. vñ. qd clerici ordinati ad hñ
lum sui patrimonij possūt dicere qd
cunqz officii volunt: qz non obligā
tur ad istam vel illā ecclia. In regu
laribus vero dicit seruandā corū re
gulā vel statutum in hoc. xij. di. c. fi.
Et hoc verū nisi sint puilegati vt cle
rici 2 religiosi qui sūt cōmensales co
mestici alicuius cardinalis seu epi
scopi gratiam 2 cōsionem sedis apo
stolice habentis qui licite se eis pfor
mare debēt vt i. cle. fi. de cele. mis.
13 **¶** Quid de eo qui ex dispōsatione ē
bñficiatus in duabus ecclis. p. qd
debet dicere officii fm illaz in quā te
netur facere residētā: qd si ad nullā
residētā tenet. tunc credo qd pōt se
pformare illi ecclie in qua se reperit
officia celebrare. Si vō dicit p. le tñc
f3 tbo. in quolibet vñ qd debeat dice
re fm ordinē illius ecclie in q hñ
maiore dignitatē: quibz forte in alijs
habeat pinguius bñficiū. quod cre
do de bene esse. non de necessitate fo

re verum: cum possit dicere qd vult
vt satis patet. per not. in. c. i. de cele.
mis. per Inno. 2 alios docto.
14 **¶** Atz peccet mortali qui ad libitū
suū mutat officii cōsuetū. p. credo qd
sic in elico pñdato ad suū pñmōiū
cū in alio ordinato 2 religioso. Se
cus in alio ordinato ad suū pñmōiū
15 **¶** Atz monachus pñpositus ecclie
seculari teneat dicere officii mona
chale. p. qd si pñtuo est assumptus.
2 sic trāstat. sic. cū nihil habeat cōe
cū monasterio. xvi. q. i. ne p cūlibet
nō dicet monachale. sed illius ecclie
ad quā translatus ē. 2 placet 3o. xvi.
q. i. c. iij. 2 Bos. i. sūma de statu mo.
2 l3o. in sū. co. ti. Secus esset si non
eēt trāstat. nisi ad tñ. qz d3 dicē mo
nachale. 2 hñ vñ sententia gl. i. cle. fi. de
cele. mis. 2 facit rex. ibidē i argumētū
16 **¶** Quid si dicēdo officii in choro cū
alijs ex aliqz necessitate iterum sit psal
mū vel lectionem. p. s3 Inno. in. c.
dolētes de cele. mis. qd non tenet illd
reassumere l3 sit cauti. reassumar. dū
mō nō subtrahat vocē suam ab offi
chori. imo plus dico qd ē si aliquid
omisit ex negligētia sua. qd nō d3 sup
plere subtrahēdo vocem ab officio
chori. s3 postea suppleat si aliqd nō
tabile omisit. Si vō eēt vñs vl qd
minimū suppleat p aliquē psalmus
vel pater noster. Idē dic f3 ldenri.
de gā. in quolibet qd si qd nō ex mali
cia. s3 cū cā legitima nō fuerit in pñ
cipio officij vel sint qd nō op3 a capi
te recipi vel sine pficere pp pñctōz
caritatis qd vnus corp. reputat. 2 qd
vñ dicit extimat alter dixisse. Et hoc
vñ nisi chor. multū in pñcipio pñel
fisse vel multū de fine restaret hñ ille.
17 **¶** Atz teneat qd dicere id qd f3 cō
suetudinē chori aliqz solus dicit vel
associatus. qñ dicit officii in choro.

p. qd non f3 p. de. de palm. in. iij. di.
xv. qz id qd dicit vñ reputat dicit ab
oibus qñ ex aliqz rōnabili causa ita ē
pñtutum vt solus tale quid dicat.
18 **¶** Atz dicēs officii si pñmutat vñā
horā ex obliuioe vl qd file. puta le
ctionē vl psalmū teneat iter reitara
re totū. p. vt colligo ex doctrina In
no. vbi. s. legē Laud. qd nō: s3 suffi
ciat supplē qd omisit ē vñ qd dimisit
hñmū vl psalmū pñi nocturni cū
aduertit. 2 ē in. iij. nocturno. nō op3
reincipiat disturbādo officii: vl qd
xii. tertiā 2 aduertit nō dixisse. primā
non op3 dicat iterū tertiā. s3 p. officii
suppleat omisit 2 teneat de negligē
tia. dicit p. d. pal. vbi. s. qd notabilr
male dixit officii. si vult euadē morta
le d3 redicē totū. s3 si modici dimi
sit. puta psalmus vel versum vel di
ctionem tenetur. illud repetere post
officiū vel aliquid loco eius dicere.
si vult euadere peccatum veniale.
19 **¶** Atz teneat dicē pñ nō post horas
p. qd sic post vespas 2 matutinus de
pñ. di. v. c. id sp 2 de pñtitudine d3 i
fine oñz horaz: qz matutinū accipit
p offi vñs ad nonā. 2 pro vespe
re oē aliud qd restat. vt patet in. d. c.
id semper. 2 c. conuenit ibidem.
20 **¶** Qua hora sit dicēdo hore canōice
p. debent dici tpe suo. s. matutinus in
nocte prima i ortu solis 2 sic de cele
ria: nisi ex necessitate. vt hic. j. dicā.
21 **¶** S3 nungd i sero poterit qd dicē
matutinū sine pñtō. p. vt ex pñctis
p3 qd si hñ ex rōnabili cā facit. qd fm
tbo. i. quol. l3 dicit. Et si deo debitas
laudes pñtentiō reddam. 2 alia ho
nesta officia postea faciam. qd si per
vñū aliud ipe diat. Secus esset si fa
ceret nō ex rōnabili cā: qd sic eēt pec
catum. ar. c. clericus cl. i. xci. distū.
t. iij

22 **¶** Atq; sit mortale pñi non dicere
horis debitis sine cā rōnabili. R. q.
nō nisi qd faceret in contēptū dei vñ
ecclesiā nullū ius pēpiat q; dicat
horis debitis nisi cle. i. de cele. mis. q.
vñ pceptū pp verbūz sancim. i. q.
offiū horis debitis in cathedralibus
regularib; & collegiatis ecclesijs deu
te pfallat. & iō credo q; peccaret mor
talr pcelati. si in pñatis ecclesijs horis
debitis nō faceret dicere. & ē illi qui
vel sūt bñficiati in pñatis ecclesijs vel
subditi pñator regulariū. cū imponi
tur eis a pñatis. si nō diceret. Nec ac
cipias horā debitā ita ad punctūz s;
grosso mō & largor sicut dicere manu
tinū in aurora vel qñ censet in me
dia nocte & hñmō. als aut a particu
laribus pñatis vñ in alijs ecclesijs a p
dictis nō dicere horis debitis erit pec
catū veniale sine rōnabili cā. Ex cā
q; rōnabili etiā in pñatis ecclesijs li
ceret vñputa. q; pñatio ē hñda vñ p.
dicatio & hñmōdi. Et propterea
pñentant tempus debitum.

23 **¶** Atq; matutiniū sit dicendū anteq;
missa dicatur. vide. j. dñs. s. xliij.

24 **¶** Atq; idē sit de pñia. vide ibidem.

25 **¶** Abi debēt dici hore canonice. R.
q; in ecclesia vt no. glo. xxiij. di. in. c. fi.
s; hoc intelligo quo ad clicos q; i pñia
sūt bñficiati. pp verbūz positū i. d. c.
fi. ecclesie deputat. ergo vñ clericus be
nificiatus q; peccet mortāl sine rō
nabili cā ibi nō dicēs offiū q; dicit
ibi ter. an. d. c. fi. q; q; nō pñerit de
ponat a clero. Et quo ad ecclesias col
legiatis vel regulares. clarū ē q; est
de pcepto. vt ibi dicat. vt p3 in cle.
i. de cele. mis. no. ymo. in. c. i. de ce
le. mis. quo ad alias non credo.

26 **¶** Si nunq; peccet toties mortāl
quoties nō pñerit cleric? bñficiatus

vel religiosus ad chorū sine rōnabili
cā. R. q; nō credo q; mā nō vñ ita pō
derosa. sed qñ duceret in pñitudine
vel qñ offiū ecclesie pateret tacturam
in celebratiōe nō nō excusare a mor
tali. Et sic limito & intelligo. d. c. fi. Ex
aliq; tñ rōnabili cā l3 pñatis & alijs se
adientare. dñmō offiū dicat cundo
vel stando in domo sua. Nec ob. c.
ep̄s. de ple. di. iij. Qd videt innuere
sufficere ep̄o. si die dñico ad ecclesiaz
pñentat. illud. c. nō dat licentiam
absentie. s; nō vult vt pñia cā q; in
firmatas & siliis absit diebus festis
Et q; alijs diebus debeat iteresse fa
cit. c. pñent ad nos. viij. q. i. & c. ep̄s.
vilē. xli. di. cessante itellige pñitūto

¶ Quo ad attētiōē seu deuotionēz 27
qñt vñ peccet mortāl nō dicen
tes offiū deuote & studiose. R. gl. in
cle. i. in vñto fructus. & cele. mis. i3 q;
sufficit dicere ore. l3 nō corde. S3 cū
ea pñerit multi canonisse in. c. dolē
tes de cele. mis. Alij aut tenent q; de
pcepto vt dicat deuote & studiose p
d. c. dolētes. vt sic deuotio deuotet at
tētiōē. & studiositas modū dicēdi.
S3 tu die h3 p. de palu. in. iij. di.
xv. q; attēto ad offiū sicut ad qdlibet
bonum opus potest requiri duplex.

¶ Prīmū vt offiū ab intētiōē pce 28
dat. & isto mō attētiō regit ad offi
cū non solū pp meritūz. s; ē ad cui
tandū pñm: q; nullū opus est meri
torū nisi ex intētiōē pcedat alr non
ēēt humanū. cū hō sit hō per rōnes
& voluntatē. S3 ad cuiandū trans
gressiōes pcepti. q; pceptū dat ho
minib; & Et iō op3 q; nō pcedat ex so
la imaginatiōē q; cōis ē nobis & bñis
s; ex deliberatiōē q; regit attētiōēz.
¶ Sēdō mō vt totū offiū attētiō cō
comitet actualiter. & hoc non regit
nec in offiō

nec in offiō: nec in alijs bonis oñon
ibus vel opribus q; est in polis hu
mane fragilitati regitur tñ q; oñans
sciēt nō distrahbat mētē ab offiō. q;
h3 nō posset ēē sine mortali pñō vel
veniali nā euagatio q; ē pñer itētiōēz
& pp pcedētē occupatiōēz licitā nō ē
pñm. Sēc? si pp illicitā s; euagatio q;
ē aduertētiō & solū h3 acū iteriōēz.
l3 sit temeraria & grauis forte. non tñ
est mortale nisi pp pceptūz q; ecclesia
nō h3 iudicare de iteriōēz actibus
mere pp qd minister ecclesie l3 dicen
do offiū aliud cogitet nō vñ trāsgres
sor pcepti ex nā facti. si aut euagatio
mētis sit ex h3 q; alijs sciēt se occu
pat i actu exteriori q; nō secus patitur
attētiōē. sic vñ ēē mortale pñi & di
recte h3 pceptū. c. dolētes de cele. mis.
vbi precipit vt studiose pariter & de
uote dicat. h3 nō obseruat q; occupā
tes se i actu exteriori sciēt sibi atten
tiōē subtrahūt. Idē Tho. i. iij. di.
xv. dicit q; qñ alijs mētē ex pposito
distrahūt ad alia i orādo sine clpa nō
ē & pñpue si i alijs spōte se occupat
q; mētē distrahūt: si ē exteriora opa
& si mēs ad h3 vñ euagetur erit culpa
mortalis. Si aut sine h3 q; pñiam?
mēs ad alia euagēt vñ clpa caret vel
minima. erit nisi pcedēs cogitatio. ex
q; ptingit euagatio talis esse dicat in
culpa h3c ille. Et h3 teneas limitādo
tñ dñi Thome ter. q; ad oñonē q; est
de pcepto sicut ē offiū & hñmō. nō at
quo ad oñonē q; ex deuotiōē est & vo
luntate solū. Aduertētiō tñ h3 Tho. fa. fe
q. lxxij. ar. iij. q; deuotiō nihil aliud ē
vñ q; voluntas quedā prompte se tra
dendū ea q; pñent ad dei famula
tū. s3 attende h3 Tho. in. iij. di. xv.
q; regit q; attētiō remanet in oñonē
ne non per essentia actus. nec sufficit

q; sit in habitu solū. sed q; sit fm vñ
tutē que est mediū quid inter pñia
duo. Et tunc vñ manere fm virtutēz
qñ accedit ad oñonē cū intētiōē ali
qd i petrandi vel reo rebitū obsequiū
reddendi ēt si in prosecutiōē mēs ad
alia rapiat. nisi tanta sit euagatio q;
oīno depereat via prime intētiōis
Et iō op3 q; sept? hō cor reuocet ad
seip3. Et ex h3 p3 qd tenēdū de cōsa
bulantibus & alias dissolutiōes faci
entibus in offiō aut ip3uz dicentibus
faciendo aliqd exercitiū manuale qd
bene no. Et fm predicta itellige & li
mita. d. c. dolētes & doc. ibidem.
¶ Atq; clericus cantans in ecclesia 29
offiū diuinū vt placeat populo pec
cet. R. pa. in. c. vt quisquis de vita &
ho. cle. q; sic grauitur. Ande dicit Ysi
do. teum moribus stimulat qui po
pulus vocibus mulcet facit quod di
citur & no. xxiij. di. c. i. & iij. de quo ta
men vtrum sit mortale vel veniale vñ
nullum. Dic. vt. j. placere.

¶ Pro? future vite est si
luxurie liquā
tū reputat bonum eternū vt
bonū arduū. q; pp relectationes re
nereas nō appetit. imo fastidit bona
eterna ac si non essent ardua & summa.

¶ Spitalē qd alio vo
cabulo dici
tur sinodoepiū. aliud dñ re
ligiosum. Aliud non religiosum ho
spitalē religiosum dicit an auctorita
te epi bñficiati est. c. ad h3c de relig.
do. & tunc pertinet ad ip3uz episcopi
non vt disponat de redditibus ad li
bitū. S3 vt ordinet vt dispensent ad
vsum destinatis. ar. cle. q; contingit
de reli. domi. Hospitalē qd nō ē re
ligiosum. ē illud qd sine auctoritate
epi pñstructū est: nec ep̄s pōt se de eo

intromittere. s3 psonas q edificauit
ad libitum disponet vt in. c. iter dile
ctos. 7 ibi p. Anno. de dona. Et quā
uis ep̄s exercuerit ibi vniū ius ep̄ale
nō p̄t tū p̄ h̄ alia exercē s3 Sede. p̄li.
xv. qz de possessiōe vniū articuli nō ē
isferēdus ad alios articulos. vt i. c. cū
p̄tingat de deci. Nec ob. c. p̄mū de re
li. co. q. loc. de q loquū necario debe
bat eēt s̄biecti alicui ep̄o: 7 iō p̄sumit
p̄ eo q exercuit vniū ius in eo. Sile
scit Jo. an. i. regula qd alicui li. vi. i
mercurialibus. q p̄sonas q exercuit
ius p̄iādi alio nō apparēt p̄sumit
p̄sonas ex q ius p̄sonas ad aliquē
d3 p̄tinere 7 alio nō appeat. nisi iste
q exercuit act p̄soni nō sic eā n̄ o
qz h̄spitalē necessario nō ē religiosū
vt p3. Limita tū. h̄. r̄. qz p̄s nō p̄t
se iromittere qū nō ē religiosus s̄m
pa. l. c. i. r. c. de sinodo ep̄is de relig.
do. r̄. p̄mū p̄sonas q ip̄m h̄dificauit
uit eēt mortuū qz tūc ad curā ep̄i p̄ti
neret vt volūtas defūcti pia mādare
tur executiōi vt vt. i. auc. de eccle
sia. titu. s. si qd h̄dificatiōe. r. s. seq.
Cū l̄yalis locus non teneat ep̄o r̄i
dere. in ep̄alib⁹ n̄ ep̄s curā h̄ere p̄t
ex q p̄mū loc. ē. Qd r̄. p̄ ē nisi testa
tor q ip̄m h̄dificauit alr̄ exp̄sse dispo
suit qz illd̄ seruādū: vt i. d. s. si qd
Et q p3 qz qlibet p̄ h̄spitalē h̄di
ficare ē cū oratorio s3 ho. 7 pa. l. d.
c. ad h̄. sine alia auctate. S3 i orato
rio nō p̄t celebrari sine l̄a ep̄i d̄ p̄.
di. i. c. vnicuiqz. r. d. c. iter dilectos.
Cū p̄t p̄fici p̄ rectore h̄spita
lis. p̄. pa. l. d. c. de sinodo ep̄is q re
ligiosi nō p̄t deputari nisi talia ho
spitalia h̄eant curā aiaz v̄l nisi h̄spi
tale eēt subiectū monasterio 7 mona
chus deputaret p̄ abbate tanqz obe
dientiari⁹ s3 Sede. p̄li. c. lvi. Lici se

culares p̄nt eē rectores. sed non p̄nt
h̄ere in titulū b̄ficij. vt in. c. qz cō
tingit de reli. do. 7 c. p. l̄fas. de p̄b̄.
Laici oēs p̄nt restitui rectores. dū
mō sint viri idonei 7 p̄uidi 7 boni te
stimoni⁹. q sci. it velint 7 possint loca
ip̄a 7 iura eorū vtiliter regere vt in
clemen. predicta quia contingit.
Cū Quid debēt facere p̄dicti rectores
p̄. r̄. p̄ debēt ad modū curatoz 7 tuto
rū iuramentū p̄stare ac inuictariū fa
cere de bonis ip̄soz loco 7 annuatim
reddere rōnē ordinari⁹ sub qd⁹ sūt
vel ab eis deputatis alioqz collatio
p̄uilio. 7 ordinatio talū 7 nulla ip̄so
iure vt in. d. c. qz p̄tingit. Et qz n̄
extendit h̄ ad h̄spitalia militarium
ordinū aut alioz religiosoz. P̄dicti
p̄nt tū oibus rectorib⁹ sub ob̄statiōe
ne diuini iudici⁹ 7 p̄ obedientiam vt
redditas in vsus paup̄z p̄uertant 7
nō i alios. Rectores tū militariū 7 re
ligiosoz h̄spitaliū sufficit p̄uideant
s3 eoz ordinū istituta 7 antiq̄s obser
uatiōes paup̄ib⁹. Qd ē limitādus qz
qd̄ iup̄est exponit p̄ fide vel pic aīa
nō excusant si male exp̄dūt in non
p̄ios vsus. qz negari nō p̄t qn tales
redditas sint instituti p̄ p̄ios vsus.
Cū Quid de administratōe sacramē
toz 7 celebratiōe in ip̄is h̄spitalib⁹
paup̄ib⁹ ibides. p̄. qz d3 suari antiq̄
p̄suetudo q ad exercēda 7 m̄strada
sp̄ialia sup̄dicta vt i. d. c. qz p̄tingit.
Cū P̄dictis oib⁹ ad qd de iure vel
p̄suetudine v̄l statuto v̄l p̄uilegio p̄
tinet cura h̄spitaliū q bona de p̄di
ta alienata indebite. in statu debent
reducant 7 reformēt vt rectores iur
ta facultates p̄uentū iūstāt sub̄stē
tationi 7 receptiōi miserabilū perso
narū in quo si negligētes fuerint ordi
nari⁹ intungit. vt ip̄s si non sūt ex

empta auctoritate p̄p̄ta. si dō exēpta
sūt auctoritate ap̄lica compellant ad
p̄dicta faciēda p̄ censurā ecclesiasticā
cōpescendo tā eodē qz quoscunqz p̄
dictores cū dantibus auxiliū p̄siliū
vel fauorē. nō ob̄stātib⁹ qbuscūqz p̄
uilegio quo ad h̄. d. c. qz cōtingit.

Hospitalis clerici vi
de. s. Clericus. iij.

Hostiarius d̄r idē qz ia
nitor. Mā in
veteri testō primi paralip̄. v. l. dō
stiat i electi sunt ad custodiā tēpli ut
nō igredere in illud imundus sp̄s
in oī re. v̄l hostiarij dicit sūt eo q p̄
sint hosti⁹ tēpli. ip̄s. n. tenentes cla
ues oīa intus extraqz custodiūt atqz
iter bonos 7 malos h̄ntes iudiciū fi
deles recipiūt. 7 fideles abiciūt. xxi.
di. c. leros in si. r̄. xv. di. p̄lecto.

Hostiarius seruāda est fides p̄
missa. xxi. q. i. noli.
7. xxi. q. iij. Innocens. Qd
limita. vt. j. iuramentum. v. s. xviij.

Humilitas vera requirit
tria. p̄ri
mū sui ip̄s nihilatōe. h̄ est
qz reputet se oib⁹ viliorē. Et h̄ co
gnoscat se h̄ere aliq̄ dona dei q ali⁹
nō h̄nt tāto magis d3 in se vilescere
cogitās qz si deus talia alijs dedisset
gratiorēs t̄o eēt qz ip̄e. Et sic cum
veritate p̄tē extimare viliorē oib⁹
7 magis ingratiū. 7 hoc est qd voluit
dicē Beda in omel. sabbi tertiē dñi
ce qdragesime. Cū aliū inq̄t peccan
tē p̄p̄icim⁹ mor aīuz deozus ielme
mus 7 qz abiecti ex n̄ra fragilitate su
mus si nos oīna pietas nō sub̄stēret
h̄umilitatē ip̄sciam⁹. Nec ille. 7 Joā.
xviij. cū feceritis hec oīa dicite: qz sui
singulos estis. q. d. ex p̄sideratiōe h̄umili

obligatiōis quā h̄emim⁹: qz cum au
gent dona rōnes ēt crescit donozus
Cū cōm p̄mptā alioz ob̄tēperatio
nē. v̄l d̄ remū. c. nisi cū p̄dē. tūc verā
humilitatē oīdis cū p̄ eā locū subli
mē effugias. 7 tū p̄ obediētiā non d̄
mittes nā vera h̄umilitas facit vt qz
magis alijs de se credat qz sibi p̄p̄is
qz dicit Bre. si se meliorē alijs nō cre
deret nequa qz alioz p̄silia sue delibe
rationi postponeret. Et hoc verū in
oī dubio qz potius d3 alijs credē qz
sue opiniōi sec⁹ in alijs. Cū Tertij qz
regit humilitas est. vt dona dei qz i
se h̄z abscondat 7 se solū v̄l ab ex
tra demōstret nisi inq̄atū honoz dei
7 bonū p̄mi aliud regit. nā nō eēt
humilitas qz p̄ salute p̄mi 7 ad h̄
dificatiōes aīarū possit oīdere 7
p̄dicare dona dei que h̄z i ea occul
taretur d̄r. p̄. ar. b. v. luceat lux ve
stra r̄. Mon tū d3 magis vilescere i
apparētiā qz ip̄ortet conditio sua et
qualitas respectu eoz cū qbus viuūt
qz sic pot̄ eēt sup̄st̄tio qz humilitas
xli. di. c. quisquis rebus in p̄m.

Actantia p̄p̄ie ip̄o
rat qz h̄o d̄
bis se extollat s3 p̄bo. fa. s. e
q. cxiij. ar. i. Et p3 ex. c. imitare. vi. q.
i. Et procedit s̄m Grego. in li. xxiij.
moralium. Aliquādo ex superbia fi
cut a cā interius motiua. qz ex hoc qz
quis p̄ arrogantiā interius sup̄za se
eleuat. p̄tēqz exteri⁹ maiora adā
de se iactat 7 p̄p̄ea ponit a Bre. ibi/
dē. Tertia sp̄s superbie. l3 nō sit idē
quod sup̄bia. sed ēt tanqz a cā ip̄el
lente. Aliq̄ d̄o p̄cedit ab inani glia
sicut a causā finali inq̄atū. i. iactatoz
intendit qz per inā iactantiā gloriā
consequatur. Et ideo ponitur etia3 a
Greg. filia inanis glie rōnē finit: vt
c. vi

no. alexa. de ales. xxiij. titulo. eodem.

¶ **U**ltima iactantia sit pectus mortale. **R.** ut colligo ex alex. et tho. ubi. s. q. sic q. dupli. **¶** **P**rimus duo modi sunt in q. tu p. siderat ex se. **¶** **S**ecundus duo in q. tu p. siderat ex ea v. l. fine. **¶** **P**rimo e mortale pectus q. iactator p. fert q. d. e. s. gliaz dei. sic ille de q.zech. xxiij. **E**lenatus e cor tuu et distitit de ego su tales sit q. iactant se suis meritis h. ere aliq. dona dei v. l. a se h. ere. v. l. illi q. d. pectus mortali b. q. fecerunt. vel non iactat se. vt streui videat. v. l. et laudat alios et iactat de pectus mortali b. q. se cerunt. vt no. gl. i. c. S. ut plurimi. v. l. q. i. **S**ec. e. e. de ventali q. n. e. s. reu. **¶** **S**ecundo e pectus mortale q. iactantia e s. caritate p. m. i. s. e. cu. q. s. iacta do se. p. p. i. t. i. i. m. m. e. l. t. a. s. p. r. i. m. i. s. i. c. u. t. p. h. a. r. i. s. e. **¶** **L**. x. v. i. j. no. si sic ceteri re. l. ut. **¶** **H**ic publican. a. l. o. a. u. t. iactare se de eo q. d. no. e. s. gliaz dei vel caritate p. r. i. m. i. ex se est veniale. **¶** **T**ertio est mortale pectus q. iactat ex tali superbia v. l. vanaglia q. sit mortale pectus. **S**i vo. n. erit mortale pectus talis superbia v. l. vanaglia. sic nec iactantia ex eis p. cedet. **¶** **Q**uarto at superbia v. l. vanaglia sit mortale. vide superbia et vanaglia. **¶** **Q**uarto e mortale q. iactat p. appetitu. lucri i. d. n. i. p. r. i. m. i. n. o. t. a. b. i. l. e. s. i. c. u. t. e. i. q. s. se iactat magnu. medicu. ad vocatu. p. i. t. u. m. m. i. l. t. a. s. s. c. i. t. a. t. e. s. f. a. c. i. e. c. e. r. a. t. a. i. e. h. m. o. i. q. s. a. l. l. e. i. n. o. c. u. m. i. t. i. p. r. i. m. i. se iactat. **¶** **S**ic n. e. e. i. n. o. c. u. m. i. t. i. p. r. i. m. i. q. e. e. t. v. e. i. a. l. e. p. e. c. c. i. t. a. t. e. q. i. d. q. m. i. m. u. e. r. o. a. p. p. h. e. d. i. t. q. i. n. i. h. i. l. i. j. p. h. n. i. s. i. t. e. d. e. r. e. t. e. t. n. o. c. e. i. m. l. t. o. s. i. p. o. s. s. e. t. **¶** **U**ltima iactantia possit e. i. n. f. a. c. i. l. i. c. u. t. i. n. d. i. c. t. o. **R.** q. p. p. r. i. e. n. o. s. z. e. g. u. a. l. e. t. e. r. s. i. c. h. e. c. i. q. s. i. r. e. s. t. i. b. i. n. e. g. o. i. n. d. o. m. i. b. u. o. i. p. r. i. u. i. s. i. n. f. a. m. i. l. i. a. i. p. u. l. c. h. r. i. u. m.

dine et hmo. ut appareat dices d. ma gna domo et nobili. p. sapia et hmo. et sic erit mortale pectus sic iactantia in die h. p. dicta q. facit sint s. gliaz dei et caritate p. r. i. m. i. v. l. ex superbia et vanaglia mortali v. l. in deceptioe p. r. i. m. i.

Economus

¶ **E**conomus dicitur e. i. n. f. a. c. i. l. i. c. u. t. h. a. s. t. i. c. a. g. u. b. e. r. n. a. d. a. m. a. n. d. a. t. v. l. l. x. x. x. i. d. i. q. i. q. b. u. s. d. a. s. i. d. e. e. i. c. o. n. o. m. q. s. i. n. d. i. c. i. t. a. d. z. e. e. l. i. e. n. o. l. a. i. c. v. l. p. z. i. d. e. e. t. i. n. d. i. c. a. t. i. b. i. d. e. t. i. n. c. q. u. o. n. i. a. i. n. q. b. u. s. d. a. m. x. v. i. q. d. v. i. j. d. e. q. d. i. c. v. l. i. l. a. i. c. s. i. s. z. a. d. u. e. r. t. e. q. d. o. f. t. a. i. t. e. r. a. c. t. o. r. e. p. e. a. r. a. t. o. r. e. s. i. n. d. i. c. i. t. u. s. s. e. u. i. c. o. n. o. m. i. s. s. z. g. l. i. c. i. e. r. g. a. e. p. z. i. j. q. v. i. j. q. z. a. c. t. o. r. p. s. t. i. m. i. s. a. n. d. i. o. z. a. n. c. i. t. a. t. e. i. n. d. i. c. i. o. s. z. a. d. p. i. t. e. s. l. i. t. e. s. m. i. p. e. a. r. a. t. o. r. v. o. s. p. a. v. o. d. i. o. c. o. n. s. t. i. t. u. i. t. s. i. u. e. a. d. v. n. a. l. i. t. e. s. s. i. u. e. p. l. e. s. s. i. u. e. p. i. t. e. s. s. i. u. e. f. u. t. u. r. a. s. S. i. d. i. c. i. t. a. t. s. i. u. e. i. c. o. n. o. m. a. b. v. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. e. c. o. n. s. t. i. t. u. i. t. s. e. u. a. c. o. l. l. e. g. i. o. z. a. d. v. n. a. c. a. z. z. p. l. e. o. z. p. i. t. e. s. z. f. u. t. u. r. a. s. e. t. a. n. c. i. t. a. t. e. e. p. i. s. t. e. f. u. r. a. c. a. l. e. s. p. e. r. a. t. o. r. i. n. f. i. c. a. n. o. t. i. n. o. s. a. d. m. i. s. t. r. a. t. o. r. e. s. e. c. c. l. i. e. v. o. c. a. t. p. e. a. r. a. t. o. r. e. s. i. q. i. j. s. a. l. u. a. t. o. r. v. l. d. e. g. l. i. b. i. d. e. z. i. d. e. c. i. p. a. t. o. r. z. c. i. s. i. s. t. o. a. l. l. e. g. a. t. o. i. b. z. t. i. n. p. a. i. d. e. c. i. p. a. t. o. r. q. s. i. a. d. v. n. a. c. e. r. t. a. c. a. z. s. o. l. u. p. s. t. i. m. i. s. q. s. p. e. f. i. e. r. i. s. i. n. e. a. n. c. i. t. a. t. e. s. u. p. i. o. r. i. s. a. l. t. a. s. n. o. n. e. q. d. a. s. r. e. u. e. r. e. n. t. i. a. s. i. u. e. a. d. o. r. a. t. i. o. d. e. q. s. a. d. o. r. a. t. i. o. p. e. r. t. o. t. u. m.

Economus

¶ **E**conomus dicitur e. i. n. f. a. c. i. l. i. c. u. t. h. a. s. t. i. c. a. g. u. b. e. r. n. a. d. a. m. a. n. d. a. t. v. l. l. x. x. x. i. d. i. q. i. q. b. u. s. d. a. s. i. d. e. e. i. c. o. n. o. m. q. s. i. n. d. i. c. i. t. a. d. z. e. e. l. i. e. n. o. l. a. i. c. v. l. p. z. i. d. e. e. t. i. n. d. i. c. a. t. i. b. i. d. e. t. i. n. c. q. u. o. n. i. a. i. n. q. b. u. s. d. a. m. x. v. i. q. d. v. i. j. d. e. q. d. i. c. v. l. i. l. a. i. c. s. i. s. z. a. d. u. e. r. t. e. q. d. o. f. t. a. i. t. e. r. a. c. t. o. r. e. p. e. a. r. a. t. o. r. e. s. i. n. d. i. c. i. t. u. s. s. e. u. i. c. o. n. o. m. i. s. s. z. g. l. i. c. i. e. r. g. a. e. p. z. i. j. q. v. i. j. q. z. a. c. t. o. r. p. s. t. i. m. i. s. a. n. d. i. o. z. a. n. c. i. t. a. t. e. i. n. d. i. c. i. o. s. z. a. d. p. i. t. e. s. l. i. t. e. s. m. i. p. e. a. r. a. t. o. r. v. o. s. p. a. v. o. d. i. o. c. o. n. s. t. i. t. u. i. t. s. i. u. e. a. d. v. n. a. l. i. t. e. s. s. i. u. e. p. l. e. s. s. i. u. e. p. i. t. e. s. s. i. u. e. f. u. t. u. r. a. s. S. i. d. i. c. i. t. a. t. a. t. s. i. u. e. i. c. o. n. o. m. a. b. v. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. e. c. o. n. s. t. i. t. u. i. t. s. e. u. a. c. o. l. l. e. g. i. o. z. a. d. v. n. a. c. a. z. z. p. l. e. o. z. p. i. t. e. s. z. f. u. t. u. r. a. s. e. t. a. n. c. i. t. a. t. e. e. p. i. s. t. e. f. u. r. a. c. a. l. e. s. p. e. r. a. t. o. r. i. n. f. i. c. a. n. o. t. i. n. o. s. a. d. m. i. s. t. r. a. t. o. r. e. s. e. c. c. l. i. e. v. o. c. a. t. p. e. a. r. a. t. o. r. e. s. i. q. i. j. s. a. l. u. a. t. o. r. v. l. d. e. g. l. i. b. i. d. e. z. i. d. e. c. i. p. a. t. o. r. z. c. i. s. i. s. t. o. a. l. l. e. g. a. t. o. i. b. z. t. i. n. p. a. i. d. e. c. i. p. a. t. o. r. q. s. i. a. d. v. n. a. c. e. r. t. a. c. a. z. s. o. l. u. p. s. t. i. m. i. s. q. s. p. e. f. i. e. r. i. s. i. n. e. a. n. c. i. t. a. t. e. s. u. p. i. o. r. i. s. a. l. t. a. s. n. o. n. e. q. d. a. s. r. e. u. e. r. e. n. t. i. a. s. i. u. e. a. d. o. r. a. t. i. o. d. e. q. s. a. d. o. r. a. t. i. o. p. e. r. t. o. t. u. m.

Economus

¶ **E**conomus dicitur e. i. n. f. a. c. i. l. i. c. u. t. h. a. s. t. i. c. a. g. u. b. e. r. n. a. d. a. m. a. n. d. a. t. v. l. l. x. x. x. i. d. i. q. i. q. b. u. s. d. a. s. i. d. e. e. i. c. o. n. o. m. q. s. i. n. d. i. c. i. t. a. d. z. e. e. l. i. e. n. o. l. a. i. c. v. l. p. z. i. d. e. e. t. i. n. d. i. c. a. t. i. b. i. d. e. t. i. n. c. q. u. o. n. i. a. i. n. q. b. u. s. d. a. m. x. v. i. q. d. v. i. j. d. e. q. d. i. c. v. l. i. l. a. i. c. s. i. s. z. a. d. u. e. r. t. e. q. d. o. f. t. a. i. t. e. r. a. c. t. o. r. e. p. e. a. r. a. t. o. r. e. s. i. n. d. i. c. i. t. u. s. s. e. u. i. c. o. n. o. m. i. s. s. z. g. l. i. c. i. e. r. g. a. e. p. z. i. j. q. v. i. j. q. z. a. c. t. o. r. p. s. t. i. m. i. s. a. n. d. i. o. z. a. n. c. i. t. a. t. e. i. n. d. i. c. i. o. s. z. a. d. p. i. t. e. s. l. i. t. e. s. m. i. p. e. a. r. a. t. o. r. v. o. s. p. a. v. o. d. i. o. c. o. n. s. t. i. t. u. i. t. s. i. u. e. a. d. v. n. a. l. i. t. e. s. s. i. u. e. p. l. e. s. s. i. u. e. p. i. t. e. s. s. i. u. e. f. u. t. u. r. a. s. S. i. d. i. c. i. t. a. t. a. t. s. i. u. e. i. c. o. n. o. m. a. b. v. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. e. c. o. n. s. t. i. t. u. i. t. s. e. u. a. c. o. l. l. e. g. i. o. z. a. d. v. n. a. c. a. z. z. p. l. e. o. z. p. i. t. e. s. z. f. u. t. u. r. a. s. e. t. a. n. c. i. t. a. t. e. e. p. i. s. t. e. f. u. r. a. c. a. l. e. s. p. e. r. a. t. o. r. i. n. f. i. c. a. n. o. t. i. n. o. s. a. d. m. i. s. t. r. a. t. o. r. e. s. e. c. c. l. i. e. v. o. c. a. t. p. e. a. r. a. t. o. r. e. s. i. q. i. j. s. a. l. u. a. t. o. r. v. l. d. e. g. l. i. b. i. d. e. z. i. d. e. c. i. p. a. t. o. r. z. c. i. s. i. s. t. o. a. l. l. e. g. a. t. o. i. b. z. t. i. n. p. a. i. d. e. c. i. p. a. t. o. r. q. s. i. a. d. v. n. a. c. e. r. t. a. c. a. z. s. o. l. u. p. s. t. i. m. i. s. q. s. p. e. f. i. e. r. i. s. i. n. e. a. n. c. i. t. a. t. e. s. u. p. i. o. r. i. s. a. l. t. a. s. n. o. n. e. q. d. a. s. r. e. u. e. r. e. n. t. i. a. s. i. u. e. a. d. o. r. a. t. i. o. d. e. q. s. a. d. o. r. a. t. i. o. p. e. r. t. o. t. u. m.

¶ **U**ltima iactantia sit pectus mortale. **R.** ut colligo ex alex. et tho. ubi. s. q. sic q. dupli. **¶** **P**rimus duo modi sunt in q. tu p. siderat ex se. **¶** **S**ecundus duo in q. tu p. siderat ex ea v. l. fine. **¶** **P**rimo e mortale pectus q. iactator p. fert q. d. e. s. gliaz dei. sic ille de q.zech. xxiij. **E**lenatus e cor tuu et distitit de ego su tales sit q. iactant se suis meritis h. ere aliq. dona dei v. l. a se h. ere. v. l. illi q. d. pectus mortali b. q. fecerunt. vel non iactat se. vt streui videat. v. l. et laudat alios et iactat de pectus mortali b. q. se cerunt. vt no. gl. i. c. S. ut plurimi. v. l. q. i. **S**ec. e. e. de ventali q. n. e. s. reu. **¶** **S**ecundo e pectus mortale q. iactantia e s. caritate p. m. i. s. e. cu. q. s. iacta do se. p. p. i. t. i. i. m. m. e. l. t. a. s. p. r. i. m. i. s. i. c. u. t. p. h. a. r. i. s. e. **¶** **L**. x. v. i. j. no. si sic ceteri re. l. ut. **¶** **H**ic publican. a. l. o. a. u. t. iactare se de eo q. d. no. e. s. gliaz dei vel caritate p. r. i. m. i. ex se est veniale. **¶** **T**ertio est mortale pectus q. iactat ex tali superbia v. l. vanaglia q. sit mortale pectus. **S**i vo. n. erit mortale pectus talis superbia v. l. vanaglia. sic nec iactantia ex eis p. cedet. **¶** **Q**uarto at superbia v. l. vanaglia sit mortale. vide superbia et vanaglia. **¶** **Q**uarto e mortale q. iactat p. appetitu. lucri i. d. n. i. p. r. i. m. i. n. o. t. a. b. i. l. e. s. i. c. u. t. e. i. q. s. se iactat magnu. medicu. ad vocatu. p. i. t. u. m. m. i. l. t. a. s. s. c. i. t. a. t. e. s. f. a. c. i. e. c. e. r. a. t. a. i. e. h. m. o. i. q. s. a. l. l. e. i. n. o. c. u. m. i. t. i. p. r. i. m. i. se iactat. **¶** **S**ic n. e. e. i. n. o. c. u. m. i. t. i. p. r. i. m. i. q. e. e. t. v. e. i. a. l. e. p. e. c. c. i. t. a. t. e. q. i. d. q. m. i. m. u. e. r. o. a. p. p. h. e. d. i. t. q. i. n. i. h. i. l. i. j. p. h. n. i. s. i. t. e. d. e. r. e. t. e. t. n. o. c. e. i. m. l. t. o. s. i. p. o. s. s. e. t. **¶** **U**ltima iactantia possit e. i. n. f. a. c. i. l. i. c. u. t. i. n. d. i. c. t. o. **R.** q. p. p. r. i. e. n. o. s. z. e. g. u. a. l. e. t. e. r. s. i. c. h. e. c. i. q. s. i. r. e. s. t. i. b. i. n. e. g. o. i. n. d. o. m. i. b. u. o. i. p. r. i. u. i. s. i. n. f. a. m. i. l. i. a. i. p. u. l. c. h. r. i. u. m.

¶ **U**ltima iactantia sit pectus mortale. **R.** ut colligo ex alex. et tho. ubi. s. q. sic q. dupli. **¶** **P**rimus duo modi sunt in q. tu p. siderat ex se. **¶** **S**ecundus duo in q. tu p. siderat ex ea v. l. fine. **¶** **P**rimo e mortale pectus q. iactator p. fert q. d. e. s. gliaz dei. sic ille de q.zech. xxiij. **E**lenatus e cor tuu et distitit de ego su tales sit q. iactant se suis meritis h. ere aliq. dona dei v. l. a se h. ere. v. l. illi q. d. pectus mortali b. q. fecerunt. vel non iactat se. vt streui videat. v. l. et laudat alios et iactat de pectus mortali b. q. se cerunt. vt no. gl. i. c. S. ut plurimi. v. l. q. i. **S**ec. e. e. de ventali q. n. e. s. reu. **¶** **S**ecundo e pectus mortale q. iactantia e s. caritate p. m. i. s. e. cu. q. s. iacta do se. p. p. i. t. i. i. m. m. e. l. t. a. s. p. r. i. m. i. s. i. c. u. t. p. h. a. r. i. s. e. **¶** **L**. x. v. i. j. no. si sic ceteri re. l. ut. **¶** **H**ic publican. a. l. o. a. u. t. iactare se de eo q. d. no. e. s. gliaz dei vel caritate p. r. i. m. i. ex se est veniale. **¶** **T**ertio est mortale pectus q. iactat ex tali superbia v. l. vanaglia q. sit mortale pectus. **S**i vo. n. erit mortale pectus talis superbia v. l. vanaglia. sic nec iactantia ex eis p. cedet. **¶** **Q**uarto at superbia v. l. vanaglia sit mortale. vide superbia et vanaglia. **¶** **Q**uarto e mortale q. iactat p. appetitu. lucri i. d. n. i. p. r. i. m. i. n. o. t. a. b. i. l. e. s. i. c. u. t. e. i. q. s. se iactat magnu. medicu. ad vocatu. p. i. t. u. m. m. i. l. t. a. s. s. c. i. t. a. t. e. s. f. a. c. i. e. c. e. r. a. t. a. i. e. h. m. o. i. q. s. a. l. l. e. i. n. o. c. u. m. i. t. i. p. r. i. m. i. se iactat. **¶** **S**ic n. e. e. i. n. o. c. u. m. i. t. i. p. r. i. m. i. q. e. e. t. v. e. i. a. l. e. p. e. c. c. i. t. a. t. e. q. i. d. q. m. i. m. u. e. r. o. a. p. p. h. e. d. i. t. q. i. n. i. h. i. l. i. j. p. h. n. i. s. i. t. e. d. e. r. e. t. e. t. n. o. c. e. i. m. l. t. o. s. i. p. o. s. s. e. t. **¶** **U**ltima iactantia possit e. i. n. f. a. c. i. l. i. c. u. t. i. n. d. i. c. t. o. **R.** q. p. p. r. i. e. n. o. s. z. e. g. u. a. l. e. t. e. r. s. i. c. h. e. c. i. q. s. i. r. e. s. t. i. b. i. n. e. g. o. i. n. d. o. m. i. b. u. o. i. p. r. i. u. i. s. i. n. f. a. m. i. l. i. a. i. p. u. l. c. h. r. i. u. m.

venum qñ pñuetudo ex toto aufert se
iunij. et nō hz rōnabile cām in se. s3
fuit inducta vt hoies se ventri dedi-
cent pp tñalia gaudia: alias secus. vt
no. gl. in. d. c. ij. Et ppea dicit. Idem
pa. putare qd aliqd comedere p col-
latiōe de sero magis ad subfctatōes
nāe q3 ad delicias nō sit pñi nec frā-
gere ieiunij: dūmō fiat fm pñuetudi-
nē loci et tēperate hec ille facit. p hoc
qd no. Anno. in. d. Rica q3 prandere
pluries i die ieiunij ē 3 pñuetudines
approbatā ecclie. et sic vñ sentire qd nō
sit de iure specifico. Itē Anno. dicit
ibidē qd cisterciēses fecerūt statutum
vt seruīetes alijs aliqd sumāt in die
ieiunij et licet. itē qd seruīetes dñis q
faciūt credētia nō frangūt ieiunij. q
mibi vñ qd opinio q3 q3 solū se-
mel debeam comedere sit verior. si nō
vba. sed mentē legis volum⁹ ample-
cti in. c. qdragesima de pñe. di. v. Et
iō cōcludo qd comedēs plus q3 sel i
die aliqd eoz qd cōter in cibis solēt
sumi. vt panē fructus et herbas: qd et
sel herbis vñ sūt. p cibo frangat iei-
niū nisi comestio ordinet potius ad
medicinā q3 ad cibū respectu interio-
ris comedentis et pñcipalr ex mō et
qñtitate sumptū ad id ordinet. s3 cō-
sequēter aliquāl nutrit. vtputa qd
indigēs potu et timēs ne dilauerit
machin et noceat aliqd sumit siue sit
electuariū siue ē panis vñ fructus et
hmoi puitādo nocumētō pot⁹ non
ad subfctatōes qd nō frāgat ieiunij
nec restringo me solū ad electuaria vt
qd. i. s3 vt dicit ad panē fruct⁹ et qd cū
qd aliud qd sumit per modū medici-
ne ar. c. ad eua. v. di. et hoc etiam vñ
tenere p. de palu. in qñto. Lōuēti-
tius tñ est a pane abstinere cū sit pñ
cipalior cib⁹ in vñ. nisi sit alteratus

et nisi sit carētia alteri⁹ rei: nec ob. qd
talia nutriat qd fm l. ho. in. iij. dist.
xv. ecclia nō antēdit i statmēdo id qd
quocūq3 mō nutrire pōt s3 id qd pñ-
cipaliter ad nutriendū ordinat⁹ est
hec ille. Et sic tene. qd finis legis nō
frustratur ex huiusmodi sumptione.
Et pñ pluries bibē vinū vel aquā 4
frāgat ieiunij. Itē Anno. in. predicta
Rica qd nō siue ante pastū siue post
posset tñ fm Ri. in. iij. di. xv. ar. iij.
q. v. i. frangit ieiunij. qñ v3 qd i ma-
ne biberet vinū vñ ceruisiā nō ad ex-
tinguēdū sitim s3 famē. Sicut et non
frāgit ieiunij qd ē ante pastū come-
dit sic aut potētā aut aliqd hmoi
p modū medicine ne deficiat in die
ieiunij fm pñe. de palu. in. quarto.
Quib⁹ cibis frangit ieiunij. Itē Anno. in. vbi. s. qd p elum carniū. et sic
transiit cōter doc. i. pñata. p. Arch.
in. c. rogatiōes de pñe. dist. iij. Facit
d. c. deniq. et c. pñlū eo. tit. de onto
vñ et caseo et alijs lacticijs. Soffr.
in pñata diffinitione vñ tenere qd silr
frangāt. Anno. in pñata Rica dicit qd
pōt statui vt pp penuriā piscin⁹ vñ
mur istis lacticijs in alijs ieiunij
pter qdragesimā. Tu dic qd cum nō
hēmus ter. ex pñsum qd oua et lactici-
nia. phibeat nisi solū in. xl. vt in. d. c.
dnies qd pñuetudo seruāda ē in alijs
ieiunij ex. qdragesimā. fm Ri. vbi
s. q. v. et pñ. in. d. Rica. Facit. d. c.
vñ. et c. cōis opinio. Et iō pñt co-
medi vbi pñuetudo ē in oñibus iei-
nijs pñter qdragesimā ieiunia. alias.
Itē s3 nō tñ dicerē frāgere ieiunij
qd ēt comederet oua et lacticia extra
qdragesimā vbi cōsuetudo nō ē. qñ
nō pñulōsitate s3 ex aliq rōnabili cā
faceret no. et s3 l. d. o. in sum. eo. tit. qd
cuiusq3 pcedit vñs ouoz et casei in

telligit pñcessus qd ē pñt vñ saginse
i. lardo ar. c. pñbr. lxxij. di. et ibi glo.
6 Et ieiunij cadat sub pñcepto. pñ.
fm Ri. in. iij. di. xv. ar. iij. q. ij. iij. et
iij. qd ieiunij aliqui accipit largiss/
me put ē actus nāe. et sic qñbet iei-
nat anteq3 comedat et isto mō nec est
actus virtutis. nec de pñcepto. Et Se-
cūdo mō accipit large. put ē act⁹ vir-
tutis abstinentie. s. frenare delectatio-
neo gustus p cōparationē ad cibū s3
regulā rōnis. siue semel comedat in
die siue pluries. Et sic cadit gñalr oī-
bus sub pñcepto nō intelligas tamen
qd temp⁹ moraliter peccet quādo ex-
cedit. s3 solus qñ rō virtutis totaliter
extinguit. et hoc est in casibus qñ gu-
la ē mortalis de quo vide. s. Sula.
Tertio mō accipit ppñe. put absti-
nentis et ab illis qbus vñ possem⁹
saluo actu virtutis. et sic accipit i dis-
tinctiōe pñmissa et oñibus superiorib⁹
et fm cōez intelligētia vocabulit⁹ et isto
mō cadit sub pñcepto i duob⁹ casib⁹.
s. qñ ex iuramento qd vñ ex voto se obli-
gauit. Et Scdo qñ ex pñcepto ei indi-
cib⁹ ab ecclia vñ ab alio pñato. Facit. d.
c. vñ. et de pñe. di. v. c. ieiunia.
7 Et s3 qñ qñ et qd dieb⁹ ieiunij
idicib⁹ ab ecclia. pñ. qd in iñscriptis
tpib⁹. Et pñio qdragesima tot ecce-
ptis dieb⁹ dñicis vñ. c. qdragesima
de pñe. di. v. vbi dñt qd sūma obserua-
tiōe ē obseruāda. et incipit in qñta fe-
ria qd pñedit pñā dñicā qdragesime
q ad seculares. vt i. d. c. qdragesima
q ad alios cōpñt iēda feria pñā dñicā
q ad qñgesime. vt in. c. deniq. iij. di.
S3 cōter tene qd cōsiliū nō pñce-
ptū s3 solū in qñta feria pñca. Et Se-
cūdo qñ qñ et qñ. c. statim⁹ di.
lxxvi. Statim⁹ inq⁹ vt qñmō tpa an-
ti ab oib⁹ hoib⁹ cū ieiunio obseruen

224
tur. Et pñia tpa cadit in qdragesima.
i. qñta feria et. vi. et sabbato pñā
mā dñicā qdragesime. Et Scda ca-
dūt. iij. et. vi. feria et sabbato post pen-
Et Tertia cadūt. iij. et. vi. feria et sab-
bato post exaltationē sancte crucis.
Et Quarta cadūt. iij. et. vi. feria et sab-
bato pñfestū sancte Lucie vt pñ in. c.
s. ieiunio. lxxvi. dist. et totū. Et Ter-
tio oēs vigilie duodecim aploz sūt
in obseruatione ieiunij celebrande p
ter vigilias aploz pñhilippi et Za-
cobi et beati Joannis euāgeliste vt di-
cit ter. in. c. pñlū nostrū eo. tit. et sunt
lx. s. vigilia sancti Mathie pñtri et
Pauli Jacobi Bartholomei et Sa-
thi Simonis et iude Andree et Tho-
me. Et Quarto vigilia assūptiōis dñi
vt in. c. i. eo. n. Et Quinto vigilia na-
tūritatis domini nostri i. d. caplo. c. i.
Et Sexto vigilia omnium sancto-
rū et sancti Joannis baptiste et sancti
Laurentij fm Anno. vbi. s. et cōter
doc. nullo tamen iure inueniunt ex pñ-
sum. s3 rōne pñuetudinis hoc dicit⁹
qd vt dicit Ri. in. iij. di. xv. ar. iij. q.
viij. si in aliq regione ē aliqd ieiunij
pñuetū qd nō nō est pñceptū pñā scri-
ptū nihilominus obseruāduz est ab
exētib⁹ ibidē. Facit. p hoc. c. pñuetu-
do di. i. et c. ecclia tñca et. c. i. pñs re-
b⁹. di. s3 dico ego vñ qñ pñuetudo
h3 oīa regūna de qbus. s. pñuetudo.
Et Septimo vigilia pñhecostes. vt
lxxvi. di. c. de ieiunio. et s3 Gratian⁹
teneat qd sit de pñlū in. s. necessario
ea. di. i. vñ vñ qd sit de pñcepto s3
gl. Jo. ibid. i. d. et. pñz cū dēter in
d. c. de ieiunio. Et Quid si vigilia alio
qñ pñat⁹ solēnitati veniat in dñi-
ca. pñ. qd in sabbato pñcedenti ieiunio
da est. vt in. c. i. et. iij. de obserua. iei-
Et Qñ h3 celebrari vigilia sci Mathie 9

15 ¶ Que sūt rōabiles eāc excusantes
a ieiunio. R. vt colligo ex rica. vbi. s.
ar. iij. q. iij. cū q̄ pcurrūt cōiter doc.
q̄ sūt v. ¶ P̄ia etas vt sūt pueri q̄
sūt aliq̄ vsq̄ ad pūbertatē excusant

[illegible]

19 ¶ Querit si alie cõe a pñdici possint
assignari q̃ ex cõfessione ieiunio idẽ ab
ecclesia. R. q̃ sic multe. Et iõ tã i pfat
causis q̃ in alijs ẽ notadũ q̃ si cã si
euidẽs ẽt q̃ nõ põt ex toto ieiunare.
licite hõ p seipso põt frangere ieiun
uũ. p̃sertim p̃suetudine iterueniente

tel qñ recurſus de facili nō pōt hēri
ad ſuperiōrē. ar. pñſat. c. ſñlūm. Si
ſo ſit dubia tel qñ nō ē toto tolli ſacul
tatē ieiunādi. ſ; ſolū in pte v tputa de
bilitas tel pegrinatio aut labor ⁊ pu
uſuſnō in talibz ad ſupiorē recurri ⁊ pū
tē bz in dñbz diſpēſandi fm. 21ſten.
¶ Quis eſt ſuperior ⁊ poſſit in hoc
diſpenſare. R. pñ. off. in. c. pñlūz. de
obſer. ieiū. c. eſt eſpñ nec ſufficiē licē
tia ſimplicis pñviter etiā ē iuſta cā
niſi ſūma neceſſitas imminet. ita q
ad eſpñ nō poſſit haberi recurſus ſi
ne periculo. Rod. autē dicit arbitrio
boni viri limitandū pro quāta neceſ
ſitate ſit frangendū porciūq; pñ docri
nā generalē. ſ; ſic cum pñuſ ſacer
dos ſit ordinari⁹ iudex cōſcientie. vi
detur q. ipſe poſſit. Ego vero credo
q. ſi loqimur de diſpēſatiōe q̄ eſt q
dām relaxatō iuris. q. tunc pñnet ad
eſpñ ſolū. qui cā ſubſiſtē in ieiuna
re debētē pōt diſpēſare ⁊ in aliud bo
nū cōmutare talia ieiunia. Et cā legi
tīma eſt debilitas pñone ſine pñniet
ar. de ſectu nāe ſine laboribz. ar. dicti. c.
pñlū in fi. Si vero loquamur de de
claratione. ſ; vtrū ſit cauſa legitima
tel non ſic credo ſufficiat illa conſel
ſorio proprij qui eſt bonus vir ⁊ etiā
pñlū medicū. ſ; medic⁹ peccat ſi ſine
cōſulacā cā vi frāgāt pñlū. ar. c. qd
cūpaf. xxij. q. i. Et ſic ſiellige Rod.
¶ Eſpñ non ieiunans vno die teneat
ter altero die ieiunaf. R. q. 13 tr. c. i.
de obſerua. ieiū. videat velle q. ſic q̄
ſi ſit obligatus ad duos. ſ; ad ieiunandū.
t illo die. Facit et ad hoc in ar. c.
cum dilecti cum motatio in gl. in. v.
duo ſub hac forma de dolo. ⁊ conu
mā. 2. amē per capm. ij. de obſerua.
ieiū. ego teneo q. non teneq; q. ibi nō
imponitur frangentibus. v. alio die

ieiunent. facit ad hoc qd not. Inno.
in. c. i. de cele. nif. de illo qui dimisit
officiu. qd non tenet illud reassumere
qñ sit seruitus cuiuscunqz diei et va-
rietur ex tēpore. Mā si teneor p̄stare
operas certo tēpore et ipedior nō suz
obligatus alio tēpore qz non sūt cedem
opere s; variant ex tēpore. vt ē ter. no. i.
l. si non forte. s. libertus. ff. de cond.
inde. Itē si relinquit mibi vsufructu
per bienniu futurū et ipedior non pos-
sum petere vsufructu alteri? bienniu
qz non est idē vsufructus. l. si vsufru-
ctus mibi. ff. de vsu et vsufruc. lega.
et ter. c. i. debet intelligi de translatione
fienda ex causa ppter solennitatem.

22 **C**Secundū qd totiens peccat morta-
liter quotiens comedit in die ieiunij
fractu sine causa. R. Jo. de neapo. in
quol. tenet qd si ex qz videt. reduci ad
preceptū negatiuū: sed magis placet
opinio durandi in. iij. q. non nisi se-
mel. nisi comedens nouo comēptu
mentis pluries comederet: tūc to-
tiens peccaret mortaliter. Et hec est
cōior opinio aliter obligaret ad ipos-
sibile. qd ex quo semel ieiunius fregit
iā illud non pōt amplius facere illo
die. Et ideo preceptū est sibi factum
i impossibile. Secus esset de ieiunio q-
dragesimo. qz si fregit vno die: pōt
tamen ieiunare et tenetur altero die.
et sic quot dies omittit in quadragesi-
ma tot peccata mortalia cōmittit.

23 **E**t licet ieiunare i dñica talis
festis solēnibus. R. qd sic nisi quis fa-
ceret quasi volens deuolare a consue-
tudine populi xpiani. quia turpis ē
oīa pars que suo toti non congruit.
pōt etiā esse illicitū f3 Thō. vbi. s. si
adeo p̄tinaciter ieiunū teneret qd nō
crederet p deuotionē festi vtilitatem
ieiunij cōpensari posse. Idez. dic qñ

ex alia superstitione hoc faceret.

Et ieiunū factū in peccato mor 24
tali. p̄sistit. R. qd sic quātū ad obedi-
entiaz mandatu si est preceptū ab ec-
clesia vel ex voto et hmoi. **S**ed
valet ad macerationes. **T**ertio ad
oīa alia valet ad qd valēt opa sed ex
caritate. de qb. j. Satisfactio. s. vi.

Diversis intentiōibus ieiunat vn 25
de versus. Abstinet eger. egens cupi-
dus gula. sumia. virt. eger vel qd nō
pōt comedere vel ppter medicinaz.
egens qz non habet cupidus ne ex-
pendat. Gula vt postea auditus co-
medat. Simia. i. hipocritia vt laude-
tur virtus. i. virtuosus vt mereatur.

Ignorantia. Alia bo-
na qua
quis ignorat ea que ei essent
ocasio peccati. vt in. c. qñis di. xxx
vij. Alia neqz mala neqz bona qd
ignorat qua nō expedit scire. alia ma-
la qua quis ignorat que scire expedit
et hec multiplex ē. Alia iuris: alia fa-
cti ignorantia iuris alia iuris diuini
alia iuris naturalis: alia iuris cano-
nici et ciuili: et ex istis scribit. xxxvij
di. in sūma. et. i. q. iij. s. vlt. in ter. et
inglo. hic autē non intendo tractare
de ignorantia facti: hec excusat. vt in
regula ignorantia li. vi. s. d. ignorantia
iuris. p cur declaratōe qñt plura.

Et ignorantia mala sit pēn. R. i
qd aut ignorantia dicit priuationes co-
gnitiōis necessarie ad salutem. et sic
f3m. S. Bona. in. ii. di. xxiij. q. pen-
potest esse dupliciter. **P**rimo ita
qd est in nobis sed nō a nobis. et hoc
mō culpa nō est. et cū non sumus ei
pncipiū in ipsa nec meremur nec de-
meremur. **S**ed ita qd est in no-
bis. Et ex nobis. et hec ignorantia est
culpa. et hec fit tripliciter. **P**rimo

modo cū sumus in via testatis vo-
luntarie ab ea recedim. in via erro-
ris nos p̄cipitates. Et hec est ignorā-
tia erronea. vt in hereticis. scdo mō
cū ad viā possum ptingē vitatio cu-
pimus i tenebris eē. Et hec est igno-
rātia affectata. **T**ertio mō cū ex qdā
pigritia et neglia nō curam. veritate
addiscē. Et h di crassa et supina. S3
prima maior culpa qz ha. et fa qz ter-
tia. Et de hac di in. c. ignorantia. xxx-
vij. di. et i. d. s. si. Si vō ignorantia
diē p̄uationē cognitiōis eoz qd nō sūt
necessaria ad salutē: sic nō est pēnā
vt. xxiij. q. i. c. in quibus rebz.

2 **S**3 qd sūt necessaria ad salutē scif
R. f3 Thō. pma f3. q. lxxvij. q. oēs te-
nēt scit cōter ea qd sūt fidei et vlia iu-
ris p̄cepta. Singuli autē ea qd ad corū
statum seu officium spectant.

3 **E**t ignorantia excuset aliquem a
p̄cto. R. f3. S. Bona. vbi. s. q. vlti.
qd si tāta sit. qd puer rōnes voluntarij et
rōne p̄tentus excusat a toto. sicut est
ignorātia iuincibilis qd pnat simplr
cognitiōe iurj sicut i furioso et in isan-
te. nisi i talē ignorantia tenuisset ex cul-
pa sua qd tūc nō excusat a toto s3 a tā-
to. de qd die. vt. s. Ebrietas. s. iij. Itē
dic f3 Thō. in quol. de eo qd h3 suffi-
ciēs ipedimētū pp qd scire nō p̄uit
puta fuit i carcere vel i terris ad qd cō-
stitutio pape nō puenit et hmoi. qd nō
peccat facies p̄stitutionē. Si vero
ignorātia oīno nō p̄uat rōne volū-
tarij et rōne p̄tentus. sic distinguo f3
Ricard. eadē di. et li. qd aut est ignorā-
tia cōmissionis qd qd nō vult scire vt
liberius peccet. qd di affectata. Et sic
nec excusat nec alleuat pēnā. **E**t
rōne omissionis qd qd negligit scire qd
tenet qd satis facilius potuisset scire.
Et hec di crassa et supina. et hec excu-

sat a tāto. i. qd nō ē tā graue peccati.
s3 nō excusat qñ sit mortale. si est cu-
ca ea qd sūt p̄cepti diuini aut nature.
xxiij. q. i. si qd te derit. et. xxxvij. di.
c. q. ea. Si aut sit circa ea qd sūt p̄ce-
pti iuris positui. sic credo qd aliqui
excuset a mortali scd3 eam distinctio
nē. d qd dicit. j. Inobediētia. Et scd3
p̄dicta intellige qd di. vt. q. i. quero.
et. xxiij. q. i. c. scilicet. et. xxxij. qd. vij.
quēadmodū. xxxvij. q. i. s. ex his.

Et p̄dictis et ad euitā. p̄siones 4
multoz que circa ignorantia scribū-
tur. aduerte qd si er ignorantia quis
facit aliquid qd nō est p̄ legē dei nec
nature credens nō fore prohibitum
aliqua lege. cum m sit prohibitū et ta-
lis ignorantia nō est affectata nec cras-
sa. vel supina puta qd laborat p viri-
bus scire sibi necessaria. puta si ē mu-
lier vl rusticus mercator et hmoi. va-
dit libenter ad p̄dicatiōes et alia loca
vbi declarant talia. et facit qd cōter
faciūt alij de sua q̄litate et puenit fa-
cere. Si est religiosus studet libet
interrogat et hmoi qd talis ignoran-
tia excusat cū ab oī pena etiā excoīca-
tionis in iure posita quo ad fori aīe
etiā ab oī culpa p ter. clarū in. c. fi. q.
matri. accusa. p̄s. et p rōne. c. cognō-
scentes de p̄sti. Absurdū. n. est ad pē-
nā obligari ignorantes. facit. l. fi. ff.
de recere. ab oz. facit. Jura dō que vi-
dent innere sumi fundant se sup
p̄sumptiōe. vt euidenter colligit gl. i.
l. i. c. de interdict. matri. approbata
p doct. ibi. et in. l. fi. ff. de ritu nup. et
in. l. qui. c. de ince. et in. l. nup. Et
magis apte colligit ex his qd notant
in. d. c. cognōscētis vbi determinat
qd volēs probare ignorantia ad cui-
tandam penam sit audendus. Nec
nō intelligo de p̄elatis officialibus

medicis artificibus et hominibus qui exerce-
re huiusmodi officia ex quibus dam-
num notabile posset inferri primo ex
ignorantia. quod non debent officia talia
assumere. nisi sint sufficienter instru-
ti ad ea exercenda. aliter eis imputa-
tur. Si autem ignorantia sit affecta-
ta non evitat pena. quod in dolo est. Si
vero sit crassa vel supina. puta quod ne-
scit quod communiter omnes sue conditionis
sciunt puta quod predicat sed ipse p-
dicatione nunquam vult audire vel non cu-
rat interesse. ubi talia publice decla-
rant. cum tamen comode posset non eui-
tar pena. ut in c. vi. aiarum de constit.
li. vi. De istis dicit. xxviii. dist. c. fi.
Qui enim retelliter vivit et discedit atque
agere bona recusat magis diaboli quam
christi membris esse ostendit. et potius in-
fidelis quam fidelis esse monstrat. Si
vero id contra quod facit ex ignorantia
est contra legem dei tunc distinguitur aut
expressum est et explicitum in lege dei
vel nature. Et sic ignorantia non excu-
sat a mortali peccato. xv. q. i. si cupit
nec etiam plequeiter excusat a pena in-
ris divini nec possunt. f3. Seco. i. iij.
di. vi. q. viij. facit quod non. gl. in cle.
eos de consan. et affini. Facit. l. venia
C. de in ius vocan. et si finis. i. q. iij.
Quod limita quo ad penam iuris posi-
tivi secundum quod supra dixi. Excoicatio.
v. q. casu ultimo. f. ij. Si autem non est
explicitum sed reducibile materie cum
subtilitate. sic credo excusari a culpa
et a pena illos qui non sunt ignorantes igno-
rantia affectata crassa aut supina et ne-
dum esset dicere quod peccet mortali-
ter qui facit secundum subtilitatem con-
tractum illicitum credens licitum et hu-
iustmodi. Facit pro hoc. xv. q. i. meri-
to. et c. fi. xxv. dist. i. distinctione.

¶ Et quod ignorantia iuris tollat bo-

nam fidei quo ad faciendum fructus
suos. p. q. non tenet. est in l. sed si le-
ge. f. scire. ff. de pen. heredita. Quod
limito. nisi sit affectata vel crassa.

¶ Que differentia est inter ignoran-
tia nescientia et error. p. q. ignora-
tia est nescire quod scire tenetur et debet. xxv.
v. q. di. c. si nescientia est ignorare quod
scire non tenetur. Error est vni pro
alio putare. xxv. q. ij. in quibus. et xxv.
v. q. di. c. quibus. Sed melius secundum
fran. in. ij. Nescientia simpliciter nega-
tionem scientie importat ignorantia vero
scientie privationem. vni ignorantia nihil
aliud est nisi carere scia quod scire
est habere. Hoc. n. est de ratione cuiusli-
bet privationis quicquid autem ignorantia est
aliquid scientie privatum que dicitur ignora-
tia perversa dispositio. puta cum ali-
quis habet habitum falsorum principio-
rum et falsarum opinionum. ex quibus spe-
ditur a scientia veritatis. Error autem
est approbare vera pro falsis. Et ad-
dit actum quendam super ignorantiam
quia potest quis ignorans esse sine hoc
quod finem ferat super ignotis. et tunc est
ignorans et non errans sed quando iam
falsam sententiam fert de his que nescit
tunc proprie dicitur errare. Et quod pecca-
tum in actu consistit error habet ratio-
nem peccati quod sine presumptione esse
non potest quod quis finem ferat de his
que ignorat maxime in quibus pericu-
li consistit. Nescientia vero de se nec
rationem culpe vel pene habet. Unde quod
aliquis nesciat que non est aptus na-
tus scire non est neque culpa neque pe-
na. quod est etiam in beatis. ut dicit Dionysius. in. v. c. ecclesiastice ierarchie.

Legitimus

est filius avaritie qui non subuenit indi-
gentibus. vide avaritia. f. iij.
¶ Munditia est filia
gule qui

Magines

sanctorum qui
re repungit
tur. p. Seco. in. c. perlatum de conse-
di. iij. sic inquit. quod legentibus scri-
pturas hoc et idiotis prestat pictura
cernentibus qui in ipsa ignorantes vi-
dent quod legunt debet in ipsa legunt qui
litteris nesciunt unde precipue gentibus
lectione pictura est. hec ibi.

¶ Atque imagines sanctorum sint ado-
rande. p. gl. in. c. venerabiles de co-
se. di. iij. quod sic adoratione dulce qui so-
li reverentiam exhibet non latet. et ideo
non sunt violande de ple. di. iij. perla-
tum cum duobus et sequentibus.

¶ Atque imago christi sit pingenda sub
forma agni. p. q. non. sed in forma
humana. ut in c. sextam sancta sino-
dum de conse. di. iij. Dicit tamen gl.
quod non est prohibitum pingere christum
in specie humana et sub ipso agnoscit.
Soli pingere ipsum in agno prohibetur.

¶ Et licet imagines sanctorum in
aggravationem cessationis aut excom-
municationis in terra proferantur la-
pidibus aut spinis supponere et hu-
iustmodi. p. q. non quia id fieri di-
stricto prohibetur in. c. si canonici. de
officio ordina. lib. vi.

¶ Et licet sculpsere signum cru-
cis in solo vel silice aut marmore hu-
iustmodi. p. q. non. C. nemini. lice-
fig. sal. l. vnica. et videtur esse prece-
ptum quia vult gravissima pena pu-
niri. ubi dicit gl. forte mortis. ex quo
valde reprehensibiles sunt qui. si sepul-
turas humi positis cruces imprimunt.

Misericordie

est filia avaritie qui non subuenit indi-
gentibus. vide avaritia. f. iij.

Munditia

est filia
gule qui

quis pronocat se ad vomitum ut lepro-
comedere possit. Et non comedit quod
necesse habet vomere communiter est
veniale peccatum. Aliquando tamen
mortale sicut quando comedit inten-
dens vomere propter delectationem
gule nulla alia causa bona adductus
ad hoc. vel quando ex hoc generat si-
bi notabile nocumentum in corpore
nec propterea vult resistere hoc aduer-
tendo aut qui hoc facit ut habeat polutio-
nem in nocte dormiendo et huiusmodi.

Immunitas

est quasi
linea mu-
neribus data libertas ab in quod est si-
ne vel immunitas quasi puritas inde di-
citur quod immunitas a peccato. d. pur. ca.
c. fi. Dicitur etiam immunitas quod idem
est quod libertas quasi ex immunitate. i. mune-
ra data libertas ab. e. quod est extra.
¶ Sed quid sit extedit immunitas eccle-
sie et cimiterij. p. q. ad. xxv. iij. Pri-
mo quod secularia placita non sunt in ec-
clesia vel cimiterio tractanda. ecclesia
istica tamen possunt. ut in. c. de immu. ec-
cle. et c. cum ecclesia et finis iudicis secula-
ris data in ea est nulla ipso iure. et ma-
xime finis sanguinis qui sub anathema
te prohibet ibi ferri in. d. c. cum ecclesia
Immunitas nisi sit data alta a sanguine
per viam voluntarie iurisdictionis. quod
sic tenet f3. p. a. in. d. c. cum in eccle-
sia. de causis ecclesiasticis auct. bene-
tene et ar. c. qua fronte de appel.

¶ Atque quod possit doctorari in ecclesia. 2
p. Jo. an. in. c. decet. eo. ii. lib. vi. q.
sic. et placet. p. a. in. d. c. cum in ecclesia.
¶ Atque piracis facti in ecclesia tene-
ant. p. p. a. in. d. c. cum in ecclesia fm. gl.
in. d. c. decet quod sic. quod illud. c. decet cum
sit penale et loquat solus de strepitu iu-
dicioz non de extendi ad contractus
Ex quo adverte quod dispositio odiosa

cepta super qñ scitu non extēdunt
ad scitū purū. Itā in iudicio quasi
shūmus. l. iij. s. idē scribit. ff. de pe-
cu. Idē dic de concepta supra scitu
puro. nō extēdi ad qñ scitū. ita di-
cit Bart. in l. more. ff. de acq. here.
vbi vult q si statū phibet muliere
habere sine certa solēnitatē q pōt n-
hilominus adire hēditatē. qz tūc nō
vere hēditatē qz hēditatē cū dōtōr hē-
ditarij ad qd vide qd legi. l. lapd
ultra. ff. q ex ca. i. pōt eaf. s. pe. r. fin.
4 C Sēdo nō debēt i ecclia vī cūmte-
rio fieri pclamatiōis. sed tūc ea impe-
tus vniuersitatū cūmctiōis r publica
parlamēta negociatiōes nundinaz r
fori. vt in c. recet de iur. ec. e. ti. lib.
vi. Jo. an. t. q parlamēta r societa-
tes p actu pteratio aut spūalitatē pnt
fieri. vt refert pa. in. d. c. cū ecclia.
5 C Sūnūq peccat mortāl q ali-
qd pdictoz i eis fac. R. q nō vñ di-
cit tē. l. d. c. decet. ordinarij locoz h
faciāt obseruari suadēda suadēt in
terdicta ppeccāt. Ex q pcludo q illa
q totalr ipeditēt oionem tpe debito
sint phibita sub pēto mortali. alia nō
nisi ex se sint mala. vī q ex cōtemptu
faceret. r sic itelligit. c. pe. r. fi. xlij. di.
6 C Tercio qz in ecclia nō debēt sepe
liri nisi epi vī abbates vī digni hōy
teri aut fideles laici. xij. q. ij. nullus.
Et itelligit qdā de laico fideli q mi-
racula facit a vūte fidei. Alij de qlibet
fideli cū bonitas fuit manifesta. hō
vō itelligit de qlibet fideli i dignita-
te pstinuo vt cōmte. rege. i perator.
S3 hoc hodie nō seruāt r male: qd
de iure ciuili nullus d3 in ecclia sepe
liri. vt nō. Albi. l. i. nemo. aploz. C.
de sa. lan. ec. r ēt. Albi. ibidē i sūma.
7 C Quarto nō d3 ecclia in castelli r i
nec in ppugnacula hēdificari vt ide

fiat guerra vī et ibi recipiantur qui
guerras faciūt nisi iusta necessitate r
auctitate epi. de custodia eucha. c. re-
ling. l. vi. dōi vī d3 dāf a mal. r h
cōiter tenēt dōi. pa. i. d. c. tū ecclia
C Quinto intra eccliam vel cūmte-
rio nō debent suppellectilia poni. vī
hospitari in ea nisi pro necessitate.
alias videtur mortale in isto r in pre-
cedenti. vt in dicto caplo relinquit.
C Atz veditio cādela q fit in ecclē
fia sit phibita. R. q vī sit tollerabi-
lis. Nec ob. q dñs eiecit vendētes
in tēplo qz ibi fiebāt pacta r multa
purbātia cultū dñi. S3 i vediti-
ne cādela nullus sit strepit. Et iō
non phibet. secus esset de alia nego-
ciatione. quia illa est phibita.
C Sēto qz in ecclia vī cūmterio nō
d3 vlla violētia fieri vel aliq violē-
ter exhi aut enu confinia frangi. vt
in. c. sicut anigms. xviij. q. iij. nec ea
que in ea posita sūt p vini aut furtuz
auferri. aliter sacrilegiū cōmittunt. c.
q sicut inuentus. xviij. q. iij. Et sic
peccat mortaliter. vt i. d. c. q sicut p3.
C Atz excoicamus cōfugiēs ad ecclē
siam gaudeat pata imunitate. R. q
sic: qz cum lex non excipiat. nec nos.
C Atz seruus fugiēs ad eccliaz pōt
sit violēter extrahi. R. q aut venit si-
ne armis. s. vt dñs se subtrahat: r sic
reddetur dño pstito tamē primo el-
turamēto de ipunitate. c. iter. alia. e.
ti. Aut venit cū armis. Et sic conti-
nuo exhi. l. si seruus. C. de his q ad
eccliaz pñ. itelligit pmissa ipunitate
C Atz iude pugiēs ad eccliaz gau-
deat isto pñlegio. R. fm gl. in. l. i. C.
de his q ad ecclē. pñ. q nō. Et dicit
pa. i. c. inter alia. e. ti. q est verior q
opi. gl. d. c. iter. qz lex pācta inducit
pñmptionē iuris. vō iure pquā

admittitur pbatto. so. di. sep. q pñ
sit nō pp zelū fidei. sed pp euasione
debitoz vel criminū Inno. tū est cū
gl. pñati. c. iter. Ego dicere q si ve-
nit ad eccliam r petit baptismum q
gaudebit. alias non quia videt ve-
nisse vt effugiat non causa fidei.
14 C Atz clerici r religiosi pugiēs
gaudeat ista imunitate. R. pa. i. d.
c. inter alia. q nō qn a platio suis nō
possint exhi r flagellari r hōmō dñe
nō nō faciant ex odio s3 cā discipli-
ne. vide per eū diffuse si placet.
15 C Atz pugiēs pp debiti gaudeat
isto pñlegio. R. pa. in. d. c. inter
alia q legisse in. l. pñti. C. de hi. q ad
ec. pñ. distinguūt. aut ē debiti pp tri-
butuz. s. debiti pñci. Et sic exhi. vt
in auc. de m. s. pñ. s. publicoz. vō tri-
butoz. r ibi nō. in gl. S3 pñ. vt re-
fert Ly. t. qz non exhi. sed ibi cura-
bitur. r si se defendet bene quidē sin-
aut procedet ad missionē in posses-
sione bonoz. r ita itelligit dictā auc.
r placet pa. Si vō debiti est pp aliū
tunc non extrahet inuitus sed3 oēs
d. l. pñenti. Sed in modo procedē-
di sunt opūiones. Cū ibi placet opi-
nō Jacobi de raue. qui dicit q dabi-
tur sibi securitas standi r creandi ex-
tra ecclē per. r. r. dies infra quos
respondet aduocatus ad iudiciū
r iudex si dabit sūam pñm pñena-
bit q aut redeat ad eccliam aut pcat
sine r cū hac opūiōe trāsit Ly.
16 C Atz cōmittēs maleficiū r vadēs
ad eccliam gaudeat isto pñlegio.
R. pa. in. d. c. iter. alia q sic quo ad
duo principaliter. C. pñmū vt nō
possit ide violēter extrahi. C. Sed3
vt nō possit amplius de illo damna-
ri ad mortē vel ad aliā penā corpo-
ralē seu corporis afflictionē. Potest

tamen pecuniā dānari vel alia pe-
na ex corpus r cogi ad pñam agē-
dam r aliam satisfationē. ita tamen
qd violenter nō exhat r s3 cōiore
opūiōnē. Et aduerte q l3 egrediat
de ecclia. ex quo semel pfugit ad eaz
nō pōt amplius de illo corporaliter
dānari. r hoc dicit glo. i. c. reu. xviij.
q. iij. Et fuit sūa Hugo. vt firmat.
r sequitur Archi. ibidem.
C Excipiūt ab ista imunitate dēā. s. 17
s. r. quoz gñā hōiū. C. pñmū la-
tronū publicoz qz palā r publice fu-
rant. vt sunt pyrate. vel illi qui pub-
lice stant in stratis vt depēdunt oēs
transeūtes. C. Sēdm est nocturnū
depopulatore agroz. r differt istud
genus a pñmo s3 Inno. qz istud i no-
cte segetes destruit. cū ibi se adicon-
dit vī iacet. vī qz vltra homicidia r
depdatiōes qz faciūt in strata publi-
ca pñrūt agros illoz q cis nō ser-
uiūt vī sūt hōi. cōueniūt tū ista duo
gñā: qz quodlibet depdat in stratis.
C Tercū gen⁹ ē illoz q aliqd male-
ficiū enorme cōmittūt in vna ecclia
vt dñdāf ab alia. Sec⁹ si pñmterēt
ex eccliaz vī cūmterio sub spe vt de-
fenderēt ab eaz: qz gaudēt. vt i. c. fi. e.
ti. r l3 loqf de hōicidīo vī mutilatō
nemū ēt h3 locū i alijs delictis graui-
bus s3 pa. ibidē pp idēpñtatē rōis
Sec⁹ ēēt in nō enormibus ibidē cō-
missis qz gaudet. Sed qd si cōmisse
maleficiū in ecclia: s3 non sub spe vt
defendat ab ecclia. pa. in. d. c. fin.
vult vt nō defendat: alij p. magis
placet p. d. c. fi. C. Quarto gen⁹ fm
pe. de anc. ē raptorū vī gñū homici-
darum r adulterozū p auc. de man.
pñ. s. qd si delinqūctos. S3 cōiter te-
net. r vī q ē correctā illa auc. p ius
canonicū r qz gaudet hac imunitate

21 Qua pena puniſ de iure ciuili q
tales violēter extrahit coſtrigunt aue
requit aut veſtes vel victum negat.
R. q. crimē leſe maiēſtati incurrit
et ultimo ſupplicio ſeruiendus. d. l. ſ.
ſenti. De iure canonico d3 excoicari
et cōdēnari pecuniari et t ipſi ſibi
publica penitentia nec reſtitui cōio
ni. niſi reſtituat nec violēter extrahit
vt in. d. c. miror innoto. c. ſi q. cōm
mar. c. q. q. q. et q. ibi no. xvij. q. iij.

2 sic p3 q. peccat mortaliter tales 2 no.
 q. nediū in ecclia vel cimiterio habet
 istud privilegium. sed ē per. xl. passus
 si est ecclia maior. s. matris. vel p. rrr
 si est minor vt capella. xvij. q. iij. si
 cut antiquus. c. frater. c. minor. Capl
 le tñ que sunt intra ambū mūroz
 ciuitatis vel castri fze ville nō ponū
 tur in. rrr. passus obseruatione fm
 host. xvij. q. iij. q. lgs. 2 no. s3 yld.
 q. passus est mēsurā qnq pedū pro
 vero. rrv. dignitū. vide glo. in. d. c.
 sicut antiquus. vbi hoc dicit. 2 imi
 ta istud spaciū quādo vadit ad regli
 ta nāc. Secus si tret vt accederet ad
 alio domos. vt i. d. c. diffiniuit. xvij. q.
 iij. q. possēt tunc capl. j. densi spaciū
 ¶ Quis facit expensas fugiendi ad 2
 ecclies. i. p. pa. in. d. c. iter alia q. ipe
 si h3 de suo vel laborabit si pōt vt vi
 uat q. h3 nō pōt vel nō h3 de suo. ec
 clesia sibi puidet sēdm Archiep. post
 Hugo. in. c. diffiniuit. xvij. q. iij.
 ¶ Atz existens in ecclia 3 vulnera 2
 existēt ē vt violet inuitatē. p. pa.
 in. c. fi. co. it. q. sic q. delictus fuit ibi
 principatū 2 habebit locum. c. fi.
 co. it. vt scilicet non defendatur.
 ¶ Atz mādans fieri delictū existēs 2
 in ecclia violet inuitatē. p. bar. in
 l. si vt proponit. ff. de fidelit. 3 lat
 per ei in l. non solū. s. si mādato. ff.
 de iniur. ter. in. cle. pastoralis i versu
 culo deciperet igit de sentē. 2 re indi
 ca. vbi innuit q. citato facta ē ter
 ritorij ciuitatis nō valet. ergo videt
 q. debemus attendere locū vbi mā
 danti exequit. nō vbi mandat3 ego
 dico q. ē attribuet factū in loco vbi
 mandat quando exequit3 exequitur
 necessitate iurj. Ad quod facit quod
 infra dicam mandatum. s. i.

Utr ecclia non psecrata gaudeat 15
psecrata

30 Et octavo glitit pot regulariter rez
sua eccleie relinquere. l. gñali. z. l. in
venimus. C. de sa. san. ecc. z. Et donare
inter viuos sine infirmatione infir-
mitum. l. illud ibidem. z. in auc. de non
alie. re. ec. §. si minus. quāvis glo. in
d. §. teneat contrarium. sed primū ve-
ritas vt. s. donatio. §. xx.

T Andecum qd non sint ad munera 3
mere psonalia et dicuntur munera me
re psonalia que ad prouisioe et corpo
rali labore sine aliquo gerentio terti
mento perpetrant vt in l. si in pnci.
ff. de mu. et ho. Quos munera me
re psonalia quedā sunt sordida vt
cloacte mundāde calces coquende
arene. fodiedē, fossati vt stabuli mū
dādi. et hmoi de gubus in l. maxima
rū. C. de excus. mu. Et ad hoc non te
nentur ecclie nec eaz mancipia. aut
clerici vt eoz vxores aut familie et co
lont. vt. xvi. q. i. c. gñaliter. §. nouaz
t. §. placet. ij. C. de epis. et cl. l. ij. et l.
neminē. C. de la. fan. ecc. que vult q
in aduētū pncipalis teneant non va
let quo ad clericos ecclias atqz ser
uos qui sunt dñio eccliarum subie
cti. qz iure diuino sunt exempti. vt i
c. si in pncipaliter. xvi. q. i. et no. Innoc.
in. c. ij. de maior. ob. §. et i. l. referi
pnt. qd ibi notat Bar. ff. de mu. et
ho. et hoc intelligo de familia ppe
ta eccliesaz et eazus seruis. sed bene
valet quo ad colonos liberos q ser
uiunt pro mercede. cū sint sub impe
ratore in f. no. i. c. indicati. lxxvi. in f.
qd. ab info a militi exempti. vt i. l. i.

2. ij. C. de epis. et clerici. et ideo potuit eorum
 imunitate limitare. et in fili no. glo.
 in. c. cum sim leges de here. li. vi. Itaque
 tales tenent ad gabellas et alia one-
 ra de parte eis contingente sim Sede.
 pñsio. in. Sunt et quedam alia munera
 pñsionalia que non sunt foridida sed pñ-
 annexi honoris et sunt officia secularia.
 sic non tenent elici p. c. facerdoti-
 bus. t. c. s. nec puratōnes ne cle. vel
 mo. vñ in. l. placet. C. de epis. et clerici.
 di. placet nñe clemētie vt clericis
 nihil cōe cit publicis actiōib⁹ vel ad
 curiā pñtētib⁹ cur⁹ corpori nō sūt
 annexi hēant. hec ibi. Et quo p. q.
 nō sūt de vniuersitate nec in eā vocē
 pñt hēre vt in. in. c. dilecta pro
 pe finē de ecce. pre. Sūt etiā quedā
 alia munera pñsionalia q. non hñt nec
 honoris nec vniuersitatis annexi. vt le-
 gario tutela vñ cura et hñmōib⁹ eni ab
 istis pñt exēpti vt in. l. gñaliter. C. de
 epis. et cle. pñsita in. c. generalr. rvi.
 q. i. in. fm. gl. iuncto rec. in. c. puenit.
 lxxvi. di. pñt si volūt legitimā tute-
 lā elici accipere nō dāntur aut testa-
 metari. s. epī et monaci in. l. lxxviii
 di. epis. et rvi. q. i. monaci. Tutelā at
 miserabiliū pñsonarū oēs elici et mo-
 naci pñt suscipere. q. offiñ pñi ē. vt
 in. d. c. puenit. Et in obus predictis
 munerib⁹ pñsionalib⁹ quo ad ecclesias
 et cōs hñt locū pñctā tam in ordi-
 nariis q. extraordinariis munerib⁹
 seu iudictis vel superindictis. vt in. l.
 placet. C. de sa. san. ec. et auc. Itē nul-
 la communitas. C. de episco. et cle. t. c.
 q. s. de cens. li. vi. Et que vñcantur
 ordinaria vel extraordinaria iudicta
 et superindicta. vide. i. rñsonno.

et. vt. no. glo. xvi. q. i. §. placet. que
 quidē p laici nō dīz discerni. §. bo.
 in ſūma le p epīm ⁊ p cū cōpellant.
 vt in. c. ecclia ſcē Marie. de conſti.
 pura qz alr non pōt defendi ſine eis.
 Mā tūc tenent. ar. l. nullus penitus
 C. de curſu pū. ⁊. d. c. puenit. Mā q
 libet dīz ſua patriā defendere. Facit
 ter. in. c. pē. de homici. Abi tpe inua
 ſionis poſſūt clerici vna cum laicis
 arma ſūmere ⁊ pugnare nec ſunt in
 gulares l3 multi ſūt occiſi dūmodo
 proprioſ manibus nullū occiderint
 quāvis vulnerauerint.
 ¶ Atqz teneant ire ad bellū vbi vo. §.
 ſunt alioſ impugnare. §. p. a. i. d. c. per
 uenit. qz nō ē ſi agereſ de recaptoſe
 terre ſec qz elica? reddidit eos inſabi
 les ad pugnādū ēt cū ſarracenis vt
 pbatu r. c. et multa in. §. ſi. de voto.
 ¶ Quodcūqz ecclia nō teneſ ad mu
 ſa pīmonia ſua ſeu rea l3 dicunt
 pīmonioꝝ munera q ſūptibꝝ pa
 trīmōniz ⁊ dānis adminiſtrātis ef
 dunt vt in. l. ſi. §. pīmonioꝝ. ff. de
 mu. ⁊ bo. Et h̄ munera ſūt duplicia
 qdā ſūt mere pīmonialia. Et h̄ tri
 pliciter ſūt. ¶ Pīo rei de eo qd ſi
 dū ē de ipſa re. vt qz nauis ecclie vel
 ecclieꝝ vī curꝝ vadat ad ſuūū reſci
 buque. ¶ Sedo iponunt ſup eo qd
 p̄cipit et ipſa. vt. l. oet certa p̄ſu
 ctuū ⁊ de hys h̄oſ i. d. §. pīmonioꝝ
 ¶ Tertio iponunt ipſi rei de eo qd
 nō p̄cipit et ipſa re nec ē in ipſa re.
 vt p̄ſtare certā qūatitatē pecunie an
 nuatim de q̄ h̄oſ i. l. batenꝝ. §. i. ſi
 de vſufru. ⁊. i. c. i. de cēſi. An et ecclie
 ſia teneat ad iſta. §. ſi pa. i. c. h̄. de
 vi. ⁊ bo. cl. q. ſi tales res qdꝝ impo
 nunt talia munera h̄bēt onus tale
 p̄petuū annuū ⁊ inuariabile ac cer
 tū ſiue ex diſpōne publica puta ſiue

pte: sine et dispoſe puata. v. l. e. q̄to
 de cefi. ⁊ anq̄ veniret ad eccliam. ſi
 cut p̄ ex p̄le v. t. tributa. v. t. l. i. p̄era
 tores. ff. de publi. ⁊ c. l. i. ff. de cenſi.
 vbi inuñt q̄ qlibet poſſeſſio ab anti-
 quo ē onerata onere ſoluēdi tributa
 ⁊ ſic ecclia de talib⁹ reb⁹ teneſ quia
 reo trāſit cū onere ſuo. de deci. paſto
 ralia. ⁊ de pig. ex lit⁹. ſcator tamen
 q̄ italia tanq̄ p̄nceps. p̄uinciaz nō
 obligat hodie ad talia tributa. vt no.
 in l. i. ff. de cefi. Si vō nō erāt onera
 te tali onere certo ⁊ inuariabili q̄n p̄
 uenerit ad eccliaz ſic nō teneſ ecclia
 q̄nſi eēt onerate onere certo ⁊ va-
 riabili vt ſūt iſte d̄ſcriptioes q̄ hūto
 die q̄ eſt iſta q̄ bona cuiuſcūq̄ vt ſol
 nat plus vʹ min⁹ f3 poſſitione colle
 et ⁊ hāc op̄inione d3 Inno. in c. nō
 min⁹. c. ti. Et recitat pa. ibidē 3o de
 lignat. c. p̄. c. de cefi. ⁊ 3o. an. p?
 Arch. i. c. p̄. c. t. l. i. ⁊ placet licet
 aliq̄ teneat q̄ ſi poſſeſſioes p̄us erāt
 aſcripte vt nū ſoluat p̄ ſolido vel li-
 bra q̄ tūcteneat ecclia f3 p̄ma tuzio
 bz iſta nō ſit cōdēnata. ſūt it̄ alia
 onera q̄ rōne nāli fuerūt iſtis re-
 bus vt teneat aū domū viāz ſic c
 c. ſi teneat an. Bar. i. l. ad iſtruſtō
 nes. C. de ſa. ſan. ec. in 3o. in purgatio
 ne p̄peti neceſſarij tute vicinie in q̄ ē
 ecclia vt no. Spe. ti. de cefi. 3e ſol
 uere ad portā vel pontez p̄ plaſtro
 p̄ iſtū p̄oria vʹ porte p̄ſeruatiōe q̄
 d̄ſcrūt vā vt no. i. l. ad iſtruſtō
 nes ⁊ no. bā de pace p̄ſan. ⁊ i. d3
 de ſilubus. ⁊ Banſus vō ecclie q̄ eſt
 dos ecclie ſm cōem op̄inione doct.
 d3 eſſe liber ab oī munerē. anteq̄ cō
 ſecret vt in c. i. de cefi. ⁊ d3 eſſe tāta
 quātitas terre et q̄ vñus ruſticus cū
 ſua familia vñere poſſit vt dicit gl.
 xxiij. q. vij. f3 canonicā. Sūt ⁊ q̄da

munera patrimonialia mixta. ⁊ offi
mixta q' hñt onus cū sumptu. ff. de
mu. ⁊ ho. l. h. §. mixta participant. n.
de onere psonali qñenus hñt on' an
nexi ⁊ cū pñmoniali qñenus sūt cū
sumptu ⁊ hec dupliciter inducitur.
¶ Quidio plene habito respectu ad
rē seu bona pñmonij ⁊ hoc differt a
tertio mō iponēdi onera in reb' me
re patrimonialib' q' ibi qñlibet res te
net p munere qd est respectu ⁊ nō vl
tra. d. l. l. peratores hic vō est plona
obligata. ⁊ per pño oēs res pñmo
nij. l. auferi. §. filius. ff. de iure fisci.
⁊ ad ista nō tenet ecclia nec ēt laici
nō subditi l3 habeat patrimoniu in
loco. l. refcripto. §. fi. ⁊ ibi per bar. ff.
de mu. ⁊ ho. nisi aliud habeat pñe
tudo quo ad laicos. vt no. bar. in. l.
unica. C. de capitatioe ciuiti nō quo
ad eccliaz q' pñtudo nō valz atqz
causa. C. de fa. san. ec. iunera aue. qñ
nulla cōtas. C. de epil. ⁊ cleri. ⁊ isto
mō cōt intelligit ter. c. nō min' eo. tit.
⁊ c. si de vt. ⁊ ho. cle. ⁊ c. qñq' de ec.
li. vi. Secō mō iponunt plone nul
la scā mentioe de re. ⁊ sic d' capito
q' iponit p capita nō hñt respectu
ad bona pñmonij ⁊ in. d. l. vna ⁊ ad
ista sñr nō tenet ecclia nec clici q' nō
sūt subditi imperatori. d. c. qñq' imo
nec laici ciuiles s' nñ rustici vt f. d. l.
vna no. bar. ⁊ h oia. pcedit regulr.
¶ Quid dubitat de pñnētibus pie
tate vt instructo pontiū ⁊ viar. ⁊ c.
¶ Inno. dicit q' ecclia tenet pñ. d. l.
ad instructionē ⁊ per. c. l. eo. tem. sñr
in hēdificatione muroz ciuitatis vt
ville. Similr glo. in. d. c. nō minus
Idem Henric. ⁊ ho. ⁊ d. l. car. ⁊ phi
lip. ⁊ Poetrus. de ancha. ⁊ Albi. in
dec. l. ad instructionē. Adde q' idē
putat de fontib' ⁊ pñteo cōi ar. ff. ne

quid in lo. pu. l. q. s. vlay r dicit hu-
ius opiniois eē d. r. d. d. s. in 3
rui est cōis opinio canonistaz i. e. fi.
de vi. r. ho. cle. r. in cle. pñti de censi.
r p. 30. de ligna. r p. bar. in. l. referi-
pto. ff. de mu. r. ho. r. d. l. plz r glo.
xvi. q. i. s. nouaz 30. an. r pa. i. d. c.
nō minus per multa motiua. Et iō
dic q. d. l. ad instructionē r filios nō va-
lēt q. l. 3. c. l. cū silib⁹ d. no. ope. nū. di-
cant standū legib⁹ ex quo in canonib⁹
bus nō reperit hūi tñ hoc nō est ve-
rū qñ lex iperialis est dānosa ecclis
sei ecclasticis psonis qz tunc nō r
nisi specifice approbet ab ecclia vt ē
cōis opinio doc. l. c. fi. de solu. r. i. c.
ecclia scē p. Marie de cōstit. r. c. fi. de
re. ec. nō alie. r. di. si i adiutorii disti-
guo tñ sic p. a. l. d. c. nō minus q
aut necessitas vlt pietas iminēs pcer-
nit vtilitatē eccliaz a remotis p quā
dā psequētū r tñ est tex. apmō i. d.
c. nō minus q nō tenent nisi sponte
velint approbāte efo cū clero r pul-
sulto romano pontifice p. c. aduer-
sus eo. ti. aduerte tñ q si tāta eēt ne-
cessitas vel pietas q non posset sine
scādalo r periculo hēri pus romani
pōntificis recursus q tñ sufficeret de
liberatio cleri cū efo. facit. c. fi. de ec.
hedi. r qd ibi no. aut necessitas vlt pie-
tas pcernit de directo r pncipalr vti-
litatē eccliaz r laicoz vputa qz pra-
ua societas territorii ciuitatis scēdij
tenastat predia in quo ecclia multas
possessioes hz r tñ ecclia d3 ptribūē
nō tñ ad deliberationē solū ppli sed
opz qz clerus r pplus pncipalr con-
ueniāt r deliberēt qz qd oēs tangit
d3 ab oibus approbati in cle. i. r. ij.
de cēsi. r. c. ad hoc de offi. archi. fatef
tñ p. a. vbi. s. in. d. c. nō minus q si
clerus nollet sine legitia cā pntentire

q possent laici iplozare auxilū supe-
rius ecclastici vt cōpellat eos vt i
c. nullus de iure pa. in argu. r in hoc
casu nō hz locū dispō. d. c. aduersus
de pultatiōe romani pōntificis qz h
ipensa nō fit pp publicā vtilitatē hz
propter pnatam eccliesiaruz r sic su-
mus extra casum prefati. c. aduersus
facit clemē. p. ma. r. scēba de censi.
¶ Tertio decio hz imunitatē q ecclie 38
sic vltici nō tenēt ad gabellas que
hodie iponūt i vino r silib⁹ p. a. in
d. c. nō min⁹ i. p. d. auct. 3rē nulla
cōitas r bal. i. d. l. plz. C. de la. sanc.
ec. nisi gabella fuisse iposita p oneri
bus ad q tenēt ecclia qz tñ succedit
loco onerati vt voluit Butriga. in
d. l. ad instructiones.
¶ Altrū ecclia teneat ad gabellas si 39
aliquid donat vlt legat ei⁹ statuta q
runda. p. q. nō. r. iij. q. viij. s. qz hūi
cū duobus sequentibus idē si donat
clico ar. c. fi. de vi. r. ho. cle. r ibi pa.
r qd no. in. c. siliter. xvi. q. i.
¶ Quid si clicus trāsserat res ecclie 40
sic ad alui locū negociationis cā. p.
pa. i. d. c. fi. q non pōt exigi pedagū
vel gabella qz delictū clericū nō pōt
nocere ecclie vide Sede. consi. cc.
secus si sunt sue non ecclie.
¶ Altrū clici debeat soluē gabellaz p 41
vino vlt frumto qd vēdūt ex pbedā
sua hīto. p. bal. r pe. r. cy. in. l. ois. C.
de epis. r cleri. q non nec ē ad por-
tā idē bar. i. d. l. placet nec ē fm pa.
in. d. c. fi. de patrimonio d3 soluere
gabella vel pedagia facit cle. presen-
ti de censi. r. c. qz eo. ti. lib. vi.
¶ Quid de gabella q ponit sup ear 42
nib⁹ vino r hīdōi quā ecclie soluunt
indirecte cū emāt car⁹ ab illis q ven-
dūt pp talē gabellā. p. 3. Ricar. in
quolibet q si psoles ponit tales ga-

bellam pp abutim r excessum eozuz
sic nō hz soluāt de suo pprio. Si
vō ponit pp cōez vtilitatē tā elico-
rū qz laicoz sic hz cōis. Si vō pp vtili-
tatē laicoz pncipalr indirecte vō cle-
ricoz r a remotis puta qz pspertitas
eant redūcat in vtilitatē ecclie r p
sonaz ecclasticaz tñc distinguo aut
facit aio extorquēdi pecunias ab ec-
clesiasticis. qz alio mō nō pnt r sic
nō hz aut nō aio extorquēdi ab ecclia
sticis hoc facit qz ē si nō cēnt ecclie
siastice psonē q emerēt talē gabellaz
ponerēt tē hz eis hīta auctoritatē dñi
tpalis r hīta moderatōe ne ponatur
magis sup hīs q sepi⁹ emunt a cleri-
cis aut ab cēncis aut a pauperibus
qz ab aliis ciuib⁹ r sic clericū nō pnt
cōqueri cū pnt alibi emere hz non ita
comode. hēc pban⁹. ff. de no. op. nū.
¶ Que pena collectatiū ecclias vel
43 clicos. p. 3. pa. in. c. aduersus. de i-
mu. ec. d. an. in suis reportatiōib⁹ vo-
luit q postq fuerit excoicanti seu in-
ciderit excoicationē p monitionez
p. c. nō min⁹ siue tollerent siue igno-
rent nō teneāt inierant statuta taliū
ipso iure siue sint edita p eccliaz si-
ue p qz cūqz psonā ē laicā alij volūt
qz subdito ex q cū effectu collectaue-
rūt ipso iure sint nulle. r hūius opi-
vi pa. r mibi plz qz ex vbi⁹ pemi
colligūt mens dispoñētis. vi. l. fi. aff.
de here. insti. r p bar. in. l. ambitiosa
ff. de decre. ab. ord. fa. ex qbus p3 q
d. c. aduersus voluit aliquid addere ad
ius antiquū. qz p3 i vō addicimus
ibidē. de alta sit pena vide. s. excoi-
cario. v. casu. xxviij. r excoicatio. vij
casu. v. tenent ē vltia pēni mortu-
le cōmissus ad restitutionē oium ab-
latoz. r. iij. q. vi. c. si res cū silibus.
¶ Quartodecimo hz imunitates q

nec ecclia nec monasteria vel hospi-
talia tenent ad lucratina descriptōez
vt in. s. sancim⁹. xxiij. q. viij. r no. q
lucratina descriptō est qra pars bo-
noz q a curialib⁹ relinquebant. qz si
scus vēdicat exceptis relicis curia-
libus r eoz pñctis. de q hēs. C. qz
a qbus qra pars. l. i. r. ij. r. C. de im-
po. lucra. descript. l. vnica.
¶ Quintodecimo q laicoz statuta 45
nō hnt locū sup reb⁹ ecclie. c. fi. de re.
ec. nō alie. vide. j. statuti. s. vij. pñt
ctum pñlegiū limitāt qdā vep nisi
papa approbaret tale statuti vt i gl.
c. ecclia scē p. Marie de pñti. 2d vep
credo fm bal. ibidē qñ expñs r noia
tim approbat a papa scēsi gñaliter
approbaret statuta qz nō valeret p
eccliaz p talē approbationē. cū sit cō-
tra libertatē eccliesiasticā r sic tene-
r vide eundem. Bal. in caplo pmo
per quos fiet inuestitura.
¶ Sz qd de statutis laicoz ipedien 46
tibus quōqz nō liberā facultates do-
nadi ecclis aut p aia. p. pa. in. c. re-
lati el. i. de testa. q nō valēt vt noia
l. i. C. de la. san. eccl. facit qd no. 30.
an. in. c. fi. de imm. ec. li. vi. vbi dicit
q nō obstat statuto qz pphibetur
donare forētib⁹ seu nō suppositis iu-
risdictiōi q poterit donari ecclie qz
nō pnt iseriores tollere pñlegiū su-
perioris r hāc opinionē fouet apte
bal. in. l. gñali. C. de la. san. ec. r idē
in auc. cassa eo. ti. ponit altā. q. nota-
biles statuti cauef q testm insinuet
p hēdes infra sex menses aliter sit ir-
ritū ipso iure clicus est hēs r nō in-
sinuat nunqd sit nullū testm r respō-
det q nō qz statuti nō astringit cle-
ricū nec fortius eccliaz qñ fuisse hē-
res istituta r ex hīs infer pa. in. d. c.
relati q quāuis statuto caueatur q
p iij

mulier non possit donare ecclesie seu ad pia cam seu testari et se obligare ecclesie vel ad pias causas sine presentia duorum agnatorum suorum tunc potest donare testari et se obligare ecclesie vel ad pia cam sine hac solennitate quia relicta vel donata ecclesie vel ad pias causas debent determinari secundum canones et non secundum leges vel statuta que sunt pars iuris civilis. o. eo. p. l. i. ff. de insti. et iura. idem et dñs Anthon. in d. c. relati. et p. bar. in l. i. c. de sum. tri. S. bal. i. c. ecclesia scilicet Marie. et c. q. in ecclesiis de costu. et valere si disponat statutu de re immobili. S. et c. casus i. c. si de reb. ec. no. alie. et ibi Anthon. et bene.

47 **¶** Laici possint statumere sup mortuariis. R. Jo. de imola. in d. c. si. q. sic qñus disposuit in his que non applicant ecclesie. addit p. d. a. ibidem aut eodem dñm cultus vel refrigerii alie que cum sunt anera iuri spuali no valeret ut puta. qd non denit nisi tot cerei vel no iuvent nisi tot clerici et hmoi iust soli valet in pccernentibus p. pas mundana que sunt potest solationes viroz qñ suffragia mortuorum nec ecclesia talia approbat. ut in c. qñ p. p. r. xij. q. ij. Et sic transeunt eodem to. i. d. c. si. et q. dicit Bal. i. l. i. c. de lat. lib. toll. p. istu ter. q. eq. arma ducti ad sepultura militis. et ce rei debet remanere apud clericos vel fides sepelientes qñ sequela cadaveris ar. l. medico. s. si. ff. de au. et arg. lega. id no valeret statutu laicorum.

48 **¶** Istud privilegium. d. c. si. de re. ec. no. alie. de qñ. s. i. xlv. extendat ad res pñmontales clericorum. R. glo. in c. ecclesia scilicet Marie de pñti. q. sic et in c. si. de vi. et ho. cle. et in c. ex l. fio de pñgno. et xvi. q. i. in c. filr. et et gl. singularis apud legistas p. s. r. a. tigr. in l.

fi. s. pñmontior in vbo pontifex. ff. de mu. et ho. h. eo. l. decernimus. C. de epi. audi. i. dñi faciunt q. dico. j. p. scriptio. s. xxv. et credo verius.

¶ Sextodecimo q. nec et plati aut 49 pñone ecclesiastice pñt ecclesiis novos census imponere aut veteres augere aut alio modo gravare viz h. s. celsus. s. i.

¶ Etz archiepiscopi aut epi possint alii 50 qd exigat ab ecclesiis vel clericis. R. pa. i. c. cu aplo de celsi. q. dum visitat pñt erige obuentione que eis pcedit. i. d. c. cu aplo. aliud no de q. vide. i. c. visitatio. s. iij. talias at tractationes eto facere no pñt. s. ad caritativam subuentionem pñt cõpñlere si rñonabilis et manifeste sit ea puta vult tre romap. coi vtilitate vel necessitate. et hmoi. et nullo modo potest pñscribi istud subsidium caritativum. et b. oratoris at et alijs locis no religiosi et rñe visitatio si pñt exi. g. p. curatores. c. vlti. d. celsi. et ibi pa.

¶ Etz rector ecclesie possit re ecclesie 51 p sua necessitate obligare puta. q. erat infirmus vel egebat idumentis. vel p necessitate ecclesie. R. Jo. an. in. c. ex pñt. de pñgno. q. sic. et successor tenebit. et cu eo tra seut eodem doc. s. ego limito sic. q. aut ecclesia bñ abudabat fructibus et sic no tenebit successor. q. fructus futuri ipso rectoris successoris ut de ipsis vñat. p. c. pñti. s. pñti. de offi. ordi. li. vi. Alut fructus no sufficerebat ad necessitate. et sic vera opinio. Jo. an. distinguit et pa. i. d. c. ex pñti. et bñ q. si ecclesia erat ipotens a pñcipio qñ ea ipetravit. et sic sibi iputet nec poterit obligare nisi p sua vita s. teneat vivere de industria aut fortis ex pñmontio no at vendere vel obligare re ecclesie ter. est not. cu glo. xxi. q. i. c. i. facit. c. clericus vicarius. c. di. si vo et facta ipotens possit ea ac

cepit et in isto casu no potest ea obligare s. ad agere p parochianos ut pñt sibi necessarii ex quo servit eis in domino et est causa licita subtrahendi parochianis divina vide bonaz glo. de conse. di. i. h. xpianus.

52 **¶** Etz debeat fieri cõpñlatio cu pñti et neglia administratoris ecclesie cu acqñsio et c. diligetia. R. pe. de an. in. c. pñsensus de re. ec. no. alie. q. sic al. le. l. cu querit. ff. de admi. tu. et l. gar. et ibi bal. cu sequit. ff. de vsur. sed p eos facit q. no. pa. in. c. ex pñti. de pñgno. vbi et q. si rector ecclesie potuit acquirere aliquid ecclesie et no fecit q. teneat ipsi ecclesie et p hoc habes ter. cu glo. xij. q. iij. c. si. ad instar tutoris q. ad hoc teneat ut in l. q. egd. C. arbi. tu. te. et sic p. q. et teneat de leui culpa ut p. in. d. l. q. egd. si no laborat ut acqñrat ecclesie et in d. c. si. hoc no intelligat q. teneat laborare pñonali vel ex roctrina aut artificio ut acqñrat sed lo li cu sollicitudine in reb. ecclesie et ex tali sollicitudine acqñsiti est ecclesie et io no potest dari i recõpñsationes s. d. pe. i. intelligit de acqñsito p exercitium corporale vel alio modo in q. acqñsit sibi de quo h. eo. s. clic. xij. de q. bñ potest cõpñsare. et sic intellige. l. p. ipsuz alle.

53 **¶** Etz platus ecclesie possit de rebus ecclesie dare remunerandi ca. R. glo. i. d. c. cõsensus. q. sic facit. c. si. q. s. et c. cu redemptor. xij. q. ij. et dicit gl. i. d. c. si p. s. i. et in l. filiusfamil. in pñc. ff. de dona. et ter. in l. et. s. ex pñti. ff. ma. vñdi. facit. l. cu plures. ff. de admi. tu. et q. no. bal. in l. i. c. mada. An dicit idem bal. in l. i. ubi em. C. de re. sa. fan. ecc. q. pñt ex beneficii corlorati non potest platus remunerare amicus sui et ideo vera merita debet esse facit gl. in d. c. si quos ex quo ad

uerit q. remuneratio no est restricta ad regulas iuris gl. est singularis in l. acqñs regulus. ff. de dona. et facit d. s. i. adeo q. gl. ibi administrator donare potest remunerandi ca. l. tutor fm dignitate. s. si. ff. de admi. tu. et c. gl. c. ep. s. q. mactipui xij. q. ii. simul iunctis addit et. d. Anthon. et p. d. a. in. c. ceteri. de dona. q. et potest dare et ca alia puta ut ecclesia habeat amicos p sua defensione et hmoi. Limitant tamen in isto casu et causa remunerandi ter. rñi dñm res que donat sit mobilia et minima. vel de fructibus q. mobilia et etia mobilia magna no potest nisi cum debita solennitate et causis de quibus s. Alienatio. s. ij. et iij. et iij.

¶ Decimo septimo se extendit immo 54 nitas ecclesie q. ecclesia si caret pñrio plato no currit sibi pñscriptio s. pñt superior possit ea agere fm Anthon. in. c. olim el. i. de resti. spo. ter. est i. c. i. de re. ec. no. alie. li. vi. licet bar. in l. ij. ff. de aqua plu. ar. dubitaverit.

¶ Decimo octavo q. res ecclesie no 55 possunt alienari sine certa solennitate vide. s. Alienatio.

¶ Decimonono q. vna ecclesia ne 56 mo potest ledere quid videat oia ledere q. pñculares ecclesie sunt mēbra vñner salis ecclesie facit. c. logf. xxiij. q. i. sic in fili dñi q. tangit aure totu hoim te tignisse dicat. c. vulgaris de p. dist. i.

¶ Vigesimo q. de pñtis ecclesiasticis 57 cis nemo potest iudicare nisi iudex ecclesiasticus de foro comp. per totu. et que sunt iste persone habes exco municatio. vij. casu. v. s. vij.

¶ Vigesimo primo q. de rebus eccle 58 siasticis et pñmontalibus clericorum aut de causis spiritualibus iudex secularis iudicare non potest. Et de isto vide. s. excoicatio. vij. casu. v.

- 59 **T**rigesimo octavo q^o loca pia sūt sub iurisdictione ecclie. c. ad hec de reli. do. r. in cle. q^o cōtingit de reli. do. fm pa. in. c. cū sit gñale de so. cō pet. r. iō ledētes ea sūt sacrilegi cēlendi. d. c. cū sit gñale. s. ledēs in bonis elio/ rū sine violētia psonē nō cōmittit sa crilegiū: s. sup ipā sit iurisdicō iudi cis eccliaſtici. vt i. c. si elie de so. cō.
- 60 **T**rigesimo nono q^o relicta in testō minus solēti scā ecclia r. p^o locis valēt. c. cū esse. c. relati. c. indican/ te de testa. de quo. j. legatum. i. r. ij.
- 61 **T**rigesimo octavo q^o ecclia vel eius possessiones nō pūt. p alienis debitis obligari r. obligas ē suspēsus ab ad ministratiōe p^o alii r. spūaliū de solu. c. ij. q^o tñ suspēso pōt pēp^o relaxari: p^o sūto idēntatū ecclie p^o mo. c. ex pte el. i. de vbi. signi. non comprehendit tamen hec suspēnsio epōs. c. q^o peri/ culosum de sen. excom. lib. vi.
- 62 **T**rigesimo nono q^o excoīcat^o vsur pātes regalia. custodiā r. hmoī de q bus. s. excoīcatio. vij. casu. i.
- 63 **T**rigesimo octavo q^o cleric^o q^o ecclie/ siam ex collatiōe laici r. si nō resigna uerit suspēdēdus ē ab offō r. benefi cio laicus excoīcandus. de iure pa. c. pterea. r. c. relati iūcto. c. si āt vobis xi. q. iij. r. c. cū non ab hoīe de iu.
- 64 **T**rigesimo septimo q^o i choro non debent laici cū clericis stare. de vi. r. ho. cle. c. i. de p^o se. di. ij. sacerdotum.
- 65 **T**rigesimo octavo q^o ecclia r. ecclie/ siastica ornamēta nō debēt in vsum seculariū pueri de p^o se. di. i. ligna. r. quinq^o. c. se. de re. do. c. ad hec.
- 66 **C**ū laruis r. filius iponeſtis nō pūt fieri in ecclia. c. cū decorē de vi. r. ho. cle. secus de iponeſtis qui dicunt ad deuotionem. ar. de consecra. dist. ij.

semel r. bi. iij. queris quali in fi. **T**rigesimo q^o ecclia vti iure m/ noris r. iure reipublice. ita q^o oīa pri uilegia concessa reipublice vidētur concessa ecclie fm glo. in. c. aud/ tis. r. ibi pa. de resti. in integrū. r. gl. in. c. l. eo. Item potest vti iure iperū ita q^o p^o uilegia attributa imperio in/ telligunt attributa ecclia vt ibi all.

Qua pena puniunt violātes ec/ cliaſtica immunitatem. p. q^o diuersa fm q^o diuersimode violat. nā si qui violant quo ad p^o nū puniunt nul/ litate sine vt dixi. s. si p^o tra fm erit solū mortale p^o nū. Si p^o tra tertium nec mortale peccati est pp^o duas cō/ suetudinē. si p^o tra quartū vtra mor/ tale nō adiungit ab ecclia. Si p^o tra quintū vtrū mortale. Si p^o tra sextus pec/ cant mortaliter r. alia pena de q^o dixi Si p^o tra septimū cōpellunt. si cōtra octauū credo teneant ad restitutionē de dāno dato vltra mortale q^o com/ mittūt. idē dixi s. ix. r. xi. r. xij. r. xij. r. puniunt pena vt ibi dixi. Si contra xij. idē dixi. s. iij. r. xv. dicit Al/ bri. in auc. cassa. C. de sa. san. ec. q^o sa ciētes statuta p^o tra libertatē eccliaſi/ sticam puniunt pena p^o uationis iu risdictionis r. mille marcarū. rectorēs statutarij. scriptores iudicantes s. ta lia statuta sūt ipso iure infames r. co rū sine nulle r. alij actus legitiimi nū/ hil valēt vt p^o in corpe. vñ hec auc/ sūmuntur in originali q^o multi habēt post libriū feudorū r. est p^o uatio fede ricū iunioris. r. ē sunt excoīcati. vt. s. excoīcatio. vij. casu. xij. Si s. p. vbi dixi. s. iij. r. xvij. r. xix. peccat mortali. Si s. p. xx. r. xxi. r. xij. si p^o tra xxiij. vltra mortale tenent ad restitu/ tionē si p^o tra. xxiij. r. xv. r. xxvi. p^o ibi Si s. p. xvij. male faciūt si cōmittunt p^o tra. xvij.

contra. xxvij. est nullitas alienatiōis r. peccat mortaliter. Similiter si cō/ tra. xxix. mortale peccatum est.

Impedimentum

vide. j. matrimonium. iij.

Operium

gladii potestate ad aduier/ tēdū in facinorosos hoīes q^o r. pote/ stas appellat. **A**lbi dicit^o vō ipertuz in dāda possessionē p^o sūst. vt in. l. ipertū ff. de iur. oīm iudiciū. r. vide ibi gl.

Impossibile

do illud q^o nō comode pos/ sam facē r. sic sumit. l. c. ephatanēsis ecclie. lxi. di. ff. de vbi. sig. l. nepos. p/ culo impossibile dī q^o nō est honestū vt de p^o di. insti. l. filius impossibile dī ciur quod nō iuste potest fieri. xxiij. q. ij. sane el primo. r. est in ar. q^o illud possumus q^o de iure possumus.

Impubes

uerit. xxiij. annū femia āt. xij. q^o i ista etate hoīes icipiūt pubescē. l. si. C. qñ tutor vltura. r. isti. q. mo. si. tu. i. pñ. r. h. vñ q^o ad tutelā. s. q^o ad mīmo/ nūi dī dū cādū ē ipubes masculus vlt femina q^o dū non est potēs ad ge/ nerandū vt in. c. puberes. de despo. impub. in tex. r. in glo.

Impubes vlt furiosus capitalem fraudē. i. penā pp^o quā capite puni/ dus ē cōter nō p^o t. ff. d. edi. edic. l. cū aūt. s. i. facit. C. de sal. mo. l. i. in fin.

Impubes torqueri non debent terri tñ solēt r. habena vlt ferula ce di. ff. ad senatus consul. filianianum. l. i. s. impubere autem.

Incantatio

vide forti/ legiū. Su

perfitio r. s. diuinatio.

Incarceratio

Incendarius

pprie. p. l. do. r. Sof. q^o ille q^o ciuita tem vel castri domū segetem r. filia aliena incendit malo studio vt odio vel vindicta vlt aīo iniuriandi vt i. c. pessimā. xxiij. q. viij. xij. q. ij. c. cū de notissimā de iniur. si q^o domū secus si incēderet ex negligētia vel casu vel iusto bello q^o talis nō pprie dī incē/ diarius item incendarius pprie dī/ citur qui malo studio ignē fecit ap/ poni aut consilium dederit aut auxi lium scienter vt in. d. c. pessimam.

Utrum tales incendiarij proprie sint excoīmunicati ipso iure. p. vt. s. excoīmunicatio. v. casu. v.

Qua pena puniunt incendiarij. 2 p. q^o de iure ciuili dicit tex. in. l. qui edes. ff. de incendi. g. edes acernū re frumētū iuxta domū positū cōbūlle/ rit p^o uicus verberatus igni necari iu bes si mō sciens p^o uideq^o id cōmīse ru si vō casu. l. negligia aut norā sarci re iubeat aut si minus idoneus sit le/ uis castigat hec ibi ex q^o p^o illud q^o nō pōt soluē ē ipubes masculus vlt femina q^o dū non est potēs ad ge/ nerandū vt in. c. puberes. de despo. impub. in tex. r. in glo.

Impubes vlt furiosus capitalem fraudē. i. penā pp^o quā capite puni/ dus ē cōter nō p^o t. ff. d. edi. edic. l. cū aūt. s. i. facit. C. de sal. mo. l. i. in fin.

Impubes torqueri non debent terri tñ solēt r. habena vlt ferula ce di. ff. ad senatus consul. filianianum. l. i. s. impubere autem.

Incantatio vide forti/ legiū. Su

¶ An aut quis teneat de leui vel leuif
fima culpa hēs. s. culpa. s. iij. r. v.
r aduerte q tales incediarij culpabi
les non solum tenentur de dāno in
cendijs sed etiam de rebus perditis p
incendio ar. c. fina. de inur.

3 ¶ Atz rapies reo illoz q patiūt in
cediū teneat ad restōne. p. q. sic. c. si
qs domū de inur. nisi hērent. p. dere
licij. puta q ignis tñ inualuit q nlla
sine piculo vite pōt eis succurrere. r
dñs dimittebat eos p derelicti nunc si
qs eas capet n teneat restitue d nece
tate ar. l. si qs merces. ff. p. derelicto.

4 ¶ Atz destrues domū vicini timor
icēdij ne sua pburat teneat ad restō
ne. p. dir. ti. de incediarijs q n si erat
iustus metus puta qz tā ignis puen
rat ad domū vicini vñ pbabilr dubi
tas qz ips erat vctozus r hñmō. l. iij.
s. qd ait ptoz. ff. de icē. rui. r nan. vñ
dicit tex. i. l. si alr fecerit. s. ē r alta ex
ceptio. ff. qd vi. aut clā. nullā iniuriā
aut dānū dare vñ eq pūris edibus
fac. l. si qs fumo. s. qd dñ. ff. ad. l. ac.
si sit non fuit iust? mer? tñ nñr ad sim
plū dānū fm lldo addit tñ bo. q si a
vicinitate dom? alicu? est dirupta in
sto metu icēdij qz inder ex offō r su
ma eqtate dz facit qz vicini ei satisfā
ciant quilibet pto par. e. sua ar. l. i. s.
equissimū. ff. ad. l. ro. de iactu. r. l. in
terdum. ff. qui po. in pigno. ha.

Restitutio
Restitutio
de isfra restitutio. ij. s. xi. r. se.

Incestus p sangui
neaz vñ as
finium abusus vñ incestuosi
dicunt q sanguineis vel affinitibus
abunantur. xxxvi. q. i. s. cum ergo.
¶ Atz incestus sit graui? adulterio.
p. q. sic. xxxij. q. vij. s. lū. a. r. c. seq.

vincitur tñ a peccato s naturaz vt in
d. c. quod incipit adulterij malum.

¶ Atz accedes ad monialē cōmittat 2
icēstū. p. q. sic. xxvij. q. i. vñginib? ga
spōsa dei ē q est pñ. xij. q. ij. q ab/
stulerit nec solū icēstū s r adulterius
qz spōsaz alteri? cōtrūpit r ē sacre/
giū vt i. d. c. vñginib? s tñ nō sūtrita
peccata sed vñz solum fm lldugo.
licet forniatur diuersa nomina.

¶ Atz incestuosus possit pñe infimo 3
nūi. p. pa. i. c. i. de eo q cognō. pñan.
vxois sue q nō s nec ēt erigere pōt
rebitū a pñia vxois qz prius hñit
aūqz icēstū cōmilit. xxvij. q. ij. q doz
merit nisi dispense cū eo. r h exigit
peccat mortāl fm lldo. qz facit s
pceptū canonis arg. c. ij. r de maio.
r obe. sed m tene vt. s. matrimonius.
iij. impedimento. ix. in principio.

¶ S3 qd si pñit de scō. p. pa. in. c. 4
trāsmisse de eo qui cognō. pñan. vxo.
sue. qz t3 matrimonius r reddere tene
tur rebitū erigere aut nō poterit sine
pctō mortali nisi dispense cū eo.
Pa. tñ in capi. litteris de psumptio
nibus vñ vellet q ista pena. s. q. non
possit pñere vel erigere incestuosus so
lū locū habeat qñ cōstat de incestu q
littereunqz ar. d. c. litteris. r. xxvij. q. i.
Si quis sponsam r placet mñhi.

¶ Quis poterit dispēlare vt talio 5
hat vñ post pñit exigit. p. pa. i. d. c.
i. q si icēstus ē vere pmissus vputa
q cognouit pñagūneā vxois sue cū
q tā pñauit mñmoniu vñ cū pñ/
guineis pñiis qd ē vere icēst? vt i. d.
s. cū ergo tñc. eys nō poterit dispēla
re nisi ex causa puta rōne iunūmñ r
hñmōi q casu bñ poterit. c. si duo. xxx
v. q. vi. Idem t3 r dicit cōiter tenere
doe. i. c. trāsmisse de eo q cogn. pñan.
vt ēt erigere possit. Si vñ icēst? nō

est vere cōmissus vputa qz cognō/
uit pñagūneā spōis nōduz cognite
sic eys poterit dispēlare etiā sine cā
vt pñat nō tñ cū spōsa illa de futuro
si cōmictus ē in vase r ibi pñauit
cū et? pñagūneā s cū alia q sibi nō
sit affinis poterit ēt sine dispēlatōe
vt ē gl. i. c. quidā. xxvij. q. ij. cūz ter.
Quidā pñicta itelligit de eo soluz q
cōmilit icēstū cū pñagūneā vxois
sue s de alto incestuoso nō hñt locū
ita q pōt r pñere sine dispēlatōe r
erigere rebitū post pñit s3 vñ ter.
c. si duo vñ. xxxv. q. vi. r. q. iij. c. de
icēstuosus vbi ter. clarus. r. c. nec eā
r. xxxij. q. vij. si qs viduaz. Et iō dic
q gñalr ois incestuosus pñibet pñe
re. Nec obstat q titulus de eo q cog.
pñan. vxo. sue soluz loquit de incestu
cū pñagūneā vxois qz vñ ius sup
plet p reliquū r de hac mñ vide mñ
moniu. iij. impedimento. ix. in princ.

Consideratio

¶ Et qñ iter diuersa q occurrūt
nō bñ iudicat r determinat qd ē fa
ctū. r iō icōsideratio ē ex defectu cir
ca actū iudicij sicut pñideratio pñmet
ad iudiciū rectū. Qd qd ē rectū iudi
ciū i h pñistit qñ vis cognoscitiua ap
pñēdit rē aliquā scōz q i se ē q pue
nit ex recta dispōne virtutis appñe
sine sicut pñ i speculo qd si sit bñ di
spōitū apparent imagines recte. Si
vñ sit male dispōitū apparent torte
vel obsecure. Qd aut virtus cognosci
tiua sit bñ disposita ad recipiendum
res put sunt pñigit radicaliter ex nā
pñmatue ex exercitio r munere gñe
r directe quidē ex virtute cognosciti
ua ex eo q nō est imbuta prauis opi
nionibus sed veris r rectis indirecte
vero ex bona dispositione virtutis

234
appetitiue ex qua sequit q bene iudi
cat de appetibilibus. defectus autem
recti iudicij ad vñū icōsideratiōis
pñmet ex eo q pñit vel negligit at
tendere ea ex qbus rectū iudiciū p
cedit r sic icircūspect? ē ad nō inuē
dū circūstāttas negocij loci tēporis
pñone r hñmōi r pericula q pñt pñu
gere. Et qz hoc maxime facit luxuria
propterea ponitur filia eius.

Constantia

¶ Constantia sñr
lia luxurie que est quādo qd
non stat constans in bono propo
to sed sine causa ratiōabili ex aliqua
passione precipue ex amore concubi
ne facit pñis illius qd reliterauerat
ideo sicut pñipitatio est ex defectu cir
ca actū iudicij. ita istantia circa actū
precepti defecit. qz defecit in pñipie
do que sunt consiliata r iudicata r lz
ira r inidia q pñduūt rōnez ad aliud
causent icōstāttiam tñ luxuria eā ex
tigit hēc ex sancto tho. fa. se. q. liiij.

Iudicium

¶ Iudicium qd est. p.
quidem. C. de accu. iudiciū
plēnū est diuinatio rei per signa suf
ficientia per que alius in aliquo tā qñ
vero quiescit r plus inuestigare non
curat vt. C. de rei vñ. l. i. indicia. Se
miplemum vero iudicium est pñum
ptio foriter mouens animū ad aliqd
credendum vel dicendum de quo in
l. cum pñobatio. ff. de proba.

¶ Quātr pñat iudiciū. p. q. ad mñ
mus p duos testes vt ē gl. singularis
r ibi doc. in. l. i. c. famul. lxx. r bar. i.
l. i. ff. de qñto. r vt pñudicēt reo opz
citetur r iurent testes alias non pñe
iudicat vt no. in. l. i. si qs. ff. de adul.
¶ Atz vñ iudiciū sufficiat. p. q. et 2
v vj

regulariter non sed opz sint plura vt
notat glo. 2 bar. in. l. i. §. occisor. ff.
ad filicia. 2 bal. in. l. 2 gnuat. ff. de off.
pbi. teneret in pcellus si nō oppone-
retur qñta plura nō precessissent in
dicta hñ dñari nō posset et si i tor-
mentis est cōfessus 2 post ratificauit
vt est ter. cū gl. 2 ibi bar. in. l. pe. de
qñti. sec. si spōte 2 sine tortura est cō-
fessus fm pe. de am. i cle. l. de homi.
sufficeret in aliqui vñ iudiciuz puta
vñus testis iteger 2 bone fame q te-
stificat q videret cōmittere tale malefi-
cū tunc pōt poni ad torturā ad ing-
rendū no. glo. 2 doc. in. l. i. §. q. C. ad
l. iul. male. 2 bar. in. l. i. §. i. 2 l. ma-
ritus 2 l. pe. ff. de qñti. ite pcellio et
iudicialis rei si est hō male vite 2 cō-
ditiōis sufficit vt dicit bar. in. l. i. §. ff.
de qñti. ite inuenit iuenit exte de do-
mo pulchre mulieris vñ iūma ē cū
ea i locis secretis 2 apua ad fomicā
dñ vt no. in. c. l. i. de psum. 2 hñmōi
2 ita videtur relinquēdū arbitrio iu-
dicis quando vñum sufficit.

3 **¶** Atz sufficiat idicta si reo nō def-
copia 2 aduocato suo. p. q. n. v. l. cu-
stodias 2 ibi gl. 2 bar. ang. 2 imo. ff.
de pu. indi. limitat. ang. i. l. si vacatna
C. de bōis vacā. nisi qñ iuder. pcedit
ex mero offō 2 nō ad qrelā vt no. dñs
anto. i. c. qñr 2 qñ el. i. de accu.

4 **¶** Atz fama sit sufficiens iudiciū. p.
q. n. vt 2 bar. i. l. i. §. idē comello. ff.
de qñti. nisi iūgat cū alijs idictis fa-
ma tñ cū vno teste i ciuilib⁹ facit ple-
nā pbatōne vt in. c. remens el pmo
de testi. secus in criminalibus.

5 **¶** Atz ptepsa criminis interrogat⁹ vñ
spōte dicēdo faciat idictū p locū. p.
q. n. vt no. bar. i. l. i. §. si fuus. ff. d. q.
ñi. fac qñ no. gl. i. l. si filii. C. de li. cā
sili. nec pñ vñ fili⁹ aut alijs cōmētales

de qb⁹ l. l. parentes 2 liberi. C. de tes-
faciūt idictū vt no. bar. i. d. §. idē cor-
nelio 2 hec pcedit qñ nulla alia idi-
cia vīgētia pcedūt 2 iō loci de locio
nō ē interrogāduo. l. i. C. de accu. fal-
lit i assalimis vt no. gl. i. l. nō iō min⁹
C. de accu. rñ delictis i offētijs gñā
litis vt no. bar. i. l. l. reperi. ff. d. qñti.
sicut sunt latrones 2 huiusmodi.

Indignatio

ē filia ire
qñ valz
videre vñ audire cū cui trāscit 2 cōi-
ter est veniale pctñ nisi per accidēs
f. rōne scandali vel qz de negat loqui
vel respōdere in casu in q tenet d p-
cepto de q vide. s. diligere. s. iij.

Indulgentia

quif. Se. in. c. indulgentie de pe. 2 re-
li. vi. qñqz dicit remissionē pene. i.
q. iij. in fi. qñqz cōcessionē grē vt lit.
pē. c. fi. de pñ. dñdū qñqz dispensa-
tionē. lxxvij. di. c. fi. in fi. de elec. du-
dū cl. iij. qñqz ius cōe. xxxij. q. iij. iter
sectores 2. xxxv. q. vi. de incestuosus
qñqz accipit pro vacare seu operas
dare vñ dñ indulgē gule noli q ven-
tris amica ē. S3 hic accipio indulgē-
tiā p indulgētijs que dant in ecclia 2
hñmōi q sic diffinit indulgētiā ē qdaz
remissio pene debite p pctō post cō-
tutionē habitā de eo hoc colligit. ex
no. in. c. quod autem de pe. 2 remis-
sionē. **¶** Qualis ē ista pena q p indulgētijs
remittit. p. gl. i. d. c. qd at recitat qñ
qz 2 ego addā duas 2 sic fuerūt. vñ
opmōes pma 2 q solūmō remittit
illa pena quā de. p. supplemēto sta-
tuit iponēdā in alia vita illis q solū-
mō fecerūt pñias f3 q canones ipo-
nūt f3 illā quā canōes iponunt faciē-
dā nullo mō remittit sed hec opinio
ē falsa tñ qz p. ter. agnū i. c. ex eo de

pe. 2 re. vbi dñ q p indulgētijs pñia-
lio satisfactio emuat tñ et qz pñup-
ponit q canones pñiales necessario
sint exequēdi p. ter. i. c. de q co. ti. qui
vult q pñia hodie p arbitriū discre-
ti (acerdotis sit moderāda 2 sic ē ar-
bitraria facit ad h. c. mēsuram de pe.
di. l. i. S3 dā 2 q solū remittit penam
taratā a iure seu a canone pñiali f3 nō
eā quā diuina iustitia statuit iponēdā
2 hec ē falsa: tñ qz pñupponit vñū fal-
suz p euāgelij q ecclia nō possit ab-
soluere quo ad penā cū ē absoluat q
ad culpā p virtutē sacri fmi S3 in
iij. di. xiiij. et quo ad deū cū dicatur
Bath. xvi. xxiij. q. i. qd cūqz ligau-
ris sup terrā 2c. tñ et qz sic indulgēti-
eēnt nocue qz absolūdo eos a pe-
na hui⁹ mūditiā remittit tales ad gra-
uiora tōmūta i purgatorio. tertia opi-
nio 2 q remittit penā debitā pctō 2
quo ad deū 2 quo ad eccliaz f3 cōce-
dēs onerat se ad satisfaciendū p illo
cui dedit 2 hñ f3 falsa tñ qz aliqui sūt
tā modica merita pcedētijs q nō suf-
ficiūt sibi tñ et qz nullus pcedēs ad
hñ se obligare itē dicit 2 nemo obligat
nisi q alius obligādū hñt l. obligatō
nū. ff. de ac. 2 obli. Quarta opinio 2 q
remittit solū illa pena debita pctō p
quo non satisfecit ex neglia siue quo
ad eccliaz siue quo ad deū nō at illa
quā pñpsit facē seu noluit 2 hñ ē fal-
sa tñ qz remunerare vult negligiam. p.
l. nō. ff. ex qb⁹ ca. ma. nō. n. negligēti-
b⁹ subuenit f3 nēcitare rex ipedit⁹ hñ
ibi tñ et qz pñupponit q qz possit cō-
tēnere pñias 2 cē capax indulgētiē cū
talīs i pctō mortali sit qd falsum est.
Quinta opinio 2 q remittit et pena i-
ferni all. ter. de pe. di. iij. c. vlt. vbi p3
q bona scā i pctō mortali valent ad
tollerabil⁹ iudiciū subeūdū f3 hñ f3

235
ē falsa tñ qz illud. c. nō intelligit q ta-
lis bona minuat penā inferni debita
pctis f3 qz malū nō cōmittēdo 2 fa-
ciēdo bonū nō augeat tñ et qz expñse
23. c. tres si de pe. di. l. 2 de pl. di. iij.
ois vbi p3 q pena eterna nullo mō
pōt remitti nisi p pñitionē pñia lo-
quēdo de eo q peccauit actuali. f3 de
adulto facit. c. maiores de baptismo
l. §. hic vñ dicim⁹. Sexta opinio 2 q
p indulgētijs remittit pena tarata deo
2 ē a sacerdote iposita si mō ipse sa-
cerdos q eā iposuit hñbit cōcessit
vt eā p tales remissionē vñ i pñē vñ i
totū possit redimē 2 hñ f3 nō vñ vera
f3 gl. i. d. c. qd at 2 mlti canoniste eā
tennerit tñ qz vñ artare pñat supior
qñ nō possit remittē penā ipositā ab
inferiori suo p id qd legit 2 no. i. c. qd
sup hñs. §. rursum de voto tñ et qz vñ
p. ter. pñati. c. cū ex eo i vbo emuat.
Septima opinio 2 q pñate indulgēti-
e valēt f3 frā. de may. i tractatu d pñā
te clauū pmo q ad augmētū grē nāz
f3 aug. caritas meref augeat f3 p ope-
ra meritoria scā ab exte i grā mere-
tur augmētū grē ergo 2c. qz nō dat nī
si faciēb⁹ opa de sui nā meritoria.
Sedō q ad augmētū glie qz cū null⁹
possit lucrari indulgētiā nisi p fidē 2
fidei sit virtus cū pñitū vñsio dei
ergo 2c. Tercio valēt q ad penā rebī-
tā i purgatorio qz qñ alicui aliqd de
bini ē remissuz ab eo q h3 pñatē pñi-
de ē ac si solutus eēt f3 licet ecclia im-
ponēdo pñias remittit penā purga-
toriā ergo remittēdo p indulgētiā ab-
solut ab ea. Quarto valēt q ad pe-
nam ipositā a sacerdote f3 pñē vñ lo-
tū pñsonat 2 hec est vera opinio quā
sequit⁹ gos. 3o. an. pa. i. d. c. qd at 2
cōiter alijs canoniste 2 theo. i. iij. l. i.
di. xx. ex q p3 q ille cui iposuit sacer

dos pñas. vij. annor. ieiunādozū accipiēdo indulgētia. vij. annorum absolūto est licet meli⁹ sit cā facere ⁊ hāc. p. purgatorio referuare pro res- duo si iposita non fuisset condigna.

2. Querit quātū remittit p indulgētia de pñata pena vel debita pena in purgatorio vel i hac vita. p peccatis cōmissis. p. q. diuersa sunt opio ite- roc. canonistas ⁊ theo. nā qdā dicūt q valēt pñ internā suscipiētis reuo- tionē ⁊ nō plus ⁊ hui⁹ opñiōis vñ fuisse ray. s. hēc est falsa qz seqref q sine exteriori opatiōe valeret qd ē cōiter theo. l. iij. di. xx. vbi volunt q nisi qd faciat illud. p q daf indulgētia nullo mō ipñaz psequat quātūqz hēat tōnā voluntatē l3 psequat meri- tū tōne voluntatis. Scda opio t3 q valēt pñ deuotiōis quātūqz ⁊ dant seu laboris magnitudinē vñ l3 dica- tur q porreterit man⁹ adiutrices tali ecclie hēat de indulgētia. xl. dies tñ si vñ dat plus altero vñ de magis lō- ginqz venit ad visitādū eccliam in q ē indulgētia. vij. ānoz pñcipabit ma- gis quā ille q dat min⁹ vel venit de p. s. hēc opio iplicat pñdictionē eo q nō ēēt indulgētia s3 cōmutatio aut op3 dicē q ecclia predicaret falsum si nō ambo hēret. xl. dies vel. vij. an- nos ⁊ iō ē tertia opio q t3 q tñ valz quātū valeret ei pñia tot diez vñ tot annor ab eo facta i hac vita. p quot daf indulgētia hē q tñ min⁹ paniet in purgatorio quātū si fecisset pñiaz p tot dies vñ ānos qz sonat indulgētia ex q pcludit q sicut pñia scā cū ma- iori sermone ⁊ austeritate p annū pl⁹ valz ceteris parib⁹ qz scā cū minori sic illi q plus dat ⁊ plus laborat cōfī- det ann⁹ efficacioris pñie qz alij ⁊ iō plus hēbit de remissioe qzūto ambo

remissione tot annor hēant ⁊ h op- nio non placet mihi qz vñ derogare pñia indulgētie cū dicat q daf idul- gētia tot annor. ⁊ debeat itelligi de annis vere ⁊ optie pñie fiende qz ver- ba in portiori significato sūt intelligē- da ⁊ latissime i beneficio pñcipis re- pñ. sig. c. olim tibi. qñta opio t3 q ad remissionē extēsiōis pñie tñ va- lent hīs q ⁊ ppe cū modica elemosy- na sicut hīs q delōge ⁊ cū multa ele- mosyna s3 q pñiet in forma s3 quo ad remissionē pñie itensue ⁊ quo ad dispositionē sui ad recipiendū aug- mētū grē sūt ipares qz q plus dat ⁊ magis laborat ceteris parib⁹ plus hēbit hēc aut opio nisi velit dicē qd dicit tertia opio iplicat pñdictionē nī si quo ad illā dispositionē augmēti- gfe qz illud est verissimū. rō qz si nō debeo ferre nisi pñiaz. vij. ānoz si di- mittat mihi extēsiue sūt ⁊ intensiue remittet. Quīta opio est q tñ va- lent quātū sonat ⁊ tñ multuz danti quātū parū vel modicu laborāt qz tñ multū qz indulgētia est qdā libe- ralitas q nō respicit merita s3 largita- tē pcedentis ⁊ hēc quātū sit magis cōis opio nō mihi placet cū videat irōnabiltas nec illd. 2. pñ. xx. quo dī. 2. In nō l3 mihi facere qd volo an oculus tuus neqz ē p me qz loquit ille ter. de dato ex suo pñio non ex alieno. s. sexta opinio est q nō plus remittunt de pena nisi qzū meritis ille labor vel illa operatio ē si talis indulgētia nō ēēt alr videret ecclia inducere xpianos ad dimittendū opera alia satisfactoria ⁊ solū intēde re hñmōi indulgentijs qd esset absur- dū dicē ⁊ iō dicūt q solū quo ad nō- mē dat indulgētia vt xpianos potius inducat ad talia faciēda ⁊ adducunt

dehñ Inno. qz dicit q pp indulgen- tias gñales nō min⁹ tñ pñiaz agere hñ in hac vita. S3 hēc opio ē falsis- sima tñ qz pñponit eccliaz pñdica- re falsum ⁊ facere malū sub spē bo- ni qd nullo mō l3 ēt pro vita alteri saluāda. c. sup. eo. de vñ. tñ ēt qz sū dat se sup falso intellectu ad Inno. qz ē intelligēdus Inno. de pñia. put est extinctiua iclinatiōis ad malū ⁊ pñer- uatiua nō put etel penā p pñto pñer- rito. ⁊ iō est septia opio quā puto ve- rissimā v3 qz indulgētia qñtū ad aug- mētū grē ⁊ glie tñ v3 quātū ē inter- na deuotio suscipiētis ⁊ nō plus qz- tū vñ ad remissionē pñie debite in purgatorio vel iposita a sacerdotē in pñia dico q indulgentia tñ dimittit qñtū sonat dñmō s3. s. 2. Bo. ⁊. l. 2. di. iij. di. xx. hñ faciat qd sibi iponit s3 qz ēū beccet facē. vñ si paup dat vnuz denariū fm q ei pñenit dare sic hē- bit indulgētia q daf porrigētib⁹ ma- nus adiutrices sic diues q dat vnuz ducatū s3 nō ecōtrario qz si diues vel let dare vnū denariū nō censetur porrexisse manus adiutrices ⁊ sic nō hēbit tñ de indulgentia sicut nec rex diceret auxiliū dedisse alicui dādo oboliū s3 fm q pñenit regi dātū. Si mīl si pp honorādā eccliaz daf in- dulgētia visitātib⁹ eque hēbit eaz q de pñe sicut q de longe venit dñmō visitet sicut ei pñenit. l. nō furtim nō sine societate magna si ē dñs ⁊ hñmōi aliter nō tñ hēbit ⁊ hēc opio saluat eccliaz vt nō predicet falsa qz veraz dat indulgētia vt sonat pcludit rōna- bilitatē vt itelligat qz id qd iponitur d3 fieri s3 qz pñenit faciēti ⁊ excludit dissipationē thesauri dñi pñponit rōnabile largitatē in dispensatore ad dñt tñ. S. Bo. vñ. s. qz hñ nō faci-

at qd inungit i indulgētia fm qd ēū recet q pñea nō d3 dimittere qñ fa- ciat illud fm qz sibi placet qz l3 non hēat tñ de illa indulgētia tñ plus hē- bit de remissione pñie. p tali facto qz nō hēret. p alio sili ceteris parib⁹ fa- cto vbi n daf talis indulgētia Inno. ⁊ hñ tñ tenet q dñmō qz faciat qd iponit ēā hēbit s3 magis placet opi- nio sci bo. nec p hoc sequit qz hñ de- beat dimittere alia opa meliora vñ sa- tisfactoria ⁊ hñmōi solū intēde qz licz iste plus dimittit de pena alr tñ s3 magis meritorie pñij cōtūalis qz ē melius ⁊ pñeruatue a reciduo ⁊ sub- iugatiue carnis dñi rōnis. aduerte hic qz alij dī damus indulgentias oium peccatorz vel centū annorū de pñia sibi inuincta qz tñc solū remitti- tur pñia iposita a pñessore ⁊ iō si mo- rere nō statim euolaret qz non iponit eque cōter. alij dīcāt damus idul- gentias oium peccatorz de quib⁹ cō- triti ⁊ ore confessi sunt ⁊ sic oblita nō remittuntur vel ignorata. alij sim- pliciter datur remissio omniū pecca- torū tunc si nullū peccatū post cōmī- serit statim euolaret ad gloriā si mo- rere nō intelligit etiā qz opñio sancti Bo. predicta nō intelligit quando indulgentia daf sic damus indulgē- tiam enicūqz dicenti deē pater nñ vñ dāt vñ ducatū tali loco ⁊ hñmōi qz in talibus nō requirit cōdecentia pñone vel status s3 effectus operis i- positi. sed intelligit sanctus Bo. qñ imponit aliqd gñaliter qz tñc intelli- gatur qz illud d3 iplere s3 qz facienti pñenit nō. ēt qz isti anni vel dies in- dulgētie nō sūt anni celi vñ purgato- rij s3 anni hui⁹ vite qd est dicē qz tñ dimittit de pena qñtū sit p annū vel p tot dies fecisset penitentiam.

3 **C** Si qro vtz dies isti vel anni indulgentie sint utiles vlt pmiu. R. ho. i. c. cu ex eo. de pe. rre. r seqt pa. ibidez qz dies erit viles ann? do cotinua vult dicere qz si sacerdos iposuit ali cui vt ieiunet. xl. dies siue cotinua si ue interpolate accipiendo indulgentiaz xl. dieru erit absolutus. Si vo debet agere pnia p annu qliscuzqz sit illa pnia puta ieiunadi p annu qliber se ptimana vis vter qz ista solumol tol lisp indulgentia anni ita qz indulgentia no diuidit p dies sed valet respectu anni integri. put pnia est annalis. Sz ego hoc vltimū credo rez qn indul get annuo de in iunctis penitentis put aliqñ dñ vt in. d. c. cu ex eo. Se cus aut credo qn simplr dat annuo indulgentie qz credo sit vtilis r sic di mituit de pena debita pctō in foro ase siue sit iposita a sacerdote siue a iure siue a diuina iustitia. ccc. lxx. dieru si est plenaria statū euolat. si in tali statu mori nec purgatoriu sentit fm ho.

4 **C** Quid intelliget indulgentia. R. qz cer ta doctrina nō pōt dari sz inspiciant eius vba r sic fm qz sonant intellige ar. de pñle. c. cū r plantare sub itel ligunt tñ aliqz semp. s. qz dano dñat pñtem r suscipies sit debito mō di spositis de gbus. j. dicet r tertio qz faciat qd in ipso pñet fm qz ei cō uenit facere. Itē aduerte qz qñ datur indulgentia sic puta a pñis vespis vlsqz ad secūdas vel vlsqz ad octo di es sic solū semel hñ ē si inirat decies secus si diceret qz toties quoties qz vssitauerit vel qñ est pñtia fm scñ Tho. in. iij. di. rr. r cal. g. allegat. c. pñmū de filiis pñby. li. vi. r. c. nō pōt R. ij. de pñen. li. vi. r sequit Jo. an. r Se. in. d. c. indulgentia. Barth. in vi recitat Car. in de. i. de pñuileg. t3

qz ē habebit toties quotiens vssitat etiam qñ ē tpalis r sequit ipse Car. r i. cle. ij. de pe. r. r. credo verius. **C** Quid pōt dare indulgentias. R. qz solus papa pōt dare plenarias r in toto orbe qz ipse solus est assumptus in plenitudine potestatis. d. c. cum ex eo. r. c. iij. q. i. qd cūqz itē legati dñi pape pñt de iure facere pñemias in indulgentias in terminis sue legatōis sicut r pñtia statuta de offi. lega. c. vltimo in ter. r in gl. tē archiepī in sua pñincia r epī in sua diocesi dum mō non excedat sumā dierum. xl. si ue sit pro annuuario ecclie siue pro quacūqz alia causa. in dedicatione vero basilice possunt concedere vlsqz ad sumāz vniū anni r nō plus siue redicetur ab vno epō aut archiepō siue a pluribus vt in. d. c. cum ex eo. r c. nostro eodē titū. hoc not. card. in. d. cle. ij. qz si excedant hunc numerū nō valent. vt in. c. indulgentia de pe. r. re. li. vi. qd intellige fm glo. ibide quo ad excessum non quo ad nume rū cōcessuz alii autē prelati inferiores siue seculares siue regulares vt abba tes r hñmōi nō pñt facere aut dare i indulgentias vt no. glo. in. d. c. nostro nisi ex specialī concessione aut pñnt legio vel alia cā legitimā. puta pñcri pñtōe r hñmōi id ei competat vt in. c. accedentibus de excep. pñla. possūt tamen cōficare bona sui collegij. ites sacerdotes oēs in foro penitētiā pol sunt dare indulgentiam illis quos possūt absoluerē ita refert dñs Car. in clemen. religiosi de pñuile. aluaz hoc tenent argumento. c. deus g de peniten. r remis. sed tu vide gl. in. c. mensuram de peni. di. i. que hoc t3 hñmōi t3 pñla. in. c. sicut dignū de ho mici. allegat. caplo quem penitet de

pe. di. i. hñmōi tenet Inno. r. ber. i. d. c. qd aut sz de quāto nō determinat nisi qz aluaz dicit qz pōt dare indul gentia annoz vlt diez sicut ei videbit dñmō discrete faciat hoc idē t3 In no. vi refert r sequit Archi. i. d. c. in indulgentie. r ad iura qz vident pñla. R. archi. qz est rex de gñalibus aut pu blicis remissioibus qz facere nō pos sunt vel debēt itelligi de pñia in iun eta a superiore puta episcopo quā re mittere non potest. r. i. disti. inferior Quod limita secundum quod dixi. s. confessio. vi. §. iij.

6 **C** Quid si pñati pñati nō sunt sacer dotes. R. lau. in clemen. si dñi in si. de reli. r. tene. sanctoruz qz nihilomi nus pñt dare. ar. d. c. quod autem de elec. transmissam licet ad ostien. di cat qz non dñt nisi sint presbyteri.

7 **C** Quid dñt post mortē pcedētū R. qz sic fm Inno. in. c. qz traslatōez de offi. leg. r est dñi solēne facit qd no. lapsus in. c. si. de rescrip. lib. vi. r sequit Se. ibides facit qd not. glo. r doctores in. c. cū ad hoc de clericis nō relidētibus r laudum in ele. si. de electis. r facit ad lras qz saluiscō eius nō expirat morte pcedētis vide gl. singularē in. c. cū eo. de ele. li. vi. nec ob. l. si. ff. de penis qz loquit i pe nalis qd bñ no. pa. vo in. c. si. de of fi. lega. idē t3 quo ad indulgentia de qz hic loquor sz de indulgentia seu lñia vt puta eligēdi pñfiorē vel non relidēdi i bñficio nō sz t3 qz expirat mor te pcedētis vlt finito eius offiō nisi sit scā cū cāe cognitōe r pñsentū sui capli tñl qz ē i pñdiciū ecclie r sic tene qz in pñfiorē pñdicatū pñfiorē pñfe riorē pape siue cāe cognitōe expirat scē ecclie pcederet a papa vel nō ēēt aliter pñdicatū r sic cōcorda doct.

C Quid si tales dñtes sint i peccato r mortalis. R. fm lñu. qz nihilominus valent pp offiū qd in tolerantur ab ecclesia. Facit. c. dictum. est. i. q. i.

C An assumunt ille indulgentie. R. g cōis optio doc. tā theologoz in. iij. qz canonicoz in. d. c. indulgentie r cle. vnica de reli. r. v. scōrū r in. d. c. qd aut est qz sit ex abūdantia meritoruz qz vltra mensurā demeritoruz suozum sci sustinuerunt r xpi. Sz ego teneo cū grā. de may. in tractatu de indul gentijs qz cū merita sanctoruz sint vlt tra pñdignū remunerata a deo r sic ex hñstia qz solū dñt ex merito christi r passiois ei? cuius minima gutta san guinis vlt sudoriz sufficeret ad expia tionē oim peccatoruz qz vnqz fuerit pñtrata aut pñtrabunt qz ei? respec tu nihil sūt oia vt in. c. dñnam? cir ca si. de sum. tri. qz vere dolores nō os ipse portauit de cele. mif. c. cū dñar tñx. cuius dispensatio tradita est sup terra illi qz cura bz missici corporis r clauē totū ecclie militātis dñtrāta. c. quanto r. r. iij. q. i. c. quodcūqz.

C Sub qua forma sunt concedēde i o questoribus. R. qz secundum formā que scribitur in. d. c. cum ex eo.

C Quid pñati prelati possunt cōcedere indulgentias non suis subditis. R. qz nō nisi in duob? casib?. Primus est in. c. nfo. de pe. r. re. vbi archiepī cō cedūt simplr per totaz pñincia sz nō sunt eius subditi nisi in casib? a iure expressis intelligēt qz nō valēt nisi existētibus de pñincia nō adueniē tibus qz ibi nō hñt domiciliū. Scō casus est qñ illi qz volūt eas accipere habent licentia a pñpio epō fm ali quos vt no. Inno. in. c. qd autem de pe. r. remi. alij vero dicit qz etiam de licētia pñij sacerdotis parochialis

- possunt ipsas accipere et cum hoc tran-
sit ho. Buil. vero in Spec. dicit q
tutus est q habeat consensus epi et
fm eundem sufficit etiam consensus me-
tropolitani sui. d. c. nostro. Addit et
Buil. ibidem q et ea. ista pot episco-
pus statuens in diocesi sua concede-
re ut indulgentie sue p sint venientib
et diocesi aliena facit. d. c. qd aut no
tn possit concedere q indulgentie ab
alijs epi et diocesi pesse valeat ex
q p q illi q hnt lras dier for ehor
dantes indulgentias facientib eis elemo-
synas no valent nisi q ad indulgentia p
prie epi vel nisi habeat lras a p pto
epo vel sacerdote ut tales indulgentie
ei p sint de fo. cope. significasti.
- 12 Sed quid si episcopus concedit indulgentiam et archiepiscopus similiter tale quod facientibus. R. q. oes subditi epi habebunt utranqz alij do habebunt folu archiepi s3 d. ost. in. d. c. eu er eo
- 13 Pro quibus causis indulgentie sunt fiende. R. scdm coiter doc. q pro rei laude et gloria que precipue relucet in sanctis eius sancti vero honorant in instructione ecclesiar et comemo- ratione virtutum et ideo recte danti- bus celebrantibus eor festa existenti- bus p dicatorib visitantib eor eccle- sias et hmoi ne scdo p coi utilitate et defensione fidei terre sancte p motio- ne studij et huiusmodi.
- 14 Utrum possint dari p tpalib tantu R. q. no simpliciter sed bñ p tēpora libus ad spiritualia ordinatis s3. S. Bo. vbi. s. et sic non est simonia.
- 15 Utrum pro spiritualibus mñ. R. q. sic sicut Inno. iij. reddit indulgen- tiam. x. dierum orantibus pro rege francie et predicantibus crucem.
- 16 Utrum pro remissione iniurie. R. S. Bo. q. non q. in datione indulgen-

tie bz attendi. Illud q sit mere volun-
tatis no necessitas sit et qd tarabile
sit etia aliquo mo penale si recte dan-
tur quoz pmiu deficit in pposito.

Quibus p sunt indulgentie. R. vt 17
colligo ex Inno. et d. ost. in. c. quod
autē de pe. et re. et etia a Tho. in. iij.
di. xx. q. vt valeant requirunt scdm
aliquos. vij. Primi q sit contri-
tus et p fctus videt tamē satis rōna-
bile q hoc intelligat fm ecclie iter-
pensatione vnde ille qui fuit p fctus
in pasca et post cecidit in mortale pe-
ccati si pterat de eo et delibet p fte-
ri in qdragesima futura censetur co-
fctus et p fctus et sic hēbit indulgen-
tiam et lz hēc sit pia opimo quā pa. l
c. oia vtriusqz de pe. et remis. tangit et
Jo. an. in. d. c. q aut et in glo. in cle-
vnicā re. reli. et v. s. cōm et Lard. ibi-
dē t3 tñ tutius est q p fteat maxime
cū vix sciat seculares vere pteri si cō-
fiteri nō pōt comode pteratur et cre-
do eam habebit non autem existens
in mortali. s. non contritus.

Scdm q habeat deuotionē fidei 19
q credat tantā pātem eē apud ecclē-
siam qz lz non habeamus manifesta
testimonia an tps gregorij nō credē-
dus est q et an faciebāt lz nō ita fre-
qnter q ante sua tēpora raro poterāt
fieri ita solēnes et catholici q erant
magis perfecti non ita indigebant.

Tertium q sit subditus eius qui 19
facit fm q dicam est. s.

Quartū qd faciat illud p quo da 20
tur indulgentia alias non valet qz
habeat bonā voluntatē nā fm Tho.
in. iij. di. vi. nō instante p ditione non
potest qz psequi qd sub p ditione pce-
dit nec ob. q deus respicit bonaz vo-
luntatē. xiiij. q. v. si qd. qz verū qz
ad augmentū gfe et glorie lz nō quo

- ad accidentalitatem cuiusmodi est remis-
sio pene valet nō per accidēs talis vo-
luntas qz inqūti augmentat gra-
tiā per psequēs et p ritionem auget et
ita operatur ad remissionem pnc.
- 21 S3 qd si aliquis facit p eo. R. q. si
indulgentia pcedens exprimit vale-
bit alias non valebit si hoc exprimit
et si ille p quo facit sit mortuus nō p
modū indulgentie s3 suffragij et hēc ē
eōis opinio itxologoz et t3 Inno.
in. d. c. q aut. nec ob. q dicas papaz
non hēre auctoritates sup. mo. tuos.
qz hoc est vtz per se et directe. sic non
valent mortuis indulgentie sed p mo-
dū suffragij bñ valent alij aut tenent
vt refert Lard. in. d. cle. ij. q qñ est a
papa taliter data q etia p mortuis
possit fieri id qd sponitur q valet s3
Tho. in. iij. q. et aug. de ancho. l. li.
de potestate pape et ad illud qd dicit
Athth. xv. qd cūqz ligaueris sup
terrā et. R. refert ad papā existentē
sup terrā qz cū mortuū fuerit ampli-
ligare vel soluerenō pōt requirē tñ
si d3 valere p alio q tam ille qui ac-
cipit qz ille pro quo accipitur sint in
statu gratie aliter non valeret neqz p
modum indulgentie neqz per modū
suffragij. Et placet mihi.
- 22 Utrum religiosus possit facere id p
quo datur indulgentia ut ea habeat.
R. q. lz nō pōt propriū nec pro sua
voluntate possit extir claustrū supior
nō pōt ei dare lntam aliqd dandi vel
visitandi loca scā et sic ea habebit si
cū aliq nō tñ d3 dimittere religionis
obseruantia pp ipsas qz plus meref
quo ad pmiu essentialē religionē
seruādo qz indulgentias capiēdo lz
minus quo ad dimissionem pnc.
- 23 Utrum ille q dedit indulgentia si fa-
cit illo p q dedit pōt ea. R. vñ. in
- d. c. cū ex eo. et Buil. in spe. et archi.
in. d. c. indulgentie q. nō. l. vnica. C.
ne qe in ca. l. i. l. inglis. C. de solu.
itxologi in. iij. di. xx. dicit q lz p
cipaliter non possit pmissio sibi dare
indulgentia nō data alijs et sub eadez
forma pōtea vti et sic tene q valz vt
t3 gaspar. in. d. c. nfo et sequitur ge. i
d. c. indulgentie de pe. et re. lib. vi.
- Quintū q tñ det p quanto nol. 4
let sustinere pena sibi imunctā vnde
quāti daret ne haberet ieiunare tot
diebus tñ dicit d3 daf si vult ea ha-
bere s3 hoc cōter nō tenet a totoz
bus vt t3 pa. in. d. c. q autem s3 suffi-
ciat faciat fm q ei puenit vt dixi. s.
- Sextū q ille qui eam vult accipe 25
re non possit facere debita p ritionia
vt peccati suū regit qz si possit face-
re et non faceret non valeret indulgē-
tia s3 hoc falsum est vt. s. patuit et iō
nō requirit necessario ista duo.
- Septimū qz subit necessitas in 26
causa pro qua datur s3 hoc filiter nō
est verum qz et sine necessitate potest
dari vt. s. patuit et sic patet q quatu-
or tantūmodo sunt necessaria.
- De pena religiosoz pronuncian- 27
tium vel predicantium indulgentias
indiscretas habetur in clemē. religio
si de p ritione. vbi patet q peccat mo-
taliter quia prohibetur eis vntē san-
cte obedientie sub pena maledictiois
eternę et dicuntur predicare indulgē-
tias indiscretas fm glo. quando pro
nunciant indulgentias non concef-
sas. l. quas non habent Lard. in. d.
clemē. religiosi dicit q etia si sūt cō-
cesse eis dūmodo sint indiscrete adeo
q eis non poterunt concedi dicunt
tur indiscrete fm p an. qui dicit q
dicuntur indiscrete qñ pcedens exce-
dit quātitates. d. c. cum ex eo. Idem

etia dicit zenze. q. id discrete dicuntur
q. p. bari nō p. ar. de p. b. q. n. r. c.
post cessionē r. de fide i. stru. c. ij. s. q.
modo peccet mortali tene q. solum
est quando pronunciat indulgentias
non teras aut non validas.

Septa leticia est filia
sole que q. n. sit
peccatum vide ludus. s. ij.

Infamia est lese ma
testatis q. n.
tas reprobata q. n. ad vitā r.

mores p. arg. a duo sensu sicut fama
est illese dignitatis stat. vita. r. mori
bus. cōprobat. r. in nullo diminuit
l. cognitionū numer. s. extrinsecus. ff.
de vari. r. exor. cogni. r. iō infamis d. f.
cuius status vita r. morib. est repro
batus sicut colligit. ff. de iuris vo. l.
sed r. si hac lege. s. p. r. in glo. r. ff.
de obseq. a lib. l. honori. r. l. l. j.

1 **Quomplex** est infamia. s. triplex. f.
facti hoc puenit ex cōi hōiuz locuti
ne de qua per bar. in l. de minore. s.
tormenta. ff. de questionibus. **Se**
cunda iuris. **Tertia** canonica.

2 **Quo** incurrit infamia facti. s. q.
aliqui incurrit a crimine ita q. crimē
est p. p. r. a cā infamie r. hec repellit a te
stimonio in causis grauiorib. r. in cā
criminali s. i. alijs admittunt fm q.
plus r. min. sūt infamati aliq. causā
infamia facti ab alio puta q. fuit in
carceratus vel fuit p. p. crimen repul
sus a testimonio vt in. c. testimoniu
de testib. v. l. cū p. p. v. b. a turpia insti
tuit filiu hēdē dicēdo filiu meū p. dī
torē neq. r. h. mōi i. i. i. tūto hēdē vel ei
lego vt. C. ex q. ca. inf. i. r. o. l. ea que
p. i. sūt causā p. v. b. a iudicio dicēdo
alicui postulatū calūniario v. l. b. n. fa
ceres si ad frugē melioris vite te cō
ueneres r. h. mōi vt in. l. v. b. i. r. in l.

iterlocutio. C. e. i. **Multis** etiā alijs
modis incurrit v. n. q. n. apud bonos r.
graves viros infamā ex aliq. scō sic i.
currit infamia facti. d. l. l. j. r. vi. q. a. sūt
plurimi vt no. i. c. l. j. ex q. d. de testi.
Infamia. n. nō facit dicta pauconū
nec militaz leuiū psonaz dūmō apō
graves r. bonos nō sit opinio lesa r.
no. q. hic graues dūi r. q. nō sūt lenes
puta est hō bone fame r. opinōis an
tiquus sicut b. n. meritis d. f. q. nō de
meruit. ff. de leg. i. l. cū p. i. s. rogo r.
l. cū q. d. in p. n. de serui. c. vno. **Ali**
r. senibus maior fides adhibet. ff. de
fide i. stru. l. vlti. r. ar. ff. fami. heret.
l. si q. sunt vbi heres in maior parte
p. p. n. i. illi q. i. minor parte est hēs.
Quē effectū operat hec infamia
q. h. z. o. n. i. a crimine. s. q. p. p. mo repel
lit a dignitatib. c. i. r. dilectos de ex
cessu. pla. q. viliū r. i. dignis p. n. de
gnitaz patere nō debet r. de reg. iur.
infamib. l. i. vi. **Itē** repellit a testimo
nio. **Intellige** in cā criminali nō at
in ciuili nisi s. q. d. dixi de infamia q.
h. z. o. n. i. a crimine. Secus si cēt infā
matus q. fuit i. carceratus r. h. mōi vel
a testimonio alio repulsiū fuit q. nō
repellit. Ita no. Jo. an. r. Jo. a. i. c. te
stimoniu de testi. r. in. c. inq. i. tōis. s.
pe. de accu. Ricar. t. i. i. i. i. di. x. v. i. j.
q. infamia facti ipso iure nō i. r. dicit
actus legitimos. alle. c. i. s. q. s. p. b. y. r.
de purga. ca. s. i. sūt talib. interdicēda
donec purgatoz canonica fecerit. c.
ex tuaz de pur. ca. **Itē** repellit a pro
motiōe ordinū de accu. **Dispositio** de
us. lxxi. di. tantis daniel. r. suspēdit
i. a. p. motū fm q. crimē i. p. d. i. t. s. i. p.
no. de postula. pla. c. fi. de elec. c. sup
eo. de remi. c. nisi. cū p. d. e. **Itē** i. d. i. c. i. t.
q. r. e. l. a. i. o. f. f. i. c. i. o. s. i. t. e. s. t. a. m. e. n. i. **Itē** testm fra
tris si infamia hēs a p. f. e. fuerit i. i. t. u. i. t.

Itē p. r. i. t. C. de i. o. f. f. i. c. i. o. s. i. t. e. l. f. f. e. s. **Itē** pur
gationē i. d. i. c. i. t. si i. d. i. c. i. t. v. i. d. e. b. i. t. s. a. c.
cū. t. e. n. i. e. s. r. i. b. i. h. o. de hoc r. in. gl. in
l. nullā. C. ex q. ca. inf. ali. i. r. o. **Itē**
4 **Quo** tollit hec infamia facti. s. p. a.
i. c. ex diligēt de sumo. q. tollit p. cō
trariū scū vt no. Jo. vi. q. i. c. o. e. s. in
gl. p. o. t. ē. t. p. n. e. p. s. d. i. s. p. o. n. e. r. e. v. t. t. a. l. i. s.
infamia nō habeat effectū vt no. pa.
ti. c. cum te. de sen. r. re i. d. i. c. a. **Itē**
5 **Quo** incurrit infamia iuris. s. q. p.
s. n. i. a. z. r. r. e. g. u. l. a. r. e. q. nō i. c. u. r. r. a. t. i. n. f. a.
m. i. a. i. u. r. i. s. i. c. r. i. m. i. n. i. b. p. u. b. l. i. c. i. s. n. i. s. i. p.
s. n. i. a. m. l. i. f. f. de h. i. q. n. o. i. s. a. n. o. d. y.
i. d. r. e. g. u. l. a. i. n. f. a. m. i. b. r. p. a. i. c. e. t. e. s. t. i. m. o.
n. i. u. de testib. r. q. s. i. n. t. p. u. b. l. i. c. a. c. r. i. m. i.
n. a. h. i. s. t. i. d. e. p. u. i. u. d. i. p. t. o. t. i. d. e. q. u. o.
v. i. d. e. s. **Crime**. s. v. i. j. **Itē** incurrit in
famia iuris ipso scō i. c. a. s. t. i. b. q. b. i. r. e.
c. a. n. e. t. q. i. n. c. u. r. r. a. t. i. p. s. o. s. c. o. v. t. cū i. p. e. r. a.
t. o. z. m. i. l. i. t. i. a. u. s. e. r. t. i. s. i. g. n. i. a. v. l. m. i. n. u. t. a. l. i.
q. u. e. i. e. x. l. i. u. i. l. i. q. a. u. t. s. i. g. n. o. m. i. n. i. o. s. a.
ff. de h. i. q. n. o. i. s. a. i. t. e. q. e. x. e. r. c. e. t. i. p. r. o.
b. i. s. e. n. e. x. i. g. e. t. e. s. v. i. r. a. s. v. i. r. a. z. i. i. j. q.
v. i. j. s. p. o. r. o. r. i. b. i. v. i. d. e. t. o. n. i. t. e. r. c. u. m.
g. l. i. t. e. cū a. l. i. q. u. o. d. e. p. h. e. d. i. t. i. a. d. u. l. t. e. r. i. o.
l. p. a. l. a. s. q. i. a. d. u. l. t. e. r. i. o. ff. de ritu. n. u.
v. l. d. i. t. i. l. i. c. i. d. u. a. b. v. e. l. s. i. l. i. b. z. d. u. a. s.
s. p. o. s. t. a. s. l. q. d. i. g. i. f. f. de h. i. q. n. o. i. s. a.
r. e. d. i. g. a. m. i. s. n. u. p. a. n. o. b. i. s. i. t. e. q. l. e. n. o. c. i.
n. i. i. e. x. e. r. c. u. t. v. l. s. i. l. i. a. s. v. e. l. n. e. p. t. e. s. p. l. i.
t. i. e. r. i. t. l. a. t. e. l. e. t. a. s. s. a. l. i. p. i. o. z. ff. e. o. d. e. z.
r. i. b. i. d. e. m. u. l. t. i. s. **Itē** q. p. u. g. n. a. n. i. t. cū s. e.
r. a. ff. de postu. l. i. s. s. e. s. t. i. a. s. r. m. u. l. t. i. s.
a. l. i. s. t. e. q. b. v. i. d. e. i. d. s. s. p. o. r. o. r. a. d. d.
l. a. t. h. l. e. t. a. s. l. e. t. n. o. q. r. e. g. u. l. a. n. t. e. r. o. e. s.
i. f. a. m. e. s. s. z. l. e. g. e. s. s. i. t. e. t. i. f. a. m. e. s. s. z. c. a. n. o.
n. e. s. p. b. a. t. h. t. e. r. n. o. t. a. m. a. i. n. c. o. e. s. v. o.
v. i. q. i. n. o. **Itē** n. o. i. c. e. q. l. i. r. r. q. n. e. l. i. s. t. e.
a. c. s. i. l. r. o. e. s. q. e. x. e. l. p. i. s. i. t. u. s. a. d. o. r. d. i. n. e. s.
nō p. n. i. t. p. m. o. n. e. r. i. v. t. i. d. c. o. e. s. e. t. e. r. r.
i. b. i. v. i. d. e. t. o. n. a. z. g. l. r. e. h. r. d. s. p. o. r. o.
6 **Atq.** p. s. e. s. s. i. o. d. e. l. i. c. i. t. i. n. i. d. i. c. i. o. r. e. d.

239
dat aliquē infamē infamia iuris. s. p.
bar. i. l. infamē. ff. de publicis iudi.
pa. i. c. at si clici. de iud. q. nō q. iudi
cū p. i. o. z. v. i. r. e. g. r. e. r. e. a. d. h. v. t. s. i. t. i. n. f. a.
m. i. o. q. s. i. t. p. d. e. n. a. t. d. e. c. r. i. m. i. e. l. i. f. f. de
h. i. q. n. o. i. s. a. r. i. c. a. c. r. i. m. i. n. i. s. p. s. e. s. s. i. o.
nō h. i. p. p. d. e. n. a. t. o. v. t. l. i. c. o. s. e. s. s. i. u. s. ff.
de custo. r. ex h. i. r. e. r. i. o. b. a. r. i. l. i. s. u. r. t. i. z.
ff. de h. i. q. n. o. i. s. a. d. a. t. c. a. u. t. e. l. a. v. t. s. o. l.
u. a. t. q. n. r. e. g. r. i. t. i. n. i. a. a. d. i. n. f. a. m. i. a. i. c. u. r. r. e.
d. a. p. d. e. n. a. t. i. o. e. z. a. n. s. i. n. i. a. m. s. i. c. e. u. a. d. e. t.
a. r. l. i. s. r. e. u. s. ff. de p. c. u. r. a. s. i. l. r. e. n. o. t. a. l. i. a.
c. a. u. t. e. l. a. l. i. q. i. a. l. i. s. n. i. l. i. t. i. g. e. t. p. l. e. s. p. p.
c. u. r. a. t. o. r. e. q. z. i. p. s. e. p. d. e. n. e. t. r. p. r. o. c. u. r. a.
t. o. z. p. c. u. r. a. t. o. r. i. o. n. o. i. e. t. i. n. i. h. c. a. s. u. n. e. c.
d. i. s. n. e. c. p. c. u. r. a. t. o. r. e. f. f. i. c. i. e. t. i. f. a. m. i. o. v. t.
p. b. a. t. i. d. l. i. s. u. r. t. i. s. s. i. q. s. a. l. i. e. n. o. p. t. e. r.
r. g. l. o. r. i. b. i. b. a. r. h. n. o. a. d. o. c. r. n. o. t. q.
l. o. q. u. i. t. q. n. q. s. p. u. e. n. i. t. v. t. p. d. e. n. e. t. a. c. t. o.
n. e. f. a. m. o. s. a. v. l. e. x. c. r. i. m. i. e. e. x. q. l. e. g. i. f. i. s. a.
m. i. a. p. m. a. t. i. c. a. u. t. e. l. a. nō v. a. l. e. t. v. b. i. i. s. a.
m. i. a. i. r. r. o. g. a. t. i. p. o. i. u. r. e. v. t. i. n. c. t. e. s. t. i. m. o.
n. i. u. de testib. q. p. s. o. l. u. t. i. o. n. e. v. i. d. e. r. e. f.
r. e. u. s. p. h. e. r. i. t. e. r. i. m. e. l. a. d. s. o. l. u. t. i. o. n. e. z. C.
de r. e. u. d. i. r. l. q. n. i. f. f. de h. i. q. n. o. i. s. a.
Atq. p. l. a. t. u. s. e. f. f. i. c. i. a. t. i. n. f. a. m. i. s. s. i. r. e. 7
m. o. u. e. a. t. p. r. o. p. t. e. r. v. o. l. u. m. s. p. a. i. n.
c. l. j. h. e. l. i. d. e. s. u. m. o. r. i. b. i. g. l. o. q. s. i. c. s. i. c. u. t.
i. u. r. a. v. o. l. u. n. t. i. n. t. u. t. o. r. e.
Atq. infamia iuris tollat executio. s.
nē o. d. i. n. u. z. s. p. a. v. b. i. s. q. s. i. c. r. e. t. e. t.
e. x. e. r. e. t. i. u. t. u. l. t. i. c. u. s. q. s. d. i. g. n. i. t. a. t. i. o. r. a. d. i.
m. i. t. h. o. n. o. r. e. q. s. i. t. u. i. t. q. r. e. d. i. t. v. t. d. i. e. t. e. r.
i. l. i. s. a. m. i. a. C. de d. e. c. u. r. i. r. i. o. p. l. a. t. u. s. n.
e. x. p. e. c. t. e. t. s. i. n. i. a. m. s. e. d. r. e. l. i. g. n. e. t. s. p. o. n. t. e. a.
p. n. e. i. p. i. o. r. s. i. c. e. u. i. t. a. b. i. t. i. n. f. a. m. i. a. m.
Sz m. u. n. d. t. a. l. i. s. i. n. f. a. m. i. a. p. u. a. t. t. i. t. u. 8
l. o. b. i. n. f. i. c. i. j. r. a. l. i. s. d. i. g. n. i. t. a. t. i. b. i. p. s. o. s. c. o.
r. p. a. i. c. q. r. e. l. a. m. d. e. i. u. r. c. i. u. p. u. t. o. q.
s. i. c. i. d. i. g. n. i. t. a. t. i. b. i. r. h. o. n. o. r. i. b. i. c. i. r. c. a. t. i. t. u.
l. o. s. b. i. n. f. i. c. i. l. e. s. p. b. a. t. e. r. t. e. r. l. i. j. s. m. i.
l. e. a. r. f. f. de h. i. q. n. o. i. s. a. v. b. i. g. l. o. d. i. c. i. t.
q. s. i. c. u. t. i. n. f. a. m. i. a. p. u. a. t. i. p. s. o. s. c. o. m. i. l. i. t. e. z.

multa ut ibi sic pari rōne pūat mī
luta celesti in alijs dignitatibus et ho
noribus. Idē vī velle gl. i. l. frustra.
C. de re. mili. In vīficialib⁹ aut non
inueniōter. dicit pa. i. d. c. qrelā hoc
dicte vī nō debent⁹ īponere hāc pe
nā spūales i ipso et q iure canonico
nō cauet expōse vt in fili dicit gl. i. c.
fi. d iur pa. fatet bñ idē pa. q colla
tio fca īfami ipō iur ē nulla regula ī
famid⁹ et re. iur. li. vi. r. l. i. c. de di
gnita. fca. c. iter dilectos d. ex. fla.
10 C. Alz cōdēnat⁹ de falso cōmisso in
offo testificadi efficiat infamias. p. i.
c. cū dilect⁹ in fi. de or. cogni. q sic si
directe fuit p dēnatis secus si directe
nō fuit actum pira eum sed vt repelle
tur ex quo restitutus arg. d. c. cum dile
ctus. r. l. lucius. ff. de bi. qui no. īfa.
11 C. Alz snia arbitri īfame. p. q. nō
h opz q sic iudicis ordiarij. l. qd er
go. s. ex pmissio. ff. d. bi. q. no. īf.
12 C. Quis pōt tollere īfamiā iur. p.
pa. in. d. c. cū te dicit q p solū pūci
pē tollit q ad eos q sibi sunt subiecti
h nō quo ad subiectos pape. sed per
ipm papā solū vt in. l. i. ff. de postu.
et in. c. cū te. de sen. et re. iudi. et h dī
recte h indirete potest aliqui ep̄s vt
cū dispensat in casibus sibi a iure per
missis vtpota condēnamus de adul
terio efficitur īfamiā et tamē ep̄s po
test dispēfare super adulterio et sic cō
sequenter in īfamiā sed nō pncipalr
seu directe. et de hoc vide bar. i. d. l. i.
et l. infamē in fi. ff. de publi. iudi.
13 C. Alz papa possit restituere laicum
nō sub iurē sue iurisdictioni. p. q. nō
ii. q. iii. s. hic colligit. Nisi forte eēt
sibi necessarius in cliatu et tunc ipse
tū possz et nō alius illos at de patri
monio suo restituē pōt et illos q iuri
alioz nō sub iurē et oēs clericos. vt in

c. per venerabile q filij sunt legitimi.
notat Ber. Inno. d. d. o. l. i. d. c. cū
te. S. i. r. tenent doctores q etiam col
legium cardinaliū potest sicut et pa
pa. sed p. d. a. in. d. c. cum te tenet con
trarium scilicet q non potest.
C. Alz reges possint tollere īfamiā et
turis. p. q. non illi q subsunt īperato
ri fm Inno. sed bene illi qui non re
cognoscūt superiores secundū dñm
Antonium in. d. c. cū testamentor
C. Alz restitutus per īperatōrē indi
cat alia dispensatione vt pmonet
p. fm p. d. a. in. d. c. cum te q non dñ
modo egerit penitentiā vel dic q epl
scopus poterit dispensare respectu cri
minis quod fuit notoriū vt pmones
vel regē qui non subest īperatori.
C. Quomō incurritur īfamiā cano
nica. p. q. ex quolibet peccato mort
li. vt. vj. q. i. infames. et in gl. in si ma
ibidē et ista durat donec sublatus sit
crimen. vt in. d. c. infames et gl. in. c.
ill. vi. q. d. i. et ideo post penitentiam
cessat talis īfamiā. hoc notat p. d. a. in
c. ex diligenti. de simo.

Infidelitas

Infidelitas sit pec
catum. p. d. a. in. q. infidel
tas dupliciter potest sumi primo ne
gatiue pure et hoc est in illis qui nihil
vñq audierunt de fide xpi et isto mō
nō habet rōne culpe sed pene q talis
ignorātia diuinoz est secuta pp pec
cati pmoz parentū et sic tales infide
les non dñat pp infidelitatē sed pp
alia peccata q sine fide nō pū remit
ti et hoc facit. Jo. xij. si nō venissim
et locut⁹ eis nō fuissim pñi nō hēret
s. infidelitatis in xpm fm aug. scō
mō sumit infidelitas pñe. l. in quatu
nānt et dñm credere q audiunt f3

Illud p. d. a. q. dñe qo creditur audi
turi nro et in hoc pñe rō infidelitatis
cōplet et sic ē mortale pñi et graui
simū īquātū magis elōgat a deo nō
tñ q ad effectōes h ē cognitōes et iō
magis puniunt qlibet infidelis pro
isto peccato q quicūq alius p quo
cumq alio ceteris paribus.
C. Alz oē qd facit infidelis sit pñi.
p. d. a. in. gl. sup illud ad ro. c. xiiij. et
xxvij. q. i. s. et his. Dē qd nō ē ex fi
de pñi ē dicit q nō ois vita īfide
liū pñi ē h qñ solū faciūt aliqd op⁹
ex infidelitate vī relatiū ad ipas vt qñ
saracenus ieiunat vt legē machome
ti seruet h mādāt. vī iude⁹ sabbati
zat et h mōt. et sic mortāl⁹ peccat. alio
sec⁹ q pñi facere multa q sūre gñe
bonoz qb⁹ nō ē pñi an at vēden
tes eis vī alio timo pcedēs aliqua
qb⁹ vñnt ad eoz rñi pñi peccēt mort
liter dico saluo meliori iudicio q si
qo h eis vēderet vt tales rñi facerēt
sic peccaret mortāl⁹ q cooperaret eo
rñi pñi. h vēdēs eis simplr aliq. res
h illi talib⁹ vīat f3 rñi eoz nō credo
peccet mortāl⁹ alr ecclia q eos tolle
ret pñi hīat iter xpianos cū
sciat q qñ oia vīat f3 aliq pñi dñōz
suaz seccaz sic iude⁹ carnes palmas
cedros et silia vītur fm suam lege.
C. Quot sūt spēs infidelitatis. p. d. a. in. q. si
infidelitas antedat f3 cooperatōz
ad fidē sic sūt tres. Nā pñi infide
litat⁹ pñi i remittēdo fidei et sic aut
mūdū īsuscepte vt ī gētib⁹ siue paga
nis. et sic ē pñia spēs. Alr fidei īsusce
pte et isto mō vī īsuscepte ī figura vt
ī iudeis. et sic ē f3 spēs vī īsuscepte
ī manifestatōe vīat. vt ī hēticis et sic
tertia spēs. si vō antedat infidelitas f3
errores ad diuersos articulos fidei sic

240
nō sunt determinate spēs infidelita
tis cū possint multiplicari in infinitū.
C. Que ē peior infidelitas. p. d. a. in. q. si
illa hereticor⁹ ē pessima. vñ f3 p. fo
d. d. h. eis erat nō cognoscē vīa
ritatis q p cognitā retroz pñi
C. Alz infideles sūt ad fidē cogē
di vide quod dicit. s. Baptismus.
vi. s. xij. et. s. fides. s. ix.
C. Alz sūt i eoz ritibus tolleradi.
p. d. a. in. q. si infideles peccēt in eoz
ritib⁹ tñ pñi tollerari sine pñi ppter
duo vī pp bonū qd pñi et eis. sic
ī ritib⁹ iudeor⁹ h bonū hēm⁹ q fides
nra h3 ab eis testimoniu ī talib⁹ ritib⁹
bus i qb⁹ figurabat. vī fo pñi tolle
rare sine pñi pp malū vītādum vel
scandalū aut dissidiū qd pñi et pos
set vel īpedimentū salutis eoz q sic
tollerati pualatū pñi et ad fidez
et pp pñi sūt tollerandi iudei. p
pter fm solum alr infideles alio nō.
C. Alz fideles possint cū infidelib⁹ cō
uersari. p. d. a. in. q. si aliq cān ecclia
īterdicēt pp aliqd pñi eoz īdirecte
pñi dñi sic nō licet. Si aut ecclia
nō īterdicēt tūc distigē. aut fideles
sūt firmi et sic nō phibēt conuersari cū
eis marie si necessitas subest. aut si d
biles i fide et simplices de qz sūer
fide pñi pñi tūmeri. et sic phibēt
di sūt marie ne magnā familiaritatē
hēant. neq sine necessitate conuersent
C. Alz infideles q non recognoscunt
dñm ecclie licite possint reb⁹ suis spo
liari. p. d. a. in. q. d. sup his de vo
to q sic p illud d. d. a. vī. data ē mī
hi ois pñi i celo et i terra quā qdēz
trāstulit i vicariū suū sec⁹ si recogno
scunt dñm ecclie nec sūt īfesti. xpia
nis. p. h hēs ter. cū. gl. xxiij. q. vj. si
de reb⁹. Inno. i. d. c. qd sup his q
n pñi nū sūt īfesti xpianis vī aliter

relinquit in lege nāe. et facit pro eo
ter. c. dispar. xxiij. q. viij. Sed mihi
magis placet opinio Host. et maxie
in infidelibus occupatibus. puinctā. Re
rosolimitana q. cū sit psecrata sangui
neris et multoz martyru non debet
eae sub dñio infidelis et hoc intelli
ge q. possunt spoliari auctoritate do
mini pape non a priuata persona.

8 **¶** Atz infidelibus sit credēdū in sin
dicia aliorz. R. pa. in. c. i. de here. q.
non ar. d. c. primi ex quo sunt infide
les deo non presumuntur fideles ho
minibus. et iō testes nō admittuntur
xpianos. ij. q. viij. nō pōt. r. c. pagani

9 **¶** Atz liceat assumere habitu fide
liū et sic se simulare fidele. R. Rod.
q. si fiat ex rōnabili cā licet: sicut fecit
scis Sebastianus dñm in tali vesti
mēto nō sit aliqd signū vel aliqs ca
racter pncipalr pstatu ad discernē
dū pfectores alicui infidelitatis. q. sic
nō liceret q. p tale signū mentiretur
contra fidei professionem. sine causa
ho rationabili nullo modo lz.

10 **¶** Atz dubitare de fide sit peccatuz
mortale. R. q. sic q. dī dubi? in fide
infidelis est. c. i. de here. s. tunc dubi
tat cū non magis declinat ad vnam
partē q. alia secus si timbat vel va
cillat s. tñ non firmat se nisi sup fide
vera de hoc vide. s. hereticus in pn.
et vtz sit disputandū de fide vide. s.
disputatio. Infideles an possint pto
iduci ad fidē. vide. j. inde. s. xxxij.

¶ Firmus famul? an
re salariū. vñ. s. familia. s. ij

¶ Ingratitudo sit pec
catū. R. pe. aureo. i. iij. dī. xxi. q. i. in
fi. q. ingratitudo pōt cadere duplici
ter aut tanq. circūstantia actus sicut

est qñ aliqs peccans ex aliquo alio
fine hz in ingratitudinē tanq. circū
stantia vñ est qlibet quilibz receperit
multa bñficia a deo tñ voluptate du
ctus pñtū fornicatōi. et isto mō nō
est pñtū p se s. circūstantia peccatuz
aggrauas. Alio mō pñderat ingratitudo
p se. sicut qñ nō est alius finis
mouēs ad tale faciēdū nisi q. despt
cit bñficia. vñ parupēdit. vel nō re
cogitat. et sic est peccatum speciale.

¶ Atz sit mortale penit. R. s. x. d. i.
xxij. q. si ea q. pñmittit facere sit ne
cessitatis sic ē mortale aut ea q. cōmit
tū sūt id qd. necessario dīcare et
sic sūt ē mortale. vel qñ ex pñtū
pñmittit recognitionē bñficia vel
recompensationem alias ē veniale.

¶ Atz pp ingratitudinē reuocet do
natio vide. s. donatio primo. s. xliij.
¶ Atz p rōne ingratitudinis filij puta
q. et accusauit. et ex oi cā ex qua pōt
eū exheredare possit alimēta ei tene
gare. vide. s. exheredatio. s. iij.

¶ Quot modis cōmittit ingratitudo
R. fm. s. x. d. i. xxij. q. vñ. q. vñ. q. vñ.
modis. **¶** Primo nō recognoscen
do bñficia dei et hoīz vt dī. p. p. dī
cū sūt. q. p. grauius est q. obliuisci
tur bñficiū. **¶** Secdo qñ non laudat
seu nō regratias bñfactorē. **¶** Tercio
qñ nō recōpensat bñficio recepto. s.
faciēdo honorē vel seruitiū bñfacto
ri tpe suo. Et dī. iij. qñ in mēte sua
pñtū bñficiū receptū vel ipm bene
factorē qñ ei iniuriā fecerit dā. lo te
necitū. Quinto. qñ murmurat de be
nefactorē vel bñficio eius cum vilis
cano. sexto quādo facit iniuriā vel
aliqd in contemptum illius benefa
ctoris reddens malum pro bono.

¶ Atz ingratū sint bñficia subtrahē
da. R. q. aut ex bñficio pñmittit q.
atrahentur

atrahentur ad gratitudinē vel ad mi
nus malū. et sic nō sunt subtrahēda.
aut iducunt ex bñficio ad peiora vñ
ad pñuerā. in malū. et sic subtrahē
debent. ita nō. in. c. non oīs. v. q. v.

¶ Inuria
q. d. est. R. quod
tripliciter ac
cipitur. **¶** Primo gñaliter. et sic est
oē q. non sit iure. s. acti. c. qd. dicam
xiiij. q. iij. **¶** Secdo accipit spāliter
et sic ē iniquas vñ iniustitia indicātis
qñ ius iniquū et iniustum. **¶** Tercio
iniuria dicit culpa vt in. l. acquilia.

¶ Quarto accipit singulariter et pro
prie et sic sit. aliqñ res qñ manus vio
lētē iferunt. ff. eo. l. i. s. iniuriā. xvij.
q. iij. si q. si adēte. aliqñ sit verbis
pñuādo vel pñmeliā dicēdo. facit
c. olim ex. e. u. sit et tertio mō. s. l. f. is
cū vñ libū vel chartā vel historiam
ad ifamā alicui pñtētē pscriptis cō
posuit. vel edidit vel dolo malo fecit
vt aliqd horū fieret puta dimisit scri
pturā cadere in plateā ar. ff. de vñ. si
gni. l. late. nec distinguūt vñ nomie
suo vel alteri edidit. vñ vñ nomie
expñtū illi quē intēdebat ifamare
vel nō dñmō aliter p circūstātias co
gnosci possit. eodem mō tenet si sine
scriptura in notā vel signū aliquod
hoīz pñdidit puta veste lugubri vñ
in iniuriā alicuius. vel cornua posuit
in porta et hñmō. ff. de iniuri. l. item
apud labeonē. S. ait pñor ne qd. infā
mādi cā fiat. r. v. q. i. c. qdā maligni
pñs. et de ista qñto mō. d. hic loquor

¶ Quid de illo q. dicit alicui latro
fur homicida et hñmō cū dicat verū.
R. fm. l. d. o. q. si facit aio accusandi
et pñauerit ad pñuādo delictuz
et. pñauerit nō pñit nec tenetur iniu
ria. ff. c. i. l. cū q. i. pñ. vñ dī pñtā. n.
nocentū nota ē et expedire et oportet

re. et. c. c. ti. l. si qdēz et idē si faciat ex
cipiendo et cū repellat a testimonio
de testi. c. ex pte. vel ab ordine aut bñ
ficio de accusa. c. sup. hñs q. hec a m
re pcedit. et nemo facit iniuriā q. vñ
iure suo. de elec. c. cū ecclia vulnera
na. si vñ dicit ad ifamā. tñ qd. pñu
mif qñ nō hz cāz iustā dicēdi tñc in
iuriā facit et pñuādo ē. d. l. i. si qdē. et
l. iij. C. eo. v. q. i. ex merito. r. c. dete
riorēs et no. hñ. et ver. i. c. si culpa. e. ti.
¶ Quis pōt facere iniuriā. R. q. il
le tñ q. et pati cā pōt. Fallit hoc in fu
rioso et puero q. nō ē doli capax cui
iniuriā fieri pōt. ipsi tñ alijs nō pñt
facere et idē de boimēte. aduente tñ
q. nemo iniuriā pōt facere nec tñr de
iniuria. nisi q. scit se iniuriā facere vñ
scire debeat et si ille cui sit nesciat q. si
q. p. iocū pñtū aut dū centat. nō
tenet iniuriā. hec habet. ff. c. l. illud
ibi etiā dī nāq. hñ pati iniuriāz pōt
sunt nō facere cum iniuria affectu fa
cientis constat. xv. q. i. s. illud.

¶ Cui dat actio iniuriarū. R. q. illi
q. eā patit et nō. q. nēdū iniuria sit in
pñona pñia alicui? s. et ei dī fieri si
sit in filio vñ ei quē hz in pñte istī. c.
s. patē. dū tñ iniuriāz sciat cū filiū
miliāz lz ignoret cū? dā et actio fi
lios familias in noie suo. l. filiūssa. ff.
de ac. et ob. et in spōsaz vel vxorē. et
sic dat actio vtro et mulieri et si sit fi
lios familias et pñi l. i. s. vñ. ff. c. nō
tñ eā q. sit viro iniuriāz patit sponia
vel vxor. q. vxores a viris nō viri de
fendunt ab vxore. l. iij. ff. eo. de spōsaz
dī in. l. i. Itē apud labeonē. s. spōsuz
Itē dat heredi ob iniuriā factam ca
daueri defuncti cui? ē heres. Idm si
fama defuncti sit laceffia. d. l. i. s. sed
si forte cadaueri. Itēz datur dñio ob
atrocē factam seruo. d. l. i. Itē apud

Quo dimittis seu tollis actio iniuriar. R. q. tribus modis. Primo remissione ut per supplicationem aut pced. xxiij. q. iij. si illic aut per pactum. ff. de pac. l. si tibi decem. §. i. Secundo remissionem distulatare. ff. de iniur. l. non solum. §. i. et insti. eo. §. v. Et si intu-

ria illata et p annu vult si est p mctu
aut ptnuū si alio mō ē illata nō agit
aboleur. l. si cū exceptio. §. in cau
se. ff. qd me. c. 2. C. de inur. t. quod
no. i. gl. l. si nō pntū possz in indirecte
agere etiā post annū p vā exceptio
nō pnta si est excoicatus iniuriator
ne absolueret fm do. r. pa. in. c.
ea noscē de sen. excō. ¶ Item tertio
remititur actio iniuriariū salutatioe re
consultatioe et comestioe t. hmoū signis
Nam hmoū signa sunt reconciliatio
nis sicut subtractio est signis inimi
citie vt no. glo. in. c. cū Adrianus. l. r.
ij. di. t. in. c. cū super abbata de offi
cio dele. ¶ Et intelligi vntū nisi a p
ncipio pducasset aduersariū citare
eū faciendo qz tunc per osculū et pre
dicta signa non tolleret nisi expresse
renunciaret vel transigaret et sic intell
ge predictā. l. non solū. §. i. ¶ Non cre
detur qm q tollatur actio iniuriarū
si homo exhibet signa que necessa
rio tenetur exhibere inimico quia p
illa non dicitur quō reconciliatus et
pro hoc facit quod no. Barto. in. d.
l. si tibi decem q infirmus sacerdoti
dicendo q renuit iuriam sibi il
latam intelligitur remississe odium et
non satisfactionē iniurie quod nota.
Item tollitur actio iniuriarū quo
tunc scis quis incitat iudicem vt tor
queat iniuriantē eo ipso q ipius tor
quet aut condēnat ad v iudiciam re
mittitur iniuria. Etnde aliam satisf
actionem pro iniuria petere nō pote
rit vt est bonus tex. t. tibi Barto. i. l.
de t. si vnus. §. si ante iudicem. ff. de
inur. nisi. ptesteris q ex hoc non vis
tibi p iudicari quin pro tuo intere
ss. possis agere actione iniuriarū vt
l. si. ff. de inur. Item remittitur per
motiem qz iniuriarū actio nō trā

9 Quando autē iniuria dicat eno-
mis vel atrox vide eno:mis.

Iustitia utrū sit peti
mōtale. R. f.

Item Tho. fa. fe. q. lxx. arti. i. q. xi. q.
instituta est duplex vna illegalis op-
posita instituta legalit. z hec fm. eēt
est vitii speciale inquāti respicit d-
recti speciale. s. bonū cōe quod pte-
nit: sed quo ad occasionēz est vitium
gērale qz per conceptū boni cōto p-
homio ad oīa peccata deduct sic ē
oīa vitia inquātū sunt ptra bonū

ratione habet iniustitiam quasi ab iniustitia. Alia iniustitia dicitur secundum inaequalitatem quando ad alterum pro ut. f. homo vult habere plus de bonis. f. iniustitia honoribus et minus de malis. f. laboribus expen. et sic habet materia specialē et est vicium specialē oppositū particulari iustitie de q̄ infra. Iustitia facere autē iniustitiam genere suo peccatū mortale est q̄a infert nocuētiam proximo qd est p̄ra caritatis. Excusatur autē vt non sit mortale peccatū vel ratione ignorantie sicut philosopho. v. ethicorum. Item ratione paruitatis vti quis auferat domum alicui quia deficit a ratione perfecta eius quod est iniustum facere inquantum reputari potest non ē omnino contra voluntates eius quod hoc patitur et hoc probabiliter.

Obedientia ^{Altru}
fit pcc

catū mortale. s. distinguēdo aut est
circa pcepta diuina ꝛ sciētē vel ex
ignorantia que non excusat de qua su
pta ignorantia. s. iust. sic semper est
mortale facit. xij. di. s. porro. ꝛ lxxi
di. c. si qui presbyteri ius vbi dicunt
idolatria. ꝛ xiiij. q. i. quisq. s. s. fo
at ꝛ ꝛ ꝛ ignorantia que excusat sic
non peccat mortaliter. aut inobediē
tia est circa pcepta iuris positū ꝛ
tunc distinguo q. aut talis lex seu ꝛ
ceptum per longa tēpora nō fuit re
ceptꝛ papa scientē ꝛ transgressores
nō puniēt ꝛ sic nō est mortale peccū
imō excusant facit qd nō. pan. i. c. cū
olim de de. cōiuga. vbi declarat gra
uos non peccare s. accipiant ꝛ vroz
clerici eoz ex quo nō. q. q. lex gna
lia recipi ꝛ vltra certū gñe psonaz
ꝛ ab aliō nō. q. nō obseruantes non
peccāt salte ꝛ lōga tpa. s. leges. iust.

di. et qd no. doc. in. c. i. de treu. et pa.
nec obstat q ibi t3 ost. qz loq qn
talit3 preuaricatio est pccu de sua na
qz tuc no excusat no receptio sec' esset
si eent eiusde gnis et maior pars ac
ceptasset qz l3 superior no puniret tñ
minor pars no excusaret sed haberet
locu multa p patientia tollerant. et.
c. cu tam dudu de pben. Idē dico si
talit3 lex fuit recepta s3 per pñuetudi
nē abrogata qz no peccant iobediē
tes vt. s. dixi. Consuetudo. s. ix. r. r.
aut talit3 lex no est abrogata neq3 per
pñam pñuetudinē neq3 p no accepta
tionē: et tñ fuit diuersa opinio inter
eo. qdā dicit vt Collectarius i. c. i.
de pñi. et multi alij: qz talit3 iobediē
tia no est mortale pccu nisi fiat ex cō
tēptu: et huius opinio vñ fuisse bea
ta Hieron. li. xi. de precepto et dispē.
vbi dicit no qñcūq3 mādātū pñetū
criminalē iobediētiā facit s3 repu
gnare et nolle obedire. Idē in li. viij.
dicit. si verbū loco vel tpe silēij per
obliuionē surreptū fuerit s3 preceptū
venia facillime pñerabit: qz et vñ pec
catū reputabit. Idē in li. xij. ibidem
dicit si iudēte seniorē mibi silētiū ver
bū elabif reū me esse fateor s3 venia
liter. Si vñ ex pñetū scitō deliberā
sponte in verba pñmpto pñuaricato
rē me pñstituo et criminaliter: hec ille
Allij tenēt qz pñdicta opinio ē vera ni
si fiat ex pñuetudine s3 legē: qz sic etiā
ēē mortale. Et huius opinionis videt
Rt. de media villa in quol. l. qd. xix.
Allij vñ dicit pñsideranda vba legio
qz si pñcipū per vba cōia. vñputa sta
tuimus ordinamus: et filia. sic tēti ē
qz no ē mortali iobediētiā: nisi sit ex
pñetū: Et qd sit pñetū vñ de. s. Lō
tēp. Sūdo lex loq p vba pñceptina
seu egpollētia: sic ē mortali iobediē

tia qñuis no fiat ex pñetū: dūmō sci
enter et sine cā rōnabili: et p hoc facit
c. ij. de ma. et obe. et. c. qd precipitur.
xiiij. q. i. Et huius opinio vñ pñda. in
pñca de obserua. i. c. i. Allij vñ tenent
vt scis. Tho. in. liij. di. xv. ar. iij. q. i.
qz pñcepta iuris pñstitū magis obli
gant ex itentioe legislatoris qz ex ipf
verbis: et iō transgressor talis magis
est reputādus q obuiat itentioe legis
latoris qz q dēnt in aliquo a legis
ordinatioe. Intentioni at legislatoris
obuiat q ex pñetū vel sine aliq rō
nabili cā pñceptū non seruat. scis in
casu in quo pñbabilē credi pñt si legis
lator adesset cū obligare no vñlet ta
lis no est reputādus pñceptū itā igres
sor nec peccat mortali. et hec vñ co
incidere cū opinioe Rt. q magis mi
bi vñ equat iō sequēda. quā etiā se
quit Archiep. lxxvi. di. in. c. vñnam. et
Se. in. c. gñali. de elec. li. vi. facit p
hac opinioe gl. in. c. qsqz iij. q. v. et
c. honoratus. lxxij. di. et lxxxiij. di.
c. i. et. et. qd aut. et qd no. pñda. i. de
i. de eta. et qñ. nā dūm valde vñ qz p
latu intēdat sp incere laqueū mor
tali peccati in suis pñceptis: et iō so
lū credo sit in cōtēptoribus et illis q
pñuaricationē et iobediētiā dūcūt in
pñuetudinē: q est qdā pñetū inter
petratus: et sic ex toto frustra finit
legis: s3 iobediētiā q no ex pñetū
neq3 ex pñuetudinē pñedit credo q sit
veniale pccu: cū hec no ex toto fru
stret finē legis: nec sit totali s3 inter
tionē eius. Sūlt dōm de iobediētiā
platoz aut supioz. Multo magis ex
culat a mortali q facit s3 ex ignorātia
no affectata crassa vel supina. Si vñ
iobediētiā sit s3 pñstia: aut lex cōsili
est pñetiois: vt math. Et de et vñ de
oia. et sic no est pccu. Et sic intellige

glo. in. d. e. gñali de elec. li. vi. et iura
q allegat. Si at lex ē pñstia reuerētē
qd est qñ subdūis deberet facere: tñ
supior no vult pñcipe s3 potē pñlere
vt abstineat: vt not. gl. in. c. ad aures
de tēpo. ordi. sic peccat venialiter: vt
no. Archiep. in. c. testamentū. vt dist. et
xv. di. s. alias ea demū.

¶ Et iobediētiā statuti penalis sit
pccu. pñ. lxxv. de gā. in. qñ. iij. q.
xiiij. q. aliqñ i statuto sūt duo pñcepta
puta cū dñ. Statutum ne qz faciat ta
le qd et q fecerit soluat talem penā: et
tñ obligat ad culpā et penā. Et sic i
telligē gl. et Se. i. c. vt aiaz pñculis.
de cōsti. li. vi. et Anno. i. c. qd sup his
de voto. et Jo. an. i. c. relati. ne de. vñ
mo. et Se. i. c. pñtue. de elec. li. vi. q
dicit q statuti penale pñceptū: s3
pñneat aliā penā corporale obligat
ad mortale. Aliqñ vñ est vñt solū p
ceptū. puta cū dñ. Statutum qz si qz
fecerit tale qd soluat talē penā et sic
obligat solū ad penā ex forma statu
ti. Et itentioe vñ statuti obligat ad
culpā si passim temerarie aut cā leui
pñuaricet. Aduerte et qz in pñca neq3
in pñmo casu neq3 i fo tenet ad penā
nisi post pñdenationē scdm glo. c. fra
ternitas in fi. xij. q. ij. et qz l3 statutu
non sit pñceptū ex forma tñ obligat
ad mortale qñ imponit penā mult
lationis vel mortis corporalis.

¶ Quietudo mētis
ē filia
auaritie q cōit ē vñiale pccu
nisi p ea omittat necia ad salutem.

¶ Inquisitio ē alicuius cri
minis man
festi saltē p samā ex bono et equo iu
dicio competentis canonice facta in
inuestigatio secundum lido.

¶ Quotuplex ē inquisitio. pñ. vt colli

go ex pñda. i. c. qñter et qñ el. ij. de ac
cu. qz triplex ē qdā gñalissima qñ ing
rit sup statū totū pñuicie vel diocesis
et i hac no cōp. qz ifamia pñcedat nec
h3 locū dicta diffinitio qz platus tñ
eā facit qñter anno. et cū venerabilis
de cens. et. c. romana de cens. li. vi.
Quedā est gñalis qñ ingrit sup statū
alicuius ciuitatis castri vñ alicuius loci
et de hac no loq pñfata diffinitio qz
no regrit ifamia. vñ. c. i. de offi. or.
l. pñruit. ff. de offi. pñli. Tertia ē ingli
tio spālis qñ sit s3 certā pñsonā. et h3 pñ
fieri dupli. pñmo no ad ipōndā pe
nā: s3 ad pccu cūctādū ex debito offi
cij vñputa qz matrimoniu non pñbat
pp ipōndētiā s3 dūmō. c. pñmo. xxxv
q. vi. si dūp. Et idē dic qñ vult ing
rere de aliq canonico ipōndētiā ca
dē rōe s3 pñ. Itē ibi agit de restōne
vñsuraz et debitoz pp iuramētū ipō
ndētiā pñt. Itē gñalr qñ vult ingrere
de aliq crimine no ad pñuati comodū
s3 tñ ad pñiaz pccū. et tñ non regrit
ifamia pñcedēs s3 Anno. et legē pñda.
i. c. qñter et qñ. facit. c. cū dilect. et. c. ni
hil cū si. de elec. et. c. si. de clā. despo.
et qd no. p Anno. i. c. l. de excessib. pñ
la. Sedo pñt fieri inquisitio spālis ad
pñmā ipōndētiā: et tñ si sit ad denūcia
tionē publici officialis. sic no op3 pñ
cedat ifamia. l. ca. qdē. C. de acc. c. pñ
terea de testi. cogē. s3 op3 sit notoriū
al no credif el de q tñ dic. vt. iij. q.
iij. s. vñ. als et no pñcedēt ifamia pñ
ceder no pñt i inquisitioe ad penā ipō
ndētiā vt in. d. e. qñter et qñ. quādo et no.
pñda. in. c. ad nostrā el. ij. de iurem.
¶ S3 qñt qñt ifamia s3 pñcedēt. pñ. et
pñda. i. d. e. qñter et qñ. qz si sit inquisitio
s3 plati secularē op3 sit talis et tanta
qz sine scādalo vñ pñculo dissimulari
no possit. vt i. d. e. qñter et qñ. Si vñ
x iij

contra flatu regularē puta abbate tel
priorē puenale, sic dicitur seruati dispo
sitione pñati. c. qñter. Si p regulares i
feriores. sic puto qñ no requiratur tan
ta infamia s; solū fama publica cum
indictio vt suspensioibus aliquibus ali
ter in cā criminali nō credo iudex pos
sit pcedere ad aliquē actū: vel captu
re: aut arrestatiois pñone. vñ tormēto
rū: aut inquisitionis ifamatiois vt no.
Inno. 2. Jo. an. in. d. c. qñter 2 qñ 2
d. An. ibidē filiter Zinge. in. l. si va
cantia. C. de bo. vacā. 2. bart. in. l. de
minore. 5. tomentia. 2. l. si. ff. de qñti.
In alijs autē a predictis. l. a capturas
aut restōne 2 ceteris pñictis si nō ser
uat ordo ad vñguē non obest. pñ.
ti 23 in. c. pe. de accusa. qñ et sine ifa
mia p claustrales pñt fieri inquisitio.
2d vñ credo vñ tractare de mo
dico pñdictio. Secus si pcederet ad
depositionē ab ordine aut incarcerationē
2 hmoi fm pa. in. d. c. qñter et
qñ. Si vñ inquisitio spālis ad penam
fiat p alios a pñdictis claustralib; sic
nō pñt fieri nisi fama publica pcedē
te. 2 talis fama d; deferri iudici sedē
ti pro tribunali ad bancū alias in se
creto non valet. ita no. Zinge. in. d. l.
si vacantia 2 cū alijs indictio seu su
spitionib; aliter non pñt procedere
iudex qñ aliquē actum. vt dixi.

3 Qñ pcedet flat' in inquisitioe. pñ
qñ pmo d; relēdē ad locū vbi puer
sat pñona p quā vult ingre: qñ ibi
vñtas meli' ingrit. vt in. c. postqñ. et
qñ no. i. gl. de ele. Et hoc itelligē si sit
cōmode. alio nō nñ. Seco si inquisitio
est gñalis dabit iuramentū clericis si
est p eccliam sup his qñ sciūt vel cre
dūt in sua ecclia reformāda tā in ca
pūte qñ in mēbris: exceptis crimini
bus occultis de mēra vñtate dicēda

vt in. c. qñter 2 qñ el. ix. in. fi. de acc.
Nec iuramentū vel iterdictū seu ex
coicatio lata ab abbate vñ alio p sub
ditos ne reuēlet inqñtorū valz neqñ
ligat eos de offi. or. c. pleriqñ lib. vi.
Si vñ ē spālis citabit illuz pñtra quē
vult ingre. d. c. qñter el. ii. 5. d; 2. v.
qñ. si pñmates. Tercio pcedet ad re
ceptionē dictoz eoz clericoz quos
ingrit vel testū si qñducunt ab ali
quo: pñtibus tñ eis p quos ingrit nñ
si per pñtūciā se abienēt. 2 ea que
eis obiciunt 2 noia testū sūt eis expo
nēda. Gallu h i casu de qñ. Inqñtō
rū. Quarto exceptiones tā 2 testes
qñ alios 2 replicatōes legittas admi
tet vt pñonēdi falsū audatta. pñtreat
vt in dictis. 5. d; 2. c. si pñmates.

5 Qñ ille p quē sit inquisitio possit
negare ifamā pñcessisse. pñ. qñ sic.
sic oportebit qñ pmo iudex h cogno
scat. vñ si infamat' nō inuenit nō po
terit iudex pcedere. alio sic. c. cū opor
teat. de accus. 2. d. c. qñter el. ii. 2. l; ac
culator pñbet eū infamati nñhilomi
nus re' poterit pñbare qñ sit bone fame
ar. de pur. eū in iuuēute. 2 potētus
est pñuilegiū bone fame qñ infamie
ar. c. lics in fi. de accusatio. 2 no. ver.
in. d. c. qualiter el secundo.

6 Qñ ille p quē ingrit possit recu
sare iudicē si hz illū suspectus. pñ. qñ
sic. c. cum spāli de appella. vt pñta. qñ
ex oñi somite pñcedit. vel qñ est crimi
nosus. ar. iii. q. vii. iudicet ista tamen
quo ad oīa nō sūt seruāda in inquisi
tione regulariū. qñ facili' 2 liberius
pñt a suis administrationib; animo
ueri. d. c. qñter el. ii. 2d limita nisi i
graui pñdictio istigēdo. ar. d. c. qñli.
el. ii. in. fi. in vñto facilius 2 liberius.
7 Qñ inqñtores generales possint
pcedere ad ingredu de veritate cri

minū etiā nō receptis testib; sup ifa
mia. pñ. pñ. in. c. cū dilecti de accu.
qñ sic satis ē qñ eis pñter de ifamia pp
frequentē clamorē. sec' ē i delegato ad
vñā eāz tñ vt i. c. cū oporteat de acc.
8 Qñ pñt ingre. pñ. qñ qñlib; pñ
lamo pñt subdituz imo tñr. ne pñan
guis subditorū exgrat in die iudiciū
de eoz manib; de of. or. c. irrefragabi
li de regula. c. vlti. facit. c. l; hēly. re
simo. xxxv. ij. di. legat. 2. d. c. qñter el. ii.

9 Qñ monaci 2 religiosi possint re
putari gñales inqñtores a sede apli
ca. pñ. pñ. in. d. c. cū dilecti qñ non
nisi sint i dignitate vt i. c. statuti de re
scrip. li. vi. no. qñ dicit pñ. i. c. cām
el. i. de iudi. qñ appellatioe fratruz in
statutis 2 odiosis nō teniūt monaci
Idē die imonalib; vt nō veniāt ap
pellatione soroz et oñi pprie fratres
mēdicantes similr 2 soroz. nō mē
dicantes vñ a habitates solitarie mo
naci vel moniales appellantur.

10 Qñ epō possit dispēfare i crimi
nib; ne flat' amoueaf ab offi. pñ. pa.
i. d. c. qñter 2 qñ el. ii. qñ sic qñ pñcedit p
viā inqñtōis. 2 facit. c. inqñtōis de
accu. circa principii vbi dicit qñ pñt
superior penas moderari. nisi tale sit
crimē qñ pñdiat ordinis executioes
2 bñficiū retentionē et post paratam
pñtiaz ergo vñctiqñ ista cessant qñ
cunqñ graue sit crimē et mar' adulte
rio poterit nedū epō: s; qñlib; supior
dispēfare vt nñ remoueaf ab administra
tione. Sec' qñ pñcedit p viā accusationis
mō: 2 ita itelligat. at si elici. de iudi.
11 Qñ de iurib; singulariū pñonarū
sit pcedēdū ingredu vel extra ordi
nēline inqñtia pñ. pñ. pñ. in. c. ad
nfam el. ii. de iurem. qñ nō s; libello
oblato 2 seruato ordine iuris qñ etiā
12 Requirit Jo. an. i. c. si. de fo. cōpe. li. vi.

244
etiam si factus allegatur notorius fa
cu. l. ad peremptoriū. ff. de iudic. 2. l.
properandum. C. eo. 2 auc. qui semel
C. quomodo 2 quādo iudex. vbi pa
tet qñ iudex non debet citare absentes
nisi parte petenter: si aliter citat non
valet citatio: vt nota. in. c. i. de iudi.
Quod limita fm Bart. in. l. iij. 5.
hoc autem iudicium. ff. de dā. insec.
nisi sit causa miserabilium personaz
que se iuuare non possunt.

Quid si testes interrogētur super
occulis criminibus. pñ. qñ nō debēt
respondere si inquisitio sit generalis
nisi de crīe de qñ fama pñcessit. d. c. qñter
2 qñ. el. ii. mltio min' si inqñtio sit spā
lis p aliquē. Si vero infamia pñces
sit contra aliquem. tunc testes dicent
super omnibus que sciūt de eo quod
inquiritur veritates etiam si illud qñ
sciunt sit occultum. vt si de fornicatio
ne agitur 2 vocatur aliquis qñ simul
cum eo fuit debet dicere secretas cir
cūstantias: etias eas quas secreto no
uit dūmodo sit infamatus de crimine
super quo sit inquisitio: puta cum ta
li muliere cōmisit fornicationes: sed
si tantū de fornicatione esset infama
tus non expressa aliqua tunc non de
bet testis reuolare fornicaricē ocul
tā. hec no. Inno. 2 2d. in. c. qñter
el. i. Joā. 2 Archi. ij. q. v. habet hoc.

Qñ ille p quē sit inqñtio teueaf 2
dicere veritate sup certo crimine iter
rogatus. pñ. qñ sic. si fama sit p eūz de
quo vide. 5. Confessio delicti. in pñ.
Quid est iudiciū 2 qñ p iudicia 2
potest pcedi contra aliquem ad in
quisitionem. vide. 5. iudicium.

Inqñtor hōicoz m
nor epō eē
n pñt nisi qñdragesimū etiā sic annū
atigerit. de. dolentes de hereticis.
x iij

- 1 **¶** Aliis quibus prout tales inquisitores instituti. R. gl. in d. cle. dolentes. q. p. mini-
stros vel puiciales illoz ordinu qd
a sede aplica e commissi. Itē ab epis
vel caplis sede vacante. vt in d. glo.
2 **¶** Atz pfati inquisitores possint alijs
committere vices suas. R. glo. d. cle. q.
sic. r. commissarios quos dant voca-
mus vicarios vel substitutos cle. l.
s. porro. s. notarij de hereti.
3 **¶** Atz inquisitores pfati possint se ipe-
dire de diuinationibus aut sortilegijs
aut vris. R. q. de diuinationibus r.
sortilegijs si manifestā sapiūt heresiz
pnt se intronittere: vtpuā qz faciūt
manifestas inuocatiōes demonū aut
vnuō demonibz aliqz diuinū. Se-
cus si solū inuocāt ad exercēdū opa
que nālter pnt: qz tūc talis inuocatio
nō sapit heresim s. z. d. r. alia nō
pnt ē si sapiūt heresim. s. nō manife-
ste. s. l. iter nec de vris tex. ē in. c. ac-
cusamus. s. sane. de her. lib. vi.
4 **¶** Sz nungd inquisitores poterunt
ipsi cognoscē an sapiat heresim vel
ne. R. q. nō qz iurisdicō est sibi at-
tributa existēte pōitiōe vt nō. glo. in
d. c. accusatus. r. gl. in. c. i. de offi. de-
le. li. vi. q. v. Itē itelligēda est vera
qz inquisitor pōt cognoscere an sapiat
manifeste heresiz qn certū ē qz sapiat
heresiz: s. dubitat an sit manifesta vel
nō: qz nīc pōt recipe. pbatōes an sit
manifesta. Et itelligo manifesta fin
gl. eādē qn illa que notoria sūt: r. ita
patientia. qz nulla tergiversatiōe de-
lari possunt. de verbo. signi. ex parte
de coha. cle. r. muli. c. fina.
5 **¶** Que phibent pfatis inquisitoribus
R. q. nō extorqueat pecuniā pxtu of-
ficij inquisitionis qbusuis modis illi-
citis. Itē qz nec sciētē acceptent bo-
na ecclīaz ob relictiū elicoz aut fisco

applicet: qz si fecerint itā ipsi qz eo-
rū commissarij: r. ē epoz aut capitulo
rū sede vacāte sunt excoīcati ipso scō
nec poterūt absolui an satisfactiōe
pecunie sic extorcenti in mortis arti-
culo. cle. dolentes de here. Itē distri-
ctius ihibet eis ne abutant quōlibet
portatiōe armoz. Itē qz nō habeāt
nisi officiales necessarios. d. cle. do-
lentes. Itē pcpit tā epīs qz alijs in-
quisitoribus qz nō iponāt maliciose aut
frandulētē crimē heresis alicui aut
qz ipediāt executionē officij inquisi-
tionis falsē. Itē qz odio gra. vel amore
lucris aut comodi tpalis obtēn s. in-
sticiā s. p. ciaz nō omittat pcedē vbi
est pcedēdū: als epīs p triennū suspē-
sus est ab offō r. ei superioz: h faciēs
Inferiores vō epīs sūt. excoīcati ex-
coīcatiōe papali. Cle. multoz. de hē.
Qd bñ nō. s. illos inquisitores qz cūāt
aliquos p hēticis qz nō sūt: qz sūt
excoīcati ipso scō. Itē qz non pnt de
crimine hēsis ingreire s. epōs nisi in
līa aplicis exisse vt possint hec fa-
cere pntēat. vt in. c. inquisitores. de he-
re. li. vi. Itē inquisitores ordinis mino-
rū nō pnt se itronittere de ordine p. di-
eatoz. Nec inquisitores de ordine p. di-
eatoz de ordine minor. p. tēxtu cu
in scōz hēsis: vt in p. uilegijs eoz
aliter sūt excoīcati ipso facto: r. est pa-
palis per extraguatē p. dau. scidi.
6 **¶** Atz inquisitores hereticoz possint
pcedere s. illos xpianos qz ad ritum
transēū iudeoz. R. q. sic. dūmō me-
tu mori absolute seu pēile nō fuerit
baptizati. c. s. xpianos. de here. li. vi.
7 **¶** Atz offiij inquisitionis eis ab apo-
stolica sede commissum expiret p mor-
tē romāi pōntificis pcedētis. R. q. nō
vt in. c. ne aliqui. de here. lib. vi.
8 **¶** Atz inquisitores possint indicē s. s.
tū oibus

245
tū oibus p. dicatoribz. R. q. nō ni-
si solū qstuaris qn ptinget pgrega-
tionē fieri. p. negocio fidei vel dictoz
questuariorum predicatio eidem ne-
gocio impedimentum afferret. c. vi.
offiij inquisitionis. de here. li. vi.
9 **¶** Atz inquisitores pfati possint cōno-
care clerū r. pplm ciuitatū vel castro-
rū aut alioz locoz. R. q. sic. pnt ne-
gocio fidei viderit expedire. Siltē cō-
cedit eis vt aduocēt peritos qstibet
vt i sentētijs hmo i pferēdis p. siluiz
pbeāt: r. qz tales pitos aduocatos vt
eis obediāt in pfatis p. silijs dandis
in vntē obediētie possint cogere. c.
vt commissi. de here. li. vi. Et qz aduer-
te qz nō pnt pcpere sub obediētia r.
min^o sub excoīcatiōe clero: r. p. plo vt
vadāt ad eoz p. dicatorē s. qd sepius
faciūt dicti inquisitores r. non valet.
10 **¶** Atz inquisitores pfati possint pce-
dere s. alijs sine epō. R. q. citare ca-
pere ac tute custodie mancipare: nec
nō i viculis ac manetis ferreli pone-
re r. ingreire s. illos quos iustitia pro
hmo i crimie pcedi pnt: s. tradē car-
ceri: ita atroci qz magis ē ad penā qz
custodiā: aut expōnere tormētis: aut
ad sniaz s. illos nō pōt epīs sine in-
quisitore vel inquisitor sine epō aut delega-
to capli sede vacāte si sui admittentem
copiā valeāt. hēre ista. viij. dierum
spaciū postqz se requierint: r. si secus
psumptū fuerit irritū ē ipso iure cle.
l. de here. r. ibi ponit de carcere: r. cla-
uibus r. officialibus. r. die vt ibi.
11 **¶** Quid pcedēt inquisitores pfati s. ali-
quē. R. q. si p viā accusatiōis fuerit or-
dinē sui. Si p inquisitiōez faciūt qz su-
pra dixi de indicis r. inquisitiōe. Erci-
piūt nō qz accusatores vl testes seu de-
pōnētes qn pp potētā p. lonaz s. qz
reponit aut accusant graue periculū

imineret ei si nō ea eoz publicarente
tūc si publice s. secreta: corā diocesa-
no vel eo abite vicario ipsi qn in-
quisitores pcedūt v. el epīs aut ei vicarius
corā inquisitor si comedere pōt r. aliqbz
alijs psonis puidis r. honestis iuris-
qz pitis totū p. cessuz sup quo delibe-
rādū ē manifesta. r. de iploz cōsilio
ad sniaz vl cōdēnatiōez pcedē pnt r.
plena fides talibz testibz adhibet: licz
eoz noia nō fuerit p. mulgata: r. pnt
pcpere inquisitores pfatis honestis p-
sonis sub pena excoīcatiōis quā seur-
rant iplo scō ne reuellet p. dicta noia
epīs tū nō pōt pcpere inquisitori: nec
inquisitor epō. Sz papa pcpit in vntē
te obediētie vt teneāt secreta. Cēsan-
te tū tali p. culo debēt accusatoz r. te-
stū noia publicari. Itē pnt pcedere
simplr de plano r. abiqz aduocato-
nū: r. iudicioz strepitu r. figura. vt in
c. fi. de here. lib. vi. Itē qz pcedēdo
viā inquisitiōis excoīcati r. p. piceoz
vel focū criminis admittunt ad testi-
monij s. hereticos receptatores. de-
sensores. fautores. r. credētes corū si
ex circūstantijs tera dētere psumant
c. in fide. de here. li. vi. Secus si pce-
dat per viā accusatiōis vel exceptio-
nis. qz tales nō admittunt fin. Jo-
an. ibidē. Itē religiosi oēs qui an re-
ligionis ingressum erāt notarij qz
cunqz sint in sacra libere istud offiij
tabellionis pnt exercere quo ad oia
que ad officium inquisitionis perti-
nent non obstante aliquo statuto cō-
trario. d. c. vt officium.
Itē nota qz statuti loci p qd offiij i
inquisitiōis directe vl indirecte ipediēt
vel quōlibet retardare ipso iure est
nullū r. roboris: r. p. censurā ecclīasti-
cā pnt cogi rectores illoz locoz ipa
reuocare vel moderare vt nō ipediāt
r. v

c. statutu de here. lib. vi. Et et pnt ad
uocare brachiū seculare p censuram
ecclesiasticā h̄reticos. v. l. d. c. offm
13 Item statutu de duabus dietis.
in. c. nōnulli de rescrip. non ipedit in
quisitionis officii vt in. d. c. statutu.
Item fm Jo. an. possunt pcedere cō
tra hereticum licet alibi commiserit
crimen si in sua inquisitione inuenit

Signia

qz sibi assu
mere. p. Pa. i. c. dilecta. de
erce prela. cōter tenent qz sic; ar
ma sicut nomen assumitur ad pla
citū vt agnoscatur ab alio. Insti. de
le. 5. si quis in nomine. r. l. ad reco
gnosendum. C. de ingenu. r. manu.
14 Et signia alteris possit qz assu
mere. p. Pa. i. d. c. dilecta qz sic sicut
r. nōmē qz limitat vtz nisi illi cuius
sūt pcederet aliqd dāni. v. p. p. faci
norosus assumēs arma alterius pos
set ille offendi loco facinorosi. r. talis
iplozare pōt offm iudicio. r. iudex p
phibere qz ad eū spectat qes ppoloz
l. i. 5. ges. ff. de offi. psec. v. l. dē die
vbi iter est reipublice sic si aliqs acci
pit signia boni artificis qz si ita bo
nus r. ita recipiunt ppsi de h̄ h̄es p
bar. in tractatu de insignijs r. armis.

2 Et qz possit assumē insignia dī
gnitatis. p. qz nō si nō h̄z illā dignita
tē als ē falsari. Leos. r. qz ibi nō. ff.
de falsa. Sacur. c. i. de cleri. non or. mī.

Scriptio

scdm ali
quos est
qñ accusator profitet vera q
in libello sūt. vel fm alios cū profite
tur se velle psequi vsqz ad finē. Sed
fm alios r. verius scriptio est qz do
accusator se obligat ad penam talio
nis. l. simile qz talio proprie idēz est
qz representatio ad p̄simile. r. h̄ac te

net Jo. an. r. glo. in. c. super his de ac
cu. r. probat in. c. tuc. de pcura. r. leg
tur Pa. in. d. ea. super his. r. de istis
opinonibus dicit in. l. si cui. in. p̄m
ff. de accusa. l. in causis. C. de accusa.
Et accusanti sit necessaria inscrip
tio. p. glo. r. doct. in. c. super his. qz
sic n̄si in. viij. calibus r. ibi vide. Et
licet inscriptio non fiat in deficientis
debet puniri pena talionis secundū
2 Accursum in. l. ij. C. de fi. instrumē.
r. Bar. in. l. si cui predicta.

Institutio

scu istuē f3
host. ē ecclie
vel ecclesiastici beneficii collatio.
Cuius pōt instituire. p. de iure cōi
ep̄s. Itē caplm sede vacante. de isti. r.
si caplm l. i. vi. Item ille qui habet ex
delegatione ep̄i. de insti. ex frequent
bus. Itē qz hoc de p̄sumptiōe. c.
cū venissent. de insti. dūmodo sit cle
ricus talis tamen ab isto instituit nō
debet administrare nec possessionem
ecclesie adipisci nisi de consensu dio
cesani. r. eius auctoritate. d. c. ex fre
quentibus. Item abbates in ecclesijs
sibi subiectis pleno iure possunt cu
ram cōmittere sine presentatione ep̄i
scopo facta ar. a contrario. de pben.
c. in lateranensi. de capel. mo. c. pre
sbyteri libro. vi. r. l. q. ij. v. l. iij.

Intentio

accipit du
pliciter vel
put est motus. vel motuum
voluntatis. vel put dicit finē intenti.
r. isto secundo modo. hic accipio.
Et itē itē habitalis sufficit ad
meritū bone actiōis. p. S. Bo. i. ij.
di. xxxi. q. v. p̄m ar. l. si. qz si loqua
mur de intentione h̄itali qz refert
ad deū i gñali oia opa dei vel anni
sic talis nō sufficit ad meritū. S3 si lo
quimur de intentione h̄itali qz refert

aliqd opus ad deū in p̄mordio illi
opatiōis vel alteri ad quā illa p̄nter
se h̄zita qz op̄sequēs directā h̄z ad
opus p̄mū ordinatōez v̄l p̄ntiaz. sic
talio sufficit ad meritū. Vñ si aliqs i
tendit p deo dare. c. marchas r. inci
pit hodie dare vñā cogitādo de deo
actualr. postea dat alij: r. nihil d deo
cogitat in actōes ille sūt ei oēs meri
torie r. fructuose r. p hūc modū ē in
virijs religiosi qz i p̄ncipio r. caritate
duoverūt portare religiōis pōd. qz
qd. n. faciūt qz ad sue religiōis obfua
tiā spectat ex p̄ma itēde ē eis merito
rui ad salutē nisi qz abste p̄ia intentio
supuentat. Vñ at op̄ alteri? gñis iei
peret opteret qz itēto renouaret ut il
lud op̄ eēt meritōrui. vñ si religiosus
ad ea qz ad religiōē nō spectat vult
se exercē opz qz itentōez renouet: qz
illa h̄italis ad illā nō se extēdit. r. iō
nō ē p̄ue securitas r. vtilitas religiōez
strare. dīc ēt idē. S. Bo. ibidē qz in
tēto h̄italis qzuis de deo n̄ cogitet
actualr tñ si ex sola boni opis cōside
ratioe caritas p̄mpta v̄l aliq alia vir
t̄ caritate isomata ad ipz bonū op?
inclinat ipz est meritoria. sicut vir obe
diens meretur obediendo plato p̄ci
piendi sibi etiā si nihil cogitet de deo
s3 solū p̄sideret qz est bonus obedire.
2 Et op̄ ab itēde f̄cipiat qzitatē
sue bōi qz ad bōa. siue mali qz ad ma
la. p. S. Bo. di. xxxi. ar. i. q. ij. qz qz
tas bōitas r. malicie corrūdet qzitatē
itētois scōz qz qzitas itētois attēdit
qz ad actū itēdēdi s3 i quātū atten
dit ex p̄te itenti non sp corrūdet. Vñ
gl. sup illud Matthe. xij. bonū h̄o r.
dicit quātū bonū itēdit tñ facis di
cit idem. S. Bo. qz sili tantū r. qzuz
sūt aduerbia sic dicit quātū itēdit actual
itēdēdūz v̄tū est gñalr siue respe

ctu maloz vel bonoz: qz quātū acci
tēdēdi ē magis intensus in bonitate
vel malicia tñ opatio exterior: est to
na v̄l mala. oē. n. meriti vel demeri
tū ad actū voluntatis reduci: s3 circū
stātie exteriores aliq mō faciāt ad vo
luntatis dep̄natōez. Si v̄l tantū
r. qz sūt nōia. tñ dicit qzitatē ex
p̄te itenti: sic nō v̄z gñalr: qz nō sp
operi exteriori facto mensurat inten
tio: qz frequēter h̄o itēdit magnum
bonū r. nō facit: r. minimū bonus ex
humilitate: r. facit magnum.
Et opus ab itentōe recipiat qz
tatē. s. bonā v̄l malā. p. S. Bo. v. bi
s. q. i. qz itēto bona vel mala dī du
pliciter. P̄mo mō bōa dī i qz ē p
fecta r. bona ordiatio opis ad fines: r.
h̄ mō nō tñ respicit bonitatē finis
s3 ē rectū ordinē ei? qz ē ad fines. Et
h̄ ē qd dicit Ber. ad Eugeniū expo
nēs illd. l. oculus tu? simplex: qz ad
h̄ qz oculus sit simplex regunt duo
necio. s. qz qzitas sit i electione: r. car
tas in itentōe qz est dicere qz amat
qd ē amādū: r. elegit qd est eligēdūz
mala dī in qz est ordinatio idirecta: r.
sic est verū gñalr fm itentōē qz
cas opus exteri. 2 Secōdo mō dī in
tēto bonaz: qz qz finalr itēdit ē bo
nū: r. isto mō nō qzificat: qz si qz fu
rat vt faciat elemosinā v̄l mēit vt
puerrat aliquē. nō dī b̄nificere: sed qz
ad maliciā nō h̄z istantā qz malicie
itētois i putat oē opus scū qz qz
sit: qz deus cor interrogat p̄ncipalr.
r. de istis itelligit magis cordis ispe
cto: est v̄is qz operis. xv. q. vi. c. i. r.
illd. reā l̄ngūā nō facit nisi rea mēs
xvij. q. i. c. h̄oies. r. c. l. e. r. minister le
gis voluntarie occidens malefactorē
h̄oicida reputat. xxij. q. v. c. cū bō.
r. illd qd nō. l. i. di. qz qz. r. xxi. q. i. iij.

et ois iactantia. Non obstat qd nō sic
est in bono: qd plura regunt ad con
structionem qd ad destructionem.

4 **¶** Atz intentio bona absq operibus
valeat ad meritū. **R. S. Bo. vbi. s.**
qd si ille hz facultatē bñ operandi et
oportunitatē operādis sic nō sufficit
intentio: qd nec bona voluntas dicitur
hē semiplena. Si vō factas nō adest
tunc bona intentio et bona voluntas
sufficit ad meritum vite eterne.

5 **¶** Atz opa exteriora addāt aliquid
supra meritū bone voluntatis. **R. S.**
Bo. vbi. s. ar. ij. q. i. q. aut loquimur
de pmo substantiali. s. sic de cōdigno
nihil addit opus extrinsecū: qd qua-
titas meriti pensat ex quātitate radi-
cis. De cōgruo tñ absq dubio opus
pauilegiatū addit. s. bonā intentioez
et voluntatē p eo qd voluntas in illo ope
re pparat et disponit ad susceptionē
maioris gfe p quā digna ē maiori re
tributioe. Si aut loquimur de premio
accidētiā: sic opus extrinsecū addit
supra bonā voluntatē sic pauilegiatur:
et alia ē qd dispositione addit ad rōnē
meriti: qd excitat actum voluntatis ad
bonū: et radicatioez et pseruatioez gfe.
et illd martini. palma tñ re. itelligit
nō de palma qd ē aureola: s. d palma
q d respēct pmiū eēntialis q d aurea
nitatē et maliciā actus exteriorio. R.
Tho. pma scde. q. xx. ar. v. q. aut ē p-
cogitat. et sic addit. Aut nō est pco-
gitat? et tñc aut p se seqt vt in pluri-
bns. et sic addit. Cōstat. n. actū ex gñe
solo eē melioze ex quo sequi pnt plu-
ra bona: et peioze ex quo plura mala.
aut seqt p accidēs. et vt i paucioribz
et tñc nō addit. n. iudicat de re aliq
qd ē p accidēs sed tñ qd est p se.

7 **¶** Atz qd p itēdoez possit opa sua vt

aliop alteri applicare. **R. S. Aste. q.**
sic. et sit triplr. ¶ Pmo mō i singula
ri. vt cū p alio determinate satisfaci
et sic glibet p alteri bona sua cōicare
¶ Scdo mō i spālī. vt cū qd orat p
gregatioez sua et suis familiaribus et
bñfactoribz et ad hoc ēt ordiat opera
sua satisfactoria. et sic ille q pēst rel
gōi pōtilla opa cōicare alijs applicā
do itēdoez eoz qd sūt de sua pgregatio
ne ad hūc determinate. ¶ Tercio mō
in gñali. et sic q pēst ecclie gñali pōt
opa illa cōicare applicādo sua intē
tione ad hūc vlt ad illū. et iō q pēst
ecclie gñali pōt cōicare ea q sūt pgre
gatioez et huiusmodi. s. nō ecōtrario
pma cōicatio et scda nō dī indulgētia
s. tñ tertia pp duo. ¶ Pmo qd per
excoicatioez illas pmas s. absoluat
hō a reatu pene quātū ad deū nō ab
soluit tñ qdū ad satisfactioez ad quā
est obligat ex pcepto ecclie vel pfe
soris s. p tertia sic vt. s. p indulgē
tia. ¶ Scdo qd i vna pgregatioe nō
est sufficientia meritop vt sibi et alijs
valere possint sicut ē in ecclia roma
na pcpue pp meritū xpi. et ille solus
q ipsi pēst pōt p intētiōē suā appli
care opa aliop alijs q dñr indulgētie.
alijs aut habent ex eius concessione.
¶ Atz actio pcedēs a voluntate deli
beratiua si p itēdoez ad deū nō ordi
nata sit mala sen pētm. **R. vt colligo**
ex. S. Bo. in. ij. dist. xli. q. i. ar. ij. q.
aut h puenit p inordinatā affectionē
sue puerfione ad creaturam et sic est
mala ex puerfioe. Aut puenit pp ope
rantis negligā. et sic est mala ex omis
sioe. Aut pp operāf isirmitatē et mī
seriā et hoc neutro mō ē mala s. idif
ferēs deus. n. tērent pp suā pietatē
et pp nīaz isirmitatē multas opatio
nes nō iputare nobis neqz ad meri

tum neqz ad demeritū. et pnter tales
opatioez respectu nri nō vident bo
ne moralī nec male. vt cū qd loquitur
alicui ex nālī pietate. vel alii salutat
ex vbanitate. vel facit ex necessitate
nāe puta comedit vt reficiat ambu
lat vt recreet nec tñ h refert i deū ta
les. n. actioez nō sūt meritorie. qd ad
deū nō refert dīcē qd eēnt demerito
rie duz videret cū nō fiat pp iordi
natā puerfionem ad creaturam. nec
omittit ad deū referri agētis negligā
s. tñ pp quādā isirmitatē qd ē in no
bis ex corpore corruptibili aggranā
te aīaz. Nec obstat his. **Sic. sup. illd**
Abatx. xij. de ot vbo ocioso. re. vbi
dicit qd vbi ociosus ē qd caret rōne
iuste necessitatē vt pie vilitatis. qd vt
dicit Ricar. i. ij. di. xl. non sp opz qd
actū explicite ad finē qd ē deus refera
tur vt nō sit ociosus. s. qd referat ad
bonū finē vlt ciuile vlt corpis necessi
tatē aut honestā recreationē. Solus
ergo ille dī ociosus q non refert ad
aliquē bonū finē. ¶ Meritorius autē
vite eterne sol? ē act? q ordinat p itē
tione ad deū. aut merito p dīgni si fi
at ex caritate demeritorius vero si nō
referatur in deum ex inordinata con
uersione vel omissione.

9 **¶** Atz bonitas actualis voluntat ad
dar aliqz bonitatē sup bonitatē ipsi?
habet? **gfe. R. S. Ri. vbi. s. qd actua**
lis voluntas elicit a voluntate potētie
p gfas addit habitū gfe bonitatē ali
quā a deo denumerabilē qdū ad pre
miū subale ita qd pmiū subale bitui
gfe et actibz itēdoibz voluntatē p gfe
habitu elicitū corrūdet. vñ pp tales
act? plus habet de pmo subali qd si
sine ipso a corpore decessisset.

Interdictum dī ab i
terdictio

interdictio qd idē est qd phibeo. et sic
pūnet ad interdictū iuris canonici
ex quo itēdictū administratio aliqz
sacroz. et celebratio diuinop vlt exe
cutio aliquoz spālīū s. Inno. et sic
est eccliaistica cētura aliqz dī interdi
ctū. i. inter duos datū vel iter duo di
cta vt isti. de itēdict. i. pñ. et isto mō ac
cipit in interdictis a lege ciuili siue a
ptore. et qdā sūt publica et ista sūt. ix.
qdā sūt priuata et hec sūt. xviij. re. qd
bus vide glo. et doc. in. c. pastoralis
de cā posses. et pñ. et in. c. i. cū qd
de resti. spo. et de istis hic nō itēdo
tractare. s. vide si placet i speculo. c.
ti. s. de itēdicto pmo mō dicto nec
ē itēdo dicere de itēdicto quo
aliquē pculare spūale itēdictū. puta
cū qd itēdictū ab offō vlt a bñificio
et hmoi. qd de hoc dīco. i. sup pñ. s. s.
hic itēdo solū tractare de itēdicto
ex qd i aliq terra vlt ecclia vlt aliq pso
ne interdicunt a celebratione diuino
rū perceptione sacramentop aliquo
rū pulsatione campanaz et ceteris de
quibus. j. dicam interdictum v.
¶ Quot sūt spēs itēdicti. **R. qd due**
vna hoīuz. alia locop. Interdictum
hoīuz aliud gñale. aliud spāle. aliud
singulare gñale itēdictū hōīuz ē cūz
itēdictū ppls regni castri. vel vllle
aut ciuitatis. et sic aduerte qd qñ inter
dictū ppls vel vniuersitas vel cōe. qd
tūc nec loc? nec clerus est itēdictus.
Itē s. cal. nec p sione eccliaſtice qd ex
toto sūt translate i ecclia: qd de ppls
nō sūt. xij. q. i. duo sicut qñ itēdictū
cler? nū. nō ē itēdictū ppls nec vni
uersitas vel cōe. qd sūt diuersa cler? et
ppls. re. sent. ex. si snia li. vi. Alii dīcūt
pnt celebrare sicut pns fm Jos. an.
in. d. c. si snia. c. alta vice pulsatis cā
pantis. interdictio tñ exclusio. qd pph

bitō. c. qd in te. de pe. r. r. c. nō est
vobis. de spō. r. moderatō. c. alma. b
sen. ex. li. vi. Intelligit qñ locus ē in
terdictis. r. nō ex pō loco i snia. iter
dicti nō hz locū cessatio diuinorū r
alta quāto sit gñale. Cal. tñ 13 q de
bet seruari moderatō. d. c. alma. Sz
nō credo ei dic ergo q pñt clerici al
ta voce celebrare sicut prius r i ecclē
sija suo alta voce. r q in isto cāu pos
sunt admitti oēs qui nō sūt de pplo
illo r non sūt causa interdicti. tenet
Arch. in. d. c. si snia. r Federi. Philo
ler. Silr fm Cal. illi possūt admitti
qui de illo erāt pplo sed domicilium
trāsulerūt. Añtē. tñ li. vij. titu. xvi. 13
q non nisi absoluant ex quo sel fue
runt interdicti sed dictum Cal. est te
ritus r sequitur Se. in. d. c. si senten
tia. r etia absentes excusantur donec
sciant. c. apostolice. de cle. exco. mī.
postquā sciunt tenentur seruare.

2 ¶ Anrum populus non interdictus si
fiat de populo taliter interdicto effici
tur interdictus. R. fm Cal. q sic.

3 ¶ Anrum baninitus qui est de popu
lo interdicto sit amplius interdictus.
R. q sic si ad tempus est baninitus.
q adhuc ciuis est r de populo. l. re
legati ff. de interdic. r delegatis.

4 ¶ Sed nunqd habitantes in ciuita
te q nō sunt neqz ciues neqz de pplo
illius ligantur interdicto. R. q nō. d.
c. si snia. sed ligant illi qui sunt facti
ciues ex gratia. l. ibi non habitent.

5 ¶ Anrum ipuberes populi interdi
cti sint similiter. R. Joā. de deo. q si
non sunt doli capaces non sunt inter
dicti. Secus si sunt doli capaces.

6 ¶ Quid de mulieribus que viris
dicunt r aliis hoibus qui pro posse
restituūt. R. Jo. de deo. q nō illomin?
ex quo sūt de illo pplo q sūt interdic.

¶ Speciale interdictum. hōium est 7
cū interdictū aliqd collegiū vel vni
uersitas i pplo inclusa puta studiū
papie r hōiū vel caplin. Itā interdi
cto caplo vel collegio vel vniuersita
te singule psonē de ipsa sunt interdi
cte fm Jo. an. r Se. in. d. c. si senten
tia. r istud comprehendit tam clerici
eos q laicos qui sunt de illo colle
gio vel vniuersitate.

¶ Sz quid si interdicat familia alt?
cuius nunqd clerici de eius familia
erunt interdicti. R. Rodo. q sic nisi
spāliter exmanē. An aduerte h fm
Arch. r seqt Se. in. d. c. si snia. q in
terdicto collegio vel vniuersitate cli
ci q nō sūt de illo collegio v l vniuer
sitate poterūt iannū apertis r pulsatis
campanis alta voce celebrare excom
municatio r interdictis exclusio. Se
cus vbi esset interdictus locus quia
non possunt nisi fm q. j. dicant.

¶ Atz si interdicantur doctores oēs q
alicuius ciuitatis intelligant interdicti cle
rici q sūt doctores. R. q nō per glo.
in. d. c. si snia. Silr si interdicant clerici
nō veniūt religiosi nō hōites di
gnitate. r de hoc vide. s. Clericus. l.
Se. tñ i. d. c. si snia. dicit q clero in
terdicto veniūt cleri seculares regula
rea cōuersi r pueri q ita sūt ad ecclē
siā trāslati q pprie de pplo dici non
pñt. de q deo ego valde dubito. r po
tius credo pñt nisi aliqd pñt de mē
te. per ea que. s. dicit. Cleric? primo.

¶ Quid si vnus de pplo interdicto
ingredit monasteriū an possit diui
nis iteresse sine relaxatiōe interdicti
gñalis vel spālis. R. Federi. r sequit
Se. in. d. c. si snia q sic quis desinit
ē de populo ergo purgatur. cūale
pra sine alia relaxatiōe.

¶ Singulare interdictus hōium dñ 11

cū aliq certa psona interdictū vel
ē incerta. vt cū dñ. qui fecerit sic sit
interdictus? iplo facto. r isti quocunqz
vadunt sunt ip interdicti nisi absolua
tur si interdictus non est ad tempus.
Ande aduerte r nō bene q tales in
terdicti siue generalr siue spāliter v l
singulariter non possunt exercere ali
quē actū cōcessorū tempore interdi
cti de qbus. j. dicitur qui pñt ad
ordines aut ad celebrationē diuino
rū aliter essent irregulares vel suspē
si secundū q infligitur pena violā
bus interdicti. vt. j. dicitur r de tali
interdicto non loquitur. c. alma.

12 ¶ Atz interdicti generaliter specia
liter vel singulariter sunt vitandi ab ali
is. R. fm Bost. Inno. r Ber. q sic
in diuinis officiis qui proprio noie
seu alia certa locutione per sniam sūt
designati alij aut nō sunt vitandi ni
si a iudice specificentur nisi eorū of
fensa per quā sunt interdicti cēt mul
tum notoria ita q nulla tergiversati
one possit celari. c. tua nos. de cohar.
ele. r muli. Sed tu dic. vt. s. excom
municatio. viij. s. iij.

Interdictum. ii.

locor aliud generale vt cum
interdictum regnū vel prouincia vel
diocesi. Aliud speciale. vt cū inter
dicatur ciuitas aliqua castrū vel vil
la. Aliud singulare. vt cū interdicatur
certa ecclia vel capella v l certe ecclē
sie. r sic interdicto loco aut generali
ter vel specialiter aut singulariter nō
sunt interdicti hōes vel clerici talis
loci. Ande extra illa loca possunt au
dire diuina r sepeliri si ibi elegerint
sepulturā vel ibi morari fuerint q
non sunt interdicti nisi fuerint in cal
pa interdicti ponēd ter. in. d. c. si sen

248
tentia no. Pa. i. d. c. qd in te. r. d. c.
nō est vobis. Aduerte tñ q id quod
statuit in interdicto gñali locorū hz
locum in interdicto spāli loci. r hoc
ideo qz interdicta ciuitate vel villa i
telligit tota iterdicta gñaliter r ideo
habentes priuilegiū q tēpore gene
ralis interdicti possint celebrare sub
missa voce intelligitur generale inter
dictū. quādo etiā aliqua terra est in
terdicta quo ad illā terraz. vt dicitur
r no. in. c. cum partibus de verb. si.
Inno tamen r Bost. tenent q inter
dicta ecclia aliqua in penā populi
licet multi ex eis nō deliquerint sed
solū vel dñi vel vniuersitas q talis
populus etiam qui non est in culpa
non poterit alibi eligere sepulturam
apud eccliam nō interdictā nisi ex p
riuilegiū spāli hoc habuerit. Sz hoc
non credo verū qz. c. quod allegat. s.
vt priuilegia de priuili. loquitur quā
do populus est interdictus.

¶ Quid si iudex dicat interdicto re
gnū frācie. R. q interdictū extendit
ad totā terraz que adheret ei tpe late
snie siue rōne dñij siue rōne feudi. r
postu. pla. c. i. vel fm glo. in. d. c. ex
tendit etiā ad terras que adhibebāt
ei pñtādo ancillū tpe interdicti pzo
la. si vō dicat interdicto terras regio
frācie tñc fm Rodo. non extendit ad
fenda. qz pene sūt restringēde. sed s
ei est ter. d. c. i. in verbo terrarū ipsi
us r ideo dic sūt esse interdicta qz
in feudis hz vtile dñum. r ē includi
dunt terre i qbus solū hz v l fructū
hz Jo. an. r sequit Se. in. d. c. si snia.
Si vō aliqz terrā haberet in pignus
nō ēē interdicta qz nō est ipsius quo
ad dñum. secus si diceret q interdi
cū oēm terrā quā 13 q sic ēē interdi
cta. c. cū Bertoldus. de re iudi. qa

4 ¶ Sz qro qd dī suburbū aut cōtī-
nens hēdificiū. Jo. xē xēo dīc q sub-
urbia iuelligūt. itē q sūt. i. vltimam
portā z faciunt cū ciuitate publicas
functiōes z vocant ad pīlīa z perti-
nēs. vī dīc f3 Se. q dīr burgi eē
ppe ciuitatē in qb' dom' sūt pigne.
Et dīc q suburbia dīr dom' p q's
est iīr rectū eīdī ad ciuitatē vī locū
z pīnētia hēdificia sunt pulchre do-
mūs circa ciuitatēz nō itra suburbia
vbi nō sūt burgi directē iīroducentes
ad ciuitatē S. lo. i. d. c. si ciuitas dicit
q arburio iudicē ē relinqūdū qd
dicant pīnētia hēdificia qz nō dīc
re. pīguis f3 pīnētiā. legisse tō in
L. i. f. i. hēdificia r. l. q incōnīnētib'
ff. xē vī. f. g. q'sī i dē coincidūt. Ego
vō qd ad hoc attēdēdē ad rōnē le-
gis expīlāt z dīcēdē oīa illa dīcī cōtī-
nētia hēdificia q ita sūt. ppe ciuitatē
q in illis celebrādō pīnēre' ecclīa/
stica censura puta q q'sī ita comode
eo puenire pīnt sicut si nō eīset iīterdī-
ctū. f3 vbi nō pīnēt p' hoc puta dī
stat p militare z ē valde l'pborioz' il-
luc ire nec passīz p'pīa pīo eo puenire.
tūc nō accēpēt p' hac significatiōe.
¶ Et dīo vī edēte terrā iīterdictam
sine gīālīr sine p' alīter aut singularīr
alicui dīo quī nō est in culpa eēt in
iīterdictū. p. q non fm Se. in. d. c. si

¶ Pro qua causa pōt poni interdi-
ctū. B. q. p subsidio pecuniario vel
debito pecunie v^l alterius quantitatis

In quibus casibus incurrit interdiction
B. q. gñale interdiction et ipale locorum
in noue casibus incurritur ipso iure.
¶ Primus qñ ciuitas in qñ morit
sumus pñtifer non seruat disponē. c.
vbi piculū de elec. li. vi. q. 2. tunc ipso
facto est interdita vt ibidē. ¶ Secūdo
qñ ciuitas dat auxilium pñlitig vel fa
uorē fsecutoribus cardinalū aut ca
ponibz aut pñssionibus vel manda
toribz pñdictor. aut socijs talia facien
tiū vel si infra mēses facit tales delin
quētes non punierit si pñt ipso facto
est interdita. de penit. c. felicit. li. vi.
excipit Roma. ¶ Tertio qñ collegiū
vel vniuersitas ab ecclesijs vñ ab eccle
siasticis pñsionis exigit pñdagia guida
gia vñ alia pñ se vel pñ aliu de rebz suis
qñ non cō negociandi dēferūt aut ab
hñoi soluedā cōpella tunc ipso scō
oio ciuitas castrū vel villa aut alius
locus dicte vniuersitatis vel collegij
subiacet interdico. de cēsi. c. gñ. li. vi.

249
¶ **Quart** qñ collegiū vel vniuersi-
tas aut archiepiscopus vel episcopus a talis supe-
rioris qñ inferioris ecclesiasticis substi-
tuent penā quā iurauerūt i pducēdo
aut locando comos vniuersis alieni-
genis qñ eis ipsonē in sac. l. v. iuratio.
li. vi. p. mēses. de qñ hēo. **¶** **Quarta**. ij. s.
xij. nā post mēses terre oēs ipsorū
sūt iheredite quadū idē iurarij eis
comorant. vi. l. d. c. i. ¶ **Quint** qñ
clici vel religiosi inducūt aliquem ad
vucēdū aut pmitteūdū de sepultura
si i eo ecclesia vñ cimiterio ubi sepeli-
ant tūc si qñ decēdū ecclesiē de iu-
re venit sepeliēdus oia qñ occasiōe se-
pulture habuerūt nō restant ēt si nō
petant qñ cadaver si petat ipso scō co-
mū ecclesie qñ cimiteria sūt iheredite. co-
aiaz periculis de sepul. li. vi. rādū
durat donec plene satisfecerit vt ibi
dē. ¶ **Sext** qñ ciuitas committit ali-
qd i epō suū vt capiat pcurat bātie
tur ipso scō ē iheredite cle. si qñ sua
dēte de penit. ¶ **Septim** qñ gubet
cōsua vñ loca i gō epō detinet mutuo
sūt iheredite ipso iure. d. cle. si qñ sua
dēte. ¶ **Octau** qñ religiosi exempti
ecclesias qñ decimas recipiūt a laicis si
nō pſentū diocesanorū vel excoīcatos
admittit ad diuina seu ihereditos nō
minati aut iſtituunt vel destinant i
cōsultis episcopi i ecclesijs non sibi pleno
iure subiectis vñ qñ hospitalarij rē
plarij plusqñ sel in anno celebrāt in
ecclesia posita in loco iherediteo vel de-
fendūt nō pfratres exceptorū. iur. ipso
rōi oblati qñ in toni nō se trāstulerunt
possunt iudicari a loco ordiarij tūc
ecclesie eorū ipso scō sūt iheredite f3 gl.
in. c. i. de iur. iur. li. vi. r archi. in. c.
epoz de iur. l. li. vi. r sequit p. a. in
c. cū r plāre de p. iur. l. r facit. c. fl
qñ suadēte. xv. ij. q. iij. q. iij. glo. l. d.

cum et plantare et cōter doc. ibidē
teneat qd nō sint ipso iure. S3 prima
opt. mihi videt verior. ¶ Mon? ec-
clesia dī interdicta qñ est poluta hu-
mano sanguine vñ semie de q dic vt. s.
Cōsecratio ecclie. s. viij. ¶ Decimo
incurrit interdictū regni castri vñ lo-
ci qñ dñs eoz spedit ne legatus aut
nuncius pape possit exeq suoz offiij
et tādū donec persisterit in tali pta-
macia capso super gentes de offi. le.
libr. vi. extrauagans est. Aduerte tñ
hic qd in supradictis casib? aliq? ter-
ra vel ciuitas vel ecclia ipso iure sub-
iacet interdicto nō tñ tenet quis illd
seruare añ declarationē per iudicem
fiendā ita qd in ea celebrans ante di-
ctā declarationē nō incedit in penas
statutas s3 nō seruantes interdictū. de q
bus infra dicet. Interdictum. viij. et s3
propter constitutionē constā. concilij.
de qua. s. excoicatio. viij. s. ij.

¶ In quibus casibus incurrit inter-
dictū gñale vel speciale personarum
ipso iure. p. qd in quattuor casibus.
¶ Primus quando ep̄s cōtras vel
vniuersitas imponit exigit. vñ recipit
collectas ab ecclesiasticis et. de qb?
in. clerico. de imm. ec. li. vi. seu qñ
bona reposita in ecclesiis arestantur
occupauerit. vel arestanti aut occupa-
ri fecerit seu redierit in his auxilium
consiliū vel fauorē sciēter. ipso scō
est interdicta nec absoluit nisi de spe-
ciali mādato sedis apostolice. nō ob-
stātib? qbuscūq? pñilegijs. vt in
d. c. clerico que tñ vacat p. cle. vnica
eodē ti. ¶ Scdus quādo vniuersitas
vel collegium permittit in terris suis
vñ rarios alienigenas conducere do-
mos vel eis locat ad exercēdū fenu
ipso scō est interdicta. c. i. de vñrlis. li.
vi. ¶ Tertius qñ plona ecclesiastica re-

gularis aut seculari qñcūq? exēpta
et cuiuscūq? ordiis aut stat? existat sciē-
ter celebrat vel celebrari facit in locis
interdictis nisi fm pñmissionē iuris
vel excoicatos publice. vel interdicōe
ad diuina officia vel sacra aut sepul-
tura admittit tñ ipso scō est interdi-
cta ab ingressu ecclie. et tādū donec sa-
tisfecerit ad arbitriū eius cui? iniām
ptemplerit. c. epoz. de priuile. li. vi.
¶ Hodie tñ sepelientes excoicatos pu-
blice aut noiātū interdictos sūt ex-
coicati ipso facto cle. eos de sepultura
¶ Quartus qñ vniuersitas cōcedit
represalias aut pcessas extendit ad p-
sonas ecclesiasticas vel eoz bona ni-
si. i. mensē renocet ipso facto est in-
terdicta. c. et si pignoratōes de iniur.
li. vi. Sunt alij casus interdicti de q
bus. i. suspensio pmo qui potius su-
spensiones nominant qz interdictus
cum etiam casu tertio precedenti.

Interdictum. v.

que prohibent tpe interdicti
vel in loco interdicto exerceri. p. qd
oē spirituale. qd reducitur ad sex. vñ
clarius intelligatur. fm q colligo
ex Inno. et p. a. et cōter doc. in. d. c.
non est vobis. et c. si de exco. prela. et
c. qd in te. de p. et re. et c. si de senten-
exco. li. vi. ¶ An aduerie et nō. bene q
quicquid pertinet ad aliquod sex in-
frapostorū intelligitur semper probi-
bitum tempore interdicti. nisi vbi in-
uenitur in iure specialiter concessus.
¶ Et primo prohibet oē exercitiū
reputatū certo ordini ecclesiastico. Et
hoc procedit siue sint clerici presbyte-
ri siue inferiores. vt no. p. a. in. c. ij.
de cle. exco. m. et dicit exercere offi-
cium deputatū certo ordini puta qñ
dicit epistolā vt subdiaconus eam

gelium vt diaconus. vel offerēdo ca-
licem. viceos et hñmōi vt lector. vel ex-
orcista et hñmōi. vel dicēdo matutinū
et aliud officium vt hebdomadarius
et filia que continentur alicui ordini.
Facit. c. si quis ep̄s. cl. ij. xi. q. iij. vñ
de talia exercētes sūt irregulares ipso
facto. Secus esset si exerceret aliqd
quod non est deputatū certo ordini
ecclesiastico sicut cantās rñsoria vel
psalmos nō officiendo principalr.
sed tanqz glibet alijs laicis. Item
nec auditō diuinorū ptinet ad certū
ordinē et talia exercētes tpe interdicti
nō erūt irregulares nisi auctorizādo
audirēt diuina. puta qz platus facit ce-
lebrare qz sic esset irregularis secūdu
glo. in cle. Archiepi. de priuile.

¶ Atqz bñdictio solēnis ep̄i sit pñ-
bita tali tpe p. qd sic quia eam facit
rōne ordiis. xvj. dif. c. ecce ego. nisi i
festiuitatib? qb? sñra nō aut simplex
prohibetur. nec benedictio pere vel
baculi peregrinorū. quia non per-
tinent ad ordinem. et idem potest di-
ci de benedictione testamentorū il-
lorū qui volunt intrare monaste-
rium vel tertium ordinē beati frā-
cis et qd licite potest fieri.

¶ Scdo prohibetur ministratio sa-
cramentorū exceptis eo mō qd pcedūt
de iure de quo vide. j. i. c. le.

¶ Tertio phibet celebratio diuinorū.
vt in. c. responsio. de sen. et. de cle.
exco. mini. c. ij. et iij. Sed quid venit
hic noie diuini officij dic solūmodo
ordinatus in beneficiū vel missali. vt
i. patet in. c. le. s. i. cum sequētib?.

¶ Quarto prohibetur collatio ordi-
num nisi vt. i. dicam in. c. seq.

¶ Quinto prohibetur sepultura ec-
clesiastica tamen extra cimiterium et
ecclesiam licet sine officio cum offi-

250
cio non aliter clericus incurret per-
nas positas contra tales de quibus.
j. dicitur in capitulo seq.

¶ Sexto pullatio campanarū ar-
d. c. alma. Sitamen laici pullarent
sine eozū consensu clerici excusan-
tur fm Jo. de reo. ¶ Hoc intelligo de
pullatione pro horis canonicis: quia
Aue maria vel campane de festo vel
pro alio signo qz pro horis non cre-
do sint prohibite. Septimo apertio
tanue ecclie tēpore celebrationis offi-
cij: nisi prout infra dicitur in. c. le.

¶ Atqz prefata ita prohibeant in ec-
clesijs exemptis. sicut in alijs. p. qd
sic. vt in. c. auctoritate. de priuile. lib.
vi. et ita seruabūt sicut faciunt alie ec-
clesie celebrando scdm modificatio-
nem. c. alma de senten. exco. lib. vi.

Interdictum. vi.

que concedunt tēpore inter-
dicti generalio locorū vel specialio
vel singularis. p. qd vñdecim.

¶ Primum celebratio officiorū diui-
norū et missarū in ecclesijs et monaste-
rijs sicut fiebat ante interdictum cum
ista modificatio. tamen. l. submis-
sa voce. Ianuis clausis cāpanis nō
pullatis. excoicatio et interdictio excli-
sis in. d. c. alma. s. addicimus aduer-
te hic qd istud. c. alma. loquit de ge-
nerali et speciali interdicto tā hoimū
qz locorū: non de singulari interdicto
alicuius ecclie fm glo. in. d. s. addi-
cimur. et iō ibi non posset celebrari.

¶ Sed quero a quibus celebrari de 2
bent prefata diuina. p. Archiep̄i. in. d.
c. alma. qd a proprijs clericis ecclie
suarū vel monasteriorū mona-
cio: nisi i ipsi essent interdicti. vt. su-
pra interdictum. i. s. et.

3 **Q**ui pnt admitti ad ista dina. p. q nullus nisi cleri aut monaci illaz eccliaz in qbus celebrant. vñ altarū eccliaz cleri vel monasterioz mona ci nō pnt admitti s; Archi. i. d. c. alma Cal. m. vt refert Se. i. d. c. alma t; q post scñ nō essent irregulares; s; an scñ nō auderet plulere q quis admitteret religiosos vel clericos ex neos. Sede. pñlio. lxxvij. dicit q. vi def absurdū tales nō admittē. 7 Jo. an. dicit q est nimis durus tenere q nō admittant. Et credo q sit verū q possint admitti oēs cleri aut religiosi altarū eccliarū 7 vñ canonici q cle rici eccliaz restringit distributiones nō auditionē seu celebrationē quā p mittit sicut pnt poterat iteresse 7 nūc sñr. Facit ad hoc. d. c. q in te. Secu lares aut de terris nō interditi nullo mō pnt admitti. vt in. d. c. l; ar. c. qñ epi. de privilegi. li. vi. qz quod p privilegium vni conceditur alteri de negatum comprobatur.

4 **Q**uā cū alicui singularis psona cō cedat vt mō premisso. s. ianuis clau sis 7c. possit celebrare vel audire di uina tpe interditi et? familiares q nō dederūt cām 7 domestici possint ad mitti ad audiendū 7 celebrandū sibi offiū diuinū. p. q sic vt i. d. c. l; vo bis. s. concedit. Et quid comprehē datur sub istis vide. s. familia. nisi ob istam causam in fraudem sint as sumpti. c. vlti. de verbo. sign. lib. vi.

5 **Q**uid si nō sit singularis psona s; pñtus aut collegiū cui pcedit auditi o diuinorū tpe interditi. nūqd eius familiares domestici similiter sint ad mittendi p. q non vt in. d. c. licet vo bis. s. non sicut nisi super hoc habeat privilegium. vt ibi.

6 **Q**uid si in pñtu vel collegio nō

sūt nisi tres quorū duo sūt sfirmi nū qd tertius poterit celebrare cūz fami liari. p. Host. i. c. q nō nullis. de pri le. q sic ne privilegiū sit inutile sicut cō cedat singulari psona. vt i. d. c. l; dñ mō nō dederit cām interdicto. vt in. d. c. licet. Archi. dubitat. sed ego cre do verum dictum Hosti.

7 **Q**uō d; itelligi privilegiū quo cō cedat aliqb? religioso q tpe interdi cti possint recipe ad diuina pfrates suos. p. q d; itelligi de illis pfratri bus q l; in seculo remanēt in eorūz ordinē sūt oblato mutato habitu secu lari. vel et q iter viuos bona sua de derūt eis retēto usufructu i vita sua. vt i. c. vt privilegia. s. i. de pñl. 7 i. c. cū 7 plātare. s. d. pfratritarū ibidē.

8 **Q**uid si privilegiati vt admittant. 8 tpe interditi dederūt cāz interdicto vel eoz culpa: dolo vel fraude fuit i terdicti snia. plata: vel ad pperādūz delictū cui? occasione interdicti latuz extitit dederūt auxilium: plulū: vel fauo rē. p. q nō obstat privilegio nullo mō admitti pnt: vt in. d. c. licet. s. si. Que mīssa pōt celebrari. p. Se. q in. d. c. alma. recitat 7 seqt Jo. an. 7 Cal. q. Et pñliario l; Jo. mo. tenue rit q solū pñtialit poterat celebrari. 10 **Q**uō cedat aliqb? vt tpe generalis vel spālis iterd. cti locorū possint ce lebrare in suis festis ianuis aptis sic miorib? 7 pdicatorib? nūqd poterūt tales alios admittē ad celebrādū. p. Inno. 7 Ho. i. c. vt privilegia. de pñl. q si privilegiū sit eis datū psonalr nō pnt: 7 tūc psonalr pcedit cū dñ: pcedit vobis vt possitis celebrare. Si vō psonalr nō eet datus sicut cū dñ: pcedim? vobis vt in vñs ecclis ce lebret: tunc possit admittē alios ad celebrandū: 7 sic est privilegiū fra

trum minorum 7 pdicatorum.

11 **Q**uā secularē 7 quicq alij possint et eccliaz pdicta diuina officia ascu tare. p. Ho. q excoicatis 7 interditi nō l; audire dina. neqz lies clicis ita alte dicē q audiant de foris. Intel lige studiose. pñt. n. ita alte dicere q se audiat in choro adiuuicem et si sic dicēdo audirent ab ex. ar. d. c. alma Silr nō eis aperiēda fenestra vel hostiū vt videāt elevationē corporis xpi 7 hñmō: nec par exportāda: nec ad offertoriū post euāgelū admittē di. Ad pdicationē tñ pnt admitti li tere. nec distinguūt an dederint cām vel nō vel sint excoicati vñ nō: vt in c. responso. de senten. excom. inuncto. c. episcopus nullum: de cōse. dist. i.

12 **Q**uā dicētes offiū p vñ vñ ex ec clia tpe interditi gñalis vel spālis locorū frāgant interdictū. p. q si hoc faciāt studiose vt seculares audiant: sic violāt interdictū vt pñt ar. c. si de pñl. lib. vi. vbi p; q et celebratio diuinorū ex eccliam. phibet tali tpe. Sec? aut si sic dicendo a casu secula res trāscētes audiat: nū qd modū cū est rō apprehēdit qñ nñp. ij. pñt si. tum q nō ptra rōnem legis.

13 **Q**uā liceat clericis vel laicis in lo co interdicto legere euāgelū vñ psal mos 7 hñtismodi. p. q sic. sicut 7 p dicare sicut ante dictum est.

14 **Q**uā tpe gñalis vñ spālis interdi cti locorū possint seculares 7 alij ora re in ecclia oratiōe puat. p. Ho. nal. q sic. qz talis act? nō pñt sub aliq. phibitō: vt p; s. 3. Itē l; Rod. q et si sint ipi orantes interdicti vel illa ecclia pnt orare of one priuata.

15 **Q**uā introductio post partū 7 bñ dictio nuptialis possit celebrari tpe interditi. p. Host. tenuit q non l;

16 **Q**uā qd pcedit est celebratio di uinorū officiorū 7 missarū alta voce 7 solēniter. ianuis aptis. pulsatis cam panis 7 oib? interdictis admittis so lūmō excoicatis exclusis. Et hoc so lū pcedit in festiuitatibus. Natalis dñi Pasce 7 Penthecostes: 7 sñtū priōis virginis gliose. Ita tñ q illi quorū cā interdictū est latuz altari nō appropinquēt vt in. d. c. alma. Exē dif hoc. c. ad festū corporis xpi 7 ei? octauā p Martini. v. 7 Eugeniū. tñ in cñua. que icipit. Excellētissimū S; aduerte q ista celebratio si fieret ab interditiis psonis eēt irregulares vt. s. p; s. Silr si ecclia eēt spāli iter dicta: q. d. c. alma itelligit qñ iterdi cti ē gñale loci vñ spāle s; gl. ibidē.

17 **Q**uā pñtes privilegia vt i suis festi uitatib? celebrare possint vt i suo id cūdo aduētū vt detēplariis dñ in. c. vt privilegia de pñl. possint celebrare nō seruata moderatiōe hñt. c. alma p. Jo. an. 7 Archi. i. d. c. alma q nō qz eoz privilegia p istud. c. renocātū quo ad hoc. Secus si privilegia ob tinuerint post istud caplin arma. 18 **Q**uā q hora dies ichoabit. p. Jo. mo. in. d. c. alma. q qñ dies inci pit lucescere qz dies dñ a dñ. qd est clarū: 7 mane 7 vespēra cōprehēdit. in illud. Factū ē vespere 7 mane dñ es vnus. d. offi. dele. c. pluluit. i. auc. de iudi. s. sedebūt Jo. an. ibides die q icipit i vigilia festi ad vespas quo ad celebrationē officiorū. de feri. cñ. 7 q; pñnuare poterit vñq ad vespas crastine diei clulsiue. S; cōpletoriū 7 reliq post vespēras cātare nō pote rūt s; forma pdictas. c. alma. p. iura allegata. Archi. vō pcedat cū Jo. an. s; addit q i vespis cōpletoriū pti tinef. xi. q. ij. si qñs el. ij. 7 xcij. di.

e. vlti. vbi Laur. Hugo. et Jo. hoc no. et hoc dicit pbari. per. d. c. ij. vbi ille. dicit qd sicut magnitudo diei erigit tardius terminari. et sic pbari. qd pdicta pcessio. c. alma. e. gratiosa et fauorabilis et sic est larga interpretatio feda. c. qzuo de pbe. li. vi. et hoc seq. tur. De. in. d. c. alma. et sic hz pfectu. do. et sic tene. An Sede. p. lio. cri. di. cit qd sicut gualiter pmittit celebratio diuinor. officior. sic intelligenda e. p. missio gualiter. de q. re. i. l. i. l. p. o. c. ij. de p. uileg. q. circa. marie cu h. sit fauorabile. et p. p. nio ampliand. et sit p. uilegiu pncipio. et sit late iterpetra. da. et io in istis festiuitatib. pot. e. p. uo altaria et uirgines psecrare et vela bni. dicere et illa iponere montalib. et ca. lices et parametia bndicere et filia. ut e. bndictio aque bndictio abbatis et abbatis. qz sub no. se diuinor. ista ve. nunt qd sacra no sunt cu sint tñ. vij. hec Sede. Siliter pot. sacerdos bndicere sp. s. aqua. h. m. o. i. et aspersio. ne facere. candelas et oliuas sili. bene dicere. Intellige tñ qd fiant a psonis no interdicitis. qz ptinent ad ordines. vt de aqua de p. l. di. i. l. i. c. aqua. De bndictioe parametor. p. de p. l. di. i. c. vestimenta. et c. p. l. uo. de sacra v. n. c. i. c. v. n. o. in fi. de p. l. e. r. a. t. i. o. e. c. c. l. e. s. i. e. vel alta. c. penul. alr. essent irregu. lare. vt p. l. Sec. e. e. r. de alio q. rone ordinu no puenit vt bndictio me. se. g. f. a. r. actio post me. s. a. z. et filia. Li. mitate tñ bndictioz me. se. et g. f. a. r. actio licere. diuino no fieret i forma of. fici. An at alio t. p. b. a. d. i. c. i. s. festiuita. tib. h. possit. p. l. Sede. ibide qd sic fm moderatoz. d. c. alma. et fm qd diui. na officia possunt celebrari. glo. no. 19. Et tñ qd pcedit e. p. n. i. a. q. r. u. i. q. z. i. a. i. f. i. r. m. o. z. q. z. s. a. n. o. z. diuino exco. i. c. a. t. i.

no fuerit. Intellige si fuerit exco. i. c. a. t. i. t. i. p. p. delictu p. p. i. t. e. r. d. i. c. t. u. e. p. o. s. i. t. u. i. no de exco. i. c. a. t. i. e. r. a. l. i. a. c. a. s. q. z. si sic sunt exco. i. c. a. t. i. n. o. p. u. i. t. a. b. s. o. l. u. i. p. t. e. r. q. z. i. a. r. t. i. c. u. l. o. m. o. z. et exceptis illis qñ cu lpa. latu e. i. t. e. r. d. i. c. t. u. i. v. l. e. d. e. r. u. i. t. a. u. r. i. l. i. u. i. c. o. s. i. l. i. u. i. v. l. f. a. u. o. r. e. d. e. l. i. c. t. o. p. p. q. d. l. a. t. u. i. e. i. t. e. r. d. i. c. t. u. i. n. i. s. i. p. u. s. s. a. t. i. s. f. e. c. e. r. i. t. s. i. p. u. i. t. v. l. de satisfaciendo p. s. t. i. t. u. i. t. i. d. o. n. e. a. m. c. a. u. t. i. o. n. e. a. u. t. s. i. h. n. o. p. u. i. t. n. i. s. i. i. u. r. a. u. e. r. i. t. q. z. c. u. p. o. t. e. r. u. i. t. s. a. t. i. s. f. a. c. i. e. r. e. t. et ad satisf. actione facieda p. illos qui p. u. i. t. et te. nent d. a. b. u. i. t. a. u. r. i. l. i. u. i. c. o. s. i. l. i. u. i. et fauore ac iuxta posse sui laborabunt ad hoc fideliter. vt in. d. c. alma. Et tñ absolutio gualis possit fieri 20 t. p. e. i. t. e. r. d. i. c. t. u. i. p. l. o. c. a. l. q. z. s. i. c. q. z. n. o. e. o. f. f. i. c. i. u. i. d. i. u. i. n. u. s. s. i. h. n. o. e. b. o. n. a. r. o. q. a. b. n. p. r. i. n. e. t. a. d. o. r. d. i. n. e. v. n. i. s. i. t. a. l. i. s. f. a. c. i. e. t. a. b. s. o. l. u. t. i. o. z. g. u. a. l. e. e. e. t. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. i. e. s. s. i. c. e. r. e. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. s. i. i. o. l. z. q. z. s. i. c. u. t. p. e. n. i. t. e. n. t. i. a. o. i. b. u. s. c. o. n. c. e. d. i. t. u. r. i. t. a. a. b. s. o. l. u. t. i. o. s. i. u. e. g. e. n. e. r. a. l. i. s. s. i. u. e. p. t. i. c. u. l. a. r. i. s. Et tñ qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 21 r. i. s. t. i. e. q. d. m. o. r. i. e. n. t. i. b. u. s. u. n. i. p. e. r. m. i. t. t. u. r. c. p. e. r. m. i. t. t. u. s. d. e. s. e. n. e. x. c. o. z. et d. a. n. a. t. i. o. a. d. m. o. r. e. d. e. l. i. d. e. p. e. z. r. e. s. i. n. i. q. d. d. e. t. e. a. t. e. i. s. d. e. f. e. r. r. i. c. u. m. c. a. p. a. n. e. l. l. a. p. l. a. l. q. z. s. i. c. f. m. m. o. r. e. c. o. n. s. u. e. t. u. m. Et tñ qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 22 s. i. n. t. s. a. c. e. r. d. o. t. e. s. n. i. c. e. l. e. b. r. a. t. e. s. q. z. q. d. n. i. e. p. e. c. c. e. s. s. u. s. i. t. e. l. l. i. g. i. t. p. h. i. b. i. t. u. i. i. p. s. a. r. i. s. i. l. q. v. p. l. u. l. u. i. s. t. i. n. e. c. o. b. s. t. a. t. c. q. d. i. t. e. d. e. p. e. z. r. e. v. b. i. d. i. p. e. c. e. d. i. t. v. i. a. t. i. c. i. c. u. i. p. e. c. e. d. i. t. p. n. i. a. q. z. t. e. p. p. p. r. i. e. t. i. c. d. i. v. i. a. t. i. c. i. q. d. d. a. f. m. o. r. i. e. n. t. i. b. i. s. q. z. q. d. d. a. t. u. r. s. a. n. i. s. n. o. p. p. r. i. e. d. i. v. i. a. t. i. c. i. s. s. e. d. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. i. o. s. a. n. i. s. s. i. u. e. c. l. e. r. i. c. i. s. v. e. l. l. a. i. c. i. s. d. e. n. e. g. a. t. Intellige in clericis nisi qñ celebrant qz tunc coicare tenent Jo. cald. vt refert De. in. d. c. alma. dicit qd est duru dicere qd etiaz clericis sit interdicitu corpus xpi. Unde De. ibi

dem dicit qd clericis illius ecclesie pot. concedi corpus xpi qz non est eis p. h. i. b. i. t. a. p. a. r. t. i. c. i. p. a. t. i. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. o. z. n. e. c. o. f. f. i. c. i. o. r. u. m. d. i. u. i. n. o. r. u. m. v. t. i. n. d. c. p. a. t. e. t. q. u. i. a. p. o. s. s. u. i. t. s. e. c. r. e. t. e. c. e. l. e. b. r. a. r. e. et sic s. u. m. e. r. e. c. o. r. p. u. s. c. h. r. i. s. t. i. et hoc magis placet. et tene quia verius est. 23 Et tñ qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 24 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 25 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 26 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 27 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 28 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 29 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 30 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 31 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 32 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 33 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 34 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 35 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 36 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 37 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 38 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 39 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 40 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 41 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 42 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 43 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 44 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 45 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 46 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 47 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 48 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 49 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 50 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 51 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 52 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 53 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 54 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 55 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 56 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 57 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 58 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 59 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 60 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 61 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 62 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 63 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 64 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 65 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 66 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 67 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 68 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 69 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 70 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 71 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 72 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 73 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 74 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 75 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 76 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 77 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 78 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 79 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 80 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 81 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 82 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 83 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 84 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 85 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 86 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 87 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 88 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 89 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 90 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 91 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 92 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 93 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 94 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 95 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 96 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 97 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 98 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 99 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 100 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 101 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 102 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 103 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 104 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 105 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 106 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 107 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 108 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 109 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 110 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 111 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 112 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 113 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 114 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 115 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 116 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 117 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 118 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 119 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 120 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 121 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 122 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 123 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 124 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 125 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 126 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 127 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 128 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 129 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 130 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 131 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 132 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 133 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 134 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 135 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 136 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 137 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 138 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 139 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 140 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 141 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 142 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 143 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 144 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 145 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 146 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 147 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 148 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 149 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 150 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 151 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 152 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 153 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 154 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 155 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 156 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 157 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 158 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 159 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 160 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 161 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 162 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 163 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 164 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 165 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 166 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 167 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 168 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 169 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 170 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 171 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 172 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 173 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 174 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 175 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 176 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 177 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 178 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 179 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 180 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 181 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 182 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 183 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 184 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 185 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 186 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 187 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 188 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 189 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 190 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 191 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 192 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 193 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 194 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 195 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 196 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 197 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 198 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 199 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 200 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 201 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 202 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 203 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 204 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 205 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 206 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 207 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 208 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 209 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 210 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 211 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 212 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 213 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 214 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 215 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 216 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 217 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 218 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 219 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 220 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 221 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 222 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 223 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 224 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 225 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 226 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 227 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 228 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 229 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 230 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 231 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 232 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 233 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 234 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 235 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 236 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 237 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 238 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 239 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 240 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 241 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 242 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 243 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 244 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 245 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 246 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 247 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 248 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 249 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 250 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 251 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 252 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 253 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 254 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 255 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 256 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 257 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 258 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 259 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 260 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 261 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 262 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 263 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 264 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 265 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 266 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 267 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 268 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 269 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 270 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 271 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 272 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 273 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 274 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 275 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 276 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 277 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 278 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 279 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 280 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 281 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 282 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 283 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 284 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 285 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 286 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 287 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 288 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 289 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 290 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 291 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 292 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 293 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 294 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 295 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 296 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 297 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 298 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 299 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 300 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 301 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 302 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 303 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 304 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 305 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 306 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 307 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 308 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 309 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 310 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 311 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 312 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 313 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 314 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 315 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 316 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 317 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 318 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 319 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 320 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 321 qd pcedit e. s. a. c. r. y. e. u. c. h. a. 3

predicator aut heremitaz. et hmoi et
tale auctoritate hēs p pntatione fa
ctam fm forma cle. duduz de sepul.
de quo hēs. s. pfectio. iij. s. xvi. v. es
admissus ac si eet seruata talis forma
sic potes audire oēs d illa diocesi vl
iurisdictione illi. et in illa diocesi solu
et no ex illa si vo no es pntatus fm
formam dicte cle. nec admissus ac si
eet seruata s. solu tibi pcessit lniaz au
diendi pfectioes sic potes vbiqz. eius
subditos audire de q vide i. d. s. xvi.
et sequē. Et si inuenieris q hēs auctori
tate ei pntēdi interroga. si. re ei statu
et pntēdi si alr ei no agnoscis vt ppē
dere possis si erit capax absolutiois
vl ne. nā si inuenieris ei i tali offō pel
i tali arte quā exercē no pōt sine mor
tali tūc id. ea et a pncipio ne forte ei
audiedo et postea volens ei absolue
scandalizet de te. posses in tale q bz
aliquid qd no vult dimitte fm q tūc
admonē q si vult pntēdi libētur au
dies ei s. absolue non posses nisi di
mittat q exercē no pōt sine mortali et
quō bz ei non absoluas talis pfectio
valz ei ad mltā bōa pntēdi vt de. cū
illuminet ei ad pntēdi s. q. d. i. c. qd
qdā de pe. et re. et hīs diebz si voluerit
pntēdi poteris ei audire et monita sa
lutis dare et aliqz pntēdi s. nullo mō
absolutōez q sic peccaret mortali s.
q hēs. s. pfectio. i. s. xuij. et cōfessio.
vi. s. ij. et iij. interroga. iij. qzū ē qd si
fuit pfectus et cui pfectus fuit et si de
bita bona volūtate fuit pfectus et si se
cit pntēdi et si aliqd retinuit sciēter q
no fuit pfectus vt ex istis possis scire
de qzō tpe bz pntēdi et si pfectioes fa
cte sint reiterāde et qn hoc sit hēs. s.
pfectio. i. s. viij. cū multis se. interroga.
iij. si adhūc diligitā vt suoz pec
catorz hēat memoriā et si inuenies qd

non puta q opz reiterare pfectiones
de multo tpe et ipse penitēs hoc nō
cogitabat et ppea nullū posuit dilige
tiā sup peccatis pfectio tūc admonē
dus ē vt vadat et conef. reducere ad
memoriā suā pntēdi discurredo p sta
tus qz habuit p officia q exercuit per
societates qz tenuit p loca i qbz habi
tauit p exercitia q opat est vt sic inte
gre pntēdi valeat et qzā diligitā de
beat ponē hēs. s. pfectio. i. s. xij. Predi
ctis factz et innēto q scā diligitā fm
posse suū ē dispositio ad digne pntē
di tebeos cūde penitēte inducē et ge
nu flexo dicat hūilr pntēto: deo et. v. s.
qz mea culpa si scit eā dicē et qz scit fa
cie vta lateri pfectiois si ē mulier vel
iuuenis et si pntēdi q aspiciat in fa
cie tuā qz mltū pp h corruerit et po
stea bonis vbtis et pntēdi vbtis induc
ei vt dicat pntē suā. Et si scit ordiate
dicē noli ei impedire s. solu vade sup
plēdo vbi ipse deficit i expmēdo cir
cūstātiā vl declarādo quō ē morta
le et tenet abstine vl ad restōne vel ē
excoīcat et hmoi. si vides q ipse peni
tēs h nō itelligit vl nō ppēdit vel si
nescit ordiate dicē fac vt pntēat sal
tē grātorā q magis grauat ei pntēdi
vt ex illis possis scire de qbz detras
cū interrogare et dicē aliqz de grāto
ribz si vides q nescit ordiate dicere.
Incipe in interrogare ei sic in ista scri
ptis videbis nōtū oēs de oibz vt di
xi s. iij. de hīs q vult pntēdi cōmū
susc vl rōne stat vl exercitij aut pntē
tiōis pntēdi et caue ne eum exasperas
pp aliqd petn donec totā cōpleue
rit pntēdi ne forte pntēdi cōpleue
non integre confiteatur. sed cōpleta
confessione tunc eum deprehende et
argue fm q videris ei expēdi.

¶ Quidō autem interrogandū sit iste 4

256
circa peccata cognoscenda et dicen
da primo circa decem pcepta.
Circa pntēdi pceptū decalogi qd ē si
hēbit deos al. eōs et. et. et. qd qdē
quō itelligat hēs pceptū. s. iij. et. cu
ius expositio sic facies interrogatōes
Si adorauit aliqz creaturā vl cū pri
mo appet fecit ei aliqz orōne et hmoi.
Si adorauit diabolū etiam sub an
gelo lucis apparente quia mortalia
sunt vide adoratio. s. x.
Si inuocauit demones vel fecit ali
quod pactū cum eis vide fors. s. iij.
Si vltus est nigromantia aroman
tia et huiusmodi vide ibidem.
Si vltus est sortibus vel incantatio
nibus ad sciētiā. oeculta vl furta et hu
iusmodi vide ibidem.
Si voluit scire futura per vanam in
speciōnem creature. ibidem.
Si qn obuiant lepori vl alteri afali
credidit pntēdi alicui futuri. ibidē.
Si qn mulier pntēdi peti ignem et
hmoi vult ad sciētiā futura. vid ibidē
Si vltus ē lris pntēdi astrolabio aptōe
libri et hmoi ad sciētiā futura. ibidē.
Si obseruauit somnia vt indinua
ret. ibidem. s. v.
Si voluit colere deum fm ritum in
deorum vide superstitio. s. i.
Si vltus fuit ligamibz aut caractēbz
p sanitate dāda. vide superstitio. s. i.
Si fecit annulum quādo legitur pas
sio christi vl caracterem in tali die et
huiusmodi. vide ibidem. s. iij.
Si vltus fuit arte notoria vl eam di
dicat vide ibidem. s. iij.
Si vltus est herbis contra demones
vide ibidem. s. vi.
Si vltus est vmbibus ligadiis ad col
lum vel pntēdi ibidē. s. viij.
Si incantauit animalia ibidē. s. viij.
Si carniāuit infirmos. ibidem. s. ix.

Si bielt vel fecit bielt missas vl pntē
mos. vt quis moreretur. ibidē. s. x.
Si colligēdo herbas obseruauit ali
qua vana. ibidem. s. xi.
Si aliquod fecit vt scribit informitū
alicuius. ibidem. s. xij.
Si per maleficium destruxit aliud
malum. ibidem. s. xij.
Si credidit semias ire de nocte vel
pntēdi i caras et hmoi. ibidē. s. xij.
Si bz libros de pntēdi sortilegio vl
supstitiōibz tenet eos cōbūere. alio nō
est absoluedus. vt. s. Curiositas. s. i.
Si obseruauit dies egyptiacos. vid
restitutio. s. vltimo.
Si dedit poculū vt amaret ab aliq
vz mortale qz oīno supstitiōe vtitur.
Si credidit qz ex pntēdi cogat qz
ad bonū vl ad malū. vid fors. s. iij.
Si vltus ē sacris vl sacralibz p dā
da sanitate et hmoi. vid sacm. s. vi.
Si acceptauit duellū vel obulū vel
fuit causa vt fieret. vide duellū.
Si accepit ferrū cādē vl dūit p ma
nifestāda vltate vide purgatio i pntē.
Si est heretic vl fantor hereticorū.
vide heretic. in pntē. et per totū.
Si fuit dubius in fide vide Hereti
cus in principio. et Infidelitas. s. x.
Si apostatauit a fide vid apost. i pntē.
Si fecit actum infidelitatis timore
mortis ibidem. s. pntē.
Si pntēdi testet infidelū ibidē. s. vi.
Si nimiam practicas habet cum in
deis. vide iudeus. s. i.
Si balneum intrauit cum iudeis. vi
de balneum. s. iij.
¶ Circa fm pceptū. Non assumeo s
nomen et. quō itelligatur hēs pre
ceptum. s. iij. et. cuius expositio
sic formabis interrogatōes.
Si vota facta non implent vl relit
rauit nō implere cum possit et tene
p iij

retur peccauit mortaliter. et quando te-
neatur vel non vide. Totum primo p
totum et votum. iij. per totum.
Si assentit impedimento non iplen-
di votum. vide votum. ij. §. xij.
Si facta vota sine determinatioe te-
poris. nimis tardauit. Totum. iij. §. ij.
Si i casu quando obligatur ad vota.
parentum non ea impleuit. et quando
sit vide votum. iij. §. viij.
Si impetrauit dispensationem voti
sine causa legitima vide Totum. iij.
§. decimo et vndecimo.
Si fecit votum sciens qd voue n poterat
visu. ij. §. ix. et q n pnt. hcs ibide
Si fecit votum de re mala fienda q sit
mortale pnti peccauit mortali voue-
do. et tunc facit. Totum. iij. §. iij.
Si i casu ad h qd no. i. c. pnti. §. i.
Si fecit votum de re bona sed propter
malum finem. vide votum. i. §. iij.
Si apostatauit ab aliqua religioe vel
ordine. vide Apostasia. §. ij. et p totum
Si blasphemauit deu vel scos. vid bla-
sphemia. et qd modis blasphemet ibide.
Si maledixit deum vel sanctos. vi-
de Maledictio. §. i.
Si noiauit deum vel scos oppro-
briose vel p mebra verecunda aduer-
ter peccauit mortali etiaz si fecit ex
toto. qd pceptum pdictum directe.
Si sacris ecclesie fecit aliquod enor-
me puta pculcaddo vel hmoi qd mor-
tale est pta pceptum predictum.
Si sacra recepit vel administrauit in
peccato mortali. mortale pnti. nisi
in casu. de quo baptismus. v. §. x.
Si iurauit falsum quod credebat ve-
rum vide perurium in pnti.
Si iurauit verum cum tamen crede-
ret dicere falsum ibidem.
Si iurauit falsum sciens se menda-

tium iurare ibidem.
Si iurauit aliqd malum se facturum ibi-
dem. §. i. et iuramentum. iij. §. vij.
Si iurauit in coimone sine debita
discretioe. ibide. §. ij. et iuramentum. §. x.
Si iuramento affirmauit id de q du-
bitabat. vide perurium. §. iij.
Si iurauit per verbum credo quod ta-
men non credebat. ibidem. §. iij.
Si credidit suenire iuramento cum
tamen non pfaceret ibidem. §. v.
Si iurauit ex metu falsum ibide. §. vij.
Si induxit aliquem ad iurandu que
sciebat falsum iuraturum. vide iurame-
tum. iij. §. xi.
Si iurauit vituperose per deum vel
sanctos. ibidem. §. xij.
Si iurauit no hz itentioes datus iura-
menti. vide iuramentum. iij. in pnti.
Si no copleuit qd sub iuramento p-
misit in cau quo tenebat. et qn hoc sit
hcs iuramentum. v. per totum et quo est
mortale pnti no iplere qd iuramen-
to pmissum habes perurium. §. i.
Si fecit se absolui a iuramento sine
causa legitima. vide iuramentum. vi.
per totum. et de causa legitima q sit
et qd pot absolueret a iuramento.
Si quando tenebatur orare. volunta-
rie se occupauit in his que distrabunt
mentem. vide Hore. §. xviij.
Si simulauit sanctitates. quia no ha-
bebat. vide simulatio. §. vltimo.
Si adiurauit hoies vel demones aut
als creaturas. vide adiuratio. p totum
Circum tertijs pceptis. Sabbata
sanctifices. eius expositiones hcs. §. j.
Preceptum. §. v. ex cuius declaratioe
sic sunt formande interrogationes.
Si exisset corpe san? et no occupat?
in spualib? bonis stetit occiosus. nec
aliqd opat tpe no festiuo. vñ viuat.
vel vñ tribuat egentibus; qd magnum
accessus

recessus occiositatis vñ mortale pec-
cati de quo vide pceptum. §. v.
Si i dieb? festiuis d pcepto si hnt at-
tritoes d pcos mortali? commissis. de
qb? non fuit pntis vide ferie. §. xli.
Si vacauit ludis aut correis. de quo
vide correa per totum. et ludus p totum.
Si no vacauit deo i dieb? festis saltez
in aliq hora. qd mortale vt ferie. §. ix.
Si fecit hastiludia qd sunt phibita q/
buscuq? diebus sicut tornamenta hz
Ricard. in. iij. dif. xxiij. ex consimili
rone. vt in. ci. de torneis.
Si fecit opus manuale vel fecit fie-
ri i pdcis festis i calib? n pcessis. vid
feria q opa licet et que no et que sunt
festa pcepta et quando est mortale
opus ferule in die festo et quando in-
cipit festum. vide ibidem per totum.
Si audiuit missam integram in pre-
dictis diebus. vide ibidem. §. xliij.
Si exis i missa occupauit se i vanto
vide hora. §. xxiij. et ferie. §. xliij.
Si audies missam i pdcis dieb? dicit
oiones qd tenebat dicere ex voto vel
pnia aut roe ordis. vide ferie. §. xlv.
Si audire predicationem contempsit
in festis. vide ibidem. §. xliij.
Si no fecit oblationem in missa ad
qua tenebatur. vide oblatio. §. i.
Si in dieb? festiuis de pcepto pmissit
aliq pcta mortalia. vid. §. pceptum. §.
v. et ferie. §. xxiij. Et qd difficile e sci-
re dice q pcta commisit i festis. et inter-
rogare i qstet pco si illud commisit in
festis est difficile. potes sine alio scri-
pulo peccatore interrogare. sic pecca-
sti mortali in festis et sic dicit qd sic i-
terroga scdo in quot festiuitatib?. Et
si nescit interroga cu si qst in oibus vl
in maiori parte ipsaz vel in minori.
Et tertio interroga si i eod? festo ali-
qñ bis vl septies et sepi? et sic sufficit

257
qd ad ista circumstantia absq? h? qd ex-
mat spz pti qd pmissit vl absq? h? qd
in quolibet pco qd confitetur interro-
ges si fecit in festo quod bene no.
Circum. iij. pceptum. honora patrem
et. cuius expositio habetur pceptum
§. viij. et ex qua interroga vt infra.
Si non dilexit patrem vel matrem vi-
de filius. §. xxx.
Si non offendit eis signa dilectionis
sed dure se habet cum eis. ibidem.
Si dixit eis vba iniuriola vl spera-
uit qd vt mortale p. dicta in. d. §. xxx.
Si non obediuit eis. vide ibidem.
Si no subuenit eis idigentib?. ibide.
Si non seruauit in infirmitatibus co-
rum vel fecit seruire ibidem.
Si maledixit eis. vid maledictio. §. i.
Si no fuit excent? eoz volutates seu
legata facta post eoz mortem. vide exe-
cutor. §. xxiij. et xxiij. et heres. §. v. vl
qd ad. §. xij. et legati. i. et ij. per totum.
Circum. v. pceptum. no occides. vid §
pceptum. §. ix. ex quo sic interroga.
Si habuit alium offendendi primuz i
plona vulnerando. mutilando occi-
dendo. et huiusmodi. vide in. d. §. ix.
Si vulnerauit vel occidit aliquem vi-
de ibidem.
Si pmissit homicidium spuale. s. i. ducere
do aliquem ad pnti mortale vel alijs
moris d qb? hcs homicidium. iij. p totum.
Si procurauit abortum alicuius mu-
lieris. vide abortum per totum.
Si incarcerationi fecit aliquem indebi-
te vide carcer. §. i. et ij. et iij.
Si pntos tenelostent in se lecto et
sufocauit dormiendo. vid hoi. ij. §. xv.
De multis moris qb? fit homicidium et cu
pco mortali hcs hoi. i. ij. et iij. p totum
Si asperit specacula qd iminebat
pculu. pbabile moris vl mutilatiois
membroz vt torneamenta hastiludia et

hmoī peccauit mortali in duobus casibus pmo qū tali aīo asperit q. etiā si pcepit ei ne staret ad vidēdū nīhilomin⁹ nō desisteret. scdo qū eius aspectus est cā ut fiat sine q nō fieret. Alia ē vīale pccū de leuisti forte rōe scādali. ut i elicio religiosi r hmoī.

9 Circa. vi. pceptū. nō mechaberis vide pceptum. s. x. ex cuius expositione sic forma interrogaciones. Si fec fornicatō. vide ibidē i. d. s. x. Si cōmisit adulterium. ibidem. Si stuprum perpetravit. ibidem. Si sacrilegium operatus est ibides. Si incestuosus fuit ibidem. Si fuit sodomita ibides. Si alio modo per se poluit qualiter eumq. vide luxuria. s. ij. Si volūtate cogitavit de hmoī peccatis pp delectationes ibidem. Si volūtate desideravit aliq ipsoz cōmittere ibidē. vñ hic aduerte q toties peccat mortali qūies h delibere te appetit ppetrare ex diuersis iterualis tps vel psonaz. puta qz nūc desiderat vnā psonā ad maleficiēdū postea occupat i aliq alio alia cogitat remū postea iterū recordat de illa psona r iter eā pcupiscit. sicut qñ nunc vnā psonā r postea aliā desiderat. qz in istis casib⁹ sūt diuersē auersiones. aliq rōne tps. alie rōne mīe. vñ qā in h pctō carnis magis sūt inuoluti hoies cōiter q i alio. r multi timorari in interrogatione de hmoī est periculosum r pscilicet r pscilicet. ut deñ est. Itē ut expedit possis que sūt necessaria p transire talē modū tenebris Si illa psona q ptef est psona spūalis vel mulier aut aliq verēdus r q nō ē pūgar. pscilicet puella interrogabis eā pmo si pmissit aliq pccū i honestatē vel luxurie opē. vel volūtate.

Si nihil dicit r tū tibi videbis q sit inoluta in aliq. Tūc interrogabis eū de cogitatōib⁹. Si delectat⁹ ē cogitare de hmoī carnalib⁹ r iūcto q sic de clara et qūo ē pccū mortale. ut hēs s. cogitatio. s. ij. Postea pcedē r interroga si delectata ē audire log de hmoī vel vidē. vel tāgē se vel aliā psonā pp hmoī delectatōez. qūies r si i dieb⁹ festis magisq in aliis. Et si inuenieris q talia cōmisit potes postea interrogare si hūit aliq polutionē pp talia p se vñ cū alia psona ut sic caute iducas eā ad ptefēdū q ex verēdū forte taceret. Si vō psona q ptef i interrogata pmo gīat si aliq pccū luxurie cōmisit r rīdet q sic interrogas si fuit cū femina vel femina cū masculo. r inuenio q sic interroga si erant soluti vel nō si affines vel p sanguine. si religiosus vel religiosa r hmoī ut scias si fuit fornicatio vel adulterium r hmoī. r inuenio q hmoī est inolutus. Tūc nō opz interrogare de cogitatōib⁹ mortis qz cōiter sūt in talibus delibere in malū si possibilis adesset. ideo circa tales interrogabis pmo de cogitatōibus deliberatio in malū istud. r qz numerū difficile est r varietatē psonarum exprimere. sufficit tibi quo ad necessitatē confessionis. ut iterroges quātū perseueravit in talibus cogitationibus. puta a tēpore quo alias confessus est quod est annus vel plus. scdo interroga q sepe tales cogitationes habuit. puta bis in die vel in hebdomadarum pl⁹ oibus cōputationib⁹ vel si forte maiorē pte tēporis in hmoī occupavit. Tercio interroga si sic in diebus festis sicut in aliis circa predicta uacauit vel forte plus in festis. Quarto i interrogas si in ecclesia vel locis sa-

cris eas habuit. Quinto interroga si sic desideravit pūgaros religiosos p sanguineos r hmoī sicut alios idiferenter. Sexto interroga si sepius narravit mēte de vna psona ad aliā. fm q occurrerāt memorie vel magis stetit in desiderio cū vna psona. Et sic sufficit q ad cogitatōes l3 alio mō nūmex vel tēpus aut locū exprimere nesciat. Et idem seruandū est i oibus peccatis que sepiissime cōmisit sūt pscilicet quo ad quorū pma. Postea interrogabis eū si vñsum possit conseq desiderū malū dedit operā inducendo correas in dando munera. in faciēdo matinas cantando. sonando. pēdo. loquēdo ambasiatas mītēdo. lras scribendo. r huiusmodi r qūz se occupavit in istis r a qto tpe r si diebus pscilicet festis vel i ecclesiis aut locis religiosis. Et si fuit psona cui pdicta fiebāt in interroga si pscilicet ut talia fierēt ul' erubuit se pscilicet talia ul' recepit lras aut munera r qū tps pscilicet pscilicet i festis ul' i ecclesiis. nā faciētes r pscilicet tētes in hmoī oēs mortali peccant. Et si munera sūt q idueāt ad amorē carnalē cogēda est ut pauperib⁹ eroget. Si vō talia nō sunt nō est cogēda nisi de bono cōsilio si ille donare potuit de quo hēs. donatio pmo p totū. Postea habes etī interrogare de opere luxurie. Et si dicit q peccauit cū femina masculo siue femina cū masculo nō habes querere nisi tantū pmo si erant soluti vel coniugati affines ul' religiosi r hmoī ut scias q pscilicet si luxurie de quo habes luxuria. s. ij. secundo interroga si stetit naturaliter in vase debito. si dicit q non. Noli querere quomodo vel i quo loco corporis cognouit eā

258
quia non expedit sufficit dicat q nō in vase debito sed extra politus est si ne inceperit in vase sine non. Tercio interroga si sic peccando cum tali q fuit euitare generationē vel stetit tali modo q non posset fieri. Quarto quotiens vel qū pscilicet pscilicet r si in festis ut in plus vel in ecclesia r sufficit. Si dicit q peccauit per se poluēdo seipsum volūtate nō opz querere de modo sed solum quotiens vel quātū pscilicet pscilicet ut supradictū est de cogitationibus. Et scdo si desideravit facere malū cū alia persona qñ talib⁹ dabat operā r que sunt ille persone. si soluti vel affines r hmoī. Si dicit q peccauit cū alio masculo poluēdo se cū eo non opz querere de loco corporis sed de quotiens. Festis vel loco sacro aut si persona erat sibi cō sanguinea vel religiosa r hmoī. Et si cū diuersis personis. r si consensit ppter huiusmodi vel munera consular ut det pauperibus taliter acquisita. Si ptef q peccauit cū vñq si opz qref d noie vñq ul' loco corporis s3 d quotiens r si in festo vel in ecclesia. Et sic pertransire qd bene notabis. Si fuit mediator pccōz carnalū nā tales grauissime deñ offendit ut p in. c. noli de pe. di. i. r tenent quātū pnt taliter inductos reducere ad bonū r sunt inducendi ad restitutiū quicquid propter hoc lucrati sunt. Si seduxit virginē promittendo eā accipere in uxorem r huiusmodi vide stuprum per totum. Si habuit polutionem dormiendo vide polutio per totum. Si contraxit cum aliqua clandestine vide clandestinum.

Circa. vij. pceptum. non furus i facies cuius expositio habetur pcepte
p vi

ptum. §. xi. unde sic interroga.
 Si fecit furtum proprie dictum et quod sit vide furtum in principiis. et quando sit mortale ibidem. §. xxxiiij.
 Si commisit rapinam quod est quando violenter accepit alienum matrem per commisit quod furas ut in. c. penale est. xiiij. q. v.
 Si res naufragantium accepit vide naufragium per totum.
 Si pedagum iniusta vel a quibus non debuit exegit vide pedagum per totum.
 Si exactiones vel tallias exegit vide tallia per totum.
 Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit vide bellum per totum.
 Si participavit in dando damnum primo operando mandando consulendo consentiendo adulando receptando defendendo comedendo emendo non obuiando ratum habendo non manifestando et huiusmodi de quibus habes furtum in multis. §. et restitutio primo per totum.
 Si inuenit aliquid quod non restituit. vide inuenta per totum.
 Si aliqua prescriptio sit mala fide vide prescriptio.
 Si commisit iuramentum vide iuramentum primo per totum.
 Si mutauit pecuniam vel granum vinum et huiusmodi vel aliquid luere par vide ibidem in principio.
 Si mutauit super aliquid pignus vel eius fructus habeat donec pecunia sibi tradatur vide pignus. §. xiiij.
 Si emit aliquid per minorem quam valeret pignus solutio. iura. l. §. lxxij.
 Si vendidit per precium cariorum per dilationem solutionis ibidem. §. lxxij.
 Si fecit cambria sicca et huiusmodi licita ibidem. §. lxxij. cum pluribus sequens.
 Si dedit pecuniam in societate nolens scire aliquid de periculo vide societas. §. vij.
 Si dedit aliam in societate volens habere

capitale saluum vide societas. ij. p. totum
 Si accepit sub iuramento sine necessitate vel ab eo qui non erat paratus. vide iuramentum. ij. §. ij.
 Si accepit in dono aliquid ab eo qui donat si poterat videtur donatio. i. §. xxxviij.
 Si accepit a personis ecclesiasticis aliquid bona ecclesiarum vide alienatio §. xiiij. et clericus. xiiij. §. ij.
 Si incendit ecclesias vel fregit aut loca religiosa videtur excommunicatio. v. causa. v. et vi. vel alio modo fuit incendiarius vide incendiarius.
 Si fecit percussione minando nisi mihi dederis et. vide percussio per totum.
 Si ut haberet aliquid pensit in aliquod opus peccati mortalis videtur auaritia. §. ij.
 Si per simoniam aliquid acquisiuit vide simonia per totum et de causa status
 Circa. viij. preceptum non dices falsum testimonium et cuius expositio habet preceptum. §. xij. ex quo potes sic interrogare.
 Si dixit mendacium in iudicio vel ex contra doctrinam christiane religionis vel in damnum proximi videtur mendacium. §. ij. et iij. et testis. §. xxx.
 Si noluit testimonium dicere pducitur in testem vide testis. §. xxvi. et §. xxvij.
 Si iuravit astutia videtur astutia. §. i.
 Si accepit pecuniam ut non diceret veritatem vide testis. §. xxvij.
 Circa. ix. preceptum non occupes domum primi et. xx. ii. desiderabis videri et qualiter intelligas habes preceptum. §. xiiij. Ex quibus potes sic interrogare.
 Si voluit habere res primis suis quicquid siue cum iustitia vel cum iniustitia et liberare quod peccatum mortale est istud preceptum secundum seculum si optaret habere salua iustitia quod sic vel nullum vel ventale esset peccatum. vide auaritia. §. i.
 Si fuit peccator habere amatores vel amicos huiusmodi quod dicitur vi. §. cognatio

Si posuit se ad fenestras ut videre/ tur. dicitur ut supra hic circa preceptum non mechaberis.
 Circa. viij. preceptum mortalia per interrogatio supra et sic forma interrogatio Si per inordinatum amorem excellenter egit aliquid contra diuina precepta. vide superbia in principio. et §. i.
 Si extimauit habere bonum quod habet a se non a deo vide superbia. §. ij.
 Si bona que habuit credidit a deo sibi data propter sua merita ibidem.
 Si se iactauit habere bona que non habebat ibidem.
 Si respectu alius singulariter appetit videri habere quod non habet ibidem.
 Circa filias superbie interroga primo de ambitio vide ambitio quod sit in principio.
 Si desiderauit beneficia ecclesiastica principaliter propter honorem vel bonum temporale vide ambitio. §. i.
 Si appetiuit dignitatem sciens se indignum ibidem.
 Si quesituit dignitates per vias illicitas ibidem.
 Si emit officia vide officium. §. i.
 Si mutauit super ipsis officiis ibidem. §. iij.
 Si per partialitates quisuit officia ut oimodo adiuuet per partem mortali peccauit per inordinationem voluntatis.
 De. ij. filia quod dicitur presumptio quod sit vide presumptio. secundo in principio.
 Si posuit se ad faciendum quod erat supra facultate sua. vide presumptio.
 Si exercuit officium quod nesciebat im periculum proximi. vide ibidem.
 Si exposuit se periculo peccatorum mortalium probabiliter mortali peccauit si aduertebat de periculo ut patet per ea que notant cogitatio.
 Si inuito presumpsit de dei misericordia. vide presumptio.

De. iij. filia quod dicitur curiositas. vide curiositas quod sit in principio. Si stetit audiendum peccatum que aliquo confitebatur vide confessio. ultimo. §. xvi.
 Si voluit adiscere vel videre aut audire quod fieri non potest sine mortali peccato. puta fornicationes et incantationes et huiusmodi. vide curiositas. §. i.
 Si voluit adiscere a quibus non debuit ut remonibus ibidem.
 Si voluit experiri quenon licent ut si incantationes habent effectum mortaliter peccauit ibidem.
 Si attendens curiosus dimittit adiscere vel intendere necessarijs ad salutem est mortale peccatum. ibidem.
 De. iij. filia que est ingratitudo.
 Si desperit beneficia dei aut alterius vide ingratitudo. §. iij.
 Si non retribuit benefactori ibidem.
 Si benefactori iniuriatus est ibidem.
 De. v. filia quod dicitur in iudicio temerarius quid sit. vide iudicius. §. xxvij.
 Si indicauit in mali determinate factum alterius. vide presumptio. i.
 Si superauit iudicium non habens officium. vide iudicius. §. xxvij. quomodo multipliciter dicitur temerarius.
 De. vi. filia que dicitur adulatio.
 Si fuit adulator alicuius de peccato perpetrato vide adulatio. §. i. et §. v.
 Si adulando pronocauit aliquez ad superbiam. vide ibidem.
 De. vij. filia superbie que dicitur irrisio et quid sit. vide derisio in principio.
 Si derisit primum. vide derisio. §. i.
 Si derisit sacramenta vel volentes seruare deo ibidem.
 De. viij. filia que est tentare deum quid sit. vide tentare deum.
 Si exposuit periculo probabili mortis sine necessitate. vide intumescere tentare deum.

De. it. filia que est pertinacia et quid sit vide pertinax.
Si fuit nimis pertinax in suo sensu. vide ibidem.

De ultima filia que est arrogantia. vide arrogantia quid sit.

14 **C**irca nam gloria que quomodo aliquando est capitale peccatum. aliquando filia superbie. vide uanagloria. Si voluit laudari de eo quod est contra deum vide ibidem. §. i.

Si pretulit gloriam suam deo ibidem. Si ordinata ad nostram salutem refulsit ad gloriam propriam ibidem.

Si constituit finem in laude hominum ibidem. Circa filias uanaglorie prout est capitale uirtutis interroga primo de ornatu indebito et quando sit indebitus. h. e.

Ornatus per totum. et sic interroga. Si mala intentione ornauit se ibidem. Si inhoneste. ibidem.

Si nimis superflue. ibidem. Si nouas inuentores adinuenit. ibidem.

De inobedientia que est. ij. filia. uide inobedientia. per totum.

De inobedientia circa precepta ecclesie sic interroga.

Si obseruauit festa precepta ab ecclesia et que sint habes serie. §. iij.

Si ieiunauit in uigiliis preceptis. ut de ieiunium. §. vii. que sint precepta. Si confessus est semel in anno. Et de confessio. ij. §. ii. et iij.

Si suscepit sacrum corpus christi se in anno. uide eucharistia. iij. et p. et p. totum. Si audiuit missam in festis preceptis uide ferie. §. xlij.

Si fecit tomenam et se sentit ut fierent. uide tomenamentus per totum.

Si perit matrimonium clandestine uide clandestinum. per totum.

Si fecit aliquod eorum quod prohibetur sub pena excommunicationis late sententie.

de quo uide excommunicatio. v. et vi. et vii. Si fuit excommunicatus ab aliquo. Si participauit cum excommunicato uide excommunicatio. vii. per totum.

De inobedientia certarum personarum habes infra circa status.

Si fuit inobediens suis parentibus uel dominis uide obedientia et uide inobedientia.

Si fecit per scientiam. uide per scientiam. §. i.

De iactantia que est tertia filia. uide iactantia in principio.

Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto uide ibidem. §. i.

Si iactauit se in uituperium aliorum. uide ibidem uel in exceptionem aliorum. ibidem.

De pertinacia que ponitur ab aliquibus filia superbie habes. §. xliij.

De ipocrisi uide simulatio. §. iij.

Si simulauit sanctitatem et deceptos populi uel ut assequeretur prelatos ibidem.

De discordia que est. vi. filia uanaglorie uide discordia.

Si noluit concordari cum alijs in his que erant bona. per elationem suam ibidem.

De pietate que est. vii. filia uide pietas.

Si habuit contentiones propter emulationem alicuius ibidem.

Si preedit disputando per ueritatem ibidem.

Si preedit in iudicio per iustitiam ibidem.

Si contendit ita inordinate quod scandalum facit aliquibus ibidem.

Si subornauit aliquos in electione uel testimonio et huiusmodi uide subornatio.

Si nimis uilipendit se. uide ironia.

De astutia si usus est simulatione uel de astutia.

Circa auariciam que est capitale peccatum uide auaritia in principio. quid sit. Et quia consistit in retinendo acquirendo et appetendo sic interroga.

Si retinuit qui restituere tenebatur uide restitutio. iij. per totum et quia tenetur habere restitutio. i.

Si non soluit creditoribus in termino cum posset uide solutio. §. xv.

Si retinuit superflua et non fecit elemosinas uide auaritia. §. iij.

Si non fecit elemosinas de arte sua puta medicus pauperi infirmo aduocatus clientulo pauperi de quo uide aduocatus. §. i. et Medicus. §. v.

De auaritia in acquirendo uide auaritia. §. ij. et satis patet. §. i. vij. precepto.

De auaritia in appetendo habes auaritia. §. i.

Si appetiuit illicite uel illicite uel multum animo suffocato uide ibidem.

Circa filias auaritie prima est proditio.

Si prodidit castrum uel terram inimicis ultra mortale tenetur de eo dano.

Si prodidit res proximi uolentibus eas auferre inuise ultra mortale si milititer tenetur ad restitutionem.

Si hita sub sigillo secreto uel confessionis reuelauit huiusmodi confessio. §. i. et. §. xliij.

Si apperuit litteras alterius sigillatas uide falsarius. §. ij.

Si secreta domini sui reuelauit ei? damnus ultra mortale tenetur ad restitutionem uide fendum. §. xvi.

De fraude que est. ij. filia habes fraudem.

Si fecit fraudem legi ibidem. §. ij.

Si fraudauit instas gabellas uide pedagiunt. §. vi.

Si vendidit unam rem pro alia puta uinum limphantum pro puro corrupta pro sano pecus pro castrato et huiusmodi habes emptio. §. viij.

Si aliquis fraudem fecit in exceptione proxiimi. uide dolus. §. ii.

De fallacia que est tertia filia habes falsarius.

Si falsificauit aliquod instrumentum bullam uel librum uide excommunicatio. v. casu. iij. et falsarius. §. i. cum sequentibus.

Si destruxit instrumenta uel scripturas. uide falsarius. §. iij.

Si occultauit scriptura uide restitutio primo in littera scripturas.

Si falsificauit sigilla prelatorum uide falsarius. §. ij.

Si falsificauit mensuras ibidem. §. xi.

Si moneta ibidem. §. iij. cum sequentibus.

Si ex falsa causa obtinuit aliquod beneficium ecclesiasticum ultra mortale tenetur renunciare si alias non obtinuisset. uide rescriptum. §. iij.

De iniquitate mentis qua quis nimis sollicitus est circa temporalia. et tunc est mortale peccatum quoniam per eam quis omittit necessaria ad salutem. alio est reuale peccatum uide inquietudo.

De uolentia que est. v. filia satis patet in. vij. precepto et in titulo rapina.

De misericordia que est. vi. filia qua non subuenit quis indigenti. habes auaritia. §. iij. et elemosina. §. i.

De acceptione personarum que est. vij. filia habes acceptio personarum.

Si in iudicio accepit personam uel in distribuendis officiis uel beneficiis uel elemosinis uide ibidem per totum.

Si in electionibus non eligit magis dignum. uide electio. §. xxi.

De turpi lucro quod est. viij. filia. uide turpe lucrum et tale est peccatum quale illud propter quod acquirit.

De ludo qui prouenit aliquando ex auaritia. uide ludus per totum.

Si ludit ad pilam uel alium ludum in quo versatur in industria. uide ludus. §. ii. quando licet.

Si ludit ad ludum in quo versatur fortuna ibidem. §. iij.

Si stetit ad inspiciendum ludentes. uide ibidem. §. vi.

Prodigalitas est prima auaritie §. iij.

peccatum. vide prodigalitas.
 Si supflue expedit res i pōpis ego
 et hmoi. notabil excessus vi mōralis
 ut patet oratio. s. vi. et ibi vide.
 15 **C**irca luxuriā q̄ ē capitale vitium
 vid luxuria et ex h̄ h̄s. s. vi. p̄cepto
 Circa vō filias luxurie q̄rū p̄ma est
 cecitas mētis. d̄ q̄ cecitas mētis i p̄m
 Si ita occupat fuit i mūdānis mēte
 q̄ nescit aliqd̄ de deo intelligere vel ne
 cessaria ad salutes. vide ibidem. s. i.
 De precipitatione que est. ij. filia. vi.
 De precipitatione.
 Si fuit p̄cepto i opib⁹ sui p̄cēssō p̄si
 derare vel in periculū vide ibidem.
 De inconsideratione que est. iij. filia.
 luxurie. vide inconsideratio.
 Si fuit incaut⁹ marie vbi iminebat
 periculū vel vbi tenebat de leui v̄le
 uissima culpa q̄z excusetur aliqñ a
 mortali non tñ ab obligatione resti
 tutionis. vt habes culpa. s. v. et vi.
 De amore sui quo quis querit deli
 ctia et quietem. vide amor sui.
 De amore seculi qui est. v. filia luxu
 rie habes diligere. s. iij.
 Si voluit p̄p̄etuo stare in mundo.
 vide ibidem.
 Si dilexit mundum constituens ibi
 finē vel ad voluptatem. vide ibidem.
 De horrore futuri seculi ex quo hō
 vellet nūq̄ mori. vide diligē. s. iij.
 De inconstancia que est. vij. filia ha
 bes. Inconstancia.
 De odio dei quod est octaua filia lu
 xurie. habes odium dei.
 De stultiloquio aut scurilitate q̄ sunt
 filie luxurie. dic si v̄s est verbis li
 bidinosus aut inhonestis aut gestib⁹
 vel ad prouocandū alios. vel vñ pro
 babisr habent prouocari ad luxuriā
 est mortale peccatum. Idem dic de
 turpiloquio. vide Scurilitas.

Circa gulam que est aliud caput 17
 le peccatum sunt formande interro
 gationes circa eius species.
 Si preuenit horam in comedendo.
 Si nimis laute comedit.
 Si nimium studium apponit.
 Si nimis comedit.
 Si cum nimio ardore seu appetitu et
 quando gula sit mortale peccatum in
 predictis habes Gula.
 De ei⁹ filiab⁹. q̄rū p̄ma est ebrietas.
 vide ebrietas q̄ est mortale peccatū.
 De ebrietudine mentis que est. ij. fi
 lia vide ebrietudo.
 De inepta leticia. scias q̄ nō est mor
 tale peccatū nisi per ipsas dissolueretur
 q̄ ea q̄ sit mortalis peccati. vt cor
 rizado in casu prohibito et huiusmo
 di alias est veniale peccatum.
 De multiloquio que est. iij. filia ha
 bes Multiloquium per totum.
 De scurilitate que est. v. filia. habes
 Scurilitas.
 Si fecit ac⁹ ita scuriles q̄ ad p̄uocā
 dū ad luxuriā s̄t efficaces vñ mōtale
 De imundicia que est. vi. filia gule
 vide Imundicia.
 Si comedit vel bibit vt possit luxu
 riari q̄ ē mortale. s̄c̄ ē si vt satisfice
 rei vxori i redditiōe d̄biti. q̄ sic null⁹
 peccatū vel veniale q̄ hoc fecit ut ma
 gis relectaretur cum vxore.
Circa inuidiam que est aliud ca
 pitale peccatum. vide inuidia et quo
 modo est mortale peccatum.
 De eius filiabus: quarum prima est
 odium proximi. de quo vide odium
 dei et sic interroga.
 Si desiderauit malū proximi et q̄to tē
 pore p̄uenit: si sepe in hmoi oc
 cupauit mētē q̄ quotiens deliberate
 desiderauit malū proximi toties morta
 liter peccauit si erat notabile malum

et p̄ diuersa sp̄a. Si qñ in eadē co
 gitatiōe trāsibat nūc de desiderio ma
 li in reb⁹ ad desiderium mali in p̄sona
 vñ i filio. q̄ sicut sūt diuersa s̄biecta
 ita vident diuersa mortalia peccata.
 De tristitia in p̄p̄etuo q̄ ē. ij. filia si
 tristat⁹ ē de bono notabili. p̄mū deli
 berate p̄ inuidiā est mortale peccatū vt
 platis de maiori s̄tatione. doctor de
 maiori p̄cursu scholaris de maiori in
 genio. Lūis de maiori honore. mer
 cator vñ artifer de maiori creditu spi
 ritualis de maiori fama et huiusmo
 di. vide inuidia.
 De leticia in aduersis proximi. Idē
 dic. vt. s̄. et vide ibidem.
 De susuratione. vide susuratio.
 Si q̄siuit seminare discordias repor
 tando malis alteri de altero. ibidem.
 De retractatione. vide detractatio p
 totum quomodo est mortale pecca
 tum. et quo tenetur per totum.
 Si dixi malū de p̄mo false ibidem
 Si vō dixi s̄ q̄b⁹ nō debuit. ibidē.
 Si augmētauit malum ibidem.
 Si audiuit libetē detractōes. ibidē
 19 **C**irca iram que est aliud caput
 le peccati. de quo habes Ira.
 Si appetuit viciatā de p̄rio ibidē.
 Si noluit loq̄ cum p̄mo nec reco
 ciliari vide diligere deum. s. ij.
 De filiabus eius q̄rū p̄ma ē timor
 mentis. dic vt. s̄. in p̄ma filia inuidie.
 s. xviij. et infra timor. et de iplicatione
 in hmoi cogitatiōibus de vindicta si
 enda fm regulā supradictā. ibidē.
 De. ij. filia. scilicet indignatione. ha
 bes indignatio.
 De. iij. filia q̄ ē clamor. vide clamor.
 De. iij. filia q̄ ē cōsumelia seu cōni
 tiū h̄s. Cōsumelia et Cōnitium: ad
 uerte hic q̄z q̄ nō dicat cōnitium
 vñ cōsumelia vt ei auferat honores. s̄

261
 cā correctiōis s̄ tñ dicit talia q̄ de se
 notabilē ledit. puta mulieri q̄ ē pu
 tana et hmoi et audientes scādalisat
 de tali cui d̄ q̄ sic credit esse non ex
 cularetur a mortali peccato.
 De. v. filia q̄ est rixa. habes Rixa.
 De maledictiōe que est. vi. filia h̄s.
 Maledictio.
 De blasphemia dictum est. s̄. s. v.
 De bello similiter. s. x.
 De seditiōe q̄ ē. vii. filia h̄s seditio.
 Si t̄z p̄tialitatē vñ eā sequit pat⁹ q̄l
 tercūq̄ p̄pte ē in statu dānatiōis nec
 pōt absolui: nisi disponat dimittere.
 De murmuratiōe h̄s murmuratio.
 Si murmurauit s̄ tñ deliberate se
 nens cum iniustum q̄ mortale.
 Si contra p̄elatos ipsos temerarie
 iudicando mortale est.
Circa accidiam que est vltimum 20
 capitale peccatum. vide accidia.
 Si dimisit necessaria propter acci
 diam. ibidem. s. i.
 Si penituit se benefecisse. ibidem.
 Si incurrit infirmitatem notabilem
 propter tedium est mortale quando
 potest se iuuare. vide accidia. s. i.
 De filiabus eius quarum prima est
 desperatio. vide desperatio.
 De ea q̄ ē malitia q̄ ē peccatū i sp̄m s̄
 cti q̄d h̄z ser sp̄s. **C**irca de p̄m
 ptio de misericordia dei sine meritis
Circa de p̄ario q̄ de sp̄at de miseri
 cordia dei. **C**irca sp̄gnatio s̄ita
 tia agnitiō vt liberius possit peccare.
Circa iudicia sine ḡfe. ex q̄ vel
 let oēs eēt mali et nullo bon⁹ nec tñ
 bi p̄fuso male viuē. **C**irca obsti
 natiō. **C**irca p̄nia vñ peccatū. s. iij.
 De. iij. filia que ē pusillanimitas vi
 de Pusillanimitas.
 Si desistit bona facē ad q̄ tenebat ex
 pusillanimitate. vtputa corrigē ff. ex.

vide correctio fraterna. §. i. et filia.
Si vo dimisit necia ē vāiale peti
De. iij. q. est ociositas deū ē. §. i. iij.
precepto. et habes in tui. Ociositas.
De. v. filia que est pigrutia seu torpor
vide To: por.

De. vi. que est euagatio mentis in il-
licita. habes euagatio mentis.
De. vii. q. ē neglia. vide negligentia.
Si fuit negligēs in adiscēdo necessa-
ria ad salutē i pntēdo in suscipiēdo
sacra. in opib' misericordie exercen-
dis q. q. sit mortale peti p. negligia
§. i. aduerie hic q. si q. ex negligentia
omittit iplere vnu preceptū.
pntēdo semel in anno solū est vnus
peti mortale. sed si deliberant sepi
nolle confiteri tot sunt peccata mor-
talia quot sunt deliberationes facie p
intervalla temporis. Quod no.

21 C Circa opa misericordie spūalia q. sit
pūle. castiga. dimitte. solaf. fer. ora.
Si noluit dare pūliū peti in his q.
ptinet ad salutē v. in re. v. si notabile
dānū pōt euenire. primo cū tū poss
mortale est vel q. hēbat ex officio.
Si non correxit quos debuit et tene-
batur. habes Correctio prelatorum.
et Correctio fraterna.

Si dimisit ranorum contra proxi-
mum. dictum est. §. s. §. xvij.

Si nō fuit pōlatia tribulatos pos-
set esse mortale in plato q. subditi ex
tali omissione inducuntur in despe-
rationem vel aliud malum. et ipse to-
no modo posset salua disciplina.

Si non orant pro omnibus posset
esse graue in illis qui viuunt de ele-
mosinis magna negligentia.

22 C Circa opa misericordie corpora-
lia q. sunt visito cito. poto redimo. te
go colligo pdo. q. tūc cū pūricatur
sūt mortale peti q. ex corū omīssio

ne notabil' ledit prim'. et hō pōt ho-
no mō facē putā si flat' visitare i fir-
mū quē visitare posset nō desperet
sz pnteret. Eget cito et pōt et hēs vl-
tra pdeceat tui stat'. Est i captiuita-
te et redimē posset te supfluitibus
tuis. Est nudus et tu caudas ducis.
Est sine domo et hēs ampla palatia.
ex deis. §. auaricia et elyna potes col-
ligē q. homo tenetur de precepto.
C Circa q. sensus q. sūt visus gu 23
stus audit'. odorat'. et tact'. in q. se-
p' pōt ē mortale. v. si voluit vidē
q. sūt mortalis peti in eo q. facti v. in
ductina ad mortale. de q. hēs Curio-
sitas. Idē dic de auditu. Sustus at
et odorat' cōter sūt venialia. Tactus
q. mortale cū ē luxurie v. mo-
se delectatio. v. §. cogitatio.

C Circa precepta ecclesie que gūali 24
ter. tangunt omnes dictum est. §. in
ij. filia inanis glorie. §. xiiij.

C Hunc de statib' aliq. particularia 25
sūt ponēda in q. sūt interrogadi vl-
tra ea q. §. posita sunt contra pcepta
et in peccatis capitalibus. et primo.
Circa pueros tolli capaces sūt interro-
gadi de iniectione manuum violēta in
pōnā ecclesiasticā. ex q. possent ēē ex-
cōicati. de q. hēs. §. excōcatio. v. §. i.
cū mltis se. postea de pessione et coio-
ne si fecerūt. de pnia. de iobedientia.
de mendatijs de inhonestate. auditio-
ne missę de furtis et similibus in qui-
bus cōmuniter illa etas solet peccare

C Circa christianos i cōmuni. si su 26
scepit sacramenta necessitatis. et que
sunt. Vide sacramentum. §. vi.

Si portauit habitum infidelium. vi
de Apostasia. §. vltimo.

Si nimia familiaritate hz cū iudeis
vel cū infidelibus. vide Iudeus. §. i.
Si fecit p. p. ciām. vide conficia. §. i.

Si habuit ratum aliquod malus fa-
ctum noie suo vide cōsentus. §. iij.
Si alieu p. soluit aliquod peccatum
vel malum. vide consilius. §. i.

Si contempsit aliquā exortationem
superioris. vide contemptus. §. i.

Si quando tenebatur habuit pntio-
nē de petis vide cōntio. §. iij. et v.

Si correxit quos scuit velle delin-
quere vide correctio fraterna. §. i.

Si renunciant prelati peccata que
scuit vide denuncatio. §. i.

Si in dubijs tutiorem partem ele-
git. vide dubium. §. i. et ij.

Si existens excōmunicatus. vel in-
terdictus et monitus a celebrantibus
vt exiret ecclesiam noluit exire. vide
excōmunicatio. v. casu. xv.

Si famā suā neglexit. vid famā. §. i.
Si incarceratus fugit. vide fugere.
§. i. et ij.

Si vltus est habitum femineo. Si ex-
stans vel econtrario aut religionis.
vide habitus. §. vii. et viij.

Si fuit histrio. vid histrio. §. i.

Si impressit in terra v. in lapide hu-
mi posito signum eractis. vide ima-
gines. §. iij.

Si fecit aliquod enorme in ecclesia.
vide immunitas per totum.

Si scuit necessaria ad salutem. vide
scientia. §. ij.

Si fuit excōmunicatus ab aliquo in
dicte. vide absolutio. ij. et excōmuni-
catio primo per totum.

Si iniecit manus violentas in per-
sonam ecclesiasticam. vide excōmu-
nicatio. v. §. i. cum multis sequenti.

Si nominatim. interdictos. excōmu-
nicatos vel usurarios sepeliret. vide
excōmunicatio. vij. casu. xxxvi.

Si praxerit matrimonium in casu
bus consanguinitatis vel affinitatis

phibitis vide excōcatio. vi. casu. xli.
C Circa ambasiatores dominorum 27
vel communitatum.

Si steterunt absentes sine causa vel
pro factis suis in expensis dominor
vel cōmunitatū vide absens. §. i.

C Circa mtores vel curatores aut 28
administratores rerum alienarum.

Si infideliter se habuit in cōmissis
fraudādo v. dilapidādo. aut nō bñ
ministrādo vide administratio. §. i.

Si eregit vlturas p. pupillis. aut alto
modo fecit pro eis p. illicitos. vi
de restitutio. i. in littera usurarius.

C Circa coniugatos. 29

Si contraxit clandestine. vide clan-
destinum. v. in gradu prohibito. vi
de matrimonium. iij. per totum.

Si consumauit ante benedictionem
vide debium. §. i.

Si negauit debitum petenti vel red-
didit se impotentem. ibidem. §. vi.

Si cognouit causa satiāde libidinis
ibidem. §. xxij.

Si cognouit habens intentiones ad
alteram ibidem. §. xxi.

Si vltus ē matrimonio extra vas v. l'
modo indebito. ibidem. §. xxv.

Si tēpore mēstrui. ibidem. §. xxij.

Si in diebus festis vel in ecclesia
ibidem. §. xxv. iij. et §. vltimo.

Si pregnatiois tpe ibidem. §. xxij.

Si per tactus habuit pollutionem ex-
tra vas. ibidem. §. xxvi.

Si eregit vel reddidit debitum adul-
tero vel adultere. ibidem. §. viij.

Si contraxit excōmunicatus. vel in
peccato mortali existens quia pecca-
uit mortaliter contrahendo per ver-
ba de presenti. vide matrimonium.
sebo. §. vltimo.

Si non contraxit ea intentione q. de-
buit vide matrimonium. ij. §. vltio.

30 **C**irca uxores. Si fuit litigiosa in domo: et de religio. de q^o. s. s. xix. Si habuit dotem de usuris. vide reitutio primo sub littera v. furarius. Si fuit inobediens viro vide obediencia. et inobediencia. per totum. Si procuravit sterilitate vel visa est superstitiosa. ut heret filios. vide in filiis. ii. s. xxiij. cum duobus seq. Si dedit bona viri p^o eius voluntate vide elemosina. s. vij. et vide furtus. s. xxiij. et xxv. et xlvij. Si habuit bona cura de filiabus maritis si docuit eas vanitatem et hmoi in quibus sunt multa mortalia: non duxit ad missas predicationes: sed correas p^o per supradicta q^o est mortale. Si visa est ornata indebito vide ornatus per totum. Si violavit fidem viro vide adulterium in principio.

31 **C**irca viros si stetit nimis in remota causa cupiditatis contra voluntatem uxoris vide debitum. s. vi. Si non servavit fides vel h^o concubina. q^o non est absoluedus: nisi a se eliciat vide concubinaris. s. i.

32 **C**irca p^ofamilias. Si aliusita dedit q^o tenebat. vid. aliusita p^o totum. Si soluit decimas debitas. vide decima. s. i. et ij. Si fecit elemosinas. vide elyna. s. i. Si ministravit necessaria familie et corpori q^o aie docedo et huiusmodi vide familia. s. i. et filius. s. xxi. Si non dotavit seu maritavit filias tempore debito. vide dos. s. iij. Quomodo tenetur ex facto familie habes dominus. s. ultimo. Si prouocavit familiam sua nimis erasperando et furiose et ceteris. vt. j. ira. et s. s. xix. Si in peccavit ut p^oteret semel in

no et edicaret ut mortale peccatum.

Circa filiosfamilias. si furatus est 33 res p^o filio sui ut expediti sup^o filius vel ludis aut alijs malis: q^o est mortale. Sec^o si accepit p^o facti edis sibi resti metis. aut calciametis. aut alijs necessarijs. q^o sic licet. ex quo p^o non p^o uidit. ut n^o et te religis. vt. s. s. vij.

Circa doctores et magistros. 34 Si quesivit magisterium seu doctoratum propter honorem principaliter. vide honor. s. iij. et vij. Si fecit se p^omoneri ad doctoratum existens ineptus et ignorans ut mortale per. c. i. et c. quatio de magistris. Si legit principaliter propter honorem. vide honor. s. vij. Si legit scientias prohibitas vel per sonis prohibitis vide. Magister. et que sunt persone prohibite. vide et comunicatio. vij. casu. vij. et vij. Si ex pacto recept^o est in canonici ut scolas regat vide magister. s. x. Si exegit existens salaria a scolari b^o aliqd vide ibide. s. xi. et xij. et xij. Si exegit aliquid pro licentia docendi danda ibidem. s. xv. Si admisit ignorantes ad doctoratum mortaliter peccavit: q^o ex tali facto dicit mendacium pernitiosum. Si non exegit iuramentu a doctorando q^o non expendet plusquam debet in doctoratione. ibidem. s. ultimo. Si exis i mortali notorie docuit publice i theologia q^o mortale peccavit f^o p^o Petru. vide p^odicare. s. vij. Si servavit iuramenta vniuersitatis vide iuramentum. vi. s. ij. et xij. Si iactavit se de doctrina alios vnu perado aliquando et in pluribus pot esse mortale. vide. s. s. xij. et xvij. Si notabiliter fuit negligens circa profectum scholarum videtur morta

le. vide negligentia.

Si verberavit aliquem crudeliter ut mortale q^o solus lenis castigatio eis p^o missa e. c. cu voluntate. de snia excōi caronis. et si erat cleri eēt excōicat^o vide excōicatio. v. casu. i. s. x. et xi. Si iniusto mō puta detrahendo vel per sectas subtraxit scolares alterius doctoris q^o ultra mortale tenet ad restitutione si rā intrauerant f^o Jo. de ligna. secus si nondum intrauerant. Si ipdinit pp odium vel partialitate doctorandum vel in collegio recipiendum idoneum: quia ultra mortale tenetur ad restitutionem damni.

35 **C**irca scolares si fuerant iuramenta vniuersitatis ibi iurati. vi. s. ij. et iij. Si fecit sectas pro rectore fido multa mortalia ibi adueniunt. Si elegit rectore i sufficere ut mortale fin aliquos. sed hoc non determino in vniuersitatibus scholarum. Si studet in phibitis scientijs. vide mag^o et s. excōi. vij. casu. vi. et vij. Si sepe contendit contra veritate ne succumbere videatur. vide. s. s. xij in septima filia. Si studet propter malum finem quale peccatum qualis finis. vel propter honorem vide honor. s. vij. Si studet curiosa dimittendo necessaria ad salutem est mortale peccatum. vide curiositas. Si tractavit cu aliq^o ciue bononiensi de p^oductione hospitij alterius scolari^o vide excōicatio. v. casu. iij. 36 **C**irca medicos. si existes ignoras medet. vide Medicius in p^o et s. i. Si in mededo non fuit secutus traditiones medicine. sed voluit facere experimenta ex capite suo in periculum notabile proximi ibidem. Si plongauit infirmitatem ibidem.

263

Si consuluit aliqd p^ora salutem aie p^o sanitate corporis. ibidem. s. vij. Si in admouit ifirmu efficacit ut p^o teref i p^oncipio ifirmatib^o vide. s. vij. Si p^ognati aliqd dedit ut fil^o more ref peccavit mortali. q^o non sunt faci enda mala. ut bona eueniant. Si dedit medicinam de qua dubitabat an noceret. ibidem. s. ij. Si non annunciat mortem infirmo. ibidem. s. xij. Si non debito modo visitauit infirmos posset aliquando esse mortale. Si pauperibus noluit mederi gratis. ibidem. s. v. Si habuit partem cu aromatario et pp hoc grauat infirmos emere ab eo cum eorum dāno quia sic tenetur eis ad restitutionem ex quo et soluerunt secus si ex hoc nullu hnt dānu

Circa aromatarios. si incōponen 37 dis medicinis non posuit q^o medicus ordinauit sed vnu pro alio vel corrupta et que virtute non heb^oat ex reu state pro bonis et hmoi ex quibus se quis vel prolongatio ifirmitatis vel aliud malum proximo ifirmo q^o ultra mortale tenetur et ad restitucōes. Si vendidit venena vel q^o faciūt abortum et hmoi illis de quibus sciebat nō debere uti ad bonu vide ars. s. ij. Si sophisticauit aromata ponēs in speciebus vnu p^o alio vel i sirupis aut i cadelis et hmoi vide emptio. s. viij. Si vendit diminuto pōdere aut falso et huiusmodi vide falsarius. s. ij.

Circa mercatores si portauit p^o 38 bibina infidelibus vide excōmunicatio. v. casu. xxi. Si negociatur propter malum finē vide negocium. s. ij. Si in loco sacro tenuit mercatus ut de imunitas. s. i. et negocium. s. ij.

- Si car? veditit q? emi i eodē loco
vid emptio. §. r. r. j. negociuz. §. iij.
Si vendens p alio aliq vedit p. xij.
et solū. r. dat dñs rex ibidē. §. vltio.
Si vendidit vnum pro alio vel cor
rupta pro bonis vide ibidē. §. viij.
Si vltus est falsis mensuris et huius
modi vide falsarius. §. xi.
Si vendidit rē p? iusto p?cio aut p?
p?io solutiois et huiusmodi vidē p?cio. §. vij.
Si fecit cābia vidē vltura. i. §. li. cū seq.
Si aliquos cōtractus vlturarios. vi
de vltura. i. per totum.
Si cōposuit cū alijs vt vedit vno p?
cio i dñm reipublice q? vltura morta
le iur dñificatio vide negociū. §. ij.
Si expendit falsas monetas scienter
est mortale et tenet ad restitutionē lz
ipse etiā fuerit deceptus ab alio.
Si bonas monetas radit vide falsar
ius. §. iij. cum sequentibus.
Si emit res raptas vel furatas. vi
de restitutio in littera emens.
Si infidelis se hūit i societate quā h?
cū aliq vide societas. i. r. ij. p. totum.
Si vedit i festis vlt cū mēdatijs pū
rijs et alijs illicitis vidē negociū. §. ij.
33 C Circa profonetas. si mediator fuit
contractum vlturarium vide resti
tutio. i. in littera vlturarius.
Si male consuluit scienter in aliquo
contractu q? vltura mortale tenetur re
damno dato vide dolus. §. ix.
Si deceptus in precio dano intellige
re vni q? vult tantū taliter q? nō po
test hēre nisi tū vide emptio. §. vlti.
40 C Circa artifices. si fecit artem cur
opus est ad malum vt taxillos et hu
iusmodi. vide ars. §. ij.
Si accepit insignia alterius magistri
vide insignia de fraude in arte in mē
lurio et huiusmodi.
41 C Circa laifices si vedit pānū vni?

lāe p alia vlticture vidē p?cio. §. viij.
Si soluit laboratorib? de panno aut
vendendo vltura iustuz precū et emē
do pro viliori vide vltura. i. §. vltiij.
Si filatoribus dedit. xij. vncias p
libra tenetur ad restitutionē nisi sic
a pñci. conuenisset.
Si pānū minus traxit vidē p?cio. §. viij.
Si non soluit laboratoribus vide so
lutio. §. xrv.
C Circa tabernarios. si vendidit. vi 42
nū liphati p puro. vidē p?cio. §. viij.
Si miscuit in vino nochia ibidem.
Si tenuit meretrices vlt lufos oia
peccata ei imputantur.
Si scienter administravit ad ebrieta
tem alterius vide ebrietas. §. i.
Si ex culpa sua perdidit sibi tradi
ta in custodia vide custos in pñci.
et nauta in principio.
C Circa macelarios. si vedit car? 43
nē corruptā p lana de pecude pro ca
strato et huiusmodi vide emptio. §. viij.
C Circa pistores si fecit panem mē 44
mis ponderosum vel miscuit alias
farinam et huiusmodi vide emptio. §. viij.
C Circa futores. si fecit testes impu 45
dicas que non pñt deferri sine pecca
to mortali vide ars. §. ij. et hoc quan
do sit vide ornatus per totum.
Si male icidit ex culpa sua vide cul
pa. §. v. r. vi.
Si furatur de panno serico et huius
modi vide furtum per totum.
C Circa aurifices. si vedit auruz 46
alchimici p vō vide emptio. §. viij.
Si cudit monetam sine licentia pñ
cipis vide falsarius. §. iij. cum seq.
Si radit eam vlt facit aquā vide ali
quid immineret ibidem.
Si emit lapidē pñciosuz p vili ab il
lo qui ignorabat vide emptio. §. viij.
C Circa alchimicos. si laboravit in 47

- dicta arte vide alchimia
48 C Circa battarios si eregit datta in
iusta vide pedagum. §. i. cum seqn.
Si eregit a psonis eccliafisticis ibi
dem. §. quarto.
Si imputavit fraudem batti vbi nō
erat vltura mortale tenetur ad resti
tutionem totius damni.
Si fraudavit socios vltura mortale te
netur ad restitutionem.
49 C Circa musicos et histrones si pul
sant his qui ex libidine corripabant
vel illicite vide correa.
Si gestus ipudicos pronocātes ad
peccatum mortale fecit. vide histrio
50 C Circa laboratores et rusticos. Si
non laboravit fideliter in notabili ex
cessu esset mortale peccatum.
Si pñssit bestias nocere in agris. et
huiusmodi tñr ad restōnē si fuit in culpa.
Si fraudavit dñm in parte sibi dan
da. tenet ad restitutionē nisi dñs in
alio gravasset eum vide furtuz. §. xl.
Si non seminavit possessiones vel
coluit quas tenebat sicut debuit vide
culpa. §. v. r. vi.
51 C Circa tenatores. si in diebus fe
stis perdidit missa vel per totam diez
se occupavit vide ferie. §. ix.
Si dedit damnum in agris quia te
netur si est notabile ad restitutionē.
52 C Circa locatores. si scienter locavit
equum periculosuz aut vas vitiosuz
vide locatio. §. xxiij.
Si conductor fuit in culpa perditio
nis rei locate ibidem. xxiij. §.
Si percipit mercedem quā non debu
it vel soluit minus q? debuit ibidem
§. xxiij. r. xv.
53 C Circa laborantes in filando lana
vlt ringēdo scra et huiusmodi q? tenent pñ
mo si furant scdo si male laborat vlt
destruunt de q? vide locatio. §. xxiij.

C Circa reuēditores rez. si finerūt 54
q? nō poterāt vēdi nisi p tanto et tñ
vel erant qui emerūt pro plus vlt ipi
pro modico emerūt vt pro pluri vē
derent tenentur ad restitutionem q?
per fraudē acq?sierunt. Item si ven
diderunt pro plus q? tribuant dñio
vide emptio. §. xxiij.
C Circa iudices. si habuit iurisdicō 55
nem ab aliquo non vero domino vi
de dominus in principio.
Si dedit iniquā sententiā scienter vlt
per ignorantia aut negligentiam vi
de iudex. §. xxi. cum sequenti.
Si existens ignorans non eligit bo
num. assessorē. ibidem. §. xxiij.
Si elegit assessorē in fraudē cum
non indigeret. vide iudex. §. xvi.
Si accepit pecuniaz vt iudicaret vel
nō iudicaret aut vt inique contra iu
sticiam vide iudex. §. viij. cum mul
tis sequentibus. et suspensio. i. §. xx.
Si nō fuit ordinē iuris vlt mortā
le nisi aliq cā vrgēs ad hoc impelleret
Si reo dedit dilaciones idebitas. q? vlt
tra mortale tñr pñ lese ad restitutōes.
Si reo fecit interrogatiōes ad quas
non tenebatur respondere. vide con
fessio delicti. per totum.
Si posuit ad torturaz sine legitimo
inditio. vide tortura. §. i.
Si allegatiōes frivolas admittit. q? vlt
tra mortale tñr lese ad restitutionē.
Si appellatōes legitimā nō admittit vlt
frivolas admittit q? vltura mortale tñr
pñ lese. fm q? dico appellatio. §. xv.
Si paupibus non prouidit de aduo
cato vide aduocatus. §. x.
Si penas relaxavit vel auxit scdo vt
de penam. §. xviij.
Si arrestavit aliquē vlt bōa et bōa scrip
sit vlt officiales misit. vt sic pecuniaz
extorqret p iusticiā vlt aliqd alio iue

nt et quo pecunias haberet quia te-
netur ad restitutionem.

Si in snia appositum clam obscuram
vt ille q̄ que dabat se posset defendē
p̄ iustitiā. qz vltra mortale tenetur ad
restitutionem de dāno dato parti.

Si partē nō p̄dēnauit in expēsis cū
deberet p̄terent. qz vltra mortale
tenetur ad restitutionem parti.

Si vt extorqueret pecunias mō suo
fecit q̄ id qd in re ordinario debebat
expedire faceret iure delegato.

Si purgavit prouinciam malis ho-
minibus. vide iudex. §. vij.

Si iudicauit fm allegata p̄ veritatē
quā sciebat vide iudicare. §. vij.

Si sententia alicuius censure eccle-
siastice protulit sine monitione et feri-
pis vide suspensio. i. §. xvi.

Si iudicet p̄sūptū n̄ sibi s̄ditos nec
rōe rei v̄l d̄licti. v̄d iudicet. §. xvij.

Si p̄traxit sniaz in lōgū vt pecunias
extorq̄ret. mortale peccauit et tenetur
ad restitutionem non solum pecunie

accepte a pte q̄ iustitiā hēbat s̄ et ad
oē dāni qd habuit ex tali dilatione.

Si iterposuit auctoritatē i aliq̄ p̄ctu
mulieris v̄l minoris in eoz dānum
pp pecuniaz vel amicitiam. qz vltra
mortale tenetur ad restitutionē leso.

66 ¶ Circa officiales dñoz et cōitatus.

Si cōminatus est alicui nisi ei daret
re. vide concussio.

Si eregit iniusta gravamina p̄ mada
to sui supior. qz vltra mortale tñr ad
restōnē totū exacti. si ille nō vult re-
stituere in cuius vtilitatē est exacti.

Si erecutus est iniquam sententiā
vide iudicare. §. vij.

Si nō obuiavit malis q̄tum potuit
tono mō. vide consentire. §. ij.

Si fuit p̄ditor terre v̄l castri. h̄eo. §.

¶ Quarta. §. xv. in p̄ima filia.

Si fuit officialis tyranni aut iniusti
domini vide domus in p̄nc.

Si non accusauit quos tenebatur ex
officio qz si ex iuramento tenebatur erit
mortale peccatum. alio nō semper.

Si emittit officia v̄l super ipsa mutua
uit. vide officium.

Si hñs soluere de pecunia dñi vel
cōitatis alio extorsit tñr. p̄ ducato erit
stēs ipse salariatus qz restitue tenet.

Si q̄s iuenit de nocte dimisit pp pecu-
niaz p̄ statuta qz videtur mortale.

Si seruauit statuta que iurauit i p̄n-
cipio officij.

¶ Circa consiliarios dominorum 57
vel cōmunitatum.

Si eris i p̄silio p̄sensit alicui malo.
vide cōsensus. §. ij. et cōsiliū. §. i.

Si dedit fraudulentū p̄siliū. ibidē.

Si p̄posuit aliq̄ in p̄silio in dānum
aliquoz qz vltra mortale tenetur ad
restitutionem dāni totius quando si
ne eo non fuisset.

Si p̄sensit ad aliq̄ statuta stenda que
erant iniusta aut contra libertatē ec-
clesie. vide ibidē et ex cōmunicatio.

vij. casu. xij. et casu. xliij.

Si res cōitatus p̄misit dilapidari v̄l
ex inutilibus cōmissionibus aut q̄li-
tercunqz. vide administratio.

¶ Circa arbitros v̄l arbitratores. 58

Si iniqz d̄dit sniaz sciēti. v̄l ex igno-
rātia. vide iudex. §. xxi. cū seq̄ntibz.

Si permisit expirare compromissus
vide arbit. §. i.

Si pro spūali dedit tpale in recōp̄-
sationem. vide ibidē. §. vij.

Si pro pace abstulit ab vno et dedit
alteri. vide ibidē. §. vi.

¶ Circa accusatores. si accusauit ali-
quē mala itētiōe. vide accusator. §. vi

Si accusauit aliquem calumniose.
vide ibidē. §. viij.

Si iurauit

Si iurauit non accusare ibidē. §. vi.

Si accepit p̄ciū vt n̄ accusaret. ibidē

Si accusans respondit calumniose
ibidē. §. xij.

60 ¶ Circa aduocatos. Si ihibitus a
iure aduocare aduocauit. vide aduo-
catus. §. i. cū multis sequentibus.

Si defendit iniustā cāz. ibidē. §. xij.

Si amittit causas iustā per suā igno-
rantiam vel negligentia ibidē. §. xij.

Si immoderatum salarium extorsit
ibidē. §. xij.

Si non aduocauit pro pauperibus.
ibidē. §. x.

Si fecit pactum cū clientulo de quo
ta litis. ibidē. §. xij.

Si reuelauit aduersario secreta cli-
tuli. vide falsarius. §. ij.

Si causas v̄surariam defendit quia
vltra mortale tenetur ad restitutionē

qz tenetur ad restitutionem parti lese

Si falsas leges v̄l iustā p̄durit vel
instruit clientuli de falsitate dicēda

Si q̄litercunqz fuit cā alicuius dā-
ni in hñmō aduocatiōe qz vltra mor-
tale tenetur de damno parti lese.

Si solūmodo attendit ad ordinē iu-
dicariū et non ad merita cause sicut
hodie cōter faciūt aduocati. et tamē
non excusant a mortali. et ab obliga-
tione restitutionis dāni si defendunt
causam iniustam quo ad merita quā-
tūcunqz quo ad modū. p̄cedendi sit
inordinata. qz ordo nō est inuētus ni-
si propter deceptiones euitandas.

61 ¶ Circa procuratores. Si defendit
causam iniustam mortale est. et tene-
tur ad restitutionem leso.

Si infideliter vel negligenter se ha-
buit. vide locatio. §. xij.

Si in positionibus ponendis vel re-

spondendis peritauerit vel fuit cau-
sa perituri. mortaliter peccauit.

¶ Circa notarios. si ex ignorātia dñi
62 ctauit male iustā vel testamenta pp
qd primi dānificati sunt vide cul-
pa. §. v. et vi. et i. tabellio. §. vi.

Si iustā q̄ recepit nō posuit i p̄tho
collis suis. ex magna neglia v̄l mor-
tale p̄ctū in iustis ex qbus. ex eartū
p̄ditiōe. primi possent notabilē ledi.

Si maliciose occultauit vel destruxit
instrumenta. vide falsarius. §. iij.

Si falsauit instrumenta addēdo ali-
quid qd non fuit expressum vel alio
modo. vide falsarius in principio.

Si non bñ informauit in renūciatiōe
alicuius iuris ponēda in iustā p̄te
q̄ erat ignara qz tenet et de damno
eo qz est causa deceptionis prorimi.

Si fecit iustā in fraudem v̄surarius
vide restitutiō. i. in littera v̄surarius.

Si petijt indebitū salariū tenetur re-
stituere. facit q̄ dico emptio. §. vii.

Si notarius epi petijt ab ordinādia
salarium non fm instrumentum sed
fm qualitates ordinis quia est simo-
niacus quātūcunqz non sit salaria-
tus. vide simonia. iij. §. xij.

Si recepit iustā p̄ testō renūciatiōe
donatiōe vel alia obligatiōe illius q
non erat sane mentis quia vltra mor-
tale tenetur ad restitutionem leso.

Si scripsit dictauit vel redegit in pu-
blica forma statuta p̄ ecclesiasticā liber-
tatem vel in fauorem v̄surarius. vide
excoicatio. vij. casu. xij. et casu. xliij.

Si rogatus p̄ pauperibz noluit gra-
tis facere quia tenetur fm q̄ dico re-
aduocato aduocatus. §. x.

¶ Circa litigātes. si calumniose accu-
63 sauit aliquem. vide accusatio. §. vij.

Si mala intentione. ibidē. §. iij.

Si accusatus dedit pecuniaz accusa-

tori. vi. delisteret. ibidem. §. xi.

Si caluniose se defendit ibid. §. xiiij.

Si non risit dicitur interrogat quoniam tenebat. vide confessio delicti in principio.

Si litigavit scilicet iniustas causas habere vide litigiosa. §. ij.

Si hinc iusta eam litigavit non per media iusta sed debita reputa cum mendacis per iustas et hinc mortali peccavit secundum Theophrastum. fa. fe. q. lxx. non in tenet ad restitutionem si aliquid obtinuit per iniustas iniustas. vide sententia. §. vij.

Si appellavit causa afferende more vide appellatio. §. xv.

Si ratione studii vel artis fraudulenter puenit adversarius coram aliquo iudice. vide argumentatio. §. iij.

Si habens conservatorem procuravit ut introuderet se de non notoria. vide conservator. §. i.

64 Circa testes. si regis in iudicio noluit dicere veritatem. vide testis. §. xxvj.

Si falsum testimonium dicit. ibid. §. xxx.

Si dubium pro certo proposuit. vide peritium. §. iij.

Si pecuniam accepit pro testimonio ferendo. vide testis. §. xxvij.

65 Circa tutores vel curatores. si bene administrant in vilitatibus pupillorum vide administratio per totum.

Si consumant bona ipsorum vel si bi appropriant quia tenetur ad restitutionem ut patet ibidem.

66 Circa executiones testam. vel voluntatum voluntatum. Si alienant relictum vide dos. §. xxvj.

Si solvit debita defuncti. vide heres. §. v. et vi.

Si legata implevit vel nimis distulit. vide executio. §. xxij. et xxiii.

67 Circa curiales. Si fuit adulator ut obtineret beneficia et huiusmodi. vide adulator per totum.

Si proposuit dominio aliqua. unde possent extorquere pecunias indebite vide consilium. §. i.

Si bona confiscata inique sibi fecit donari quia tenetur restituere.

Si fuit leno pro dno mortalia multa in hoc sepe committuntur.

Si totum tempus expendit in occulitate. vide preceptum. §. v.

Si reportavit mala de alio ut eum poneret in inimicitia dno vide usuratio.

Si delectatus fuit dicere mala de alio vel audire. vide detractio.

68 Circa pnceps et dnos seculares.

Si habet dominium ex iusto titulo. vide dominus in principio.

Si neglexit facere iusticiam petentibus quia ultra mortale tenetur eis ad restitutionem damni quod passi fuerint ex hoc facit quod hinc iudex. §. xxi.

Si fecit iniusticias alicui multo magis tenetur ibidem.

Si quesivit ponere divisiones in populo ut possit regnare quia mortale est vide usuratio.

Si posuit collectas indebitas subditis suis. vide talia. i. principio. et §. i.

Si erigi fecit pedagia iniusta. vide pedagium per totum.

Si fuit ambiciosus ad maius dno propterea procuravit bella vel aliud iniustum quia ultra mortale tenetur de omni damno vide ambitio. §. i.

Si fecit pederatos cum aliquo defendendo se iuste vel iniuste mortali peccavit.

Si habuit bellum iniustum et quoniam sit iniustus habes bellum. §. iij. et quomodo tenetur ibidem. i. §. v. et x. et xi.

Si posuit officiales malos vide dominus. §. iij. et administratio. §. ij.

Si vendidit officia. vide officium.

Si ea quod erant communita sibi appropriavit tenetur restituere. vide talia. §. ij. et x.

Si in carcerari fecit aliquem indebite vide carcer. §. ij. et iij.

Si bannivit aliquem indebite. vide bannum. §. i.

Si non permisit testari aliquos. vide de talia. §. x.

Si coegit nubere filiam alicuius alteri ut ei succedat potest esse mortale secundum qualitatem rei.

Si fecit fieri torneamenta vel hastiludia vel spectacula inhonesta vide ludus. §. vj.

Si iustitiam vendidit vide iudex. §. xix. et xx.

Si fecit statuta vel leges iniquas. vide lex. §. xxij. et excommunicatio. vj.

casu. xij. et casu. xliij.

Si vasallos indebite gravavit vel spoliavit. vide talia per totum.

Si ipse vasallus existens fuit infidelis domino suo. vide feudum. §. xvj.

Si tolleravit usurarios propter lucrum suum vide usura. ij. §. xiiij.

Si non purgavit provinciam malis hominibus. vide iudex. §. vij.

Si propter avaritiam commutavit penam corporalem in pecuniariam quia ultra mortale tenetur lesis si propter hoc aliqui scelera facilius perpetrantur.

Si non tenuit vias securas. vide rapina. §. i.

Si pupillos et miserabiles personas non voluit audire non dando publicas aliquando audientias. quia ultra mortale tenetur de damno quod eis inferitur. vide culpa. §. v.

Si angariavit rusticos in laboribus et maxime in festis. vide Talia per totum et ferie.

Si tenuit nimias pompas aut expensas vide ornatus.

Si nimis occupavit se in ludis et viciis. vide ludus et venatio per totum.

Si reddidit damnum in agris propter venationes. vide venatio. §. ij.

Si non correxit familiam sed parum curavit eos compelescere a peccatis. vide correctio primo. et secundo per totum.

et quomodo tenetur. vide dominus. §. i.

Si fuit excommunicatus vel a iudice vel propter aliquod infra scriptum.

Si iniici fecit manus violentas in personas ecclesiasticas. vide excommunicatio. v. casu. i. per totum.

Si fecit incendi vel frangi ecclesias vel loca religiosa. ibid. casu. v. et vj.

Si fuit insecutor alicuius cardinalis vel de familia pape aut cardinalis vel alicuius episcopi. vide excommunicatio. v. casu. ix. et casu. xij.

Si fecit fieri aliquam iniuriam illis qui tulerunt aliquas sententias excommunicationis vel interdicti vel qui fuerant causa ut ponerentur vel obsequarentur. vide ibidem casu. x.

Si fuit fautor hereticorum eorum vel impedivit officium inquisitoris. vide hereticus per totum et excommunicatio. v. casu. xvij. et excommunicatio. vij. casu. xxvij. et xxix.

Si coegit celebrare tempore interdicti. vide excommunicatio. v. casu. xv.

Si fuit receptator piratarum vel cum eis participavit. vide ibid. casu. xvij.

Si imposuit nova pedagia vel exegit prohibita ibidem casu. xix.

Si permisit deferri prohibita infidelibus ibidem casu. xxi.

Si impedivit victualia ne ad curiam portarentur ibidem casu. xxij.

Si volentes ire romani vel redemptos cepit percussit et huiusmodi ibidem casu. xxij. et xxiii. et xxv.

Si impedivit ne obediretur litteris apostolicis. ibidem casu. xxvj.

Si usurpavit iurisdictionem ecclesie.

fasticam ibidem casu. xxv. excom-
 municatio. vij. casu. v.
 Si romipetas retinuit vel spoliavit.
 ibidem casu. xxix.
 Si iussit terras ecclesie ibidem casu. xxx.
 Si subtraxit ab obedientia romani
 pontificis ibidem casu. xxvij.
 Si corp^u alicui⁹ defuncti fecit incidere
 ut alibi sepeliret ibidem casu. xxxij.
 Si tertio admonitus ab episcopo noluit
 eis facere iusticia^m excoicatio. vij. casu. i.
 Si exegit vel erigi fecit pedagia a p-
 sonis ecclesiasticis vel alia onera ibi-
 dem casu. v.
 Si christianos naufragii patientes
 spoliavit bonis ibidem casu. x.
 Si gravavit psonas ecclesiasticas vel
 corp^u sanguineos qz noluerit eligere
 quem volebat ibidem casu. xxiij.
 Si regalia vel custodias et huiusmo-
 di sibi usurpavit in ecclesijs vacan-
 tibus ibidem casu. xv.
 Si extorsit absolutionem ab aliquo cen-
 sura per metum ibidem casu. xvij.
 Si compulsi prelatos ecclesiasticos
 ad submitendum ei bona ecclesiar^{um}
 ibidem casu. xxi.
 Si iterdixit suis subditis ne coquat
 molant et huiusmodi personis eccle-
 siasticis. ibidem casu. xxvi.
 Si procuravit aliquem occidi face-
 re per assassinos ibidem casu. xxxi.
 Si concessit represalias contra eccle-
 sticas personas ibidem casu. xxxij.
 Si impediit visitationes monialiu^m
 ibidem casu. xxxix.
 Si immunitatem ecclesiasticam vio-
 lauit capiendo homines in ecclesia.
 vide immunitas per totum.
 Si presentavit indignos existens pa-
 tronum alicuius ecclesie. vide ius pa-
 tronatus. §. xvij.
 Si fecit promovere indignos et si pro

pecunia quia ultra mortale est simo-
 niacus. vide simonia. ij. §. i.
 Si soluit q^{uod} primo beneficia ab ipso
 petantur q^{uod} a papa mortale est nisi
 aliqua rationabili causa faceret puta
 ne indignis daretur et huiusmodi.
 Si fidem servavit promissam vide
 pactum. §. iij.
 Si soluit servitoribus suis et credito-
 ribus. vide solutio. §. xxv.
 ¶ Circa ecclesiasticas psonas et pri-
 mo circa clericos in comuni
 Si est irregularis et q^{uod} vel q^{uod} iur
 ritur h^{ab}et irregularitas pmo p totum.
 Si est suspens^{us} et in q^{uod} casib^{us} iur-
 rat est vide suspensio pmo per totum.
 Si recepit ordines simoniace vel a
 simoniacis vide simonia. vi. §. ix.
 Si recepit ordines in peccato mor-
 tali. vide ordo. ij.
 Si exerceat ea q^{uod} sunt ordines in peccato
 mortali vide clericus. vij. et eucharistia
 ij. §. v. et eucharistia. ij. §. xv. et xxxij.
 Si existens excommunicatus vel inter-
 dictus aut suspensus ministravit vi-
 de irregularitas primo.
 Si si portavit iⁿsuram vel h^{ab}uit vi^o apo-
 stata. §. i. et ij. et clericus. iij. §. i. et x. et xij.
 Si immiscuit se negotiis secularib^{us}
 vide clericus. ix. §. iij. cum sequenti.
 Si exerceat inhonesta clericatus. vi-
 de clericus. x. per totum.
 Si est debite literatus vide clericus
 ij. per totum et episcopus. §. xvi.
 Si fuit ordinatus ante etatem debi-
 tam vide etas per totum.
 Si dimisit horas canonicas dic^{te}. vi-
 de hora. §. iij. et x. et xij. §. sequentibus.
 Si dicendo voluntarie se occupavit
 in aliquo alio ibidem. §. xvi.
 Si non benedixit m^{en}sam nec g^{ra}as red-
 didit post cibum. vide clericus. xij.
 Si exerceat officium ordinis sine de-

bitis paramentis vel modo vide mis-
 sa. §. xxv.
 Si celebravit in ecclesia poluta vide
 consecratio ecclesie. §. viij.
 Si celebravit tempore interdicti. vi-
 de interdictum. vij. per totum.
 Si celebravit ad faciendum malefi-
 cia vide missa. §. liij.
 Si celebravit non ieiunus ibidem.
 §. iij. cum duobus sequentibus.
 Si in altari excreto vide altare. §. ij.
 Si plusquam semel in die vide mis-
 sa. §. iij.
 Si cum hostia vel vino corruptis vi-
 de eucharistia. i. §. i. cum sequenti.
 Si cum euagatione m^{en}tis. vide mis-
 sa. §. xij.
 Si nimis raro celebravit ibidem. §.
 xxxij.
 Si ante dies vide eucharistia. ij. §.
 xxvi. et missa. §. xxx.
 Si existens in aliquo notorio deli-
 cto vide clericus. vij. §. iij.
 Si habita poluto celebravit eade^m
 die vide eucharistia.
 Si pronussit alicui dicere missas et
 non dixit vide missa. §. v. cu^m sequenti.
 Si existens bigamus portat tonsu-
 ram vide bigamia. §. xij.
 Si nimium habet conversatione^m cu^m
 mulieribus. vide Clericus. v. §. ij. et
 alio sequentibus.
 Si participavit cum excoicatis et di-
 viniis vide excoicatio. v. casu. iij. et ex-
 communicatio. vij. §. iij.
 Si fuit falsarius literaru^m apostolica-
 ru^m vide excommunicatio. v. casu. iij.
 Si sepelivit interdictos excommuni-
 catos vel usurarios vide excommuni-
 catio. vij. casu. xxvij. et xxxvi.
 Si usurarius manifestis alienigenis
 domos concessit ad fenus exercen-
 dum ibidem casu. xxxij.

279
 ¶ Circa beneficiatos ultra predicta
 interrogetur de infrascriptis.
 Si obtinuit beneficiu^m per simonia^m
 vel per peccata carnalia aut aliud tur-
 pe vide adulatio. §. ij. et simonia. ij.
 et v. et vi. per totum.
 Si est indignus propter literarum
 ignorantiam vel aliud canonicu^m in-
 pedimentu^m puta qz infamis irregu-
 laris corpore viciatus et huiusmodi
 quia sic tenetur resignare in manib^{us}
 valentis accipere resignationem. de
 quo vide beneficiu^m. §. xliij. et nisi fue-
 rit cum eo dispensatum. vel in casu.
 vide corpore viciatus. §. iij.
 Si obtinuit beneficiu^m non intendens
 clericari vide clericus. vij. §. v. et vi.
 Si permixtur beneficiu^m vide per-
 mutatio. §. iij.
 Si renunciavit beneficio simoniace
 vide renunciatio. §. ix. et x. §.
 Si facit residentiam in beneficio suo
 vide clericus. vij. in multis.
 Si habet plura beneficia quoz vnu^m
 sufficeret vide beneficiu^m. §. xxxij.
 Si fecit quatuor partes de fructib^{us}
 beneficii vide clericus. ij. §. i.
 Si habens patrimoniu^m servavit
 ut viveret de ecclesia ibidem. §. ij.
 Si expendit fruct^{us} beneficii in v^{er}bo
 inhonestos ibidem. §. iij.
 Si male tractavit ecclesiam et ei^{us} be-
 neficia vide clericus. ij. §. i.
 Si vasa et paramenta ad divinu^m cul-
 tum tenet imunda. vide vasa sacra.
 Si alienavit bona ecclesiastica q^{uod} sua^m
 fueri poterat sine legitima ca^{usa} et cu^m rebi-
 ta solennitate. vide alienatio. p totum.
 Si locavit sub annuo censu vicco su-
 as alteri. vide simonia. et. §. xxv. cu^m
 ij. sequentibus.
 Si induxit ad conediu^m vel iuradu^m de
 eligenda sepultura in sua ecclesia. vide

excommunicatio. v. casu. xliij.
 Si leges vel phisicam audiuit. vide
 excommunicatio. vij. casu. vij.
 Si habentes eligere non eligerunt
 meliorem. vide electio. §. xxi.
 Si appetunt epatū aut prelacionem
 superiorem. vide episcopus. §. iij.
 Si male administrant bona eccle-
 siastica. vide administratio.
 71 ¶ Circa platos habentes iurisdic-
 tionem maxime episcopos ultra pdeā.
 Si electus se fecit confirmari. vide
 confirmatio prelatorum per totum.
 Si non correxit publicos erofos vide
 correctio. i. §. iij. et ep̄s in pnc. et §. x.
 Si posuit indignos i offiō vel bñficio
 vid̄ ep̄s. §. xvij. et administratio. §. ij.
 Si fuit nimis pomposus i ornatu et
 huiusmodi. vide ornamē. per totum.
 Si indebite dispensauit in votis. ha-
 bes votum. iij. per totum.
 Si in alijs. vide dispensatio in prin-
 cum multis. §.
 Si aliquid erigit pro licentia mini-
 stradi vñ docēdi. vid̄ magister. §. xv.
 Si tulit ordines indebite q̄b̄ nō de-
 bebat vel q̄i vel nō mō quo debebat
 vide ordo. i. §. iij. iij. v. vj. et vij.
 Si non examinauit ordinandos s̄ or-
 dinauit indignos. vid̄ ordo. iij. §. xxij.
 Si sacm̄ p̄firmatiōis nō tenuit no-
 tabilis negligentia videt morale. vi-
 de confirmatione sacramenti. §. i.
 Si crisma et oleū sc̄i nō p̄secrauit i
 cena dñi oī anno. vide oleū. p. totum.
 Si non fecit consecrationes ecclesia-
 rum altarium et vestimentorum qui-
 bus debuit est graue peccatum.
 Si non habuit testes sinodales. de
 quibus vide episcopus. §. x.
 Si non visitauit singulis annis dio-
 cesim. ibidem. §. xij.
 Si n̄ reputauit i eccl̄ijs cathedralib⁹

et p̄tētib⁹ vñ ad predicādas et
 audiēdas p̄fessiones. vñ ibidē. §. xliij.
 Si ordinauit in diaconū vñ subdia-
 conū q̄ nescit offiū. vide ibidē. §. xv.
 Si non est vñus lineis si non erat re-
 ligiosus ibidem.
 Si non seruauit nec fecit seruari ca-
 nones. vide episcopus. §. xxiij.
 Si contulit beneficia simoniace. vi-
 de simonia. vj. per totum.
 Si plura contulit vñ. vide benefi-
 cium. §. xxiij. et xxv. vñ.
 Si ratione cōsanguinitatis. vide ac-
 ceptio personarum. §. iij. et §. x.
 Si non prouidit de beneficio illis q̄s
 ordinauit. vide beneficiuz. §. x.
 Si visitando accepit munera ip̄e vñ
 aliquis de suis. vide visitatiōes. §. iij.
 Si posuit indebitas collectas. vide
 taluz in principio. et §. i.
 Si vñsurpauit bona vacantū eccl̄iaz
 vide beneficium. §. xxix. et xl.
 Si non soluit rebita iuste p̄cta a suo
 predecessore. vide dignitas. §. i.
 Si questuarios pro lucro permisit
 in discreta predicare. quia tenentur
 ipsi reddere rationem domino de oī
 malo et satisfacere subditis de omni
 damno dato propter hoc. c. fina. de
 iur̄is. et vide simonia. iij. §. viij.
 Si incerta sibi appropriauit. vide re-
 stitutio et §. xliij. et xv.
 Si testamenta et legata non fecit im-
 plere. vide executor. §. xj.
 Si non tenuit bonum vicariuz cum
 ip̄e nō antedat tenetur de oī damno.
 Si iniustam sententiaz dedit et alia
 supradicta de iudicijs.
 Si in excoicando nō seruauit debitā
 formā. vide excoicationi. per totum.
 Si in diebus festiuis non iterfuit di-
 uinis. vide hora. §. xv.
 Si exemptos molestauit. indebite

mortaliter peccauit si in aliquo nota-
 bili hoc fecit.
 Si consecrauit corruptū sc̄ieter pro
 moniali. vide consecratio virginuz.
 Si visitauit monasteria monialium.
 et fecit vt seruent clausuram. vide su-
 pra exceptio. §. x.
 Si hospitalario visitauit et fecit vt
 facerent debitum. vide hospitalis.
 §. ij. et vltimo.
 Si dedit malum exemplum subdi-
 tis vide exemplum.
 Si magistru tenuit in ecclesia. et fa-
 cit in alijs teneri pro pauperibus et
 clericis vide Magister. §. vij. et su-
 pra episcopus. §. xij.
 72 ¶ Circa confessores. Si audiuit cō-
 fessiones non habens auctoritatem.
 et si vis scire si habes auctoritatem vi-
 de confessor. iij. per totum.
 Si absoluit a quibus non potuit. vide
 quid pot̄ cōfessio. iij. et v. et casus et
 a quibus excoicationibus h̄et. Ab-
 solutio. i. §. i. et iij. et v. et absol-
 utio. ij. in prin. et per totum. et de modo
 absoluen di absolutio. iij. per totum.
 Si absoluit manifestos vñsurarios.
 vide vñsura. et §. viij.
 Si dispensauit sine auctoritate quia
 peccauit mortaliter.
 Si nimis festinanter interrogauit vel
 non interrogauit. vide hic in prin.
 Si interrogauit q̄ non debuit ex de-
 lectione. vide §. §. i.
 Si reuelauit confessionem. vide cō-
 fessio vltimo per totum.
 Si exiens in mortali audiuit cō-
 fessionem. vide clericus. vñ. §. i.
 Si audiuit confessiones principaliter
 propter lucrum. vide simonia. iij. §. vj.
 Si habet scientiaz debitam. vide cō-
 fessio. iij. §. xxxij.

¶ Circa predicatores. 73
 Si predicauit in mortali peccato ex-
 stens vide predicare. §. vij.
 Si habet sciaz debitā. ibidē. §. vj.
 Si predicauit mendacia. vide mēda-
 tium. §. iij.
 Si predicauit propter honorem. vi-
 de honor. §. vij.
 Si propter lucrum. vide Simonia
 per totum. et simonia. ij. §. vj. et simo-
 nia. iij. §. ix.
 Si predicauit sine licentia quia mor-
 taliter peccauit totiens.
 Si predicauit indulgentias in discre-
 tas. vide religiosus. §. lxx.
 ¶ Circa inquisitores hereticorum. 74
 Si extorsit pecunias. vide inquisitor
 §. v.
 Si bona ecclesiarum applicauit fisco
 ibidem.
 Si abusi sunt armorum multitudi-
 ne ibidem.
 Si maliciose imposuerunt crimen
 vel impedimentum sui officij alicui
 ibidem.
 Si omiserunt procedere cōtra con-
 sciētā ex amore lucro et h̄mōi. ibidē.
 Si inquisitor vñ ordinis processit cō-
 tra fratrem alterius ordinis. ibidem.
 Si impediu it se de diuinationibus.
 vide ibidem. §. iij.
 ¶ Circa religiosos in comuni. 75
 Si intrauit per simoniam. vide si-
 monia. iij. per totum.
 Si intrauit latorem habens votum
 strictioris. vide religiosus. §. xxxij.
 Si non fuit obediens. vide religio-
 sus. §. xxx.
 Si proprietarius fuit ibidem.
 Si contra votum castitatis ibidem.
 Si officium dixit. vide hora. per to-
 tum.
 Si seruauit alia p̄cepta regule vñ cō-

- stitutionem obligantia ad mortales
vide religiosus. §. xxviii.
Si elegit meliores. vide electio. §. ii.
Si infamavit alias religiones. vide
detractio per tonum.
Si voluit consentire electioni. ibidē
§. xxvi.
Si secreta sui ordinis revelavit in scan-
dalum ipsius peccavit mortaliter. qz
proditor est.
Si in visitatione non revelavit que
debebat. vide denunciatio §. x.
Si fecit aliquid contra ea que gene-
raliter prohibetur religiosis. vide re-
ligiosus. §. ultimo.
Si recessit a monasterio sine licentia
prelati. vide apostata. §. iij.
Si frequentavit monasteria monia-
litum. vide monasterium. §. viij.
76 Circa monachos. si servavit qd si-
bi precipiuntur. et que sint ultra regu-
lam habes. §. monachus. §. x.
77 Circa abbates si habuit curam si-
bi commissorum. eos vita et doctrina
instruendo. vide abbas. §. xxiij.
Si dispensavit cum eis sine causa le-
gitima. vide dispensatio. §. vij.
Si imposuit monasterijs aut priora-
tibus novas pensiones vel auxit ve-
teres vel applicavit sue mensē. vide
abbas. §. xxvi.
Si servavit regulam et sibi precepta
vi. §. monachus.
Si requisivit apostatas. vide abbas
§. xvij.
78 Circa abbatissas. si fecit se benedi-
ci vbi est prescriptum. vid. abbatissa. §. ij.
Si fecit servari clausuram. vide mo-
nialis. §. iij.
79 Circa hospitalarios si fecit inven-
tarium. vide hospitale. §. iij. et iiij.
Si tenuit hospitalitatem. ibidē. §. vlt.
Si bona hospitalis convertit ad alius

usum. vide legatum. ij. §. xi.
Si perierunt ex negligentia sua. vide
administratio.
Adverte qz prefatas interrogatio-
nes solus posuit qz circa predicta con-
ter est mortale peccatum. Et aliqui non
pp ipsefectionē actus. et dimisi mul-
tas interrogaciones circa ea q sunt con-
ter peccata venialia et qz non sunt ne-
cessario confitenda talia peccata nisi
qñ dubitat an sint mortalia. itē scdo
rone statuti obligatis ad peccata ve-
nialia pñtenda. tñ tñc sufficeret pñ-
teri i genere. itē tertio vñ qz teneat cō-
fiteri venialia qñ eēt pñcū ne trabe-
rēt ad mortale. Mā cū tñc teneat de
ipsis penitere multo fortius pñteri. p-
pter evitā. mortale ad qz inducunt
qñ hoc advenit addit ab aliquibus
quartus casus in quo teneat qz confi-
teri venialia. s. qñ nullum hz morta-
le. et in pasca teneat confiteri qz tunc
pñteatur venialia. s. qz vt dixi quali-
tercūqz qz teneat pñteri venialia suf-
ficit pñteatur illa in genere nisi in ca-
su qñ dubitat an sit mortale. ideo p-
transio et sufficit quo ad venialia pñ-
teatur sic. peccant multis modis cor-
ruptione. delectatione omissione. dis-
solutione. locutione. vñ. tactu gustu.
odoratu. et multis alijs modis de q-
bus oibus tā mortalibz qz venialibz
dico meā culpā. Itē nō omittat cōfi-
teri oblita et ignorata sic. Item dico
meā culpā de oibus peis meis mor-
talibz qz ignoro aut oblitis sum nec
vñqz legitime cōfessus forte ex mea
ignorantia vel negligia qz valet talis cō-
fessio vt remittant vñ reducuntur ad
cognitōes et nō teneat reiterare con-
fessiones. qz multa fuerunt tñc obli-
tus pñteri si mō diligentia sedz sua
pñtionē fecit. qbus oibus cōpletio
faciat

faciat terminare peccatorē suā cōfes-
sione sic dicendo. Dō precor beatus-
mā et gloriosam virginē mariā oēs
sanctos et te pñ orare pro me. Quibz
pactio pñfessor crepet corrigit et dul-
citer admonet peccatorē abstineat a
societatibus et causis peccatorū. Mō
tñ exigit iuramentū vñ promissionē
de aliquo. nisi solū de his in qbz iu-
ra sic voluerit vt in excoicationē et hu-
iusmodi postea iponat ei pñiaz tales
quā statim possit cōplere. an recidiva-
tionē pro sacrali. et postea aliā quaz
videat qz peccator verisimil faciet. vñ
caneat ne iponat pñiam talē quā ve-
rissim nō ipebit. qz esset potius illum
illaqueare qz solvere. Esset bene bonuz
illi notificare quā pñiam meret. vt
sic magis timeat postea pcedere ei illā
indulgentiā quā potes de quo. vide
indulgentia. §. v. deinde absolute cum
sic miserat tui oipotens et. Indulge-
ntia et absolute et. dñs noster Je-
sus xps te absoluat et ego auctoritate
ipsius absolvo te a vinculo excoica-
tionis maioris vel minoris inquantū
possum et restituo te sacramētis eccle-
sie iterū absolvo ab oibus pctis tuis
mortalibz et venialibz pñfessio oblitis
ignoratis et a circumstantijs eorū. In
nomie pñs et filij et spūssancti amen.
Postea iponat ei sic talē et qz itelli-
gat. Dia bona qz facies. et mala qz pa-
tienter sustinebis ipono tibi remissio-
nē mor peccatorū vade in pace. Et
si pñret casus vel excoicationē a qua
nō postea absolvere impone ei qz va-
dat ad eū qui eū potest absolue. nec
ingerat se sacramētis donec de eo sit
absolutio nisi ratione scandali evitā
di si excoimunicatio est occulta.
Testatus quis dicit
decedē qz

269
mor modis primo si nullū testū se-
cit. Scdo si fecit sz non iure. Tertio
si fecit iure tñ postea ruptus est post
huius natiuitate vel irritū factum est
capitis diminutio testatoris. Quar-
to si nulli sūt hēdes ex eo testō vt in
auc. de here. ab intestato in pñm. pñt
addi et duo alij modi. ex post scō pri-
mus. s. per querelā expugnato testa-
mento scdus per bonorū possessio-
nem contra tabulas. vide §. 30. in sū-
ma. C. de suis et legiti. here.
Timiditas vide
catur
§. fm sanctū Tho. 2a 2e. qd.
lxxj qz aliqui ex defectu amoris pro-
pñi. vt cū quis minus debito amat
vitam propriā et ea que ordinantur
ad eam. Aliquando causatur ex ela-
tione animi de se presumētis et alios
contemntis. Aliquando autē cau-
satur ex stoliditate seu stulticia.
Et trum sit peccatum. §. qz sic vi-
dētqz causetur nisi stoliditas sit in-
vincibilis. et est rō. iij. cñt. Intimiditas
est pñ fortitudinē per defectum
nō timendi vbi esset timendus. sicut
timor contra fortitudinem per excess-
sum timendo vbi non timendum est
Quando est peccatum mortale. 2
§. illa que causatur ex defectu amo-
ris et elationis tunc est mortale pec-
catum quando sine necessitate expo-
nit se periculo probabili notabili le-
sionis corporis et multo magis aie-
vel non curat de eius notabili le-
sione omittendo prouisionē debitā face-
re. Tertia qz a venialitatis pñuat ex
lata culpa in his in qbus iminet pe-
riculum probabile notabili debita pñ-
mentis et pñerea omittit debita pñ-
sione nisi vbi stoliditas est inuincibilis.

Strusus dicitur qd non ca-
nonice s; p
violentiam occupat honores
vbi ficia ecclesiastica. vñ fur est & la-
tro & e i pctō mortali & tenet restituē
oia q̄ ide recipit. c. gratio de re. spo.

Quenta an sint resti-
tūda. p. q.
qdā sūt q̄ fuerūt in dñio ali-
cuius & talia iueniō tñr restituere. i
mo furtū cōmittit q̄ ea aīo n̄ restituē
di accipit. l. falsus. s. q̄ alienū. r. s. se.
ff. de furt. r. xiiij. r. q. v. c. si qd iueni-
ti. siue talia amiserit dñs ipsarū ex
ruina vñ scēdio vel naufragio. vt. ff.
d. l. c. rui. na. p. toni. Idē dico dīctā
tio i mari cā nauis aletūda. ff. ad. l.
ro. de iact. l. q̄ leuande. Et ibi no. in
gl. vñ q̄ furtū amiserit & h̄ tēp nū hē-
rent p̄ derelictū & tūc credit sed. p̄-
lio. xvij. q̄ hēant p̄ derelictū si dñs ta-
cet nec p̄ se nec p̄ alios p̄quirat. q. d.
l. q̄ aletūda vñ statim pōt nēcitātē p̄-
grēdi res amissas & sic ista neglia n̄
q̄rēdi tollit p̄mā p̄p̄tōz quā facit lex
l. q̄ nō hēant p̄ derelictū nisi aīo p̄stet
p̄ q̄lūatē & acq̄ de voluntate dñi tūc ne-
mo p̄sumat tactas res suas. d. l. falsus
s. si iactatū. r. d. l. q̄ leuāde qd̄ no.
p̄ limitatōe eoz q̄ dico ista naufra-
giū. s. iij. nec talia iacta qñ non h̄nt
p̄ derelictū p̄nt vñ capere q̄ eis defi-
cit titulus. p̄ derelicto. vt i. l. si q̄ mē-
ces. ff. p̄ derelicto. An p̄suetudo ali-
quorū q̄ tactata i mari vñ a flumīnibz
portata occupat vñ ex p̄se reproduta
p̄ dīctā. l. q̄ leuāde. r. ibi gl. not. & l. q̄
loq̄ de tactatis i mari tūc idē ē de ab-
latis a flumīe vñ sūt ligna & h̄mōi cū
parū differat ab illis vt dīc̄ ter. i. ff. de re. diu. l. i. s. vñ. facit auc. nani-
gia. C. de furtis. Quēda sūt q̄ nūq̄
fuerūt i dñio alicuius vt lapilli i luto

re maris sere siluestres: & h̄mōi & ta-
lia sūt occupatio siue testie capiant
in fūdo p̄prio: siue i alieno: dñmō si
fuerit p̄hibet iurare a dñs fūdi. Si
ue fuerit antea vulnerate ab aliquo
mō eas nō p̄sequit̄ isti. de re. diu. in
multis. s. r. ff. de acq. re. do. l. iij. r. l.
nālē nisi fecit de p̄iuetudine q̄ tunc
stabit p̄suetudini. l. q̄ si nolit. s. q̄ al-
sidua. ff. de edictio edic. s. gl. in. d. l.
nālē. s. illud. Sīl si eēnt capite i re-
tē alieno nō credo sint accipietis s; gl.
i. l. in laqueū. ff. de acq. re. do. r. i
ff. de re. di. s. singulorū l. r̄ rigor iuris
videat̄ velle q̄ sint accipietis vñ dē. se
re vñ siluestres. sed domesticē fecit sē
p̄uones columbarū apes: in alio &
h̄mōi tādiū sūt possidētis q̄diū h̄nt
aīus reuertendi domū s; si bis ausu
giat̄: nec bonis rebus nō spēdit re-
uertunt̄ sūt accipietis: q̄ p̄suetudo in-
ducit p̄ h̄mōi actū. l. iij. C. de epali au-
di. & sic nō dicunt hēre aīus reuertē
di. aīalia vñ nālter domestica vt ga-
line: & h̄mōi s; sūt dñi. & capiens ea
tñr restituē eoz fructibz: puta ouis &
h̄mōi. s. gallinaz i. ff. de re. diu. r. ff.
de acq. re. do. l. nālē. s. gallinarum.
Et iueniō thesauroz teneat̄ resti-
tūda. p. q̄ si i suo solo iuenit sic sūt erit
si vñ in alieno solo & aīo sic medie-
tas erit sua & alia medietas erit dñi
fūdi. Instit. de re. diu. s. thesauros. Et
C. de thesauro. l. vñ. nec est vñ
qd̄ dicit gl. i. c. si qd̄ xiiij. q. v. q̄ in-
tus i loco sacro vñ religioso sit iueni-
tio s; erit s; distinctōes p̄dictas vt ex
p̄se tenet doc. in. d. s. thesauros quia
hodie ecclie & loca religiosa sūt p̄la-
toz. Idē die si iuenit in loco publi-
co & sic intellige. l. iij. ff. de iure fisci. Et
aduerte hic q̄ q̄ i s; nō dīc̄ subuenire

vñ fructuaris nec ille qui h̄z bona
hypothecata nec maritus si iuenit in
fundo dotali nisi solū q̄ ad maritum
vt teneat in vita vxoris. s; dissoluto
m̄tamento restituē tenet vide bart. i.
l. i. s. q̄. s. ff. de acq. re. do. ch.
p̄hibet vñ q̄ h̄z vñle dñus diuidet
cū dñs q̄ habet directū dñus: vide
bart. in. l. i. caule in. ff. de parato.
2. Quid de terra p̄ alluionē addita
terre alteri. p̄. distinguēdo q̄ i sula
nata i mari ē occupatio i medio vñ
flumīe ē cōis h̄mōi p̄dia iux flumē
ex vñq̄ pte si vñ ē i medio ē illius
cur? p̄primorū ager vñ a flumīe diui-
sa circūdā remanet cuius erat. Et si
flumē mutat aluē: p̄mā aluē effici-
tur eoz q̄ p̄dia circa eū h̄nt. & scdus
aluē ē publicē & si reuertit ad p̄mā
scdus aluē erit eoz q̄ h̄nt p̄dia circa
eū. Sīl ager inundatus aq̄ ipsa rece-
dētē remanet eius cur? erat hec h̄mōi
instit. de re. diu. s. insula. & sic serua
nisi p̄ueniō sit in dñi vel statutu.
3. Si qñ tñr restituere ille q̄ nescit
cuius sit. p. q̄ si fca nō hēbat p̄ de-
relicta. tenet facere denūciare publi-
ce & si post nō cōparet cuius sit erro-
gabit i paupes s; h̄o. vñ si ipse ē pau-
p̄ retinebat aucte epi vñ sui p̄fessoris
fūm Ray. & orabit p̄ illo cur? erat. Si
vñ p̄babilr potest p̄sumere q̄ dñs
eā habebat pro derelicta sic poterit
vñ capere. l. idē quod. ff. pro dereli-
3. Questitura p̄prie
est p̄
fessio rei traditio iproprie
āt ē alicuius corporei loco possessio
in manibz p̄suo. vñ qñ dñs dat va-
llo bastā. vel aliquod simile dicēs
se facere inuestiturā. vt in. i. qd̄ est in
uestitura inuestire dicitur.
4. Quid sit fca corā testibz. p. q̄ sic

270
nō q̄ nō valeat sine testibz & inst fca
s; vt vñas p̄bati possit. & qd̄z si fiet
de vñficio nouo tūc si pareat. i. vñas
los h̄z corā tribz vñ saltē duobus ex-
cis tenet facē. si vñ pares. i. alios va-
sallos nō h̄z faciat corā alijs idoneis
testibz. Si at̄ inuestiat de veteri vñ
ficio pōt fieri corā q̄buscūq̄ idoneis
testibz vt i tñg testis sūt necessarii: et
ei si ē clicus q̄ inuestiturā facit de re-
bus p̄prij de rebz vñ ecclie admittit
tuntur oēs testes idonei fūm dñs
fūm dñs i. ff. de alie-
nis bonis. s; aduerte q̄ cum
obiectū trāstue sit malū p̄prij. idē de
bono alteri pōt esse tristitia. put app-
hendit vñ malū p̄prij: s; hoc qua-
dupl̄ p̄mo mō iquātū ex eo nobis
aliq̄ piculū iminet. s. ne ab eo leda-
mur: hec tristitia nō est inuidia. s;
effectus timoris: vt dicit p̄bi. fo re-
tho. & pōt esse sine pctō vt dicit Gre-
g. i. mor. Alio mō apprehendit inquā-
tum est diminutū p̄prie glie vel ex-
cellētie & hec tristitia est p̄prie inui-
dia fūm p̄bi. vbi. s. & ex glie suo est
pctū mortale Job. v. paruulū occi-
dit inuidia: cū sit d̄ caritatē. Sumtū
p̄mō motus inuidie qñq̄ ē in perfe-
ctis ex surreptōe. q̄ sūt venialia pctā
& est sile de inuidia parum loz in q̄b?
non vñ est vñus rōnis & de motu
inuidie fūm q̄ est passio sensualitatis
tertio mō apprehendit bonū alteri
inquātū deest nobis qd̄ alius habet
& sic tristat. & hec tristitia non est in-
uidia sed proprie dī zelus s; p̄bi.
vbi. s. Et si est de bonis honestis est
laudabilis fūm illud. p. cor. xii. Enu-
lamini carismata meliora. Si aut̄ sit
de bonis tēporalibz aut de bonis in-
honestis pōt ēē pctū: & sine peccato
3 vj

et aliqui cum mortali. puta cum talia sunt
deu. qmto mo apphēdit bonū alteri?
put pot cede i dñi multo. inuiste
et sic nō est inuidia fm Bre. nec pcuti
puta cū qd trīstaf d. pspertate alicui?
tyrāti qz videt q magis tirāizabit

Quot sunt ei filie. R. f3 Bre. xxxj
mor. v. l. dñi susuratio. diractio de
qb hēs in locis suis exultatio in ad
uersis: et afflictio in pspertis. primi in
quā enenit. pñio p conati inuēd. f3
qñ trīstaf de pspertis f3 q pñit qdaz
gliaz sic ē inuidia n ei? filia. Emulatio
vō et inuidia idē sūt gliaz. f3 pprie in
uidia attendat in actu interiori. emu
latio vō in actu exteriori. vt dicit gl.
sup illud. gal. v. emulatio es inuidie.

Pocris vide simu

Potecha qd sit et
de pignus per totum.

Ra ē qdā passio appeti
sensitui. pprie q dicit
vñ irascibilis q qd videtā appeti. q
qdē passio i mī ē bona iquātū regu
lat a rōne. Si vō ordinē rōnis exclu
dit ē mala. ordo at rōis i tra pñt atē
dñi qñ ad duo. pmo qñ ad appeti
bile i qd tēdit qd ē videtā vñ si qd
appetit q f3 ordinē rōis videtā fiat
sic vñ zelus et ē laudabile. Si at appe
tat q fiat videtā qñ rēuqz ē p ordinē
rōis sic ē tra ex gñe suo pcuti. mora
le: qz pñat caritati et iusticie. possz nī
ēē pcuti veniale pp iperfectōes act?
et h vel ex pte appetitus vt cū appeti
tus pñent iudiciū rōnis nec legē cō
sensu ad eū: vñ ex pte appetibilis vt
cū appeti i modico vindicare. qd si
iferat nō erit mortale vt trahere pue
rū p capillo. et hmoi. scdo attendit
ordo rōnis in tra qñ ad modū tra

scendit vt. i. motus ire nō imoderate
ferueat inter? vñ exteri? q ordo si p
termittat nō erit sine pñio: et si iustā
appeteret vindictā: h nō erit mortā
le ex gñe suo f3 posset ēē mortale pec
catum puta si ex vehementia ire exce
dat a dilectione dei vel proximi.

Quo pgreddi. R. q tres h3 mōs
i pmo i corde videtā appetēdo. de
quo **Bathe.** v. q irascit fñi suo. f. p
iram mortalem. scdo in signis man
festatur. et ideo subiungit. qui dixerit
fñi suo racha. qd est iteriectio irascē
tis. tertio in scō nocēmētā i ferēdo li
uore videtā. si pñus gradus ē mor
talis: multo magis scdo est grauior
tertiu grauiissimus si teter? noceat.

Quot sunt eius filie. R. Bre. xxx. 2
mor. q. vñ. l. R. tra iunior mētis pñ
melia clamor. idignatō et blasfemia.
Adde. vij. l. bellū. et vij. l. maledictō
et ix. l. seditio. de qbus in locis suis.

Regularitas im

pedimentū seu repulsiō ere
cutiōis diuini officij seu sacri ex ca
nonica seu pñōne pñenitō. ar. de tē
po. or. c. vñ. et dñi stricte irregularitas
qñ ex regulas alioz q ad ordinatōes
qz regit dispēsatō. dñi et magis lar
ge irregularis q nō pñt mīstrare i su
seceptis: nec alcēdē ad maiorez i tro
ducta ē a iure positio. vt. ij. q. vij. s.
tē daniel. l3 i teteri testō fuerit pñdī
nata in pñona daniel. de pñe. di. l. c. i.

Irregularitas in qb? casib? incur
ritur ipso iure. R. q aliqui ex delicto
aliqui ex defectu corporis. aliqui ex de
fectu sacri. et qb? hēs pñt doct. i. c. mī
cū. s. persone vō. de renū. f3 p clario
ri intelligētia casus ex qbus aliquis
efficitur irregularis. Idoc est q non
potest promoueri. vel si pñmōs nō

pōt exercere suum officium explicā
bo inferius qui reducunt ad. xxiij.

Primo ex homicidio. vel trun
catione: aut mutilatione membroru.
vt supra homicidium. v.

Sz qd si fuit i leuissima culpa ho
miciidij dādo opaz rei licite. R. qñ
ē irregularis. facit. i. c. qñ. d. pe.
et re. in vbo rex si pñcuria. et ibi no:
pa. et p hoc limita et intellige qd dico
sup homicidium. et si. i. l. tra. s. xviij.

Atz cūcū rñdēno iudici sic pro
tali crimine debet pena mortis sit ir
regularis. R. pa. in. c. ex lris. de exce.
pla. sic distinguēdo fm l3 ost. q aut
crimen iminet pñenit dñi pñti. et sic
si ex pñlio suo gñali vel spāli sequat
homicidiū ē irregularis. c. si q vñ
duā. l. di. Si vō ex sua rñsiōe nō leg
tur homicidiū: qz oīno iudex erat di
spōit illū occidē et tñt interrogatus
fuit a qdā alto et hmoi. sic nō est irre
gularis. Si rñ ē irregularis: qñ cri
mē nō iminet pñenit dñi pñti. qñ
rñdeat q meretur morē. Et sic intel
lige glo. in. d. c. ex litteris.

Atz cūcū in bello fitalis ibi oc
cidat sit irregularis l3 ipse nō occide
rit. R. q si bellū ē iniustū oēs irregu
lares sūt q fuerūt ex pte iniuriantū
si illuc inierūt: vt bellātib? pñtarēt au
ritū pñliū. vel fauorē. multo magis
si vt aduersarios lederēt f3. Imo. et
l3 ost. in. c. pñtio de homi. sec? si cā
pñficādi vt cā iusta iuerūt. ar. a pñ
rio sensu i. c. qñ. l. di. et c. pñvteruz
de hōi. tñ vep ē f3. Ray. et ro. et guil.
q ab epo poteritū pñcis dispēlati

Atz exites ex pte se defendētum
i bello iusto sūt irregulares. R. q sic
oēs q occidūt nisi sit talis necessitas
q als ppñā vitā euadere nō possint
Alij at q nō occidūt nec mūtāt non

sūt irregulares: l3 ibi multi occidant
imo l3 cūcū hortari ad bellū si sit p
republicā: aut ecclīaz: aut fidē catho
licā: nō nī arma sumere vide. s. bellū
s. iij. vñ pa. i. c. pl. et vñ. d. cle. pñu.
refert. et sequit l3 ost. tenet: q cūcū
q pñtar opē opñstis vñ obsestis inu
ste et adiuuat repellētes iniuriā. phi
ciēdo lapides. et hmoi dñmō nemi
nē ipse occiderit q nō ē irregularis.

Atz plati et alij q inter sūt videtā
sanguinis sūt irregulares. R. q non
fm l3 ost. nisi ad h3 rederint auxilū
philū vñ fauorē. vñ nisi iter sint tanqz
auctoritatē pñtates. vt hñ in. c. ex lris
de exce. pla. pa. in. d. c. lris t3 q
tales plati. si pñt iurisdictionē tpa
les ibi: q efficiunt irregulares: exhiben
do pñentiā vñ videtā sit sanguinis
si mors vñ mutilatio legē. qz videtā
pñtare opē. s. di. si q vñ dñā. secus
de platis q nō pñt iurisdictionē tpa
lē in loco: grauius tñ peccant qz. c.
suam ne cle. vel mo. faciant.

Quid de plato q nō literat hoies
ab iniusta morte cū pñt: vñ nō pñcit
fame mortē cū possit. R. l3 ost. q l3
mortalissime peccat nō nī ē irregu
laris qz lex pñmōtōis scñ regit. xv. q.
i. si q nō iratus. s3 ego credo pñt? pñ
rui. f. q sit irregular? qñ sciet et vo
luntarie pñmittit cū mori: si tñ mortā
tur. ar. c. petrus. de homi. et c. l3
thens. de sumo. qz in isto casu non so
lum est omīssio sed etiam cōmīssio si
cūcū in dictis iuribus pñt.

Atz vñas aliquē cā correctōis
si ex vulnere mortuus sit efficiat irre
gularis. R. q sic pñmō ex illo vulnē
sit mortuus: secus si recessisset alta tñ
mitate ex vulnē nō secuta. c. pñvteruz
et c. d. cetero. et c. ad audiētā de hōi.

Quid si postqz cōsultū rectidina 10

nit. p. q. nihilominus irregularis est
q. q. c. subfuit d. pe. d. i. si q. s. l. r.
d. c. ad audientiam no. ber. m. d. c. p. s. b. y.
ter q. s. credo q. n. recidit fuit sine cl.
pa alia ar. c. p. r. e. a. de cle. percusso;

11 Quid de illis q. s. p. b. i. c. i. t. l. a. p. i. d. e. s. z. l. a. p. i. s. v. n. t. a. l. i. q. u. e. i. n. t. e. r. f. i. c. i. t. a. p. e. q. o. e. s. s. i. g. n. o. r. a. t. a. q. p. i. e. t. s. i. t. d. e. b. e. n. t. a. b. s. t. i. n. e. a. b. o. r. a. r. c. s. i. g. n. i. f. i. c. a. s. t. i. e. l. i. j. d. e. h. o. i. s. z. s. o. f. f. a. c. c. p. r. i. n. e. t. i. a. d. e. c. l. e. p. e. n. s. i. o. a. l. i. j. d. i. c. i. t. d. i. c. e. d. o. n. e. m. i. n. e. t. i. n. d. u. b. i. o. r. e. p. e. l. l. e. a. r. d. c. p. r. i. n. e. t. i. a. z. c. p. e. n. t. i. o. d. e. h. o. i. s. d. i. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. q. n. p. s. e. i. a. e. u. r. e. m. o. r. d. e. r. e. t. u. i. n. e. m. o. e. o. r. e. z. r. e. p. e. l. l. e. d. u. o. n. i. s. i. t. e. r. p. e. l. l. a. r. a. r. c. p. r. i. n. e. t. i. a. d. e. c. l. e. p. e. n. s. i. o. h. o. s. t. i. s. q. r. e. l. i. q. u. e. d. i. s. i. t. p. s. e. i. e. s. u. e. z. i. o. s. i. a. l. i. q. u. e. r. e. i. t. v. t. q. i. p. s. i. n. e. m. i. n. e. i. r. r. e. f. e. c. e. r. u. n. t. i. t. e. r. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. e. o. S. i. v. o. p. s. e. i. a. e. i. o. d. i. c. a. t. q. s. i. c. s. i. a. b. s. t. i. n. e. a. t. d. c. s. i. g. n. i. f. i. c. a. s. t. i. z. h. t. e. n. e. i. n. p. h. i. c. i. e. n. t. i. b. i. n. i. s. t. o. b. e. l. l. o. s. e. c. u. s. c. r. e. d. e. r. e. s. i. c. a. l. u. d. i. z. n. o. n. a. d. h. i. b. i. t. a. d. e. b. i. t. a. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a.

12 Quid de clicis q. cu alijs trahunt
ad maganellos. vñ alijs occisus e
aut pbabilr credit. p. q. irregularis
fuit. c. sic dignu. de hoi. Alij at dicunt
q. lz clicis turri vl muru ipetis: ma
ebimis ipugnare z suffode lz n liceat
eis personali pugnare. vñ si homici
ditu ex h scō pter eoz intentionem
euenerit nō iputabit eis. s. qd sint ir
regulares vñ tutius ē in bello iusto.

13 Quid de illo q. dī ducētib. latro
nē: claudite of ne clamet vl videte ne
tales liberet. eñ. p. q. irregularis ē si
moro pbabilr fuissz ipedita. als nō.

14 Quid de interrogato si talē vidit z
idicat. vl si nō p. ire nisi p. duas vias
dic q. p. istā nō iuit. z illi eñ i seqntes
occidit. p. q. si scuit vl scire debuit
q. psona talis qrebat ad mortē: vl
mutulatus irregularis ē: scē si pba
bilr credit dicit pp aliā cāz et i cō iō n

fuit corrupta s. z. Rod. z. Buil. dñr. a.
C. l. r. clic. q. pugnātib. arma mñi
stram sit irregularis. p. q. sic si al
qs occidat. ar. c. sic dignu de homi.
z. i. appellatōe armoz venturū su
stet z lapides. ff. de v. b. sig. l. armoz
s. z. m. i. n. o. z. d. o. i. c. s. i. n. i. a. z. n. e. d. e. v. l.
m. o. n. o. ē. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. c. l. i. c. i. s. i. n. b. e. l. l. o.
i. n. s. t. o. m. i. n. i. s. t. r. e. t. b. a. l. i. s. t. a. a. l. i. c. u. i. n. i. s. v. e. l. e.
d. e. f. e. n. d. a. t. z. s. u. a. n. e. c. c. r. e. d. i. t. i. l. l. i. a. l. i. q. u. e.
v. e. l. l. e. o. c. c. i. d. e. s. z. n. i. s. i. t. e. r. e. s. e. d. e. z. s. u. a. s. i. l. i. r.
s. i. l. a. c. e. a. v. e. l. e. n. s. e. m. m. i. n. i. s. t. r. e. t. t. u. i. v. e. l. e.
d. e. f. e. n. d. a. t. z. t. u. i. l. l. e. o. c. c. i. d. i. t. s. i. c. v. t. d. o. m. i.
ē. v. t. i. n. p. r. i. m. o. c. a. s. u. s. i. t. u. t. i. ē. d. o. m. i. s. i. m.
l. d. o. s. t. v. b. i. s. q. i. n. v. t. r. o. q. s. c. a. s. u. s. i. t. i. r. r. e.
g. u. l. a. r. i. s. q. z. n. o. n. l. z. c. l. e. r. i. c. o. m. i. n. i. s. t. r. e. t. i.
i. t. a. i. m. e. d. i. a. t. u. m. i. n. m. o. r. t. e. a. l. i. c. i. u. s. p. r. e.
b. e. r. e. d. e. p. e. n. i. s. c. q. i. n. d. u. b. i. o.

C. l. r. clicis q. cu focio latrone ca
ptu ligat z postea clico infcio loci
latronez ne fugiat occidit. p. q. irre
gularis ē: q. fines licite defensionis
excessit. c. suscepim in gl. de homi.

Quid de illo q. vadēs ad spatia
sup equi. q. ex petulātia fractio habe
nis occidit puer. p. q. nō est irregu
laris q. nec volūtatē nec scō occidit.
nec rei illicite dabat operā. s. a. c. d. i.
l. e. c. t. de homi. dicit tñ tñ Ber. q. si
re facili frenū potuit frangit: erit irret
gularis. ar. c. significasti. el. l. de hoi.
vl si pp et iperitiaz equi lasciuia
vt Insti. ad. l. acgl. s. impetu quoq.
vel propter eius impotentia simili
si que debuit puidere z facere nō pre
uidit nec fecit. d. s. impetu quoq.

C. l. r. portātes ligna pp zeluz fidel
ad cremādū hereticos sint irregula
res. p. s. m. Rod. q. si ligna q. portā
uerūt sint cooperata ad mortē sūt ir
regulares: z a papa solū dispēdandi.
Si aut nihil cooperauerūt. puta q.
tā erat mortuus anqz fuissent accen

sic nō sunt irregulares vel saltes est
pōt cū eis dispēdare si autē dubitant
sic sine dispēdatione pape nō debent
ministrare nec promoueat. c. h. i. q.
s. o. d. c. ad audientiam de homi.

19 C. l. r. clicis bñdices aquā feruētē
vl ferrū cādēs. vl pugiles sit irregu
laris. p. Ray. q. sic si moro sequat z
Rod. dicit hoc ē mūto tenere. v. l.
de. s. e. u. a. d. e. h. o. c. h. o. m. i. c. i. d. i. u. z. i. j. i. j.

C. s. p. maiori itelligētia oīuz pōi
ctoꝝ not. aliq. s. regulas. C. p. d. i. a. e. s. t.
q. nec iudex aliqu. vel magis seu do
ctoꝝ i dubio d. z. aliq. iudicare irre
gularē ar. de pe. d. i. s. p. e. n. e. C. s. e.
c. i. d. a. q. i. d. u. b. i. o. q. l. i. b. e. t. d. z. s. e. r. e. p. u. t. a. r. e.
i. r. r. e. g. u. l. a. r. e. v. t. i. d. c. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. z. i. o.
i. s. o. z. a. s. e. m. a. r. i. e. q. n. q. s. nō e. s. t. d. e. h. o. c.
i. n. f. a. m. a. t. i. s. ē. r. e. l. i. n. q. u. e. d. u. s. p. s. e. i. e. s. u. e.
v. t. i. c. e. r. l. i. s. t. a. d. e. h. o. m. i. h. a. s. d. u. a. s. p. o.
n. i. t. h. o. i. d. c. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. C. t. e. r. t. i. a.
ē. q. a. d. h. v. t. q. s. i. c. u. r. r. a. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a.
t. e. e. r. h. o. m. i. c. i. d. i. o. ē. n. e. c. e. s. s. e. q. i. t. e. r. u. e. n. i.
a. t. v. l. p. s. i. l. i. u. v. l. p. c. e. p. t. u. i. v. l. s. e. n. t. i. v. l. d. e.
f. e. n. s. i. o. v. l. c. o. o. p. e. r. a. t. i. o. o. c. c. i. d. i. t. o. h. a. n. c.
p. o. n. i. t. i. n. o. i. n. d. c. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. m.

20 Quarta ē q. opz q. cā homicidij
vi sit irregularis sit p. p. i. n. q. u. a. ff. ad. l.
e. o. r. d. e. s. i. c. c. a. l. n. i. b. i. l. i. t. e. r. e. s. t. s. e. c. ē. d. e. r. e.
m. o. t. a. c. a. s. e. u. o. c. c. a. s. i. o. e. i. l. l. o. n. s. o. q. z. f. a.
b. e. r. a. t. u. l. l. e. l. l. u. s. f. a. c. h. o. m. i. c. i. d. a. ē. c. m. a. d. e.
h. o. m. i. i. p. r. d. c. e. r. h. i. b. i. t. a. E. t. h. v. e. r.
s. z. B. e. r. d. e. c. a. r. e. m. o. t. a. m. i. s. i. a. i. u. z. n. o. c. ē.
d. i. h. a. b. u. e. r. i. t. a. n. t. m. i. n. o. r. e. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. h. a.
b. u. i. t. q. d. e. b. e. r. e. t. h. ē. r. e. v. l. nō c. o. g. i. t. a. n. t.
q. c. o. g. i. t. a. r. e. d. e. b. e. a. t. c. p. s. b. y. t. e. z. i. n. s. i. d.
h. o. m. i. C. Q. u. i. t. a. r. e. g. u. l. a. q. i. f. a. n. s. o. c. c. i.
d. e. o. nō ē. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. n. i. s. i. s. i. t. d. o. l. t. c. a.
p. a. r. d. e. s. u. r. i. o. s. u. s. d. e. h. o. m. i. n. o. p. a. i. n.
c. i. d. e. b. e. l. l. e. p. u. e. z. J. o. a. n. i. b. i. d. e. v. b. i.
p. o. n. i. t. e. r. e. p. l. i. B. e. r. d. e. p. u. e. r. o. v. a. n.
n. o. z. b. l. a. s. p. e. m. a. t. o. r. e. r. a. p. t. o. a. d. i. a. b. o. l. o.
S. i. l. i. t. d. i. c. d. e. s. u. r. i. o. s. u. s. f. a. c. i. t. p. r. o. h. o. c. l.

21 Quarta ē q. opz q. cā homicidij
vi sit irregularis sit p. p. i. n. q. u. a. ff. ad. l.
e. o. r. d. e. s. i. c. c. a. l. n. i. b. i. l. i. t. e. r. e. s. t. s. e. c. ē. d. e. r. e.
m. o. t. a. c. a. s. e. u. o. c. c. a. s. i. o. e. i. l. l. o. n. s. o. q. z. f. a.
b. e. r. a. t. u. l. l. e. l. l. u. s. f. a. c. h. o. m. i. c. i. d. a. ē. c. m. a. d. e.
h. o. m. i. i. p. r. d. c. e. r. h. i. b. i. t. a. E. t. h. v. e. r.
s. z. B. e. r. d. e. c. a. r. e. m. o. t. a. m. i. s. i. a. i. u. z. n. o. c. ē.
d. i. h. a. b. u. e. r. i. t. a. n. t. m. i. n. o. r. e. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. h. a.
b. u. i. t. q. d. e. b. e. r. e. t. h. ē. r. e. v. l. nō c. o. g. i. t. a. n. t.
q. c. o. g. i. t. a. r. e. d. e. b. e. a. t. c. p. s. b. y. t. e. z. i. n. s. i. d.
h. o. m. i. C. Q. u. i. t. a. r. e. g. u. l. a. q. i. f. a. n. s. o. c. c. i.
d. e. o. nō ē. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. n. i. s. i. s. i. t. d. o. l. t. c. a.
p. a. r. d. e. s. u. r. i. o. s. u. s. d. e. h. o. m. i. n. o. p. a. i. n.
c. i. d. e. b. e. l. l. e. p. u. e. z. J. o. a. n. i. b. i. d. e. v. b. i.
p. o. n. i. t. e. r. e. p. l. i. B. e. r. d. e. p. u. e. r. o. v. a. n.
n. o. z. b. l. a. s. p. e. m. a. t. o. r. e. r. a. p. t. o. a. d. i. a. b. o. l. o.
S. i. l. i. t. d. i. c. d. e. s. u. r. i. o. s. u. s. f. a. c. i. t. p. r. o. h. o. c. l.

22 Quarta ē q. opz q. cā homicidij
vi sit irregularis sit p. p. i. n. q. u. a. ff. ad. l.
e. o. r. d. e. s. i. c. c. a. l. n. i. b. i. l. i. t. e. r. e. s. t. s. e. c. ē. d. e. r. e.
m. o. t. a. c. a. s. e. u. o. c. c. a. s. i. o. e. i. l. l. o. n. s. o. q. z. f. a.
b. e. r. a. t. u. l. l. e. l. l. u. s. f. a. c. h. o. m. i. c. i. d. a. ē. c. m. a. d. e.
h. o. m. i. i. p. r. d. c. e. r. h. i. b. i. t. a. E. t. h. v. e. r.
s. z. B. e. r. d. e. c. a. r. e. m. o. t. a. m. i. s. i. a. i. u. z. n. o. c. ē.
d. i. h. a. b. u. e. r. i. t. a. n. t. m. i. n. o. r. e. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. h. a.
b. u. i. t. q. d. e. b. e. r. e. t. h. ē. r. e. v. l. nō c. o. g. i. t. a. n. t.
q. c. o. g. i. t. a. r. e. d. e. b. e. a. t. c. p. s. b. y. t. e. z. i. n. s. i. d.
h. o. m. i. C. Q. u. i. t. a. r. e. g. u. l. a. q. i. f. a. n. s. o. c. c. i.
d. e. o. nō ē. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. n. i. s. i. s. i. t. d. o. l. t. c. a.
p. a. r. d. e. s. u. r. i. o. s. u. s. d. e. h. o. m. i. n. o. p. a. i. n.
c. i. d. e. b. e. l. l. e. p. u. e. z. J. o. a. n. i. b. i. d. e. v. b. i.
p. o. n. i. t. e. r. e. p. l. i. B. e. r. d. e. p. u. e. r. o. v. a. n.
n. o. z. b. l. a. s. p. e. m. a. t. o. r. e. r. a. p. t. o. a. d. i. a. b. o. l. o.
S. i. l. i. t. d. i. c. d. e. s. u. r. i. o. s. u. s. f. a. c. i. t. p. r. o. h. o. c. l.

272
i. C. de sal. monie. C. Sexta regula q.
existens solū in culpa leuissima ho
miciidij dando operā rei licite nō est
irregularis vt. s. m. s. i. j. dictum est.

C. l. r. p. l. a. i. q. s. u. b. d. i. n. i. s. i. n. i. s. t. i. c. i. o. z. 21
d. e. l. i. q. u. i. t. i. c. a. r. c. e. r. a. t. c. u. t. a. l. i. a. f. l. i. c. t. i. o. e. q.
i. p. a. u. c. i. s. d. i. e. b. m. o. r. i. s. s. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s.
p. J. o. d. e. l. i. g. i. c. l. e. i. j. t. e. p. e. z. r. e. q. s. i. c.
z. i. o. d. i. c. q. c. a. r. c. e. r. s. i. d. z. e. e. m. i. n. i. s. c. r. u.
d. e. l. i. s. n. e. c. d. z. n. i. s. e. o. z. v. i. t. a. a. t. t. e. n. a. r. i. q.
i. p. a. u. c. i. s. d. i. e. b. v. i. s. i. l. i. r. m. o. r. i. a. l. i. s. z. p. a. n. e.
z. a. q. i. s. t. e. r. a. t. i. s. i. e. v. u. l. t. c. n. o. u. i. m. s. d. i.
s. i. l. e. g. t. p. a. i. c. c. u. nō a. b. h. o. i. e. d. e. i. u. d. i.

C. s. e. d. o. h. i. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. s. a. c. c. i. p. i. e. 22
d. o. o. r. d. i. e. s. i. c. r. e. d. i. c. a. t. i. o. e. m. a. i. o. r. i. e. x. t. i.
d. o. v. t. i. n. c. i. d. e. o. q. s. u. r. z. i. n. c. a. m.
i. l. l. o. z. d. e. t. e. m. e. r. c. o. E. t. l. z. i. n. f. e. r. i. o. r. a. p. a.
p. a. t. a. l. e. p. o. s. s. i. t. a. l. i. q. u. i. a. b. s. o. l. u. e. r. e. a. b. e. r.
c. o. i. c. a. t. i. o. n. e. i. n. q. e. r. a. n. t. nō tñ p. o. t. e. r. i. t. d. i.
s. p. e. n. s. a. r. e. s. e. c. i. i. n. t. a. l. i. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. n. i.
s. i. d. e. m. e. d. a. t. o. p. a. p. e. s. i. u. e. s. e. n. t. e. r. i. t. i. n. e. r.
c. o. i. c. a. t. i. o. n. e. e. x. i. s. t. e. n. s. o. r. d. i. n. e. s. a. c. c. e. p. t. i.
s. i. u. e. i. g. n. o. r. a. n. t. e. r. s. i. f. a. c. t. i. m. e. m. o. r. i. a. n. o. n.
h. a. b. e. n. s. a. u. t. e. r. i. g. n. o. r. a. n. t. i. a. t. u. r. i. o. s. h. o. c.
nō c. r. e. d. e. s. s. i. b. i. e. e. p. h. i. b. i. t. i. v. t. i. n. d. c. c.
c. u. i. l. l. o. z. S. i. tñ e. f. f. i. c. i. a. l. t. a. l. i. s. r. e. l. i. g. i. o.
s. u. s. p. o. s. t. l. a. u. d. a. b. i. l. e. p. u. e. r. f. a. n. d. e. z. p. a. l. i.
q. d. i. p. s. i. n. r. e. l. i. g. i. o. n. e. p. o. t. e. s. t. c. u. e. o. d. i.
s. p. e. n. s. a. r. e. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. a. p. o. s. t. o. l. i. c. a. v. t. i. n.
c. s. i. d. e. e. o. q. u. i. f. u. r. o. z. d. i. s. p. e. n. s. a. t. ē. t. a. b.
h. a. s. c. u. m. o. n. a. c. i. s. f. i. n. i. q. d. d. i. c. a. t. z. c. l. s. z.
A. b. b. a. s. z. q. d. d. i. r. i. d. e. e. x. c. o. i. c. a. t. o. d. z. l. o.
c. u. s. z. R. a. y. i. n. s. u. s. p. e. s. o. v. e. l. i. n. t. e. r. d. i. c. t. o.
v. e. l. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. v. e. l. a. t. a. l. i. b. u. s. o. r. d. i. n. i.
b. u. s. s. i. i. p. s. o. s. r. e. c. i. p. i. t. s. i. c. s. u. s. p. e. n. s. u. s.

C. t. e. r. t. o. h. i. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. s. q. n. a. l. i. q. 23
m. i. n. o. r. e. s. o. r. d. i. e. s. z. s. u. b. d. i. a. c. o. n. a. t. i. v. n. o.
d. i. e. s. u. s. c. i. p. i. t. c. c. u. h. d. e. e. o. q. s. u. r. v. l. c. u.
d. u. o. s. s. i. l. s. a. c. r. o. s. o. r. d. i. e. s. r. e. c. i. p. i. t. c. s. i. s.
e. o. q. s. u. r. o. z. s. u. e. h. s. a. c. i. a. t. v. n. o. d. i. e. s. o.
v. l. f. i. c. t. i. o. s. i. c. c. u. s. q. s. p. r. i. n. a. t. t. e. m. i. n. i. z.
v. l. s. q. z. a. d. i. n. e. a. q. z. e. v. n. o. d. i. e. s. f. i. c. t. i. c. i. s. s.
t. e. p. o. r. c. l. f. a. s. s. z. c. u. i. l. l. i. o. p. o. t. e. s. t. e. s. o.

dispensare ut in ordinibus susceptio non fuerit possint ministrare: dicitur eis non fuerit prohibuit sic ordinari sub excoicatione late fuit pena. quod tunc non possit nisi si quod dicit de excoicatione ordines accipiat. Si in ordine sic fuit recepto vel ad maiores non sit nisi solus papa dispensare si per an. et per leg. pa. i. c. i. de eo qui fur. or. et facit. stat. c. i. si. i. i. c. e. se. et d. c. lras. pro hoc intelligitur religionem intraverit: quod potest episcopus auctoritate papae dispensare ut d. c. si. et entia abbas. c. ij. de cle. qui fur. or. su.

24 **Quarto** dicitur irregularitas per iteratos sacrorum illoz in quibus ipse carcer scilicet fecit. hinc quod ad administratorem hinc quod ad suscipiendum ar. levij. dicitur. et de ple. di. v. de m. Et si quid teneat hinc generaliter de omnibus sacris in quibus ipse carcer tunc scilicet. i. iij. di. iij. qd. vlt. et hinc quod per iteratos solus baptisimus dicitur si non per iteratos aliorum sacrorum: cum irregularitas sit pena quod non debet imponi nisi ubi invenitur de iure expressum: et ideo cum non invenitur nisi de baptismo ut in. c. ij. de apo. ideo dicitur scilicet rebaptizatio si post. si clericus est fuit canones deponendus ar. c. q. b. et c. eos de ple. di. iij. si laicus excoicatus. nec potest ordinari. Et si acoli? quod ministerius subit scilicet per dytero rebaptizati si publici sit non debet ad ordines promoveri nisi religionem iteret. quod tunc potest per episcopum dispensari. Si vero sit occultus per penitus poterit promoveri. d. c. ij. l. qd. et male si per. ibidem intelligitur illud. c. intelligit quod iste acoli? rebaptizaverit vel fuerit rebaptizatus. si vero rebaptizatus quod ignorat ignorancia scilicet exhibita hinc diligenter debita oino excusatur. et si ignorancia iuris non excusatur. quod fuit Sco. in. iij. di. vj. et per ius divinum rebaptizatus vero scilicet est irregularis.

ignorat ut si postquam scilicet et rati hinc sit irregularis est. 50. dist. per mai. et l. q. vij. g. i. q. lib. Si autem in tali hinc sit ignorat et rebaptizatus ignorancia scilicet si post. non est irregularis. si potest promoveri si vero. 20. dist. inde get dispensatio episcopi. cui non credo ar. c. placuit. i. q. iij. nec ob. de m. c. g. bis et quod ibi no. quod si Sco. in. iij. d. c. et accipiat ex penali. Theodori episcopi cantuariensis. intelligere non potest irregularitatem nisi si forte dicatur quod oia. c. a. Gratiano in decreto posita: sunt a papa confirmata. Si vero non est manifestus. Adde et ego quod confirmatio simplex nihil addit. vij. di. pceptis. de per. vii. vlt. cum dilecta cum sequitur. et de pen. c. q. iteratio non est si foret confirmata non inducit irregularitatem. Et si dicatur quod si ille episcopus non potuit ius per se potuit idicare ius per dicitur. sicut facit ibi cum dicitur fin canones. et Sco. quod glossator debuit hunc canonem allegare. et ideo concludit Sco. quod si ignorancia probabilis excludit per se ab irregularitate. sic et suscipiendum. ignorancia vero sur rebaptizatus non excusatur a pena irregularitatis.

25 **Sed** quod si quis dubitat an sit baptizatus vel confirmatus. vel ordinatus. et quod potest iterari quod non iteratum quod necesse est factum de ple. di. i. solentates. et di. iij. si nulla. et de ple. no. ba. veniens itelligit si debita diligenter hinc fecit. de ple. di. iij. cum itaq. tunc baptizatus hinc ubi vlt. Si tunc non est baptizatus ego te baptizo et. vlt. s. baptisimus. vij. s. r.

26 **Quid** si coacte fuit rebaptizatus. et quod si coactio fuit absoluta sic excusatur. Si vero fuit conditionalis sic non evadit irregularitatem. et notat in. d. c. eos. de conse. dist. iij.

27 **Quinto** dicitur irregularitas apud statando a fide catholica sicut fecit

Julianus apostata. Et i. c. Julianus. xi. q. iij. verum est quod si apostata fuerit per iustum timorem si erat sacerdos solus papa dispensabit. Si vero diaconi vel inferiores gradus aut laici episcopus poterit dispensare. Si autem apostata fuerit sine aliquo timore: si voluerit sic nullus nisi si papa dispensat cum eis ut i. c. per byte ros. 50. di. imo. Inno. i. c. i. de apostata. et post. dicit quod oia tales apostate hodie sunt vere heretici. et in ipso habet locum oia iura de hereticis et per eos statuitur de irregularitate apostataz a religione vide. s. apostasia. s. vi.

28 **Sed** quid idem erit de fidelibus hereticis. et quod si clericus erat poterit per penitus et ab iuratos in ordine susceptio ministrare si suscipiendus talis clericus laici sunt irregulares ut i. q. vij. saluberrimus. idem dicit de eo qui in preceptis ecclesie ab hereticis se fecit ordinari cum quod solus papa dispensat. i. q. vij. convenientibus.

29 **Sexto** incurritur irregularitas cum quod incurrit infamia iuris vel facti de quod infamia. exemplum habet infra fontes s. iij. in fortilegio manifesto.

30 **Septimo** incurritur cum quod ordinatur ab episcopo excoicatus quod executio perferre non potest eam non habet. i. q. i. gra. et c. statuimus. et q. vij. diabertus Si tunc hoc fecit ignoranter sic episcopus dispensare potest tam in susceptio quam in suscipiendum. si vero scienter solus papa. de episcopo qui reli. episcopi. c. ij. Idem dico de ordinatio scilicet natus. ut de scilicet. frater natus si vero. ibidem. Et no. quod si heretici excoicati. simoniaci in ordine vel in suscipiendum. scilicet natus. depositi. suspensi interdicti. et degradati. verus corpe christi perficiant et ordines debent veraciter: si vera forma serviet ecclesie. xix. di. f. 3. et i. q. i. dno. et c. q. qd. et de ple. di. iij. ostenditur. Tunc a talibus ordinati executio

non habet et sic dicitur irritae tales ordinationes de scilicet. c. i. fm in distinctione non permittit dicitur et de. et post. quod coacti ut a talibus recipere ordinem ex meum quod potest cadere in presentem ut non indiget dispensatione in magis placet. vel episcopus poterit dispensare hodie in ista habet magnam modificationem ex ratione concilii postatiensis. ut s. excoicatio. v. vij. s. iij. et ideo non incurrit hec irregularitas nisi quod ad illos quos tenemur evitare per dictam rationem non quo ad alios.

31 **Sexto** incurritur cum quod recipit ordines ab eo qui renuntiavit episcopatu sic distinguendo quod si renuntiavit solus loco et non dignitati. quod si renuntiavit episcopo de infra. per penitus episcopus quod ab eo recepit ordines non est irregularis. Si vero sine infra. per penitus plati sic irregularis est de ord. ab episcopo qui reli. c. i. Si vero talis episcopus renuntiavit non solus loco: sed et dignitate: tunc ordinatus a tali cum licentia sui episcopi in minoribus ordinibus non est irregularis si si sine licentia sui plati vel maioris ordines a tali suscepit scilicet vel ex ignorancia crassa sic irregularis est et solus papa dispensat. Si autem ex ignorancia probabilis sic est irregularis et si episcopus potest dispensare. ut i. d. c. i. Et ex hoc per quod episcopus est ordo in quod ipse character quod vere confert ordines et characterem ipsorum: quod non reordinantur sed dispensantur ut manifestum.

32 **Nono** incurritur cum quod recipit ordines ab alieno episcopo sine infra. sui plati si aliquis. et ordinatus et suscipiendus per annum a collatione oium ordinum. de repositio. c. eos li. vj. intelligit si ordinatus erat elicitus aliter non incurrit. Item intelligit de anno continuo. et integro. c. puda. de electio li. vj. si gl. i. d. c. eos. et goe l. ordinatus sit suspensus. ordinatus tunc sic non sit ipso iure irregulares: si sit

282
suspendēdi p. c. q. translationē et ibi
3dē t. 3. do. Ant. de tēp. or. et si cele
bret anteq̃ suspendant nō efficiūtur
irregulares. et hoc legē dōf. Qual.
Sual. et magis placet: et grauius pe
cent celebrādo anteq̃ eorū plati habe
ant ratā talē ordinatōez. vt no. i. d. c.
eos. Gallū hoc qm̃ plati sūt suspensi
manifeste pp̃ alienorū ordinatōez. qz
qd̃m sic sūt suspēsi et subditi p̃nt si
ne eorū lnia ab alieno vicino ep̃o
ordinari vt in. d. c. eos q. Et manife
stū sūt vel p̃ iuris euidentiā qz cōiuncti
vel p̃fessi sūt in iudicio: aut qz mani
feste ordinauerūt alienū: et nō solum
p̃dicta locū h̃nt in ep̃o: s. in abbati
bus et qbuscūqz ordinēs p̃ferētibz
S. quo ad vltimōtanos ab ep̃o eis
mōtano ordies suscipiētes sine lnia
ep̃i de cuius diocesi traxerūt originē
vel in cui⁹ diocesi b̃ficiari sūt q̃ p̃t
p̃ patētes l̃as cām rōnabilē p̃tinen
tes q̃re ip̃soo nolūt vel nō possūt ordi
nare. tene q̃ sūt suspēsi ip̃so iure tali
suspensioe q̃ si celebrāt efficiūtur ir
regulares: nec poterūt a tali suspen
sioe absolui nisi a papa. vt i. c. i. de tē
p. ord. li. vj. sed hec pena h̃z locū in
qbuscūqz ordinibz receptis ab ep̃o
italico ab vltimōtano quocūqz s. 3
eōez op̃ationē in. d. c. i. s. non hēbit
locū in italico ordinato ab vltimō
tano ep̃o. vt ibi t. 3. gl. Silr. nō hēbit
locū in existentibus intra montes si
ordinentur ab italico ep̃o. vt ibi no.
33 **¶** Quero qz pōt dare p̃dictā lniaz
accipiēdi ordines ab alieno ep̃o. R.
q̃ ep̃s de cui⁹ diocesi ē oriūdu ordinis
nāduo vel ep̃s in cui⁹ diocesi b̃ficiū
h̃z eccl̃asticū vel domiciliū: nō sit
oriūdu ibi. Itē ep̃o agēte in remo
tis pōt eā dare ei⁹ vicari⁹ gūalis in
sp̃ualibz. S. 3. vō vacat: capitulum.

Alij at̃ officiales ebor et et archidia
coni nō p̃nt. c. significasti. de offi. ar
chi. nec q̃cūqz alij inferiores plati reli
gios. v. alij nisi sint p̃ papa p̃uilegia
ti v. l. 3. Jo. an. nisi hēant h̃ ex p̃ferti
pta p̃suetudie. Religiosi tñ in p̃orati
b⁹ nō exēptio. p̃ suos platos reputati
p̃ores et eorū locij p̃nt dū ibi morāt a
locorū ordinarijs ordiari. s. si sint ibi
de oriūdu. c. cū null⁹. d. tēp. or. li. vj.
¶ Et pōt absolue et dispētare cū
istis de lnia missis ep̃s cui m̃itū sūt
posset sūt p̃p̃at⁹ plati. R. q̃ sic qz oia
vidēt p̃cessa sine q̃b⁹ ordiatio n̄ pōt
ex p̃diti. c. p̃terea de offi. delega.
¶ Decimo incurrit cū qz ordies re
cipit ex tēpora statuta di. lxx. c. vlt.
de tēp. or. c. ij. et c. cū qdā. r. c. p̃sul
tatio. Inno. tñ credit et dōf. qz non
sūt ip̃so iure suspēsi ab ordine susce
pto. s. debēt suspēdi ar. c. l̃as i. h. de
tēp. or. et sic exponūt dēf. c. cū qdā
ibi debet ex p̃tes reddē. s. p̃ sniaz do.
Ant. i. c. l̃as. de tēp. or. t. 3. qz ordi
natus ē suspēsus ip̃so iure. s. ordinā
tes sūt suspēdēdi. et h̄ ē veri⁹. vt p. 3. i.
c. ij. de tēp. ord. Lōcedit tñ ep̃s dī
sp̃atio i suscepio vt ministrēt. d. c.
p̃sultatio. s. fm̃ Rod. nō poterit dī
sp̃are i suscepioe cū ibi nō dicat
nisi de suscepio. Nō tñ ille ep̃s qui
ordinauit poterit dispētare s. ei⁹ suc
cessor fm̃ ro. Ant. i. d. c. p̃sultatio.
¶ Andecio incurrit cū qz p̃ saltū p̃
mōtus admistrat in ordine superiori
s. 3. dōf. i. sūma. et solus papa dispē
sabit. s. Arch. i. c. sollicitudo. li. di.
t. 3. qz talis nō ē suspēsus nisi si ille q̃
ē i mortali s. est suspēdenduz: iō si
celebrat anteq̃ suppleat om̃is p̃cc
cat mortali: sed non efficitur irregu
laris. et est verius. vt in. d. c. patet.
¶ S. 3. nūqz suscipit caractere ordi 37

274
nis superioris talis. R. q̃ sic s. cōiter
tho. et veri⁹. Gallū h̄ i ep̃o q̃ nisi sit
sacerdos nō suscipit caractere ep̃ale
s. 3. Ray. s. v. r. credo q̃ suscipiat ca
racterē: s. nō executionē si nō ē sacer
dos. c. ex l̃is de ecce. plator: s. si ē sa
cerdos s. nō habuerit aliquē alioz
ordinū et suscipit executionē qz pōt
p̃ferre oēs ordines p̃ter illū quez nō
h̃nt. i. q. i. c. g̃a. r. q. vj. diaberni. s.
peccet mortali. Et si daret illi ordinē
quē nō h̃z icideret in penā de qua in
sequenti. s. d. Et illenō eēt ordinat⁹
38 **¶** Duodecimo incurrit cū qz admi
nistrat in ordine quē nō h̃z. vt i. c. et
ij. de cle. non or. m̃. Et no. q̃ p̃dicta
pena locū h̃z si exerceat aliqd̃ reputa
tū certo ordini tāq̃ i offō p̃stitut⁹ p̃n
ta diacon⁹ legit euāgelizet diacon⁹
Subdiacon⁹ ep̃lam vt subdiacon⁹.
et p̃mō: sc̃us si legeret nō tāq̃ in ta
li offō: si si monialis legit euāgelizet
in matutino. r. v. q. i. diaconissaz in
gl. et cleric⁹ deficiēte subdiacono i so
lētutibz induit sine manipulo can
tat eplaz. Et no. in. c. vt q̃sqz p̃sbyter
vt i. c. h̄. de. qz nō ē irregularis fm̃
ho. et Inno. ibidē p̃a. vō i. c. vt q̃sqz
vt i. c. h̄. de. t. 3. qz nō effugit irregu
laritatē: si cū testibz sacris cātat eplaz
vt euāgelizet. Sed si sine testibz cātat
eplaz qz s. facit qd̃ nō. r. v. di. nō le
ceat. et magis placet qz hec op̃i. ē re
rissima si sic idutur administrat ea
lice diacono vt p̃sbytero qd̃ est pro
p̃riū offiū subdiaconi: et principalis
actus ordis talis: et op̃io dōf. et In
no. s. intelligi qm̃ solū cātat ep̃lam et
cū dalmatica s. sine manipulo. et si
ne oblatōe calicis diacono: s. vt sim
plex clericus. Et cū talibus sic admi
nistratibus in ordinibz nō susceptis
vt dēf. est nō licere. Nō dispēlat nī

si papa fm̃ dōf. et Sof. vt ad ma
iores ascendat. Sed in susceptis po
terit ep̃iscopos dispensare. Ver. vō
in. c. et litteris de cle. non ordi. m̃. t. 3.
qz ep̃iscopos potest dispensare etiā
vt ad maiores ascendat. Sed teneb
mū fm̃ p̃a. in. c. quāto. de p̃luc. et in
d. c. ij. limita etiā p̃dicta vera in ex
ercitibus actū deputatū ordini sacro
qz fm̃ Lho. in. iij. di. xxiij. Officia
q̃ntoz ordinū minor exerceri licite
p̃nt a nō ordiat. Itē qz tale qd̃ exer
ceat nō ex ludō: seu iocor: qz peccet
mortali: nō tñ erit irregularis. r. v. q.
i. illa i. si. qz volūtas et p̃positū malef
cia distinguūt. c. cū volūtatē de sen. ex
cō. hoc sequit⁹ dōf. Itē qz nō sit me
re laicus: qz s. directo li. iij. ti. viij. n̄
incurreret irregularitatē mere laic⁹ ad
ministrās in aliq̃ ordine. et placet
vō Cal. i. c. ij. de cle. exco. m̃. teneat
Primm. Item qd̃ non faciat ignoran
ter: quia si probabilr̄ credebat se or
dinatum non erit irregularis.
¶ S. 3. pone qz qz in ordinatōe sua
om̃is aliqd̃ qd̃ certū ē nō eēt de suba
s. tñ s. 3. suppleri. Nūqz si antequā
suppleat administrat in tali ordine.
erit irregularis. R. qz nō. Nā s. 3. non
debeat ministrare donec fuerit supple
tū qd̃ est om̃is s. vt in. c. i. de la. non
ite. Tñ qz ista suspensio nō est pp̃ de
licet sūt. iō peccat mortaliter an sup
pletionē ministrat ad os: non est ir
regularis. Facit qz no. p̃a. in. c. si ce
lebrat de cle. exco. m̃. de vicario cor
pore ministrante qui non efficitur ir
regularis fm̃ eum. Quāda tamen te
nent qz est irregularis: sed non credo
verum. quia nullo iure probat⁹.
¶ Tertio decimo incurrit irregula
ritas quādo excoicamo iterdicit⁹. vel
suspēsus quis excoicatus celebrat vel s.

est aliqd attributu certo ordini eccle
siastico et minori. puta acolitus? eror
ciste? hmoi? fm com opinione. vt
no. llo. r. Jo. an. r. p. a. l. c. ij. de cle.
erco. m. r. dispensat soli per papaz.
vt i. c. i. de re iud. li. vj. r. i. c. i. de sen.
erco. li. vj. Secus si anteat aliqd ex
ercibile et per laicos vt qz cantat re
quie eterna vel vsuz psalmi. r. hmoi
qz lz grauit peccet si euitado coione
sibi interdicitu no efficit irregularis
vt i. c. tanta. de ecce. pla. nisi qz audi
ret diuina auctorizatio. Et qz epo fa
cit coia se celebrari. qz tunc irregulari
tas efficit. Secus si audiret no auctori
zatio vt vult gl. i. cle. ij. de pui. r. pa.
in. d. c. illud de cle. erco. m. r. Et itelli
git Jo. an. qui dicit qz celebratio r co
celebrans exponit. scilicet auctorizan
do qz efficitur irregularis.

41 **C** Sed qd si ignorat se excoicatus i
terdictu vel suspensum. p. Rodo. qz
si est ignoratia. pbabilis facit puta qz
miserat procuratore qz tamen pcura
tor non coparuit: r sic fuit excoicatus.
sic excusat nec efficit irregularis ce
lebrando anteqz sciat secus si ignora
uit crasse. puta. qz citatus noluit co
parere: r sic fuit excoicatus qz non ex
cusat ab irregularitate. r sic itellige.
c. aplice de cle. erco. m. r. Idem Rod.
dicit de eo qz probabilr dubitat de ex
coicatioe: puta qz conscius de culpa
qua fecit existimat se fuisse excoicatu
ga si fuit r celebrant irregularis est.
Ite dicit p. a. l. d. c. illud qz habes
noticia excoicatiois per sola fama
si no abstinet irregularis est si mo te
ri coeperit postea. Sz aduerte fz gl.
i. d. c. illud qz dea paucor no faciunt
fama de accu. c. inglitionis. nec tene
tur credere: lz dicat et ab aliqbz. r i
q. iij. n. soli ille qd r r n. ex p. scia

culpe: vel dictus pluriu iurgetet no
tabile dubium: ga sic non effugeret
irregularitatem non abstinando.

C Sz qd si iudex dicat suspendo te 42
ab offio. vl' bnficio. p. p. a. l. c. lato
res de cle. erco. m. r. Sof. i. c. quato
te magistris dicit no valere tale sen
tentia rone incertitudinis. l. iij. C. de
sententia ques. cer. qua do. p. into. di
cit aut pstat de itemoe r sic seruatur
no costat r sic tutius est abstineri ab
vtroqz in si no abstinet no efficit ir
regularis. Et hoc lz p. a. l. ibidem di
cens. Na lz inia iniusta liget: in hoc
dz itelligi r r qz de ea apparet: sed
hic no apparet an ab offio vel a bnf
cio voluerit suspendere. Et io no effi
citur irregularis ipam no seruans.

C Atz excoicatus minori excoicatio 43
ne sit irregularis si celebrat. p. p. a. l.
i. c. si celebrat: de cle. ex. m. qz no qz
pot exercere qz iurisdictionis: r co
ferre sacrameta. r collaro lz r hz sunt
effecti tamen peccat mortalr scieter
hoc faciendo r sine necessitate. Ro at
quare non efficitur irregularis: qz
excoimunicatio minor non lducat sus
pensionem ordinu vel officii. sed ta
tum priuat participatione sacramen
torum. vt i. d. c. si celebrat.

C Atz ois suspensus celebrans sit ir 44
regularis: vide ista suspensio.

C Iij. i. iurritur irregularitas rone 45
crimis vt. rrv. di. c. p. m. r. lxxxiij.
di. c. qm. r. i. q. vj. si qz oem. sed di
stigue vt no. i. c. ex tenore de tempo
ord. r supra dixi crimen. S. iij.

C Quis at pot dispensare i hac irre 46
gularitate vide. s. dispensatio. s. v.

C Ex. iurritur irregularitas ex biga 47
mia vt extra de bigamis per totum r
de hoc r qz potest dispensare. vide
s. bigamia. s. v. iij. cum sequet.

48 **C** Ex. iurritur cum quis in sacris
excoicatus contrahit matrimoniu. dic
vt supra bigamia. s. nono.

49 **C** Ex. iurritur p solenem pnam
facia. s. q. di. ex penitentiis pot tui epo
dispensare i minoribus ordinibz pp
necessitate eccle. s. o. dist. placuit. In
maioribus aut solus papa. s. o. di. ex
penitentibus. r. s. di. g. in aliquo di
cit tamen Inno. r p. ost. qz hoc non
seruat curia. r sic videt qz hodie non
habeat locum hec irregularitas.

50 **C** Ex. iurritur cum qz celebrat i
loco interdicto vt in. c. is qz de senten.
ercom. lib. vj. r a solo papa dispensa
tur. de quo supra interdictum. vj. s. l.

51 **C** Ex. iurritur vtro adueniente in
corpore siue a proposito siue a casu.
de quo dic vt. s. corpore viciamus.

52 **C** Ex. iurritur rone legitimitatis.
vt in. c. i. de h. presby. r in. c. is qz co
tinu. lib. vj. veru est qz in minoribus
ordinibus potest episcopus dispen
sare. sed ad sacros ordines no potest
cum eis dispensare nisi papa vt i. d.
c. i. Sz si efficiantur religiosi possunt
promoueri de iure comuni ad oes
ordines etiam sacros vt in. g. c. i.

53 **C** Quid si illegitimato sit secretaria
qz soli ipse illegitimus eam scit. p.
secm direc. in ti. de si. presby. quod
peccauit mortalr si se ordinari fecit. c.
fi. de tpo. ord. nec credo debeat vti
luseptio sine dispensatione.

54 **C** Quomodo quis dicatur illegiti
mus vide supra filius per totum.

55 **C** Ex. iurritur cum qz adultus vsqz
ad egritudine differt baptismu acci
pere. l. vj. di. c. si qz. r hoc vtz nisi po
stea eius studiū r fides pbabilis fue
rit aut hoium raritas egerit. alias
no pot ordinari sine dispensatioe pape
ar. p. stat. c. nec p baptismu tollit hec

irregularitas vt dicit glo. ibid. equia
ide no pot parere obligatos r libera
toes. ff. d. sol. l. qz hoies. s. vl. r h. e. ga
ecclesia psumit qd no ex voluntate sz ex
necessitate baptizaf. vt in. d. c. si qz.

C Ex. iurritur si religiosus clau 56
stru egreditur ad audiendu leges vel
pblicam si ante duos menses no fue
rit reuersus r solus papa dispensat
in hac. c. vlt. ne cle. vel mo.

C Ex. iurritur irregularitatem gli 57
bet ep. p. byter aut diacon qz p. terti
in iuste excoicatiois hz recurfus ad i
peratore. r a solo papa dispensabitur
r r. q. vl. c. pe. r. i. c. si qz ep. r r. iij. q.
vl. ampliat ad oes qz iur sub ecclesia
stica regula pda irregularitas: sz no
ipso iure sicut in p. dicitis. de hac ma
vide infra ordo. iij. per totum.

Irregularitas

quo tollat. p. qz tribz mo is.
p. mo p baptismu delef ois irregula
ritas pcta ante baptismu cu pco fm
Arch. rrvj. di. c. deide. r p. a. in. c.
gaudem? de dinor. r et illa qz venit ex
seqla peti sic e ifamia. Ite ois irre
gularitas homicidii siue fuerit cu pec
cato siue non. Facit p. hoc. c. si qz vi
dua. s. o. dist. r. s. i. r. c. si qz post. s. i.
di. Irregularitas eo bigamie pp de
secm sacri no tollit. rrvj. di. acuti? et
c. deide. r hec e coior opio: lz alij te
nuerint qz nulla irregularitas teleat
p baptismum vt dicit Ricar. r me
dianilla i. ij. qz b. q. ij. Alij vero te
net qz illa irregularitas qz puenit i ho
micidio siue pco no delef. vt no. pa.
i. d. c. gaudemus: sed in tene qd di
xi supra baptismus. vj. s. iij. qz veri
or est: vt patet in dictis iuribz.

C Seco tollit p religiosis igressus: r
vt no. gl. i. c. ij. de apost. sz no ois fz

dicta gl. lz ea solū q nō puenit ex te
licto pprio vt in. c. i. de fi. p̄bterro.
Ita q p̄or. p̄moueri ad ordines sine
dispensatōe lz nō ad dignitatē vel p̄
lationē sine dispensatōe. vt. c. fi. de fi.
p̄bter. r. l. do. i. c. ij. de apost. r. sic dicit
intelligēdū auc. de mo. i. p̄n. vbi dī qd
religiōis ingressus oēs tollit irregula
ritatem: sed tu dic fin. p̄a. in. d. c. ij.
q non tollit nisi tantū illam de qua
est in iure expressum q tollatur. In
ducit bene facilitatem dispensatōis.
2 Tercio tollit p̄ dispensatōis pape.
vñ in oī irregularitate pōt dispensare
cū oīs irregularitas sit ex iure posit
uo. ij. q. vij. Itē daniel. r. t. Inno. de
renū. c. nisi i b̄to irregularitas. r. hoc
cōter tñr. Ep̄i at qūo p̄nt dispensare
dicunt. r. h̄s. s. dispensatio. s. v.

Krisio

vide. s. Interrogatio in istabus
superbie. r. supra derisio.

Ronia

vide ironia per

Istrio

vide histrio per

Eldens

vide ille qui ad
litteras legem

mosaycā sequit tenēdo circū
cidēdo: r. alia legalia faciēdo ad l̄as
iō xpiani q nimis adherent littere in
daiare dicuntur de sacra. vii. c. vñ.
co. s. p̄. qd facere nō debēt. v. di. s.
i. r. vi. di. s. vlt. de cele. mī. c. cū mar
tīz. s. ceterum de p̄st. translatō.

1 Que sūt q phibent iudeis indire
cte ab ecclia q xpiani nō debēt tolle
rare. p̄. xviij. p̄tio ne h̄ant cōiōnē
assiduā xpianoy maxie simpliciū vñ
xpiani non debent comedere cū eis
nec habitare: nec eos ad sua cōiūtia
recipere. xxiij. qd. i. nullus. r. c. oēs
dicit tñ vgo. i. d. c. oēs q si cibos nō

discernūt lz comedē cū eis. s. vbi ei
bos discernūt nullo mō licet eoy qd
azima xpianis ē phibitū comedere:
ē cib⁹ discret⁹ ab eis q phibet. i. d. c.
oēs. Et clic⁹ dñi facies dī deponi r
laic⁹ excoicari. d. c. nullus. Rodo. m̄
t3 qd i necessitate liceret comedē. qd
vix credo nō vt azima s. vt panē. r.
no. q cōiō i mercimoniis cū iudeis
ñ phibet nisi aliqñ i penā vt i. c. p̄
miserabile. de vlu. sed solū nimia fa
miliaritas. vñ. d. c. nullus. r. c. ad h̄
de iude. cū siliabus. vnde admonitus
nollēs abstinere ab eorum nimia fa
miliaritate peccaret mortaliter.

3 Sz qrit vix liceat xpianis eis ser
uire. p̄. pa. i. d. c. ad h̄. l. do. voluit q
sic ex domū s. in domo n̄. c. iudei co
dē s. p̄. r. meli⁹ dīc q nec ex domū
assidue cū ter. ibi n̄ faciat mētiōē d
domo. r. iō. phibet assidua familiarita
tas r. p̄tinua puerlatio tam in domo
quā ex domū. p̄p̄a xpiani i familia
ri seu assiduo fuitio iudeoy eē nō de
bēt. Intellige qñ p̄sone iudeoy iterū
sec⁹ eēt si edificii edificēt ad vilita
tē iudeoy mercede cōstituta r. h̄mōi
vel laborēt agros. facit. d. c. nullus.

4 Atz xpian⁹ possit h̄ere fani iudei.
p̄. q. sic. vt i. c. r. si iudeos eo. n. xxiij
q. viij. c. dispar. non tamē dī cum eo
morari ita q cū habeat familiarem.

5 Atz liceat familiarib⁹ xpianis nutri
re filios iudeoy. p̄. pa. in. d. c. ad h̄
gl. r. Jo. an. r. d. Ant. t3 q si neqz in
domo neqz ex domū. Sz. d. Lar. dīc
q solū phibet i domo pp ter. p̄fati.
c. ad h̄ q dīc i domo s. ego dico ēē ex
domū nō licere qñ nimia familiarita
tas r. puerlatio ex hoc p̄rhibetur: alio
extra domū non est prohibuit. ar.
d. c. nullus iuncto isto. c. ad hec.

5 Sz nōneqz poterit dispensat vt
ei i domo nutriat. p̄. pa. i. d. c. ad h̄
q nō. r. ita p̄sultat dñs cardinalis qz
ita phibitio est in honore fidei.

6 Atz iude⁹ possit h̄ere xpianū aseri
p̄ficiū vñ originariū. p̄. q. sic vt i. c.
mītor. r. n. s. fani nullo mō vt ibidē

7 Secdo n̄ debēt mederi xpianis. vñ
i. d. c. null⁹. r. c. oēs phibet xpianis
ne i suis iurmitatib⁹ iudeos aduocēt
neqz medicas ab eis recipiāt: dicit
enī gl. i. d. c. null⁹ qd medicinalia p̄nt
xpiani a iudeis emē r. postea sp̄para
re ea: s. nō medicinas preparatas.

8 Tercio phibet ne cū xpianis balne
ent i vno balneo sili. d. c. null⁹ sup̄p̄ca
oia phibet laicis sub excoicatiois pe
na. clic⁹ vñ sub pena depositōis. s. sic
peccat mortalr p̄faciētes. limitatē tñ
de medico vix nisi i cū nēcitatē qñ
aliū h̄ere n̄ possit: qz nēcitas facit licitū
qd als n̄ ē. c. p̄siliū i fi. d. obp. ieiū. h̄
idē lz Aug. r. sili est dīz qñ lz h̄eat
aliū medicum sed non sufficientem.

9 Quarto ne iudei ex testō xpianū ali
qd capiat. C. de iudeis. l. i. Itē nō p̄
aliqu xpian⁹ aliqd p̄gregatōi iudeo
rū vñ iudeo aut pagano i testō relin
qre. r. si fecerit ē p̄ mortē anathema
iudicabit. xxiij. q. ij. sane el. ij. nisi le
garet intellige extreme nēcitatē alicui⁹

10 Quito ne pcedat in publico sine
bitu distincto. vñ signo quo discernā
tur a xpianis. vt i. c. in nōnullis eo.
ti. r. h̄ vix tā i masculio qz i femino
r dīc ē patens signū nō sub plica vñ
mantello fm doc. i. d. c. in nōnullis

11 Secro phibet eis ne nouas sina
gogas erigāt. vt i. c. p̄sultat eo. n. p̄nt
tñ antiqz rehedificare. vel ruinas
refarcire. ita tñ q noua hēdificatio n̄
pdat antiqz formā qz vbiqz nūntat
p̄stina forma v̄puta qā sit p̄ciosua

vel magis amplum tunc dicit nouū
hēdificium r. cadit sub prohibitione
nouū hēdificij. vt probatur ex ter. ista
na. c. consiluit. Facit quod in simili.
nota. in glo. in. c. admonere. xxiij. q.
ij. r. l. c. p̄sbyter. lxxij. di. que vult
q sanguine lz vñ illis diebus qbus
v̄tinur oute r. caseo lz nō liceat vñ
carnib⁹ qñ sit mutata forma: r. cōse
quens rei substantia. r. etiaz facit qd
no. in. c. causam. de testi. in. verbo in
tempore r. in glo. in. l. iulianus. s. s.
r. si quis. ff. ad exhiben.

12 Sz quid si aliqua sinagoga ex to
to corrūt r. funditus. p̄. pa. i. d. c. cō
sultat q non poterunt rehedificare
qz esset nouum facere ex quo fundi
tur r. no. in. l. iter stipulat. s. sacra
m. ff. de vñ. ob. vñ de bonā gl. in sili. i. c.
ij. de iurepa. Et no. q si nouas sina
gogas erigere p̄sulerit i. s. o. li. auri
sūt p̄mēdi. C. de iude. l. hac victura

13 Septio nō p̄nt p̄feci alicui pu
blico offō inter xpianos: nec ad aliqz
dignitatē vel ministeriū. vt. in. c. cū
sit. r. c. p̄. eodē. r. xviij. q. iij. p̄stituit
r. d. c. nullus. vnde in. l. fi. c. de iude.
dī q nullū honore: nullā dignitates
nullā p̄heminētā inter xpianos p̄nt
habere. itellige de nouo. secus eēt in
antiqua. quia tolleratur r. per istā. l.
isert Bar. q non p̄nt doctorari cum
sit dignitas r. p̄heminētia doctora
tus. nec obstat. l. ḡfialiter. s. ff. de d
curio. que p̄m̄it iudeos promoue
ri ad dignitates qz intelligit. inter se
ipsos iudeos non inter xpianos. vñ
isert pa. in. c. ex spectali eo. ti. q etiaz
omne p̄m̄itū per quod xpianis ali
quod granamē posset ingeri est p̄bi
bitū iudeis r. paganis. r. iō lz vñ dāf
eis redditus regalis r. possint illud

emere. vt i. d. c. ex speciali tamen col-
lectio non poterit per ipsos fieri sz p
xpianos. qz sic colligendo posset in-
deus committere fraudes. et tenetur da-
re pauperibus quicquid lucrat est ex ta-
li offio. vt i. d. c. cum sit. et hoc sedm
providentiam episcopi.

14 Decimo prohibet ne i triduo an-
te pascha et maxie i die vneris san-
cta hostia vel fenestras aptas teneat
aut i publicu exeat extra eodem. ti.
c. qz super vis. ti. c. nonnullis.

15 Nonne decimas prediales re-
tineant. sed vt ecclesijs soluant. de re
ci. caplo de terra.

16 Decio ne testimoniu dicant ptra
christianu. de test. ind. imo. repellun-
tur ab oibus actibus legitimis. ij. q.
vi. alieni. et hoc veru nisi i casu here-
sia si qz ad eos reuertetur tuc pro
testibus admittuntur. vt in. c. contra
christianos. de here. lib. vi. sed bene
cogitur christianu ptra eos testimo-
niu dicere admittere. vt i. d. c. indei.

17 Andecimo non possunt conuere
xpianuz apud iudeu. sed bene apud
iudeos xpianos arbitri. i. causa ciui-
li tamen pnt eligere iudeuz. vt. C. de
iudeis. l. indei. inia tamen dz exeg p
ordinariu xpianum iudicem. vt ibi.

18 Duodecimo ne emat seruū xpia-
nu vel non xpianu si mo vult bap-
tizari. c. i. et c. v. l. eodez. ti. vñ si iudeus
emit xpianu seruū vel qualicūqz ac-
grat statim efficitur liber nullo precio
dato xxv. di. mancipia. si vñ seruuz
non xpianu emit pro sibi seruendo.
tuc voluntate patefacta qz vult effici
xpianus statim vendicat sibi libertatem
nullo dato precio. c. fraternitate luit.
di. si aut talem non xpianuz emit nō
pro sibi seruendo. sz causa mercimo-
nij. tunc si sup expostu ad vendendu

isra tres menses qz capiunt currere a
die emptiois fm l. d. ost. in. d. c. si. vel
fm Jo. an. et Pa. i. c. l. eode a die q
petij xpianitate tunc ne n liberaf ab
eius seruitute. nisi debetur iudeo. xij.
soldi. p quolibz bono seruo qz soldi d
bent ee anrei fm. Vinc. So. et Pa.
qruz. l. xij. faciut vñ a libra auri. C. b
lusce. ppo. et archa. l. quotiensqz cer-
ta summa soldoz et vñ sentire gl. in. l. q
cunqz. C. de seruio fugi. et p ista opi-
nionem facit gl. C. de sal. mo. l. si qz nū-
mos. sed fz Ber. et host. i. d. si. c. ba-
buntur de moneta qz est in vsu in illo
loco. ar. ff. de lega. iij. l. nūmis. et ff.
de leg. i. l. si seruus pluriu. S. si nume-
rus. et magis placet. et aduertit qz di-
cit. p seruo bono ergo defalcabitur si
ille nō est ita bonus. qz ibi bonus ac-
cipit. p optio fz pa. i. d. c. i. si vñ ce-
posuit venale. i. d. c. o tres menses te-
stati liberaf nullo precio dato. d. c. si.
C. Atz vñaculus. i. natus ex ancilla
iudei si vult effici xpianus liberetur
sist. R. qz sic nullo dato precio. l. et o
nobis. C. de epiz. et cleri. S. vlti.

C Sed quid si aliquis talem emat qui
causa mercimonij fuerat emptu a iu-
deo. R. qz nō efficitur seruus sz resti-
met ei pciu. xij. solidoz. et erit oino a
fuitate liberaf isti. de nor. ac. S. dñs.

C Sz pone qz nō hz preciu. R. qz si
sit i manu iudei. puta qz nemo e xpia-
nus qz velit ei emere. tunc nihilomi-
nus liberabit. et hostiati qz erit pciu
ff. de manumif. l. iij. S. fuis autē. vel
si nullo mō pōt habere seruati sibi p
qnquēnu vt no. glo. xxxv. q. i. de ra-
ptoribus si dō sit i manu xpiani. tuc
si alio mō hēre nō pōt preciu seruet
ei tantu qz seruitiu cōpensef cum pre-
cio. et sic liberatur. ff. de ca. in. l. bello
hoc vez nisi preciu fuisset datum p
anima

anima et non alio repetendi. ar. ff. de
nego. gest. l. nenseniuz. et ff. de reli. et
lump. fu. l. i. si quis. S. idē. labeo ait.

22 Tertodecimo ne vfuras exigant
sz exactas restituant. vt in. c. post mi-
serabile de vfuris possunt compelli
ad hoc per pncipes et debet. vt in. d.
c. qd si non faciunt debent pelli per
iudicē ecclesiasticū censura ecclesiastica
vt dicit l. d. ost. et Jo. an. in nouella in
d. c. post miserabile. facit. c. postu-
lasti de iudeis. et qd ibi no. vñ pnci-
pes terraz peccat mortalit non cogē
eos ad restituenduz vfuras. et sili
christiani si ipsis non restituentibus
monerent ne cū eis haberēt cōmer-
tium si post monitionē eis factā com-
mertiu cū eis haberēt. vt in. d. c. post
miserabilem. et c. quanto de vfuris.

23 Quartodecimo ne intenter cōtra
catholicam fidem qz detestabile. si-
cut est qz nutrices xpiane phiciat lac
i larrinas postqz suscepit corp xpī
vt i. c. et si iudeos eodem et hmoi.

24 Quintodecimo ne quēqz qui nō
est sue nationis aut secte psumat cir-
cūcidere et si sit eoz seruus. vt. l. vñ
ca. C. ne xpianu man. et ibi est eis pe-
na capitalis. l. ppetui exilij que dī ca-
pitalis. vt. ff. de pēto. l. rei capitalis.
Aliqñ dī mors nālis vt ibidē i pnc.

25 Sextodecimo ne iudeus christia-
nam in uxorem accipiat. l. ne quis.
C. de iudeis quod si fecerit crimine
adulteri punietur vt ibidem.

26 Decimoseptimo ne fidem catho-
licam impugnet peruerso dogmate
aliter pena sanguinis punif. vt in. d.
l. hac victura in omne eum.

27 Atz ecclesia possit punire iudeos
et paganos si delinquant. R. qz sic si de
linquūt S. l. nālē. qz illa oēs recipiūt
Itē iudeos si agūt S. l. veteris testi fz

Aug. de amān lib. de potestate pape.
Itē no. fm eūdē qz iudei p papā et
alios pncipes qz subdunt debent
cogi ad laboraduz manibus. p pios
alias sunt pncipes turpis lucrī et pec-
catorz que faciūt nec obstat. c. sicut d
iudeis. vbi dicitur qz nullus erigat
coacta seruitia ad ipsis nisi consuetū
quia illud intelligitur de seruitijs ad
vtilitatem dominorū solum.

Item no. qz puniuntur pena ignis et qz
aliquē ex suis qui vult xpianus
esse satis aut alio furto genere intē-
tant vt. l. iudeis. C. de iudeis.

Que phibent xpiani facere cōtra
iudeos. R. qz nonē. C. pzo qz vio-
lenter nō debet cogi ad fidē. vt in. c.
sicut de iudeis de qz dic. vt. S. baptis-
mus. vj. S. xij. C. Scō qz non offen-
dant neqz in psonis neqz i bonis si-
ne iudicio terrene pncipis. d. c. sicut iu-
dei. C. Tertio qz nō impediāt obser-
uare suas plicudines in suis festiuita-
tibus. dñmō nihil faciāt in oppro-
briu xpianorū. xlv. di. qz sincera. et d.
c. sicut iudei. et l. iudeis. C. de iudeis.

Quarto qz nō exigant coacta ser-
uitia ab eis que nō sūt pmeti facere.
d. c. sicut de quo dic. vt. S. baptis-
mus. vj. S. xij. C. Quinto qz nō fodiantur
eoz sepulchra siue corpora humata
obitū pecunie nec eoz cimiteria qz
qz mutile vel iuadat. d. c. sicut. et S. fa-
cientes xpiani sunt primandi officio
et bñficio si sunt clerici. si laici excoi-
candi vt in. d. c. sicut. C. Sexto qz nō
debent in sabbatis eoz ad iudiciū
trahi. C. de iudeis. l. die sabbati. et d.
c. sicut. C. Septimo ne impediant sua
put melius poterūt viderē sicut nec
xpiani. C. de iudeis. l. nemo. C. Octa-
uo qz si puerant ad fidē nō spoliem-
tur bonis iuste acquisitis. Neqz debita

- recipere dñm non per vim vel ipso
bitatem imoderatā. Assessor & non
potest si habet salarium deputatū ali
ter tenet restituere. ar. c. cum ab oi.
- 10 **¶** Si qd si iudex secularis hz pñci
sei ex domicilium. R. q. siue sit iudex
ordinarij secularis: siue et delegatus
pōt petere expēsas. d. c. statuti. sicut
et testis cū pñficiat ex domicilium. iij
q. iij. s. venturus qz nemo cogit mi
litare suis sumptibz: ea tñ moderatōe
ne ptes enoune dāni patiānt. ar. r.
q. iij. illud r. si paupes litigantes sint
offi. d. abstinē ēta sumptibz iudex de
legat. vt in d. c. statuti. r. ordinarij
et secularis non d. habere spoutulas
in auc. de man. prin. s. si ubi quoz.
- 11 **¶** Si nungd delegatus ordinarij ec
clesiasticū sic habebit expēsas cū pñ
ficiat extra domicilium sicut delegat
pñcipis vel ordinarij secularis. R. q.
sic tā pro victualibus qz pro vecturis
equoz r. silius nisi esset delegatus ad
vniuersitatē causarū vel ad vnam r.
maliciose qz tunc ordinarius habet
providere de suo. ar. c. inter cetera d.
offi. or. r. glo. in d. c. statuti. s. gl.
in d. c. cum ab oi. r. indistincte qz nō
potest delegatus ordinarij. sed ordi
narius debet sibi facere expēsas. sed
opinio prima videtur magis equa.
- 12 **¶** Atz ordinarij ecclesiasticū sū pñ
sit petere expēsas qñ pñficiat ex
domiciū. R. q. nō nisi cū pñficiat p
psecratōe eccleie vñ. c. cū sit romana
de sumo. Et cū visitat pñciā suā. de
cenf. c. cū aplo. r. c. exigit eo. lib. vj.
- 13 **¶** Atz iudex ordinarius aut delega
tus qui recipere possunt expēsas re
neantur computare illas quas domi
fecissent. R. glo. tenet quod sic in d.
c. cum ab omni. sed pñ. in d. c. cū
ab omni tenet qz non. r. magis est be

nigna quāto prima sit tutor.
¶ Quid si delegatus ecclesiasticus nō
hz redditus vel beneficiū ecclesiasticū
sufficiēs vñ vniat. R. pa. in d. c. cū
ab oi. q. poterit petē id qd pōt pete
re iudex delegat pñcipis secularis vt
dixi. s. p. ar. a pñio sensu: qz magis in
hi placet pñia opio qz nō possit nisi
forte pp talē cām occuparet ab aliq
honesto exercitio de quo viuētiā te
nerem opinionem pñ. veram.
¶ Atz cōsuetudo excuset seu valeat
qz dant spoutule ordinario r. delegato
ecclesiastico. R. d. c. ar. i. de statuti. d.
elec. distinguit qz aut pñficiat ex actio.
r. sic nō valet nec excuset talis pñfici
do. aut pñficiendo nō habuit ortus ab
exactiōe. r. sic pñficiat ptes cōpñli ad ob
seruā dñi laudabilē pñficiendū. c. ad
applicā. de sumo. Sz hec difficultas quod
ad pñmū ē vera qz qñ pñficiat exactio ē
pñficiatē r. mētē istā. c. cū ab oi. r.
facit. c. ex multis. i. q. iij. s. qd ad pñ
credo verā: qz si nō pñficiat exactio sic
cū sit ex mera liberalitate conatus nō
iducit pñficiendo: s. sicut donatō ha
buit effectū suū in ea qz nō. in glo. r.
bar. i. l. cū de in re. s. ff. de vltis.
facit. l. si certis annis. C. de pact. nec
valet. d. c. ad applicā qz loquit qñ ali
qd fuit dātū i pñ cāz: qz tñc vident
mluisse laici idneē pñficiendū: r. tō
dico cū glo. in d. c. statuti. de elec. r.
Bo. an. pñ. r. cōter doc. i. d. c. cū ab
oi. qz nō valet talis pñficiendo r. licet
cardinalis dicat vbi. s. q. nō peccat
mortalr recipiēdo dñm nō imode
rate qñ ē pñficiendo qz hz pñ de docto
res famulos pñ hoc iñ. no. ff. de re iud.
di. l. cū plaris r. de postu. prela. c. vñ
eo li. vj. s. nō credo verū nisi i eo qz ne
scit discernere qz sit verior opio r. qz
habeat validiores rōnes: nec ēt cre

- do istū excusari a restituēde scienda.
16 **¶** Atz iudex ordinarij vñ delegatus
ecclesiasticū possit a pub? petē salariū p
assessore. R. s. cōter doctores i. d. c.
cū ab oi. qz nō ordinar? qz d. s. scire ca
nonēs de qb? vñ corā se: Et tō si ne
scit r. idiget assessore pvideat de suo.
Delegat? nō licet petat dñm fraudu
lēter nō faciat: vñ putat qz dicit se indi
gere cū nō idigeat. d. c. statuti. s. as
sessore. vel participare vult in lucro
cum assessore quia sic cū faciat frau
dem legi peccaret mortaliter r. tene
retur ad restitutionem paribus.
17 **¶** Atz salariū possit petere pro no
tario. R. delegatus pōt dñmodo nō
participet ipse cum eo. vt in d. c. sta
tuti. s. de ordinario dubitat. qz vñ qz
de suo debeat pvidere suis officiali
bus s. ego credo qz possit petere.
18 **¶** Atz dātū iudici nisi i cām pmissio
possit repeti. R. q. si dedit vt corrip
ret iudicē sic nō pōt repeti. r. s. gl. in
c. q. recte iudicat. r. q. iij. cōter sic pñ
sumit. iō multitenēt qz nō repetit s.
si dedit vt iustā daret sniaz quā alias
nolebat dare vñ vt nō daret iniustā.
r. sic nō liberat iudex dādo paupib?
qz repetē pōt pñciā: vñ nō statim pñ
sumptōi s. veritati. i. q. i. autem? d. si
mo. nemo. r. i. q. iij. nō l. s. Si āt dedit
simplicr vt iudicet amittit pñcipalem
cām. vt. ff. de pñ. ob cām. l. iij. pñ.
r. sic non repetent sicut qñ dāt vt p se
iudicare. facit glo. in d. c. qui recte
quod limto rerum nisi quando ali
ter nolet iudicare. nisi daret qz posset
repetere r. sibi teneretur restituere.
19 **¶** Atz cōmutat simonia dādo pe
cuniā p snia. R. gl. i. q. iij. vendēt. r.
qz nō qz in pphauis non cōmutat si
monia l. grauitur peccet nisi in casu
qñ iudex alr nō vult dare iustā sniaz

qz tñc nec peccat cū redimat veratōz
suā s. pōt dici s. pa. i. d. c. cū ab oi.
qz si dō pecuniā vt habeā sniaz pro
me qz volo pñgi spūale vñ annexū si
bit? tñc sit simonia. Sz ego non ad
mūto h i casu pñdicto. l. cū iudex non
vult sine pecunia iustā dare sniaz: qz
cū redimā veratōz meā nō credo qz
sit simonia si mō pñciā tā ius i talire.
sec? si p sniaz de nouo acqrerē qz sic
esset vera opinio pñ.
¶ Atz snia lata intercedente pecunia
sit nulla ipso iure. R. gl. in d. c. cū ab
oi. r. legi pa. qz sic. i. q. vi. s. venales
C. qñ pñ. nō ē nel. venales. i. ter. et
in gl. snia tñ arbitri tñz agens ex ea
repellat exceptiōe doli. C. de arbi. l.
iij. r. in gl. pñdicta. secus si per gratiaz
datur qz tunc non est nulla ipso iure
sed datur restitutio. vt in d. c. gl.
¶ Atz iudex teneat ad restitōē pñ si
et pñcia aliqd dātū incurrit. R. gl. i.
c. qñ pñ. pba. i. s. bo negligat qz sic. r.
ed sequunt? doc. pa. aut. i. d. c. qñ pñ.
ait qz i foro aie ē vera opio si fuit i do
lo vel lata culpa. alias nō. sed de hoc
dico latius. s. culpa. s. v. r. vj.
¶ Sz qñ d. cōmutat negligat. R. hof.
qz tñc qñ negligat terminare cām vel
hēre tabellionē vñ aduenerit qd scri
bat vel nō puidet de aduocato vt te
net. vt. s. dñm ē. Aduocat. s. r. vel
nō curauit reuolūe libros r. hmoi qz
suo offiō incurrit mltomagis tenet si
et dolo dat dñm. vñ si mltō sniaz de
dit vñ aliqd aliud fecit pñciā r. pñ
iusticiā in grauiamē altr? pñciā vltra
restitōēz ad iteresse ad quā tenet. vt
C. de pena iudi qz ma. in l. nouo iure
r. i. q. iij. qñ. r. iij. q. ii. dñs deus. r.
q. v. administratores. si ē ecclesiastic
iudex ordinarij vñ delegat? si pñciā
r. pñ iusticiā hoc fecit ipso scō ē iuspē
r. iij

hio p annu ab executione officij vt in
c. cu eterni. d. re ind. l. vj. si vo dani
hancuit ptes p ipudentia sic tenet filr
ad restones. in culpa. n. fuit cu se su-
ficiete seuit vel seire debuit. 7 in cas
iudicare psumpt. 7 h veru in ordina-
rio delegat? autq necessitate obedi-
tie indicat. 7 bona fide. 7 de pilio pe-
ritor. licz iuste iudicet no tenet ad
restones. nec peccat sed e? assessor te-
nebit. l. ij. ff. q. q. iur. si mo eu ele-
git q habebat p docto 7 bone opini-
onis. 7 ita credidit eu docti ad h als
no excusaret si vellet pcedere fm ca-
put sui vel iperitum vel malu scieter
eligeret assessorem fm Rod.

23 Quid iudex iudicat in pena statuti i
ponetis pena no terminati sniaz infra
certu die si no terminat. R. pa. i. c. l3
d. pba. q. sic si fuit regit? qz no tenet
spendere offiij sui ad vilitate pma-
tam nisi regraf. vt in l. iij. s. hoc aut
ff. de dam. infec. 7 ibi Barto.

24 Quid iudex secularis teneat psta-
re brachij sui iudici ecclesiastico. R.
q. si ei? subdit? resistit sibi de iure vt
puta. pcepit ei aliqd appellauit ad su-
piorē. eph die q no pt 7 petit brachi-
um secularē 7 eu. tūc dico q no tene-
tur ita no. pa. i. c. j. de of. or. sec? si resi-
stet ei te scō vt ibi no. Idē dic i ex-
pto qui allegat exceptionē quā epus
no admittit appellat no tenet iudex
secularis cpm inuare.

25 Quid iudex post latā sniaz diffiniti-
uā possit ea iterpetrari seu dēclarare.
R. q. no inferiora nec arbitrer. mato-
res aut bñ pnt dēclarare. s3 no muta-
re aut corrigere. vide i. c. j. de postula-
do in gl. 7 qd ibi no. 7 pa. ibidē iter-
locutoris do sniam pt corrigere 7 re-
uocare de accusa. c. qualr 7 qñ. el. j.

26 Quid iudex possit penā minuire

vel augere vide. j. pena. s. xviij.
Quid si pdenas pte aduersaz in
expen. teneat ipse de suo restituere al-
teri pti. R. q. sic. l. lancum? C. de iud.
qd limitat glo. in c. si de recrip. rep.
si fuit peritum als non.

Adicare Aruz. l. i. c. de
at ex suspit
one vide. j. psumptio.

Quid ē iudicare simplr 7 puf. R.
n est remouere ordinē iuris. s3 tñ sb
utilitate pntiosaz qz pda vba ipotāt
ex suo ppo significato idēq sine ma-
lica 7 sine plica 7 inuolutione ad hoc
gl. in cle. sepe d. d. sig. in vto simplr
7 ordo iudicari? no ē inuēt? ad inuol-
uētū vt i. c. dilecti filij d. iud. 7 iō n
remouebit fm pda. in. d. c. dilecti.

Quid si dicat pcedas sine solēti-
tate iuris. R. pa. i. d. c. dilecti q cēfē
sublata solēntas iuris ciuilib? 7 cāo-
nici s3 si diuini 7 iurisgētū. 7 iō duo
testes sufficiēt l3 forte ples regrerem-
tur. s3 ēt si sūt ifames. qz ifamia est
de iure positio in. c. pmas de si. non
tū recipiunt no citata pte qz citatio ē
spēs defensionis q de iure gētū nec
pōt tolli cle. pastoralis. de re iudica.

Quid si dicat iudices put volue-
ris. R. pa. vbi. s. q. intelligit solū do-
p exclusus ar. i. l. creditor. s. luei? ff.
mā. 7 iō no pt tollere ius alteri? sine
cā. sic nec pmittēs qz nemo p? iuris
in aliu trāffert qz tpe bēat de vote p?
dmo. resti. c. nup 7 ppea dicit bart.
in extrauag. ad repit. q ille cui pmit-
tit vt faciat q vult vel sic libuerit. l3
no teneat sequi regulas iuris ciuilib?
remanet tū ligat? regulis iuris nālis
gētū. seu nāl eqtat. q idē ē vt i. cle.
pastoralis de re iur. vbi ipator inualide
egit. qz exccit regulas iuris nālis.

Quid si dicat iudices s3 vitate 7 4

egitate. R. pa. i. c. l3as de iur. cal. q d
bent seruari solēntates ēt rigorose iu-
ris positio do. an. dicit qd rigorosas
no tenet seruare 7 pl3 mibi.

Quid si dicat iudices put tibi vi-
debit. R. pa. i. c. i. de in. qz iudica-
re iudicio itellect? cui cōgruit hoc v-
bus videbit. ita no. Bart. in. l. qd tñ
s. si arbitrer. ff. d. arbit. 7 idē cū di re-
linq vel pmitto. arbitrio mo vel pri-
dētie tue vel iudicio tuo tūc tenorāt
arbitriū boni viri rōne regulati sicut
cū d? vt vsum tibi fuerit vel tibi vi-
debit ita not. pda. in. c. i. de seq. pos.
s3 hēc vba si extimaucris si arbitra-
tus fueris. si tibi placuerit. vt pba. i.
l. fidei cōmissa. s. q. q. ff. de leg. iij. 7
in. l. thays. s. lozore. ff. de fideicō. li.
vbi ter. not. vide ter. cum gl. in. c. ij.
de cor. vicia. 7 per Bar. in extrauag.
ganti ad repit. 7 pa. in. c. i. de cōstit.
Et iō tenet sequi oēs regulas iuris
ciuilib? fm Bar. in. d. extrauag. alle-
gat. l. i. ff. de arbit. 7 ppterea aduer-
te q oia vba exceptio ista. volo libz ar-
bitriū plenū vel libez vt ibidē not.
Bar. inportant arbitriū boni viri.

Quid si dicat sine strepitu 7 figu-
ra iudicij simplr 7 de plano. R. cle-
sepe de verb. signi. 7 ibi videas quo-
modo potest onuūtere omnia q non
sunt de iure gentium vel naturali.

Quid iudicāduz sit fm allata 7 p-
bata an s3 q iudex cognoscit vitatez
R. q. diuersor fuit diuersa opi. Jo.
7 Arch. iij. q. vij. iudicet. 7 et. 7 hōl.
de offi. or. c. i. Inno. de cēsi. c. tene-
rabilis. l3 ost. de post. p. c. bone el. i.
tenet q si agat i forma iudicij sic iu-
dicabit fm allata 7 pbata petitis qz
fm veritate. ff. de of. pñ. l. illicitas. s.
i. d. c. iudicet. ij. q. iij. lūmope. vj. q.
ij. si tñ 7 c. placuit qz ali d facit vt in

280
der aliis vltio vt in. d. c. i. de of. or.
xviij. q. iij. si ecclesia. 7 iō indicabit s3
pseiaz quā bz vt iudex no quā bz vt
hō. in. d. c. ij. de of. deleg. pastoral.
s. qz vō facit. c. si oia vidicāda. vt. q.
l3 osti. ni 7 Arch. dicit q si iminer
piculū aie. vel ledit publica vtilitas
q tūc de iure 7 de facto supplere p-
7 d3 p piculo aie. qd possit facit de
elec. cū vobis. s. hio igit d except. ex-
ceptionē p vtilitate publica ar. C. d.
pau. l. lūe. ff. d. postu. l. quos phibet
l3 dugo. qz nullo mō d3 iudicare 7
veritate s3 d3 delegare cāz. ff. d. iuris.
om. iij. l. ptoz. Rodo. dicit q si inno-
centē pdenet aut morte vel mutilatō-
nem mēbroz aut pdenandū expō-
nat etiam ad pceptuz supioris q pre-
cat mortaliter. Secus aut esset in ali-
is pnis pccnarijs vel cāis ciuilib?
glo. in. c. pastoralis. de offi. ord. 7 in
c. i. de offi. or. l. vj. 7 Ricca. in quol.
iij. q. xvj. 7 Tho. fa se tenent cum p-
ma opi. s3 saluo meliori iudicio ego
dico q aut iudex pcedit in iudicio
ante iudiciū. Si in iudicio sit tene-
q nullo mō pōt iudicare 7 vilitatem
quā p certo scit nisi cū pctō mortali
sine sim? in criab? sine in ciuilib?
tū pmo qz est 7 pceptū diuini Pro.
xviij. nō suscipies vocē mēdaci 7 ifra-
neqz in iudicio plimoz agescēs sine
vt a veritate denies 7 p? inocentes 7
iustū nō occides tuz etā qz d? in. c. q
scandalizauerit de reg. iur. vtili? scan-
dali nāci pmitit qz veritas dēfeca-
tur. l3 dēc ibi 7 in. c. postular? do. iij.
q. vij. d3 q no ante iudicandū est qz
pseiam nostrā reuertamur 7 qd pla-
ccat deo sine displiccat debemus di-
rimere 7 in. c. tunc. ij. q. iij. d3 tunc ve-
ra est absolutio pudentis cum inter-
nt sequitur arbitrium iudicis. ergo
7 iij

q^{uo} nec absolutio et multomin^{us} cō
denatio. Itē i. c. iūmope ibidē dī q^{uo}
f3 q^{uo} i. l. diuina et hūana p^{ro}stutū est
d3 iudicare: et post nō ex corde n^{on}o:
f3 p^{re}cepto diuino p^{ro}denatiōis sniaz p^{ro}
feram^{us} et i. c. cū ceteri de sen. et re iu.
di. l. i. vi. ibi d^{icitur} i ferēdis sentētijs p^{re}
oculis hēat solū deū illi^{us} imitātes ex
emplū q^{uo} q^{uo}relas ppli tabernaculū in
gressus ad dñz referebat: vt f3 et i.
perit iudicare: h^{ic} ibi. Ergo nō f3 fal
sas allegatiōes ut ter. clat^{us} et i. d. c. cū
eterni si q^{uo} inge Inno. iij. aut iudex
ecclesiastic^{us} ordinari^{us} aut delegat^{us} fame
sue p^{ro}digus et p^{ro}prij p^{re}secutor honoris
p^{ro}sciāz et iusticiā i grauamē alte
ri^{us} p^{ro}is i iudicio q^{uo}q^{uo} fecerit p^{ro} g^{ra}m
v^{el} p^{ro} lordez ab executiōe officiij p^{ro} an
nū nouerit se suspēdū ad eximatiōez
litio p^{ro} quā leserit nihilomin^{us} cōdē
nāduz h^{ic} ibi. ecce q^{uo} nō dīc^{itur} p^{ro} allega
ta f3 p^{ro}sciāz et p^{ro} lordez falsor^{um}. Itē
et alia rōne credo q^{uo} non excusetur a
mortalī q^{uo} offiū ius dicēti^{us} lausimū
ē dicit. l. i. ff. de iur. om. iur. An iudex
pōt vt in plib^{us} iudicare. put sue p^{ro}scie
rōnali v^{el} vt p3 i. l. appellari. ff. q^{uo} et
q^{uo} appellat ibi et q^{uo} optimū ē statuē
fac. ff. de arbi. l. q^{uo}le vbi d^{icitur} oī mō di
cat q^{uo} sibi v^{el} ut i. c. ad n^{on}az d3 p^{ro}sue.
d^{icitur} postq^{uo} tibi de meritis p^{ro}stiterit sen
tentia p^{ro}ferre valeas sicut ordo postu
lat rōnis auctoritate p^{ro}stutū nō obstā
te p^{ro}sue iudicē p^{ro}cedim^{us} facultatē facit
l. rē nō nonā. C. de iud. q^{uo} iudices iu
rent oī mō seclē cū dītate et legū obser
uatiōe iudiciū disposuēros. Itē. C. de
iudi. l. placuit in oīb^{us} reb^{us} p^{ro}cipuā
ē iusticie egatē q^{uo} stricū iuris rōnē
h^{ic} ibi facit ad idē. c. si. de trāsac. Et
iō sepe q^{uo} volūt scūt iuenire colorē
p^{ro} iniustitia defenlanda ita i i^{sto} eāu
tenet vt p^{ro} dītate nō iudicet diligēti^{us}

time facē q^{uo} falsitas detegat vt. i. q.
i. de oipotens et si nullo mō detegat
p^{ro}stutū pot^{est} debet offiū resignare q^{uo}
iusticiā sniare. facit p^{ro} h^{ic} q^{uo} no. gl.
i. c. pastoralis de offic. dele. Et ibi dicit
merus executor si scit sniaz latam au
ctoritate l^{ite}raz fallaz v^{el} p^{ro} falsa iustia
v^{el} p^{ro} doli aduersarij q^{uo} nō d3 ereg
eā. S3 remittē ad supiorē vt i. c. de ce
tero de re iudi. et c. si q^{uo} de offi. dele.
C. si ex falsis iustis. l. iudican^{us}. ff. de
iud. l. i. p^{ro}tor. s. marcellus et ad ter. ibi
dē q^{uo} dicit et si sciat illā sniaz iniustā:
q^{uo} tenet ereg si nō pōt alr absoluti a
mādato. p^{ro} d. gl. q^{uo} intelligit de iniusti
cia solēnitatis iuris et ita exponit in
iusticia. l. i. ius litigātis. Sec^{us} si esset
iniq^{ue} et d^{icitur} iniq^{ue} q^{uo} ē dītate q^{uo} sic nō
tenet obedire vt ibidē allegat. S3 si
nō h3 supiorē cū nulli subit nisi teo
multomin^{us} d3 p^{ro} certā sciāz p^{ro}denare
innocētē p^{ro} q^{uo}amq^{ue} testimonio. p^{ro}pea
dicit. l. abnū. ff. de pe. sancti^{us} ē nocē
tē p^{ro}mitti relinq^{ue}re q^{uo} innocētē dāna
re. et sic p^{ro}cludo q^{uo} p^{ro}denat aliquē nul
lo mō h3 iudicet dītate. de q^{uo} ipse cer
tus ē. absolutē aut dñ pōt si p^{ro}batōes
nō sūt legitime q^{uo} iudex sciat p^{ro}o
certo eū culpabilē: q^{uo} iura illud vo
lūt et p^{ro}ssē vt nemo publicet p^{ro}ctū al
teri^{us} q^{uo} nō pōt p^{ro}bare. vt in. c. si sacer
dos de offi. ordi. l. i. l. iusticia. s. neq^{ue} li
citas. ff. de offi. p^{ro}li. et ff. de ferijs. iun
cta gl. leade oīone. l. i. si. et c. si tñ ep^{iscop}
vi. q^{uo} ij. et c. quotiē. et i. c. mēnā. ij. q^{uo}
v. absolutū ifamar^{us} ex quo defecerūt
accusatores i p^{ro}bādo. Et hāc opionē
v^{el} tenere illico. de li. sup. ero. xxiij.
nec obstat. c. iudicet. iij. q^{uo} vj. q^{uo} non
dicit f3 allegata. f3 dicit iux^{ta} leges et
iura. p^{ro}nuiciet q^{uo} ē dīcē iux^{ta} q^{uo} stame
rūt leges et iura. p^{ro}cedat in p^{ro}cedendo
et dīlutiendo: et det sniam. que q^{uo}des
volunt.

volūt vt vnicuiq^{ue} reddat q^{uo} debet. l.
l. ff. de iusti. et iur. nec et ob. c. eoz q^{uo}
et c. leg. x. q^{uo} ij. q^{uo} loquit^{ur} q^{uo} i exa
mīatiōe testiū d3 p^{ro} citari. et ordo iu
ris seruari in eoz discutiōe nō enim
dicit q^{uo} d^{icitur} snia fm eoz dictū. imo i
mut p^{ro}ius si bñ attendat. nec et obse
c. nos inq^{ue}ā. ij. q^{uo} i. cū de oipotens:
ibidē et aliq^{ue} alijs. q^{uo} l3 dīcāt nemi
nē p^{ro}denādū nisi p^{ro}nuici. nō tñ sequit^{ur}
q^{uo} oīs cōuict^{us} sit p^{ro}denandus ex quo
iudex est certus de falsitate. imo. c. iu
dicantē. iij. q^{uo} vlti. et monstrat oppo
sitū vbi d^{icitur} tādū actiō v^{el} tūlēt quisq^{ue}
ad rei veritatē p^{ro}ueniat frequenter et
interrogare op3 nec aliqd forte p^{ro}ter
missus remaneat q^{uo} anecti cōueniat
hec ibi. Et iō dīcā eū de bona fide
agit nō est de apicib^{us} iuris disputā
dum. ff. m. a. l. hīdem^{us} for. s. quidē a
ctiō nec siliter ob. d. l. iusticia. q^{uo} ibi
d^{icitur} p^{ro}les p^{ro}uincie id sequat non sim
p^{ro}liciter sed addit q^{uo} eū cōuenit sequi
ex fide eoz que p^{ro}babunt et breuiter
nunq^{ue} inueniet ius q^{uo} dīcat q^{uo} iudex
teneat iudicare fm allata et p^{ro}bata f3
bene fm ordinē iuris. Et sic itellige
ordinē. i. in p^{ro}cedēdo et examinando
et etiā sentētiando. Sed ius nō vult
q^{uo} in sentētiando aliquis p^{ro}nuiciat q^{uo} ē
innocens et p^{ro} veritatē vt. s. patz. ergo
nō d3 iudicare p^{ro} veritatē quā p^{ro} cer
to scit. Ad id q^{uo} dīcunt de scandalo
tam p3 solu. p. c. qui scandalizanerit.
ibi vtilius scandalū re. vt. s. Siliter
non ob. q^{uo} iudicat non vt hō sed vt
iudex. q^{uo} illud tep^{us} est si essem^{us} extra
ea q^{uo} sunt p^{ro} legem dei q^{uo} nō sunt p^{ro}ce
cata sed in p^{ro}uaricatione p^{ro}ceptorum
dei nō h3 locū illa distinctio q^{uo} non
iudex p^{ro}nuiciet sed hō quāuis fecerit.
vt iudex. si vō loquamur q^{uo} iudex p^{ro}
cedit extra iudiciū vt in officijs dan

281
dis et alijs q^{uo} est arbitrio p^{ro}mittunt^{ur}
sic nō h3 dubiū quin teneat sequi p^{ro}
p^{ro}iam p^{ro}sciam nō allegata. vt. ff. de
iurisci. om. iudi. l. i. et i. in dispensa
tionibus vt i. q. vij. erigunt in crimi
nibus etiā extraordinarijs ex eā que
sibi videntur potest penas tēperare.
ff. de pe. l. aut facta. et l. capitaliuz. l.
di. vt p^{ro}stutueret.
¶ Quid de officialib^{us} q^{uo}bus mādāt^{ur} 8
executio sine iniuste. p^{ro} Alex. d. al. in
iij. pte sū. de q^{uo}to p^{ro}cepto et Ricar. in
quol. iij. q. xv. q^{uo} si snia p^{ro}inet itolle
rabile errozez vel iniusticiā manife
stam nō dēnt obedire. als nō peccāt
erequēdo. q^{uo} ego limto q^{uo} nō sunt
certi de innocentia p^{ro}denati. q^{uo} in du
bio excusant. sed q^{uo} sunt certi de in
iusticia sic credo peccant mortaliter
obediēdo v^{el} in p^{ro}cedenti. s. dīcunt est
¶ Atū iudex secularis possit iudica
re de his q^{uo} sūt p^{ro}ctā vt v^{el} fura et h^{ic} mōi
p^{ro} pa. in. c. cū sit gnāle de fo. p^{ro}pe. q^{uo}
sic dūmō si disputez v^{el} sit p^{ro}ctū p^{ro}ci
cipal^{is} vt p3. ff. et c. de p^{ro}duideb. per
totū et q^{uo} me. cā. et vi to. rap. et d^{icitur} fur
et silihus. et h^{ic} est cōis opi. et hoc est
tep^{us} q^{uo} coraz eo pōt obici de iuramē
to si nō verit^{as} dubiū de er^{is} validita
te. vt in. c. rex d3. xxiij. q. v. Sed si du
bitat v^{el} v^{el} sit v^{el} fura vel ne pactū vel
ne tūc iudex secularis nō pōt sed ad
ecclesiā est recurrēdū. c. p^{ro} venerabilē
q^{uo} si. sint leg. et in cle. vnica de v^{el} furiis
Et iō ex dict^{is} p3 q^{uo} pōt iudex secularis
cōpellere ad restōnem v^{el} fura q^{uo}
et de iure ciuili rep^{ro}obant hodie f3
cōem opi. Gallit hoc in crīe heretis
de quo nullo mō pōt se istromittere
nisi erequēdo. Excipiunt multi alij
casus i gl. et p^{ro} docet. i. d. c. cū sit gnāle.
Sed tū dīc fm pa. nullū alū ē nisi
vt dīcūt est cū agit de dubio. i. v^{el} v^{el} v^{el}

132
valeat iuramentū vel ne et hmoi. qz
tūc nō pōt et sic tene et vide glo. xxxij.
q. v. c. xpiana religio. et ibi p. Archib.
10 **¶** Etz iudex teneat iudicare f3 sta-
tuta seu p̄uendies loci iter illos qz
vñ ē sibi subdit? alter nō. R. pa. l. c.
qz clicis de fo. cōpe. qz aut statuti cō-
cernit solēnitatē ac? exhibēt tpe f3
cō et tūc siue sit statuti laici siue clici
nō valet ac? nisi illa solēnitās fue-
rit obfuaa qz subdit? nō potuit fhe-
re cū nō subdito ēt sp̄eta lege sui su-
prioris. imo peccauit. c. i. de maio. et
obe. et c. requisiti. de testa. et nulla fuit
p̄ta obligatio lege sibi resistēte et in
habilitate plenum suū. l. cū lex. ff. de
fidei. et qz nō. l. c. si diligētī b̄ fo. cō-
pe. et i. c. cū p̄ligat d̄ iurem. et sic p̄cr?
nō tenuit cū deat esse vtriusqz obli-
gator? l. labeo. ff. de ver. sig. sicut vi-
dem? qz donatio facta ēt nō subdito
vltra gngētos aureos sine iūnatōe
nō vlz. l. sanctim? C. de dona. Et iō
iudicabit fm h̄ statuti in vtroqz so-
ro iter clericū et laicū. facit qz deter-
minat sed. p̄li. lxxvij. qz cessio actio-
nis f3 p̄lebeū facta nobili ab ecclia n̄
valz ex qz statuto p̄hibet ne nobilitas
eā possit recipere. rō qz statuti dispōit
in cāu lēito et iter subditos et non in
fraudē libertatē eccliafice. ex qz qz
laic? teneat intestando fuare oēs so-
lēnitates legis sue. als nō valetit qz
tunciqz iūnatat clericū nisi hoc fece-
rit p̄ aia sua qz in talib? sufficit fuare
dispōnem iurisdictionis. c. relati el
i. de testa. et l. c. de sac. san. ecc. Etz
statuti p̄cernit rē exēpluz statuto ca-
uet ne res totalis sine certa solēnita-
te possit alienari nō vlz alienatio ip̄a
non seruata etiam facta clerico. Nec
per hoc dico qz statutum laicorū li-
get clericos qz tñ subditi et ipedit ob-

ligationē ozari. l. nō dubiū. C. de legi.
Et iō si clicus vult illi obligare faci-
at qz fuet fuanda. Etz statuti p̄cer-
nit psonā vt puta qz deat aliqd face-
re p? p̄tuz p̄fectū vt app̄hendē pol-
sessionē infra certū tps aut p̄bare p
tot testes et hmoi. et tūc clicus nō ar-
ctat respectu statuti laici et litigās in
foro seculari. nec laic? respectu statu-
ti ep̄alis ip̄si? clici nec forensis. qz li-
mita vtz qñ aliqd est explicādūz p
ptē ex iudiciū qz d3 iudex eccliafice
et litigatē f3 suā legē iudicat. fac qz
no. l. i. ff. C. de p̄st. p. Sec? vbi aliqd
ē explicādū i iudicio qz nō pōt iudex
eccliafice? archari statuto laicorū vñ
si eoz statuto cauet qz n̄ possit p̄bart
mutuū p testes si laic? litigat f3 clici
i foro eccliafice si astringit laic? illi
statuto ad h̄ qz nō. l. c. ij. de arbi. lib.
vj. faciūt no. p bar. l. cūctos p̄pos
C. de si. tri. vbi dicit qz ēt si tale statu-
tū p̄cernēs psonā indirecte t̄git bōa
qz nō ligat. Exēplū statuto cauet qz
p̄mo genit? succedat certe forensis nō
ligat et si h̄eat ibi bona. sec? si cōcer-
net p̄ncipalr bōa vt si diceret qz bōa
deserāt ad p̄rogenitū fac. l. i. ff. de in-
to. et cu. da. vbi l3 p̄fco p̄uicte possit
dare tutorē nō tñ eū qz n̄ est eiusdē p
uincie vel h3 ibi domiciliū et sic fuit
disputatū p do. et au. l. i. q. facti cauet
statuto mutie qz si res possessa ab ali-
quo euincat ab eo qz possessor nō te-
neat eaz sibi restituere nisi dato sibi p
tto qz cmit Bononiēsis litigat mutie
f3 mutinēsez obtinet snias nūqd da-
bit sibi p̄ciuz certe nō qz illd statuti
nō p̄rigit vires ad forenses l3 ibi lit-
gēt. facit ad h̄ qz nō. p̄der. de anch.
in. c. canonū de p̄st. et qz inserti pa-
vbi. s. qz q̄uis statuto cauetur qd
vlturari? nō teneat restituere pignus

282
et si p̄bet qz se esse dñm nisi restituro
p̄cio. p qz est pignoratū qz nō extēdet
ad rē clici vl forensis ip̄gnoratā dñs
illico qz si res ē clici nō subiectū iuris-
dictioni laicorū. c. si. d. vñ et hone. cle.
Si vñ laici exnet? ibi sit delata fur-
tine et voluntate dñi nō sit dici de iuris-
dictione statuti sicut dixim? de re mo-
bili qz nō ē p̄māfura i loco. vt not. in
c. si. de fo. cōpe. facit. l. heres absens
s. nūqd. ff. de iud. aut statuti dat mo-
dū dicēdi eaz et tūc si p̄figit legē iu-
dici. iudex n̄r et sub eo pōt allegari.
Exēplū statuto cauet qz iudex sequa-
tur libros mercatorū et tūc in foro se-
culari facit fidē i p̄iudiciū subditi nō
at clericorū vl exneoz si tñ vl re-
cipere libuz p se vigore statutorū te-
net recipere f3 se. ar. c. cū olim de cē-
si. cū ibi no. Si vñ nō p̄figit legē iu-
dici f3 loquitur gñalr adhibeat fides
libris mercatorū tūc vbiqz sit allega-
ri contra subditum statuentis nisi in
casu quādo non vult suscipere f3 se.
11 **¶** Etz iudex eccliafice? possit iudica-
re laicū subditū p̄ncipis laici vel et
p̄ncipes laicos. R. qz sic rōne sp̄iali-
tatis. puta si cause sp̄ialis vt de di-
ctis m̄imonis et hmoi vl rōne p̄cti
cuiuscunqz mortalis vt no. i. n. c. ij. et
c. nouit de iudi. alias non.
12 **¶** Etz laic? possit iudicare i aliqz ca-
su clici. R. qz siue cā sit sp̄ialis. vt d
dēmis m̄imonis siue c̄ialis. vt de
h̄st vel vñ et hmoi siue tp̄alis n̄
pōt vt in. d. c. ij. possit tñ auctoritate
sibi delegata ab ep̄o in cā temporalī
mere de clico iudicare als nō vt i. d.
c. ij. fallit et qñ clicus ē degradat? et
traditū curie seculari qz tunc pōt.
¶ Iudicium est duplex
nariū f3 legē dei aliud tēne

rariū. p̄mū ē duplex. l. iudiciū dicitur
ticiō de qz i. l. cū p̄ior. ff. de iudi. iij. q.
vij. s. iua. Et d̄ furiosus caret iudi-
cio et iud? p̄cedit oib? in manifestis et
certis aliud ē coheretionis et hoc p̄ce-
dit aliqñ p̄latio et aliqñ alijs et istud
aliqñ d̄ ex ordinariū. i. delegatū vt
no. Ber. Inno. et host. l. c. qm et ibi
in gl. de p̄ba. Et ex ordinariū d̄ qñ
nō p̄cedit i figura iudiciū f3 iudex p
cedit ex offi suo in modū inquisitionis
vl denūciationis vt de accusa. c. super
his et c. q̄liter el. ij. Et i causis electo-
nis postulatoris aut p̄uisionis super d̄
gnatibus p̄sonaribus officijs cano-
nicatib? p̄bēdis seu qbuscunqz alijs
b̄ficijs eccliafice aut sup decimis
m̄imonis et vñ iuris i qz p̄cedit
ē simplr et de plano d̄ ex ordinariū
de qz no. in. c. olim de accusa. p
Inno. et l. bo. et i. c. statuta de her. li.
vi. et Jo. mo. et Jo. an. Et pōt dici
ex ordinariū quādo iudex eccliafice
cū cognoscit de tp̄alib? reb? laicorū
rōne peccati annexi de iudi. nouit.
¶ Quot modis iudiciū reddat nllz
R. qz triplr p̄mo rōe iudiciū icōp̄tē-
tis puta qz n̄ h3 p̄tāt sup eā qñ in-
dicat vt d̄ in. c. at si clici cū suis p̄co.
¶ Etz q̄libet laic? possit se subicere et
cūlibz iudici qz p̄st. R. qz sic si vult
l. i. ff. de iudi. et l. i. C. de iur. om. iud.
et intelligi velle et p̄sentire qñ scit eū f3
eē suū iudicē et tñ litigat sub eo vt in
l. ij. ff. de iudi. et limita f3 gl. i. c. si d̄
ligēt. de fo. cōpe. vtz i cā cūli sec? i
cā c̄ialis vide p̄aibide sed qd si ille
cui vult se subicere nō h3 iurisdictionē
nē i actu vide. s. cōfessio. iij. s. iij.
¶ Etz silr clici. R. qz n̄ s̄b iudice lai-
co et pp̄ tp̄alia bona sua. c. si diligētī
de fo. cōpe. nisi agēdo f3 laici sub iu-
dice laico cōueniret et de erie ciuile

in q. tunc tenet rindere vt in glo. s. tu
 di. car si elici. Sz pa. ibide iz q. etia
 sut solenes doct. g. tenet q. no pt co
 ueniri vide p. et ibide sz aduerge ga
 in ca spualia seu anera no hz locu re
 couentio cora seculari iudice arg. c.
 m. i. de or. cog. r. c. latoz q. fil. sint leg.
 r. sic tenet coter doct. in d. c. ar si cli
 ci sed in spali credo q. sic.

4 **Q**uoniam laici laici sup re ciuili possit
 pueri sub papa. R. sz gl. i. q. i. si.
 r. pa. i. c. sz ex suscepto d. fo. p. q. si
 nisi i. xvi. casibz. **Q**uoniam q. h. hz
 suetudo vt in. c. si clie. de fo. co. p.
 Sz q. q. sum? i. terris subiech ec
 clie q. ad tpales iurisdictione vt i. d. c.
 no. **Q**uoniam q. ca sup qua adit spe
 erat ad eccliaficuz de iure vt i. c. m. i.
 de or. cog. r. c. ci sit gnale de fo. p. p.
Quoniam q. vacat ipui: r. adit. pa
 pai ca spectate ad ipatoze vt i. d. c. sz
Quoniam q. dat negligencia pncipia
 i iusticia admistrada vt i. d. c. sz r. d.
 c. cu sit. **S**exto q. iptraf a psona
 misabili r. oppssa vt i. c. ex pte. B. de
 for. p. p. **Q**uoniam q. iudex secularis q.
 n hz in pncipia supioze allat suspect
 vel n vult face iusticia vt no. i. auc. vt
 dis. iudi. S. i. r. i. **Q**uoniam i. ca recoe
 tiotio. i. q. viij. s. cur? i. agedo. **C**ir
 fm hosti. i. casis mortuarioz a defich
 derelictor in aucte. de eccl. u. s. si aut
Quoniam q. seclariis iudex inocat auxilia
 ecclie. xxiij. q. v. admistratores sz in
 no. puta q. subditi sut sibi iobedieter
Quoniam q. roe admistratiois assupte a
 laicis q. itellige vt no. i. c. indicam
 lxxix. di. **Q**uoniam q. eccliaz fut vel ho
 mites fuitetioz idebite a laic collectaf
 r. eccliaz fuos. xij. q. ij. r. i. au. ite mul
 la cotas. C. de epi. r. cle. **Q**uoniam q. i
 pncipia no est iudex aut supior laico
 nic pot adiri efo vt e. casus i. auc. vt

dis. iudi. s. si vo ptingit. **Q**uoniam q.
 aliqd est abiguit r. vt difficile iter iu
 dices variat vt i. c. p. tenerabile q. si
 sint leg. **Q**uoniam q. agit p. via demon
 ciatiois euagelice vt i. c. nouit d. iud.
Quoniam q. ca pphana est anera seu
 pua ca cu ca spectate pncipalr ad ec
 cliaz. **E**xempluz poit gl. b. dote vt i. c.
 de prudencia d. dote p. diuoz. re. r. hoc
 q. n agit pncipalr d. dote sz ex coles
 quetia r. circa pdicta vide pdictum
 pa. i. d. c. sz cu mults declaratioibz.
Sexto reddis nullu iudiciu rone
 psona agens puta q. e. mior r. agit si
 ne aucte curatoz. C. d. iudi. l. ppadi
 in fi. r. C. q. leg. plo. in iud. h. eam. l. i.
 S. i. si e. fuus vel monach? r. pmo
 ite excoicat? siles eni non pnt agere
 nisi in casibz expressis a iure.
Tertio reddis nullu ex defectu rei b
 vt puta q. n pot tractari sub tali iudi
 ce sicut iuspna? de iudi. c. qto vel
 res eccliafica. c. decernim? d. iudic.
Qui sut q. n pnt vocari ad iudiciu
 R. q. multi de qb? ff. de i. ius voc. l. i.
 ij. r. iij. r. iij. pnt pfect? ptoz magistra
 r? q. hz ipui mez vel mixtu nec epus
 di sacra agit nec ille q. vxorem ducit
 nec illa q. ducit in vxore nec q. fun?
 familiare plegi vel iuxta mortuu fa
 ciere oblega. nec q. pp religionē loci
 se mouere no pot vt regularis vel in
 clusa **P**onit alibi alij vt sut ifames
 r. furiosi. ff. d. p. di. fur. l. ij. r. hoc rez
 p. sed bñ p tutores r. curatores. **I**te
 nec seruus dñm. nec liberi psonuz i
 famosis actioibz. nisi venia iptraf
 in ius vocare pot. de qbus no. in di
 cto. l. de i. ius voc. l. seq.
Quid si pupillus vocat i iudiciu
 r. nullus eu defendit. R. nullu erit in
 diciu. ff. de re iudica. l. contumacia
Quoniam q. mulier possit vocari i iudiciu

R. q. no psonale nisi i casibz expressis
 a iure r. hoc itellige p. voluntatem
 Sec? si velle vt i. c. mulieres. d. iudi.
 li. vi. **E**t sut isti casus expressi a iure i q
 bus vocat. **P**rimo i ca criali. ff. d.
 pub. iud. l. pe. s. ad crimē. **S**ecdo
 in ferēdo testimonio in ca criali qñ pt
 admitti. d. q. v. i. s. test. s. v. **T**erti
 us qñ enurire filioz si n vult actozes
 pntuē. **I**nsti. d. cura. s. vlt. **A**lii aut
 mulieres fligiose possint si ipe voluit
 silt enocari ad iudiciu. R. q. n p nulla
 ca psonalr itellige. vt i. d. c. mulieres

10 **Q**uid si citent d. facto aliq mulie
 res pmissa. R. q. irritu ē ipso iure.
 vt i. d. c. mulieres. imo ē excoicatus
 fingēs caz vt iudex vadat ad muliere
 p ferēdo testimonio. s. ex ca vera si
 eaz testimoniu ē necessariu dz iudex
 ad eas ire. vel si non decet aliuz mite
 re. vt in. d. c. mulieres.

11 **Q**ualr pueris iudiciu. R. q. mior
 modis timore. Cupiditate. Odio.
 r. amore. xi. q. iij. quatuor modis.

12 **Q**ua hora pot iudicium exerceri
 R. q. b nocte n ē honestu. d. offi. dle.
 pmluit n si iudex pcedit d. nocte cuz
 lamine cadele ad litis pte. vel snie p
 latone valz qd agit. sz facere non de
 beat. dñm aliud no impediatur. quia
 multa phibent que n facta tenet de
 regula. ad apostolica. de inreiu. que
 admodu. s. quod si poss. de hoc no. i
 auc. de iudicibus. s. sedebunt.

13 **Q**uoniam q. tempore vel hora feriatu pos
 sit. R. q. no. vide. s. ferie. in pñm. cuz
 duobus. s. sequen.

14 **Q**uoniam q. iudex possit iudicare i vltima
 die sui officij. R. q. no. vt in. l. cu quis
 ff. d. iur. om. iud. tenet n si iudicat vt
 i. l. meminisse. ff. de offi. p. d. iudicis. r.
 hoc itellige in ordinario. q. delegat?
 etia vltima die iudicat. vt in. c. consu

283
 luit. de offi. dele. bar. ff. i. l. et q. limit
 tat rez post aduentu successoris. qñ
 an licite iudicat. d. l. meminisse.

Quoniam loco. R. q. i loco sue iurisdic
 tiotio nisi de pñsu partiu r. iudicis
 territorij. ix. q. i. epm cu duob? sequit.
 c. vide gl. in. c. vt litigates de offi. or.
 li. vj. **S**allit etia hoc in efo. expulsoi
 Sz que sut voluntarie iurisdictionis
 pnt vbiqz exerceri. l. ij. ff. de offi. p.
 con. r. c. nouit de offi. leg. r. ibi glo.

Quoniam debet iudicare. R. q. sedere 16
 debet vt no. in. d. s. sedebunt.

Quoniam iudiciu q. vniuersalr 17
 phibet of sex modis. **P**rimo ex par
 te indicatio p vturpatione officij si
 bi no iposuit. **S**ecdo pp idignitatem.
 Ro. xiiij. tu qs es q iudicas. **T**ertio
 pp ignorantiā ex pte fo rei. **Q**uarto
 qñ iudicat psona qñ ad eventū fa
 turū. qz nemo desperadus est de pe.
 di. vij. nemo. **Q**uinto qñ iudicat intē
 tio incerta. **S**exto qñ iudicat factum
 occultu. qz de icertio r. occultis teme
 rariū est iudicare fm glo. sup illud
Mat. vij. r. pmo ad cor. iij. r. d. reg.
 tur. c. estote r. i pdictis modis cōter
 est pñm mortale qz pceptū christi
Mat. vij. nolite iudicare vide pte
 ceptū. s. xviij. r. j. **P**resumptio pmo

Tramentus pmo ē
 assertio vt negatio de aliq li
 cito possi r. honesto sacre rei attestōne
 firmata sz d. of. l. do. **A**rchi. r. i. auc.
 de m. pñ. s. sz neqz. r. no. xij. q. i. s.
 i. vñ of iurare qz qñ pro iure itrodu
 cit est vt qd sub inuocatione diuini
 testimonij of pro vero habeat.
Quoniam modis iuraf. R. q. duobus r.
 modis. pmo solo. fmōe sic i reteri le
 ge dicebant vñit dñs vñit aia mea
 h addat mihi dñs. i. R. xij. xxi. q. d. le

et iurabit in pmitina ecclesia, testis est
mibi deo, deum iuraco i testē iurare di
co i xpo et nō mētor. testis est mibi
pſcia. xxiij. q. i. si pēnū. et sic deo te ad
iuret. xxv. q. vj. de parētela. Itē p
euangelium christi, per crucem, per
ordinem sacrum per sanctos, vt not.
in. c. si aliqua. xxiij. q. i.

2 **C** Si vtrū liceat iurare p creaturas
p. f. s. f. Bo. in. iij. di. xxv. ar. ij.
q. ij. q. iuraf p creaturas aliqui fit p i
pſcatōez vt cū dī. ita vīat filī meo.
et isto mō iuracō creatura testificā dū
s3 oppignorat ipa creatura creatori.
f3 q dicit Aug. et l3 iurare sic. qz licet
ois creatura sit creatoris tñ solatium
ei nobis a deo pcellum ē. et iō tanq3
nfm deo oppignorare possum. Alii
qn iuraf p creaturas et iuocant i te
stē fm se et sic nō l3 iurare. qz sic eēt
credere i eis eē aliqd nūmīnīa rōne
cui vītas posset dici et pfirmari. Et
sic intelligit istud math. v. nolite iura
re neq3 p celū et. et istd. xxiij. q. i. si q3
p capillū. et c. pſidera. Aliqñ iuocat
creatura i testē iquātū relucet i ea vi
uine vītatīs vestigiū et sic iurare ē iu
rare p deū q. relucet in ea. et sic l3 iu
rare. et de hoc hēs p dōst. Boffr. et
Ber. in. c. si xps. de iureiurā.

3 **Q**uid de acceptatib⁹ iuramētum
idolatraz vlt cogētib⁹ eos iurare per
deos suos. p. s. Bo. vbi. s. ar. iij.
q. in iuramēto scō p idoli ē duo pſi
derare aut idoli veneratōez et sic nō l3
nec recipere nec erigē. Alii pſiderant
vbi confirmatio solū et sic licite eri
git matie p bono cōi. sicut fecit Ja
cob ad labam. xxiij. q. i. mouet te.

4 **A**lq sit iuramētū dicē in vītatē di
co vobis. p. s. Bo. in. d. c. si xps q.
sic qz iterponit deū qē vītas ad pſi
mationē act. c. i. qdā de celeb. mī.
hoc lūmīto verū qñ hoies qb⁹ sit pſi

illud p iuramēto. et ille q iurat sic in
tendit iurare alias nō credo. de quo
dic vt. j. per iuramētū in pūci.

Alq sit necesse dicē iuro. p. s. Bo. s.
i. d. c. si xps. q. non. sed sufficit qz ad
confirmationem veritatis quis inter
ponat deum implicite vel explicite.

Alq ois fidei pſtatio sit iuramētū
p. pa. i. c. qrelā de iureiur. qz sic l3 nō
ecōtrario qz nō oē iuramētū ē fidei
pſtatio qz iūc dī q3 pſtare fidē qñ p
mittit aliqd p fidē meā. vlt sic de me
adiunet i hmoī. et sic fidei pſtatio nō
icludit nisi iuramētū pmissoriū et nō
assertoriū vel fm alios differt a iura
mēto qz sit p libitū vel rē sacra. fidel
at pſtatio nō fit cū iteruētū rei sacre.
fmell⁹ dic qz fidei pſtatio ē cū aliqd
pmittit p fidē sine vbo iuro. iuramē
tū vō ē cū dicē iuro p deū vlt aliqd
vñ l3 q ad pēnū mortale nō sit dīta.
qz f3 Arch. i. c. l. de sepul. li. vj. et in
no. rēcōiter doc. i. c. si xps. d iureiur.
sic iuramētū ē dicē iuro tibi p fidem
meā vlt euāgēl3 sic ē iuramētū ē dicē
pmitto tibi p fidē meā sine sub fide
mea vlt ē qz ad penā pīnīp pīa
deposuōis i clerico vt i. c. qrelā d iu
reiu. nō seidit q3 nisi expſerit vboz
iuro f3 aliqd vt iſra. pīnīa. s. xj. et sic
intelligē iura q ponūt vt diuerſa iura
mētū. et fidei pſtatoez vti. c. puenit d
fideiur. et in. c. qrelā. ne pla. vices ſu
os. c. ij. de spon. simplex vero. pmiss
io dicitur que nec iuramento nec ſa
dei pſtatione firmatur.

Secūdo mō iuraf cū iteruētū aliu
ius sacre rei sicut cū iuraf in manu
epi vel sacerdotis aut super euange
lia vel corpus christi aut crucem et
hmoī. vt lxiij. di. tibi dño.

Iuramentum. ii.

Quomplex ē. p. q duplex.

aliud iudiciale aliud ex iudiciale. In
diciale ē qz desert i iudicio. et istd ali
qn dī iuramētū de calūnia q q3 iu
rat se bōa fide nō aīo calūniatū causā
mouisse vlt rñdē seu aliqd aliud ppo
nē. vt. C. d iur. cal. l. ij. s. i. ff. fa. her. l.
iter cohēdeo. s. q. fa. her. Et nō qz ca
lūnia ē falsa pēitō. vlt iūsta repul
sio scā sciēter. ar. eor. q no. ff. ad tur.
l. i. s. calūniari. ij. q. iij. s. notādūz. et
istd iuramētū nō tñ d3 eē de pterito
s3 ē d futuro. d. s. q. fa. her. Aliqñ so
lū dī iudiciale et dī iuraf i lūc ex eo
qz pp lūc sine rē i lūc. i. iudicio pēi
tā pſtat. vñ aliqñ daf a iudice qñ de
ficiētib⁹ pbatōib⁹ hñs vñ testē vel
famā p aliq cōpellit cū iurare sup q
ē fama et dī nēcūz qz ps cui desert nō
fit sine cā recusare. vt i. c. si de iureiur.
i pñ. iūcta supſcriptōez i. l. gñalr. C.
d n nu. p. appellat et de iſor. qz p
ſtat ad lūcōationē. vñ dī qz maiorē
h3 auctē q3 res iudicata vt i. l. ii. ff. de
iureiurā. et istd pducit acti. de iur. ci.
iul. l. acton. C. d iureiur. aliqñ et istd
iudiciale daf a pte pti. et istd bñ pōt
recusari. vt in. d. c. si. Ex iudiciale vō
iuramētū appellat volūtariū qz volū
tate et ex pñtōe pti ſuſcipit. et istud
aliqñ dī assertoriū qñ asserit aliqd
sic eē vel nō eē. vt i. c. si. vō. de iureiur.
aliqñ dī obligatōis iſroductorū vlt p
missoriū sic qñ pmitto tibi dare vel
facē aliqd. vt i. c. cā pſtigat. d iureiur.
aliqñ dī pfirmatoriū sicut cū ſilla re
nūciant bonis pñtis et iuramētū
interponit renūciatōis. vt in. c. i.
de pac. lib. vj. et in anc. sacramēta pu
berum. C. si aduersus venditionem.

Iuramentum. iii.

de his que pſiderāda sunt in oī. iura
mēto. vñ ſetas f3 dōst. et Boff. qz se
ptē sunt attendenda. et primo.

Quis sit iurare et dico qz ois q ē i
doli capax. vñ nec pueri q n ſūt doli
capaces obligat ex iuramēto. xxiij. q.
v. c. pūli. nec furioſ. xv. q. i. merito
nec ē admittit ad iurādū. d. c. pūli

Secūm qui fiendū est iuramentū
p. qz in iudicio iudici cōpetent. et
tra iudicium potest fieri cuiusq3.
Alq elici pñt iuraf. p. qz non cui
cūq3 talco sup euāgelia. xxiij. q. v. nul
lus ē h intellige nisi d lnia pſati sui vt
i. c. i. d iur. cal. h vñ si iurat tāq3 ſu
p iōi. et sic intellige dñm. c. nlls. alr sic
et sine lnia vt i. c. et reſcripto. et c. p
uenit d iureiur. itē nō p iurare d calū
nia nisi d lnia sui ſupior. nisi ille corā
q litigat sit ei⁹ ſupior. s3 bita lnia pōt
ēti māu laici iudicij. xxiij. q. v. i. c. nō
iūc. pſtāt iuraf i actu testificādi sine
lnia ſupior. vt i. c. q3. xxiij. q. ij. et i
telligē i māu laici. except⁹ ergo trib⁹
caſib⁹ pñcōis sit iurare licite et iuramē
laici et sine lnia alia. vt i. c. et reſcri
pto. et pñt. no. pa. i. c. i. de iur. calū.

Tertū qd sit iurari. l. p. qz. p. q. 4
p oī re licita iusta et honesta. nā p re
turpi illicita vlt iūsta ſeñ iuramētū nō
t3. ar. c. vl. de pac. et ar. j. patebit.

Quartum per quod potest iurari s
dictum est. s. iuramentum primo.

Quintū ad qd ſeu cur. l. p. sine bo
no et licito qz cur⁹ finis bon⁹ ē ipſum
quozq3 bonū est. ar. viij. q. iij. c. aral
dus. nā si p cā mala illicitū ē. vt ſit
pſuratores pſpiratōes et hmoī. ar. d.
c. vl. de pac. de re iud. c. i.

Alq iuraf sine cā legitima peccat
mortalr. p. qz si iuret q3 sine cā necē
ria vt iūta necessitas cōprehēdat vti
litatē non solū pñti sed et ppiā qz
alr nō credit ei sic nō peccat morta
liter. ſac. d. s. alr ea dēmi. et c. florē
tini. lxxv. di. i. gl. qñs ſu pīculofū
vt patet in. c. ita ergo. xxiij. q. i. in ter.

2 in gl. Si vo iuret p cā illegitimatel in honesta aut illicita cōter est pccū mortale. xxij. q. iij. S. illicitū qz. assūptio est nois de in vanū 2 pbat i. c. sicut nris de iurem. 2 ibi sentit glo. 2 Anno. 2 pba. facit. c. q. lacio. xxij. q. iij. Hoc itelligit qū aduertit 2 de cā illicita 2 de iuramento fm q dico p iurium mortale. j. per iurū.

8 Q. Secū qūo sit iurandū. p. q tres dēt hīe cōtes. s. vītātē iudiciū 2 iusticiā. Mōr. iij. de iurem. 2 si xps. S. iacob. xxij. q. ij. aiaduertendū. Rō ē fm scū. Bo. vbi. s. in lra qz iuramētū cōpat ad tria. s. ad rē de q fit 2 sic debet vītātē q ē adequatio rei ad sermōnē ad iurandū. s. cōparat a q p cedit 2 sic debet iudiciū. s. discretionis tertio cōparat ad cām p qua fit cūc debet iusticiā s. vītātē cā sit iusta.

9 Q. An sp sit pccū mortale qū pbat cā de hīc. p. pa. in. d. c. 2 si xps qd nō sp s. aliqū vītālē fm qūtatē culpe vt no. archi. l. d. c. aiaduertendū qd melius patebit. j. pīuriū in pnc. cum quinqs. s. seq.

10 Q. An iurās sine iudicio discretōis peccet mortālī sic faciunt illi q in qbz vō iurāt. p. p. cū iuramētū pbat tur nō qz sit malū s. pp piculū pīuriū 3o si talis iurat falsum nō excusat a mortali p ea q dicā. j. per iurū i pnc. 2 fm illā distinctionē. Si vō iurat reū sic nō erit mortale pccū. v. qz q tenet abstinere sicut a mortali pp piculum qz de tali dī ecclīastici. xxij. vir multū iurans plectitur iniquitate.

11 Q. An iudicēs alii ad iurādūz quē scit falsē iuratur vel nō seruatur iuramētū peccet mortālī. p. p. Ric. i. iij. di. xxv. iij. q. aut facit vt pōa publica ad instantiā pīs 2 ex ordie iuris 2 sic nō peccat si vō facit vt pō.

na publica. tñ 3 ordinē iuris. aut vt pōna puata. sic peccat grauitē vt min. Lar. in cle. v. vica de iureu. dī eit q talis vicit homicidā. xxij. q. v. si qz vicit. 2 c. seq. 2 sic patet q est mortale. 2 ex hoc pcludit pba. i. c. de ricus d. coha. cle. 2 mul. q. nūqz ē de ferendū iuramentū illi 3 quē ē vlt mēs sup iūto de trāgressiōe 2 referēs peccat itelligit mortālī fm distinctiō dīcā all. c. ille. xxij. q. v. 2 facit optie tex. d. c. clericis vbi nō vult clericos cogi iurare dimittere cōcubinas qd nō. 3o dantes secularibz iuramenta. 2 silibz qut nō seruatur. 2 iō ponat potius penā. 2 hoc qz tale iuramentū est 3 iusticiāz non credo tñ mortālī peccare illū qui dat iuramentū etiam vt pōna puata illi quē scit falsū iuraturū qū ille est iā dispositus iurare puta qz obtulit se iurare qū hoc facit ex aliqua rōnabili cā 2 de isto nō loquitur. c. ille sed de eo qui inducitur nō dispositū iurare.

12 Q. An iurās vitupose p mēbra spōnesta peccet mortālī. p. q tales. ppe sunt blasphemī vt pariz. i. c. si qz p ca pillū ibi alio mō blaphemia. 2 c. xxij. q. i. 2 iō sic peccat mortālī sic dictum est de blaphemia. s. in pnc. nā. vbi alī facit positionē eiusdē qūtas regulatūz lz hēat exceptionē aliquā vt in tohāne. 2 alij duo latrōes 2 not. pa. i. c. accedēs de pbe. 2 iō h alio mō p supponit blaphemiā. 2 qū iuraret p aliqū mēbra honestū a cū reuerentiā vt puta per sanctum caput dei 2 raro nō consueudinariē fm Rodo. sic est veniale.

13 Q. Septio attēdendū ē in iuramētō qū tps. n. reddit iuramentū illicitum vt qū iurat i iudicio dieb? feriāz nī p pace 2 alio pūl causis nō ferijō.

c. conquestus qd autē fiat a ieiunio est de honestate. xxij. q. v. honestum.

Iuramentum

14 Q. An iuramentum interpetratur fm iuramentum determinatū. p. p. Anno. i. c. venies de iureiur. q. in iuramento determinatū. p. p. singulari sic interpetrat i foro ale 3z iuramentum iurantis. facit. c. hūane aures. xxij. q. v. s. hoc ego iurauo verus qū ille q dat iuramentū seu erigit dolose 2 intq facit sicut cū vir pstat iuramentū vxori sup adulterio. nā cū talis iniqz a tali pfectionē erigat poterit iurare 3z suā itentōez q ē v. p. lz 3z itelle cū auditiō sit falsū 3z Rodo. quē legē asseū. l. i. t. i. xviij. ar. viij. Facit q no. iteo. i. iij. di. xxv. iij. vbi circa literā dicit. R. qd obstrictes nō peccassent lz nō rīdissent ad itentōez pharaonis. qz nō fuit ei data auctoritas ad aliqd agēdū 3z deū. Sūlt qū qz ex iuramento erigit ab aliqz ipse nō pōt sine pctō iplere. pōt hēre in itēōez cū iurat illd facē. s. qūz poterit sine pctō. sicut si mulier q bz ipedi mentū excōicata qz nō pōt pbare in mortis articulo cū oporteat eā iuraf de stādo cū viro dī itelligē sic. s. qūz poterit sine pctō 2 nō pūrat vt no. i. c. lras de resti. spo. Si at ille q pstat iuramentū ē i bona fide 2 i casu licito pstat. tūc bz locuz. c. qūqz ar. xxij. q. v. qz si sciēter nō iurat 3z itēōez pstat peccat mortālī 2 ē pūm 2 ē credo qz teneat sic ille itelleuit iplere ar. d. c. qūqz nec obstat qz sic vōtū dolo sum nō obligat sic nec iuramentū ga vōtū sit deo pbeis iuramentū sit hōi 2 obligatio pbeis iuramentū sit hōi tione. alī i iuramento qz p 2 liberatāz vōtū attestatōez. Si at vterqz sunt i simplicitate. S. 3z vno mō itelligē

bat alter alio mō sic interpetrat fm iuramentum iuratis i foro ale. vt not. i. s. ex his oib? colligit. xxij. q. v. i foro de pteuolō stabit vbiis. vt i. c. ex lris de spō. Si vō vba hūit duplicē itellecū i stipulatōib? 2 alijs pbeis 3z stipulatē 2 vēdētē interpetrabū. i. iter stipulatē. s. i. ff. de v. ob. 2. l. labeo. la. i. ff. de pbe. ep. In iudicijs i pnc. iterpetrat p actore i medio p vtroqz i fine p reo. ex de pba. ex lris. vt ecclia bñ h. c. vt nřz i delictis at 3z deliquētē nī si aliud appeat. de pñ. c. i. si vō loqmur de iuramento gñālī pstat p obe dictā pstatā mādatis sic dīc Anno. i. d. c. venies q interpetret vt nō etē daf nisi ad ea de qbz cogitatū ē vlt de bunt cogitare. vt i. c. gntauallis. S. iuratu. de dec. ex multiplici. de resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne qz. Alij dicūt q i terpetret gñālī nisi sit 3z pūo iuramentū. vt i. d. c. venies vlt ius. vt i. d. c. gntauallis vlt 3z psumptōez cōmūne qz si hoc mādari credidisset nūqz iurasset. ar. c. petitio de iurem. ego credo q in foro ale interpetrabit 3z intentionem iurantis nisi fuerit dolosa. 15 Q. An iuramentū pstatūz in mā iuris restringat ad limites iuris. p. p. a. i. c. tua nos. de ecclīe edificatōib? sic Ita q recipit oēo limitatōes 2 restringitōes qz recipit tño illud. Facit tex. i. l. fi. C. de pñ. ide. 2 l. fi. c. q. satis. c. 2 no. p Anno. 2 gl. i. c. p tuas d arbi. vbi dicit q cū qz iurat stare sine arbitri sub pena q nō obligat nisi vlt pte sine tel solū penā 2 iō si soluit penā sufficit. Sūlt si iurant non sub pena qz tenet vel seruare nīaz vel ad itereffe. ff. de arbi. l. diē. s. fi. qz itelligit ista clausula. Ego parebo sine vlt solmā penā qz ite itellec? est sibi datus a iure. p. a. m. c. gntauallis de

turetu. dicitur tpe i snia arbitri. sec^o in
snia arbitratoris qz in tali snia nō ē
talis dat^r intellectus. Itē p hoc facit
dictū Jm. i. c. cū oēs d^r p^rti. q. dicit
qz p^rlat^r q^r iuravit nō alienare bōa ec-
clesie qz p^rti nō p^rlat^r alienare in cā
necessaria vt i. c. fi. d. ec. edi. 7. ē vtili
cū i h^o casu necessitas 7 vtilitas egpa
rent a iur. xij. q. ij. sine exceptiōe sic
iuramentū intelligit^r d^r alienatiōe illici-
ta solā. facit. c. p^ruio de iureiur. vbi
iurāō nō ē d^r aliq^{uē} intelligit^r illicite
sec^o time ē p^r p^ria vtilitate. fac^r ē
c. p^rte tua d^r cle. nō resi. vbi iurans
se abstinere p^r necessitate vel vtilitate ec-
clesie. Itē fac^r q^r nō. i. c. put nobis de
vol. vbi ille q^r iuravit pere mādāz ec-
clesie vel iudici si se grauāz pōt appel-
lare qz iuramentū nō se extēdit ad h^o
qñ est gnāl^r latū 7 q^r nō. i. c. ex teno-
re d^r sen. exc. vbi i. d. i. d. hoc ibi
nō. dicit. dictū tñ est tpe p^r ea q^r notā
in. d. c. veniens. 7 in. d. c. q^rntualis.
qz ē t^r cā noua supueniēte vel si erat
p^rus erat occultz poterit ille q^r iuravit
rūdere corā aliq^{uē} iudice nō obstante
iuramento gnāl^r illū reculare. nec ob.
p^rdict^r q^r iuramentū hz clam seu vi cle
Si nō vls q^r ago vt ago valeat qz
pōt vt. c. qzto. 7. c. ad nostrā el. iij. de
iureiur. nō. i. l. cū p^rz. s. fil^r m^rez. ff. d.
leg. ij. 7 p^r bar. i. l. si qz p^r eo. ff. d^r fide
iur. 7 in. l. sciendū. ff. d^r ver. ob. Itē iō
d^r aliqd opari q^r nō faceret si p^rdeā
essent va qz aliqd opat^r tñ qz adiciē
vinculū 7 ligat^r strict^r ipm iurante 7
qñqz accumulāt forz forz vt in. c. fi.
de fo. cōpe. l. vj. Itē cā aut vbi ni-
hil oparet^r vel pax tñ bñ tpe est qz
hz vi ill^r cle sed h^o nō ē in casib^o p^r.
dicta qz strict^r stringit 7 iō sufficit
facit ē p^r p^rdict^r q^r nō. do. An. in. c.

ex l^ris el. ij. d. spō. 7 leg^r ibidē pa. q^r
sic egas p^roria facit vt i in stipulatiō
nib^o p^roria p^rmittēdo simpl^r factuz
alienū i dubio iter petret. p^rmississe se
factuz 7 curanz qz iurāz i eo ē vt i. l. q^r
tū. ff. de. d. ob. Itē egas iuris cāo
nici h^o iducit i mā cāoica vt p^rz i. d.
c. ex l^ris 7 in gl. ibidē vbi p^rentes q^r p^r
filijs iurant sponsalia nō peccant h^o
nō sequant^r nō ex eoz defectu qz il-
lud iuramentū intelligit^r qz iurāz in eis
est se facturos. Itē facit qd nō. pan.
in. c. cū elici. de. d. sig. vbi dicit qz iur-
amentū gnāl^r p^rstuz d^rz restringi qz
tūm pōt vt min^r obliget iuramē. qz
vbi tractat de obliōe ē faciēda stri-
cta iterpetratio all. c. ad n^raz el. iij. d^r
iureiur. 7. c. p^rmi co. tili. vi. 7. l. q^rgd
astrigēde. ff. d. d. ob. Itē i. c. quēad
mōz dicit idē pa. qz iuramētū aliq^{uē}
p^ru recipit oēs p^rdictiōes 7 litatiōes
7 subaudiōes qz hz ille d^r 7. l. si
si apponit i alia dispōne vel obliōe
qz regulat^r ab illa facit p^r hoc. i. fi. c.
de nō nu. pe. 7 no. p^r bar. i. l. si socie-
tatē. s. arbitroz. ff. p^r soc. qd bñ nō.
qz faciūt ad multa in mā iuramētū 7
voti vide ad h^o q. i. d. s. v. 7. vj. Itē
si iuro alicui dare cras pecuniā intelli-
git^r nisi fuero ab eo absolūt. qz pōt
7 progare terminū 7 absolūere vt in
c. i. de iureiur. Itē si iuravit pecuniā
tibi reddē ad certū t^rpspe future nu-
meratiōis intelligit^r si p^reciā mibi nu-
meraueris. C. d^r n^r nu. pe. l. idubitat^r. itē
si iuro tibi dare dotē intelligit^r si nu-
ptie subsequente fuerit. ff. d^r in. do. l. si
pulationē. Itē si iuro tibi reddē bla-
diū vl^r vinū intelligit^r eiusdē bōitaz. ff.
si cer. pe. l. cū qd. itē si q^r iuravit scā
pace cū aliq^{uē} de nō eū offēdēdo sub
certa p^rea tal^r p^rmissio refert^r 7 restringit^r
tur ad offēdēz rōe inimicitie p^rerite si

ad nouā ex post scō iurgēte ex noua
cā hz bar. i. l. aut facta. s. cā. ff. de pe-
leg^r pa. ibi nihil scribit^r hz in h^o d^r.
Intro. 7 Jo. de imo. p. i. c. cū iter de
renū. Itē si aliqz renūciat cū iura-
mēto iuri qd hz vel habere sperat in
obi^r re aut hēre pōt nō intelligit^r ad
ius supueniens ex noua cā vel noua
spe. vt dicit p^rda. in. d. c. cum inter.
2. Itē qd si p^rlat^r iuravit nō alienare
bona ecclesie sine snia pape aut supe-
rioris. Itē p^rda. in. d. c. tua nos. qz in-
terpetrat^r vt non possit alienare sine
snia qz designatio hui^o vbi snia est
qz d^r p^rmo peti ē in casu licito qñ p^r
latus referret in se cognitiōe. vtrū
casus sit licitus vel nō. p^r hoc facit in
fili. c. hz deregula. Itē qz si intelligit^r
de illicita solā sic iuramētū nihil va-
leret. qz nec cūm snia superioris pōt
fieri ergo opz intelligat^r de oi licita.
p^rcor. Jo. an. post d^r osti. in. c. de his
q^r sunt a p^ratis bñ nō obstante iur-
amēto imminente necessitate v^rgenti
posset alienare si superior non posset
adiu. ar. optimū in. l. tutor qz repto-
riū. ff. de admi. tuto. vbi et cā neces-
sitas pōt tutor inētario nō facto ad-
ministrare bona pupilli qz al^rs neces-
sitate cessante nō pōt. facit ad hoc q^r
nō. Joā. xij. q. ij. c. sine exceptiōe 7. c.
placuit. Itē qz. 7 Arch. i. c. abbatib^o.
eadē cā 7. q. 7 Jo. de santo. i. cle. i. de
rebus ec. nō alie. vbi dicit in casu illi-
us cle. alienationē posse fieri impu-
ne si necessitas nō caput tantā dilatio-
nem 7 tenuit p^rda. in. d^r p^rutatione
que incipit condēnatus. Sequitur
hoc Lar. in. d. cle. p^rima. 7 p^rda. c. fi.
de ecclie. edi. qz nō. p^ro religiosis ha-
bitibus p^relatos in remotiō.
3. Itē iuramentū ill^r q^r iuravit ali-
quā accipere sit iterpetrādū vt possit

intrare religionē. Itē p^rda. in. c. com-
missuz de spō. fm vñā lec. q^r sibi p^rz
qz sic. 7 iō iterpetrat^r qz accipiet 7
nisi ingrediat^r religionē nec ob. qz vt
pbat ibi p^rulul. 7 postea ingrediat^r ga-
istud sit pp vulgi opinionē ne appa-
reat p^rur^r cū i veritate nō sit. Si vō
diceres quō iueniat ista iterpetratio
Itē qz subintelligit^r nisi monas^r ec. vel
dic^r qz habetur in. c. p^ruenit. el. ij. de
iureiur. an. vbi dicitur p^rmissuz nō
infringit qui in melius cōmutat.
Itē iuramentū iterpetrabit^r vt ha-
beat locū in casu ficto. Itē p^rda. in. c.
ex p^rte el. ij. de cle. n^r re. qz iuramentū
nō redit^r aliqz lesiōe ill^r q^r iuravit
7 facit ad bonū illius. cui p^rstium est
tūc subest cā large iterpetrādū. vt i. d.
c. ex p^rte vbi ille q^r iuravit residē si se
abstinet p^r necessitate ecclesie h^o p^r resi-
dente. Si vō iuramētū obfermāta tē-
dit in dānū ill^r cui hz l^r respiciat vti-
litatē alterius n^r tūc non verificatur
in casu ficto. pbat istud fm cōm le-
cturā in. c. ad nostrā el primo de iur-
reiu. vbi d^r qz iuramentū d^rz suari i
casu specifico 7 nō in casu ficto. Itē
ibi tenet Innoc. 7 Jo. an. qz debitor
q^r iurauerat nō molestare creditorem
sup pignori donec soluisz sibi rebitū
qz n^r suffic^r qz creditor sit satisfact^r ex
fructib^o pignoris hz opz p^rmo qz fiat
realis solutiō d^rbit l^rz fictie soluerit ex
q^r p^rceptū d^rbit ex fructib^o pignoris.
fac^r l. l^rnt^r. ff. de p^rdi. 7 remō. vbi nō.
qz conditio d^rz fieri i forma specifica
bar. m. i. l. spl^r. ff. de va. ha. determi-
nat d^rbit i isto casu qz iustus dare seu
soluē iplet p^rdictiōes cōpēdando. l. si pe-
culiū. s. i. ff. de test. lib. Itē i p^rdict^r iur-
sta de cā facē qz p^rmissio nō est p^rerui-
tus. l. si. ff. qui test. cog. 7. c. significā-
te ex pignora. Sed si subinon soluo

qz tu mihi nō solus facto tuo spedi-
orego nō ero pius. Et hec opio mi
hi vī terior de iure nec est cāuz. d.
c. ad nostras qz iste debitor certat de
dāno vitādoz: i. creditor nullū dānū
h3z: iō habebit locū fictus itellec?
in tali casu. i. sic pcedit opio Bar. i.
dicti. c. ad nostrā nō pbat pūi qz f3
Jo. an. ibi ex forma iuramēti regre-
bat numeratio pecunie.

¶ **¶** Et si iuramēto debeāt sub au-
diri multe pditiones. R. glo. in. c. quē
admodū de iureiur. qz in iuramento
asserio nō nulla cōditio subintelligit
in iuramēto vō pmissio bñ multe
q. ij. beatus. s. i. Itē si placet pape
vt in. c. tenētes de iureiur. i. alie de
gbus in. d. glo. que melius patebūt
in seq. c. Et nō fm predictā gl. qz pp
hoc iuramētū non est pditionale i.
et fm pda. ibidem si exprīmant. vt
in. c. significasti. i. qd ibi nō. de elec.
i. in. l. iij. ff. de lega. i. i. l. aliquando
ff. de conditio. i. demō. S3 tu dic vt
s. pūmonū. iij. ipedimēto. iij. s. i.

¶ **¶** Et hec oīa que de interpretatione
iuramenti dixi itellige qñ ille qui iu-
rat non habet expresse i. specificē ani-
mū obligandi se sup aliquo determi-
nato contra interpretationē: qz tunc
non valeret interpretatio. vt not. i. c.
temens per pda. de iureiuran. i. fa-
cit. c. iuramenti. xxiij. q. v. in ar.

¶ **¶** Quid si iuraf sup re non subiecta
pape. R. pda. in. c. cōstitutus. de re-
scrip. qz in rebus vel iuribz nō subie-
ctis sibi nō subintelligit illa cā. d. c.
tenētes. iō papa nō pōt absoluere
a iuramento pfecto sup rebus non
spectantibus ad eum sine causa rōna-
bili. vt no. gl. in. c. quanto de iureiur.
i. Inno. in. c. cum inter. p. de re iun.

Iuramentum. v.

de obligatōe iuramenti. pmissi
sont: vtz sp sit obligatorū. R. vt col-
ligo ex Arch. i. c. si aliqd. xxiij. q. iij.
i. canōstis i. c. si vō. de iureiur. i. theo.
i. iij. di. xxiij. q. sic. vt. j. per iurū. s. i.
i. Fallit hoc in. xxiij. casibus sequē.

¶ **¶** Primus qñ iuraf aliqd qd est
pctū mortale: qz istud vergit in inte-
ritū salutis eterne qz pena eterna pu-
nif. c. vñ orariū. xxv. di. vñ qui iu-
rauit spolia diuidere nō tenet qz d3
reddere. c. ea te. de iurciu. vel spolia
re. pūmū nō tenet fm Jo. an. in. d.
c. ea te i. illd qd d3. xxiij. q. iij. s. ecce
referat ad conscientia erroneam qua
se credebat teneri propterea non ser-
uando mortaliter peccat.

¶ **¶** Scdō qñ qd iuraf est pctū venia-
le in se. ar. c. ij. de pac. li. vj. qz sifz ver-
git in dispendiū pprie salutis. qap
ipsaz ipedit hō vt non cito pueniat
ad salutē eternā. c. qñs. xxv. di. i. c.
ij. de pac. li. vj. bugoz qz si seruat ta-
le iuramētū peccat mortalr. qz facit
p istud. c. i. malis. xxiij. q. iij. S3 Ro-
do. i3 qz solū veniale qd tēp ē quādo
simpfr cōmittit veniale. sed si iō cō-
mitteret qz iurauit die qz mortaliter
peccaret qz nomē dei assumit i. malū

¶ **¶** Tertius qñ iuraf aliqd qd ē p cō-
silia euāgelica. puta qz nō efficiat
chs religiosus. i. hñmōi nec obstat. c.
florentiniū. lxxv. di. qz nō dicit qz te-
neat rōnū s3 peccat mortalr iurando
ptra secundā partē iusticie: que est fa-
cere bonū sicut si iuraflet contra pū-
mā partē que est declinare a malo.

¶ **¶** Quartus qñ iuramētū excludit
opus pia intentiōe faciēdo p deo. vt 4
cū iuraf qz nihil dabit pro deo vñ cō-
sulet pūmo vel nō p solabit tales. vel

nūqz erit fidelissor vel nūqz mutua-
bit pecuniā i. hñmōi. qz deo nō acce-
piat talia iuramenta cū dicat pūi fa-
ciendum ex caritate fraterna ibi que
cunqz vultis vt vobis faciant homi-
nes: i. vos eadem facite illis.

¶ **¶** Quis qñ iuraf aliqd qd ex se ē in
differētia mēl? ēēt facē: pūi qz si fa-
cē vñ nō facē qz facē. sicut qñ iurat
qz nō tenebit talē in suo seruitio vel
nō loquet cū tali de talire: vñ nō ibit
ad domū suā: vel nō coquet ad fur-
nū suū. qd tñ melius ēēt facere pūi
Intellige istū casum tēp qñ quis so-
lum ex se iuraf: qz secus esset si conue-
nisset cum pūmo ad tale faciendum
ex aliquo bono respectu: i. ita iuraf-
set et: quia bene esset obligatus.

¶ **¶** Sextus ē qñ iuramētū ē p bonū
publicum sicut qñ qz iurauit qz sub-
trahet se ab onere publico istud nō.
pda. in. c. puenit el. i. de iureiurā.
facit. c. si diligenti. de fo. competen.

¶ **¶** Septimus qñ iuramētū vergit
in dispendiū pprie salutis corporalis
quēadmodū nō teneret si vergeret i
dispendiū salutis alterius. xxiij. q. iij.
c. i. cū. iij. c. se. ita nec in ppiat. c. si.
nō l3. xxiij. q. v. xxiij. q. iij. s. illicitum
glo. i. d. c. si vō restringit hoc tēp qñ
directe fec? si occasionalr: i. ponit ex
emplū de illo qui iurauit stare rome
de mēse augusti: qz l3 ibi moriāf mul-
ti nō tñ sp. iō tenet stare. S3 Joā.
an. restringit dictū gl. tēp nisi ex imi-
nenti iustitiam vel cōplexione iudi-
cariē sic iurando cū tali aio. dicit
pda. in. c. si vō co. ti. qz si hō pfe-
ctus peccauit venialr alā nō. sed ego
dico qz nec pfectus nec ipse fec? pec-
cauerit ēt venialiter. Et pro hoc fa-
cit qz in fili di. in. c. ne qz. xxiij. qd. ij.
intellige hoc vt colligit ex. d. c. ne qz
qñ iurando habuit animū solū indu-
cendi iuramētū ad reuerētiā dei nō

nientes nec exponit se periculo mor-
tis corporalis: s3 carnē abdicant vta
vicijs aius sit liber. pda. ulta alia pos-
sent adduci ad pbandū qz sūt in bo-
no statu s3 breuitatis cā omittit. idēz
dic qz iuramētū non obligat qñ ce-
dit in mutilatiōe. qz nemo mēbrozū
suoz est dñs. i. liber hō la. in prime.
ff. ad. l. aquit. limita istud. vj. verum
nisi mora vel mutilatio ēēt infligen-
da ex iusticia qz tunc nō posset cōtra
iuramētū fugere. vt supra carcer. s.
iij. i. supra. fugere. s. i.

¶ **¶** Octauus nō obligat iuramentū
qñ quis iurat ex calore iracundie. fm
Jo. an. i. c. sicut ex l3io de iureiuran.
sicut in fili dicit gl. singularis. in. c.
ex l3io. de diuoz. qz confessio facta ex
calore iracundie nō valet qz limitat. d.
An. tēp qñ calor iracundie fuit tane?
qz deliberate istud iuramētū non se-
cisset. Et hec volūtas nō ēt discreta
facit glo. in. c. dudū de pueri. cōiu-
ga. qz dicit. qz calor iracundie nō obli-
gat. i. idēz dico quādo iuraf abru-
pit. facit qz no. Inno. in. c. litteratu-
ram de voto. i. Ricar. dist. xxxij. ar.
iij. q. ij. super. iij. sententiarum.

¶ **¶** Nonus qñ iuramētū est metu ex-
toritū. intellige si aius obligādi se nō
habuit alias bene tenet fm cōiter co-
eto. s3 si nō habuit aius obligandi se
qz non obliget. p3 ex iam dictis i. fa-
cit gl. i. c. auctoritate. xv. q. vj. an. aūt
peccauit sic iurando cū tali aio. dicit
pda. in. c. si vō co. ti. qz si hō pfe-
ctus peccauit venialr alā nō. sed ego
dico qz nec pfectus nec ipse fec? pec-
cauerit ēt venialiter. Et pro hoc fa-
cit qz in fili di. in. c. ne qz. xxiij. qd. ij.
intellige hoc vt colligit ex. d. c. ne qz
qñ iurando habuit animū solū indu-
cendi iuramētū ad reuerētiā dei nō

ad obligationē suā et in mēte habuit
aliqz circumstantiā debiti qua veri
iurabat. puta pmitto q dabo tibi cē
tum cū ista subauditiōe. s. si sum tibi
obligat⁹ ex debito et nō alit⁹ hoc non
expūmat et hūmōi qz sic vult simulat
tūc licita qz vult. c. vult. xxiij. q. ij.
Secus eēt si iurando credebatur se ob
ligatū ex iuramento. et nō nō intende
bat observat⁹ qz sic eēt pētū morale
vt i. c. qrelā de iurē iurā. facit. c. ille.
xxij. q. v. et q. no. gl. i. d. c. auctoritatē
9 **S**z qd si sumus i dubio an hūit
aīum obligādū se vel nō. p. d. a. i. d.
c. si vō q est pāmēdū q nō habuit
aīum obligādū. ar. c. sup eo de renū.
i. c. i. de indebito. s. i. ff. de proba.
10 **Q**uero qz e magis ecclia obligat
i iuramēto et metu extortit⁹ i voto
cū iuramētū et votum ambulēt pari
passu. p. p. a. i. d. c. si vō. q. ex hoc qz
iuramētū frequēt⁹ accidit et ne de
mā telerādū. tū qz ad veritatē obli
gatōis pari passu obligatōis vadit
votū et iuramētū. vti. c. debitorēs no.
i. c. i. de iurē. et i. c. l. i. in. c. magne
te voto. Et quo isfert p. a. i. c. v. p. de
iurē. cū gl. ibi q nō seruāt⁹ iura
mētū metu extortit⁹ nō sūt puniēdi tā
qz p directo pūrio. Alij tenēt i. d. c.
v. p. vt refert p. a. i. d. c. si vō q nō
peccat mortalr tale iuramētū nō ser
uāt⁹. s. venialr. facit. ter. i. d. c. v. p. q.
dicit. q. p. mortalr crimie nō sūt pu
niēdi. et nō q loquit in eo q iuravit
aīo obligādū se qz si aīus nō hūit si
eēt dubiū. Cōclude ergo sic qz si ha
buit aīum obligādū se qz iuravit qz
tenet seruare nisi vergat⁹ dispōit⁹
prie salutis aut alteri cōditio de
sup dictio. s. nō de pcepto ita qz mor
talr peccet. Si vō nō hūit aīum ob
ligādū vltim⁹ i dubio. sic si obligat⁹

ad seruādū. vt eēt i. c. l. qd nīc⁹ cā
et qd dī. i. c. si vō. d. i. intelligi ad timo
rēne passū qz iuramentū cū bona
maturitate et licitā supioris. Silt. c.
l. de iurē. li. vi. Facit. p. h. qz ibi dē
cit nō vltim⁹ extortit⁹ et ibi 22
c. h. et multi i. c. cū pūgat eo. ii. v. et
qz nō iuramētū metu extortit⁹ in ca
su a lege phibito. Facit. auc. sacra pu
bey. C. si aduer. ven. s. si nō ē i casti
a lege phibito. sic iuramentū fin
Elin. et sequit⁹ p. a. i. d. c. cū pūgat
qz iuramētū metu extortit⁹ fin tū qz dicit. s.
sub pētō venialr. Et hoc intelligi in iu
ramēto pmissorio et metu q pōt ca
dere i pūte extortit⁹. et i iusticiā. qz
si eēt iuramētū asseritōis nō excusa
ret p pētū si mēdaciū iuraret a pec
cato mortalr. xxij. q. v. ita de his
que vltim⁹ mē. c. sacro not. gl. i. d. c.
auctoritatē nēcessit i iuramēto pmiss
orio excusat leuissim⁹. nisi vt dictū
est qz nō habuit aīum obligādū se.
11 **D**ecimus nō obligat iuramētum
qz res sup qz iuramētū fecit nō per
durat eodē statu s. venit ad talē sta
tū qz temerariū eēt tūc talr iuraf⁹ pu
tā qz iuravit q nō efficiet miles vel
negociator. vltim⁹ nō recipiet feudū a ta
li dñō postea venit ad paupertatē. ita
qz nō pōt vltim⁹ nisi efficiat miles vltim⁹
gociator. et hūmōi. rō qz si a principio
fuisse iste casus et iurasset iuramētū
fuisse temerariū. et iō pōt ppa aucto
ritate iuenire s. 22. rch. in. c. aduer
tēdus. xxij. q. ij. Facit. p. hoc. xxij. q. ij.
ne qz. et dicit gl. i. d. c. quēadmodū
sp subitelligi i iuramēto. si res i co
dē statu pmanebit. Idē de illo q iu
rauerat reddē gladiū bōi sane mētis
quē nō reddet effecto furioso. xxij. q. ij.
ne qz. Itē cū qz iuravit aliqz accipe
illa pūit p vba de pūit cū alio. Silt.

qz qz cū abfideret. pmissit tenere ob
stigia. nūc nō pōt nisi mēdicet. et eū
nō puenit mēdicare nō tū. ar. c. qre
lā. et c. breui eo. ti. Sec⁹ s. 3. d. o. si cū
nō dēcet mēdicare vltim⁹ ipe iuramē
ti hoc pūit ierat. i. q. oportebat mē
dicare qz tū. Itē qz qz iuravit non
mutare sepulturā vltim⁹ tēstū. qz pōt ex
noua cā. vltim⁹. Sepultura. Facit qz nō.
p. a. i. c. vltim⁹. de iurē iurā. vbi dicit
qz si iuravit respectu dignitatis. vltim⁹ al
teri qz iuravit exitis i iurāte vltim⁹ in illo
cui iuraf⁹ qz illa deficiēte nō tū. puta
iuravit ubi qz eras cū obedire. nūc
cū sis depōit⁹ nō teneo. c. venerabi
lē. de elec. vltim⁹ iuravit tāqz canonice vltim⁹
scolaris ar. d. c. venerabilē et c. cū in
ter. p. et qz ibi nō. de renū. et i. 3. fede.
p. h. c. l. i. sed istud dēit sūz limitat
p. a. qz iuravit nō simplr s. vt talis
secus si simplr qz semp obligatur si
verba iuramenti iportant ar. xxij. q.
vltim⁹. vltim⁹ nisi vt dictum est veni
ret ad talē statu in quo si vellet iura
re esset temerarium quod not. bene.
12 **E**t decimus qz ē 3 bonos mores
nāles vtputa qz pōt occasione delin
quēdi vt i. c. quēadmodū pūcto et i
regula nō ē obligatōis de reg. i. li.
vj. Et eplū vltim⁹ iurat nō agere 3 vxo
rē rez amotap qz non valet. vt. ff. de
pac. do. l. puenire rō qz tale iuramētū
pōt occasione mulierib⁹ furādū. silt
qz iuravit nō denūciare aliquē nō te
net qz ē 3 bonū aīe deliquētia et car
tatio. ij. q. i. si peccauerit et de iudi. c.
nouit facit. l. si vltim⁹. s. pacta. ff. de pa.
limitat tū istud exēplū d. o. i. d. c.
quēadmodū rez qz nō tenet nisi qz
vellet denūciare solū pp comodū p
pūit qz sic nō licet facit. c. ad n. 3
et primo de iurē iurā. s. opz denū
ciat vltim⁹ agat pp bonū cōe pncipalr et

si secundario pp bonū propriū.
13 **S**ed quid de accusatore dic vt 13
supra accusatio. s. vltim⁹.
14 **D**uodecimus qz iuramētū ē 3 vō 14
tū vel iuramētū vel pmissione prius
factū vt i. c. sic et l. i. de spō. et c. quā
to de iurē iurā. et in. c. intellecto eo. tit.
Intellige si promissio etiam fuit sim
plex fm d. o. i. d. c. p. a. et i. nno. in. d.
c. sicut qz iuravit postea iuravit cō
trarium in. c. veniens de iurē. s. nō
est verum per. c. iuramenti. xxij. q. v.
15 **S**z qz vltim⁹ ac⁹ gest⁹ pūmū iu
ramētū sit ipso iure nullus. p. a.
in. d. c. intellecto qz si actus depēdet a
mera voluntate iurātis puta qz nullo
iure phibet sic i. 3. dicit i. nno. in.
c. dilecto de pū. qz si qz iuravit nō
alienare libz et tū alienavit et aliena
tio i. 3. sit pū. Facit. c. vltim⁹ voluntas.
xxij. q. ii. in gl. vbi tangit qz iuravit
nō mutare tēstū si mutat tū fm i. 3. sit
perius nisi in casu de quo. s. s. xii.
d. o. i. c. cū marit. de celebra. mlt.
i. 3. qz nō valet scb tēstū. s. 3. Jo. an.
in regula qz semel placuit li. vltim⁹ qz
valeat qz nullo iure cauet qz sit nul
lum factum per quod sit cōtra iura
mentū quod verus est quando actus
dependet a mera facultate iurantis.
Si autē dispositio actus non depen
det a mera voluntate iurātis puta qz
interdictū a lege fauore ipsi iurantis
exēplū i muliere et minore q nō pōt
sunt alienare vltim⁹ alii pūz facere sine
certa solēnitare et tūc act⁹ iuraf⁹ pū
mū iuramētū nō valz ipso iure. et sic
intellige gl. c. l. de iurē. li. vi. rō qz
actus sine iuramento erat ipso iure
nullus obfate phibitōe legis rōne
at iuramenti subfiteri nō pōt qz tā
obligauerat se deo p pūmū iuramen
tum et sic s. 3 iuramenti fuit illicitum

et idem dicitur quando actus prohibetur
ratione publice utilitatis et iste est casus
d. c. intellecto. Dic ergo quod sic lex seu
statutum non resistit actui iurato quod si fi-
at iuramentum non est ipso iure nullus secus
si resistit ita ut Arch. in c. si a sede de
oben. li. vj. galpar. de calde. in c. cuj
pingat de iureiur. et Spe. de emp. et
ven. qd. no. p. cautela mulierum qui ti-
ment ne inducantur ad aliquid faciendum
in eorum prejudicium quod iurent prius in
manu alicuius coram testibus se nol-
le tales alienationes vel renunciationes
facere omnino quam iuramentum faciunt inter-
dant non facere iuramentum primum
suo effectu aliter renunciare sed soli ver-
baliter quod sic non erant pure in pscia
eo quod primum iuramentum intellexerunt
effectualiter non verbaliter solum.

17 **C**uius non est obligatorium iuramen-
tum quod ille cui est prestatum fragili fide iu-
ranti sed non secundum pa. in c. puenit el. ij.
de iureiur. quod quicquid due obligationes
respicitur se adiuvare puta promisi tibi
equum pro quod alius promissit mihi cen-
tum et sic si ego non seruo promissam nec
ille tenebit mihi de centum et sic intelli-
ge illud. Frangenti fide fides fragilis
videtur. ff. p. socio. l. si puenit in fi. re.
viti. q. ij. si infidelis. ff. de ioff. testa.
l. instituta. C. de pac. l. cum pponas la.
ij. et sic intelligitur dictum. c. puenit. et c.
statutum de penis idem dico quod peditio
naliter promisi puta iuravi ire roma
si dederis centum si non das non teneor quod
promissio mea non purificat nisi a tpe
existentis conditionis. L. cedet die. ff. de
vbo. sig. Insi. de ob. obli. s. ex con-
ditionali quicquid aut obligationes non re-
ferunt ad invicem sed ad diversa. Ex-
plicit promisi tibi simpliciter centum et non ex
hoc sed simpliciter promissisti mihi aliquid fa-
cere tunc ego non impleam promissum tuum

alter teneat quod non promissisti mihi ratione
promissionis mee sed simpliciter et de spe
cie ad speciem non fit compensatio ut no-
in. c. ij. de deposito. hoc tenuit. L. i.
d. l. cum pponas et sic intellige. c. noli.
xvi. q. i. vbi dicitur quod hosti seruanda est
deus nec obstat. c. q. deo p. xxiij. q.
v. de voto viri et mulieris vbi l. al-
ter tamen teneat seruare quod ibi simpliciter qui
libet eorum vouit deo non conditiona-
liter. et est obligatus. Secus si peditio
nalar saltem tacite puta quod si de hoc
cogitasset non vouisset quod sic non tene-
tur per ea que dicitur. s. iuramentum. iij.
in prin. et iura. vj. s. i. in fine.

Ced quod si ille cui iuratum non implet
promissum ex necessitate aliquid puta quia
non potest. R. quod nihilominus ego non te-
neor ad iuramentum factum pro illud. quod
vix tacite sub tali conditione iurasse. et h
et doc. Zn. et pa. in. c. licet el. iij. de
iureiur. et placet l. alij teneat. hoc verum
solum non teneri quod ex negligentia ali-
non attendit vel ex voluntate.

Cum ille qui iurauerat seruare sub
certa mercede soluenda quolibet men-
se non potuit implere seruicium pro defe-
ctu. solutionis puta quod non potuit sta-
re in loco. nunquam poterit agere. p. in-
teresse suo ex quo p. eum non stetit. R.
Zlbr. in. lediles. ff. de edil. edic. q.
sic. p. hoc bonaster. in. l. si in lege. s.
colonus. et in. l. qui operas. ff. loca. l.
cui si non impleuit seruicium cum posset. quod
non habebit salarii per predictas. l.
ediles. s. primo et per. l. Julianus. s.
offerri. ff. de ac. emp. et vendi.

Cum iuratus vel promittens non expel-
lere inquilinum posset expellere non
solum pensionem. R. quod sic secundum
pa. in. c. tuas nos de iureiur. facit
l. qro. s. inter locatore. ff. locati. vbi
patet quod si pductor pterit id quod teneat
ex natura

et natura iuratus non teneri ei locatore
ex promissione locandis. Idem dico in
parte qui promissit non exheredare filium
Intelligitur nisi crimine ingratitudinis
comiserit. l. qda cum filium. ff. de vbo. ob.
et generaliter secundum Bar. i. d. s. inter loca-
tore. Dic. s. facit ad oes iuratus in quibus
bus aliquid ultra citroque promittitur ut
quibet non teneat seruare quod promissit si p-
aduersas partem non seruaf id pro quod
sunt promissa. d. s. offerri. Sicut si vir iu-
rauit non dimittere uxorem. Intelligitur
nisi faciat legem coniugij. vel si promissit
dote potest dimittere si non soluit. iuxta
no. in. c. vias. de dote post diuor. ref.
Ita si iurauit te non offendere intelli-
gitur nisi causam offensionis comise-
ris. l. q. seruus. ff. de vbo. obli. facit quod
notat in. l. cum p. s. libertas. ff. de leg.
ij. et quod no. in. d. c. quemadmodum in gl.

21 **C**uius mandatum legis vel supe-
rioris vult iuramentum. puta iura-
ui tibi dare. et iudex precipit ne tibi
dare debeat ex aliqua letia causa non tene-
or. c. significauit de censu. l. si. ff. q. sa-
tisda. co. vel de lege puta fuisse excor-
catus post iuramentum tibi factum de
aliquid tibi dando non teneor nisi absol-
uatis de quo tibi dicitur vi. s. Excoicatio
vii. s. xij. Ideo in ois iuramento sub
intelligitur. Saluo iure superioris vel
alterius secundum Joa. an. in. d. c. quemad-
modum facit. c. veniens co. tit.

22 **C**um iuramentum est in iudicium
alteri puta canonici iuratur quod si aliquis
eorum efficiat episcopus seruabit quodammodo in iu-
dicium episcopalis dignitatis. Nam talis fa-
ctus episcopus non teneat ut in. c. sicut et nris
de iureiur. Idem dicitur si cardinales iuras-
sent in iudicium sedis aplice quod assu-
ptus in papa non teneant. Sicut cum vir
iurauit non stare cum propria uxore. In-
telligitur pro odium quod non iur et etiam pro

continentia. Sed tunc ad requisitos ux-
oris teneat reddere sed non erigere quod illud
est solum in iudicium suum vide quod not. in
c. tuas nos de iureiur. in gl. h. vi. tenere
Dost. trancre. Dof. et Jo. an. Idem
dicitur cum quod promissit tenere secretum quod qui
est alteri nocium non teneat quod possit et
debeat reuelare illis qui pnt. pdesse et
non obesse. xxi. q. v. h. vi. sentit glo. in
c. ego de iureiur. sicut intelligitur quod non te-
neat reuelare nisi pducatur in testem quod
secundum Inno. in. c. gliter. et qui el. i. de ac-
cu. teneat dicere et si cogitasset. de hoc
qui iurauit. facit. c. q. plerique de off.
or. li. vj. et c. pstituitis el. primo de testi-
z. c. olim de accu. Ita cum quod erigit
iuramentum ab aliquo de veritate di-
ceda. Si talis est homo ferus de quo so-
lumus verisiliter quod pcedet non seruato
ordine iusticie sic non teneat reuelare
quod scit et si posset pbar sicut et quauis
non sit crudelis sed quod pcedet ordine de
bito non debet reuelare et qui non potest pba-
re ar. c. si peccauerit. ij. q. i. et ij. q. vj.
plerique hec modo. illis tantum qui pnt
pdesse sed non obesse tenere si iurauit
ar. xxi. q. v. hoc vj. Idem dicitur de eo qui
iurauit non prestare auxilium tali. Intel-
ligitur. s. iunius secundum Joa. an. allegat. c.
petitio de iureiur. et c. primus de his
qui si a maio. par. ca. et c. graue de ex-
cessibus pla. et si iurasset de iusto au-
xilium non dando non obligatur quod iura-
mentum non ligat ad illicita et primo. d.
c. quanto co. ti. Idem dicitur de illo qui pos-
tus in dignitate et alienas bona iurat
non renocare quod non teneat ut in. c. itel-
lecto co. ti. quod est in preiudicium alteri
si dignitatis. c. cum pingat in fi. co. tit.
c. ii. de pac. li. vj. Et hoc tene et si non
iurasset prius non alienare sed glo. sen-
tiat oppositum in. d. c. intellecto p pda
cta et hoc intelligo in notabili aliena

tionem per quam ledatur dignitas nota
biliter. Secus esset in re modica quia
propositum est principum donare. c. l. de
donat. et in iuramento scilicet a prelato de
non alienando nisi consulto papa non debet
referri ad modicam alienationem quia iu-
ramenti non extenditur ad versum non
cogitata. c. veniens eo. sentit. Sede. co-
si. c. ij. id iuramenti filioz. et mi-
noru et pro. et serui non valent in
iudicio illos quicquid curam habent et
id possunt ea irritare sicut et vota. fm
inico. de li. sup. c. xxx. nu. Secus in
aliis: puta voto castitatis sicut de vo-
to habes infra votum. ij.

23. Quando iuramentum est contra
legem positum vel statutum et si fuerint
multe opinioniones ut recitat. Pa. in. c.
cui contingat de iuramentis. in istud mihi
videtur dicendum circa istud quod
aut lex positum seu statutum aliquid phi-
bet pro bonis moribus conservandos et si
hanc non valet iuramentum ut in regula
non est obligatorium de reg. iur. li. vj.
Exemplum in muliere que vivente viro
redit fides adultero de sperando post
mortem sui viri cum eo non valet. Et itel-
ligo de bonis moribus naturalibus. quia sic
lex est dispensabilis et invariabilis. v. di.
in pn. r. vij. di. q. 3. bonos. Secus in
bonis moribus civilibus: quia iuramentum
ipsos valet. c. significante de pign. ubi
valet iuramentum si pactum legis commissio
rie aut lex seu statutum fundat super bo-
no publico principaliter. et sic non est iura-
menti factum. quia pactis vel iuramen-
tis privatorum ius publicum remitti non
potest ad hoc. l. ius publicum. ff. de pac.
Et lex seu statutum non est fundatum in
bonis moribus naturalibus. nec super bono
publico principaliter. sed in odium aliquorum
et sic est iuramentum quod potest sine dispen-
satione saltem impleri. et non sine dispensatione

reg. temporalium ut in. d. c. significante
et in. c. debitorum de iurei. idem odium
quod lex principaliter est fundatum super fa-
nore privato si prius et secundario super
publica utilitate quod iuramenti ligatur
Et iste est casus. pp. te. c. ij. de pac. li.
vj. et hoc quod non potest aliquando turpini-
tatem bonos mores naturales nec ex
parte iuratis. nec ex parte iurantis super
quod prestat nec bonum publicum punit
paliter. et tunc quare teneat iuramentum
in istis duobus casibus est quod iuramentum non
peccat quia talis est potius est punit
gratia quam preceptum. et idem est si iuramentum
non est in dispendium salutis eterne: sed
solum rerum temporalium. aut si peccant
transgrediendo. tunc potest servare sine pec-
cato. et id est iuramentum. c. et si res de iur.
rem. iuncto. §. illicitum. reij. q. iij. sec.
ante est quod est si bonos mores naturales
vel contra ius publicum principaliter
quia sine peccato servari non potest.
Et talis iuramentum factum legem vel
statutum principaliter fundatum super favore
vel odio privato. ita firmet iuramentum
quod est heredes obligent. ff. fm. Pa.
in. d. c. cui contingat quod contra opinionem est
quod si iuramentum affirmativum va-
lidat actum invalidum et ex eo oritur actio
ut in anc. facta pnt. C. si adversus
v. l. iura nisi dolo vi vel metu sit iur-
amenti extortum ut in. c. contingit. c. i.
et c. l. eo. li. vj. et in. c. ij. de pac. li. vj.
et dicta anc. facta pnt. Secus est in
iuramento introductione obligatoris
puta iuro tibi dare centum nulla causa
cedente. quia iste non est modus inducens
de obligatoris nisi in libero ut i. l. ut
iureiurandi in pn. ff. de ope. lib. et l. i.
ff. de lib. causa. et ibi Guil. de en. et
Bar. in. l. iurandi la. ij. ff. de iur.
rejur. et idem non ligaret heredes de iure
civilis sed de iure canonico si sunt in cul-

pa non implendi. et iuramentum erat
simplex. puta iuravit dare. et pen-
tuit de peccatis suis credo quod teneatur p-
id quod dixi supra heres. §. v.

25. Sed quod si in predicta. l. vel statuto
fundatum super bono privato vel odio dica-
tur non valet iuramentum magis valebit si iura-
menti interponatur. ff. q. sic. fac. qd. not.
ino. i. c. ij. §. regula. ubi dicitur quod in istis
specialibus iuris naturalis habet iuri positum.

26. Quid si addatur statuto quod si fuara
non fu et solennitas debita presumit doli
vel alia illicita causa. ff. q. si postat iuramentum
est verum et non fictum aut dolosum quod ad
ipsos minores et homines quod sit sic iuramentum
tunc ligat tamen si foro aie ubi credis. p. se et
§. se. vi. i. c. significasti el. de homi. et
no. in cle. de penis. q. et in foro pre-
tioso quod cessat ratio statuti. Si vero fuerit
doli vel fraudis tunc si statuto suberat
causa presumendi doli. ut quod contra ius loco
decipiebant dolose minores tunc sal-
uabit opinio bal. et bar. et aliorum quod te-
net iuramentum si valet quod non tollit p-
prios statuti legitime deducta. Secus est
si statuto non suberat causa presumendi frau-
dis. quia tunc ligat iuramentum.

27. Si quis iuravit quod quilibet clerici
cuius absens reverat. §. certum dies sub
pena excommunicationis. clerus de licentia
epi iuravit ad studium. et iuraverat cre-
ditori suo non recedere ante eius solutionem
quod an obliget iuramentum vel preceptum
plati seu legis. et videtur quod iuramentum sit
nullum quod obediencia superioris non sit
servari iure interum salutis. d. c. cui co-
tingat. et c. i. de pac. li. vj. sed Pa. in
c. venientes de iureiur. dicit. et est de iur.
Jo. an. in mercurialibus in regula
in multis promissio li. vj. q. ex quo cur
licentia episcopi fuit in studio et per necessita-
tem studii debuit videtur se obligat
se cum licentia episcopi. quia vno peccato pec-

dunt omnia sine quibus illud non habet esse
cui. c. pterea et c. prudentia. de offic.
dele. et l. ad rem mobilem. et l. ad legantia
ff. de pen. et sic non debet recedere si fuare
iuramentum secus si sine licentia episcopi vel
non per necessitate studii: sed pro lascivia
quia tunc iuramentum non valet sed obediencia
superioris. Idem dico in precepto renou-
cante filium quod predicto modo iuraverat.
et idem de quolibet subdito. et facit pro
mercatoribus quod prohibitionem suorum
dilectorum vadunt ad certa loca prohibita
fm quod prohibere possunt. ut in l. si. et quod ibi
no. ff. de decre. ab or. facti. et l. merca-
tores. C. de pmer. et mer. et l. relegato-
rum. ff. de interdicti et re. et quod ibi notat
quia non poterunt se obligare ad ibi
standum. nisi superiores tacite vel
expresse consentiant.

28. Non obligat iuramentum
quando iuramentum ponitur super co-
tractu simulato sed distingue secundum
Pa. in. d. c. cum contingat quod aut si
mulatio est de consensu utriusque par-
tis tam super contractu quam super iur-
ramento et tamen si ex iusta causa puta
iusto timore vel quia indigebat mu-
tuo concepit pignus in forma vendi-
tionis ut creditor lucraretur fructus
et sic non obligat iuramentum. quia
defuit consensus. et fuit iusta causa si
mulandi ad hoc. et al. quod metus causa
et l. si. C. de non nu. pecu. Si vero ex
iusta causa sit. puta causa fraudan-
di gabellas vel aliter ad deceptionem
proximi simulavit unum contractum esse
alium. et iuravit singula contenta in
instrumento vera. tunc eo ipso est per-
nitus quod simulatio intentionis ex iure
illa causa non excusat. ut no. in. c. interroga-
sti. re. vij. di. sicut ille qui prece-
cio depositum falsum. c. i. de cri. fal. et
volens contrauenire non debet audiri.

sed si iurasset solū non puenire illi
cui quē simulabat in deceptione p
rimū. l3 graniter peccauerit iurando
in dānū primi. tñ non obligat. qz de
fuit pñtius. vñ respectu dei nō eri
git absolutio a iuramento ar. e. ma de
spon. l3 in foro pñtioso cōpellit ob
seruare. nec audit volēs allegare tur
pitudinē suā. et hoc rex inquamz est
solū in pñdictis suis et nō imūet pe
riculū aie. Aut simulatio solū erat su
per pñtū ex parte vtriusqz. l3 iuramē
tū interuenit ne agat p tacite vel exp
se. et hoc ne pñtū feneratorius detege
ret. Exemplū pignoraui res qz et tñ
simulauit videri vt mutuo. faciat
fructus suos iurauit non detegere pi
gnoratiū pñtū. l3 seruare. et tunc iu
ramētū obligat. et pñde ē ac si iuraf
set soluere vsuras. facit qd no. l3. in
l. si ex cautio. c. de nō nume. pe. vbi
pcludit q iurās nō opponē exceptio
nem de nō in. pe. obligat l3 simplex
renūciatio non valeret in foro tñ aie
si nō habuit intentiones obligādi se
nō tñr. vt dixi. s. Aut simulatio ē de
vno pñtū ad aliū pñtū q non pōt ser
uari sine pñtō vt pñtū simoniacus.
l3 cōcipiat sub alio pñtū. qz tunc iu
rans sciēter peccat mortāl. et tenetur
non seruare. xxij. q. iij. per totū. Aut
simulatio fuit ex parte iurātis tñ su
p pñtū solū ab eo simulato. vt qz aliō
gerebat in cōderaliud in verbis vel
vñs est vñs duplicibz callide iuran
do et tñc pñtū. in. d. c. cū pñtū. itel
ligit scdm intentionē recipiētis. et sic
deus videtur recipere. xxij. q. v. qua
cū qz. et s. ex his oibz. et sic ligat iu
ramētum secundum distinctionem
de qua. s. iuramentum. iij. in pñ.
29 **C** S3 qd reuocātū erit qñ iuramen
tū interuenit ne in pñtū simulato vñ

re petant ex quo iurauit non agere p
tacite vel expresse. p. qd ad vba iura
menti est recurrendū q si vba exclu
dunt actum et exceptiones tacite vel
expresse tunc denūciat ecclie q poterit
eū absolueret. d. c. quē admodū. qz si
iurauit nō denūciare non valet iura
menti vt dictum est. intelligo qñ pñ
cipaliter facit ex zelo salutis proximi
l3 secundario ppter suam vtilitatem qz
si principaliter faceret propter suam
vtilitatem non credo tutus sit in cō
scientia ex quo iurauit non denūcia
re. et sic intelligo et limto. c. primū.
et c. debitores de iure iurando.

Decimo octauo non obligat iura
mentū rōne impossibilitatis vel neces
sitaris aut magne difficultatis post ve
nientis. Mā de impossibilitate dicitur
impossibilitat nulla est obligatio. ff. de
reg. iur. de necessitate et magna diffi
cultate dicunt doc. in. c. qrelā. de iu
re iurā. et in. c. breuē eo. qz excusat a p
iurio. ratio. qz deus respicit aīus nō
manū. xij. q. v. si quid inuenisti. et fa
cit. l. si. ff. qui satisf. coga. vnde dicit
Inno. in. c. venerabilē. de elec. qz vr
gente necessitate potest quis propria
auctoritate frangere iuramentū si nō
potest haberi superior a quo petatur
absolutio. xj. q. iij. antecessor.

Sed qd si tpe iuramētū credebatur
se nō posse implere vel non habebat. pba
bile cāz credēdi qz posset facere. p.
l3 ost. qz peccauit mortāl. iurando
qz defuit in primo veritas in secō dī
diciū. et sic est per iurū. secus si pro
babilitate credidit posse facere.

Ex. nō est obligatoriu iuramētū
qñ qz nō habuit aīus obligādi se cū
iurauit. puta qz ex dolo iductus iu
rauit qz oīno nō iurasset nisi dolo su
isset. et si dolo venit reipia. qz nō t3.

facit. l. tres ff. eo. ff. de pac. et l. si foror
C. de re colla. et s. de. pñ. c. xv. vbi d
terminat filiā minores seductā a ffr
bus que renūciant bonis pñtis: cre
dens qz nō valeat nullo plus qz dolo
sua. qz nō valet qñ multo plus valēt
qz vbi dolo est ibi excludit voluntas
l. i. ff. de dolo t3. s. Bo. vbi. s. q. iij.
ar. i. qz vniuersali nō obligat iuramē
tū si aīus obligādi nō hūit: d3 tñ idē
nitati. primi. satisfacc si dolo se cepit
eū pñ Ric. eadē di. ar. i. q. iij. et an pec
cet mortāl. iurādo. dic vt. s. s. ar. fa
cit. c. veniens eo. et c. gñtualis ibidē

33 **E**x. nō obligat qñ iuramentū cō
mutat in melius vt i. c. puenit el. ij.
de iurei. l3 hoc b3 duas limitatiōes
primā qz hoc est rex qñ vtriusqz non
pōt impleri fm. do. pñto. in. d. c. pue
nit. Mā tunc qñ iuratum est impedi
tū vel turbatū maioris boni licz
sit tutū hēre iūiam a superiore tamē
nō est necessaria: qz pōt puenire iura
mento. allat. c. commissus. de spon. et
c. l3 de regula. allego. c. scripture de
voto. vbi hoc t3 Inno. apte facit gl.
in. c. monachū. xx. q. iij. et xxij. qd.
v. noluit. secus esset si bonū iuratum
non esset impediatū maioris boni. sed
vtriusqz posset fieri qz sine auctoritate
superioris nō posset puenire iuramen
to l3 pñtū posset dispellare vt pueniat
rōne maioris boni fm Inno. in. c. de
bitores eo. ti. s. ff. de si esset dubiū an
esset malus bonū necessario regi di
spensationes epi ar. c. i. de voto fa li
mitatō est qz vera ē dca regula qñ iu
ramētū nō pccrnt pñtū vtilitatem
alicui: qz si pccrneret nō eēt vera etiā
si vñ sit totali peditiū alterius nec
pdest in h auctoritas superioris: fac
qz no. i. c. qz eo. ti. et i. c. cū iter. p. te
renū. et Jo. an. in mercerialibz regu

291
la in mallo de reg. iur. li. vj. Mā tebi
tor q iurauit vñā rē dare nō pōt da
re meliore aliā. p. illa iūto creditor.
l. ij. s. i. ff. si cer. p. et insti. q. mo. tol.
oblig. i. pñ. nisi velit in pñtū religio
nis obseruatiā cōmutare et vñ ē i
peditiū alterius et hoc placet fauore
religiōis et tē legē pa. i. d. c. peruenit.
Ex. nō obligat iuramētū pñ ali
qz qñ id qd iuraf pñstit in secō vt te
neat pñse ad scñ rō qz fm aliqz de
iure ciuili obligat ad factū sufficit si
soluat interesse vt i. l. stipulatiōes nō
diuidit. ff. de vbo. ob. et in. l. si qz ab
alio in si. ff. de re iud. qz f3 cōlter doc.
tenet vel ad factū vel ad iteresse et nō
pñse ad scñ vt no. bar. in. d. l. stipu
latiōes sed ego dico pñtū. l. qz pñse te
neat ad factū de iure diuino et cano
nico et hoc intellige si pñtū impleri et nō
sit pñtū bonos mores et aliqz pñdictū
in quo nō obligat iuramentū et pba
tur hoc p. c. primū. et c. qñter de pac.
et c. iuramētū. xij. q. v. facit. c. l3 de
voto et c. ex l. i. de spon. et c. nonit
de iudi. et dñi. c. si xpūs et hoc videt
sensisse bar. vbi. s. qz vult qz vbi ob
ligatio descendit a lege cōpellit quis
pñse ad scñ ar. in. l. qz liberos. ff. de
ritu nup. cū si. Idem dicit si a testato
renūsi inducat spēs seruitutis pñone
vt in. l. titio. s. titio. et ff. de pñ. et de
mō. hec regula esset vera qñ qz pñtū
sit scñtū alienū qz non tenet nisi facere
quātū in ipso ē bona fide de spon. ex
l3 nec obstat qd dñi est. s. iura
mentū. iij. s. i. qz ibi nō tenebat pñtū
se stare sine h vel pñtū vel pñtū pe
nā et h ē nō hēret locus qñ pñtū
pñse itēdebat se obligare ad paren
dū sine vel pñtū dicit qz rex est qz suffi
cit prestare interesse sine peritūrio qñ
factū eēt inutile parti si prestaret vel
p iij

est facti impossibile q: tunc nō obli-
garct iuramentū sup tali facto pñti.
35 **¶** *Exij.* Non obligat qñ qo iuravit
seruare qd nō est puta iuravit serua-
re statuta intelligit factio et si addit
dit q p idē iuramentū pñti observa-
bit et q si ē nō obligat ad illa q sicut
rōne iuramentū ita q sit pñtus s; bñ
rōne pñtissio obligabit. vt in. c. cli-
cus eo. ti. si iste casus nō est rōne. et
qd nō est sed q seruare statuta nō iu-
rauit sed pñtissio solū per iuramentū
pñtissio pñtissio non tamen tunc factio
et ideo si iuraret seruare etiam facien-
da teneretur aliter esset per iurū.
36 **¶** *Exij.* Nō obligat iuramentū pñti
circa ea q subdunt pñti alterius
pñti vxo: q iuravit peregrinatōes v l
abstinentiā s; seruare monachos et
hōmō et iō nō pñt implere cū eis pñt
et a viro dñō vel abbate et de hō dñe.
vt. j. vñ. ij. facit qd. s. dñe. s. xij.
37 **¶** *Exij.* non obligat iuramentū qñ
aīo euadēti solū quis aliquid iurat
qd me. cā perlatū. xxi. q. ij. et otha-
rius in fi. vñ q iuravit redire ad car-
ceres si carcer est iniuriolosus nō tene-
tur redire qd me. cā. c. i. secus esset si
nō esset iniuriolosus q tenet et si fini-
neret periculū mortis fm gl. in cle.
pastoralis de re iudi. et Bart. in l. re-
legari. ff. de penis. Et iō istud est ve-
riū qñ vult euadē illd qd idēbit sub-
stinet et sic vt euadat iurat nō itēdō
se obligare sed et si itēdebat se obli-
gare qñ iuravit qñ nō dñe vt. s. s. ix.
38 **¶** *Exij.* nō obligat iuramentū qñ iu-
ramētū est pñtissio vñ pñtissio vñ pñtissio
si pñtissio extet vñ cā nō obligat de cō-
di. appo. c. vñ de iurei. c. pñtissio el
ij. et hoc intelligit qñ tota obligatio po-
nebat in pñtissio euentū. vel pp cām
alias teneret. vñ iurās ut ad sanctū

Jacobū vt fratre suū vñ deat et pecca-
ta sua redimat. s; frater suus decesserit
tenet nōbolumin? ut pp alia cāz.
¶ *Exij.* Nō obligat qñ singularis 39
firmat statuta collegij cū iuramento
dictis statuta sublati per ipsū vñ
ueritatē. vt dñt Jo. an. in. ca. de hñ
q si. a mar. par. capl. qñ non obligat
nñ remanētib? statuta vñ eis subla-
tis p vñueritatē tollit iuramentū vñ
cūlū: qñ iuramentū liget singulos vñ
singulares pñtissio: secus si pñtissio
collegialiter tollēdo statuta pñtissio. vñ
in. c. dilecto de pñtissio. distinguunt et bñ
q aut singulares de collegio iurant
vt singulares. et sic et vera opio Jo. an.
exēplū statuta canet q nullus det
vocē nō matricular? iurauerūt sin-
guli seruare statuta. S; q nullus
vadat de nocte statuta iurāt seruare
statuta certe q hoc pñtissio observā-
tiā singulorū. iō si collegiū tollat sta-
tuta nō peccabūt pñtissio: qñ iura-
mentū erat statuto accessoriū et remo-
to pñtissio: remouet et accessorium.
Si vñ iuramentū astringit eos ad ob-
servātiā vt collegialiter sic sine pñtissio
nō pñtissio vñtissio et collegialiter cā rōna
bili nō subsistente. exēplū vt in. d. c.
dilecto. Nā canonici iurantes vt etia
collegialiter nō recipiāt qñ non est du-
bitū q vt singuli nō pñtissio eligere cano-
nicos. Paulus vñ in cle. l. de regu-
la. dñt si iurāt statuta seruare q si
collegialiter pñtissio nō sūt pñtissio: qñ
tollit statuta: et per pñtissio iuramentū.
Si vñ iurant seruare pñtissio in statu
spālī puta non ibo de nocte et hñmō
nō hñt respectū ad statuta sic sūt per
iuri si pñtissio qñtissio: qñtissio. Aduerte
tū q in casu in q nō pñtissio vñtissio col-
legialiter dñt intelligi nñ p cām pñtissio
te fauorē publicū qñ sic possent pñtissio

hire non obstante iuramento qñ stud-
intelligunt exceptionem vt no. pñtissio. in
d. c. dilecto et fm predicta intellige-
glo. in. c. in bis. ij. distin.
40 **¶** *Exij.* successores i aliq collegio vñ
vñueritate in q pñtissio: fecerāt
statuta et iurauerāt ea seruare teneat
sub pñtissio: pñtissio talia statuta seruare.
pñtissio: qñ nō. qñ obligatio iuramentū est pñtissio
sonalis et pñtissio: nec extēdit ad
successores qñtissio ad pñtissio: s; teneat
ipm seruare. de solu. c. l. de vñtissio. c.
tua de iur. iur. c. veritatis. sed ex pñtissio
eius cui iurāt trāsgredit pñtissio: vñ
pñtissio: obediētū plato et successori
bus et nō tenet iterū pñtissio: succē-
ssorū: qñ et obligat? sicut antecessor cui
pñtissio. Gallit i libertō q iurāt et dñt pro
fessionē facē ista annū nouo patro-
no. xij. q. ij. lōgiquitate. et. c. tepe fit
no. pñtissio. et Ver. in. d. c. veritatis.
41 **¶** *Exij.* Qui iurat incaute et hoc
pp aliquā necessitatē implere nō pñtissio.
xv. dñt. S; alia ea demū exēplū pone
de mfe qñ iuravit filiū vñtissio: et
hñmō: minima qñ vñtissio: tale pñtissio:
rium pñtissio: qñ nō vñtissio: deus acce-
ptare cum maiori obligatiōe quā na-
tura coram impoiet vt ibi pñtissio.
42 **¶** *Exij.* in depēdētib? ab aīo alicui?
vñtissio: sit statū et iuramentū. pñtissio. pa.
i. c. vñtissio: de regula. qñ sic vt et s. s. s.
et cō. c. si vñtissio. et homi. significasti
et. c. vñtissio: pñtissio: qñ vñtissio: qñ in
telligit quando certa pñtissio: ex-
trinsēca coniecturatur aīum qñtissio: non
stat in pñtissio: alterius. alio sic.
¶ *Iuramentū. vi.*
quo ad absolūtiōē qñ pñtissio:
absolūtiōē a iuramentō licito tā ex pñtissio:
iuratiōis qñ recipiētis. pñtissio. pa. i. c. quā-
to de iurei. aut iuramentū suū pñtissio:
pñtissio

292
mā spectat pñtissio: ad papā. vñtissio:
ta cū canonici iurauerūt nō re et vñtissio:
tra talē numerū aliquē in canonici et
hñmō: et sic papa pñtissio: et sine cā absol-
ueret qñ i tali iuramentō intelligit ecce-
pta auctoritas pape. vt i. c. vñtissio:
eo. ti. et hñt vñtissio: ost. sed. c. quanto.
Sicut aut pñtissio: i alia mñtissio: tūc aut est
ad honorē rei pñtissio: et sic sine cā
nullus pñtissio: absolūtiōē nisi solus reus et
sic intelligit Jo. an. post vñtissio: i. c. de
spō. Nā papa nō pñtissio: remittit sine cā
obligatōis deo qñtissio: ij. q. iij. si mñtissio:
xii. q. iij. si is q. Et qñtissio: qñtissio:
papa nō pñtissio: aliū absolūtiōē in hñtissio:
sic multomin? seipm. c. si de insti. et. c.
pñtissio: de iurepa. Sicut subest iusta
cā sic tā papa sit qñtissio: et qñtissio: pñtissio:
sit no. pñtissio. i. c. de iurei. c. de iurei.
Et iō subsistit iusta cā poterit epō
cōmutare et interpretari s; dñtissio: in
d. c. quāto et Spe. in tit. de legato qñ
s; dubitat de ei? validitate et alio du-
bijo. et et absolūtiōē s; pñtissio. quē seqt
pñtissio. i. c. cū pñtissio: eo. ti. sed est dñtissio:
inter papā et epm. qñtissio: nō pñtissio:
respectu sue diocesis. papa vñtissio: respe-
ctu totius orbis vel respectu magnarū
pñtissio: aut magni dubij est regren-
dus et sic pñtissio: c. venerabilem
de elec. ar. c. si vñtissio: c. tit. Nā at
citra epm. vñtissio: qñtissio: epālē iuridic-
tione nō pñtissio: absolūtiōē in iuramen-
to sicut nec in voto dispensare vt no.
in. c. l. de voto. S; que est cā legitima
absolūtiōē a iuramento pñtissio: in mā
spectat ad honorē rei. pñtissio: pp scan-
dali euitādi. vt no. in gl. i. d. c. quā-
to. et pñtissio. in. d. c. venerabile vñtissio:
ior vñtissio: vt no. pñtissio. in. d. c. de i-
tores et est tex. in. c. pñtissio: el. ij. eo.
vel subest alia iusta cā. de qñtissio: xv. q.
vj. nos scōp. et. c. auctoritatē. et credo
pñtissio

q hoc sit relinquēdū arbitrio ipsorū
vī ex p̄dictis colligat q̄s in alijs de
beant iudicare. Si vō mā in qua est
p̄stitū nō p̄tinet ad papā nec ad ho-
norē dei. S; cōmodū hoīs: sic pa-
pa pōt ex cā absolueret vī in. c. quāto
de iureiur. 2 in. c. ij. de voto. als non
respectu laicorū sibi in tpalib⁹ nō sub
duorū vī in cle. pastoralis. de re iudi.
2 qd no. in. c. q in eccliaz. de p̄sti. et
in. l. h. c. si p̄tina vel vī. pu. facit qd
no. j. Obediētia. §. ij. S; sic dic q po-
test ep̄s ex cā legitima absolueret a iu-
ramēto licito. 2 dī cā legitima q̄n in
est turpitudō ex pte recipiētis. vñ di-
cit pa. in. c. i. de iureiur. q si notorie
p̄stet de turpi receptiōe poterit ep̄s
absqz hoc q citet vel cogat suscipiē-
tē relaxare 2 absolue puta cogat cuz
qs ex metu exegit iuramentū sup eo
de quo alias ē de iure tū vī exēpli-
ficat. idē p̄ba. in. c. ad n̄fz el. iij. eo-
tit. qz iniuria sibi irrogat illa q̄n cuz
iuramēto ad iuris obfūatiā p̄ metu
2 iō pp piculū p̄iurij p̄t petē absolu-
tiōē. 2 sic extende. c. si vō eo. ii.

¶ Atqz in oib⁹ p̄dictis in qb⁹ dicit
iuramentū nō obligare possit qz pro-
p̄ria auctoritate p̄uenire. p̄. vī collu-
go ex p̄mo. in. c. cū qdā de iureiur.
q q̄n est dubiū an sit obligatorium
tūc nemo p̄ter auctoritatē superioris
pōt p̄uenire: nec iudex secularis i ca-
su in quo est dubiū iter doc. an sit ob-
ligatorium vel ne pōt se iromittere sed
remittit ad iudicē ecclīasticū. ita not.
p̄ba. in. d. c. cū p̄tingat. An vō non
ē dubiū de iuramēti obligatiōe tūc
si pōt seruari absqz dispēdio salutis
d; absolutio peti pp reuerētiā facti.
Si vō sit in dispēdiū salutis: tūc pōt
hō. pp̄ria auctoritate p̄uenire. 2 no. h
q in dispēdiū salutis dī oē illud qd

caritati dei derogat vel eius p̄fectiōi
vel dispōnētib⁹ ad eā. Et tū p̄ba. in.
c. cū qdā de iureiur. tenere nō esse ne-
cessariā absolutiōē superioris etiaz
quādo potest seruari sine interitū sa-
lutis nisi solum ne notet de transgre-
ssione iuramenti hoc est dicere p̄pter
scandalū 2 sic credo quādo. i. ē clarū
q non obliget iuramentū quod no.

¶ Atqz iuramentū qd p̄cernet fauorē
iurantiū tū sit remissibile p̄ eos q iu-
rarūt. p̄. Jo. an. i. c. ij. de spō. 2 Jo.
de ligna. in. cle. i. de v̄suris q sic 2 fa-
cit. d. c. ij. Secus si p̄cerneret cultū
dei vel religiōē vel pietatē puta iu-
rarunt duo sibi inuicē qz religiōē
iurabūt q dicēt duo psalteria vī q
lucro eorū dabūt certā partē paup̄-
rib⁹ 2 h̄mōi qz nō p̄t sibi remitte.
S; sic non p̄t sibi iurauerūt id ad
qd tenebant puta q non furtū faci-
ent q mercatores non falsificabunt
merces 2 h̄mōi. S; sic etiā nō p̄t re-
mittere q̄n iurāt sup aliquo faciēdo
vel nō faciēdo qd nō p̄tinet ad eum
cui iurāt s; simplr puta iuro tibi q
non negociabor vī nō faciā tales ar-
tem si tū tale iuramentū respiceret in
cōmodum alterius puta cōratō aut
aliorū non valeret vī dictū est. S; sic
nō teneret q̄n iurando de aliquo fa-
ciēdo vel non faciēdo intendebat
si ille cui iurabat s; sic faceret qz sic si il-
le nō seruaret nec iste tenet facit quod
no. hō. p̄mo. 2 Ber. h. c. p̄uenit el. ij.
2 facit. c. sicut el. iij. d iureiurā.

¶ Atqz vniuersitas q iurat aliqd ser-
uare vel non facere tenet q̄n maior
pars facit. p̄. j. Rod. q q̄n iurauit
hēbant aliqz cōditionē in mente sū
illa debet seruari puta si alijs oēs vel
maior pars seruabit 2 ego si vō nullas
p̄ditiones hēbat s; dubitat an fuerit
simpler

simpler vel sub aliqua cōditione tūc
si iuramentū spectat tū ad cōmodum
iurantiū 2 medietas vī maior pars fuit
2 h̄ vergat in dāni seruatiū 2 licet
nō seruatiū benigne interpetrādū est
q aliquibus nō seruatiū alij nō tenet
tur seruare. Si vō nulli in cōmodū
p̄stent seruantes nō est tū p̄uenire
s; denunciet plato vī vel cogat serua-
re vī sibi inuicē remittere. Si vō cō-
cerneret cōmodū aliorū a iuratiōe
nō posset nec sibi remittere nec alijs
nō seruatiū non seruare sine p̄iurā-
tio si simplr iuraret vel sub cōditio-
ne dīmittant incertū. l. non seruandū
2 seruandū quod est certū.

¶ Atqz licet qz possit petere absolu-
tiōē a iuramento in casibus vbi i;
p̄. sūm pa. in. c. cū p̄tingat eo. ti. q aut
iuramentū p̄stet turpitudinē ex parte
incipiētis et maiore p̄currete mā tur-
pitudinē qua p̄stet s; ex parte iurantis
nulla immutet p̄tū sic pōt peti absolu-
tiō nō obstatē p̄ditionē aduersarij ca-
sus est i. d. d. debitorēs ex quo p̄z q
simplr. q cū iuramento renunciant
macedoniāno pōt petere absolutiōē
in terris vbi cōstitit hodie filij nō in-
ducunt ad tū malū 2 hoc est tutius
sūm do. An. in. d. c. cū p̄tingat 2 pla-
cet p̄ba. q̄nis possit de subtilitate iu-
ris dici q nō 2 iuramentū si bñ pon-
deret. l. i. ff. ad mace. qz emanauit ad
cōpescēdiū libidinē peccatiū. 2 sic pp
bonū publicū corpus 2 aie qd iura-
mentū nullū ē. c. si diligenti de fo. cō-
p̄. 2 c. p̄tingit. el. i. de sen. eccō. Grez
q iuramentū nō solū est nullū q̄n p̄i-
net in se p̄tū s; ē q̄n pōt p̄bere oc-
casiōē peccati. c. cū ab oi de vīta 2
ho. cle. 2 c. nā p̄cupisqz de p̄sti. 2 c. sic
et lris de iureiur. Atqz iuramentū nul-
lū turpitudinē aliā h̄z nisi qz ē p̄ legē

p̄stitū 2 i h̄ distigue. An et lex resistit
pp fauorē reipublice p̄ncipalr 2 nō
ē necessaria absolutio qz iuramentū nō
valuit. d. c. si diligenti. Atqz resistit p̄-
ncipalr pp fauorē iuratis s; sedario i
fauorē publici vī i mulie minore. 2
h̄mōi 2 tūc si pōt seruari sine dispē-
dio salutis absolutio nō pōt peti. c. si
vō cū si. c. ti. qd intellige vī q̄n sine
dolo vī. vī metu s; spōte 2 sciēter est
iurati. Si vō iuramentū sit in p̄tū et
dāt enormis lesio l; iurauerit nō p̄-
uenire tū poterit absolutiōē petē qd
sūmiff dōlus. l. oēs. §. lunt. ff. de hīl
q l. frau. cre. l. g. testū. ff. de p̄ba. 2 nī
hīl iterest vī ite ueniat dōlus a p̄-
posito vī re ipsa. l. si qd alr. ff. de
v̄b. ob. 2 vba iuramentū dñt itelligi ci-
uili. i. q nō p̄ueniat nulla rōe vī
cā excepti grātib⁹ lesiōib⁹ ar. l. crediti-
cor. §. lunt. ff. mād. Intellige nisi sci-
enter iurasset qz cessat dolo 2 re ipsa 2
ex p̄posito. Et iō nō poterit. Sic ē si nī
itellerit enormē lesionē l; dixerit nī p̄-
uenire neqz magne neqz p̄ue. vī po-
nunt notarij nō propterea prohibet
quā possit petere absolutiōem de
hoc vide. §. arbitet. §. x.

Iurisdicctio §. 230. dī
a dīcōe qd
ē p̄tās 2 iuris q̄n iusta 2 legitīa p̄tās
¶ Iurisdicctio sine coherctiōe n̄ valz
re offō dīe. c. pastoral. vñ dīe ter. i. l.
si. ff. d offō et q̄n mā. ē iurisdicctō. si
ne modica coherctiōe nlla ē iurisdicctō
¶ Iurisdicctiōe cōmissa oīa sine qz
bus explicari non posset intelligant
cōmissa s; sic. ff. de iur. om. iudi. l. i.
ē ara bōi 2 eg. ff. d iur-
sticia 2 in. l. i. ius p̄sta-
re nī p̄tū sit aliqz iurisp̄rit⁹ q̄nes
possit quidē i mel⁹ p̄duct. ff. de ori-
ur. l. necuz ius diuicif i ius nāle gē

titū cūile et publicū et h̄ vide dī. l. p.
tōm. et ff. de iusticia et iur. p. totū. Et
scā s̄ ius valeat vid. s̄. lex. s̄. xvij.

Aspatronatus

est ius honorificū onerosū
et vtile alicui cōpetēs i ecclia p eo q
de diocessani p̄sentū eā p̄struxit fūda
uit v̄l totavit ipe vel is a q cām h̄uit
fz io. an. et pa. i. p̄ica de iurepa. et dī
honorificū qz h̄z honorē p̄sentādi re
ctorē qz sine ei p̄ntatōe si cpa v̄l ali
plac̄ istūit ipe iure ē nlla p. c. de cer
nim. xvij. q. vij. fz io. an. i. c. ij. d. offō
vic. lib. vi. nisi qm p̄ion fūisset negli
gēs i p̄ntatōe qz elapso tpe bñ istūit
papa dō bñ possit sine p̄ntatōe pio
ni et s̄i legat̄ et latē si p̄ion sit ecclia
stic̄ n̄ tñ possz p̄dic̄ legat̄ si eēt secu
laris vid. gl. i. cle. p. l̄as de p̄bē. et iste
ē casus. c. cū dilect̄ de iurepa. onero
sum dō qz p̄ion n̄r defendē eccliam
ne dōa idēbitē dilapidēt. xvij. q. vij.
filij vñ p̄ntat̄ n̄r reddē rōnē de ad
mistratōe p̄iono itellige si p̄ion est
ecclia stic̄ n̄ secularis vt not. i. c. cū et
plātare de p̄ui. et pa. in. c. ex l̄is et c.
cū pp. et ti. n̄ tñ valde stricte dicēdo
qd expēdat q̄ndie fz i ḡie ita no. pa.
l. c. ex l̄is de iure pio. vtile dō ē qz si
v̄lret ad sopiā n̄r ecclia ex reddit̄
b̄ v̄ltra nēcia remanētibz alimētare
p̄ionū pigū qz alios paupes. c. q cū
qz el. ij. ea. cā. et q. et c. nobis i. f. d. iu
repa. et no. qm iusp̄ionatus h̄is aliqñ
dō p̄ion aliqñ aduocat̄ et vicedom̄
custos guardiā h̄is ei alio p̄ntatōis
vel p̄cessiōis fm dōst. in. c. p̄terea
eo. ti. et in. c. in singulis in fi. de statu
mo. et iō supponunt pro eodē.

Quibz modis acq̄rit iusp̄ionat̄.
p. qz ex tribus. C. p̄mū qz funda
uit eccliaz. l. fundū ad edificādū de

dit. d. c. nobis et c. abbatē. xvij. q. ij.
C. scōz ē ex p̄stōne ecclie. c. mona. et
heruz. xvij. q. vij. et h̄ itellige si fūc de
p̄sentū epi cū alio mō ecclia fieri nō
debeat de p̄se. dī. l. i. nemo de iurepio.
qm et c. nobis fuit. xvij. q. vij. filijs.

C. scōz qd si ad refectōes dedit. p. qz
nō acq̄rit iusp̄io. fz 2 an. argu. ff. ne
qd i loco pu. l. ij. s̄. vicinales qd rep
ē qm nō ē oīno destructa. Sec̄ si fun
dit̄ erat distructa et de p̄sentū repa
uit qz p̄inde ē ac si de nouo fecit de
iude. p̄sultit et in auct. vt nullus fab
oratorij dom. s̄. i. s̄ p̄mū qz h̄edifica
uerat amittat iusp̄atro. si nō dederat
fundū vel fm gl. in. c. qm eo. dōt ē
si de eadē materia sit reparata.

C. tēnu ē ex dotatione. d. c. filijs. et 4
c. q cū qz ibidē et h̄ itellige de dote da
ta añ p̄secratōes qz post p̄secratōnē
nō iducere qz nulla seruit̄. rei sacre
pōt iponi. ff. de serul. l. seruitutes la.
ij. s̄. vlti. et qd h̄uā iuris desinit esse
seruitutē nō recipit. ff. cōia p̄dicto. l.
canerit. Et inno. et dōst. tenēt qz si
nō h̄z dōtē et sibi def post p̄secratōes
qz acq̄rit iusp̄ionat̄ qz sine substā
tia rez nō possit ecclie reseruari. i. qd.
iij. si quis obiecerit et magis placet et
no. qz nisi def p̄ dote v̄l rōne dotis
nō h̄ebit iusp̄ionat̄ qz erit b̄nfactor
fz pa. in. d. c. qm. 2 imitat et hoc ibi
dē pa. qz ex dotatiōe post p̄secratōes
efficit patron̄. C. tēnu quādo funda
uit nō pōt cōpelli ad ipsam dotādas
sicut sit in istis capellis quod no.

Et p̄ossint ēē plures in dote cō
stitueda. p. inno. qz sic et qlibet erit
p̄onus. vult et gl. l. xij. dī. in sūma et
sic limita gl. in. d. c. q cū qz q vult qz
dano modica dote nō sit patron̄ qz
rez est qm vñ solus dat. secus si plu
res sit dant sufficere. Idē dic in sū

datōe et h̄edificatōe et sic p̄z qz multi
essent patroni puta qz vnus dedit fū
dū alter h̄edificauit alter dotauit vel
plures h̄edificauerūt vel dotauerūt.

6 C. tēnu ius p̄ionat̄ irāseat ad h̄edes
p. pa. l. c. i. de iurepa. qz sic ēt ex ne
os ita qz si p̄ istūit filij i certa re et
ē tēnu h̄edē vniuersalē iusp̄ionatus
trāsibit i ex tēnu nō i filij et si plures
sūt h̄edes in oēs trāsit vt in. d. c. i. et
cle. h. c. et i. et nō solū trāsit ad mascu
los s̄ et ad feminas h̄edes. Sāc cle.
h. de p̄cessi. p̄bē. sentit gl. in. c. qm in
uestiturā. xvij. q. vij. et iō filij qz repu
diavit hereditatē p̄nā nō erit p̄ion
fm sede. p̄silio. c. i. Et hodie deter
minatū est p. d. cle. h. qz succedūt nō
p̄ capita s̄ p̄ stirpes. vnde si plures
succedūt vni ex duobz patronis etiā
oēs habent loco vnus et h̄ vñ ha
beat plus de hereditate qz alius dū
modo non sit h̄eres in certa re cōsti
tutus equaliter erit patronus.

7 C. tēnu iusp̄ionat̄ possit diuidi iter
h̄edes. p. pa. in. d. c. i. qz nō q̄literci
qz itelligat ista diuisio cū ip̄z ius sit
in corporale p̄nt bñ cōuenire p̄foni
vt alternatis vicibz p̄ntet. d. cle. h. fi.
Sic si h̄nt plures ecclias p̄nt cōue
nire vt p̄senter vnus in vna et alter i
altera qz sicut diuisio permittitur in
tpe ita et respectu locor et ista nō ē di
uisio qz p̄hibet in. d. c. i. de iurepio.

8 C. tēnu iusp̄ionat̄ possit adiudica
ri vni ex h̄edibz. p. pa. in. c. q̄rimo
niā eo. ti. qz nō qz si eq̄liter diuidūt
n̄ appēt qz h̄. Si eq̄liter diuidūt et
tūc si dat p̄ restauratōe illi qz min⁹ h̄z
illatū ē et simoniaci. c. p̄terea eo. ti.

9 C. tēnu ius patronatus transeat cum
vniuersitate bonorū. p. qz sic. xvij. q.
vij. nemini et co. n. c. ex l̄iterto. et ca.
cum seculum de iurepat̄

294
C. tēnu trāseat donatiōe. p. qz sic. c. 10
ex insinuatōe et c. p̄sultatōibz eo. ita
tū qz si ē laic⁹ nō pōt donare cutic⁹ qz
laico aut clerico recipiēti noie pp̄no
sine licētia epi vt in. c. nullus. et c. p̄
terea eo. ti. sicut nec aliqd aliud ius
sp̄iale. Si dō donaret ecclie aut loco
religioso tūc fz cōiter docto. pōt sine
licētia episcopi vt not. i. d. c. nullus
et c. ex insinuatione. et c. illud. et cap.
vnico eo. ti. lib. vi.

C. tēnu possit dari in feudum. p. et
qz sic cum vniuersitate. c. cum seculū
eo. ti. sed specialiter non.

C. tēnu venditōe transferat. p. qz si et
sp̄aliter vendat est simonia si emit i
tentione vt possit p̄sentare quē vel
lit vel p̄māre et dō spoliare ille qui
emit et ecclia dō ē libera fm inno.
Si dō emerit cū vniuersitate tempo
rali cū qbus tranfit ē iusp̄ionatus
nō est simonia fm dōst. et cal.
vt p̄z. ex. c. ex l̄is eo. ti. qd rez credo
cū nō emit p̄ncipalr talia bona tpa
lia pp iusp̄ionat̄ p̄ndū qz si p̄ncipa
liter pp h̄ emerit eēt simonia ita no.
pa. in. c. qz elici eo. ti. Itē fm inno. an.
c. vnico eo. ti. vj. si dicat vendo tibi
villam et iusp̄ionatus qd habeo in
ea non valet venditō secus si simplr
vendit villā vt in cle. pastoralis de re
iudi. Et ideo emptor v̄l feudatarius
cum acquirat directū vel vtile domi
niū rez s̄i acquirūt iusp̄ionatus
licite sicut alios fructus habēt ff. de
p̄ben. emp. l. in lege. s̄. dola.

C. tēnu vendēs oia iura qz h̄z in tali
villa qz nō ē sua itelligat vendere ius
patronatus qd ibi h̄z. p. qz nō qz ad
hoc vt transeat oportet qz res qz v̄di
tur talis sit qz ēt sine exp̄ssōe vniuer
sitatē vel iusp̄ionat̄ in se cōtineat sic
ē villa v̄l castrū qd in se p̄tinet bono
2 vj

- re iurisdictione districti et inspatronatus. ff. de ob. sig. l. pupillus. g. ter ritoriū s. qñ dicit vēdo tibi oīa iura resoluti hēc vniuersalis i singularis l. pēdo tibi hoc et illud cū ē inspatronatus sic nō possit vēdē sic l. tali vni uersali nō cōprehendit. S. si sit alv qd vniuersale q multa iura in se pti neāt vt est hereditas bene transit cūz alio inspatronatus. ff. de pe. he. l. nē videndū. s. si. et duabus sequētibz
- 14 Quid si vēdat qd palatū vbi hz capellā q forte hz multa pmiūgia et multos redditus trāstet inspa. cū palatū. ff. q. si. ar. l. si mercedē. s. si cū fundū. ff. de ac. emp. qz ad capellam nō ē nisi p palatū. ff. in no. l. d. off. et inno. in. c. ex litteris eo. titū.
- 15 Quid possit pignori obligari. ff. re rior opit. inno. q nō ē cū vniuersi tate qz cū creditor nō possit vti pignori si vacaret ecclia nemo possit pñtare.
- 16 Si infra qñ tps dz pñonus pñta re. ff. q. si est laic⁹ hz qñor mēses si clerici⁹ sex a tpe vacacionis. c. eā te de cet eo. tit. et de ter. in. c. vnico eo. li. vj.
- 17 Si nūqd poterit variat. ff. q. si sic si est laicus anteqz ep⁹ pñmet vt in c. qd aut. et c. cū autē. et c. pastoralis. eo. tit. si est eccliaſticus patronus nō pōt variare postqz presentant. d. c. pastoralis cum. c. predictis eo. titū.
- 18 Quid pñtans idignū pñet iure pñtandi. ff. q. si ē clicus q pñtat in dignū pñatēs vice ter. est in. c. sicut in fi. de sup. negli. pla. et c. iij. de ecc. edifi. Si vō ē laic⁹ nō pñat vt clic⁹ subtiliter de offi. or. c. cū vos hoc t3 inno. et l. d. off. et ber. in. d. c. cū vos et archi. in. c. suscepti de pben. li. vj. peccatū mortaliter scien ter pñtando indignū qz infideliter agit in officio sibi cōmissio vide administratio.

Quid possit pñtare seipm. ff. q. 19 nō ē bñ filii dñmō sit idone⁹. ff. c. per vīas. e. ti. et tibi no. ber. et l. d. off. et pa. ponit in. c. pñtuit eo. ti. Si pñt pñtare vni ex seipis. ff. c. i. vbi ad sunt. ff. de tuto. et gl. in. d. c. cōsultit.

Quid pñtat a maiori pte patrono. 20 rū sit admittēdus. ff. pa. i. c. qñ co. tit. qz aut pñtato sit ab istis sicut a col legio et nō regit maior pte respectu tot⁹ capli fm Joā. an. et viter. in. c. ecclia el. i. de elec. aut pñtatio. sit ab istis vt a singularibus. vt cōter sit a laicis et tūc admittit q pñtat a pluri bus. vbi gfa sit ser patroni. tres pte sentant admittitur q pñtat a trib⁹ vt a pluribus presentant. quod be ne nota quia facit ad multa.

Quid oponeat q sint filii qñ voluit pñtare. ff. pa. in. d. c. qñ q. si agūt vt collegiū opz oēs vocare. aliter po terūt pñti annullare pñtationē. Si vō agunt vt singuli fēde. cōsi. revij. et q. nō. S. bar. in. l. oēs ppli. ff. de iust. et iur. et q. si sine a collegio vt col legiū est. siue a plurib⁹ vt singularibus pñtus est explicādus dñmō maior pars pñdicet minor temp debet sil esse. p. l. nris gentiū. ff. de pact. et hoc est terminus quo ad vocationes qz for te si fuissent pñtes iduxissent ad cō sensum alterius. et pro hoc facit. c. iij. et quod ibi notatur. de arbi. li. vj.

Sed qd si duo tñ sunt patroni et 22 duos pñtat. ff. Jo. an. i. c. cū aut eo. ti. q. ep⁹ poterit quē voluerit eoz in stituē et bona gl. in. c. si plures. revj. q. vij. hoc t3 inno. in. c. i. eo. ti. et cal. et car. in. d. c. cū aut. et pa. in. c. eā te. et i. et placet. l3 alij. cōtrariū teneant

Quid patron⁹ possit aliqd erigere 23 pñta aliquos cereos in cognitiōe iur ispatronat⁹. ff. pa. in. c. pñtea. et li.

q nō nisi tpe fundatiōis a dñocelano istud fuisse sibi reservari. nec valet si ipse patron⁹ fūdādo sibi aliqd seruitiū referret nisi ep⁹ auctoritatē pñtaret pol set tale ino vēdere timulo remanente apud eū. et h̄ credo vtz si dedit dotē pñgū et abūdantē. ff. c. si solū neces saria ad subſtētatōez mistrop. qz tūc nllz fuitū poterit sibi retinē. ita not. pa. i. c. i. de cē. fallit h̄ qñ loc⁹ religio ſuo pprijs expēsis eccliam hēdifica uit qz tūc talis locus hz in ea oīa tpa lia sicut ep⁹ spūalia vt de pñuile. c. cū et plantare. et ē ino presentādi. de supplen. negli. pñla. c. sicut.

24 Quid liceat clico suscipere eccliam de manu laici patroni. ff. pa. i. c. pñtea. et i. et ti. q. n. et si fac peccat mor talit. et l3 si sit suspēsus ipso iure. tñ dz cōlōne pñari. Et q̄ ifert pa. q si talis ipetrat a papa nō expōso q pñs hūit a laico n̄ valz. et q dz cōlōne pñari. vt i. d. c. pñtea. et c. postulasti de referri.

25 Quid laic⁹ edificādo capellā i ecclia et eā dotās acgrat solū sibi inspa. an ecclie sil. ff. pa. i. c. ad audiētā de ec. hēd. q ecclie sil. q nō pōt negari qñ ecclia pōat fūdū ex q dotatōe inspio nat⁹ acgrit. c. pie mētis. revj. q. vij. et iō sil⁹ pñret cū laico in pñtatione. Si si clicus edificat ex bonis ecclie capellā nō ipse vel parētes eius acq runt inspatronatus sed solum ecclia ex cuius bonis est hēdificata.

26 Quid ex relicto pñs publicat⁹ oib⁹ bonis ep⁹ pñet filij iure pñonar quod hēbat pñ. ff. q si publicatō sit ab ipe ratore vñ iudice seculari nō pñat iure pñonar nec p aliq crīmē et lese ma iestas pñtator pñare laicū ipso qz hz istud a papa. Ita no. gl. et archi. in. c. filij. revj. q. vij. intellige hoc vtz

qñ non est in aliq vniuersitate secula ri. qz si cēt ex pñatōe illi⁹ vniuersitat⁹ secularis trāstet et vide lo. gl. in. c. la tis pñerit. l. vj. di. q dicit q l3 pñ cō miferit crimē lese maiestatis. Et q si l3 efficiunt infames. l. q sgo. C. ad. l. iul. male. vj. q. i. si qñ cū militib⁹. Si l3 tñ clici nō efficiunt infames. et non pñt bñficia. et sic nec insponat⁹. et filij q nō sūt clici nisi cū vniuersitate.

27 Quid si laic⁹ hz inspatronat⁹ cūz ecclia sil⁹ hēbit nec ser mēses ad pñtādū. ff. Joā. an. et archi. in. d. c. vnico. et ti. li. vj. q si ita qz rōe cōlō nte pñlegiū ecclie trāstet ad laic⁹ ad istar ep⁹ dz de eo q hz rē cōm cū pupillo q si pñt vñ capi vñ pñeri bi pp pupillū. vt in. l. si cōez. ff. qñē ad. ser. amit. ita q eccliaz pñt qd p se pñt n̄ possit de cōce. pñ. c. p. idē die qñ clicus et laic⁹ hñt pñtare q hz tps ser mētū hz pa. i. c. eā te. eo. ti. qz maius dignū trahit ad se minus di gnū. c. q i dñbys de pñ. ec. vel alta. et hz Jo. an. l3 post. aliter. et itelli ge de pñono eccliaſtico q hz ius pño natus rōne ecclie qz si hēret rōne pa trimonij esset idē p oīa sicut in laico sic et in clerico. c. cū dilectus eodem. et glo. in cle. fi. eo. ti. no. pa. in. d. c. eam te. et in. d. c. cum aut. quod not.

Iustitia fm q ē habi tus vñ pñt accipi qñtuo modis f3 Ric. i. iij. di. xxvij. ar. v. q. iij. Primo cōiūme. l. p qlibet rectitudine af sic qlibet vñt est iusticia quedā. et sic diffinit ab Ansel. li. de veritate. c. vij. Iusticia est rectitudo voluntatis pp se seruata. Secūdo pro rectitudi ne per quā homo iustificat in pñpe cū dei. l. pro caritate. et sic diffinitur ab Aug. li. lxxxij. qd. lxx. iusticia que

per cetera diffandis est collectio dei et
primi. Tercio, p. quilibet virtute ordi
nata per iusticiam legale ad bonum cōe
et sic est idē cū q̄libet virtute, differē
tū fm rōnē. Quarto, p. habui de
termināte voluntate ad firmiter vo
lendum servare rectitudinē debitā in
operatiōibus q̄ sūt ad alterū et hoc
duplīciter aut ad alterum ut est per
sona singularis, et sic est iusticia par
ticularis distincta p. essentia ab alijs
virtutibus que sic pōt diffiniri iusti
cia est constā et p. ppetua voluntas in
sui vnicuiqz tribuēs ff. de iusticia et
iur. l. iusticia. Alio mō ad alterum:
q̄d est cōitas et sic est iusticia legalis.
et hec ē oī virtuti gēralis inq̄atū p̄ci
pit oīa exteriora cūstribet virtutis ad
bonū cōe referri. fm q. vult philo.
v. ethi. ix. Est tū vna virtus spālis di
stincta in essentia ab alijs virtutibus
vnde non est generalis alijs per pre
dicationem: sed per virtutem.

¶ Que sūt ptes ei⁹ subiective. p. fm
philos. v. ethi. due. l. cōmutativa q̄
dirigit vna p̄uatā psonā ad alias in
his q̄ p̄stāt mutuo iter duas perso
nas ad iūicē. Alia distributiva q̄ est
ordo ei⁹ q̄d est cōe ad singulas perso
nas que dirigit iusticia distributiva
cōiū scdm proportionalitatem.

Justificatio

imperij
quatu
or regit. primū motū liberi
arbitrij p̄tensionē animi infusionem
gratie, et remissionem culpe.

Alicus

ō a laos grece et
latine pplus fm
Jfi. vii. ethi. et sunt illi q̄ p̄nt
habere vxorem, possidere propriū,
de quibus. xij. q. i. duo.

¶ Atz laicus possit ēē pcurator, vel
sindicus rex ecclesiasticar. p. p. a. in

c. decernimus de iudi. Collectari⁹ dī
cit q. gēralis administrator ēē nō po
test loco p̄lati absens illius q̄ re
putat absens ut est minor, ut in. c. i.
de etiā. et q̄lta. or. Sz si p̄latus p̄st
spālibus, bene pōt cōmitti cura tē
poraliū laicis marie vbi clicus non
reperit idoneus, allat no. p. Inno. q.
dicit q. laicis gēralis administratio cō
mitti nō pōt ut sup oēs dominetur.
sz spālis quārdā rex administratio
cōmitti pōtita ut supiori administra
tori respōdeat et placet pa. q. allegat
glo. in. c. iudicati. lxxix. di. Et ideo
dēu. c. decernimus loquit q. nō pōt
ēē iconomus, i. hēre generalē admi
nistratiōē oīū bonor. ecclesiasticor.
tam tēporaliū q̄ spūaliū: et sic p̄
sit oib⁹: sz bñ p̄t ēē iconomus ecclie
in tēporalibus. c. in noua. xvi. q. vii.
hoc idē tenet Basp. de cal. et hosti. et
Jo. an. in. c. vnicō. de sindico.

¶ Atz possit ēē pcurator clerici lat. et
cus ad eligēdū. p. q. nō. vt no. doc.
in. d. c. decernim⁹: q. vbi bz exercere
actū spūalē iudicio suo nō pōt cōsti
tū laicus. ut no. Jo. an. i. regula. q̄d
alicui suo non sz. de reg. iur. lib. vi. et
sic limita. c. primū. de procu. lib. vi.
ut solū habeat locum in iudicialib⁹
vbi etiā in causis spūtalib⁹ admitt
itur ad agendū et defendendū.

¶ Atz possit laic⁹ ēē vicari⁹ epi. p. q.
fm doc. q. nō vt no. in. d. c. in noua.
et i. d. c. p̄tingit de arbi. et in. c. vno de
sindico. facit gl. in. d. c. decernimus.
q̄ dicit q. cause spūales nō p̄nt com
mitti laicis et tanq̄ delegatis p. epi.
Et hoc intelligo q. non pōt ēē vica
rius epi in spūalibus, secus si epi bz
iurisdictionē tēporalē in loco, q. bñ
pōt laicum suū vicariū facere: ut in
c. si. ne cle. vel imp. lib. vi. sed in spū

libus tenet doc. q. nec etiā clericus
cōiugatus. Joannes de cle. p̄u. et in
c. vnicō. de cle. p̄iuga. lib. vi.

¶ Atz laicus possit p̄dicare. p. pa. l.
d. c. decernim⁹: q. sic. si cōmittat ei ab
epo. vide bonā glo. xvi. di. c. bñ q.
dē facit. c. cū ei in iuncto. de here. vi.
de gl. in. c. addicimus. xvi. q. i. sz non
teneas dum dicit etiam mulierem.

Latria

grece idē ē q. reli
gio latine sz aug.
r. de ciuitate dei. c. iij. vñ di
cit ibidē q. cultus deo debet quoz
noibus noīat nobis apud grecos
Latria et theusebia idest cultus di
uinus vel bonus, et duobus apud la
tinos. l. religio et pietas qui correspō
dent p̄fatis duob⁹. Differt tū latria
p̄p̄e theusebia. q. hec respicit cultū
dei interiorē qui p̄p̄e pertinet ad
virtutes theologicas: sed latria respi
cit seruitiū exteriorē que pertinet ad
iusticiā ut elicatur a scō Bo. in. iij. di.
ix. q. ij. ar. iij. et sic est virtus cardina
lis proprie et quādo aliqui docto. di
cunt q. est virtus theologica intelli
gitur fm quod est theusebia.

¶ Qui sūt actus latrie. p. q. sūt due
spēs actus latrie. ¶ Priē spēs actus
sūt illi quos pducit mediū virtutis
tib⁹ q̄b⁹ perat ordinās eos in dei re
uerentiā: et sic religiois act⁹ p. modū
ip̄erij ponit Jaco. p̄mo ēē visitare i
firmos. q. est act⁹ elicitus a misericor
dia et imaculati se custodire: q. elicif
a tēp̄ratia. ¶ Scēbē sūt illi q̄s pdu
cu p se et immediate per quos hō ordi
natur nū ad deū. et inter hos bz ali
quos interiores tanq̄ principales. et
per se est deuotio et oīo. Aliquos
vō exteriores q̄s secundarios et ordi
natos ad interiores quos ipsa virtut
q̄s signis ad exerciandū mētē ad act⁹

spūales et in aliquibus hor. exteriori
corpus ad venerandū deo exhibetur
ut in adoratione. In aliquibus vō deo
re rebus exterioribus offert et hec vō
promittendo: ut in votis: vel in dan
do. ut in sacrificijs oblationibus p̄i
mitijs: decimis: et huiusmodi.

¶ Atz sacrificiū sit latrie. p. q. tri
pler est sacrificiū. ¶ Primū bone
operationis. et istud est oīum virtutū
¶ Scd⁹ oīonis. et istud virtutū iux
logicarū est. ¶ Tertiu est imolatiōis
et istud est latrie spirituale.

Latro

in quo differt a fu
re. p. q. latro fura
tur de die et sed fur de nocte.
Iura tamen sep̄ius vnus pro altero
accipiunt. vt p̄z in. c. i. de homici.
¶ Quis dicatur publicus latro vel
depopulator agrorum. vide infra i
munitas. §. xvij.

Ludemium

est q.
dā fo
lutio quinquagesime partis vñ
estimatiōis rei fienda dñō ab eo q. d
nouo acquirit ep̄hūcosiz de quo dic
vi. s. emphiteosis. §. xxiij.

Lectoris

officium est
lectiones p
nunciare et ea que prophete
pronunciauerunt populis predicare
xxv. di. perlectis. et xxi. di. clericos.
¶ Quomodo debet ordinari habet. et
xxiiij. dist. c. lector sed melius in pa
storalis episcoporum.

Legatum

q. d. ē. p.
et donatio q.
dā a testatore relicta sz ab he
rede p̄standa q. debet post mortē te
statoris et post aditaz hereditatez ab
hō de colligif Insti. de le. §. i. et hodie
fideicommissus et legatū fere idem sūt
et fere adequata sunt et q̄cqd iuris est

§ **C**um legimus fratribus medicis
tibus annuatim ppetuū liceat eis
recipere. R. fm ppe de pal. in ep̃a
ad magm̃ oz. predicator qz sic reci
piendo gratis r petendo eē indictus
qz hoc nō est hēre redditus sed in in
dicto petere ea tanq̃ redditus sibi re
buitos eē ptra p̃fessionē eoz. Idē dī
cit de celsibus annis ac ē de reddi
tibus fratru ad vitā. Sarinertius ordi

Etz qd possit legare eccleie pstruēdo. **6**
 de. re. pa. l. c. nos qd de testa. q. sic
 is no donare qd no valet donatio fecit
 loco pstruēdo. c. abbate sane de re iur.
 tit. l. vj. Rō diuersitas ponit a bar.
 in. l. seruus ad custodiam. ff. de ali. c. cl.
 pale. q. donatio requirit plonā a sciaz
 qd abint hies possit donari non tū sic
 pōis anqz fecit. l. abint. ff. de dona. c.
 i. tibi abint de pbē. l. vj. s. absent a
 piaz incerte pōne pōt legari dūmō
 reuentu possit certificari. l. cum pa
 ter. s. furdo. ff. de leg. i. fecus si certi
 ficari non possit reuentu qd non pos
 set et legari vt no. gl. in. d. c. nos.

8 ¶ Quid si legatari? moris an p̄ditio
nis cunctis. ff. p̄a. in. d. c. nos q̄d ex
q̄ aut legatū eff. p̄a. q̄ p̄one inuitu
sen p̄p̄latio ē aīe puta q̄ alii p̄one
fuisse relicto tūc deficite illa p̄
sona d̄ p̄uerti relicto ad alium: p̄uiz
vsum v̄ volūtas defuncti vel effectus
impleat sicut dicim⁹. In legato facto
ad aliq̄ faciēdū in ciuitate pp̄ p̄pe
tuum memoria defuncti qd̄ alibi fieri
si i loco vbi ordinauerat fieri nō pos
sit v. l. legatū. ff. de vusu. leg. Si d̄
relicto fuit p̄p̄latio p̄one vel col
legij certi nō habito respectu ad piā
cām tūc deficite legatario expirat
legatū r̄ manent apud grauatū v. i.
l. p̄. s. tusculanus. ff. de lega. iij. C. d̄
eadu. tol. l. vnica. §. si autē aliq̄ sub
p̄ditio ē aut dubitatur an vbiert re
spectu ad aīam vel ad p̄sonā tunc in
dubio fauore religio ē debem⁹ p̄le
mere q̄ ad piā cām reliq̄r ar. l. iij.
p̄one. ff. de reli. r̄ sūpti fune. Et ho
no. l. seq̄ bar. in. d. §. tusculanus. Et
hic deputato ad alii v̄ sūz piū d̄ i
p̄ de p̄sentu epi d̄ hereditis fil. d. l. le
gatū r̄ no. in cle. q̄ p̄igit de reli. l. i.

et facti ad qñes legati facti puelle p
 ea maritanda q̄ morit an sit dādū al
 teri q̄ si facti et intuiū pñone putas
 q̄ seruati et hñmō nō dabitur alteri.
 Si vō intuiū aīe sic dabitur alteri et
 sñr de quocunq; legato quod nō po
 test consequi suū effectū quod nō.
Cūq; legati facti duobus re iun
 ctis si vnus repudiat vel moriat vi
 uo iustitator vel re pōtetur et hñmō ac
 creseat alteri. **R.** **P**o. e. pñsio i tra
 ctatu de canonica pñōe epi q̄ sic. l.
 re iuncti ff. de legā. l. iij. c. l. vñica. s.
 his ita. C. de cadu. tol. nō āt accrescit
 iunctis cognatō legalī. l. mulieri et
 titio. ff. de pñi. et demō. l. dñr verbis
 et re iuncti puta qñ stich⁹ legat pē.
 et Martino re tñ cū diuifis puta le
 go pñetro stichū meū. Sic lego mar
 tino stichū meū vt insti. de le. s. si ca
 dē res in tex. et in glo. Itē vñs et nō
 re qñ ticio et lēto legato fundus ego
 portionib⁹ et pñferat iunctis vñs et re
 alijs iunctis re tñ. Et an iunct⁹
 vñs tñ pñferat iuncti re tñ ē opo
 diuersa h̄ dicit f3 gl. i. l. i. s. iterdus. ff.
 de usufru. acce. q̄ equalit veniūt vt
 nō. i. d. l. re iunctis. Itē dicit Ang.
 q̄ an insti. de pupil. substi. s. singulis
 qñ testator reliquit sic lego filiabus
 meis centi⁹ p̄ libet qd h̄ sunt iuncte
 iunctione vñbi et q̄ dñbet ad sua
 centi⁹ et sic ad diuersas rem vocantur
 nō est inter eas ius accrescēdi casus
 ē et ibi dar. in l. hñmō. s. i. ff. de le. i.
Cūq; de legato scō ab aliq; alicui
 ecclesie sub cōditōe. s. si ibi sepeliat q̄
 legas morit ex cōcōtione vel le interu
 cit et hñmō pp̄ que non d3 sepeliri in
 ecclesia et nō sepeliē ibi. **R.** Bar. post
 Dr. in l. milca. s. ream. ff. de adul. q̄
 nuptio dominus solac legatū ecclesie cū
 fido legantio et eius culpa acciderit

beri possit alias est inutile legatum: puta si legat res sacra vel principis. l. apud iulianum. ff. de leg. i. Si vero legat ignoranter aut ex errore non valet aut iuncte persone cui alio fuisset relictus tantumdem si sciuisse eum etiam alienam debet eximatio. d. l. cum alienam et bal. in. l. i. c. de sa. san. ec. tenet ecclesiam esse iunctam personam cum sit mater omnium fidelium. xij. q. ij. q. abstulerit Sed pa. in. c. filius noster de testa. no. 13 q. ecclesia hic habet p. iuncta persona sed solum iunctus ex sanguine ut in. c. nonnulli de rescrip. et p. debet iuncte persone intelligitur quoniam erat gressu credidit suam exceptionem factam a pupillo qui non valebat tunc vitam legatum in totum etiam factum coniuncte persone ut no. in. d. l. cum alienam.

24 Et si nunquid quod predictum est in questione precedenti habebit locum in foro canonico et aie. pa. in. c. filius de test. dicit quod contra opinionem tunc quod si ipse credit quod non habeat locum in scientia rationis quod d. c. filius noster dicit quod lege dei vivimus non legibus videtur annuere hoc esse contra legem dei et ideo nullus subiectus obicit iuris canonici poterit hanc dispositionem legis observare et et in re petitione. c. cum esset de testa. ita tunc ratio quod dispositio quolibet dicit attendi secundum rationem certam. c. intelligentia de vbi. sig. et ideo per. d. c. filius quod est differrentis in hoc iter ius civile et canonicum et quod dispositio. c. filius astringit omnes quos astringit ius canonicum. Ego admitterem dictum suum quando heres nimis gravaretur quod sic non videtur fuisse de mente defuncti sed esse errorem deceptum: sed quando constaret de mente defuncti puta quod sciebat dispositionem iuris civilis: sic cre-

do etiam in scientia habeat locum quia perinde est ac si legasset rem illam si enim posset vel saltem eximiationem: Et legatum domo debeat omnis. 25 pa. in. c. Raynuitus de testa. quod si oportet coheret domui sic debet. ff. si servus vendit. l. testat. r. ff. de ac. emp. et vendit. l. si creditor in fi. quod limito vix quoniam eadem ianua claudit domum et omni secus si sic non coheret quod non debetur Et sic intellige glo. in. c. fi. xij. q. ij. et pa. vbi. s. in. d. c. Raynuitus.

Et legatum aliquibus rebus et postea videtur per testatorem teneat heres. pa. quod sic nisi videndo testator habuerit animam adimendi legatum insti. de leg. s. si rem suam et in dubio probabitur saltem per quatuor testes voluntate defuncti mutata ut in glo. d. si rem suam idem dicit si re legat pignori tradidit quod nisi habuerit animam adimendi legatum teneat heres eam luere et legatario tradere ut insti. de leg. s. si et si re in tex. et in glo. in scientia credo vix quando testator in morte noluit mutare testamentum secus si morte puenitus non potuit in ultimo aliquid disponere: quia tunc presumere quod animam adimendi legatum alienaverit.

Et legatum quo mihi liceat 27 dere lapides in solo testatoris transferat ad meos heredes. pa. quod non tenet in. l. apud iulianum. s. si quis ff. de leg. l. ro. fm. gl. q. est ius personale.

Et possit legari quod nundus est in rerum natura. pa. quod sic dummodo sit futurum ut fructus futuri in tali fundo: aut quod nascetur ex ancilla et huiusmodi insti. de lega. s. ea quoque res.

Et iura act. et servitutis et huiusmodi incorporalia possunt legari. pa. quod sic nisi videtur testator debitori exegerit vel remisit et in dubio plerumque legatum

voluisse adimere exegerit vel remisit do insti. de leg. s. cum at. in tex. et in glo. 30 Et debitori possit sua liberatio legari. pa. quod sic. Insti. de leg. s. si quis debitor: nisi testator vivus exegerit. insti. ibidem. s. causam.

31 Et si quero an in dubio plerumque legatum factum fuisse factum animo recopendi. pa. Bar. in. l. si cum dote. s. si p. ff. solu. ma. et cetera moderari in. c. officii de testamentis d. signat quod aut relictum sit per debitorem necessarium qui ex necessitate iuris tenetur ad debitorum: et sic plerumque animo recopendi factum: ut i. d. s. si p. vbi dicit quod si p. q. tenebat dote dare filie sue legat et aliquid in testamento: quod filia non poterit petere legatum et dorem: quod si legasse animo copendi cum dote debitorum: Aut legatum sit per debitorem voluntarium: puta quod ex sua voluntate obligavit se ad debitorum: et sic in dubio non presumitur factum animo recopendi: nisi sit expressum ut probat in. l. vntica. s. sciendum. C. de rei vxo. ac. vbi h. q. maritus qui tenet restituere dorem vxori post mortem legavit aliquid simpliciter vxori poterit vxor utriusque petere. Si die de legato facto cuiusque creditor a debitorum. ad hoc. C. de hered. insti. l. si compensandi. ff. de lega. l. l. lucius in pn. et ff. de leg. ij. l. vlti. s. penult.

32 Et per suggestionem sollicitudinem vel inopunitatem facies adimere legatum factum alicui et facies sibi relinquitur teneatur. pa. dñs Bartho. cepola in suis cautelis qui tenet actionem de dolo vel in factis subsidiaria ei cui ademptum est: vel cui non est relictum ex sollicitudine eius. ff. de doli exce. l. i. no. Ange. in. l. si. c. si quis aliquid testa. p. b. facit. l. i. et ibi no. C. de pe. bo. sub l. l. x. Sed melius dicit v. j. Resti-

199
tutio primo in verbo impediens.
Quid valet vxori legatum quo legat ei dos sua. pa. quod valet quod plenior est actio ex legato quam ex dote insti. de leg. s. sed si vxori quod sicut ibi dicit glo. legatum statim debet dos vero si constituit in mobilibus debetur post annum solui. Item valet quod non habebit probare dorem talis quantitatis si exprimitur alias sic. C. de sal. cau. l. ij.

Quero quid debeat quoniam legatum fit in genere. pa. quod si illud genus est generalissimum sic nullum est legatum. Et plerumque si diceret lego substantiam vel rem si vero genus est subalternum ut lego animal corpus et huiusmodi sic similiter nullum est quod dando muscas liberaret. Si vero genus est inferius puta quod est speciei specialissima tunc aut res eius generis habet certos fines a natura designatos ut bos equus et huiusmodi aut habet fines ex sola distinctione hominis ut fundus ut ff. de leg. l. qd in re. s. si quis: aut factio hominis ut domus vel fundus. qd per factum hominis de duobus fit unus diruendo parietem et huiusmodi ut ff. co. s. p. d. l. si quas duas. s. i. Si loquimur de primo sic fuit varia opinio. Sed placet mihi opinio 30. quia sequitur accur. in. l. legato generaliter. ff. de lega. l. i. q. aut testator quos reliquit servos vel bonos incertos et de incertis sunt in suo patrimonio et tunc eligat legatarius ut in sti. de lega. s. si generaliter dicit tamen non eligat optimum. d. l. legato. Aut non sunt in suo patrimonio et sic electio erit heredis ut ff. de tritico. leg. l. iij. in pn. et l. iij. Si vbi testator de certis servis sensit incertum puta quod legavit unum de servis suis sic electio erit legatarii. l. q. duos. ff. de leg. l. Si vero loquimur de secundo sic non valet quod v-

devisorum qz heres pstando fundū
vnius digiti vel vnguis liberaretur.
d.l. qd in rez. s. si qd aut. Si vo loq
mur de. iij. tunc aut legas domū i ge
nere religit romos aliqz aut nō si sic
electio erit legatarij. Si nō legatum
erit devisor. ff. de leg. i. l. si dom' in
pñ. Adverte tñ qz qñ electio dat he
redi in rebus legatis in gñe et illō ge
nus est talis qñtatis qz in ipso sūt qz
dam que nihil valent et magis erpe
dit nō hēre qz habere tñc non pōt tā
lta dare s; d; dare mediotēre vt in. d.
l. legatō. et. C. de dona. l. si qz argen
tum. s. l. et. C. cōia de leg. l. si. s. i. Si
vo sumus extra talia tñc poterit he
res dare minimuz in tali gñe. l. si ita
scriptū sūt in fi. et. l. apud iulianū. s.
sero. ff. de leg. i. ff. de reg. iur. l. semper
in obsequio. ff. de verb. ob. l. si ita si
pulsus. Gallit hoc in legatis ad pñ
as causas qz debet id qd est melius
favore pie cause vel saltes mediotēre
puta legatū est vas dabit argenteus
iter aurū et auriculus: sen enen ita hē
tur et nō. l. l. ticia. s. seya. ff. de au. et ar
gen. lega. ex qua Bar. ibidē dicit qz
si legat calix intelligit argente' si pla
meta intelligit de serico et similibus.

35 Quid si quis legavit qñtuor lāge
nas olei que sunt in tali vase que nō
sunt nisi one vel de pecunia qz est in
tali capsa legat vñ. rrr. alij. rrr. alij. r.
et non sūt nisi. rrr. r. qz solū debetur
qd inuenit. l. si qz testō. ff. de leg. i. et
vnicuiqz p rata defalcabit puta ille
cui. rrr. legaverat non hēbit nisi. xv.
cui. rrr. et cui. r. v. debetū vt ibi dñ
facit. l. cū certū numer'. ff. de tritico.
vi. et ole. l. et de lagenis ē casus in. l.
si qz seruū. s. si quis. ff. de leg. iij.

36 Quid si testator errat i noie. R. qz
nō officit dñmō cōstet de quo sensu.

l. si in noie. C. de testa. facit. ff. de le
i. l. iij. Insi. de le. s. si quis in noie.
Sic falsa demonstratio nō officit pu
ta. cū dicit lego seruū meū que emi a
ticio. cū tñ sit emptus a dñmō. dñmō
cōstet de seruo. Insi. de leg. s. hanc
proxima. Sicut falsa causa non viciat
legatū vt si dicit lego tale quid petro
qz fecit mibi tale seruiciū cum tamen
non fecerit Insi. de leg. s. longe se
cus si conditionaliter vt ibidem.

Et legans ancillam Bertam et 37
postea vendens eam emit aliam cui
nomen verte imponit an debeat ista
secunda. R. qz sic. ff. de conditō. et de
monstra. l. filie sue. s. ticia vxor.

Et legans mibi oia sua mobilia 38
intelligant oēs fruct' et. R. qz sic oēs
qui tpe mortis testatoris erant a solo
separati. ff. de re. ven. l. fructus. Sed
nō habebō ex tali legato noia debitor
suor nisi aliter cōstet de mēte qz no
mina debitor nec sūt mobilia nec in
mobilia s; in. iij. spē. ff. de re. iudi. l. a
dñmō pio. s. in veditōne. Et qz nō
est nostrū qd nobis debet s; tñ illud
qd possum' vediticare. ff. de au. et ar.
le. l. iij. S; tñ de hoc dic vt. s. alienatō
s. vñ. et idē dic de lignis et lapidib'
ad hēdificiūz pparatis qd nō veniūt
ar. ff. de le. iij. l. ligni appellatio. s. si.
Idē l. lecto legato venit ornāmētū
eius vt in. d. l. libor. s. si. ff. de le. iij.

Et legatis testib' vxor veniat 39
aurea vel argentea ornāmēta dictariū
vestiū vt qz nō qz accessoria pñosio
ra suo pñcipali nō accedūt Lud. de
ro. in noiz. qz veniūt et pñosiora et
accedūt pñcipali vt. l. et si nō sūt. s. p
veniam'. ff. d. au. et ar. le. et bar. i. l. cū
aux. ff. d. au. et ar. le. et dñ gl. falsas in
lij. ff. d. pñu. l. qz vult qz accessōies p
ñosioes nō exigunt dñstructio pñcipale

40 Quid si legat cētū ticio si voluerit
R. qz nō trāsbūt ad hēdem ticij si u
cuis non expresserit se velle. l. si ita le
gatum sit. s. illi si volēt. ff. de leg. i.

41 Quid si hñs lancem marini mi
norē et minimā legat sicut minorē. R.
qd dñet medie magnitudia si aliō si
appareat. ff. d. au. et ar. le. l. qz lancem

42 Et si legat cirographū intelligit
legasse actiones in eo cōtētas. l. qui
cirographum. ff. de leg. iij.

43 Et testator qz legavit vñ fundūz
alij vñ fructū sūt debet intelligi le
gasse vñcuiqz ipsoz dñmōz vñ
fruct' dei sūt. R. Lud. de ro. in no.
qd sic. l. si alij. ff. de vñfruct. leg. sec' in
iudiciis sūt vt. l. et pñto. s. i. ff. fami.
her. qz rez. et si aliud de mēte nō pñer.

44 Et si legas sic dicit lego cētū ti
cio et si illos pderet iterū relinq et ali
os cētū et hēsteneat plusqz semel
relinq. R. qz non nisi semel. ff. de le.
iij. l. fidei cōmissa. s. si quis decem.

45 Si legat alicui vñfruct' sub cer
torpe puta vsqz qz talis pñuenerit ad
xx. annos qñis talis moriat' nūbilo
minuz vñfructus durat vsqz ad tps
xx. annor' secus si moriat' vñfructua
rius añ. xx. annos qz expirat si vo le
gat sub certa additōe puta donec ta
lis fuerit furiosus vel remāserit et hu
iusmōdi qñi enētus fecerit est si additō
eueniret expirat. Si aut moriat' i furo
re nūbilo minuz durabit vsqz ad vñ
vñfructuarii. l. adiguitatē. C. d. vñfr.

46 Quid habebit ille cui relinquitur
vice et test' siue alimēta qz idē ē. R.
qd hēre cibū potū testamēta lectū ha
bitationē et ea sine qbus viuere non
posset. ff. de ali. et ciba. leg. l. legatō.
ff. de vñfruct. l. vñtus non tñ ea qd ad
disciplinā pertinent. d. l. legatō.

47 Quid si dicit relinq qz vxor mea

sit dñā et vñfructuaria oluz bonoz
meor. R. qz p h' qz dicit dñā hāte
bit gubernationē domus et familie et
cui' curā p h' qz dicit vñfructuariaz
hēbit vñtus et testatō. Sicut si diceret
relinq eā dñā et dominatricē bono
rum meor intelligit qz l. d; qualita
tem pñuonū honorifice hēat sua ne
cessaria et sic gubernatrix dom' et sic
sapientes et cōis vñis interpretatur vt
nō. glo. in auc. hoc locum hñ. C. si se
cūdo nup. Et sic fecit dñm cum di
ctur de eo pñstunt eā dñm dom' sic
i. rectorē et sic ponit in greco qz est. ff.
mā. l. creditor. s. lucius dñm in bart.
cepola in tractatu suo de seruicib'
dicit rez sola alimēta fore relicta per
illa verba dñā et vñfructuaria si si
lij sūt instituti sec' si ēneit vt est glo.
in. d. auc. hoc locū et ibi p oēs et bart.
in. l. lucia cū testamento. s. si ff. de le.
ij. et bal. in. l. vñica. C. de indi. vi. qz i
telligit supstātib' filijs sec' si moriet' ē
filij vñā matre qz tñc efficeret pñie
taria vt nō. singulariter bar. per tex.
in. l. sicut in annos ff. qd mōis vñfr
fruct. amitt. hic aduerte qz qñis vñ li
beret eam a reditōne rōnis de admi
nistatione. Nūbilo minuz tenebitur
de dolo et lata culpa. l. creditor. s. lu
cius. ff. manda. et reddet rationes ali
quale non tñ scrupulosam. l. si quis
rationes et ibi Bar. ff. de liber. lega.

Quid si dicit lego vñfructum 48
oñm bonor meor vxor mee vel re
linquo vxorem meā vñfructuariaz
R. qd insolidū habebit vñfructūz
oñm bonorū. ita quod poterit face
re de illis quicquid placuerit etiam
si essent vltra quantitatem alimentorū
ff. de vñfruct. l. vxor mee nisi filios
haberet in quo casu filij haberent
saltem legitimā partem in vñfructu

fm dñm Odoſre, ſicut ipſe notat in
anc. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. que
limitat dicta. l. v. xxi. quo ad filios ſz
non quo ad extraneos.

49 **¶** Aliq legans vxori ſue habitatioē
ſeu vſufructu habitatiois domus
ſue: qd idē eſt. l. cū antiquitas. C. de
vſufr. Et in eodē teſto legando di
ctā domū alteri ademerit dictum le
gati vxoris. p. q. nō ter. eſt in. l. ſem
pronio. in. ſm. ff. de vſufr. legato. vbi
pbat q legato generali vſufructus
vel habitatiois non derogatur per
legatū ſpeciale ipſi rei. Et ibi bart.
dicit q non eſt alibi ter. pro hoc.

50 **¶** Quid ſi dicat relinquo ticio ſūdu
ad vſufructuandū. p. dñs Bar. vbi
s. p. eſt relicta. p. p. rtao. S. ſr qñ di
cit relinquo fundū ad gaudimentū
p. l. proculus. ff. de vſufr. et ibi dñs
glo. qñ diſtinguit verū. ſi extranei
ſūt inſtituti. ſecus ſi filij dilecti: et pla
cet in ſcia: ſz alijs indiſtincte velint
q p. p. rtao ſit relicta non vſufructu.

51 **¶** Quid pōt fieri legatum. p. q. pōt
fieri qvbuſcuq; verbis aptis in eodē
neis vt ſi dicat lego dō daret iubeo:
volo: rogo: poſco: opto: vt des. l. ij.
C. cōia delc. Item pōt fieri pure: vt
cū dñs lego tali. c. et in die. vt lego tali
vſq; ad paſcha. Et die vt lego tali a
paſcate in ante: et ſub p. dñtōe per ſi:
vt lego tibi. c. ſi filia mea accipietis.
vel p. cū: vt lego tibi centū cū fueris.
xiiij. annor. tūc in eſt cōdñtio hec dñ
cōpletus fuerit. xiiij. annus et nō alr
C. de lega. l. ſi. Gallit tñ in libertate vt
videat potius eē relicta in die. puta
ſi dicat ſervū liberū iubeo cū fili? me?
erit. xvj. annor. C. de fidei cō. l. i. ſi
deicōmiſſaria. Et vt ſcias dñam iter
legatū qñ ſit pure. et qñ ſit ſub condi
tione. vel in die not. q. qñ legatū ſit

pure ſtatim mortuo teſtatore cedit le
gatio. vt. j. s. l. v. Qñ vero ſit ſub
p. dñtione. ante p. dñtione eventū non
cedit legatio. et iō ſi moriet ipſe le
gatus ante q p. dñtio impleatur re
manebit apud grauatū: et non trans
mittit ad ſuos heredes. L. unita hoc
i legatio: ad pias cauſas. vt. s. s. v. iij.
Qñ vō legatū ſit in die: tunc ſi dies
eſt incertus oino: ſic legatū eſt cōdi
tionale. l. dies. ff. de cōdi. et remon. et
l. ſtipulatio iſta. s. inter certam. ff. de
vbo. obli. et l. ſi dies. ff. qñ dies leg.
ce. et glo. mo. in. l. ſeu ſaturninus. ff.
ad treb. Si vō dies eſt certus oī cer
titudine. vt puta cū legatū ticio in pa
ſca futuro. vel qñ curret. N. hec. c. c.
et hñdī. vel dies eſt certus ad minū
in ſe ſz ſit incertus in p. p. rtao ſubiector
puta cū reliquit talis poſſeſſio ticio
qñ erit. xvj. annor. qñ iſtud tps ē cer
tum in ſe qz ſuo curſu perire nō pōt
qñ veniat illud tps. ſed in p. p. rtao ſub
iecto et ſub tali qñ ſificatioē bene eſt in
certū: qz talis pōt mori anqz ſit. xvj.
annor. Et tunc legatū ſcñ tali tpe vt
die cedit legatio ſtati a die mortū te
ſtatoris q ad tñſmiſſione. qz ſi lega
tari? moriet poſt mortē teſtatoris
et an illū diem vel tps nihilominus
legatū debebit eius hereditibus. vt p. z
in. l. vnica. s. cū iſiſ. C. de cadu. toll.
Idē die qñ legatū fructus q nalcen
tur ex tali fundo. qz ſi moriet legat
arius tñ tñſmittit ad heredes innot
vt no. gl. in. l. ite q. ff. de pactis. In
tellige niſi aliud ipe diat. l. ſi ea qd. C.
de hñs q. vt indi. hoc p. z in. l. ſi cū he
res. ff. qñ dies le. ce. et l. heres. i. pñc.
ff. de cōdi. et demō. vbi p. q. quādo
qz legat. L. ticio poſſeſſione cū morie
tur ſz ſit incertū qñ moriet: tamē qd
certū eſt q moriet: et iō legatū ē ad
die certū

die certū. et ſic debebit eius hereditibus
ſecus ſi legaret ſic. heres dato poſſeſ
ſione ticio cū morietur: qz ſic eſt con
ditionale: qz eſt in die incertū: qz ga
ignorat quis prius ſit moriturus an
heres vel ticius. Et iō ſi ticius pñmo
riet legatū remanebit apud heredes
grauatū. Itē aduerte q dictio ſi non
ſemp facit conditionē. nā qñ appo
niſ tēpori ſterito vel ſentit. non facit
conditionē. p. p. rtao. l. inſtitutio talis in
ſi. ff. de p. dñ. inſti. et l. eas in pñ. et l. ſi
ita ſtipulatus fuero hāc ſummas. ff.
de vbo. obli. et l. ſi dies. ff. de leg. i.
qz improprie loquit. qñ vero ſi reſpi
cit eventū futuri tēporis cuius enen
tus. eſt certus oī certitudine: ſic nō fa
cit conditionē. fm Bar. in. l. i. ff. de
p. dñ. et remon. Idē die qñ p. dñtio eſt
ipolis. l. i. ff. de p. dñ. inſti. S. qñ eue
tus eſt certus anqz incertus quando
vt mora ſic facit p. dñtione fm Bar.
vbi. s. et glo. in. l. oibus obligationi
bus. ff. de reg. iur. ſi ſi facit conditōes
qñ enentus eſt oino incertus. Idē di
ctio ſi. aliqui ponit. p. q. l. videamus
in pñ. ff. de in lit. iur. l. ticiū et me
uiū. ff. de adm. tu. aliqui ponit. p. q.
uis. l. ſi. C. de liter. et eoz liber. aliqui
ponit ſimul cū dñtione et ſic. l. et ſi et
ſtat pro qñtis. l. i. s. nunciatio. ff. de
no. ope. nū. et diſſuſe vide Bar. vbi
s. Dictio vō cū aliqui habet vim co
pule. l. illi cū illo. ff. de vſufr. le. et ſic
nō facit conditionē niſi antes appa
reat voluntas diſponētis. l. ſi ita fuerit
s. ſi. ff. de teſta. ma. et l. ſi ancilla. ff. de
leg. i. Aliquī vō cū ē pñnctio. videt
qñ apponit verito ſteriti. vel ſentit
tpio: ſic nō facit p. dñtione ſz ponit
cauſatū cū pro qz vel aduerſatū. p.
qñtis. l. demonſtratio. s. i. ff. de p. dñ.
et demon. et ibi Bar. Aliquī reperit

aduerbiū. l. cū pro qñtis ē qñ appo
niſ verito futuri tpio: et ſic vt q tunc
nō ſit dñtia inter ſi et cū: et q vtrūq; fa
ciat conditionē. l. g. pñm. ff. de con
di. inde. cū multis alijs in. gl. d. l. et
monſtratio. ſz qz multe leges vident
dñte. Bar. ibidem dicit. qz eſt triplex
dñtia prima qz ſi pñcipalr denotat
p. dñtione ſecundario vō tps: qz nulla
eſt p. dñtio q in ſe nō habeat tps futu
rū. Cum vō denotat pñcipalr tps:
qz nō eſt aduerbiū tēporis. ſecundario
p. dñtione probat in. l. ſi ticio. ff. qñ
dies le. ce. Et iō qñ ponit circa ſub
ſtantia obligationis: vel circa volūta
tē que exprimit per verbū futuri ſub
iunctiui ſi ponit p ſi nō valet ſed bñ
per cū: verbū gñ. ſtipulatio que ſit
ſic pñmitto tibi centū ſi volueris: non
valet. ſecus ſi dicat pñmitto tibi centū
cum volueris. l. centelimo. s. ſi. ff. de
verb. obli. qz in primo cōdñtio eſt ex
preſſa p ſi in ſecundo eſt tacita per cū et
expreſſa nocet. l. nō nunq. ff. de cōdi.
et remon. C. ſed a differētia eſt qz ſi
legas mihi decē cū petiero non facit
p. dñtione. l. ſi decem cū petiero. ff. de
vbo. obli. et l. ticia. ff. de p. dñ. et remō.
ſed bñ ſi lego decē ſi petiero. vt. not.
in. d. l. ſi decē qz per ſi eſt p. dñtio expreſ
ſa per cū tps pñcipalr et iō cum talis
tpio expreſſio ſapiat exactionē de pñ
ti ſive executionē: nulla ſuſpentionē
iducit et iō ſi moriet ante qz petat nō
deficit p. dñtio. l. liber hō. s. decem. ff.
de vbo. obli. C. Tertia dñtia eſt qz ſi ſi
uel apponat circa diſpoſitionē ſue
circa executionē facit diſpoſitionē ſue
ditionale. l. gbus diebus. s. quidā ti
cio. ff. de p. dñ. et remō. S. cū facit di
ſpoſitionē p. dñtionale in vltimis vo
luntatibus vt. d. s. qdā ticio. et ibi no.
ſecus in contractibus ſed bene facit

implentes legata. talis nō ligatur.
sifr nec aliā penā incurreret si eēt ap
posita. Facit qd nōt. Ludo. de ro. et
Bart. in l. cū seruus. ff. de verb. ob. et
l. forma. §. si cū ego. ff. de censu.

Legatum. ii.

as cās
est oē qd relinquit pro aīa
vt sentit gl. et clari. Bart. in l. si qd
titio. ff. de leg. ij. Item qn relinquit
aliquid miserabilib⁹ psona vt pupil
lus viduus peregrinus pauperibus et
hmo auxiliu. pprio destitutis fm. d.
p. de pu. tractatu de canonica por
tione epi all. lxxv. vj. d. c. i. p. de n. p. so
ne in iudicio et extra qdas p. rogatiua
letant. C. qn spera. inter pu. et vi. per
totū in l. si qd ad declinandā. C. de
epi. et cle. et in auc. de ecclia. ti. §. si. d.
verb. sig. c. sup. qbusdā in fi. et hoc re
rū de pupillis et viduis miseris pau
perib⁹ nō diuilib⁹. c. ex tenore de fo.
cōp. c. significatibus de offi. deleg.
Itē qn relinquit ecclie vel alijs pjs
locis. c. si. de testa. et pia loca sunt ho
spitalia: mōasteria: et qlibet loca alia
in qbus senes: paupes: et languide p
sone alunt. et alia charitatis opa exer
cent. d. l. si qd ad declinandā. et l. or
phanotrophos ibidē. et d. §. si. et de
reli. do. c. de xenodochijs Itē fz qd
dā qn relinqt ad custodiā ciuitat⁹ v
alioz locoz cōmū seu publicoz. ar.
c. ij. de imm. ec. C. de dona. l. penulti.
§. ij. §. clare. l. illud. C. de sa. san. ec. et
q ibi nō. Itē qn relinquit ad refectō
nē pontiū et viap. vt dicit glo. in l. i.
§. ad municipiū. ff. ad l. fal. sifr mu
roz et fossatoz ciuitatū vel castrorū
et silium. et hoc si necessitas imineat
alio nō ar. l. ad instructiōes. C. de sac.
san. ec. et l. oēs p. uinctarū. et l. ad por
tas. C. de operib⁹ publi. et l. vnica. C.

de qbus mune. et l. penul. C. de pu. l.
domus aug. et c. ij. et c. non minus. et
aduersus. de imm. ec. et l. cad. l. falci
auc. sifr. Itē qn legat in ornamentis
ecclie p luminarib⁹ p fabrica ecc. vel
libris aut alijs ad diuinū cultū perti
nētib⁹. siue sit ad tēporalē vel ppe
tuū cultū. c. si. de testa. Facit gl. in d.
auc. sifr. Itē qn relinquit pro redi
mēdis captiuo. l. nulli. C. de epī. et
cleri. in auc. de ec. ti. §. si qd. Itē qn
relinquit p puellis maritandis. fm
Bar. in l. i. ff. solu. ma. et in l. si ego
in p. ff. de iure do. et in l. si. §. si. ff. d.
ona. ar. c. si. de serijs. vbi dicitur doc.
q dos est pia cā et iō relicti pro dote
est ad piā cām. Itē qn relinquit pro
alimentis. Intelligē egentiū. xij. q. ij.
aurū. Itē gūaliter qd deo relinquit
p aīa relinqt censet. d. §. ad municipi
piū. Et iō dic q pp. te dī relicti ad
pias causas qn relinquit p honore
dei vel sanctorū vel pro salute aīe siue
id relinquit ecclie siue pauperib⁹
siue locis publicis. q pti est q sit p
pter cultū diuinū: secus si fieret p ho
nore mūdi: vel p ppetua fama: q nō
dī piūm. verū in dubio psumet
quicqd relicti fuerit supradictis su
isse relictum pro deo et pro anime sa
lute et sic legatum ad piā causam.
C. §. quero vtz qn relinquit p ma
le ablati incertis dicat ad piā cau
sas. R. Jo. an. in addit. ad spe. ti. d. i.
stru. edic. q sic si relinquit paupib⁹
vel ecclie et silibus: alio nō. vñ dicit
q potius p. siderat cui legat qz qre le
gat. l. illud. C. de sa. san. ecc. vbi dicit
glo q qn legat diuin. p aīa nō est ad
pias causas secus si non diuini. d. l. si
quito. titio quod verum est quo ad p
sumptionem secus quo ad veritatem
que principaliter respicit intentionē.

- 2 Quid si qd legat centū nō expia
cā pp quā legat: nec psona cui legat
R. Jo. an. vbi. §. q illud est legatum
ad piā causas vt nō. Albi. in l. ad
instructionē. C. de sa. san. eccle. lega
tū iertū et relictū ad piū v. publicū
v sum vt viariū et pontiū refectō valz
vt. ff. de leg. ij. l. quidā in testamēto.
3 Atqz relictū p sanguine pauperi
sit ad piā causas. R. Bal. in l. i. C. d.
sa. san. eccle. q non nisi dicat pro aīa
et pro deo hoc facere. et facit pro hoc
quod nō. Bart. in d. l. i.
4 Atqz legata ad piā causas gaude
ant eodē priuilegio cū relicto ecclie
R. pa. in c. relati. cl. i. de test. q sic qz
ecclia p. legat pp aīam p. eplatiōe
dei. Facit qd nō. Jo. an. in c. i. de in
tegrū resti. li. vj. vbi voluit q sicut
ecclia pōt petere restitutionē in inte
grum. ita et alia pia loca possunt.
5 Atqz de legatis ad piā causas possit
detrahi falcidia vel trebellianica. R.
Pa. in c. Raynaldus. de test. cōiter
tenet q nō quo ad falcidiā sed quo
ad trebellianicā. Bar. in l. marcellus
ff. ad trebel. Bal. in l. id qd pauperi
bus. C. de epī. et cle. et multi alij tenēt
q nec ē detrahaf. sed Jo. an. t. 3.
rū in gl. sua et multi alij vt nō. Al
bi. in l. i. si quis ad declinandā. C. de
epī. et cle. et l. 3. prima opio sit magis
piatamē secūda nō est condēnanda.
6 Quot testes requirunt in legatis
vt valeant vide. §. testamentū. §. v.
7 Atqz legata facta ad piā causas si
ne institutiōe heredis valeāt. R. pa.
in c. indicāte de testa. q si noluit mo
ri intestat⁹ nō valēt istū. de le. §. an
hēdis s. vbi qd eligi mori testat⁹ sic
valēt nedū legata ad piā causas sed
quecūqz alia legata et in dubio vñ vo
luisse mori intestat⁹ q facit talia lega

ta q pbat tex. d. c. indicāte et facit q
legit et nō in l. iij. ff. de iure codicil.
Atqz ex defectu testamēti vitiet lē
gata ad piā causas. R. pa. in d. c. indi
cāte q nō fm vñā opinionē vt nō. i.
l. i. C. de sa. san. ecc. et in l. eā quā. Ce
de fideicō. Facit p hoc q nō. Bart. in
d. l. i. et Bal. in l. illa institutio. ff. de be
redi. insti. qui tenēt q cū quis relige
sua respectu pie cause dispositiōi tici
q valet l. 3 nō valeat testmū tici
pontē in voluntate alteri de quo. i. te
stamentū. §. xviij. rō diuersitatis ē qz
talis cuius arbitrio cōmittit hz regu
lā iuris diuini hūant⁹ gentiū: limit
tans eius voluntatē que ē vt pie ob
deo et religiōi detraat et ad redimē
da peccata. xij. q. ij. aīe de pe. dist. i.
medicina. Et iō aliud nō pōt facere
sed in pphatis nulla est regula limi
tans et iō posset aliud velle qz testator
et ppe cū voluntas testatoris sit incer
ta iō est captoria. i. adulatoria seu s
ceptoria fm glo. in c. cū tibi de testa.
Aduerte hic fm Bar. in sua minori
ca q aut testator voluit vt testmū vale
ret iure directo testamēti et non alr et
sic si testmū est nullū qz instituit here
dē incapacē heres ad quez veniunt
bona non tenet in pscia aut voluit q
si non iure testamēti saltē valeret iu
re codicilloz et oī alio mō quo possz
Zūc ille ad quē bonapuerunt tenet
in pscia implere legata defuncti et sic
est psumendū nisi qn testator puidit
sibi puta aliū substitutēdo vñ qn or
dinauit qd fiendūz si q ordinauerat
nō habebit effectū. Facit l. cum ppo
nas. C. de here. insti. Itē dic fz bar.
in l. in testō. ff. de fideicō. liber. et pa.
in c. i. de succē. ab inte. q l. 3 voluntas
defuncti nō fuerit pfecta rōne publi
catis finit tū pfecta rōne voluntatis
p iij

vtputa qz testm manu sua cōscripsit
 viles postea redigit in publicam for-
 mā s; morte vel furore puentis non
 potuit qz nihilominus heres tenet.
 Idē dic si incepit facere testm nec po-
 tuit cōplere qz legata facta valent qz
 nō pōt negari qn sit pfectus p̄sentis
 rōne volūtatis s; nō rōne op̄is. Idē
 bart. i. l. cū qz. C. de iur. et facti igno-
 r. qz si testm est nullū qz deficit volū-
 tas defuncti v̄l qn est nullū ex p̄terito
 tōe hēdis ignorādo qz cū habeat sic
 legata non debent qz lūto nisi sint
 talia qd si ēt scivisset se hēre filiū fe-
 cisset. v. ij. q. iij. c. si qn testm ē irri-
 tū ex p̄terito v̄l ex hereditate nihilo-
 min⁹ debet legata oia v̄t i. auc. ex cā.
 C. de libe. p̄te. S; si qn ē nullū qz nō sūt
 testes sufficientes vel deficit aliq; so-
 lēntas iuris civilis tunc quādo con-
 stat heredi de voluntate defuncti v̄l
 per duos testes pōt p̄bati obligatur
 naturaliter iure gentium ad imple-
 dam voluntatem defuncti qd nota.
 9 Quid si heres renunciet hēditati
 v̄l nō vult adire. p. pa. in. c. relati. el
 p̄mo de test. qz nihilomin⁹ legata ad
 p̄ias causas valebūt qz nō subiciunt
 talibus solēntatibus iuris civilis.
 10 Quid legati ecclie hēdificandē seu
 monasterio debeat solui cū fructibus
 intermediū tēporis. p. pa. in. c. nos
 qdē de testa. qz sic v̄t p̄sulerūt bar.
 et franc. de alber. qz ter. p̄fati. c. nos
 dicit qz relicta ecclie cōstruendē dñt
 solui sine diminutōe s; facit pulcher
 tex. in. l. si ita relicta. s. pegali. ff. de
 le. ij. vbi dī qz si relinquit p̄dium in
 certū diem puta post. x. annos vel cū
 legatarius erit putus debet p̄dium
 cū fructibus intermediū tēporis si dī
 eo fuerit apposta fauore legatarij sic
 in casu nostro dīes apponit fauore

ecclie vel monasterij qz si fuisset cō-
 structa tpe testamēti legasset simplr
 et non in diem quod bene no.
 Quid legati ad certū v̄sum possit
 ad aliū conuerti. p. p̄e. de p̄eru.
 vbi. s. Quid ipse v̄sus pōt impleri dī iu-
 re et de scō puta qz legauit qz v̄mo
 nasteriū fiat in tali diocesi ep̄s est cō-
 tentus et sic lē de iure de p̄e. di. l. ne-
 mo nullū est impedimentū in facto
 qz est pecunia et cetera necessaria nec
 qd aduerset et sic pōt fieri de facto et
 tunc dīco qz nō pōt cōuerti in aliū
 v̄sum et iste est casus. d. c. nos qdē. et
 ff. de adm. re. ad ciui. pti. l. i. et de hē-
 est casus in. l. nulli. C. de ep̄is. et cler-
 imo si per legatariū non implet tale
 legati reddit ad heredes et pro hoc ē
 casus in. c. cū dilecti filij de dona. fa-
 cit qd no. de p̄di. appo. c. v̄p. Et hec
 intellige vera nisi in legato ad p̄ias
 causas vel nisi iterueniat disp̄satio
 pape vel alterius v̄t. j. dicā. Quid ille
 v̄sus pōt impleri de iure s; nō de fa-
 cto puta p̄ guerras vel qz pecunia ē
 modica v̄l nō est locus in ecclia vbi
 legatur pro capella fienda et h̄mōi et
 iste casus ē in. l. legata municipio pe-
 cunia. ff. de adm. re. ad ciui. pti. et in
 d. c. nos quidē ibi impleri non pōt qz
 verbū etiā intelligit de ipotentia fa-
 cti de rescriptis. c. s̄s̄c̄tatus et tūc pōt
 fieri cōmutatio auctoritate superiorū
 etiam si in testō sit clausula qz nō pos-
 sit conuerti ad aliū v̄sum qz depu-
 tatus ratio qz voluntas testatoris dī
 interpretari s; ius cōe v̄t res magis
 valeat qz pereat. c. abbate de verbo.
 sig. et iō cū de iure cōi possit in aliū
 v̄sum cōuerti nō obstat talis clau-
 sula et ex h̄is dicit Sū. in Spec. ti. d.
 edic. instruc. in. s. nunc aliqua quod
 si m̄p̄i legatur v̄t vadam. v̄tra ma-

re et nullus audet ire quod cōsequar
 legatum lē non vadam dīmodo va-
 dam ad similem locū. Similiter si
 testator legat pro labore itineris vel
 penitentie sibi in iunete v̄t vadā ro-
 mā et propter impedimentū nō pos-
 sum ire quod p̄sequor legatū dīmo
 vadā ad locū silem. d. l. legata exci-
 pit qd legatur pro succursu terre scē
 qz si nunc non possum expectabitur
 tēpus et seruabitur legatū. c. magne
 de voto Ludo. de ro. in not. dicit qz
 Legatum factū pro calice vel repa-
 ratione ecclesie si ecclesia non habet
 opus de hoc poterit per ep̄iscopum
 solum fieri conuersio in aliū v̄sum
 p̄ius. Quid v̄sus potest impleri de fa-
 cto sed non dī iure et tunc aut hoc est
 qz non est ad aliquem finem honestū
 puta legat quis centum v̄t fiat ludus
 teatralis in ecclesia qui est illicitus dī
 iure. c. cum decorem de vi. et ho. cle.
 et sic legatum inutile est et non fiet cō-
 uersio ar. eorum que no. in glo. in. l.
 i. ff. de condi. institut. vel non pōt fie-
 ri de iure non qz non sit ad fines ho-
 nestum. Sed qz ius p̄hibet. et sic fiet
 conuersio in aliū v̄sum honestum
 v̄t est casus in. l. legatum ciuitati. ff.
 de v̄sufruc. lega. et sic intellige. c. nos
 quidē in verbo non potest imple-
 ri. i. de iure. Exemplus testator legat
 qz predicatoribus et minores se conse-
 rant ad habitandum in suis domi-
 bus et celebrent ibi diuina pro salute
 aīe sue de iure hoc non potest fieri.
 c. vnico de exce. prela. lib. vi. cle. cu-
 pientes. de pe. m̄i v̄sus est honestus;
 qz pro aīa et laude diuina. S; si legat
 v̄t fiat ecclesia in tali loco nō pōt fie-
 ri p̄ p̄uilegiū qd h̄nt predicatoribus
 et minores et h̄mōi. et iō fiet i loco cō-
 gruo et honesto facit ad sup̄dicta qd

supradicti donatio. i. s. xlvij.
 Quid auctoritate fiat talis p̄mu. 12
 tatio. p. p̄is p̄e. vbi. s. qz si nō sub-
 est cā puta qz pōt de iure et de facto
 impleritunc solus papa pōt. l. legata
 ff. de adm. re. ad ciui. pti. et cle. qz cō-
 tingit de reli. do. Si v̄o subest cā le-
 gitima pōt diocesi in et si pōt implere
 de iure et de scōmissi testator puidisset
 qd sit hēdū de legato v̄sum nō impletor
 qz si puidisset nō posset fieri cōmuta-
 tio. v̄t no. bar. in. l. liberto. s. lucius.
 et ibi ter. ff. de an. le. et qz ep̄s ex cā le-
 gitima possit cōmutare aliū p̄u v̄sum
 facit qd no. dīis an. in. c. v̄p. de cō-
 di. appo. vbi vult qz nō obstat p̄bi-
 bitōe testōris ne alienet nihilomin⁹
 pōt in magis p̄u. Quid. s. donatio.
 i. s. h. Idē t̄z Roge. et Hugo. Item
 Aug. etymo. in. l. i. ff. de p̄sti. p̄ne.
 vbi vult qz iusta subsistēte necessita-
 te p̄nt relicta p̄ testatore i aliū v̄sum cō-
 uerti. v̄t no. p. bar. p̄ illuz ter. i. l. i. ff.
 de op̄e. pub. et i. d. l. legata. Et qbus
 p̄cludet qz volūtas et legata testatoris
 circa p̄ias cās p̄nt sine cā ēt p̄ papā
 mutari in aliū v̄sum p̄u et p̄ ep̄m cā
 subsistēte solū qbus alij cōiter teneāt
 s; de ep̄o i. cle. qz cōtingit quā lūto
 qn sine cā vult fieri cōmutatio quia
 tūc p̄tinet ad solū papā alio nō facit
 qd. j. dico. s. xvij. facit p̄ hoc qd dīe
 Ludo. de ro. v̄t. s. no. in. s. p̄cedēt.
 Quid v̄sum hēdis grauati. p. p̄e. 13
 graf. p̄sentis hēdis grauati. p. p̄e. 13
 vbi s. qz si nō pōt impleri de iure v̄l dī
 scō regit̄ consensus hēdis grauati et
 ecclie cui sit legatū. et ita loquit. l. le-
 gati. ff. de v̄sufruc. le. et si l̄r dīc qn cūqz
 ex cā legitima dī fieri cōmutatio.
 Quid si dubitet an sit cā legitima 14
 v̄t fiat cōmutatio v̄l ecclia cui legat
 aut hēdes nō p̄sentit̄ cōmutacione
 p̄ iij

R. De. vbi. s. q. solus epi poterit. C. de nuptiis. l. i. si ecclesia cui legatur sentit ut fiat commutatio et hedes p. dicunt nihilominus epi fauebit ecclesie legatarie fauore voluntatis testis et adimplere et non heredi. et iste est casus in d. l. legat. Fallit hoc in legato pro monasterio sciendo qd sine consensu heredis non potest commutari nisi fuerit negligens: qz tunc etiam si ne eius consensu potest episcopus elapso termino. d. a nos quidem.

15 **Q**ui potest suum officium impedire ut legatum suum persequantur effectum. R. Pa. i. d. c. nos. q. et iudex secularis et in legatis ad pias causas. est tex. in anc. d. ecclesia. ti. s. si q. de iudicatione. sicut tamen secularis q. ecclesiasticus potest compellere ut legatum soluant q. sunt non certe persone: vel si certe: tamen talis est q. non sit in iudicio petere ut sit frater minor. d. s. si q. secus esset si non ad piam causam sit legatum et certe persone facti tunc qz opz q. solus ad istam piam causam pellat.

16 **Q**uod epi i legatis ad pias causas potest se intrinsece. R. Pa. in. c. si heredes. de testa. q. si testator: puidit si bi de exco. non potest nisi in defectum. vt. s. Executor. s. r. et in. c. tua nos. de testa. et in anc. de ecclesia. ti. s. si q. p. redemptio. Si vero testator non puidit sibi de exco. tunc in legato pro redemptio captiuorum et pro alimonis pauperum puidet epi ut in d. s. si q. at. pre. r. l. nulli. C. de epi. r. cle. In alijs aut heres. vt in d. c. si heredes. r. c. tua. r. c. nos. de testa. nisi i negligentia. vt. s. Executor. s. r. l. i.

17 **Q**uod legatum scilicet p. struendo hospitali pauperum: in q. ponere rector ad arbitrium certi plati possint hedes mutare in iudicatione monasterij religiosorum. R. lappus abbas i cle. qz co-

tingit de religio. vt refert do. an. in d. c. nos. qd. qd. Jo. an. cu. q. b. u. d. i. u. r. i. s. t. i. s. p. u. l. u. i. t. q. s. i. c. u. l. i. c. e. n. t. i. a. e. p. i. s. t. e. t. d. i. c. i. e. t. e. i. l. l. o. p. l. a. t. o. q. z. q. m. e. l. i. t. f. a. c. i. t. n. o. a. l. i. u. d. s. i. d. e. f. a. c. i. t. c. p. u. e. n. i. t. e. l. i. t. d. e. i. u. r. e. i. u. s. s. p. l. u. s. e. e. c. c. l. i. a. z. r. e. l. i. g. i. o. s. o. r. u. m. f. a. c. i. t. q. z. h. o. s. p. i. t. a. l. e. f. a. c. i. t. c. s. c. r. i. p. t. u. r. e. d. v. o. t. o. r. e. g. u. l. a. p. l. u. s. s. p. d. e. r. e. i. n. l. i. v. j. e. r. g. o. r. a. s. s. v. i. x. i. j. q. i. j. v. l. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. s. d. e. c. e. l. e. m. i. s. s. a. c. u. m. m. a. n. t. e. c. u. s. i. v. b. i. p. z. q. v. o. l. u. n. t. a. s. d. e. f. u. n. c. t. i. p. l. e. g. e. d. z. s. e. r. u. a. r. i. e. r. g. o. f. o. r. m. a. m. a. d. a. t. i. d. z. d. i. l. i. g. e. n. t. i. s. s. i. m. a. a. c. c. u. r. a. t. i. o. n. e. s. e. r. u. a. r. i. n. e. c. e. o. c. a. s. u. p. l. u. s. p. t. i. n. e. t. i. n. l. e. q. d. e. m. i. n. v. e. l. e. c. c. o. r. a. r. i. o. d. e. p. b. e. c. i. t. e. b. i. s. f. i. c. i. o. l. i. v. j. a. d. h. R. d. An. q. ista sit ea in ma. odio sa v. l. ambitiosa et sic restringibili. de p. b. e. q. u. i. s. l. i. v. j. s. o. p. i. o. J. o. a. n. l. o. q. i. m. a. f. a. u. o. r. a. b. i. l. i. t. m. a. r. i. e. a. i. e. d. e. f. u. n. c. t. i. q. s. i. t. p. l. e. n. a. i. n. t. e. r. p. e. t. a. t. i. o. c. u. d. i. l. e. c. t. i. d. o. v. n. v. i. s. i. l. i. p. s. u. m. i. s. q. d. u. n. c. t. a. n. d. i. r. i. s. s. d. m. o. s. t. r. a. d. o. s. i. b. i. v. s. u. v. i. l. l. o. r. e. f. a. c. i. t. a. d. h. q. n. o. b. a. r. i. l. i. s. i. f. i. s. s. t. e. o. p. e. p. u. b. l. i. c. a. d. e. c. a. u. t. e. l. a. d. a. n. d. a. i. l. l. i. q. u. i. v. u. l. t. l. e. g. a. r. e. p. r. o. a. n. i. m. a. t. i. m. e. t. p. a. r. e. n. t. e. s. v. i. d. e. j. p. a. c. t. u. m. s. x. i. i. j.

Legatus est cui a papa certa prouincia committitur gubernanda s. z. off. vnde gerit vices pape et est ordinarius in prouincia. c. legatos de officio. l. i. v. j.

Quod facit fidei si regat. R. q. p. l. f. a. s. s. u. a. s. l. v. n. i. c. a. C. de man. p. i. n. i. s. t. i. s. q. u. o. r. s. u. n. t. i. p. s. o. s. l. e. g. a. t. o. r. u. m. R. d. u. e. q. d. a. s. i. t. i. p. r. o. p. e. l. e. g. a. t. i. n. u. c. i. j. z. n. i. i. d. i. c. e. s. z. s. u. n. t. i. l. l. i. q. s. e. p. e. m. i. t. u. n. t. a. p. a. p. a. p. r. o. a. m. b. a. s. s. i. a. t. a. v. l. a. d. a. l. i. q. d. n. u. d. i. m. i. s. s. e. r. i. u. e. x. e. r. c. e. d. u. d. e. q. b. d. i. l. i. i. n. s. u. g. e. r. i. u. z. r. e. v. i. j. c. n. o. b. i. l. i. s. s. i. m. u. s. z. q. s. i. p. e. r. t. o. t. u. m. z. i. s. t. o. s. q. i. p. e. d. i. t. d. z. t. r. a. d. i. h. o. s. t. i. b. u. s. v. t. s. i. t. s. e. r. u. i. l. v. l. i. f. f. d. e. l. e. g. a. t. i. o. n. i. s. z. e. t. i. b. i. l. o. q. u. i. s. d. e. l. e. g. a. t. i. s. q. r. u. i. c. u. s. e. t. h. o. s. t. i. u. z. z. f. z. c. a. n. o. n. e. s.

f. z. c. a. n. o. n. e. s. s. i. t. e. x. c. o. d. i. c. a. d. i. r. e. i. i. j. b. i. s. i. f. q. l. i. a. n. o. g. l. o. i. d. c. i. n. s. u. g. e. r. i. u. m. Quidam sunt legati iudices quos papa facit ordinarios in certa prouincia et de istis loquitur diffinitio summa. et tunc de off. legat. et isti sunt i triplici d. i. c. t. i. o. n. e. P. o. r. i. m. i. s. u. n. t. l. e. g. a. t. i. n. a. t. i. q. z. n. a. t. i. n. s. u. a. d. i. g. n. i. t. a. t. e. e. f. f. i. c. i. t. l. e. g. a. t. i. p. a. p. e. v. t. a. r. c. h. i. e. p. i. s. c. o. p. a. r. c. h. i. e. p. i. s. c. o. p. q. e. o. i. p. s. o. q. a. r. c. h. i. e. p. i. s. c. o. p. e. s. t. l. e. g. a. t. u. s. e. s. t. p. a. p. e. v. t. i. n. c. l. i. d. e. o. f. f. o. l. e. g. a. t. i. z. i. l. l. i. d. i. c. u. n. t. l. e. g. a. t. i. r. o. n. e. d. i. g. n. i. t. a. t. i. s. S. e. c. u. n. d. i. s. u. n. t. l. e. g. a. t. i. d. e. l. a. t. e. r. e. v. t. s. u. n. t. i. l. l. i. q. m. i. t. t. u. n. t. d. e. c. u. r. i. a. p. a. p. e. e. t. s. i. n. o. s. u. n. t. c. a. r. d. i. n. a. l. e. s. f. z. g. l. o. f. a. z. i. c. p. e. d. e. o. f. f. o. l. e. g. a. t. i. s. s. z. p. a. i. n. c. l. i. e. o. t. i. t. z. z. b. i. q. s. o. l. i. c. a. r. d. i. n. a. l. e. s. d. i. c. u. n. t. l. e. g. a. t. i. d. e. l. a. t. e. r. e. m. a. r. i. e. h. o. d. i. e. T. e. r. t. i. j. s. u. n. t. l. e. g. a. t. i. q. n. e. c. s. u. n. t. d. e. l. a. t. e. r. e. q. u. i. a. n. o. n. c. a. r. d. i. n. a. l. e. s. n. e. c. s. u. n. t. n. a. t. i. q. z. n. o. n. i. n. t. a. l. i. d. i. g. n. i. t. a. t. e. z. s. u. n. t. i. l. l. i. q. u. i. b. u. s. p. a. p. a. c. o. m. m. i. t. t. i. t. l. e. g. a. t. i. o. n. i. s. o. f. f. i. c. i. u. m. i. n. a. l. i. q. p. r. o. u. i. n. c. i. a. v. e. l. s. u. a. v. e. l. a. l. i. e. n. a. v. t. i. c. v. o. l. e. t. e. o. t. i. t. e. t. a. l. e. s. o. f. f. i. c. i. l. e. g. a. t. i. r. o. n. e. p. e. r. s. o. n. e. n. o. r. o. n. e. d. i. g. n. i. t. a. t. i. s. v. t. p. r. i. m. i.

3 **Q**uod legati nati vel ratione persone habeant iurisdictionem in exco. p. r. o. s. R. Pa. in. d. c. i. q. n. o. n. z. p. r. o. b. a. t. u. r. i. n. c. i. d. e. t. e. r. t. o. s. i. g. l. i. v. j.

4 **Q**uod possint dicti legati absolute reprecare manus violentas in ecclesia sicut R. q. legati nati non possunt nec in prouincia nec exco. nec subditi nec exco. neq. Ratio s. m. Pa. in. c. p. e. d. e. o. f. f. o. l. e. g. a. t. i. q. z. c. l. e. r. i. c. i. p. o. d. e. r. e. t. p. r. i. u. i. l. e. g. i. i. c. s. i. q. s. u. a. d. e. t. e. r. v. i. j. q. i. i. i. c. u. n. u. l. l. u. s. h. e. r. e. t. i. r. e. a. d. p. a. p. a. p. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. e. o. q. n. d. i. g. n. i. t. a. s. e. s. t. p. p. e. t. u. a. I. n. t. e. l. l. i. g. e. f. z. p. a. i. b. i. d. e. d. e. i. n. e. c. i. d. e. a. q. e. p. i. n. o. n. p. o. s. s. u. n. t. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. q. a. b. i. l. l. a. a. q. e. p. i. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. m. u. l. t. o. f. o. r. t. i. u. s. i. p. s. i. c. u. s. s. u. n. t. o. r. d. i. n. a. r. i. j. L. e. g. a. t. i. d. o. r. a. t. i. o. n. e. p. s. o. n. e. p. o. s. s. u. n. t. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. s. u. b. d. i. t. o. s. e. x. c. o. d. i. c. a. t. o. s. i. n. p. r. o. u. i. n. c. i. a. s. i. l. l. e. x. c. o. d. i. c. a. t. o. s. i. n. s. u. a. p. r. o. u. i. n. c. i. a. d. e. l. i. n. q. u. e. n. t. o. s.

305

et exco. subditos de finis exco. p. u. i. n. c. i. a. s. u. a. n. o. n. p. o. s. s. u. n. t. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. f. z. g. l. e. t. c. o. n. t. r. e. d. o. c. i. n. d. c. p. e. n. e. c. e. t. d. e. p. s. e. n. s. u. i. u. d. i. c. i. s. i. l. l. i. p. r. o. u. i. n. c. i. e. f. z. p. a. i. b. i. d. e. f. e. d. J. o. m. o. z. J. o. a. n. q. u. o. s. l. e. g. a. t. i. s. d. e. l. e. c. t. e. t. i. l. i. v. j. t. e. n. e. t. q. p. o. s. s. u. n. t. z. m. a. g. i. s. p. l. a. c. z. h. o. p. i. o. S. u. b. d. i. t. o. s. e. t. s. u. o. s. z. i. n. s. u. a. p. r. o. u. i. n. c. i. a. q. e. x. c. o. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. a. n. u. i. v. i. o. l. e. n. t. i. a. m. i. n. c. l. e. r. i. c. i. f. z. h. o. s. t. n. o. p. o. s. s. u. n. t. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. s. p. e. c. i. t. a. l. i. q. u. o. s. t. e. n. e. t. q. p. o. s. s. u. n. t. z. m. i. b. i. p. l. u. s. p. l. a. c. e. t. : s. i. c. u. t. p. o. s. s. u. n. t. e. t. e. o. s. p. u. n. i. r. e. d. e. l. i. c. t. o. e. x. c. o. m. i. s. s. i. o. n. e. s. d. o. a. l. i. u. n. d. e. v. e. n. i. e. n. t. e. s. l. i. g. a. t. o. s. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. L. e. g. a. t. i. d. o. a. l. i. a. t. e. p. o. s. s. u. n. t. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. q. u. i. t. a. i. n. p. r. o. u. i. n. c. i. a. e. i. a. d. e. c. r. e. t. a. q. z. e. x. t. a. m. s. u. b. d. i. t. o. s. q. z. e. x. c. o. d. i. c. a. t. o. s. s. i. m. g. l. z. c. o. n. t. r. e. d. o. c. i. n. d. c. p. e. n. e. c. i. l. l. o. s. t. i. n. l. i. m. i. t. a. t. n. o. h. e. r. e. l. o. c. u. c. u. i. n. i. u. r. i. a. e. s. t. e. n. o. r. m. i. s. q. z. r. e. s. e. r. u. a. t. p. a. p. e. a. l. l. e. c. i. t. e. r. o. z. c. u. i. l. l. o. r. d. e. s. e. n. e. x. c. o. c. u. s. i. s. z. i. n. t. e. n. e. q. p. o. s. s. u. n. t. e. t. i. n. e. n. o. r. m. i. f. z. J. o. a. n. J. u. r. a. d. o. e. r. c. i. p. i. e. n. t. i. a. e. n. o. r. m. e. i. n. i. u. r. i. a. n. o. l. o. q. u. u. n. t. i. n. l. e. g. a. t. o. a. l. a. t. e. r. e. s. e. d. i. n. a. l. i. j. s. i. n. f. e. r. i. o. r. i. b. u. s. z. h. o. c. s. e. q. u. i. t. u. r. A. r. c. h. i. i. n. c. i. d. e. o. f. f. o. l. e. l. i. v. j. z. c. o. n. t. r. e. d. o. c. i. n. c. a. d. e. m. i. n. e. n. t. i. a. d. e. s. e. n. e. x. c. o. s. F. a. l. l. i. t. h. o. c. i. n. d. u. o. b. c. a. s. i. b. i. P. r. i. m. u. s. q. u. i. s. i. t. i. n. s. i. l. e. n. t. i. a. p. a. p. e. s. e. d. o. q. u. i. s. i. t. r. e. u. o. c. a. t. i. a. n. r. e. g. r. e. s. s. u. s. f. z. p. a. i. n. c. p. e. d. e. o. f. f. o. l. e. q. z. t. u. n. c. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. Q. u. i. d. p. o. s. s. u. n. t. f. a. c. e. r. e. d. i. c. t. i. l. e. g. a. t. i. v. i. d. e. i. c. l. e. g. a. t. o. s. d. e. o. f. f. o. l. e. l. i. v. j. z. q. i. n. p. o. s. s. u. n. t. f. a. c. e. r. e. h. e. s. i. n. g. l. e. c. p. t. r. a. n. s. l. a. t. i. o. n. e. s. d. e. o. f. f. o. l. e. z. i. m. u. l. t. i. s. c. l. i. v. j. e. o. t. i. q. u. e. o. m. i. t. t. o. c. u. h. o. d. i. e. i. l. l. i. q. u. i. h. a. b. e. t. u. r. i. n. v. s. u. l. e. g. a. t. i. m. u. l. t. a. p. o. s. s. u. n. t. e. x. s. p. e. c. i. a. l. i. c. o. c. e. s. s. i. o. n. e. q. u. e. e. x. c. o. m. z. s. i. f. i. s. p. o. t. i. n. t. i. s. e. x. d. o. c. t. r. i. n. a. c. o. g. n. o. s. c. i. t. u. r. Q. u. i. d. l. e. g. a. t. o. s. p. o. s. s. u. n. t. p. e. c. c. l. i. u. z. l. e. g. a. t. o. s. t. i. p. e. d. i. r. e. a. n. t. e. i. n. s. i. a. m. i. r. r. i. t. a. r. e. R. q. n. o. c. s. t. u. d. u. i. s. t. i. d. e. o. f. f. o. l. e. g. n. e. c. s. i. l. l. i. p. o. t. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. e. x. c. o. d. i. c. a. t. o. s. v. t. p. a. p. a. v. l. e. l. i. u. s. d. e. l. e. g. a. t. o. d. i. c. t. o. c. s. t. u. d. u. i. s. t. i.

7 **Legatus** an possit absolue exco-
municari a se in sua provincia et provinciam
ericens. *Re. fm. Jmo. q. sic si non sit
revoctus i. foro penitentiali. s. i. foro co-
tentionis non nisi reuertat in provinciam.
intelligit nisi egressus est cum auctoritate non
redeundum quia sic expirat legatio.*

8 **Quid** de impendibus legatos vel
nuncios. *Episcopos ne exerceant eorum
officia. Re. q. excoicati sunt ipso facto a
terre regna: vel loca predictorum sunt
interdicta tamdiu quoad in contumacia
perstiterint eorum dominum. c. super gentes
et regna de officio legati lib. vi. extrauagano est.*

Legitimat

Legitimat filiorum illegit-
timorum quot modis sit. *Re. xj. modis.*
Primus quando pater offert
filium nalem tunc non habens filios le-
gitimos inter viuos seruicio curie ci-
uitatis ex qua est oriundus: vel si pater
est oriundus de veteri roma. s. pstan-
tinopoli. vel noua offerat eum curie
cuiuscuq. ciuitatis metropolis ut in-
stit. de nup. s. vlti. **Secundus** quando
pater offert eum imperatori. s. fit curia-
lis in auctoritate quibus modis natus est. sui.
s. si quis igitur. sed iste non succedit
agnatis ascendentibus vel descendibus
ex latere patris ut ibidem. **Tertius** qui
pater filiam suam nalem in infimo-
nio copulauerit officiali curie ciuita-
tis de qua est oriundus: vel si pater est ori-
undus de veteri vel noua roma copu-
let officiali ciuitatis metropolis. ut
C. de nati. lib. i. i. s. i. **Quartus** quando
nullo alio legitimo existente vel si exi-
stet non dicitur s. consentit filius natus
patre defuncto offert seipsum curie isto
modo. vadit ad regimen ciuitatis: et di-
cit vos eget tali officiali ego offero
me curie et seruire in tali officio si curia

recipit eum legitimum erit ut i. d. s. si qd
igitur. et intellige tales filios nales pater
le oblatos legitimos ut succedant
pater ab intestato non tamen aliis cognatis ex
parte patris nec ipsi eis. ut i. d. auctor. s. si
huius. **Quintus** quando pater dicitur ple-
gitima offert principi pater filios nales
liber ut sunt filii legitimi successores et
sine infimonia. dum tamen princeps pater
admittat. d. auctor. s. illud tamen. **Sextus**
quando pater i. testis dicit eum sibi velle succedere
si tamen filius pater mortis patris principi suppli-
cauerit: testis ostenderit. tunc non dono
principis et legis huius erit legitimus. dum
modo voluntate patris sequatur. ut i. d. auctor.
s. si huius. **Septimus** quando pater in
extrema voluntate noiat filium. s. huius
instituit. C. de nati. lib. auctor. ite si qd. qd
lunata s. qd i. casu sequenti. **Octauus**
quando in publico infimo. s. scripto pater no-
tariis: aut et si sit scriptum propria manu
eum subscripsit de tribus testimoniis nales
noiant filius nec adiecit nalem. s. bal.
i. c. innotuit de electione. s. qd opus addat
sui: qd dicat in sua potestate et sic legiti-
mus. nec sufficeret sola noiatio s. bal.
ibi. Et si sunt pluris filii nales ex ea-
dem matre nati s. testimonium tamen redderit
vni tamen omnibus erit legitimus. Et huius intelli-
ge quando pater legitima non suspexit s. gl.
i. c. pater mas qd si sunt leg. quia sequitur con-
ter doc. **Nonus** quando pater filium ex peccati-
na noiat filium legitimum s. d. An i. d.
c. pater mas. qd intellige si mater talis est qd
potuit esse vxor sua qd gessit. ut i. au-
t. lice. ma. et auctor. s. ad huius. **Decimus** ibi po-
nitur qd et tali noiatio videtur testimonium
phibere. qd cum matre legitimum huius vel
beat infimonia ex qd concludo qd si mater
vel ipse alius accepisset i. coniugium vultu-
bus ipsa non legitimeret talis noiatio
qd non. bñ. alio sic et si ex alia vxore ha-
beret filios tunc non esset cum illis et filii si

post. **Decimus** quando pater dicitur infimo-
nio cum illa qd est mater filiorum nalem ipsi
patris de qd velut sup. fuit. **xi.** **An**
decimus quando legitimatur per papam ipe-
ratoris aut principes qd non huius superioris
aut huius patres ab eis de predictis
vide i. c. pater mas pater. ibi qd si sunt leg.
1. **Aliter** papa possit taliter legitimare
ut succedat in hereditate et admittant
ad alia temporalia. Re. pa. in. c. pater tene-
rabilis qui filii sunt legitimi. **Varia** fu-
it opinio. S. in practica seruatur opi-
nio. Joannis et Ber. idem. s. qd non po-
test in terris sibi non subiectis marie
quando tales sunt adulterini vel in-
cestuosi. et pro hoc est bonum. i. c. di-
cat aliquos. xxi. q. iiii. et i. c. vñico. xxi.
q. vii. s. quo ad spiritualia non est dubium
2. **Aliter** illegitimus s. legitimatur per se
quod infimonia sit legitimus qd ad oia
Re. s. pa. et gl. i. c. tata. qd si sunt leg. qd
sic et s. dñs. Ant. ibidem teneat qd non i-
statuitur. qd statuti non comprehendit fi-
cti. i. iiii. s. lxxvba. ff. de neg. ge. et sic
isti fiere sunt legitimi per vbi habeant
qd est vbi ficti. tamen magis placet pri-
ma opinio: qd qd vbi habeant. pro-
ferat ab habere potestatem paria sunt dice-
re habeant pro legitimis et sunt legiti-
mi. Facit. c. ex parte. de spō. et qd dicit
bart. in. l. si is qui pro emptore. ff. de
usufructibus et in. l. si maritus. ff.
de adul. vbi vult qd dicere habeant
pro ciuibus ab habente potestatem.
Idem est ac qd sunt ciues et sic tene.
3. **Aliter** talis succedit in feudo si vi-
entem qd transferat ad posteros ex
se legitime descendentes. Re. bal. in. c.
nates. si de seu. consue. dicit qd non
S. Jaco. de belu. et cōter doc. in. c.
lator. qd si sunt legateneri. s. qd si
cedet et ter. d. c. nates. Intelligit de le-
gitimato qd rescriptum principis. qd cum

illa legitimatio sit stricti iuris tanq-
disp. statuto s. ius est restringenda. c. qd di-
lectio de plangui. et affinita. sed ma-
trimonium tanquam fauorabile purgat
precedentia et ideo succedit.
Aliter legitimatur ab iperatore vel ha-
bente potestatem ab eo sit legitimus quo-
ad spiritualia. Re. pa. in. d. c. pater venerabilis
lib. qd non. et ideo nec ad ordines et alia
spiritualia admittet. vide gl. x. d. i. lege et
sequit. bar. in. d. auctor. ex cōplern. nec
et erit legitimus in dñis illor. qui non
recognoscit. Imperatoris qd ad ea
p que fieret aliter iudicant. puta ad
successione bonorum ab intestato. ut
no. in. d. c. pater venerabilis.
Aliter cōitas huius patres legitimatur
di ab iperatore possunt legitimare in
iudiciis agnator. Re. d. Ant. i. d. c. pater
venerabilis qd non nisi pater agnati cō-
sentiant. qd huius patres tanq. aliter iudi-
cialis est restringenda. l. i. s. si qd a pater
re. ff. ne qd i. lo. publi. S. bal. i. pater
codi. et qd si simpliciter et pater aucto-
ritas legitimatur. s. credo tamen dicitur
bal. in filijs natis tantum: s. in spu-
ris et alijs ex dñato contra non credo
nisi expresso pcedat. Facit qd no. Jo. a.
an. in addi. ad spe. in. ti. qd si sunt leg.
q dicit qd si spurius dupli. s. ex patre
vxorato et matre maritata ipeperat a pa-
tre vel ab iperatore rescriptum legitima-
tiois qd non valet si non expressit. Facit
q. no. pa. i. d. c. pater venerabilis. vbi di-
cit qd incestuosus vel adulterinus. nisi
id exprimat ipse rescriptum legitimatio-
nis erit surrepticius. qd omne tacitum
p id qd papa vel princeps non ita de
facili pcessisset si illud scisset facere
rescriptum surrepticius. et viciat. c. postu-
lasti. de reser. Facit et qd no. Jo. ost. et
Sof. in summa qd licet papa legitimet
aliquem ad dignitates non intelligitur

- 1** **Falci.** l. in testamēto. Sz hodie cor-
rigitur per auc. de heredita. 7 falci.
s. fina. 7 ideo non cessat.
- 2** **Quart.** in male ablatis certis vel
certis legatis 7 aliis alienis. l. in po-
nenda. C. ad. l. falci.
- 3** **Atz** pater legans nisi pro male ab-
latis q. legitima iure nāe debita mi-
nuitur. obliget filiū vel illū cui debet
R. Ponal. q. si talia male ablata si
pnt. pbari non tñr hēo solvere vt de
bitū. l. vt es alienū sed vt legatū. 7 iō
si legitima minuit nō tñr solvere sec⁹
esset in illo cui falcidia cōpetit. q. cū
talita legata sunt ad pias causas cessat
hodie vt dictū est. 7 iō non detrahet.
- 10** **Sz** quid faciat talis qui tot habet
restituere incerta que probare nō po-
test. que echauriunt quasi totā here-
ditatem si non potest inducere filiū
vt sit cōtentus restituere. R. Sz Ponal.
q. faciat testrū vel codicillū in q.
ordinet q. oia bona sua distribuātur
pauperib⁹ p. male ablatis i certis. as-
serens q. plura sunt q. oia sua bona.
- 11** **Quinius** si testator certus de sua
quātitate patrimonij prohibeat ex-
presse deduci falcidiam.
- 12** **Sextus** si heres non fecerit innē-
tarium scōz modū 7 tēpus statumz
hi duo habent in auc. sed cum testa-
tor. C. ad. l. falci. Idē si iſra tempus
legitimi nō paruerit voluntari testa-
toris. vt in. c. Raynaldus in fi. de te.
Septimus de legato dotis. vt. l. i. s.
idem queliunt. ff. de dote preleg. viij.
in libertate legata. l. papinian⁹. ff. de
inoffi. test. Nonus quando legat in
strumentū rei alierius. decimus ca-
sus legis beneficio ff. ad. l. falci. 7. l.
7 si tacitum. C. eodem quando. l. oc-
cultant. vel negant res hereditatis.
- 13** **In** qbus casibus cessat trebellia-

nica. R. q. in tribus casib⁹. **Pri-**
mus in legatis ad pias causas. vt di-
xi. s. Legatū. ij. s. v. **Secūdus** si
testator prohibuit. vt in au. de here-
7 falci. s. si vero expressim. Ratio q.
cum testator possit tollere falcidiam
multo magis trebellianicā q. minus
est privilegiata. vt. ff. ad. l. falci. l. in
quarta. licet contrariuz teneat glo. in
auc. sed cum testator. C. ad. l. fal. Sz
cōis opt. verior est q. potest. vt. in. d.
s. si vero. **Tertius** est quando sub-
stituto euāescit. vt puta q. ingredi-
tur religionē ille qui rogatus est si
ne libertis decederet. vel nō maritare-
tur 7 huiusmodi. vt in auc. nisi roga-
ti. C. ad trebel. Adde quārum quan-
do iudicis officio compellitur solus
adiit hereditatem. quia fictotuz resti-
tuet. Insti. de fideicō. hē. s. in pmo.
Strum legatis multis factis tam
ad pias causas q. non pias exceden-
tibus facultatem hereditatis. debeat
fieri detractio tam de legatis ad pi-
as causas. An solū de alijs. R. Albi.
i. d. l. si q. ad delinndā. q. sic cōter
de oib⁹. Nec ob. q. cessat falcidia i p.
dictis q. nō ē fal. s. declaratio legati
saniter facti ab initio. vt. ff. ad trebel.
l. i. s. si is qui quadraginta.

Quid computat i istis legitimis
R. Pa. in. c. Raynaldus. de testamē-
tis q. in legitima que dicitur falcidia
que prouenit iure institutionis non
cōputantur nisi ea que venerunt iure
institutionis heredi. non autem lega-
ta vel alio modo proueniētia. In q.
ta vero trebellianica cōputantur nō
solum que veniunt heredi iure insti-
tutionis. sed oia que proueniunt ei
ex testamento. puta iure legati v. do-
nationis. non alia. proueniētia extra te-
stamentum 7 de predictis est casus 7

- ibi Barto. Ange. 7 Jmo. in. l. quar-
tam. ff. ad. l. falci. 7 ibi ponunt ratio-
nem differentie. In legitima vō que
prouenit iure nature cōputantur nō
solum ea que proueniunt ex testamē-
to quocunqz titulo. sed et vndecunqz
sint profecta. vt patet in iuribus alle-
gatis in glo. d. c. raynaldus. 7 in. l. in
quarta. ff. ad. l. fal. Distinguit tamen
pa. ibidē circa hoc vltimū sic. q. aut
p. donauit filio ob cām. puta dotis.
vel donationis ppter nuptias. 7 illd
computatur cum legitima. aut dona-
uit simpliciter 7 si donatō tenuit. pu-
ta quia donauit emancipato vel pro-
pter merita. sic non cōputabitur. Si
vero non tenuit in vita patris. sz sit
confirmata morte computabitur cū
legitima de quo vide 7 dic. vt in au.
ex testamento. C. de colla. 7 in. l. filiū
quem habentem. C. fami. here.
- 16** **Atz** quis possit deducē duas le-
gitimas portiones. l. legitimaz debi-
tā iure nāe 7 trebellianicā. olim fue-
runt opti. in. l. q. q. C. ad. l. fal. sed ho-
die dic cū Bar. in. d. l. q. q. 7 in. l. pa-
pinianus in. s. meminisse. ff. de ioffi.
te. 7 bal. in. d. l. filiū quez habentem
7 canonistas in. c. raynaldus. 7 c. ray-
naldus de test. q. si substitutio seu ro-
gatio sit pure scā aut ad certum diē.
q. pīnde est ac si sit pure facta tunc
nō poterit detrāhere nisi vnam quā
voluerit. Si vō rogatio sit facta sub
pditione vel ad incertū diem sic po-
terit detrāhere ambas duas. 7 sic cō-
corda ius cūle cū canonico qd vñ
discordare in hoc. 7 hec est cōis opti.
fm Pa. in. d. raynaldus 7 rationem
diuersitatis vide ibi per eum.
- 17** **Atz** legitima portio que debet
iure nature amittatur ppter delictū
patris in lesam maiestate. R. v. Lar.

308
in cle. pastoralis. de re iudi. in ver. ce-
terum dicit q. landu. tenet q. nō. vñ/
de dicit q. filij audita pdenatiōe pa-
tris furtim 7 dolose si capiunt suam
legitimā nō tenentur salte in foro aie
ad restitutionē faciendā principi q.
possunt tenere de iure nature que p
positiū ius nō pōt tolli. ar. in. d. vñ.
ceterū pro hoc de testa. raynaldus. s.
q. vō q. pater nō pōt priuare filium
legitimā nisi i casu iſgratitudinis vt. C.
de inoffi. tes. l. qm in priuibus facit
c. ius dicti de vñ. sig. in auc. de here-
7 fal. s. si quis. aut non iplens dñ q.
et per reatū inobedientie nō potest
priuari filius legitima. Sz zen. in. d.
vñ. ceterū t3 dñm rō q. p. Sz tuz pōt
tollī legitima que debet deducto ere
alieno. ff. de inoffi. test. l. papinian⁹
s. quarta aut. Sed in delictis qñ s.
bimur q. per qñ Sz tuz se obligat ad
penā. ff. de iure fisci. l. i. peratores no.
glo. ff. de postu. l. i. s. bestias idēz te-
net Jo. de li. q. legitima ē quota to-
norū quā pater habebat tēpore mor-
tis nihil autē h3 qñ sunt pſcata. ff.
de iter. 7 rele. l. iij. 7 qd nō. ff. de iure
patro. l. diui fratres. Et sz de rigore
7 subtilitate iuris istud sit verum in
mibi magis pl3 opti. Lar. tanqz ma-
gis benigna 7 eaz teneo rō quia per
titulum lucratiuū 7 per donationem
non potest pater alienare in preiudī-
cium filij. C. de inoffi. dona. per to-
tum 7 de dona. 7 quod ibi not. in. c.
fi. Sed fisci dñi dñificauit principē
in bonis ex cuius damno pater esset
ei obligatus ad restitutionē alia nō
q. tūc nō ē es alienū nec pp. pōt
dici q. pater teneatur ex quali Sz tuz

sumpti ex relicto ad Joā. de ligna. id
p3 rñso qz in fraudē filio titulo lu-
cratio facta alienatio non valet.
18 **Atz** falcidia & trebellianica amittant
per negationē fideicommissi i q/
litate v'l quantitate facta ab herede illi
cui fideicommissus est facti. p. f3 bal.
in. l. semmus. s. licetia. C. de iure deli.
qz sic si ille pbauerit qualitatē v'l quā-
titate fideicommissi nec aliquam ex
ipsis poterit detrāhere.

Legitimus filius

quis dicatur vide. s. filius.

Eno

qz dicat. p. gl. in
s. qd si i adulterio.
xxxij. q. i. qz est qui dānat
adulteraz ducit vel q reconciliat sibi
eā vt. C. de adul. l. castitati vel q scē-
ter i3 adulteraz vt in. d. s. qd si vel q
recipit pecuniaz pro adulterio. ff. de
adul. l. ij. s. lenocinijs. Lūmā sfara
in trib' p'mis casib' vera nisi emēda-
tā teneret. Idē lenocinijs cōmittit q
qstuarā māciptā h3 qz h nō est mi-
nus q p'prio corpore qstuz facere. l.
palā. s. lenocinijs. ff. de ritu nup.

Eprosus

separat ab
habitatione
homīnuz vt in caplo pri-
mo de cōiū. lepro.

1 **Atz**rum lepra post veniens dissol-
uat matrimoniu. p. qz non vt p3 in.
d. c. i. l. i. s. co. iij. Sed sponsalia bene
solut. vt p3 in. c. si. eodem. titū.

2 **Atz** vroz teneatur cohabitare cū
viro vel ecōtrario vir cū muliere le-
prosa. p. fm glo. in. d. c. i. qz non in
eadem domo vel lecto sed bene tene-
tur ei debitū reddere vt l. d. c. ij. s3
pe. aurcolus in qrtō di. xxxij. dicit q
vbi nō posset sine sua verisimilitu inse-
ctione etiam reddere debitū q nō te-

netur & ponit regulā q nullus tenet
reddere debitū vbi est periculū veni-
simile de vltimata infirmitate & facit
ad hoc quod dixi. s. debitum. s. iij.

Atz leprosi teneantur ad decimas
p. glo. in. c. ij. de ecclesijs hedi. qz sic
nisi de curis & nutrimentis aialuz suo-
rumqz sole excipiunt in. d. c. ij. & iō d
alijs tenentur sicut alij christiani.

Atz leprosi possint hēre eccliaz et
p'sbiterz q eis celebret. p. qz sic si tot
sunt simul qz eā cū cimiterio possint
struere: dūmō veterib' ecclijs de iu-
re prochiali nō faciāt iniuriā. d. c. ij.

Atz leprosi possint p'moueri. vi. s.
de. s. corpe vicarij. s. ix. qz non neqz
celebrare. nisi vt ibi dicitur.

Atz sacerdos & leprosus scūs pos-
sit in prochiali ecclia platonis offi-
fundi. p. qz si sine scandalo & abhoi-
tatione ppli nō pōt illud exerce. d3 ab
offiō remoueri. Itē tñ qz f3 facultates
ecclie admittent et necia qusqz vire-
rit. vt i. c. ma nos. de cle. egro. Recto-
ribus vō eccliaz q sine scandalo illo-
rū q sūt sanī nō pōt seruire altari dā-
nus ē coadunor q curā hēat aiaz cui
adunor ad substitutōes p'grua por-
tio de facultate ecclie eiusdē assignet
vt i. c. de rectorib'. de cle. egro. Et q
p3 qz non prohibet celebrare quādo
sine scādalo potest. vt in secreto & hu-
lusmodi. ar. d. c. de rectoribus.

Lex

fm q rationalis crea-
tura ordinat ad gra-
tiam omīssis alijs acceptio-
nibus legis f3 fran. de mayro. in. ij.
sentē. est ars honeste viuendi ligans
hominem ad sui obseruantiaz. aliter
non esset lex nisi ligaret.

Quomplex ē lex. p. vt colligo ex
Seco. i. iij. di. xviij. triplex. **Lex** iā
dicit lex nature & isto mō aliqd dicit

duplicitē de lege nature vno mō iā
q pncipia practice nota ex terminis
vel conclusioes necessario sequentes ex
eis & hec strictissime dñr de lege nāe

Secdo mō dī de lege nature & lar-
ge id qd est v'z practiciū consonum
pncipijs & conclusioibus legis nāe in
tñ q statim notū est oībus illud cō-
uenire tali legi. **Secda** lex dī posi-
tiua diuina q cōtinet in his que sūt
in veteri & nouo testō. & h3. **Statian**
vocat ipsam legē nature. lūmā cū q
est veruz prout est posita ab auctore
nāe. & distinguit contra ius positum
ab aliquo qui non est auctor nature.

Tertia lex dī positiua hoc est posi-
ta ab hoībus. **Multa** enī ecclia sta-
tuit. & iperatores vltra ius diuinum
pp obseruantia honestiorē in mori-
bus & ppter reuerentiā maiorē in su-
sciipiendis & administradijs sacris. s.
prima & scda habes. i. p'papa. s. i.
& preceptū per totū. de qbus hic tra-
ctare nō intendo. s3 de tertia lege po-
sitiua que qdē lex positiua tantum h3
de rectitudine inquantū a lege nāe de-
ruiat. Si vero discordet ab ea iā nō
erit lex sed corruptio legis. vt Aug.
in primo lib. de liber. ar. Non videt
inqt esse lex que iusta nō fuerit. **Unde**
inquantū h3 de iustitia in tantum h3
de vitate legis & hoc est qd dicit Ili.
in. c. p'uctudo. di. prima. **Lex** erit oē
qd rōne consistit. **Nā** fm fran. vbi
s. qz pncipia legis nāe nō pōt eo-
dē mō applicari oībus pp multam
varietatē rerū humanaz. ideo exin-
de prouenit diuersitas legis positiue

2 **Quis** pōt facere leges. p. f3 bal.
in. l. oēs populi. ff. de iustitia & iure.
qz quantū qz h3 de iurisdictione tñ
h3 de auctoritate condendi legē vel
statuti. nec vltius extendit. nisi hi

quoz interest p'sentiant vel ad min^o
sint presentes fm Inno. in. c. i. de lo-
cat. in. c. a nobis el. i. de sen. exco. al
legat. c. si. de his que sūt a pla. **Rō**
fm do. **Inno.** in. c. cum laicis. de re.
ec. non alie. qz potestas statendi de-
pendet a iurisdictione & iperio in sta-
tiente & iurisdictione quo ad eū in quē
statuitur. c. ecclia. de consti. c. bene
quidem. xvj. di. glo. & Bar. in. l. i.
ff. de iurif. om. iudi.

Atz lex canonica. vel qlibet alia
lex seu p'stitutio. v'l statuti obliget ad
mortale p'ccū ex transgressiōe ei'. p.
p'papa. in. c. clerici officia. de vi. & ho.
cle. qz nō sp. sicut nec lex civilis indu-
cit semp decapitationē. **Cōsidera** er-
go q aut lex h3 in se materiā prece-
ptiua & verisimiliter excogitatā multuz a
statuente. & tñc non cures de verbis.
qz verba sunt accommodata mō. i. ex.
est cum glo. in. c. rogo. xj. q. iij. & pul-
cher. tex. in. c. exint. de vbo. sig. & sic
dic q inducit mortale. Si vō nō cō-
stat de materia vbi quis esset certus
de mente statuents q vult inducere
ad mortale sic inducit. **Facit** qd nō
tat glo. in. c. iij. & c. per. venerabilis.
qui filij sint legi. & ibi p' p'papa. **Aut** cū
nescitur de mente latois. **Tunc** cōsi-
dera q aut verba sūt p'ceptiua. puta
p'cipim'. iubem'. sic obligat ad mor-
tale. **Facit.** c. qd p'cipit. xiiij. q. i. **Aut**
vitiur verbis iperatiui modi & si mā
nō est necessaria ad mortale. vt exēpluz
sa nō obligat ad mortale. vt exēpluz
si quis te percussit in vna maxilla p-
te & c. qz est cōsiliij. xxiij. q. i. paratis.
Si vō materia est necessaria & multū
ponderosa sic inducit mortale. i. ex.
in cle. exint. in. s. item qz preterea de
vbo. sig. **Exemplū** in pal. **Monete** qd
est p'p'p'p' qz notū sit ex superogatione.

⁊ reddite. ⁊ istud est precepti. qz quod
 est promissus est debui. de pac. c. i. ⁊
 debui reddere est preceptus iusticie
 l. iusticia. §. iuris precepta. ff. de iur.
 sti. ⁊ iure. facit. qz obligare se est vo
 luntaria. ⁊ reddere est necessitaria. vt
 in l. i. licet initio. C. de actio. ⁊ ob. Aut
 vtimar obis in prohibitois. vt inhi
 mus. phibem⁹. Interdicim⁹ a hmo
 ⁊ sic iducit mortale f3 p̄a. in. c. nā
 p̄cupam. de consti. aut loquit p̄ vā
 p̄cōia. vt deccmo statuo. ⁊ filia. et
 sic non obligat ad mortale. vt dicit
 idē p̄a. in. d. c. nā p̄cupiscentia. filr
 est verbū cōe in nouo. ⁊ ordino siue
 in plurali dicant. siue in singulari. Aut
 loquit per verbū d3 ⁊ sic iducit mor
 tale qz debet ex suo proprio significa
 to iporari necessitatem. vt i gl. in cle.
 attendētes de sta. regu. Idem dicit
 glo. in. c. proposuit de appe. ⁊ p̄ bar.
 in l. iij. C. de pigno. ⁊ in l. sepe. ff. de
 offi. p̄feti. p̄uincit ⁊ alijs allegatis in
 d. cle. attendētes p gl. ⁊ q̄bus ratiōe
 materie aliqñ sit congruitatis. in. c. i.
 de bēp̄o. impu. ⁊ no. glo. in. d. l. se
 pe. ⁊ l. ij. n̄ dicit pa. in. d. de dolo ⁊
 p̄u. Improprietates sūt vitāde non
 ad sequentia; trahende. c. p̄pterea. ⁊
 c. fi. ⁊ qz ibi no. de v̄b. sig. lo solū ha
 bebūt locū qz p̄silij in casu speciali
 rōne materie que cōsultia est. Aut
 cōminat sub pena excoicatiois ⁊ sic
 inducit mortale: qz nisi p̄o mortali
 nullus excoicatur. rj. q. iij. nullus. et
 c. nemo ep̄op: ⁊ de sen. exco. c. l. i. vj.
 facit ad hoc in ar. c. p̄pterea. de of.
 deleg. ⁊ l. orō. ff. de spon. ⁊ l. ij. ff. de
 iur. om. iud. qz eadē obligatiōe q̄ ob
 ligat excoicatio. filr ⁊ illud per qd ad
 ipsas puenit. facit qz not. in cle. qm̄
 de vi. ⁊ ho. cle. vbi ⁊ stephanus qz
 peccat mortale p̄faciens sanctionē. et

dī sanctio proprie constitutio seu lex
 penalis. vt ibi no. glo. Aut loquitur
 p virtute obediētie. vel sub pena ma
 ledictionis eterne vel sub indignatio
 nis q̄ potentis dei et h̄mōi. sic indu
 cit mortale. vtm. c. vnico. de sta. reg.
 li. vj. Aut confuctudo h̄z vt talia er
 ba obligant ad mortale. vt sic indu
 cent. arg. c. dilectus de p̄ue. et. l. mī
 nime. et. l. si de interpretatōe. ff. de
 legi. i. et. ff. in d. cl. ex. et. s. Item q̄
 p̄terea. s̄ aduerte hic q̄ vbi ex se in
 ducit ad mortale nō sp̄ peccat morta
 liter contrāfectio. vt. s̄. inobediētia
 dicam̄ est. vt ibi vide in p̄nc.
 ¶ Atz in foro p̄cie lex canonica ci 4
 utilis vel alia ē p̄ceptiva p̄ sit seruā
 da. R. q̄ nō in. rj. calibus. vt colligō
 ex 3mo. l. i. c. q̄ p̄terq̄. de iuu. ec. et
 de homi. in. c. licet dignū. et ex p̄lilo
 r. l. se. 3o. an. et pa. in. p̄logo decre
 talū. et 3o. an. c. q̄q̄. s̄ v̄. et alio
 ¶ 2do q̄m̄us q̄ lex positua distinguit
 inter forū p̄tentiosum et p̄cie. q̄ nō
 seruab̄ in foro penitentiali auctori
 tate ipsius legis. c. tua. et q̄ ibi not.
 de sponsa. ¶ Secūdo q̄m̄us q̄ ius fun
 dat lex super p̄sumptione et nō super
 veritate. q̄ in foro cōfessione attendi
 mus ad veritatē. vt credamus consi
 tenti de oibus. q̄ solum agit de p̄e
 iudicio ipsi. aie. c. significasti de bo
 mi. 3do si sit veritas p̄tra p̄sumptio
 nem non seruab̄. vnde l̄ heres nō
 fecerit inuentariū. tamen in p̄cia nō
 tenebitur nisi inquantū hereditas se
 extendit. q̄uia ius aliter v̄lit. q̄ p̄e
 sumit plus eē in h̄ditate. vt in auct.
 de her. c. fal. no. h̄c. p̄bat in d. c.
 tua. et in. c. litteris in fi. de restitu. spo
 r. in. c. a nobis. d. i. de sentē. exco. m̄.
 ¶ vide Bal. in. l. i. c. de sacro san. ec.
 ¶ 3o q̄m̄us quando lex nō est ad vti

litate cōmunem sed princeps propter utilitatem propriam edidit. *q. 4. et. iij. d. c. erit autem lex. 2. dicit in iusta tunc lex erit fine fm p. a. in ca. canonij. de cōsti. ¶* Quartus quando lex non distribuit eque onera subditis. sicut debet facere bonus paterfamilias quia sic est iniusta ex forma fm p. a. in. d. c. canonum. *¶* Quintus quando excedit auctoritatem statutus: vt patet in statuto episcopi q. non ligat delinquentes extra diocesis suam etias suos subditos. vt in. c. vt aiarum de cōsti. lib. vj. facit. l. f. c. de iur. om. iudi. et sic dicitur iniusta ex auctoritate. 2. pro istis tribus casibus facit qd notat Bar. in. l. vectigalia. ff. de publi. vbi dicit. q. gabella licite fraudatur que iuste non est imposita. *¶* Sextus quando. est penalis. q. ante condēnationē nō tenent qd soluere in foro aie penam. vt est gl. singularis in. c. fraternitas. xij. qd. ij. de quo dic vt infra p. a. s. iij. c. *¶* Septimus quando ratio legis cessat in foro aie. Mā licet lex nō exprimat rationem seu causam. nos tamen debemus eā coniecturare. et ad limites illius limitare vel ampliare cum iuxta theorēā doc. in. l. non dubiū. C. et le gl. Exēpli in ciuitate obfessa statim q. pōte ciuitates maneant claufe. et hoc pro utilitate cōmuni. vt in pluri bus pōne q. contingit hostes inleg aliquos ciues. ita q. in dānum cedere rei ciuitatis nisi aperirēt pōte tunc sunt aperiendo. Quia esset nisi aperturēt contra bonum 2. utilitatz cōmūne. verū est q. non pōtinet ad quēlibet hoc interpretari nisi periculum sit subitaneū. Vel si manifestū legis latozem illud intendisse. sed solus ad regentē ciuitatz a huiusmodi. 3. et

aliud exemplum: statuto cauetur qd
vixore moriente sine liberis vir luere
tur dimidiam dotis quāuis non ex
primatur causa tamen nos debemus
consecrari causaz huius statuti. vi
delicet sumptus. mariti quos facit in
ducendo vxorem ad domū nec alia
causa potest esse. ⁊ sic si non ducit eā
non debet lucrari. Secus esset si sic
lucraretur mulier sicut vir. Quia tūc
causa cōtinuaretur affectus maritalis
⁊ ideo etiam si non duxisset lucrare
tur hoc no. *Ida. in. c. ex publico de*
conuer. coniuga. facit quod idē pa.
no. in. c. quia in iulis. de sta. mona.
vi. dicit qd lex dī ampliari ⁊ restrin
gi ad limites rōnis expresse, etiam si
verba nō patiant. vt in l. adigere. §.
Quis. ff. de iure patrona. ⁊ in l. cum
pī. §. vltimissimis. ff. de lega. iij. ⁊ in l.
pater. §. fundū. ff. de leg. iij. facit. c.
cū dilecta. de pñr. vi. vel inuti. ⁊ bo
nus. tex. in regula si de reg. iur. l. vi.
⁊ qd no. Bart. in l. 3te querit. §. qui
*pleto. ff. loca. ⁊ idē *Ida. in. c. de in**
ra. cali. dicit qd etiā in penalibus seu
odiosis ampliā qd expresse extendit et
ampliā dispositio legis ad limites
rōnis expresse no. gl. in cle. i. in. vlt
gaf. de elec. i. in. cl. ij. in. §. pīlū de
vita ⁊ bo. clericor. ⁊ in d. regula si. ⁊
quod ibi no. Dy. ⁊ Bo. an. in mercu
rialibus ⁊ quod no. in. d. §. vltimiss
imis secus esset in dictis penalibus
*secundum eundem *Ida. in. c. i. de sen**
ten. ⁊ re iudi. vbi allegaretur simile
subterfinitis facioribus vel paribz
vt notat Innoc. in. c. cum speciali.
de appella. Item iste casus probatur
quia ratio legis plus debet attendi
q̄ lex ipsa. l. i. c. que sit long. consue.
⁊ prima d. c. cōsuetudo. vbi dicitur
lex est quicquid ratione consistit. vii

Bal. in. c. l. de pñ. dicit q lex consi-
stit in substantia rōnis. et bart. in. l. cū
mulier. ff. solu. ma. dicit q rō legis.
et mens legis idē est: et ppea dicit gl.
in. l. i. et. ij. C. que sit lōg. pñe. q non
minus dō attendi rō legis q lex ipa
hoc intellige de rōne finali que dicit
ipsa lex fm bal. in. c. dilectus et. ij. de
relecrip. et in. l. si qō seruo. C. de fur. di-
cit q ratio finalis est aia legis. Itē
vbi dicit q hz locū ratio legis hz locū
etiā lex. C. de interdic. l. i. fm Arch.
et sequit Se. in. c. vbi periculum. de
elec. l. vi. imo plus et si vba contra
dicant vt. l. scire opz. §. aliud in vbo
qz et si matie verba legis. ff. de excus.
tuto. non enī in folijs. sed in sensu cō-
sistit euangelicū. marchion. i. q. i. et
c. intelligentia. de vbo. sig. facit tex.
in. l. iij. C. de li. pte. vbi enī inq ma-
nifestissimus ē sensus testatoris iter
petratio vborū nūqz tantū valet vt
melior sensu existat Bal. etiā i. lico
missorie. C. de pac. inter emp. et ven.
dicit q iudici l3 sit iposita necessitas
seruadi statuti scdm formā put iacz
ad l. fam. ar. l. pñe. §. si is qui nauez
ff. de exercito. nō hēbit locum h
necessitas: nisi saluo intellectu qz litte-
ra occidit spiritus viuificat. et facit p
hoc gl. in. c. illo vos in. v. pignus de
pigno. Et ad iura que dicūt legē ser-
uandā etiā in foro aie. dic q verum
qn est eadem rō in vtroqz foro. qz sic
nō cessat in foro aie. ita. pñ. Pa. i. c.
tus in fi. de vñis et qūo ratio vel cā
finalis pōt cognosci. vide. s. cā. §. v.
Octauus qñ verba legis nō adaptā-
tur ad aliquē casuz. nec eius disposi-
tio adaptabit si de mente aliter non
constet. hoc est notabile dictū Bart.
in. l. iij. §. totiens. ff. de dāno insec. et
in. l. ita aut. ff. de admini. tu. et ibi dīc

statuto cauet q soluant pro gabella
de quolibet scū sex denarij. p libra.
istud nō habebit locū in re inextima-
bili. qz cū verba nō adaptentur dī
spositio. facit. c. idē titantibus. §. i3 cū
eas. et ibi Se. de elec. l. i. vj. et bar. l. i. l.
constitutū. ff. de testa. m. Monus qñ
lex ciuilis l3 non sit iprobata de iure
canonico fouet lucrū odiosum. pñ-
mo vel rigore quēdā. exēplū in. c. fi-
lius noster de testa. vbi l3 lex ciuilis
disponat valere legatuz rei aliene tñ
non est seruanda in foro aie qz fouet
lucrū odiosuz hereditate est funda-
ta super nālī equitate aperte nō con-
stituto de voluntate defuncti. et facit in
fili. c. ex parte in fi. de cens. et c. dile-
cti de iudi. et c. i. de dolo. et contu. de
quo dic. vt. s. legatū. i. §. xxiij. Decī-
mus quādo lex est iniusta siue ex for-
ma vel ex fine vel ex auctoritate vt di-
ctum est. l. iij. iij. et v. casu siue et qua-
liter qz inducat ad peccatū cōtra le-
gem dei aut iuris canonici vt sunt le-
ges que pcedunt vñis. cōtra. c. sup-
eo de vñis. Item que pcedunt in
cantatiōes ptra ventos et nubes sicut
leoz. C. de male. et mat. cōtra. xxvj.
q. v. et vj. in multis. c. notata. Itē q
pcedunt pscriptiōe cum mala fi-
de ptra regulā possessor. de reg. iur.
l. i. vj. Itē que permittunt deceptiōes
inter ptrahebentes vsqz ad dimidiā.
ptra illud qui nō egit doli et. Item
q nōlunt aliquē obligari ex nudo pa-
cto contra. c. iuramēti. xxiij. q. v. Itē
que nōlūt valere legata ad pias cās
nisi per tot testes probent cōtra. c. re-
latū el. i. et c. cū esset. et c. indicāte. de
testamētis. Itē que nōlunt teneri be-
redem ex delicto defuncti. contra no-
tata in. c. in litteris de rāpto. et in. c.
ma nos. de vñis. Item que nōlunt

spiritum alendi cōtra nālem pietā-
tem. Itē que prohibēt vel pmitunt
aut disponunt super pñendis matri-
monijs dissoluendis. et hmoi contra
canones. Itē que phibent cōprehen-
sam in adulteri teneri in. l. crimen. et
l. castitati. C. de adul. ptra. §. subaudi-
tur. xxiij. q. i. intellige si vult corrigere
se. Itē que concedūt concubinatum
ptra illud exo. xx. nō meaberis. Itē
que puate pñone concedūt homici-
diū. cōtra illud. non occides. et de hu-
tūmōi habes in locis suis diffusius
Aduerte tñ q quādo lex vel statuti
aliquid denegat propter equū bonum
publicū. vñputa. q nō soluens gabel-
lam non audiat. vel instrumentū qd
nō est registratuz in libro cōis repu-
tatur falsum. habebit locū in consciē-
tia etiā fm Bal. in. c. si quis per tri-
ginta. si de feudo. cōtrouer. sue. Itē
exemplificat Bar. in extrauagāti ad
reprimendū in verbo denunciationē
in macedoniano et teleiano. qd not.
Andecimus. quando lex ciuilis non
fuit moribus vtentiū recepta et canō
non disponit aliter expresse non obli-
gat de necessitate vt no. Pa. in. c. lit-
teras de iura calū. De lege canonica
vel statuto. dic. vt. s. constitutio. §. i.
quando non fuit moribus recepta.
¶ Itē clerici et alie persone ecclesia-
stice teneantur seruare leges aut statu-
ta laicorum. pñ. Pa. in. c. ecclesia san-
cte Marie. de consti. Aut lex dispo-
nit specificē sup rebus ecclesiasticis et
bonis earum. et sic est nulla tanqz cō-
dita ab eo qui non habet potestates.
et sic non est seruanda. qz nec impera-
tor aut alius secularis habet potesta-
tem super ecclesias. aut ecclesiasticas p-
sonas. vt in. d. c. ecclesia. et hoc verū
nisi in duobus casibus. ¶ Primus

est quādo est priuilegiatus. qz pōt
quis priuilegiare. etiam non fuit sub-
ditū. sic intellige. c. nouit. de iudi. vbi
allegat lex Theodosij. ¶ Secundus
quando lex est fundata super nālī ra-
tione qz tunc dō seruari. nō ratione le-
gis: sed rōne iusticie naturalis. l. sci-
re oportet. ff. de excusa. tuto. §. q non
iuste. Aut lex disponit gñalr nō facit
dō mētiōē de clericis vt ecclesiasticis.
Et nō pōt suari sine pñe: vt in pñe
ptione malefidei: et sic non est seruanda
a quocunqz. c. si de pñe. et c. l. i.
l3 mulieres. de iureiuran. lib. vj. Aut
est generalis et rōnabilis nec contra-
dicit canonibus. et tunc si est faborā-
bilis seruanda est etiā quo ad cleri-
cos et ecclesiasticas pñonas. vt in. c. ij
requiris de appella. Unde statutum
qd disponit. vt existētibus masculis
mulier non succeda: porrigitur etiā
ad clericos vt no. Pa. in. c. consti-
tus de resti. in integ. Similr priuile-
gium concessum hoibz alicuius lo-
ci comprehendit etiā clericos illius
loci. l3 non exprimat. facit. c. qz cleri-
cis. de foro compe. no. Jo. de lig. in
c. qz clericis. de foro compe. et Bal.
in. l. cunctos populos. C. de sum. tri-
nita. Et no. quando talis lex genera-
liter disponēs potest se habere ad cō-
modum et in cōmodū non potest di-
ci priuilegiatus. Exemplū statuti dī
sponit q primogenitus succedat cer-
te scēdo genitus l3 sit clericus non
succedet. Similr in statuto quo ma-
sculi excludunt mulieres non succe-
det mulier qñ sit effecta religiosa.
Et ideo oēs leges disponētes super
contractibus emp. vendi. locato cō-
modato. et hmoi. si non contradicūt
canonibus sunt seruande. etiam quo
ad ecclesiasticas personas. facit. c. i.

de no. ope. nūci. et est de mēte Hoff.
et Jo. an. in. c. ecclesia. vt li. pen. Se-
cus si simpliciter afferret preiudiciū
vt qui non facit inuentariū. vel qui
infra tale tēpus non adiuit heredita-
tem sit puanus. et hmoi. qz nūqz po-
test esse ad cōmodū ecclīasticū.
et ideo non tenet. Similr quādo sta-
tuitur ne possit aliqd vendi. Nō sub-
ditur. Aut lex civilis est gīalis et rō-
nalis: sed deuia a iure canonico. exē-
plum in. c. ij. de arbi. li. vj. tūc in fo-
ro seculari seruabit. Sed non in fo-
ro ecclīastico: neqz in terris subie-
ctis dīsto ecclīesie: qz tūc debet serua-
ri lex canonica in vtroqz foro. Facit
c. si duobus. de appel. et quod not. in
c. quod clericis. de fo. competē. Aut
lex civilis disponit super mā ad ecclē-
siam pertinente: non disponente de
ipsa materia. Sed tollendo lucrum
quod alias dederat: vel imponendo
penam actū explicanti. Exemplū pri-
mi de raptore cōrahente matrimo-
niū cum rapta in quo casu lex priuat
eibus bonis datis sibi a raptorē. et sic
nō valet vt vult gl. no. in. c. de puell.
xxxvj. q. ij. et eā sequi videtur Federi.
pñ. xxxv. et mibi placet quia videtur
intimidare matrimoniu. et sic nō est
seruanda etiā quo ad non ecclīastici-
cos. Exemplū secundi. statutu punit
prahētē sine pñsu patris vel agna-
torū et non valet pñ. Pa. vbi. s. Idē
aliud exemplū lex punit mulierē s-
bentē infra annū lucus vt. C. de se-
cū. nup. quasi per totū. et nō valet ra-
tione predicta. Sz hoc limito nisi pe-
na apponeretur fauore filiorū et pro-
pter culpā matris: que agnouit tutelā
filij transēit ad secūda vota nō peti-
to tutore filio. vt in. l. oēm matri. C.

ad tertul. quia tunc valet. Aut lex ci-
uilis disponit circa accidentia tēpo-
ralia ad actum spirituale vt in dote.
et tunc si non cōtradicat canonī valet
c. Raynutius. et c. Raynaldus. de te-
stamentis. et quod legitur et no. in. c.
ij. de do. post dīmo. re. Et hoc verū
nisi intimidet contractionē infirmo-
rij. Si vero cōtradicat canonī tunc
pendet ab illa questione cuius fori sit
causa dotis. et Imo. in. c. de pruden-
tia de do. post dīmo. re. et Pa. tenuit
qz est mixti fori. et sic lex seruabitur in
foro suo. et canon in suo foro. et locus
erit pñentioni. c. cū sit generale. de
fo. compe. Aut lex civilis pcedit. cir-
ca actum spirituale presumēdo et lex
canonica inuenitur pñaria. puta lex
pñamit matrimoniu si masculus et
femina simul habitant. l. in libere. ff.
de ritu nup. si sit libera. et non faciat
questum de corpore. Et ibi lex cano-
nica pñamit adulterium siue forni-
cationē. xxx. q. v. aliter. et sic standū
est in vtroqz foro iuri canonicos: quia
lex imitatur canones. c. clerici. de in-
di. Et secūduz hoc limito iura que
dicunt leges seruandas: que non cō-
tradiciunt canonibus.
¶ Atqz in penalibus fiat extensio le-
gis. Pa. Jo. de Imo. et sequit Sem-
in. c. si postqz de elec. lib. vj. q. secū-
dum mentē comprehensū sic. et for-
tius in fauorabilibus. sed secūduz
mentē extensū nō fit in penalibus.
c. statutum de elec. li. vj. In alijs autē
non penalibus fit extensio ex idēpti-
tate rationis. vide de hoc gl. et Se. in
c. sepe. de tēp. or. li. vj. et j. pena. s. v.
¶ Sed quomodo mens comprehē-
sua legis monstratur. Pa. fm Jo. de
Imo. et Se. in. d. c. si postqz de elec.
lib. vj. q. ex qñmo. ¶ Primo ex cō-

usu verbor. quia pñaleat oi rigori et
significationi verborū. ff. de legat. l.
libroz. s. qz tamen cassius. et de con-
sue. l. cū dilectus. ¶ Secūdo si aliter
intelligendū sequeret absurdus sen-
sus cū debeat esse possibilis et hone-
sta. iij. di. erit autē. et no. bar. in. l. oēs
populi. ff. de iusti. et iur. Exemplum.
lex dicit. qz occiderit hominē capite pu-
niatur. si ad litteram deberet intelligi
sequeret qz occidens se defendendo:
vel furiosus esset occidendus contra
ele. si furiosus de homi. qd est abso-
num. ¶ Tercio monstrat mens cō-
prehensua. Quando in illa est expō-
sita ratio: qz ex illa vt dicitur est colligē-
mens legis. Facit cle. i. de elec. Et
plum in. c. ex parte de postulā. vbi p-
hibito de aduocando facta mona-
chis extenditur ad canonicos: qz l3
sunt diuersi tamen qz constitutio fun-
dat se super religione iō extenditur et
ad canonicos. et ideo oīs constitutio
que habet respectum ad religionē l3
loquat de monachis cōprehendit et
canonicos et oēs qui promittunt tria
vota. secus si loqueretur de religione
cum aliqua qualificatione. puta mo-
nachus niger et hmoi. ¶ Quarto cō-
prehenditur mens legis quādo per
eandem constitutionē vel per aliam
apparet id qd ibi est positū gratia ex-
empli fuisse positū sicut in. l. i. ff. vti
possi. dicit qz l3 verba edicunt loquan-
tur de eide mī in fundo et h3 locū. vt
in. s. hoc interdictū oibus ibidem.
¶ Quasr de pñndis mēs extēnsua le-
gis. Pa. Jo. dīmo. et Se. vbi. s. qz cō-
phēdit ex idēptitate rōnis nō scripte
vt in. l. i. C. de iudic. et re. Facit. c. in
ter ceteras. de relcrip. et c. ij. de tras-
la. pla. Nam de filiabus ad filia idem
iudicium est vt in. d. c. dicitur.

312
¶ Atqz lex seu constitutio concernat
futura solū. Pa. in. c. cognosce-
ntes de cōsti. qz sic ne afficiat aliquos
sine culpa et hoc nisi caueat in lege
vt extendatur etiam ad pñerita.
¶ Atqz cū lex vñ statutu loquit p ter 10
da pñeriti tēporis indulgendo ali-
quid extendatur ad futura. Pa. Pa.
in. d. c. cognoscentes qz nō ne deat
mā relinquēdi. vt ē ter. limitās hāc
māz in. l. cum lex. ff. de legi. per quā
dicit bar. qz si statuto caueat qz glibet
bānitus soluens. x. erimatur de ban-
no. non h3 locū respectu eoz qui. bā-
nitum ēē futuro: qz daretur mā velin-
quendi secus si cessaret hēc rō: qz l3
loquat per verba pñerita et l. pñia
extēditur ad futura: quia lex semper
loquitur l. arriani. C. de here.
¶ Quomodo interpretatur. vide. s. 10
interpretatio in pñici.
¶ Quādo lex scipit ligare. Pa. qz ad 12
hoc qz lex sit op3 vt pñituatur. scō
vt promulgetur: et publicatio est vñ
timus actus pñficiens legem scōm
glo. in cle. prologo per. l. humanū.
C. de legi. et ideo postqz est solēnter
edita ligat statim scientes sine expe-
ctatione alterius tēporis. vt Pa. no.
in. c. i. de postu. pñia. et glo. et Pau-
lus in. c. ij. de re. ec. nō alie. li. vj.
¶ Sz qñ presumit scia legis. Pa. pa. 13
in. d. c. cognoscentes. qz in legibus et
pñonibus inferiorū tps est arbitra-
rium fm loci qñitatē et pñitionē pñ-
nariū. In legibus autē iperatoz pñia
mitur scia post duos mēses a publi-
catione scā in pñincia. vt in auc. vt scē
noue pñi. In pñōne dō pape Joā.
an. i. data. li. vj. vult vt liget post du-
os mēses a publicatione scā Rome.
sz rōnes suenō mibi placet. et iō idē
dicam qz de constitutione iperatoz.

17 **E**t ex non usu inducatur consuetudo derogatoria legi. R. vt colligo ex Pa. in. c. Joannes. de cle. coniuga.

¶ *Actus gestus & legem sit nul-*
lus ipso iure. p. q. nō in quor cas-
bus. primo qñ causa phibitionis nō
est ppetua sed temporalis. vt in. c. de
mat. p. trac. 3 inter. eccle. & di tempo-
ralis qñ est restricta ad certū tēpus.
puta phibetur matrimonii pp tene-
rationē certī diei. Silr. de professio-
facta infra annū qñ phibet in. c. ad
aplicam de reg. l. vi. Secus si ph-
bitio cā est ppetua. puta cā phibet
aliquid propter malū qđ inde seg pōt
vt matrimonii. ppter fornicitatis
& hmoi. & sic intellige. l. nō dubium
C. de legibus. & c. vides. r. di. & c. 3
dicm. r. xxy. q. iij. & c. nō opz. xxxij.
q. iij. & ita est theorica glo. in. c. ma-
fraternitatis de spon. duoz. scđdo
qñ phibitio legis cōcernit principa-
liter fauores alicuius talis phibitio h-
ponit vim exhortatōis respectu illius
pro cuius

19 **¶** Et facta in fraudē legis teneant

cent. ⁊ ad quid tenent. R. q. l. de iur. re tales leges seu statuta non valent. vij. di. que cōtra r. xxiij. q. vij. flagitia tamen facientes ⁊ consentientes peccant mortaliter. de quibus Glay. r. v. qui condunt leges iniquas et si sunt contra libertatem ecclesiasticam sunt excommunicati. vide. s. Excomunicatio. vij. casu. xij. ⁊ tenentur restituere omne damnus quod promittit alicui ratione legis. Et omnes voluntarie obediētes similiter mortaliter peccant. ⁊ oīa acquisita occasionē legis tenentur restituere si ent in simili dicam de participantibus cū raptoribus. ⁊ non solū dicuntur inique quādo sunt contra legem dei ⁊ naturalem etiā quādo sunt cōtra iura positiva ad pauperes opprimendos. ⁊ iusticiam impediendam.

fm hosti. Quod no. bene.

23 **¶** Atq. lex indulgens aliquid quod potest intendere in alio. ius preiudicium intelligatur salvo interesse parti. R. q. sic. vt tenet bal. de pa. iura. ff. r. pa. in. c. i. de indi.

24 **¶** Ex commissoria quid sit. vide. infra pactum. §. xvij.

Libellarius con

tractus. qui dicitur datio ad libellam. idem est q. emphiteosis. et ideo ibi vide. r. de laudemio. soluen. do quibus quidam vt bart. in. l. si finit. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infect. teneant q. differt. quia emphiteosis fit a dño. sed datio ad libellum fit a non dño. scilicet a vasallo emphiteota r. huiusmodi sed tēporibus no. stris cōmuniter non differt nisi quādo fit illicite r. usurarie vt patet infra. v. iura. i. §. xliij. r. §. lxiij.

Libellus famo

lū est compositio in scriptis facta i. infantiam alienius: eius quod pbat. re non vult r. in publico iactata.

1 **¶** Que pena componentis libellum famosum vel inuentum qui non cōbussit vel destruxerit: §. de lo. e. manifestauerit vñ ipsius. R. secundūz glo. in summa. v. q. i. Si conuictus est secundūz leges decapitatur. Siue deportatur. v. q. i. c. hi qui inuenti. r. l. vnica. C. de fa. libe. r. si iustitabilis itij. q. iij. ob carmen. ff. qui testa. fac. non pos. l. qui secundūz canones ter. lerandus est. vt in. c. i. v. q. i. Anathe matizandus vt in. d. c. hi qui. r. c. ij. eadem. q. Sed si sponte confitetur nō timore probationū mitius agitur. cū eo. v. q. i. c. ij. r. sic punit. ad arbitriū iudicis. de offi. deleg. de causis in fi.

Si vero velit probare qd in eo con. tinetur non punitur. At in. d. c. ij. q. expediat crumina nocentum nota face. re. ff. de inur. l. cum qui. in pncipio r. C. de inur. l. iij. Quod verum in. tellige secundūz Alzo. r. Hostie. in iudicio quia extra nemo debet alium prodere. v. q. i. summa de peniten. distin. i. homicidiorum.

¶ Altruz teneat r. talis restituere fa. r. m. §. q. sic. alium libellum in. contrarias faciendo: r. vltra hoc tenetur lesosatisfacere de alto damno. vt supra detractio. §. iij.

¶ Liber dicitur ille qui nullus subest. potesta. ti. ff. de capti. r. possi. reuer. l. nō dubito. §. liber autem populus **¶** Liberam habet potestatem quādo sine alterius consensu quis potest disponere r. non aliter in capitulo fina. de postula. prela.

¶ Quid excludit verbum libere. R. 2 q. omnem moram r. conditionez. c. extirpandum. §. penul. de preb. r. c. si beneficia. de preben. l. i. v. r. de offi. ordi. c. ordinarij. §. q. si. forte lib. v. r. ibi per Jo. an. r. Archi. de homi. pro humani. l. v. imo scdm. alios denotat quandā prerogatiuam abso. lutam seu dominii super actum. cui adicitur vt. l. procurator. cui libera. ff. de procura. r. l. i. iuranduz quod ex. conuentione. §. si. ff. de iur. iuran. de electi. c. cū nobis olim in fi. vide per Bart. in. l. alio. ff. de ali. r. ciba. legat. r. pa. in. ca. cum liberum. de sepula. r. in. c. v. vestra. de loca. vnde liberum dñum non habet quis super actum quem quando vult illum exercere i. peditur aliquali. r. si eni. p. p. b. i. d. sine temporalis siue perpetua cōtra. dicit libertati. l. libertas. ff. de sta. ho.

quod no. quia facit ad multa.

¶ Ibertus est seruus natus de natiuitate. quo. §. manumissio.

¶ Itera an pndicet scribenti. R. pa. in caplo fraternitatis. de cle. ri. non res. p. cludēdo post Bart. in. l. latino. ff. de fideiussio. Aut sunt litte. re generales sicut cum dicitur prelen. tium lator adhibeas fidem. r. huius. modi. r. isto casu cum iste lator non possit contrahere vel aliquid inten. tare in preiudicium scribentis: si cui scribit sibi mutaret pecuniaz. r. hu. iusmodi non preiudicaret scribenti. vt in. l. fina. C. quod cū eo qui in ali. potest. r. quia potius sunt litte. re reco. mendaticie nisi aliud addatur puta sub periculo domo r. huiusmodi vel nisi dolose dedit illi litteras: q. tunc teneretur argu. l. q. vendi. ff. de do. lo. Si vero sunt litte. re magis specia. les. puta quia dicitur in eis. tali de mea intentione plene informato ad. hibeas plenam fidem: quia tunc te. netur r. ager acti. mandati contra scri. bentem: ille cui scribuntur r. sed non debz ei credere in aliquo q. ei appro. prietur facit. l. si vero remuneran. di. ff. manda.

1 **¶** Quid de eo qui lras alterius ape. rit vide. §. Salfarius. §. ij.

2 **¶** Anum damnificans proximum et lras teneatur ad restitutionem. vide infra. Restitutio primo. in ver. scriptura.

¶ Igitiosa res dicitur illius dominio causa inter peti. torem r. possidentem mouetur in iu. dicio. vide. §. cessio. actionum. §. ij.

1 **¶** Anum res igitiosa possit aliena.

ri vide ibidem in principio.

¶ Anum litigano teneatur ad resti. tutionem expensarum r. damnorum parti aduersæ. R. q. sic si sciebat in. iustam causam fouerant sit a prin. cipio non scitit tamen in processu. cause cognouit iniusticiam. r. non de. sisti tenetur arg. in caplo dominus de. secum. nup. r. in. l. h. quis iniusticius. r. ibi Barto. ff. de positi.

Litigiosus

idem est q. conten. tiosus de quo vide. §. Con. tentio. r. de discordia. r. grauius peccat per se quā adulat r. quia litigiosus frangit amicitiam. r. sunt illi proprie qui ad omnia contrariantur causa. contristandi de nullo curantes. Et dicit Philoso. tertio ethi.

¶ Anum litigiosus debeat ordinari. R. q. non. xlvj. dff. §. i.

Oca

canibus dimittere. R. q. capta ante conciliū de quo in caplo cum exeo de excel. prela. lib. vj. non possunt aliter sane. excommunicari ipso facto clemen. cu. pientes de peno sed capta post illō conciliū bene possunt dimittere f3 Lap. quem sequitur dominus Pe. trus de ancha. r. Semi. in. d. c. cū ex. eo. r. in. d. clem. in verbo hactenus. i. vsq. nunc quia fm Papiam ha. ctenus per. h. aspiratum facit duas partes. scilicet hac r. ten. i. vsq. ante. Ex quo infer. Se. q. fratres ordinis mei. Bononie in monte potuerunt dimittere primi locū quem ceperat r. alium capere cū habeant iniaz ca. piendi vñm locū in dicta ciuitate. **¶** Alz. dicit mendicantes possunt lo. ca de nouo capere. R. q. nō ad habi. tandū que sint p. p. quia habitationē

bis hominum sine licentia sedis apostolice que de constitutione bonifacii expressam faciat mentionem secus est de locis in heremis ubi non est propinqua hominum habitatio quia illa de licentia suorum prelatorum capere et mutare possunt. d. c. c. et eo. et not. quod illud. c. non prohibet transire singulorum fratrum de loco ad locum qui est permissus ex causa. c. 13 de regula. cum filiabus sed phibet novum caput sine nonum conuentum capi vel locum ad locum mutari. fm. d. 1. de. de archa. vbi. s. et sic per quod caput caset per mutationem que mediantes capiunt ad habitandum ex transitu vel pro infirmitate et homini non cadit sub ista prohibitione sed solum quod pro nono conuentu seu capitulo capiunt.

2. **Utrum loca exempta sint in dicta cessi taliter quod in ea delinquentes incidunt in excommunicationem per statutum diocelani imposita contra taliter delinquentes vide. 1. statutum. 5. iij.**

3. **Utrum prefati mendicantes possint augmentare loca sua sine licentia papae. fm. 2. apum ut recitat. Se. in in. d. c. c. et eo quod sic quia ista acquisitio. et post acquisitionem edificatio est de actibus iam permissis. l. ab ea parte. ff. de proba. ergo isti iure antiquo stabili nisi quatenus ei derogatum est per d. c. c. et eo. quod tantum in duobus imutat. scilicet in acquisitione habitationis in loco de nouo et secundo in mutatione et translatione quibus in nullo casibus noster precluditur. Item phibitus acquirere nouum in re non prohibetur augmentare in ea quodammodo ante prohibitionem ut in. c. si. ij. de concess. preben. lib. vi. sic in proposito vide de hoc. 3. excommunicatio. vii. cau. xliij.**

Locatio ad vsum facta co-

cessio mercede in pecunia numeranda. c. neta. Alias si res vel species daretur non esset locatio sed contractus innoatus. l. do ut factas et agere per script. v. ff. de positi. l. i. §. si quis seruus et ideo locator dicitur qui sub mercede pecuniaria locat domum suam et homini conductor qui ipsam accipit soluendo pensionem ut in. d. §. si quis. Aduertendum quod factus innoatus inducitur secundum naturam contractus noiat cui assimilatur nisi aliud actus fuerit ut in. d. §. si quis sequitur. Barto.

Quid potest locari. R. quod omnes ille res que vendi possunt nisi sint seruittutes prediales ut iter actus via etc. que locari non possunt ut est text. et gl. in. l. locare. ff. locati seruittutes autem personales que sunt usufructus boni possunt locari. ff. de usufruct. l. arboribus sed non seruittus vsum ut in. de vsum et habi. §. minus. sed si sit ab usufructuario extinguit locatio per mortem ipsius usufructuarii. ut. C. de iur. do. l. si locus. et per maximam mediant capitis diminutionem. isti. de usufruct. §. finit. Proprietario autem non potest locatio seruittutis personalis.

Locare non potest aliquis prelatus religiosus ad vitam: nec ad certum tempus. l. longi redditus: vel parte eorum aut iura aut possessiones monasteriorum: vel aliarum administrationum sibi commissarum nisi necessitas vel utilitas expostulet puentur et cum consensu conuentus: vel si non habet tunc cum consensu fiat superioris. aliter suspensus est ipso facto: nec conductor acquiritur aliquod iussecus ad modicum tempus. hoc no. in clemen. monasteriorum. de re. eccle. non alie.

Utrum fructus decimarum possint locari ad annuum censum laico. R. pa-

in. c. vestra de loca. quod sic.

4. **Utrum beneficiarius possit locare redditus sue ecclesie sine alia licentia. R. pa. i. d. c. vestra quod sic. Intelligitur non magnus tempus. puta pro. tr. annis potest. Facit glo. in cle. i. de re. ec. non alie. nec valet statutum seu prohibitio superioris in contrarium hoc impedire propter verbum libere quod ponitur in littera. d. c. vestra.**

5. **Sed quid si antequam locatio sit finitum mortis. R. quod extinguitur locatio quod comparat clericus usufructuario vel usufructu. c. vlti. de pecu. cle. et ideo extinguit sicut usus usufructuarii. de do. c. 2. solatiis de pi. gno. c. vlti. fm. Jo. mo. qui sic no. in c. hoc phibitissimo de re. ec. non alie. li. vi. et si soluit pensionem non reprobabit a successore in eodem beneficio nisi sit iuratus in utilitate ecclesie. ut no. Host. in. 2. ij. ne prelati vices suas.**

6. **Utrum sacerdos possit locare operas suas. R. quod pro diuinis officiis dictis nunquam licet. de simo. c. cum in ecclesie et multis. c. aliter est simoniacus. sed pro temporalibus bene potest locare. 13. tamet et pacisci cum aliquo quod morietur in aliqua ecclesia ut celebret ibi diuinitatem nisi quod non habeat intentionem ad diuina sed ad mansionem quam ibi facit: vel ad laborem quem substat: vel ad damnum quod ratione morte patitur ut in. c. ad quoniam de re. pmu. per ar. et no. Inno. in. c. pe. ne pre. vi. su.**

7. **Utrum scolaris recedens possit ponere alium loco sui in domo vel camera conducta. R. pa. in. c. inter dilectos de fide instrum. quod sic quia conductor potest locare alteri rem conductam. l. nemo. C. loca. nisi aliud conuenissent ut in. d. li.**

8. **Sed an possit hoc facere intuitu**

315

socijs. glo. in. l. loca. in. fi. dicit quod 13 possit iure locationis alteri locare ratio in societatis prohibet que preualet iurisdictionis: cum videat electa industria persone. in. l. pro socio. §. soluitur. Idem 13 specu. de iudi. §. ff. Et clarius 23 per. l. perceptio. ff. de his qui deie. vel. effu. et addit quod si scolaris non degit in domo ut debet versari potest contra cum agi actioe per socios sed vtili quod directa datur quando contrahitur societas ad commodum rem vsum: et verior est questus de qua leges loquuntur. ut no. spe. vbi. s. Et quo vide quod in materia odiosa non veniet socius in domo. Et ideo si statutum dicit quod socius teneat pro socio non veniet socius in domo: quia non est proprie ista societas. et in odiosis verba. ff. de neg. gest. et in. c. in nostra de iur. iur. in super dicit pa. in. d. c. inter dilectos quod si male versatur et non possit compesci aliter a sua intelligentia quod poterit expelli per. l. si puenit in. fi. §. pro socio. et v. q. liij. in loco.

Utrum locari possit domus pro pinquiori alteri magistro ita quod vocis admutem confundantur. R. quod non. et sic fecerit prius poterit expellere vltimum. C. de stu. li. v. ro. l. vnica. in. fi. et hec causa tractari potest in ferijs tempore messis fm. Host. de iudi. c. significauerunt. et idem posset dici de quocunque alio qui impedit lectorem prefati magistris. ar. d. l. vnice.

Utrum potest locari aliqua res. R. quod 10 omnibus qui possunt emere: nisi sit miles vel curialis quibus non possunt locari predia ad collendum ne amisso vsum armorum ad opus rurale se transferant. ut. C. loca. l. miles. l. curialis et. h. vltima. subueniunt in ignorantem

21 ij

facienti. ff. loca. l. si quis ignorans. ubi dicitur quod potest exigere mercedem. Non enim continetur disciplina qui ignoravit militem. Idem videtur in clericis et monachis nisi ex causa necessitatis. extra ne cle. vel mo. c. l. r. c. secundum ubi hoc non. Ber. et Host.

11 **¶** Sed quod tempus potest fieri locatio. R. q. et ad tempus et in perpetuum. ubi si ager. v. c. l. i. et dicuntur vectigales agri qui in perpetuum locantur. s. quando vectigal solvantur. v. d. l. i. et succedit heres in locacione et conductione si moritur conductor. s. tempus locacionis in iure conductionis secus in usufructu qui personalis est et extinguatur cum persona. ff. loca. l. si quis domum. s. si fructuari.

12 **¶** Quando est merces soluenda. R. fm. Azo. et Host. q. si actum est quando sit. Soluenda id servabitur: alias pueritudo regionis et si non appareat de pueritudine id quod minimum est scilicet in fine anni. ita dicitur. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. et nota. Host. et Ber. de censu. ex parte facit de reg. iur. in obscuris l. i. v. ff. de verbo. obli. l. qui hoc anno. et l. cum qui. et ff. quando dies usufructus. l. c. l. i. in principio. et hec vera in stipulationibus nisi causa quare datur merces aliud requiratur: puta quia datur pro sumptibus. In alijs vide in l. l. C. quando dies leg. ce. et dicta. l. qui hoc anno et Innocentius in capitulo propter sterilitatem de loca.

13 **¶** Sed nunquid potest locator inquilinum expellere ante tempus finitum conductionis. R. q. sic in quatuor casibus. Q. primus si non soluit pensionem per biennium: sed si paratus sit soluere audiendus est. ff. loca. l. q. ro. intellige si alius de sequentibus non inest. **¶** Secundus si domus locata sit necessaria sue habitationi: intelligitur ex necessitate superueniente cui aliter providere non potest. v. l. edem. C. locati. aliter non diceretur necessitas si posset providere alio modo. se cus esset si tempore locacionis aliam domum non habebat quia sibi impunitum nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domum. s. huic subiungi. Tertius cum domus eget refectione quia minatur ruinam que tamen tempore locacionis non minabatur. et in isto casu et precedenti debet fieri remissio pensionis pro rata temporis. c. propter sterilitatem de loca. et d. ledem. et d. l. quero. s. inter locatores vel providebit de alia domo eque idonea. ff. eodem. l. cum plures in principio. Sed an ea refectione poterit conductor petere in ea reponi. R. q. sic glo. in nota texta. l. si duo. s. cum inquilinus. ff. uti possit. et ibi per Bart.

14 **¶** Quartus quando conductor in domino perierit conuerfatur sine lesione rei: puta si publicas meretrices et sic non remittitur pensio fm. Host. vel versatur perierit cum lesione rei. tenendo porcos in solario. incidit arbores non colit suo tempore. Et tunc remittitur pensio. sed ager ad interesse dominus de damno dato secundum Host. in dicto capitulo propter sterilitatem. Et secundum hanc distinctionem concordat. do. in d. ledem. et in d. c. propter qui. videntur contrarii.

¶ Aliter inquilinus possit similiter propter necessitates dimittere domum ante finitum tempus contra voluntatem domini. R. Pa. i. d. c. propter sterilitatem q. sic secundum Azo. et Joann. an. hoc tenet etiam glo. in l. si in lege s. si domus. ff. loca. Ex quo potest fieri

si quis per pestem potest dimitti. q. est probabilis necessitas. et facit et. l. l. hitatores. ff. e. t. Et sic in pleia est servandus. Quis in foro peticioso forte aliter teneretur. **¶** Atque sit minuenda pensio rei locatę qñ conductor non potuit uti re pducta. R. q. aut quis locat res: et si stat per locatorem voluntate quo minus re conducta non utatur conductor sic tunc et ad interesse. l. si de fundo. C. locati. Si vero non ex voluntate sed per casum fortuito ex parte vel ex parte rei locatę contingentem sic pensio remittitur pro rata. Exemplum ex parte locatoris puta. Quia per relictum et fundus locatę publicatus est. Exemplum ex parte rei. veluti si edes locatę eruste fuerint vel ager terrenum corrumpit. ut l. si quis domum i. h. et l. ex conducto. s. i. et l. si addes. s. si quis. ff. loca. Idem videtur quando ex necessitate locatori adveniente oportuit conductorem expellere. vel per refectionem domus. l. q. in sulā in pñ. et l. si fundus. ff. eo. tit. Si vero stat per conductorem vel per eius culpam quo minus re locata utatur in hilominus tota pensione solvere tenetur. l. colonus. s. navis. ff. locati. Si vero ex casu fortuito ex quo re locata uti non potuit sibi tenetur quia locatori alteri locando verisimiliter mercedem habuisset. alias non. ut per ex. l. si. s. i. ff. ad l. ro. de iacta. facit. l. si addes. s. cum quidā. ff. locati. Sed in casu qui quis locavit operas nec per eum stat quominus eas solvat sed per conductorem: sic talis conductor etiam si impediatur casu fortuito in hilominus pensionem prestabit. ut est casus in d. s. cum quidam. Quod verum credo in conscientia quando talis locator non habuit cui locando operas acquireret mercedem. propter tale locacionem: quia mercedem habuisset si tali non locasset. Si vero stat per

locatorē quominus operas prestaret tunc si non impedit casu fortuito tenetur ad interesse et nec mercedem habebit. Si vero impedit casu fortuito. sic remittitur pensio pro rata temporis ut est casus in l. vno. s. ite cum quidā. ff. loca. Item in l. si hi. C. locati. et l. advocacionis. C. de condi. ob causam. non autem tenetur ad interesse. Et si iam inchoasset operas vel fecisset aliquas expensas ad se preparandum et tali casu fortuito impeditur repetit eas expensas quas fecit propter hoc ut i. l. si pecuniam in principio. ff. de pñ. ob causam habetur de eo qui paraverat se ire ad locum: et impeditum fuit per pestem. Gallus hoc ut non remittatur pensio. quando ex casu fortuito stat per locatorem in advocato. qñ non repetit salarium ab eo hereditibus ipso mortuete. l. i. ff. de v. et ex. cog. Idem de quocumque hñte officii publici. et sic loquitur. L. arboribus. s. de illo. ff. de usufructu. l. die functo. ff. lo. et l. diem functo. ff. de off. asse. Item favore libertatis. ut in l. cum heres. s. Stich. ff. de sta. l. i. ter. hec elicitur ex Azo. et Bar. et alijs in d. s. cum quidā. Et hoc tene nisi consuetudo aliter haberet. v. ff. familia. s. i. **¶** Sed quid si locata re conductor usufructus fuit sed sterilitas in ei fructibus contingit. R. Pa. in d. c. propter sterilitatem qñ si sterilitas provenit ex casu fortuito vel ex vicio rei sine culpa coloni ut puta. qñ timet magnam siccitatem: vel aquarum abundantiam. vel frigus. vel gradum ne et huiusmodi. et non potest recedere vel sequi sterilitate anni precedenti vel sequenti immediati dum daret eadem locatio fm. Host. i. summa. e. t. sic fiet remissio pro rata. puta erit soluta colligere. xv. modios et solvebat tres aureos si recollegit nisi decem. sic si solvet nisi duos aureos. **¶** iij

studia rei locate faciet vt teneat de le
uissima. et sic loquitur. et intellige. l. qui
mercedē. et l. dñs. predictas. Qd be
ne no. p. soluēdis multis p.rietati
bus. Nec solū teneat de culpa sua sed
et illoz quoz opere vitur. Si ipse
diligētia nō adhibuit. l. si merces. §.
q. colūnam. ff. locati. et l. itē queritur
per totū. xxiij. q. iij. tres personas.

24 **¶** Etz locas vasa vitiosa ignorāter
et p. p. vniū effusum est et el maruit
teneat ad restitutionē. §. q. sic ad re
stitutionē interesse vniū nec ignorā
tia eū excusat secus eēt in pascuis lo
cas vbi herba pestifera erat quā igno
rabat. q. l. z alia p. ductoris sint mor
tua nō tenebit locator. vt in. d. l. §.
addes. §. i. vbi dicit glo. hoc esse spā
le in locato vt interesse extra rem hic
veniat. In p. scientia tamē non habe
ret locū. d. l. nisi qñ locasset talia va
sa pro bonis. l. c. si simplr exhibuit
set vidēda per cōductores. ignorans
ipse an sint bona vel ne. q. tūc eū nō
fit in aliq. culpa nō teneat. Et fortio
ri teneat ad restitutionē interesse quia
scienter locat rē vitiosam. ar. d. l. sed
addes. Et qd dico in valio intellige
in oī re vitiosa: ex qua dñum p. xī
mo euentre pōt. Quod not. pro illis
qui locant equos qui volunt se in
agris si destruantur vestes tenentur
et similes. secus in cōmodo.

25 **¶** Quid si nauta ponat res meas in
alia nauē quā vbi posueram. et perie
rūt. §. q. teneat. d. l. item querit. §. i. et
hoc verus si inuito dñō. Si vō bona
fide et sine culpa nō teneat. sīr non te
neat etiā si dolose posuisset qñ vtraz
nauis perijt in eadē navigatione. ff.
ad. l. ro. de iac. l. si. §. i. q. l. si sit in cul
pa infideliter rē mīā cōtractō: mon
tū ex tali culpa est amissa. ex quo oī

no peritura erat. quod bene no.

¶ Quis p. b. abutit affuisse doli vel la 16
tam culpā. §. fm. d. osti. q. p. ductor
puta pastor: si cut argētarius d. p. ba
re amississe rationes cū ruina vel in
cendio. l. si quis ex argētariis. §. vlt.
ff. de edendo. Idē de custode carce
ris. l. vlt. ff. de custo. et exhibi. re. mī
a quo doli allegat. p. bare d. l. quo
tens. §. qui dolo. ff. de p. batt. Ego ta
men hoc non teneo sed dico q. quā
do quis teneat. solū de dolo et lata cul
pa. q. incipit p. batio dicenti eū fuisse
se in dolo vel lata culpa. sed qñ tene
tur de leui vel leuissima tunc tenetur
probare casu amississe. Et sic loquun
tur. d. §. vltimus. et d. l. vlt.

¶ Crum non dicitur
nisi deducti
expensis. l. illud in glo. C. de
colla. et ff. p. locato. l. mutuo.

¶ Adus et locus et alius
spiritualis et di
uinus: et iste est ille qui pue
nit ex magna mentis deuotione. de
quo in psal. Omnes gētes plaudite
quem exercuit. Dauid quando ante
Archam domini saltabat. ij. §. vj. et
iste sanctus et virtuosus ē.

¶ Est et alius ludus qui dicitur huma
nus qui fit ad recreatōez suā vel alio
rū: vel causa virtutis experiedē. et iste
aliqñ dicitur theatralis a loco apto ad
theorandū. l. speculandū. Aliquādo
larualis. que larie sūt deformitates
hōiū per appositionē colorum vel
rerum que vulgariter dñr mactere.
Aliquādo hystrionalis in quo quis
de persona sua facit ludū qui vocat
vulgari stragatō. ak. illoz gludit
ad bagatelle q sūt rex hōesay dñō
stratōes. Alius hastiludialis in quo
ludit cū bastio. i. lanceis qui dñr vul

gariter glostra. Alius tomeamentoz
qui hodie nō est in vsu in quo qdaz
includebant se in quodā circuitu ad
pugnandū. Quidā pilealis balista
lis saltalis seacalis correalis et hmoi
qui habent noia ab eo in quo exercē
tur que plura sunt qz vocabula. vt. l.
natura. ff. de prescrip. ver.

2 **¶** Et talis ludus humanus sit. phi
bimus. §. q. de se nō est malus §. ali
qñ rōne alicuius circūstātie est. phi
bimus et de precepto. Idem rōne lo
ci. Mā tales ludi nullo mō pñt fieri i
ecclesia: aut loco sacro. c. cū decorē
de vi. et ho. cle. et c. de cet. de imu. eccl.
l. vj. Et nō excusare a mortali q ta
le facit i ecclesia nisi foret qd modicu
cum videat iure diuino. phibitus ibi
domus mea domus oīonis vocabit
tur. Demōstratōes vō que sunt ad
honorē dei puta passionis xpi et vite
alicuius sancti nō sunt phibite ibi fie
ri que non p. p. ue tōant ludi vt not.
in. d. c. cū decorē. Sedē phibentur
tales ludi ratiōe periculi lesionis cor
poralis sicut tomeamenta et hmoi de
tomeamentis per totū vñ oīs ludus
in quo probabiliter iminet periculū
mortis corporalis phibet sub pe
na peccati mortalis qz cōtra pceptū
dei. Math. xx. diliges p. xīmū tuū
facit lex cruenta iuncta gl. C. de gladi.
et l. nā ludus. ff. ad. lacgl. secus qñ
nō imineret p. babilr §. aliqñ accidit
set et rai o. Tertio phibet rōne. p. one
Mā clericis et multo magis religio
sis phibet oīs ludus cū armis. vt in
c. p. tibat de homi. q. et arma portare
nisi cā defensioia sūt phibiti de p. ce
pro vt in. c. elici arma de vi. et ho. cle.
Sūtr phibet eis ludus hystrionalis.
vt no. in. c. donare. lxxvj. di. de quo
dic. vt. §. d. iustio. Quarto phibetur

318
rōne scandali vtpura elicio et religio
sis aliqñ ludum exercere in publico
ex quo seculares scandalizarent sicut
peccatū mortale. fm. q. j. dico. Secā
dali. §. ij. Idem dico qñ quis ex tali
puocaret aliu ad scandalū mortalis
peccati: sicut in correis et multo ma
gis sibi imineret p. babilr tale scanda
lum. et hoc aduiceret peccaret mor
taliter: secus si de scandalo nō aduer
teret: qz nisi foret in lata culpa nō ere
do peccaret mortali. Aduerte tamē
qz clericis et religiosis est prohibitus
rōne honestatis elicalis oīs ludus
in quo ex p. p. uia plona faceret ludum
in publico sicut esset saltatio coriza
tio. et hmoi. Unde nō excusare eos a
mortali. ar. c. p. dilectōe in fi. et p. le
dist. ij. et qd no. de et in. d. c. cū deco
rem. secus in secreto cū aliquibus do
mesticis. Tres ludos larualis est eis
interdictus qz non pñt mutare habi
tum: nisi ex cā rōnabili. vt. s. ex cōica
tio. vij. casu. xxvj. Et h. Jaco. re. are.
in. l. si qz cū secretis. ff. pro emptore. et
Ly. et p. de. in atq. de san. epis. et cler.
in. §. interdicimus. el. ij. teneant qz lu
dus seacorum phibetur clericis.
Ratio fm. d. ar. in. d. §. interdicti
mus: quia nō minus facit eos reuul
re a diuina officio in quibus debēt
inistere vt. l. generaliter. C. de epis.
et cler. sicut ludus aleaz qui est eis
prohibitus ibidem ego tamen dico
vñ esse predictā opinionem. etiam
in oībus ludis quando propter co
dimitterent debita diuina ad que te
nenter alias non vñ licet ludere ad
seacos. vt tenet Ricar. in. iij. distin.
xv. sicut alijs secularibus: nisi ratiōe
scandali. vel inobedientia clericalis
vtpura publice ludendo. Quinto rō
ne cupiditatis. unde tenet Ricar. in. iij.

cum illis qui non possunt alienare. arg. l. servus cuiusdam. ff. de condi. indebit. nec facti sui quod lucrati. l. falsus. C. de furtis. Aut non intervenit aliqua fraudatio ille qui potuit alienare. et in hoc est diversitas iter doct. Nam contra opinionem finem. est quod teneat dare pauperibus et hoc sequuntur contra canonice in. c. clerici officia de vi. et hoc. de. alij distinguunt de subditis. Imperatori vel non si in brevitur dicitur quod opinio predicta sit multum rationabilis ut pote quod retrahit homines ab hominibus ludis in nullo iure probatur quod necessario sit faciendum. sicut nec alia turpiter acquisita nec obstat quod est auxilio fidei potest talia lucra si non repetuntur ab his qui amiserunt exigere et pauperibus distribuere ut dicitur in. d. auc. alazar. vltus et sic videtur quod sint pauperum quod possit auferre in penam non tamen sequitur quod ipsi teneant dare sicut nec in alijs casibus in quibus huiusmodi turpiter acquisita potest tollere ut in. l. i. C. ad. l. iul. repe. et in. l. i. ff. de iure fidei. Et faciunt que ista dicuntur restitutio. et in hoc turpiter acquisita et sic tene quo ad necessitate restitutionis. Bene tamen faceret episcopus si talia acciperet et daret pauperibus. Si vero confessores debent ea erogare facere pauperibus ut in quo delictum in eo puniatur. Si enim nollet non est ei deneganda absolutio. Adverte tamen quod ubi leges imperiales ligant quod illi qui amiserunt vellet repetere possint usque ad. x. annos et sic repetendo tenerent eis de necessitate restituere ut in. d. auc. alazar. nec ob. quod dicunt quodam esse abrogata per non usum quod non est verum ut patet ex dictis supra. Lex. s. xvij. Sed ubi lex imperialis non ligat sicut in terris papae et similibus non possit repetere ubi lex imperialis viget si episcopi non accipi-

unt lucrata possunt officiales facere ut dent pauperibus vel in publicos usus ut in dicta auct. alazarum. Et si ponatur quod ludens in casibus in quibus tenetur restituere lucrata et postea cum eadem persona in alio ludo perdat nunquam poterit compensationem facere. Et quod si in eodem ludo clarum est quod sic et voco hic eundem ludum qui se non dixerunt ad alia ar. l. primus in pnc. ff. de vbo. oblig. et facit quod non. Bar. in. l. inficiatio. ff. de furtis. Si vero in diverso ludo puta quod hoc die lucratus fuit et cras cum eodem amico sit hic subleatate iuris non poterit compensationem facere si ille cum quo ludit sit de illis qui non tenentur de necessitate restituere sed de equitate pietatis credo quod possit. Facit quod non. pa. in. c. filius de testamen. tis. et ex parte in fi. de censibus. Quae pena propter tenentes ludum alea quod prohibetur. Et primo domus in qua ludatur debet publicari ut in. d. auc. alazar. vltus in vto domibus eorum publicatio. Secundo si tenens ludum verberet non oritur actio ex tali iniuria nec puniatur verberata vel damnum ei damno quod quod videtur sicut fuerat siue tempore quo ludis siue alio finem. Bar. in dicta peca. et Bar. et est text. in. l. i. ff. notandum. ff. de alea. Tercio quod si fuerit et aliquid subtractum tempore quo ieiunio domus siue luforibus siue ab alio non poterit repetere nec hoc rei persecutiones nec est penalit furti ut est text. in. d. l. i. ff. de alea. tamen in pietatis pauperibus est dandum ar. c. cum tu. de vlt. Quarto quod alij copulit ad ludendum et ex metu quod non cadit in constantem potest puniri iudicio arbitrio et potest poni in carceribus ut in. d. tex. s. i. ibi qui copulit. Et generaliter intelligo illud compellere eo ipso quod stat cum altari parato hoc est

prestat homini facillos scammis lumen et huiusmodi in istis suasionibus et illecebris debet compellere iuvenes qui non possunt refrenare iuvenes calores. l. si. ff. si quis. C. de bo. q. liber. sicut dicimus in. l. i. ff. ad macedoniam. l. i. ff. ad mace. et per totum. Alii nisi ita acciter intelligere de alia lex effectum non haberet. quod non est ordinum. l. si pter in pnc. ff. de iudi. q. lex predicta potest et intelligi in omnibus alijs qui bladii et suasionibus inducitur homines ad ludum quod dicantur compellere sicut dicimus de raptoribus virginum qui nisi esset qui sollicitaret quod dolosis artibus circumveniret non faceret ea puella in tantum dedecus sese pderet. et in. l. unica. s. ij. de rap. virg. Quinto quod ois per celebrat iter ludentes adinuicem non debet ut non. Bar. in. l. i. ff. qui cum sciret in fi. ff. de emp. nec videtur in ludo tenere de euetio. ut in. l. i. ff. filiofa. s. i. ff. quod re. ac. non dat. Serto quod mutans pecuniam luforibus ut ludat secum non potest ea repetere. ut est gl. ordinaria. l. i. in pnc. et in. l. i. ff. de alea. ego credo et hoc verum generaliter in quocumque qui scienter mutat ludere volent quod non repetet et ubi casus in. l. rep. s. pe. ff. de mino. nec dicas quod loquitur de minore ut est loquitur. l. si vo non remuneradi. s. si adolefens. ff. mandati. quod idem est de maiore. ut dicit gl. in. d. s. si adolefens. Item quod d. l. verum loquitur qui minor est privilegiatus mutat minori et privilegiato et tamen ibi loquitur in pari privilegio potior est potestas illius qui perdit pecuniam. Facit quod non. Bar. in. d. l. i. si quis cum sciret.

Luxuria est solutio in voluptates per luxuriam in li. etymologiarum. Voluptates autem maxime venere solunt autem homines et ideo luxuria est principaliter in eis. Secundario autem de

320
citur et in quibusdam alijs pertinet ad excessum secundum glo. ad gal. v. ubi dicitur quod luxuria est quedam superfluitas. Quot sunt species luxurie principales. Respondeo quod sunt sex de quibus habetur. xxvij. q. i. s. cum ergo. l. fornicatio simplex. Adulterium incestus stuprum. Rapina. et vitium contra naturam. Adde excessum in actu coniugali de quibus habes infra preceptum. s. r. **Quid sit peccatum mortale.** Respondeo quod sic. sed non quod luxuria habet meritum in corde cogitando causa delectationis et istud est peccatum mortale secundum distinctionem positam supra. Cogitatio mortalis multo magis si ultra cogitationem peccati mortalis addatur sensus puta quia vult delectari videndo. tangendo. loquendo. et huiusmodi licet nolit consummare opus. Item est peccatum mortale deliberatus consensus in opus si factus adesse. Math. v. Qui videtur mulierem. scilicet desiderando corde delectare ad mechandum id mechatus est. scilicet propter peccatum mortale et illud peccatum cuius est materia quod appetit. puta si solutam fornicatio si coniugam. adulterium et huiusmodi que circumstantia est confitenda de necessitate cum mutet speciem secundum aliquos. Sed ego non credo quia solum est contra vnam prohibitionem. et non contraspiceo. primum videri vel contra aliud. non re. nec est ibi aliqua materia lesa licet sit bonum confiteri eam. sed multo magis est peccatum mortale cum consentit in operatione. Unde si est solutio solus sine alterius commixtione sic dicitur mollesce vel immunditia. Si vero commixtus sit ad rem alterius species. sic

di bestialitas. Si aut ad re eiusdem
speciei sed indebiti seruo. sic di sodo
mia. si qro sit ad re eiusde spci r de
biti seruo. sed no seruatur naturalis
modus coeundi. vel quantu ad instru
mentu non debitu. vel quantu ad
monstruosos concubendi modos sic
hi quatuor modi dicunt pni cotra
nam. Si cu alio eiusde speciei r in
debito vase r debito mo sit talis polu
tio aut est cum soluta r sic fornicatio
aut cu coniugata r sic adulteriu r hmoi
r sic semper peccatum mortale si est
voluntaria preter matrimoniu.

3 **C** 23 est grauiss horu. p. pni co
tra nam est maritu r isto infimu est
molitio grauissimu bestialitas me
diu sodomia post pni pira naturaz
maius est incestus post incestu adul
teriu. Atz intellige accipiendo in suo
limo qz mar pni e coire cu mfe qz
cu alterius vxore. Adulteriu est ma
ius stupro vtriusqz aut aggrauat per
violentia vñ rapt? virginu e grau?
stupro r rapt? vxoris grauius adulte
rio hec oia aggrauant secundum ra
tionem sacrilegij. Infimu oium pre
dictoz est fornicatio que committitur
sine iniuria alterius persone.

4 **C** Quot sunt filie p. p. ponit q
tuor ex pre sermonis na sermo dz ee
decas pira qd est turpiloqui. Secdo
licet? pira qd est scurilitas. Tertio ex
pedico pira qd e ludrica. Quarto sa
le coditus. l. sapientie pira qd e stulti
loqui. Est r qnto cecitas mentis.
Sexto scipitatio. Septimo inconsi
deratio. Octauo amor sui. Nono est
odiu dei. Decio amor mudi. Unde/
cimo horro futuri scil. Et duodecio
inconstancia de qb? s. interrogatoe.

5 **C** Atz in tacibus r oculis r hmoi
sit pni mortale. p. q. sic. quando de

liberate sunt causa delectationis lu
xuriose fm q. s. dixi. Logitatio sec
quando sunt causa amicitie.

Magister

rei sue negotij pre ceteris cu
ra gerit. l. i. s. magistri. ff. de exerci.
Et hoc nomen magister di a mon/
do siue mostrando. ff. de vbo. sig. l. q.
bus scipua r de magistro. c. qz. s.
pprie magister vocat qui docet gra
matica vel alie artes liberales r theo
logiam r sic accipit de magistro. c.
quia nonnullis r in cle. ij. co. ti.

Qualis debet esse magister. p. q. i
debet esse idoneus prouidus r discre
tus in scientia qua vult docere caplo
i. h. r. iij. eodem titu. r idoneus est q
primo moribus r post facundia ali
os antecellit. l. vnica. C. de professi
qui in vbe iuncta. l. magistros. C. de
professo. r medicis. Nam qui alios
docent non debent habere necesse ab
alijs doceri. ar. xxxvj. dist. s. ecce dz
etiam here bona pueratione testem
doctrina. l. iij. di. valentinianus.

Atz religiosus debet ad magiste
riu assumi. p. q. si ingerit se vt sit coi
ter hodie no dz. xvj. q. i. monachus
cum multis. c. r. q. vij. c. in noua. Si
vo no ingerit se sz mittit a plato suo
ad que pertinet sic possunt r debent
assumi. xij. q. i. sic viue r. c. si clerica
tus. r. c. doctos r ex eo. ii. c. l. r pe.

Que sciencie legi possunt. p. q. oia
que faciut ad instructionem aie cor
poz vel rez nisi sint reprobate r sunt
iste que legi possunt singulariter.

Grammatica de qua. Quicquid agat
artes ego semper predico partes.
Dialectica de qua. Abbe sine docto
res frustra coluere sorores.

Responica de q e mibi dicendi ratio

cum fide loquendi.

Musica de qua inuenere loca per
me modulamina vocum.

Geometria de qua rerum mensuras
r earum signo figuras.

Aritmetica de qua explico p nume
rum que sit proportio rerum.

Astrologia de qua astria via qz po
li varias mibi vendico soli.

4 **C** Atz mathematica possit legi. p.
q. mathesis cu aspiratione medie ad
exercitiu non lz docere. qz significat
arte diuinandi. r est reprobata. vt. C.
de male. r albahe. l. nemo. r l. culpa
Sz ad instructionem doceri possit.
xxxvj. di. legimus. Sz ego credo q
eti ad instructione non liceat. qz cu
ius vltus malus est ipm quozqz malu
est. vt dz in primo sen. dist. i. Sz alia
mathesis que dz penultima bene be
ne licita est que est de quatuor vltimo
dictis scientijs. vñ verius. Scire fa
cit mathesis dat diuinare mathesis.

5 **C** Astrologia pre oibus doceri pot
eo. ti. c. qz nonlls. Jus canonicu r ci
uile. de puelegijs cu de diuersis li. vj.

6 **C** Sed qd de poetis qui vt in pluri
bus sunt ad aios inueni corapados
p. q. distinguendu est de literis gen
tiu. Ma qda libri sunt q vt in plurib
sunt de lasciujs. vt Quidius de arte
r fides. r tales legere vel audire oino
phibitu est. Et sic itellige. c. sacerdo
tes. r. c. legantur. r. c. io. xxxvj. dist.

Sit alij libri gentiliu seu poetarum
q vt plurimu multu vtilitat afferunt
lz in eis aliqui sint alij turpia immita
r tales libros legere vel audire causa
eruditiois vocabulor. vt p eos sciut
log recte atqz ornate no est phibitu
r sic loquit. c. mibat eade di. cu duo
bus. c. se. dmo sit talis magf q fa
bulas lasciuas abbreviet r obicure

legat. Et sic limita gl. in suma dist. xxx
vj. vide et quod dicam. j. scientia.

7 **C** Abi debet magistri institui ad le
gedu. p. q. in oibus locis. vbi facul
tates ecclie suppetunt siue sit cathedra
lie siue alia ecclia collegiata que ha
beat facultates sufficientes ad hoc dz
poni magister q legat in gramatica
cui copetens bnficium assignet. seu
picipiat fruct? vnius pbende. r tadia
soli qd in pferat in docendo cleri
cos gratis illius ecclie r alios pau
peres. In metropolitana vo ecclia
dz esse magf q doceat in sacra pagi
na. r de his que ptinet ad cura aiaz
xxxvj. di. s. qbusda. r. c. ti. c. i. r. c. qz
nonnullis. hodie vo statutu est q ro
mana. parisiensi. oxoniensi. tononien.
salmacien. ecclia habeat duos vi
ros peritos ad instruendi. in lingua he
braica. caldaica. r arabica. cle. i. co.
ti. r ibi ponitur cuius sumptibus.

8 **C** Quid si no vacet aliq pbenda. p. q
qlibet de pbendatis dz dare tantuz q
faciat vna pbenda si superest ad eoru
necessitate. ar. c. fi. de his que sunt a
mato. par. cap. r de eccl. edi. c. de his
vel si non superest expectet donec va
cet prima. ar. c. dilectus el. ij. de pre
ben. secundum Per. r hosti.

9 **C** Sed pone q sit pbenda vna af
signata magistro. nunqd tenetur ca
nonici eligere aliu canonicu. cu ma
gister non sit canonicus. r statutu est
iuramentu firmatu caueat q sint tot
in numero. p. q. no auctoritate illius
p. c. iij. c. qz nonnullis co. tit. nec facit
iuramentu nec currit eis tepus. qz
non dicit vacare talis pbenda nisi
quando magister resistit a legendo.

10 **C** Atz magister possit eligi in cano
nici sub illa pditione vt doceat. p.
q no qz dz cessare ois pdno r p. c. i.

alias esset simoniacus. Si si vacaret
aliqui pbedat. tunc ea vacante possent sta
tuere. et istud omnia sit ei annexum ita
no. l. d. o. r. ber. i. d. c. q. nonnullis q
uis ho. videat ten. q. et i. pmo casu
no e simonia s. pmutatio de spuali ad
spuale. c. ad qones. de re. permu.

¶ **¶** Alio talis magi cui assignata e p
benda vel pmissio de ecclia possit ali
qd exigere a scolarib. p. q. no ena
pextu cuiuscusq. pmutatio in. c. i.
eo. ti. r. si exigit a elicio illius ecclie
vl a pauperib. alienis commutit simo
nia fm l. d. o. r. in. c. q. eo. ti. r. Joan.
bar. Bar. r. Ezechia in. c. de qbus
da. xxv. ij. di. Et hoc itelligit si reddi
tus sit sufficiens: sed si sit paup. nec
h. p. u. s. sufficiens assignatos. ga
magistri necessitas subleuanda e. d. c.
q. nonnullis. q. sic no esset simonia p
Alex. nec est videre sciam s. labore
sui facit. l. ii. ff. de ori. iur. sicut r. e. p.
h. non possit facere exactiones tam
ex necessitate exigit subsidium carita
tini. c. cum apostolus. s. prohibem
de cens. r. c. cum sit de simo. r. c. con
querente in fi. de offi. ordi.

¶ **¶** Quid de alijs magistris. p. q. si
mult no debet exigere aliquid qn sunt sala
riati debite de publico in studijs ge
neralib. a qumq. fm p. a. in. d. c. q.
nonnullis. In alijs e. studia gñalia
sibi no pnt a scolaribus illi. loci fm
do. Antio. nec a pauperib. sed bene
a diuitib. alienis. r. etia scdm pfectu
dinem. l. q. si nolit. s. qui mancipia.
ff. de edi. edic. facit. l. si fundus. ff. de
euit. r. q. no. Bar. in. l. nemo est q
nesciat. ff. de duobus reis. Si vo no
sunt salariati pnt exigere. s. no a pau
perib. de cens. c. l. Et hoc itelligit
vera q. pnt exigere qn non est sibi p
missum sufficiens. r. loquor hic no de

his q legut vt adiscat. vel pp honore
q. tales no gerit vtiliter negotiū alie
ni sed sui. ff. de neg. gest. l. si pupil
li. s. ij. s. de illis qui ad vilitate sco
larium legunt: vt sunt docti.

¶ **¶** Aliud qd oēs magi possunt obla
ta a scolarib. spote recipere. p. q. sic.
c. dilect. fil. el. ij. i. fi. de simo r. q. iij.
p. l. c. q. qdā sūt q. l. imboneste pe
tant tñ honeste recipiunt. l. i. s. est q
dem rel. ff. de vari. r. extrao. cog.

¶ **¶** Alio magister pp lucrū datur sibi
a scolaribus pcedens eis vacatione
vl celebratione festi peccet. p. Rod.
q. si hoc facit pro recreatione eorum
non est simonia: sed tamen turpe lu
crum. secus si faceret propter festum
colendum vel non colendum. q. est
simonia secundum Ray.

¶ **¶** Alio possit sine simonia aliquid ex
gi. p. licentia docēdi p. a. d. a. p. Rod.
r. Sof. q. simonia no est s. turpe lu
crū de necessitate restituēdi ei qui ve
dit si erat idone. r. q. no turpiter redit
s. potuit redimere vacationes suā. c.
dilectus. el. i. de simo. secus si no erat
idoneus: q. cū turpiter dederit no ei
restituē. sed pauperib. de bono cōsi
lio eēt dandū. vide qd no. Bar. in. c.
phibeas eo. ti. Idē dic de eo q. no
vult dare licentiā suo clerico eundi
ad scolas nisi aliquo sibi dato. Rod.
tñ credit simoniaci ep̄m p. lucrū
dat licentiā p. quinquēnio a iure con
cesso. c. lup. specu. e. ti. Si si si ad ma
ius tempus quādo habet respectum
principaliorē ad soluēdi eū a spī
rituali offi. qd d. ecclie. Si vo pp
morā in studio faciēda. sic turpe lu
crū est no simonia: s. mortale peccū.
¶ **¶** Alio q. possit ptere licentiā docē
di in theologia. p. fm sent. Tho. in
quod. q. sic eum cōicare scientiā sit

opus caritatis. Ad itellige vtz qn
hoc querit pp bonū finē. sed pp sup
biam r. extollentiā non liceat.

¶ **¶** Alio ille q. obtēta licentia fecit ex
pensas in puijs scdm pmutuē
possit aliū substituēdi cū pacto q. red
dat sibi expen. p. Rod. q. sic: dum
mō substituē. legat vice suā r. pmutuē
do sit substituēdi. Si vo totū ius suū
in eū transierit. sic no pōt aliqd etiā p
interesse suo pacisci. r. multo min⁹ de
certa portio emolumēti percipiēda
nec est s. q. ecclia tradit tali mō quā
bñficia sūt assignata p. sustentandis
clericis: sed istud p. labore docendi.

¶ **¶** Alio peccet mortali admittentes
ad doctoratū nisi exigāt iuramentū q.
no expēdēt vltra tres mille turonen
ses argenteos in tali doctoratus vel
magisterij solēntate. p. q. sic. r. iij.
suspensi per sex menses ab huiusmo
di promotione etiā si sunt episcopi.
vt in cle. vlti. de magistris.

¶ Alioritas non querit
a seruo dei
sed inferioritas. r. l. dist. mul
ti. xxiij. dist. diaconi sunt.

¶ Maledictio proprie est
seu optatio mali alicui facta
sub rōne mali hoc est inquāti e. ma
li. itē dēs ip̄s malus. vt colligit ex. c.
de. xxiij. q. iij. L. arge at accipit etiā
p. blasphemā dei vl sanctoy. vt i. c.
statuimus de male. ois talis maledi
ctio prohibet. xxiij. q. iij. si igi. xlvj.
dist. clericus. r. c. i. de male.

¶ **¶** Alio sit peccū mortale maledictio.
p. q. aliqui q. imprecāt malū alteri
sub rōne boni. vt. l. conuertat vel no
habeat cām faciēdi mala: vel ei qui
meret maledici sic non est peccū fm
Alex. p. a. retractatu de maledictione

qñ sit cū alijs debitis circūstantijs
imo maledictio isto mō erit bonū l. 3
sit malū ei cui maledicit. sed qñ quis
maledicit pprie. tunc sp. est peccatū
mortale si sit cū deliberatiōe rōnis. r.
de malo notabile. sec⁹ si ex impetu vl
de re minima. dicit tamen Alex. q.
si talia ducant in consuetudinē possz
esse mortale ppter contentum.

¶ **¶** Alio liceat maledicē creature irro
nabili. p. s. Alex. vbi. s. q. maledicē
creature irro nabilis scdm se p. sidera
te est ociosus r. vanū r. per pñs illicitū:
¶ **¶** Maledicere autē eius put ordinā
tur ad hoīem. sic est idē peccū ac si sic
ret hoī. r. ita mortale. sicut dēu est: r.
de talibus itelligit illud. maledici re
gnū dei no possidebūt. xxiij. q. iij. s.
illicita. r. de pena maledicentū deus
vel scōs. vide. s. blasphemā.

¶ Aleficcium dicitur aliqñ for
tilegiū vl in
cātatio. vt. xxiij. q. v. nec mix. r. de h.
j. Sorilegiū. r. qñ pōt destrui vide
j. Superstitio. s. xliij. Aliqñ dicitur quod
cūq. crimē vt furtū. rapina. r. hūi dī
vt insti. de obliga. que ex delina. Est
etiā qñ maledicēti nocuentus qd sit
proximo ppter ppositū. vt insti. de
obli. que ex quali delict. na. per totū.

¶ Alitia dicitur tripl. p. p. p.
habitu vitiōso ex q
peccat q. hō est valde iclmar. r. p. m.
pms ad agēdi opera illius vicij ha
bitū: r. sic est peccare ex malicia. i.
ex electiōe mali pp illā inclinationē
habitus vitiōsi. s. no est peccū in spī
ritū sancti. Scdō dicitur malitia conten
tus r. abhominatio rerū spiritaliū
procedēs aliqñ ei iordinata tristitia
mentis. r. isto modo est filia accidie.
Tertio malitia dicitur peccū in spīritū san
ctū. de quo dicit. vt. j. peccatū. s. iij. Et

Andatum ^{de qñ go}
ad satiffa

¶ Cetera mādās delicti includat sub
disposiōe iuris vel statuti puniētis eū
q̄ fecerit talis delictū. B. p. a. in. c. mu-
lieres re sen. ex. com. sic distinguit aut
ēba scripta sūt in rē, puta dicit ino si
ue statutus p̄ homicidio imponat ta-
lis pena ⁊ sic includit ex p̄p̄ta signi-
ficatiōe verborū q̄ de homicidio qd̄
mādauit tene. l. hec ēba. ff. de adul.
z. l. aut q̄ afr. s. hec ēba. ff. qd̄ vi. aut
clā. ⁊ virobisq̄ p̄ Barto. ⁊ p̄ Ly. in. l.
nō iō minus. C. de accusa. Tunc ēba
sūt scripta in p̄sonā. vt q̄ dē. si q̄ cō-
miserit homicidiz puniat talī pena
⁊ sic si cōmittit p̄ instm̄ qd̄ necessa-
rio operat necessitate facti sicut mite-
ntia sagittā ⁊ hmoi. vel operat p̄ in-
strumentis necessitate iuris. sicut q̄si
p̄curatori vel subdito aligd̄ mādāt
licitū. sic includit mādā. s. q̄ ipse ve-
re facti q̄si acti attribuit p̄ncipio. s. sē

etio. c. mīlīseres de sen. exco. in verbo
vere qđ vī inuere nō interpretat
ur. qđ illud vep est f3 Bart. in. l. si
vni. ff. de inu. in pco. s. nō in pena
z qđ nō vere cōprehēdat. Facit. c. vt
fame. de sen. exco. vbi ter. inqt facere
videant. Ergo iēperatū ad idē.
de cle. pu. iduel. c. ij. Vbi pugil. vere
homicida dī. z mādāns nō. l3 teneat
de homicidio. Itē qđ ter. ponit vt di
uersa facit z mādare. s. o. dī. c. li
viduā. z de homi. c. sicut dignū. Er
go in penis irregularibz a iure cōi p
statuta nō hēbēt locū. vbi fictio non
h3 locū. vt dixi. Idem dic qđ quo ad
effectū nāles qđ ex ipso scō pueniūt vl
regunt nūm3 sūt paria facit p se vel
p aliū. Facit qđ nō. Bar. in. d. s. de
ieciisse. vbi vult qđ non est idem adul
terium facere per aliūz. sicut per se. s3
quo ad effectus cūles qđ pñstunt in
reprimendis iniurijs. sic tene qđ. s.
dixi nisi qñ ius punit aliqū qđ perso
nalter fecerit qđ tunc non includitur
in pena faciens per aliū. Et sic intel
lige. z limita glo. in. c. sciant cunctis
de electio. li. vj. z iura in ea allegata.
¶ Atz mandataris nō seruans for
mā mandati faciat aliqd validū. p.
qđ nō qđ gesta 3 formā mandati sunt
nulla. z non solū qñ sit expresse ptra
formā. sed etiā quādo fit preter z cī
tra formā qđ quando ad actū daf cer
ta forma: paria sūt agere 3 citra z p
ter formā. Vide ter. cū glo. in. c. si cui
ter de elec. li. vj. z c. pudentia de offō de
le. facit. l. diligēter in pn. ff. mandati
no. pa. in. c. si. de refti. spo. qđ limita
vt. s. absolutio. iij. s. ij.

late. Et quo inferat qd si duo mādāt
ēt data certa forma l3 non possint sū
impleri d3 tamē fieri qd pōt r vale
bit acq. Facit quod no. per glo. r do.
in. c. constitutus de rescrip.

¶ Quid de eo q mādatur delictū qd
pōt multū tps ille erequit. cōcludit
Inno. i. c. ad audientia de homi. qd
tenet si nō reuocatur exp̄sse vel tacite
vputat. qd feci pacem cū inimico. vel
parentela. vt. l. illi. s. si. r ibi gl. r bar.
ff. de adimē. legatis. Et hoc sequitur
bal. in. d. l. non ideo minus.

¶ Et p mādās teneat mādatorio de
casu fortuito. p. pa. in. c. sicut. de iure
iurā. q agēs actiōe mādāt petit dā
na que verisilr ptingere possint qd
si mādāe cas debuit cogitare a p̄
cipio. p3 Inno. in. d. c. sicut. r sic petit
exp̄ri. r dāna. ar. ff. de neg. ge. l. nēse
nius. r sic dicit intelligēda. l. iter cau
sas. s. nō oia. r. l. si. qd alicui. s. i pen
dia. ff. mādā. nisi dāna cōtingent ex
cāu fortuito q verisilr non fuisset ex
gitatus. d. s. nō oia. r hoc t3 ē Joā.
an. in regula dānū in mercuriali. l.
vj. Et intellige p̄dicta in eo q gratis
suscipit mādātū. nā mādātū de esse
gratuitus. l. i. s. l. ff. mandat. r iō isti
stipēdiarij q veniūt p̄ scio non p̄nt
agere ad dāna. qd nō sūt mādatori. p̄
v deñt esse. Itē illi q cā pietatis vel
parētele r hmoi hoc faciūt. xij. q. iij
nō inferēda. Si illi nec illi q ex debi
to tenent. ij. q. iij. si oēs. r c. inianus
vide quod no. in. d. l. nementius.

¶ Anrum mandatum exp̄ret mor
te mandatorio. p. docto. in. capitulo
gratum. r. c. relatum. de officio dele.
q reintegra exp̄rat. l. mandatum. c.
mandati. alias non. Quomodo res.
dicatur integra r quomodo non. v.
de ibidem per doctores.

Manifestum nos des-
scribimus
intelligere qđ vlp confessio-
ne vel probatione legitime notū fuerit
aut evidētia rei que nulla possit tergī-
uerfatōe celari dicit ter. in. c. cū oliz
in fi. de ob. sig. 2 ibi dicit gl. qđ p-
prie manifestū dē qđ nō eget probatione. &
sic est notoriū sed manifestū proprie
prout est species distincta a notorio
dicitur qđ probari potest.

Anumissio est libertas
 ut datō, nō

q. ij. abbatibus vel si consuetudo sit qd
possit vel non possit illam serva. de
his que sunt a prela. sine consen. ca
pituli. c. ea noscitur. r. c. cum nos.

¶ **T**ercio q^o p^ostuit ius p^osonat^o. B. v. no. i. l. f. c. de bo. lib. i. gl. i. pmo. v. si p^oponat turp^o actio^oz ad excep^oez aduer^ous p^osoni. Sc^oo reueret^oia d^oz t^o i faciedo q^o n^o faciedo. Tercio p^ostare d^oz ei alim^o si a^o i h^oz. Quarto p^oson^o p^oz ius reuoc^oat^o ei i futur^o r^one offense com^oisse i p^osoni. Quinto p^oson^o p^oz ius succedendi lib^oto. S^o n^o n^o lib^oti i^o relin^oare leg^oima que e^o terna p^o suoz bonoz i^o si in bonis p^oz plus q^o c^ocedi^o aureos: r^o n^o llos lib^oros d^oz c^o c^ocedi si v^o m^oz q^o c^ocedi aureos d^oz i suba n^o t^oir ei aliq^o relin^oare q^o si mort^o fuerit ab i^ostato nullo lib^oroz relicto sic succed^o i t^ori. Et i^o ibid^o. i i^osi. de succ^o. lib^oroz. S^o sed n^o p^ostunt. vide gl. in l. v^onia. C. e^o in ius voc^o. r^o ad q^o tenet p^osona lib^oto e^o gl. i. lib^oertoz i^osi. e^o lib^o.

Atrimonius. 11.

ostendit Theologos q̄ quo ad deum
veritatem non potest esse matrimonium.
si ambo consentiant simul dicant aut
faciant quicquid voluerint ab extra.
xxvij. q. ij. sufficit. licet ecclesia aliud
iudicet. ut in. c. io qui de spon.

3 Et requirit q̄ consensus prefatus
sit eodem tpe. p. d. in. c. dilectus de
spo. t. q. de subtilitate iuris necessa-
rio requirit ut sit eodem tpe prefatur
q̄ dicit gl. in. l. p. sensu. ff. de act. et ob-
li. et in. l. i. ff. de spon. emp. q̄ in con-
trahentibus q̄ p̄ficiunt iure gentium
debet consensus sit prestare. Et spe. in
ti. de spo. dicit q̄ r̄isio alterius d. se
pn. et l. i. s. a. ff. de vxo. obli. d. ost. re-
ro in. c. et istis de spo. salibus quē se-
quit. Jo. an. dicit q̄ sufficit p̄sentia
p̄ prius et daret in p̄posito suo et po-
stea alterius p̄sentia accedat et post
facto. et est verio opinio d. ost. ut est
tex. in. d. l. i. s. si vxo p̄sens interroga-
uit. vbi dicit interuallū mediū repo-
sitio nō vitiauit obligationē: secus si
nō p̄leuerat in p̄mo p̄posito. q̄ sic
est vera p̄ma opinio q̄ nō est m̄mo
nūi q̄tūcūq̄ alter cōsentiret postea.

4 Et verba exprimentia p̄sentis de
p̄senti sunt necessaria ad m̄mōnūz
contrahē. p. cōiter theologi. in. iij.
dis. xxvij. et moderniores canoniste.
ut no. pa. in. c. tue fraternitati de spo.
tenet q̄ non sunt necessaria et in log
valētibz dūmō per alia signa exte-
riora p̄sentis exprimat ut p̄ nūz. et
h̄mōi. Et istud tene: alij dicāt. alij.
facit. p. hoc q̄ legata et fideicomissa
solo nutu relinq̄ possūt etia a log va-
lente. ut. C. de fideicomis. l. et in epla.
et. ff. de leg. iij. l. nutu. c. cum apud de
spon. vbi dī q̄ sufficit p̄sentis. ergo
nō requirēt vba p̄cise: cū per alia

possūt exprimi. q̄ illud dicit sufficere
quo posito nihil aliud requirit ad sub-
stantia actus. ut no. glo. in. c. statutu
de rescrip. l. i. vj. Et nō refert quid de
egpolentibus fiat. c. l. ex q̄dā de test.
Et p̄ q̄ mutus potest d̄ere. ut in. c.
cū apud de spo. ergo verba nō sūt ne-
cessaria. ut p̄ in. d. c. tue fraternitati
et in gl. in. d. c. sufficit. Et iō si quis
diceret accipio te in mea vxorem et si
p̄sentis ut sit m̄mōnū da mihi oscu-
lum. et illa dat. erit verū matrimoniu
licet nullum verbum dixerit. de ma-
trimonio contra inter ec. d. c. i.

Et sine aliquo sensibili signo et
primente p̄sentum de p̄senti d̄atur
matrimoniu. p. fm cōiter theologos
vbi. s. et canonistas in. d. c. tue frater
nitati q̄ non q̄ est sacm. et de rōne
sacramēti est q̄ sit in eo aliq̄ sensibi-
le signū. et iō dicit gl. in. d. c. tue q̄ ad
esse matrimonij duo p̄currūt necessa-
rio. vñ mā. s. p̄sentis. aliud forma-
l. vba vel signa p̄sentis exprimentia
Adverte tamē q̄ si pater d̄it et dicit
vba p̄ filia p̄sente et tacēte. q̄ erit ma-
trimoniu: q̄ verba parentū et taciturnitas
filiorū p̄sentū. et verba itelligē-
tiū egpolent sensibili signo exprime-
ti p̄sentum interiorē. Ad vey intelli-
go si ipsi p̄ qbus d̄buntur aliquo si-
gno annuntiat: alio nō credo q̄ sola ta-
cituritas sufficiat. Et sic itellige et li-
mita glo. in. c. nō ois. s. cum dī. xxvij.
q. ij. et in. d. c. tue fraternitati et sanctū
Tho. et Ricar. in. iij. di. xxvij.

Et p̄sentis de futuro cū carnali
copula faciat matrimoniu. p. s. Ricar.
in. iij. di. xxvij. ar. i. q. iij. q̄ quo
ad deū et rei veritatē sine p̄sensu reali
de p̄senti non potest esse matrimoniu.
c. ma nos de spo. Et iō distinguunt san-
ctus Bo. cadē dī. q̄ aut copulat sibi
affectu

affectu singulari ita q̄ vtr credit copu-
lari cū sua vxore. et cōtrario. et sic co-
pula facit matrimoniu p̄ p̄sentis ta-
citi de p̄senti quo vī implere velle.
q̄d p̄misit. s. eam accipere nūc de p̄-
senti sicut antea p̄miserat de futuro.
Aut cognosce cū affectu fornicario.
et sic nō est matrimoniu quo ad deū:
sed p̄sumptū quo ad eccliam p̄ quā
p̄sumptionē nō admittit probatō
ut in. c. io qui de spon. si tamen con-
traheret de facto cū alia teneret sedz
matrimoniu quo ad deū fm Ricar.
vbi. s. q. iij. q̄d nō bene p̄ aliud aut
a carnali copula vel p̄sensu de p̄sen-
ti nunq̄ sponsalia de futuro mēte et
verbis efficiunt matrimoniu etia p̄-
sumptū. Quis interueniat traductio
ad domū oscula et ē nūc ad copu-
laz. ut p̄ per capi. si. de spo. et l. c. i. d.
matri. p̄tra iter dictū ecclie cōtracto.

7 Quō cognoscet signa q̄ exprimit
p̄sentis de p̄senti. p. q̄ recurrēdū est
in foro ale ad intentionē. q̄ si de in-
tentione nescit. sic dōm est q̄ si aliq̄
verba p̄cesserūt ab vno eoz. vel ab
aliquo alio i eoz p̄sentia: sic postea
signa sic s̄dōm verba determinabit
signis. vtp̄ta si alter dicit. Ego te ac-
cipio in vxorē et si tu s̄s p̄sentis acci-
pere me in virū bibe. vel annue capi-
te et h̄mōi. sic erit m̄mōnūz. Si vxo
p̄cedentia denotant p̄sentis de futu-
ro. sic et signa. Ad si nulla verba p̄-
cesserūt. sic nō indicabo pro m̄mō-
nio. ex quo de intentione non cōstat.
Autius tū est p̄ matrimonio p̄sume-
re. q̄ nullū periculū imminet: alias sic.

8 Quō verba cognoscet in dubio
q̄ de intentione nō p̄stat. p. q̄ verba
q̄dam sūt clara q̄ demonstrāt cōsen-
sum de p̄senti sicut cū q̄ dicit. acci-
pio te in mea vxorē. et illa replicat et

ego accipio te in meū virū et filia q̄-
dam sūt dubia vñ no. q̄ verbū placet
et verbū volo denotāt s̄p̄ p̄sens fm
vñm. An. in. c. ex l. i. s. de spon.
vbi aut infinitū nihil p̄fecte signi-
ficat s̄ determinabit fm vba p̄cedē-
tia vel ad p̄sens vel futurū. Et de si
vxo volo vel placet addat vbi infi-
nitū denotās actū nō depēdētē
solū a libera volūate. p̄ferentis nō in-
ducit dispositio de p̄senti: s̄ de futuro
puta cū dicit placet vel volo ascen-
dere arborē. Si vxo vbi infinitū de-
notat actū qui p̄cedit solū a volūate
p̄ferētis libere. Et tūc si denotat p̄-
cipiū actus nō inducit dispositio de
p̄senti. Exemplū volo tecū d̄ere vel
volo te de p̄solare. et sic nō erit matri-
moniu. Si vxo denotat executionem
actus. sic inducit dispositio de p̄senti.
Exemplū volo te d̄ere in vxorē vel
dicat placet mihi te retinere. p vxore
et sic erit matrimoniu. q̄ qui vult cō-
sequens vult et antecedens ut in. c. p̄-
terea et in. c. p̄udentia. de officio de-
le. in hoc tamen multum instant. do-
sed pertranseo. et vide si vis Ricar. in
l. cunctos populos. C. de sum. trinit.
et canonistas in. d. c. ex l. i. s.

Quid si dicat prouideto tibi tūc
vxo mee et illa s̄s idem respōdeat.
p. fm d. ost. in. c. ex parte de spo. q̄
pro matrimonio est iudicandum.
Et si dicat viro vis talē p vxorē
et r̄idet placet et s̄s idem dicit mu-
lier sit matrimoniu. p. ut patet ex di-
ctis matrimoniu est nō. etiam d. ost.
in. c. sponsam de spon.

Quid si dicat promitto tibi q̄ nō
dimittā te pro meliori vñ p̄iori vxore.
p. fm d. ost. in. d. c. ex pte q̄ ma-
trimoniu erit. Et si in talibus et s̄s
dubijs iudicandū est p̄ matrimonio

ar. de sen. r. re. ind. c. fi.

12 **¶** Atz vir dicēs pmitto tibi q ha-
beo te p legitima vxore. r. filr rñdet
mulier pbat de pñti. r. q sic. vt in
d. c. et parte in ter. r. in glo. xxx. q. v.
c. nec illud. s. s. obicit. qz verbū ha-
beo pōt referri ad tpa pñti s. ma.
pñti. cc. s. c. et l. r. s. r. iō fm i. d. o. s. i.
r. s. o. f. subaudiēdū est de cetero vel
hoc tpe. secus esset si diceret. pmitto
tibi q duc a te i vxore. s. s. i. d. c.
nec illud. qz sic eēnt spōsalia. r. filr di-
cū pa. in. d. c. et parte q erit mñtio
nū si dicat pmitto tibi q nō habeo
aliā vxore. nisi te. r. illa filr rñdet qz
verbū nisi cū sequit negationes facit
positiōē vt no. glo. in regula pñti.
de re. lib. vj. q. credo rez si vba sint
plata de pñti. s. nolo hēre aliā i vxore
nisi te. Sec⁹ si vba eēnt prolata de
futuro. sic. s. q non hēbo aliā nisi te.
qz tunc nisi nō facit positiōē de pre-
senti fm actū sed solū fm habitū filr
si diceret non accipiam aliam in vxore
rem. qz non erit matrimoniu.

13 **¶** Quid si dicat pmitto tibi q reti-
nēto te pñti meū r. illa rñdet filr.
r. q nō est mñtio nūz. nisi dicat q
vult eā tenere i vxore. in auc. q. mo.
nā. effi. le. s. p. e. s. o. t. i. i. c. l. xxx. q. v.
r. gl. in. c. solet. xxxij. q. ij. t. q de iure
canonico est mñtio nū. r. ita tene in
dubio. Sed qñ pñti de mente nō ē
curat. de vbi quo ad deū r. pñti
qz qñ ambo iurēdebāt pñti de pre-
senti. semp erit matrimoniu ēt si ver-
be sonabāt pñti de futuro. ar. c.
intelligentia de vbo. sig. cum filibus

14 **¶** S. qd dicē. cū aliq dicit vba
expmētia pñti de pñti vel de fu-
turo r. secuta copula postea dicit q nū
qz talia vba pñti aīo pñti s. s. soluz
aīo error qndi copulā. r. qz alter nō

dz credē qz nec tene. An in. c. p. m.
as de pñtiōib⁹ dī. An in. indignū
est iura legitimas sanctōes vt quod
sua glqz voce dilucide pñtiōis ē
eo casu pñti valeat i. s. mñtio i. s. r.
mare. Si purtemerarie credit qz di-
cat rez sic nō dz nec ad pñtiōēz alte-
ri⁹ ēt carnalē copulā pñtiōis nisi de
nono dicat se velle pñti. Si at dicat
postea se eē mñtiōz r. petat debuit
nec credat r. reddat. Si vō credit nō
ē vtz r. pñtiōis in pñtiōis temeraria
crudelitate sic nō dz redderet qz face-
ret pñtiōis r. si nō reddidit peccat ēt
qz vtz renocādo qd pñtiōis dixerat ex
pirat illud pñtiōis dicit qz renocatio
pñtiōis verbis qbus pñtiōis de pñti
hec Ricar. vbi. s. d. i. xxxij. ar. l. q. iij.

15 **¶** S. pñtiōis qz pñtiōis nō cam dicit
nec vult ducere s. pñtiōis aliā accepit.
r. q in foro ecclie si pñtiōis pñtiōis mñtiōis
licet qz pñtiōis vba de pñtiōis vltiōis futuro
secuta copula carnali qz cogit eā du-
cere nec admittet pñtiōis in pñtiōis vt
no. in. c. is qui de spō. s. i. in foro aīe si
aliā nō accepit cogēdus est vt eā ac-
cipiat si euidēter non apparet qz po-
tius se recipi finxit puta qz magna ē
disproportionabilitas. Si vō aliam
duxit aīo pñtiōis r. in pñtiōis nō pñtiōis
sit nō dz etiā ad pñtiōis ecclie scēam
dimittere s. potius pati humilr etiā
excoicationē r. tali mō cū scēa habi-
tare qz nō generet scādali alijs quia
pñtiōis matrimoniu nō fuit ex quo cō-
sensus ex pte alterius defuit s. s. r. Et
hoc tene qz cōiter tene vt not. Pa.
in. d. c. is s. quidā dicāt qz s. pñtiōis
nō fuerit matrimoniu tñ etiā scēdū
non pōt esse qz ecclia tales inhabili-
tat ad contrahē. cū quacūqz aliā a
prima in. d. c. is qui fidem.

¶ Quid faciet prefata mulier q non

pñtiōis pñtiōis matrimoniu qz fuit
clandestinu. r. si statim vtz renocā-
uit r. pñtiōis qz non pñtiōis aut si sit
multa disproporionabilitas ex qz
renocāuit. pñtiōis credere qz nūqz in eam
pñtiōis r. filia sic credo qz si ille trā-
sunt ad scēa tota aut oīno renocāuit eā
accipere qz poterit et credē r. cū alio
pñtiōis maxime si sic iurat r. ex qzitate
vite sue pñtiōis pñtiōis qz nō mentiret
i hoc alio nullo mō dz pñtiōis cū alio
sed vivere in castitate. r. libi ipuiet qz
fame egit clandestine pñtiōis. S. si
pur de facto pñtiōis r. pñtiōis credat
qz talis pñtiōis non habuerit animū
in eā pñtiōis sic poterit erigere et
reddere. Si vō non hz aliā pñtiōis pñtiōis
biliter ad hoc credēdū credo qz te-
neat reddere s. erigere nō possit. Si
vō crederet qz pñtiōis nō pñtiōis licet
postea neget. nec poterit erigere nec
reddere. arg. eoz qz que no. in. c. ing
sitione de sentē. excom. Quod nota.
quia sepr in practica euenit.

17 **¶** Quid si qz post pñtiōis mñtiōis
non aīo pñtiōis sed decipiēdi cre-
dēs ex pñtiōis pñtiōis tale matrimo-
niu tenere cognoscit pñtiōis mulieres
tanqz pñtiōis credēs sic firmiter esse.
r. qz talis copula non facit mñtiōis
nū quo ad deū qz ex quo nullū vin-
culū pñtiōis quoad reuz copula
nō facit matrimoniu. vt no. in. c. is q
de spō. vbi dicit doct. qz si sponsali-
bus solutis sequit copula nō induci-
tur matrimoniu ex quo vinculū spō-
salū est solutū. Idē dicit vbi iterue-
nerit pñtiōis de pñtiōis sponsalib⁹
in futur. facit. l. fi. ff. de pñtiōis ob. cāz.
Itē error iuris nō inducit cōsensus
mñtiōis qz nūqz tā pñtiōis pñtiōis
qz error. l. si pñtiōis ff. de iur. om.
iudi. facit qd no. bar. in. l. multū. ff.

de pñtiōis r. demon. vbi dicit si iudex er-
rat in fundamēto iurisdictionis nō va-
lere pñtiōis s. i. in veritate haberet iur-
isdictionē r. probat in. c. scilicetiam
de rescriptis. nūcto. c. prudentia de
offiō deleg. vbi iudices delegati cum
clausula. Si nō oēs r. c. Si pñtiōis
sine alio ignorātes pñtiōis r. cre-
dentes posse sine eo pñtiōis nō valz
processus s. i. habeat iurisdictionē ita
errant in fundamēto iurisdictionis ita
iste errant in fundamēto matrimo-
niū cū pñtiōis sit eius fundamētū r.
de substantia eius vt in. c. tue de spō-
r. filibus. An si talis accepit aliā non
pōt eā dimittere in foro aīe aut reli-
gionē exire si quā professus est r. stat
eius confessioni in hoc vltimo vt no.
ta. glo. in. d. c. is qui r. ibi per doct. r.
in. c. significasti de homi. Idem con-
suluit. r. r. de re. de facto.

18 **¶** Atz matrimoniu possit pñtiōis inter
absentes p. pñtiōis. r. qz sic. xxxj.
q. ij. honorant de pñtiōis coniuga. c. et
pte el. ij. in ter. r. glo. si tria concurrāt
pñtiōis qz spāliter mandet eīdē
de matrimonio pñtiōis. S. cōdo qz
specificetur eīdē de certa r. spālī seu
determinata pñtiōis cū quā pñtiōis noīe
constituētis. Tercio qz pñtiōis pñtiōis
seueret in eadē voluntate vltimē qz
curator pñtiōis. Itā pñtiōis quātū
eīdē generaliter sit pñtiōis nō pote-
rit pñtiōis matrimoniu pro pñtiōis
nū expēs id habeat in mādatis nec
hoc sufficit nisi determinet certa pñtiōis
na cū quā cōtrahere debeat in mādā-
to hec probant in ter. et glo. de pñtiōis
c. procurator lib. vj. nec prefata suffi-
cerent si mutaret animū vt patet ex
dictis hic. s. licet ecclia nisi expēs
se renocaret indicaret pñtiōis mñtiōis
tamē quo ad deum r. consentiā nō

esset matrimonium et quo consensus de
fuit tpe quo procurator contrahit.

19 **C** Si pōe q. procurator i mādato h3
spālem pātem de pendo mīmo
nō s3 nō determinationē pōne cum
qua debeat p̄here tñ h3 oretenus vel
per lras aut alio mō. R. q. si p̄bit cū
illa erit matrimonium nec obstat gl. in
d. c. procurator quetz dūm qz intelli
genda est qñ alio mō nō specificauit
spālem personā per rōnem suā. De
rummū stulta est que cū tali pcurato
re p̄bit nisi faciat fidē q. ad p̄bit. se
cū sit spāliter procurator deputatus
q. sic ille posset negare q. non misit
eū p̄ p̄beret cū illa sed cum alia tñ
foro contentioso excluderetur.

20 **C** Atz per solas lras possit p̄bit ma
trimonium inter absentes. R. vt p3 ex
dictis q. sic si duo pcurant. Anum
q. mittens lras qbus exprimit q. ta
lem accipit in vxore de p̄bit si ipsa
p̄senserit q. p̄seueret in eadē volūta
te vsqueq. illa cui lre mittunt exp̄sse
p̄sentiat scdm q. illa p̄sona exprimat
p̄sensuz receptis lris alicui alteri vel
per lras scribat ip̄m p̄sensuz alteri ni
si exprimat qñcūq. p̄sentiat nō erit
matrimonium s3 Rodos. ar. d. c. hono
rant. r. c. venies q. de. vel vouē. r. c.
ex publico de conuer. coniuga.

21 **C** Si nungd statz vt lras rescripse
rit qbus simili r. ipsuz accipere exp̄
mat in viz aut alij manifestauerit sic
talis mibi scripsit q. me accipit i vxo
rem r. ego notifico vobis q. s̄lfr ego
accipio eū in vīnū erit matrimonium.
R. vt prima facie q. nō donec ad no
ticiā alterius pueniat q. antea nō est
p̄sensuz. i. s̄lfr sensuz s3 dissensuz. i. se
paratus sensuz r. facit p. hoc. l. p̄sen
su. r. qd ibi nō. ff. de ac. r. obli. S3 tñ
ego credo q. statz vt exp̄ssit sit matri

monium. q. ibi s̄lfr subalia mīmonij.
i. p̄sensuz exp̄ssus amboz r. cū suba
lia sint sufficit. ar. eoz que nō. p. bar.
in. l. prolata. C. de sen. r. interlo. om.
vidi. r. istud tene ex quo enī vel nun
cio hoc exp̄ssit vel per lras sic ē p̄sen
sus. q. s̄lfr ambo cōsentit r. cū signis
necis ar. ad h. in. d. c. honorantur.
C Quid si dicat p̄mitto vobis tribus
sororibus q. vnā de vobis accipias
in vxorem. r. ille oēs r̄ndent placet r.
postea cognoscit vnā ex illis. R. s̄m
Host. q. matrimonium cū illa erit. q.
ipso scō p̄sensit. c. dilecti. r. c. vt n̄m.
de app. Et hanc opinionē tene ante
q. alter transeat ad scda vota. S3 si
transisset ad scda vota tene opinionē
glose r. modernoz in. c. ex lris el. s̄m
de spō. s. q. nō est matrimonium p̄mū
q. sola copula ē cū sponsalibus iocet
tis non facit matrimonium nisi ambo
ita carnaliter puenissent vt matrimo
nium p̄bere r. p̄sumare intenderent.

C Quero in qd est consensus qui facit
matrimonium. R. s3 opinionē Ric.
in. iij. di. xxxj. ar. i. q. i. q. ad hoc vt
p̄sensuz faciat matrimonium op3 sint
ibi tria bona matrimonij ip̄licite r. i
habitu saltē. s. q. p̄bentes p̄sentiant.
C P̄sio in vinculi inseparabilitatē
rōne cuius est in mīmonio bonū sa
cramenti. **C** Secō in bonū fidei quā
tū ad eēntiale quod est nō negare
vsum sui corporis si cōtinē alter pe
tat nisi deus a debito reddēt libera
uerit. S3 quāntū ad accidentale bonū
fidei seu accessoriū qd est non exhibe
re alteri quā suo iungi vsum sui cor
poris nō est necessariū s3 solū ad tene
eē matrimonij. **C** Tertio in bonū p
lis quāntū ad eius eēntiale qd est eaz
suscipere p̄ditionalr. s. si deus eadē
dederit vel nō. pcurare aliqd impe

diamentū ne ples veniat s3 quāntū ad
eius accidentale bonū. i. absolute vel
le prole r. eā educare nō est necessa
riū. An si quis p̄beret cū intentione
separabilitatis nō dico quo ad thoz
sed quo ad vinculū. q. sic esset p̄ bo
num sacri aut cū intentione denegan
di scipuz alteri iungi p̄tēti sine alia
diuina reuellaōe. q. s̄m bonus. s.
fidei. Aut cū intentione nō suscipiēdi
prole si deus eā daret aut nō eā edu
candū aut pcurandū venena sterilita
tis ne ples cōciperet aut nasceret v̄l
educaret q. p̄tertū bonū matrimo
nij. s. plus matrimonij talis nō p̄be
ret. Et iō op3 p̄fata habeat in inten
tione saltē ip̄licite. Exp̄licite v̄o suffi
cit q. in p̄bendo intēdat illud. qd in
ter p̄bentes requirit ad matrimonium
Maria aut verū matrimonium cōtra
xit cū Ioseph. s3 nō intenderet cōsen
tire in carnalē copulā. q. erat certifi
cata q. Ioseph nungd eā requireret
r. si eā requisisset q. deus absoluebat a
tali obligatōe s̄lfr ille q. p̄bit quāuis
non hēat aium consumandi sed reli
gionē intrandi. q. cum mirat absol
uitur a deo a tali obligatione.

25 **C** Atz intētio libidinis vel pulchri
tudinis aut diuitiaz excludat matri
monium. R. s̄m sc̄m Bo. in. iij. di. xxx.
q. multe cause p̄nt esse inductiue r. si
ne p̄cō dūmō nō sistatur in eis. vnde
si moueret sicut eā p̄ncipalis est mi
nus honesta r. eē p̄ sacri vtilitatem
nō tñ p̄ sacri veritatē nisi ita esset fi
nis q. nō q̄reret nisi libidinē vel di
uitias non vxorem ducere q. sic esset
contra veritatem sacramenti.

26 **C** Si nungd p̄bens ex alio sine q̄
plis habē de peccet. R. p̄. de pal. in
iij. di. xxxj. q. sic venialr qñ p̄bit p̄
cipaliter p̄. vīandā fornicationem

si nō sit talis qui s̄m cōmū spem pos
set p̄bere filios. alia non. An licz finis
matrimonij primus r. p̄ se sit intētio
generadutamen qñ p̄ncipale facit
est ip̄sibile sicut in sc̄ne vel sterili
s3 de secundario qui est intētio vīan
di fornicationē facere p̄ncipale. Alie
aut intētiōnes sicut reformatio pacis
r. alie honeste s̄ p̄ncipalr r. per se in
tendunt sic est p̄cū veniale sicut cuz
vir cognoscit vxorē p̄p̄ sanitatem v̄l
baptizaf vt sanet. Alij v̄o volunt q.
sit mortale q. cū mīmonium sit sacra
mentū nō pōt sine p̄cō mortali p̄nci
palr intēdi finis cōuenis sicut si quis
baptizaret p̄ncipaliter p̄p̄ q̄stuz non
curans de grā baptismali s3 istud di
cit idē p̄cū q. est nimis duruz sed
tñ non est sine rōne r. iō securi est t3
tñ idem q. p̄bens p̄ncip. lfr p̄p̄ volu
ptatem peccat mortāl. Si v̄o q. cō
trahit secundario propter diuitias pul
chritudinem r. huiusmodi nō est p̄c
catum nisi sit inhonestā intentio.

C Atz p̄bens in peccato mortali p̄c 27.
cet mortāl. R. s̄m p̄c̄trū predictuz
q. sic q. dicit Aug. i. q. i. c. p. Bayaz
q. sacramentalia sūt vnicuiq. qñ con
scientia q. accedit. S3 nungd teneat
tur p̄fiteri v̄t tenere q. sic sed ego nō
credo de necessitate nisi in propo
to intellige q. peccat contrahendo
per verba de p̄senti.

Matrimonium. iij.

que impediunt vt nō p̄bat. R.
q. sunt. vñ. quoz duo prima impe
diūt de necessitate p̄cepti ita q. pec
cat mortāl p̄bens tñ p̄tractū de scō
nō dirimit. Tertiu v̄o impedit solū
ad t̄p̄ r. aliqui ip̄p̄tū. Alia vero
sequētia tali mō impediūt q. etiaz si
defacto p̄batur non t3 nec est matri

monstru postea dicitur: et contrahendo peccat mortaliter non in omnibus sed solus qui dicitur impedimentum. v. vi. vii. viij. ix. x. xij. xij. xv. xvi. et aliquid scilicet excommunicatione si dicitur in impedimento sanguinitatis vel affinitatis vel ut solentia aut ordinis ut s. excommunicatio vi. casu. xij. q. 2. potest dispensare ut quod contrahat in istis impedimentis videtur. j. Impedimentum. xv. iij. s. iij. r. iij.

Impedimentum dicitur interdictum ecclesie et istud interdictum est duplex quoddam generale quod prohibetur clandestinis. Aliud est interdictum speciale quod alicuius iudice specialiter prohibetur per aliquam causam legitimam ne fiat et istud interdictum non potest fieri nisi ab eo qui potest de causa matrimoniali cognoscere sicut est episcopus vel alius ordinarius et qui habet peritiam canonum de consan. et affi. c. i. Et si dixeris contra istud interdictum peccat mortaliter et si causa propter quam factum est interdictum est perpetua sic omnino separabitur data sua dimortui probato impedimento de msi. s. iter. ec. p. c. vlti. Si vero erat temporalis sic tenebitur in matrimonium si in pena debet ad tempus separari de msi. tra. inter ec. contra. c. i. r. iij.

Impedimentum dicitur secundum feriarum. Ita ut notat p. d. in c. capellanus de feris. prohibetur nuptie celebrari ab adultis vel ad epiphania scilicet octava scilicet octava dicitur et includit octavam si tu tene si includi quod c. non opus. xxi. q. iij. m. h. dicit de octava nisi plene modo est quod illa servanda. l. si de heretratioe. ff. de legi. l. iij. a septuaginta vel in octava pasce inclusit quod i. d. c. capellanus de post octavas ergo non in octava. Item a primo die rogationum

qui est secunda feria ante ascensionem domini usque ad octavam pentecostes inclusit quod lra dicit in d. c. capellanus p. v. vij. dies post festum pentecostes non enim essent. vij. dies nisi dñica includeret. Facit quod ibi de tres septimanas que non essent nisi includeret et exponit istam cum dicit post. vij. dies festum pentecoste caret octava nuptie suspendantur in dñica que sequitur et deinceps et c. ut itel ligas te dñica secunda post pentecoste non quod opus expectare usque tunc sed quod si vult celebrare eas in die solenni ut contra sit opus expectet usque tunc.

Et in prefatis tribus prohibetur talis genus matrimonium. p. a. i. d. c. capellanus quod non quod matrimonium sine alia celebratione sed solus per verba de presenti coram facie ecclesie potest fieri tunc cum non inveniat aliquam prohibitionem quod in tali presentia nullum est peccatum immo est sacramentum ut in c. debui de biga. sed solus prohibetur solemnitas nuptialis ut sunt pñtia et alie siles solennitates et solennis tractatio et carnis nova commissio ut in glo. i. d. c. capellanus. Qui autem facit dñum peccat mortaliter quod contra interdictum ecclesie dñum de matri. contra iter ec. p. totum. Tenet tamen p. de p. a. quod solus erit peccatum mortale quod prima vice presumat non postea nisi faciat in presentia ecclesie. Credo et quod si mulier que alius habuit virum et vir qui aliam habuit uxorem dñum si presumaret sine alia solennitate pñtia quod non peccaret mortaliter quod i. eis cessat ratio prohibitionis predicta.

Impedimentum dicitur de pñtia et si accipio hanc pñtiam per pñtia. pñtia est suspensiva actus de qua hanc s. pñtia. s. iij. q. si per hanc dictionem si. Et si quod dñat cum aliquid sub ista pñtia non si per suos erit contentus. et hinc

non erit matrimonium donec conditio impleatur et si nunquam impleatur nunquam erit matrimonium. Ad cuius declarationem est sciendum quod pñtiones sunt in triplici genere. s. honeste in pñtis id est discretis et impossibiles. honeste sunt omnes ille que faciunt ad decetiam matrimonium ut quod pariter sunt pñtis vel quod non derogant honestati ut si redieris mihi totum si pñtis remiseris mihi iniuriam et hinc. Et iste si apponatur in matrimonio ipse pñtis ut non sit donec pñtis veniat in esse. Et si ille qui sub tali pñtione pñtis mutet animam et dissentiat vel alia sine pñtis accipiat antequam pñtis impleatur ista non erit matrimonium pñtis sed postea pñtis eveniat. Alius est quod si non transiit ad secunda vota ecclesia compellet eum ut ea accipiat ex quo pñtis advenit de pñtis appo. sup eo in ter. et glo. Fallit hoc in duobus casibus. pñtis primus si pñtis pñtis commisceant carnaliter. Et intelligitur quod s. dñi matrimonium. iij. s. vi. vel consensu de pñtis absolutus adveniat de cond. ap. p. c. de illis et c. sup eo. et c. per tuas quod tunc erit matrimonium de pñtis absolutum. Et secunda casus est si conditio est necessaria ut cum dñi accipio te in mea uxore si sol fuerit in cancro in estate et hinc quod ex quo omnino talis pñtis erit ita necessario statim est matrimonium quod talia futura sunt ista pñtia in causis suis tunc. c. appo. l. si pupill. s. i. ff. de noua. Et nec propter hoc dñi pñtis. l. hinc me. ff. de cond. et temo. h. iij. ho. Lar. et p. a. i. d. c. pñtis de pñtis appo. et s. hinc iij. di. xxi. q. i. s. iij. ho. Sof. et p. a. i. d. c. pñtis de pñtis appo. si transiit ad secunda vota tenebitur hinc matrimonium dñi antequam pñtis eveniat. Et ergo credo i foris pñtis tunc tunc secum

328
da opt. i foris at ale indicat et s. eo rui intendit. Et in non intendit tunc dñi s. in tps pñtis sic non erit matrimonium et sic erit vera secunda optio quod l. stipulatio sub pñtis q. oino est extima non sit pñtis et in in dñi ut quod non debet aliquid antequam veniat ut no. in d. s. i. facit. l. hinc me us in pñtis. ff. de pñtis. et temo. vbi l. legatum scilicet tunc cum morietur non sit pñtis tunc non teneat hinc solvere antequam morietur dñi pñtis si legatum tunc tunc tunc morietur hinc. Rō quod si morietur legatarius pñtis hinc legatum expiraret morte legatarii. s. in primo casu quod transiit ad heredes. ut in d. l. heres. Et sic pñtis quod pñtis q. oino est extima aliquid facit dñi pñtis tunc aliquid non. et qui non est pñtis nati est in die. et sic non erit matrimonium de presenti nisi aliud intendat. Et si nunquam pñtis q. necessario sub intelligitur in contractu si exprimat faciat conditionalem. pñtis q. no. ut in l. hinc verba testatoris. ff. de leg. l. i. l. conditiones. et l. aliquando. ff. de cond. demon. Nam legatum factum sub ista conditione si heres hereditatem adierit non est conditionale quod necessario subintelligitur. ut in dicto mri bns patet. Sed si contractus posset fieri etiam non existere illa conditione. sic si apponatur facit contractum conditionalem et s. hanc distinctionem con cor. Arch. et p. a. i. d. c. vñtis. de spon. l. i. vi. qui videtur contrarij. Sic ergo patet quomodo matrimonium vel pñtis soluta non sunt conditionalia quando dicitur contrahere cum tali si ipsa in me consenserit. et huiusmodi. secus si diceret si deo placuerit. et huiusmodi quod non necessario insunt. quod potest esse matrimonium contra voluntatem dei.

mut q sit appositā in pñ. **Secus** matris
monij. nā si mīmonij eēt pñi pu
re pñio. r postea ponet cōditio nō
possz eū suspēdē nec rescidē. c. dixit.
xxxi. q. i. fac qd nō. d. An. r pa. in. c.
i. de pñi. appo. Scd̄z requir q i cōdi
tione vterqz pñentat ex pñe. En̄ lz vn̄
ponat pñitōes si alter ex pñe in eā nō
pñentit ēt si taceat mīmonij erit pu
ri. v. nō. i. c. si. r pñi. appo. Et quā
uis pñitō eēt sūb alia mīmonij. nī
pñoninus mīmonij teneret secuta
copula vt ibidē nō. An. r pa. fac.
c. alij. xxi. q. i. fac q ad eccliaz.
Terzū q pñitō nō sit nēcio futura s
q tñ dic vt. s. i. pñ. aut q n sit turpis
aut ipolus qz sic h̄ p nō adiecta exee
pta illa q ē sūb alia mīmonij qñū
q nō iterueniat pñentat de pñi ab
solui post pñitōes r an eius euentū.
Quintū q nō iterueniat carnalis co
pula an euentū pñitōis qz sic statū erit
mīmonij si fuerat pñitō p d̄ba de pñ
ti sūb illa pñitōe ēt si pñerit pñitō
nis defectū dūmō alter erat ignorā
pura qz pñit si pñ placet r pñ pñit tñ
alter ignorat h̄ r pñentit in copula et
mīmonij erit vt nō. d. An. i. c. per
uas de pñi. appo. adducit in fili nō.
i. c. ex pte decāi de rescrip. r sū. bō.
ibidē qd tñ credo vep q ad for pñe
tiosuz r ēt i foro pñe si ambo mī
monij alt̄ itēdebāt copulari alio n̄ vt
s. mīmonij. ij. s. vj. Scrtū q sit p
pñe pñitō n̄ modū r tñ pē. s. pñ. i. iñ
qz idē sit d̄bz de mō h̄e de pñitōe et
h̄z eā dē diffictōes excepto q qñ mo
dus ē possz r honest̄ nō suspēdit ob
ligatōes sic facit pñitō tñ tñr i plere
nisi ex fauore sit appositū qz tñe n̄ tñr
si solū ex fauore respicit. Cōditio dō
appositā p modū cōsue cā sit vera
sine falsa s. pñ. c. pñitū h̄ p nō ad

secta in mīmonio: nisi eēt nēcia. pu
ta pño tēci qz es libera qz ēt eūa
nī valē. Idē qñ dicit pño tēci qz es
Joānes filius tici. r h̄mōi. qz si eēt er
ror pñitōis vt pñō. r sic vitaret mī
monij septimū q pñitō n̄ sit d̄ pñit
to vt pñit. sed de futuro. vt. s. s. r.
Impedimentū ^{liij. d̄}
nā qd ipedit cāz de sui nā ipedit r
effectū. pñentat at vt supra dēci est.
ē cā mīmonij. r tō qd euacuat pñen
sum euacuat mīmonij. pñentat dō
ē act̄ volūtatis q pñupponit actū iel
lect̄. qz vt dicit aug. v. de tri. iñta di
ligere possūm? icognita neqz. r qz
error ipedit cognitōes. iō r pñentat q
seql̄ ex cognitōe pñe d̄ qz errat nō
pñentit. l. si p errorē ff. de iur. om. iur.
En̄ i. l. cū testm. C. de iur. r fac. ign.
dēci errat volūtatis nlla sit. r in. l. nō
idē circo. ibidē cū errat pñentat nul
lus sit fac. xxi. q. ij. s. pñ ita n̄ idē.
Et mīmonij dolo pñit teneat
R. gl. i. c. cū dilect̄. qd me cā qz sic
lz dolo viderit cāz pñit. r idē i. gl.
l. a dolo pñ. ff. de ritu nup. r i. c. pñi
tuit. xx. q. iij. l. iñta pa. i. d. cū dile
ctus. r bñ vep nisi sit talis dolo qui
excludat pñentat qz sic nō teneret. Fa
cit q nō. Jo. an. i. c. v. nico. s. pñio. r
facit. c. cū locum de spon. qd bñ nō
qz facit ad multa. vt in vñto iuramē
tis. r huiusmodi spñalibus qz cōter
tenetur. qz tenent. vt in dicta glo.
Et ois error ipedit mīmonij
R. qz nō. s. solū ille error q ē sūba
lia mīmonij. Dno at icludat mī
monij eēntial̄. s. duas pñonas q cō
iungunt. r mūa corpis pñit. iñt
cent. pñimū tollit p errorē pñone.
Scd̄z p errorē pñitōis nullus qz ser
uus nō pōt libere liberratē. sui corpō

ris alteri tradere sine pñentat dñi sui.
Et iō h̄i duo errorē solū ipedit ma
trimonij. Alij at errores ēt si sint ad
bñ ēt mīmonij nō ipediunt. vtpu
ta credebāt qz pñi esset pñentat. vel qz
eēt dūes: vel nobilis: vel pulchra. r
h̄mōi. cū ista sint accidētia mīmo
nio nō ipediūt. d. s. is ita respondet.
Circa pñitū errorē ^{liij. d̄} pñone ē notā
dū q ad hoc qz aliquis errat in pñona
opz qz p vñuz. vel famā. vel andimz
h̄eat noticiā aliqz pñone. cū qz h̄ē in
tēdit qz vt dixi pñit? icognitū nec
pñentat nec amorē possūm? dirigere
ar. l. cū ab eo. s. mēlas. ff. de pñe. ep.
vñ credēs abñtē sibi aliqziter notuz
pñit? r pñentat nō i pñit? q ē al? s. i
abñtē pñentat errat i pñona. qz errare
ē aliū. p alio accipe. xxi. q. ij. i. gbus.
xxv. q. di. qñt. s. i. nllaz de abñtē
h̄z cognitōes nō errat. s. decipit i pñ
te. de qz ponit exēplū de eo qz dē se si
lūi magni regis i gñe vñ pñogenitū
magni comit. r h̄mōi. r sic est error
fortune n̄ pñone q nō ipedit vt dēci ē
xxi. q. i. s. error. Idē cū aliqz scit ali
quē h̄ere filios mīloa nllz tñ eoz co
gnoscit si aliquis eoz dicat se pñoge
nitū. r illa pñentat i eū pp spē succes
siōis bonoz pñoz erit error fortune
r nō ipedit. sic not. Hugo. xxi. q. i. i
pñ. Calde. tñ i. c. iij. de pñgio fuoz.
r Jo. xxi. q. i. i. sūma. r Host. i. sūma
teneat qz i isto vñto cā ē error pñone
r nō ē mīmonij. r credo sit verius
nllz forte itēdiset pñentat absolute in
pñit? quē tñ putabat alium s. si pñen
tus ferebat i cū n̄ vt i pñit? s. i. pñio
genitū erit vep qz nō erit mīmonij
Circa s. errores ^{liij. d̄} pñitōis nullus
ē scid̄. qz triplex ē pñitō status. s.
melior cū qz h̄it cū libera quā cre
dit fēma. r rēuēto. Scd̄z eāqz cū

330
l. seruis h̄it cū ancilla quā credit li
bera. Terzū deterior. vt cū liber h̄it
cū ancilla quā credit libera vt eōuen
so. pñim? error nō ipedit mīmonij
nllz qz nō ledit i aliqz sic pñeā. Nec
scd̄z sūr qz eā ledit vterqz vñ in neu
tro errore decipit: nec h̄et qz obiciat
alteri. ar. xxi. q. ij. p. totū. r de duoz.
c. significasti. Terzū vñ error ipedit
mīmonij. xxi. q. ij. s. qz igenius.
Rō ē qz alter tātū ledit sine culpa r
grauiter. qz i bono plus quā n̄ h̄bit
in sua pñate: r i bono fidei. qz n̄ pōt
rit ei reddē d̄bitū libē. r i bono sacri
lilicparabilitate cohabitatiōis. Sed
potissima rō qre iste tertius error impe
dit mīmonij ē ecclie pñitū. Alij
at duo errores nō ipediūt fm cōm
opi. tñ d̄. l. iro. l. iij. di. xxi. qz ca
no. l. qdā pñi teneat vt d̄. s. l. i. bñ
in sūma s. nō cures de eis. s. cōm
opi. teneas quā sequit An. de con
iugio seruoz in. c. proposuit.
Et mīmonij contrahens liber
cum ancilla vel eōtrario teneat ma
trimonij. R. qz sic. ar. est. xxi. q. ij.
si qz liber. r sic liber teneat sequi an
cilla. fm pñ. in. c. i. de pñgio fuoz.
Et mīmonij liber contrahens ignorā
ter cum serua cui in tempus data est
libertas teneat mīmonij. R. qz
non quia vt. d. l. statuliberi in princ.
ff. de sta. libe. ea que interum facit vt
seruus facit non vt liber.
Quid si dominus tradit alicui li
bero suam ancillam vt liberaz in ma
trimonio quā tñ h̄bens ignorat an
cillam an teneat mīmonij. R.
qz sic quia statim efficiunt libera. vt
in auctenti. de nuptijs. s. si vero ab
initio r hoc tenet glo. in capitulo ad
nostram r pñ. de coniugio seruoz
rum r d̄. s. s. s. s.

infirmum et sic peccat mortaliter quia
facit voluntatem suam contra iustitiam. Et non
habet aliam summam sed religionem in tra-
diendo animam summationem et sic non peccavit
mortaliter quando quia in nullo facit
voluntatem suam contra opus contrarium.

2. Et sic pone quod huiusmodi votum simplex ca-
stitatis habeat nunquam poterit summare
sine peccato mortali. Et quod si dicitur alio non
summati sunt in eadem religionem sed post
quam mutatur propositum et alter erigit
debitum quod reddendo non peccat morta-
liter quod ad hoc tunc nec mutatio propositi
peccat mortaliter quod non erat illud pro-
positum firmatum sub voto et sic poterit esse
quod post votum simplex castitatis quod habeat
infirmum et summat sine peccato mortali
licet si fecisset votum religionis quod licet
possit habere sine mortali cum proposito
non summati non tamen poterit consummare
sine mortali peccato quod ante consummationem
sit illud ipsi si non sit in profecto cum quod reli-
gione talis non transgreditur et si intrans-
greditur de exco[m]municacione ob exco[m]municacionem. xxvij. di. quod
intelligit de transgrediente se carnali alio pro
voti adverte hoc et si. si peccatum quod si ta-
lis peccatum cum transgrediente in eadem religionem
si videtur quod illa cum qua dicitur notabiliter le-
det pura quod cum maiori diffinitione in-
veniet alium virum non credo euaderet
mortale nisi intendere ei satisfacere et
omino tenere ei satisfacere de damno.

3. Et talis quod dicitur pro voto simplex ca-
stitatis possit sibi erigere sine mortali
peccato. Et gl. i. c. agathosa. xxvij. q. ij. et i.
c. qd. i. in. c. placet de puer. iug. iij. q. i.
c. qd. i. in. c. si quod votum. xxvij. q. i.
recitat quosdam tenent quod solum prima
vice peccat mortaliter. sed non postea quia
infirmum sequens votum extinguunt.
vt no. in. d. q. i. in. c. de viduis el. ij. et
sequitur de off. in. d. c. rursus et contra
doct. et hanc opi. dicitur Lardi. in. d. c.

rursus tertio de iure. s. 30. an. et
contra sequentes l. d. c. rursus. dicitur
ma opinionem tunc quod tunc. l. iij. di.
xxvij. q. i. contra sequens possit in pda
cta diversitas reduci ad concordiam. v. s.
vt scda opio habeat locum quod si non
peteret redderet se nimis onerosum al-
teri parti maxime si ille quod fecit votum sit
vir. quod sic petendo propter istum respectum non
peccaret. et prima opio loquitur et intelligi-
tur quod quod solum petit ad satisfaciendum
suo appetitui vt sic non possit petere si-
ne peccato mortali. Si quod tamen vellet sum-
mare tenere quod post consummationem in firmo
nisi non peccet exigendo et ad satisfaciendum
dum sibi noli cum condonare de mortali
quod de iure non videtur minus vera quod scda
sit tunc non erigere si potest. quod si non potest
abstinere ab exigendo petat dispensa-
tionem ab episcopo vt possit erigere. et quod
episcopus ex causa possit dispensare in hoc casu te-
net contra moderniores l. d. c. rursus
et causa legitima dispensandi est tale periculum.
quod difficile est vt in medijs vendis quod
sui laborat. Ita et episcopus dispensat propter
periculum fornicationis. vt post votum sim-
plex castitatis quod petebat. vt in. c. de
necno. q. cle. vel vo. Item cum incestuo-
so. vt no. gl. in summa. xxvij. q. ij. s. de
penitentibus ergo et in isto casu.

Et supradictum mortua vxore pos-
sit alia accipere. Et fm Hugo. et Al-
bericus. xx. q. i. de eo. et xxvij. q. ij. antiq.
quod non quod votum non erat ablatum si exco[m]mu-
nicatio voti de puer. coninga. c. qdam et
ide dicitur Albrecht. de vxore quod ad preceptum
viri fregit vota abstinentie et huiusmo-
di sed in dicitur. vt. i. votum. ii. s. xliij.
Et sic pone quod ambo quod fecerunt votum
castitatis simplex habeat si nunquam tenet
infirmum. Et 30. xxvij. q. i. l. c. si quod
votum quod imo et si neuter poterit erigere
si si viderit aliter affectare poterit ad

intelligi et vterque reddat de et et
Ida. 30. dicitur l. c. ma nos de iurem.
quod si supposito de incontinentia quod episcopus
ex offio reintegrabit vt vterque possit
erigere vt no. gl. l. c. nosce. xx. q. i. et
l. c. quod deo pari. xxvij. q. v. s. si sine di-
spensatione coniungant et 30. in. c. du-
di de puer. iug. q. ples non erit legiti-
ma quod non est amplius in firmum quo ad
exercitium carnis. Idem et gl. lxxij. di. c.
ministri. Idem dicitur si post denu ambo
fecerunt vota castitatis vt no. Ida. in
c. charissimus de puer. iug.

Quid si illo quod post votum simplex
iuravit altius de ea accipere. Et agat
prias de iuramento quod non valz. c. rursus
quod cle. v. l. vo. si non tamen votum simplex pro
iuramentum situm de peccato s. 30. osti. et
Sof. nisi sit de religione itanda quod sit
itane religione. c. commissus respon.

Et huiusmodi castitatis quod an te-
neat in firmum si habeat sit et in dicitur
Et quod quod dicitur quod non quod si dicat quod sic
dabit ei causa peccandi si dixerit quod non
metiet. Alij autem dicunt quod si dicat quod te-
nebit quod et papa h. facit ego vo credo
quod si in dicitur quod tenebit dimum talis gra-
uet fecit quod si sit iputanda in dicitur et ei
quod ex bono malus accipit si postea ha-
beat maxie quod videt quod votum si suat quod
non video quod non possit dicitur facit volenti
omino maius malum quod potest illo dimum
faciat minus. xij. di. nerui ai silius.

Impedimentum Ikonfan
giminas quod est viculus psonarum ab eodem
stipite ascendenti vel descendenti carna-
li. ppagatoe dicitur s. 30. di. i. summa co.
ti. Idem de sanguinitas huiusmodi lineas
s. 30. contra doc. vna ascendenti altera de-
scendenti tertia collateralis. Et prima
quod quod trahit originem sicut pater et avus pro
avus atque et. et idem dicitur de misere autem

332
et. In fa perpetua memoria et genus
vt est filius nepos pncepos abnepos et
sic sibi filia neptis et. Tertia respicit
illos qui nec ipsi a nobis nec nos ab
ipsis trahimur originem tamen ab eodem san-
guine sunt ppagati vt duo fides et eorum
filij quod patrueles dicitur et filij pforam
et idem in feminis s. pbat. xxv. q. iij. c.
l. et p totum ff. de gra. l. i. et l. iur. pful. et
Idem et de sanguinitas gradus quod dicitur
bit sic gradus est pundo distanti pso-
narum quod cognoscit quanta generatio distan-
tia due psonae distat inter se colligit in
c. lris. et c. quod dilectio de plan. et affi.
p. cur. intelligentia no. iij. regulas
Primo quod aliter computat gradus colla-
terali in linea de iure canonico. Aliter
de iure civili nam duo fides sine ff. et lo-
roz facit vnum gradum cum pater et mater de
ture canonico s. de iure civili faciant
duos quod ascendit de filio ad patrem et sic
primus gradus postea descendit de patre ad
alium filium vel sororem et sic est secundo gradus
et idem in firmum antedictum ad iura ca-
nonica. R. d. huiusmodi diversitas redditur
xxv. q. v. l. c. ad sedem ibi videtur. Secunda
da regula quod psona addita psonae per
carnalis ppagatoe in linea ascendenti
vel descendenti addit gradum de pto
stipite quod idem remittit quod filius est de san-
guine psonarum et matris vnum non fit de se
suis pro duos gradus s. tamen p vnum de pa-
tre ad filium vel e converso. R. d. quod sicut
vnum non est numerus s. pnceps in nu-
meri sic h. Item si quod vult facit vna se-
nestra requirit necessario due colline
si si alia vult addere sufficit vna sola
sic in proposito tertia regula est quod in li-
nea transuersali toto gradu persone de-
scendentes a stipite distant inter se quod
toto distanti a stipite vnum nepos ex vno
filio et pncepos ex altero filio distat a
se i secundo gradu ex vna pte et in tertio

gradu ex altera pte. Quarta regula ē
q qñ plone distāt ineq̃lter a stipite
d3 op̃utari s3 gradu magis remotū
a stipite ṽ qñ ille remotior distat a
stipite tñ intelligat iter se distare. vt
c. vlt. de p̃san. 7 affi. Et si p̃suetudo
eēt i p̃ia q̃ cōputatio incipet a p̃p̃m
q̃on. illa eēt seruāda pp̃ scandaluz.
vt in. c. q̃ dilectio. de p̃san. 7 affini.
Ad credo ṽp̃ i p̃p̃do s3 in p̃cto te-
ne vt dicit q̃ a remotiori d3 fieri n̄li
fm̃. i. dicit impedimento. xv. i.

¶ S3 q̃ro vsq̃ ad quē gradu cōsan-
guinitatis ip̃edit m̃fimonū. R. q̃ d
dictamine legis n̄e ip̃edit m̃fimo-
nū filij cū matre 7 filie cū p̃e. Bēn.
i. relinquet hō patrē 7 matrē 7 adhe-
rebit vxori. s3 magis ē i uno n̄le q̃d
filij h̄eat matrē in tali turpitudine.
vt subiectaz. 7 p̃p̃ea p̃p̃ilo. viij. de
a. alib. narrat de camelo q̃ cū coope-
ruisset matrē post cognoscēs iter fecit
igeniaturē. Silr de equo q̃ cū p̃cu-
buisset cū matre coop̃a. discopertā
cognoscēs. piecit se de alto 7 iter fecit
se. Ex dictamine legis diuie phibent
m̃fimonialr copulari p̃sanguinei in
p̃mo gradu 7 s̃cdo i linea ineq̃l con-
sanguinitatis 7 affi. vt p3 leni. xviij.
q̃. Alco. de l. sup. Josue. xv. limitat
ṽp̃. i. ne nepos accipiat amitā pp̃ re-
uerentiā s3 q̃ patrū accipiat neptez
p̃cedit vt p3 ibidē q̃ frater Caleph/
accepit er̃ filij capta ciuitatē. Et sta-
tuto legis eccl̃astice phibet m̃fimo-
nū. vsq̃ ad q̃rū gradu inclusiue. c.
nō d3. de p̃san. 7 affi. Hec ex Ricar.
in. iij. dictio. xl. vñ p̃hētes infra ta-
les gradus nulla lōginq̃tate anonū
defendunt qñ sint icestiuosi. d. c. non
d3. Quidā h̄ac prohibitiōez vsq̃ ad
q̃rū gradu dicit ṽtā in collateralib.
b. s3 i descēdētib 7 ascēdētib.

nēt q̃ ē p̃p̃ma phibitio. Rō q̃ ma-
ior reuerētia debet parētib 7 remotis
q̃ p̃p̃ingis 7 hui⁹ op̃inōis ē. Ricar.
vbi. s. De. Hugo. l. ho. 7 Alzo. in. l.
nemini. C. de nup. S3 ego credo cū
Bof. q̃ nō sit phibitio ēti talib 7 n̄li
vsq̃ ad q̃rū gradu. q̃ cū. d. c. nō d3
loquatur indistincte de p̃sanguinita-
te nec nos distinguere debemus.
¶ Quid si duo p̃hant fil quoz vn⁹
distat a stipite q̃nto gradu vel s̃cdo.
alter p̃mo ṽl s̃cdo. R. q̃d matrimo-
nū t3. 7 q̃nis l. dicit. dicat ṽp̃ si al-
ter sit in s̃cdo vel tertio s3 nō sit in
p̃mo. q̃ vna caro censent cū stipi-
te. tñ hoc non teneo nec alius doctor
hoc t3 7 iō tene q̃ t3 matrimonij. vt
etiā t3 dir. ex quo p̃clude q̃ ip̃etrās
dispensationē a papa ṽl possit cōtra-
here in tertio vel quarto gradu con-
sanguinitatis quāuis ex alio latere p̃-
sona cū qua vult p̃trahere sit in s̃cdo.
nihilominus valet dispensatio s3
p̃a. in. c. q̃ dilectio. de p̃san. 7 affi.
q̃ quāuis dispensatio p̃tra ius sit stri-
cte interpretāda. tñ interpretari p̃t
fm̃ dispositionē iuris cōmunio. q̃d
vult vt cōputatio fiat a gradu remo-
tiori. 7 sic nō erit surrepticia talis ip̃e-
tratio quāuis non sit expressus q̃ ex
alia parte erant in secundo gradu cō-
iuncti. Et fortiori poterit cum talib
dispensare ille cui generaliter concessa
est auctoritas dispensandi in tertio
vel quarto gradu vt patet supra di-
pensatio. s. ix. Et sic consilium Joñ.
cal. vt recitat. d. Jo. an. d. i. de s̃cdo
Georgio. in. d. c. quod dilectio.

Impedimentum septi-
mus
d3 cognatio sp̃ualis q̃ qdē est qdā p̃-
ximitas p̃sonaz p̃oueniens ex sacra-
menti datione vel ad illud tentionē.

Mā sicut hō per carnalē cognatiōez
accipit esse n̄e. ita in regeneratione
accipit esse gr̃e. 7 de hoc habet. xxx.
q. i. oēs. de cognatiōe sp̃uali. c. vlt. o
An si talis cognatio p̃cedit m̃fimo-
nū nō solū impedit. s3 dirimit post
p̃ctum. xxx. q. i. c. i. 7 de cognā. sp̃m.
c. veniēs. Si ṽo sequit. nō dirimit.
s3 ip̃edit quo ad exactionē debiti car-
nalis si sine necessitate p̃hatur. vt. xxx.
q. i. ad limina. 7 scienter nō p̃ errorēz
c. si vir de cognā. sp̃i. alias non fm̃
Theo. in. iij. di. xliij. Ber. ṽo. 7 Ro-
do. in. d. c. si vir videntur innuere q̃
scienter sine necessitate p̃hens ipsam
cognationē sp̃ualē p̃t ēr̃ exigere. q̃a
nullo iure inuenit phibitūz. Hec
idem t3 Lar. ibidē. sed tūc est p̃ete-
re dispensationē fm̃ p̃a. in. d. ca. si
vir. 7 l. d. ost. q̃ glo. xxx. q. i. in. c. no-
sce. 7 Jo. an. 7 d. d. Antio. in. d. c. si vir
tenet q̃ nō p̃t exigere. 7 cū ipsis t3.
S. l. ho. in. iij. di. xliij. 7 potest ep̃us
dispensare vt erigat fm̃ p̃e. de pa-
eractus tamen reddere tenetur.

¶ Ex quibus sacramentis p̃hatur co-
gnatio sp̃ualis. R. q̃ ex tribus solum
i. ex baptismo p̃firmatione. 7 cathexis-
mo. vt no. in. iij. sen. di. xliij. 7 habet
in. c. q̃tus de cognā. sp̃i. li. vi. Alti
cognatio que p̃hatur in cathexismo s3
ip̃ediat p̃hendū: non tñ dirimit p̃tra-
ctum de cognā. sp̃i. c. p̃cto. 7 xxx. q. i.
si q̃ filiastrā. 7 est clarū p. c. p̃ cathexis-
mū. de cognā. sp̃i. lib. vi. Et quid
sit cathexismus. vide. s. cathexism⁹.

¶ Quale computant gradus in co-
gnatiōe sp̃uali. R. p̃a. in p̃rica. c. ti.
q̃ nō habet gradus. sed h3 tres spe-
cies. ¶ Prima d3 paternitas. que ē
inter regeneratū 7 regenerantes. siue
regeneras ministrat sacm̃. siue tene-
at ad sacm̃ ēi si tenentes sint plures

333
vt in. c. q̃tus eo. tit. lib. vi. ¶ S̃cda
est cōpaternitas que est inter regene-
rantē ministrantē vel tenentē. seu te-
nētes ad sacm̃ 7 genitores regenera-
ti 7 ministras vel tenētes si sit cōm-
gati 7 p̃sumauerit matrimonij tras
mutat h̄ac cōpaternitatē etiā ad vro-
rem siue virū. ita q̃ vxor cognita vel
vir efficit cōpater genitorū leuati ab
altero eoz eo. tit. Albarinus 7 li. vj.
eo. tit. c. nec dū. 7 xxx. q. iij. si q̃selec⁹
si vxor nō esset cognita. xxx. q. iij. p̃
vxoiz. S3 successiue q̃ p̃t habere
duas cōmatres vxorez. ¶ Tertia spe-
cies dicit fraternitas que p̃trahit in-
ter regeneratū 7 filios regenerantis
ministras vel tenētes ad sacm̃. xxx.
q. iij. p̃icratū. 7 eo. tit. ex l̃ris. siue sint
nati ante h̄ac p̃paternitatē: siue post
eo. tit. c. tua nos. filij vero quoz neu-
tro ad cōpaternitatē ē deuentū p̃it
inter se libere p̃here. nisi p̃suetudo p̃-
riū h̄eret. q̃ scandalū g̃iaret. S̃cū tñ
teneret. vt cōmunis teneat i. c. ṽtrū
eodem ti. nisi eēt talis p̃suetudo de q̃
i. dicit q̃ dirimit impedimento. xvij.

¶ Altruz filius vxoris ex altero viro
sit frater sp̃ualis filij sp̃ualis mariti
tūc vxoris prius cognite anteq̃ te-
neret vir eius dēi filij. R. de in. c.
i. de cognā. sp̃i. li. vi. Dicit q̃. d. An.
t3 q̃ nō. q̃ nō reperit expressus. p̃he-
tero de. videt tenere d̃rū. q̃d tenē-
dū est ante sc̃m̃: sed post tene op̃inio
nem primā per rationē de q̃ in. se. s.

¶ Altr pater sp̃ualis licite possit 4
trahere cū sorore carnali filij sp̃itua-
lis. R. q̃ sic 7 etiā cū eius filia 7 etiā
cū filia sp̃uali sui filij carnalis. q̃ s3
cognatio sp̃ualis a patre in filij tras-
seat. nō n̄ eōuerlo An nō habet ra-
mos 7 cū edictus de matrimonio sit
phibitio. de sp̃o. c. cum apud. xx.

- q. iij. §. si q. r. c. le. Ideo nō egredie
tur psonas expressas q in summa sunt
x. in baptismo. Et si sic dicat. r. in cō-
firmatione. v. p. in. c. i. e. o. ti. lib. v. §.
et per totū titulū decretalium eo. ti. et
sit cōbinatē. ¶ Prime sunt iter ba-
ptizati et leuati. ¶ Secūdo inter le-
uati et parētes leuati. ¶ Tertio iter
baptizati et filios leuati. ¶ Quar-
to iter leuati et vxorē prius cognita
leuati. ¶ Quinto inter vxorē prius
cognita leuati et parentes leuati.
- 5 ¶ Si nunqd extendit ad filios ille-
gitimos leuatis ad filiū leuati. R.
¶ In c. marinus eo. ti. q. sic fm
cōter doc. ter. est in. c. fi. eo. ti. r. r. r.
q. iij. in summa etiam ad spurios.
- 6 ¶ Nunquid etiam ad filios adopti-
uos. R. q. non vt tenet glo. in. §. qd
autem. r. r. q. iij.
- 7 ¶ An extendat ad fornicarie cogni-
tam sicut ad vxorē cognitam. R. fm
Archi. et Jo. an. in. c. i. eo. ti. vj. q. nō
et dicit Pa. i. d. c. marinus q. est cō-
munis opinio. et ideo eam tene quā
etiam tenet Ricar. in. iij. di. xlij. nec
cures de opinione contraria.
- 8 ¶ Querit an vir et vxor in infimo-
nio cōsummato cōicent sibi passionē
spirituales sicut actiones. R. Pa. in
d. c. martin' q. nō vñ filius ex altero
pceptus si teneat ad baptismū nō ef-
ficat leuans ipm nisi solū cōpater illi
us cui est fili' nō alter'. Quis in ma-
trimonio sit ei pūctus. r. q. iij. q.
spiritualē in glo. et in. c. i. eo. ti. lib. vj.
- 9 ¶ Atz vir et mulier q fil leuauerūt
vñ filiū possint fil' habere. R. §. In-
noc. q. sic. et facit ter. cū gl. r. r. q. iij. c.
fi. Et sic p. q. vir et vxor simul vñ
leuare possunt lz non sit honestum.
- 10 ¶ Atz nō baptizatus leuans vel ba-
ptizans aliquē pbat hanc cognatio-

nē. R. §. Ricar. vbi. §. et l. x. et p. de.
q. non q. oīum cognationū spūaliū
que sacrm contrahunt et oīum sacra-
mentoz baptismus est fundamentū
vt in. c. i. de p. r. non bap. glo. in. c. i.
in baptismate. de conse. dist. iij. tenet
q. lz suscipiens non efficiat cōpater.
fit tñ baptizans quāuis nō sit bap-
tizatus. Et placet mihi. q. cū non pos-
sit dici quin sit pater illi' quē bap-
tizauit. ergo erit cōpater. secus in susci-
piente q. ex quo nō pōt esse p. susce-
pti per oīū. c. i. baptismate. ergo nō
erit cōpater. Secus in cognatiōe spū-
rituali passiva. §. gl. i. c. i. r. r. q. i. q.
si q. baptizatus lz filiū non baptiza-
tus vel nō baptizatus tenens filiū alī
cuius baptizati efficit cōpater p. f. o.
filiū leuati et alterius coniugis illius
xpiani. lz non sit baptizata. p. o. r. r.
ber. Item dic qd baptizatus licz nō
confirmatus tenens in confirmatio-
ne non trahit cōpaternitatem. vt
supra confirmatio. §. rj.

¶ Atz non tāgno s. simul s. se tan-
gere et rñdens cum alijs patris effi-
ciatur cōpater. R. q. nō nisi tangat
vl' tenēdo dū baptizat. vel leuādo s.
sacro fonte. vel tenēdo ad pfirmatio-
nē. hoc sequit Jo. an. in regula q. per
aliū s. reg. iur. li. vj. facit. c. d. p. r. c. i.
ad lumina. r. r. q. i. et Arch. i. c. i. e. tit.
li. vj. alle. c. p. m. r. c. o. r. r. q. i.

¶ Quid si teneat et nō rñdet per hoc lz
intendēdo nō efficit cōpater. R. §. Ro-
do. q. nihilominus efficit q. respon-
sio nō est de substantia. sed tacito seu
tentio vel leuatio. Et quis aliq. tene-
ant q. necessario requiruntur verba
aliq. q. saltē signa pzo verbis vt reci-
tat Se. in. c. ne dum eodem ti. li. vj.
in tñ tene q. tactus et leuatio sūt satis
signa equipolentia pzo verbis.

- 13 ¶ Quid si nō tangit puerū s. linterū
solū in quo puer est inolutus. R. Ar-
chi. in. c. q. uis de cogn. sp. li. vj. q.
nihilominus trahitur cōpaternitas
fm Hugo. Idem et Jo. an. et no.
Archi. r. r. q. iij. c. fi. et satis videtur
facere ter. an. d. c. quāuis in verbo ac-
cesserit. p. de. pa. videtur tenere q.
requiratur tactus.
- 14 ¶ Atz ista cōpaternitas possit con-
trahi p. pcuratore. R. Parisi'. et Lar.
vt recitat Pa. in. c. teniens eo. ti. te-
nent q. sic Jo. an. et Arch. vbi. §. te-
nent q. nō. Sz mihi placet opio pa.
vt ante p. m. infimonū teneat q. ibi
est cognatio spūalis. post ptractum
tenenda est alia opinio. §. q. nō pbat
Et idē dic in vniuersitate an possit p-
bere fil' hanc cognatiōē per pcura-
torē q. an scilicet sicut singuli de vniuer-
sitate sint cōpatres. q. dispositio pce-
pta in vniuersitate resoluit vt cōcer-
nat singulos de ipsa si actus non ca-
dit in vniuersitate vt res non pereat.
facit ter. in. c. si snia. de sen. exco. li. vj.
et gl. i. c. romana in. §. in vniuersitate
de sen. exco. li. vj. §. post scilicet tene cū
Sede. p. filio. r. v. q. nō pōt pbat q. nō
habet aīam et non est baptizata.
- 15 ¶ Sed nunqd pcurator erit ipse cō-
pater in casu in quo nō possit pbat p
procuratores. R. Jo. an. vbi supra lz
q. sic. q. lz non itenderet obligari tñ
q. re interuenit. et idē etia qd agi-
tur nascit obligatio. vt. l. si is q. in fi.
ff. cōmo. Sz pūmz lz Sede. p. filio. r. v.
et cā teriore credit Pa. in. d. c. veni-
ens. facit qd nō. p. de. de anc. g. dicit
tenens filiū alterius quē credebat
filiū vniū cum quo itendebat cō-
paternitatem p. bere non trahit cōpa-
ternitatem cum non sit filius illius.
Et ideo dic ante contractum verum

quod dicit Jo. an. et post contractus
teram opinionem Sede.

¶ Atz baptizans vel pfirmans effi-
ciatur cōpater. R. olim fuit dubiū
hodie clarum. in. c. i. eo. ti. lib. vj. An
de quicūqz baptizat. siue in necessi-
tate. siue habeat voluntatē p. trahendi
cōpaternitatem siue non dūmō bap-
tizet efficitur p. pater siue sit masculus
vel femina. Nec ob. l. cōsensu. et l. in
oībus negocijs. ff. de actio. et oblig.
quia habent veritatem quando nihil
voluntarie fit. sed hic licet nolit cō-
pater. tamen vult baptizare vel tene-
re et ideo contrahitur facit. d. l. si is q.
in fi. quia qui vult principale necessa-
rio vult et accessorium. nec ob. quod
dictum est de procuratore secunduz
opinio. Seder. quia procurator non
tenet nomine suo ideo non vult nec
principale nec accessorium.

¶ Atz spūales filij possint inter se p-
bere. R. q. sic et etia cum adoptiuis.
vt no. in. c. vñico de cogn. le.

¶ Atz pater possit tenere filius illi' et
qui tenuit suuz. R. Pa. in. c. sup. eo.
ti. q. sic. q. non est prohibitus.

¶ Atz cōs possit dispensare vt sint
plures qui teneant ad baptismū vl'
pfirmationem. R. q. sic fm dñicūm
de scō Georgio. in. d. c. q. uis.

¶ Sed nunqd peccent plures tene-
tes. puta duo vel tres sine epi dispē-
satione. R. si §. morē patrie cōter te-
nent videntur exculari a peccato fm
Jo. an. et Arch. in. d. c. quāuis.

¶ Quid de baptizato in comopne
cessitates vl' alio respectu. et postea in
ecclesia solēnter. R. Tancre. et vt reci-
tat glo. l. v. iij. di. c. p. r. r. q. si quis
miles baptizatur. miles suscipit sa-
cramentuz. alr nō fieret iniuria sacra-
mento de conse. di. iij. ostēdit. l. d. oc

idem videt tenere glo. in. c. ij. de apo-
sta. S3 tu tene cū glo. in. d. c. pbyrie-
ri nō est verū qz non iprimis nouis
caracter. Et sic tenēdo pclude qz so-
lū cōpateritas cōtrahet per illos q
tenuerūt in domo nō per alios qui
tenuerūt in ecclesiā nisi forte illa q cō-
trahitur p cathedram si in domo nō
fuit cathedra. S3 hec vt dicit nō di-
rimūt matrimonii post contractū.

Impedimentum

Octa-
uū
cognatio legalis que est ppingtas
personarū ex adoptione pueniens.
¶ Quot sūt eius spēs. Tres. Una
est qsi descendenti q est inter ado-
ptantē et filia adoptatā. vt in. c. vnico
de cogn. le. Scda species est qsi co-
lateralis. que est inter liberos natura-
les adoptatis qui sūt in eius potesta-
te. et adoptatus. l. qui in adoptioe. ff.
de adop. S3 inter duos filios filio-
rū adoptiuorū scdm glo. in. d. c. vni-
co. istit. de nup. s. iter eas quoqz qd
lūmto vtz si eoz patres sūt arrogati
aliter nō. Tertia species est qsi affini-
tas que ē inter adoptantē et vxorē ado-
ptatis et cōuerso iter vxorē adopta-
ti et adoptatē. S3 nō iter pīez adopta-
tē et matrē adoptati. fm l. v. et p. de.

¶ Hec cognatio legalis impedit
matrimonii pbandū et dirimat cō-
tractū. R. fm l. dugo. et Ricar. in. iij.
di. xlij. Jo. de ligna. et glo. et p. a. in.
c. vnico. de cogn. le. q sic. quia dicit
adoptioe durante nuptie nō possunt
inter eos pssistere ad idē in. c. i. et i. c.
per adoptionē. rrr. q. iij. Joan. an. et
specu. tenet q nō dirimat. S3 impedit.
Aduerte tñ q prima species et tertia
semp impediunt et dirimūt sed scda. nō
nisi ad tēpus. i. quādiu sūt in etatē
patris potestate. S3 ea soluta vel mor-

te vel emancipatiōe filij adoptati vt
nātis vel alio mō quo adoptio habz
solui nō prestat impedimentū. hoc p3
insti. de nup. s. l. ij. et iij. et eo. iij. c.
vnico. et rrr. q. iij. ita diligere d3 hō.
¶ Et cognatio legalis transeat ad
nepotem. l. filium filij adoptati. R.
q sic nec tamen hec cognatio habet
gradus. quia in eodē gradu atinet
pater filio et nepoti.

¶ Et filius qui nō transit in potestatem
patris adoptatis possit cōtra-
here cum filia nātā adoptatis que est
in eius potestate. vel cōuerso. R. l. dugo.
rrr. q. iij. in prin. l. dosto. et Anno. tenet
q sic. S3 fm p. a. in. c. vnico. et gl. in.
d. q. iij. s. qd aut et cōiter doc. tenent
q S3 nō transeat in potestatem adop-
tatis. tñ impedit ne pssere possit cū nā-
tā. qz per adoptionē acquirunt qdas
iura que per emancipationē dissoluū-
tur. l. penul. C. de adop. et ius canonī
cū indistincte S3 loquit de adop-
tato nō de arrogato. Ideo idē ius. et sic
p3 qz etiā filius illegitimus qui non
est in potestate patris non potest cō-
trahere cum filia adoptiua patris.

¶ Et filius nātis arrogantis possit
pssere cū filia filie adoptiue. R. q sic
qz cū mulier neminem habeat in sua
potestate eius filia nō pōt transire in po-
testatē arrogantis matris. et iō nulla
cognatio inest inter eos. ff. de adop.
l. si pater. Secus esset in filia filij ar-
rogati que in eius potestate erat quā-
do fuit arrogatus: qz contrahere nō
posset cum ea fm l. dosto.

¶ Et filij adoptati possint pssere
inter se. R. q sic: sicut nō. l. dugo. rrr.
qō. iij. ita diligere. sed dosto. non
admittit in arrogatis quādiu sūt in
potestate adoptantis. sed in ado-
ptiuis sic.

Impedimentum

crimi-
nis. nā quedaz sunt crimina q impedi-
unt matrimonii pbandū de rigore
iuris. sed non dirimūt psum. Et ser-
uā. in glo. c. q pbyrie. de pe. et re. et
in gl. rrr. q. ij. in. c. hoc ipso in. s.
de penitētibz. Prīmū est incestus
de quo dic vt. s. Incestus. s. iij. Se-
cundū vxoriciidiū. Tertiū raptus spō-
se alterius. Quartū leuatio ppij filij
matris: scilicet facta de sacro fonte. Quin-
tū pbyrieiciidiū. Sextū acceptio mo-
nialis in vxorē. Septimū de solēni-
ter penitētibz. S3 tñ epō possit dispē-
sare rōne nūciatū. rrr. q. ij. an. q.
Sed tu dic q sufficit licētia ppij
sacerdotis. Imo de pssitudine nō ser-
uatur iste rigor: vt petat dispensatio
fm Ricar. et Rodon. An Jo. in. c. in
adolescentia. rrr. q. ij. S3 q iuuentis i-
cestuosus sine dispensatiōe pōt pssere
sed nō sener. et tutius tñ est petere di-
spensationem quāuis etiam non eēt
condēnandus si non peteret. de quo
dic vt. s. Incestus. s. iij. et iij.

¶ Que sūt crimina que impediūt con-
trahē. et dirimunt psum. R. q sūt
duo primū cū qz vtrūqz vxorē ppiā
pssit per vba de pssenti cū alia. vt ecō-
uerso vxor cū alio vel fidē de pssēdo
dedit. et ad quodlibet istoz secutū sit
adulteriū. vt in. c. fin. et eo qui duxit
quā pos. per adul. rrr. q. i. relatum.
Aduerte q ad hoc qd quodlibet istoz
rū sit impedimentū requirit. primo
q vterqz sciat q alter eoz bz contu-
gē. qz si cū ignoratē aliqz psseret pos-
set eē matrimonii iter eos post mor-
tē vxoris prime. vt ē casus in. c. i. eo.
ti. S3 lūmā p. a. ibidē si sup indu-
cta fuit ignoratō toto tpe vite vxoris.
Et d3 ignoratō qdā nō habuit cer-

335
titudinē vel probabile opinionem.
vt in. c. inquisitioni. de sent. exco. alias
si certiorata de vita prime vxoris p-
mitteret se cognoscere nō pssit iter eos
esse matrimonii. d. c. si. et sequunt cō-
ter doc. et iō dic per oia qn data fide
sequit adulteriū qz parificand. d. c.
si. Scdo requirit q sit fides data de
ea accipiēda. vel eā de scdo acceperit
in vxorē qz si fides data nō fuisse et
ea accipiēda in vxorē nō esset impedi-
mentū. Et aduerte q alig volunt vt
ponit Ricar. in. iij. di. xrv. qz si so-
lum nude pmissit q nō erit impedimen-
tū. sed op3 sit fides data vel iuramen-
tū interpositū. sed magis credo q et
ex nuda pmissione oriat istud impedi-
mentū: maxie an scē. Terto requirit
q post matrimonii psum vel fides
data vel an interueniat adulteriū qz
solū adulteriū sine psum vel dātōe fi-
dei nō inducit istud impedimentū nec
pssio seu dātō fidei sine adulterio. vt
c. significasti. e. ti. rrr. q. i. c. i. Quar-
to requirit q matrimonii primū eēt
validū qz si prima vxor nō erat legi-
tima nō erit impedimentū vt in. d. c. si
gnificasti. Tico de dētū fidē cū adul-
terio. et sufficit q primū matrimonii
sit pssē p vba. de pssenti. S3 nō sit cōsu-
matū. et si eēt separati quo ad thoz
vt in. c. significasti. et c. et l. rrr. e. ti.
¶ S3 quid si qz dedit fidē vni m-
lieri viuente ppiā. sine copula tñ. et
postea mortua vxorē accipit tertiaz.
Et ista tertia viuente cognouit illam
cui dederat fidē primū. R. fm Joā.
an. in. c. si qz eo. ii. q nō poterit mor-
tua tertia eā habere in vxorē. qz con-
stante legitimo matrimonio dedit fi-
dē. et cognouit nec matrimonii inter-
mediū bz remouere impedimentū.
S3 c. i. scripturis. v. q. i. et l. singu-

larta. ff. si cer. pe. Sed Gaspar calde
rini t3. i. i. m. 2. sequit. Pa. in. d. c. li
q3 q3 per ipsuz videt recessisse a fide
illi data. 2 per pñs nunc reperit solū
adulteriū quod non habet impedire
d. c. significasti. 2 t3e tenenda post fa
ctum sed ante illa Jo. an.

3 **¶** Atz pñs cu vna de facto vi
uente eius vxore qua mortua cōtra
hit cū tertia licite possit stare cum ea
p. fm glo. que cōter placet doctori
bus in. c. l. eo. ti. q. sic si cū ista tertia
mortua prima vxore pñs antequā
pñs tenebat q3 matrimonii nullus
erat. Is etiā illa esset ignorans viuen
te prima. tñ anteq3 cū alia pñs cōpel
lendus est cū ea cōtrahere si ignora
bat eum habere vxorem sed ipsa nō
si cū pluribus infests cōtraheret lo
cus erit gratificationi fm Hosti.

4 **¶** Pone q. qd s. pñs fide Ber
te q. si sibi pñs teneat post mortem sue
vxoris accipiet in vxore illā quā sibi
pñs sanguinea Berte cōsulet que pñs
guinea pñslet q. accipiat Berta. p.
scdm Asten. q. si talis Berta vñ ille
q. pñslet pbabilr credebat q. cōsule
ret de Berta. sic nō poterit esse matri
monii iter eos. q3 esset in fraudem.
Si tñ q. fide dedit aut Berta. hoc nō
extimabāt sed de illa que ipsi Ber
ta habere post mortem sue vxoris f3
consilium eius consanguine.

5 **¶** Scdm crimen est cū quis machi
natus est ad mortem alie. vñ possit
in vini vel vxore alter habere. Pro
cuius intelligentia aduerte primo q.
si adulteriū nō interuenit op3 q. am
to. f. vxoris 2 illa quā vult habere
in vxore sint machinati in mortē al
terius 2 q. mors sequat cum effectu.

Aliter si vnus solū machinat⁹ fuisse
mortē cū effectu alterius nō esset ipe
dimentū quin illū habere possit pñs
quē habendū mortē alterius pñs
uit. vñ no. Jo. an. 2 sequit. Pa. in. c.
sup hoc. c. ti. 2 doct. varie loquāt
in. c. l. de pñs. infide. Si vñ adulte
riū interuenit sufficit machinatio. vñ
us nñ cū effectu vt sit illud ipedimē
tum. Facit. ca. si q3 viuent. xxi. q. i.
Et sic intellige. d. c. super hoc. Sed si
effectus homicidij. nō interuenit. ma
chinatio etiam cum adulterio non i
ducit istud impedimentum. vt nota.
Jo. an. in. d. c. super hoc.

¶ Sed pone q. interfecit alterū sed
nō ea intentione vt alter haberet in
conjugem sed ob causam aliam. p.
q. impedimentum istud non erit f3
Ber. et Hostien. in dicto caplo su
per hoc. Idem dic vt supra p. omnia
si homicidium mandauit vel consu
luit 2 sequatur est.

¶ Quid si rāum habuit. p. q. si nō
sit operatus aliqd vt occideret rati
habito nō inducit istud ipedimentū
sine sit factū homicidij noietuo sine
non fm glo. in. c. si quis viuent. xxi
q. i. 2 glo. in. c. l. de pñs. inf. Aincē.
2 Jo. an. 2 Pa. in. d. c. quia edictus
de matrimonio est prohibitorium. c.
cui apud de spon. vide etiam quod
dico. s. consensu. s. iiii. q. si in fi.

¶ Quid si alter eoz q. machinatus sit
sit infidelis. p. q. nihilominus con
uersus non poterit eam habere. pro
qua habenda virum eius occidit ar.
d. c. primi. de conuer. infide.

¶ Quid si habens vxorem cōmittit
adulteriū cū Berta 2 sibi dicit. si nō
haberē vxorem acciperē te in vxore
postea interfecit vxorem. non tamen
eo proposito vt Bertaz accipiat. p.

Gaspar calde. Et recitat. do. 2 in. de
scō Georgio in. d. c. sup hoc. q. pote
rit berta accipere in vxore q3 nec hic
est fidei datio p. vba pñs. nec ho
micidium fecit eo pposito nec adulte
riū cū dicta machinatione. S3 car.
ipsuz reprobat dicēdo q. nō teneret
matrimonii cū dicta berta. q3 nō at
tendit qū adulteriū interuenit. an ma
chinatio iteruenerit ex pposito habē
di eā an non. Et istud teneante scñ
sed post factum tenerem opinionē.
Calde. que est verior de iure.

Impedimentū dicitur
cultus disparitas. Nam nullus fide
lis siue baptizatus potest contrabe
re cum non baptizata etiā si sit cathe
cuminas nec simplr nec sub conditio
ne conuertēdi ad fidē 2 si pñs matri
monii nullū est. xxi. q. i. c. caue. 2
c. cum non op3. 2 ibi no. Hugo. spō
salia vero sub conditione si conuer
tatur bñ valent. Unde quāuis nō ba
ptizatus crederet oēs articulos fidei
tamen matrimonii contractū cū tali
a baptizato nō t3. vt. d. c. caue.

¶ Atz matrimonii possit esse inter
infideles. p. q. sic. vt p3 in. c. gaude
mus de diuor. vñ si infideles conuer
tant pñs stare in infimonia pñs fm
ritus eoz nisi fuerit pñs in gradi
bus diuina lege phibitis de qbus ha
beo. s. impedimentū. vi. dicit tamē
pe. in. iiii. di. xxxix. q. posset eē q. eo
ri matrimonii nō esset pñs legē na
ture nec diuinā. 2 tñ nō teneret. puta
q3 esset pñs pñs pñs pñs pñs pñs
anullata. q3 si nihil possunt talia sta
tuta pñs matrimonii in quātū sacra
mentū est possunt tamen in quātū est
sedus humanū sicut solū est in infide
libus 2 iō si pñs pñs tales opor

teret q. deuio contraherent q. no. p.
limitatione. d. c. gaudemus.

¶ Atz matrimonii infidelium exu
set actum conjugale. p. fm sanctum
Bona. in. iiii. di. xxxix. q. sic quo ad
culpam 2 consequenter penam si af
fectio libidinosa non interueniat nō
tamen acgrunt palmas q3 nulla dā
tis gratia propter defectum fidei.

¶ Atz infidelis conuertens se ad fi
dem possit vxore dimissa aliā fidelē
accipere. p. pa. in. c. quāto de diuor.
q. co ipso q. alter coniugū non vult
cohabitare fideli cōuerso. vel si vult
cohabitare nō sine iniuria creatoris
vel sine peccato dissoluitur infimo
nū in infidelitate pñs 2 postea cō
trahere cum aliā fideli. nec op3 iudex
statuat ipso. sed sufficit clare pñs dat
q. nō vult et cohabitare fm pa. in. c.
gaudemus de diuor. Si vero vult
cohabitare sine eius inducōe ad ma
lum vel sine pñs. sic non pñs cū alia
pñs infideli viuent. s. nō tene
cohabitare cū ea si nō vult pñs. xxi
vii. q. i. si infidelis. l'ot. Ricar. in
iui. di. xxxix. Si tñ anteq3 aliam acci
piat p. vba de pñs cōuersat illa que
prius erat obstinata tenetur eā acci
pere nec aliā poterit ducere vt notat
cōter dco. in. iiii. di. xxxix.

¶ Quid si infidelis hēat plures vro
res. p. q. illa cū q. pñs cōtraxit erit
ei 2 si sū duas accepit sic nulla erit
erit vxor. nisi vna illaz hūisset ipedi
mentū quo eā accipe nō potuisset. ga
tūc alia eē eius vxor. d. c. gaudem⁹.

¶ Quid de vxore que repudiata al
teri nuphit. p. q. vir nō poterit et obi
cere fornicationes sed tene si vult et
cohabitare sine pñs eam accipere si
vult vxorem habere aut saltem con
tinere. d. c. gaudemus in glo.

6 **¶** Atque vir puerus possit intrare religionem uxore volente ei cohabitare. R. q. sic. fm Hugo. in. d. c. si infidelis. Si vero conversionis eius sit aliquis spes non debet intrare fm sanctum Theo. in. iiii. dist. xxxix. q. si non est spes conversionis potest intrare prius uxore requisita de conversione.

7 **¶** Atque vno coniugi ad infidelitatem reuerso dissoluatur matrimonium. R. cum inter infideles. R. q. non. c. q. siuit. de diuor. vii. tex. i. c. q. de re diuor. dicit q. sac. in fidelit. baptismus rati efficit coniugii sacramentum.

8 **¶** Quid si fidelis habet eum hereticum vel schismaticum. R. q. si matrimonium secundum eum coiter Theo. in. iiii. di. xxxix.

9 **¶** Atque mulier pueris ad fide gaudeat privilegio dotalis in. l. assiduo. C. q. pot. in pigno. habeant. R. p. a. i. c. placet de diuor. q. sic allegat multa.

10 **¶** Quod si sequi proles infidelis. R. si adultus sequat quod voluerit si aut minor cuius salus eius dependeat a parentibus de sequi fidelis ut probatur in. c. ex litteris de conuer. infide.

Impedimentum

Unde dicitur. metus seu coactionis quod impedit et dirimit matrimonium ex ipso contractu. c. cum locum de sponsa. Sciendum tamen quod duplex est coactio de qua in. l. i. ff. q. d. metus causa. l. absoluta p. vim. v. puta cum quod capitur. ligatur et hoc non potest cadere in plenius bene in copula carnale. vbi in casu quo copula faceret matrimonium sic coacta copula non facit. ar. 50. di. p. vterque de sp. ventres el. ii. xxi. q. ii. c. i. et ii. Queda est coactio coedit. onalis. i. coactio per metum. vbi si metus sit iustus ut ille qui potest cadere in constantem. i. mulierem quo ad mulieres quod minor metus excu-

sat. ut no. gl. in. d. c. cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex. in. c. pluralitatem de spon. pp. hoc dicit metus qui possit cadere in constantem. sic matrimonium tali metu. R. cum ipso iure est nullum. ut tenet glo. in. c. veniens. el. i. de spon. et coiter doc. secus si contrahatur ex minori metu quia sic contrarium tenet et de hoc vide et dic ut infra. R. deus. s. vii. et viii.

¶ Quid si ratificetur per sequentem consentium tacitum matrimonium metu contractum. R. q. matrimonium erit verum si alter perseverat in pristino sensu libero quia hoc consensus tacitum per se non sufficit ad matrimonium contrahebendum sufficit tamen cum expressione exteriori que processit fm Ricar. in. iiii. di. xxi. quid notabis.

¶ Quid si matrimonium metu contra actum confirmetur iuramento. R. magis probabiliter fm Ricar. in. iiii. di. xxi. q. non tenet. quia quod non est non potest ratificari. et de hoc dic. ut s. iuramentum. v. s. ix.

¶ Atque per copulam sequentem ratificetur. R. q. non nisi consentiat in matrimonio licet presumatur consentisse si non reclamatur si potest secundum p. de. in. iiii. dist. xxxix.

¶ Quid si metus mortis carceris et alii. qui possit cadere in constantem non inferat per se quod habet se et filia vel filium. R. q. nihilominus redit in matrimonium nullum s. Ricar. vbi s. Ma idem iudicium fit de metu qui inferat per se cum eo qui inferatur per se filium et uxorem et huiusmodi.

¶ Impedimentum. R. de ord. dinto. vbi aduerte q. si quod post suspensionem ordinis sacri. i. sacerdotis diaconi aut subdiaconi habet matrimonium

Nullum dirimit. ut i. c. unico de vo. li. vi. et excoicatio ipso facto ut i. cle. eos. de p. an. et aff. Si vero habet post suspensionem minor ordinis non dirimitur. s. in officio non ministrant si sunt clerici occiduales. et beneficia non assequuntur. et ideo ordo sacer impedit et dirimit non solum impedit.

¶ Sed quid si sacer ordo supponent matrimonium tam facto nunquam dirimit. R. dic. ut. j. matrimonium. iiii. s. vii. cum sequentibus.

Impedimentum

ligami nis scilicet cum quod alteri coniugi est ligatus. **¶** Atque alligatus alteri per sponsalia possit cum altera habere vide sponsalia. s. xx. cum seq.

¶ Atque obligatus matrimonialiter alteri possit cum alia habere. R. q. non et his qui noie suo non iussu est in cuius est potestate vel noie est quia huius potestate binas sponsalia preterit vel binas nuptias sit iuramentis ipso iure. l. i. ff. de his q. no. isa. et efficit bigamiam s. q. d. dicit. s. bigamia et de ieiunare p. xl. dies i. pa ne et aq. q. d. vocant carena. s. q. d. rigesit ma sic dicta q. caret cibis et. v. ii. seq. ante penitere. et accepisti de sp. duo r. no. q. sponsalia ppe sunt per vba de futuro et nuptie per vba de presenti. ut no. glo. i. l. i. ff. de spon.

¶ Atque ex dispensatione pape potest in matrimonium factum possit quod alteri nubere. R. q. si matrimonium non est consummatum papa potest dispensare ut no. i. c. ex publico de conuer. iug. An dicit hostiensis in. i. i. r. q. d. recitat pau. in. d. c. ex publico q. papa ex sensu verius q. spon. potest ex potestate absoluta dissolvere in matrimonium non consummatum nulla alia causa subsistente s. de potestate ordinata non potest sine causa et tunc hoc

dicto hostiensis transeunt eodem. Si vero in matrimonium est consummatum inter fideles sic papa non potest dispensare q. cum matrimonium consummatum consistat in facto non potest haberi per infectionem. c. xxi. q. ii. si paulus. l. in bello. s. facte. ff. de capti.

¶ Atque mulier credens virum mortuum possit habere cum alio. R. q. si verisimiliter presumat de eius morte sic habere potest fm aliquos. ut no. i. c. quoniam nam frequenter ut lixe non contestata. sed tu dic q. opus habeat certum nuntium de morte viri de spon. in pntia. de scdis nup. c. dno. nisi velis dicere q. satis est certificata quia habet violentas suspensiones post expectationes aliqualem. Et aduerte q. unus testis sufficit ut in. d. c. in pntia. Excusatur etiam ab adulterio quia probabiliter credidit mortuum virum et cum alio contraixit. c. xxi. q. i. cum p. bellicam an autem possit exigere de viro vel reddere. dic. ut. s. iiii. impedimento. s. vii.

¶ Quid si quod credens uxorem vivere suscipiat que in mortua est contrahat cum alia. R. q. in matrimonium est ex quo non vivit s. rodos. Hugo. in. d. c. cum per bellam dicit q. si credebatur hoc sibi licere etiam vivente sua erit in matrimonium si modo prima mortua est. Si vero non credebatur licere sic matrimonium non erit q. non maritali affectu sed adulterio et coniungit nisi postea scit q. est mortua et coniungat maritali affectu perseverante alia parte in affectu maritali alio non et verius.

Impedimentum

de publico honestatis inficta est appingit ex sponsalibus pueniens robur ex infestione ecclesie trahens propter eiusdem ecclesie honestatem. unde impeditur

et dirimitur ea matrimonialia quae sunt de spō-
salia sequentia, non precedentia. vt. i.
c. ex sponsalibus d. spon. li. vi. Et ista
publica honestas iusticie cui sit quod
dā simile affinitas ipedit fm illos
gradus s3 quos affinitas ipedit vsq3
ad quartum gradū inclusiuē. de qbus
dicetur. j. xv. Impedimento.

¶ Quot sunt species publice hone-
statis iusticie. R. q. oī due. quartū p-
ma que dicitur ex secundis nupti-
bus eius vxor accepit aliu vix d quo
huit filii vltima talis ples cū nullo
sanguineo. Petri poterat dhere sed
hodie sublatā ē p. c. non d3. de plan. r.
affi. Alia q hodie h3 locū. ē q dicitur
ex spōsalib3 de sumro vel ex mīmo-
nio de pūi nūdi sumato s3 p. a. i.
c. spōsaz de spō. An nullus sangui-
ne spōsi sit acciperetale spōsaz vsq3
ad qrtū gradū inclusiuē nec econuer-
so. c. iuuenis. r. c. ad audiaz d spō. r.
si accipit non erit ei vxor q. dirimit
¶ Quid regit vt spōsalia iducāt si
fati impedimētū. R. q. qnq3. Prio q
sint dcta a maiorib3 septēnio. ter. ē in
d. c. ex spōsalib3. r. vt dicit p. au. i. c.
iuuenis vbi regit etas certa respe-
ctu discretōis nō sit pueniri. vt p3 in
etate ad pfectōes testi. vt in l. q. etate.
ff. de testa. r. idē no. i. c. pueres de re
spon. ipu. Ideo o3 ppleuerunt dhen-
tes sine qbus dhyunt. vij. annos.

¶ Sed nungd si maior dhit cuz mi-
nor septēnio. prio tñ septennio oria-
tur publice honestatis iusticia. R. q.
nō fm pa. i. c. iuuenis. de spō. r. in. c.
fraternitati. d. eo q cognouit sangui-
neā vxor. sue. r. hoc ex respectu consen-
sus. vt in d. c. ex sponsalibus.

¶ Pone q talis maior cohabitauit
cū minori septēnio d spōsata p v-

ba de futuro. r. iterumiat exordiaris
polutio vel sit dubiū. an ea tēpauit.
R. fm pau. vbi. s. q. ex quadā egre-
te ouf publice honestatis iusticia sed
tū nullo iure pbat. r.

¶ Sed q regit vt iducāt istd ipe-
dimentū ē q nō sint dcta sub pduc-
tā an pducitōis euentus nō ouf istd
ipeditmētū. vñ posset dherē cū aliq cō
sanguineo spōsi an pducitōis euentū.

¶ Quid si q dheret cū aliq cū ista cō-
ducitōe si teo placuerit r postea iuenit
ei affinis vel alid ipeditmētū hīs q
cū ea dhere nō pōt de iur. R. q. nō ouf
publice honestatis iusticia q fuerit cō-
ditionalia. r. iō poterit dhere cū eius
sanguinea. Nec ob. q. dicta pducitō
subintelligebat et si nō fuisset appositā
qz si nō apponeret ex pte nihilominus
eēt pura s3 ex pte appositā faciunt
pditionalia fm hosti. i. c. ad audietur
am. de spō. r. jo. an. i. c. ex spōsalib3.

¶ Quid si apponatur aliqua condi-
tio que habetur p non adiecta. vt. s.
patuit tertio ipeditmēto. R. nihilo-
minus sponsalia pura erunt r oritur
istud ipeditmētum vt in. c. vltimo.
de cōdi. apposi.

¶ Tertium qd requiritur vt sit istd
ipeditmētum. op3 qd sponsalia sint
certa. quā in incertis sponam nō
infertur consensu. nec oritur istud
ipeditmētū.

¶ Quartū op3 qd nō defecerit p-
len. d. c. ex sponsalibus. vnde cofan-
guineus furiosus cōtinue potest eius
spōsaz ducere quā in amētia despō-
sant cum pensus defecerit. c. dicitur
de spon. xxxij. q. vij. neq3. Limitat h
p. de pal. r. bene rerum qñ defe-
ctus pensus est apparens vt in pue-
ris r. amētib3. secus esset qñ esset

latens sicut in illo qui ptrahe. nō afo-
phendit. sed decipiendi. q. tunc ouf
istud ipeditmētum. q. ecclia instituit
istud ipeditmētū pp apparentiā ho-
nestatis. r. iō impedit q. de iusticiōe
nō sit pstrare. pfirmat p. Ain. Archiep.
Jo. and. r. jmo. r. Sc. i. c. vnico. de
spō. li. vi. q. tenet q loco dheret hō iō
eo apte pstrat nō inducit publica ho-
nestas ergo si nō pstraret induceret.

¶ Quintū q nō sint dcta post mfi-
monū vel spōsalia pua facta. q. q3
pstrat mfi monū vel sponsalia r p
viuente pma spōsa dheret cū aliqua
eius sanguinea nō dirimit sponsa-
lia precedentia. d. c. ex sponsalibus.

¶ Quid si sponsalia dheret habue-
runt tps debiti r fuerit pure dcta r
cū certa psona r cū pnsu sed tñ fue-
runt nulla de iure puta cū affine vel
cū religioso vel in sacris aut cū ma-
leficiato r hūmō. R. q. nihilominus
oritur publice honestatis iusticia. vt
in. d. c. ex sponsalibus qz in mīmo-
nio attendit potius honestas. l. semp
ff. de ritu nup. Nec ob. q. nulla oria-
tur obligatio s3 bñ publica honestas
que ipedit matrimoniu ptrahendū
r dirimit contractū.

¶ Sed qd si minores septēnio dctis
sponsalib3 pseuerāt vocātes si spōsaz
r spōsaz vel si iacēt vel se iuicē oscu-
lāt vsq3 p septēniū r ex h māifeste
appet eos pseuerare in eadē volūate
R. q. si ex talib3 signis manifeste ap-
paret q pseuerāt in eadē volūate p
septēniū pletū ouf publice honesta-
tis iusticia vt no. in. d. c. ex spōsalib3.
Allo si nō manifeste appet s3 pducit
in eodē pposito nō ouf istud ipedi-
mētū vt colligit ex. d. c. ex spōsalib3.

Impedimentum affini-

tas q qdēz affinitas ē pntitas pso-
naz ex copula carnali pueniens oī pa-
rentia carēs vñ affinitas mediante
sanguinitate r carnali cōmixtiōe p
pagat iō sanguinitatē imitat s3 i h
differt q. psona pntia sñi addita ali-
cui psonē p ppagationē sit pnceps
eiusdē nā s3 in differēt gradu vñ si
mutat gen? attinēt s3 tñ gradu. sed
psona addita sine pntia p copulam
carnalē alicui psonē nō sit pnceps

eiusdē nā s3 qñ ptingit ab extrinse-
co. vñ ptingit alio genere pinctio-
nis sed i eodē gradu. Et iō psona cō-
iūcta p carnē copulā sanguini alte-
ri? iducit pntū gen? affinitatē psona
vō addita p copulā psonē q pntū
inducit gen? facit fm genus r psona
addita scdē inducit tertiu gen? vbi
gratia. vxor ff. iō mei ē mibi affinis i
pmo genere r i eodē gradu q ff. me?

r religio sanguineis meis in eo. gra-
du q sūt mibi r in pmo genere. Alia
psona q nō est mibi sanguinea nec
affinis aliūde si pūgat cū pnta vxor
re ff. iō mei erit mibi affinis in scdo
genere r sanguineis meis r i eodē
gradu q sum? ff. i meo. Tertia vō per-
sona aliūde nec sanguinea nec affi-
nis si pūgat scdē psonē pntē vxor
ri ff. iō mei erit mibi in tertio genere
affinitatē r sanguineis meis. ita no.
in. c. nō d3. de plan. r. affi.

¶ Quid ipedit affinitas mfi monū
R. q. si pueniat ipedit ptrahendū r
dirimit dctū in pmo genere tñ ho-
die r vsq3 ad qrtū gradū iclaliue vt
i. d. c. nō d3 l3 olim ipediret et i scdo
r tertio genere vt. xxxv. q. iij. p totū.
vñ psona cognita carnali ab aliq d
sanguineo nō poterit dhere cū aliq d
illa sanguinitate q non distat vltra
qrtū gradū ab eo sanguineo q eaz

affini-

affini-

affini-

affini-

qz ex ipedimentis nō ē ppetuū nō re-
stat qn sit mīmonū alr iīmū ipo-
tēs nūc ad coēdū nō possz hēre q
saluz ē. r iō erit mīmonū. sz si i.
viij. nō poterit iudicabitur ipedimē-
tūi perpetuū r sic dissoluet.

7 **E**sz nūq pccat q dicit mīmo-
nū an debet etate. sz p. d. pal. in
iij. q. sic mortaliter si sine iusta cā r
luis epi contrahant. q. d. pphibitionē
c. ij. de despo. impu.

8 **E**sz pone q minor septēnio fut. co-
gnita a spōso maior. xij. sz. Jo. de
eo q erit mīmonū. sz p. d. c. cōti-
nebat t3 q nō erit qumcūqz sue-
rit cognita. qz non h3 pcursum apū
ad mīmonū dēdum nisi esset
multū discretū r doli capax.

9 **E**sz pone q dicit ipuberes q p se-
ptēniū dēerūt mīmonū q iuris in-
terpētrāde sz spōsalia. r. c. vnico d
despo. ipu. li. v. p. luerāt vqz ad ple-
nā putatē r i putatē iternene-
runt oscula r amplex r dona nūq
erit mīmonū. sz q si iterū copu-
la ter. ē clar. in. d. c. vnico q sic effi-
citur mīmonū. Si vō copula nō i-
teruenit neqz cōsensu ex pū post
pubertatē sic op. ē diuersa. Inno. t3
q nō efficit p quoscūqz alios ac r
copula vel nūi ad eā. sz off. vō su-
it vari. l. c. attestātes d. despo. ipu. r
l. c. ad id d. spō. arch. l. d. c. vnico p
multas opini. v. p. cludet q non sit
mīmonū. nisi interueniat v. l. non
plenas ex pū vel copula v. l. tradu-
ctio ad domū. r hoc v. l. seg. Alanus
Glic. r. d. of. in. c. l. f. as de despo. sal.
ipu. p. d. i. c. si. de spon. t3 q p oscu-
la localia r amplex r hndi signa ef-
ficiūt mīmonū alle. glo. r. Jo. an. in
d. c. vnico Ray. t3 q si qn dēerunt i-
tendebat dēer mīmonū sic nō erit

nec mīmonū nec spōsalia. **E**sz
monū qz etas ipediebat spōsalia. qz
h n itendebant nec vba ad hoc pnt
referrī r sic adueniēte putatē et si
sequat copula n erit mīmonū nec
rep nec pūptū. Si vō qn dēerūt
itendebat dēre si nō vt agebāt sal-
tē qn valere poterat sic erit spōsa-
lia tñ inducēt mīmonū nisi aut p
copula aut p plensam euidenter ex p-
suz. r sic itelligit ter. d. c. vnici. Ego
vō saluo meliori iudicio iuxta illd. l.
claud. felix in si. ff. q. p. in pi. ha. di-
co q ad hoc vt mīmonū dēerūt in-
ter ipubēs q iurj interpētrāde d. spō-
salia efficiat mīmonū vqz d3 iter-
ueniat non plensam i mīmonū ex-
pūsz cū aliqb signis vniocis hoc
ē talia signa fieri nō possunt fieri legi-
tie nec soleat fieri nisi cū vxore i legi-
timo mīmonio pūctia. Itē dēerūt
sequit itro. i. iij. di. xxiij. p3 i ar. p.
l. minorē. ff. d. rita. nup. r v. d. c. ate-
statōes. r qd ibi nō. r iō si post pub-
tatē ambor nōn plensuz habuerūt
ostēsz p aliqb signū q solūmō pū-
gib. exhiberi solet sic idubitat mī-
monū effici. Si vō nouū talem
plensuz i putatē nō habuerūt. sz
simplr pgenerauerunt in tali opūio.
pma nūp de nouo determinātes tūc
reduco doc. ad pērdia. Et dico q si
iteruenerūt ac r q non solent fieri nisi
cū vxore vt traductio ad domū habi-
tatio mutua scōrū r hndi sic talia si-
gna faciūt mīmonū pūptū r sic
itelligo r limito dēri. Sl. d. o. r. pa-
ac ceteror. Si aut signa exhibita post
pubertatē sunt signa q ē spōsū d. su-
turo exhibēt vt i aliqb locis oscu-
la r amplex r hndi sic non faciunt
mīmonū nec rep nec pūptū qz
b nō pbatē q ad hoc pūgit abel

se. l. neqz natales. C. de pbat. c. ij. de
trāsa. pl. r sic itelligo Inno. cū ceterj.
Itam concordia v. l. tenere do. Ant.
in. d. c. attestātes. r d. iij. v. l. iij. nō
loquit. d. c. vnici q p i vbo cōstite-
rit euidenter nec glubidē si bñ pōde-
ret. qz dicit se amplexabant nō sim-
pliciter sed addit vt coniuges.

10 **E**sz Circa vō ipedimentū nāle vel ac-
cidētale ē scien. fm. p. d. i. c. i. d. fri.
emale. qz qn nō sit v aspectum pbat
sz d3 ad mīmonū hēre per triēniū an
q mīmonū dissoluat vt in. c. h. e.
See? in ipedimēto q pōt per aspe-
ctū pbat vt in. d. c. fraternitatis. vel
p iuramentū pūti cū septima manu
ppinquo. vt in. c. laudabilē. eo.
ti. qz statim pōt dirimi.

11 **E**sz Quid de spādōe viroqz testiculo
p. qd3 tenet q nō dirimit qz aut
cena p erigere virgā r semē emite-
re sz non possit generare sz h3 p. d. i.
c. qz sedē d. fri. r male. doc. cōiter te-
nent q non pōt dēre r sic non tenet
mīmonū r dirimetur secus si essz
castrat. nisi vno testiculo. r sic potest
telligi ter. r gl. in. l. si fua. s. si spādō
ff. de iur. do. vide gl. in. c. bi. qui. xxx
ij. q. viij. Sz ego teneo q ex quo h3
actū generādi q tenet matrimonū
sz nō hēat effectū. vt. s. dictū est alij
steriles nō possent dēre qz saluz ē r
h3 hoc limita glo. p. d. i. c. nec obstat
c. primum eodē ibi volo esse mī r si
lios pcreare qz ille vtr non habebat
actum nec effectum.

12 **E**sz Circa vō maleficiatos. aduerte q
aliqū quis est maleficiatus respectu
omniū r sic dēre non potest r si
contrahit post primum matrimonū
pctum r coniungitur cum secunda
redire tenetur ad primum qd p3 qz
impedimentū nō erat perpetuū r iō

primū matrimonū fuit firmū. Sz
aut sit maleficiatus respectu vnius p-
sone sic nō restituet Quis cognoscat
secundam qz primum matrimonū
fuit nullum r secundum fuit validū
Esz Sed nūq iudicabitur ipedimē 13
tū perpetuū qd remoueri posset p
aliquod maleficiū. p. h3 scū. Bo-
na. i. iij. di. xxxiij. r. s. Tho. eadem
di. qz sic qz non pōt homo per male-
ficiū inuocare dēdōes p aliq cāu
Esz Si qraf d abhominatiōe vtr 14
pedit mīmonū r. s. Tho. vbi. s.
q est idē iudiciū qd de maleficio cū
sit cā extrinseca r accidētalī. r hoc
itellige qn ex tali abhominatiōe in ima-
ginatiua fantasia aut examinatiua cō-
cipitur talis horroz q nullo mō pōt
habere actū generandi cū tali.

Esz Sed quid si inuentur aliquis q 15
vellet destruere maleficiū cū alio
maleficio vidē. i. Superstitio. s. xij
Esz Quero qd si dubiū sit an tale ipe-
dimēti ipotēte coēdi pccasset mī-
monū dēri p vba de pnti an nō. p.
p. d. i. d. c. fraternitatis q pūmet p-
ccasse ex quo nūq potuit cognoscer
facit in ar. l. iij. C. d. ed. ed. r h idem
sequit Ric. in. iij. di. xxxiij. qz vte-
mus pūmere q sic pccat consuma-
tōes ita r dētionē. Itā ex futuro pū-
mif ē pēritū. vt no. i. c. scribā eisdē
d. pūm. r sic doc. magis vidē. i. hāc
opinionē inclinari. r p3 mibi sz gl.
i. sum. xxxiij. q. l. dicit q pūmēdū ē
subsecutū. Nec ob. c. l3 ex quadam. i.
si. de testi. vbi d. qz i dubio pro mī
mōio ē pūmēdū. qz dicit p. d. vbi. s.
q ē rep qn mīmonū p hēre lūz
effici. l. entationē fornicatiōis. vel
bonū plis. Et hāc mirabilē limita-
tionem sz etiam. d. Ant. in. c. l3c. v. l.
sire de frigi. qd bene notabis.

Impedimentum

de privationis qñ. f. aliquis est sur-
dus mutus & cecus nā talis nō pōt
dhare & hū nō tenet sed dirimuntur
hū aliqñ. Rō qñ q nūquā vidit. nec
auduit. nec pōt scire qd sit mīfimoni-
um nō pōt dhare nec pōt sentire i ma-
trimoniū. Sz istd ego lūmto f3 hōf.
r pōt au. in. c. cum apd de spōsa. rē
si nullo mō pōt exprimere pōtsum
suū i dhendo p aliqua signa. sic erit
mīfimoniū dhēdo. qñ lūz ignoret qd
su mīfimonium put facm est nō tñ
put ē vinculi q a iure naturalē elī-
atur quo rō dicat ut alīcui insepa-
biliter adhaereat ad generationē pēu-
randā difficultatē tñ ē hoc tales pos-
se ostēdē p aliqua signa. Similiter
furiosus privatus iudicio rōnis nō
pōt dhare. vt no. in. c. dilectus filius
de sponsa. nisi haberet lucida inter-
ualla. & tunc consentire posset idē dīe
de ebrio.

¶ Mo. p. intelligentia oīz pdictoz
singulare dictū dōst. i. c. si vir & co.
sp. q. vbi doct. & magistri per suas
gl. mīfimoniū soluit nec ius expōit
adducunt si reperit vñ doctoz. vel
magr scribens hūm matrimoniu
sustinet ipse est sequēdus. ar. c. l3
quadam de test. ¶ Fm euz tollerabi-
lū est aliqñ p statuta hominū copu-
latoz dimittere simul q sic pūctos
p statuta dei separare. d. c. licet. ¶ Istd
dictū sequit & recitat pōt. in. d. c. si
vir. Sz limitat dīcēs. nisi cōs opī-
nō haberet quasi text. pro se. & ppea
expōit id qd dī. d. c. si vir. i. q. ē se-
quēdū in hoc qd hūm dīcēt. i. rati-
onabilis & equi. ¶ Idem fere dīcēt in
c. hū. d. sen. & re. indi. & dīcēt pfirmari
ocī pstatū dōst. per dictū. c. si. f3

limitat nisi opī. illius doctoris euidē-
ter esset falsa vel nisi pprobabilis rati-
onibus posset pūnci. Adde & aliam
limitationē & dico rē pstatū dictū
qñ matrimoniu sustenat pōt habe-
re suū effectū. f3 q. s. dīcēt. ¶ Primo
nūz. iij. impedimento. r. vj. in. f. a. qñ
nō pōt habere suū effectū mīfimoniū
nō esset iudicandū p eo ad dictum
vñtū p cōm opī.

¶ Atq papa possit dispensare i oīb
i impedimētis pdictis. f3. q. qdaz sunt
i impedimēta q remouēt cōsensuz sicut
est impedimentum tertiu scilicet cō-
ditionis & quartū. f. erroris persone
& vñdecimū. f. metus. seu coactio-
nis & decimū octauū. f. pūatio-
nis sensus. An sicut papa non pōt
supplere pōtsum sine quo nō ē mīf-
moniū sic nec in ipso pōt dispēlare
vī ipsa tollē. Alia sunt i impedimēta ex
statuto ecclie cur mōt est i impedimētū
pūm. f. interdictū ecclie. & fm. f. feris
rum. & quartū. f. pūctio seruiliū ga-
re mīfimoniū Scuz cū ancilla a libe-
ro nō teneat hoc est ex statuto ecclie.
fm Ricā. in. iij. dist. xxxv. i. r. p. d.
pal. & v. f. vñ castitatis & septimū
f. cognatōis spiritalis & octauū. f.
cognatōis & legalis & nonū. f. eris. &
decimū. f. disparitatis cultus & r. f.
ordinis & decimū quartū. f. publi-
ce honestatē & decimū sextū. f. i. pōtē-
tie coeūdi. Hāz posse generare non
ē de substantia matrimoniu. Aliter se-
nes nō possent dhare q fallz ē. & iō
est ex statuto ecclie. Et i impedimētū. r.
septimū. f. pūctio dīnis. & in illis pōt
papa dispēlare. Sīlīr dico d i pūctio
to. v. f. pūctio dīnis. & iij. f. ligamē-
tis. & r. v. f. affinitatis q ad aliqua q
i ipso solū sunt ex statuto ecclie. sicut
est in pūctio dīnis & affinitate vt qd

possit dhare i. ij. gradu linea inequa-
li. & iij. & iij. f. sīlīr in i impedimēto liga-
minis quo ad hoc ne qd possit dhare
cū aliq post mīfimoniū pūctū cū aliq
verba de pūctū solū. Et hoc pōt dīcēt
cōter doc. l3 q ad vñtū solēne aliq te-
nerint q papa nō pōt dispēlare sic
Tho. f. a. f. q. lxxv. iij. & qdā aliq. sed
tu tene q pōt vt ēt ipse Tho. f. iij. dist.
xxxv. iij. & Ri. eadē dī. d. d. c. r. d. gā.
i quol. q. r. r. & est cōs opī. tam ipe
ologoz q canonistaz. alia sunt ipe-
dimēta iuris diuini & legis nāe. de q
bus hēs. f. i. impedimēto. vi. f. i. l. d.
consanguini. & affini. vīq ad fm gra-
dum in linea inequali. & i istis vñz
papa possit dispēlare sic sunt diuersa
opī. canonicoz i. c. lras de resti. spo.
& i. c. p. venerabilē q si. fm. le. & i. c. p.
posuit de pce. p. d. qbusdā dīcētibz q
nō pōt p. d. c. lras. f3 tu dic & tene qd
l3 papa nō possit tollere dicta i pūctū
ta gñaliter tñ in aliq casu spālī legiti-
ma cā subistēte pōt i dictis i pūctū
mētis pūctio dīnis & affinitatē dispē-
lare. vt cū tñ p. d. an. & recitat & seq
pōt. in. d. c. lras de quo vide. f. pa-
pa. f. i. An aut possit similē dispen-
sare in i impedimēto ligamētis in qñz
ē de iure diuino. f. vt p mīfimoniū cō-
summatū qd pōt cum altero teneat
cōter q nō. & sic serua indubitatē.
q ad hoc vt qd possit dimitte vñtū
vel vñtū vñtū q ad vinculi post mīf-
moniū pūctū. Sīlīr ēt quo ad hoc
vt vñtū pōt dhare duos viros. sed q
ad hoc vt vñtū vir possit dhare duas
vñtū credo papā posse dispēlare
qñ genus fidelū ēt reductū ad pau-
cissimos viros de quo dic. vt. j. pa-
pa. f. primo.

¶ Sz nūqd qñ sīlīr poterit dispen-
sare in aliquo pūctio dīnis i impedimētis

¶ q. p. i iterdicto ecclie spālī scō a suo
inferiori pōt & in i impedimēto crimina-
mī qñ crea solum i pūctū mīfimoniū p-
bendū de qd. f. i. impedimētis. ar.
pñ. Sz i iterdicto scō a superiori suo i
vñtū i crimibz q i pūctū & dirimant
post pūctū de qd. f. i. vñtū. i. imped-
imēto. f. i. r. vñtū. f. i. alio qbuscūqz i
pūctū mīfimoniū ne pōt nō pōt
ēst dispēlare nisi i casibz de quibus
ē. dispēlatio. f. vñtū. f. pōt posse dispēla-
re p canonem vel concilium.

¶ Quid d illo q auduit p pūctū ipe
dūctū fore iter se & vñtū suū. f. p. f3
Rod. q si auduit a fide dignū tene
ingrere alio esset affectata ignoratā
si pūctū pūctū opī. ex dicto tali
nō dī exigere debuit. sed solū redde-
re donec itelligat vñtū diligenter in-
grēdo. Si vñtū ingredō nūlū iuenit.
vel auduit hū nō a fide dignis sic dī
reponere pūctū nec peccaret mortali-
ter nō crederet qñs audierit a fide
digno vt puta a sacerdote vel com-
patre. & hūm dī q nō obligatur cuius
q credere nisi pōt f3 sufficit ingrat
& si aliud nō inuenit non credat.

¶ Aliqd sacerdos teneat reuellare
i impedimētū. vide. f. l. d. c. f. iij. f. r.
¶ Atq vñtū teneat seq vñtū trāsferre
tez se ad alia pūctū. f. q. nō si pba-
biliter dubitat de morte sua vñtū q vel
let ea exponere ad scōtū vñtū vñtū vel
let ire vagabūdus cū tñ non ēt qñ
hū. Nam in istis casibz nō teneat ei
seq alio sic ita not. doc. in. c. de illis.
de spon. & in. c. i. de pū. lepro. de quo
dic. vt. j. vñtū. f. r.

Matrimonium

quod
ad separabilitatē. Atq si sepa-
bile mīfimoniū postqz semel lūmē ē
pūctū pōt de pūctū pūctū. f. q. p.
L vj

hoc sit illigendi dupl'r. Aut qd ad hoc
ut alter possit alteri infimoniam co-
pulari altero dimisso & sic nūq; e se-
pabile infimonium inter fideles dicitur &
summati vt p3 l. c. gaudemus d' diuor.
nec papa possit i hoc dispensare vt p3
l. c. ex publico d' puer. pūga. sec' in
infimonio summato inter fideles. de
q. s. 2. Infimonium. iij. impedimento. x.
aut quo ad thoz & cohabitacionē tūi &
sic separari p' p. v. p'lo pp adulteriu
vt puta q; alter fornicat' est. xxxij. q.
i. dicit dñs de q die vt. s. debiti. s.
vij. Scōo pp vitii sodomiticū fm
Aug. 2. an. Jo. Cal. do. Zn. 2. Pa.
i. c. marit' d' adul. q; noie fornicatōis
intelligitur ois illicit' coitus. xxxij. q.
vij. no solū & q. iij. meretrices qñs
Znn. i. d. c. marit' & gl. i. c. oēs. xxxij.
q. vij. teneat frūm. sed pūuz v3 ve-
ri' q; maior i hoc sit iūria infimo-
nio q; in alia polutōe. & idē possz di-
ci de qñq; alia polutōe habita cū
alia psona qualitercūq; q; sit separi
sec' i polutōne quā quis habet per
seipm soluz f3 Rod. & glo. i. d. c. oēs
Tertio si alter querit alterum traxe-
re ad aliqd aliud pccū mortale. fm
gl. i. d. c. oēs cātionēs. & Znn. in. d.
c. maritus & in. c. quesitū de diuor.
& Pa. in. d. c. quesitū. Qd ver' sit
lige si aliter cōpesci non pōt. Quar-
to pp heresiz. & si anteq; pueratur i
traverit religionē. Et sine auctoritate
ecclesie nō redibit ad euz si cōuertat
postea siue heresio fuerit notoria siue
nō fm Paul. in. c. illa de diuor.
Si vero religiones nō intravit p'pel-
let redire ad eum si puerat ab here-
si si sine auctoritate ecclesie se ab eo se-
parauit qñs alij alr sentiat vt not.
Pa. in. d. c. de illa.

1 Quid nūqd similiter in predictio

casib' leparatio poterit fieri sine iudi-
cio ecclesie. p3 q; si delictū est notoriū
pōt ppria auctoritate dimittere eam
nō m' lucrabif donatōne pp nuptias
vt dicit f3 Jo. an. in. c. plerūq; d' co.
post diuor. re. si non h3 penes. se. q;
petere non poterit. sed si h3 penes
se p exceptionē adulteri lucrabitur
d' petentē f3 Pa. in. d. c. plerūq;
Si vero delictū nō est notoriū sic lo-
lum d3 fieri auctoritate ecclesie q; ad se-
parationē cohabitacionis aliter ista
te altero p'pellet cohabitare sed q; ad
redditiōē debiti pōt ppria auctori-
tate denegare ex quo sibi pstat de de-
licto alterius. Faciunt no. in. d. c. ple-
rūq; & in. d. c. gaudemus

Quo dicitur notoriū vid. s. adul-
terium. s. viij.

Et separati ppter spūalem for-
nicationē sint absoluti adbito reddē-
do sic separati pp fornicatōem carna-
lem. p. q; sic f3 Host. & Pa. in. c. q;
fuit d' diuor. Quod intellige q; ad
eū q; est inocēs. s3 q; ad eū q; culpabil
ē qñcūq; iūia diuorij sit lata siue
ppter fornicationē spūalem siue car-
nalem si inocens petit cum sibi reco-
ciliari d3 & ipse tenet sibi reddere de-
bitū q; q; fauore meo introductū est
non d3 retorqueri in dānum meū. l.
qd fauore. C. de legi. nisi intrasset reli-
gionē vel suscepisset sacros ordines
q; non pōt repetere nec alter tenere
reddere hoc sequitur. Ber. i. c. et lit-
ris tuis de diuor. & Host. ibidem.

Quinto sepas pp infimoniam. p 4

cū declaratione plura sunt qñda
Etz ambo pūges possint vñere
pūctū. p. q; sic de cōi p'sentia de
quo dicit vt. s. infimonij. iij. impedi-
to. v. s. v.

Etz alter solū possit vouere casti 6

tate sine p'sensu alteri. p. q; sic in su-
um iudiciū s3 nō alterius vñ post
votū erigeri nō poterit sine pctō mor-
tali. sed bñ reddere teneatur & et erige-
re qñ redderet se nimis onerosus al-
teri nō petēdo. facit. c. quidā iurauit
& q; ibi not. de conuer. conu.

Quid si alter p'sensu vt alter voue-
ret statū nō mutato. p. q; p'sentia
nihilomin' poterit erigē f3 Znn. & se-
quit' Pa. i. c. i. d' puer. pū. si ipse p'se-
ntis nō vult & ille q; vult tenet red-
dere. s3 nullo mō erigere et si nō exi-
gēdo eēt onerosus alteri q; pceden-
do iūiam in hoc sibi p'inducant.

S3 nūqd poterit mutare statum
puta effici religiosi v'saliter ordinari
p. vt colligo ex Pa. i. d. c. i. Aut h3
pcedit ex cōi cōsensu. Et tūc si alter
vult effici ep's regrit q; vxor p'p' sit
p'sensa i aliq; mō asterio et si nō sit in
specta d' continētia vt i. c. sane d' cō-
uer. pū. est. n. spāle hoc. Si vero nō
vult effici ep's sed subdiacon' diaco-
nus vel p'sbyter aut religionē intrare
tūc pōt de p'sensu alterius partis. qñ-
uis altera pars nō voueat pūctū
facit. c. significauit & q; ibi no. d' cō-
uer. pūg. s3 nō debeat q's ordinari ad
sacros ordines v' recipi ad religionē
nisi vxor faciat votū similr castuatio
vt in. c. cū scis de puer. cōiug.

S3 pone q; cū p'sensu alterius vir
sit factus religiosus v' sacerdos nū-
qd ille q; p'sensu dedit poterit alit' re-
petere. p. q; in hoc sunt opin. Abb.
i. d. c. i. Znn. i. d. c. qdaz tenet q; si est
iuuentis poterit & ad e' p'ctōes d3 in-
gressus vel ordinari reuocari. Cal. 13
q; nō poterit ip3 repetere. sed bñ im-
plorare offiū iudicis & iudex ex offi-
cio ne adulterij cōmittatur p rema-
nēz i seculo educat adulter' d' mōa-

sterio v' ordie & coget reddere debitu
Alij volunt. & hoc magis mihi p3.
q; si ille q; dedit licētiā est iuris cō-
ser' q; nō poterit repetere nec ex offi-
ei restituetur q; dando licētiā tali-
ter mutandi statum videtur vouisse
castitatem saltem durante vita alteri
us q; qui vult vñum videtur velle &
omne illud per qd p'uenitur ad il-
lud. c. prudentia de offi. de lega. Sa-
cit. c. vidua de regula. S3 ingressus
alterius non d3 fieri nisi alter voue-
at pūctū. vt in. c. cū sis de con-
uer. pūg. ergo dando licētiā videt'
vouere. Si vero istud ius ignorauit
sic restituet ei salte ex officio hoc 13
gl. i. c. g vxorē suā. xxxij. q. v. & i. c. le-
riat. xxxij. di. & f3 cā p'corda opin.
Quero nūqd iste restitutus. post 10
mōtē vxoris v' alteri p'p'rio teneat
redire ad monasteriū. p. q; sic q; est
de religiosus ex q; vxor: p'sensu facit
c. ex pte el. i. de puer. pū. & q; ibi no.
Mal. idē dicit de ordinato ad sacros
ordines q; tenet vñctē caste & clicat.
Quid si q; intrat religionē vel 11
accipit ordines sacros vxore p'dicen-
te v' ignorate. p. q; vxor poterit cū
reuocare. d. c. qdā & ipse tenet sibi de-
bitū reddere s3 nō poterit erigē nisi
qñ nō erigēdo efficiet nimis onero-
sus alteri parti. vt dictū est. s.

Pone q; vxor scit. & non cōtra 12
dixit nec iūiam dedit sed dissimula-
uit nūqd reuocare poterit. p. q; sic.
vt not. in. c. p'sensu de puer. pūga.
Idē dicit si p'sensu ex timore iusto. vt
i. c. accedens co. lit. Idem dicit si per
dolum p'sensu. c. tenens. co. ti.

Pone q; vir vxore p'dicente vel 13
dissimilante intravit vel ordinari ē i
sacris & eū vxor non repetit in vita
sua s3 potuissz poteri: ne alio p' mōr

15 **¶** Sz pone q nō reuocat ille q in-
travit dīdicente vñ ignorāte vñ dissi-
mulāte altera pte mīqd p^o mouē po

¶ Atz in finem non plunatit
ter fideles legitime ꝑsum sit dissolu
bile. R. q. aut fuit ꝑsum sit debi
ta. f. j. annos pueritatis. ꝛ sic cũ per
tuerint ad etatē debitā si alter cor
vult dissoluī v. i. c. de illis el primo
de tēpō. ip. ꝛ idē dicit solū alter erat
in etate debita q. cũ puerit ad etatē
teq. poterit dissoluere. Atz est q. hoc

19 Et q̄ sepe a doc. in sacra scriptu
ra fit mentio de confictis per ppria
nomina. et ipsa quisq̄ intelligat sub
breui compendio inferius clare de
monstrabo. Murus dicitur vxor fi
lij patri. et matri viri sui. Vener dicit
tur vir filie patri. et matri vxoris sue.
Socer dicitur pater. et socrus
pater inq̄ dicitur matri. et generos. Mo
uerca dicitur vxor filijs et alio mō
monio viri. Curie? dicitur scda viri si

[illegible]

ex quo dicebat se imperitū.
2 Quid si dubitat medicinā nociuā. R. q. nullo mō dāz dāz s. tutorē pte eliget de plūm. c. illud de homi. c. penitio. q. securi? est hoīem relinq. re in manu dei q. medicinas dāz d. q. b. dubitat fm Jnn. i. c. tua nos. d. homi. i. i. p. a. i. t. i. l. l. i. g. e. e. u. z. i. d. u. b. i. o. q. n. n. o. n. h. z. a. l. i. q. d. e. x. q. p. b. a. b. i. l. i. t. e. r. t. i. m. e. t. p. f. e. c. t. u. r. a. q. n. o. c. i. u. a. S. e. c. s. i. h. a. b. e. r. e. t. a. l. i. q. u. a. p. b. a. b. i. l. i. t. a. t. e. p. o. t. e. s. t. v. i. l. i. t. a. t. e. q. z. e. n. o. c. u. m. e. t. o. q. z. s. i. c. p. o. s. s. i. z. d. a. r. e. a. d. h. i. b. i. t. a. d. e. b. i. t. a. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. z. s. t. u. d. i. o. q. z. s. i. c. n. o. p. p. r. i. e. e. s. t. i. n. d. u. b. i. o. s. i. n. o. p. i. n. i. o. n. e. v. e. l. t. i. t. u. b. a. t. i. o. n. e.
3 Quid sit in culpa medicus q. n. medici. R. s. z. artē dedū. sed ex defectu spe. cie. v. l. admittitōe alia sit nociua. R. q. n. o. s. i. d. b. i. t. a. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. z. a. d. h. i. b. u. i. t. c. a. p. l. i. c. e. d. e. e. r. e. o. m. i. s. s. i. z. Jnn. i. c. h. o. m. i. i. c. i. d. e. s. a. l. i. q. u. e. q. p. p. t. e. r. i. c. o. s. u. e. t. a. d. i. s. p. o. n. e. z. t. e. n. a. z. v. e. l. q. z. p. p. t. e. r. i. n. s. o. l. i. d. i. u. t. i. m. o. r. e. v. e. l. t. r. e. m. o. r. e. z. q. v. e. n. i. t. s. u. p. e. u. m. m. o. r. t. u. u. s. e. s. i. t. i. n. c. u. l. p. a. R. q. n. o. s. i. d. e. b. i. t. a. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. a. d. h. i. b. u. i. t. r. e. r. a. t. p. i. t. a. r. c. e. x. l. i. t. e. r. i. s. d. f. r. i. t. m. a. l. e. E. t. h. o. c. v. e. r. ū. s. i. n. o. d. u. b. i. t. a. b. a. t. d. e. h. o. c. q. z. s. i. d. u. b. i. t. a. b. a. t. d. e. b. u. i. t. o. m. i. t. t. e. v. t. n. o. Jnn. i. c. h. o. s. t. n. e. c. l. e. v. e. l. m. o. c. s. i. n. i. a. m. r. d. c. t. u. a. n. o. s.
4 Quid medicus teneat gratis curare. R. q. s. i. c. e. s. t. p. a. u. p. i. n. f. i. r. m. ū. f. m. g. l. o. l. x. x. i. j. d. i. s. i. Si vō dūes est nō teneat cū nemo cogat de suo facere bñficiū. r. q. i. j. p. e. a. r. i. e. z. l. i. c. i. t. e. r. e. c. i. p. i. t. m. e. r. e. e. d. e. s. u. a. r. i. i. j. q. v. c. n. o. s. a. n. e. S. i. t. i. j. e. s. s. e. t. s. a. l. a. r. i. a. t. d. e. p. u. b. l. i. c. o. t. e. n. e. t. g. r. a. t. i. s. s. e. r. u. i. r. e. i. t. a. p. u. i. s. s. i. c. u. t. m. a. g. i. s. i. n. f. i. r. m. i. s. s. z. a. s. a. n. i. s. b. n. p. o. s. s. e. t. p. e. t. e. r. e. s. a. l. a. r. i. u. m. v. t. d. l. i. t. r. i. c. h. i. a. t. r. i. c. d. e. p. f. e. r. m. e.
5 Quid si infirmus sit dūes. tñ ex avaritia non vult soluere medico debet ne medicus cum mori pmitte

re. R. q. n. o. n. s. e. d. d. e. b. z. e. l. m. e. d. i. c. i. n. a. s. a. l. i. a. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. s. a. c. e. r. e. s. u. i. s. e. x. p. e. n. s. i. s. q. a. p. o. s. t. e. a. r. e. p. e. t. e. r. e. p. o. t. e. r. i. t. c. u. m. s. a. n. i. s. e. l. f. e. c. t. u. s. f. u. e. r. i. t. q. z. v. i. l. i. t. e. r. g. e. s. s. i. t. n. e. g. o. c. i. u. m. e. i. u. s. s. i. d. e. n. e. g. g. e. l. p. o. p. o. n. i. u. s. a. s. i. m. o. r. i. a. t. u. r. r. e. p. e. t. a. b. h. e. r. e. d. i. t. u. s. q. u. i. a. s. u. f. f. i. c. i. t. s. i. v. i. l. i. t. e. r. c. e. p. i. t. g. e. r. e. r. e. z. e. u. e. n. t. u. s. n. o. s. i. t. s. e. c. u. t. u. s. l. s. e. d. a. n. v. i. l. i. o. s. s. i. d. e. n. e. g. g. e. s. t. n. e. c. p. o. t. e. s. t. e. i. o. b. i. c. i. q. d. c. a. u. s. a. p. i. e. t. a. t. i. s. h. o. c. s. e. c. e. r. i. t. n. i. s. i. s. i. t. e. l. p. r. o. p. i. n. q. u. i. u. s. v. t. l. a. l. i. m. e. n. t. a. c. d. e. n. e. g. g. e. s. t. q. z. t. u. n. c. o. p. o. r. t. e. t. p. r. o. t. e. s. t. e. u. r. q. z. g. r. a. t. i. s. n. o. n. i. n. t. e. n. d. i. t. h. o. c. s. a. c. e. r. e. a. l. i. a. s. n. o. n. r. e. p. e. t. e. r. e. t. d. l. a. l. i. m. e. n. t. a. n. o. h. g. l. o. i. n. d. s. i. i.
6 Quid peccet mortaliter medicus. R. c. o. n. s. u. l. e. n. d. o. a. l. i. q. u. i. d. c. o. n. t. r. a. a. n. i. m. a. m. p. s. a. l. u. t. e. c. o. r. p. o. r. a. l. i. R. q. s. i. c. z. n. e. h. o. c. f. a. c. i. a. t. p. r. o. h. i. b. e. t. u. r. a. s. u. b. p. e. n. a. e. x. c. o. m. m. u. n. i. c. a. t. i. o. n. i. s. i. n. c. u. z. i. n. f. i. r. m. i. t. a. s. d. p. e. n. i. t. e. n. t. z. r. e. m. i. s. s. i. t.
7 Quid similiter peccet mortaliter si nō admonet infirmum vt pñficiat. R. q. s. i. c. q. z. f. a. c. i. t. c. o. n. t. r. a. p. r. e. c. e. p. t. u. m. v. t. i. d. e. c. u. m. i. n. f. i. r. m. i. t. a. s. n. e. c. p. o. t. d. i. c. i. a. b. r. o. g. a. t. u. m. p. e. r. c. o. n. t. r. a. r. i. a. m. c. o. s. u. e. t. u. d. i. n. e. m. q. z. n. o. n. c. o. n. s. u. e. t. u. d. o. s. e. d. c. o. r. r. u. p. t. e. l. a. e. s. t. c. o. n. t. r. a. b. o. n. o. s. m. o. r. e. s. i. d. e. o. n. o. n. v. a. l. e. t. f. m. h. o. s. t. i. n. d. c. c. u. z. i. n. f. i. r. m. i. t. a. s. E. x. c. u. s. a. r. e. t. t. a. m. e. n. m. e. d. i. c. u. s. i. n. c. a. s. u. r. e. p. e. n. t. i. n. o. q. u. i. i. n. d. i. g. e. t. c. e. l. e. r. i. r. e. m. e. d. i. o. q. u. i. n. o. a. n. t. e. i. p. s. u. m. i. n. f. i. r. m. u. m. i. n. d. u. c. e. r. e. n. t. a. d. c. o. n. f. e. s. s. i. o. n. e. E. t. a. d. u. e. r. t. e. q. z. n. o. s. u. f. f. i. c. i. t. a. d. m. o. n. e. r. e. s. e. d. d. z. i. d. u. c. e. r. e. c. ū. e. f. f. e. c. t. u. v. t. i. n. d. c. n. o. A. n. i. p. i. l. o. m. i. n. ū. s. i. i. n. f. i. r. m. u. s. n. o. l. l. e. t. p. ū. t. i. r. i. n. o. c. r. e. d. o. p. p. h. o. c. q. d. m. e. d. i. c. u. s. d. e. a. t. d. e. s. i. t. e. r. e. a. m. e. d. i. c. a. m. i. n. e. q. z. i. t. e. l. l. i. g. e. d. ū. e. m. o. n. e. a. s. i. d. u. c. a. s. e. f. f. e. c. t. u. a. l. i. t. e. r. q. u. i. z. e. x. p. t. e. m. e. d. i. c. i. s. i. t. z. i. c. h. i. d. c. o. g. e. o. c. o. v. r. o. s. u. e. f. o. e. l. i. s. t. i. p. u. l. a. t. o. i. s. t. a. s. i. d. b. v. t. o. b. n. e. x. p. t. e. i. n. f. i. r. m. i. q. z. s. i. d. i. m. i. n. u. e. r. e. t. e. i. f. o. r. t. e. m. o. r. i. e. r. e. t. d. e. s. p. a. r. q. z. s. a. n. a. t. u. s. p. o. t. e.

rit postea pñfici. z. sic pñficiat ecclesie. videret pñficiat vel d. caritate pñficiat. pñficiat nullo modo credendum ē. Facit. ter. cū gl. p. hoc. lxxxiij. di. in principi.
9 Quid nūq. ad hoc teneat medicus i. o. i. infirmitate. R. q. nō saluo meliori iudicio s. s. s. s. i. n. i. f. i. r. m. i. t. a. t. e. p. e. r. i. c. u. l. o. s. a. f. m. l. e. R. a. t. i. o. q. z. s. i. c. u. t. i. n. f. i. r. m. u. s. n. o. t. e. n. e. t. u. r. p. ū. t. i. r. i. d. e. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. p. r. e. p. t. i. i. n. o. i. n. f. i. r. m. i. t. a. t. e. s. e. d. s. o. l. ū. q. ū. ē. p. i. c. u. l. o. s. a. s. i. c. n. e. c. m. e. d. i. c. u. s. t. e. n. e. t. e. ū. i. n. d. u. c. e. r. e. s. i. t. o. p. t. i. m. u. m. q. z. m. e. d. i. c. i. i. n. d. u. c. a. t. i. o. i. n. f. i. r. m. i. t. a. t. e. z. d. i. c. o. p. i. c. u. l. o. s. a. z. i. q. p. o. s. s. e. t. p. b. a. b. i. l. i. t. e. r. i. n. d. u. c. e. r. e. p. i. c. u. l. u. z. m. o. r. t. i. s. s. e. c. u. s. q. u. a. d. o. e. s. t. c. l. a. r. u. m. q. d. n. o. e. s. t. p. e. r. i. c. u. l. o. s. a.
10 Quid infirmus teneat obedire medico. R. Jnn. i. c. h. o. s. t. i. l. d. c. t. u. a. q. n. de pñcepto si tñ infirmus accipit aliquid vel facit ex certa scia. v. l. ex affectata. vel i. p. r. o. b. a. b. i. l. i. g. n. o. r. a. t. i. a. p. p. t. e. r. q. n. o. t. a. b. i. l. e. m. a. l. ū. i. n. c. u. r. r. i. t. p. e. c. c. a. t. m. o. r. t. a. l. i. a. r. c. i. s. i. n. o. l. z. x. x. i. j. q. v. i. d. e. d. i. c. d. f. u. i. t. t. i. b. q. e. i. a. l. i. q. d. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. t. a. l. e. s. e. c. s. i. n. o. e. s. t. n. o. t. a. b. i. l. i. t. e. s. i. n. ū. q. u. i. s. a. l. i. q. u. a. l. i. a. r. m. o. d. i. c. i. t. t. i. j. q. a. l. i. q. u. i. s. i. n. i. s. m. a. g. i. s. c. r. u. c. i. a. t. q. z. f. e. b. r. i. s. z. i. t. e. r. d. u. o. m. a. l. a. m. i. n. ū. e. l. i. g. e. d. u. z. ē. x. i. j. d. i. d. u. o. E. t. s. i. e. x. t. a. l. i. a. d. m. i. s. t. r. a. t. i. o. m. o. r. a. s. e. q. u. e. r. e. t. v. e. l. m. u. l. t. i. l. a. t. i. o. m. e. d. i. c. u. s. e. ū. t. f. u. i. t. e. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. e. s. s. e. c. s. i. e. x. l. e. u. i. g. n. o. r. a. t. a. v. e. l. c. u. l. p. a. h. f. e. c. e. r. u. t. i. t. a. r. s. m. e. d. i. c. i. n. e. s. i. t. p. r. o. h. i. b. i. t. a. c. l. e. r. i. c. i. s. z. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. R. c. l. e. r. i. c. i. s. i. n. s. a. c. r. i. s. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. c. l. i. c. i. s. i. n. m. i. n. o. r. i. b. b. n. i. f. i. c. i. a. t. i. s. n. i. l. z. v. t. i. n. i. s. g. r. a. t. i. s. z. v. b. i. p. i. c. u. l. ū. n. i. i. n. t. i. n. e. t. n. e. c. l. e. v. l. i. m. o. c. m. i. l. l. a. c. i. r. u. g. i. a. v. o. q. i. d. i. g. e. t. i. e. s. s. i. o. n. e. v. l. a. d. u. s. t. i. o. e. c. u. z. s. a. n. g. u. i. s. e. f. f. u. s. i. o. e. s. e. c. ū. d. i. B. e. r. i. c. i. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. z. d. f. a. l. s. o. i. o. e. x. e. r. c. e. r. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. q. z. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. s. t. i. t. e. r. d. i. c. t. a. c. s. e. n. t. e. n. t. i. a. z. c. s. u. p. s. p. e. c. u. l. a. n. e. c. l. e. v. l. m. o. d. h. o. m. i. t. u. a. n. o. s. d. e. p. o. s. t. h. u. c. i. i.
12 Quid medicus teneat nūciare morboz

infirmis quā pñficiat cō. ventura. R. Jo. de neapoli in quol. xi. d. i. s. t. i. n. ū. g. u. i. t. q. a. u. t. p. b. a. b. i. l. i. t. e. r. c. r. e. d. i. t. q. t. a. l. i. s. p. n. ū. c. i. a. t. i. o. e. r. i. t. m. u. l. t. ū. v. i. l. i. s. a. i. e. i. n. f. i. r. m. i. v. t. p. u. t. a. q. z. p. ū. t. e. b. i. t. u. r. c. ū. s. i. t. i. p. e. c. c. a. t. o. m. o. r. t. a. l. i. z. o. r. d. i. n. a. b. i. t. t. e. s. t. r. i. e. x. q. u. o. e. u. i. t. a. b. u. n. t. u. r. m. u. l. t. e. l. i. t. e. s. z. s. i. c. t. e. n. e. t. p. e. r. s. e. v. e. l. p. a. l. i. ū. e. i. m. a. n. i. f. e. s. t. a. r. e. a. l. i. t. e. r. p. e. c. c. a. r. e. m. o. r. t. a. l. i. q. z. d. a. n. i. f. i. c. a. t. p. r. i. m. ū. i. n. d. i. r. e. c. t. e. c. ū. n. o. n. i. p. e. d. i. t. d. a. n. u. m. e. i. c. u. z. p. o. t. i. d. e. d. i. c. s. i. ē. i. d. u. b. i. o. a. n. s. i. t. v. i. l. i. s. v. e. l. n. o. S. i. p. b. a. b. i. l. i. t. e. r. c. r. e. d. i. t. q. t. a. l. i. s. a. n. n. u. n. c. i. a. t. i. o. n. o. e. r. i. t. v. i. l. i. s. i. n. f. i. r. m. o. p. u. t. a. q. z. i. a. o. r. d. i. n. a. u. i. t. s. c. ū. s. u. a. s. e. d. f. o. r. t. e. e. r. i. t. p. o. t. i. d. a. m. n. o. s. a. c. o. r. p. o. r. i. t. i. c. n. o. t. e. n. e. t. e. i. d. i. c. e. r. e. d. e. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. p. r. e. c. e. p. t. i. h. e. c. s. i. t. m. e. l. i. u. s. d. i. c. e. r. e. q. z. m. e. l. i. u. s. s. e. d. i. s. p. o. n. e. t. z. b. o. n. u. m. a. n. i. m. e. s. e. m. p. e. r. e. s. t. p. p. o. n. e. n. d. u. m. b. o. n. o. c. o. r. p. o. r. i. s.
13 Quid medicus possit pñficiari. R. s. i. p. i. u. s. e. r. a. t. a. n. i. b. i. l. o. m. i. s. i. t. d. e. p. i. n. g. e. t. i. b. u. s. f. z. p. b. a. b. i. l. i. t. a. t. e. s. u. e. p. ū. t. e. n. e. t. i. e. p. o. t. p. m. o. u. e. r. i. a. l. i. a. s. n. o. d. e. e. t. a. z. q. u. a. l. i. c. a. d. a. u. r. e. s. s. i. d. e. v. a. r. i. t. e. x. t. r. a. o. r. c. o. g. n. i. l. z. s. i. m. e. d. i. c. u. s. p. c. o. c. Jnn. i. c. h. o. s. t. i. l. d. c. t. u. a. q. n. de pñcepto si tñ infirmus accipit aliquid vel facit ex certa scia. v. l. ex affectata. vel i. p. r. o. b. a. b. i. l. i. g. n. o. r. a. t. i. a. p. p. t. e. r. q. n. o. t. a. b. i. l. e. m. a. l. ū. i. n. c. u. r. r. i. t. p. e. c. c. a. t. m. o. r. t. a. l. i. a. r. c. i. s. i. n. o. l. z. x. x. i. j. q. v. i. d. e. d. i. c. d. f. u. i. t. t. i. b. q. e. i. a. l. i. q. d. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. t. a. l. e. s. e. c. s. i. n. o. e. s. t. n. o. t. a. b. i. l. i. t. e. s. i. n. ū. q. u. i. s. a. l. i. q. u. a. l. i. a. r. m. o. d. i. c. i. t. t. i. j. q. a. l. i. q. u. i. s. i. n. i. s. m. a. g. i. s. c. r. u. c. i. a. t. q. z. f. e. b. r. i. s. z. i. t. e. r. d. u. o. m. a. l. a. m. i. n. ū. e. l. i. g. e. d. u. z. ē. x. i. j. d. i. d. u. o. E. t. s. i. e. x. t. a. l. i. a. d. m. i. s. t. r. a. t. i. o. m. o. r. a. s. e. q. u. e. r. e. t. v. e. l. m. u. l. t. i. l. a. t. i. o. m. e. d. i. c. u. s. e. ū. t. f. u. i. t. e. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. e. s. s. e. c. s. i. e. x. l. e. u. i. g. n. o. r. a. t. a. v. e. l. c. u. l. p. a. h. f. e. c. e. r. u. t. i. t. a. r. s. m. e. d. i. c. i. n. e. s. i. t. p. r. o. h. i. b. i. t. a. c. l. e. r. i. c. i. s. z. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. R. c. l. e. r. i. c. i. s. i. n. s. a. c. r. i. s. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. c. l. i. c. i. s. i. n. m. i. n. o. r. i. b. b. n. i. f. i. c. i. a. t. i. s. n. i. l. z. v. t. i. n. i. s. g. r. a. t. i. s. z. v. b. i. p. i. c. u. l. ū. n. i. i. n. t. i. n. e. t. n. e. c. l. e. v. l. i. m. o. c. m. i. l. l. a. c. i. r. u. g. i. a. v. o. q. i. d. i. g. e. t. i. e. s. s. i. o. n. e. v. l. a. d. u. s. t. i. o. e. c. u. z. s. a. n. g. u. i. s. e. f. f. u. s. i. o. e. s. e. c. ū. d. i. B. e. r. i. c. i. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. z. d. f. a. l. s. o. i. o. e. x. e. r. c. e. r. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. q. z. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. s. t. i. t. e. r. d. i. c. t. a. c. s. e. n. t. e. n. t. i. a. z. c. s. u. p. s. p. e. c. u. l. a. n. e. c. l. e. v. l. m. o. d. h. o. m. i. t. u. a. n. o. s. d. e. p. o. s. t. h. u. c. i. i.
14 Quid medicus possit pñficiari. R. s. i. p. i. u. s. e. r. a. t. a. n. i. b. i. l. o. m. i. s. i. t. d. e. p. i. n. g. e. t. i. b. u. s. f. z. p. b. a. b. i. l. i. t. a. t. e. s. u. e. p. ū. t. e. n. e. t. i. e. p. o. t. p. m. o. u. e. r. i. a. l. i. a. s. n. o. d. e. e. t. a. z. q. u. a. l. i. c. a. d. a. u. r. e. s. s. i. d. e. v. a. r. i. t. e. x. t. r. a. o. r. c. o. g. n. i. l. z. s. i. m. e. d. i. c. u. s. p. c. o. c. Jnn. i. c. h. o. s. t. i. l. d. c. t. u. a. q. n. de pñcepto si tñ infirmus accipit aliquid vel facit ex certa scia. v. l. ex affectata. vel i. p. r. o. b. a. b. i. l. i. g. n. o. r. a. t. i. a. p. p. t. e. r. q. n. o. t. a. b. i. l. e. m. a. l. ū. i. n. c. u. r. r. i. t. p. e. c. c. a. t. m. o. r. t. a. l. i. a. r. c. i. s. i. n. o. l. z. x. x. i. j. q. v. i. d. e. d. i. c. d. f. u. i. t. t. i. b. q. e. i. a. l. i. q. d. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. t. a. l. e. s. e. c. s. i. n. o. e. s. t. n. o. t. a. b. i. l. i. t. e. s. i. n. ū. q. u. i. s. a. l. i. q. u. a. l. i. a. r. m. o. d. i. c. i. t. t. i. j. q. a. l. i. q. u. i. s. i. n. i. s. m. a. g. i. s. c. r. u. c. i. a. t. q. z. f. e. b. r. i. s. z. i. t. e. r. d. u. o. m. a. l. a. m. i. n. ū. e. l. i. g. e. d. u. z. ē. x. i. j. d. i. d. u. o. E. t. s. i. e. x. t. a. l. i. a. d. m. i. s. t. r. a. t. i. o. m. o. r. a. s. e. q. u. e. r. e. t. v. e. l. m. u. l. t. i. l. a. t. i. o. m. e. d. i. c. u. s. e. ū. t. f. u. i. t. e. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. e. s. s. e. c. s. i. e. x. l. e. u. i. g. n. o. r. a. t. a. v. e. l. c. u. l. p. a. h. f. e. c. e. r. u. t. i. t. a. r. s. m. e. d. i. c. i. n. e. s. i. t. p. r. o. h. i. b. i. t. a. c. l. e. r. i. c. i. s. z. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. R. c. l. e. r. i. c. i. s. i. n. s. a. c. r. i. s. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. c. l. i. c. i. s. i. n. m. i. n. o. r. i. b. b. n. i. f. i. c. i. a. t. i. s. n. i. l. z. v. t. i. n. i. s. g. r. a. t. i. s. z. v. b. i. p. i. c. u. l. ū. n. i. i. n. t. i. n. e. t. n. e. c. l. e. v. l. i. m. o. c. m. i. l. l. a. c. i. r. u. g. i. a. v. o. q. i. d. i. g. e. t. i. e. s. s. i. o. n. e. v. l. a. d. u. s. t. i. o. e. c. u. z. s. a. n. g. u. i. s. e. f. f. u. s. i. o. e. s. e. c. ū. d. i. B. e. r. i. c. i. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. z. d. f. a. l. s. o. i. o. e. x. e. r. c. e. r. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. q. z. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. s. t. i. t. e. r. d. i. c. t. a. c. s. e. n. t. e. n. t. i. a. z. c. s. u. p. s. p. e. c. u. l. a. n. e. c. l. e. v. l. m. o. d. h. o. m. i. t. u. a. n. o. s. d. e. p. o. s. t. h. u. c. i. i.
15 Quid medicus possit pñficiari. R. s. i. p. i. u. s. e. r. a. t. a. n. i. b. i. l. o. m. i. s. i. t. d. e. p. i. n. g. e. t. i. b. u. s. f. z. p. b. a. b. i. l. i. t. a. t. e. s. u. e. p. ū. t. e. n. e. t. i. e. p. o. t. p. m. o. u. e. r. i. a. l. i. a. s. n. o. d. e. e. t. a. z. q. u. a. l. i. c. a. d. a. u. r. e. s. s. i. d. e. v. a. r. i. t. e. x. t. r. a. o. r. c. o. g. n. i. l. z. s. i. m. e. d. i. c. u. s. p. c. o. c. Jnn. i. c. h. o. s. t. i. l. d. c. t. u. a. q. n. de pñcepto si tñ infirmus accipit aliquid vel facit ex certa scia. v. l. ex affectata. vel i. p. r. o. b. a. b. i. l. i. g. n. o. r. a. t. i. a. p. p. t. e. r. q. n. o. t. a. b. i. l. e. m. a. l. ū. i. n. c. u. r. r. i. t. p. e. c. c. a. t. m. o. r. t. a. l. i. a. r. c. i. s. i. n. o. l. z. x. x. i. j. q. v. i. d. e. d. i. c. d. f. u. i. t. t. i. b. q. e. i. a. l. i. q. d. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. t. a. l. e. s. e. c. s. i. n. o. e. s. t. n. o. t. a. b. i. l. i. t. e. s. i. n. ū. q. u. i. s. a. l. i. q. u. a. l. i. a. r. m. o. d. i. c. i. t. t. i. j. q. a. l. i. q. u. i. s. i. n. i. s. m. a. g. i. s. c. r. u. c. i. a. t. q. z. f. e. b. r. i. s. z. i. t. e. r. d. u. o. m. a. l. a. m. i. n. ū. e. l. i. g. e. d. u. z. ē. x. i. j. d. i. d. u. o. E. t. s. i. e. x. t. a. l. i. a. d. m. i. s. t. r. a. t. i. o. m. o. r. a. s. e. q. u. e. r. e. t. v. e. l. m. u. l. t. i. l. a. t. i. o. m. e. d. i. c. u. s. e. ū. t. f. u. i. t. e. s. i. r. r. e. g. u. l. a. r. e. s. s. e. c. s. i. e. x. l. e. u. i. g. n. o. r. a. t. a. v. e. l. c. u. l. p. a. h. f. e. c. e. r. u. t. i. t. a. r. s. m. e. d. i. c. i. n. e. s. i. t. p. r. o. h. i. b. i. t. a. c. l. e. r. i. c. i. s. z. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. R. c. l. e. r. i. c. i. s. i. n. s. a. c. r. i. s. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. c. l. i. c. i. s. i. n. m. i. n. o. r. i. b. b. n. i. f. i. c. i. a. t. i. s. n. i. l. z. v. t. i. n. i. s. g. r. a. t. i. s. z. v. b. i. p. i. c. u. l. ū. n. i. i. n. t. i. n. e. t. n. e. c. l. e. v. l. i. m. o. c. m. i. l. l. a. c. i. r. u. g. i. a. v. o. q. i. d. i. g. e. t. i. e. s. s. i. o. n. e. v. l. a. d. u. s. t. i. o. e. c. u. z. s. a. n. g. u. i. s. e. f. f. u. s. i. o. e. s. e. c. ū. d. i. B. e. r. i. c. i. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. z. d. f. a. l. s. o. i. o. e. x. e. r. c. e. r. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. q. z. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. s. t. i. t. e. r. d. i. c. t. a. c. s. e. n. t. e. n. t. i. a. z. c. s. u. p. s. p. e. c. u. l. a. n. e. c. l. e. v. l. m. o. d. h. o. m. i. t. u. a. n. o. s. d. e. p. o. s. t. h. u. c. i. i.
16 Quid medicus possit pñficiari. R. s. i. p. i. u. s. e. r. a. t. a. n

non tenet. l. qd qd et culpa. ff. de re iuris. Si nō ex culpa infirmi. tūc aut statū redit. r. sic tenet qd nō videt euz liberasse aut ex intervallo. r. sic nō tenetur. vi. ff. de reg. iur. l. quicqd.

Embrium

pprie qd sit vid. s. Dominetium. v. s. vj. Et iō in statuto ita accipitur. nisi aliud appareat de mēte statutoris. vt no. Bar. in l. ij. ff. de pub. iudi.

Endacium

sz An gel. est fallā vocis significatio cū intentione fallēdi. xxi. q. ij. s. ille ergo. Que dñs ē iter mēdacii r. falluz. p. q. mētri ē mēte ire. An ille qd qd putat aliud siue illud sit verū si ne fallū mēti. c. iō. at. ij. q. ij. fallum dō pōt qd dicere sine mēdacio. cū. i. creditur. vt qd nō ē r. si debita adhibuit diligentia nō peccat qd si nō peccat vtiat. vt i. c. hoies. xxi. q. ij. nisi i. ca. i. q. tenet debita diligentia adhibere. puta i. actū testificādi vbi iminet notabile dāniū. primo vel in iudicio qd sic esset mortale vel cum vult iurare. xxi. q. ij. c. animaduertendū.

2 Quot sunt genera mēdacioz. p. s. Ange. i. c. l. xxi. q. ij. q. sunt octo. Primum i. doctrina religiōis xpiane. r. sz Alle. i. fa. se. religio. hic accipitur nēdū. p. eo qd nos religat ad ea qd sūt fidei. sz ēt. put religat ad bonos mores. qd i. his duobz pōt sit religio xpiane sūma. Scōz ē vt aliqū le dat iuste i. corporalibz cū nullū vtilitate sit fallus testis i. cā. ciall. Ter. tiū ē qd alicui nocet. sz nō alteri pdest vt testimonium in causa pecuniaria. Quartū ē qd sit sola mētiēdi v. l. fa. l. d. libidie vt cū dlectare i. astutia mēdacioz pōt s. hñs respectū nec

ad nocēduz nec ad adiūduz alicui. sz solū. qd p. s. sibi. Quinū ē qd sit pla cēdi cupiditate vt mēdacii adulatō nis. Sextū ē qd nulli nocet r. alicui pdest. l. ne pecunia sibi auferat idebit vel iniuste ledat. Septimū ē qd sit alicui vtile ad corp. s. vt mōtēda dat. Octauū est qd similr pdest alteri. vt vrginitatē seruet. Sz fm alex. vbi. s. r. s. Bona. iij. di. xxi. vj. r. Rica. l. vidē. mēdaciaz bz. p. suo for. mali cōpletio itētiōe fallēdi. r. iō sz itētiōes mētiēz diuersuz erit mē dacii in spē. Si. n. intēdit solū p. dēse sic erit mēdaciū offōsus. Si de lectare sic ē ociosus. Si ledere sic est p. nitiōsus. Pernitiōsus p. nēt tres p. mas dñas qd aut i. spūalibz r. sic ē p. mū. aut in corporalibz. r. sic ē fm. Aut in tpalibz. sic ē tertū. Offōsum cō tinet tres vltimas spēs. sz in tpalibz. bñs sic ē secūz. Si i. corporalibz sic septimū si i. spūalibz sic est octauum. Ociosus p. nēt quartaz r. qntā spēm qd aut vult delectare seipm. r. sic ē qd tū aut alter sic est qntum. Primum istoz est grauius r. vltimum leuius. Atz dē mēdaciū sit peccatū. p. s. qd sic. c. sup. eo de v. sur. cum similibz r. ēt mortale peccatū ē fm. S. Bon. Alex. r. Ricar. vbi. s. p. dñō rōe sue speciei. siue p. se r. si cētāz tres p. me spēs sunt peccatū mortale. vñ quicqz mētiēz v. veritatem diuinā eaz mē datio occultando vel corrupendo peccat mortaliter. Similr circa ea qd rñ cognitio p. nēt ad hōis bonū p. ta ad pfectionē sciētie r. informatōis moū erit mortale qd sz caritatē dñi r. primi. Sec. si ēt circa aliqd qd nō refert ad salutē vtrū sic vel sic cognoscitur qd ēt veniale. Idem dic qd est mortale qd ēt i. nocumentum corpōis

proximi vel rex de aliquo alicuius i. portatū ēt si alteri p. dēset. sec. si in dāniū alicui. r. si minime qd nō esset sz caritatē. r. ideo veniale. Scōdo est peccatū mortale p. accidēs. Et hoc dupliciter. Primo rōe itētiōis. puta qd ita afficit qd nō curaret offendere dñi vel primū notabiliter. qd p. nēt mēdaciū caritati rei r. primi multo magis si intēdit dicēdo mēdaciū iu riare rei v. ledere notabilr. primūz ēt si nō ledat peccat mortalr. Scōdo rōne scādali. vt cū quis dicēs mēda ciū pbabilr scādaliū sequi aduertit tñ nō curat. sed dicit mēdacium et peccat mortaliter. Et in hoc p. cordat cōiter Theo. in. iij. di. xxi. vj. Addit tertū. ex quo sit mortale. s. cū dñi i. mēdaciū. An scdm durandū omne mē daciū p. ter iocolum qd in iudicio dñi de his que ad iudiciū pertinent est mortale qd subuertit veritates iudicij qd cedit in p. nētēz vniuersitatis et placet. qñ dicit de eo de quo tenet di cere veritates alio nō. r. qñ sit. habes s. Confessio delicti. r. supra furtū. s. xxi. vj. f. testis. s. xxi. vj. Additur r. qd tum ex quo efficit mortale fm l. dñs. r. rōne cōtempnis. s. cū quis p. nihil bz dicere mendatiē iocosa sicut vera sicut faciūt ioculatores r. siles. ar. xx. v. disti. s. alias ea demū. Ad limito verū qñ ēt si ēt mortale nollit abstinere alr nō. r. sic incidit cum primo. Additur r. quātiū fm alios. s. r. rōe pfectionis. sed istis nō assentio nisi vel qñ pfectio est talis qd obligant se voto v. iuramento i. nullo cāu mē tin vel rōe scādali vt dicit. r. vñ cōi ter tenet doc. facit qd. s. dñi. Circum stātiā. s. iij. In alijs aut cāibz cōiter ē veniale peccatū nisi p. scia eis dēa ret qd esset mortale. qd si esset eis si cō

tra tale dictamen diceret mēdaciū peccatū mortale.

Altrū p. dicator v. doctor temp. pec. q. cet mortāl. mētiēdo. p. pau. in. iij. di. xxi. vj. qd nō nisi scādali vel p. p. p. doctrine sit annex. qd si hac scē ens mētiē peccat mortalr. Similr si diceret sz id qd est faciēdu ex neces sitate. secus si ex cōsilio nisi ratione scādali vt dixi.

Altrū liceat p. alteri v. ita p. seruāda s. mētri. p. qd nō. d. c. sup. eo. Et qua liuerūqz dicat mēdaciū temp. est pec catū salte veniale. xxi. q. ij. p. totum Quidā excipiūt ioculos qd p. p. nēt vñ mēdaciū qd vt dñi. c. ne qd. xx. q. ij. non fallit qd nouit ille cui dñi iocā di causa fuisse dictum.

Altrū solū sit mēdaciū i. dñō. p. qd nō sed etiam in simulatis opibz xxi. q. v. caue. Et ideo qd dixi d mē datio idē dic de oī simulatiōe quam qd facit vt. primum decipiat sz san cum Tho. secus de simulatione qd sit pp bonū de quo dic vt. j. simulatio.

Ensa

episcopoz non ro vel argenteo. xij. di. epō vñ lem suppellectile.

Quid debz esse r. abesse in mensa clericoz r. religiosoz habes. s. clerici. xj. per totum.

Ensuras

Aide. s. fal larius. s. xi Aide. j. ne goctatio.

Ercatio

q. dicat. p. q. illa q. multo

nā libidi p. xxi. di. vidua illi dñi qd meretur est cui? nuptu do venial. xxi. q. iij. mētrices r. re grif qd. r. hoies aduulerit fm gl. i. d. c. vidua alle. c. latoros d. cle. ex cōm.

est infra vigesimūquintū annū vide
gl. in. c. ij. de resti. in integrum.

2 **Q**uā teneat gesta cū minore sine
auctoritate curatoris. *p. pau. in. c. in
pūia. de pba. q. si intrat religionem
pōt alienare oīa bona sua. q. fingit
mortal. deo nobis. C. de epis. et cleri.
sed nō intrando nō pōt alienare etiā
in pias causas.*

3 **Q**uā si renūciavit bñficio ec-
clesiastico nō restituit q. in spiritali-
bus vt maior admittit et agit et cō-
uenitur. ff. de minori. l. ait pector. in
glo. in pñ.

3serabiles pfo-

dicant. *p. fm. Inn. i. c. si
gnificatib. de offi. dele. et pa. in. c. l3
de celi. q. sunt ceci et alij morbo labo-
rantes qui pñt auxilū ab ecclia iplo-
rare qñ nimis aggrauant i collectis
facit. d. c. significatib. et qd ibi no.*

4 **Q**uā ceci et alij morbo laborātes
ppetuo excusent a munerib. *p. pa.
in. d. c. l3 q. sic a psonalibus. que ipo-
nunt psonis vt. l. ij. C. qui. mo. se. ex-
cus. A realibus aut mulieribus ordi-
nariis nō excusant nisi principes re-
lit ea remittere. C. de vac. mune. et de
mune. patri. quasi per totū. secus si
sunt extraordinaria q. nō tenent ad
illa. l. vnica. C. de supindie. facit. c. l.
dicant. lxxix. dist. et qñ dicantur rea-
lia ordinaria. vel extraordinaria. vi-
de. j. munus.*

3ssa fm. Aug. d. scō
vican. de sacris.
lib. xj. d. quasi transmissa

eo qd populus per ministeriū sacer-
dotis qui mediatoris vice fungit in-
ter deum et hoīes preces vota. et obla-
tiones transmittat deo.

1 **Q**uā a quo d3 celebrari. *p. qd*

a solo sacerdote rite ordinato de litz
tri. c. l. s. vna de pse. di. i. c. l. in fine.

Quā exstēs in mortali vel pollut.
nocturna pollutōe licite celebret. vid.
d. eucharista. iij. s. xvij. et s. xviii.

Quā sacerdos q non est ieiunus
possit celebrare. fm. Sico. in. iij. di.
v. iij. q. non. v. iij. q. i. nihil. de colect.
distin. ii. liquido. et taliter d3 esse ieiū-
nus q. circa mediā noctem nihil sit

pserit q. ieiunus q. minimum etiaz si sit
species vel electuariū vel medicina
q. canon dicit nullus post cibū pōt
q. quēlibet minimum sūptum missas
facere psumat. vii. q. i. nihil imo pōt

i bi dicit gl. q. et si ante mediā noctē
sumpsisset cibū. Et adhuc scētur eru-
ctiōnes et cibū non d3 celebrare. d.
cōle. di. ij. tribus. et hosti. de accusa-
in. c. si cōstituerit.

Quā de reliquijs cibi remanēt.
bus in ore. *p. q. si casualiter degluti-
nantur nō impediūt. q. nō trahitūm
tur per modū cibi vel potus sed per
modū saluē. fm. scñ. Tho. in tertio
parte. q. viij.*

Quā si sacerdos i mane lauādo
os deglutiat stillā aq. *p. q. pōt cele-
brare nisi fecerit ex ppositio arg. xxiij.
q. v. de oēcidēdis. xv. q. vj. c. l. pcor.
Ricar. in. iij. dist. viij. Tho. d3 dicit
vix nisi trahat i magna quātitate*

Quā si cib. sit digestus. *l3 tñ nō
dominū p totā noctē. p. q. pōt cele-
brare. q. solū quies tpsus et digestio
requirunt fm. Jo. Bar. brix. et Ar-
chi. i. d. c. nihil. et hosti. et pau. in. d. c.
si cōstituerit. l3 ibi glo. videat sentire*

Primum sed male.

Quā d3 celebrare. *p. q. d3 serua-
ri ordinarie misse tam in dicendis q.
etiā in actibus.*

Quā debeat celebrare capite di
scoperto

scoperto. *p. q. sic. de pse. di. i. c. nul-
lus epi. Eni qui sine rōabili cā cele-
braret capite coperto peccaret morta-
liter. scē si ex aliq. rōnabili cā ppter
verbū temere positū. in. d. c. nullus.*

9 **Q**uā si p. inceptā missas desistat
*p. q. si sine rōnabili cā dimittit pec-
cat mortale. alio nō. vñ. d. c. nullus*

10 **Q**uā euāgelii legat oēs dēnt stare
nō sedere nec genuflexi manere vt in
c. applica auctoritate de psec. distin. i.

11 **Q**uā deat aliquid aliud dici a sa-
cerdote q. qd pñet in missa. *p. qd
nō ar. c. vñ. et c. de noib. et psecr.
di. i. Logitari tñ pñt q. cūq. tenota
fm. scñ. Bona. sed nō exprimi.*

12 **Q**uā regat attēto. *p. fm. Rica.
anglicū in quol. q. sic. vñ. Dio. d. ec-
clesiastica yerarchia ad sanctissimū eu-
tes sacrificiū mūdari puenit ab ipso
vltimo aie fantasmatib. vnde exspe-
rans se posse hēre pbabiliter cordis
stabilitate peccat grauitate accedēdo.
si tñ sperat et ex infirmitate distrahif
nimis peccat hec ille.*

13 **Q**uā si omittat aliqd. *p. q. pec-
cat mortale si sciēter facit. tñ psecrat
si ibi sit mā debita et forma cū inten-
tione pficiendi de quo dictū est. d. eu-
charista pmo. Et hoc itelligit q. pec-
cat mortaliter sciēter dimittendo ali-
quid notabile puta euāgelium vel
epistolā. secretas. et hñōi. secus esset
de aliquo vbo solo. alio a forma pse-
cratiōis. Idē dic si omittat tps. vbi
est mortale qñ sit sciēter.*

14 **Q**uā faciet sacerdos si missas di-
cendo ppendat nō fuisse debitas ma-
teriā ministrandā. *p. q. cōter tho.
in. iij. distin. viij. q. si sine defectu sit
in hostia sine in vino. et aduertit an
q. psecratiōis canonē inceperit sic ac-*

349
cipiet aliam hostiā si defectus est in ho-
stia. vel vñ si est in vino. Et reinci-
piet si est in hostia defectus ab illa ora-
tione. Suscipe sancte p. qua dicta
omissio alijs. dicit veni sanctificator
et sic ostendit alijs omisso psequat
vbi erat qñ aduertit. Si vō defectus
fuit in vino incipiet ab illa oratione
Deus q humane cū oratione. Offer-
runt et c. Et alia veni sanctificator et c.
Et alijs dimissio psequat vbi dimis-
serat. Si itā psecrauerat rpost psecra-
tione deprehendit. q. defectus erat
in vino debito sic accepto cū aqua
solus incipiet ab illa oratione. Simi-
li modo vñ ad orationem. vnde et
memores talis omisso psequatur
vbi dimisit. Si vero defectus erat i
hostia et iam consecrauerat vinum
sic acceptata alia hostia incipiet ab
illa oratione. Qui ordine et loco illi
relatui qui dicit Dñs noster Iesus
xps pridie q. pateret et c. vsq. ad oīo-
nes. simili modo et oibus alijs omis-
sis psequat vbi dimisit. Et notanter
sic dixi q. si solū diceret. hoc ē corp.
meū. non psecraret fm. Sico. et Lan-
dul. in. iij. distin. viij. q. dñe. iij. q. ora-
tio illud significat qd exprimit vbo
nō quod est in intēione pferentis.
Et ideo si nulla fieret mentio de xpo
intelligerent illa verba de corp. sa-
cerdotis vel sanguine nō de christo.
Et sic nō consecraret.

Quā si nō aduertit de defectu
nisi post sumptōes hostie q nō erat
triticea aut debita. *p. q. cōter doct.
vbi. s. q. non obstante q nō sit ieiū-
nus nihilominus accipiet aliā hosti-
am debitā et incipiet. vt dictū est. Do-
min. noster Iesus xps pridie q. vsq.
ad vñ mō et c. et postea alijs omisso
sumet eam et psequet vbi omiserat.*

- 16 **S**ed qd si supio corpore inuenit aqua loco vini i calice qua debet. **R.** Tho. in tertia parte qone octuagesima quarta qd est alia hostia et alio vniu sumendu et consecrandu. Quidam alij dicunt qd ppter scandalum nihil est reiterandu. et maxime cu no sit ieiunus. Sed tu tene opini. **Sco.** vbi. s. qd soli est accipiendu vinum cum aqua et dicendu. Simili modo postq dñs noster iesus christus cenauit accepit calicē et. vsqz vnde et me mores et sic alio omisiss dicat. **Sanguis domini nri iesu christi custodi at animā et. et sumat qd istud pōt fieri sine scandalo.** Nec ob. qd no sit ieiunus qd est maius pceptu qd sumatur integre qd ieiunio stomacho. vt p3 in. c. cōperimus et. c. relatum. de cōsecra. distin. ij.
- 17 **Q**uid faciet sacerdos si qñ habet aquam in ore anteqz deglutat aduerit. **R.** Directoria. lib. i. titu. xvij. qd si potest sine scandalo sputet in calice. et extrahet particulam hostie. et aquaz reponet in alio vase. et sic accipiat vinum et cōsecret vt dictum est et in eo ponat particulaz hostie et sumat postea illam aquā si pōt faceret sine pcculo vomit? vel si timet de vomitu reponat aquam in sacrario. Et idēz dicere de particula qd idem esset cōburenda et cineres in sacrario reponendi qñ sine periculo vomitus recipere nō possem.
- 18 **Q**uero qd faciet sacerdos qñ musca vel aranea cadit in calice? **R.** pōdeo qd si cadit ante psecrationē piciet illud vinum et accipiat aliud euz aqua et faciat fm qd supra dictum ē s. decimo quarto. Si vero cadit post psecrationē extrahat eaz et lauet cum vino nisi esset res venenosa. vel qd p

nocaret vomitu qd tunc oia sūt essent reponēda in vase alio et aliud vinu et aqua sumendu et psecrandu vt dicitur est i. s. decimo quarto et dico sexto. secundū Arcidia. Hugo. Jo. de santo. in. c. si p negligentia. de cōsecratione distinctioe secūda qd nihil ad hoc minabile sumi debet occasione huius sacramēti. vt notat glo. i. dicto. c. si p negligentia. et finita missa accipiat sanguinē illū et igne cōburat eū aliqua stupa vel pāno lineo in ipso madefacto et cineres ponat in sacrario.

Quid si gutta sanguinis ceciderit? **R.** pōdeo qd si cederit sup tabulam et similia labat si pōt fieri sine horrore. et postea locus radat et rasura conburatur. et cinis iuxta altare recōdat et sacerdos quadraginta dieb? peniteat. Si vero cecidit super lintheuz abluat trib? vicib? calice supposito. et q ablatis iuxta altare cōdat. et sacerdos peniteat quatuor dieb? nisi. puerit ad tertiu lintheū qd tūc nouē. si vsqz ad quartu viginti dieb? peniteat. de cōse. distin. ij. c. si p negligentia.

Quid si sumēdo sanguinē remanet particula i calice. **R.** pōdeo debet digito ad labiū calicis adducere et sumere et nullo modo appōat vinū ant elius supponē. qd vinu citius dscendat. et sic sumeret non ieiunus secundū **Sco.** in quarto distinctioe octaua. Quāuis ego arbitrer qd et si apponeret vinū. et sic simul sumeret non peccaret licet vinū cin? dscēdat. qd quod sit tali modo dicit fieri simul. p ea q notantur in. c. qd propter. de elec. in l. continuus. ff. de. verb. ob.

Quid si hostia nō consecrata qd ē in altari vel gutta vini qd est in pede calicis vel aliter a vino qd est i calice separata cōsecret. **R.** pōdeo qd non

- nisi hoc intendat sacerdos. i. qone. i. de trabe.
- 22 **Q**uid si omisit aquā ponere in vino. **R.** deo qd aduertit ante psecrationem hostie d3 eam apponere reiterando vt. s. dixi. s. xij. qñ defect? est in vino qd si aduertit post consecrationem hostie sed ante cōsecrationem vini apponat nihil reiterando fm **Thonal.** Si post psecrationem vini aduertit tūc fm **scñ Tho.** in. iij. pte. q. lxxxiij. nullo mō apponat. qd appositio aq nō ē de necessitate sacri vt dixi. s. eucharistia. i. s. xviij.
- 23 **Q**uid si vinū in calice pgelet. **R.** qd sacerdos d3 ipius an psecrationē resolueret vt hēat rōnem actualē potius. si tñ non resoluit adhuc conficit qd vinū cōgelatū nō differt a nō cōgelato nisi qualitate accidentali.
- 24 **Q**uid si ex frigore hostia dilabit i calicē. **R.** qd debet vltimus pcedere nec ē necesse aliqd reiterare s3 **Tho.** in. iij. pte. q. lxxxiij. s3 fm **Inno.** vt recitat **Land.** i. iij. di. x. si aliq p remansit i manu frangat illā. et ptemittat in calicē qd pma casuali cecidit.
- 25 **Q**uid si sacerdos nō recolit se ali qua dixisse. **R.** qd sacerdos nō d3 p hoc turbari qd multa dicit nō recolit oia. Si tñ pbabiliter constet aliq omisisse si qdē sūt de necessitate sacri puta forma cōsecrationis d3 reiterare ab illa forma et cūcta p ordinē pleg. Si vō nō sunt de forma cōsecrationis si nō d3 relumere in mutando ordinē officij. sed d3 vltimus pcedere **Tho.** in. iij. parte. q. lxxxiij.
- 26 **Q**uid temp sacerdos celebras debeat sumere corp? et sanguinē. **R.** qd sic de pse. di. l. plati. Si sacerdos defecit in missa alē qui sit ieiun? d3 supplere vt. s. eucharistia. iij. in princi.

Quid si aliquis casus necessitas ali cui eueniret puta infirmus et huiusmodi poterit ne sacerdos illi hostiā dare cū aliā non hēat psecratā. **R.** qd non totā sed bene partē. et aliā partē ipse sacerdos sumere. fm. **S. Tho.** in. iij. di. xij. Et idem credo et si nō sit infirmus. sed alia rōabilis cā.

Quid si hostia inueniat fracta an cōsecrationē. **R.** nihilomin? pōt psecrari nisi scandalū in populo. qd tūc aliā accipiet. qd fractio et quadratura et huiusmodi nō viciā sacramentum.

Quid in memento vinorū vel moruorum debeat fieri aliquoz nominatio. **R.** qd nō ē necesse nisi solū vt sup plicatis deuotior reddat effect? ar. xij. q. ij. cū gratia. et c. nō extumemus no. gl. d. pse. di. i. c. vili. et se. ex. qd p3 qd tāti singulorū noia sūt expēdiēda quāto ex eoz nominatioe augmētatur duotio celebrātis. qd nō min? glibet h3 sub generali qd si specialr fieret. s. confes. di. v. non mediocriter. et. no. glo. in. d. c. vifum.

Quid si pfectio ppa debet dici i missa cōmemoratio seu votina. **R.** pa. i. c. cōsiliū de cele. missa. qd sic. ppa si h3 soluz sunt. et ab ecclia approbate. et hñtur in. c. inuenim? de cōse. di. i. s. Matutinis dñi epiphanie Quadagesime Pasce Ascēsis dñi Pentecostes sacte crucis Sactorū Apo. stolor? et sacte trinitatis et in. c. sancto rui. lxx. di. pōit decima d3 domina alie sunt de lende de missali nisi ex spālī privilegio sit cōcessū vt fratrib? minorib? de beato frācisco per Sixtū. iij.

Quid si gloria in excelsis deo dbeat dici in missis votinis. **R.** qd nō vi i. c. pñliū de cele. missa. nec etiam credo in vñ deū dicit h3 cōsumendo droga uera illi iuri qd ad gloria in excelsis q

di in missa votiva beate virginis et
ad alios et in missa spiritus sancti mi-
nores in hunc ex privilegio ut possint
dicere gloria in excelsis in missis spiritus
sancti quas pro ecclesia dei celebrant
Dicit in hostia. i. d. c. edulium deuota
consuetudine non reprobamus.

32 **Q**uam passio post assumptionem
sanguinis debeat fieri cum vino. R. q.
sic ut de cele. missa. c. ex parte

33 **Q**ue q. dz missa celebrari. R. p. a. i.
c. q. d. laicoz de cele. missa. q. dz cele-
brari de eo q. si sit officium vni missam
peculiarē audiēs ut dicens nō satis-
facit pcepto s. audiēda missa q. illa q.
pcepit est missa s. festi. v. l. q. fm offi-
m dz dicit in. d. c. q. d. laicoz Credo
m q. seculares pp ignoratū excusēt
sed nō celebrātes et p. p. in. d. c. q. d. a.
r. c. t. hoc de cōse. di. i. d. q. tales mis-
se peculiāres seu votive debēt celebra-
ri in occulto et hoc intelligo i dieb. in
q. b. q. tenet de pcepto audire missa
vel i ecclesia collegiata seu cōuentuali
i q. quōtidie est celebrāda vna missa
de officio vt in cle. i. de cele. mis. et sic
intelligo ter. in. d. c. q. d. laicoz. q. si
sit aliq. celebravit missa s. off. n. sit
de pcepto q. missa audiat pōt q. mis-
sa votiva dicit sine oī scrupulo et i pu-
blico et in secreto. Nec sufficit s. mo-
nal. q. audiat introitū ab mōi in dieb.
in q. bus tenet de off. audire q. mis-
sa di. cū candē. vt p. in. d. c. quidam

34 **Q**uam missa s. scis nū valeat aīab.
de functione sicut si dicat. p. defuncti. R.
hostia. i. c. i. j. de cele. mis. q. sic. et q. do.
l. aug. Lar. dicebat q. celebrando p.
dñā sciebat celebrare p. defunctis. et
dñō. d. c. i. j. de p. di. i. j. q. tunc scis
Laue m q. si pmissis spāliter p. de-
functis p. p. missas dicit nō satiffa-
ceret missas dicens de dñā rōne p.

missio. Itē aduerte q. hoc est ter-
q. maior deuotio qua q. dicit missa
de dñā et hōi supplet vel scit inter-
cessio. alio non. nisi quo ad veritatem
sacri sed nō quo ad veritatem oratio-
num. q. plus v. l. p. defunctis dicta.
fm p. in. i. i. j. di. i. v.

35 **Q**uam q. dz missa celebrari. R. q. p.
mo cū idem dñs debitis. q. s. j. An-
u. vt recitat. Dir. lib. i. c. i. j. sunt cal-
ciamēta amicti alba cigulū manipu-
lus. stola. planeta. ar. xxi. di. ecclesia
stica. x. v. di. vni. i. j. c. i. j. e. p. s. de
p. nio de gradatio lib. v. j. Et q. debet
esse p. dicta dicens q. s. p. ueritatem
rōnalez regiōis seu p. gregat. oīs arg.
l. v. q. bus. ff. de legi. Et an dñt esse
bñdicta cōter tenet q. sic. excepti cal-
ciamētis et ēt cingulo q. d. de p. nio
dine nō bñdicti fm Ric. in. i. j. di. i. j.
xii. j. et Seco. ea dist. Seco cū igne
de cele. mis. c. v. l. i. Et celebrans sine
igne dz off. et bñficio p. uari ibidem
Tertio cū calice corporalib. altari lapi-
deo. et trib. totalijs sup. eo. et missali
hostia azima. vino et aqua q. in mino-
ri quantitate dz ponit q. de vino vt i. c.
p. nioctus de cele. mis.

36 **Q**uam peccet mortali q. sine aliquo
p. dicto celebrat. R. q. sic q. si igne
et aq. vel i pane fermentato si est sacer-
dos latin. vel in vase lingeo vt p. in
c. l. fas. de cele. mis. vbi d. q. dz talis
sacerdos deponi ab off. et bñficio
Et idē in vase vitreo vel de aurical-
co aut ere de p. di. i. v. calix. Idē si
sine alteri lapideo et p. crato. corporali
bus casula stola manipulo cingulo al-
ba amictu vt in. c. i. de p. di. i. nō nī
efficit irregularis cū nō inueniat iur-
cauti h. siue faciat sciēter siue igno-
rāter fm Ric. et Seco. in. i. j. di. i. j.
l. j. mortali peccet s. p. di. i. c. ecclesia.

c. p. cernim. cū duob. c. sequentibus
et hoc intellige si sciēter facit secus si
ex obliuione māipulū v. l. stola omi-
ssit et calciamētis et hēdis nō cre-
do sit pceptus cū nō inueniat in iure.
Unde si q. ipa omitteret nō ex p. tē-
p. s. q. nō h. z nō peccaret ar. d. c. i.
p. hoc q. calciamēta nō sunt de ne-
cessitate. q. sic oportet habere spe-
cialia quib. nō veniunt nisi celebra-
do cuius p. trarium seruatur cōter.

37 **S**ed vtr sine missali possit dici
q. d. dicit q. peccat mortali celebrat
sine missali i q. ad min. n. sit canō tuz
q. exponit se p. culo errādū q. cō-
suetudo ita h. vt sine libro i q. sit ca-
non n. dicat. Et placet q. sepe opte
memorie viri i hoc errāt. Canō fm
cōtorem opi. d. a. Te igitur v. l. q. ad
cōiōne et s. durā. dz dicit expedite ne
mulce veniēs. i. vane cogitationes
perdat suauitātē vngueti. i. o. o. i. s. et
ne populus fastidiū concipiat nō m
nimis festināter ne sacrificiū fiat sine
sane discretione et deuotionis et dz le-
gi i libro ne error p. rigat. Idē dicere
de trib. totalijs si nō haberent q. suf-
ficeret vna. Et nō. q. pceptū ē cū
vasa et vestimēta in q. celebrari debz
sint mūda et nitida. i. c. relinq. nolu-
mus de custo. ench. et iō peccat mor-
taliter facies s. r. i. i. i. q. i. q. p. p. i. p.

38 **Q**uarto debet ēt saltē duo p. ntes
celebrat i missaz de p. s. distinct. p. i.
ma hoc quoq. Et hoc veruz i missa
publica sed in missa priuata pōt dici
vno p. nte. seruitore solū qui respōde-
at in persona totū p. p. l. vnde nemo
sacerdos per se sol. pōt celebrat. v. l. i.
q. i. m. d. de filijs s. b. c. p. p. o. s. u. i. f. i.
Episcop. d. sine dracono celebrare
nō pōt nisi necessitas cogat. l. x. x. i. j.
di. diaconi sunt in glo. in. v. h. z.

39 **Q**uam dz missa celebrari. R. q. in oī
loco p. crato ab epō pōt libere cele-
brari de p. s. di. i. c. p. mo. r. c. sicut
r. c. sequenti. r. c. nullus. Et hoc ter-
nū sit iterdictus et pollutus de quo
supra. Consecratio eccle. s. v. i. j. Sal-
lit hoc i. c. auctoritate. de p. uil. lib. v. j.
vbi phibetur celebrari ecclesia p. n-
ctis ab exēptis illocio nō exēpti sine
licētia epī. Itē l. j. minorib. et p. d. cato-
ribus celebrare in oī loco honesto
cū altari portatili ab epō consecrato
saluo iure parrochiali quod quidē
ius fm. Seco. nonum in extranagāti
que incipit. Nos attendentes consi-
lit circa oblationes recimas. et p. m-
ttas solū. et hoc siue sit consecratus
locus vel nō dummodo non sit in-
terdictus vel pollutus. Et sic intellige
c. in his de p. u. vbi hoc p. uilegiū
ponitur. Similiter episcopis licet i
d. c. si te p. uil. li. v. j. de q. s. interdictū
vi. s. x. x. v. i. j. Aduerte q. sacerdos
dz tenet hostiā et calicē q. p. s. crat sup
lapidē p. s. cratū s. p. s. de pal. et dz
lapis esse ita magnus q. saltē possit
sup eo capi tot. p. s. calicis cū hostia
de q. vide altare. Mo. et q. quicunq.
celebrat v. l. facies celebrari diuina i
cimitatib. castriis v. l. villis nisi q. ien.
a iur. ei p. cedat et ei iterdict. i. gressus
eccle. ipso facto cūmsecunq. ordinis
vel p. uilegiū sit inuinit. c. eporum de
p. uil. li. v. j. Idē si in locio a iure vel a
iudice phibitū vt ibidem.

40 **Q**uam delicta epī possit celebra-
ri i loco nō cōsecrato. R. An. i. c. i.
s. p. s. ec. vel alia t. q. sic ēt sine licen-
tia si mō h. z altare viciatū. Archi. p.
alios i. c. missaz de p. s. di. i. c. p. m.
in p. ca. s. p. s. ec. v. l. al. tenet q. n. ēt
cū iua epī. sed dico p. cōcordia q. l.
sua diocesi pōt epī dare iua vt i. c.

42 **T**ert possit dici missa d nocte. fz
fz **H**ost. vbi. s. q. n nisi i nativitate
dñi vel nisi fm Rod. delicetia epi.
vel supioris imminet necessitate puta
q: ism? moris nec habet eucharistia
filias ea añ aurora celebras peccat
mortalr idē dicēdu de celebrantib?
añ dictu matutini. ar. c. di. c. i. hio r
e. ecclesiasticar r eē de cele. miss. c. i. r
vlti. fz **H**ost. Sñr d pma dicēdu ē
vbi ē p̄suedo fz **H**o. quā quidem
p̄sueindē attendo ad p̄mā que vbi ē
chapio nō ad eā q̄ d a puato. Vñ i re

¶ Et gl'iet sacerdos teneat quoti
die celebrare. Et q' n' etiā i dieb' festi
uita. vt p'z. i. c. q' tidie de ple. di. iij. Et
cep' h'nt' curā alaz q' ad min' in
dieb' festiuitū tenent celebrare nisi p'
aliū satisfaciāt populo ar. c. i. de cele
m. 2. d'uerie n' q' si sacerdos ob sul
dignitatē s'aceri reuerentiā abstineat
non peccat q'z. S. Bo. i. lii. di. r'ij. pu
ta q' polluitur. 2. h'mōi. i. iij. ob stat p'
q' daz icuria tnegligētia sua ita q' ad
min' non celebrat in p'cipuo festiū.
Et maxime in illis i gibus secularis
deioti solent cōicāre. Peccat q' d'z
i s'ini moral' saltē graui vt p'z p. c.
dōletē de cel. m'f. v. iij. valē talis re
p' b' d'ūf. Ric. v. i. iij. dist. iij. tenet
q' tenent i talibus diebus celebrare
Idē tenet. S. Tho. in iij. parte. q' s'
lecti. 7. sic v' quod' h' exculent a mor
tali q' sine rōabil' cā i talib' diebus
non celebrāt. Et dicit idem sanctus
Tho. q' i h' quo ad act' ordinis q' p'ri
nēt ad corpus xp'i m'ificum non te
neat nisi q' h' ex p'latōne vt p'dicare
abfoluere i h'mōitū celebrare vt deo
sacrificiū reddat et iuz i nullū p'p'ium

46 ¶ **E**rgo possit pluries dicere mis-
saz die. **R.** Pa. i. d. c. p. misisti qñ
fac. d. c. misisti r. c. referente eo.
c. sufficit de pte. di. i. Missi i duob? ca-
sib?. ¶ **P**rimus in die natiuitatis
quo tres pnt celebrari siue dicat vna
i media nocte alia i aurora i tertia in
hora debita siue dicat simul die vlti-
vna i post intervallo duas. vltorio
qñ sic h? suctudo s3 añ aurora non
bz dici missa vna. nulla b media nocte.
¶ **S**ecundo respectu alicui? necessitatis
pnta qñ aliq? magna psona veni-
puta eps i silea i quos non decet tra-
pire die qñ non audiant missas. c. si. de
sue. li. vi. i. r. idē die de qñlibet alto ma-
gno viro. ar. ci. d. cele. mi. Simili-
credo qñ eēt dies festus pceptus ab

¶ Quid re postq̃ sumpsit cōmuniō 47
nē h̃z hostiā consecratam que super
fuit. R. fm̃. ꝑ. sic̃mode nō h̃z
vñ honeste p̃uenit et h̃z sumere dū
mō sit ieiunū. ar. de p̃secra. distin. i.
atribuō gradibus. Sec̃ h̃ ēēt dōm̃
de reliq̃s q̃ et h̃z accepit purificatōz
anteq̃ de ipsa aduerteret. nñ postea
sunt sumende nūm quia nō possunt
se seruari imo leuiter amitteret ꝑo
pter eoz paruitatē. Et in isto casu re
quo est in actu purificatōz ꝑ recolle
ctiōs reliq̃iaz quicqd̃ dicitur fieri i
cōtinenti. i. quasi simul sumeret oīa.
antiq̃ censetur nō ieiunius ꝑ ea que
notant in c. olum̃ el primo de restit.
spolia. in gl. et ꝑ Bart. in l. i. ff. de v.
ob. Quid tene not. ꝑ scrupulosi
¶ Quid re illis q̃ ꝑ adulatōes se. 48
cularium plures missas celebrant i.

die. Rñdeo qd peccat mortaliter. vt
in. c. sufficit de consecratione distin.
i. dñs magis si pp pecuniam. qz
simoniacus est. alitē mentalis si pñi
nō iteruenit ex pñi. Si vō interue
nit esset mentalis et realis et teneret
restituere qd accepit pauperibz et
de necessitate. vt. j. Symonia septi
mo in pñi.

49 **¶** Pro qd dicit missa. p. q. ge
neraliter p omibz vniis et defunctis
mortuis in statu purgatorio de pñi.
dist. i. c. vñm.

50 **¶** Atqz sit dicēda p parualis mortu
is. p. Sancti. Tho. in quarto q sic p
pueris baptizatis nō qz eis. pñi ad re
missionē pñe quā nō tollerāt nec ad
augmentū glie. sed pñi celebratur
ad cōmendandū redēptōis misterii

51 **¶** Atqz liceat orare p excoicato. p.
Hostie. i. lūma in memēto et specia
liter et in aliis orationibus qz forti
ter dicunt generalr tñ non spāliter.
qz nō hz de sen. exco. nuper.

52 **¶** Quid dicēdū si pñi q pñi
aliciui dicere vñ missaz dñā et al
teri sepatis aliā p aia mñs et patris
eius. et tertio p salute sua et similibus
dicat solum vñ missaz de dñā cum
collecta. Deus q nos patrē et mēz et
aliā collectā. Dixitōs sempiternede
us miseret famulo tuo et. itē dēns p
dictio oibz satisfact. p. q. sup h fuit
diuersa opi. En p intelligentia ē sci
endū q missa qlibet que dñi respectu
operis operati generalr valet oibz
vniis defunctis exñtibz charitate q
nō sunt in pñi. Secōdo valet singula
riter illi q eaz dicit si digne celebrat
Tertio valet spāliter si sunt in statu
gñe illis q faciunt eā dicere p se vel
qbus predicti vel sacerdotes p lēdēz
applicat. Quāqz igit ad generales

participatōes sacerdos nñ pñi pñi
sponere nec debet qñm ad singula
rem sñr non debet ordine charitatis
eā alteri tribuere qz nemo debet pñi
nere se habere vltra necessitatem de
merito qñm vō ad tēnā spāle. que
est alteri applicabilis p intentionē ol
cēdus est q nō min⁹ habebit qlibet
hoz triū qz si p singulo eozū singula
riter eā dixisset. Ratio qz de nō eā
lūter neqz vno modo acceptat meriti
misse applicati isto tertio mō s3 f3
qz sue bonitati vñ pñi de uotio
ne et ceteris q pñi in eo q ē di
cere facit. En aliqui vñ missa possz
liberare vñz animā de purgatorio
cū tanta caritate mouere possit se qz
ad faciendū dicere quā nō faceret li
berare alius faciēdo dicere vigili vñ
trigita. Et sic qñm ad hoc talis sacer
dos satisfact. qz qlibz pñi triū
nō min⁹ hēbit de merito qñi. p quoli
bet eoz singulariter vñ dixisset. Et
sic intelligo opin. illoz qui dicūt nō
min⁹ valere vñz missaz p oibz qñ
si singl p quolibet dicere de con
se. di. v. i. c. nō mediocriter. Nec obi
qz dicūt qdā q meriti tali mō acce
ptū est finiti. et iō quāto pluribz di
uidit min⁹ qlibz hēbit rez si quoli
bet tñ haberet nisi alteri cōcaretur
sed non est sic. sed tantū qlibet hz de
ista finitate qñm vñ diuine bonitati
et est tantū q sufficeret p oibz aiaibz
liberādis. si mō sic meriti nostra me
rentur qz miss⁹. respectu operis ope
rati nñ alid est qz applicatio meriti
passionis xpi. qz p tale sacrificiū im
mediate applicat illi p qd. et sic
h3 multis dictū meriti passiois xpi ap
plicet nñlonin⁹ qlibz nō min⁹ ha
tebit qz si solū sibi fuisset applicatū. qz
nullus ex toto pñi eū hē. sed in tñ

ingitum

ingitum vñ diuine bonitati ipm. p ta
li acceptare ipm et q dicere facit de
uotionē et pñi pñi meriti passionis
xpi qd per sacra applicat nō min⁹
efficacie hēnt si simul multis pñi
tur qz p vno solo. sed quilibet tantū
hēbit qñm vñ diuine bonitati p q
libet acceptare. Hoc pñi i baptismo
qz si multi baptizant in necessitate nō
min⁹ hēbunt de remissioe et sic d alij
sacramēto. Secus de alijs bonis a
sacris. eo qz cū nō sint applicatiua
meriti passionis xpi. Ideo si pluribz
cōicabunt qlibet min⁹ hēbit reſpe
ctu opis opati. et hoc pñi qñ missa
magis vñ ad remissionē pñi a sa
crāmēto qz alia opa. qz est pñi meri
tum passionis xpi qd deo pñi offer
p remissione illoz qbus applicatur
qd nō fit in alijs bonis. Quō vō ad
meriti generale. sic nō satisfact. qz
qñto plures misse dicunt. tanto ma
gis aie vñtū existitū in gñ. et
aie in purgatorio releuant. vñde ma
gis fuisset releuate si dixisset tres
missas qz si solū vñā. En qñm ad
hoc non satisfact pñi qñ plures
misse dicte fuisset si ipse nō acceptas
set. et iō tenet satisfactere vel in missis
vel i alijs bonis p spālez applicatio
nes. Que credo si hāt nō solū in vñā
missa. sed et in pluribz et in alijs ora
tionibz et bonis sufficēter satisfact
sicut faciūt boni religiosi q stendunt
satisfactere. nedū in missis. s3 et in re
liquis orationibz. En credo attenta
consuetudine. et etiam qz nō pauito
res misse pñi hoc dicuntur qz re
ligiosi qui sic p duobz aut tribus vel
alijs celebrant simul vt dictū est qui
et intendunt spāliter in oibz mis
sis et alijs bonis q faciūt pñi sa
tisfactere q optime satisfaciūt nec illi

qui talibz faciūt dicere min⁹ hēbunt
de subsidio misse. s3 et supbabūdan
ter qz si alr dicere facerent. Aduer
tū qz si spāliter pñi dicere mis
sam de dñā vel de spūsancto vel i ta
li altari aut tali die tenet seruare pro
missaz aliter nō satisfactere pñi
ni dicendo missaz de alio vel in alio
loco. Et sic pñi op. qz nō. in. d. c.
nō mediocriter et in. iij. di. xl. v.

¶ Atqz idē erit si sacerdos ex motu s3
suo diceret vñā missam p tribz quo
ad meriti spāle. p. q. nō qñ sic ad me
ritū tale nō concurrūt nisi sola motio
sua. q vñā nō tñ vñ sic due vel tres
respectu operis operatis. et ideo mi
nus habebunt de isto meriti spāli.
Idem dic quādo vñus facit vñaz p
pluribus dicere per eandē rōnem.
Et istud est q dicit thxo. vbi. s. quō
vñā missa pñi p aliquo dicta plus
et vñ qz quando dicitur generaliter
p multis secus esset si ipse sacerdos
p aliq diceret vñā missam et i eadem
intenderet satisfactere p aliq alio qui
eum rogauit. eam dicat p anima sui
pñi qz sic respectu opz opati nñ
valeret. qz sic ibi sunt due motiones
qz si esset in pñi casu.

¶ Quid de illo q celebrat vt de p. 54
dat aliquē vñ aliq. p. q. peccat mor
talr. ar. xvi. q. v. qñqz. nec nocet et
ad cū pñi pñi sit cū nā sacri sicut p
sicut. i. q. i. c. si alr de no. 30. et arbi.
pñi. q. pñi. dicit el pñi. pñi
tamē excusari a mortali quādo tales
sūt inimici reipublice et impeditores
bonorum vt dictum est. s. inuidia.

¶ Atqz statz p celebratōes misse sit
comedendū. p. q. nō de iure vt in. c.
tribz de pñi. di. ij. s3 de pñi. i. c. nñ
seruatur illud ius. Debet ergo scdm
pñi. in. c. ex pñi. de cele. missa. diu

2 v

stare donec ille relige sint teristr in
corpe corrupte. Adde etiā q̄ donec
aliq̄s ḡas post missas deo reuerit.
56 **¶** *U*trū nū valeat missa boni sacer
dotis sic mali. R. fm q̄ colligo ex sc̄to
Bo. Ric. & Sco. & sc̄o Tho. in. iij.
di. xij. q̄ q̄ ad sacm sic ē cōsuetudo. i. q̄
i. c. intra. Quod ad ofones que in
ipsa dicunt inq̄tuz pferunt ex p̄so
na totius ecclie sic sicut tantum vlt
Inq̄tum vō habent efficaciam ex de
uotione orantis sacerdotis sic plus
vlt missa boni sacerdotis q̄ mali. Et
iō bene facit qui libet audire missas
boni sacerdotis dūmō in substantiali
bus nō credat excedere q̄ p̄culose
errare fm p̄dictos doctores.
57 **¶** *Q*uis tenet audire missas. R. q̄ p̄
cepto q̄libz q̄ vō ē excoīcat nec in
terdicti aut līme ipedit dieb̄ festis
ab ecclia p̄ceptis re q̄. s. ferie. s. xij.
re bōa honestate q̄libz oī die marie
c̄ps vlt religiosus aut ecclasticus ar. c.
si. re p̄uili. vj. & q̄n sit mortale p̄ctū
non audire in festo vide in. d. s. xij.
58 **¶** *U*trum a quolibet sacerdote eam
dicente. sit audiēda. R. & dic vt. s. cle
ricus. viij. s. ii.
59 **¶** *U*trū sit audiēda in p̄pua parro
chiali ecclia in dieb̄ festis. R. fm
pa. i. c. vt dñcis re p̄ochi. q̄ sic nisi
ex aliq̄ cā līma alibi audire relit pu
ta q̄ p̄ochianus ē p̄binarius pu
blicus vel vt tenet audiat q̄ meli
officiat vel p̄ p̄dicationē & h̄mōi.
Si vō alibi audiat ex p̄pui p̄pui sa
cerdotis dicit q̄ facit p̄ p̄ceptū sup
torio & q̄ cū admittit dicit q̄ q̄dā mō
cōmittit furtū. Sed tu dic q̄ d̄ iure
in marinis festiuitatib̄ sicut sunt fe
sta dñi n̄ri & beate Marie & Johā
nis baptiste & filia q̄libz tenet audire
missa aut in ecclia p̄ochiali aut i pu

blico oratorio facto a p̄p̄o s̄z gl. i. c.
est q̄s et d̄ p̄e. vi. i. Et a fortiori pōt
audire i ecclia medicatū & religioso
rū auctoritate sedis aplice edificatis
in oratorijs aut p̄uatis audietes n̄ sa
tisfaciunt sicut est i domib̄ disciplina
top. s̄z an peccet mortali talr audien
tes si postea si audiūt i p̄ochiali vlt
publico oratorio aut ecclia religiosorū
dico q̄ nō q̄ nullo canet iure q̄ hoc
sit p̄ceptū nec ob. c. si q̄s c̄ q̄a ibi
nullū vbi est positū laicis q̄ sit p̄ce
ptū s̄z solū clericis ne celebrēt p̄ochi
festiuitatib̄ in talib̄ oratorijs sine ius
su vlt p̄missione ep̄i. s̄z nō ob. q̄ ibi
dicit q̄ ad p̄ochias est legitimus
ordinarius cōue? ergo ad alio. non
erit legitimus q̄ nō sequit cūz p̄tineat
absurdū festū q̄ ibi d̄ q̄ in ciuitatib̄
aut p̄ochiis in p̄dictis festis. au
diat. ergo etiā alibi est legitimus p̄ue
tus nō ob. et p̄dictū. c. vt dñcis. q̄ si
q̄s bñ antēdū n̄p̄l p̄cipi laicis. nec
et oībus sacerdotibus. sed solū sacer
dotibus p̄ochialib̄ iponit q̄ ei
ciat illū qui cōtempo proprio sacer
dote ei go si audiat in aliqua ecclia q̄
nō sit p̄ochia a sacerdote nō p̄ochi
ali nō d̄z expelli. ergo licite pōt
audire. Et q̄ solū p̄ochialib̄ p̄ci
piat p̄z in vbo alterius q̄ est relatiuū
ex duobus tñz talius alia aliū ex plu
rib̄ licet p̄miscue vtamur. et iō nisi
h̄eret p̄ochia nō d̄z aliter q̄ p̄
dicta relatiua faciūt positionē regula
riter eiusdē qualitatis. Item positū
q̄ esset aliquod mō p̄ceptū esset
abrogatum per contrariam cōsuetu
dinē. vt. s. cōsuetudo. s. viij. patet.
Misericordia scdm
Ang.
ir. de ciui. dei est aliene mis
erie i corde n̄ro p̄passio q̄ si possum

subuenire cogitur est et misericordia
diminuitur penar quā ipedit n̄ sit
excessus ire Et nota q̄ misericordia
pietas & clemētia & m̄suetudo cōue
niunt i q̄tū in eūdē effectū p̄currunt
q̄. i. c. p̄hibere mala. p̄mōrū sed dif
ferūt q̄tū ad motū q̄ misericordia
hoc facit ex amicitia q̄ habz cū p̄i
mis pietas vero ex reuerētia q̄ bz
ad aliq̄ū superiōrē. i. dē vlt p̄rētē
cōsuetudo i q̄tū remouet iram in
citātē ad vindictā clemētia vō hoc
facit ex animi lenitate i q̄tū indicat
equū esse vt q̄ ap̄l. nō p̄uinaf. Cru
delitas tñ q̄ culpā antēdū s̄z modū i
puniēdo excedit opponit p̄prie cle
mentie q̄ d̄ p̄ quā daz ai lenitatē siue
dulcedinē p̄ quā q̄s est diminuitur
penar. Seneca vō li. iij. de clemētia
dicit q̄ clemētia est lenitas supioris
ad inferiorē. Mansuetudo aut ciuili
libet ad quēlibet. Sepissime tñ ac
cipitur misericordia p̄ clemētia &
mansuetudine & pietate.
¶ *Q*ue sunt opa misericordie sp̄ualia
R. q̄. viij. in h̄ versu p̄teta. Cōsole. i.
dubitātes p̄ doctrinā. castiga. i. p̄ cor
rectōes solare afflictū. Remitte iuriā
ser resec? alior. Ora p̄ oib̄ & doce
ignorantes & q̄ sunt opa misericor
die corpalia h̄es. s. elemosina. s. ix.
Oderamen inculpa
re tutelle
quid est vide. s. defensio. s. iij.
Odestia d̄z a mō q̄ ali
quā est i mode
rando motū ai ab excellētia p̄
humilitatē aliq̄ū a p̄tētib̄ ad co
gnitionē vt ē studiū. Aliq̄ū q̄ ad cor
porales act? & actiōes vt recēter h̄ag
& nō scilicet & h̄mōi. Aliq̄ū vō q̄
ad apparatū exteriorē. Et iō mode
stia est circa minora. Tēpantia vō ē

354
in refectione & refectionis boni diffi
cilis & p̄pterea differt ab ea s̄z Tho.
sa. se. q. c. art. ii.
Ollities opponit p̄seue
rantie s̄z philo.
vij. epi. d̄z enī p̄prie s̄z philo.
mollis qui recedit a bono pp̄ tristi
tias causatas ex defectu electionis q̄
si cedēs debili mouēt d̄z et alio mō
dicit in munditia seu voluntaria pol
luto vt p̄z ex gl. i. cor. vj. ibi nec adul
teri nec molles vbi glo. i. muliebria
paciētes. Et isto mō semp est morta
le peccatū vt ibi p̄z. Sed primo mō
nō semp sed q̄n recedit a bono neces
sario faciendo.
Onacus grece latine sin
gularis d̄z q̄
d̄z esse sing. i. sepatas a cōuer
satione seculari. vt. xvj. q. i. c. i. iuncta
gl. ibidē. Et ibidē in. c. monach? d̄z
monach? nō doctoris s̄z plāgetis offi
bz qui vel se mūdus luceat & dñi. pa
uidus p̄stoleur aduentum. hec ibi.
¶ *U*n q̄ differt monach? a p̄uersis &
oblati. R. pa. i. c. nō est re. rla. q̄ cō
uersi sūt q̄ obmulerūt se sua mutando
habitu & p̄tēdo tñ laici sūt q̄ nō p̄
mouent ad ordinē. Oblati vō sunt
q̄ se & sua obmulerūt monasterio habi
tu tñ nō mutato. Et vt dicit gl. xxvij
q. i. vt lex. Isti p̄uersi & oblati magis
astrigunt monasterio q̄ monaci vñ
nec et cā artiorū religiosū p̄tētrāfire
ad alia mōasteria q̄ p̄tētrāfire a lupio
re lūaz q̄ efficiunt q̄tū sui mōasterij
Monaci vō hodie p̄prie sūt q̄ & ha
bitū mutant & p̄tētrāfire & p̄mouentur
ad ordinē. xvj. q̄nē. i. in multis. c.
¶ *U*trū monachus possit p̄fici i aliq̄
ecclia. R. q̄d̄ au. i. c. monaci. vt statu
mona q̄ solus non vt in. c. secundo
eodem titu. & in clemē. ne in agro
D vj

§. ad hec eo. ii. **Ad** locio bo' monaco pot' d' lnia sui abbas alr. nō. lviij. di. c. i. r. ij. q. i. nō hz nec velle nec nolle i hoc. c. si religiosus r. c. quorūdaz. de ele. li. vi. limitat h' pa. vbi. s. rex. qñ ecclia ē subiecta monasterio. Sec' si non est subiecta monasterio qz cū de sinat esse monachus monasterij non tenet abbas sibi dare locum.

3 **Alr** monach' possit hēre curā aia rā. p. pa. i. c. i. de cap. mo. q' nō i ecclia vbi monaci collegialr habitāt. s. bz ab epō capellan' institui q' p'p'z regat de p'silio mōaco. In alijs ar lo cio possunt deputari vt p'z i. d. s. ad hec dūmodo nō solus vt dicitur est.

4 **Alr** possit monach' fieri canonici ecclie secularis p. q' nō. c. i. no na. rvi. q. vij. de elec. cū cām que inter fm Jo. lxxij. disti. quorūdam.

5 **Alr** monachus possit p'fici ecclie quicūqz regulariam. p. q' nō vñ si eligat quis alteri religionis in p'latū non vñ electio ele. cum rōni. d' elec.

6 **Alr** possit eligi in ep'm. p. q' sic vt in. d. ele. cum rōni.

7 **Alr** monach' deputat' alicui ecclie et ep'at' teneat ad obsequia r'le sue. p. q' sic q'ntuz ad trā s'balia r'le r' vt habitū deferat et si sit ep's d' vi. r. ho. ele. c. elici offā i si. nec ex eo q' hz administratōez d' h' p'p'z q' eā tñ hz rōe officij sibi ip'siti de sta. mo. c. mōact. s. i. In obia dō distiguit q' si trāsit ad ep'atū ex toto absoluit a iurisdicōe abbas. rviij. q. i. c. vñco. si ep' trāssert ad ecclias seclare q' nō ē s'biecta abbati suo nec i spūalib' nec i tp'alib' ex toto eximif ab obia abbas rvi. q. i. i. pochia si ep' sit solū subiecta abbati i tp'alib' sic eximif ab obia abbas q' ad spūalia. rvi. q. ij. vñst. c. sane si ep' sit s'biecta q' ad spūalia solū

fic eximif q' ad spūalia. Si ep' sit i ol' bus subiecta sic ex toto obediet abba ti q' vō ad alia a trib' totis r' ab bini n' eximif absolute. Mā ab ep'o carnū tenet abstinere sic an nisi dispēlaref cū aliq' mōaco a papavt sol' p'ficeret alicui ecclie r' sine scādalo illoz r' q' b' vñt n' posset abstinef qz tūc come dere posset bz Bos. allat. c. q'q's. xli. distin. facit ep's bz hosti. r' v' seq. gl. i. c. carne d' p'le. di. v. et pōt comedē Jetunia vō r' silētū r' vigiliās serua re n' tenet vt d' r. vi. q. i. c. nemor bre uis si antedat vba. d. c. nemo dico q' ab illis solūmō absoluit p'cept' regle q' cōmode nō pōt fuare cū exercitio p'latōis sibi ip'sito s'illa q' ne dū nō ipedit offiij p'latōis imo pot' adiu uant credo q' teneat seruare qd bñ no. Et sic intellige. r. q. i. monacum

8 **Sz** qd d' offō. p. vñ. s. ho. s. r. vñ. **Sz** pone q' p'dict' mōacus idiget aliq' dispensatōe ad quē recurrat. p. q' si tal' ecclia subē abbati i spūalib' ad ip'm abbatē recurrat si vō subest ep'ō tūc ep's hēbit loco abbas. c. si q's monac' rvi. q. i. Si vō sit exēpt' il la ecclia r' imēdiate sub papa sic o' portebit ad ip'sum papā recurrat ar eoz que dixi. s. exēptus. s. vñ.

9 **Que** sūt q' p'cipiūt vel p'hibēt mō nacti spāl' i iure. p. q' sūt. r. q' no. i. d. ele. ne i agro. p'p'm qd p'cipit ē d' bitū hñ' debuit bz forma i. d. ele. p. sit. i. Sedz q' oī mēse p'fiteat' r' susci piat eucharistie sacm. Tertiu' q' ille qui p'fessit expōat r'lam vulgarit caplo vel ab alio expōit faciat. s. p'dicta solū

10 **Alr** monachus possit p'fici ep'ō vel p'nario. p. fm Rodō. q' sic nisi sit exēptus vel p'ilegiatus a papa. an ob lito neqz p'ctū nisi i duob' casibus. p'p'm' si h' s'p'oz i vtilitatē mōaste rij. q' i tñ tenet. r' nō plus ar. x. q. ij. h' m. Sedz si a p'p'tu sit admissa ad ministratō. q' i tñ inq'ntuz se exēdit ad ministratō. in tñ obligat r' non p'p'

horis s'bidē. Secū q' faciat capla de trienio i trienituz. c. i. singlis. e. ti. Se ptimū aucupatiōes r' venatiōes iter di cūf elia. d. ele. ne i agro. Tū. ne ad cu rias p'ncipi vadāt vt suis mōasterijs dānt iherāt alr sūt exēcati illi q' ad ministratōne nō hñt noui ne arma ifra septa mōasterij teneāt. r' d' isto r' supior vide. s. exēcatio. vij. casu. r. xviij. Decimū ne carnes comedāt nisi i necessitate vt i. d. c. cū ad mona steriū multa sunt alia q' ne dū eis. sed etiā oības religiosi sunt p'hibiti q' vide. j. religiosus. s. lrv.

11 **Quid** de monacis q' in illis mōa sterijs comedūt carnes i q' mēorie n' erat q' n' comedūt. p. d. car. p'sulu itv' recitat p. i. d. c. cū ad mōasteriū q' ipune pñt comedere vt ex q' ipsi si fuerūt auctores nec appet ex q' cā fuit itroductū p' p'sumi ex aliq' cā lima introductū. Sec' qñ ex corruptella. qz nō excusant de p'fic. c. cū tanto. s. de hoc dic vt. j. religiosus. s. xxxij.

12 **Alr** appellatiōe mōacoz veniat alij religiosi. p. pa. i. c. ex pte d' postu lādō q' qñ p'sto emanat respectu re ligiois. hz loq' de mōacia. tñ exēdit ad oēs religiosos cuiuscūqz religioi Et hoc nisi possit assignari rō diversi tatis inter eos r' monacos. qd nota.

13 **Alr** monachus possit p'fici ep'ō vel p'nario. p. fm Rodō. q' sic nisi sit exēptus vel p'ilegiatus a papa.

Monasterium

an ob lito neqz p'ctū nisi i duob' casibus. p'p'm' si h' s'p'oz i vtilitatē mōaste rij. q' i tñ tenet. r' nō plus ar. x. q. ij. h' m. Sedz si a p'p'tu sit admissa ad ministratō. q' i tñ inq'ntuz se exēdit ad ministratō. in tñ obligat r' non p'p'

fm Inno. i. c. olim de p'p'le. Et hoc intelligo tā de monaco qz abbate. Sa cit in arg. q' nō obliget insti. de auc tuto. n' p'n. vide gl. r. q. i. de persona. **Alr** possit acquiri per monacum obligatio alteri monasterio. p. sic' et per monacum fugitiuū. vt. ff. de ac qui. pos. l. i. r. vij. q. ij. Abbates.

14 **Alr** relicta monaco cū tali p'diti one q' nihil acgrat mōasterio valeat p. q' nō. nisi tal' p'ditio itelligatur q' nihil acgrat mōasterio respectu vti litatis nō respectu iurj. sicut nō. bñ. i auq. excipit. C. d' bo. q' libe. q' uicv3 qd ē dicē q' p'p'tu p'mittit illū admī

15 **Alr** monachus possit p'fici ecclie quicūqz regulariam. p. q' nō vñ si eligat quis alteri religionis in p'latū non vñ electio ele. cum rōni. d' elec. **Alr** possit eligi in ep'm. p. q' sic vt in. d. ele. cum rōni. **Alr** monach' deputat' alicui ecclie et ep'at' teneat ad obsequia r'le sue. p. q' sic q'ntuz ad trā s'balia r'le r' vt habitū deferat et si sit ep's d' vi. r. ho. ele. c. elici offā i si. nec ex eo q' hz administratōez d' h' p'p'z q' eā tñ hz rōe officij sibi ip'siti de sta. mo. c. mōact. s. i. In obia dō distiguit q' si trāsit ad ep'atū ex toto absoluit a iurisdicōe abbas. rviij. q. i. c. vñco. si ep' trāssert ad ecclias seclare q' nō ē s'biecta abbati suo nec i spūalib' nec i tp'alib' ex toto eximif ab obia abbas rvi. q. i. i. pochia si ep' sit solū subiecta abbati i tp'alib' sic eximif ab obia abbas q' ad spūalia. rvi. q. ij. vñst. c. sane si ep' sit s'biecta q' ad spūalia solū

16 **Quid** si abbas nō vellet cōsentire vt p'dictam licitā administratōnem suscipet. p. relicti nō valebit r' rema nebit apud grauati. l. vnica. C. d' ca. tol. r' glo. in. d. s. tres heredes.

17 **Alr** bona igredictio p'ntant ad mōasteriū iure successiois an iur tra ditiōis iter viuos. p. q' magna ē cō trouersia iter doct. r' gl. iure ciuili de q' vide Alb. in auc. ingressi. C. de la san. eccl. Si tñ tene ver' esse q' iure successiois. Alr si letum fuerit pote rit restitui ad minoris similitudinez. vt. C. si vt ab here. se ab. per totum. **Quid** de bona igredictiū ordinē

C. de pig. et in. l. si ex legati ea. ff. d. d. obli. et in. c. accusatio. h. q. vij. l. glo. dicat in. d. c. l. h. q. in pecuniariis. admonitio est de honestate non de necessitate. In Lodo. de ro. in suis notandis t. q. si debitor citat sine monitione et p. fitetur debitor q. d. actor p. denari in expensis si p. terit p. bare. q. non fuit monit. q. debitor incipit p. batio et sic negatua. R. d. q. ius p. sumit q. creditor monuerit eum. q. c. o. ter sic solet fieri ut d. in. d. l. in fidei. comissi. Et istud est verissimu. d. iure fori. S. d. iure pol. teneo q. si creditor ex timore et reuerentia non audiet petere debitor vel ignorat q. tunc et si in monitione p. stituit debitor i. mora. alio no q. ex quo scit q. ei debet et sine o. respectu pot. petere et no peti v. p. len. tire q. teneat. Et sic intellige i. l. o. d. u. obligatio. ff. de re. iur. et theologos in quarto. Attende q. morosus tenet etia ad restonem d. ani dati ei cui no soluit et lucri cessantis. fm ea q. dico j. v. lura. i. s. xliij. et xre.

1. Quid purgat mora. R. q. ex celeri solutione an requisitione facta ut not. in. d. c. ultimo. facit. c. cu. bertoldus. de re. iur. et c. tue. de ele. no. resi. Ad uerte hic q. mora et culpa equipant. nisi in h. q. mora e. purgabil. l. si fuit s. sequit. ff. de ver. obli. Et sic p. itel. ligi. l. si in fi. ff. de iure co. Et io. si res q. e. restitueda vel dada eode. mo. e. est p. tura apud d. n. m. vel euz. cui est dada si tenet morosus. l. si. s. l. ff. ad l. ro. de iac. ne creditor lucet. al. alie. na iactura. hoc sequit. fulg. i. l. q. d. te. ff. cer. pe. S. i. l. ter si obtulit post mo. ram tpe debito. ut in. d. s. sequitur.

3. Sed quid si dubitat an peritura fuisset. R. q. debitor morosus no libe. ratur. q. interpretato fit p. eum. l. euz.

res. s. ff. de leg. i.

Questio est triplex corporalis spualis et generalis de pe. d. l. c. vlti.

1. Altru q. possit sibi infligere morte corporale. vide. s. homicidium. i. s. ij. 2. Altru q. mora spualis sit satisfactoria p. pctio. R. Sco. in. iij. di. xij. q. mora nalis humicuz sit necessaria. in si voluntarie acceptet e. sufficiens pena p. oibus peccatis venialib. et forte pro magne parte pene debite p. mortali. bus. Ex quo inferitur q. multa ma. gis est satisfactoria mori que inflig. alicui etia p. pctio suo si voluntarie et pacienter sustineatur.

3. Altru q. mortu. resuscitatus restituat in integrum. R. v. elicif p. gl. et archi. i. c. ij. xxiij. q. vij. et per Jo. an. t. p. au. in c. fraternitatis. de fri. et male. p. vin. et Ber. bri. q. quo ad ea q. i. p. r. i. m. u. n. t. l. ala no p. didit et io. si restituat. An sa. cerdos resuscitatus non reordinat nec baptizant. et h. m. d. Jo. An. id e. sentit et in p. fessione. l. character no i. p. r. i. m. a. tur. q. obligatio acquirit deo q. non morit. c. si. de p. di. appo. S. d. p. a. t. z. p. r. a. r. i. u. in hoc. q. talis obligatio e. re. stricta ad tps. p. p. t. e. r. e. a. p. s. i. t. e. n. t. e. s. d. i. cum toto tpe vult mee p. omittit et. Et hoc credo verius et opi. Jo. An. militaret q. n. quis simpliciter p. m. i. t. t. e. rei seruare tale regula. In alijs at in quibus nec character i. p. r. i. m. i. t. u. r. s. z. ad heret. corpori. Jo. An. dicit q. si resti. tuatur nec recuperat. q. actio semel ex. tincta no reuiuiscit. c. ex transmissa. de renun. Sed glo. in. l. nam ad ea. als. l. ex h. i. ff. de legi. et in. l. seruus effectus. ff. de actio. et obliga. tenet q. recuperet indistincte. Unde dicit q. rumpet testamentum quod ante se. cerat et recuperat bona Archi. vbi.

8. Tenet q. restituit quasi iure possit minij. Et idem tenet Jo. de sancto. et bene. Ratio q. si restituitio principis in integrum refertur ad oia. l. i. c. de sen. pal. ij. q. iij. quotiens in fin. ergo foru. restit. rei. sed tu dic q. sicut no extinguitur obligatio illius qui p. m. i. s. sit nauem aliena. sed solu. cessat qua. nio domini nauis restituit animo re. parandi eam ex eisd. lignis. q. ead. nauis censet. ut in. l. qui res suas. s. aream. p. m. i. s. i. s. t. ff. de sol. Sic in. p. p. o. fito q. d. n. s. dissoluit tale animo. ut postea ex eisd. puluerib. resuscita. ret. Et opinio h. r. a. posset saluari q. n. fuisse morte resolutu. no aio restitua. diequia tunc nauis h. restitueretur non est eadem. sed i. isto casu no pot. esse i. matrimonio n. certuz e. q. no restitui. tur nisi de nouo contrahatur iterum quia semel dissolutum ex morte. et io. no recuperat iure possit minij. v. i. l. no vi a patre. ff. de capti. et postli. re. ner. secus in alijs. ut dictum est bar. etiam in. l. prima. C. de sac. san. ec. t. z. q. resuscitatus iter mortuus. v. l. a. z. a. r. u. s. recuperat et reuocatur sicut per natiuitatem filioz sed resuscitatus non amplius moritur non rumpet.

4. Altru spoliatus mortuus peccet. R. q. sic et grauissime ponitur fm leges ut de sepul. viola. l. p. t. o. r. s. aduersus eos. et p. p. i. l. o. quarto et h. i. c. o. u. m. la. trontibus tales anumerat.

5. Altru mors civilis equipet morti nali in dubio. R. Se. in. c. suspectus de referi. l. vi. Archi. ibid. et d. An. to. in. c. licet de off. vel. plene profeg. sed tu conclude q. aut verbu. mora profertur a iure in materia stricta et exorbitat a iure co. Et in dubio intel. ligitur de morte naturali. ut in. d. c. susceptu. et l. iij. s. t. e. c. d. b. a. ff. de neg.

ge. et ibi gl. et bar. Tunc est strictus in quo scribitur mors. sed est extendi. bile ex idempnitate rationis. Tunc si mors civilis h. eund. effectum q. ad id de q. agitur h. mors nalis et sic eg. parat et ita p. c. d. i. c. placuit. v. i. q. i. Si aut. mors civilis non habet per omnia eandem effectum quo ad id de quo agitur h. mors naturalis no extendit nec equiparabitur mor. ti naturali. ut dicit gl. in. d. c. quesiti et l. d. c. licet alias sic. Si vero verbu. mors p. fertur ab homine. tunc i. o. b. io. no equiparatur q. verbum. ho. minis debet referri ad mortem natura. ralem. ut l. ex ea parte. s. insulaz. ff. de verbo. obligat. Jo. autem. v. i. q. i. placuit dicit q. regulariter mori ap. pellatio intelligit naturalis mors.

6. Quis dicatur esse in mortis picu. lo. R. Infirm. quotidiana febre ob. sessus in loco vbi machine faciunt. vel a talib. hostibus q. uolunt occi. dere si aut. gaturus per loca pericu. losa vel iurus per loca insidiosa. Aut etate pfectus et huiusmodi ut patet. ff. de do. causa mo. l. mortis causa est tribus sequentib. Vel dic q. arbitriu. boni viri est sequedi ut pensatio co. ditionib. indicet si p. b. a. b. i. l. i. t. e. r. i. m. i. n. e. t. p. i. c. u. l. u. m. m. o. r. t. i. s. et tunc dicat in p. culo mortis.

7. An liceat requirere a monite q. sibi reuellet statum suum post mor. tem. R. secundus Th. in. quod. q. sic dummodo hoc subintelligatur si t. o. placuerit et hoc no fiat ex infidelitate vel dubitatione fidei.

Alier vide. s. semi. na.

Altiloquium.

fm Alex. scda scbe de multa

An mors civilis equiparet
morti nali in dubio

loquio dicitur quod est multum loquutio
cum superfluitate vel preter utilitatem
vel necessitatem. Et sic intelligitur illud
puer. x. In multiloquio non decet
peccatum. Aliud est proprie loquen-
do multiloquus alius est loquutus sine
linguofitas. Alius linguofitas sonat in
pudenti pueritatem et pudentiam super
flue et inordinate locutionis. Multilo-
quus vero non determinat status quoniam
linguofitas sed stat in genere. et sic sit
veniale tamen linguofitas potest esse
mortale. An Job. i. Nunquid ver-
bosa iustificabitur quasi dicat non.

Unus

Aliquando ca-
pit p. uno quod quid est p.
prie id quod proprie prestamur. et ex nulla
necessitate vel iuris officio quod quidem
si non prestat nulla esset reprehensio.
ut ff. de ob. sig. l. mun. p. p. Differt
tamen quod munus est conum cum causa. Do-
mus vero se habet in plus. quia etiam ali-
quid sine causa. ut patet i. l. iter co-
munis munus. ff. de ob. sig. Aliquid capi-
tur p. officio eius honore. Aliquando
p. honore sine onere. ut habet obis
omnibus in l. munus tribus modis di-
citur. ff. de ob. sig. Alii in l. munus p. p.
est quod necessario subimus lege impe-
rio re eius qui potestatem habet in-
vendi. Et de isto hic tracto.

Quomplex est munus? p. q. triplex
Quoddam sordidum quod consistit in vilis
officio ut i. arca fodit calce coqui-
da et alia exempla in l. maximus. C.
de excu. mune. Et potest dari ista regula
in ipsa agnoscendo secundum Bart. in l.
unica. C. de mulieribus quod sicut illud est
honor quod in loco reputatur honor ut
not. Inno. in c. de multa de preb. ita
illud est vile quod reputatur vile et hoc
officia vile et hec tantum dantur villi

bus personis non maioribus vel hu-
milioribus. C. de susce. ppo. et archa.
Quoddam munus est honestum cum ho-
nore annexo ista munera appellantur
honores i. l. cui munus. ff. de mun.
et hoc ista sunt officia seu dignitates
publice ut d. l. unica.

Quoddam di. manus simplex so-
lum quod non habet neque honorem. nec
utilitatem annexum ut est tutela cura
et homini. ff. de accusa. m.

Quomodo dicuntur prestat munera p.
sonalia mere. p. q. tunc quod explicat
labore corporali solum sine sumptu
vel detrimento rerum propriorum. l. si. in
pun. ff. de mu. et hoc.

Quando dicuntur patrimonialia. 4
seu realia. p. q. tunc proprie quando
consumptu proprio sunt ab aliis.

Quando dicuntur mixta. l. psonalia 5
et patrimonialia seu realia. p. q. quod
cum labore corporali a nobis ex-
plicatur et consumptu nostro ut col-
ligitur in d. l. si. p. patrimoniorum.

Quo dicuntur ordinaria prestat mu-
nera siue psonalia siue realia. p. q. or-
dinaria sunt quod habent certas et ordi-
natas prestationes per aliquam legem vel
statutum seu consuetudinem longam ut
de vaca. et excusati. mun. l. in honori-
bus. qui munus publici.

Quo dicuntur extraordinaria p. q. d. 7
quod non p. leges vel statuta vel consue-
tudinem imponunt sed secundum volun-
tatem dominorum secundum Bart. et
patet in l. unica. C. de vaca. pu. mu.
Unde p. accidens ista imponuntur.

Aliquid ista munera dicuntur idcirco
ut quod princeps imponit p. l. aliqui vel p.
statutum quod a princeps erat extraordinarium.
Sed nunc efficitur ordinarium.

Aliquid dicitur superindicta ut quod in
preordinariis aliquid imponit ppter

necessitates occurrentes. Facit. l. unica
C. de supradicto. et alia dist. Sr.
sup illud Greg. xxiii. q. excurit manu
suam ab omni munere. q. Triplex est
Unus a manu ab obsequio et lin-
gua. de quo. j. Symonia. v. in pn.

Armuratio

quoniam
da apostilla super illud sapientie
primo custodie nos a murmuratio est
quod querela cum in paciencia i. his
quod debet patienter ferre et mittit
aliqui deum p. displicentiam eo quod
non tribuat prosperitates vel adversita-
tes sed merita hominum. quod inuitit tribu-
lationes vel non regit mundum modo no-
stro. et tamen iniuste. quod Jere. xi. Iustus
quidem tu es dicit si disputem tecum
licet nobis sint occulta talia iudicia.
Aliquid est contra prelatos. de quibus di-
citur. xc. di. Alienus sit a fratre unita-
te quod murmuraverat. et ideo apostolus.
Murmuraveritis et. p. me cor. xj.
et quod sit petiti mortale. dicit quod tunc quod
et ipsa sit aliquod preceptum dei
puta quod dicit vel credit deum iniustum
iudicat temerarie et homini.

Utilatio

quod sit. vi.
de s. l. do-
micidium. v. s. vi.

Unus

p. signa sit petiti sa-
cra et ei sit dada
xvi. q. vi. q. recedunt et. c. se.
Tunc possit dicitur matrimonium
vide. s. i. Matrimonium. i. s. iiii. ma-
rimonium. iij. impedimento. xvij.

Utium

est quod de
meo sit tuum
ff. si cer. pe. l. i.
In quibus rebus consistit ppter mutuum
p. q. i. rebus que consistunt in numero
ut pecunia et hominibus. pondere. ut
massa auri. vel argenti. et homini vel me-

lura. ut vint olei tritici et quod vint plu-
mum. ut in d. l. ij. et inst. q. mo. p. h.
obli. in pn. Alii Roden. mesurare
stringit ad mensuram quod granum vel liquida
mensurat si ad illam qua panis vel terre.
Et adverte quod d. dari mutuum ut red-
datur non eadem res in numero sed si-
milis in genere siue tantum de et eiusdem
utilitatis et scilicet eodem modo. Unde si
dedit pecuniam non illam restituit sed si-
mitem. et homini aliter transiret vel in
comodatum aut depositum vel alius
etiam. l. ij. ff. de pben. empt. et. l. ij. ff.
si cer. pe. Et no. quod hic non accipitur
genus per porphirium. sed ponit specialiter
per quibusdam rebus quod consistit in nume-
ro potest et mensura. Alii et alio. q. si
go mutuo dedisset potest argenti et re-
ciperet pecunias ad numerum quod est mu-
tuum si pecunia sit argentea. quod idem ge-
nus redditur et tantum de facit. l. i. s.
vlt. ff. de aur. et arg. leg. et p. ea si res
mutuata perit periculum est mutui acci-
pietis. Et si casu fortuito. l. si cedit. C.
si cer. pe. inst. q. mo. re. s. p. oblig. s.
ut. Secus si data est pecunia in bursa pli-
gnata quod non est mutuum. l. si ab initio. ff. si
cer. pe. oz ergo quod tradat ut sit accipie-
tis mutui non consignata aliter non
erit mutuum.

Cur dare mutuum petiti sit. de pce
pto. p. s. Sc. i. iiii. di. xv. q. hno pe-
cunia sibi p. alioque petenti mortale
peccat si ea non mutuat idigen et pete-
ti quod facit preceptum naturae et xpi. Luce.
vi. mutui date et dicitur. v. s. si ei
set vultis puta negociando vel aliis de
ea faciendo tunc distingue s. q. s. dicit
de elemosyna. s. i. quod est de pcepto
et s. m. illas distinctiones fortiori dic-
de mutuo quod no.

Quo in mutuo sit usura. Vide. j. 3
usura. primo p. totum.

Naufragium

fracta
submersio rerū et corporū qd
plerūq; casu fortuito cōtingit ppter
vīm tēpestatis vel fluminis. l. de pre
catio et per totū. ff. ad. l. ro. de iactu.
¶ Etz rapientes aliqd de naufragio
teneat. ff. q. sic ad restōnes nec excu
sat aliq; puetudo. d. l. de pcatio. et ff.
de incē. rui. et na. l. si qd ex naufragio
nec excusant a pcatō mortali si rapiūt
in tētiōe retinēdi. nec excusant ex ali
q; pcepto qd pceptus rei. l. xix.
diligēs. primū tūz sicut te ipm. e. p.
aut aliq; patus d. de pōnt. l. c. ana
themazari. rui. q. iij. illi q. et de tru
ga. c. inonam. ff. m. l. f. annū i qdru
plū. Post annū i simpli puniūt. l. i.
in pñ. ff. de incē. rui. nau. Et h. veruz
nisi sint nauigia q; exercēt piraticas
prauitate vel nisi xpiano nomini ini
mica vt in pñ. fide. ad decus. ff. na
uigia. C. de fur. auctē. nauigia.

2 Quid de dñis qui pueniunt cum
nautia de certa q̄titate danda nō re
predent in naufragio. ff. qnō tenet
restituere quicqd hac de cā accipiūt
nisi spōtanea liberalitate eis darez ff.
Rodo. bñ liceret statuti quo qd lu
erat tñ p reb? recuperatio in mari
naufragio. intellige si sit ppter utilita
tem naufragorū q; aliter non recupa
rent res suas sed pient in mari.

3 Etz iueniēs res iactatas i mari vel
ex naufragio teneat eas restituere. ff.
pan. l. c. cū dilecti de accu. q. aut erat
p derelictis. et sic sunt capietis. q. q.
in nulli bonis est efficit nāli rōne ca
pietis insti. de rez. di. Si vñ nō erat
p derelictis s; fuerit pietate vt enade
rent piculuz maris. tūc cū pietas re
māeat dñs eas occupas aio retinēdi
sōmittit furtū. vt in gl. d. c. cū dilecti

et l. q. rōe. ff. vlti. in fi. ff. de ac. re. do. et
ē excōicat? vt i. c. excōicatōi de rap.
si nō restituit q̄primū poterit. Et q̄
uis Jo. an. ibidē dicat requi monitio
nem aut q̄ incurrat excōicationē. Tñ
Pa. ibidē dicit q. q. ad rei et psciaz
ē excōicat? si q̄primū poterit restituere
nō faciat. et multo fort? h. b. locū in
his q; rapiūt violēter res naufragorū
Si aut simplr accepit nō psciderādo
an eēt derelicta vel ne excusat a fur
to vt est ter. no. i. l. falsus. ff. si iactum
ff. de fur. Et ego credo ab excōica
tiōe ar. d. l. falsus et h. b. q. no. Jo. an.
in. c. q̄te. de sen. excō. i. nouel. de quo
vide. s. inuēta. in pñ. et limita vt ibi
C. q̄rit an sit psumēdū q; tales
res sint p derelictis. ff. idē pa. vbi. s.
q. ex pietatis psumit. Itā si libat
obtusum pānto et bñ sigillatū p̄fici
psumit nō habuisse p derelictis. sed
si apertus. et sic in silibus. Similiter
qn non statim quesuit. de quo. s. in
uenta. in pñ.

Luta

caupo. et stabula
ri tenent de leuiss
sima culpa. nō de casu. l. et ita
s. at h. edicto. ff. nau. ca. sta. et dñ nau
ta q; nauē exerceat. nō remiger. vt. l. l.
et. i. s. nautā. filr caupo et stabulari? q
hoc exerceat et instutores eorū. vt. l. d. l.
l. s. ff. Nec ob. l. i. s. si restituta. ff. d.
posi. vbi depositari? nō tenet nisi de
leui culpa. q. ē spāle i istis vt teneat
de leuissima culpa. S; ego i pscia n
credo q; teneat nisi de leui. ff. nau.
ca. sta. l. nautā. et d. l. et ita loq; i odū
talū qui solent fraudē facere. vt ibi
p. s. at hoc edicto. Et iō cuz fūdet se
sup psumptiōe nō hēbit locū in con
scia. nisi spāliter accepisset mercedes
p custodia vt. s. locatio. s. rui. vel
nisi qñ res requirebat diligentissimā

custodiā quā sciēter accepit custodiē
dam. q. sic tenetur de leuissima.

1 Etz qñ pbat dñi tali i pscia. ff.
q. si psciat potat tale q̄titate pec
cunie. tunc credetur suo iuramēto al.
nō nisi quaten? probet. ar. ff. de reb.
mili. l. non oēs. s. a barbaris nam ta
lis d. numerare pecuniam in pscie
tu hospitio. ff. de po. l. i. s. si cista
2 Etz naute psciat dñes clauēs ca
mes dñs deponēt excusent si psciat.
ff. fm. gl. l. d. s. ff. nau. ca. sta. s. itē si
pderit q. si a principio dedit cla
ues pderit q. nōlebat teneri excusat
als nō. S; si tenet qñ a pnc. nō dedit
clauēs s; pscia l. s; pderit p. l. sic. C.
de ac. et obli. nisi ille expisse pscissit.
nolle illum teneri.

3 Etz psci hēant locū i eo q; hospi
tat aliqū nō tāq; caupo. s; sicut ciuis
sine mercede sicut sit qñ rer venit in
ciuitate aliqua dñs tribuit suos p do
mos. ff. q. nō vt. l. si messor. ff. si mes
sor. fa. mo. dix. et ar. ff. de aleato. l. i. s.
itē notandū. et iō si gratis sit tenet so
lum de dolo et lata culpa.

4 Etz naute possint preponere res
suas de pscis qñ vtracq; non pñt sal
uare. vide. s. Commodatum. s. xvj.

Necessitas

triplex p
ma sine q
vita copalis sustētari nō fit.
et d. hac dñ pme. Jo. an. iij. qui hūerit
s; b; hū? mūdū et viderit frem suum
necessitate hēre et. Secūda neces
tas dñ oportuna sine qua vita como
de sustētari nō fit. et ad hanc remonē
das in primo quilibet expietate idu
etur ad ro. rui. necessitatis? scōz cōi
cātes d. q. dicit. s. auaritia. s. iij. Ter
tia ē pscia sine q; vultū vita nō susten
tat. vt puta hñdilibros p studēdo et
hñmōi ad quā succurēdas pfectio a.

359
moris inflamat p pma necessitate. ff.
tertia l. i. medicat pscas circūstatiō
Et ecclesiastici pñt reddū? hēre ecclesia
sticos als nō nisi cū dñatōe s; hēri
de gandano i. iij. quol. q. rxxvj. et sic
intellige gl. i. c. pcarie. et c. se. x. q. iij.

¶ Etz illd q; dñ necessitas facit licitū
tū et nō subicitur legi. i. c. l. z. de serijs
intelligat s; pma solū. ff. q. d. pma so
luz. et hoc intellige qñ tale qd qd est s;
l. non est maluz de se. puta q; ex aliq
circūstātia sit licite fieri q; tali neces
sitate occurrēt nō regrit alia dispēsa
tio. s; ppa auctoritate qd pōt ptraue
nire. S; si dic p secūda necessitate.
dñmō recōpēratio aliq; fiat sicut dñt
do. Ant. i. c. i. de serijs q; l. z. doctozib?
pmlere p forēribus infesto dñmodo
aliquā elemosinā i recōpēratioz fa
ciāt. Facit gl. i. c. pscelr. in vbo terna
rui. lxxij. di. et melius. d. c. l. s; ego
credo sit tū? hēre dispēstationē a s;
lato in ista. fa. In tertia vero neces
sitate oīno regrit dispēratio aliter nō
faceret licitū. Et fm hoc intellige gl.
l. l. i. s. cū in eadē. ff. ad. l. ro. de iactu
que dicit q; tpe necessitatis oia sunt
cōicanda. qd ibi dicit Ang. l. q. tpe
caristie si mendic? furez panē nō ici
dere in penam facit. c. iij. de fur. et ista
que loquunt de necessitate. qd aliqñ
de prima aliqñ de alio.

Egligentia

omī
sio ali
cuius q; fieri d. z pōt vñ n
pōt ēē negligētia vbi quis non est i
mora de elec. c. vl. et de conel. p. b. q.
diuersitate not. in. c. l. s; ppromissari?
i pñ. de ele. l. i. vl. Et iō aliqñ negligē
tia dicitur lata culpa vñ. ff. m. l. si si
deuissio i pñ. dicitur dissoluta negli
gētia ppe colū ē. i. lata culpa. et qñ di
cat lata culpa nō. i. l. nota. C. ar. tute.

cū suis pcor. r. s. culpa. in pñ. Moie
 Et negligēte simplr venit leuit culpa
 Et leuissima vt pz in. c. pallea. facit
 xxv. di. c. de siraculane. r. c. cuz ex
 in fi. r. c. cōmissa. s. porro de ele. lib.
 vj. r. s. Et qñ qñ tenet de leui vel leuiss
 sima culpa. als nō. Moie dō negligē
 tie magne venit lata culpa. vt. ff. de
 act. r. obli. l. i. s. is quoqz apud. vbi
 ter. qñ agitur. Aliqñ dō includit do
 lum. l. cū lex iponu penā negligentia
 diuersa ad delinquēte qñ tūc sub negli
 te includit colosani negligentiaz. vt
 no. Semi. in. d. c. si ppromissaria.
 1. Cū negligētia sit pñm mortale.
 R. qñ si qñ omittit ex negligētia facit
 illa ad qñ tenet de pcepto vel ex offō
 in his vbi stat notabile dānū sibi cō
 missōz. sic est mortale pñm dō sui nā
 Et h nulli dubiū in his qñ sūt d iure
 diuino pcepta. vel ex offō missa. In
 his aut qñ sūt de iure positio solū. nō
 credo sp sit mortale. nisi icludat in se
 doliū vel pceptū vt. s. pz i ti. in obia.
 r. sic itellige r. lita gl. l. c. ea qñ de offi.
 arch. r. lxxij. di. c. dcm r. rj. q. iij. pla
 cut. xij. q. ij. idigne. In alijs at qñ nō
 sūt de pcepto negligētia cōter est re
 male pñm vt pz. xxv. di. s. als ea d
 mū r. h reg nli faciat totaliter exce
 dere a caritate dei. qñ et sic eēt morta
 le pñm fm Tho. fa. fe. q. lliij.

2. Cū teneat ad restōnez de dam
 no primo ex negligētia in offō suo
 vel alio opere. vide. s. culpa. s. vj.

negocium

qñ sit multiplex nō pōt diffi
 niri. s. ex aliqz enumeratione possu
 mus alia silia iudicare sic sit. xxv. di.
 s. crimis appellatio. r. xxiij. q. v. d li
 gurib. r. ex ne cle. vel mo. c. i. dī er
 go negociū seclare pñm cū qd plū

sto appetit qd turpe lucrū ē. Item e
 munera iniusta accipe vel dare r. v
 oia p qñ dō seclatiter viuū in aliquo
 pctō dī seclare negociū. h. pz i. d. c. r.
 Item dī seclare negociū mercantia
 seu negociatio. Item dī qd sit p. lu
 crando sicut artea. pcuratioes eāz r
 negocior factōez hmoi. An dī ne
 gociū qñ negis oculi de vto. si. c. fo
 rus. s. cōstat r seclare qñ seclariū
 reb? hñdis ipedit. Et fz gl. i. sūma
 xxi. q. iij. dī. C. pñm p mercantia.
 C. Scbo. p cāis seclariū tractan
 dis. C. Tertio p administratiōe rep
 seclariū dī hoc hñs. s. clerico. r. s. i.
 C. Que negociā seclaria phibet. R.
 qñ seclariū phibet illa qñ sine mor
 tali fieri nō pñt. s. clerico r religio
 sis sunt interdicta multa vt pz i. d. c.
 l. r habes. s. clericus. r.
 C. Aliū negociatio qñ pñt in vēdē
 do r emendo qñ alio mō vlitatori dī
 mercedia sit licita r. Alex. l. iij. pte sū
 me tracta. de iudicialib? cuz qñ pcor.
 Inn. i. c. i. ne cle. vel mo. r. Jo. an. in
 d. pica r pau. i. d. c. i. qñ de se nō est
 mala nec illicita. s. pōt fieri illicita
 rōe circūstātie. cāe. plone. mōi. ipio.
 loci. r cōmerciij. ex circūstātia. cāe. s.
 qñ pp cupiditatē vel aliqz aliū ma
 lū sit. r. sic tale pñm ē qñ fimo p quē
 fit. An ille qñ negociādo intēdū lucz
 tāqz vltimū finē r cupit sine labore r
 sollicitudie ex auaricia diuitias pgre
 gare eicieit de tēplo padisi fz Alex. r.
 sic pz qñ efficit mortale pñm ei. Me
 gociari aut pp pñiaz necessitatē vel
 pietatem. l. ad dispēdandum in pios
 suos lucrū vel pp reipublice vilita
 tem vel pñm est cā luma qñ facit vt
 fiat sine pctō ali nō. Circūstātia p
 sone facit illicitam s. si est cleric? vel
 religiosus de quo. s. clericus. r. opz

ergo sit seclariū qñ negociatio: dī cē.
 Et circūstātia modi sit illicita. qñ
 eretice r cū dolo. vel cū mēdatis v
 alijs als pactis seu pñiis. Et si sunt
 pctā mortalia sic mēdatis qñ dicif
 intētiōe decipiēdi pñm et in ma
 gna re si possit vñ pñm sic negocia
 tio ē mortale pñm. itē ex circūstātia
 tps. s. festini ab ecclesia pcepti d quo
 die vt. s. serie. s. r. itē ex circūstātia
 loci. s. diuino cultui deputati sic ē ec
 clia vel cimiteriū. In ecclesia. nō pōt
 fieri sine pctō mortali nisi magna ne
 cessitas excuset vt pz p. c. decet domū
 dei. r. imū. ec. li. vj. iucto. c. relinqui
 nolum. de eu eucharistie. Et h itel
 lige de actuali pñtatione rerū qñ sine
 strepitu fieri nō pōt. Secus esset in
 venditiōe candelaz qñ sine vñis sit.
 Aut in pñtatione aliorū rei emende
 vel vendēde postea. qñ nō eēt morta
 le pñm. Item ex circūstātia cōmer
 cij qñ quidē est dānosum reipublice
 sicut cū quis emit vltius vt cari? vn
 dat r cū dāno reipublice sicut sūt illi
 qui totū granū emūt vel oēs merces
 r hmoi vt postea vendāt modo suo.
 Si vō cōmerciū ē vtile reipubli. sic
 illis quo merces portant de terra vbi
 abundāt ad aliā vbi deficiūt vel illis
 quo de vna re sit alia sic faciunt arti
 fices de lana pānuz. de cera r cande
 las r hmoi vel illud quo qñ pseruat
 res qñ emittit vt ē dat tpe debito co
 qñ qñbēt nō pōt statī emere. r sic istis
 h negociari si alie circūstātie adsūt.
 Illis aut ē dānatōis. r de eis loq
 C. l. lxxv. di. c. i. s. i. r. no. Sco.
 in. iij. r. di. q. ij. ar. a.
 3. Cū illi qñ carius vēdūt qñ emit i
 eodē loco licite hoc facere possit. R.
 Alex. vbi. s. i. m. de legi. qñ si id p se
 emit r postea pcessu tempis nō m

diget licite vendere potest p precio
 occurrenti quāuis sit carius qñ
 emit qñ nō ad hoc emit r lucrū adue
 nit rōne tempis. Si vero emit vt vē
 deret tempe quo carius erit. sic si se
 cut p vtilitate terre sue. s. ne hoies po
 stea indigerent r nō inuenirēt r ipie
 aliquid lucraret r nō inuenirēt r ipie
 sue familie. Et si a casu aliquid emit
 p bono foro r postea inuenit qñ illd
 vult emere p cariori. r pcurant ea qñ
 dico. s. emptio. s. vij. cum alijs cir
 cūstātijs pdictis hñc. sic h laicio sed
 nō clericis. Si aut fecit solum vt lu
 craret sine aliqua vtilitate reipublice
 imo pz pz cuz dāno sic peccat morta
 liter vt pz per. d. c. cicens. r de istis
 intellige illud. c. quicūqz tpe. xij. q.
 iij. vbi turpe lucrū dicif tpe vinder
 mie vili? emere vt cari? vendat. istis
 cōcordat Hugo. r. L. an. xij. q. iij.
 si quis r Tho. xxi. q. lxxvij. r pau. in
 c. i. ne cleri. vel mo. Non tñ tenetur
 ad restōnez talis turpis lucrī de ne
 cessitate. sed de pñlio fm Rodo. Et
 si forte fuisset cā talis exerescentie. pu
 ta qñ totam emit vt carius postea pos
 set vendere qñ sic tenetur ad restōnez
 dāntificatio. si tale dānum als non
 occurrisset. Quid de artificibus qui
 faciunt artem que nō est nisi ad ma
 lum vide. s. ars.

Neophytus

dicuntur
 nouus i
 fide vel in religioe vt. xlvij.
 di. c. qñ. r. c. sicut.
 Cū neophyt? in fide possit ordi
 nari. R. qñ nō etiam ad minores or
 dines vt patz in. s. i. r. d. c. quoniam
 eadem. distm.

Agromantia

de
 Y. foulegium.

Ominatiz quis dicitur
vel excoicatur. *Re. pa. l. c. in la-*
teranensi de p. q. vbi agit de pēa in
currēda ipso iure. si nō dī qd noiatiz
nisi exprimat eī ppriū nomē q: hoc
sporat etymologia vocabuli et i istis
odiosis nō ē recedēdū a ppria signi-
ficatiōe tertioz nisi de mente pset vt
in. c. statuti. de elec. li. vi. Nisi circū
stātie sint ita expōse et stricte qd ex toto
sporat vices pprii nois facit p. h. l.
ij. ff. de lib. et post. et istud de expe. lib.
s. noiatiz. et i. l. quēdā. s. si qd nomen
ff. de here. isti. facti. l. certū. ff. si certū
pe. vt puta dī filiū petri q nō hz nisi
vniciū filiū et hmoi. Et sic intellige et li
muta. 3mo. l. d. c. in lateran. hoc etiā
legē gl. et 3mo. i. cle. i. de. vi. et ho. cler.
in dō noiatiz. Si vō agit de pena
currēda ipso fēd. tūc ē dī noiatiz ex
pressus qd p circūstātiā nō sic stricte
exprimū. et sic intellige et limita gl. et
pa. in. cle. i. de. vi. et ho. cle. in. verbi.
notatim et glo. in. c. pōnē. de sent.
exco. li. vj. Puta si dicere magister
carpentari talis loci. ieiunior. et hu-
iusmodi. qd nō bene. Et ad gl. in. c.
a nobis el. i. de sen. exc. quam vident
sequi cōiter doct. dic qd intelligit qd
ita sunt excoicati quasi notatim fuisse
sent expressi. sed nō qd dicant nomina
sent excoicati. qd quis potest excoica
ri. l. 3 non noietur.

Otarius vide tabel
lio.

Otorius dicit triplex
fm glo. i. c.
veltra de coha. cler. et mu. et
ibi pau. sequit. l. notoriū psumptionis
et istud est qd ius rehemēter aliquid
psumit vt filiatōe que ex pieturis a
iure inductio dī notoria. et idem est

istud notoriū sicut psumptio iuris
Scdm est notoriū iuris. qd in iure si
ue in iudicio ouit sicut cum quis con
nincitur in iudicio vel spōte confitetur
vel per iniam condēnat in iudicio.
Tertium est notoriū facti. et istud est
cum populus est testis alicuius facti
et nō est locus inficiationi. vt no. *Er*
chi. ij. q. i. de manifesta. et bonus textus
in. c. cum dilectis filiis. de purg. ca. et
dī notoriū facti clare et famosa locu-
tio ex euidētia rei surgēs. qd tergiuer
satione aliq celari non pōt. vt pbat
in. c. tua. de coha. cle. mu. et c. euidē
tia de accu. Et istud notoriū facti est
triplex. Primum facti pmanentiū
vt qd palaciū dñor est in platea et sic
dī notoriū quasi res nota oibz volen
tibz videre eā facit auc. qui semel. C.
quō et qd iur. et d. c. euidētia. Et se
cundū est facti trāsentiū et nō redētiū
vt si i pceptu ppli sit aliq iterfect.
sist. vox pconis qd notoriū est p tunc
nō p nūc. et sic intellige qd no. gl. i. d.
auc. qd semel. Tertium est facti inter
polari. exēpluz in eo qd parat ē mutu
are sub vñris. et de meretrice qd non
sp mutat vel peccat. Sed bart. post
Jac. bu. in. l. cūeo. C. de appel. dicit
q. notoriū est qd hz actū pmanentes
vt edicta in albo ptorio et qd i platea
est palaciū dñor. Illa autē que nūqz
habuerūt actū pmanētē vt vñr pte
conia et hmoi nō possunt transire in
notoriū. sed bene in manifestū.
C. Sz quot hoium scia regit ad fa-
ciendū notoriū facti. Re. fuerūt varie
opi. Sed mihi plz opi. gl. in. d. c. de
manifesta que dicit sufficere sciaz. et
hoium ad minns. Quā sic intelligo
vt colligo ex pau. in. d. c. veltra. qd si
vicinia nō hz. x. hoies seu personaz
nō pōt oriū notoriū. Si vō habz. x.
persona

persona solā opz oēs sciāt. si autē hz
plz opz oēs sciāt vñ maior pars. et il
la pars nō sit minor. et pōis. Et qd tal
vicinia facit notoriū hēs bonū text. i
d. c. cū dilectis Et sic p3 qd nō regit
sciētia totius populi. vt volūt aliqui
2 **E**trū i notoriū sit ordo seruādu
iuris. *Re. pa. i. d. c. vñ qd i notorio p*
supto vbi agit d cōsanguinitate. pba
da regit sed ibi ē speciale. Sz i alio
notorio facti nō regit nisi sciētia. et lo
la citatio. Et hoc itelligē vñ nisi cō
stet qd nulla defēsiō cōpetit vñ pōt cō
petere. qd sic nō regit citatio. et sic in
tellige. c. cū olim de re. iud. et c. vene
rabilē. de elect. Sz vbi pōt cōpetere
defēsiō sic est necessaria citatio. aliter
nō valebit inia. et sic intellige Cle. pa
storalis d re iudicata. Similiter reg
ritur probatio notoriū p duos testes
ad min' no. Glo. d. l. iij. ff. d. testi. ni
si sit notoriū facti pmanentiū. vt in
d. c. euidētia.

Quale pñus legijs pñs
locis concessis
intelligitur omnia ager de no
no ad cultum redactus de quo nō ex
rat memoria qd aliquādo fuisse cul
tus. de vñ. sig. c. quid per nouale.

Quitus pprie dicitur
qui habitu re
ligionis accepto nundū per
aliquaz pñsionem astrictus. experi
tur religionis austeritatem.
2 **Q**uis possit esse nouitius pñe. *Re*
qd quilibet qd est rationis capax. et pu
bes. xx. q. i. p totū. et de regula. c. cū
simus et quilibet qd potest esse religio
sus. et quis sit. vide infra Religiosus.
S. iij. Ande licz ante annos puberta
tis. vel oblatus a parētibz aut alias
quis possit suscipere habitum. tamē
pprie nō est nouitius. quia experi

ri nō potest quid sit castitas. nec ma
litia potest supplere etates vt in. c. ad
nostram. et c. significatiū. de regula. et
ideo opz qd cōpleuerit. xij. annum.
masculus femina 30. xij.
Eper quātum ipus d3 quis esse
nouitius. *Re. qd regulariter per annū*
vt in. c. cōsaldus. xvij. q. i. et in. c. ad
apostolicā. de regu. Tamen qd istud
ipus datur in fauorē nouicij vt pben
p eis cōuenit. Ideo plato cum con
uentu cōsentiente et interueniente vo
luntate nouicij potest ante annū pñ
teri et 3 pñsio licet male faciant fa
lati si sine magna discretione hoc fa
ciant vt in. d. c. ad apostolicas. fallit
hoc in monachis qui habēt monaste
ria in infulis multis rigidis. quibus
phibet ne ante. xvij. annū aliquem
recipiant ad pñsionē vt in. c. qd in
infulis. de regu. Quam quides pñ
ditionem. 30. an. et post eū 30. an. in
d. c. quia in infulis extendit ad fñs
minores. et pñcatores vt nō recipi
ant ad pñsionem aliquem ante.
xvij. annum. et plz mihi per idēpti
tatem rōnis expresse vbi d3 fieri ex
tensio legis vt. 5. dixi. lex. 5. vi. Etiaz
fallit in oibus mendicātibz. qui non
possunt recipere ante annū cōpleuz
pñationis ad pñsionē vt in. c. nō
solū. et c. pñtutionē de reg. li. vi.
Esed quid si quis nō obstatē pro
hibitione recipiatur ad pñsionē
an annū probationis vel arte tēpus
debitū. *Re. qd si quis recipiatur ad p*
ñsionem ante annos pubertatis p
ñsio nulla est ipso iure. vt i dictis ca
pitis ad nostrā. et c. significatum
Et hoc in quacūqz religio. Si ve
ro quis recipiatur ante. xvij. annū
vbi non est recipiēdus. 30. osti. tenet

Et etiam nulla sit professio. propter
 d. c. q. in insulis. et cōter ipsum re-
 citando transeunt doc. et facit pro sua
 opinione. l. nō dubiū. C. de legi. et re-
 gula que contra ius. de reg. in. li. vi.
 pa. vide de dubie loquitur an sit obligat
 illi religioni. q. p. fessus est nū. Sed
 tamen q. saltem in genere sit obliga-
 tus affirmat. Sed ego credo q. non
 religioni in genere. sed in specie illi
 quā p. fessus est obligatur. q. talis p.
 hibito principaliter respicit fauores
 profitentis: cui ipse potest renūciare.
 Et hoc iudicio meo aperte probatur
 per d. c. ad apostolicas. vbi p. q. ab
 habitibus prohibetur receptio ante an-
 num. aliter non punirentur facientes
 contrariū. et facta tenent. Et sic ad. l.
 non dubium. et regula que p. tra. ius
 potest dici q. non est nulla. q. alio iu-
 re sustentat. l. d. c. ad apostolicas. Si
 aut loquamur de p. fessione q. fit an-
 te annū p. bationis sic. ut dictū est.
 Illi in religione mendicantiū in q.
 professio facta ante annū probatiōis
 cōpletum non obligat nisi religioni
 in genere. nō aut illi quā q. p. fessus
 est s. q. j. dicā. Et illi q. tales q. rece-
 punt aliquē sciēter peccarūt mortali-
 ter. et nō p. nī aplī ad p. fessionē recipere.
 et vlti. o. p. nī pena q. p. grauior
 rib. culpis solet istsi vt i. d. c. n. solū
 4 Sed nungd si durate suspensioe
 p. dicta recipiat aliū ad p. fessionē effi-
 ciatur irregularis. R. Se. in. d. c. nō
 solus q. non q. o. q. act. qui fit post
 suspensioē sit ac. de attributis certo
 ordini. cuiusmodi nō ē receptio ad p.
 fessionem. igitur nō erit irregularis
 q. uis alij dicant q. sic et non bene.
 5 Sed q. p. uerit absolueret a. d. sus-
 pensioe. R. Se. i. d. c. nō solus t. q.
 solus papa q. cū. c. nuper. de sen. ex.

nō hēat locū in inferioribus epō. risti
 sunt exēpti. Ergo cū ab epō n. possit
 absolui necesse h. n. ire ad papā. S. z
 ego cū teneā q. d. c. nup. hēat locū
 Et i. curatis vt apte loquit. iō poterit
 absolui a p. latis suis. Et sic cōcorda
 opi. q. sunt in. d. c. non solū et recitat.
 Se. sic distinguēdo. q. aut suspensio
 est ad t. p. s. et solus papa absoluit. nec
 h. z locū. d. c. nuper. aut nō ē ad t. p. s.
 sic h. z locū. hoc tene. q. leg. glo. ibi
 dē de quo vide. s. absolutio. i. s. iij.
 ¶ Atz p. dicta pena. c. non solū hēat
 locū in monialib. sancte Clare. ap. p.
 dicatoz. R. Se. q. sic cū d. nō. Lap.
 po. et h. ex p. uilegio hēant. p. p. uilegio
 nō mendicē. p. hoc nō tollit q. n. sint
 de ordine mēdicantiū nec p. uilegium
 in vno valet ad oia. Quod limito d.
 illis p. me regule sancte Clare. Sed
 de minoribus nō credo cum ex regu-
 la hēant. p. p. uilegio. Et attēde ad eoz. re-
 gula. an habeāt. p. p. uilegio. sic nō exten-
 ditur ad eas an n. possint h. f. sic ex-
 tendit. q. uis ex p. uilegio habeāt pos-
 sessiones. vel de facto non mēdicent
 ¶ Quero q. n. incipit annus p. batiōis.
 R. q. a die et hora ipositionis h. i. d. n.
 mō sit p. uilegio. quo ad alias religiones
 sed quo ad minores et predicatoros et
 monasteria in saluaticis insulis o. z. ha-
 beat annū. xvij. cōpletū. vt p. per p.
 dicta. c. ad nostrā. c. significat. et. c.
 q. in insulis. non t. n. penam p. d. c.
 suspensiois incurrit recipiendo dū
 modo post pubertatē annum p. batiō-
 nis compleuerint in eoz. religione.
 ¶ Nunquid furiosus pōt esse noui-
 ci. R. q. nō. acipiendo nouiciatū p.
 anno p. batiōis vt de regula. c. sicut te-
 nor. Et si stetit i. religione p. cētum
 ānos nūq. poterit p. fiteri et si p. fiteri p.
 fessio nulla ē. sic nec m. f. moniū p. b.

vt. ff. de p. n. l. furor. Nec ratificat p.
 ratihabitionē postq. fuerit sane men-
 tis. Sicut nec p. fessio facta an. ānos
 pubertatis nisi p. d. lationem habitus
 inducentis. p. fessioē tacitaz postq. ē
 sane mentis et cōpleuit ānos puber-
 tatis. aut per p. fessionem expressaz se
 obligauerit. vt p. p. c. i. de voto. lib.
 vi. facit. c. sicut tenor d. regula. Et pla-
 cet mihi q. uis h. d. o. t. et cōter eoz se
 quentes videantur tenere q. ratifica-
 tur si non cōtradicit. sed p. fessioe aue-
 rit postq. est sane mentis et p. uilegio fa-
 ctus. et idem dicunt de impubere. s. z
 tu tene istō p. uilegio vt dixi cū relati-
 ne h. i. d. uicentis. p. fessionem tacitaz.
 9 ¶ Atz nouicius possit erire. R. q. sic
 libere sine oī licentia. vt p. i. c. statui-
 mus de regula. p. p. vbi z libere nec in
 currū aliquid inhabitatōes q. ad or-
 dines vel b. ficia eccliasitica vel secu-
 laria ex tali egressu. p. hoc ex. c. postu-
 lasti. de regula. Fallit hoc i. illo qui p.
 fessus ē tacite vt p. i. d. c. statui. 9.
 10 ¶ Quid de bonis que donauit reli-
 gioni ante ingressum. vel in ipso in-
 gressu. R. p. a. in. c. q. d. ad te de clez
 coniuga. q. si donauit omnia. tunc i.
 dubio uidetur donasse causa mortis.
 Unde cā cessante per p. fessionē tacitā
 vel exp. nam reuocat inde recedendo
 ar. l. seya. in sup. p. ff. d. do. cā mor-
 t. l. nō oia in p. n. ff. si cer. p. t. facit q. d.
 no. bar. in auc. i. gressu. C. d. fa. san. ec.
 Et idē dicit Bar. ibidē d. illo cui p.
 fessio non t. z q. uis p. fessio credet te-
 nere q. d. recipiat q. d. p. b. a. l. si p. f.
 et l. nec ap. d. C. de h. i. n. i. vbi q. cre-
 dens aliquē fratrē vel filiū et hac cre-
 templatione relinquit bona sua reperto
 p. rō ausertur ab eo et ueniunt succe-
 dentes ab intestato vt. d. l. si p. i. Si ve-
 ro nō donauit oia s. aliqua solū et sic

362
 deo non v. bonasse cā ingressus ad
 nō recuperabit ar. eoz que habent in
 c. b. ficiū. et c. cōstōne de regula li.
 vi. et sic limita et intellige hosti. ap. an.
 in. d. c. statui. qui videntur p. rō.
 Similiter nō recuperat si donauit si
 cā ingressus s. ex intervallo vt. c. si.
 de dona. et l. perfecta donatio. C. de
 donatio. q. sub mō. idem dicit bart.
 vbi. s. de illo q. sciebat p. fessionē nō
 teneret q. donata nō recuperabit q.
 v. f. donasse. l. cuius per errorē. ff. de
 reg. iur. et l. cāpanus. ff. de oper. li. et
 intellige quo ad iuris presumptionē
 et in dubio. Sed in p. fessioe vel alio
 mō vbi pōt scire q. solū donauit cā
 ingressus et nō alio modo sic recupe-
 rabit quia semper videtur datus cau-
 sa mortis.
 ¶ Quid de bonis nouicij mortis
 ante p. fessionem tacitā vel exp. az.
 R. p. l. et multi alij doc. in. d. auc. in-
 gressu tenuerit q. debent spectare ad
 monasterium q. ibi moriēdo v. f. mo-
 ri vt monachus. idē t. d. anto. in. c.
 in p. n. t. de p. b. a. bar. i. auc. n. q. muli-
 er. in. fi. c. de fa. san. ec. p. p. fessio opti-
 allegat. c. si. de success. ab inte. t. n. non
 firmat sed dicit relinquendū canonici
 stio p. an. in. d. c. in p. fessio. distin-
 guit t. bene q. d. aut intras exp. s. p. uilegio
 bona sua monasterio. Et sic est vera
 opi. predicator q. d. sunt monasterij si
 non exp. s. reuocat. Si vero ex-
 p. s. nō contulit sed simplr intravit
 cā p. bationis sic succedunt primio-
 res et nō monasterij. Nam cum iste
 nō fuerit religiosus cū effectu. c. reli-
 gioso. de sen. ex. lib. vi. Bona ei nec
 tacite nec exp. s. trāsierūt i. monasteriū
 p. fessio cū adhuc h. f. facultatē faciē-
 di testr. Ideo primiores succedēt.
 ¶ Quid nouicij efficit tacite p. fessio. 12
 E. 4

P. q. tribus modis efficitur tacite pfeſſus. Primo ſecundum Joan. and. et dominus. Anto. et p. a. i. c. vidua d. regula. qñ ſe ingerit actibus qui ſoli cõueniunt pfeſſio de iure vel cõſuetudine et hoc facit ex certa ſciẽtia. ſ. ſciẽs. Itẽ qd hoc facit ipõte et nõ ex metu. Itẽ qd per tridui in codẽ propoſito perſeueret aut loco pſeuerante tridui q. fecerit cũ habitu pfeſſorũ diſtito i forma ſciſſura vel colore. Alio vno iſtorũ deſiciente nõ inducit pfeſſio tacita puta ſi facit neſciens cõpetere ſolum pfeſſio vel ex metu vel ſine pſeuerantia tridui dũmo loco pſeuerante tridui nõ ponat habitũ pfeſſorũ q. idem facit qd tridui. Secũdo inducit tacita pfeſſio ex dlatione habitus pfeſſorũ. Dũmo facit pmoſciẽter ſciens ſolum connecire pfeſſio et ſciens q. ex tali hac aſſũptione d. in re vel cõſuetudine inducit pfeſſio fm. Anno. et do. Anto. itẽ ſo q. habitũ pfeſſorũ ſit diſtinctũ in colore vñ forma aut ſciſſura. tertio q. ipõte. q. rto q. de tur et ab eo qui põt incorpare religiõni. Anto. ex pſentiente accipiat fm. Pan. in. d. c. vidua et facit. Porre etum de regul. Quinto q. de pſeuerantia tridui in ei⁹ dlatione et ſic itelligẽ. c. inſtõnem. in ſine. de reg. lib. vj. Quidã tñ excipiunt duos caſus in qbus nõ requirit iſtud gntum ſc. pſeuerantia tridui. Primus ſi iſtĩtate ſuſcipit. Facit. c. ſicut el ſcundo d. regula. Et ſecũdus qñ q. prius uenerat intrare et intrado ſuſcipit habitũ pfeſſorũ. p. a. i. c. vero. c. ad noſtram de regula. dubitat d. h. S. ego aunda cetero credo q. et iſtis duob⁹ caſibus regnat pſeuerantia tridui per dictũ. c. conſtitutionẽ i quo nihil excipit nec ego credo. Sexto q. deſerat habitus

in monaſterio q. qñciq. deſeratur extra monaſterium nõ cõſet. pfeſſus vt. c. vt clerici de regula. not. p. a. i. c. ex reſcripto de iureiuran. Sed hic not. dictum. Abba. in. c. cum illoz d. ſen. exto. q. vbiq. fuerit monaſterium nõ ſit ſub obediẽtia abbatis ſemper fingit in clauſtro. et iõ iſtud ſextũ itelligitur qñ extra monaſterium. i. extra obediẽtia alicui⁹ plati deſerit qd nõ inducit tacita pfeſſio q. ceſſat pſum ptio eo qd ſi vcllet profiteri intraret monaſterium ſeu poneret ſe ſub obediẽtia abbatis vel plati. Tertio inducit pfeſſio tacita p dlatione habitũ nõ uicioz nõ diſtincti i forma colore vel ſciſſura vltra annũ cle. eos. de regul. Intellige in monaſterio fm. q. ſupra dictũ eſt quãuis ſit diſtinct⁹ alia diſtinctione oculata puta q. bñdict⁹ et hñmõ. Si vñ diſtinctio i ſciſſura colore vel forma ſe patenſ exhibeat ſic nunq. inducit pfeſſio et ſi ſeriat per viginti annos vt no. in cle. coſi. gle. et Pan. in. c. ex parte de regul. additur ab aliquib⁹. ſed ego nõ teneo q. rum inducẽs tacita pfeſſionẽ qñ q. habuit absolute ppoſitũ mutandi vitã et p. per. c. cõſultũ. et c. ſtatũ. de regula. beneficium. et c. nõ ſolum. de regula. lib. vj. Sed quomõ hoc intelligatur ſunt diuerſa opinio. Sed verior eſt opinio q. tunc ppoſitum dicitur absolute mutandi vitã qñ quis facit votũ pſeuerandi in religioẽ et nõ aliter. Ande qñ q. ingredit⁹ religionẽ cum ppoſito pſeuerandi nõ pp hoc efficit tacite pfeſſus imo plus dico q. etiã ſi feciſſet votum de intrando nõ pp hoc efficit tacite pfeſſus imo põt redire ad ſeculũ ſicut alij nouicij. Et qd plus eſt ſanſecreto vt. j. votum. iij. s. decimo octauo.

Et qd nõ inducat tacitam pfeſſionẽ factũ votũ de intrando vñ voluntas pſeuerandi pbat apte. p. c. extraſuſſa d. renũ. vbi iudicio meo eſt ter. clar⁹ ſi nõ cauſetur imo plus dicit. d. car. i. pſilio facti et ſeguitur Pan. in. d. c. cõſultũ q. et ille q. fecit votũ d. pſeuerando nõ efficitur tacite pfeſſus p dlatione habitũ nouicioz diſtincti vñ ſi poſtea egredere et pſeret iſimonium dicit iſimonium tenere et ad. c. nõ ſolũ et alia. c. que vident⁹ ſoria. p. q. lo quunt⁹ q. talis nõ põt redire ad ſeculũ ſine pctõ mortali ex quo absolute habuit ppoſitũ mutandi vitã. ſ. ſe cit votũ pſeuerandi ſed nõ dicit q. ſit tacite pfeſſus. et iõ iſtud tene q. vñ q. inducit qñamcũq. q. vñ uenit niſi fiat in manib⁹ illis q. h. p. tatem recipiẽdi iñcorporandi religioni quã pſiteat ſ. Se. i. d. c. pſtõnem et c. vñ eo de voto li. vi. et 2 ap. et Innocen. Jo. mo. et Jo. an. in. d. c. p. rectum vel niſi qñ ſuit facta in manu alteri⁹ recipiẽtis nõſe dicti plati et ipſe rati ficauit añq. pſeret ſic pari rõe i tacita. Et iõ in geſſio in actib⁹ pfeſſorũ vel delatio habitũ hñmõ ſupradicta ſi dẽnt inducere tacitaz pfeſſionẽ oz ſiant ſciẽtib⁹ illis q. poſſunt incorpare et pſentẽtib⁹ alr nõ inducẽt qñciq. q. talia facit q. no. q. ſepe i. pratica et q. p. pfeſſio q. ſit. i. annum nõ obligat tacite pfeſſum illi religio ni pſeſſe ſicut expſa. vt offit ter. in. d. c. pſtõnem. Sed bene obligat illi religioẽ in q. tacitaz pfeſſionẽ ſe ſibi. q. et expellere nõ poterit alr nõ eẽt iſte religioſus vere. et ſi ſi pſeret iſimonium cumo ſtrum dicit ter. in. d. c. vñico de voto li. vj. Rõ q. ſi illa

nõ tenet ſibi i q. pfeſſus et tacite mul tomin⁹ alia. et ſi ſi nulla vcllet euz re ctpere remanere religioſus null⁹ religioſis qd eſt impoſſibile. et iõ pote rit et iñit⁹ expellẽ ex q. pſentit vt tacite pſiteret. Illa aut. pfeſſio q. ſit p dlatione habitũ vltra annũ obligat illi religioni in ipõ. cle. eos. de regul. i. ſo ro tñ anime nõ tñ tenet niſi religioni in gñe ſi modo p. talẽ dlationẽ non habuit animũ obligandi ſe. Et ex h. potes colligere et p. cordare doc. q. ad pſciam ſic pfeſſus tacite in vna d. religioſib⁹ approbat⁹ nõ tenet illi pſe ſe. ſ. ſolũ vñ in genere et ſi pſit nõ tñ iſimonium pfeſſus expſa i religioẽ mendicantiũ infra annũ ſi nõ itẽde bat ſe obligare niſi illi quã pfeſſus et nõ tenet. nec illi quã pfeſſus eſt nec alij. ſed libere põt redire ad ſeculũ vñ ſe itẽdebat obligare ſaltẽ religio ni i genere ſic nõ põt redire ad ſeculũ ſi tñ pſit iſimonium. Si tacite pſiteat in religioẽ medicantiũ obligat religioni et ſi pſit non tñ matri monium. Rõ q. tacita pfeſſio nõ p betur in religionib⁹ et mendicantiũ. vt in. d. c. nõ ſolum. ſed ſolũ ex preſſa. ergo quãdo habentes p. tatem incorporeandi ſunt paſſi vt tacite pſiteret ſe obligauerit illi licet ipſe ex bñ ſicio iuris nõ ſint pſeſſe obligat⁹ eis. Et tñ requirat q. annus probat⁹ nis ſit p. tium vel ſufficiat interpoſ. laus. p. fm. Mar. in. l. interduz. s. quotiens. ff. de publ. requirit annus p. tium et ſtatus ter. vbi ſeruus dicitur nouicius qui non ſtetit i vñe per annum p. tium. Facit. l. vñica. C. de pſe. qui in vñe conſtan. Nam intermiſſione temporis diuerſifican tur mores et opera hominũ. vt in. l. ſi nõ ſortem. s. libertus. ff. de cõdi. in

etiam constituit possessione et cert
ficat possessor eo q vult hedicat s
p inhibitionem prozio vel p iactu la
pilli n vt. d. l. s. pupillo. s. meminis
se. r. d. l. i. s. in opis. Dicit tñ alig q
d3 fieri teri actio lapilli. ar. ff. d. re iu
di. l. cōmuniā. rii. q. iij. Indigne. de
cōsti. ex lris in gl. vbi d3 q trina mo
nitio est legitima et canonica.

6 ¶ Cui de bz fieri hec nunciatio. p. q
dñō vel pcuratori seruo puero vl fa
bro seu illi q fabricat. d. l. s. pupillo.
s. nunciare. Et d3 fieri i re pñti. r i po
ope r non tñ dñō. s. illis q ibi sunt

7 ¶ Quot modis remittit hec nūcia
tio. p. q quattuor modis. pmo vbi
expse. ff. e. t. l. n. solum. s. scienduz
Sebo p trāfacionē. ff. e. t. l. i. s. in
de qñt. Tertio morte nūciator. d. l.
nō solū. s. morte. Quarto satisfactio
Dez est q denūciatio bz tres mēses
ad deliberandū an velit docere de iu
re suo. aut recipere cautionem de dmo
liendo in qb? denūciat? non poterit
hedicat. d3 si. s. tres mēses nō on
dit d iure suo p ipso tres mēses ca
ueat dñūciat? dōpe dñoliēdo r hedi
ficet. Cco. t. l. i. vnica r i. c. vlti. e. iij.

8 ¶ Quis effect? nūciatiois. p. q ge
qd edificatū est post eaz demoliri d3
expse ipsius hedicatio. d. l. i. s. i.
r. l. pretor. s. i. eodem. r extra eodem
per totum.

Obedientia q ē ho
minis
ad deū sic diffinitur ab An
selmo obedientia ē affectio voluntatis
pūmte deo sicut eñrio. Inobedien
tia ē affectio voluntatis diabolo instfa
liter copulata. q sicut hō p instrumē
tū operat? sic diabol? p inobediētiaz
separat hominem a deo. Se. iij. r. iij. q.
iij. s. eundē. Obedientia q ē hois

ad hominem est debita reuerentia mino
ris ad maiorem.

¶ Atq go teneat obedire in oib? su
is maiorib? p. q triplex est supiori
tas. p. d. i. s. in spūalibus. scda est in
tpalib? q ad regimē reipublice. Ter
tia est in tpalibus q ad regimen ppe
familie. Et ideo fm alex. in. iij. parte
summe in tertio precepto obedietia
limitatur fm graduz superioritatis.
Ill. n. q pest spiritualib? obedietuz
est in spūalibus necessarij ad salutē
vel ad hoc pñtētib? s. pape epo
r ceteris platis ecclesiasticis ab his q
subiciunt iurisdictioni eoz. Dñs q
pñcipibus qz sñnt tpalibus ad rez
publicas pñtētib? sic eis in hoc ē
obediendū ab eoz subdit. Si modo
ptas eoz nō sit vsurpata fm Ric. in
ij. disti. vltima. Quia si est vsurpata
nō tenetur nisi ppter scandalum. Et
aduente q ecclesiastici nō sunt subdi
ti dñoz temporalium. r ideo nō pñt
eis aliqd pñcipere de pñō. c. ecclesia.
p. d. rui at carnali cū pñst cure res
familiaris debet ei obedietia a filio
his q pñtēnt ad dispositionē rei fa
miliaris. Unde talibus i pfatis non
obedientes scienter r sine rōabili cā
r in re alicuius ipontātie aut ex con
temptu peccant mortalr. Nisi foret il
lud qd pñcipitur p pceptū dei. vel in
salutis dñi pñditi. aut p pceptū supio
ris ad ipsuz pñipientem. In alijs at
q ad eoz superioritē tē h pñtēt nō est
necessarij obedire. Et licet ista a. c.
si qz de malo. r obed. in gl. r. iij. q. p
ma sciendū. r. l. q. iij. si dñs. r simili
bus. Dicit tamē Tho. fa. q. c. iij. q.
q in his que pertinent ad interiorē
motū r voluntatis nō tenet hō hominē
obedire q limita rez nisi opus extri
secum nō posset pfecte pñci sine op
plicatione

plicatione at. qz tunc nō hēret veri
tatē. sed tenet obedire applicando
anīmū ad pñficiendū qd pñcipitur.
2 ¶ Atq pape sit obedietū in oib?
p. pan. in. c. inquisitioni. de sen. excō.
p. si pceptū sapit pñtū tūc nō est ei
obediendū q itellige ē de veniali. r
q. iij. qd ergo. Si dñs pceptū nō sapit
pñtū tūc ab ecclesiasticis pñonis est
sibi obedietū. s. videat duruz. r. iij.
di. i. memoria. Nisi qñ ex obedietia
pñmēret stat? ecclie pñrbari rebe
mēter vel aliud malū futurū seu scā
dalū. Nā tūc ē si pñcipere sub pena
excōcations late inie nō est ei obedi
endū vt not. Pau. i. c. si qñ. r in. c.
cū adeo de rescrip. ex quo infert pa.
in. d. c. si qñ. q qñ mādāt aliqd ex cu
ius executioe pñmēt scādalū futurū
in ciuitate nō ē ei obedietū. qz hoc
sit auctoritate legis vt i. d. c. si qñ r i
auc. vt nulli iudiciū. S3 d3 rescribet
pape. L. i. m. scdo q nō tenent obe
dire fm pau. i. c. cū olī de cle. pñg.
qñ papa cū maiori parte pñlij mdi
ceret pñtēntiā certo generi pñonarū
post pñotionē eis resistētib? qz cō
tinentia pñuaderi pōt iperari nō pōt.
xxxij. q. i. integritas. Et sic pōt dici q
nec papa pōt idicere eis r itā stratio
rem p eoz velle. lxxij. di. gesta. r q
ibi no. r in regula q oēs tāgūt d re
iur. li. vi. Itē si papa credat mādātū
iustū r iuste facē. s3 tñ subdito pñat
mādātū in se pñtinere pñtū nō ē exe
quendū vt i. c. l. f. de res. spo. a se
cularib? at ē obedietū pape i spūa
lib? r ecclesiasticis q pñtēt ad salutē
r bonoz mox r necessarij pñuatio
nē. in tpalib? dñs nō tenet ei obedire ni
si sint ei subiecti vel rōe cāe vel rōne
pñone. vñ si pñcipere seclat nlla rōe
sibi subdito q det sibi bōa sua nō te

365
net obedire. Itē dic de epio r alijs
platis spūalib? quo ad tpalia r iur
platis secularib? quo ad spūalia r h
sequit Inno. in. d. c. inquisitioni.
¶ Atq subditi secularēs teneat obe
dire dñis suis volētib? eos subicere
alteri? dñio. p. q nō qz nō pōt hoc
facere sine eoz voluntate. c. dilecti. d
ma. robe. r. c. si. eo.
¶ Atq in omni obia sint intelligen
de aliq pñtiones. p. gl. in. c. iij. d. vo
to. q sic. l. si possibilitas adest. facit. c.
querellaz. r. c. breni. de iur. iur. r. l.
paulus. ff. que sen. sine ap. re. Item
admittit oēm rōnabilem causam. vt
no. Pau. in. c. magne de voto fac. c. si
qñ. de rescrip. r. c. ex pte. de of. tele.
r q no. r. c. iij. in. c. vñā. lxxv. i. di.
¶ Atq subditi? dubitās ne id q pñ
pñt sit pñt vel si teneat obedire. p.
q sic imo excusat vt in. c. qd culpaf
reii. q. i. Nisi sit re hio in qb? ignora
tia nō excusat. c. ad aureo. de tē. oz. i
mo totū sine q pōt esse salus d3 di
mitti pñobiaz. r. q. iij. qd ergo d3 tñ
subditi? qñ pōt i tali dubio ingre
re
¶ Atq sacerdos teneat renūciare
excōcations quē scit innocentē ad pñce
ptū epī. p. fm tho. in quol. q si solū
mādāt denūciatōez obediat. Si vero
mādāt excōcations dicit q si pbare
non pōt ei? innocentia q d3 obedire.
S3 ego dico q nullo mō d3 obedi
re qz bz excusationē paratā dicēdo
q aut cōmittat eā cognitōez aut ip
se excōciet si nō vult cōmittere r ipse
denūciabit alr non d3 cōficiam
obedire. vide. s. iudicare. s. vij.
¶ Atq obia in his q qz p se vult sit

meritoria. *R.* q. sic si fuit pncipalr ppter obiam. *Sec.* si fuit pncipalr qz placent ita no. viij. q. i. scilicet qz illd *Sre.* fm hanc disti. est intelligendū.

9 *C.* Anū clericus teneat obedire epo scipiet sibi qz dei liberos suos alteri vel qz resignet bñficiū. *R.* *Fz.* Ray. q. nō qz nō pñet ad epm hoc scipere. viij. q. i. qz ff q. intelligo qñ sine cā h scipit. *Sz.* cum cā scipiedo sic teneatur puta qz clericus est inepz et vult dare idoneo ppter bonū ecclie ar. c. cum apluo. *S.* phibem? de cens. viij. q. i. pñicator et de magis. c. sup. specula dñmō libri et tales res sint dñmō eccliafictis nō pñtis qz sic non tenet. c. requisisti de testa. de iurepa. cum dilectus.

10 *C.* Anū monach? religiosus nō erēptus magis teneat obedire epo quā suo plato. *R.* q. nō. lviij. di. c. i. r. ij. et in. xij. q. i. nō dicatis de obediētia religiosoz vide religiosus: de hac mā vide. s. inobediētia.

Blatio ut dicat et sit tria regit. Primum ex pte offerentis. i. ut sit xpianus ab infidelib? ecclia nō recipit oblato nē h extimationē oblationū p itereē vt in. c. qñ de vlu. Scdm ex pte ei? cui offert vt sit ecclia qz qz sit puate psonē nō oblato hz tonatio ē. Tertius ex pte rei donate vt. i. sit licite acquisita qz illicite acquisita nō recipiunt p oblatione. c. qz in oib? de vlu. c. ex tras missa de deci. et glo. in sum. xiiij. q. v. hec *Idan.* in. c. cā de ver. sig.

1 *C.* Anū oblatoēs sint d pcepto. *R.* q. oblato accipit largo mō p oī qz offert ecclie siue in vita siue in morte. *Facit.* c. i. nostra de sepul. siue sint mobilia siue imobilia. xij. q. i. videntur et hec nō sunt de pcepto nisi qñ a

defunctis sūt legate. xij. q. ij. q. oblatoēs. Nam tūc peccant mortaliter nō soluētes. Aut qñ qz se? obligant qñmō vel qñ alig ppls hēret ex cōsuetudine facere aliquā oblatoē ecclie puta semel i anno i tali die qz sic tenerent qz vt dicit bar. in. l. pñle glia. C. de sa. san. eccl. et reuatur pa. i. c. abolēde de sepul. ea qz ab antiquo solita sūt ecclis et ministris tribui non valent aliq mō mutari. Accipit fo oblato ppte et stricte fm cōēz vsuz loquēdi et ē oblato qz sit sacerdoti i missa thec ē de pcepto in scipuis se stis fm hosti. allat. c. oīs xpian? d cō se. di. l. pau. vō in. d. c. cā dicit hocve rū vbi sacerdos indigeret alio aut dicit relinquendū pñtudinē qz nō re perit iure cauti qz talib? dieb? ex necessitate sūt tales oblatoēs archi. vō in. d. c. oīs xpian? et gl. et Lau. et dñgo. et Ray. tenet qz nō sunt de pcepto et fm l. dug. illud qd dñ nō appēbis in pñctu mō vacu? fuit ceremoniale et iura qz vident inuere qz sint de pcepto intelligi dñt de alijs oblatoib? legatis ecclis vel ex voto debis. Ego at istd credoveri qz nō sint d pcepto et rōe pñtudinis qz nemo offert nisi cui pñz. sic pñtudo nō pōtroduci vt. s. pñtudo. *S. xx.* Solimō ex go erit de pcepto rōe paupz facer dotis qñ prochiāni sui sunt diuites rābūdant qz tunc pñt cogi ab epo p subtractionē diuinor arg. i. cor. xij. sed si sunt eque pauperes sicut sacerdos sic nō tenetur fm *Innoc.* et glo. et Ray. *Sz.* dicā illud. xij. di. cleric? ingt victū et vestitū suo artificio vel agricultura siue officij sui detrūcto pparet. Audabile tñ consiliū est vt semp offerant in pñcipio festis aliqd in missa et sic intellige. d. c. oīs et sūsa

et hec est cōis opt. doct.

2 *C.* Anū erūt oblatoēs qz sunt vel in ecclesia capella vel imagini vel celebranti vide. s. ecclia. *S. xix.*

3 *C.* Quoz oblatoēs pñbent recipi *R.* gl. in. c. oblatoēs. xx. di. q. pmo p sonaz desidētū. Fo oppmentū pau peraz. tertio sacrilegor. qñto qz exbit seruū violēter de ecclia. pñgentem ad spaz. qñto raptor. viij. usurarioruz viij. meretricum alioz vō nō sunt re spnende qz est penale vt ibi dicit gl.

4 *C.* Anū sacerdos possit recipe oblatoēs qz ei offerunt p missis dicēdis qz penitēti inūritū pñia vt faceret dici. *R.* q. pōt. sz spēs mali est et iō si sit plūmere qz penitēs aliqd scādali ex hoc concipiat vel aliquis alius dñ recipere et ad alium mittere. c. cū ab oī. de vi. et ho. cle.

5 *C.* Pone qz sit pñtudo i aliq ecclia qz pñtū? hēat oblatoēs qz sunt in dñica et sacristia illa qz sunt i festo scti Laurētij venit. d. festū in dñica quib? hēbit. *R.* Bar. i. l. pñtū. ff. d. offi. pcon. qz erunt pñtū p dictam legē qz inspicit potius qd est nāle qz accidentale.

Bligatio est iuris vinculum qz necessario astringimur ad aliqd faciē. vt insti. de ob. in pñ.

1 *C.* Obligatio sine pñtū nulla ē. l. i. ff. de pact. nemo obligat nisi qz animū obligandi se hēat. ff. de act. et obli. l. obligatiōnū la. i. facit gl. in. c. iij. de voto.

2 *C.* Quomplex est obligatio. *R.* q. triplex. Prima de nālis. tñ qz in se cōtinet nālem equitatē hec pñitur per vinculū nāle. i. cōsentim et pōt fieri inter omnes hoies rōnis capaces hz in foro cōtētioso hec inefficax est ad

agenē. hz in foro cōficientie liget. vt. *J.* pactuz. *S. iij.* Secda de civilis tñ qz est cū quis civilis iure tñ ē astrict? hz naturalis egas dissuadet cū teneri ficut cū qz spz future numeratiōe facit inst fm in quo confitē se recepisse centū. qz tñ nō recepisse hec non obligat in foro pñcie. nisi in qñz a prelato cogere. fm *Inno.* i. c. qz pleriqz. de inu. ecclie. Tertia dñ nālis et civilis simul qz est cū qz solēntate iuris potēs se obligare obligat se ad aliqd qz nālis egas vult cū obleruare et de istis bñ insti. de ob. p totū et h obligat in viroz foro fm oīs totū. *C.* Quot modis pñtū tertia obli. *R.* *J.* q. iij. modis. Pñto ex pñtū vt pñtū ne veditiōe locatiōe et hmoi. Secdo ex pñtū. i. cū qz gerit negociū alterius sine mandato ei?. Tertio ex maleficio vt ex furto rapina rhuismōi Quarto ex qñ maleficio. i. cū qz nō directe seu dolose deligit hz qñ qz sunt in culpa vt cū ex ei? domo aliqd est effuz qz alteri nocuit. Instituta sub diuersis pñcis. Itē pñtū. iij. modis Pñto re vt i mutuo comodato depositio et hmoi. Secdo obli. in stipulādo. Tertio lris. vt qñ in lris pñtē se recepisse aliqd qz tñ nō recepisse. Quarto solo pñtū vt i societate: mādato pñtūe veditiōe vt locatiōe. In his nō regit scriptura nec pñtia hz sufficit eos qz pñtū pñtēre p se velp nāciū vel p eplām. Secus in alijs qz vltra pñtū regit vel lras vel terba hec hēnt diffuse insti. g. mo. re pñtū oblig. et sub alijs rubricis.

1 *C.* Anū in gnālī obliōne remiant que spāliter qz nō fuisset pñtū. *R.* *Fz.* bar. i. l. i. C. qz res pñ. ob. po. qz nō vñ dicit qz si qz obligauit oia bona sua nō intelligit obligare ea qz nullo mō

spaliter esset obligatur? puta pānos
lectos & alia suppellectilia sine qbus
vivere non possumus.

5 **¶** Atz papa possit absolvere ab ob
ligatione qua quis alteri tenet. vide
S. iuramentū. vj. in pncip.

6 **¶** Atz obligatio sel extincta possit
istaurari. R. q. n. tex. i. l. cū ex cā. C. d.
remis. pig. sed opz alia fiat si dz in cē

7 **¶** Atz oblo dissoluat adveniēte ter
mino. R. pau. i. c. sicut ex lris. d. spō.
capitēdo mente. Sof. q. plz. d. Antō.
z ē amica vitati q. aut termin? appo
nit ad sollicitudiz ipedimētū oblo
niz z tūc lapsus termini n liberat ab
obione arg. l. oblationū. la. ij. S. plz.
ff. de act. z obli. z arg. c. cū dilecti. de
colo. z pū. r. l. cellus. ff. de arb. z tūc
ponit ad sollicitudiz ipedimētum qñ
apposit? termin? pñtū tā pñcto pu
ta hñt qz spōsalia z postea pñtū qz
j. certū ips ducet eā nō dissolvit elā
pso termino aut termin? apposit? ad
finitēdā seu limitādz obiones z tūc
lapsus termini liberat ab obione si p
pñtū oblo nō stetit qñ pñtū i termi
no z isto mō dz apposit? qñ apposit?
ad sollicitandū pñcipiū hñt? puta p
missum? ad invicem tali tpe pvenire
ad pñdū spōsalia elapso die liber
est per quē non stetit.

8 **¶** Atz obligat? statū teneat. R. pa.
l. c. l. hñt. de symo. q. aut dies ē ap
posita oblon? z sic sūt eiūsdē fori re?
z auctor tenet reus sine iurpellatōe
offerre rñe ad tomū ei? qz dies iur
pellat ab hñe. c. potuit de locat. r. l.
magna. C. de pñt. z cō. stip. Si nō
sunt eiūsdē fori nō tenet reus spōte
ire ad for alteri? vel ad domū. hñt
cat i domo sua pat? iuz solvere si sit
q recipiat z sufficit iur? no. l. l. Item
illa ff. de pñt. pe. z ibi Bar. z Alb.

in. l. i. ubi. C. d. epi. z cle. Qd no. p
limitatione. c. potuit de loca. Intel
ligen? aliud sit specialiter in pacto.
Aut dies non est appositus alie requi
ritur monitio. vt in. l. i. si ex legati cā.
ff. de ver. ob. z vide. S. mora. S. l. z in
fra. Solutio. S. xix.

¶ Atz obligatus legere duob? an?
nis z impediens ex aliqua cā non se
cit teneat legere alijs duobus post il
los sequētibz. R. pñ. in. c. signifi
caverunt. de iud. q. nō qz ē sine cul
pa sua currit tps nec poterit petere sa
larium pro tpe sequenti que ratio qz
alie sunt opere illoz duoz sequenti
um? z alie pcedentiū qz opere per
sonales mutātur ex cursu tēporis. vt
in. l. i. si non forte. S. libertus. ff. de con
di. hñt. ad idē facit. l. si usufruct?
in biennium. ff. de usufruct. lega. vbi si
nito tpe finitur ius z hoc voluit bar.
in dictis terminis in. l. z iō hñt. itat.
ff. de ver. obli. Sec? dicit vbi scñ ad
qz quis tenet non diversificat ex tpe
qz tunc elapso tpe ad qd teneat inte
gratur tps vt in. d. l. z ideo.

¶ Atz pactū seu pmissio obliget qñ
turpitudine tñ versat ex pte recipientis
obligationē. R. pñ. in. c. debitorē
de iurē. q. nō pñt ibi qz pmissio de
soluendis vñt nō obligat. quia si
obligaret ē nāliter solū cogere sol
vere rōne pacti. vt in. c. i. d. pac. sicut
cogit qñ intervenit iuramentū. R. d.
qz cū lex resistit ē alteri pñtū nō na
scit obligatio ē nāliter. vt in. l. cū lex.
ff. de iudic. z ibi plene per Bar.

¶ Sed quare obligat magis ex iur
ramento qz ex pmissione? dñt? nō fa
ciat dñiam inter iuramentū z simpli
cē loquellā. vt in. c. iuramentū. rñt. qz
v. R. pñ. in. c. debitorē. q. iō est qz
simplex pmissio est nulla? z iō pñt

pro nō facta ppter turpitudines reci
pientis sec? in iuramento. qz cui sit.
l. deo nō turpiter accipit: nec iurans
peccat. Promissio enim dirigit i
hoiem. Iuramentum autem in deus.

12 **¶** Atz administrator non hñs expō
sum mandati ad penā apponēdā
vel ambulator possit obligare pñt
tuentes ad penā quā apponunt pro
obseruatōe eius q. pñtunt. R. pa. i.
c. ij. de pñt. qz sic facit. l. bñ a zenone
C. de qua. pñt. r. l. si pcurator. ce.
saris. ff. de iure fñ. r. d. c. ij. vbi pñ
tus pñt apponere penā z obligat se
z successores. Dñmō hñt? sit rōnabi
lis. z c. dilecti. in. fi. de arb. z qz scri
bitur in. c. nulli. de re. ec. nō alie. vbi
rector ecclesie pñt obligare sine pñ
su epi oia bona ecclesie generalr p ob
servationē pñtus alicuius. qz solus si
bi pñtetur spōsalia pñt. qz limi
ta verū nisi pñtus nō teneant eē
nullus. qz hñt? ius qz pena tollitur. Se
cus si esset nullus qz pñt? inter qz te
neret pñt appositio. d. c. dilecti. v.
de gl. in. c. accessorium. l. i. v. l. r. tex. cū
gl. in. c. significatibus. de of. dele. V.
mita scdo nisi pena esset pñt? nām
contractus. vt in. d. l. si pcurator vbi
non tenetur fñtus ad duplum vñt
pluz l. pcurator obligaverit se si eui
ceretur res quā vendit. Secus quan
do p observantia contractus apponi
tur vt in. d. l. bene a zenone.

13 **¶** Atz pater obligetur ex pñtū fi
lij. R. pñ. de pla. insti. q. cū eo. S. in
rē. qz si verum est in vilitatē patris.
puta qz mutuo accepit pecuniā vt se
vestiret fñm convenientiā suā rñu
iūmodi z sic tenet. l. iij. S. labeo idē.
ff. de in rem verso. r. d. S. in rē. Si ve
ro non est verum in vilitatē patris
sed potius mutuo accepit vt faceret

367
pompas vel luderet z huiusmodi. sic
non tenet nec pater p filio: nec dñs
pro seruo. l. iij. S. sed si sic accepit. ff.
de in rem verso. nisi eius iussu fecit
set. l. i. ff. q. iussu. Si tñ haberet pom
pas tenet restituere creditori. l. iij. S.
sed si rē. ff. de in rē verso. S. l. r. tenet
pater si hñt peculius filii rēducto tñ p
tus qz ipse pñt in. d. peculio dñ hñt. l.
sed si dñi. S. si ff. de peculio. Idem
dic de mercatoribus qui pñtunt in
fñtōres qz tenentur de pñtibus factis
noīe ipsor. ff. de instito. per totū. qz
videntur pñt? cum pñtente qui
pñt cū pñtito. l. si institorē. ff.
si cer. pe. Idem in exercitore navis.
l. in pñt. ff. de eret. ac.

¶ Atz ille p quo quis agit et? ne
gocia vtiliter obligetur eidē. R. qz sic
ar. l. cum pecuniā. ff. de neg. ge. r. qd
not. glo. cum tex. in. l. que vñt. ff.
eo. r. l. sed si ideo. ff. sol. ma.

¶ Ses potest dari liber
servas: non p pecuniā. d. in
re. c. ex rescripto. ar. ad idē. ff. de
te. l. obfides. ff. de iure fñ. l. dñt. Et
illud quod dicitur qz liber homo nō
potest obligari. extra. de pñt. c. l. z
C. que res pñt. ob. po. l. qui filios
intelligitur qz non pñt obligari vt i
eo sit ius pñtōis sed tantum ius re
tentiois ita tñ glo. in. c. vt pñt. S.
item eiūdem. rñt. q. vñt. rñt. z in. c. ex
posita de arb. Item homo redemp
tus ex captivitate tenetur servire per
quingennium nisi soluat pñtū. C.
d. pñtū. reuer. l. vñt. rñt. Item
sicut pater potest vendere filium p
pter famem: sic z obligare. C. de pa
tri. qui si. dñt. l. i. ij.

¶ Instinatio qdam
pñtū z

ideo dic vt. j. pertinax.

Ocasione dicitur al-
ter peccandi vni peccet. R. Landul.
in. iij. di. v. q. vlt. in fine. qd duplex
est occasio. Queda actiua scz cu3 qd
est quasi coadiutor in peccato vel ali-
quid tale facit qd facere non debet.
vnde alii accipit exempli r occasio-
nem male operandi sicut qui in qua-
drigesima sin necessitate comedit car-
nes r alijs dat occasione male ope-
randi. r istud est petri r tale quale il-
lud cuius est occasio. quedā est oc-
casio passiva. qñ. s. quis facit qd face-
re dz. r et hoc accipit alter occasio-
nem peccandi r talis non peccat. qz
facit qd facere dz. qd limita vt. j. scā-
dalum. S. iij. r. iij. vide de hoc etiam
s. causa. S. vj.

Cultum dicitur dupliciter
fm Pau. in
c. ex lraz. de tēp. ordi. Primo
put distinguit s. pbabile. Alio mo-
do put distinguitur cōtra notorium
Et tunc lz aliqui sciunt tñ notorium
nō est quando aliqua tergiversatio
ne celari pōt.

Dum dei est filia luxurie
sed odiū primi ē
filia inuidie vel ire.

Attri sit petri mortale. R. Odiz
dei maximū peccator est. qz vnum-
quodqz qd est ppter se est potius eo
quod est ppter aliud in odio dei vo-
luntas auertit a deo fm se. In alijs
vero peccatis nō auertitur a deo fm
se. sed secundum aliud. in quantum
appetit aliquid inordinate qd habz
auersionem annexā a deo. Et est odi-
um primi quod cum apponatur ca-
ritati est peccatum mortale de se. Et
tunc opponitur quando vel nō facit

proximo quod tenetur de necessitate
vel appetit facere vel facit proximo
aliquod notabile malū. vñ pme Jo. iij.
Qui odit frē suū homicida ē. Per
accidens tñ r p iperfectionē acti po-
test esse veniale puta cū nō ē in deli-
beratione voluntatis. sed in pmo mo-
tu solū. Itē qñ malū qd. pmo deside-
rat est modicū nec notabile malū vel
let hēret. Item qñ odit petri. pñm
nō naturam. fm Tho. xij. q. xxiij.
Item qñ malū nō vt malū vellet p-
rimo. s. sub rōne boni puta zelo iusti-
cie vel ad bonū seu correctionē illi
cui vellet huiusmodi. qz tunc ppe-
nō hz rōnem hodie. r quis illa que
cōmūnt exterijs qñz ad lesiones
petri sint grauiores tñ qñm ad vo-
luntatis deordinationē odiūz primi
est petri grauissimū corz peccatorz
q sunt s. primi. Et orit ex inuidia di-
recte fm Bre. xxi. mo. Dispositiue
vō ex ira. R. lca. tñ in. ij. Iniaz refert
quosdā tenere qz potius orit ex ira lz
aliquod odiū ex inuidia oriatur.
diuturnū vide.
s. hore.

Officium

Officiū ad qd tñ exequēs nō me-
ret pñmū necessario pñmū genera-
liter faciēti. An cum pñmū aliquid
generaliter capiēti bñmū. nō debet
famulo ptātis capiēti. qz ad hoc te-
nebat ex officio suo. facit. l. pgrui. ff.
de offi. pñ. r. c. l. de offi. or. no. Pa-
m. c. ecclesijs de censu.

Attri p hñd offiō tpali possit ali-
quid dari. R. Se. in. c. p humani. s.
homi. li. vi. t. q. sic. si duo cōcurrant
Primū q publice det nō occulte. qz
clādestine dare reprobat. ff. de pol. l.
i. r. ij. ff. de adm. turo. l. nō existimo
Nec ob. l. vnica. C. ad. l. iul. s. abi. q.
pñt alique ad offiū pmouēti. pte

cio vel abitiōe spbate vite. qz s. gl.
in. l. barbari. ff. s. offi. pñ. loqñ qñ
secrete dat. Secō si cupit pdesse r
non pesse. Adde tertiū si est idoneus
als non. Facit. viij. q. i. qui epatus se-
cus in offiō ecclesiasticov lde de hoc. s.
dignitas. S. ij.

Attri official possit aliquid scipe qñ
gratis tenet ipedere offiū. R. qñ vt
i. l. fi. C. ad. l. iul. de nepo. vbi phibet
aliquid recipere cū qd est in administra-
tione et post depositū offiū. p aliq p-
stio bñficiō tpe administratiōis. de
quo vide. s. Juder. S. viij. cum seq.

Attri liceat mutare temp officia
dñis. R. fm scñ Tho. in eplā ad du-
cissaz barbatie q si ex pacto mutui
detur vt offiū recipiat sic vñra ē. qz
p mutuo accipiū officij ptātez. hoc
ego limitare in officijs secularibz q
nō dant gratis s. vñdunt. Secō esset
in officijs q dñt grati dari qz sic nō
eēt vñra ex pte dñi mutui. cū nihil
accipiat q pecunia extimandū sit lz
ex offiō pñter aduenit lucrū qz illud
lucrū aduenit rōne laboris. sed poti-
us est iniusticia ex pte nolētis alr dare
talīa officia in spñalibus aut officijs
induceret simoniam.

Leum

Leum scñ dī triplex. qz
p epōs in die cene
cōsecrat. Primū pñcipale of-
ficiū scñ qz de oleo r balsamo fit
r cū isto bñdicat fōtes baptismales
calix r petena. ecclesia. r altare r puer
baptizat in trice r frōte. r epi qñ cō-
secrant in manibz r in capite. r oēs
fideles cū crismant r istd est annuat
psecrandū r inonati. c. si qd de alio.
de ple. di. iij. r graniter pñm facer-
dos q in baptismo vñt de alio qz de
nouo vt i. d. c. si qd. fm oleum scñ
est catechuminoz r de oleū bñdicat

siue scñ r isto iungunt baptizandi
inter scaplas r i pñore r man? facer
dotis cū ordinat. Item pñcipos r re-
ges in brachio r humero. Itē ecclesia
r altare an crismationē. Tertiū oleū
scñ est q iungunt infirmi in articu-
lo mortis de quo. j. vñctio.

Attri alio tpe possit cōfici pñmū
oleū qz in die cene. R. qñ pñmū nō de
ple. di. iij. oī tpe de se. exc. qñ li. vj.
de alijs duobz nō inuenit phibitum
Attri oleum nō sacrum additum
sacro officiat sacrum. R. vt. s. aqua
benedicta. qz sic.

Pñio

Pñio ē assensus intellectus
ad aliquid nō qz ius-
ficienter moueat ab obiecto. p
prio sed p quādam rōnabile electio-
nem voluntarie declinās in vñā pñm
magis qz i aliā cū dubitatiōe tñ i for-
midine alteri? ptis ita tñ qz ad illaz
ptez quā formidat bz rō expñsa pñ-
dens formidat tñ pp debilitatē rō-
nis alteri? pñs. Sides vō ē cū certitu-
dine absq tali formidine. Scia aut
ē assensus intellectus moti ab obiecto
p seipius cogniti sicut i pñcipijs pñ-
mis vel p alijs sicut i pñcipijs qñz
est scia. Dec. S. Tho. xij. q. i. ar. iij.
dubia vō est motus differēs in vñāqz
ptez pñcipiōis de q. s. dubia. Scru-
pul? est cū intellectu ex lentibz pñm-
ris seu medijs r multū debilibz mo-
uet ad vñā pñz r h ē tō suspicio r
pñsilitas spūs q repellēda ē vt
df. vj. q. i. Ques in fi. Dis. n. suspi-
tio pot? abiciēda est qz acceptanda
Et de his hēs per Lā. in de. ne ro-
mani. de elec. r in c. lras de pñm p.
Qui opti. est adherendū i varietate
R. distinguendo. An vñā opimōni
bz p se legē vel antiquā pñtudinē
approbatā r alia nō r sic illa pñtēti

da qz minime mutada sunt q certaz
sniam semp huerit. l. minime. ff. de
legi. Aut no e lex nec psumendo pro
aliq spaz vel e p vtraz tunc debet
pccordari vt dicat in vno cau vnam
obtinere t alia in alio si fieri pot vt in
c. lras de resti. spo. xxv. q. ij. s. his ita
mideatur de cognat. sp. c. l. Conueni-
ens. n. e iura iuribus pccordare dicit
tex. in. c. cu expediat de elec. li. vi. r. l.
vnica. C. de in offi. totu. r. l. pccipim?
in fi. C. d. ap. r. soluitur aliqui pccas
p aliud t simplr vt. r. l. q. h. sine exce-
ptione. de his q fia pre. c. cu aplica
Aliqu p aliter d. ele. c. q. sicut. r. c. pu-
blicato. Aliqu p fm vt d. elec. cum a-
na. r. c. cu in iure. Si no no pnt pccor-
dari tunc cois opi. sequeda e qz in ca
dubij p multitudine est psumendu.
ita z glo. in. c. h. de p. di. l. Bar. in. l.
precibz. C. de i. pu. r. alijs sub. r. gl. in
l. ois diffinitio. ff. de reg. iur. r. i. cle. i.
in fi. d. sum. tri. dicit doc. qz i dubijs
reclutis adherendu est carocio do-
cto qz cois opinio doctoru inducit
pbabile erroz vide text. iuncta gl. i.
c. vnico. de postu. pre. li. vi. facit tex.
in. l. ij. ff. de iur. r. fac. ign. no. bar. in
l. de eo. C. de p. iudi. qui. ma. iudi.
qz limita fm Se. in. c. l. de su. tri. li.
vi. teru nisi vera t certa ro pta assi-
gnet vt puta fm Jo. an. in. c. l. de co-
sti. qz notorie dicit male vel qz rona-
biliter pot couinci. na vt dicit pa. in
c. tua nos. de vsuris licite iudicatur
p coem opi. doctorz t et glo. qm iure
non pbatur vel per rone cui no pos-
sit rnderi ita et not. d. ant. in. d. c. tua
nos. r. facit tex. in. l. i. s. cuqz hec ma.
C. de re. iur. enuc. ibi no oes in oia
sed certu per certa vel meliores vel d
teriores inueniunt s neqz ex multi-
tutine auctoz q melius t equius e

iudicato cum possit vnus t forte de
terioris snia multos in aliq pte supa
re hec ibi. Si aut no appet q sit cois
tunc preponeda est illa q validioribz
ronibz firmat ar. insti. de ept. r. ven.
s. ite precibz. C. de edi. diui. adri. tol.
l. edicto. facti. c. dno sed. s. ecce in q
tum. l. dist. t maxime si talis opinio
sit subtilior vt dicit tex. i. c. capella/
nus de ferijs. Aut vna opin. nititur
rigori scripto r alia egtari scripte t
sic ista pponit. c. vnico. de re. pnu-
lib. vj. r. l. placuit. C. de iudi. r. p. Ly.
in. l. i. C. de legi. Gallit in odii iudeo-
rum p quos rigor preferit equitati. c.
ij. de iude. In alijs aut opinio beni-
gnior dz obseruari. l. benigni. ff. de
leg. facti. c. fi. de transac. t hoc pa-
in dicta cle. ne romani in pncip. Et
benignior dz illa que fauet iuramen-
to testamento liberati matrimonio re-
ligioni t sacramento facit. c. ij. de co-
ge. sp. l. sunt plone. ff. de rel. r. sup-
funer. Sillr illa q soluit qz que ligat
regula odia li. vj. l. arrian. ff. de act.
r obli. Aut sunt antiqui docto. r sic
Moderni no eis preponuntur nisi
nouis ronibz t causis ad aliud sen-
tiendu inducant. Nam aliquando i
tellectus iunioris pspicacior est qz se-
nis dicit tex. in. l. gallus. ff. de iube. r.
posthu. l. xij. di. s. v. r. Aut sit theo-
logi t canoniste vel legiste t tunc in
materia iuris diuini veteres vel no-
ui testamenti preferuntur Theologus
In ma vero iuris positui Canonis-
ta in materia canonistali. legista in
materia legali preponitur. Aut sunt
quatuor doctores ecclesie qui sibi p-
dicunt t tunc in subtilitatibus t qo-
nibus pferunt Augustin. In trilla-
tombz s Hieronymus. In sermo-
nibus Ambrosius. In moralibus

Gregorius. r. distinctione. s. i. facti
qz notat glo. in. c. sicut. xv. distincti-
one. Aut diuersitas e iter papa t co-
cilium t tunc in pccernentibus fidem
pccu sponitur. qz orbi maior e vbe
In alijs aut papa est pponendus.
vt i. c. sunt qda. xxv. q. i. r. dist. xv. iij.
Anasti? itellige papa pferedu oibz
qm taqz papa. sic determinat aut statu-
it. c. d. libellu. xx. di. Sec? si arbitrarer
sicut doctor qz no pccudicaret opini-
onibus alioz. vt not. Jm. in. c. lras
de resti. spolia. dicit tamen Paul. in
c. tua de decimis qz quando dicunt
alicuius sancti inuaf auctoritate iu-
ris diuini pot? est standu ei qz inter-
petratoni pape. vt dicit gl. r. di. c. i.
cu hoc potius spectet ad ecclesiam
vniuersale qz ad pnuat psona. Ad
quide dictu est mirabile. t valde du-
bitu cu ad papaz pertineat ius diui-
num interpretari. vi. s. b. c. uim est.
Sed pot dici qz tex. dicit glo. prefa-
ta qm papa diceret p auctoritate iur/
diuini expresse. sed quando interpe-
trando vel declarando dicit sic pre-
ponitur omnibus. Et sic itellige gl. i.
c. hec est fides. r. xiiij. q. i.

2. Aut sequens opi. doctor no sub-
tiliter inuestigatam q post modu ap-
paret falsa excuset a pcc. r. pa. i. c.
capellan? d. fer. qz sic qd diu no appa-
ruerit falsa. facit gl. iuncta tex. i. c. vni-
co. d. post. pl. li. vi. r. i. c. fi. d. spo. du.
r. i. c. cu venerabilis d. p. fa. l. regu-
la. r. qz ibi no. ff. de iur. r. fac. ign. r. qz
no. Jm. i. c. p. tuas el. ij. d. sumo. r. gl.
Bofr. r. Tare. i. d. c. capellan? not.
Old. i. d. l. questuz. s. i. ff. d. su. i. str.
qz le. qz sequens opi. sui doct. excusat
ab ipenhe expesaz. qz pbabile quibz
legi opi. sui doct. l. dicere. s. vñ vide
duz. ff. d. arb. Jstndu limita tex in

his qm sunt 3 rei pcepta r. l. n. ale i ser-
ta mentibz huius. qz ignoratia nem-
ne excusat d. qd de vt. s. ignoratia nec
ob. pccis illd. c. inuenis d. spo. rbi
df qz i dubijs tutior ps e eligeda. r
ecclesiastici. iij. q. amat periculū pibit
illo. Ergo videt se exponere piculo.
qz in vniuersitate opinionu no elegit
tutiorē. qz hoc tex. est qm ppe du-
bitū est s qm e opinio sec? e quia nec
tūc sum? i dubio nec pnter exponit
se quio piculo qz beñ no. Jte nec ob-
etiā illud. Augu. de p. di. v. iij. si qz
vbi dicit dimitte icertū t teni certū qz
alia e certitudo i moralibz alia i nali-
bus ppea dicit phlo. pmo ethicoz
qz disciplinati e i vna qz re certū qz
nā qzere iur. erigetiā materie eq. n.
vitiolus e p suadetes qzere mathema-
ti cū t moztates temōstratē. Mo. n.
purgit certitudo moraliter euidētia
temōstratōis. s. ex pbabil? pccetur
ris grossis t singularibz magis ad vñā
ptem qz ad alia se habētibz. Df aut
pbabile qz pluribz t maxie i sapientibz
b? apper tex nā si Jobachiz si fuit in
heretic? t teneat falsus p fides vt. p. i.
i. c. damnam? de su. r. i. r. cat. qz ab
ecclia talis articulus nundū erat dā-
nat? multo magis excusat qz sequen-
do opinionem doct. qm talis opinio
ab ecclia no est reprobata cū tali vo-
luntate qz si no crederet verā si ei ad-
hereret certe i isto no pot e ptepe? t
sic nec possi mobile. t ergo t certus
sibi certitudine morali r dimittit du-
bitum sibi. l. opi. Jriam.

Ratio
di. xv. pte. ii. ar. l.

q. iij. accipit cōsime f3 q d
pshendit oēm actū bonū sicut acci-
pit glo. i. ad Thesal. v. Mo cessat ora-
re qui no cessat bñfacere accipit seculū

do cōfiter f3 q; p; p; hēdūt oēm actus
pēplatinē relati ad deū. Accipit ē
pprio ofo fm q; est ascēsus mentis
i deū ad aliqd degnādū vī petri
vī et soln edū. Et isto mō accepta di
nersum modū diffinit vī p3 p tot. i sum
ma tē. de penia. 7 Jo. an. i cle. vnica
de reli. re. san. An fm Aug. li. de
vbis dñi. Dio ē qđā petitō talibi di
cit. Dio ē p mētis affect⁹ directus
in deū 7 plenitudo ne pigritet i vocem
prūpēs. facit ad hoc de pse. di. i. c.
qn̄ ait vel fm dama. li. xxiij. ofo est
ascēsus mētis in deuz rel petitiō de
centiū. facti. c. fi. rr. di. El oio scdm
Ray. ē cōgēries vocū ad aliqd impe
trandū in deū tendentiū vel f3 Aug.
de sancto victore ofo ē deuotio qđā
ex cōpiuctōe pcedens lbē. n. descrip
tiones oionū conueniūt fm diuersos
ē effectus 7 ppea ofo aliqñ ofo ofo
noie. pprio: thoc fit qñ mens nostra
ascendit in deū tel p quā aliqd deo
vouet vel offert 7 sic ei petitū diffini
tio. ij. Aug. qpma damasceni Aliqñ
of obsecratio qua q; p cōmissis ve
nitam deprecatur 7 alia expeditia ad
salutē petit i sic ei puenit pta diffini
tio. Augu. r. ij. Dama. 7 alia Ray. di
cti. iij. postulatio. thoc ē qñ qs cōst
titutus i feruore spūs 7 caritatis sime
ēt p salute aliorū orat 7 petit qrtō of
gratiaz actio p quā qs recoledd bñ
ficiā dei tā sterita qđ pntia 7 futura
tot in deū attrahere quodas spūs cōpu
ctionis regratiādo deo tot⁹ sit illi de
tor⁹ i sic ei pellet diffinitio Iuguo.
Et desistit of priue ad Thimo. ii.
Et sup ofo sit vnus latric. R. fm ri/
car. i. iij. di. xv. ar. iij. q. ij. q; sic inq;
rē qs orat deū vt sibi exhibeat hono
rē i recognoscit qsum dñi. Cui latria
mō sit aliō nisi exhibitio honoris testi

flectat i eo cui exhibet similitudinem dominum
 In istis vero quis orat deum ut per hoc
 satisfaciatur peccatis suis vel aliorum
 sit et actus pnie nec mitius qm in genere
 acti mox id actus er sine sortit di
 uersas ipse ut patet in v. Ethicorum. et
 ubi. ubi metano per lucris et auarus et
 pp concupiscentiam est luxuriosus.
 Quis est oraduus solus de? R. p.
 fm Ricar. ubi. s. q. iij. q. dupl. q.
 pot potius alteri pces. aut ut itaq.
 ipius ipse. Aut ut tangit per impe
 tratione adimpleat. Idio mo solus
 de est oraduus: q illa bona que pnel
 palfi sunt pcedas. s. gra et salua: vel q
 nobis deseruiut ad eoz acquisitione a
 solo deo danf nec ab alio dari pnt ta
 li mo. s. ad acquisitionem glie et gratie.
 Secdo mo oradi sunt sancti q a deo
 iperrat eradiuntioe ofonis nfe. vii
 Apoc. viij. df. Ascendit fum aromati
 ti de ofonit sanctoz de manu ageli
 cora deo. Marie gloriosa virgo ma
 ria sup ceteros est oranda isto fo mo
 q plus valz qz ceteri oes ceteri pil
 Et ppea cu oram? deui vel xpm dici
 mus miserere. vel da nobis. s. cu ora
 mus factos dicim? orate p nobis.
 Sed qro nunqdam latet videt ofo
 nes nfas. R. s. Ricar. ubi. s. q. iij. aie
 sanctoz nalli cognitioe no cognoscit
 oia q sunt in hac vita et maxie interio
 res mo? cordis. qz soli deus scrutat
 corda de fimo. c. ma i fuit in vbo ve
 det ea q dect eos de nris actibus co
 gnoscere: de quoz qlitate soli illi actus
 qbus eos oram? orado qz ad eozus
 gloria ptinet q ad eoz pcam? necesse
 recurrere. et q ipsi prebeant nobis
 auxilium ad salutem.
 Quod vs fieri orato. R. ut colligo
 er Ricar. ubi. s. q. vii. et viij. et iho. s.
 fca. q. lxxxiij. ho. et. Jo. an. ubi. s. q. d.

fieri cū vij. additionibus seu sociis. 2
 pmo cum humilitate. Iudith. i. Et
 militi 3 manibusq; semp tibi placuit
 8 peccato ecclesiastici. xxxv. oio humiliā
 tia le. psal. exauditi oīone hūilūz
 hūmilitas duo bz hfe. pmo diffi
 dētia pprie virtutis. hē reputes te
 dignū exauditiōe. Scdo pidentia d
 dei misericordia ne despices: sicut ec
 clesiā facit q temp in fine ofois. dicit
 p dñz nrm Iezus rc. qñ. d. dñe n
 ad me aplices hz ad misericordiā sal
 uatoriū ad aduocatū mariā sic vide
 q i letamī bñ p passionē p crucē rc.
 5 ¶ Scdo cū bona dispōne seu cōtri
 tionē suoz peccatoz qz cū his q dis
 plicet adiercedēdū mittit frat aīno
 pot⁹ ad dieriora puocat dñe Ite. iij.
 q. vij. in grabuibus. r. rrr. di. c. vlt.
 6 ¶ Et p of o peccatoz exaudiat. p.
 vt colligo ex Ricar. r. s. lxx. vbi.
 S. qz aut peccatoz aliq petit vt pecca
 tor. i. f. bñdierū peccati r tñc nō ex
 audiat ex misericordia dñi bñ qñqz
 ad vindictā dñi pmitit aplūs ruere
 in peccatis. Etñ Aug. Quēdaz negat
 deus ppitius q pcedit iraz. Et sic i
 telligit illud proner. xviij. Qui recti
 nar aurē suam nō audiat legē oratio
 nē excrebabilis erit aut peccatoz orat
 iō defiderio bñō nature r sic deus
 exaudīt nō quasi ex iusticia. qz talis
 non meretur sed ex misericordia si ta
 men alie conditiones concurrant.
 7 ¶ Sed qd si orat p alio nūgd exau
 diet. p. q aut orat vt misser ecclie r
 sic exaudīt. i. q. c. dictus ē. Qui orat
 vt puara psona sic non exaudīt pec
 catoz p alio orans. Et sic i tellige. c. si
 quis inqz r. c. ipli sacerdotēs. r. c. fa
 crosancta r. c. necesse. i. q. i. Serum ē
 q f ille qui inducit peccatoz ad orat
 iō p se sit bonus tunc peccatoz exau

dictē nō p̄ mō h̄ p̄ merito p̄sentia
d. c. dictū ē. Sed aduente q̄ hic t̄ in.
S. p̄cedit accipit peccator illi q̄ ē
in mortalī nec de eo ē auris? vel con
tritus q̄ h̄ quia esset in peccato n̄
eo tolet t̄ p̄ponit abstinerē t̄ sacrificā
tere tunc nō h̄z locū s̄sūd fed illud
q̄ dicit Aug. sup̄ Joā. omēs. xliij. s̄
enīz peccatores deus nō erandire
frustra illi peccator publican? oculos
in terra dimittens t̄ pectus p̄cutiens
diceret dñe. p̄piti? esto mihi peccato
ri cuius s̄ruiū ibi p̄z q̄ descendit iur
tificatus. t̄ iō tales eranduntur.

¶ Tertio q̄ esse ofo associata cum
breuiloquio. Adat. vi. cū oraueritis
nolite multosq̄ loq̄. Sicut de p̄e. di. v.
c. non mediocriter. Sed s̄ruiū x̄p̄s
Luc. xviij. dicit semp̄ o3 orat̄ t̄ m̄q̄z
d̄ficere. Itē Luc. vi. d̄f q̄ p̄noctant
orādo. t̄ Luc. xxij. d̄f q̄ pluri? orant
Sicut. lxxvi. d̄f c. nolce. Ad quod d̄
ceñ. q̄ ofo nō solū fm s̄sū cām q̄ est
desideriū caritatis. h̄ ē fm seip̄am
p̄t esse diuturna. Et ad ego dico q̄
d3 ē breuis. hoc intelligo talē ne in
morantib? nobis aliud cordi nō in
serat inimic? Et iō fīc aliqui p̄s
tulā orabāt. t̄ postea aliqd̄ op̄i facie
bāt. deinde ad ofonem redibant. fīc t̄
nos nō ita delem? plunq̄ue ofonē
q̄ ipsa repleamur vagatiōibus sed
p̄t? eā breuē facere vt cum seruo
eā expleam? hoc ē q̄ dicit Augus
ad pb̄s. multi loq̄ i orādo est rē ne
cessariā sup̄fluis agere v̄bis. Cū ple
rūq̄ hoc negocium plus genitib? q̄
sermonib? agatur. Et hic loq̄tur de
oratiōe voluntaria. nō de illa q̄ ē d̄ ne
cessaria vt offiū clericis t̄ h̄mōi.

¶ Altro ofo debet esse vocal. f̄. fm
Ricard. vbi. s̄. q̄. iij. q̄. duplex est ofo
Queda cōis. i. q̄ p̄ ministros ecclesie

persona totius populi deo offertur, talis
 dicitur innotescere populo, pro quo offertur.
 ut excusetur ad deuotionem, et ne possit
 suspicari in ministris ecclesie illius ora-
 tionis omissionem. et ideo talis dicitur esse voca-
 lis. Talis est oratio singularis persone, scilicet
 que offertur ab homine inquitur est singularis
 persona sine se sine ore per alio, talis
 oratio quous non sit necessarius que sit cum
 sensibili voce, nisi ad hoc homo sit obli-
 gatus ex voto tunc quous expedit ad meri-
 tum ut mentali adligatur vocalis ut per
 vocales feruor cordis amplius excusetur
 ex quadam naturali vntione anime ad
 corpus, motus corporis diuersimode
 affectiones anime excitant et inuicem
 Si tamen in casu nostro vocalis oratio re-
 tineret interiores feruores, tunc non esset
 vocalis oratio, oratione singulari quous esset
 ex excessu feruoris mentis proprium homo
 vocalis orationem. Propter hoc et fieri vocalis
 oratio ad reddendum debiti ut videtur homo
 totum quod per deo seruatur. Et illud probatur.
 vi. orationem nolite multis loqui. Intelligi-
 dum est secundum Augustinum ad prima. quod non est lo-
 quens multis, sed ut multa locutio sit ef-
 ficax ad exauditionem que eloquentiores
 erimus quod eius principaliter ad intenti-
 onem aspiciunt. Propterea subiungit au-
 gustinus ibidem non debet multa precatio si seruus
 presens intentio.

10 **Quarto** requirit oratio quod fiat cum bona
 intentione et seruenter. Sed hic queritur
 Atque oratio vocalis sine mentali attentione
 sit efficax. Respondetur secundum Ricardum, ubi dicitur, quod vi
 quod triplex est efficacia orationis. Prima
 est in merendo seu satisfaciendo. Se-
 cunda est impetrando. Tertia est orantem
 spiritualiter et sensibilibiter reficiendo. Unde
 nulla istarum habet vocalis oratio nisi ea com-
 mittit precor meditationem. Et notandum
 non debet exteriori nisi per preparationem
 ad actum rationis interioris. Aduerte tamen quod i-

tentio debita actualis si adsit in prin-
 cipio vocalis orationis, postea in eis
 euagetur, nisi talis euagatio interum
 patet per maiorem intentionem per priorem intentionem
 sic est meritoria et impetrativa oratio voca-
 lis sine attentione per virtutem prime
 intentionis sicut cum quis per bonam inte-
 tionem incipit peregrinari vel elemosinam
 dare totum sequens est meritorium
 virtute intentionis prime quous cesset
 sua intentio actualis. Sed talis ora-
 tio sine attentione non habet tertiam ef-
 ficaciam, scilicet spiritualiter reficiendo orantes
 nisi quous ea committat attentio actu-
 alis. Et sic intelligitur illud secundum corin-
 thios. Si orem lingua et spiritus meus
 non orat mens mea sine fructu est, scilicet
 spiritualis refectionis.

Sed quoniam dicitur per euagationes
 interuenire contrariam intentionem
 licet Ricardus non delectaret. Dicit quod
 tunc quando homo voluntarie alia
 cogitat non pertinentia ad orationem
 et hoc videtur, scilicet hoc, scilicet xxvi. Et quous
 est peccatum. Unde dicit Ciprianus de
 oratione dominica. Quomodo au-
 dirite a deo postulas, cum ipse te non
 audias. Et Bernardus causatur nobis
 esse gratiam, sed iustus ipsa gratia co-
 queritur non nullos deesse sibi. Et Cal-
 sianus nunquam orat quisquis etiam fle-
 xis genibus si vagatione distrahatur.
 Propterea dicit Ciprianus nihil aliud co-
 gitet animus quam id solum quod precatur.
 Facit de psalmo, di. l. c. quoniam autem et dist-
 v. nunc. Et est etiam aduertendum
 quod triplex potest applicari intentio ora-
 tionis vocali. Sicut applicando ea ad
 verba que dicuntur. Aut ad illud quod
 petitur. Aut ad illud cui oratio por-
 titur et quousque istorum modorum adsit i-
 tentio non est inefficax oratio ad sa-
 tisfaciendum. Et ego dico nec ad spe-

trandum vel reficiendum. Sed scilicet in
 tentio melior est quam prima. Et tertia quod
 scilicet. Unde Augustinus de virtute orandi.
 Puta inquit oratio est quoniam abundan-
 tia deuotionis ita mens accenditur
 ut cum se ad deum postulandum con-
 uertitur preamoris et magnitudine
 etiam petitionis sue obliuiscatur. Nam
 aliqui nimia attentio ad verba posset
 esset impeditura orationis scilicet quoniam ho-
 mo vult nimis in particulari cogitare
 de verbis, quod secundum philosophum, in topicorum
 Non possumus multa cogitare simul
 unde sufficit quod prima intentio sit talis
 quod sufficit ad integram informationem
 verborum. Et ideo hugo, ubi dicitur, dicitur.
 Oratio perfecta esse oino nequit si
 eam meditatio non committit aut si
 cedat his oribus precor. Thoma, ubi dicitur, d
 hoc vide hoc, scilicet xxvi.

12 **Quinto** requirit oratio quod utilia ad
 salutem petat, et sic est petere iuste.

13 **Atque** sit aliquod determinate pete-
 dum in oratione. Respondetur secundum Ricardum, ubi
 dicitur, quod. Queda sunt quibus non pos-
 sumus male vti, sicut virtutes gratia,
 et gloria et talia determinate petenda
 sunt in oratione. Quidam sunt quibus
 possumus vti bene et male sicut herede-
 ditates, filios, et uxorem, et hominem, et
 talia non sunt determinate petenda in
 oratione sed sub additione, scilicet si deus
 videret illa ad salutem nostram utilia.
 Quidam sunt quibus vti non possumus
 sicut peius et hominem malis, et talia non
 sunt a deo petenda in oratione.

14 **Sed** cur aliquid petimus cum de-
 sciat quo indigemus. Respondetur secundum quod dicitur
 Augustinus in epistola ad prima. Ille qui
 nouit quid nobis necessarium sit prius
 quam petimus non voluntatem nostram
 vult sibi per petitionem nostram inno-
 scere quod eam non potest ignorare, sed

vult exercere in omnibus desiderium no-
 strum quo possumus capere quod ipse
 preparat dare. hinc et dicitur, xxiiij. quod. uij.
 Obtineri inquit nequaquam possunt que
 predestinata non fuerunt, sed ea que sancti
 viri orando efficiunt ita predestinata
 sunt ut precibus obtineant, ergo non
 oramus ut deus aliquid sciat vel ut eus
 inuitemus sed ut obtineamus quod volu-
 it precibus obtineamus.

Sexto quod constanter fundicus in fi-
 de petat, unde Iacob primo postulet autem
 in fide nihil hesitans.

Septimo quod petat perseueranter. 16
Atque oratio sit semper merito-
 ria. Respondetur secundum Ricardum, ubi dicitur, quod non, quia
 merito debetur merces secundum iusticiam
 Et ideo oratio facta in peccato mortali
 non est meritoria proprie loquendo
 de merito. Addo etiam quod non est
 meritoria quous non fiat in peccato
 mortali, si non adsit debita attentio,
 saltem actualis in principio secundum communem
 opinionem theologo, in. ij. distin. xij. Si tamen ta-
 lis attentio adest erit meritoria, nisi si
 terrupatur, vel nisi in oratione necessaria
 puta in oratione respectu clericorum sit no-
 tabilis negligentia in reprimendo vaga-
 tiones quia sic esset peccatum de quo, scilicet
 hoc, scilicet xxvi.

Ad quid videtur oratio sine deo esse? 18
 cum, Respondetur quod videtur ad vincendas reiterationes
 An hiero. super Mat. xiiij. intentione
 ne itrat quod orare negligit. Secundo ad
 augmentanda merita. Tercio valet
 ad impetrandum postulata, ut patet ex supra
 dictis. Quarto valet ad vincendos ho-
 stes, xxvi. di. c. vlt. de moysi quod oras
 vincebat hostes. Quinto ad secretorum
 diuini reuelationem, viij. q. i. si ergo
 Sexto ad celestium delectationem. An si
 ne ipsa non gustantur diuina.

Atque semper exaudiamur. Respondetur secundum Ricardum, 19

ubi. s. q. vij. q. si sit p se et debito modo
semper exaudiat. sed non semper statim
sed p illo tpe quo diuina misericordia
picipit exauditione vtiliore esse om-
nibus pfecta. tunc fit p alia: sic non
semper exaudiat. An augustinus. c. ij. su-
p. Jo. dicit exaudiat oēs sancti. p ip-
sis non aut p oibus exaudiat. subdit.
tūq̄to digniores fuerit orātes p po-
pulo tāto facilius in necessitatib⁹. p
q̄b⁹ clamāter exaudiunt hoc enim non p
uenit ex defectu orōis ut non exau-
diat p alio orāte debito modo s. p in
disponēs illius p quo orat. qz obsti-
natus forte est. vnde Rabanus super
Mat. xxi. Quotiescūqz orātes non
exaudimur. id fit qz auxiliū nostre
salutis petim⁹ v. qz cor. p qbus peti-
mus pueris ne ipetremus obstitit
v. in futurū petitiōis differt effect⁹
ut desideria crescant et perfectius gau-
dia capiant que requirunt. hec ille.
20 **Q**uāto ofo sit in precepto ita qz q
libet teneatur. R. fm Aldericum qd
sic ad ofonem metales. Et ego dico
qz et ad vocalem tenemur impetu.
et cōs hoies. qz mentalem orōnem
non possent hēre sine vocali. Et qz ofo
sit de pcepto omnib⁹. Probo rōne sic
homo tenetur de iure naturali ad oīa
illa q̄ recta ratō dicat non posse sine
ipsis salutē psequi patz ea necessitate
qua quis vult aliquid ea necessitate
vult illud sine quo tale quid non pōt
hēre secundo ppi. Sinis imponit ne-
cessitatē his q̄ sunt ad fi. l. oratio. ff.
de spō. s. hō non pōt salutem psequi si
ne orōne. ergo ad eā tenet de necessita-
te qz hō nō pōt saluari sine orōe p3
Mā s. ap. 3. ij. ad cor. ij. Non sum⁹
sufficiens a nobis et bonū cogitare.
ergo multo min⁹ operari nisi ex grā
et nobis conetur posse quod quidē

non donat regl⁹ adultis nisi petant p
argumentū a p̄rio. Jo. vi. petite et ac-
cipietis. Facit. xij. q. iij. c. obtinere.
ergo cū sine bona opatiōe null⁹ pos-
sit saluari qz habitabit i tabernaculo
dei qz operat iusticiam fm p̄lat. 2bo.
na operatiō nō possit eē sine orōne.
Ergo ppositū Confirmatur. Exod.
xx. Memento. ut diem sabbati san-
ctifices qz sine ofone fieri non pōt.
Item Luce. xviij. opz semper orare. su-
per quo Criso. dicit opz necessitates
dicit. Corroboratur exemplo in p̄lati-
cha qua cōter homines non timent
deum quia non habent orationem
P̄rio si est aliquis timor dei inueni-
es in hīte grām orationis. Merito
ergo dicit Hiero. vbi. s. In tentatiōe
ne irat⁹ qz orare negligat. Et sup illud
Mat. xvij. Hoc genus demoniorū
nō eicit nisi i orōe ieiunio. Mō sanat
oculū qd nō sanat calcaneū. Tertio
sanant⁹ pestes corporis. orōne vō pestes
mēt. S. aduer. q̄stō pceptū d orōe
ē affirmatiuū qz solū obligat p sp ali-
qz plus aliqz min⁹. Quāto. n. q̄stō
debili⁹ tanto magis idiget auxilio
ofonis. Et iō certa meta vel hora nō
est determinata. sed tū glit pcept
to tenet q̄tum iudiciū sue rōnis dic-
tat sibi fore necessariū orare ut a pec-
catis desistat et in bono p̄seueret. Li-
ci tū religiosi hnt determinatū mō-
dū et tps ofonis d. q. s. Hore. S. i. l.
li. qbus in pnia p p̄ssores ē iniunctū
v. qz ex voto hērent. Alij at nō vidē-
tur hēre determinatū tps. Alij qz s.
S. Th. i. iij. di. xv. Seculares tenē-
tur dieb⁹ festiuis diuino officio iter-
eē ut ministri. p populo orātib⁹ suā
intentionē p̄sorient.
Que ofo ē efficacia. R. s. Ric. ii
vbi. s. q. viij. qz ofo dūca. Quod

videtur. Primo auctoritate dignitas
qz xps eam fecit et discipulos docuit
Mat. vi. Secundo misericordia v̄u-
tas. Tertio petitorū utilitas. Mā oīa
q̄ desiderare debem⁹ et petere i hac cō-
tinent. Unde Aug. ad pbā. L. 3. alia
ba dicam⁹ orādo nihil aliud tū dici-
mus qz qd in ista orōne positū est si
recte et p̄gruēter oram⁹. Unde aduer-
te qz eo ordine posita sunt q̄ deside-
rat et petere debem⁹. Exhibet. P̄rio
reuerētia illi cui porrigēda est oratio.
Cū of. Pater noster q̄ ē i celis qz ca-
prat tenuolētiaz dei orās. Secundo qz
finis magis d̄siderat qz q sunt ad fi.
Jo. pmo petunt q̄ respiciunt finē qz
q sunt ad fi. Respicies finē sunt due
petitiōes. P̄ria ē. sanctificet nomen
tuū. Hoc est s. 3. Lu. li. ij. de sermone
dñi imōre cū dicim⁹ nos admonem⁹
desiderare. ut nomen ei⁹ qz sup ē san-
ctū et apud hoies sc̄i hactat hoc ē
nō p̄sentatur qd nō deo s. hoibus p-
dest. Secūda est. adueniat regnū tuū.
Unde fm Aug. vbi. s. in hoc excita-
mus desiderii nostrum ut illd regnū
vobis teniat. et in eo regnare mere-
amur. Unde p p̄mā petim⁹ ut deus
ab hoib⁹ glorificet p sc̄daz ut ad dei
gloriā ventam⁹ petitiōes respiciētes
q̄ sunt ad fines. Quedā sunt respec-
tu boni q̄ sunt due p̄ia ē. Siat voluntas
tua sicut in celo et in terra. In qua s. 3.
Aug. vbi. s. petit meritū q̄ beatitu-
dinē mereamur qd p̄sistit in obediē-
do mādati dei. et iō sicut ab angelis
i celis fit dei voluntas. sic et a nob i ter-
ris p veram obiaz. Secūda est. Pa-
ter noster qz. da. no. ho. In q̄ petit vic-
tus quidam ad sustentationē neces-
sari⁹. v. vici. aic. i. eucharistie sacra-
mentū tāqz istm q̄ possum⁹ nos iuua-
re. Quedā petitiō ē respectu mali cui

372
pe. et hec ē dimitte. n. d. n. s. i. m. d. d.
nostris. An aug. vbi. s. debita pctā
dici manifestum est. et in hoc admo-
nem⁹ nos. quid facere deam⁹ v. re-
missionē pctōz habeam⁹ fm Aug. ad
pbā. v. i. b. i. s. i. nos. d. re. nostris
Quedā ē q̄ respicit mala inclinātia
nos ad peccatū ē. Et ne. n. idu. i
ten. qd nō ita intelligit ut nō p̄mitat
nos tēptari qz qñqz hō. intēptatione
pbat ad bōa tēptat⁹ ad deū. S. 3.
sic intelligit ut nō de ferit dūmo ad iu-
torio alicui tēptat⁹ i v. p̄sentiam⁹ v. ce-
pti v. cedam⁹ afflicti. fm Aug. ad
pbā. et iō aliud ē tēptari. aliud est iten-
tationē induci. Quedā respiciunt ma-
lū pene q̄ est. Sed libera nos a malo
In q̄ admonem⁹ nos s. 3. Aug. vbi. s.
Mōdus nos eē i illo bono vbi nul-
lū patiemur mali. An de hac ofone
dicē Insidio. i. l. de sū. bono. c. xxiij.
Sicut symtolū a dūca ofo p tota le-
ge p̄uulis ecclie ad celoz regna suffi-
cit. Et Aug. i eueh. c. v. De quotidi-
anis tēptatib⁹ leuib⁹qz peccatis sine
q̄b⁹ vita nō ducit quotidiana ofo si-
delum satisfact. Romm. n. est dicet
Pater noster etc.

Ratozium

puatus q
libet i do
mo p̄p̄ta hēre pōt. s. nō d3
hēre formā ecclie. nec ibi aliqz d3 ce-
lebrat nisi sit p̄uilegiat⁹ v. l. inia epi
afr d3 tēpti celebrat⁹ b. p̄se. di. i. vni-
cūqz. r. c. clericos. r. c. si qz.
Quia immunitate gaudet vide. simy. i
ntas. s. xxi. i. in quo differt ab ec-
clesia. vide. s. ecclia. s. iij.

Ado

p̄mo fm Aug. de
sanctovic. est signa-
culū quoddam in q̄ sp̄ialis
p̄tās et offiū tradit ordinato r. scdm
S. Bo. i. iij. di. xxiij. signaculū hīc

- stat p signaclo i aiaz diuinit^{is} impresso
 1 Quot sūt ordines. R. q. sūt vij. vt
 hī p magni i. iij. di. xliij. c. i. l. d. o.
 stiar^{is}. Lector^{is}. Exorcist^{is}. Alco
 litans. Subdiaconatus. Diacon^{is}.
 Presbyter^{is}. P^{ro}ph^{eta} tōsura. n. non
 est pprie ordo sed dispō ad ordines
 fm Ricar. eadē di. facit. xliij. di. de
 psalmistaru. qui psalmist^{is} idē ē q
 pma tonsura. 7 in h^{is} p^{ro}cordant cōiter
 theologi. S3 canoniste tenēt q sūt
 nouē ordines s3 nouē perarchias. s.
 pma tonsura seu psalmist^{is}. 7 ordo
 epalis. Et q pma tonsura sit ordo ē
 ter. in. c. cuz p^{ro}ngat. 7 ibi do. Ant. 7
 Cano. de eta. 7 qli. or. Silt q ep^{is}at
 sit ordo 7 q imprimat character iudi
 cio meo. facit incōmūcibil^{is} text. i. c.
 i. de ordinatis ab epō qui ep^{is}. re. vbi
 p3 q3 7 resignauerit. nihilomin^{is} con
 fert ordines. 7 nō executionē q non
 possit si characterē indelebile nō im
 pressisset ordo epalis. 7 sic fm cano
 nistas erunt nouē ordines. 7 de eoz
 officia vide in suo titulis.
- 2 Utrū in oi ordine imprimat cara
 cter. R. fm Ricar. vbi. s. q sic. 7 qd
 sit vide. s. character.
- 3 S3 nūqd perigit character baptis
 mi. R. q sic de necessitate. c. veniens.
 re. ff. nō bap. Secus de sacro confir
 matōis q nō pfirmat^{is} si ordinē re
 cipit characterē ordinis.
- 4 In q actu imprimat character in qli
 bet ordine. R. fm Ricar. vbi. s. p^{ro}
 gnālī regula tenendū est q in suscep
 tione illi^{is} exterioris signi imprimat ca
 racter in qlibet ordine. in q signo p^{ri}
 cipalis ptās quā respicit ille ordo si
 gnificat express^{is} ad quā p^{ro}uenit ali
 cui^{is} inst^{is} traditio 7 verbi expressio q
 p^{ro}do express^{is} determinat inst^{is} signifi
 catio. 7 ideo q p^{ri}ncipalis ptās quaz

respicit ordo hostiar^{is} express^{is} signifi
 cat in clauum ecclesie datione q3 i ali
 quo alio qd circa ip3 fiat. Et ptās le
 ctoris in hoc q ab epō sibi tradit co
 dex lectionū diuinaz. Et ptās exor
 ciste p hoc q de manu ep^{is} recipit li
 brum exorcismoz. iō in eoz dationē i
 primis. Et ptās acolui fm sen^{is} Bo.
 Ricar. 7 p^{ro}ph^{eta}. 7 alios respicit p^{ri}ncipa
 liter portare cereos. 7 iō iprimis per
 h^{is} q accipit cadelabru de manu ep^{is}
 Alij dicūt vt Tho. q iprimis p hoc
 q tradit viccolus. q3 p^{ri}ncipali^{is} per
 id significat ep^{is} ptās. S3 veri^{is} est p
 mū vt p3. xij. di. clerico vel dic quod
 vniq3 debz accipe vt in. c. acolitus.
 xliij. di. 7 in. c. perlepis. xv. dist^{is}.
 Sed querit an requirat q talis
 inst^{is} accipiam de manu ep^{is}. R. qd
 nō de necessitate fm Ricar. in istis
 ordinib^{is} minoribus. sed sufficit post
 q3 sunt ab episcopo instructi qualiter
 in officio suo debent agere inst^{is} fm ac
 cipiant ab Archidiacono de manda
 to episcopi 7 voluntate in cui^{is} acce
 ptione imprimatur character q3 instru
 menti traditio p^{ri}ncipalius est ab ep^{is}
 scopo q3 ab archidiacono. Et p^{ri}ncipa
 li^{is} op^{is} est ter. in. c. acolitus xliij. di. in
 maioribus bene op3 q de manu ep^{is}
 xliij. di. diaconus.

6 Potestas subdiaconi p3 p hoc
 q accipit de manu episcopi p^{ri}nam
 7 calicē vacuum. ideo in hoc iprim
 tur character q3 p^{ri}ncipalis actus eius
 est vasa dominici corporis 7 oblatio
 nes offerre diacono. Et legere episto
 lam est secundarius actus nō p^{ri}nci
 palis. p^{ro}pterea legit etiam a nō sub
 diacono. P^{ro}ptas diaconi nō potest ex
 primi q3um ad ep^{is} p^{ri}ncipale actum
 qui est ptās portandi corpus xpi in
 patena 7 dispēlandi corp^{is} xpi. 7 iō
 exprimitur

exprimitur quantum ad eius actum
 secundarium in traditione libri euan
 geliorum. i. qua imprimatur character
 fm Ricar. 7 Tho. alij dicunt q ipri
 mitur character in manus episcopi i
 positione. vt sanctus Bona. 7 p^{ro}ph^{eta}. 7
 p^{ro} hac opi. facit. xliij. di. c. diacon^{is}
 incto. d. c. clerico. P^{ro}ptas sacerdotis
 confertur quando ab epō dicitur ac
 cipite spiritum sancti. quorum 7c. 7
 huius op^{is} est sanctus Bona. 7 p^{ro}ph^{eta}.
 Alij dicūt vt Sco. in. iij. di. xliij. q
 ibi sūt due forme partiales. In q^{ri}u
 altera cōfert ptās conficiēdi eucha
 ristiam in reliqua ptās absolūēdi in
 p^{ri}ntia. 7 istis cōiunguntur due mate
 rie. hoc est duo signa visibilia. P^{ro}io
 p^{ri}ta forme p^{ri}me ē traditio calicis 7
 patene cū hostia. 7 vino 7 verbis acci
 pe ptatē celebrandi 7c. Secunde for
 me est impositio manus ep^{is} super ca
 put cū verbis accipe spiritū sanctū.
 vt sic ep^{is} cōcorditer agat iūmo epō
 xpo. qui prius contulit ptatem apo
 stolis conficiēdi q3 absolūēdi. hec
 ille. Et hoc credo verius quo ad p^{ri}
 mam materiā cōridentē p^{ri}me for
 me. S3 quo ad secūda materiā cor
 respondentē se forme q est manus i
 positio ep^{is} cum illis verbis accipite.
 Hō credo q ter. in. c. vlti. de sacra
 nō iteran. inuit. q manus impositio nō
 ē de substantia forme. q3 si omisa fue
 rit non d3 reiterari sed suppleri. nec
 sūt predicta verba accipite. q3 sunt q
 dam pastoralia que ipsa nō hnt. sed
 hnt alia vba q3 ip^{ro}nt manus. Ep^{is}
 tui^{is} 7o ordo quo ad characterē suscipi
 tur in vncōe capitis ex crismate. sed
 hoc nō est vnc^{is}. p. c. vncum in p^{ri}nc.
 de sacra. vnc^{is}. vbi dicit supplendus
 qd ē omisus. Imprimis ergo ex ipo
 sitione manuz epoz super caput ei^{is}

vt potest elicit ex. c. epō iuncta glo. xx
 iij. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. nō ite
 ran. q3 loquitur de ipositione q3 sit dia
 cono 7 sacerdoti que nō ē de essētia.
 P^{ro} salmista^{is}. seu p^{ri}ma tōsura que
 confertur ei ei capilli absconduntur.
 Que sūt necessaria in qlibet ordi
 ne. R. q vt colligo i diuersitate doc
 dicen. est q oia statuta in pastorali
 debent intelligi ita necessaria q si ali
 quid omittat. nihil fiat. 7 necessario
 tonum sit iteran. nisi omisa sint d illis
 de quibus in iure est expressus q nō
 sūt de necessitate. vt vncio. vt in. d. c.
 vncio. de sacra. vnc^{is}. Et manus ipo
 sitio in ordinatōe diaconi vel presby
 teri. d. c. vlti. de sacra. nō iteran. Et q
 daz orationes alie ab illis q dicunt^{is}
 q3 aliqua inst^{is} tradunt. Et quedā
 alia forte minūa que ex se patēt nō
 esse de substantia ordinis. sicut q sic
 genuflectus. 7 similia que magis sūt
 ad deuotionem excitandā. Itētem
 pus de tēpo. or. c. sane. Itētem etas. di.
 lxxviij. subdiaconus. Item q ab ep^{is}
 scopo p^{ro}prio recipiat. 7 nō simul plu
 res accipiat de sacra. non iterā. c. i. 7
 vlti. Itē q a latino vel greco episcopo
 recipiatur de tēpo. or. c. q trāsla
 tionī. Item missa in minoribus ordi
 nibus. 7 huiusmodi.

Sed nūqd tactus corporalis in
 strumētū sit de substantia ordinis. tho.
 i. iij. di. xliij. tenere v^{is} q sic. 7 ter^{is}.
 credo. q3 alij dicant q solum p^{ro}
 rectio instrumenti 7 manus extensio
 sit de substantia. cr. l. quod mō. ff. de
 acquir. pos. q3 in sacramentis regit^{is}
 tactus corporalis. vt p3 in baptismo
 vncione 7 huiusmodi. 7 hoc p3 in pa
 storali. Secus dicunt quidaz de im
 positione manuum. q3 nō requiratur
 tactus. Sed Sof. 7 d^{is} ostentent q3

similiter est necessarium per. c. si. de sa. era. no iterum. Ego teneo qd licet in i. positione manuum non tangat qd no sit aliquis suppleendum. Et similiter in instrumentis i quibus character ex eoz traditione non imprimitur. sed sufficit porrectio licet sit melius tangere secus in traditione instrumentorum ex qua character imprimitur.

10 Sed nungd oportet tangat ambabus manibus. Item oia puta patenaz simul cu calicez binoi. p. qd no credo. sed sufficit soluz i. tangat modici quid alicuius rei que nullu in fine diu continuas heat ad totu ar. c. vinct de pte. eccle. li. vj.

11 Etz sufficit traditio euangelioz p libro exorcismorum. vel super pellicum pro dalmatica. et hmoi. p. qd non nisi in eodem libro continerent omnia simul. si tunc haberet interiozes tradendi illum libri qui pertinet ad illum ordinem.

12 Quid si eps facit actus et alii dic verba vel eozio. p. nihil valet quia facta sunt unitatis q diuidi non pnt de pte. di. ij. q. passus. r. xxiij. q. i. loquitur. Gallit hoc in minoribus ordinibus. ut dictum est.

13 Etz requiratur necessario expressio verborum cuz traditioe istrumetu. p. fm Jim. in. c. pbyter b sa. non ite. qd sic ita qd si pars illi orationis sit dimissa a capite et ichoanda et bñ quia ma cuiuslibet sacramenti est istrumetu traditio. forma vero est expressio verborum.

14 Quid si aliquid sit omissus. p. qd si omissus sit de necessitate seu substantia ordinis sic totus est iterandus. Si vero non sit nisi de bñ esse. ut ee. ut ea qd non sunt de necessitate. sic in alia ordinatione est suppleti. Et ab eode qd prius

ordinauerat si potest et non ab alio. fm Jim. vbi. s. nisi qñ primus non potest plicere. nec an suppletionem potest exequi ea q sunt illi ordinis. ar. li. di. sollicitudo hec ex Jimo. et Host. et Bosre. in d. c. pbyter nec poterit talis suppletio fieri nisi tpe debito ad ordinationes tenendas. ar. prefati. c. sollicitudo.

Sed quo supplebitur quicquid aliquid est omissum. p. si erat de substantia vel dubium an sit de substantia fm Jim. vbi. s. totum replicabit. Si vero certum est qd non erat de substantia tunc induci potest qd ordines dantur venient et accipiet quod est omissus solus. Propterea qd non huius positione manuum fm Host. solimmo est accipiet. qd fm ei non est de substantia ut dictum est. Et si qd pbyter in sua ordinatione habuisset ipositione manuum. sed non fuissent dicta predicta verba. accipe spiritum sanctum et c. sed alia fm aliqua pastoralia eorum. tunc nihil iterari est vel suppleti.

Etz in collatione ordinum conferatur gratia grati faciens. p. R. i. li. di. xxiij. q. sic si suscipiatur digne.

Etz character unus ordinis de necessitate presupponat characterem alterius ordinis. p. qd non fm eozio doc. in. li. di. xxiij. Sed qd ad executionem sic de quo dic v. s. Irregularitas primo. s. xxyi.

Etz ordo liberet a fortuna seruili. p. qd sic episcopus et sacerdos sine sit seruilius vel a scriptura vel curulis. xlv. di. seruus si sciente.

Rdo. ij. a quo potest dari.

fm scdm Host. in. c. cum contingat de eta. et qua. et sequit. p. a. l. c. ego de co. lue. qd prima tonsura que clericatus dicitur vel psalmistatus quod idem potest dari a quocumque sacerdote par

rochiali suis subiectis. Et istud tenet Hugo. Ray. Jo. Jimo. et etiam Al. c. in. c. nullus episcopus. de tpo. or. li. vi. Bosre. tenet qd non potest. Et sic videtur habere versus ecclesie romane. Ego cum Joan. an. in. d. c. cum contingat dico qd si habet supra lay cum quasi episcopalem iurisdictionem potest. c. abbates de priuilegiis. vi. si non habet sic non potest. et hoc sequitur do. Anto. in. d. c. cum contingat. Abbates vero si est pbyter. et ab ebo benedictus vel recusatus benedictus potest dare tres ordines minores. s. Clericatus sue primam tonsuram. Hostiariam et Lecturam in suo monasterio et suis monachis. seu illis qui ut efficiantur monachi. illud acceperunt. Et etiam secularibus omnibus super quibus habet quasi episcopalem iurisdictionem. lxxi. di. c. i. r. ij. Et etiam in alio monasterio potest eos conferre si est iuratus ab eorum abbate et illud monasterium sit exemptum. Alias non. ar. lxx. di. c. i. tamen Jo. lxx. di. s. i. r. c. i. qd hodie abbas prefatus potest etiam dare alios duos minores scilicet Exorcismum et Circulationem et hoc sequitur Host. et domi. Anto. in. d. c. cum contingat de hoc nota. in. c. abbates. de priuilegiis. lib. vi. Episcopus vero potest dare omnes ordines omnibus de sua diocesi. ordinis aut qui in sua diocesi habent domicilium vel beneficium. Aut de licentia episcopi cuius est subditus ordinandus vel capituli sede vacante. Al. vicarij generalis episcopo in remotis agere. Vel sui prelati si sunt religiosi excepti. hec no. in. c. nullus. de tpo. or. lib. vi. Sed quid si sacerdos vel episcopus aut abbas ordinat aliquem non sibi subditum v. s. dictum est. p. fm

Jim. in. c. de supplen. negli. prela. qd nihilominus character conferatur. ar. ix. q. ij. lugdunensis. De pena vero tam ordinantis quam ordinati. vide. s. Irregularitas primo. s. xxiij.

Etz utrum papa possit dare licentiam non episcopo conferendi ordines sacros. p. Jim. in. c. quanto de consue. qd sic dummodo ille cui datur talis licentia habeat ipsos ordines quos alteri vult dare alias non.

Etz utrum episcopus qui resignauit episcopatum vel degradatus. hereticus aut excommunicatus est conferre possit ordines. p. scdm Ricar. vbi. s. di. ij. qd si fuit legitime episcopus ordinatus et confert ordines. et character imprimitur. Sed hoc videtur irregularitas primo. s. xxi. mortaliter tamen peccat sciens et talibus ordinem suscipientes fm eod. Ricar. vbi. s. Et sicut supradicti ordinantes nisi i causa su d. s. Irregularitas primo. s. xxi.

Rdo.

ij. quibus potest dari. p. qd oibus masculis q a iure non phibent ordinari. Mulieribus aut nullo modo potest dari nisi de seculo de seculo nihil sit qd characterem non suscipiunt ut no. Ricar. i. li. di. xxy. ar. li. q. i. Nec ob. c. presbyter et c. mulieres. xxiij. di. in qd vocatione presbyteri. et c. diaconissas. xxy. q. i. r. c. sacras. xxiij. di. qd non est ab ordine s. a platiode de abbatissa diaconissa et viro presbytero de presbyteri vel a viduitate et sacrate dicitur a voto ex quo se deo pccrunt. Quidam tamen dicunt qd nec est illi q non hnt vestimenta sunt capaces ut no. Ricar. vbi. s. q. ij. Sed de hoc valde dubitaret si daret an susciperet characterem. et potest tenebre qd sic. ar. c. xpian. et c. si tibi subditum v. s. dictum est. p. fm

in ver. infant. de tempo. ordi. lib. vi.
 1 Sed qui sunt q. phibent ordinari
 p. pmo illi q. n. hnt d. b. etates. 7 q.
 sit respectu cuiusq. ordi. vid. s. etas.
 2 Sed illiterati. vt i. c. nullus eps
 de temp. or. li. vi. Atq. aut suscipiet
 caracter si ordietur. dic q. sic. ar. c.
 veniens de presby. no. bap. Et d. hoc
 vide clericus. ii. s. l. i. r. ij.
 3 Tertio criminosi vnde exstetis i
 mortali non debent p. moueri. de t. e.
 or. c. ex. max. tenore. d. c. ad aures. r. si
 notoria sunt crim. mortalia. peccaret
 mortali eos ordinans. als. no. vt no. i.
 c. quesiti de t. e. or. Ipse tñ q. suscipit
 peccat mortali. siue sit publici siue se
 cretus. Et quotienscuq. exhibet se vt
 minister ecclie peccat mortali. 7 toti
 ens quotiens hmo i actu facit. An q.
 tangit res sacras q. ex off. suo pec
 cat mortali. sec? si ex necessitate 7 sic
 glubet lat. facere pot. fm. Tho. i. iij.
 di. xliij. facit ad hoc. c. multi. xl. di.
 4 Sed nunqd. sufficit p. tritio. p. i. 3
 sit diuersa opinio n. b. l. o. n. i. ego cre
 do verius fore q. sufficit excepto qñ
 vult dicere missam de quo dic. vt. s.
 Euch. aristia. ij. s. v.
 5 Quarto bigami. vt in. c. acutius.
 xvi. di. 7 de bigamia per totum. de
 quo vide. s. bigamia.
 6 Quinto soleniter penitentes. l. dif.
 c. ex penitentibus. 7. xxi. di. illite
 ratos. d. quo vide penitentia. s. v.
 7 Sexto neophiti. xlvij. di. s. phibent.
 7. c. qñ. 7 rō. pñt. ibid. c. sic.
 8 Septimo curiales q. pp. aliqd. offi.
 curie sūt obligati. li. di. c. i. ij. 7. li. iij.
 di. legē. absoluti vō a curia n. phibēt
 lxi. di. ofus. nisi alias sint ifames vel
 irregulares vt i. dictis iuribus.
 9 Octauo. rō. c. i. n. i. s. obligati de qui
 bus dic. vt. j. rō. c. i. n. i. s. i.

Mon. serui de istis dic. vt. j. ser. 10
 uimo. s. ij. 7. li. i.
 Decimo. Corpore viciati. habes 11
 de hoc. s. corpore viciatus. s. i.
 Undecimo illegitime nati. 7 quis 12
 dicatur illegitimus. vide filius.
 Atq. illegitim? itas religionē pos. 13
 sit p. moueri. p. p. sic de iure cō. scōz
 Hosti. 7 Ber. i. c. i. de si. p. b. y. sed ad
 prelationē non potest sine dispensa
 tiōe pape de si. presby. c. i. qñ. li. vi.
 Quid si non intrat religionem. vi. 14
 de. s. irregularitas. i. s. li. i.
 Atq. dispensatio cū illegitimo vt 15
 clericatū vel ad ordines p. moueamr
 debeat intelligi de oibus ordinibus.
 vide. s. clericus. i. s. li. i.
 Duodecimo. Peregrini 7 igno. 16
 ti ordinari nō debent. Peregrini sūt
 qui nō sunt oriundi de epatu. vel nō
 hnt ibi domiciliū aut bñficiū. vt i. c.
 cū nullus. d. etas. 7 q. ordi. li. vi. Igno
 ti sūt quoz origo 7 vita 7 regularitas
 non ē nota. epo. xliij. di. c. eps. 7. li. i.
 q. vñ. quereñ. nam pegrini ordinari
 nō debēt. nisi bēant lras autent. cas.
 vt. j. peregrin. s. li. i. s. l. r. ignoti nisi p
 us ex ammatōe pma cognoscantur.
 Decimotertio Infames 7 d. hoc 17
 vide. s. infamia.
 Decimo qto. Dēs irregulares 7 18
 q. sint vide. s. irregularitas.
 Decimognto Dēs suspēsi aut in 19
 terdicti vel excoicati 7 de istis habes
 s. Interdicti. iij. s. i. r. j. suspēsi. i.
 Decimosexto Dēs ordinati i dia 20
 conos vl' subdiaconos a papa n. pñt
 sine eius licētia ad alio ordiari ad su
 piores ordies. c. cū i. distribuēdis b
 tempo. or. 7 in. c. filium. i. q. i.
 Decioleptio Hermosrodit. xxi. 21
 vi. illiteratos di. xxxliij. c. h. est ordi
 net nō suscipit caracterē nisi pualet

lectus virilis s. gl. i. s. Hermosrodit?
 iij. q. iij. si est cēt n. suscipiet s. 3 ro.
 Decioctauo Cōiugati nisi velit
 religionē intrare vl' ad sacros ordies
 p. moueri. c. h. de t. e. or. lib. vi. d. quo
 dic. vt matrimonium. iij. s. viij.
 Sed qd. si eps ordiat aliquē pre
 fatoriū. p. q. mortali peccat s. 2 ho.
 i. iij. di. xliij. nisi cū eis dispēaret i
 casib? i. qb? pōt. Et vltra hoc si ordi
 nat infantes nisi religionē intraret aut
 pūgatū nisi velit ad sacros ordines
 p. moueri vel religionē intrare vel il
 literatus suspensus est per annum a
 collatōe clericalis tōsure. vt not. i. c.
 eos. 7. c. nullus de tem. or. li. vi.
 Atq. prelatus possit cogere cleri
 cū ad ordies suscipiēdos. p. s. cōf.
 doc. i. c. qñs de etas. 7 qualis. q. si hz
 bñficiū pōt cogere nisi legitime excu
 set de quo vide ibidez. Si vō nō hz
 bñficiū ecclasticum nō pōt cogere
 7 ordinā. innitū q. nō est bñficiatus
 est suspensus a celebratione misse p
 annū 7 d. deponi. lxxij. di. c. i. 7. li. i.
 Atq. coacte ordinat? suscipiat ca
 racterē. p. q. si coactō sit pditionalis
 puta vt euadat mortē sic suscipit ar.
 c. vbi ista didicisti. lxxij. di. 7. c. d. tu
 deis. xlv. di. 7. c. q. qdā. i. q. i. q. vñ
 lūtas coacta volūtas est. xv. q. i. meri
 to si coactio sit absoluta puta quia
 per vis ordinatur sic non suscipit ca
 racterē facit. c. maiores i. si. d. baptis.
 Sed nunqd. talis ordinat? metu
 pditionali teneatur continere. p. qñ
 si metu talis fuit q. potuit cadere in
 cōstantes viri per. c. perlati. de his
 que vi. me. 7 in. c. ad aures de etas. 7
 quali. or. q. integritas est res tott nō
 precepti. c. integritas. xxiij. q. i.
 Xdo. iij. quo tpe d. dari
 p. p. pma tōtura pōt

dari omni tpe fm. Hosti. 7 sequitur
 D. Anio. in. c. consultationi. de tēp.
 ord. Alioies ordines pōt eps qui
 libet i dieb? dominici dare vni vel
 duob? 7 nō plurib? s. 3 ho. in. c. d. eo d
 tem. or. vbi ter. est s. 3 Jun. 7. So. ibi
 dez tenēt q. etiaz plurib? q. duobus
 pōt dare dōmodo non videat ordia
 tionē gnālē facere. Sed opti. lxx. cū
 inbrear lre est tutior q. in re dubia
 tutius est recurre vbi edicti. l. i. s. si
 io. ff. d. exer. ac. Papa cōter subdia
 conati in oibus dominici diebus 7
 alijs festis p.icipuis di. lxx. c. vlt. 7
 Host. dicit in. d. c. de eo q. oēs ordi
 nes 7 omni tpe pōt pferre papa ar. c.
 ad honorē de aucto. 7 vspali.
 Sed nūqd. pōt eps dare quattuor
 or ordines minores in alijs festis q.
 de qbus in. c. h. de ferijs. p. do. an. i.
 d. c. de eo recitat quosdā tenere q. sic
 7 quosdā q. nō sed solū in illis festis
 in qbus virgines p. cerari possunt 7
 lxx. dicit h. c. tñ. tñ dicit i. d. c.
 de eo dñici 7 alijs diebus festiis.
 Atq. abbates similiter possint da
 re quattuor ordines predictis diebus
 dominici vel festiis sicut epi do.
 anto in. d. c. de eo. 7 in. c. c. 3 contin
 gat de etas. 7 quali. 3 q. sic imo scōz
 Hosti. videt q. potius his dieb? de
 beant dare quā in quattuor tempor
 bus ne videantur generales ordina
 tionem facere. 7 placet. Alii ordines
 debent dari ab episcopis tantū in sex
 temporibus anni. i. in sabbatis qua
 tuor temporū anni. Et in sabbato me
 diante ebdomode quadragesime. in
 quo cantatur oēs sientes. Et in sab
 bato sancto. lxxv. distinctione per to
 tum. 7 de temp. or. per totum.
 Sed nunquid tempus est de sub
 stantia ordinum. p. q. non. c. sane.
 s. iij

Que pena conferentis et suscipiētes ordines extra prefata tempora. et quis poterit dispensare vide. §. irregularitatis. l. §. xxv.

Rdo .v. vbi debet confer
ri. & quod in ec
clesia episcopali. arg. lxxvij.
di. c. i. sed de consuetudine dant vbi
toluit. lxxv. dif. in palea.

Rdo. vii. quo ordine dy
accipit. R. qd gra
dati incipiendo ab infimo acce
dendo vsqz ad supremu. i. prima ton
sura seu psalmistatus. hostiaru? le
ctoratus exorcistat? acolitu? subdia
conatus diaconatus presbyteratus e
patus. li. di. si. officia. lxxvii. di. c. i.
¶ Quid si quis vno vel pluribus p
misiis ad superiores ordinat vide. s.
Irregularitatis. s. lxxvi.

2 Quot ordines possunt sumi con
ferri. R. Anno. Hosti. in. c. de eo. de
tē. or. tenent q̄ prima tonsura ⁊ quat
tuor minores n̄ possunt dari vna die
per. c. litteras. ⁊ per. c. dilectus. cod.

tit. 7 in mo. c. de conspili. dicitur de
psalmistaru. et hoc sequitur do. Ant.
in. d. c. de glo. in in. d. c. de eo tenz
qz omnes minoris simul vna die pñe
pferri. et Sofre. facit pio en. text. i. d. c.
de eo vbi dicit minores ordines.
sic omnes minores. xix. diff. Si Ro
manorum. Ego seruarem consuetu
dinem in hoc sed vbi non apparet
de consuetudine tunc tenere opinio
nem Hosti. et Anno. que videtur ve
rior qz. d. c. de eo. superius expresse
fuit solum de quor minoribus et po
tius addidit minores et ista indefi
nita restringenda est ad. s. expsa. fa
ctil. p. omponius pñci. ff. de pcur
vñus aut facit ordo cum predicta
mioribz. vel duo sacri ordines eades
die vni persone cōferri non pñt nec i
hoc dispensari potest nisi p papā. vt
no. Anno. et Hosti. in. c. dilect. de te
or. s. pferri debēt singuli p se et per
interfecta potest. lxxv. i. dñi. i. singul
et. qñqz vñz aliz aliqui ordinari pñ
nuaret tantum vsqz ad dñicā s ma
ner ordinandus nō tñ posset qui in
sabbato vñi suscepat aliū die dñico
recipe qz censet. p eodem dic. c. l. f. al
de temp. or. Fallit hoc s. Ber. i. epo
qui in sabbato pōt in sacerdotē ordi
nari et in dñico in epm pferari.

Que pena pferitis ordinē s. p. fatā formam. s. duos sacros vno die vltimiores cū vno sacro. R. s. ter. i. c. dilectus de te po. or. q. suspēsus ē a piāte ordinandū donec per papā cū eo dispēset. Sz do. an. i. c. l. f. ad e. t. dicit q. nō ē suspēsus s. suspendē dū ab ordinib. dādis sic collat. s. ordina. bene ē suspēsus ipso facto & a solo papa potest absolui in. d. c. l. te res in fi. de quo vide. s. irregulari. t. a. i. s. xxiij.

de seruitutini suae examinatio
archidiaconus de iure cōm de officio.
Arch. ad hoc r. c. vt nōm de ele. c.
nihil est. s. epi. li. de vltia minoribz r q
litatibz r ceteris q requirunt i ordin
toz. q nulla impedimētū de s. scriptis
bateat. Item q sit sobrius non ebri
sus. xv. di. r. xxiij. per totū. Item p
dēs. xv. di. v. qz ad. xl. bi. Item omne
vinitu bz. l. di. v. qz ad. xij. Item
castus. xlij. dist. i. pudēcia. xxi. v.
di. v. qz ad. xxv. Item hospitalis. l. cū
di. r. lxxv. di. per totū nō litigiosus
xvi. di. lxxv. di. lxxv. di. dist. lxxv. v.
di. puenit nō cupidus. xlvij. r. d. c. p
uenit. Item domus sue bñ pñdēcia.
lxxv. di. s. necesse. lxxvi. dist. lxxv.
di. xxi. bi. Item ieiunius. lxxv. di. q
patribz. ¶ Scōdo dñmilla celebrari
ab eo qui vult ordinare. An aliq
ray. tenet q si missa omittat nihil sit
sed totū iteratū. Et Hugo. tñ r Jo.
lxxv. di. in. c. ordinatōes el. i. ver. in
c. q sicut de elec tenent q non ē de
necessitate q credo verum i minor
bus sec⁹ in sacris. qz est de substantia
v. s. ordo. iij. s. v. Fallit in pma tō
sura q cōit hodie sine missa dat r n
vñ dicit missam alio p secret nihil o
min⁹ r ordo vt dicit v. r. Hugo.
v. bi. s. li. fieri nō debet. Qd limitat
rum in minoribz se sed non i sacris.
¶ Tertio dñt bñ ordinādi idemē
ta pñtēcia ad ordinē qd volūt susci
pere. ¶ Quarto q ordinās in qctū
qz ordie seruet ritū pastoralis marie
circa pcorectionē infroz in quibus
character cōfertur dicēdo vba pueni
entia r faciēdo vte ordinādi tēgant
corporali tactu p maiori cantella r n
hil omittat d ordinatus in pastoral.

qđ vt dixi excepto loco ⁊ tēpore etate
vñctione ipōitōis manuū tactu cor
porali ieiuniū missa in minoribz. ⁊
qđ sit p̄p̄r ep̄i copus vel nō ⁊ ofon
bus aliquibz qñs dicant cū aliquoz
copaliū traditioe nō g̃a alia ab istis
creduntur iā ⁊ necessitate qđ sit aliqd
omittat cōter tenet qđ n̄h̄l sit ⁊ tō
tū est iterandū fm aliqd l3 vt dixi te
neant theologoz qđ in aliquibus p̄fer
character ⁊ sic f3 eos si alio omittē
tur essent solū suppleda f3 qđ hoc nō
habem⁹ ex p̄sū tenet. ⁊ secun⁹ vt dixi.
¶ S3 miqd qđ qđ interrogat qđ ex
minat tenet dicef peccatū suū. f3 f3
Im. i. c. inq̄s iōs ⁊ accu. qđ non n̄
si ēt post penitentiā p̄diat excoꝛdes
ordinis vñ fm b̄n̄d̄cti. p̄t n̄ d̄re si
aliquod tenet cōmissi est penitentiā
nec indigeo dispensatione. 304
¶ Atz ep̄s postu suo subdito sine cā
legitā ē negare collatōe ordiis. f3 qđ
aut est regularis ⁊ sic nō tenet ei cō
ferre imo sius platus p̄t hoc sibi ⁊
negare nec f3 sui plati voluntatē p̄t
pmoueri ⁊ sic loq̄r. c. ad aures re tē
po. or. Aut ē secularis ⁊ sic nō tenet
ep̄s. Aut ē i dignitate ⁊ b̄n̄d̄ctio ⁊ sic
non p̄t ep̄s ei denegare ⁊ sic loquit
qđ in iuram tenore de tem. or. 305

Tunc ordinis indignū sciēter pec-
cet mortali. R. fm Aistē. lib. v. titu.
v. q. sic qz infideliter agit cuz dño q
eum dispensatorem constituit.

peccato. R. q. ser. i. intelligo tñ
ornatu vestimentoꝝ ⁊ corpo
ꝝ ⁊ mulierum q̃ de ornatu
um ⁊ supelectilium.
imū recta iñtēto. s. v. nō fiat p
vel libidine s. ex legitima cā
scit Criso. i. c. sicut. xxxij. q. v.

Sicut enim peccati opus sine voluntate non fiat ita iustitia ex opere non consummatur nisi voluntas affuerit. Hanc vir orans se vel mulier ut non appareat in contemptu honestatis personis vel ut placeat vir uxori suae uxori viro et homini ex tali intentione licet quilibet ornatus si non aliter adfuerit adiutores de quibus. j. Si autem fiat propter istos sic tale erit peccatum quod est peccatum in intentione. An Augustinus de sermone domini in monte exponendo illud cum ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite etc. In hoc autem inquit. c. maxime aduerterendum est non in solo nitore reze corporalis atque potius sed et in ipsis sordibus et lutuosis esse posse lacrimas et eo pertinet hoc ille ex quo per se et super habundantiam effectus et et mediocritas ornatus ex intentione mala semper mala est discutias. ex quo prima intentio ornatus si sit ad provocandum alios ad libidinem sic est mortale peccatum quod non solum percupiscere sed vel percupisci est statum infamonij damnable est huius aug. simul si sit propter elationem vanagloriam superbiis quod sit mortale et quod sit. v. de Superbia et Vanagloria.

2. Si nunquid mulier inupta possit se ornare ut placeat alicui viro. R. quod si quidam indistincte teneant quod non per dictum apostoli prime cor. vij. cum dicit mulier quod nupta est etc. Tu tamen tene illud nupta accipit quod vel ad rem vel intentionem. Et ideo illa mulier que intendit nubere ut placeat alicui pro uxore si se ornatur non habet pravam intentionem. sed bene illa quod cum non intendat nubere. vel non potest cum aliquo quod ei placere et in hoc per contra docet contra Alex. et. Tho. fa. q. c. lxxi. facit. c. non satis. lxxv. et disti. et do. Luc. xi. Si oculus tuus rectus vel nequa fuerit opus indifferens. erit re-

ctum vel nequam.

3. Secundum quod requiritur in ornatu est honestas nihil. n. inhonestum potest esse licitum. An sicut sine iniusticia nemo ingreditur regnum dei ita sine honestate que est una de partibus eius essentia lib. l. iusticia. s. iuris precepta. ff. de iusticiis. et iur. et prope. Ita ad Sal. v. potest impudicitiam unum de excludentibus a regno dei. Directe autem habet in honestate ille ornatus ex quo mulieres vel viri ostendunt loca impudica. et si viri non ostendant nude sufficit ad impudicitiam talis corporis formas ostendere quod sunt recte impudicia ostendunt. Si autem faciunt qui vestimenta ita breviter portant quod ostendunt virilis membris apparet. Si sunt impudicia quod mulieres talia vestimenta aperiant quod peccat et mamillas ostendant. An tales non a deo excusantur et mortali quod non obliuiscuntur. Excusantur bene viros qui tali habitu vterentur ex aliqua necessitate. puta egrotando et coram talibus quod non habent provocari ad lasciviam sicut cum iuvenes ludunt in diploide simul et homines et ideo dico de mulieribus in domo coram viris suis aut alijs mulieribus cum iuvenes valde quod sic est consuetudo quod corruptella est. l. q. non ratione. ff. de le. que potest argueretur. c. si. de plus. Si sunt aliqui videtur impudici quod mulier habeat caput discopertum. Sed aug. in epistola ad possidit videtur tenere quod hoc sit verum quo ad decetiam non necessitatem. Inquit. n. capillos nudare feminas quod et caput velat apostolus iubet nec. maritatus decet hoc ille. Et gl. super illud prime cor. xi. Mulier velatus habere de caput dicit quod aliqui excusantur a peccato quando hoc non faciunt ex vanitate. sed propter diuinam consuetudinem et tunc tenent quod cum hoc se non sicut impudici

377
sit impudici excusant consuetudo. et hoc sequitur. S. Tho. vbi. s.

4. Si nunquid fucantes se seu colorantes se aut alia signum adhibere vel puta adulteros crines et homines faciant honestatem talis quod peccat mortaliter. R. circa hoc est diversa opinio. inter doctores. S. Tho. vbi. s. et quod homines fictiones non possunt esse sine peccato non tamen semper est mortale. Sed solum quando sunt propter lasciviam vel dei preceptum. Alex. l. iij. pte sume recitat quosdam tenere quod si talia sunt ad oculum talis defectus. puta morpheam in facie vel nuditate capitis. quod non videtur peccatum mortale. Si vero fiant ad fingendum pulchritudinem maiorem sic fore mortale peccatum. ipse vero Alex. dicit quod licet hoc opinio sit humanior non tamen sibi videtur dicere quod oio sit peccatum mortale ad quod facit dictum Cipriani de habitu virginum qui ait. Panus deo inferunt quod illud quod ille formantur formare contendit impugnatio est ista diuini operis purgatio veritatis dei videre non poteris quod oculi tibi non sunt quos deus fecit. sed quos dya-bolus infecit de inimico tuo tincta cum illo pariter arsura hec ille. Et dicitur vero. ad. Baurij filia crimine est post crismatis sanctificatione cuiuslibet pigmenti succo vel pulueris fordidari. et dicitur Aug. de psec. di. v. c. fucare vbi ostendit quod est adulterine facie et inhonestatis. Ego vero in occultantibus defectum tenerem opinio. S. Tho. In alijs autem que talibus viris ad fingendam maiorem pulchritudinem recitarent eis opiniones predictas et inducerem pro posse ad dimittendum ostendens periculum quod si pur vel lent tenere opinio. S. Tho. non negarem eis abolutionem sed me exone

rare et super ipsos vel ipsas relinqueret.

5. Tertium quod requiritur in ornatu est convenientia persone nam religiosus debet habere religiosum aliter esset excoriat. v. s. excoriatio. vij. casu. xxvij. Clericus aliquibus non habet. v. s. Clericus. iij. An tamen talde quod si religiosi vel religiosi ferrent habitum non conveniret sue professioni quod peccat mortaliter si non in modico excedat. Ideo dicit de muliere quod viri habitum virili vel prius. quod peccat mortaliter. quod facit de peccatis deuteronomi. xxij. et v. sequi. S. Tho. vbi. s. quod dicit quod spualiter est phibitum. Addit tamen quod posset quod talis habitus sine peccato propter aliquam necessitatem vel cum vi occurreret se ab hostibus. vel quod aliud non habet vestimentum et homines. Facit ad hoc. c. effici officia. de vi. et ho. ele. et quod ibi no.

6. Quartum quod requiritur in ornatu est parsimonia et moderatio. l. ne sit superfluum vel quo ad multitudinem et diversitates vel in multis vestibus localibus et homines vel quo ad preciositatem vel quo ad curiositatem. Nam versus superfluum est oio viciosus vbi ad Sal. v. Inter alia que excludunt a regno dei cum fuisset deus de fornicatione potest Luxuria vbi dicit glo. quelibet superfluitas intelligit not. excedens. vel sit mortalis. Unde Tho. vbi. s. dicit quod facientes ornamenta superflua et curiosa peccant quando superfluitas est notabiliter excessiva non est dubium inter doctores quod sit mortalis. sed difficultas est in cognoscendo quod dicat nota. excessiva. An pro hoc intelligendo mihi videtur dicendum quod ornatus dicitur superfluum quod excedit portionem stat. persone ad quam portionem cognoscendam. Et ita sunt tria consideranda talia tria specula ex quibus intelligitur quod dicat superfluum

fluus. Primū tps pteritū. i. qualiter
puenisti ad talē pditionē puta domi
nium nobilitatem et diuitias. Si q
pe per rapinas vltimas falsos contra
ctus ex quibz restitutioni teneris ob
noxius ad talem pditionē puenisti
vlt nō poteris multitudine diuersita
te pctiositate vel curiositate q alij vni
tur cōter exites in tali conditione et
statu sine peccato mortali. Nam re
bus obnoxio restantioni non lz vlt
sine peccato mortali ad statum vel pō
pā de resti. spo. c. sepe ptingit. et hoc
est quod dicit glā. ix. c. Aestimētū
admittum sanguine cib? erit ignis et
Iero. ij. c. In alijs tuis inuent? ē san
guis animarū pauper. Et quis sup
incertis restituendis possit pstatu ec
clesiasticus dispensare vt quis de eis
vniat fm qualitatem conditōis na
turalis alicuius. Si tñ hoc facit ad
supfluitatē et statū solū est in statu dā
natōis tam dispēfano q dispēfano
facit q no. in. c. dudū el. ij. de elec. et
i. c. et il. xij. q. ij. Solūmodo etodi
spēfane lz de incertis vt viuere pos
sint fm eoz conditionem quia ille
qui est puetus vti Libis delicatis.
vel restitus nō posset sic grossis vti
sicut qui ad hoc est assuetus. et ideo
oponet multum temperare hoc faci
ant. Si vero ad talem Conditionē
peruenisti non per talia que necessa
rio sit restituenda sic credo et si non
sio naturaliter nobilis poteris te or
nare fm illum statum ita q et hoc nō
erit indicandus tuis ornatus nota
biliter superfluo. Secundum dicit
tur tempus presens scilicet si ornatus
talio conuenit tue conditioni. Ma
iori enim dignitati conuenit maior
ornatus dicto. c. clerici officia. Et iō
vt scias quid tibi conueniat, attende

quod cum nulla sit maior dignitas
q diuina. et tñ in ipso cultu diuino
oz ornatus esse temperatus patet i
c. gloria epi. xij. q. ij. a foriori orna
tus prelatoz ecclesiasticorum. Idē
dic q ornatus Imperatoris q om
nes mundanos supereminet in. l. cū
multa in fi. C. de bo. q. libe. debet ef
se temperatus. Ceterorum vero tāto
magis temperatus debet esse quan
to inferiores sunt ab ipsa imperatoris
dignitate. Et quamuis ita sit de iure
nihilominus consuetudo hodie attē
denda est quia vt dicit Augu. xij. di
stinct. c. i. Quisquis rebus preterit
tibus strictius vti q se habeant mo
res eorum cum quibus viuunt aut in
temperatus aut superfluous est quis
quis vero sic eis vti vt metas cō
suetudinis bonoz iter quos puerat
excedat aut aliquid significat dicit glā.
puta infirmitatem et legitimam cām
aut flagitiosus est in oibus autem ta
libus nō vltus rex. sed liquido incul
pāda ē. Quid igit locis tpibus. et p
sonis conueniat diligenter attenden
dum est nec temere flagitia reprehē
dam? hec ille. Unde si vis agnosce
re si excedis psidea cōstatē bonoz
inter quos viuis. q sunt equalis di
gnitatis nobilitatis diuitiarū abundan
tie et notāter dixi cōstatem bonoz nō
aliquoz. Et si fm eoz puetudines
vteris preciosis vel multitudine aut
curiositate nō iudicabo excessus. Nisi
occurret tibi casus in quo alig pti
mi essent in extrema necessitate q tē
dicas fm Ambz. in. c. sicut bi. xlvij.
di. Plusq sufficitat supit. i. necessi
tatis et familie violententer obtentū est
Sed nūqd ille q ē cālis in diu
itīs nobilibz possit ornare se fm q
cōter nobiles faciūt lz ipe sit ex ihi

mo glā. p. q. sic. Nisi q ad reaurata
q de iure pueniant voc. et militibz rō
q nobilitas hodie nō attribuit fm p
tatem sed fz pōpam et opinionē sal
lit et qñ hoc ad pparationē pator
dñoz et officialiū qbus licet aliqui ef
set ipso dñoz nō liceret se ornare fz
q talis plati vel dñi vlt officialis cōi
ter faciunt. Cōclude ergo q si q vti
tur ornatu pctioso vel multiplici aut
curioso fz pditionē stat? pñtis. vt
cōter faciunt pñtis tpe bōi dñites vlt
nobiles sibi equales non peccat.
3 Tertiū tps psideandū est tps fu
tur hoc est q psideat si i tali ornatu
poterit se tenere talē q in futurū non
hēat cōmittere aliqua pctā mortalia
Nā si est necesse aliq mortalia cōm
tere. vt i tali ornatu se teneat sicut illi
q ppter talia hēnt necesse i pñbz re
motis ad negociandū morari dimis
sis vxoribz sibi pp eoz ibecillitates
multa mortalia cōmittunt et hñdō.
Nā tunc talis ornatus ē supflus et illi
cit? fz ergo pdicta tria tpa potes co
gnosce qñ hz supfluitatē et qñ sit
difficilimū cognosce qñ hēat nota
tābilē supfluitatē q sit pñtis mortale
n. si fz pñtis tps et tertiū. Tñ detestan
dr? sunt. vt in pluribz hñt de supfluo et
sic de pco vt pte q sunt occasio m
toz pcoz. Nā pmo iducit ad lasc
uiā. scō ipedit multa infimōia et
tertio pñtis mām inordinate cupidit
tas. Ideo pñtis. x. dñti obseruātes
vanitates superuacue.
4 Quinū q regit ornatus vt sit lici
tus ē vt nō apponatur circa eū nimia
solicitudo fm. n. s. Tho. vbi. s. Mi
mia sollicitudo circa ornatus et si non
sit exordinatio ex pte finis reddit eū
illicitū. Et qñ ista sollicitudo nimia
nō sit mortalis nisi qñ pp ipsam di

378
mitteret necessaria ad salutem nūpilo
minus saltes est veniale pñtis.
5 Sextū q regit vromat? sit licit? 10
tus ē vt nō sit scandalosus pñtis dñe
Alle. s. ale. i. fa. q. clif. q. lz se omat
pctiosis vestibz fz nobilitatē pñtis. et
pñtis diuinitatem terre et dignitatē officij
ita tñ q abfit libido i voluntate et scā
dalu in exteriori ope nec mirū. quia
2 Bar. xvij. te hoi illi p que scāda
li venit. Aduerte tñ q licet aliqui
noceat ad pñtis accepta. S3 qñ ē i
teri? si ille q ornatus se hoc nō iudat. nec
ē excessus i ornatu ex pñtis scādalus
passiū et occasio accepta. S3 qñ ē i
ornatu excessus pñtis i citatiū ad
libidines vt in mulieribz inueniētibz
nouas inuentōes seu vanitates et cre
dūt pñtis q alig puocat ad libidi
nē nō excusant a mortali si de hoc nō
curat sed potius volūt portare. Si te
ro nō credūt pñtis q pñtis occasi
ones ruine alteri sic difficilimū ē de
terminare de mortali lz aliquat
cedāt. Et ē q pñtis ē excessus
in ornatu puocatino ad libidines vt i
mulieribz facit? pñtis nouas qñ sin
glr diabol? puocat ad ornatus. se ma
gis q viros. q magis sunt efficaces
ad illaqandū aīas. Et ideo lz nō possit
finia dari de mortali pñtis excessus ni
hilomin? semp inducēde sunt ad di
misionē pp periculū. pp qñ com
nat eis dñis pñtis illa. iij. c. In illa inquie
die. i. iudicij auferet dñs ornatus cal
tiamētoz et torques. i. collaria et moni
lia et armillas. i. ornamenta brachioz
et maniche rechamate vel longe mi
tras. i. macagnones vel lunctas dis
criminales. i. pectines ad pectinādū
caput vlt cernitioes pñtis. i. or
natus taloz in fine vestis vt sit cau
der? sūmbrie mureculas. i. cathinas
S vi

¶ Que dicitur ē inter p̄m̄ pollicitatō
nez p̄uētiōē stipulatōēz p̄missio
nez. R. q̄ pactuz ē p̄sensuz duoz vel
pluriū ad aliqd faciendū v̄l dandū

q. vi. modis. p. primo re. scdo vbi
 stipulatio. tertio l. bis. q. rto p. s. n. r.
 h. p. b. ex p. l. s. obligatio. s. ij. v.
 coheretia p. puta v. d. i. tibi comi
 c. tali pacto q. ego debea morari in
 ipa com. p. anni q. q. d. v. valet. q.
 v. l. coheretia p. s. i. v. d. i. n. o. s. a. l. s.
 e. t. n. u. d. i. v. s. i. t. e. r. n. u. r. e. p. u. t. a. p. m. i. s. s. i.
 tibi aliq. d. b. r. e. v. t. faceres mihi. vel
 d. a. r. e. s. a. l. i. u. d. . A. n. i. s. t. a. t. i. c. u. d. e. r. o. t. o. t. i. b. i
 q. d. p. m. i. s. s. i. s. t. e. p. a. c. i. u. e. p. t. e. m. e. a. .
 i. o. i. n. t. e. r. n. u. m. e. s. t. m. i. b. i. o. b. l. i. g. a. t. u. r. q.
 f. a. c. i. e. n. d. u. q. d. p. m. i. s. s. i. s. t. i. . p. b. a. n. i. i. s. t. a. i. n.
 s. i. . r. e. . s. . o. b. . A. n. u. d. i. u. s. o. d. i. c. i. t. q. u. a. n. d. o
 n. o. r. e. s. t. i. t. u. t. a. l. i. q. u. o. p. d. i. c. t. o. r. s. s. i. e. i. m. e. r. i. s.
 p. u. r. i. s. f. i. n. i. b. u. s. p. u. e. n. i. o. r. i. s. v. b. i. g. r. a. p. h. a.
 m. i. s. s. i. t. t. i. b. i. d. a. r. e. c. e. n. t. i. s. i. n. e. a. l. i. q. i. t. e. r. o.
 g. a. t. o. e. p. e. c. e. d. e. t. i. c. i. r. o. g. r. a. p. h. o. p. t. i. m. o. i.
 s. i. c. e. n. s. e. a. l. i. s. t. i. i. s. e. t. i. a. n. i. i. e. r. i. t. p. e. n. i. t. s. i.

pollicitatio ē q̄ vide i. l. iurissenti. §. igit. ff. de pac. Sicut dicitur nudū qm̄ nō
p̄tinet cām q̄ traditio rei sine cā nul
lius est efficacie. l. nūq̄ nuda traditō
ff. de acqui. re. do. habes tñ aliquas
fallētiās quas vide in Pau. in c. si
cautio. de fid. instru.

4 **Q**uod ex nudo pacto siue ex sola p
missione hō obligat. **R.** qd te iure ca
nonico τ in p̄sca sic sub pena mor
talis peccati. vñ mo. i. c. i. de pac. τ in
c. Suramēti. xxi. q. v. Quod limitō
verū fm collectariū τ sequitur p̄a
in c. prudentes de don. τ in c. si cau
tio de fid. instru. quādo exprimit̄ ca
u. p̄mittit tibi decē. q. v. edidisti mi
hi tales res vel munus p̄cessisti tibi mō
qz si sit nudum sic q. nulla causa est
adiecta nō obligat enā in p̄sca. **R.**
qz p̄sumitur p̄ errorē promississe. Et
sic nō p̄t allegari obligatio natural
cum nihil sit tam contrarium con
sensu qz error. xxi. q. i. s. i. r. l. si per
errorē. ff. de iur. om. iud. adducite in
q. si quis dicit p̄mittit tibi centus do
nare q. tunc liberalitas promissio
plumit cā donandū sic n̄ ē sine cau
sa. Si si p̄mittitur aliqd loco pio
qz p̄sumitur obligasse se fauor pie
cā nec plumit tibi error. c. h. s. sic.
ad int. **A.** imito ē τ tēp qz ex nudo
pacto obligat. i. qñ nude pacifcen
habuit aīnz obligādī se. q. f3 cōiter
Theologos i. li. ii. di. cxxv. i. nemo ex
quacūqz p̄missio obligat. nisi qz d3
aīnz obligadi se. facit. c. iframus vñ
to. τ. l. obligationum la. i. ff. s. act. τ
obl. **A.** ita nō habuit aīnz obligan
dī nō tenetur sub pena mortali p̄ci
ad pactū nudū seruandū nisi subest
cā que ad hoc obligaret de necessita
te p̄cepti puta p̄missi p̄fui meo ve
stem qui morit̄ ex frigore qz tenet. q3

379
 uis non puerit aius obligandi se da
 tur. ij. limitatio. s. si p dntio vel ralis
 ea no aduenit postea q si a pti assuit
 no pmississ. qz si talis ea adueniret
 ppea no impleat nudu pmi. no pec
 caret mortaliter fm Jo. re notio. u
 ij. di. xxxviij. r fm. G. 2. po. fa. scde
 q. rj. q bñ no. Et de r quartu. s. qd
 sit honestu licitu possibile. re. te qb
 i. dico de pacto testito.

¶ **Q**uod de pacto velito.
¶ **Q**uod onatur actio ex nudo pacto. **5**
¶ **R.** Inno. in c. nouit de iudi. et multi
alii q. non h. solum appetit offm iudi
cuius depurare. Sed ego credo q. ordi
atur de iure canonico vt tenet Bo. l.
Jo. an. do. Inno. et Jo. de glo. i. d.
c. l. et pac. et Archid. in c. quicunq.
suffragio. xij. q. ij. ad minus 2° ditione
ex cautione predicti. curametti q. i/
tellige in casu qui obligat ad morta
le peccati alia non

te peccati aliquid non
 ¶ Et ut de peccati restitui obliget. R. 6
 q. nō. vt. no. ¶ Pau. i. c. paciones. de
 pac. 7 qñ hoc fit q. obligat. dic. vt
 dict. s. iuramentum. v. q. vbi iuramē-
 tus nō obliget nec pacti. Itēz pñm
 dolo initū nō valet. qñ vinuerosqz de
 rez pñut. Intellige quo ad dolosū
 Item si sit alteri captiosum. ff. de re
 scin. v. edi. l. si id qd pure in si. Item
 ea que pñmittunt ob nūmiam reuerē-
 tiam alicui nō obligāt. l. i. ff. q. re. act.
 nō da. Itēz qñ pactū pñmet turpiūdi-
 nez. l. i. vii. s. pacta q. turpe ēdiz. ff.
 de pact. 7 eo pñm. s. ius d. turpe. c.
 faciat hō. xij. q. ij. fm tñ distinctioēz
 d. q. i. s. viij. Itēz pñm in peccatis
 nō obligat si ille cū q. pñut nō
 implet ex pte sua pñm. vt. l. naturalis.
 s. i. ff. de rez. v. 7. al. re. placito. C. de
 re. pmu. Itō cū qd pñmet cū aliquo
 dare libi centū vt nūqz petat tale.
 quid talis nūqz poterit petere centū

q: numq̃ potest implere q: semp po-
terit petere. lec^o si q̃ctio fiat. p̃mitto
tibi cēn̄ si remittas mihi fidei cōmis-
sum. q: talis poterit petere eo q: po-
test remissionem facere. Bart. C. 3
pact. l. 3. ditionis.

7 Elit per omnia in p[er]f[ec]tos minores
tel p[re]dicatores aut alios medicantes
cum rectoribus parochialium ec-
clesiarum super iurib[us] parochialib[us]
puta exhibitio[n]e sacro[rum] iure funer[um]
d[omi]ni similibus vel super alijs quib[us]
cunctis valeat. R. q[uod] si factum est per
guardianos tel p[re]iores c[um] consensu su-
orum potentium tel locorum valeat. Is
non interuenient licentia sui genera-
lis. aut principalis. aut capituli. aut
sedis apostolic[ae] quod ad p[re]sentes mino-
res. Quinodo alias sit honestu[m] licet
tuz de pac. c. q[uod] autem v[er]bi. lib. vi.

8 **A**ltz pactu iuramentu firmatus q
in se ptnet turpitudinē. I. peccati v
est h ius valeat. R. p. au. in. c. pacto
nes de pac. q. si ptnet turpitudinē
ex pte vtriusq. iuramentu recipien
tis non valet. xxi. q. iij. per totū. Si
mils si ptnet turpitudinē solū ex pte
durantij in regula nō ē obligatorij
li. vi. Si vō solū ptnet turpitudinē
ex pte recipij sic t3 obligat. c. debi
tores de iurei. in dō q. iuramentū p
cipaliter dirigit in res in q nulla p
stari turpitudō. Si vō nō est firma
tus iuramento an obliget. Vide sup
obligatio. s. r.

9 **C**eterum pactum d. nō cedēdo bōis suis
valeat. *Re. p. d. in. d. c. pactōes q. sic*
nisi sit notoria paupertas q. tē illicitū
est q. in effectu tūc videt se obligare
ad carceres quod non pōt cum dñs
sit dñs mēbrorū suorum

10 **E**t pactū factū p̄i a filiā dñi nu
ptui traderef, q̄ tote p̄tēta nulluz ad

bona pfimonialia hēbit recurſus le
neat. &c. q̄ non niſi ſit iuramento fir
mati. de pac. c. cāuig. li. vi.

Et pactū qđ est etiam p̄ nec
p̄tinet turpitudinē valeat. B. qđ si po
natur qđ viā modi vitiat et nō vitiat.
In fr̄an. de rāmpho. in repel. fi. C.
de p̄di. ob cām. Si pactū qđ prece
rium daret inuito oño non v̄ vt i. e.
pcario. de p̄ca. t. l. c. p̄carior. ff. de
p̄ca. Sili. si p̄stimo. p̄curatores. p̄
mitto nō reuocare nō valet. ita dicit
Bar. in d. l. c. p̄carior. t. Ange. in l.
ij. ff. de pur. Et Bar. in l. perpetui
ff. de pura. t. si promissis sub penano
teneat ad penam reuocando facit gl.
in c. ij. de p̄lucl. vlt. t. Ang. in consi.
eccrj. Sed si apponatur per viam
cōditionis nō vicariar sed vitiat. fa
cit. c. fi. de cond. appo. t. qđ nō. bart.
in autē. ingressi. C. de sacr. san. eccl.
Sed 3 videtur. l. vbi mortis causa.
ita donat. ff. de dona. cā mortis sol.
vt ibi per Bar.

Comitto tibi te hospitari in
domo mea stas p multos años q si
venis nūqd petere poteris extimato
nez. R. Jo. an. m. addit. ad Spe. de
cessi. refert suos magistros dispensa
re q non. et sic tene l videatur q te
neatur per ti. ff. de glimē. 2 cib. lega.

E pactum de hereditate vniuersi
regulariter nō valet. qz inducit voti
capranda mortis. v. l. i. f. c. de pac. e
ibi per doct. p Bal. in libro de vi
bus seu. de fendo dato inuicē. l. com
mūforē. c. i. g. 2. per canonistas in
c. venerabilem de ele. 2 Pa. i. c. nul
la de conce. spem. Ibi sic distingū
do. Dicit q aut pactū de futura suc
cessione fit ad pseruadāz legitiaz suc
cessionē. 2 sic v. 3. v. isti. de legi. agn.
succes. f. h. qz pactū est legi consen

laney. Aut fit ad legitimā ſucceſſio
nes minuentā. et tunc valet. l. pactū.
ff. de pact. Sed ſi iuramento firme
valebit in. c. ſ. de pact. li. vi. aut fit ad
legitimā ſucceſſionem pēdendā ſeu ad
tollendā liberatæ teſti factō. ſic nō
v3 qd bonos mores viol. l. ſtipulatio
hocmō ff. de. v. b. ob. video qd ſcōm
Bar. ē iuramento nō firmat per re
gulā n. d. l. ſtipulatio nō. r. in. li. vi.
v. in. d. l. ſtipulatio nō. r. in. li. C. ſ.
pact. Sed ego nō credo qd iſtī ſo
nos mores non tñ nāles. ſed ſolum
ciuiles. et iō firmatur. d. c. i. et nō

14 **E**tz hinc parietis magnos quos
timet et uolens puidere ac sue relinquit
medietate omni bono suo paupib?
uoluit te ptingere me facere aliud te
flamem i q? planguineo meo influ
ueret p qd? reuocaret pno iudicium
ex nuc ibi. p. notario publico tanq?
pione publice stipulati recipiet p
dca paupib? como irrevocabile et i
per viuos dicat medietate bonorum
meor? pntuena me ex nuc ca possi
dere pcario noie. facta dez alio testm
Ado qm etm paupes valeant ali
qd? huc ex tali conato. p. Al. vbi
s. q. pferat opinio. vna q. sic que est
dnt d. ff. de testam. l. heredes pa
laz. s. ff. i reg. qd? semel placuit. de
re. i. l. vi. Alia q. no. q. iste pcer?
natiois v? pcedire libera test factio
nez. ff. de v. ob. l. stipulatio hoc mo.
Sec aduerte q. nos sumus ex casuz
docto. Alaz hic iterum traditio. vii
et si conatio esset infirma et sine ca tñ
dno uolens trāsferre diuiz transfert.
ff. de pdu. ob cam. l. tñ. s. subulit. vl
q. ca est ipsa liberalitas. vl. ff. de do.
l. h. uif. Et ipsa pietas. vi. ff. d. p.
indebit. l. ca. io. s. si in ea opintone si
mulier et no. insti. de obli. q. et qñ s.

tu. §. et gubda ad hec. C. de fa. san.
ec. l. si. volēs ergo iustitiam opt. Dy.
faciat q. pcedat ad traditionis actū
q. ē sub pñdō ē fieri pōt. v. ff. d. ac.
qui. po. l. q. abñit cautius si interue
niat traditio corporalis q. si pcaria
q. pcaria fonte nō v3. In coqita ego
dimittit sine decisio. h. Bal. Sed
tu tene q. si val3 valeat donec alicui
publice pñone iter viuos sub talis di
tione ⁊ tradat q. si valebit idēbitat
¶ **U**ltz qd vir faciat testmū elegat vxo
ri certū qd h. acto q. si mutaret testmū
sine nō ista pñore iure donationis in
ter viuos debeat habere certaz domū
quā sibi legauerat ⁊ demū mutauit
testmū nulla facta mentione de dicta
donatōe. An mulier hēat habere di
ctaz domū v3 q. nō. d. l. stipulso hoc
mō. Cōtrariū dico q. ista donatō ē
pñō ⁊ pura q. dixit. sine mutauero si
uc nō. ⁊ tō nō est appolita in penam
testi mutari. Cautē tñ q. nisi interue
nerit traditio nō pñimatur morte ⁊
sufficit traditio interueniēte tempore
dōationis v3 postea viuo donatōe. ff.
de don. inter vi. ⁊ vi. l. papinian⁹ a
incipit si vi. pñore. ⁊ ar. l. i. j. C. si
q. alteri vi. libi. hec. Bal. vbi. s.
¶ **Q**uō interpretat pñā obicura. Bz. 16
q. i dubio pñā q. appocul ⁊ potū
it apñi declarare. ff. d. pñ. l. vterit.
¶ **A**pti legio. cōmissione qd ē. Bz. i 17
pñi veditōis est pactio q. reddat in
ēptuz q. veditū ē. nō seruāt q. Ep
missuz. vti. l. j. ⁊. ij. ff. d. le. omistoria
⁊ sit ita veditō tibi fidū nli. q. tale diē
nō solueri pñi mēptū sit. An pigno
re aut sit sic nisi lueris pign⁹. j. certū
tps sit peditum vel sit mibi p soluto.
¶ **U**ltz generaliter sit reprobatū. Bz. 18
nō. v. ff. de le. cō. p totū vbi p3 q.
valet in pñi veditōis s3 i pignore

24 ¶ Et cū p̄m. l. commissorie ē appo-
sitū nō ipsi s̄ctui pignoris s̄z diu po-
stea valeat. R. g. s̄. ibidē q̄ sic, vt, ff.

Apa sumus ē iter oēs
qz ipse solus h3 ple
nitudine ptatio. vt p3. ij. q.
vj. qui se scit.

mutabilis p peccati ⁊ factis, pmo ad
malū iō addita fuerunt plura pcepta
tāq̃ multi plona pmo pncipijs ⁊
pelsonis pndictis ⁊ Et in istis pndictis
ad rōes ipsorū nō pōt cadere dispēla
tio s̃ bñ q̃tūz ad obertatā sanctio
nū sicut ⁊ aug. l. i. cōfess. ponit ex
plū dicens q̃ sicut medicus est ars i
mutabilis tñ medicū aliqñ mutat p
cepta tāq̃tūq̃ ⁊ tñ rō pcepti argi.
i se ē mutabilis vñ i p̃p̃a non pōt
sit dispēlare vniuersali pceptis fe
tabule q̃ vt cōiter ⁊ i plib⁹ eis inest
rō legis. ⁊ tñ si occurrerit casus p
ticularis i q̃ diceret rō legis pp̃ cās
spāles impediētes obseruationē p̃ce
ptorū legis ex applicatione ipsorū
diuersas mās. tñ p̃p̃a posset di
spensare. alr vt dicit ricar in. iij. di.
xv. nō videret deus fuisse bon⁹
p̃familias nisi dimissis p̃stōrē sup
gregē suū q̃ posset p̃sulere oib⁹ oc
currentibus ⁊ necessario expēdiēdis
Ite ē p̃ceptū dici q̃ papa sit gnālis
cōmissari⁹ p̃ assumpt⁹ i plenitudie
p̃ratis cui⁹ p̃rīū dierminat. ij. q. vii.
q. se scit ⁊. xxiij. q. i. q̃d̃ cū q̃. Et q̃ dī
co be p̃cepta fe tabule idē dīc be
oib⁹ pceptis veteris ⁊ noui testi.
⁊ tñ d. arch. flo. in sūma dicit se
audīuisse a fidegignis q̃ papa mar
tinus v. p̃batū p̃sultatione cū mul
to cūssimis viris i sacra theologia ⁊
iur canonico dispēlauit cū quodā
q̃ accepit germanā suā i ṽxore pp̃ ml
ta mala ⁊ scādala q̃ enenisset i eā dī
mīssisset ⁊ q̃ euitari nō p̃terat nisi sic
dispēlaret. i idē ego dico d̃ s̃ilbas
ar. ij. q. i. c. mli i fi. ⁊. d. c. q. se scit cū
fi. Et sic fm̃ p̃ac dīstinctionē intellige
⁊ lita. d. c. lfas ⁊ silia q̃ vident dīcerē
⁊ lēge dīstīnā ⁊ euāgelicā aut
ap̃m nō pōt papa dispēlare. vt i. c.

2 ¶ Sed quis poterit qñ nō legis dñi
et aliq cān. &c. qñ iñd aliqñ hēmus
ex eripio ipñ? dei q mltitudo dñp
santū i sua lege. An iñst cān possim?
et nos cognoscer. Sed qñ talis dñp
satis vñsiles nō hēmus exemplam
in sacra scriptura tunc ad solū pap
pertinet ipsius declaratio cui dñm.
2 dñs qñ ligaverit sup terrā i. d. c. q
cūq; qui quidez multa declaravit. vt
i m. v. zori. Yoramē t. y hñd. i. aliqñ
ēter ipa n̄a rōe colligim? vt facim?
in gladio reposito quē dicim? nō fo
re reddē. deponēt effrō furioso: vt
i. c. ne q. eccl. q. ij. i. similibz. An fr
miter credo qñ aliq petēs dispēsa
tionē i aliq cāz q legē dei nō interpo
nat i potestate munez vel precum
sed simplr pnet se in manibz ipsius
papa expmēdo casus suū. qñ nō p
mittet errar vicariū suū i dispēśdo
3 ¶ Eltz papa possit dispēśare i oib?
que sunt iuris positivi. &c. qñ quātus
aliq canonis tenet qñ nō sit dispē
sare & statū iñiversalē ecclie. vt i. d.
c. sunt qdaz. Itē in his i qbus reco
lozaret scilicet ecclie per. c. i. si illa. i. q.
vij. ego tñ dico q vñr potest dispē
sare. sed tñ nō esset tollerandus si di
spēśare & pñdicta sine rōabili cā pur
dispēśatio teneret i spē tenet cōiter.
4 ¶ Eltz papa possit dispēśar i gradi
bus pñguitatē nō solū. put nūc scilicet
put ex tñc &c. f. 3 Jo. an. i. c. vñera
bilē q filij sunt legitī. q si & c. & in

Utr. possit dispēcare in bigamia
vide. §. bigamia.

¶ Que sunt q̄ referantur pape. p̄. q̄. 7
absolutio ab excoicatio. i. xxxix. cali
bus de qb̄. s̄. excoicatio. v. item dis
p̄latio in multis de quib̄. s̄. disp̄
fatio ⁊ irregularitas it̄ cause grauo
res facit. c. i. de iur. cali. q. i. multo
xviij. di. ⁊. c. quoties. xxiij. q. i. ⁊. c. vt
debitus de appe. ⁊. q̄. sint vide i. c. q̄
translatōes de of. le. i. glo. q̄ hic omit
to q̄ pape p̄tinent ad p̄fessores. q̄.

De eo q gerit se p papa nō elect⁹
a duab⁹ pibus cardinaliū ⁊ de obf
uādis in eius electōe hēs. s. cōcōca
tio. vij. casu. ij. ⁊ casu. xij.

¶ Et papa possit decidere & alibi sit
tutū i cā fidei sine scilicet. B. q. n. vt i
c. anastasi. r. di. q. papa pōt errar
i fide. xl. di. si papa sz nō tota ecclia.
c. a recta & ibi bona glo. xxiij. q. 6

terna q̄ d̄ eos quasi iux̄ totē
qñ bōa paternalia dñr oīa bona v̄
ris ēf̄ dōe v̄r dīē gl̄. Reic. C. d̄ pac.
puē. 230. in vi. C. de iur. do. Bal. l. i.
ij. C. de sen. q̄ sin. cer. q̄ti. 7. l. i. f. C. q̄
p. d̄ pigno. hab. 7. l. i. ob maritum
C. ne v. pro ma. 7. l. i. mulier. C. de
pac. puē. 11. d̄ istis habet ex. in. l. i.
ego. 3. dōs. ff. d̄ iur. do. 7. gl̄. c. plerū
q̄ de dona. inter vir. 7. v̄ro.

¶ Utz stannū loquēs de dote exte-
datur ad parafernalia bona. p. qd
sic fm Alb. i. l. de qbus in. xxiij. col.
ff. de legi.

2 ¶ **U**t bona parafrenalia sunt puile
giata sicut ypoteca q̄ ad hoc vt bona
viri sint ypotecata sicut p̄ dote. p̄
glo. in. c. de lris de pign. 2 gl. i. l. fi.
c. de pac. p̄uēq̄ sic fz fm̄ p̄a. i. d.
c. ex litteris aliq̄ libi hēant p̄dictas
gl. dicentē q̄ n̄ fz vniq̄ saluat p̄ di
stinctio. v3 si spālēs sibi. p̄bis ypo
tam a viro eregit illa erit contenta.
Si aut nullā eregit hēbit ypoteca
ta oīa bona viri p̄ oībus p̄fatis bōis
vt i. d. l. fi. Et q̄b̄ h3 viri administra
tione. De alijs autē que vroz pene
se retinet nō h3 ypotecatas i bonis
viri fz Paul. i. d. c. ex litteris ista t̄p̄
ypothecata non est p̄uilegiata. sed
cōis fm̄ Ann. 2. Et p̄ p̄uilegiat.

3 *¶* **E**t maritus debeat hēre fructus
dictorū bonorū pastoralis. *¶* q̄ non
nāles q̄ dñm cōuz nō est trāslā
tum in vitū q̄ cōuz psumit trāslā
nisi pbeatur. vt not. glo. in. d. l. si. sed
solū p̄ hēre comodi tonorū aliorū
p̄ labores in exigendo. *¶* Ziduente h̄
q̄ q̄ maritus d̄ hēre fructū nūbilo
minus si aliqd̄ superet q̄ nō sit p̄sum
ptum d̄ p̄tinere ad ipsas vxores p̄ ca

¶ Sed nūq̃ in deferendo i. domū
mariti dicta bona & ea eidē assignā
do trāseāt in dñuz mariti. R. q̃ nō
vt in. l. si ego. §. dot. ff. de iur. do.

¶ Ex qua culpa tenet vir si maledi-
cta bōa administrat. R. q. d. dolo la-
ta culpa & leui culpa. vt not. i. d. l. fi.

Et quia actione repetunt. 78. q. 6
dñum eoz transulit i maritū p dicit
p dūe certi vñ sine cā vñ ob. eam. si
ait nō transulit dñum ad exhibē
si nō nixus sit marit⁹ amouere vñ re
rum amotaruz si sit nixus amouere.
vñ i. d. s. d. o. b. Et si p. g. ibidē agit
p. p. qñ eas custodit das marit⁹ ac
cepit tñ mandati qñ vxor mādauit
custodiam eaz marito.

Trentis ^{appellacione}
^{nō tñ pñ. s3}

7 an? 7 p auno 7 deinde oēs
 supiores ptinentur. Sed 7 inf auita
 7 p auita. ff. de. v. sig. l. appellatione.
 ¶ filios quo tenent alere filios.
 7 filij parētes. hēo. s. Zilimēta. 7 s. fi
 lius. §. xxi. 7 quo tenent ex contractu
 filioꝝ. s. obligati. §. fin. 7 ex delicto
 s. Dominus.

Ericida est q parētez
occidit vsqz

in infinitū in linea ascendētis
et descendētis et non solum q occi
dit sed et omnes q sunt, confisi ad h
ut opera in aliquo dederūt ut. l. i. et
ii. et. iij. et. l. v. ff. de parci.

¶ Que pēa pēdaruz. R. pmo vir-
gis dz cedi deū in sacro corrit. Plui-
cū cane. gallo. vipera. simia. & sic ta-
ctari in mari vlt flumine. Et flumē
vl mare non est. ppe. bestijs subiectas
l. pe. ff. de parici. 7. C. co. ti.

vñ veniale. nā qdā ē s̄ ip̄a d̄ se h̄z rō
 nē mortal̄ p̄ti. nisi vñ rōe surrepticia.
 vñ modicitatis. vel rōnabil̄ cāe q̄ ad
 p̄cepta h̄uana vel disp̄atōis sup̄io-
 ris excuset. p̄cū s̄o veniale nō est
 s̄ legē aliquā sed est p̄ter legem. qz
 nō obseruat modū rōis. quē lex san-
 cta intēdit. l̄d̄ ex. ij. sn̄az. di. xxiij.
 2 **Q**uā q̄ differt el̄pa p̄ti a p̄ca. p̄. qz
 culpa s̄i macula ē qdā relatō ad ac-
 tū p̄itē vel p̄teritū. q̄ diuina volūtas
 facit illū q̄ fecit p̄putas idēcētē i eē mo-
 rali ex q̄ idēcētia flata ad actū p̄teritū
 vñ p̄itē nascit oblo ad penā ex de-
 terminatōe volūtas diuine et iō aliō ē
 remittē el̄pā. aliō penā. Qm̄. n. d. n̄
 p̄cipit h̄oies s̄b ista idēcētia. tūc f̄mit
 tū el̄pā. qm̄ s̄o nō p̄cipit sub obliga-
 tōe ad penā. tūc f̄mittit p̄ca. Ex q̄ p̄z
 q̄ eē mortale n̄ p̄stitit in reē sed in
 extimātōe p̄p̄ca diē ph̄lo. i. ethicoz
 q̄ aliqui filij vidēt trabē iselicitatē a
 parētibz. et ibidē d̄ q̄ honor ē hono-
 ranz qz honoris agit virtuosē et bonū
 in se mortale. honorat autē nihil facit
 s̄i in iuria que sit imaginē d̄ fieri
 imaginatōe de hoc vide p̄. aure. in
 iij. di. xxiij. q. iij. et sic h̄z peccatū n̄ sit
 inesse nāl̄ post actū ip̄i est tū inē
 mortali. et iō d̄anatur si non deletur.
 3 **P**eccatū qm̄ d̄ i sp̄m̄ actū. p̄. qz
 qm̄ q̄s p̄tēdit abiacere vel remouere
 illud q̄ electōes p̄ti possēt ip̄d̄ire.
 verbigr̄a. Justigat q̄s ad p̄cū et oc-
 currit ei diuina seueritas punitis illd̄
 peccatū. et talis iō abicit studiosē p̄
 m̄itēs sibi ip̄iūtatē vt peccet libet.
 et istd̄ ē p̄p̄ie p̄cū i sp̄m̄ sc̄i. et d̄
 malicia et blasfemia i sp̄m̄ sc̄i. test
 sp̄ale p̄cū zgrauissimū. sūt at. vi. q̄i
 p̄d̄it p̄ti electōes q̄ ponūt i. ij. sen.
 di. xliij. duo ex p̄te diuini iudicij. duo
 alia ex p̄te tonoz dei. et duo vltia ex

p̄te p̄ti. et p̄p̄ea sūt sex sp̄es p̄ti i sp̄s
 sc̄i. p̄. d̄e due sūt p̄p̄p̄o q̄ sūt me-
 rit̄ de misericordia dei p̄sumunt et de
 sperato q̄ desperat de indulgētia pec-
 catoz. s̄ duo p̄ma. i. s̄ timorem dei
 sp̄e. Secūde due sūt. i. sp̄p̄gnatio ve-
 ritat̄ agnit̄e et inidētia fraternē gr̄e
 secūda duo. i. agnitōnem veritatis
 fidei et auxiliij iterioris gr̄e quam ē
 in alijs nolet crescere. et dolet si videt
 in f̄co. tertie due. sūt. i. obstinatio et
 ip̄nia. s̄ alia duo. i. p̄sideratōes turpi-
 tudis p̄ti et breuitatē ip̄i. l̄ctionis.
 4 **A**l̄p̄ actus q̄ ex sua sp̄e est veniale
 p̄cū possit esse mortale. p̄. qz sicut
 p̄r. p̄rio rōe finis cū p̄stuit i eo.
 vel inq̄ti referit ad mortale p̄cū sic
 ad finē. puta cū q̄s diē obli octio cū
 tali itēione q̄ ē i eē. ph̄bitū d̄ p̄e
 p̄to nihilomin⁹ d̄iceret ip̄i. vñ d̄icit vñ p̄
 uocet aliquā mulierē ad fornicatōem.
 sic itelligit illd̄ aug. xxi. di. s. crimis.
 nullū p̄cū adeo veniale qm̄ fiat cri-
 miale dū plz gloriati sic dū. plz p̄la-
 cētia fructōis seu finis. sc̄do rōe erro-
 neit̄ cū ex p̄cia erronea credit mor-
 tale et illd̄ p̄mittit. xxi. di. i. oēs. et er-
 ro ratiōe p̄sentis in electōes de quo
 uti. d̄istin. xxi.
 5 **A**l̄p̄ oē peccatū sit rēmissibile. p̄. s̄
 alex. s̄ al. i. iij. p̄te sūme tractatū d̄ in
 carnatōe dei q̄ aliq̄ p̄ca dicunt irre-
 missibilia negatiue q̄ nullo mō f̄mit-
 ti p̄teritū sic sūt p̄ca solū angeloz
 maloz et mōi d̄anatoz. aliud p̄cū
 ab istis n̄ ē irrēmissibile negatiue. Ali-
 q̄ p̄ca sūt irrēmissibilia p̄uatiue. sic
 oia p̄ca sūt irrēmissibilia qz vt diē p̄e
 ro. p̄rio minio p̄cō nō h̄it vñ tūc
 faciāt s̄i h̄oies vñ n̄uersi. qz n̄o aliqd̄
 ex se h̄z q̄ remittat. et rō d̄icit p̄ca
 irrēmissibilia p̄te eo q̄ p̄te disponunt

ad gr̄az p̄ quā remitti p̄nt. sic p̄ca i
 sp̄m̄ sc̄i. p̄p̄e sūt irrēmissibilia. vñ p̄z
 itēti. nō qz nō possunt f̄miti s̄ qz s̄
 rie disponūt h̄oies vt f̄missiōes p̄leq̄t
 6 **A**l̄p̄ volūtas et opus exteri sūt vñ
 peccatum. vide p̄ceptum. s. xiiij.
Peculium d̄ q̄s pusilla
 pecūia s̄i p̄i
 monij pusilla. s̄. d̄pecu. l. d̄p̄o
 sūt. Aliq̄ d̄r oē p̄mōiū cumlibz
 h̄ois ēi liberi vt. ff. ad tre. l. cogit p̄i.
 et multz alijs modis d̄r peculium. vt
 no. gl. i. rub. ff. d̄ pecu. s̄ hic itēdo tra-
 ctare d̄ peculio qd̄ filij acq̄rit vñ ven-
 te patre. et sub ip̄i potestate existēs.
 7 **Q**uorū sūt et sp̄es. p̄. qm̄ mox. pria
 d̄r peculij p̄fecticiū. l. qd̄ p̄fecticiū ex
 rebz p̄fis. An gl. i. l. cū o. s̄. C. d̄ bo. q̄
 li. d̄icit qz lex capit large vt p̄p̄hen-
 dat oē id̄ qd̄ occasiōe p̄is obuenit. l.
 additō. ff. d̄ acq̄. l. x. Et istd̄ acq̄rit pa-
 tri q̄ ad p̄p̄ietatē et vñ fructū. Simi-
 liter d̄r acq̄rit clerico. et d̄o. s̄ ce-
 elie vt ex fructu q̄ sūt ecclie q̄ ad p̄p̄e-
 tatē et vñ fructū. et iō nō p̄t disponet
 nisi vt a iur̄ p̄cedit. vt. s̄. cleric. xiiij.
 8 **S**c̄dm̄ d̄r aduēcticiū. s̄ qd̄ acq̄rit
 ex industria. vt ex donatōe sc̄a aliūde
 q̄m̄ p̄rio vel alr̄ aliūde. p̄uēit ex
 eueni vt fortia seu industria. excipe
 res q̄ ab ip̄atore vt angusta donat̄ q̄
 q̄i castrele indicant. C. d̄ bo. q̄ lib. l.
 cū multa. idē d̄icit d̄ donato a rege.
 qz statim loquēs d̄ ip̄eratoz gnāl̄ i
 telliḡit fore statim d̄ rege p̄icularit̄
 s̄ no. p̄ ino. i. c. sup̄ q̄buldē d̄ s̄. fig.
 et istd̄ aduēcticio filij familias acq̄rit
 d̄m̄i sue p̄p̄etate s̄ p̄ h̄z vñ fructū
 donec vixerit nisi remiserit vñ nisi ab
 aliq̄ sibi d̄et vt reliquatur hoc pacto
 vt ad p̄fz n̄ p̄tineat vñ fructū. vt ni
 si succedat filij vñ a cū p̄fz i h̄d̄itate
 f̄fz vt foroz. Et nisi qm̄ p̄fz noluit

assentire filio aduēcti h̄d̄itate aliquā
 Et nisi p̄i cōmiserit icesas nuptias
 Et nisi p̄fz min⁹ legitiē diuertit. i. di-
 uortij idēbit facitē d̄o filij appli-
 cent. isti. p̄ q̄s p̄lo. no. acq̄. s̄. l̄cū i
 gl̄itē si filij recipit d̄otē p̄fz n̄ p̄fenti
 ēte nec se obligatē s̄ bar. i. l. s̄. ff. re.
 amo. qz i istis p̄i n̄ acq̄rit vñ fructū
 nec q̄c̄ aliō. s̄ s̄ i cū emācipauerit
 media p̄o vñ fructū. illoz bonoz ad
 uēctioz remanebit ap̄d p̄fz solū vt
 in. d̄. s̄. sanctiū. s̄ s̄ p̄mōiat filij erit
 sp̄alr̄ et totalr̄. nec cōdicabit cū alijs f̄fz
 b̄. Si autē filij p̄mōiat anteq̄ p̄fz to-
 tū erit p̄fz nisi filios reliquit. nā tūc
 filij erit loco patris. An d̄icit text. in
 d̄. s̄. sanctiū. Si id̄ qd̄ sūto laboribz
 vel p̄sp̄era fortuna ei accessit hoc in
 alium perueniet lucuosum ēi fiet.
 9 **T**ertij d̄r castrele qd̄ a parētibz
 cognat̄ aut alijs regēti in militia do-
 nat. vel qd̄ ip̄e filius familias in mili-
 tia acq̄ruit qd̄ nisi militaret acq̄sit
 rūs n̄ faisset. nā qd̄ erat et sine militia
 acq̄ruit id̄ peculij et castrele n̄ ē. ff.
 de castre. pec. l. castrense cum ibi no.
 10 **Q**uarnū d̄r q̄i castrele qd̄ acq̄rit
 a viris dilectissimis. p̄ionis cāp̄. viri
 d̄notissimis memorabilibz. l. nōr̄io
 et agētibz rebz. nec n̄ magistr̄ studi-
 oz libalij artū. archiatrisq̄. i. medi-
 cis roibz oio q̄ salaria vñ stipēdia f̄ci
 p̄iūt publica. C. d̄ iof. re. l. cū atq̄. ex
 p̄dictz p̄z q̄ notarij cōe n̄ acq̄rit q̄
 si castrele. s̄ solū notarij cōl vt d̄no-
 rū aut officialiū q̄ d̄bet h̄p̄e salariū
 d̄ publico. Idē d̄r d̄ r̄m̄igibz nauiz q̄
 p̄fōis aut alijs officialibz nauiz q̄
 q̄ ex cā publica hoc faciūt. l. i. ff. d̄bo
 no. pos. ex te. mi. Sec⁹ ex cā priuata.
 11 **S**z qd̄ ex acquisitis p̄ clicos. h̄lio
 familias. p̄. qz res oēs quolibet mō
 ad eoz d̄m̄um venientes habebunt

¶ **Q**uod dōmū filiofamilias militis ad
uocato aut aliud offici publicum ha
bētū sine alia expēsiōe sit castrēle. v.
q̄li. 3. fm. l. Bar. in trac. de duobus
fratrib' q̄p aut donant res necessarie
militie siue apte. vt equus carmina mi
liti. l. l. bzi aduocato. tūc i dubio dicef
esse castrēle v. q̄li i q̄cūq; donēf eis
dez. l. miles p̄cipua. x. l. castrēle. ff. d.
castrē. peca. li aut donat ea q̄ nō sūt
apta ad militā nō erit castrēle ē si
expēse dixerit. vt. l. si forte. ff. d. cast.

cat in tactu. l. i. ff. q. mo. pl. i. p. lo.
 Et aliter libu eptu a pfe filio suo fin
 q. i. ff. de ac. p. ff. de ac. i. tractatu
 i. in. l. j. s. nec castrife. ff. de col. to. q.
 aut p tradidit i. se donare expresse
 i. tuc si fili erat aduocat? agru sibi i.
 q. i. castrife. l. j. C. de ca. p. c. i. castrife.
 se. ff. de. Nec p poterit sic dari reuo
 care. l. i. filio. C. fam. her. Si vero no
 erat docto: tpe donationis. sed scola
 ris no pot dici q. i. castrife. q. condi
 tio ponde hoc no patit. q. i. scolares
 no gaudent p uilegijs q. magistru i. do
 cto. l. i. in fin. C. de sta. lib. Et facit qd
 no. in. l. fin. C. de iurisd. om. iudi. qd
 teruz intelligit nisi ante mortem pa
 tris ppleuisset studiū suū. q. sic cepit
 q. i. militare i. tuc erūt quali castrife.
 l. siue

l. siue emācipatis filiis. C. de to. r. l.
donatōes in pccubinas. §. pater. ff. e.
l. iij. in q. nō fuerit doctor nec es
secō. qñ mōtē pñsū si ei n̄ emācipa
to liberos reddidit. §. cos nō est adeptus
nisi post emācipatōez qz erūt sui. qz
pfirmator donatō. d. l. siue. r. d. §. pñ
Ad dīc de qñqz donato a pñe filio
emācipato. vñ ei n̄ emācipatōe si mō
emācipat⁹ volutate pñs possedit qd
erūt filij. nec pñ postea poterit reuoca
re. d. l. siue. Sec⁹ si pñ emācipatōem
tenuisse donatā añ ea pñ volutate pa
tris. Sūlter idē dīc qz pfirmat. dī
ca donatō mōtē. ēi si non erūt ipse
emācipat⁹ r sic post mortē pñs talia
erūt sua. nec cōcācabit cū ffrīb⁹ alijs
l. siue. C. fami. herc. fm opinionē ap
probat⁹ i gl. d. l. siue. Et pñ si tradi
dit nec expñsit se donare. r sic h̄ eme
rit noīe filij sui n̄ pñlomin⁹ erūt pa
tris r cōcācabit eos cū alijs ffrīb⁹ post
mortē patris. l. i. in prin. C. de ba. pe
cu. regit. n. traditio vīdeat dōare
l. ij. C. si qz ffrīb⁹ vel alte. qd si nescit.
an donauerit vel ne tñc ffrīb⁹ Bal. i ad
ditionib⁹ ad pñatū tractatū Bar. ad
pcturas est recurrēdus fm ea q. §.
dīcā in §. rēij. Aduerte hīc ffrīb⁹ bar.
i auc. testō. C. de col. qd donatum
a patre filio emācipatō ē pferēti. pñ
mortē r pputab⁹ in eius pñ. Sz co
natū filio erūt in sua pñte h̄ nō va
leat in vita ipñ⁹ patris tñ assūmū si
bi vñ post mortē r h̄ vñ legat⁹ vñ i
l. in donatōib⁹. C. ad l. fal. r. l. dona
tiones. la. i. C. de dona. inter vñ r r.
r sic legat⁹ r fideicōmissa n̄ pferūt
l. pe. C. de colla. sic nec talis donatō
fallit hoc i trib⁹ casib⁹ fm qñ emer
git tñeqūlitas. l. pe. C. de col. Scōus
qñ pñ hoc expñsit. Terri⁹ qñ dedit vñ
h̄ct i peculio. l. si donatōe. C. de col.

385
Tatp oē acqñit ex pecunia patris 12
a filiofamilias sit pfectuū. R. p. bā.
i pñcto trac. zin. l. can. o. c. d. bon.
q. l. q. id qđ acqñit filiofamilias ex
bonis patris sue sit pecunia suē sine
possessione sibi ab eodē date sibi labo
re ⁊ industria sua. puta dō dō possessi
onē alteri conu. vñ pecuniā merca
tori. ex qđ hñit ex lucro tale lucz erit
pfectuū. Si qđ acqñit pñctē labo
ris ex labore suo sub industria. puta
laborādo agz pñctū vñ negociādo
d pecuniā pñctā sicut lucz qđ sit ex pe
cunia p pte attribut pñctē filiatū. ⁊
p pte pecuniā. l. c. p. foc. ⁊. l. si
fuerit. s. i. ff. e. sic tale lucrū erit p pte
qđ debet possessiō vñ pñctē pfectuū
⁊ p pte qđ debet opī pñctē lucrantis
erit aduñctiū. d. l. cū o. p. pñ. v. b. p. z
qđ lucz pñctēs ex pñctā filij est
aduñctiū. nec ob. l. si it. s. i. ff. d. vñ.
⁊ ba. ⁊. l. p. feruū. s. i. ff. de ac. re. do.
qđ allegat Spe. q. 3. pñctū qđ loquū
i fno qđ acqñit dñō ex opē pñctē
⁊ hoc tene nisi ex pecunia pñctis fecit
sei vñctū qđ gl. i. d. l. cū o. teneat.
pñctū tñ tñ tñ cū B. ar. ibidē qđ tale
lucz nō erit nec pfectuū nec aduñcti
cū. sed totū restat. p. i. pñctū rgl. i.
tellerit qñ vñctē licite erāt d. in. cūl.
qđ hodie nō est. c. sup. no. de vsurio.
Tatp filiofamilias qđ lucrāt vñctū
statuū ex morte vñcti sue dotē vñ pñctē
debet hēre p aduñctiū. R. p. b. ar. i.
d. tract. qđ aut filij sustinet onera mñi
monij de lucro sue pñctē. ⁊ tunc fi
lio erit aduñctiū. si dō nō ipē. s. pñctē
sue pñctē. Et sic tellige opini.
Dy. in. l. si cū dotē. s. nñctē rgl. gredia
mur. ff. de ma. q. 13. qđ nō aduñctiū
s. cōiactū post mortē pñcti cū alijs
fratribz. p. l. c. fam. l. her. Si dō pñcti
pñcti filij sustinet. tñc p rata onerj

14 ¶ Atq; oē acq̃ſiti p̃ filiūfamilias ſit
p̃ſumēdū ex bonis p̃ſis i dubio ⁊ ſic
p̃ſumēdū. R. Bar. vbi. s. q. au. reſul
tat ſuſpicio relictī niſi ſic p̃ſumat pu
ta q; filia p̃ſumit m̃rpter acq̃uiſitē.
q̃alē nō potuit hēre. ⁊ ſic credet̃ ex
hōis p̃ſis acq̃uiſitū. v. ſuſpicio relictī
entit̃. l. ſi defuncti. C. ar. m̃. ⁊ l. i. q̃
tus. ff. d. do. ſit. v. l. v. ⁊ l. i. v. ror̃
noſc. C. e. At ſuſpicio relictī entit̃
ſic p̃ſumet̃ ex bonis filiū. d. legib̃
Et nec entit̃ nec oñſ p̃ſump. ſicut̃
ſic recurrent̃ ad picturas. C. de
epi. ⁊ cle. au. Inia. Et hec oīa ſūt re
uāda ē i plato more v. ror̃ ⁊ h̃mōi

ter. et multis alijs.
¶ Et pecunia data filiofamilias a 18
pfez pf studio lre ei imputa da p^o monē
pfio in pte sua ab alijs ffib^o ipse dñi
fiioz. B^o. Bar. i. d. tractatu p^o si ap^o
patre nūbil erat qz cētilis nō imputa
bit ei i pte. l. q. pf. ff. famil. her. Si
vō ap^o pfez erat pecunia filij ex cā
stres v^o l^o q^o pculio tūc i dubio pfiū
tur qz pf administratoz nōie egerit
id de pecunia ip^o filij. et sic imputa
bit ei i ptes facti qz nō. l. i. ff. de co.
puz. pñ. Si iudicio meo mihi v^o disti
guendū v3 si pf vduz p cā necessaria

21. **C**eter pte diuisionis fratru veniat
expete sce a pre vxori filijfamilias.
a alia omanita. ff. bal. vbi. ff. l. i. si
ff. lo. ma. qd psumptio fili n tene
tur nec alij ff postz dicte exp duca me
as tmdes expedaz de coi nisi p alr
cauerit i test. l. iij. ff. filij. ff. d m m. t
bo. r. vbi p gl. r. l. ex pte. ff. filij. ff. fa.
her. De exatibz vt fuit testes talia
omanita si sunt necessaria ad quot
idiana vltz no pferi sz sunt vxoris
a pncipio tenuit donatio iter socz
a nuz. l. ex annuo. ff. de do. inter v. ff.
r. l. i. vbi dca lra gl. ff. ad. l. falci.
Si bo n sunt necessaria ad quida
na vltz sz sunt pscioa. m illa qlia sz
dnt pferri. l. illud testimewz. ff. de

l. iij. expelle fecit a pfe in pcullo si 22
 l. iij. adueticio sunt cōcōde iter ffes p?
 morte p. f. l. p. f. b. l. i. d. trac. q. aut
 fuerūt neccesse v. l. ad ppetuā vilitatē.
 r. tūc filio iputabūt. l. fi. s. fi. c.
 d. b. q. l. i. l. i. b. u. m. ad tre. n. l. p. f. fe
 cissā a. i. nō repetēdā. l. i. i. i. area. ff.
 de p. d. i. i. n. d. q. l. de a. i. o. n. e. l. i. c. i. t. u. r.
 tūc si sunt parui sumpti p. m. u. n. i. t. u. r. d. o. s. a.
 t. l. i. l. i. r. e. r. u. s. ff. de d. o. n. a. i. n. t. e. r. v. i. r. r.
 v. l. Si sunt magni sumpti u. q. ex ce
 dant fructuū q. u. t. a. t. e. t. u. c. v. l. h. a. b. u. i. s.
 se a. i. u. s. r. e. p. e. t. e. d. i. s. i. n. i. f. i. n. c. ā. a. l. i. m. e. n. t. o.
 r. u. m. v. l. s. i. m. i. l. i. r. e. p. e. d. i. s. i. n. i. f. i. c. i. t. u. r. s. p.
 t. e. r. e. f. f. de n. e. g. o. q. de. S. e. e. h. n. o. e. x. c. e.
 d. e. r. e. n. t. f. r. u. c. t. u. s. q. u. t. a. t. e. q. u. t. u. c. v. l. d. o. s.
 s. e. a. r. d. l. i. f. i. s. i. a. t. r. e. s. c. d. t. q. l. i. b.
 i. e. x. p. e. i. s. i. n. i. q. u. a. f. i. t. u. r. i. n. r. e. b. v. o. r. i. s.
 g. f. a. f. r. u. c. t. u. i. q. u. e. d. o. x. p. e. r. s. u. a. d. o. x. r.
 c. o. l. l. i. g. e. d. o. x. s. i. n. e. v. i. l. i. t. u. t. i. c. i. o. b. i. f. i. s. a.
 l. i. f. i. ff. de i. m. p. e. c. n. o. r. e. p. e. t. a. b. v. o. r. i. t.
 t. e. l. e. p. e. r. e. d. i. b. i. n. a. l. i. s. a. u. t. e. i. s. i. n. t. u. n. t.
 m. o. d. i. c. e. n. o. r. e. p. e. t. u. n. t. l. o. i. o. f. f. d. i. p. e.
 Si sunt magne repeter. d. l. o. i. o. v. b. i.
 a. l. i. q. u. i. d. p. o. n. i. t. e. x. c. e. p. t. i. o. e. q. u. s. o. m. i. t. t. o.
 q. p. a. x. a. d. n. e. c. e. s. S. z. i. p. l. i. c. i. a. l. e. q. u. e. r. e. q.
 d. i. c. i. s. i. v. o. d. i. c. i. s. u. m. p. t. u. s. n. o. f. u. e. r. u. n. t.
 n. e. c. e. s. s. a. r. i. j. n. e. c. a. d. p. p. e. t. u. ā. v. i. l. i. t. a. t. e. s. i. z.
 s. o. l. d. a. d. f. r. u. c. t. u. s. v. i. l. i. t. a. t. e. t. u. c. n. o. s. u. n. t.

cōicādi. qz onera p̄tinet ad eūde pa
trē. r expēse. r ēr idē dīcēti. d eo qz ex
pedit i dānis r collecti cū p̄eat vsū
fructū. l. si p̄dētēs. §. 3. r si qd. ff. d
vsufru. r. l. neqz stipēdiū. ff. de ip̄es.
Nec ob. l. vnica. §. 3. nec ob ip̄ēas.
C. de re. vr. ac. qz vir h̄z dotē. ppter
onera m̄fimonij. ideo nō d̄z grana
ri onera imp̄ēaz. Nec hoc erit i alio
vsufructuario qz simplr habz ex alia
cā. vt ex p̄ctu vel quasi h̄ia p̄cordat
Bal. vbi supra.

23 **¶** Atqz p̄fe obligāte se p̄ delicto fi
lij sit totū p̄putandū in pte dīcti filij
post mortē patrio. an de tota h̄f dīta
re cū alijs fratribz. R. Bal. vbi. §. qz
si pater hoc fecit duat naturali pieta
te sic oēs fratres dēnt p parte sua su
stinere. l. l. b̄ captus. ff. d̄ capti. §. 3. si
facit ex necessitate. puta dīctate h̄ sta
tuto. vt nor. gl. sup. Ricca. C. d̄ decre.
decu. tūc nascit nālis obligatio inter
patrē r filiū ex tali gestioe negotioz
erit qz transit ad heredes r idē soluet d̄
parte sue r nō de cōi. l. igitur. ff. d̄ li.
cā. r qd. notat doc. de eo qz cogitur
soluere p̄dēnationem alteri. m. l. ij.
§. si. ff. de. §. ob.

24 **¶** Atqz patre dāte dānuz in bōis ad
nēctio filij teneant fratres emēdas
de cōi. R. Bal. vbi. §. qz aut dīla
pidario est solū fructū. r sic nō tenēf
d. l. cum oportet. Ad līmita verum
qñ p̄f h̄z vsufructū in dīct bōis fecit
qñ ille qz legauerat phibuit vsufru.
qñ patri qd̄ p̄t fieri. vt t̄z glo. i. auc.
vt liceat matri r auē. r i. auc. excipit
C. de bon. que lib. qz tunc tenerentur
Si vō dilapidatō p̄cernit reip̄ctuā
dīetiorationē vli itollerabile lesioez
sic ē tenēf. d. l. cū o. §. 3. cū tacitas

25 **¶** Altrū debitus p̄ctuz post mortem
p̄fio ab vno fratrū sit soluedū d̄ cōi

R. Spe. l. de su. qd̄ nō nisi p̄ctuz sit
rōe cōis vtilitatē vli societatis. s̄lfr. nec
dos d̄z solui de cōi nisi sic vli i cōes
vtilitatē. Idē dic de p̄dēnationē solu
ta p̄vnt qz nō soluet. de cōi nisi ma
lesctū fecisset. p̄ cōi vtilitate sciētibz
socijs r acceptatibz i cōi erit vtilitatē
qz sic ēēt cōis. qz ex quo spōte fuisse
perūt lucrū p̄bunt r dānuz p̄dēna
tōis. Si vō ignorāter acceptauerūt
lucrū sc̄m iniuste tunc socii auferret
illud r satisfaciēt. l. si igit. ff. p̄ soc. r
sic ēt ipse solū soluet p̄dēnationē. Et
si essent socij omnīū bonoz §. 3. Spe.
vbi. §. r l̄z de iure ex quo cōicauit lu
crum illictū nō posset illud auferre
nisi post p̄dēnationē. l. qd̄. n. ff. pro
soci. Nihilomin⁹ qñ sacerdos inuē
xit et vt satisfaciāt illis qd̄ lesit. itell
git nō solū lis p̄est. sed et sententia
lata. r sic p̄ceptuz sacerdos ē senten
tia fm̄ l. d̄st. in. c. si. de sepul. similt
militas militet de suo vli maritā s̄
liā vli tenēs filiū in studio faciāt de
suo nisi aliter sit p̄uentū iter eos. l. si
socius pro filia. ff. p̄ socio. r recitat
Bal. l. d. l. si patrū. C. cōia vtri. in.
Atqz lucrū qd̄ facit vnus fratrū cū 26
pecunia hereditaria mercādo sit cōi
cā dū cū alijs ffrīb. R. Bal. vbi
§. in. d. l. si patrū qz aut fecit nōie cōi
r sic cōicabit aut fecit nōie p̄prio. r
r sic nō cōicabit. l. tictuz r meuit. §.
alter. ff. de admi. tu. qz t̄z est nisi sit
tutor vel curator alioz fratrū quia
sic lucrū qd̄ fecit ex prima mercāta
ēpta de pecunia cōi d̄z esse cōe. l̄z no
mine suo fecerit. Aliud aut lucrū qz
fecit de pecunia emptioz iterata r nōie
suo erit suū. r nō cōicabit. Idē dīcō
illo qz negotiaf de pecunia minoris
aut ecclie. vt in. l. si vt. p̄p̄o. C. d̄ re
vē. Si vō nescit cuius nōie fecerit

hic si p̄tinuauit negotiū soluti cū alio
fratre mortuo sup̄stibz filijs fratrū.
idē iustā iustitā possidētibz sic vli cōi
noie fecisse. ar. l. nā r seruus. ff. d̄ ne
go. ge. §. si vno. si vō fecit negotiatio
nez insolūtā sic p̄sumetur qz nōie p̄po
nisi ex libro rōnum aliō apperet. cō.
cor. Bar. in. d. l. si patrū.

27 **¶** Quō in dubio cognoscat p̄ctā so
cietatē tacitā inter fratres vel q̄cūqz
altos qz filio sit ita qz oia lucra sint
cōicāda. R. Bal. l. d. l. si patrū
qz quis nulli ip̄oz negotiēf. p̄t m̄er
actibz apparere socialē effectū sicut ē i
ter nobiles qz nō faciūt q̄sturias mer
cātiā tñ q̄cūqz salaria q̄scūqz dotes
acquirūt i cōi p̄ferūt vñ nemo pōt ne
gare eos ēē sociales actus ex qb̄ p̄su
mit iūctio r voluntas vt dīc̄ Jac. de
ar. Ri. r d̄ l. e. discipuli. Ad q̄lita
tē ergo actū est recurrēdū. Nā i ta
bus p̄sumit mēs qualis ex actibz col
ligi pōt. ar. l. duo ffrēs. ff. d̄ acq. her.
r. l. res p̄dēda. tu magis es. C. d̄ ist.
r subf. Si l̄r dico f̄z cūde bal. vbi
§. qz p̄sumitur p̄cta. si vn̄ negotiatur
r aliter q̄cūqz sibi euentū putat ex red
dū h̄bēde vli ex dotibz. qm̄dō pōt
i cōi cita faciūt hincinde. Itē p̄sumit
societas ēt ex actibz i vna mercantia
vel arte r aliter in alia. vt i aduocaf r
tabellioibz. Nā lucroz cōicatio soci
etatis est p̄ctio seu ichoatio. Similt
dīc̄ idē Bal. vbi. §. qz si vn̄ h̄z cu
rā domi r alit̄ ēēt aduocatus. vli alit̄
lucrarēf r poneret in domum vli p̄
cta societas. Idē dīc̄ si vn̄ ē maior
r aliter mior r pupill̄ h̄z tutorē qz cōi
cāt r ei cōicāt. Idē dīc̄ qz si acti sūt
vniformes societas restringit̄ tātūz
ad questus qui veniūt ex ip̄is s̄z i ac
tibus difformibz r se varietatē h̄nti
bus p̄sumit societas generaliter p̄c

ta nec p̄sidēro an vn̄ plus lucrēf r
alter min⁹ in hac generali societate.
§. q̄lūter oia sunt p̄cīda. l. si socii. p̄
filia. ff. p̄ so. vñ p̄ clariori intelligētia
no. qz societas tacita vel exp̄ssā ali
qñ est oīuz bonoz r tunc est qñ exp̄s
se agit qz sint socij oīum bonoz vt ē
tex. i. l. ij. §. i. ff. p̄lo. r. l. corri. eo dē
isti tales cōicant omnia qz acquirūt
ex quacūqz cā laborando vel nego
ciando siue ex donat siue ex legatis.
siue ex hereditate r h̄mōi. Itē stipē
dia que dant militibz. l. qui stipēdia
C. de p̄cu. r salaria q̄cūqz h̄nt ex ca
stribz vli q̄st. l. cū duobz. §. idē papi
nian⁹ alio est lex. ff. p̄ soc. r in isto cāu
ff̄ tenet maritare filias altorū ffrū ni
si aliō exp̄ssē actū sit. l. si socii. p̄ filia
ff. p̄ so. nō tñ tenet cōicāt qz acq̄siute
illicite neqz tenet cōndēnationem qz
pro sua culpa alter promeruit. Ali
qñ p̄sumit societas generalit̄ oīs que
stus vli q̄st r lucri qd̄ tñ ē dīc̄ sicut
oīs q̄st. l. §. r si additiat. ff. eo. d̄ qua
logē. d. l. copiri. cū qnqz le. se. r isti
cōicāt oia qz pueniūt ex opa. i. soler
tia alteri. §. si dōatōez simplici siue
cā mortis vel legata vel hereditatem
nec debita alteri nisi qz h̄nt cā quest
vli societatis. Aliqñ sūt socij certe rei
f. p̄uinedi qz veniūt ad vñ panē r vñ
nū vli certe negotiatiois vli lucroz qz
p̄sequit̄ l̄z i diuersis negociationibz
vel op̄eribz ex qb̄ lucrat̄ q̄zuis aliqñ
ali pōat op̄az ali pecunia aliqñ. vñ
qz de qb̄. §. societas. i. Et ex p̄dictis
potes itelligere optime istam mām.
¶ Pone qz duo ffrēs rustici colētes 28
terras vn̄ h̄z filios sc̄ndentes terrā
alter nō quō diuidēt fructū. pueni
tes ex cultura. R. fm̄ Bal. in. d. l. si
patrū qz diuidēt i capita. qz societas
respicit capita eorum qui op̄as po
S ij

30 ¶ **E**st lucrus vrozis alteris? ff. si sit
coicatus. de bal. in l. si vroz. C. de
ad. infer. r. d. Bal. d. p. s. i. l. cum
duob. ff. p. foc. aut mulier eadem
opa fac. sic hoies i laborado. r. sic de
ip. s. dz hēre pte lucr. r. diuide. i. ca
pita v. s. d. c. i. d. ff. s. i. s. aut v. r. ex
cet aliqua arte v. mercatū. v. l. ob
stet. v. cirugieba. r. tūc si ponebāt
oia lucra in cōi. r. s. i. r. v. p. c. t. a. r. e. socie
tas q. n. i. s. i. v. i. r. o. p. t. s. p. h. e. r. e. societatē
fz. cū d. bal. i. d. l. si vroz. r. si lucra
erūt cōi. aut vroz. dēbāt sepani. lucr.
v. r. alio p. i. c. t. u. r. p. n. o. l. e. b. a. t. s. p. e.
societatē tūc d. op. b. cōi. b. r. oblegat
bus q. sunt a mulierib. i. domo fm
q. i. t. a. t. e. p. s. o. n. e. v. fac. lecti cochinam
r. h. m. o. i. n. o. p. t. lucr. p. l. e. q. r. t. e. n. e. s. op
ar. i. domo i. q. r. e. c. i. p. i. t. a. l. i. m. e. n. t. a. v. i. n
g. l. i. s. i. e. n. t. ff. de op. l. i. r. Bal. l. l. g. a.
v. o. s. e. y. o. i. s. i. ff. p. s. i. l. l. e. r. r. s. i. n. i. l. i. C.
d. l. e. g. a. t. p. e. r. l. i. l. i. cū d. o. r. e. ff. sol. ma.
i. n. o. i. s. d. e. l. i. s. s. e. r. e. t. a. t. a. l. i. b. oblegatibus
op. b. v. e. x. i. m. a. t. i. o. s. i. s. p. m. facienda
artē p. s. lucr. tal. art. dēret coicari v. i.
r. o. r. alio s. i. b. p. s. i. n. i. d. i. c. i. t. u. b. o. n. i. v. i. r.
q. l. u. m. a. v. e. z. n. i. s. hēre alimentatū
r. e. l. e. g. a. t. q. t. u. n. c. n. o. t. e. n. e. s. op. e. r. a. t. i. n.

Et cū fides stat simul p^o morte
 fides et p^o fructib⁹ labor suoz vl
 de alijs dōta potest i domo p cōi vi
 tu possit reputari illd p l^o i diuisione
 d. d. Abal. vbi ē. q illi q certat sunt
 al nisi fides sit societas illis. Si dē
 aut plumpitūc si iter eo erat fides
 societas pūuēdi qz vīuēbat ad vīuē
 anē et vīuē tūc nō hē pōderatō ad ill
 ad p^o q societas iur pūpiti itelligit
 vl p^o ē cāsus. i. c. si duo fides s fides
 no. vii. iur. i. v. si. q. hoc nō rōne

34 ¶ **E**rgo q̄no beat luplus q̄no.
repatōe cōis p̄monij v̄mit bo-
ne q̄ collēdis p̄fessionibus cōis
p̄sit illd̄ repeterē. p̄. d. v̄bi. vbi. s̄
q̄ sic exp̄sē p̄ ter. i. l. ex duob̄. ff. d.
ne. q̄. b. al. in. l. filie. C. sam. herc.

31 ¶ **S**ūt duo ff. cū legitur al? spū
r̄ q̄ faciatē p̄bit oīz bonoz i v̄
p̄is isporum querit an morietē
p̄e et p̄ditas trāscat et ad spūm
p̄. Bal. i. l. C. p̄ soc. q̄ sic i v̄ lūce
sōis v̄ relit. i. iure societaz q̄no.
p̄anellu q̄ vis spūm succedē
i p̄ditu cū legitimo v̄ facias cōē

C. Si pōc q̄ aliqui vult dare ff i m
 nori aliqua rez q̄ ff nō indiget nun
 qd poterit eā recipe vt tendat. 7 de
 pto aliā necessaria emat. R. q̄ non
 q̄ sic eēt recipe pecunia h̄ bñ p̄t ea
 recipe aio nūq̄ eā distrabēdi ipe s̄
 pcuratorio ordi assignādi vt ipe e
 v̄datat ipe necessaria cōmūter q̄ sic
 nūq̄ ē pecunia q̄ p̄hibet i regula re
 cipi q̄ diu ē in manu ei. sed postq̄
 ē assignata pcuratori. Lar. v. i ele
 erunt. s. p̄oro de. v. sig. dicit q̄
 die denarius 7 pecunia p̄ eodem a
 ciunt. 7 sic exponit vbiuz tel. p. i.
 p̄dicta regula mioruz vt sit sensus i
 recipiat denarios tel. i. pecuniam
 hibēdo cuiusq̄ generis monetā
 magis plz opti. quattuor magforz
 C. Etz mutuas. r. in. auro teneat
 rice in argēto tñ ipso imito tel i
 uersa forma puta florētinos p̄ sen
 sibus mutatis. R. p̄a. i. c. q̄to d
 iure iurā. colligēdo mētez Bart. i. l.
 paul. ff. de sol. aut mutuant de ce

libras in quatuor florentis. et tunc sufficere restituitur decem libras et in alia mone-
ta. qz vt extimatos illos florentes p-
decem libras veditur sicut dicitur? i
dote euz traditur extimata. l. cu dote
C. de iur. do. et idem dicit deposito aut
fuit dictum mutuo vel repono decem li-
bras i florentis et volo mihi restituere
nez fieri i florentis tunc et p-iculus et co-
modus p-iculus ad debitore seu depoli-
tariu. vñ teneatur restituere in florentis
sz extimacione extitit tpe solutionis
fiende arg. d. l. cum dote. Aut fuit
simpliciter factum mutuum puta mutuo tibi
centum florentes. tunc si eest passurus
aliquid danti recipiendo in alia forma
no teneatur recipere. d. l. paulus. Si vo-
nullum danti eest passurus. Si vult resti-
tuere i eade materia sz in alia forma
puta florentinos p-iculus sic recipere
teneatur. vt in d. l. paulus. Si in alia
materia no teneatur recipere qz mutuum
sz restitui in eode genere et eade bo-
nitate vt in l. cum quid. ff. si cer. pe.
et aliud p- alio inuito creditore solui
no pot. l. ij. ff. si cer. pe. Consuetudo
nisi est vt soluat in alia ma et seruanda
est qz vt actum qz est p-iculus. l. qz si
noluit. §. qz assidua. ff. de edi. edi. et con-
sultat Old. In deposito aut confide-
ra si fuit actum vt pecunia confunderet
cu sua et idem dicit qz de mutuo aut te-
neret separatim et sic ea reddet et si alias
i forma aut ma vid. l. l. i nauet. ff. loc.

Edagium

Edagium dicitur de a pe-
dibz da-
tur. n. a transcentibus in locis
constitutis a p-ncipe vel ab eo qz hz sup
hoc auctoritate guidagium vero datur
p- ducatu p- terram alicuius vt securus
vadat. Salinarius at dat p- sale vt. l.
possint emere vel vend. l. dec hñtur
in. c. super q-idas de s. si. gl. Alii peda-

giu idem significat qz vectigal. vt not.
dñs p- de. de anch. in. c. q- qz de celi.
li. vi. et soluit qñs solui p- trahit p-
sone vt ferrarie. Alii qñ p- rebus qñ
qñ refert si vsus sui ca. Tributū e-
pstat fisco. et idem e- qz census vel p-
cio. Quis p- ponere pedagia guida-
gia et salinaria. p. qz p-ncip- vel rex ro-
manor. aut ille cui a lateranensi con-
cilio fuit p-cessus vel qz ex longa p-
dine de qua no extat memoria i p-
hoc hz vt no. in. d. c. sup. quibusda-
Zillas no habentes auctoritate ab ali-
quo p-ator exigitur sunt excoicant-
di de cens. inouamus. et dñe iure nulli
sunt perpetuo exilio dñandi. C. no.
rectiga. in l. i. no. po. l. vlti. Sz hodie
ex qz ciuitates italic hñt menys et mte-
tuz ipertu obtinuerit de facto vt ipo-
nere possunt ista pedagia vt no. Jo.
An. et pa. in. d. c. sup. quibusda. Alii
aut qz de facto iponunt seu iposita exi-
gunt nisi hñant auctoritate. ab aliqz p-
dictor rapina comittit. Si nō fuit
fict qz maior po ciuitatis p-entat sz
ops qz maior pars p-erum eoz qz
tangit sz to. Salsa. caldum. c. si. de
ma. et obe. facti. l. in pcedendo. ff. de
aqua plu. ar. Regula. Qd oēs tagit
li. vi. et sic patet que est ca efficiens.
Alii p-ata pedagia possunt iponi et
ab hñtibz p-ates sine iusta ca qz pot
dici ca finalis seu formalis. p. sz rap-
qz no texitur comittit rapina si sine
legitima ca iponit. et ca legitima et iusta
sunt publice necessitates qñ bar. l. i.
vniuersi. C. dñ recti. appellat si p-edia
p-ores publice domi defensio strate
et hñoi facit. c. si qz romipetas. xxiij.
q. iij. iuncto. c. inouam? dñen. et p-
et in. c. puenit. et c. cum aplos. de c.
et l. vectigalia. ff. de pub. et ibi p- doc-
et de qz debet solui pedagia p- qz
solimodo

solimodo de his qz ca negociatōis vel
mercimoniū deferunt. C. de recti. l. oī
um. vñ de his qz qz facit portare p-
necessitate ad vsu sue vite et familie n-
pot erigi pedagiu et nec vñ p-
do i p-rii sz host. Ber. i. d. c. sup. qz
dñ imo vult lex vniuersi. C. dñ recti. qz
de capite qz de reb? ad p-rii vsu vel
gra raris colēdi vel ad se defendēdū
empñ vel delat exigit pedagiu. vñ in
his fraudates no peccāt. Sz attēde
qz aliqñ pedagiu dñ ē collecta qz pos-
set iponi sup hñoi in suos subditos
et sic nō liceret fraudare qñ ex līma
ca imponit. sed florentes no tenerent
et hec dñ ca materialis.
¶ Alii qz bus pñt erigi pedagia. p. qz
ab oib? excepñ clericis ecclesiis et alijs
ecclesiasticis psonis et si qz a talib? exi-
git p se vel p interpositam psonā si est
psona singularis excoicant? ē ipso fa-
cto. Si collegiu vel vniuersitas ciuita-
tis castri vel ville subicit iter dicto do-
nec restituerint exorta. Intelligē dñ-
mō p-ati nō ca negociatōis deferat
hec hñt in. c. q- qz de celi. li. vj. Et
qñ indirecte possint erigi vide. §. i.
munitas. §. xxxvij. cum. iij. §. seq.
¶ Sz qz de iponentib? noua peda-
gia sine auctoritate līma vel augmē-
tates antiqz vel exigitur iusta siue ex
ca efficiēti. siue ex ca si. vel mali. p.
qz raptores sūt et tenent ad restōnez
eis ex qz extorserūt vel eoz hñtib?
si sciunt eos vel saltē paupib? si eos
ignorat et h de necessitate pcepti. c. si
reo. xxiij. q. vj. et hodie p- p-cessus cu-
rie sunt excoicati excoicatiōe papal
vt. §. excoicatio. v. casu. xx.
¶ Alii fraudates pedagia vel qui-
dagia peccēt et teneant ad restōnem
p- fm cōiter doct. in. d. c. inouamus
et maxime p- qz sic sūt līma au-

toritate iposita vel ita antiqz qz dñ
initio nō extat memoria et fm host. si
ca nō ē ex p-ia a p-ncipe cū ea p-cessit
iponi posse. Et ē si ille qz recipit nō
facit id p qz psumit qz sunt cōcessa dñ
mō nō pñt qz p illud fuerit iposita
et sic transeūt cōiter doct. Sz ego di-
co qz vbi iponētes talia pedagia nō
laborāt loco et tpe p vsu vtilitate sz
viar pōntū saluatōe pōnar et rerū
luxta sūt posse ad qd tenent fm ar-
ebi. in. c. h qz romipetas. xxiij. q. iij.
nō peccant qz ea defraudat sine men-
datio tñ et p-urto. nec tenent ad restō-
nem. Nec ē credo peccent mortali-
fraudates qñs p-iciti laborēt i p-
ctis p loco et tpe. Rō qz cōiter sic isti
tuñt. l. statim? qz glibz soluar. sub
pena cadēdi i p-iciti si alr iñt? fue-
rit. Et iō istud statutū nō obligat ad
mortale vt. §. dixi foredicta. §. i. nec
ē ad penā vtz gl. in. c. ff. nitas. xij. q.
ij. nisi post p-denationē. si obiciat qz
dñificant gabellas emētes ad hoc
p- qz sūt dñuz qz ita et ibi ista p-
no emūt vt vigilēt als sibi iputet. Si
vo statim? ex qz iponunt esset pcepti
uñ sic hñt locū qd cōiter tenēt doc.
Si aut nō sūt līma auctoritate iposi-
ta. tñ exnei. §. qz nō sūt subditi talib?
iponentib? nō peccant nec in aliq ob-
ligant. Aduertēt qz pedagia nostri
tpia sūt cōiter illicita. Alii nisi p-
līma iposita debent psumere iniusta
c. q- qz de cens. li. vj. ergo aliqz pro-
bent ē līma fiabo in p-icitiōe iuria
sz qz sint iniusta et sic nō teneat sol-
uere. Et sic no. qz noua pedagia siue
augmentatiōes factas nullas p- et
gere nisi sit cert? qz sint iposita et
hñte auctoritate iponēdi et ex līma
ca ex qz psumit oia fore iniusta.
Verum est qz subdit? qui cogere ab

2

Et tunc tu nisi exstiteris per voluntarie
 puenisset eis eis ad soluendum. Mas
 tunc si ipsi seruati fide christiani xpiani
 tenent eis seruare. xxij. q. iij. in eo
 et. xxij. q. i. noli. his pcor. Archiep. in
 d. c. si quis romipetas.
 Et exigeres pedagia sua exiger
 facientes teneant itura tenere secula
 ge. bal. in. l. i. de vfi. fen. tit. de his q
 fen. da. pol. in. §. adbatia. et in. l. i. de
 pa. in. fir. §. puetitacio q. fic. Eni ad
 dit q. si sunt alij robarie et eoz curia
 vbi erigit pedagia a transiit puenet
 aut robaria restitue aut malefactoribz
 eripere. l. ne q. ff. de inc. rui. nau.
 et q. teneat ad restones in integrum re
 spoliatio itelligo rex qn ex defectu
 eo puenit no faciendo qd facere tenet
 xxij. q. ij. dñs et q. v. admistratores
 et. C. de ap. l. si appellone et leg. hos.
 et archi. l. d. c. si qd romipetas si nite
 net exactu i pedagio restitue si host.
 Ena strice et pprie e diuta
 rat illa q est corpus
 afflictina. et ut appellone pene
 no venit pea pccuaria vel et corpus
 fm pa. l. c. iter alia de imm. ec. et ibi e
 ter. vbi b. p fugies ad ecclesia si ds
 pdenari ad pena. et in postea dicit q
 l. i. me puniet? vbi e q. l. puniet. l. re
 cunial. b. duntaxat vel alia pena ster
 corpa. et. xvij. q. iij. reu. et. id pñt.
 h. l. arge accipit p oi eo qd minuit s
 pñtonto vt pnat ad aliq l. i. mo. Si
 ti. i. c. h. de elec. l. vj. dicit q pñs p
 prie est penal q pnat iure qñto vt i. c.
 si religiosus. et. ti. et. ita pea e q pñ
 ti v dicat qd qñs commissi vt i. c.
 pñs s p. et. iij. vbi s. c. dispensa. d.
 rescri. eo. l. i. et illa lex e penal pprie q
 p vindicta ledit vel in psona vel in
 alio qñto vt in. d. c. dispensa.
 Et qd qd petit iterisse qd passus

ē rel q̄ reliqua iūstie ablata pena
 petat. R. q̄ si ille a q̄ petit eā habuit
 rel quā petit tūc nō ē pena nec ex pte
 actoris. nec ex pte rei. Sz si eā nō ha
 buit puta q̄ petit interesse tūc ex pte
 rei ē pena sz nō ex pte actoris. Sicut
 peteret qd̄ actori nō abest nec reo ad
 uenit sic est pena ex pte vtriusq̄. r. iō
 solti q̄ si ē pena ex pte vtriusq̄ faliē
 ex pte actoris sz locū illud qd̄ dicit q̄
 pena n̄ est soluēda in foro aie iūsti p̄
 p̄denationē in gl. xij. q. ii. fraternitas
 quod not. q̄ facit ad multa dicitur a
 p̄a. in. c. finem de dolo r. p̄u.
 ¶ Inoupleret p̄a. R. vj. p̄ma dī
 canonica rel legal q̄ iponit a iur̄ ca
 nonico vel a. ll. de q̄ in. c. statumus.
 xvj. q. i. r. hec pōt exigi tū a clericis q̄
 a laicis fm̄ pau. i. c. dilecti d̄ arbi. fa
 cit. c. si q̄ ptumar. r. c. lē. xvij. q. iij.
 nō qd̄ sit lege p̄mittit nō ē p̄m. r. x.
 iij. q. iij. q̄ peccat. l. grach. r. c. adol.
 ¶ Sz qd̄ si nō peccat tenet nē in fo
 ro aie illi soluere. R. q̄ aut iponitur
 ip̄lo facto r. sic f3 bal. in li. d̄ vli. seu.
 in li. de sedo sine culpa nō amittit.
 q̄ sz nō sit necessaria snia ad esse est.
 in necessaria ad executionē eē r. legē
 d̄trech. i. c. felices de p̄a. l. vj. vbi dī
 cit q̄ sz et talia bona transeat in dñiū
 fici r. desinant esse criminosi sicut in
 bonis heretici r. illi q̄ cōmittit crimē
 lese maiestatis et sine snia. Tñ neces
 saria ē postmodū q̄ delectet etū cri
 minosus añq̄ excussio fiat bonorum
 vel alia executio. facit gl. in auctē. de
 inest. nup. s. i. r. m. c. q̄ fm̄. ll. in fi.
 de here. li. facit qd̄ no. bal. l. i. in
 m. s. yconom. r. c. d̄ sa. fa. c. rbar.
 in. l. diu. r. la. iij. de cust. r. xpi. red.
 r. Bur. l. i. r. p̄p̄os. c. d̄ epi. r. cleri.
 vbi solūt q̄ regit p̄cessus declara
 tori p̄lone bāntē añq̄ deueniat ad

exactione bonor. lz ipso iure sint cō
 fiscata. Itē gl. in auc. d. tab. §. pe. que
 vult q. lz taliter a iure sit puar. Offiō
 tū sine snia hois valent mstrā. Itē lz
 sequit. pau. l. c. cū nō ab hoie. d. ind.
 Sed litat. vtz nisi factū eēt notoriū
 q. in cert. nō ē op. p. iecturiz. Itellz
 go ita notoriū q. nulla possit tergi
 uctatione celari. Et ex hoc p. q. in
 foro aie nō tenet eā solvere an sniaz
 nec etiam lz sit notoriū anteq. sniaz
 cussio dictor. bonor. q. nō tenetur il
 la exhibere nisi sibi p. cipiat. ur vel ab
 eo petant cui cōpetunt. Illec q. pos
 set ea auferre nisi p. cedat snia decla
 ratoria v. t. p. per ea q. dixi. s. aliam?
 §. vlt. Sed pic aduerte q. qñ talis
 pena applicat bona alicui? alicui pu
 ta sisco vel alicui ipso iure. q. lz talis
 ante sniam nō tenet v. t. dixi dare tū
 poterit ea titulo oneroso in alio trās
 ferre neq. fruct? Et talis rei. Rō q. si
 p. dēnaretur per sniam siscus vel ille
 cui fuerant applicata. vendicaret ea
 a quocūq. cū fructib? medij t. p. nec
 teneret restituere p. cū nisi aliqd. lo
 co p. cū iueniat p. ad alienatū lz si
 p. cū v. t. d. §. l. c. c. cū fm. ll. factū. l.
 i. cū cōtē. §. vlt. c. l. i. e. ff. sol. mat.
 Et iō ne sint cā dāni illi? cui alienat
 nō potest fm. p. cū a et sine p. cū
 mortali. nisi alienasset p. necēsitate
 vite v. t. p. comedendo a p. uim. m. d.
 q. argumento cor. que no. v. Bart. in
 l. post. ff. de dona. talio administratio
 bonor. necessaria v. t. est supradicta n
 est p. fāta interdita lz solū volunta
 ria alie. l. vco. ff. d. sol. l. p. cū. §. p. dū
 ff. de leg. i. l. alienationes. ff. fa. l. ex.
 nisi alio effit soluedo. p. dāno dato.
 vel nisi ei reuelaret cōditionē rei ita
 esset si mō tale delictū p. qd. lūa to
 na sunt sisco applicata pōt aliq. mō

et ibi per doct. et in l. iulian. §. idem papinianus. ff. de act. emp. et ven. et Bar. i. l. rogasti. §. i. ff. si cer. pe. et ca noniste in d. c. dilecti. Sec. et si ap poneret sup. factore in d. iurib. Si milititer non plumeret in fraude qui p mittitur quantum et postea factum et ultimo pena fin. to. Ant. in d. c. dile cti et allegat. Butri. in d. l. cum alle gas et Bar. in d. §. i. et az sequor ni si pbens esset usurari? quanto Joa. and. in. iij. addit. ad spe. teneat q. p. su mitur in fraudem et allegat. Byn. in d. l. cum servus. ff. de codi. et dem. et ut intelligas pono tibi exemplum pmitto tibi solvere centum et nisi dede ro dabo tibi x. p. pena sic plumerit in fraude q. sup. q. stare. Aliud ex. pli. pmitto tibi facere domum portat ligna et nisi fecero solua pena sic non plumerit in fraudem q. est super facto aliud. Ex. plu. pmitto tibi centum in tali termino et pmitto venire ad iudi cem et recipe preceptus de soluendo vel dando pignora et si non fecero p mitto tibi solvere pena sic non plumi tur q. z. sit. Primo quantum et post est factum. Et ultimo pena.

13 Et si ille qui ex ipotencia non facit ad q. obligat sub pena euadat. R. q. si loquimur de pena iuris vel statutoz sic e. claz. q. si currit. Id e. dic. d. inia iudicio gnali ipotencia pena puta ex coicacionis fin. Sede. p. h. x. c. i. et sequi tur Bar. in. c. §. i. et de offi. dele. q. verba gnala debent intelligi civili mo arg. l. si cui. ff. de serui. et l. i. rati et in l. q. d. iudic. ff. de sol. et si at spa liter iponit pena puta nisi copeas ta li die erecico te tue h. p. a. i. c. cu sup. ca. de testi. cog. si ex inia apte pstatq. iudex voluerit cu ligare sine poss. vl non sic cu inia sit nulla cu ptineat in

tollerabile errore non ligat. c. p. tuas de sen. ex. sil. si non ligat si apper. q. non voluit ligare ipotencia puta q. dicit si pteperis vl si distuleris pperere et q. non potes nec ptent nec differt vi di cit gl. i. c. §. sit d. elec. l. vj. Si vo no sit ppedi meo iudicio sic q. ad rem no ligat h. q. ad ecclesia et nos sic et sic in tellige gl. i. d. c. vnic. iij. q. v. et l. d. c. cuz sup. ca. sed in p. bato impedimento nulla iudiget absolutioe h. q. lo. a. spe. plz et fin. p. a. in. d. c. cu super. ca. si esset inia pape q. debem? plumeri q. noluerit cu ligare arg. c. ut nostrum v. ecclesiastica bnificia et sic non e. et ite gularis l. z. celebrasti. et q. d. b. n. o. si aut loquamur de alijs penis sic certum est q. in foro aie peti no possunt fin. Sco. in. iij. di. xv. q. ij. nisi q. tuz iter esse ipotat facit. c. significate de p. gno. et c. ij. de p. h. et c. ex l. is de i. in teg. resti. et ad l. incendiu. C. si cer. pe. q. vult ut incendiu no libret q. q. i. tas est in obligatioe q. cu obligatio sit in genere vt. ff. ad l. falc. l. in rone s. diligenter totu gen? pte no pot. R. q. q. p. sit in genere obligatio et est q. obligatio ex ipotencia no certu gnis l. z. libera pena p. pea dicit. ang. in l. rescriptu in fin. ff. de pact. q. et si teneam? q. fiscoz h. eat tacita hypo teca in maleficio s. relinquent non t. p. fertur creditoribus in o creduo res pferunt et allegat. ter. cu sua glo. in l. v. nica. C. de pe. fisco. R. q. q. talis tractat de luero captado et creditor de dano vitando facit. l. i. §. inia. C. de iure deli. et l. v. nica. C. de ipo. Luc. de l. p. et l. si. C. de codi. q. no. b. n. p. exigent? pena vltra interesse sui ab illis qui sunt no soluendo q. tenentur restituere eam creditoribus.

14 Quid si obligatus sub certa pena 14

ad aliquid faciendum vl dani. p. pte imple uit et pte no ex culpa sua. R. p. a. in c. sua. de penis q. si obligatio e. diu d. na no comittit pena nisi p. pte non soluta. Si vo e. id iudicia sic soluet to ta pena et de iure canonico. Et q. di cas obligatio diuidua e. q. si solo par tis p. se vlz q. ad pte t. n. t. t. totuz ad se totu. Individa vo d. q. non vlz illa pars p. se. Ex. pli. p. m. i. t. i. scribere biblia et decretu sic si scripsi sola biblia no soluā pena in totu. q. obligatio e. diuidua q. biblia per se vlz fin. totu sui sec? si p. m. i. t. i. scri bere biblia et scripsi quatuor gnter nos certe no vlz p. biblia et ideo ob ligatio erit individa q. ad nihil p. se valere p. t. sine alijs de hoc plene no. in l. stipulatioes no diuidunt. ff. de ver. ob. et in d. c. sua vbi addit gl. hec da q. ad pena q. comittit in non dando vel no factedo se? q. q. d. z. recipe puta legatu vel hereditatem si sic fecerit vel soluerit q. nisi totu faci ei no h. bit vt. l. m. en. et l. cu fidus ff. de co. d. i. et demon. de quo vide plene in l. i. seruu. ff. si quis cantio

15 Et si statuta sint licita q. solui ipo nit pecuniaria pena p. homicidio adulterio et h. m. o. i. ff. de offi. et seq. pa. i. c. ij. de relic. p. ue. q. no q. h. o. f. es exp. nunt venales ad delinquen i. q. mult b. n. t. m. et cruciatus no timent pena pecuniariam vt h. eat sui in tentu ar. l. in seruo et l. i. aut fca. ff. de pe. et in auc. de mada. fin. §. o. z.

16 Et p. m. i. t. i. sub certa pena h. p. e. ratum comittit pena p. uenies de fa cto. R. fin. bar. in l. i. d. q. d. paupibus C. de pi. et ele. q. no. Sec? si p. m. i. t. i. h. a. t. e. rati ad factu. vt in gl. d. l.

17 Et si p. pte p. m. i. t. i. in odium negli

392
gentis currat ignorati vel legitime i peduto. R. fin. parin. c. q. diuersitate de p. cel. p. i. exen. q. no. Secus q. p. h. g. tur in odium negligentis h. in alte rius fauorez vt p. z. in l. genero. ff. de his qui no. in fa. vbi t. p. s. ann. currit mulieri ignoranti morte mariti et v. de gl. in. c. statutu de p. i. exen. l. v. i. et no. S. p. de edic. instr. vbi dicit q. h. executor testi non potuerit exeg. j. annu nihilomin? executio deuoluat ad e. p. m. ar. l. nulli. C. de epi. et cle. ac. nos quide. de testa. ro q. e. in fauore defuncti non in odium executoris.

18 Et si iudex possit augere vel minuire re pena legis vel statutoz. R. h. lo. in. c. in archiep. s. r. ap. q. si p. ce dit et ordinarie sic p. l. q. d. ergo. ff. de his q. no. in fa. Si vo p. cedat ordina rie sic no pot iudex delegat? vt no. in c. de causis de of. dele. Iudex vo ordi narius pot ex ca mitiga vt no. bar. in d. l. q. d. ergo et sequit. p. a. i. c. ij. de emp. et ven. facit. c. atli clerici de iude Ber. vero in d. c. de causis. et de ac/ c. i. i. in. c. sup. his dicit hoc verum q. potest dispensare sup. erie no po test minuire et ex ca. Nota. in q. q. quis plurib? legibus p. eodem deli cto diuersa penis p. t. puniri si ab ali quo iudice iponitur et minor no po terit aliquo mo puniri alia pena vt l. qui de erie. C. de accu. et ibi Ang. et Sal. in d. l. qui de erie. vnde tenet Tho. xij. q. lxxij. q. si dimittit pena in cau quo non pot teneat ad restioe coitatu. vel accusatoz si iterat ei? vt puniret. Si vero aux teneat reo cu quo cono. R. de offi. Ray.

19 Et si exigentes pena maiore q. sit danti illam excuset. R. fin. Rodon. q. si fin. p. m. i. t. i. d. i. h. i. m. i. t. i. regis exigunt executant. et i. z. p. r. l. one

iteratur. solēnis vero non potest.

3 ¶ Sed quero qñ dī sponi pnia so
lens re publicā. q. Pa. in c. qñstū
de pe. et re. ap. p. delicto graui et scāda
lizanti totā vrbem debet reponi lai
co solēnia, d. c. in capite. Si vō est
grauē et publicā sed nō scādā solē
tunc ipone pnia publica qñ solē
nis. vi. nō. i. c. xi. v. l. q. vi. iūcto. c. i.
de pe. et re. Si aut sit graue sñ occul
tū et aliqñ notū tūc nō splent nō
publica dī sponi. Et iō reprobat cō
suetudinē illorū q mulierib⁹ p. extin
ctōe puerorū quos penes se hēbat in
lecto inponit publicā pniām. et vid
eum in d. c. et. n. c. statuimus. d. ma
le. xij. c. fi. de bis qui p. flocci.

4 Quib' pot' imponi solēnia pnia.
R. q. nec clericis nec religiosis. nec
et laicis insignib' dz imponi. ar. d.
c. in capite. Et hoc rep. nisi cleric' sit
depositus. l. di. confirmandus.

¶ Quis effect pnie solētia. R. q
laic post ea nō pōt ad ordinē pmo
ueri. l. di. illd. nec clic ad supiores v
dē tōidē. pōt tū efs dispēare i ordi
nibz minoribus. n̄ autē ad sacro. l. di.
placuit. Itē non dē matrimonii dē
here pur si hbitz. Iuuenis tū nō p
hibet hēre. Itē nec militatz assume
re. xciii. q. ii. s. de penitētibz. r. c.
antq tū alijs. c. Itē nec laicalē ha
bitū dēferre. l. di. c. vii. Itē dē viuerē
fm regulā ecclēsticā. d. p. di. v. Itē
um r. c. s. Itē pueniendū ē sub ec
clēsticō iudicē. s. q. i. altō d. p. di. i.
aliud. Itē fit ifamō rōe pnie h̄ rōne
cria publicati qd v̄z itē ille qd p̄
forinam iudicio iponitur. Secū ex de
uotōe quis publicā pnam facit fm
Hosti. de offi. archiepe. c. ij.

6 Tertia pnia dñ pñata. 7 dicit sco.
in. iij. di. xiiij. q. i. circa fi. q. q. de vi

vocabuli penitere idē ē q̄ penā tenē
 hec aut nō tñ ipōtat passionēz pene
 vt in hereti. s̄ et actōz volētes respe
 ctu penē. Enī pnia actualis ē punitio
 voluntaria vel volūtas punitiois. 2. in
 hac ē p̄siderare. Admō velle penā
 punire seu viderē. Sēdo se peccat
 se nolle siue penā dētari. Tētiō pū
 nitōēz iam ifliciam velle libere accep
 tare. Quarto penā infliciaz patierē
 ferre. In q̄libz hōz actū saluā pro
 prietas vocabuli hui⁹ penitere 4. in
 ip̄is pprie cōsistit elusificatus;

De g^o peccatis. d³ h^o penitere. 7
R. f³ cōter trilogos q^d oib⁹ peccatis mortalib⁹ actual⁹ cōmissis. siue
aⁿ baptis^mi siue p^o. De venialib⁹ re
ro sⁱ licet expediē⁹ nō tñ ē necessaria ad
salutē i hoc mūdo. nisi in duob⁹ casib⁹
bus. p^orio rōe dubi⁹. vtz. i. mortale
vel veniale ne piculo se exponat. Se
cūdo rōne periculi qñ h³ aliquā af
fectionē veniale qū ad mortē repmat bu
bitat ne trahat et ad mortē. fm. l.
Bo. in. iij. di. xvi. q. i. ar. ij.

10. in. iij. di. vi. q. ij. ar. ij.
 Quid requiratur singulis de quolibet
 p. q. sic de cognitis. l. cii de illis spā.
 liter cognat. a tenet spā liter de quoli
 ter cognate vt peniteat si adfit opor
 tunitas pportionata fragilitati bñā.
 ne. alr. nō remittunt. & lege cōl. De c
 cognitis vō si ignorātia ē imminebil
 ter excusabilis. non tenet nisi i gñali
 penitere. s. vō ē crassa vel excusabilis.
 sic tenet in spāli penitere qz tenet dā
 re opā vī ea cognoscit. a peniteat.
 hec ex Rl. in. iij. di. vi. ar. iij. q. ij.

¶ Etz possit agi pnia de vno pecca
to mortali sine alio. R. q. nō qz aut
us totuz remittit. aut nihil. i. iō ops
qz peniteat & oibz. ite. ē i. s. ite. d. p.
di. iij. pcor. ri. i. iij. dif. xv. ar. i. q. vi.
dift. i. quo tñfic qz aut loqmur d pnia

Put p̄ ex̄mittit culpa ⁊ recoñit̄
hō deo t̄lic cum radix satisfactōis sit
vna. t̄ caritas q̄ secū non cōpat̄ pec
cati mortale. Itē ⁊ t̄ q̄ nō pōt̄
rit̄ n̄ de oib⁹ fiat. Alit̄ loq̄mur d̄ pe
nitētia. put directe respicit satisfactiō
nē sp̄alis pene debite. p̄ peccatō iaz
dimissis quo ad culpaz. t̄lic bene po
t̄t fieri de vno peccatō sine alio.
10 Que sunt p̄ces p̄nie. p̄. tres cōtri
ctio. confessio. ⁊ satisfactio.

II Q. Quarta dicitur pnia scilla q a sacer-
dote p peccatis pfectis imponit. & ista
vide. s. confessio. n. 1. & 2.

12 **Q**uota omnia de illa d. q. d. q. regu-
lariter p. qlz pctō mortali d. m.

[illegible]

13 **E**l p sacerdos possit desp̄sare in
pena debita eā. diminūdo. ꝑ. pa. in
c. sicut dignū. de homi. q. sic vi ē pul
cher ter. de pe. disti. i. quem penitet

Et iō bonū est vt sacerdos in ipſita
ne pnie diſpenſet cū conſistente circa
reſidū pene ſi maior eſſet iponēda.
vide ad hoc. ā indulgētia. §. v.

Tertius penitentia facta in peccato mortali sit valida an iteranda. R. q. fuit diuersa opi. R. iter. in quolib. q. r. 13 q. satisfactio precepto confessio- nis. nec tenetur reiterare. sed non satisfactio pene debite i purgatorio. alij distinguunt q. penitentie ex q. b. man- alij effectus post satisfactiois actum non sunt iterande. sicut est reuincium elemosina. i. hmo. alie aut q. non relinquunt aliquē effectū oz iterare. v. sunt oz. r. v. i. hmo. Seco. vero. in iij. di. r. v. q. i. circa fi. q. dicit q. v. re- semel penitet. r. recipit penitentiam condignam impositā sibi ab ecclesia clauē non erante quicūq. postea recidit nō tenebitur p. illis peccatis p. quibus illam pniā recepit. nisi ad illā pniām sibi ipositā r. si illā implet i caritatem tñ soluit penam i. meret gratiā. Si at i. pleat ex caritate i. uoluntate. soluit penā s. nō meret gratiā. Si vō illā pena ab eo exigat extra caritate pena q. d. soluit i. i. p. nō soluit pniā q. d. e satisfactio simplr. q. placās r. recoñciliās. scda e satisfactio. q. uoluntaria redditio sed nō simplr. q. nec placās nec recoñciliās. Tertia e satisfactio vltra q. nō exigat vltiorē pena. Ex quo claudit q. nō ē nec esse talē pniām iterare sed ex li de pctō postea cōmissio ponit ex p. plū d. eo q. cōmissi crimē p. quo p. te meret man. absolutionē. vñ si illi i. uito abscondat man. satisfactio r. satisfactio regi iustificat. nec s. iusticiā cō- gef. ad vltiorē penā quia nō recipiat in g. r. amicitia sit multo magis iusticiā sibi d. illat. Si i. si talis

51

Ercussio

¶ Alii clerici possunt liberari. & q
eius nemine d3 verberare p ppijs ma
nibus. lxxv. di. nō liceat. Alii d3 q
lati possunt clericos in minorib3 ou
dimbus. p leuibus et culpjs verbera
re. xlv. di. §. salamon dñmō fiat p eū
ad qd pñet de sen. ex. c. cum volun
tate. §. vltio. In sacris d3 entes ver
berari non debent nisi in maiob3 cri
minibus. lxxv. dist. c. ante oīa. x. d. cū
beatus aliquoqñ esset excoīcāt. ar. a
prio sensu in. d. c. cum volūtate. in. §.
si qui vero x de hoc. §. excoīcātio. v.
casu. l. x. qñ pñt hoc per alios cleri
cos facere nō per laicos x ibi ponunt

Ergrinus

2 **C** Peregrinus clericus quis dicat
vide. s. ordo. iij. s. xvi.
3 **C** Quis dicit admitti. R. q. d. habeat
lras comēdaticias seu testimoniales
vel pape vel sui epi sic pōt admitti

Ericulum vbi ē ibi
lucerna

Erinrius fm West.
2 Bos. of

quadruplex. Primo modo
falsa iuratio et sic potest triplici. Pri-
mo quod est falsitas et per se iurati sicut
quod iuratur falsum quod creditur esse verum
debita diligentia est adhibita nullus
peccati. xxiij. q. ij. homines. Si vero
non est adhibita ois sed in aliq. sic
peccati veniale. Si vero pueniat ex
ignorantia crassa vel supina iuris viri
facti est peccatum mortale sicut Ray.
alle. xxiij. q. v. qui per iuramentum
an. poss. tancere. i. c. tua nos. e. i. de iur.
iuratur. et Ray. in cle. i. de iurei.
recusat a peccato mortali in periu-
ro

202
 probabilis error fm Pa. in. c. tua
 nos el. h. de iurei. puta cū quis cre
 dens h. rōnabilem cām appellan
 di appellat h. p. iurauerit nō appel
 lare ar. c. sacro. de sen. exco. r. c. qn
 tualis. de iurei. Scdō falsa iura
 tio ē ex pte iurantis tñ vt cū qd iurat
 rez credēs ē falsū qd iurat. Tercō
 ex pte pūisqz. l. cū qd iurat falsū sci
 ēō ē falsū. Et istis duobz modis si fi
 at iocose ē pccū veniale hz gōf. xxiij.
 q. ij. q. ait r. c. vl. hz vō theologos est
 pccū mōtale. pp irreuerētā dei pos
 set tñ dici qd mēdaciū locosū n̄ sit p
 pūemēti acū vt in. d. c. q. ait. ideo
 posset teneri opt. Sofr. q. nō peccat
 mortaliter qz nō ppūe pūrat. Sed
 opt. theologoz ē iurior multomagis
 peccat si fiat seriose. xxiij. q. ij. homies.
 Qd tñ sic limitat. S. bo. r. ricar. l. iij.
 di. xxx. si deliberat d̄ dicto pfirmā
 do r iuramēto p qd ē pfirmādum.
 Secō esset si d̄literaret d̄ dicto hz nō
 d̄ iuramēto qz sic nō peccat mortāl
 hz sit veniale graue. Silr est pccū ve
 niale qñ d̄ neutro d̄liberat hz totūz p
 fert ex surreptōe nisi qd d̄liberat pos
 set r tñ p̄tēneri qz sic mortāl pecca
 ret ē ex surreptōe ppter p̄emptum.
 Datur ē alia limitatio fm Ps. au
 reo. ca. di. Si iuramētūz sit per ea p
 qd hoies p̄suerūt iurare qñ volūt ve
 ritatē iustificābile affūmere i testimoniū
 dicti sui vltimatum. Secō eēt si assu
 meret signū qd nō ē ad tale testimo
 niū iustificābile r sine aīo iurādū intellige
 qñ pūrat p deū sicut cōiter iuraf qz
 sic nō eēt pccū mortale fm cū quod
 nō qz facit p istis mulieribz q iurant
 p meā fidē in vītate p istuz ignem r
 h̄mōi vt nō peccent mortāl cū pū
 rant. qz nec iurare intendunt nec qui
 bus iuratur accipiunt p iuramento.

¶ Scdō mō d̄f per iurū iuramētū
 transgressio r si iuratio fuit super re
 mala vt nō t̄ead eccliam r similia
 sic peccant mortaliter iurādo r tene
 tur de p̄cepto facere oppositū. xxiij.
 q. iij. c. i. ij. r. iij. Qd limito de re
 niala de peccato mortali secōs venia
 li de quo dic vt. s. iuramētū. v. s. ij.
 Si vō fuit sup re superarrogātiois
 sic silr peccant mortāl iurando sed
 nō tenet facere oppositū qz nō tenet
 intrare religiōē q iuravit nō iurare
 nō tñ tenet iuramētū suare h̄c. Au
 reo. si aut iuramētū pmissorū erat li
 citū r obligatorius sic peccat mortāl
 pūrat d̄o. l. n̄ seruādō qd iuramēto
 pmissū fallit h̄. xxiij. casibz qd n̄
 obligat de qbz vide. s. iuramētū. v.
 ¶ Tercio mō d̄f pūriū idicre iur
 ratio. l. cū qd iurat sine iudicio d̄licere
 tōis p̄siderādō qd iuret. r. xxiij. si vō
 vel seruab. l. e sic fm Sofr. est pec
 catū veniale. xxiij. di. s. cū in fi. ber.
 vō i. c. tua. de iurei. dicit qz si fiat cū
 deliberatione sic est peccatū mortale
 de iurei. sicut ex l. f. s. Si vō iocose
 r incaute. sic ē pccū veniale. xxiij. di.
 s. alias ea demū r cū Ber. pcor. s.
 Bo. Ricar. r theologi. i. iij. di. xxx.
 ¶ Quarto mō d̄f per iurū affirmā
 tio dubitātōis vt cū qd illd̄ d̄q dubi
 tat asserit cū certitudine efficacit iura
 mēto cōfirmata r sic peccat mortāl
 fm Aureo. Secō si assereret illud h̄m
 mano mō sicut pōt scri in talibus si
 cur. R̄idet ordinādus q̄tum pmit
 tit humana fragilitas qz nō eēt mō
 tale fm eundem aureo.
 ¶ Quid de illo q iurat p verbū cre
 dō cū tñ in vītate nō sic credat. R. q.
 q ad deū pūrus est r peccat mortāl
 hz quo ad for p̄tētiōs nō ē h̄ pba
 ref posse p̄riū et qd iuravit. vt nō

396
 Pa. in. c. ex l. f. s. de iurei. r. facit. c.
 cū ipositionibz de iurei. lib. vi. Rō
 qz nemo pōt dare testimoniū de cō
 scia alterius nisi ipse cuius ē rēuē.
 ¶ Atz credēs p̄uēire iuramēto q
 tñ nō facit exēplū nō credebā satis
 factū creditori cui iurauerā cū tamē
 foret satisficū peccet mortāl. R. q. sic
 fm not. p. Pa. in. c. gō. de iurei.
 ¶ Atz oīs pūrus sit infamis. R. pa.
 l. c. testimoniū d̄ testi. hz leges distin
 gunt aut qd iuravit d̄ p̄terito vel de
 p̄nti r sic efficacit infamis ipso iure licet
 falsū iurauerit p. l. i. ij. r. vl. ff. d̄ crie
 stello. r sic itellige. c. cū dilecti i. h̄. de
 or. cog. Si tñ p̄dēnaret efficeretur i
 famis nō tñ rōe iuramētū qz falsita
 tis. Si vō iuravit de futuro r nō ser
 uauit tñ si iuravit sibi vel deo nō ef
 ficat infamis. Secō si iuravit ei cum
 quo d̄rit p̄raueniendo iuramēto v̄l
 p̄pationi qz sic efficitur infamis r sic
 itellige. l. si qd maior. C. de trāf. r h̄c
 voluit in effectu glo. r bar. in. l. luti.
 R. de his q nō. infā. sentit Jo. d̄ lig. i
 d. c. testimoniū. r arch. i. c. auctorita
 tē. xxiij. q. vi. r. c. pūli. xxiij. q. v. r. plz
 ē rē iur canonico cū n̄ repiā p̄riū.
 ¶ Atz vis vel mē excuset a peccato
 mortali per iurū. R. qz in iuramento
 assertorio cōiter tenetur qz non. c. sa
 cris qz mems cā qz nullus pōt abso
 lute cogi ad iuramentū falsū sed in
 iuramento pmissorio fuit diuersitas
 Tho. xxiij. q. iij. ar. i. r. ricar. vbi. s. ar.
 ij. q. iij. qm̄lti alij tenet qz peccat mō
 taliter si nō seruāt. ad. c. rerum. de iu
 reo. R. qz loquitur i iudicio fori. p.
 Aureo. vbi. s. tenent qz peccat venia
 lis. r h̄ seqt io. an. r multi alij r plz
 vis. s. iuramētū. v. s. ar. cū duobz se.
 ¶ Quod est grauius pūriū vel ho
 micidū. R. quidā dicunt qz pūriūz

est graui⁹ peccatū qz est rōnis ordi
 nem directe r imediate respicientem
 deum r homicidūz ordinē respiciē
 tez. p̄mū alij v̄t Ricar. vbi. s. q.
 iij. ar. i. qz nō sit graui⁹ rō qz homi
 cidūz directe p̄riatur actū r virtutē
 digniori. l. caritati resp̄ctu acti secun
 darij. l. diliges p̄mūm per iurū
 aut directe est actū virtutis latrē.
 sed caritas est nobilior qz latrē. quia
 nobilior est p̄mūm diligere qz ve
 rum ex eā legitima iurare ergo ē gra
 uius homicidūz qz per iurū. r ma
 gis placet r p̄mām rōnez dico ne
 gandam simpliciter qz sic sequeatur
 qz laborāz in festo grauius peccaret
 qz homicida qd non est verum. Ae
 rum est qz per iurū est grauius
 post homicidū. Ideo iponit p̄niā qz
 ieiunij. l. diei i pane r aq. r. vij. l. cū
 res ānos p̄tēat r nūqz sit sine p̄niā.
 v. i. q. i. qd qz r. xxiij. q. v. si qd pūra.
 ¶ Atz sit graui⁹ pūriū adulterio.
 R. ricar. vbi. s. ar. ij. qz sic rō qz pccū
 d̄ graui⁹ qd cōiūp̄t ordinē dignio
 rē centū ē aut qz ille ordo est dignio
 r qz esse hoīs ad deum imediate r di
 recte qz ille qui d̄z esse ad deum r p
 ximum mediante p̄mūm p̄mū autē
 ordo cōrūpitur per per iurū secun
 dus p adulterū nec p̄fecit cōrūpit
 Scdus p adulterū qz p̄mū pūriū
 adulterū nō ē p̄niā qz maxie iniurie
 qz possit ēē d̄ deū t̄mo ecōnerfo pūri
 uz ē p̄pinqz blāfemie qz est d̄ deuz
 ex odio et qz adulterū homicidū.
 ¶ Atz peccet ēt p̄sona pūria qz xxi. 10
 git iuramētū de eo qd nescit h̄ dubi
 tat d̄ vītate. R. h̄ an. qz h̄ ex d̄iāna i
 firmitate peccat qz n̄ peccat h̄ silr v̄i
 tatē r cogit iuraf quē scit falsū iuran
 rū peccat mortāl. xxiij. q. ii. qui exgit
 qd itellige vt. s. iuramētū. iij. s. r.

11 **¶** Atque clericus nulla necessitate co-
actus veniens p piaz pmissione val-
lata si dei interpolatione sit primadus
suo bñficio. p. tenet Jo. Ber. 7 hol.
i. c. querela ne prelati vices suas pa-
tin. c. querela d iureiu. q. d. pvari qz
sic est pvarius q fide interposita. pmiss-
sum fragit sicut qui periurat 7 cuz p
iurus sit primadus bñficio 7 reponē-
dus ab ordine vt pbat in. c. cu si ab
hoie re iud. sic 7 fragens. pmissuz si
dei interpositio vallatum archi. i. c.
iuramenti. xij. q. v. 7 q. nō qz nō est
ita graue pñm puenire pmissio tali
sicut iuramento 7 cū archi. est. d. ant.
7 magis placet car. in. c. iij. de spō. 7
in. c. ad aures q metus cā cū nō iue-
niat talis pena expsa sicut p puros.
Sed prima opti. v. r. rior. Et q dōta
sit inter fidei interpolationem 7 iura-
mentum vide iuramentū. l. i. §. vi.

12 **¶** Atque collatio facta re bñficio ec-
clesiastico peritio sit nulla ipso iure.
p. pa. i. d. c. querela re iureiu. q. sic
re. iur. infamibus.

13 **¶** An sit pñm cū sit infamis pdat ipso
iure bñficiuz vide. §. infamia. §. ix.

¶ Ermissio est vñm
de. §. v. iura. ij. §. xij.

¶ Ermutatio est vñm
p altera re certa vicaria psta-
tio. C. d. re. pñm. l. i. in. glo. 7 no. q. p
mutatio nō inuenit nisi i genere sic
adaptat scilicet noiatu 7 inoiatio f3
q. no. i. rub. e. u. ff. 7. C. vii qñ datur
vna spēs p altera sic est pñm inoiat 7
nō pmutatio in spē p hoc text. i. l. nā
lis. §. i. ff. de pñm. ver. gl. tñ 7 Bal. in
l. i. C. e. dicūt q imo inuenit pmuta-
tio in spē. i. qñ datur spēs certa pro
spē alia rei ta puta iste liber valeat cen-

tū p illa possessione eiusdē pñm. Sed
qñ datur gen? p genere vel p spē vel
spēs p genere tūc est pñm inoiat? nō
permutatio in spē 7 sic intelligit. d.
l. naturalis 7 est verius qz pñmum.
¶ Quid dñtur pmutatio. p. rex in
teruentu nō ex solo pacto qz ex sola
conuentioe permutatio nulla re hi
cinde secuta neuri competit aliqua
actio. C. eo. l. i. c. placito. qz est nudus
pactum vt no. glo. in. d. l. i.

¶ Atque statutū loquēs de emptione
hēat locū in pmutatioe. p. q. i. statū
in is cōis appellatōe venditōis tūc
pmutatio f3 hic. re. nea. l. i. §. si qñ
in fraudē. ff. si qñ in frau. pñm. regu-
il. de. cu. i. l. de. gbus. ff. de. le. dict. q.
oia que d iure cōi loquunt i venditōe
ne hñt locū i pmutatioe. facit. c. i. de
his q. si. a. pla. in dō vēdere rel per-
mutare. In statutis vñ municipali-
bus tūc si ē odiosus nō h3 locuz. Si
vñ est fauorabile sic hēbit locus 7 sic
p cor. iura q vident diuersa 7 doc.

¶ Atque pmutatio bñficiōz possit sic
ri sine auctoritate superioris. p. q. nō.
c. questu. e. ti. 7 de. ex. p. c. si cñt vñ
re. de. cñt. pñm de pñm. maioribz
7 q. pñm temeritate hāc pmutatōes
fecerint pñm sunt eo. ti. cum. oñs.
Fallit hoc qñ agitur solū de pñm
te puta cū duo est litigāt sup aliqua
ecclesia quā vnus dicit debere et sibi
subiecta alter possidēs negat sic pte-
rū fieri pmutatio q vñ hēat vñ ec-
clesiam sibi subiecta alter altera. Ne-
cus si ageretur vt talis in talibz bñficio
reciperet vel intularetur qz nō pōt
sine auctoritate superioris.

¶ Atque clerici possint inire tractatuz
de pmutatioe pñm de pñm dignitatē
alioz ecclesiasticoz bñficiōz. p. q. cō-
uentōes iter se facere nō pñm i. d. c.
questum

qñtū tractatū at inire pñt dñmodo
pmissione vñ pactōes nō faciant. 7
d hoc pñm ter. cū glo. in. de. in. verbo
volētibus. e. ti. 7 t3 Jo. an. in. addit.
ad Spe. i. p. e. 7 in. c. i. e. ti. lib. vi. 7
p. a. i. d. c. qñtū. Rō qz tractat? non
scilicet deliberatū pñm. c. si. d. hio q
fi. a. ma. pte. ca. 7 iō pñt tractare. sed
nō pcludere sed supponere se dispō-
ni superioris ad quē pñt talis col-
latio. Innoc. tñ in. d. c. questu. t3 qd
pñm de eiusdē ecclesie 7 eiusdē qñtū
pñt et pmutat? sine auctoritate supe-
rioris l3 pñm teneant. l. d. oñ. 7 Jo. de
lign. in. c. si. e. ti. qd est tutius l3 ino.
opinio possit teneri post factū. fm
Jo. de imo. Multi tamē doct. tenēt
q nec et fratres tractatū i pmutatioe
bñficiōz possint hēre sed mñi non
placet tūc qz episcopus aut alius p-
latus ad quē spectat non potest dic-
tas pmutatōes facere sine eis quoz
sunt fm dō. Ant. in. c. i. eo. nñt ne-
cessitate vel ex cā fm gl. in. c. i. de re.
eccl. nō alie. quē tñ non fm assertio-
nem episcopi credetur fm Guil. in
Cle. prima de elec. Sed oportet p-
betur. 7 sic patet q oportet eus prius
tractare aliter essent bestie. tū ē quā
nisi prius tractarent nunqz conueni-
rent an prelati p pmutatioe fienda.

¶ Atque auctoritas pñm ad epz de
pmutatōe suoz inferiorz. p. q. nō
nisi ad ipsam pñm collatio vel in-
stitutio illoz bñficiōz sed pñm ad
eū ad quē collatio vel institutō perti-
net. ar. c. ad hoc. §. fin. de. of. archi. 7
in. c. super eo. in. si. de. offō de lega. si
vñ ad vñm pertinet electio. puta ad
canonicos 7 ad alium cōfirmatio ne-
cessario requirit pñm eoz qui ha-
bent eligere fm Jo. an. ar. d. c. ad h.
Statū epz permutet cū capitulo re

grit auctoritas. Archiep. c. i. d. reg.
ec. nō alie. cū vñ pmutate vult cū ali-
is sufficit pñm capitulo sui f3 ho.
An vero pertinet ad superiores 7 ca-
pitulū collatio sic regitur pñm
vtriusqz nec pōt capz p se nisi qñ se
des vacat d ma 7 obed. c. hio que. 7
c. cū oli. 7. c. vnico de ma. 7 ob. li. vj.

¶ Atque possit dari pecunia p recom-
pensatione maioris bñficii cōmutati
sine symonia. p. p. a. i. c. ad questio-
nes. e. ti. qz sic si pecunia datur in re-
cōpensatione puenticiū tpalium non
spūalius qz si occasioe spūaliū iurū
de quibz plus habet vna ecclesia qz
alia pecunia tribuatur symonia erit
puta qz h3 maiores auctoritates i ad-
ministratōe spūaliū 7 huiusmo-
di. Et iō cōclude q tria acquiritur.
vt licita sit permutatō beneficiōz ec-
clesiasticorum. **¶** Porrimo qz nō pa-
ciscant sed solum habeant tractatuz
partes. **¶** Secundo qz non fiat sine
auctoritate superioris permutatio.

¶ Tertio qz aliquid temporabile nō
datur pro recōpensatione spūaliū
puta maioris auctoritatis vel admi-
nistratōis spūaliū tñmōi exētis
in alio bñficio in quo sit pmutatio.

¶ Atque bñtes expectatiuas pape pos-
sint pmutari. p. p. a. i. c. cū oli. e. ti.
qz sunt gñe psonales 7 nō excedunt
psonam cui conceduntur. c. si cui de
pñm. li. vj.

¶ Atque tales bñtes expectatiuas ad
pñm vacatū possint impedire pmuta-
tōes. p. q. si. c. l3 eo. li. vi. imo si talia
bñficia pñm alioz qz ipso pmutat
volētibz v3 ipso in. cle. vnica. eo. ti.

¶ Atque mācipia ecclesie pñm pmuta
ri cū emācipat pñm. p. qz nō nisi
ad hoc vt libera fiat. c. mācipia eo q
ē vñ fm dō. nisi vbi expēdit ec

q^o causis p^o vel ypo. p^otrahi. l. si hor
reū. l. hoc iure. r. C. in q^o ca. p^o.
ta. p^o. l. sancit^o. Septimo p^oris tacite
obligat filijs p^o bōis aduētijs. r. p^o
c^ois eoz. C. de bō. q^o lib. l. cum o^o. s^o
mō nō h^o rō male admistratiōis vel
q^o male v^olatus sit in dictis tōis p^o
p^oez. l. p^o. r. l. ibidē. Octauo m^ois
p^oolā ad eas nuptias filijs prior^o
matrimonij pro restitutiōe eozum
que a primo viro lucrata sūt. C. de
secū. nupt. l. hac edictali. s. p^o. r. C.
in q^o ca. p^o. l. a. p^o. l. si m^o. Mono d^o
functi pro legatis r. fideicommissis. C.
eōia r. l. i. Decimo p^oimipilari si
leo. C. qui. mo. p^o. l. a. p^o. l. si. Ande
cimo bona p^oductoris vectigaliū sit
co. l. p^o. s. p^oductores. ff. de iur. iur.
Duodecimo p^ois p^otheca in nau
ei q^o dedit. ad eā reficiendā vel armā
dam. l. inter dū. ff. qui pot. in pigno.
habe. secus si dedisset ad emēdūz eaz
q^o nō haberet p^otheca in ea. Idem
dic^o eo q^o mutauit ad militiā emē
dam q^o h^o in ea tacitā p^otheca fin
d^osti. in sūma. Aduerte tū q^o ex ta
cita p^otheca non potest cōueniri
possessor. principali discussio. vt i au
cten. hoc si debitor. C. de pig.

4 **Quae pacta p^ohibent i pignore.** p^o
q^o oē pactū turpe impossibile illicitū
Itē pactū legis cōmissiōe q^o est pa
ctūz q^o debitor se obligat se insolūz
dare pign^o. ff. de so. l. calopodi^o. itē
q^o p^ouenti ne pign^o redimat in per
tū vel añ diem sibi p^oraz ar. c. p^o
earium. ff. de p^oca. Itē q^o sit pactū ne
liceat creditor pignus v^odere post i
terpellatiōē rebitoris. l. si creditor.
s. vt ff. de distr. pig. r. de istis dici
tur in. c. significante. eo. l. i.

5 **Quid si fiat pactū vt die p^ora nō
soluente rebitore creditor ex tūc rem**

h^oeat in feudū. ff. q^o non valet. quia
fieret fraus legi. vt in p^osti. Federi. de
feu. da. inuicem. l. commissio. c. i. r. de
his pactis. vide. s. Pactū. s. r. v. i.
cum sequent.

**Atq^o pactū q^o amissio pignoris q^o
cūq^o casu liberet debitore valeat.** ff.
q^o sic. C. de pig. ac. l. que formis.

**Quid potest facere creditor d^o p^o
gnore an possit v^odere.** p^o. q^o aut cō
uenit ex p^ose vt possit v^odere r. sic d^o
primo denunciare debitori. r. postea
fin formam conuentam poterit v^o
dere aliter non. Aut conuenit q^o nō
tenderet r. tunc debet ter debitori re
nunciare vt soluat inter vnam denū
ciationem r. aliam debet esse tridū
ff. de pig. act. l. si conuenit de distr.
in glo. q^o si nō soluerit poterit ven
dere alias vendendo sine trina moni
tione teneret furti. Si vero nullafuit
facta mentio de vendendo vel nō v^o
dendo tunc debet semel renunciare. vt
soluat r. postea elapso biennio ven
dere poterit hec probantur in. d. l. si
conuenit de distr. aben.

**Sed quid si creditor vendito p^o
gnore bona fide minus accepit q^o sit
debitum suum.** p^o. q^o residuum repe
tet a debitore. Si vero plus debito
v^odidit tenetur illud plus restituere
debitori. C. de iur. do. l. v. l.

**Atq^o pign^o possit p^o creditorē alte
ri pignoriari.** p^o. q^o sic vt est t^o i. l. i.
C. si pign^o pig. da. sit. Et l^o Spec. di
cat nō licere vltra tres vicco. Tenet
tū r. v^oius Ange. l. i. l. i. q^o ē p^o mille
vicco. q^o ius questū a creditore i p^o
gnore ē reale r. est transitoriū de p^o
na ad personā in mille manus. r. sic
cludit t^o d. l. i. i. d^o tādū esse t^o.

**Quid si al^o cui res pignoriata fuit
alteri v^odidit q^o forebit tūc se q^o r^o**

medius dabit primo debitori ad cō
sequendū rem suam. p^o. spe. dicit q^o
ager p^o primū creditore. s. p^omus cre
ditor liberabit cedendo sibi. acq^o con
tra cum cui legitime pignoriavit. r. sic
alio respectu tertij. r. c.

11 **Atq^o possit pignoriari v^ofurariū nisi
ip^os q^o h^oit ex p^ouilegio q^o p^o anū lu
crant pign^o. p^o. q^o sic. r. si p^odit dānū
erit d^obitoris. q^o q^o sit lege p^omittente
nō meref penā. l. grace^o. C. d. adul. r.
iō cū lex p^omittat pign^o pignori obli
gari sibi putet d^obitor. Qd tū limito
verū si mō nō pignoriavit nisi p^o q^oti
tate sibi d^obita q^o p^o plus nō l^o in aliq^o
cāu. Itē si h^o fecit p^o necessitate vt
litare sua. q^o p^o alio respectu n^o l^o s^o v^o
ris accipe. Itē. iij. si hoc notificauit
d^obitori istis nō p^ocurrēt^o n^o liceret.**

12 **Atq^o creditō teneat fruct^o pignori
ri p^oputare i fontē. p^o. q^o tā fruct^o q^o
p^ocepit q^o q^o p^ocepit potuisset r. ex sua
negligentiā nō p^ocepit teneat p^oputat i
fontē r. q^o p^o sup^oest restituere d^obitor
ri ita r. gl. in. c. cū. s. eo. ii. r. seq^o. pa.
ibidē. r. Jo. an. in. c. l. i. r. de v^ofuris.
Mo. in sūma t^oz oppositi q^o ad p^oci
endos. l. q^o nō teneat. nisi fuerit i do
lo v^olata culpa. vt puta. q^o erat soli
ta locari v^ol erat q^o querebat p^oducere
hoc idē sequit. d. Ant. s^oz mibi ma
gis placet opi. Cal. q^o t^oz si forti est
satisfactū teneat et de p^ociēdis. q^o est
malefidelit possessor i nō restituēdo rē
Si v^o forti nūdū ē satisfactū sic nō te
net d^o p^ociēdis q^o itelligo rēz. nisi
sit i dolo v^olata culpa. r. sic teneat limit
ta r. p^ocor. l. i. r. iij. C. de pig. ac. r. doc.**

13 **Sz q^oro quā pensione soluet p^o do
mo pignoriata creditor.** p^o. spe. t^oz q^o
solū ad illā q^oritatē quā idē creditor
p^ostulāz. l. i. sūma. s. in fructu. ff. de
p^odl. inde. s^oz pa. in. d. c. cū p^o disti

399
guit q^o si fuit simpl^o pignoriata tūc te
net ad eā pensione q^o cōit inuenit a
quociq^o alio. Si v^o fuit actū vt so
lum illa saluat q^o sibi pl^o sic eēt verū
dictū Spec. q^onis durū. s^o ego limit
to verūz istō. ii. casu i modico: sed in
aliquo notabili nō credo verūz al^o eēt
via aperiēdi additūm v^ofurarijs r^oint
quati. Nec o^o. s. i fructu. q^o logē
q^o p^o errorē limitatiō bitatio sūtra
dita ita. d. pa. vbi. s. fuit scā q^o l^o nō
obligat creditō nisi i q^oti fuit fact^o lo
cupletio. q^o bñ no. q^o pauci aduertūt

Atq^o liceat pignore vti. p^o. pa. l. c. 14
l. d. de p^oposito q^o si pacto interueniente
eo v^oit v^ofurā cōmittit. si cōmoditas
quā p^osequit ex v^olu ē extimabil^o p^oior
c. i. d^o fur. r. d. c. cū r^o teneat restituere
re. Si v^o nō interuenit volūtas dñi r.
s^o el^o volūtatē v^oit eo furtūz cōmittit
l. si pign^o r. l. i. p^o. ff. d. fur. nisi verifi
cūl^o crederet dñm p^omissurū vt no. i
c. dudū. el. ij. de ele. i. isti. d. obli. que
er q^osi relic. nascū. s. placuit. Alti sp
fructus seu extimatio v^olus ē p^oputā
da in fontē nisi sit talis res cui^o v^olus
iter amicos gratis solet concedi.

**Atq^o creditor repetet expensas q^o s^o
fecit i pignore.** p^o. q^o si bona fide eas
fecit poterit repetere nisi sint imode
rate. l. si seruos. ff. d^o pig. ac. r. ar. l. in
fundo. ff. d^o re. v^ol. Ber. m. in. c. i. de
v^ofuris. intelligit q^o repetet expensas
necessarias non voluntarias. Sz ne
dic q^o ē viles dūmodo non nūmis
magnas. vt no. gl. l. l. creditor. la. ij.
C. d^o pig. ac. t^oz est in. d. l. si seruos.

**Quid si res pignoriata perit aut
deterioratur.** p^o. q^o tenetur de dolo la
ta culpa r. leuit. ita no. gl. in. l. si credi
tor. C. de pigno. ac. t^oz est in. d. qui.
mo. re s^o obli. s. si. ff. de pign. ac. l. si
cum venderet. in si

- 17 **Altru** remittens pignus vel bidel
lus restituit ei libri sibi assignati so-
cio sueto vel famulo illo? cuius e te-
neat si talis cui dedit infideliter egit.
R. pau. i. c. si. de fur. q. no ar. l. l. cum
q. in. l. argent. ff. como. facit. c. si.
gnificante. eo. tim. et sequit bar. in. l. si
q. v. xori. s. apud labeon. ff. de fur.
Idem dicit si ei assignauit alicui dese-
rent aliqd signu illius cui? erat et fa-
cit. d. c. significante cu ibi not. no est
en credendu de facili tali signo si res e
sciosa arg. c. i. et. ij. de fide instrum.
- 18 **Quatuor** durat pignus? R. donec
facta fuerit tota solutio rebitusqz ad
minimu quadrante. l. quadu. C. de
distra. pigno.
- 19 **Altru** possit creditor pseribere pi-
gnus. R. q. no nullo tpe. l. pignori re
accepti. ff. de vlucapio.

Agricia est quedā tardi-
tas ad crequedu
boni. Torpor vo est remissio i
executioe boni que qñ sit mortale pec-
catum pz. s. archidia. s. i.

Irrata dñ glibz q i mari
aut i fluminibz de-
predat vt no. i. auc. nauigla. C.
de fur. Et tales si depdan i mari sit
excoicati excoicatione papali p pro-
cessum curie cum oibus receptatori-
bus eoz et dantibz eis auriliu psluz
vel fauore. Ita etiam no. Joa. and. et
do. Ant. in. c. excoicationi de rapto-
ribus q. ter in anno ab ore sumi pon-
tificis excoicantur.

Lacere velle hoibz vtri
sit petu. R. scdm
Tho. fa. se. q. ex. q. aut quis
qrit placere pp caritate nutriendam
vel vt in eis spualiter pficiat vel vt p-
nocent ad bonu et in his q sunt bona
vt cantare in ecclesia horu vel laudes

diutinas et huius. et sic laudabile est.
Aut querit placere pp in ane glorias
vel pp lucrum vel in malis et sic tale
petu est quale est illud pp qd place-
re cupit de qbus. s. Deus dissipat
bit ossa eoz qui hoibus placent. rad
Salat. ij. Si hoibus placentes xpi
seruus no essem. Intellige qñ e mor-
tale illud ppter qd vel in quo cupit
placere puta si ppter vanagloriam.
sic est mortale petu talis pplacencia
qñ talis vanagloria est mortalis. vel
si querit talis coplacentia per opera
peccati mortalis sic erit mortale pec-
catum als veniale.

Ollicitatio est solus p-
missio est solus p-
sponsio. vt qñ pmissio sit b alt
quo alicui. et ille pmissus cui sit pmissio
no extat acceptans. vel qz erat ab
sens. vñ pollicitatio differt a pacto.
qz pollicitatio e vñ pmissio. Pactu vo
duoz ad min. Pollicitatio vo tñc
transit in pactu qñ p mittuz vel lras
mittit et acceptat qz ibi est duoz pmissio
lras. l. pactu. ff. de pollici. En pollice-
ri dicimur qñ nullo pcedete rogami-
ne aliqua pmittim. Promittere vo
pprie est pcedente rogatione. Alii et
pollicitatio differt a nudo pacto no-
glo. in. cle. romani de iureiur. et pau.
in. c. cu iuramento de homici.

Altru ex pollicitatioe qz obliget
R. q. non nisi qñ pollicetur ciuitati.
vniuersitati clero ecclesie vel pauperi-
bus alienius loci et cu ca puta ad ho-
nores dei vel silem. Si vero sit alijs
a pdictis siue cu ca siue non. vel pdi-
ctis siue ca non obligat nisi ceperit
aliquid fixta pmissione. ff. de pol-
licita. l. i. s. i. facit glo. in. c. scdm. xij.
q. i. que dicit qz ex pollicitatione scdm
deo potest quis conueniri facit. c. ex

parte de censibus.

Illutio nocturna aliqui
contingit ex pce-
dente cogitatione carnaliu. qñ
qz ex supfluitate cibi et pot? qñqz ex
demonu illusione. et fm qz ca est pec-
catum ita extimanda est.

1 **Altru** necessario ipediat celebratio-
nem vel eucharistie sumptione. dic
vt. s. eucharistia. iij. s. xxxv. iij.

2 **Altru** nocturna pollutio qz incipit i
sono et pficit in vigilia sit petu. R.
fm scdm Tho. i. iij. di. viij. q. ii qz si
reputat euigilasse quos recuperaverit
verbu aut vsuz. Possit tñ ptingere
in ipsa vigiliatioe plenaria petu scz
si pollutio placeat pp delectationem
que quide coplacentia si sit ex surre-
ptione est petu veniale. Si vo sit ex
sensu deliberatio et pcpue euz ap-
petitu futuri. sic erit petu mortale.
Si at placeat vt e exoneratio nae no
eredit petu. Et eodem modo dico p pre-
dicta qz appetere pollutione i sono
sine oi delectatioe pp allevationem
nae no est petu. s. dare opaz vt do
calidis ve alio mo est mortale pec-
catu si pp hoc facit. Secus si faceret
pppter gulositate dubitudo nihilomi-
tus de ea qz sic esset veniale petu.

3 **Altru** ois pollutio in vigilia sit pec-
catu mortale. R. q. no aliqui eni est si
ne peccato sicut in paciētibz fluxum
feminis. aliqui cum pcto ventali qñ
preter voluntate et ppositum prone-
nit ex aliquo tamē peccato ventali.
puta cogitatioe non morosa aut audi-
tione. peccatum vero mortale semp
est quando voluntarie paratur ex
quacūqz causa aut quando prouenit
ex cogitatione locutioe vel tactu mo-
roso de quo habes supra cogitatio.
s. secundo.

Ortio canonica vid. s.
canonica portio.
Offessor bone fidei et
male qz di-
cat hēs restō in lra possessor
Ofstulatio est qdam
gfe petio

superiori facta de pmouedo
aliquē ad prelacionē ad quā de iure
cōi pp defectuz aliquē vel aliud spe-
dimentū eligi nō pōt seui pmoueri.
Aliter si postulet ille q pōt eligi nō
hū sit et srio fm pda. in rub. de po-
stu. pla. et intellige de defectu vel ipe-
dimēto q non est peccatū in eo pu-
ta qz non hz etatē vel est illegitimus
vel alteri epatni seu plationi obliga-
tus et hmoi. Fallit in mutilato b cor-
pore victa. c. expofusio et i bigamo
et irregulari qz tales inhabiles nō pos-
sunt postulari. s. fr. c. rōsus nō potest
postulari vt i. c. i. et. ij. de postu. pla.
Et quo debet postulari ab eo qui
potest dispensare in tali defectu vel
impedimento.

Quis pōt postulare. R. Post. qd 2
qui potest eligere. c. bone el. ij. et per
totum. e. i. et de ele. inouit et debent
sic cludere vt papa dignetur prebe-
re assensum qd talis translatio fiat.

Quot voces requirunt. R. q. ad
minus due partes omniu fm pda.
s. i. de elec. c. scriptum. s. si. aliter non
facit iniuriam superior si non admit-
tit. d. c. bone als sic. ff. de aqua quor-
ti. et. i. l. i. s. p. pda. tamen in. d. c.
bone el. tenet cum Sofr. q. sufficit
maior pars vocum.

Quis effectus postulationis. R. 4
pau. in. c. primo. de postula. q. po-
stulatus admittit postulatione con-
sequitur ius ac si fuisset electus et cō-
firmatus. Unde non indiget alia
id iij

firmatōe vt i. c. ij. de postul. Intelligi qm postulat ab eo q pot sup oi i pedmēto postulatū dispēare t h dī solēnis postulatō s postulatō n solē nī hēc nō opat. An l3 canōici postu lēt ab abbate monacū i ep3 t abbaa pcedat nīhilomin⁹ o3 dēno eligat. t pfirmetur. t i ista nō o3 seruare for maz. c. q. pp. d. elec. s bñ in pma so lēni. vt no. Pa. i. d. c. q. pp. t d hac ptransco qz hodie paz tel nīhil valz t pessime pp ambūitiōē.

5 **¶** Et postulatō idē q aduocatio de qua. s. aduocare.

Obsequium

p^o mortē p^oia. ij. post testm an mor tē. vt. ff. de iusto ruptoq3 test. l. ij. l3 arrogat fil. i. iij. p^o mortē aut q iei. pit nepos i sui p^oia p^oite cē vt postu mus. v. nepos auo mortēte filio p^ore hēc not. glo. C. d. posthu. in p^oica.

Rebenda

p^oceptōe. Canonica sō in iure aliena q i canonicū ē recept^o ad qd ius postea ptinent p^obēda t stall^o i choro t loc^o in. c. de hoc hēo de p^oit. cum Ad. de insti. c. i. t p Anno. i. c. rela. tū. t. c. dilect^o. de p^obē. t in. c. olim d. verb. signi.

1 **¶** Qui p^oit hēre p^otendas. vide. s. bñficiū. s. xiiij. t de magis. vide magister.

2 **¶** Atz valeat pmissio d p^obēda va catara. p. Anno. q nō d p^obē. c. rela. tūz dicit m glo. ibidē q pōt cōmuti canonico tam recepto.

3 **¶** Atz p^obēda sit qd spūale. p. qd p^oim sic p^oim non.

Recarium

ut vici. pcedunt tam diu qz

diu is q pcessit patit. vt in. c. vlt. e. l. i. ff. e. t ē p^o gratiū simit alij gra. tuitia. s3 i mult differt a donatōe q nō reuocat regl. differt a cōmoda. to. qz in cōmodato d3 esse vltus cert^o. t i p^o salit tacite dterminatū. vnde si vñi istoz dñe erit p^oari nō cōmo. datū. Si. n. pcessit tibi librū vt illuz trāscriberes erit cōmodatū qz ad cer. tuz vsuz t i p^o tacite dterminat. l. q3 tū cōmode trāscribi p^o l. l. iterdū. t. l. p^oim^o. s. cū ita. ff. de. v. ob. t nō pōt reuocari an vsuz p^oletuz. vt i. c. i. de cōmo. p^oreariū aut pōt reuocari ad placitū ē si interuenisset pactū d nō reuocādo. vt in. c. fi. eo. nisi fuisset ap. positū p viā p^ouōis. qz sic viciat p^o tū facit. c. fi. d p^oitō. appositus. t qd nō. bar. in auc. igressi. C. d. sa. lan. ec. Rō s3. Bart. i. l. cōmodato. ff. cō. qz nō ē pcessus ad certū vsuz. s3 lūm to vcz nisi tellet reuocare sine cā t cū magno dāno. alterius qz obstatet sibi excep. volū cū nō possit negari qm p^oariū sit bñficiū. ergo veniūola actō rō nō d3 qz aduersari in bñficio cō. cesso sicut dicitur in mutuo concessio viatori q ipm tenuit post modū qz cū penituit vt no Jo. an. in p^obenio decretaliū. Itē differt qz i p^oario te nit solū vol^o t lata culpa s3 nō in cō. modato venit leuissima. vt in. l. q3. tū. s. t illd. ff. de p^oario. t. l. d. ff. de re. in. t ibi reddit rō diuersitat. p^oec. elicio a Ly. in. l. ij. c. cōm. t bar. i. d. l. cōmodato. t Jo. an. i. c. vnico de cō. t Pa. i. c. fin. de p^oca. t idē i. d. c. vnico dicit qz ē p^oariū pōt pcedi ad certū vsū t distinguit a cōmodato p nomē p^oariū puta cū dicit pcedo li bñ ad trāscribēdūz p^oario nomē. Quot modis soluit p^oariū. p. q. i. pmo volūate et q pcessit. l. i. ff. e. ij. morte

morte et cui pcessum fuerat. c. fi. eo qz est pcessio psonalis q extinguit cū psona vt in regula p^oilegiū d re. in. l. i. vj. iij. alienatōe rei p^oario pcessu si is cui ē alienata a pmo dño velit re uocare. p^ore. fi. iij. finitū tpe ad q^ores fuerat pcessa. l. cum p^oario. ff. eodez. 2 **¶** S3 nūq^o reuocat morte conce. denz. p. Pa. i. c. p^oario eo q nō. t ibi ter. ex q infert vñm notabile qd vbi ac^o validūz p^oedet ex volūate alter^o nō reuocat p illius mortē. iō qz psumitur qz in ea volūate p^oue rare i q qz recedit. c. matores de bap. tū. t iō l3 p^o claustral^o possit reuoca ri ad libitū abbaq. vt in. c. cū ad mo nasteriū. d. sta. mo. nō reuocat m per mortē ipsi^o abbaq^o itellige si ab abbate cū. c. ap^o fuit ppositus. vt. s. eph. s. ix. p hoc facit. c. fi. ne sede va. Sec^o fi esset pcessum vsqz ad bñ placitum suū. qz p mortē reuocat. c. si gratiose de relcrip. li. v. i. vide Bar. in. l. cēte finis. ff. de. v. obli.

3 **¶** In q^o reb^o p^ossit p^oariū. p. qz in reb^o mobilib^o t imobilib^o t incorpo ralib^o nā ierunt p^oario pōt pcedi. ff. eo. l. ij. s. vlt. t. l. iij. t. iij. i. p^o i re p^oia p^ostuiere nō pōt. d. l. iij. s. itē si rē qz verū ē qz ad dñitū t p^orieta. rez. s3 bñ qz ad vsuz p^ossessiois seu detentiois. l. certe. s. p^oit. ff. eode.

Recaria

femini generis p^oit. p^oducta t p^oaria in plurali numero. fm Pa. i. c. i. eo. dicit q nō differūt inter se. s3 bñ differunt a p^oario. qz p^ore. caria d^o p^ore ad p^oec alicui^o vel aliq ruz inir^o vsqz ad certū tpe s3 qz par. tes p^ouenerūt nec an illd tps p^o reuo cari v^o d^o p^oaria ad p^oec aliquorum scā donatio vsqz ad mortē accipiēz. r. q. ij. p^oarie t in gloud. c. l. t dicit

Bar. in auc. igressi. C. de sac. lan. ec. t in. l. si finita. ff. de da. infec. qz in oi bus. t p oia p^oecaria ē eiusdem natu re cū p^oecū emphyteotico t idē voluit l. l. i. C. de in. emphi. est gl. x. q. ij. p^ore carie ergo sequit naturā emphyteo tis. p h bon^o ter. in auc. de nō alie. s. lex itaqz vbi p3 qz p^oec^o nouus inuen tus a p^ouetudine ex qz resulat idē ef fec^o qz resulat ex aliquo p^oecū inuen to a lege cēseatur eiusdē nature. t h itelligo terū vbi nō fit gratis. sed ali qd soluitur differt nīhilominus. qz renouat d gnquēnio i gnquēniū nī emphi. An no. qz p^oecaria sit aliqñ ē t nō gratis sicut qñ sup solo ecclie fit aliqñ edificii t soluitur annuatiz ali qd. fit ē t qñ aliqz dat alicui ecclie possessionē vñam t recepti ab ecclia dupli aut tripli. vñm. toto tpe vite sue. t no. i. d. c. p^oecarie. r. q. ij. fit ē qñ elico vel laico dat aliqd viteñ. toto tpe vite sue. Aliq volūt qz p^oecaria t p^o carie in hoc differat qz p^oecaria est lo laz vsqz ad mortē illi^o cui pcedit tel ē t cūtra. p^oecarie vero qñ durat p^o mortē. t o3 qz de gnquēnio in gnqñ nium renouetur. sed p^oecariam non **¶** Atz p^oecaria possit fieri sede vacā te sine ecclia. p. qz nom. x. q. secūda p^oecarie.

¶ Annullus vel possit fieri. p. qz non p^oeconomo tel eius cōsanguineo. r. q. ij. hoc ius.

¶ Atz regnal solēntas in p^oecaria s sicut in alienatiōe rei ecclie. p. qz in renouatione certū est qz non requirit. vt no. Abb. in. c. i. eo. t dicit qd p^olatas solus sine p^osentu capituli p^o eā facere. facit ter. in. l. si pupilloruz s. i. ff. de rebuz coz t qz no. Bart. in auc. hoc ius C. de sac. lan. ecclie. In p^oessione vero credo qz requirit si ē

talio rei vel tanti tps que alienari si possit nisi cu debita solennitate. vt pz ex dictis tunc qz non pot reuocari an tempus commentum.

4 **C**irca requiraf necessario qz renouetur de quinquenio in quinquenium. R. qz sic cadit a iure suo post qnq nium si no renouat. vt dicit gl. i. d. c. i. et hoc vix in rebus ecclesiasticis in laicalibz vero non credo qz fz co similitudines dz reuocari qz presumit acti qd est pluri. l. semper in stipulationibus ff. de reg. iur.

5 **C**irca hns rem precario noie vel si cut precaria possit ea preterbere. R. gl. xvi. q. ii. clerici qz regulariter no potest nisi ex magna logiquitate tempore dñs obliuiscatur de possessioe taliter qz nesciat vbi sita sit. qd possz habere loci si possidens esset in boa fide aliter non.

Receptum est iussio

rel ipe-
rui facendi aliquid vel non
faciendi. Quio distinguit. R. duplici-
ter. i. p affirmatiuū et negatiuū affir-
mati no strito sumpto vocabulo dñ
precepti et obligat. p semper. i. ad oē
tps vnde filius non tenet semper ad
honorandū patrem in oī tempore qz
qz hoc est impossibile sed solū cum
opportunitas occurrit et tēpus requirit
negatiuū autē pceptū pprie dñ pro-
hibito q obligat. p semp. rad semper
qz tenet semper et in oī tpe non me-
ari no. hoc Archi. i. c. si peccauerit. ij.
q. i. et p. a. m. c. nouit de iudi. et tpe.
in. iij. sen. di. xxxvii.

1 **Q**uot sunt genera preceptor legi
diuine veteris. R. qz tria. Quedā sūt
moralia que sunt de dictamine legis
nāe vt sunt precepta decalogi. Que-
dam sunt figuralia seu mystica q aliō

significant pter id qz lfa sonat. Mor-
alia sunt sacralia sicut illa de qbz rō
red dit potest quare ad lram sic pce-
pta fuerunt vt de circūcisione. et de
observatione sabbati. Alia certimōia
lia sicut illa de qbus rō reddi nō pot
qre sic pcepta fuerit ad lraz vt illd n
arabis cū boue et asino. illd n faciel
vestem de lana et lino et hmoi. Et de
istis no. in glo. i. s. is ita rñdetur. v. l.
di. Quedā sunt iudicialia vt illa que
in decisione causarū sunt determina-
ta vt Ero. primo et sunt determinatio-
nes iusticie inter homines seruāde.
Et hodie figuralia tam sacralia qce-
rimonialia non tñ nō sunt seruāda
sed et sunt pceptū mortale post tps ip-
sa seruātibz vt talia. Precepta vero
iudicialia sunt mortua. qz si obligat
nisi ille qui hz pntem statueret ob-
seruāda. qz tunc nō obligaret vt iudi-
cialia legis antiquę s vt ius can. vt
cūtile aut municipale in q pceptiunt
fm Seco in. iij. di. xij. q. v. et p. a. i.
c. i. de homi. facit text. in. l. i. c. de ve-
tu. enu. vbi dñ oīa merito faciāmus
nā qz ex nobis oīs impatit. auctori-
tas. et c. si aplice de pñ. li. vi. mora-
lia aut pcepta cōprehendunt. i. pce-
ptis decalogi q ponuntur ero. xxi.
1 **Q**uio ordinant precepta decalogi
mortalia. R. fm cōtorem modū qui
habet ab Aug. super ero. i. v. pñm
pceptū non hēbis deos alienos co-
ram me et nō facies sculptile nec oīs
similitudinem. Secūdum non assu-
mes nomē dei tui in vanum. Tertiū
Abemēto vt diē sabbati sanctifices
et hec ad primā tabulaz dicunt prime
re. primūz preceptum se tabule est.
honoza patrem tuum et matrem tuā
Secūm non occides. tertium nō me-
caberis. quartum non furtum facies

Quintū nō loqr̄s. primū tñ falluz
testimoniū. sextū nō cupilces domū
primi tui nō seruū nō ancillā nō bo-
uē nō anīm nec oīa que illi sunt. vij.
nō desiderabis vxorē magister tñ in
iij. di. xxxv. ij. ponit. v. ij. p. v. vj.

3 **C**irca primū preceptū notat. qd
tria phibēt nobis. Primo omnes p-
phane pactiones demonū siue fiant
p incantationes et boz siue p inscriptio-
nes caractez vel imaginū siue p uno-
lationes sacrificior. Et hoc vel ad
iudificationē sensuū vt faciūt hystri-
ones. Vel ad transmutationē nāru
vt fecerunt magi pharaonis vel ad i-
uestigationes futurorū contingentiz
seu oculor. sicut faciūt diuini oia. p-
hibent sub pena mortalis peccati qz
in his attribuitur creatre qd debetur
creatori et iō peccatur mortaliter cō-
tra istud nō habebis deos alienos co-
ram me Ero. xxi. phibent oēs fal-
se et supstitiose inuēctōnes erroz vel
obseruantiaz s fidē ad nos mores.
cū dñ. nō facies tibi sculptile hmoi
aut errores et supstitutiones procedūt
Aut ex ipso aut inuestigatiois. p-
hibite. Aut ex puerio intellectū sacre scri-
pture. Aut ex iordinato affectu car-
nalitaz humane de quibz Jer. stul-
tis factus est oīs homo a scia sua cō-
fusus ē artifex sculptili suo vana sūt
opa eoz et risu. digna et in tpe visita-
tionis peribunt. Aut semp ē mortale
peccatū nisi in casu vt hēs. s. hereti-
cus in pñ. et in casu vt hēs. s. Sup-
sticio. s. l. Tertiū phibent omnes p-
uerse aplicationes creaturaz cū dicat
nec oēm similitudinem et. Omnis
aut peruersa apretatio creaturaz p-
cedit. aut ex sublimitate aut ex cupi-
ditate. aut ex delectatione. Pñio mō
est ydolatria superborum. Secundo

402
modo auarorū. Tercio modo luxu-
riolor. Unde Hiero. qz quis pl? re-
neratur. et aniat hoc illi deus. et celestū
superb? colli similitudinem celestū
quia diligit sup omnes preferri. Lu-
pidus vero colli similitudines terre-
strium. qz super omnia cupit ditari
et ascitūoatū similitudinem aquati-
liū. qz sup oīa cupit delectari et fleci-
tur in deliciis sicut aqua ad ph. iij.
quoz deus. vter est. Quomodo at
superbia auaritia et luxuria sunt pec-
cata mortalia habes in titu. suis.

Circa secundum preceptū not. qz
nomen dei tripliciter assumit. Pñ-
mo ad efficiendum vt in sacramētis
sicut in baptismo cum dicitur ego te
baptizo et. ij. ad promittendū vt cū
quis iurat vouet vel promittit aliqd
deo vel sanctis. Tercio ad expimen-
dum vt cum qs loquitur cum iura-
mēto. Similiter multiplici assumi-
tur in vanum. Pñmo p sacramen-
ti frustrationem sicut cū quis nō cre-
dit vt hereticus vel gram sacramen-
ti deserit et hmoi quod semper mor-
tale peccatū est. Secūdo per voti fra-
ctionem et hoc fit tripliciter. Pñio p
tardationē implendi. Secundo per
contrariam voluntatem seu fractio-
nem voti. Tercio per apostasiaz quo
modo sit mortale habes. j. Et. iij.
et apostasia in pñ. cum duobus. s.
sequē. Tercio assumitur nomen dei
vanum per hominis blasfemi locu-
tionez. vide. s. blasfemia. iij. assumi-
tur in vanum i predicatione que fit
vana intentione. de quo vide. s. ho-
nor. s. vij. et j. vanagloria. s. i. v. in
ofone que ē sine vlla cordis affectio-
ne de quo dicit. s. oīs. s. x. vi. in cō-
uersatione seu opatōe in qua forma
sanctitatis assumitur tantūz i exteriori
id vj

ri opere non p deo sed soli pro hu-
mano fauore. de quo vide Simula-
tio 2 vanagloria. §. vii. p. iuramenti
puerfione. 2 hoc dupl'r aut iurando
puerf. aut nō seruando de q vide iu-
ramenti p totū xpianū p totū. viij.
p usurpationē adiuratio q non d3 d
quo vide adiuratio. §. iij.

Circa. iij. pceptū no. f3 orige. qd
sabbatū dī sepatū ab vfu cōi ad cul-
tū dei pceptū de scificando sabbō ē
vt cor a curio supfluis sepatet 2 di-
uino cultui mācipet 2 hoc est vacare
deo. Hoc aut fit triplr. Primo ge-
neraliter. s. dū nos a vicijis sepatm 2
infectionē nīaz ad sabbatū. l. regem
eternitatis hēm. Scdō spāl'r dum
stēporib' statūz ad hoc deputatio
nos ēta licitū sepatēs opib' deo
orādo 2 meditatio vacam 2 hoc est
sanctificatio sabbati. Tertio spāl'si-
me sic ē in vir' pfectio ptemplariū
q ab oib' mūdātiō se sepat. vt deo
familiarit' stendat pma scificatio
ē necessaria. ij. debita. iij. pfecta. Ad-
uertēduz ē ēt q vacatio ad deū edu-
pser. Alia i hūm. 2 hec nō recipit ta-
rationē t'pōis qm ad eos q sunt in ca-
ritate qz offert deo i hitu totū ip's vi-
te sue qm ad seruiētes deo ex timo-
re pene h3 taxatōez t'pōis. Alia ē vaca-
tio i actu q ē recipit taxatōez t'pōis
qz nō semp hō mortalis pōt deo va-
care actualit'. 2 ex hoc p3 qd vult
ma clausula huius pceptū. De
mēto vt dīc sabb' scifices addit. ij.
ela in q pceptū opari determinato
tpe p ociositate cū subdit sex dieb'
operaberis. 2 faciēs oia opa tua pro
quo sciendū q triplex ē labor prim'
est debitus. Et iste ē duplex. s. vnus
excludens ociū aie inimici 2 ad hūc
tenentur oēs qz qlibet tenet se exerce

i aliq' vtili rōe aut excludat a se tenta-
tionis ingressus f3 illud ecci. xxxiij.
Abite illi i opationez ne vacet 2c.
Alit' introductō fructum i iste est tri-
plex. vn' glorioz de cura sabbatoz. de
q pme thimo. v. Alit' actiōnū circa
spūalia vt ē labor p'dicator 2 p'sbyte-
roz ministrantiū spūalia seu facta.
Alit' ē p'latiōz in qb' 2 si quiescat
corp' a strepitu mūdi tū mēs inuigil-
lat sollicitudo deo placeat 2 alijs g'fiaz
ipetrare. Alit' p'dictis laborib' laborā-
tes pnt viuere de elemosyna qz p il-
lis a qb' accipiūt vtilit' laborant. s.
labor est p'cessus. s. hōiūz mūdi circa
occupationes spūal'z. vt habeāt. vñ
vñat fm statū cor 2 alijs subuentā
te q ad eph. iij. aut labore operādo
manib' 2c. 2 ad hūc tenet' fontes cor-
pore ne cogāt viuere ociose de dōis
q debent alijs. iij. est labor p'hibet'
s. curiositatis 2 cupiditatis qz extinguit
spūales getem deo. Sequitur i clau-
sula in hoc pcepto in qua interdicit
opationez in sabbato cū dī septima
aut die sabbatū dñi dei tui est. Hōsa
eios in eo oē opus tu 2 filij tui 2 ser-
ui tui 2 ancille tue 2 aduena qui est
intra portas tuas. Alit' ad istam p'eci-
piū vt hō vacet a corporalib' op'ati-
bus que vacationē ad deū impedi-
unt in solemnitatib' vt ē negotiatio
2 h'mōi opera seruilia. Scias igitur
q opus seruile dī a seruilitate. Ande
vt melius intelligas aduerte q ē tri-
plex seruitus prima est seruitus dete-
recti. dicit qz sabb' 2 h'mōi artifices
sociantur in die sabbati lector autem
diuine scripture nō desistit ab op'ere
suo nec tū ptamina sabbati. Fa ser-
uit' ē p'ci Jo. viij. q facit peccatū ser-
uus 2c. 2 hec p'hibet intelligēdo de

mortalit' nō de veniali. vñ peccatū mor-
talius facit 2 istd pceptū nō tū sōm-
pēm ex hoc nisi moueret ad pecca-
tū. vt suaricaret istd pceptū qz vt
dicit ph. v. ethicoz. c. iij. Si qd lu-
ruriet vt lucret auar' ē si aut vt de-
lectetur luxuriosus est tū circūstan-
tia que spāl'i p'hibetōe p'hibet. Et
ideo duplex est p'ctū rōe reatus. fm
Ziller. de ale. Tertia seruitus est qua
homo seruit hōi. vñ opa corporalia
i tū dicunt seruilia i qm p'prie p'ui-
nent ad seruientes. Inq'm autem
sunt cōis seruio 2 liberis non dicūt
seruilia. 2 ideo op' corporale p'eti-
nens ad salutem p'p'ia siue p'imi si
ue ad euitā. dāuz inmens exterioris
rei non est p' obseruantia sabbati
vt p3 Jo. viij. 2 dicit. xij. 2 in. c. l3. 2
c. 2 quēl' de serijs. xxiij. q. viij. si nul-
la. de ple. di. i. si cut nō alij. qz hec p'ci-
piunt oib' puer. xxiij. Erue eos qui
ducūt ad mortē deuto. xxiij. nō vide-
bis bonē. aut onem fratris tui errā-
tem 2c. Et iō non p'tinet solum fusa
sed etiam liberto. Et de hoc vide vñ
dic. vt. §. serie. §. it. 2 seq.

Sz qre magis p'cipit obseruatio
sabbati qz aliaz solēnitatū. p3 qz cūz
oēs solēnitates veteris legis sunt isti-
tute in cōmōrationē alicui' benefi-
cij diuini vel h'eriti cōmōratio. vñ fu-
turi p'figurati. Ideo magis sabbatūz
p'cipit qz bñficiū creatōis in hoc cō-
mōrat. qñ ē p'cipuū ster p'ia. cū dī
Exo. xx. Sex dieb' fecit celū 2c. Sifr
bñficiū p'figurale p'cipuū 2 finale. s.
ges mētis in deo vel in p'nti p' g'fiam
vel i futuro p' g'fiaz q bñficia oīs cō-
plectūt. Hō sic aut alle q solū p' pti-
cularia bñficia cōmōrant. vt pal-
ca pp' libatōez d' egypto p'figurā xpi
2c. 2 p'ueniēt' sit. mutari in bñfi-

403
cas. p3 sic qz sabbatū figurabat ge-
te dñi i sepulchro die. viij. 2 reges scā-
raz futurā in celo p xpi meritū. i. vij
etate. 2 iō adueniente veritate debuit
cessare figura. Itē debuit cessare pp
exclusionē erroris ne forsitan qz cre-
deret q obligatio ad cerimonias ve-
teris legis maneret sicut p3 de p'lec-
di. iij. puenit vñ pueniēt' debuit in
altū dīc mutari nec ali' fuit qui ma-
gis pueniret qz p'm tūm pp bñficiū
creationis celī 2 terre 2 resurrectōis
xpi 2 muli' alijs de qb' dīc. lxxvij.
qz die dñico re. cō. luc. di. iij. sabbato
2c. ieiunia.

Circa. iij. scien. est q p'prie p' se 8
honorari p'cipit in hoc pcepto hō q
est p'ncipiū in cē nīe aut est p' 2 mif
carnalis 2 hō q est p'ncipiū in cē g'fe
pp miferiū sicut ē p'lat' spūalis 2 cō-
sistit iste honor in reuerētia 2 sustēta-
tōe vt dicit gl. ad eph. vi. Reuerētia
vō p'sistit in trib'. s. in affectu. s. timē-
do patris offēlaz ex amorē leniti. xix
vnus quisqz patrem 2 matrem time-
at. In effectu. s. obediēdo ad eph. vñ
vñ. fili obedite parētib' in signo. lat.
surgēdo thmōi. Sustētatō vō p'si-
stet i solatio vōz in fuitio opum 2 i
exhibitiōe necessitatū. In isto ē p'ce-
pto. fm thxologos intelligit mādarī
qz qd p'tinet ad reddēti. debitiū cuius
qz p'sone sūt fariū includit i p'ncipa-
li. 2 de h' pcepto. vide. §. filij. §. xxx.
Circa. v. pceptū aduerte q hoc p
cepto explicite p'hibet hōcidiiū. Im-
plicitē vō oīs mort' sicut sicut mōstrat
dñs d'bat. v. in hoc ergo pcepto
p'hibet oīs lesio q fit in p'ona p'imi
2 iō peccat mortāl' qz qz occidit
trūcat mutillat 2 iterat ledit notabilr.
vel auz deliberatū ledēdi h3 nisi in
casib' a. l. p'cessio de qb' 2. hōcidiiū.

quicquid angariauerit te. Nec autem intelligunt per Augustinum quo ad animi preparationem, ut scilicet nollit propter talia illata pacem cordis pro odium amittere aliter consilium est. Octauum est preceptum interrogationis ubi oportet petenti te tribue de quo elemosina. S. i. Nonum est preceptum dilectionis inimicorum. vide diligere. S. i. Decimum regular intentionem cum sequentibus. Et est prohibitionem oblique intentionis ubi attendite iustitiam etc. Vide intentionem. Undecimum remouet inordinatam affectionem ipsalium ubi nollite solliciti. Vide. S. i. Quarta. Duodecimum prohibet remuneratum iudicium ubi nollite indicare. vide iudicare. Tertium decimum precepit rebita castellis. ubi attendite a falsis prophetis. Quartum decimum adducit i auxilium gratie petenti. ubi petite vide o. S. r. Quintum decimum precepit equitate legis nare. ubi gratia vultis ut faciat vobis etc. i. necessario aliter philius est. Sextum. x. talia impletum imponit eadem ad rei amorem. cum dicitur iustitiam ponat. i. caritatem. fm glo. ubi dem. vide. S. i. Caritas.

13 **Quid** talia precepta ab ecclesia indita gnata oes litigantia que sunt primus de celebratione festorum. fm de audite misse tertium de ieiunio i quadagesima. et alij vigilijs. Item de prebende. v. de edicto. ne. v. de decimis. vij. de vitandis excois. Multa sunt alia que tangit spiritualis personarum de quibus dicitur in diuersis capitulis huius summe ut facilius inueniantur.

Redicare

et Car. in cle. dudum de sepulchro primo papa pot. xix. di. i. memoria et q. libet cui ipse committit de of. de. c. fi. Commissarij vero alteri subdelegat non pot. d. c. fi. et epi et i alienis dioce

sibus nisi phibeant ab epiis dioecesis. xxi. di. in nouo regibet dyaconus cui ipsi committuntur in eorum dioecesi s. i. ex. xvi. q. vij. null. o. i. o. Tertio oes prelati ecclesiastici si sunt dyacones potestatis subditis predicare s. i. non alijs nisi ab epiis approbantur privilegiatis. v. de re. excois. c. el. i. s. sane clericis. i. s. s. alijs regibet clericis. Ad limitum rerum ubi sit dyaconus et phibet spiritualis. xix. di. s. i. ubi no. gl. et Inn. et s. de her. in. d. c. excois. c. el. i. s. m. o. res et predicatoribus ab eorum prelatibus licentia. d. cle. dudum. An si predicare volunt. s. septa m. o. alteri ipsoz vel loci alioz eorum s. sunt longe a domibus eorum dum sunt ad eorum vsum potest sine aliqua lina fm l. au. et s. s. i. dicta cle. dudum. Sicut qui voluit predicare in plateis eorum nec potest phiberi i plateis nisi hora que prelati. huius iurisdictione que epales. v. no. Car. et gl. i. d. cle. dudum predicat solentur. i. publice populo generaliter. vel faciunt coram se solentur predicari.

Quid nunc vicarij epi sicut hoc potest. Car. ibidem que sic si ipse vult predicare. ut epi vicarij. Secus si vult prelati vel vellet coram se predicari facere in hoc non repugnat personam epi. et sic non tenent cessare prelati fratres.

Quid si talis bene quasi iurisdictione epales vellet occupare totam matutinali. Car. l. au. vbi. s. q. si per l. laudu. ibidem dicitur quod per illa hora matutinalis marie si dicti fratres non habent alias horam prepetentes ar. c. madata de preump.

Quid si voluit predicare in plateis publicis aut ecclesiis alioz. Car. l. ibidem que non potest sine lina eorum que sunt s. de eorum lina potest etiam hora illa que prelati dicant exceptis solum eorum loca et

publice platee in quibus illa hora predicare non possunt.

4 **Quid** layci possint predicare. Car. l. au. in. c. sicut in vna de her. q. no alias peccant mortaliter.

5 **Quid** tpe interdici possit predicari. Car. glo. et l. au. in. d. cle. dudum que sic regibet admittat de ple. di. l. c. epi nullam.

6 **Quid** quia scias de hys predicatoribus. Car. l. au. in. iij. pre. s. q. triplex est actus docendi. primus simpliciter exortando et iste est ois et ista sufficit scire madata etc. de de. scias et predicandi et iste est eorum qui habent ex officio istis est necesse scire exponere. credenda et madata. s. i. illud prime. Car. l. iij. pata ois potest reddere rois terti cathedra tenendi et istis est necesse scire oia que pertinent ad eorum doctrinam.

7 **Quid** prelati de habere predicatoribus. Car. l. au. vbi. s. q. simpliciter etis i potest siue oculo siue manifeste docere et predicare si in studeat dolere de peccato simpliciter de pretenere ratio peccare. et ego credo mortali sic in mortali. i. i. i. ludis prepetat de destruet etc. l. di. q. de hoc. et c. et exaudiero. et xrv. di. c. vj. die in fi. et xl. di. mulet. Tho. i. iij. s. q. si docet sacra scriptura ex officio prelati s. q. peccat mortaliter si est in mortali siue oculo siue manifeste. s. i. si docet sicut magister sic est in peccato oculo non peccat mortali. facit p hoc s. Correato primo. S. iij.

8 **Quid** teneat predicator facere que predicat. Car. l. au. vbi. s. q. sic quod asserit faciendum de necessitate salutis non at que predicat faciendum de precepto religionis s. Honor. s. vj.

9 **Quid** si predicet per honorem. vide. S. Honor. s. vj.

10 **Quid** predicatoribus sacris lris sp. debet insistere nec tunc gratia discere eorum ex officio. alios debet docere. xrv. di.

S. ecce prepetat nolle doc. veniunt predicatoribus prelati gl. i. c. vnico s. i. r. li. vj. Circa que docenda debet insistere. Car. l. iij. circa primo credenda sicut articulos fidei s. o. facienda et prepetanda. sic precepta iij. fugienda sicut prepetanda. iij. timenda sicut mors eterna. v. appetenda. sicut gloria et predicatio eorum fructificet et prepetat debet orare. ut dicit gl. Gen. xxiij.

Reces an educat symonia. v. s. iij

Recedentia veteri sequentia. xxiij. q. vj. aplos.

Reciosum est ois rari. cxiij.

Recipitatio est vicia da. l.

quid que pertransito gradibus et regule diuine vel humane ratio prepetat voluntatem vel passionis fert i prepetitum. et si huius prepetens et repudiatis diuina documenta erit prepetitum mortale. Sicut qui s. i. prepetat diuina documenta tunc est cum detrimet to eorum que sunt de necessitate salutis sic est erit prepetitum mortale vel circumstantia que reperit in ois prepeto mortali. An dicat iniquitas oia prepetat. alio erit veniale prepetitum. et que luxuria marie absolet rationem nec. i. o. prepetitio ponit eius filia.

Redia vrbana vel rustica que dicitur vnde de seruus in pn.

Redo de adimplere prepetitum mo in iustis aliis

os pda sic que spoliat viatores riste et excois. xxiij. q. iij. si quis romi petas cum duo. c. l. s. q. tollit a psona ultra stipendia sibi tarata. xiiij. q. l. militare et tales sunt raptores. et sic p

doptinet sub raptore sic spēs sub ge-
nere. xiiij. q. v. si sane i. si. sic dicitur pū-
ri pena raptor. iij. fm. Sof. r. ho. dicitur
placitum q. v. si iurati ipēdat legatō v. alij
placitum exigit a subditis q. soluat re immu-
recl. q. pletiq. iij. dicitur pō fm. hosti.
Index q. iurgitū alienū deputat pda
suā aut officialis indebite pecuniam
accipiens. l. oēs. C. ad. l. iulij. repetitū.
1. Quod pcepto phibet pda. p. fur-
ti noie. xxiij. q. iij. meretrices.

2. Cui dicitur pda in bello acq̃sita
p. re iure pncipi. xxiij. q. v. dicat. sed
tu dicatus v. s. bellum. in pncip.
Refatio nulla dicitur in
qua in. c. inuentus. de plect.
dist. i. r. in. c. sanctor. lxx. dist. vide. s.
mulla. s. xxx.

Relatus large dicit oia
pēna curā aia
rū fm. Inno. l. c. finit. r. lū.
tri. r. in. c. qm. v. l. nō pte. stricte vō
dicunt solū pntes iurisdictiones vt. p
bas i. c. decernim. r. iudi. iuncta glo.
in cle. dudd. s. sepul. vbi ponit placitum
r. rector sepulchri do. Car. in cle. i. de
elec. cū gl. ibidē r. Lan. dicit q. noie
plati cōprehendit q̃libet administra-
tor hēns ppetuū offitū ē si sit talis q
ad natiū supioris possit amoueri alle-
gar de sup. neg. pla. c. i. ad si. xvi. q. i.
de pntiuz. addit pau. ibidē quociq;
noie censet vt. ter. sig. quāuis cle. i.
de rescrip. qd ibi no. Et ex gl. p̃fata
dicit Car. obtinuisse q. minister reu-
stos minor r. p̃uictalis p̃dicatoz sit
plati r. q. pnt esse pcuratores q. cle.
i. de pen. loquitur de religioso nō pla-
to. r. q. etiam pnt esse delegati pape.
vt. s. delegatus. s. iij.

1. Cui oia platio sit iuder ordina-
rius. p. glo. in. c. iij. de iudi. quod sic

Cui negligētia plati sit p̃ctū. p. 2
gl. in. c. ea q. de offi. arc. q. sic r. mor-
tale qm est i omisso necessarioz ad
suū offitū. vt visitatiōis correctionis
r. hmoi. r. fm. hosti. r. Ber. l. d. c. ea
q. tenet nō solū de volo r. lata sed et
leui culpa de dāno ecclesiasticaz rerū
ergo sortus aiaz.

Cui placitum teneat oia agere cum
platio capitali sui. p. pau. l. c. nouit.
de his q. si. a pla. q. negocia minora
pōt sine plio vt no. doc. l. d. c. nouit
r. Inno. l. c. si. de ma. r. obe. r. l. iij. C. de
iura. calū. Mā rectores ex offiō iudi-
cio explicat hēc minora vt i. d. l. iij. fa-
cit. c. edoceri. de rescrip. Negocia vō
ardua cā rōnabili exstente quas bo-
nus vir arbitrabit. potest siue plio
capitali. ala non.

Cui teneat dicere suā culpā sub
dito. qm exccellit i corrigēdo. p. c. qm
lxxvj. disti. q. nō. Intellige nisi a p
posito hoc faceret. vt. s. Correctio-
pma. s. iij.

Cui placitum sit appetēda. p. q. nō s
nec desideria fugiēda. xvi. q. i. nos aut
viij. q. i. olum r. trib. c. seq. xl. di. mul-
ti. vñ appetens eā efficit indignū. l.
q. i. pncipatus r. peccat mortali si de
liberate appetit. vt p̃st vide. s. ambi-
tio. r. s. epus. s. iij.

Cui placitum possit fugere. vide 6
s. epus. xxiij.

De quibus spālter sunt interro-
gandi plati. p. s. interrogatiōes cir-
ca prelatos.

Rescriptio est quoddā
ius ex tpe
cōgruens auctoritate legū vñ
captens penā negligentibz inferens
r. libz finem iponens. Et sūt diffini-
tur vsucapio. r. aliqui vnus cōp̃he-
dit reliquū sed p̃prie differūt qz. vñ

capio est in rebz mobilibus r. se mo-
uentibz p̃scriptio vō in imobilibz r.
iuribz incorp̃alibz vt insti. de vsuca.
r. lon. tēp. p̃scri. i. p. Jure tñ p̃stul-
ta diffinit. Hucapio ē acq̃sitiō dñij
p̃ continuationē possessiōis tps spacio
l. diffinit in. l. iij. ff. de vsucapio. hoc
pau. no. in rubri. extra eo. ti.

1. Que requirunt in p̃scriptiōe sūt ius
canoni. r. p̃sciaz. p. q. iij. p̃mū bō a
fides. l. q. iō q. possidet tē q. possidet
credat eē suā. vt credat tradēz esse
dñi vñ h̃e ius distrahēdi. l. i. in scō
erret. ff. de. s. sig. l. si bonafide. h̃ lito
verus in p̃scriptiōe vbi requir̃ aliq;
act. p̃stulatus. scus vbi nullū factū
requir̃ vt in p̃scriptiōe libertatē sūt
tutē rusticā. qz l. i. sciam me tibi dēre
fuit tē cū di. tñ ego possz p̃scribere
liberatē. ex quo ego nihil facio q. sit
p̃ctū. hoc t. Bar. in. l. seq. s. si vias
ff. de vsuca. r. pau. i. c. si. de p̃t. Idem
dic de p̃scriptiōe actiōis p̃sonal me-
re penaltō vt in rapina respectu q̃drū
pli q. est vsum ad annū post annum
simpli. insti. s. vi bo. rap. in p̃m. vt. j.
s. xxxij. r. idem dic. de silibus.

2. S. qd si erret i iure. p. q. si p̃scri-
bit. l. i. s. si a pupillo. ff. p̃ p̃to. r. l.
m̃q. la. iij. ff. de vsuca. Sec. si errabat
in facto ar. l. qd vulgo. ff. p̃ p̃to. r.
p̃p̃ea dicit Inno. l. c. si diligēt eo q.
possidēs i ius nō p̃sumit bonafidei
nisi sit possessiō longi tps vel p̃babi-
libus rōnibz fuerit acq̃sita facit. c. cū
ecclesia futrina. de cā. pos. r. p̃p̃te. Er-
quo p̃z q. si ius i quo errant erat du-
bitū q. error excusaret in p̃scribendo
r. facit. i. l. cā dilect. r. ibi pau. s.
p̃sue. qd no. Jte t. d. hosti. l. c. cura. s.
in repa. q. error mixt. s. iuris r. facti
nō tollit bonā fidē. dat exēplū in do-
natione rei aliene facta vñ q. vir i

est effectus pauperior vt qz ex ipa re
nō tenetur comodanti vel deponēt
vel qz dñs consensit qm mulier credit
valere qz vsucapiet. l. si vir vxor. ff.
s. dōa. Bar. tñ in. l. si fur. ff. de vsuca.
r. i. l. i. r. si. s. scire. ff. de re. her. r. re-
fert pau. i. c. gratus s. resti. spo. distin-
guir r. bñ q. qdaz sunt iura q. phibēt
aliq; act. r. faciens s. ē ex errore nō
p̃sumit in bonafide. r. sic intellige gl. i.
d. l. si fur. q. dicit q. error iuris ipedit
vsucapionē. q. ē limito nisi eē tale
ius obscuz r. dubiū. Quēdā sūt iura
nō phibēta sed actū nō assistētia vt
puta testm nō solēne nō approbat a
iure vt valeat r. circa talia errās non
p̃sumit in malafide. d. s. scire.

Quid de illo qui tpe p̃scriptiōis
habuit p̃sciaz lesaz postea tēp̃e h̃e
nō lesaz. p. p̃a. in. c. si. eo. cum do.
Ant. q. si ex lītima cā habuit lesaz in-
terrupta ē p̃scriptiō. r. scicipiet p̃scri-
ptio postqz p̃sciam lesaz reformauit
per lītima indicia ar. eo. q. no. i. c. de
q̃rta eo. r. d. c. cura. Si vō fuit lesa
ex leui indicio. quā tñ reformauit ex
alijs lītimis indicijs. si nō fuit interru-
pta p̃a. tñ in cludat q. oīo interrū-
patur r. scicipiet p̃scriptio de nouo tē-
pore reformatiōis. s. vñ error est p̃ma
opi. nisi p̃scia se firmasset q̃uis ex le-
ui indicio q. res erat aliena.

Cui dubitās an res sit sua vel ne 4
r. hñs iustā cām dubitadi p̃scribat.
p. fm. do. Ant. in. d. c. si. q. nō. qm
ra requirūt nedū q. non sit in mala
fide. sed qd sit in bonafide. r. iō l. i. nō
sit in mala fide nō est tamen in bona.
Quod tñ limita nisi dubitatio esset
momentanea r. vacillans sicut nō fixa r. s.
hereticus qui dubitat. sed nō fixa r. s.
literate. c. i. de here. q. sic nō impedi-
ret. Et hēc opi. in foro anie est vñ error

quo ad vluacionez rei. sed respectu
fructuum lucrandoz sufficit mala si
des abesse. et qñtis p̄a. et cōis op̄i. et
glo. in. d. c. si teneat q̄ dubitatio etiā
firma nō impedit p̄scriptionez et q̄
ad rē facit. p̄ ip̄ia. xxxiii. q. ii. si ego.
sed hoc deoz quo ad for. p̄tiosuz te
ne. nō quo ad conscientiam.

Secūm qd requirit in p̄scriptōe
est iustus titulus. c. si diligenti. extra
eo. et dicit hic titulus cā possidēdi vt
donatio. venditio. et h̄mōi. Exigit er
go cā vera nō legitima fm̄ Bos. vñ
titulus erroneus vt q̄ crederat p̄cu
ratorē suū emisse p̄stet cām p̄e
scribendi. ff. pro soci. l. si. Et p̄pterea
dicit glo. in. d. c. si diligenti. quod p̄
tāto dicitur titulus iustus q̄ dat cau
sam p̄scribendi lz in veritate nō sit
iustus. q̄ tūc nō esset p̄scriptio ne
cessaria. Et iō minus iustus titulus
dat cām p̄scribēdi si mō adsit bona
fides. vt credat titulu sufficere et esse
iustu. et hoc tēp q̄ regit titulus qñ
aligo iure cōi possidere si p̄. vt laic⁹
recinas. Iō regit titulus. als ē sp̄
i mala fide. Sz vbi res p̄it de iure
cōi possideri. sic n̄ regit titulu iuri
b⁹ p̄scribēdi vt sit iustus. Et q̄ n̄
regit titulus tenet cōiter doc. Sed
p̄a. in. d. c. de q̄ra. eo. limitat verū
p̄io qñ p̄scriptō nō ē ius cōe. p̄
c. i. e. ti. li. vi. facit. l. quēadmodū. C.
d. agri. rē. et co. Secū qñ nō ē ius
fructu p̄scribēdo. q̄ lz sit ius incorpo
rale. l. i. in. fi. ff. ad. l. fal. et quēdā fui
tus i reb⁹ alienis. l. i. ff. de vflu. ac
cre. tñ regit titulus in eo p̄scribēdo
als nō p̄scribet spacio. x. vl. xx. an
noz. vt p̄ba. l. i. ff. C. d. p̄scri. lō. tēp.
vñ dicit gl. i. l. corruptioz. C. de vflu
fru. q̄ si ē vflufruct⁹ p̄stet i remobi
li. tñ actō p̄sonal ad ip̄az n̄ tollit tri

ennio. et idē vt dicit. i. acquitōe ip̄i
et in acquitōe cuiusq̄ rei imobil
nō p̄cedit p̄sc. ip̄io sine titulo nisi sit
longissimi t̄p̄is. C. de p̄scri. xxx. ano.
l. si q̄ empturus. Dico tñ q̄ fruct⁹
qui capiunt ex agro alieno ex bōa fi
de vluapiunt trienio tē. et nō. i. l. se
q̄tur. ff. fruct⁹. ff. d. vluca. et ibi p̄ bar.
q̄ ibi n̄ agit d. p̄scribēdo iure. Et iō
cū d̄ q̄ tenet restituere fruct⁹ extra eo
l. c. grauis de resti. ip̄o. Intellige nisi
possessor p̄ triētiū et bōa fide possidēt
Tertio limitat qñ nō agit de future
p̄ quā p̄sōa obligat vt astrigit ad ali
qd futuru. q̄ cū sit qd graue necessa
rio regit i tali iure p̄scribēdo titulu
vel lapsus lōgissimi t̄p̄is et sic p̄t in
telligi. l. cū re i rez vlu. ff. de vflu. et
no. D̄. i. regla possessor de re. in. li. vi.
Tertiu qd regit est p̄tinuatio pos
sessiōis q̄ res sit possessa p̄tinuēdo
in finē p̄scriptiōis sine interruptiōe. c.
illd extra eo. d. re. iur. regula sine pos
sessiōe. li. vi. Et q̄ possideat vt p̄p̄i
uz. q̄ q̄ alieno noie possidet vt colo
ni. et q̄ p̄ario. et h̄mōi. n̄ p̄p̄ie possi
dēt. lz bi quoz noie possidēt. c. cū re
nisset. re resti. ip̄o. et in glo. c. clericis
xvi. q. ii. Si tñ interrupta possessiōe
quādo possessor recuperat est bonefi
dei sic p̄scriberet ea interruptiōe nō
obstante. l. h. C. de p̄scrip. xxx. an.
Et p̄ possessiōe ciuili. i. q̄ sit talis
p̄sona q̄ possit lūe d. iure cōi posside
re. ff. gl. in. c. cām de p̄scrip. necessa
rio regatur ad p̄scriptiōez. ff. q̄ ad
vflufructū p̄scribēdi n̄. lz sufficit nā
lis seu copalis possessiō. l. h. C. d. b̄
scri. lon. tē. no. p̄a. i. c. ad audiētiā
e. ti. In alijs aut vbi p̄scriptō idē est
ad acquitōē rei vel iuris. tñ regit
i ciuili possessiō. et sic intelligit. et gl.
i. c. cām. e. ti. et iō nālis nō sufficit de

quo plene p̄ dy. l. regula sine possel
siōe. li. vi. Et vbi vo p̄scriptō idē ad
extiguēdū solumō ius alteri⁹ et ad de
fensionē ius alteri⁹ p̄gruēs. tñ tali
defendēt nō ē necessaria vā possessiō
vel qñ. als sequeret q̄ n̄ p̄scriberent
actōes p̄sonales p̄ id qd h̄r i. l. ij. C.
de p̄sti. x. et i. l. licet. C. de p̄scri. xxx.
an. q̄ nō vere eā possidet nisi is cui
vere cōp̄it. vt no. Inno. i. c. in l̄ris.
de resti. ip̄o. h̄c ē notabilis distinctiō.
Lal. i. c. cū nō liceat eo. Aduerte h̄c
q̄ possidēs bona fide et vēdēs sub cō
ditōe non interrupti possessiōē. vñ
si d̄ficiēte p̄ditōe vēditio reloluitur
p̄ora t̄p̄a cū posteriorib⁹ p̄tinuat po
terit fm̄ p̄a. in. c. illud autem. eo. ti.
Et p̄ possessiō lōgissimi t̄p̄is d. cu
ius initio nō ē mēdona h̄eat vt tituli
p̄. ff. Jo. an. i. c. ij. d. p̄bē. li. vi. q̄ sic
qñ capacitas dat i exercētē als n̄. vñ
laic⁹ qñq̄ exercuerit actū sp̄ialē
vel alicui⁹ ordinis nunq̄ tñ p̄ illū p̄
scribere. Et not. q̄ fama p̄stet iustam
cām credendū vt no. in. c. ingitōi. de
sen. ex. i. c. cū p̄tingat. de rescri. et per
Bar. i. l. ij. C. si ser. vel liber. et i. l. cel
sus. ff. d. vluca. Et si fama erat q̄ res
fuit legata vel q̄ tale fiebat p̄ p̄tute
gum pape qd fuit p̄ditum t̄p̄e guer
re et h̄mōi sic curret p̄scriptio. vt no.
in. l. q̄ vulgo. ff. pro empto. q̄ sic fa
cit titulum licet in illo cuius p̄curator
dixerat se emisse et sic crederat.
Quartū q̄ regit est q̄ res nō sit
viciola et possit p̄scribi et d̄ viciola
si sit futura aut vt possessa vt isti. de
vfluca. s. q̄ aut et subdit. tē. q̄ nec vl
lus alius qñ ab eto bona fide eme
rit vel ex alia cā acceperit vluapiēti
us h̄z. Et aduerte q̄ in remobili oz
q̄ iustus titulus iterueniat a p̄ncipio
aliter nunq̄ p̄scribit q̄ sine titulo p̄

voluntatē dñi p̄tans furti cōmittit
et sic furina est secus ē in remobili
q̄ qñtis mala fides fuerit in p̄mo p̄
tñ p̄ alios p̄scribi ex eoq̄ bona fide.
Et iō nunq̄ res mobilis in conscia
pōt teneri qñq̄q̄ per longum t̄p̄s
sit possessa et bona fide nisi q̄ habuit
eā a p̄ncipio habuerit cū titulo p̄
ea dicit tē. i. d. s. q̄ aut. Et de i reb⁹
mobilibus nō facile p̄cedit vt bone
fidei possessori vluapiō p̄petat. Et
nota q̄ sepe venit in p̄ctica. Et limita
tamen fm̄ q̄. j. dico. s. xliij.

Quero vtz oēs alie res que non
sunt viciolae possunt p̄scribi. p̄. q̄ re
gult omnis res oēs ius oio actio p̄e
scribi p̄. c. ad aures. e. ti. Sz h̄z mul
tas exceptiōes q̄ sūt multa q̄ p̄scri
bi nō p̄nt vt. j. s. xti. cū sequentiū
Sed que regunt ad p̄scribēdū
iura seu seruantes q̄ h̄nt cām conti
nuam vel quasi. p̄. q̄ requiruntur. v.
p̄amuz bona fides. s. q̄ vluo fuerit
eo animo q̄ vluo fuerit iure suo et q̄
potuerit etiā aduersario d̄dicente. se
cusi cā amicitie q̄ nunq̄ p̄scri
bit. l. h̄m. et ibi no. ff. quēadmo. serui.
amit. et l. qui iure familiaruatis. ff. d.
acq. pol. Secūm t̄p̄s debiti vt. j. pa
tebit. Tertiu q̄ vluo fuerit sciētē ad
uersario. l. ij. C. d. serui. et ibi gl. et de.
et p̄ patiente. l. quotiēs la. ij. ff. d. ser
ui. q̄ scia et pacia in iuribus incorpo
ralibus aduersarij p̄stuit quasi pos
sessiōē. Et iō sine ip̄a nō possit p̄scri
bi nisi sit t̄p̄s longissimus. l. xxx. an.
vel. xl. annoz fm̄ p̄a. i. de ca. in. l.
ij. C. de serui. Et nisi d̄nisset p̄scri
bēno titulu ab aliquo tertio q̄ eam vt
dñs illius fundi p̄cessit q̄ sic ignorā
te dñs pōt p̄scribi vt no. l. v. p̄.
tenere in. l. ij. p̄dicta. Et nota p̄ li
mitatōe illius. q̄ in incorp̄alib⁹ nō

- est dare qñ possessione sine scia & pa-
ciencia aduersarij. qz pauci aduertit
vt i pascuis agducu iurisdictionib?
piscadi. Et no. fm. Inno. qz istud tē
pus incipit currere ex quo qz cepit
illo vti nō vi. nec clā. nec pcaro sci-
ente illo cui sit pñdictū & non dñcē
te. quartū in negatiuis puta alij nō
tollēdi regit. pñdictio no. gl. in. l. q
luminibus. ff. de serui. vba. pre. & p
pñdictio dñz esse ex pte pñtēdēz serui
tutē qñtū qz sit dñs fundi & cuius
seruitus est agrenda qd not.
- 12 **Q**ue sunt q pñscribi nō pñt. p. r.
vj. pmo p peccata de iure canonico &
in foro aie. imo diuturnitas auget.
c. cū hñet d. eo. q. du. quā pol. p. adf.
c. nō satis. r. c. cū i ecclesie de symonia
de in. ciuili dñ pñtū ē momētaneuz
tunc lapsus ipis alienat penam. l. l.
si diutino tempore. ff. de pe. rāñ qz ex
toto tollit. An cōiter doct. & sequitur
pñ. in. c. cū hñe. dicit qz aduersus
quodlibet crimē regulariter pñdict
pñscriptio. r. ann. vt post lapsum qz
nequeat accusari. & in. l. adulter. c. d
adul. dicit qz post quinquēniuz non
pōt quis accusare adulterium. nisi i
duobus casib? vide gl. d. l. adulter.
- 13 **S**ecundo contra obedientiaz vñ-
tationem & pcurationem que debet
tur ratione & visitationis. cū non lice
at eo. cum symilibus
- 14 **T**ertio ecclesia loca religiosa nec
nō ius decime primitie vel oblatōis
& oia alia iura spūalia non possunt
pñscribi laicis qz illa possidere nō pos-
sunt. vt in. c. eam eod. etiam simille
anni transierunt. vt. dñcti fm. Joā.
an. in. c. ij. d. pñbē. li. vi. Alb. eis autē
a qbus possideri possunt bene pñcri-
bunt. vt i. c. ad aures co.
- 15 **Q**uarto annexa spūtualibus. vt

ius patronat? simillr pñscribi non pñt
a laycis. Dicit tñ pñ. in. d. c. ad au-
res qz papa possit pcedere pñlegiū
laycis vt possiderent spūtualia aliq
qz pōt dare pñtēz eis excoīcandi. &
sic tunc pñscribere possent que possi-
dere pñt. L. imita istud ad laycos se-
culares. qz laici pñfisi l3 non debeāt
tñ pñt tractare spūtualia cū clericis
& pñscribere vide tex. iuncta glo. in. c.
ex eo de elec. li. vi.

Quinto non pōt pñscribi times vñ
qz adheret lūibus epatū pñncipa-
rū vel parrochiaz. r. vi. q. ij. l3 r. c. i
regulis d. proch. sup. eo. rōne termi-
ni pñdantur pñncipiarum vel par-
rochiarum.

Sexto liber homo p suo possit
suo non pōt pñscribi. r. vi. q. ij. s. pñt.

Septio publice functōes agroꝝ
i. pñsiones non pñt a colono pñscribi
nec fundus quē collit. d. s. pñt. C. de
pñscrip. xxx. vel. xl. ann. l. male agitur

Octauo via publica non pōt pñ-
scribi ex non vsu populi. l. viam. ff.
de via publica.

Nono aqueductus ad publicum
vñm ciuitatē alia iura ciuitatis ad
publicū vñm destinata pñscribi non
pñt. C. de agducu. l. diligenter

Decio reseruata pñcipi in signuz
subiectionis vt tributū & similia pñ-
scribi nō pñt. vt. l. pñt seruitas nra
C. de pñscrip. xxx. ann. facit qd not. in
c. cum nō liceat. eo.

Endecio res quā lex vel canō ali
enari pñbet nō pñscribit sic tñ dñsti-
gue fm. pñ. l. d. c. cū non liceat qd
aut lex pñbet alienationē qz ius rei
nō ē cōmerciū nec pōt possessio hñ-
ri. vt in reb? sacris nō spūalib? & religi-
osis respectu laycoꝝ & sic nō valet pñ-
scriptio. Aut pñbet alienationem

- simpliciter fauore ipsi? rei exēplum i
fundo dotali. & sic pñscrip. nō pōt in-
choari. l. si fundū. ff. de fun. tot. gl. &
pñ. l. l. ij. c. d. vñca. p. emp. Sed
si erat ichoara añqz talis eēt dotalis
fund? rñmōi sup. qz se fundat ius tē
nō impedit vñcapiō tex. ē in. d. l. si
fundū. Idē dicit. qñ res puenit ad
pñonam pñlegiatāz qz nō possz
pñscribi. vt not. Jo. an. in. c. vñco de
iur. pa. li. vj. intellige si ignorat phi-
bitionē iuris pñbibilr alr non. Aut
lex pñbet alienationē non simplr.
sed sine certa solēnitatē vt in reb? mi-
noꝝ & ecclie tunc data bona fide & ex-
cluso errore iuris pñdit pñscriptio si
h3 cōcomitantia alia puta emi a mi-
noꝝe quē credēbā maiorē vel rē a pñ-
lato. l3 putabā capl3 pñfensisse rñmōi
Sed si errabā i iure credēs qz pñ-
lar? sine capitulo possit vel minor si-
ne decreto. & sic intellige glo. in. c. ij.
de hīs qz si. a pñl. & tex. iuncta glo. in
c. i. de re. ec. nō alie. li. vi.
- 23 **Q**uid si ē pñdicta alienatio p dñi
cū. pñ. idē dicit. sic de pñdicta a le-
ge. l. qz vñcapi non pōt tē. in. d. l.
ij. & ibi gl. & pñ. Et hec intellige qñ
pñdicta pñdictio fit ex cā per testōꝝ
sine cā. nō valet vt legit & no. in. l.
filius. s. diu. ff. de lega. primo. & ibi
per pñ. plene.
- 24 **A**ut si sit dicendū qñ res p pa-
ciū pñdicta est alienari puta cū res
obligat & obligās appositū pactū vt
illa res interz nō alienetur & impe-
ditur dñij translatio. vt in. l. si credi-
qz nō currit pñscriptio. vt no. pñ. i
l. vbi lex. ff. de vñc. pa. tñ in. d. c. cū
nō liceat r3 qz currit pñscriptio & cre-
do rñrius si alius a pñdictis pñenti-
bus pñscribat.

Duodecimo res q tenetur pñca 25
rio noie qz nō ipse. sed dñs possidet
licet. S. is qui rogauit. ff. de pñca.
Idē de colono carōe. l. male agitur
C. de pñscrip. xx. an. idē de eo qz possi-
det noie alieno ea rōne. c. cū vñstz
de resti. spo. Idē de pñnoze qd non
potest pñscribi a creditore & vñstz
ctuario qz censent in mala fide. Dicit
tñ pñ. in. d. c. cū non liceat colo-
nus & tenens pñcario nomine & qui
possidet alieno noie non possint pñ-
scribere tales res tñ si colono? vñdit
alteri. & qz emit bona fide pñscribit
h3 dñs petit restōnem in integrum si
ignorauit ex clausula generali. l. i. ff.
ex qui. cau. ma. fm. Spe. e. t. & gl. in
c. cum nemo. C. de acq. pos. & placet
per ea que. i. dñcā l3 pñ. in. l. cū so-
lus. ff. de vñca. aliter sentiat.

Tertio decio res ēpta a pñdigo vel
luxurioso aut lufore alienata distin-
guat tñ pñ. in. c. si diligenti eo qd
aut talib? ē interdicta administratio
& sic nō valet pñ. nec inferi vñcapi
endi pñditio. vi. l. q fundū. s. q scies
ff. de emp. Aut nō est interdicta ad-
ministratio bonoꝝ & tunc aut ignora-
bat qz in malū vñz volebat pñmef
& sic pōt vñcapi qz est bōe fidei. vt
i. l. si qz cñ sciret. ff. de emp. si dñ scie
bat qz in malū vñz volebat expēdē
pñcuz sic nō valz vñcapi. vt i. d. l. si
qz cñ sciret & tē. no. i. l. si dñ nō re-
munerādi cā. s. si adolecēdo luxurio-
sus nā dat tibi. vt pñ meretricē fideiur
beas idē qz tu sciens mandatū fuisse
peris nō habebis mādātū actionem
qd fidei est qñ pñditura pecuniā scies
credideris. Sed & si vñterius directe
mandauerim tibi vt meretricē pecu-
niā credas nō obligabit mādātū qñ
aduersus bone fidei mādātū sic hoc

ter. ff. mada. Nec obstat. l. affectio
ff. de dona. q. ego intelligo ante factu
no valere in ista lege valeret post fa-
ctu fornicationis soluendo hanc o-
sione posuit bar. l. d. l. si q. cu sciret
fm hac litare ego. l. si. ff. d. alea. vbi
v3 ctus venditionis factus alteri a
collusore. l. veru qm no putabat pre-
ctu i ludo velle consumere alias talis
emptor no poterit scribere. Multo
minus valet ctus factus i ludo cu
collusore vñ neqz vedito nec tenet
emptor de euictione cu simul delin-
quat. l. si. ff. q. re. ac. no da. r per
consequens cu sit in mala fide r contra
ctus sit prohibitus a iure no poterit
prescribere quod no bene

27 ¶ Quartodecimo res ignoratis no
pot scribi ita q. do. pe. d. pusio i tra-
ctatu de canonica portione epi. c. ij. al
legat. l. cu ser. ff. de edic. cu pcor.
i gl. ibide. An peludit q. qm q. igno-
rat hñu r actu ius sibi factu ex quo re-
sultat sibi ius agendi r sic no currit p-
scriptio. Idē qm q. ignorat actu s. no
hñu sic et no currit puta collator scit
se habere ius cōferēdi beneficiu sed
ignorat factu ex quo resultat sibi ius
agēdi. factu vacationis r sic no cur-
rit pscriptio. c. q. diuersitate de pcel.
p. c. litteras de supplē. negli. pre. Pa.
do i. d. c. vigilati dicit q. p. ignoratē
vl absēte currit s. pscriptio nisi igno-
rās vel abñs possideat ciuilit q. tñc
i currit pscriptio vt i. l. male igi. C.
de pcri. xxx. vl. xl. an. ex q. infer q. si
me absente aut ignorante ingreditur
quis possessionē meam no icipit tñc
prescriptio l3 fuerit ingressus bōa fi-
de q. p. hñc ingressu non perdo pos-
sessionē vt in. l. si id qd. ff. de acq. po.
sed anteqz incipiat scribere o3 pua
perdā possessionē puta q. scies aliuz

ingressum suspicer me posse repelli v-
tradidi obliuioni r eā neglexi p. dē
mū vt in. d. l. si id qd. r ab eo tpe inci-
pit currere pscriptio r n. pus. vt no.
Dy. in regula sine possessione l. vj. r
sentit gl. r aptius bar. in. l. i. c. de ser-
u. tutibz. Addit tñ q. l3 p. ignoratē
currat pscriptio tñ si ignoratū fuit ex
iusta cā vel pbabilis q. tñc subuenit
ar. c. cu illoz. de sen. excō. r tñc subue-
tio erit q. restituat in integru vt vo-
luit Bar. in. l. i. c. si q. ad. ff. d. actu
itinereqz p. facit gl. in. l. i. c. de pa-
po. r ter. optim. in. l. antepe. ff. de ac-
qui. l. x. sed magis mihi placet opi.
De. Abi tñ ignoratū no ē crassa vl
supina. Incorporalia vero no pñt q.
si possideri nisi sciēte eo. q. posside-
bat prius. Et data et ignoratū non
pñt prescribi. l. ij. C. de serui. r aqua.
no. Inno. in. c. bone. el. ij. de po. pla.
¶ Quintodecimo. res excōicati vt d. 18
cit. Pa. in. c. i. eo. q. cu sit ipeditus a
lege no d3 p. euz currere pscriptio. l.
si. in fi. C. de ana. exce. d3 limito ve-
rū in eo q. no est in mora petende ab
solutiois scē. si eē i mora q. tñc ipe-
dituē dñt ex epa sua r iō curret
¶ Sedodecimo res future vl i pos. 29
dic vt. j. s. xliij.

¶ Que sunt tpa in qbz pscriptio no 30
currit sed dormit. R. Pa. l. c. ex tras
missa eo. q. nouē tpa. Primum tps
hostilitatis r vbi ius non reddid sed
hoc limitat Inno. in. d. c. qm pp guer-
rā r hñmōi actor agere voluit sed no
potuit q. no erat q. ius redderet. l. sed
si p. p. tōrē. s. si ferie. ff. ex q. ca. ma-
io. r pp hoc dicit Bar. in. l. de etate.
ff. ad tēb. q. citatus tpe pctis h3 in-
stam cām no pparēdi alle. c. ad sup-
plicationem

plicationem de reu. facit gl. in. c. si
vo de iureiu. Et iō dicit idē Bar. l. l.
nālier. ff. de vica. q. tpe pestilētie
no currit pscriptio vbi q. fugit ex ta-
li timore aut certe erit iusta cā peten-
di restōnem in integz. ex cā generali
idem dicit de oi alia iusta cā que ipe-
dit ne quis rem suā petat. l. qd. quidē
ff. ex qui. cau. tra. fm tps est qm ec-
clesia nullū h3 platus seu h3 inuilez
ad agendū vt puta q. ext excōicatus
suspēsus vel captus. c. q. diuersitate
de pcel. pben. xvj. q. iij. c. i. de elec. q.
diligētia. Aut est dilapidator aut ma-
le alienās plas vt in. c. si sacerdotes
xvj. q. iij. r qd. no. i. c. de in iteg. resti.
lib. vj. Nam toto tpe plati male alie-
nantis no currit. Tertiu tps qm quis
de iure ipedit agere sicut filiū fami-
lias vt. l. i. in fi. C. de anna. excep. r in
virore vñtē marito respectu rex vo-
talū. l. in rebus. C. de iure do. Item
in pupillo durante etate pupillari. l.
sicut vltra mediu. C. de pcri. xxx. an.
¶ Quartū tps est scismatis q. ad ec-
clesia romanā vt in. c. cū nobis. eo.
ti. Quintum tps pditionis q. res
sub pditione no prescribit. l. cum no
tissimi. s. sed illud. C. de pscript. xxx.
annoz. q. nulla currit mora. Sextus
tps feriariū repentinar q. precaveri
non pñt vt d. in. d. s. si ferie. Qui-
dam tñ dicunt q. currit sed indulget
restō. Septimū tps absentie reipu-
bilis cā tñ Inno. isto casu cū pcedēti
t3 q. currit pscriptio sed datur restō
qm pscriptio fuit cōpleta tpe feriariū
aut absentie vel parū post. Secus si
post magnū tps q. tñc no dat restō
facit. l. ab hostibz. s. sed qd. simplr.
ff. ex qui. cau. tra. r satis pl3 licz alij
teneat indistincte no currere. Octa-
uū tps est furie vel pditionis s3

409
Jo. an. in addi. ad spe. eo. ti. Monū
est tacēto peditatio r no stat p. hre
de quin cā capiat sed aliquo mō est
ipeditus fm Pa. in. c. de quarta de
pcrip. sed vo. Ant. ibidem t3 q. cur-
rit sed restituere ex generali cā.
¶ Sed quero an in pñtis casibz ita 31
dormiat r ipediatur pscriptio q. non
sit opus petere restōnem. R. diuer-
sa fuit opi. legistaz in. l. senatus. ff. d.
offic. pñ. r canonistaz in. c. ex trans-
missa eo. sed mihi pl3 opi. Inno. q.
ipedit ipso iure nec est necessarium
petere restōnem nisi solum in tpe ab-
sentie r feriariū pōt rici cū simili rōe
tps pditionis ē r sic illa tēpora
subducunt de medio pscriptiois. rō
sua quare no currit est q. pscriptio ē
odiosa vt p3 ex eo qd. legit r no. l. c.
vigilanti eo. Ergo non est laxanda.
¶ Quantū tps requirit in pscriptio 32
ne. R. q. diuersimode fm q. a diuer-
sis r p. diuersa sit pscriptio.
¶ Cōtra eccliam romanā no currit 33
minor q. cēnaria intellige in his
que spectant pncipaliter no secunda-
rio ad ipsam fm glo. in. c. ad audien-
tiam eo. vñdē dicit q. generaliter oia
que immediate pntinent ad dispōnem
pape gaudent pñlegio vt est ecclia
lateralis r res ipsius r exemptio
p. quam no currit minor pscriptio
q. cēnaria. Ita t3 Jo. an. in regula
scienti lib. vj. imerui. r qd. no. pau. i.
ele. frequens de excel. pla. r paul. in
d. c. ad audientiaz. Gallit h. in edn. c.
ij. s. i. e. l. vj. vbi catholici pscribunt
ptra eccliam romanā bona heretico-
rū q. ignorabūt i vita q. esset hereti-
ci si per. xl. annos bona fide ea posse-
derit nec in isto casu poterit romana
ecclia petere restitutionem vt in d.
c. ij. p3 vbi prohibet oēm molestiam

- post prescriptionem.
- 34 **C**ontra ecclesiam inferiorem a romano siue fiat scriptio a privato vel ab alia ecclesia si est in immobilibus corporalibus siue incorporalibus iuribus? hēntib? cōtinuā cām vel nō sic requiritur quadragēnaria annor. pscriptio vt in. c. de quarta eo. 2 in. c. l. eo. lib. vj. nec regit titulus in hac quadragēnaria pscriptioe sed sufficit bona fides nisi sit in cōcōe quia sic requiritur titulus ver? vel putatiue verus. c. si diligenti eo. ti. vel tps de cuius initio memoria nō est dicto. c. pmo nisi in casu quando ius civile exigit contra priuatum tps de cuius initio memoria non est qz tunc multo fortius requireretur cum pscriptur cōtra ecclesiam. Si vero ē in mobilibus sic fm̄ p̄au. in. c. euz dilecta de cōfir. vii. vel inuul. nō hz locum vsucapio triēnalis contra ecclesiam romanā sed 3 alias ecclesias credo qz habeat locum nisi in rebus que alienari possunt sine debita solēnitāte de quibus. s. alienatio. s. v. 2 quatuor. s. seq. Et qz p̄scribat habes in auctē. quas actōes posita. xvj q. iij. s. fi.
- 35 **Q**uid si laycus hz rem cōm cuius ecclesia 2 indiuisibilem. p̄. p̄au. in. d. c. de quarta qz requirit quadragēnaria pscriptio ppter ecclesiā ar. l. si cōm. ff. quēdamo. serui. amī. 30. an. in. c. vnico de iurepat. in nouel. dicit qz vbi ius ecclesie pōt remanere illeuz pscriptio cōis 3 laici sufficeret facit qd nō. in. c. ad audientiam. eo. 2. xvj. q. iij. nolumus.
- 36 **S**ed nunqd regit quadragēnaria in re qz deuēnit ad ecclesiam qz cum esset laici inceptū ab aliq p̄scribi. p̄. p̄au. in. d. c. de quarta cōior 2 verior

opt. est qz nō sed p̄ p̄scripto dicitur p̄uilegio priuati 2 p̄ futuro tempore p̄uilegio suo ar. in. l. fisci. la. l. ff. de iure fisci. 2 ideo si 3 priuati p̄ntem current quqz anni anteqz ueniret ad ecclesiam sufficere postea. xx. postqz uenit ad ecclesiam. Et idem dic in filiis p̄uilegiatis facit auc. si quis. C. de p̄scrip. long. tēp. 2 sic in isto casu mutatur p̄scriptionem.

Contra p̄scriptiones iudiciales cur 37 rant 3 ecclesiā. p̄. p̄au. l. c. fi. de integ. resti. qz sic vt sunt qz post decēdiaz nō appellerent 2 dīcōi sed resti. tūc sicut 2 minor iure spālī vt l. d. c. fi. 2. l. i. c. si septus in inte. resti. fuerit. 2 ibi sequit. Bar.

Contra res patrimoniales clericor. 38 gaudet istō p̄uilegio qd quadragēnario p̄. qz nō sed p̄scribunt cōi p̄scriptio si cut alie laicor. 2 glo. in. c. possessio. nes. xvj. q. iij. 2 in. c. qz de censib. lib. vj. 2 spec. in. ti. de resti. in integ. 2 qz nō potest restōnem petere si fuit lelus in talibus bonis sicut facit in lesione in rebus ecclesie 2 iura qz dīcunt qz bona clericor. gaudent eodē p̄uilegio sicut bona ecclesie dicit qd intelligunt qz ad defensionē allegat ecclesiar. seruos. xij. q. ij. facit qd dicit p̄de. 2 Abb. in. c. cū sit de foro cōpe. q. l. raptos. s. fator. bonor. 2 pueniunt corā iudice ecclesiastico qz p̄uilegiū nō hz extendi nisi in casibus iure exp̄ssis 2 idem cōcludit rō. 2 int. nisi sit eadē cōio rō cum exp̄ssis a iure qd nō.

Quid te legatis ad p̄as cās. p̄. 39 qz solāmodo hēbit locum p̄scriptio xl. anno. fm̄ glo. in auctem. de eccle. titm. s. p̄ tēporalibus 2 in. c. penult. xvj. q. iij.

Contra hospitalia 2 alia pia loca 40

requirit. xl. annor. sicut 3 ecclesiam vt est tex. not. in. l. oia p̄uilegia. C. de ep̄is. 2 cle. not. 30. an. in. c. ij. de resti. in integ. lib. vj.

- 41 **C**ontra p̄ncipē distinguit pau. in. c. cū uobis eo. ti. sic aut sit bona res nata p̄ncipi in signū subiectiōis 2 in tributo vel cēsu 2 sic nullo tpe currit l. cōp̄ta. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. vel in signum singularis p̄uilegiū vel dñij vt legitimare spurios creare no tarios exigere rectigalia 2 pedaglia. 2 h̄mōi 2 sic requirit scia p̄ncipis 2 tū tempus de cuius initio memoria hominū nō existat vt est tex. l. c. sup quibūdā de verb. signi. 2 per Bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. tri. 2. l. si publican. ff. de publi. 2 in. l. i. ff. de aqua plu. arcen. Aut sunt bōa pariter possedibilia 2 si ista sunt p̄ncipi incorporata requiritur spaciū. xl. āno. vt in. d. l. cōperit serenitas nra 2 sic p̄cedit gl. in. s. fisci. insti. de vsu cap. Si vō nō sunt incorporata sed dī taxat delata tanqz vacantia seu ex cā publicata 2 tunc in bonis delatis ppter rectigal nō solū sufficit ip̄us quqz annor. vt. l. ij. C. de apost. In alijs vō si p̄cessit denūciatio sufficit ip̄us. xl. an. vt. l. intra qm̄or. ff. de vi. 2 tēp. p̄scrip. Si vō denūciatio non interuenit 2 sic si habuit bonā fidem tū requirit ip̄us. xx. anno. l. in oib? ff. de diuer. 2 tēp. p̄scrip. Si aut vl tra bonam fidē habuit tūc sic sufficit tēpus. x. annor. sic loquitur. l. qz nō. ff. de vsucap. 2 no. Bar. in. d. l. in omnibus.

- 42 **C**ontra quoscunqz alios a p̄dictis distingno aut tamus in actōib? personalib? 2 sic requiritur spaciū. xxx. annor. Quod limitat p̄au. in. c. in causa de cā pos. 2 p̄rie. verum qz

410
eōcurrat sola p̄cientia. Secus si cā p̄cientia interuenisset aliud vt ē tex. in. l. p̄cula. ff. de p̄ba. vbi ex taciturnitate longi tēporis p̄sumit dñm fidei cōmissum debum si sepius de alijs habita rōne nō sit habua de fidei cōmissio memoria. Aut sum? in reb? corporalibus immobilibus 2 sic si possidet cum titulo requiritur spaciū. x. annor. inter p̄sentes continue 2 per xx. inter absentes 2. l. fi. C. de p̄scrip. long. tēp. Si vō partim sunt p̄sentes ptim absens duplicabit ip̄us absentie solum auctem. qz si quis q̄buldā. C. de p̄scrip. lon. tēp. Siue titulo p̄ xxx. an. cum bona fide 2 reliquis p̄scribitur vt in. c. sanctor. eodem tit. xvj. q. iij. c. placuit 2. l. si quis emptor. nte. C. de p̄scrip. xxx. an. Aut sum? i incorporalib? vt sunt iura 2 seruitutes 2 sic nō requiritur titulus sed solū ius sufficit sic distinguēdo qz aut sum? i seruitutib? 2 tunc si habent causam continuam vel quasi regulariter p̄scribitur longo tēpore scz. x. annorū inter p̄sentes 2. xx. inter absentes si cut immobiliter. 2 in. l. fi. C. de p̄scri. lon. tēp. 2 in. l. ij. C. de serui. 2 ibi gl. 2 doct. hoc no. Si vero serui? habz cām discontinuā vt serui? vie 2 seruitiōum extraordinarior. p̄fectio tunc regulr nō p̄scribit vt est text? in. l. seruitutes la. iij. ff. de seruitu. 2 ibi per doc. Gallū pmo qm̄ quis vsus est tanto tpe. cuius fr̄um memoria nō existat. l. hoc iure. s. dñr? aque. ff. de aqua quoti. 2 est. no. gl. 2 doct. in d. l. seruitutes 2 ip̄s cēuz an. est tps de cui? initio nō extat memoria vt 2 do. 2 int. in. c. veniens de testi. 2 Lar. in. c. si diligēti de p̄scri. 32. ij. qm̄ habuit titlū p̄cessionis a dño qz p̄scribet in. x. an. inter p̄ntes 2. xx. inter ab

lictos ita no. gl. in. d. l. f. uirtutes, s. s. r.
 t. iij. p. scribit qñ hñuere titulu p. ter
 tio q. p. x. iter pñtes. x. x. inter abse
 tes p. t. x. l. i. l. in. c. b. p. p. i. p. l. o. i. e.
 Em p. d. u. de castro in. d. l. f. uirtutes
 Aduerte q. e. d. f. i. a. inter p. r. e. l. i. c. i. t. o.
 r. u. f. t. i. c. a. t. i. o. n. e. v. b. a. n. a. f. u. i. t. u. t. e. q. r. u. f. t. i. c. a.
 n. a. p. d. i. f. p. n. o. v. i. s. i. l. e. d. v. b. a. n. a. n. o. n. u. l. i.
 a. h. i. s. i. m. u. l. v. i. c. e. p. a. l. i. b. e. t. a. p. u. t. a. h. o. s.
 f. e. n. e. s. t. r. a. s. q. u. i. b. o. b. s. t. r. u. t. n. o. p. d. o. i. n. i. s.
 f. i. a. l. i. p. i. d. e. i. p. s. o. a. l. t. e. r. e. l. e. u. a. u. i. t. m. o. r. i. u. m.
 i. u. m. f. i. c. a. m. i. t. t. o. h. e. b. p. b. a. t. u. r. i. n. l. h. a. u. t.
 i. u. r. a. f. f. e. r. u. i. v. e. b. p. q. d. a. u. t. f. i. t. f. e. r. u. i. t.
 u. s. v. b. a. n. a. r. u. f. t. i. c. a. n. a. v. i. d. e. f. u. i. t. u. t. e.
 i. p. r. i. n. c. i. p. i. o. Et nota q. tñc fuit uis
 habere causam continuam vñ pñmaz
 qñ est in usu actualiter t potencialiter.
 vñ seruitus aque ductus t seruitus al
 tius nō tollēd t similes ratio quia li
 cet a pñcipio requiratur factum ho
 minis non tamen semper qd possit
 aqua est deriuata in cañale facto na
 ture continuat t per cañala semp flu
 it t in seruitus tigni inuñeti vel one
 ris ferendi qd possit semel ē t immis
 sū continuatur aliqñ vero dicit habet
 cām qñ cōtinuam vel qñ ppetuam
 qñ perpetuo seu cōtinuo potētiatiter
 sed nō actualr ē i usu ut ex fuitis si
 licidij vñ ducit aque ex celo cadentis
 nō quia l3 nō semp exerceat actu tñ
 apta nata semper exerceri sine facto
 hominis quia completū fuiticidū
 est semper aptū recipe aquā sine fctō
 hōis possit fuiticidū ē idē ē eligēd i
 ture t pceptū de clmo ex agro aliqñ
 feruit vñ hēre cām dīscōntinū qñ n
 est semp in usu actualr nec potētiat
 itis nēcessario regit fctū hōis qd nō
 pōt esse cōtinuū vñ ē seruitus itinēris
 vie t silium hoc no. p. gl. t doc. in. l.
 seruientes la. ii. ff. de seruitu. c. i. l. for
 mē. ff. de seru. vñ. p. aduerte hic q.

in fuitute q̄ ahnūit p̄ nō vſū ſi hz lo
lū ſterualla diez vſ noctū tū vſ bre
uioz ſpacij ſcribit p̄ x. ānos inter
pites z. xx. iter abſctēs. Si āt hēat i
terualla ānoz vſ menſij requir tpa
duplicatū q̄ ad pites vz. xx. ānoz hz
q̄ ad abſctēs aliq̄ tenent q̄ nō dup
catur. Sed credo q̄ duplicat ſz p̄
glo. i. l. ſi. C. ſeruūm. quē ſequit̄ cō
ter gl. ſcarſij bar. z. bal. z. doc. idēz
z. Innoc. i. d. c. de quarta. q̄ p̄ ultia
opōde hāc pōit q̄ eſt ſua iuxta gl. nō.
i. l. q̄ ſiliū. ſ. ſabin. ſ. kad trebel. vbi
dī q̄ vltia op̄. in dubio ē tenēda i
nō. q̄. d. duplicatū nō hz locū i ſcri
ptioz. xxx. v. l. ānoz nec i pſtatiōe
āna vryut gl. i. l. cū notiffimū. ſ. ſi.
C. de pſcrip. xxx. anno. z. d. hēe inter
ualla diez vſ noctū q̄ altemis die
buo vſ de ſeu nocte mibi lz z. tibi ale
torio dē tē. Tēpus vō ānoz vſ mēſi
bz q̄i d̄ gñquentū i gñquentū vſ dē
āno q̄libet vna die vſ p̄lib⁹ lz duceſ
aqua. Zlat ſum? in fuitute q̄ debet a
re pſoe vſ ſuſſort⁹ vſus. iuridictio
z. hūmānō. q̄ lz requirit̄ factū hōis
tū nō dicunt̄ hēre eāz diſcōtinuā ga
alo poſſideri poſſūt q̄ tūm? ē fuitute
q̄ a re rei det̄ cū res aīnz non hēat
Iſte fuitutes ergo q̄ debent a re pſo
ne lōgo tpe ſcribet̄ euz titulo tū ſo
q̄ ad ſimilitudinē cū dñio q̄s longo
tpe nō ſcribet̄ ſine titulo vſ ē calus
tū. l. vlt. in ſi. C. de ſcrip. lō. tēp. z. i
telligē de titulo hōis a nō dñio q̄ ſi a
dñio nō oz ſcribere aut ſum? in ſer
uitute pſonalī q̄ pſone a pſona det̄
tſic ſcribitur aliq̄n gñquentū q̄i. l.
p̄ tpe mortis geſſit ſc. p̄ libero nō in
fuga nec latitante ſed in bona fide ſci
pote gñquentū elapſuz q̄ nō ē paſ
ſus ſūt? prouerſa ſtatū efficit liber

no. p. a. in. c. l. 3. de cōit. sermo. In p
sona vero p. p. a. requir. tps. x. l. anno.
cū bona fide nec requir. tit. l. famore
libertat. vt in. l. ij. C. de pñci. l. o. tēp.
als. scrui? ois pñonalis cū sit pñtua
p. p. a. iuz q nō pōt esse i seruitute reu?
l. sine timo regir. tps. lōgissimuz. f.
xx. an. vt no. l. y. i. l. ij. C. de ser. 7 ac
cū titulo vō p. x. inter pñtes 7 c. l. iuz
sum? 7 debis legat. als stipulationib?
7 c. f. m. l. ar. in. l. i. c. nōtissim. C. de
pñc. xxx. an. si obligatio sit de pñti. l. 3.
exactio sit dilata i diē sicut cū tēd?
legat centū alicui tps. q tradant sibi.
x. o. an. solum sic vnica pñcriptione
tollet 7 p spaciū illud q alie res ar.
l. lenat? 7 c. si. ff. de tōncāc. mo. 7 c. de
qñta. co. ti. vbi vnica pñcip. qdrage
naria tollit qñta debita epō q cōiter
soluitur o. anno. q obligatio est de
pñti oia l. 3. exactio si dilata si vō ob
ligatio sit i diē vt i legato simplifcō
vt ānuati pñt aliqd qz tot sūt legata
qz ānuē pñt oēs d. l. lenat? i si. sic
nō currit pñci. nisi a diē extās obli
gatiōis 7 sic o. tot sint pñcriptiones qz
legata. Sed aduerteq siphres testa
toris scit le tenei vt cōiter pñsumit
vt no. in. l. q. rōmē. §. duo fratres. ff.
de vto. ob. nullo tpe pōt pñscriber
f. m. pñter. de pñfio tractati de ca
nonica portioe epi. qz h. y. malam fi
dē. Idē dic de quocqz debito. vt
no. dñgel. in. l. q. sequit. §. si viam.
ff. de vñcl. 7 dicit q hic cōiter tene
cōtra dñant etiā si statim caneat.
vt pñscriberet. 7 hoc sequit Jo. an.
in. c. ij. de excep. l. v. l. dñst. in. c. p
tuas de dona. 7 Lar. in. c. vigilanti.
et. 7 est gl. nō. i. auc. vt ecclia roma
na cētū an. ha. pñe. q dicit q tale sta
tutū eēt iniquū pñdū 7 sequit bal.
c. si qo p. xxx. si de feu. fuer. cōtione.

vbi dicit qd pferibens sciēter debitus
sp poterit tēnēciari. Sec^a ēēt si igno-
rabat pdabifet ac pferiberet et quoad
pficiat vt voluit Inno. in c. cura. de
iure pa. x in c. qz pleriqz de iuu. ec.
Idem tamē in c. fi. de pferip. distin-
guit q aut debito: sciēto debitum non
tenebat offerre ita q cessando a solo
ne nō fuit in elpa. z sic pferibet. qz nō
est i mala fide eo q potuit cogitare.
qz voluit bonare tel relaxare. z qñ te-
net offerre videtur boni ter. cū glo. l.
itē mella. ff. de pfti. pecu. z plenius p.
Bar. rme. s. Obligatio. §. viii. addit
tū q poterit denunciari iudici eccle-
siastico. Si aut tenebat offerre sic fi
pferibet. qz est i mala fide. Aut lum-
i actionibz exceptionibz z cū varie
sint vario mō pferibunt. puta ex-
ceptio de nō numerata pecunia post bi-
niuz nō non potest opponi. l. in actibus
C. de nō numerata pecu. repetitio debi-
torum in alea nō pferibit nisi per. l.
an. vt in Lalearii ludos. ff. de aleat.
z hñoi q multie lun que fm pda. i
c. cū cā de emp. z vē. et currit cōtra
ecclesiaz fm spaciū decreti a iure ciuili
a q lun iute nec expectat spaciū xl.
anno. vnū tñ no. q ois obligatio pre-
exceptio spacio. x. vel. xx. annoz pre-
scribit. l. obligatio nī fere. §. pls ff. de
ac. z obli. Aduerte et fz Bart. i. l. si
ab hostibz. C. q. nō obici. lō. et pfer.
actōes pñore rei psecutoris sunt ppe-
tue nisi tenet fz ius ciuile. puta reditū
toria. qz dat fz pñu validū de iur. ciu-
ideo finit anno. Sec^a si fz pñu inua-
lidū de iure ciuili. qz sic est perpetua
qd nō. itē distingue qz si actio ē data ē
penā solū sic pferibit et sciēte debito-
re in pficia qz in penali bus nō tenet ē
pficia. xij. q. ii. fraternitas in gl. Si
vbo data nō est in penam fz in satisfā.

3 ij

etionem lesi. ut actio q̄to minoris. et
bmo sic data scia debitoris nō pre
scribit in p̄cia qn teneat satisfact
leso. xij. q. vj. si res. Aut sum? i reb?
mobilib? et sic currit v̄ncapio. et qd
regrit. vide v̄ncapio. §. ij. Aduerte
tū q̄ p̄ minores nō currit v̄ncapio
vt no. in. l. i. sicut. C. in quibus cau. re
stitu. in integ. nō est nece.

43 **C** S qd dicem? de fundo totalt q
iam inceperat p̄scribi anq̄ dare? in
tore. p̄. q. p̄scriptio n̄ p̄lomin? cur
ret. l. 3. nō poterit inchoari postq̄ ē
sc̄to totalis. Sec? erit de pupillo al
teri succedenti q̄ nō nō currit p̄scri
durate pupillari etate l. 3. antea fuit
inceptales differ? vsq̄ p̄ pupillare
etate. l. C. d. p̄scrip. xxx. vel. xl. anno.

44 **C** Atz successor singularis inasor
p̄scribat p. x. an. inter p̄ntes. et x. an.
inter absentes. p̄. p̄. l. i. c. n̄hil eo. ti.
q. nō q̄nticūq̄ h̄eat bonā fidē pp vi
tū reale q. legat quēlibet possessorē
l. vitia. C. d. acq. po. l. 3. oz curat spaciū
xxx. vel. xl. an. et sic bñ p̄scribit et i re
b? inualis. vt no. ist. de v̄nc. §. furti
ne. dñmō sit bone fidei et a se vult in
cipere p̄scriptiones. vt no. glo. in. d.
§. furtine. Successor v̄o v̄niuersalis
nō p̄scribit de iure ciuili si defunct?
h̄uit malā fidē et sine violētia qz cē
set eadē p̄sona cū defuncto in auc. d.
iurem. amo. p̄. dy. in i r̄la possessor
et gl. i regula q. in ius li. vj. et gl. in. c.
de. iij. e. ti. et alia gl. i. c. cura de iur.
pa. tenet q. de equitate canonica si ē
bonē fidei possessor et in p̄sonam suā
inchoat p̄scriptionem p̄scribet. Sed
p̄. au. post do. Anto. in. c. sit diligē
ti tenet q. non p̄scribit. et meli? quia
cū nō h̄eam? ius canonicū p̄ ius ci
uile cēssum in hoc nō debem? ab eo
recedere. et iura q̄ allegat loquit de

singulari successore nō re v̄niuersalt
Aduerte tñb q. l. 3. mala fides de
functi noceat heredi nō tñ nocet em
ptori ab herede. f. 3. Bar. l. i. l. post p̄
bus in fi. ff. de v̄nc. et dñm f̄rā. de
are. in. d. c. si diligenti.

C Atz diu solus debitor teneatur 45
postea cognoscēs indebitū. p̄. q. nō
q̄nticūq̄ tps defluerit. f. 3. p̄t resistē
a solutōe et cetero. l. i. lib. 3. C. de ag.
cē. et eo. c. puenit de cēli. xvi. q. iij. c. i.
ci. est glo. x. q. iij. c. quia.

C Quid iterū p̄scriptio p̄scriptio. p̄. qd 46
duob? modis. l. n̄lter h̄c q̄n deficit
vñ de substantiālib? p̄scriptōis. vt si
p̄dit possessionē et h̄mōi. L. i. l. 3. q. p̄
ditur diuersimode q̄ ad for. p̄tentio
suz. de q̄ vide p̄. a. i. c. illd adit eo. ti.
sed q̄ ad p̄ciam q̄nticūq̄ q̄s cōsti
tuat in mala fide an p̄pletam p̄scri
ptionē vel v̄ncapiones quocūq̄ h̄
fiat semp interrūpitur. et hoc tene.

C Atz ius p̄scriptionis teneat in 47
foro aie restituere rē p̄scriptā cum
cognoscit rem fuisse alienam. p̄. pa.
l. c. vigilāti. e. ti. q. nō ex mul? rōib?
S. melior est quā ponit in. c. si. e. ti.
q. q. iure possidet iuste possidet et si
iuste bñ ergo nō alieni f. 3. suū ergo n̄
peccat si restituēdo. x. iij. q. iij. qd di
eaz et h̄ac opi. tenet gl. i. d. c. vigilāti
Jo. Aicē. et agr. Sol. l. 3. Jo. An.
i regula possessor lib. vi. i mercaria.
et Ann. i. c. si. e. ti. l. 3. q. in. c. si virgo
xxiij. q. i. Jo. Sco. l. iij. b. v. dñs
An. i. d. c. vigilāti dicit se disputasse
q. quo ad forū aie tenet. Rō qz cau
sa p̄scribēdi nō ē oīo sufficiens quo
ad egatē quo vero ad forū p̄tentiois
dicit nō teneri. Alij aut id iustitē te
nent q. tenetur. Sed ego tenet opi
p̄. an. q. non teneat nisi forte ita cēt
scrupulosus q. nō posset deponere cō

sciam qn teneat. qz sic teneret. xl. q.
iij. cui ē illata. Nec ob. rō dñi An.
de p̄scriptioe p̄ eum qui nō p̄t ipu
tari de negligentia qz h̄eret remediū
petēdo restitūōē ex clauisla gñali quā
si petet in p̄cia erit restituēdo. si ve
ro nō petet nō tenebit restituere per
not. per Ann. in. c. qz pleriqz de imu.
eccl. 3. d. qz p̄scriptio de iure canonici
eo. non solum est in odiuz negligē
tis. sed et pp bonū et equum. xvi. q.
iij. §. p̄t. An. si dicit Bal. i. c. sig. p.
xxx. si de seu. p̄rouer. fue. q. statumz
laycor denegans audientiā i foro se
culari pp equū seu bonū publicū va
let i p̄cia nec h̄z locū denūciatio in
iudicio ecclesiastico. puta si statuto ca
uetur q. nō soluens gabellā iustam
nō audiatur vel instfz qd nō rep̄t re
gistratuz i l. cōsa p̄sumitur falsuz
3. d. dicit Bar. in exūganti ad res
mendam i. v. denūciationē de vel
leiano et macedontano q. nō valz d
nūciatio in foro ecclesiastico qz datur
eis maxima egate n̄l. sic a fortiori
nō h̄ebit locū in p̄scriptione q̄ taz a
iure ciuili qz canonico pp bonū pu
blicū est inuēta. et cū maxima egate
et iō verisimā crede et in p̄cia opini.
p̄. a. et sequentiū eum.

48 **C** Sed qro q. remediū poterit h̄re
ille p̄ quē est completa p̄scriptio. et
cui nulla p̄t iputari negligia. p̄. q. si
aliq̄ legitimū ip̄dmeto fuit detē?
cōiter tenent doc. q. petere poterit re
stōnem in iteg. v. l. 3. ad. iij. annos se
quētes q. incipit a die scie post cel
sationē ip̄dmetū legitimi. Rō quia
istd q̄driēniū nō currit ignorāti. vt i
c. i. de resti. in iteg. li. vi. In v̄to si q̄
negligēt omiserit. Ignorā. n. non
negligit. vt p̄. baf. i. c. ij. i. i. c. q. di
uerisitatē de p̄cel. p̄bē. Et h̄ac opi. t̄z

412
Jo. de ligna post 3. ē. in cle. vna. d.
in iteg. rel. et p̄. a. i. cum ex l. f. 3. de
rest. in iteg. et plz mibi vt sapiat nāz
eius in cuius loco subrogat ar. c. ec
clesia. vt lit. p̄. et istd quadriēniū su
cedit loco annui viliis q. olim cōpe
tebat. vt in. l. si. C. de tēp. et in iteg.
restitu. et iō a p̄ncipio erit viliis. licz
postea sit p̄tinuus.

C Atz ecclesia petat restōnem in in 49
tegrū post p̄pletaz p̄scriptionem. p̄.
cōiter tenetur q. sic in. c. i. eo. et glo. i.
c. i. de resti. in iteg. v. l. 3. ad. iij. ann.
vt. d. dicit de ip̄dmeto legitimis. et
ad. c. sanctor. e. ti. dico q. est rex qd
nō datur qn ecclesia p̄scribit p̄ ecclesiaz
vt ibi si velles tenere fm aliquoz
opi. q. currit semp p̄scriptio in ca
sibus in quibus dicit domine. dic q.
dabitur illis similiter restitūto vsqz
ad quadriēniū.

C Sed posset dicit aliqz ad qd v̄z 50
p̄scriptio si talis p̄ quē p̄scripsit sit
petere restōnem. p̄. q. valet ad hoc.
quo ad for. p̄cie fm Ann. in. c. quia
pleriqz de imu. eccl. q. nō tenet eaz
restituere nisi petat et si nō petatur in
fra tps debiti iam amplē nō tenebit
tur et si petat nisi fuerit ip̄dmeto ex
scō iudicio vel aduersarij vt vult gl.
in cle. vnica de resti. in iteg. q. no.
C Atz negligēs possit agere p̄ illū 51
q. rez suā alienauit. postq̄ ille cui fu
it alienata v̄ncapit rem sibi aliena
taz. p̄. q. sic qz talis alienator tenet si
bi ex delicto sua negligentia nō fecit
cessare delictū illius de quo vide q.
not. Bar. in. l. iij. ff. de alie. in. mutā.
causa fact.

Resumptio p̄mo ex
ga ali
quid aliud est a se triplex. p̄tima e
iuris tñ q̄ et qn ius sup dubio et v̄z
3 iij

simili psumit aliqd. Secda est iuris
d iure que est qñ ius sup aliquo psumit
r ultra disposita ee nec posse p
riaz pbari. r de istis habes in glo. in
c. l. hio q de spō. r differt ista psumi
sa a fictione iuris. q: presumptio est
super facto dubio i quo ius vadit p
picturas psumendo ita esse r dispo
nendo q: vult ita ee r nō posse pro
bari. rñ. fictio vō ē sup certo qno
modo cōsistente qd tñ aliter a iur ee
singit puta certa est lex q: mulier nō
ē stipulata totē sibi reddit. tamē fin
git stipulationem intervenisse. l. vni
ca in pn. C. de re. v. ac. Idē in arro
gato qui semper fingitur. stipulatus
istis. ptez te bonis arrogatoris si emā
cipetur. l. si arrogator. ff. de adop. r
hanc dōiam no. gl. in. d. l. vnica i. s.
accedit r sic p fictionem iuris nō p
pbari. q: lex oīo intēdit p veritatem
fingere. gl. ē i. l. a diuo pio. s. pigno
ra. ff. de re iu. sed psumptio iuris. r d
iure aliqui admittit pbatōē vt no.
in. d. c. is qui fidē. de spon. r in auct.
sed iam necesse. C. de don. an nupti.
Tertia est hois r hec triplex. pma vi
olenta. vt cum inuenit solus cuz so
la i loco suspecto. puta lecto r hmoi
de qua in. c. l. f. r. c. se. de psumpti.
xxij. q. i. dixit dñs r hec valet ad p
bandū oīa excepto crimine maxime
gravi fac. c. l. f. r. de presum. vbi ex re
herementi presumptione non puniunt
quis de crimine q: in crimine debent
esse pbatōes lumine clariores. c. d.
pba. l. h. v. q. vi. ep. banitū vñ ex ista
iudicans primū suū in aio solū ali
quod delictū cōmisisse nō peccat qz
licet ex tali iudicare vt patet in. d. c.
litteris. r tenet Michol. de lra super
pbat. vij. c. r. r. r. de al. fa. fe. Se
cūda est pbabilis q: surgit ex aliqb

suspitiōib? r pbabilib? r hec facit se
miplenā. pbatōē r si qñ ifamat? sic
inducit purgatōē de pur. ca. c. si qd
gradu r aliqui cū vno teste vñ iurati
to facit plenā pbatōē d psum. illō
r in hac debem? aspicere actū scdm
suā exñitaz r nām vt i. c. l. f. r. c. ter
tio loco. c. ti. nō fm accidētia. r iō
maledicit gl. in. c. absit. r. q. l. iij. dum
dicit q: vidēl clicuz osculante mulie
rē d3 psumere q: bñdicat eā. Mā fa
ctū p. l. nō d3 psumit nisi malū ar. c. l.
eo. r. l. nā Lud. nori? ff. ad. l. acgl.
sicut ē talis act? cū ē cleric? pbatat
sol? cū muliere fabulari. lxxxi. di. cli
cus. r ex ista possum? iudicare sine
pctō maluz qd videm? sed iudicare
aliud qd nō videm? cuius ista ē pñ
ptio est mortale pctñ si pueniat ad
firmaz assertionē cū perinatia scdm
Alex. vbi. s. veniales vō si stat i sola
uspitiōe. r hec est maior opinio qz
gl. i. d. c. l. f. r. d. c. si qd gradu. vi
deatur tenere fore licitū ē iudicare ex
hac suspitiōe. Alia ē teneraria q: iur
git ex malis hoib? vel ex cāis leuib?
vel vbi act? potest eque referri ad bo
nuz sicut ad malū. r de hac loquit. c.
estote d re. iu. q: debem? iterpetrari in
meliorē pte. vñ no. fm Alex. r Alex.
vbi si q: ex talib? leuib? signis dubi
tare de bonitate ff. is est pctñ veniale
qz pcedit ex humana fragilitate nec
dñ iudiciū ppe sed suspitiō sed ex ta
lib? firmiter tenere in aio q: ff. firma
lus malo pcti mortalis sicut pecca
tus mortale. r hoc ppte dñ iudiciū
qd ē p caritatē ffnaz. Sec? si iudica
ret d peccato veniali. qz esset veniale
Si vō ex talibus pcedit ad punitio
nez multo fort? est mortale r de tali
b? intelligit illud. Mollite iudicare.
lex leuib? signis. An hec psumptio
pominio

hois dñ firmatio conceptus mē ab
hoie facta ex aliquib? pecturis colle
ctis r differt ab opinioe vel suspitiō
ne qz opinio vel suspicio nō firmat
pceptus vt no. Bar. in. l. admonēdi
ff. d iureiu. vt no. pa. i. c. h. d iureiu.

Resumptio secun
do er
ga seips? fm q: accipit a theo
logia. in. iij. di. xvi. marie a Rich.
ē duplex. Una q: oñ ex ppa vñte p
quā quis audet i opera excedētia p
pria vñtes sicut cū quis ponit se ad
ad audiendū pfectiones cū ignoras
sit ad medēdū. cū nesciat ad pñlen. r
hmoi vñ si ei hoc pñsequi aliqd pi
culū aie vel corporis vel notabile dā
nuz est mortale pctñ. Sec? si quid p
uuz malū q: esset veniale. Itē cū qz
ponit se ad iudicādū quos non pōt
vt laycus clericum vel ad faciendū
offiū ad qd non ordinat? r huiusmo
di cōiter est mortalis psumptio r h
est spēs superbie r opponit magna
nūnitati. v3 dicit ph. iij. eth. r oritur
ex vanagloria. An Grego. xxj. mo
ra. ponit psumptionē nouitaci vane
glorie. Alia est psumptio q: est pecca
tum in spūs sanctū q: opponit vñtū
spei. r hec directe orit ex supbia fm
Rt. i. iij. di. xvi. q. vi. ar. l. qua qz ta
lez se exstimet qd de? eum ē peccā
tem nō excludit a sua gratia vel non
punit. r sic pñpendit diuinaz iusti
cias. r hec est graui? pctñ q: pma.
Sed grauius ista est desperatio. r de
istis vide. s. Peccatū. s. iij.

Rinaps qz sit. xxviii.
dist. s. l. r vide
Batriarcha.
Rimitia fm Alex. in
ij. pte sume
para pma frugum domino

holis dñ firmatio conceptus mē ab
hoie facta ex aliquib? pecturis colle
ctis r differt ab opinioe vel suspitiō
ne qz opinio vel suspicio nō firmat
pceptus vt no. Bar. in. l. admonēdi
ff. d iureiu. vt no. pa. i. c. h. d iureiu.

offerenda.
Carp sit re pcepto. ff. fm Alexan.
q: sic in duob? casib? prim? qñ ē con
suetudo. Secundus qñ ecclesie mi
nistri idigent r ipsas petunt. Intelli
go de ministris illius ecclesie cui de
bent alias sunt de pñlio sunt. eniz de
iure naturali r diuino r de pcepto in
dictali sicut r de cime. r fm distin. vt
s. decima. s. ij.
Cui debet. ff. q: eccle parochiali
ar. c. doctos. r. c. moderamie. xvi. q. l.
Cuius nota p. p. pñmittit dñi. ff. q:
quidā dicit q: ad minus de. l. r. vñz
Alii dicūt q: in seib? semper primo
genitum. in alijs arido r liquidis d
el. vñz ad plus. vel ad minus d. l. r.
Sed placet mihi magis opt. Ann. i.
c. l. de decimis q: ex quo nō inuenit
expressū in iure canonico relinquē
in optioe dantis vt ret qñz vult.
nisi pñuetudo regionis aliud indu
cat r hoc tene.

Rinceps in spūalibus
dicitur papa.
In tpalib? vero impator regē
ēt ciuitatem bñ loco pncipis vt no.
gl. r Ly. in. l. si. c. de prescri. lō. tēp.
r Bart. in. l. hostes. ff. de capti. r iō
sicut scia pncipis supplet defectū cu
insister solēnitaz. vt dñ bal. in. l. nul
lus. C. ad. l. iul. ma. r qd no. Ann. in
c. cū oporteat de accu. sic si fiat aliqd
de lñia aut pñcia regentis ciuitatē. q:
vñz credo i tpalibus nō aut in oib?
spūalibus.

Carp princeps possit alicui aufer
re rē suā r dare alteri. ff. cōiter tenet
q: nō sine cā vide. ix. q. l. iij. p pñcipa
lem. r. c. si ius vel pub. villi.
Carp princeps obligetur ex pñac
tu suo. ff. sunt optinones. in. l. digna
vñz. C. de legibus. Bal. in de vñb?
3 v

feudorum in pte de natura feudi. te
net q. sic. unde dicit q. si princeps i
uclitit aliquem de baronia vel castro
q. non pot. eum priuare sine culpa.
nec successores imperio vel regno ut
extra de iudi. nonit. Nec ob. q. habz
plenitudinem p.atis q. deus subie
cit ei leges sed non p.atus ex quibus
obligatus est.

Privilegium pro

q. aliquid pceditur p.rie e
iura. et sic dicit quasi priuata lex. ut
p. iij. di. p.ilegia. Si vero aliquid co
cedatur q. sit p.teritus coe sine p.rie
indictio alicui? sic p.rie dicitur bene
ficiu? no p.ilegiu. hoc no. Pau. i.
c. olim de ver. sig.

¶ Quot sunt sp.ies p.ilegior. p. q. q.
q. quoddam reale vel illud q. ecclesie di
gnitati ciuitati vel alicui loco vel ali
q. bus p.sonis ratione loci vel alicui?
rei pceditur extra co. cum olim. et c.
se. et tale est perpetuus. q. adheret rei
nisi forte res p.imat. xv. q. ij. c. i.
et p. totum vel nisi reuocet ex causa.
c. recolentes. s. i. de sta. mo. Quoddam
singulariter p.onale. ut illud q. alicui
vel aliq. bus p.sonis pceditur certis
et p.rijs noib? exp.issis de off. le. volen
tes et tale no egredit p.sonam cui co
ceditur nisi hoc exprimat de p.cef.
p. c. p.stituit? et si pceditur obtentu di
gnitatis no vtr? eo si alia dignitates
adipiscat. c. bone. s. fi. de postu. pla.
Quoddam est coiter p.onale quod co
ceditur p.sonis no exp.issis p.rijs
nobis sicut de p.riuegio minoru. r.
xv. anno. ff. de mino. l. i. per totum.
Quoddam singulr p.onale e et coiter
corporeale ut illud q. alicui colle
gio vel vniuersitati conceditur sic q.
quilibet singulariter de illa vniuersi

tate se possit iuuare de sen. ecc. c. con
tingit huiusmodi sunt p.riuegia co
cessa fratrib? mitorib? et p.icatorib?
Quoddam tñ coiter corporeale ut illud
quo solū coitas non singularis p. se
iuuare sicut di. xij. q. ij. g. manumittit
tur. et lo p.riuegia talia dicunt corpore
alia. q. cū collegio pereunt sicut cor
pus cui inheret.

¶ Quis p. pcedere p.ilegiu. p. q. p.
papa in sp.ialibus et impator in p. pa
lib? regulariter pcedit et impator p.
riuegia ecclesio et clericis de imm. ec. p.
toni. Similiter papa et in p.ialibus
ut no. in. c. per venerabilem qui fil.
sunt legi. Itē ep. et superiores cū volū
tate hioz capitulorū eodem cū olim
el. ij. fm. Sof. et breuiter dicas q. po
test facere p.sonem pot. p.riuegium
cedere respectu sue p.sonis. vel rei
ad se p.tinens fm. Hosti.

¶ Quis ē iter p.etrādū p.ilegiuz. p. q.
q. p.ilegiu p.rie q. est p. ius d. stri
cte iter p.etrari. ut minus teroget iuri
cōi q. possit. ut. c. cū dilectus de con
sue. Unde p.ilegiu q. disp. eaf aliq.
illegitim? ut possit ad ordines p.rio
ueri intelliget de minorib? m. ut. s.
ordo. iij. s. xv. imo si no exp.issit cā q.
re pcedit aut non sit ex certa scia. vel
motu no psumitur de voluntate p.ri
cipis. l. i. c. de p. bo. imo p. ip. tūni
tate obtēti. ut. l. i. c. de f. i. d. limito
sis. Bal. l. c. l. z. cāz de p. ba. vult q. po
nat simul ex certa scia et motu p.rio
Itē d. c. i. referipto q. tollit ius tertij
Itē in p.ilegio ad beneficia. ut. i. c.
q. ius de p. b. l. i. v. Et hoc limita nē
si p.ueniō aliter interpretet. ut no. i.
c. q. dilectio de p. sangui. et affi. Item
nisi verba aliud exp.issit. q. no rece
dim? ab ip. soz. p.ria significacione
nisi de mēte alr p.iet ita no. i. c. olim

¶ In. c. in his de ver. sig. Et d. uere hic
fm. p. a. in. c. cū ad h. de cle. non
refert. q. si p.riuegiu enormiter ledit
ecclesiaz vel aliū no valet nisi fiat mē
tio de hac enormi lesioe q. in dubio
no p. sumitur princeps concedere
aliquid cū graui disp. edio alteri? .l.
quotiens. C. de p. ci. imp. offe. et in. c.
suggestu de deci. et i. l. u. s. si q. a p.ri
cipe. ff. ne quid in loco pu. ergo taci
turnitas inducit surreptionē. c. postu
lasti. s. refert. An p.ilegiu immunitat
ab onerib? p.sonalib? p.cessus alicui
a p.riuce pōt breuiter et leuiter expe
dire casus in l. decurio fortunā. C. s.
decurio. Si vo accipiam? p.riuegi
um largo mō. s. p. oī p.cessione q. ē p.
ter ius sic dico q. latissime p.riuegiu
principis est inter p.etrādū in p.riue
dictum ipsius p.cedentis. sed in p.riue
dictu alioz d. districte interpretari.
c. q. circa de p.ri. in vlti. glo. et per
Ann. in. c. olim de ver. signi. si etiā
sit concessum causa pietatis. ut not.
p. a. i. c. cū dicat de ec. ed. Indubio
tñ d. potius interpretari ut aliquid
valeat. c. abbate de ver. sig. et l. quo
tiens. ff. de ver. ob. nisi p. iudicet iuri
diuino vel libertati spūs. ut no. p. a.
c. licet de regula.

¶ Sed quid dicemus de p.riuegio
seu gratia p.cessa p.sona cum simplr
loquitur. p. q. intelligitur fm. p. d. iō
nein persone. l. si quis filio. s. irritus
ff. de iust. test. c. placuit. et c. sic vi
ne. xv. q. i. et l. plenū. s. ij. ff. s. vlt. et
hab. unde dicit Bal. in. l. ex milita
ri. ff. de testa. m. q. p.riuegium co
cessum ep. de celebrando tempore i
terdicti videtur concessum ut possit
celebrare in pontificalibus fm. qua
litatem suam.

¶ Quis amittit p.riuegiu circa nego
cia. p. v. mōis p.rio vniuo actu p.rio
directe si fiat ab eo q. h. p.riates renū
ciandi p.riuegio de p.ri. c. cū accessis
sent. Limita stud. vtrū vbi p.riuegi
um ē ad non faciendū et p.cessus p.rio
ne priuate See? si eēt p.cessus cōi v?
ecclesie q. n. p. d. i. vniuo actu s. regnū
t. p. s. xl. an. in ecclesiasticis ut not. gl. et
doct. i. d. c. cū accessissent. p. d. i. p. a.
cio an. x. q. n. datū ē ad aliqd. faciendū
si p.riuegiat? eo no vtr? .l. i. ff. de nū di
nis. q. d. limitat p. a. in. d. c. cū accessis
sent. vtr? q. n. non p.feret ecclesie alias se
cus. et maxime hoc locū h. q. n. no fa
ciens p.mittit facere actum p.rium. l.
hec aut iura. ff. de serui. v. z. p. iij. p. d. i.
tur per fm. p.riuegiu faciens men
tionē de p.riori. vel si no facit men
tionē si p.riui erat generale et s. p. i. p.
ciale. xv. q. ij. p. totū de p. f. i. v. mē
et ibi vide q. longā h. z. caudā. iij. p.
renunciacionē p.riaz de quo dic. ut
j. renunciatio. v. per renunciacionē co
cedens vide alios mōs amittendi in
c. suggestu de deci. p. doct.

¶ Quas p.riuegiū sit exhibēdū. p. 6
q. a loco ordinario regis i loco
p.riuo et securo aut aliq. b? vtrū p.ri
dentib? et oī suspitione carentibus de
putatis per ordinarios ad hoc tenet
p.riuegiatis exhibere integraliter
clam de qua p.riouersia ē trāscripta
c. cum p. sone. c. ti. li. vi.

¶ Vtr? p.riuegiatū so. ius gaudeat
eodez p.riuegio. p. p. a. in. c. q. sit
iudi. q. sic cū p.riuegiu eēt inante p.
riuegiato si socij no gauderent alias
facit. c. l. z. de p.riui. l. i. vi.

¶ Vtr? p.riuegiatū gaudeant p.riuegio sa
miliariū. p. p. a. i. c. cū dilect. d. cle.
no res. q. no debent in aliquo gau
3 vj

dere facit. c. si. de. d. sig. li. vi.
9 **U**trum privilegium ex aliquo et non
vitiis eo gaudeat privilegio vide. s.
Arg. s. iij.

Robatio alia eviden
tissima que
fit p privilegia vel instrumē
ta indubitata sicut in simili loquitur
ter. in. c. pia de excep. li. vi. Alia enī
oēs et clara q fit per testes vel sci eui
dentia de coha. cle. et mul. tua. et. ij.
q. i. scilicet et in. c. i. et ibi gl. Alia minus
evidēs q fit p plecturas. c. afferte de
psum. Sūt et versut ponētes. it. mo
dos pbatōis. l. Alpeet. scilicet puz te
stis notoria scriptū. Jurans cōfessū
psumptio fama pbatū.

1 **U**trum in criminib⁹ possit pcedi per
versimiles psumptiones. R. q non
sed debent esse luce clariores. l. sciat
cuncti. C. de pba. posita. q. viij. c. i. et.
v. q. q. vi. cephanium. Fallit in erie
symonie. c. sicut de symo. et heresis. c.
cū pumacia d heres. li. vi. et in. l. i. C.
de hereticis.

2 **U**trum equivoce inducant pba
tionem. R. q non quia hoc nō pbat
esse q ab hoc ptingit ab esse. c. ij. de
transla. prela. et in. l. neqz natales. C.
de proba. Facit q no. pba. in. c. illd
quoqz de psu. vbi datio anulī qñ
qz signat investiturā. vt in. c. et hore
de his que fi. a maio. parte. c. quan
doqz dationem libertatis. l. ij. C. de
iure aur. anulo. qñqz contractus ma
trimonium. l. c. femine. xxx. q. v. An
qz est signū dignitatis. vt in. c. clerici
officia d vi. et ho. cle. et arguet ad
vnam solū non valet. Facit qd not.
idē pba. in. c. si. de ca pos. et pprie.
vbi dicit q census solutio non facit
pbatōnem subiectionis. vt in. c. re
sepun⁹ d put. aliqñ sic. vt in. c. omni

alia de eccl. et hoc fm subiectam māz
Rocuratoz qd di
catur vi
de. s. p cononius.

Utrum pcurator qui vadens p scō
dñi incidit in latrones et fuit vulne
rat⁹ spoliat⁹ et hmoi sit a dño in aliq
releuādu. R. pba. in. c. cum p cā d
pcu. q non de necessitate vī ter. i. l. i
ter cāo. s. nō oia. ff. mād. qz hec sunt
extrinseca a mandato et iputanda ca
sui fortuito. Sec⁹ in socijs qz vn⁹ im
putat alteri dāna q occasione societa
tis ptingūt. l. cum duobus. s. quidā
sagariā. ff. p soc. sed solum expēsas.
quas fecit eundoz rediendo et stādo
p cā et si a pñ. nihil dñi sit de expē
sis. et qñcūqz volūtarie assūperit
mādātū. Si aut pncipaliter tret aut
staret p negocijs suis nō pōt petere
nisi q expēdis. p cā. sed de hoc vid
s. Mandatū. s. v.

Utrum admistratoz ecclie possit isti
tuere pcuratores. R. q sic. c. pñtō d
pcu. l. nō sit dñs. vt in. c. ij. de con.
qñs regl a solo dño possit istituī.

Rodicio ē filia avari
cie de q ha
tes Interrogatioes circa aua
ritiam.

Rodigalitas.

Utrum sit penū. R. q sic
cū mediū liberalitatis corripat. ē in
min⁹ penū qz avaritia s. p. iij. et h
coz. qz magis elongat a liberalitate
cui magis pñnet dare in quo excedit
p digno qz recipere vel retinere. i quo
excedit avarus.

Rofessio tacita. qñ
fit. vide. s.
nonicius. s. xij.

Utrum regnū ad pfectionē expñsaz

415
Utrum pmo q pñtes cōpleuerit. xij
annū si masculus vel. xij. si mulier vt
l. c. i. d regu. li. vij. Fallit in casu de q
s. nouit⁹. s. ij. sedo q pñssio fiat ei
q pōt religioni incorporare vel de lnia
eius fm Anno. et pba. in. c. porrectū
de regula. Et sic pñssio scā p se solū
aut in manu epi non solēizat votū
s. do. Ant. in. d. c. porrectū ita qñ
mfmōniū pñeret teneret nisi recipere
tur noie alicuius incorporare valētis.
qz valeret p ratificationē. nō at an
et sic nō teneret mfmōniū. Sec⁹ si n
recipere noie ei. qz ratificare nō pos
set. Se. in. d. c. pñssio de regula. li.
vi. et c. appo. q si pñssio fit i ma
nib⁹ alicuius hñtis administratōez
religiosaz obligat religioni i gñe sal
tez nō i spē nisi recipiat ab eo q fit i
corpore illi q crede vt si talis hñs
administratōez pñt illā religionē i q hz
administratōez obligare tali que re
cipit alr nō vt p p ea q dñi. s. nouit
ei. s. xij. tertio q fiat alicui religioi
approbate. c. vnico. de voto li. vi. et
si fieret in domo ppria in manu pla
ti t. d. c. porrectū. iij. q pñt regnat
psiliū capli sūt alr nō valet s. do.
an. i qdaz apostilla in. c. ad aplicā d
regula. et sequit pba. ibidē. S. xij
et q nō tenet leg. s. do. an. et cōter
toc. et nisi regnat psiliū q act⁹ sit nul
lus p. in. c. nouit iura gl. de his q fi
unt a pla. vii vacante monasterio nō
pōt alqz recipi vt i fili dñm⁹ d col
latōe spectate ad epz. vt i. c. ex vnico
ne fedevacā. li. vi. iuncto. c. si. d reg.
lib. vi. qd verum credo nisi haberet
abbas vel pñt ex pñitudine vel pñt
legio q ipse solū recipet et cū psilio
Sec⁹ est de iure. qz creat⁹ mōachoz
de iure pñnet ad abbate et pñtū s. do.
an. in. d. c. si. allegat. c. ea noscī.

de hi. que si. a pla. et iō vacante mōa
sterio non poterit pñt⁹ recipere. S. xij
plato vñt nec pñt⁹ sine pñtū nec
pñt⁹ sine plato poterit alique recipere.
vt no. in. d. c. si. v. q fiat simplr
de trib⁹ vo. f. obia castitate et paup
tate q si nollet pñt⁹ nisi obiaz so
lū et q ad alia non teneri nō cēt. pñt
suis pprie si expñt hoc deduct in pa
cū. qz remota pte sballi act⁹ remouet
tonū vt in. c. tua de spō. s. pñt tria
sūt substantia pñssioi religionis. c.
cū ad monasteriū d sta. mo. Si vero
expñt nō deduct in pñtū. v. pñssio
de vno voto obie solū dñmodo ad
dat pñtū obiam fm talē regulam
et sic intellige Ann. in. d. c. cū ad mo
nasteriū in religio. s. do l. nō seruetur
forma tradita puta in regula mōaco
ruz in pñtēdo tñ pñssio p qñqz
verba fiat qz defect⁹ forme nō sballis
nō d. vñtare actū sicut dicim⁹ in ex
cōcatōe. c. sacro d sen. excō. Ita no.
pa. in. d. c. porrectū. Sexto requirit⁹
qz vñt fiat vñt religioni. qz vt refert
dñs Ant. in. c. rursum q cle. vel v. o.
toc. Boni. pñtuerunt q si qz fecit
pñssionē certe regule. puta in ordi
ne minor q tñ pñssio nō valet. pu
ta qz an annū pbatōis. l. nō possit
redire ad seculū nī si pñt matrimo
niū tenebit. rō quia nō est facta vñt
religionib⁹ approbat⁹ vt requirit⁹ in
c. vnico. de voto li. vi. qz cū nō vale
at q ad fies minores nō ē factū vñt
sed in genere remāsit votum de pro
fitendo vñaz. d. c. nō solū de regula.
li. vi. ergo nō dirimet.
Sed nūg dñt sine pñtō mortali po
terit pñt talis. R. s. 2 ap. Abb. et
rectat Se. i. d. c. nō solū q si pñtens
intēdit illā solū et nō alia sic nō pccat
mortalr rō qz iste nō pñtē regulam

misnoy. qz nō valet nec aliā qz nō in-
tendit ergo votū nullū. Si vō pro-
tens indifferēter intēderet si nō isti
saltē illi tūc peccat mortalr. 2. l. 3. Se.
f. d. c. n. solū veli qz et dimitnat mī
montū post Scū. ex quo pfeitionē se
est intendēs se obligare saltem alteri
tū ego nō teneo sed dico cū Lapp.
2. Cal. vt ipse eos recitat qz ex pte p-
fessas in ordine mendicantiū. f. ann.
nō obligat talr qn teneat mī montū
um si pbat l. 3. peccet mortaliter qn in-
tendebat si nō illi saltē alteri se obli-
gare vt dictū est qd nō. 2. vide ad h.
s. nouit. f. xliij.

3. **Atz** femina phtens religionē ma-
sculoy in manib' ipsoy efficiatur re-
ligiosa l. 3. non ingrediat monasteriū.
sed remaneat in domo sua. p. pa. i.
c. insinuāte. q. cle. vel v. ouen. q. sic et
si nō suscepit habitū. dūmodo ex pte
sit pfecta. vt in d. c. p. ouen. 2. idē
dic. de masculo qz ex cā pōt p fiteri
eum pacto qz stet ex monasteriū fm
Inno. in d. c. insinuante 2. Bart. in
anc. ingressi. C. de sac. san. eccl. sequit
Pa. in c. ex publico de puer. cōm.
2. ad. c. monachum. rr. q. iij. respon-
detur qz verū sine cā fieri non posse
Ex quo p3 qz habitus nō est de l. ba
regule sed de accidētib' vt nō. idē
Pa. in d. c. p. ouen.

Romissio Aide. s. Pollici-
tatio.

Roprietas proprie-
tatis caput p
dñio. 2. idē est dicere cā p
prietatis sicut cā dñij. 2. idē i statu sio
la possessio nō verificat p. pte nō.
Pa. in c. i. de cā poss. 2. pte.
1. **Quare** fuit inuenta ppietas nō.
xij. q. i. delectumis vbi dī pp inig

tate. l. negligentia fm glo. abidem.

Rosoneta qui con-
traci facit
unt vsurarios. vide Inno. 2.

Jo. an. in c. michael de vsu. gl. 2. Al-
chi. c. i. di. c. sicut nō suo. in dic. vt.
f. Resto. i. in verbo vsurarius. s. v.

Rotestatio vide. f.
Recu-
satio. f. ij.

Rouincia pprie dī
que h3. r.
vel. xi. ciuitates 2. vni regem
vi. q. iij. Scitote.

Rudentia fm phil.
ethi. vj. ē
recta ratio agibilium.

Qui sunt act' eius. p. philiari. de.
phtatis 2. inuentis iudicare philiata
2. in dicata ad op' applicari picipere
Et iste. iij. act' ē pncipalis. qz alij duo
ordinant ad istū fm ph. vi. Ethico.
Quot sunt et' ptes. p. q. vi. pza
dī monastica p quā qz regit seipm.
Secda yconomica p quā quis regit
vnā domū vel vnā familiā. Tertia
militaris p quā quis regit exercitū.
Quarta politica architetōica siue re-
gnatiua vel regis positua p quā qz
regit ciuitates vel regnū. Quinta po-
litica. f. simplr dicta subditoy p quā
bñ se hñt ad pseruationē police bñ
ordinate de gbus. vj. Ethicoz 2. iij.
Politicoz.

Que opponit prudētie. p. ipm 3
dētia qz quidē pōt dici pctū genera-
le p pncipationē inqū. f. in quolibz
pctō est defectus in aliquo actu rōis
dirigentis. 2. idē fm pctā circa que ē
tale peccatum erit h3 etiam impu-
dentia sub se species. f. pcpitatio qua
aliquis per impetum passionis. vel
voluntatis fertur ad aliquid agēdū

piransitis medijs p que o3 ordinate
descendere recta phtando. Que me-
dia sunt memoria pteritorum. Intel-
ligentia phtum. Solercia in confi-
derando futuros euent'. Rō pferēs
vni cū alio. Et docilitas p quā quis
occelcit alioz sentētijs. Idē ē tēme-
ritatē qz ē pteptus regule dirigentis
vnde temere dicū illa fieri que rōe
nō reguntur ex cōtemptu regule di-
rigentis. Idz 2. in cōsideratiōem que i
recte iudicādo reficit. Est rīcōstan-
tia que deficit in picipiendo. Est 2. ne-
gligentia que est p defectū voluntatē.
2. ptepti acius interioris defectū ad
quē phtet electio. Est 2. pgritia rōis
por de quib'. s. 2. qn pdicta sint pe-
catū mortale dicas qz solū qn sunt
aliquid necessarius ad salutē qz pēi-
piunt vel qz est phibitum. alias cōi-
ter sunt peccata venialia.

4. **Que** sunt vitia qz silitudinē hēnt
cū prudētia. p. qz sunt qttuor. Prū-
mū est prudētia carnis inqū studiū
rōis ordinat ad finē qui nō ē vere
bon' 2. qdē si sumatur f3 absolutam
rōnes ita qz in cura carnis aut mun-
danoy finis totū vite sit sic est pctū
mortale qz p hoc auertit hō totalr a
deo. cū ipossibile sit esse plures vlti-
mos fines 2. de hac dī ad Ro. viij.
Prudētia i carnis inimica est deo.
Si at sumat f3 rōes picular p prudē-
tie sic ē pctū veniale qz sicut affectio
ad aliqz delectabile carnis vel mun-
di inordinata sine auersione a deo ē
pctū veniale sic est studiū ad illam.
Sitr dic d prudētia seculi. Si vō gl
cura carnis in finē ordinat honestū
puta comestione ad carnis sustēta-
tionē vt deo seruiat sic nō erit prudē-
tia carnis. Sitr nec prudētia seculi
qn vti reb' mūdi ad finē honestū

vide de hoc Tho. xxiij. q. lix. Secun-
dū est astutia. Tertū dol'. Quartū
fraus. 2. l. 3. hec tria pueniūt inqūm
qz p vias nō has 2. simulatas vult
pleg aliqz finē. Tū differūt inter se
qz ad astutiā pūnet excogitatio hūmō
vix. Ad doli 2. fraudē vero perti-
net ppe excusatio epis. l. 3. dol' phtit
i vbiō 2. faci. fra' vō pprie in factis.

Abes qz dicat hēs. s.
rr. q. ij. s. cūz er
go. 2. q. ij. c. si i qlibz. 2. de s

spō. ipm. c. pubes. ibi. dī puberes sū
vocati a pube. t. a pudētia corpis. qz
hec loca pzo lanugine ducunt. 2. ho-
die dic qz est masculus. xliij. an. 2. fe-
mina. xij. vt. s. Impubes.

Ablicum dī duplr.
fm. p. au.
in. c. ex l. farū de tēp. or. v. iō

Motoriū. 2. s. Ocultū. Itē publicū
differt a cōi. qz cōe dī. qd est oibus
aiantib' ēt bñtis cōe. l. 3. publicū dī
qd est in vsu hoīz tū. vñ publicū
quasi populici.

Adicus dī esse sacer-
dos vt ver-
bis. moribus pudorē inde
sincer exhibeat. xliij. di. s. i.

Adicitia ē ai virtus
qua qz de-
cundant d actib' de qz ho-
mines magis decundant vt sunt act'
venerei f3 Aug. xliij. de ciuit. dei. co-
mitēqz h3 fortitudinē vt pot' queli-
bet mala tollerēt qz malo pferire de-
cernat. xxxij. q. v. ita ne.

Antio non dī ē sine
cāls aliqñ sine
culpa de re. in. sine culpa. lib. vi. d. qz
vide. s. Correctio. 2. pena 2. vbi de-
bet puniri. vide. s. Pena. s. xliij.
cum sequenti.

Ergatio quadruplex. alia spūal. s. a peccatis. et hec fit per baptismum. et pñiaz de pñe. dñi. iñi. non pñt. Et per sacroz receptionē de pñe. dñi. iñi. oē Et pñ fidei seruo. et vñ. q. vñ. c. vl. de coha. cle. et mu. c. vñ. et pñ qñlibet opa pietas. xxi. q. ii. si qñlibz. Alia dñ igni purgatorij. de qua. j. purgatorium. Alia dñ vulgar. qñ a vulgo ē inuēta et hec fit cū ferro candēte aqua feruēt. Et cū duello et si euaserit ille sus sit immūis hoc phibet sub pñamortalis pñi. q. v. mēnā. et c. pñuisti et de pur. vul. p totū qñ ē dñ id deuto. nomij. vi. Nō tēdabis dñz. Alia dñ canonica a iure canon. inuēta. et hec fit p iuramētū pñstardēz corā suo iudice. et illis apñ quos ifamar. Et sic iurādo sup euāgelica qñ tale crimen non cōmisi sup qñ ifamar. nec ad id opā dedit et hñmōi et dñ hñetot pñpurgatores quor iudicēti purgationē canonice videbit autēta enomitate crimiñ qñ sint bone opinionis. et nō sit dñisse eoa piarare. et qñ pñeruationē sciāt et sint euāde ordis si est possibile qui simul iurēt qñ creditēt iurasse vel qñ boni eribunt iuramētū hec pñbāt de purgatoe canonica p totum.

¶ **Quā dñ iudici canonica purgatio** R. qñ apñ iudicē suū qñ ē ifama et ifamia publica laborat et apñ grauea et bonos viroz et si sit orta ab inimicū tūc iudex dñ pñgeñ terminū vt si qñ vult accusare ppareat. et si acculator appet audiat canōice. Si vñ nō appet et ifamia mala crebreuit tūc pcedat iudex ad ingñitionē et si nullū appet et denūciator nec pñuicē tūc pcellat eū ad purgationē canonicā. hec no. jo. ii. q. v. pñbiter. et per totū et de purga. cano. p totū pñ doc.

¶ **Si nūqd iudex ex sola suspitiōe** poterit purgatoe canonice iudicare R. qñ si ifamia nō laborat. vt dñ iñi poterit. nisi forte fuerit accusat. ii. q. v. S. ecce qñ. Alī no. qñ vñsimilis si spicio sufficit ad indicendā purgatoe pñdēz lz nō sit ifamar. et temeraria suspitiō repellit et c. si qñ dñ gradu. ii. q. i. c. i. Violētia aut sufficit ad iñiaz. xxi. q. i. dñit not. Alēp. ii. q. v. oib. Inno. dñst. in. d. c. si qñ de gradu. L. mīta hoc vt. S. pñelump tio primo tēp in leuib.

¶ **Et ad dñm vñ multieris sitidi** cēda. R. qñ si ifamia ex hoc apñ grauea resultat. c. significasti dñ adul. R. qñ si accusat et indicat sibi purgatio si deficit pñuicē ac si fuisset conuictus de hñmo. c. de hoc si dñ pñ modū ingñitiōis agatur aut denūciationis pena erit arbitraria. Et not. S. off. dñst. et pñ. in. c. accedens de accu. S. iñt dic qñ si nō pñcessit aliqñ modū agēdi neqñ pñ accusationē. ingñitionē aut denūciationē sed solū pp infamiā iudex inducit purgatoe tūc si si deficit pñuicē exordinarie et cāus c. significasti dñ adul. Et sic eū itellige et aduerte qñ dñt Inno. qñ cū iudex hoc casu pcedat ex pñsumptiōe qñ dñ multū tēperare iñiaz. vt no. i. c. affer te de pñump.

¶ **Purgatorium** ē pñ grauitima minor tñ qñ infernalis. vt pñ. xxi. di. c. qñ dñ pñ. di. vi. c. fina. ¶ **Qui sunt qñ purgāt.** R. qñ illi qui moriunt in caritate qui tñ nō satisse cerūt pñ cor pñtis in hac vita. xxi. di. c. qualis. et c. seq.

¶ **Quāo unanī aīe defunctor.** vide 2 j. suffragia per totum.

Trificatio post pñ mulierū nō est necessaria. vñde si voluerit intrare eccliam vt gratias agāt nō peccat. Si tñ ex veneratione ali quādiu voluerint abstinere deuotio earum nō est phibenda. de purga. post par. c. vnico.

Nullanimitas opponitur magnanimitati si pñ defectū. qñ defecit puslanimitas a pñportione sue potentie dñi recusat illud tendere qñ est cōmenuratum sue potētie et sic est peccatū et tale qñlis est obligatio ad illud in qñ tendere recusat. siue sit pñceptū siue sit pñhibitiō. Sec. si sit circa consilia vñtrandi religionē audiendi confessio nes vel predicandi. qñbus ex officio. nō incūbit de necessitate qñ sic est peccatus veniale. hec ex dñ. xxi. q. cxx. et est filia accidie.

Cladragesima qñ et quā fuit instituta no. i. c. quadragesima. de pñec. dist. v. vbi dñitur qñ a xpo fuit instituta et vt de eimā annorum deo reddam. Quā ē incipiēda et a quib. abstinentum. Et qua hora comedendum. vide. S. Jeunium.

Quarta falcidia vel trebellianica. vñ quarta funeralis. vide canonica postio.

Vestuarii dicuntur qui discunt pñ elemosynas qñ nullo mō recipi dñnt nisi has litteras aut aplicas aut diocesani ondat. pñnt forma lraz. c. cū ex eo. de pe. et re. et si pñnt lras apostolicas non dñnt acce-

ptant nisi prius sint pñ epm examinati de. allusionibus de pe. et re.

¶ **Atqñ tales qñstores sint pñntēdā** dicat R. qñ si nñi solūmō qñ iñi pñnt nec pñlo pñpōēvt i. d. c. cū ex eo. et dñ here. vt offiñ li. vi. et dñ. cle. allusiōib.

¶ **Quid si pñnetur iñ cor lris.** R. qñ locis religiosi honeste et caritative recipiant et qñ fideles ad eoz exortationem pñuocēt. R. qñ hñpilonimus clerici et rectores eccliaz non tēntur inuiti pñdicta facere. qñ tales lit tere qñtū ad hñiñsmodi conuocatio nes sunt reuocate ipso iure. vt habe tur in extrauaganti. Cle. iñi.

¶ **Quāo nō dñnt iñ tabernis aut alijs locis incōgruis manere.** aut inutiles expensas facere. aut habitiū false religiōis portare. aut idūlgētiās vñ alia mēdatiola pñponere hñtur in. d. cle. abusiōib. et d. c. cū ex eo.

¶ **Si nūqd si publice delinquāt.** ta les poterūt ab ordinarijs puniri. R. qñ sic lz sint exēpti de pñul. c. tuari. dñit oē qñ ex opera euāscūqñ deicēdit. ff. pñ soci. lz questus glo. l. lucrum.

Vestus est displicētia contra aliquē pp quā desiderat vel querit quis malū alteri et ē filia accidie qñ pñcedit contra aliquē eo qñ inducit eū ad bene operandū aliqñ filia ire. et est peccatū mortale si malū qñ alte ri querit vel optat est quid alicuius importante et cū deliberatione volū tatis. vt elicio a dñ. xxi. q. cxxv. li mīta nñ vt. S. odiū.

Vitio hñ triplicē gradu in hñc fm philo. pñmo ethicor. ¶ **Quāo** ē añ pñleu septēntū. vbi nō intelligit

nec p se nec ab alio cape pōt r iō n
lo tpe nulli dēmi ē apī. Scdō gra
dus ē cū ab alijs cape pōt l3 ipsecte
l3 ipse p se non sufficit ad itelligēdū
r iōt ē i fine pmi septēnsi regl3 tūc
pōt pmittere aliq ad q nā inclinat nō
tū cū obligatiōe ppetua. Terti⁹ ē
qū ab alio cape pōt p seipz pside
rare r iud ē in āno putat3. r tūc
pōt se obligare quo ad psonaz. c. ad
voti religiois mīmonitū r hmoi. l3
quo ad exteriora nō nisi i. fi. xxi. an.
Rō finalis ē alia legis vide lex. s. iiii
r qūo cognoscat qū rō est finalis vī
impulsiua. vide. s. causa.

Atiocinia

sunt red
ditiones
rōnū ad q3 q3 obligatur ex
administratiōe respublice vel puatē.
Nā sunt quedaz rōcinia publica q
būi obligatō fōfīles curie ex admini
stratōe aliquarū ad republicā pīnē
tū. vt. C. de epi. r cle. l. offīales. Que
dā dicūt puatā q3 obligant hoīes
ex administratōe rep puatā vt tutores
curatores actores pcuratores execu
tores ēx te oblī. ad rō. c. vno.

Atz obligat⁹ ad rōcinia possit or
dinari p. q. p dimissioez adminis
tratiōis si ē obligat⁹ republice ex admi
nistratōe p. moueri nō pōt aū redita
rōcinia. c. pterea. l. di. sec⁹ si cēt oblī
gat⁹ ex mutuo vī alia cā. l. rescripto
ff. de mu. r ho. C. de epi. r cle. l. q3 q3
emētia. si q3 ē obligat⁹ p lone puatē.
tūc si tenet de dolo r fraude r constat
repellit. Si q3 p stare nō pōt vel te
net ex alia culpa. sic pōt p. moueri. i
offō aū administratiōis exiā an possit
p. moueri. C. d. i. placet opt. Inn. i
d. c. v. nico vbi dicit q si q3 gerat tu
telā vel curā legitimā vel necessariā
a legib⁹ sibi iposui3. vel ēt suspiciat

aut misabiliū psonaz aut ecclie. pcur
atores seu administratores. r marie
cū lnia est q nō impeditur ordinari
cū possit talia suscipe etiā ordinarius
alias aut phibet. l3. di. per totū. r. d.
l. officiales

Atz nūqd magf scolariū. vel alt⁹
famulus qui iurauit p annū seruire
poterit religioē iurare. p. q. sic fm
l. du. l. iij. di. c. legā l3 dicat q nemi
pluleret l. d. off. dicit q tūc ē implef
q3 iurauit nisi obtineat lniaz quā
si nō vult dare poterit iurare auctori
tate. c. peruenit el. l3. de iureiu. Ad dō
q ēt liceret qū imineret sibi pericu
lum mortalis peccati.

Atz obligat⁹ ea pignoris possit p
moueri. p. fm l. d. off. q nō aū red
ditā rōnem ar. c. significante. r. c. cū
cōtra de pigno.

Atz fil⁹ v furarij possit p. moueri.
p. fm l. d. off. q nō si succedat. nisi
clamores pū emēdet vel hereditatē
repudiet. c. tua nos de vīu.

Alptoz

proprie dī qui ra
pit res immobiles.
Predo vero res mobiles. vī
rapina dī in reb⁹ immobilibus. vī
datio vō in mobilibus. r se mouen
tibus. vt annalib⁹. r hmoi fm Jo.
an. quē sequit⁹ p. au. in. c. i. de raptor
q3 uis vt plurimū equiuoce sumāf r
sit rapina cū q3 publice r violēt ra
pit. vt i. c. p. eale. xiiij. q. v. d. hoc vīd
ist. de vī. lo. rap. post fm. rest graui
pctū q3 furti. vt in. d. c. penale.

Atz raptores largo mō p quibus
cūq3 publice r violēt res alienas
spōdāt⁹ tā mobiles q3 immobiles pos
sint recipi ad pfectionē nisi restituāt
rapta. vel que cōbuserunt. destruxer
rūt r populauerūt aut alto mō dānt
ficauerūt. p. ximū sic tenēt. l. duob⁹

Si quis furauerit. ff. de iureiur. r. l.
cūte cū solū. C. q3 me. c. p. ter. i. c.
sup. eo. de rapto. sic q qdēz surre
rit in rapinam siue eccliarum viola
tione r manifeste fuerit deprehens⁹
nisi prius ablata restituat si poterit
vel emendādi plenā securitatē fece
rit pnie bñficiū ei penitus tenegetur
Si vero vsq ad obitū in pumacia
sua durauerit. r in extremis positus
remediū pnie postulauerit hūiliter
si emendationem. vel emendandi se
curitatem pñterit ei penitentia r ec
clesiastica sepultura cōcedatur. Qui
aut in sanitate obstinata mente non
emendauerit r in morte securitatem
prestare non poterit. si de peccato cō
tritus fuerit viatici non denegetur r
sic nec pñfessio r absolutio. sed tamen
nullus clericorum sepulture eius iher
sit. nec ei elemosynaz presumat acci
pere. l3 sit sepeliendus in cimiterio.
Et quicq3 cleric⁹ vel presbyter con
trafecerit debet opponi ab ordine in
recuperabiliter. l. sine dispensatiōe r
beneficio carere ecclesiastico hec i. d.
c. super eo. Si vero nō sunt manife
sti poterunt recipi ad pñfessionem si
cui alij peccatores fm abbates in. d.
c. super eo. r etiam l3 essent manife
sti si nō moniti nūq3 fuerunt f3 l. d.
stie. in. d. c. sup eo dūmodo sint dis
positi restituere. vt tenentur.

2 Quid de raptorib⁹ depredatib⁹
romipetas. Vide. s. excommunicatio
v. casu. xxi.

3 Quid raptor virginis sit punien
dus pēa. l. vnice. C. d. rap. v. p. pa.
in. c. cum cā de rapto. q si pcecessit
tractatus determinat⁹ de matrimo
nio r ob hanc cām adducit nō cōmi
titur pena de iure canonico. cui sta
mus in hoc. Si vero predictus tra

ctatus non pcecessit et si puella fuit no
luntaria cōmittitur pena. xxvij. q. v.
tima lex illa. ar. xxvij. q. i. s. ex hac
fi. r obligatur ad restitutionem non
solum subtracti sed etiaz lucri. quod
habuisset ille sub cui⁹ potestate erat.
fm dominum Joan. de platea. In
stitu. de actio. que ex delict. nascunt.
s. Interdum.

Alpina

fit pmo i nau
fragio. C. Se
cūdo in pedagijs. C. Tatio
i qñtjs talia r sibi. C. Quarto in
bello. C. Quinto in extorsionib⁹ of
ficialium plus debet.
C. Anrum dñs agri vel territorij te
neatur de rapina in eo facto. p. pa.
in. c. licet de restit. spo. q si fuit sei
ens r potuit prohibere r non probi
buit sic tenetur. l. i. C. d. sal. mo. Sec⁹
si nō potuit pphibere. l. i. s. is aut. ff.
si fa. fur. se. di. Et idē dic de villa r
castro. r hec ē cōis opt. fm Bar. i
l. ne quid. ff. de incē. rui. r nau. Cui
liter tamen tenetur non criminaliter
fm predictos.

Sed nunquid stabitur iuramēto r
saper quātitate reruz amissaz roba
to. p. cōter tenent oēs legis in. l. si
qñ. C. vii. vi. r pa. i. c. sup eo d. hia
que vi. q vbi q3 conuenitur ex dolo
alteri nō admittitur probatio p iura
mentum in litem. S3 qñ cōuenitur
de dolo suo sic crederetur iuramēto al
legantis dānti ppterea dicit Inn. i
d. c. sup eo q. d. c. habebit locuz i qñ
bet vi cōpulsu a ablatiua expulsiuo
turbatiua r inquietatiua. Et quo iher
tur q si pbo furti vel rapinā contra
raptore stabitur iuramēto meo r q3
titate rapta. Et nō. q furti vel rap
na probatur per socios familiares r
huiusmodi

permittere ut religionē ingrediat. l. iij. d. c. gnalis. Si tñ sit debitor pecunie. vel talis debitor nō hz unde satisfaciatur. tñ faciat qd pōt scz cedat bonis suis creditori et sufficit pp pecuniam eni nō obligat psona liberi hoīs. sz tñ ad recōpensam. An hz ei reb? suis exbitis religionē ingredi nec tenet in seculo remanere ut paret unde soluat debitor. si mō ex zelo dei et feruore caritatis hoc facit qz spū sancti auctoritate hoc facit cui nemo pōt resistere. xix. q. ij. due de regu. l. 3. Si tñ monasteriū qd ingredit aliqd acgre ret per successione pēditiā vel per donationē aut legatū rōne ipi? soluz sic tenet satisfacere qzuz se illud exēdit qd habuit ei? occasione solūmō. ar. c. si qua mulier. xix. q. iij.

7 **Q**uāto talis tenet in religione laborare ut creditoribus soluat. p. qdam tenent qz sic. Sed p̄m credo cuz ex toto sit religioni subiect? ita qz nō est momentū in q a plato non possit occupari et nō hz velle nec nolle. c. si religiosus de elect. lib. vj. Itē si stetit in seculo et cessisset bonis nō teneretur laborare ut satisfaceret sedm p̄det. d. pal. l. iij. di. xxxv iij. Ergo cū ex p̄fessione cedat bonis. p3 qz nō tenetur laborare ut satisfaciatur possit tñ platus cum cōsensu monasterij hoc ei cōcedere alio non.

8 **Q**uid si talis ēt cuz iuramento ad tale debitor erat astrictus. p. idē per oia dicendū arg. c. l3 de regu.

9 **Q**uid si p̄misset talis opari manibus ut satisfaceret. p. fm p̄de. de pal. vbi. 3. qz hoc nō obstante poterit religionē intrare. sed si bona sua sufficiunt satisfaciatur et ad interesse. et sic dic de eo qui accipit vxorē que paritur aliquod iteresse ex hoc qz debet ei

satisfacere si habet aliqua secundum eandem p̄de.

10 **Q**uarta rōcinor detentio. Unde obligatus ad rōcinia intrare. nō pōt l. iij. di. c. legem. Et hoc verum in obligatis perpetuo. In alijs aut secus l3 honestum sit qz p̄us se expediant. Ex quo p3 fm Sofre. qz p̄as qui iuravit regimen ciuitatis per annū. magister scolariū qui similiter iuravit legere per annū et hmoi possunt intrare religionē auctoritate. c. peruenit. el. ij. de iure iuran. vide. 3. rōcinia. de hoc. 3. i. 2. ij.

11 **Q**uinta ē p̄na subuēctio. Et ut sci as si potest filius intrare religionem dimisso patre cui tenetur subuenire. Eo. xx. no. fm Alex. in. iij. p̄e sum. qz si parētibz nostris obsequia n̄a necessaria sunt ita qz sine ipiis subfētari non pōt tñ nō l3 religionē intrare. si mō talia obsequia nō inducunt nos ad aliqd agendū quod sit contra deum. et sic contrariū cōsultentes pharisei increpant a dño Mat. xv. et sic fm doct. itelligit illud. c. si q. xxx di. Si vō eis non pōt seruire vel reb? obsequia exhibere sine p̄prie salutis dispēdio tñ necessitudinē generis diuine religionis pietas auferet ut dicit Ambr. sup Luc. et sic poterit intrare ipiis dimissis. et sic loqz dicitur epla ad eliodor qz solū gen? pietas est in hac pte esse crudelē et saluator Luc. xliij. si qz venit ad me et odit. Si aut nō sūtin tali necessitate. sic filius ipiis ēt inuitus pōt intrare. et si cū eis possit sine dispēdio p̄prie salutis pmanere. p̄bat. i. c. i. ij. xx. q. iij. Ad dicit tñ Tho. i. iij. quol. q. vj. qz nō solūm p indigētia maria. sz et p mediocri penitus puta qz possz viuere s tñ cū notabili iactura cōtinentio sui

stat? et p̄ditōis sue puta qz oportebit eū medicari vel alio finire cū maria idēctia sui stat? dimittēd? ē igressus religionis. et si ex voto hēret et p3 qz pōt sine periculo salutis hoc facere.

12 **S**exta ē dignitas astrictio ut sunt epi et alij superiores qui sine lnia pape nō pōt intrare. c. l3 de regu. Inferiores vō epi pōt et inuitis suis epi. v. xix. q. ij. due sicut sūt decani p̄positi archidiaconi. archipresbyteri. curati. et oēs alij inferiores epi. bñficiuz tñ eoz alteri nō d3 pferri nisi ex p̄se vel tacite p̄fessi fuerint vel appuit qz absolute voluerint vitā mutare. c. bñficiuz. de regu. lib. vj. dēnt tñ petere lniām qzuis nō obtineat ut i. d. c. l3.

13 **S**ed cui? erūt fruct? bñficij an. p̄fessione. p. qz d3 assignari debita portio ipoz fructū alicui qz futat. p ipo ut i. d. c. bñficiū. reliquū vō erūt ipi? ut nō sit onerosus monasterio qd intravit tpe. pbatōis. x. q. vj. de lapsis qz nec p̄prie ē religiosus ut p3 in. c. religioso de sen. ex. lib. vj. ergo iure suo nō d3 defraudari ut. xv. q. iij. cōsaldus no. Tanc. Bar. brix. et inter remanet canonicus curat? vel decanus sicut p̄us erat nec bñficiū vacat

14 **S**eptima m̄fimonij obligatio. i. p̄sumationē. naz tñ nō pōt religionē intrare nisi fm qd dico m̄fimonium iij. intellige et si copula ē habita p̄sum m̄fimonij vel spōsalia. Sz nō si an. qz sic nō ipedit nec m̄fimonium diceret p̄sumatū ar. c. veniens. de spō. vbi p3 qz copula pcedēs spōsalia nō facit m̄fimonij facit. c. v. et. c. ex publico et. c. ex parte de puer. p̄iug. qz requirit p̄sumationē et ē illd qd sequit non qd antecedit.

15 **S**ed qd de illo qz iuravit aliquaz ducere in vxorē nūqz poterit iurare

420
p. qz sic auctoritate. c. puenit el. ij. de iur iurā. et. c. cōmissus de spon. in q dicit tñ est et. Intellige quo ad opt. ne de facto dicat p̄iuramentū fecisse nō quo ad veritatē fm Ric. in. ius. dic etiam vñ. 3. 3. iij.

16 **S**ecunda coactio ipositio nā o3 ut sit voluntari? alr non t3 ingressus ut de regu. c. i. xx. q. iij. p̄is. In religioe aut minor vltia p̄dicta. v. iij. requirunt alia. v. f. qz sit corpore san? lūme nat? nulla vulgari infamia notans alio p̄p̄o. cōpetēt l̄at? vel ad honestos labores apt? attñ si qz recipere deficiens in aliquo istoz teneret receptio nisi sit. i. ij. iij. v. vj. vj. vel. v. iij. que aliqui reddid receptiōnem nullā. ut p3 per p̄dicta.

17 **Q**uāto d3 quis intrare aut qua in tētione. p. ut moriat mūdo et seruiat xpo. x. q. i. c. ij.

18 **Q**uāto quilibet deat reputare vōtū religionis p̄portionaz sue infirmitati. p. fm Ricard. in. iij. di. xxxv iij. ar. vj. q. i. qz sic nisi per certā p̄curaz seu expientā sibi p̄stare de p̄rio p̄pter enī custodias qz magis adhibet religiosus qz secularis. Et p̄pter bona exēpla qz vidēt ibi frequentē. Et pp bona verba qz frequēt? audiunt. Et p̄pter maiores p̄solatōes qz diuina benignitas ob fauorē religionis et ex sancta societate infundit eis efficiatur eius obseruantia p̄portionata in ipsa existentia que p̄portionata ēt remanenti in seculo.

19 **Q**uāto go possit p̄teriri aliqua religioe ita qz liceat sibi retinere sua. p. p̄da. i. c. infirmitate. qui clē. vel vo. qz si qz simpliciter vult cū tali p̄dione. ut detur in dubio qz sibi reuerſauerit illa bona ut obediētiari? monasterij. qz vba apposita in p̄m dēnt intelli

gl' scdm naturā scms vt in l. si vno
ff. loca. etiam iproprietatis verbis vt
ibidem in pnc. et in d. c. insinuante.
Sic vni intellectū vt res pot' valeat
q' pereat. l. quorū. ff. de rer. oblig.
et c. abbate d. rer. sig. et si cerit religio
sua et pfata bōa hēbit ad vñ. p. neces
sitate sua. Idē dic si pñtel vt i domo
sua cū oibus bonis suis moret vt no.
Ber. Jun. et Hosti. in d. c. insinuan
te. q' h' nō est pñtam monachar' vt
q's in certo loco moret. aut de certis
redditis vñat cū hoc possit supior
cedere. c. cū iter. R. de elec. et si po
stea supior velit cum amouere pote
rit h' non debeat nisi ex iusta cā. Si re
ro voluit sibi reservare vt pñtam ita
q' nō sit locus interpretatiōi. et tūc si
fiat reservatio p vñā pñtōis resolu
tione vel suspensioe sic viciat actus et
nō pñtō vt in c. si. de pñ. apposi. et
sic nō erit religiosus. Si si fiat per
pactū puta q' dicit aliter nō intēdo
pñteri nec alio mō q' hec verba hñt
vñm pñtōis vt dicit Bar. i. auc. in
gressi. C. de sa. san. ec. Si autē simplr
p vñam pacti vel modi reservat sibi
pprietatē vel facultatē pñendi mñ
monii sic facit transire pñtōnē in
aliā spēm q' vbi est pactū p naturā
scms et improprietatis aliquatenus
verbis pōt transire in alium scem.
fit interpretatio alterius cōtract'. vt
est ter. no. in l. vbi ita donatur. ff. de
dona. cā. mor. et in l. cū manusata. ff.
de pñ. emp. et si cerit iste nō religio
sus pprie. sed oblatio monasterio.
h' nō in totū. et sic obligabit ad omia
pñtēq' ad reservata. q' si verba non
patiant' vñat transire ad aliū. cō
tractum tunc pactū inficit cōtractus
in totū in l. p. seruū. ff. de vñ. et hab.
inneta glo. in d. l. cum manusata.

¶ An intrare religionē ex cā in
bonesta puta vt esset abbas vel meli
us gauderet et huiusmodi teneat. h'z
non pñtatur suam intentionem. R.
Pan. in. c. vt clerici de reg. q' sic q'
effect' est religiosus hoc nō obstantē
vt i3 gl. in d. c. vt clerici et facit bon'
ter. cū gl. in c. qd interrogasti. xxvij.
q. ij. ad mām.
¶ Quid de illo q' dolo induc' ē ad
religionē. R. q' nihilomin' erit reli
giōsus de pñer. pñg. c. ex pte el. ij. et
c. tenens. et c. dudū. qd me. cā. cum
dilectus et ibi no. Ber. et Hosti. et
Jo. xx. q. iij. c. vlti.
¶ Quid de illo q' timore mori effi
cit religiosus. R. q' si timor inferat
ab hōie sic nō est religiosus qd mer'
cā platur nec obligat p tale votū nisi
postea retificetur vt in c. pñtūm
et in c. si nobis de regu. Et hoc intel
ligo qñ talis timor inferat ab homine
vt pñteatur. vel facit tale votum et sic
loquitur et debet intelligi. d. c. perla
tum qd metus cā. Si vero metus sit
casualis seu nāto puta infirm' vel i
mari tpe tēpstatu vel i piculo latro
nū aut inimicor' sic talis met' nō in
pedit qñ sit obligat' religioni et voto
Si mō deliberate hoc fecit vt i. dicit
c. pñtūm. et sicut nobis q' deus qñ
q' tales timores imittit vt cōverta
mur. xvij. q. i. reuertimini. de pñc. bi
lūij. lēti in auc. vt nō lēti. pñ. q. i.
et hoc sequit' Ber. Hosti. et pa. i. d. c.
sicut. Alij dicūt q' si qñ cito pñalec
tū vel evasione piculi sentit pñcat.
nō tenet etiā in metu casuali si votus
fecit alleg. c. ex trāsmissa. et c. vlti. de
renūc. S. melior est op. hosti. et pa.
¶ An allect' blādictio sit religio
sua. R. q' sic. et stare tenet h'z bōa sua
parētib' vel pñcredib' remanere
debeant

debeant nō monasterio allicienti vt
xx. q. iij. cōstituit.
24 **¶** Quid autē deat pñteri vide. s. p.
fessio. in pñci. et qñ tacite inducitur
s. nouicius. s. xij. Et aduerte q' tūc
dicitur proprie quis intrare religio
nem et effici religiosus cū pñtetur ta
cite vel expresse q' verba sunt cū ef
fectu accipienda.
25 **¶** Ad q' obligat' religiosus. R. q' ad
obseruantia illius regule quam pro
fessus est. nisi in casu. c. non solum de
reg. li. vi. vel qñ solum tacite est pro
fessus q' tunc solū obligatur religio
ni i genere vt. s. nouicius. s. xij.
26 **¶** Sed quero vbi remanebit iste ta
lis obligat' religioni in genē per p.
fessionē tacitā. R. q' d'z aliquā reli
gionē intrare quā vult et pōt. Si vero
nullā inueniat que euz elicit recipere
d'z stare in illa in qua tacitā pñtō
nem fecit. q' illa tenet cū recipe ex q'
passa ē tacite cū pñteri vel si nolue
rit poterit in pñtia domo remanere et
esse religiosus. pñtūm. xxvij. q. i. d'z vi
duis. q' limitat. s. pñtūm. s. i.
27 **¶** An religiosi teneant esse pñcti.
R. q' nō nisi ea pñctōe ad quā se ob
ligauerūt. h'z tenent ad pñctiones tē
dere s'm Thō. xxij. q. clxxxvi. cui cō
trariatur pñctōis pñtūm. An non
sūt mēdaces qñs gerāt ab extra sta
tū pñctōis. q' illud nō asūmūt qñ
pñtentes se esse pñctos. h'z qñ pñ
tētes se ad pñctōes tēdēt vñ bñ eēt
mēdaces. si ab itēdō pñctōis aīum
reuocarēt s'm asten. li. vi. ti. xlvij.
28 **¶** An religiosus teneat de pñcep
to ad oīa q' continētur i rā quā pñ
ter. R. Hosti. de gādauo i. vi. quol.
q. xvij. q' cū quis simplr pñtūm
aliquā regulā seruare q' tenetur ad
pñtia in ea oīa et sub mōnitione si

421
eū ad pñcepta. S. istud nō credore
rū. q' sic seqret q' monaci beati bene
dicti obligarent ad oīa cū dicat rā.
c. est d' disciplina fratru. q' si nouici
us hñta reliberatōe pñtūm sit oīa in
regula custodire pñtia q' tūc recipia
tur. Et hoc ē expresse d'z. exiuit. s. cū
igit. de v. sig. Et iō dico q' simplr p
mittit regulam. vel pñtūm sic qd
ē tutius vt faciūt minores. l. pñtūm
seruare regulā fratru minor. l. vñe
do sine pñprio et in castitate. q' talis
non tenetur nisi ad tria vota scb' q'
modificata sunt in illa regula pñce
ptōe vñ i mñpibitōe seu sub verbis
equipolētib' alias non de pñcepto
sed de bono consilio. Et p hoc ē
bon' ter. in c. exiit qui seminat et c. de
ver. sig. li. vi. Et idē est dicit pñtūm
to seruare regulā talem. ac si diceret
pñtūm cōuersionē h'z illā regulā
Et sic intelligitur illa vñ tam ex cō
suetudine vñtūm q' recipiētū. tū
magis cautū est dicere vt dixi q' fra
tres minores seruāt. addit. S. Thō.
xxij. q. clxxxvi. q' trāsgressio alior' a
pñceptis posuit i regula. vel oīen'
factis a prelato obligat solū ad mō
tale pp pñtūm regule. q' hoc dicit
cte pñtatur pñtūm per quas dñs
vñtūm regulare vitā. vel dicit h'z etiā
Thō. vbi. s. q' religiosus tenet ad p
fessionē tendere. cui pñtatur pñctio
nis pñtūm. et iō ē mortale. Et vt sci
re possit quicq' ad quid tenet quilibet
religiosus recipiēt. cēmi a rā bñ
s' rā cēci. q' quis fuerit vñtia i exercu
tōe tū ē pñtia nobilitate et pñctione
de qua d' in d. c. l. c. Et h'c est illa
celestis vite forma et rā. et in c. Et h'c
qui seminat de ver. sig. li. vi. Hec est
illa apud deū et pñz mūda et imacu
lata religio q' dicitur a pñe luminā
k

p et filius exemplariter et vbi aplis
tradita et demum per spūz sanctū beato
francisco et cū sequentib⁹ ispirata toti
us in se q̄si p̄tinet testimoniū trinitat⁹
hec ē cui attestāte paulo nemo d⁹
de cetero ē molest⁹ quā xp̄s passio
nis sue stigmatib⁹ firmavit volēs i
stitutionē ips⁹ sue passiois sue signis
notabilē insigniri. hec ille cui⁹ declar
ratio cum sit firma et certa vt pote a
spū scō emanata a quo regulabatur fa
cta p̄ciliū vteniens in quo fuit decla
rata plenissime q̄ errare n̄ potuit cir
ca p̄dicta. cū p̄tineat ad fidē et bonos
mores. xxiij. q. v. a recta iō tunissimū
ē in. d. religione vīnere. vbi nō opi
nionib⁹ hōiūz vīnūt aut doctoz. s. sc̄i
spūs declaratione et q̄libet alius reli
giosus timoratus ex ei⁹ declaratione
poterit scire quō suā debeat intelligen
re. p̄fessionem et ad q̄ teneatur d̄ p̄ce
pto. vel ne. dicit ergo ter. Cle. exini.
te. b. sign. edite in. d. p̄filiū. declara
mus et dicim⁹ q̄ fratres minores nō
solū ad tria vota nude et absolute ac
cepta ex. p̄fessione sue regule obligāt
sed etiā tenent ad oīa implenda que
sunt p̄tinentia ad h̄ tria q̄ regula ipsa
pōit. Nā si ad hec tria scilicet et nude
tū. p̄mittētes se seruare regulā vīnē
do in obia castitate et line. p̄prio et nō
et ad oīa p̄tenta in regula q̄ hec tria
modificant arctarēt. p̄ nihil oīdē. p̄
fererent hec verba. p̄mitto semp̄ hāc
regulas obseruare. ex quo ex his ver
bis nulla obligatio nasceretur. Nec
tū putandū est q̄ beatus franciscus
p̄fessores hui⁹ regule q̄stū ad oīa cō
tēta in regula modificātia tria vota.
seu ad alia in ipsa exp̄ssa intēderit eq
liter ēē obligatos. qn̄ pot⁹ apte dis
cernit q̄ quo ad quedam ipsorū ex vi
verbi transgressio ē mortalis et q̄ ad

q̄daz alia. nō cū ad q̄daz ipsorū vbi
apponat p̄cepti vel equipollētē eidez
et q̄ ad quedā alia nō. Itēz q̄ p̄ter ea
q̄ exp̄sse vbo p̄cepti ac extoratiois.
seu monitōis ponit i regula si nulla
verbo impatiui modi negatiue vel af
firmatiue appposito inferunt actenus
extitit dubitātū an tenerēt ad ista vt
ad h̄ntia viz p̄cepti. dicim⁹ q̄ l⁹ f̄fēs
nō ad hōiūz q̄ sub vbi impatiui mo
di ponit i r̄sa sicut ad p̄ceptor. seu
p̄ceptis egpollētūz obseruantiam
teneant. Expedit tū ipsiū fratrib⁹ ad
obseruādū puritatē regule et rigorē
q̄ ad ea sicut ad egpollētia p̄ceptis
nouerint obligatos q̄ hic infer⁹ ano
tantur. Et at hec q̄ videri p̄nt egpol
lētia p̄ceptis ex vi vbi. vel salte rōe
mā. de qua agit seu ex virosq̄ l⁹ cō
pendio hēant. Declaram⁹ q̄ illd̄ q̄
ponitur in regula d̄ nō h̄ndo plures
tunicas q̄ vnā cū caputio taliā sine
caputio. Itē de nō potādū. calcia
mētis et nō de eq̄tādo ex casuz neces
sitate. Itēz q̄ f̄fēs viliūz iduantur.
Itē q̄ ieiunare a festo oīūz sancto
rū vsq̄ ad natiuitatē dñi et in sextis
ferijs teneant. Itē q̄ clici faciāt di
uinū offitū s. ordinēz romane ecclie
Itē q̄ ministri et custodes. p̄ necessi
tatib⁹ firmoz et fratrib⁹ iduēdo soli
citā curā gerant. Itē q̄ si quis in in
firmatē ceciderit alij f̄fēs dēnt ei
tenire. Itē q̄ f̄fēs nō p̄dicent i ep̄a
tu alteri ep̄i cū ab illis fuerit cōtra
dictū. Itē q̄ nullus audeat populo
penitus predicare nisi a generali mi
nistro vel ali⁹ q̄b⁹ id competit fuerit
examinat⁹ et approbat⁹ et ad hoc i
stitutus. Item q̄ f̄fēs qui cognosce
rent se non posse regulam spirituali
ter obseruare debeant et possint ad lu
os ministros recurrere. Item quod

omnia que ponuntur i regula ad for
mam habitus tam nouitiorū q̄ p̄
fessoz. nec non ad receptionis mo
dū ad professionem spectantia nisi
recipientib⁹ quo ad habitum noui
tiorum sicut dicit regula secundum
deuz aliter videatur hec inq̄ omnia
sunt a fratrib⁹ tāq̄ obligatoria ob
seruanda. Itēz ordo cōiter sensitz et
tenet ab antiquo q̄ vbiq̄q̄z poni
tur in regula hoc verbum teneantur
obtinere vñ p̄cepti et obseruari d⁹
a fratrib⁹ sicut tale hoc in. d. Cle. Ex
quibus omnibus p̄z nihil fore spāle
in hac expositione magis q̄ in alijs
nisi hoc vltimū quod dicit de verbo
teneantur sed verba ipsa ex sua nā se
important vel rōne materie. vel rōe
vtriusq̄. Regula Beati Basilij s. q̄
inueni h̄z solū ista vltra tria vota
s. Abstinentia a carnib⁹. Ieiuniū ab
exaltatione sancte crucis vsq̄ ad pas
cha exceptis dñicis scilicet de nocte
modū officij q̄ comedant in cōi re
sectorio legant in mēsa vacent lectōi
et labore manuum ne sint ociosi que
vix sint p̄cepta vel ne nō inueni ab
aliquo declarati. sed per p̄cedētia
possent declarari. Regula beati Au
gustini indicio meo indigeret papa
li declaratione. Nam Henr. de gan.
in. vj. quol. xvij. et quidam alij tenēt
q̄ oīa que in ipsa sunt cadunt de p̄
cepto pp̄ verbi q̄ ponit Aug. in p̄n
cipio dicens. Hec sunt q̄ vt obserue
tis precipimus. Alij dicunt contra
rium quorum opinio videt mihi vi
oz et benignior. q̄ sicut in sacra scrip
tura q̄daz sunt q̄ h̄nt modū et itēdēz
p̄cepti. vt illud hoc ē p̄ceptū meū vt
obligatio inuicē. Jo. xv. Quedā que
h̄nt p̄ceptū in iniectione. s. nō i mō.
vt illud Exo. xx. Nō furum facies.

Ita sunt quedā q̄ h̄nt modū p̄cepti.
sed nō itēdēz. vt illd̄. Ar. vj. p̄
cepit eis ne cui dicerent. q̄ ex hoc nō
obligabat ad mortale eos si p̄dicaf
sent miraculū. Sic fatēdūz est de re
gula beati Aug. Itē exponem eam
fin q̄ sacri p̄ciliū expōit regulam
beati Gracifci imp̄p̄iādo verbuz
scipimus rōe materie. sicut in ipso
p̄riantur verba modi imperatiui pp̄
materiaz in. d. regula minorū. Re
gula beati Bernardi similiter indige
ret declaratione papali alijs plura p̄
cepta alijs pauciora ponentibus tū
ego fin declarationem regule mino
rum. ita exponem etiam verba. De
fratrib⁹ p̄dicatoib⁹. Itē Joā. de nea.
in. xij. quol. q. xvi. q̄ tenent seruare
oīa p̄tenta in regula beati Aug. et i
eis contenta hoc est p̄cepta vt p̄ce
pta et p̄silia vt p̄silia dato q̄ plac⁹
latus non scipiat nec mādēt eis ser
uare. Nec ob. q̄ dicit q̄daz q̄ nō p̄
mittunt seruare regulas. sed obedire
plato s. regulā et p̄stōes. q̄ sicut ele
ctus p̄lat⁹ s. nō p̄miserit teneant tū
seruare ea q̄ p̄tinent ad statūz plato
toz et xp̄ian⁹ ea q̄ p̄tinent ad statūz
xp̄ianoz sic ff̄ p̄dicatoz eo ipso q̄ p̄
fuerit ordinē p̄dicatoz. et vult esse ff̄
p̄dicatoz. p̄mittit p̄lequenter seruare
spectantia ad talem ordinem saltem
tacite et si nō exp̄sse.
Itē aut obligēt ad mortale trans
gressiōes. q̄dā tenēt q̄ nō nec ē ad
veniale. s. solū ad penā nisi faciāt ex
p̄tēptū allegatē. Tho. xij. q. clxxvj
hoc dicentē fin hoc ē falsūz q̄ p̄m
iz Jo. neap. vbi. s. vbi dixi q̄ tras
gressio alioz a trib⁹ rotis ē penā mā
tale vel p̄pter p̄ceptū facti a p̄lato
oeten⁹ fine in regula exp̄ssus. Itēz in
h̄ i

plogo institutionū ipor. bñ. Constitu-
tiones nfe nō obligāt nos ad culpaz
nisi pp pceptū vl pceptū. ego vbi
qz interuenit pceptū obligāt. Et qz
qd ē p vti castitaz vel paupiaz ante
pceptū regule. vel pstitutionū certe ē
mortale. 2. Tho. vbi. s. loquitur de p-
uaricatione aliorū q nō sunt d pcepto
in eoz regula vel pstitutionibz q solū
obligāt ad penā 2 sic est verū. Et me-
li 2 securi 2 ē i pstitutionibz fratū miorū
sub regulari vita degētūz q non ob-
ligāt eos ad aliquā culpā nec ē pe-
naz nisi p platos eis iponat 2 sic libe-
ralissima pscia vniūt 2 hēāt multas
pstones p eoz regulari vita pserua-
da scās. regula beate Clā. hodie p
declaratōes. Eugenij. iij. h3. v. q ob-
ligāt ad mortale. Prīmū obia. Se-
cūdiū paupiaz. Tertiū castitaz. Quar-
tū electio abbatisse. Quintū clausura
2 ea que ptiēt necessario ad pscia
Ad alia vō nō obligāt de pcepto
nisi eo mō quo obligāt vel a reo vl
ab ecclia gnālter sicut alij talis stat.
2 Aliaz monachaz non vidit regulas
iō pscia qz p pscia possūt intelligi
qñ obligāt ad mortale. vel non.

29 **U**trū religiosi teneant de pcepto
obedire. plato in oibz. p. q aut plat
pceptū aliqd qd ē scdm regulam aut
j. ant. 3. auc. s. regulā. Si platos pci-
pit qd ē p3 regulā sic tenent obedire
ne dū si sūt fm regulam explicite sed
etiā implicite vt sunt obsega cōuatiā 2
negocia. ordinis pmoūda sine qb
cōseruari non posset ordo regularis
obseruare. 3. Itē ea que faciunt ad re-
gule pleniorē obseruatiā. bec implici-
te sūt fm regulam. 2 in hoc pcordat
cōit doc. Si aut pceptat pter regulā
vt q in ipa nō cōtinēt nec ad pscia i
ea expedit vel ordinat. vt lenare se

stucca vl aliqd huiusmodi. sic duplex
ē opinio. vt dicit p. d. i. q. qdā. re q
quidā dicūt q in grauitatibz nō tenēt
sed vnu est 2 cōiū tenetur q nec in
grauioribus nec in leuibus que sunt
pter regulā tenent obedire quia ad
hoc nō habuit ainz obligandi se. 2 fa-
cit p hoc qd nō. p. d. i. c. l. f. de re
sti. spo. 2 i. c. ex l. f. de spo. 2 q not.
3. Inno. i. c. veniēs. de iur. iur. Si au-
tem. j. regulā sic tenēt. vt reficere cor-
pus 2 huiusmodi. Si vero sūt p3 regu-
lā tūc distingo. Aut platos pōt i tali
pcepto regule vel prohibitionē dispē-
sare contra quod pceptū 2 sic si ex ra-
tionabili causa mouet ad id pceptū
dū tenet subditus eidē obedire 3. iij.
videatur subdito q nō sit ratiōabilis
puta. prelatus pceptū q frangat te-
lunium quia probabilitē plūmū de
eius debilitate quāuis subdito videat
tur q sit fortis d3 in hoc iudiciū suūz
supponere iudicio plati 2 ei obedire.
qz sepe euenit vt alij magis ppēdant
debilitatē alteri 2 ex aspectu qz ipse q
h3. siue in experientia. siue ex feruore
aliqui simili si dubiū sit an sūt regu-
lā vl an possit dispensare tenetur obe-
dire. xxiij. q. i. qd culpatur. Si aut sit
certum q est contra regle pceptum
vel phibitionē in q nō pōt dispēfā
platus. vel si pōt clarum est q nō ex
rationabili causa illd pceptū sic nō
cēnt ei obediendum. 2 de hoc habes. s.
dispēfatio. s. i. 2. viij. qñ plat pceptū
at ea que sunt. s. regulā. sic si sunt ad
cautelam peccati cōmitendi. vt puta
prelatus pceptū vt ieiunet in pane 2
aqua qz videt eū luxuriosū sic si tene-
tur obedire. nisi qñ verisimilē videt nō
posse alitē euitare peccatū. Si vō sit q
pceptū i pena peccati cōmissi sic te-
netur. c. dilectio. cl. ij. c. qñ de simo.

Si aut sunt in augmentum meriti.
vt recipe martiriū 2 hmoi. sic non
tenet obedire. 2 sic loquitur. c. gesta.
lxxiij. di. vbi dñ si posse idici stricto
re vti aliqbz qd verissimum credo
qñ sol? plat? hoc pceptū. sed nec ē
maior pars pōt aliā religionē ipōfē
sine pscia oimū 2 supioris h3 hosti. i.
c. dilecti q me. cā. Si vō i eadem re-
ligiōe maior pl faceret statutiū arctas
ad strictiorē vitā. sic t3 3. Inno. vt refert
p. d. 2 sequit i. c. super eo. de regula
q oēs obligant. Sed ego dubito de
hoc 2 pōt? teneo pñz qz hoc auste-
ritas maior qz rla pccatū oēs de re-
ligione vt singulos nō vt vniuersos
2 sic regit pñs oimū. Facit rla.
2 d. oēs tangit lib. vi. 2 qd obicit d
p. d. oculo de sta. reg. lib. vi. pōt dici
illud nō dēre dici. s. regulā h3 fm re-
gulā 2 ibi modus puerfandi taxatur
h3 nām rel vt dicē ibi 3o. mo. 2 arch.
cum non deceat mulieres enagari. c.
mulieres de iudi. lib. vi. 2 fm pscia
distinctionē potes reducere ad pcor-
diā qd nō. Ber. i. c. relati ne cle. vel
mo. 2 3o. an. in. d. rla qd oēs 2 pa-
in. d. c. sup eo. 2 scūs 3o. i. ij. di. vl.
q. vltima 2 Alex. in. iij. parte lūme 2
Tho. 2 a. f. c. q. r. l.

30 **U**trum ois in oibz sit pceptū mor-
tale vide. s. modedientia.

31 **U**trum religiosi magis teneatur
obedire patri carnali necessitate pa-
ci 2 regenti qz plato suo pñz i
panti. p. qd h3 varietatē iter doc.
Ric. t3 q religiosi magis tenent pñ
carnali qz plato in his q pñent ad
necessitatē illz pceptū. 3. Inno. pa-
trem tuū. qz si tenent de iure nature
2 diuino a quo pcepto nulla profes-
sio absoluit. qz cōsilia obseruant. vt
pfectius pcepta i pleant. hoc idem t3

413
Henric. de gandano in. vi. quol. qz
xviij. tenet ad necessitatē vitē nālia
parentū 2 q pceptū de honore est p
se 2 obligatio voti religiois ē p acci-
dens 2 qd ē per se nō d3 solū p illd
qd est p accidēs. In alijs aut in que
bus non obligant ex pfecto pcepto.
3. Inno. pater tuū dicit q magis te-
net plato spūali qz pñ. Alex. vō vbi
s. dicit q illa q pōt religiosus sine s-
trumento regularis ordinis solūm
teneat pñ exhibere sicut orare pñle
re honorare. 3. Inno. aut sicut est subue-
nire eius necessitatibz cum nihil ha-
beat nō tenetur. 2 sic videtur tenere
q potius plato sit obediendū. Sed
mihi videtur dicendū vt colligo ex
3. Inno. de lra. math. xv. q aut pñ
erat i tali necessitate an qñ fil? igrede
ref religiois. 2 sic dico q magis te-
net pñ vel mfi in tali necessitate sub-
uenire qz plato pñiēti pñz rō qz
actio ex pñi vl qñ aliqū cōpetens
nō extinguit p religiois igrēssū. Aut
si extinguit vt volūt quidā doc. qz pro
mortuo habetur vt. C. de epi. 2 cle. l.
teo nob. s. hoc. etiā cognitiū tamen
fm eos ex edicto de capitis diminu-
tione restat. l. tutelaz. s. Inuiriāz
ff. de capi. dimi. vñ dicāt doc. q post
ingressum. poterit ex actione seu. obli-
gatione qua prius tenebatur cōueni-
ri. sed per abbatē vel iudiciū rñdebit
vt. C. de epi. 2 cle. auc. cā que euz mo-
nacho. 2 no. i. auc. de mona. in prin.
2 in auctē. de san. epi. s. puidere er-
go multo fortius ex obligatione pce-
pti diuini imo etiā de iure posituo
tñi tenetur fili? pñ q pater pōt eum
tendere p necessitate famis. l. ij. C. d.
pa. q si. di. tenet ē ad alimēta. l. filia
C. de patri. pñte ē si pñ sit relegatus
pp incestuosas nuptias vt in auc. d. i.
k iij

est. ⁊ neph. iiii. ergo nō dē pūari iū
re suo sine cā vt nō. i. c. laf. puerus ē
lvi. di. ⁊ in. c. vlt. xviii. q. vlt. op
time text. rrr. dt. c. q. filii iūo vñ q
et et ingressi sint inhabilis ad pñi sūb
ueniēdūz qz mō ostēdit teneat qz mō
nasteriū est loco heredit. ⁊ filii igre
dictis vt i. auc. de san. epif. s. s. hoc
pñti de pba. in pñtia in fi. ⁊ lex diē
qz pēda s. et teneat pñte alimē
ta ar. l. i. q. a. l. i. s. s. uē rēscriptū
ff. de lib. agno. ergo ⁊ c. aut pñ ⁊ mō
nō erant in tali necessitatē qz filii tene
ret et (subuenire s. post ingressū i ta
lē necessitatē deuenit ⁊ sic dico qz nō
poterit et subuenire pñdicte iprio
lati qz iaz ē et obligat ⁊ protūz sic deo
⁊ sic maiori viculo ligat plato qz pa
tri vñ pceptūz de obseruatiōe voti ē
de pma tabula de honore parentūz ē
de lca. qz pñti ē negatiū. fm af
firmatiūū ergo magis stringit pñtea
semel deo dicata nō pñt ⁊ volūtatēz
ipñi ⁊ viurpāri facit regula sel ⁊ reg.
iur. li. vj. nā religioſus abdicauit a re
necū ipala s. ⁊ pñti velle. xviii. q.
vlt. statum. xii. q. ij. nō dicat. ff. de
reg. iur. l. velle nī credid ergo nō asfri
git nisi ei in cui⁹ manu sūt velle po
sūt. qz inanis est actio quā excludit
inopia debitoris. l. nā is. ff. de col.
l. pñti illa est oblo. ff. de re. iur.
Nec oblo. pceptūz diuini erat an
fegressūz qz lēc nō in oblo qz ei sit
affirmatiūū nō obligat nisi p loco ⁊
tpe ⁊ iō cui⁹ nī est tūc obligat nō po
terit tenere pñtea regula factū time
de re. iur. li. v. i. sicut si dispēfasset dōa
repetere lveniret potest ad necessita
tem ad ea tū qz pñt exhibet. l. qz pñti
tūf a pñtia bñ tenet inqzūz pñt si
ne regulario obseruatiōe extrinēto si

chng. 5. vñ.

consensu capituli dispensare sedam
gl. in d. c. nō est nobis dubiū. Facit
d. c. statum. r. viiij. q. vlt. r. xij. q. i.
si ne exceptione aut religio ad quā trā
sire vult est strictior tūc requir. p̄
mo q nō trāseat ex temeritate aut le
uitate vel odio p̄oris flatū sed ex ze
lo melioris vite r si est p̄dictas inter
flatum r subditū in hoc sic iudiciū
superioris amboꝝ requirendū est r
ad eius p̄t subditū appellare. Secdo
requir qmō solū religio sit strictior l3
q actualiter archi. ibi vna q l3 est
strictior si tū ibi lat⁹ vinceret nō lice
ret et si ex dispensatiōe lat⁹ viuunt.
Facit. c. sane de regu. hāc transiē p
missus vs q ducit arciorē vna q
plūmū mo? spūsi vi. l3 de reg.
r. xx. q. iij. c. l. que rō cessat qn in suo
monasterio viuūt q̄r? respectu re
gule r p̄sonū q̄r? in eo ad q̄ vult
transire. An Buller. nalo l. d. c. sane
dicit q l3 regula beati B̄ndicti l3
arcior q̄ regula beati augustini. m̄
fres p̄dicatores q regula beati aug.
p̄tēnt m̄ se arctauerūt per p̄sones
suas q corꝝ regula est arcior q̄ illa
monachoz p̄pca dicit q n̄ effugit
apostata trāscētes ad. d. r̄am mōa
corꝝ. 3o dicit 3o. an. in d. c. sane. q
iura nō p̄mittūt transitū respectu me
lioris religiōis lcu maioris vel respe
ctu finto. v̄puta q fructuosior aut
alio mō. l3 solū respectu arciorū vna
r q̄rbi vult strict⁹? vt in d. c. l3 ter
tio requir q petat in i3 vt in d. c. l3
istis p̄currentib⁹ poterit transire quā
vis in i3 nō obtineat et si p̄mū mōa
steriū eēt p̄ilegiatū q ad hoc. vt q̄
n̄ posset trāfire ad arciorē. addit 3o
n. iij. si p̄or religio nō incurrit gra
uiazicū r vel infamā ex tali trāsitu
q si incurrit nō l3 ar. c. l3 de regula

xi. q. iij. si qd. v. d. d. uerte hie qd si ff minor transferat ad alium statim per papam puta ad episcopum vel ad aliam religionem qd tunc bona alteri iam que ta non recuperat vt. C. de sen. pas. l. ij. l. tutor. Si vero non sunt alteri questuaria. puta qd nondum sunt mortui et parentes quibus debet succedere sic succedet si illi qd sunt in statu ad que transferantur ad oia p. talis translatione. vt in l. i. C. de sen. pas. l. i. s. q. mor. ff. ad tert. Sed si transferret p. alium modum. puta ppter demeritum suum et hmoi. vt in d. l. i. r. d. s. qui mortui.

35 **Q**uod dicitur de peti. l. iia. R. q. qd ad religiosos dicitur peti a suo plato ordinario. puta in ordine minorum a custode. vel ministro. In ordine predicatorum a p. iunciali. In monachis ab abbate et hmoi. Qui prelati sine consensu capituli dare non possunt fm gl. in d. c. cu singula. Quo ad episcopos requiritur l. iia ob reia a papa. vt. s. d. i. c. i. Quo ad prelatos inferiores episcopos si non sunt immediate sub papa sufficit petita ab episcopo suo l. 3 non obtineat fm Jo. an. i. mercurialib. in regula cu non stat l. i. vi. Qui vero sub sunt immediate pape non possunt ipso renegate. sed eo non rudentes possunt. Sicut clericus tenet petere in iam ab episcopo si ecclesia grauitur ledit aliter etiam sine l. iia poterit fm Jmo. Sed aduertere qd si platus dicit velle habere consilium sic tenet expectare rebito tpe alias non. Itē ista l. iia dicitur peti ante faccum fm Jo. an. d. c. l. 3. Ad episcopatum vero si electus potest licet prelati non requisito caplo. c. si religiosus d. ele. l. i. sed non ante electionem.

36 **Q**uod alii transiens ad aliam religionem qd vt dictum est licere sit apostata R. Pau. l. d. c. sane qd non apostasia

maiori de qua. in c. fi. de apostasia. Sed bene efficit apostasia apostasia minor qd certum est qd retrocedit. Ex qd not. intellectui singulare ad. c. ij. ne ele. v. l. mo. l. i. vi. qd dimittens habitum pure i currit excoicatione cu sit ppte apostata. Sed assumens habitum alterius religionis et latioris non incurrit excoicationem. Hoc sentit Jo. an. ibi dem in nouella. qd ter. ibi sentit eo qd facit ea euagationis que cessat in eo qd intrat aliam religionem. qd hoc videtur bonu text. iuncta gl. in c. ex pte de tem. o. r. hoc et sequit. Ita in d. c. i. ne. Aduerte in hie qd recedens a religione lege pmitteente recuperat oia bona sua indistincte. c. qd ate de clerici. iungat. r. c. ex transmissa de remun. als non de quo dicit vt. i. s. l. iij.

Quod religiosus possit assumi ad beneficia simplicia. R. Pau. in c. sup eo de regula. qd non est dispensatio et facit iste text. d. c. sup eo. et vide gl. in c. quorundam. l. i. iij. di. que dicit monachum non posse habere canonicatus in ecclesia seculari licet possit ibi esse episcopus. vt i. c. vno. xvij. q. i. et hoc est propter bonum cure que ea cessat in beneficiis simplicibus vt no. in c. quod det timores de sta. mo. vide. s. dispensatio. et dicit vt ibi. s. iij.

Quod religiosus de ordine mendicantium transiens ad ordinem non mendicantium etiam auctoritate apostolica possit assumi ad dignitates illos ordines ad quem transiit. R. qd non nec ad honores administrationes nec ad qd cuqz officia et tanqz vicarii seu mister siue taqz loci aliorum tenens nec aliam curam aut regimen potest p. se aut p. alios exercere et qd contrarium fuerit autentata irritum est ipso iure. ele. vt p. fessores de regula.

Quod de voto

39 **Q**uod de voto religionis habes. j. v. v. tum. iij. s. vij.

40 **Q**uid tenent facere monachi qd ex redditibus qd percipiunt tenent ad curas aliarum qui vident abbatem negligere de etia curas. R. fm scilicet Tho. in quol. qd debent supplicare abbati vt pvideat. et si non vult debent appellare et cu si ent aduersarii veritas et nulli p. l. i. l. i. v. et i tali monasterio ingrediat

41 **Q**uod religiosus qd p. sus emisserat. votum de arctori religioe et tñ intrauit latiore sit absolutus a voto. R. qd sic. vt in c. qui post de reg. lib. vj. Debz tñ penitere de voto non adimpleto vt ibidem de alijs vo votis quo comutatur in votum religionis. vide votum iij. in pnc.

42 **Q**uod religiosus electus vel fugitius qd non potest iterare reconciliationem fm forma. c. fi. de reg. possit transire ad aliam religionem latiore. R. qd non si potest inuenire i. p. iuncialia monasterium sue religionis cu qd velit recipere qd si non potest poterit iterare latiore cuqz l. iia sui prelati si potest habere alio poterit viuere alio modo regulariter et dicit fm Ray.

43 **S**ed qd dicitur fugitius. R. pau. in c. fi. de regul. fm Jo. an. Ille qd moratur in monasterio et celat se abbati. facit l. si qd fugitius. ff. de edi. edic. vñ eo ipso qd recedit a monasterio non subest obedientie plati apostata est vt no. Jm. i. c. h. de renu. de h. s. apostasia

44 **Q**uid erit de bonis qd religiosus p. iuncialia monasterio qui vadit ad aliam religionem. R. qd si existit cum l. iia sic vsu fructus illarum rerum erunt monasterij ad qd transiit donec ibi vixerit solum text. et cu gl. xvj. q. vj. de lapsis. xvij. q. i. si qd rapuerit fm hosti. si vero vadit in casu non p. cello sic non recuperat. imo abbas potest ei v. d.icare cu oibus bo

nis. c. abbates. xvij. q. ij. de hoc vis s. monasterij. s. vj.

Quid efficit religio. R. qd horem ad reu. p. p. iuncialia si modo religio sua sequat regularē obseruantia na qd meliores inueniri non possunt eis. vt ait Aug. i. c. q. i. i. l. i. v. di.

Quod tollat p. ipsius ingressu oium p. ctoz penam. R. qd sic. p. qd si multo milui ducatorum in elemosinas dare ab aliq. censere merito ab oip. ctoz pena lib. iuxta illd. d. si p. peccata ma elemosinis redime. multo magis in gressu religiois vbi hō ex toto se offert deo qui vix plus qz milia milui ducatoz. Itē si p. p. iuncialia potest et meret oius p. ctoz remissione de re. di. vij. i. si ergo multo magis cu excedat oē genus satisfactionis et publice p. iuncialia vt p. iuncialia. q. i. i. admonere. h. latio p. p. gl. in c. scripture. de voto et de p. d. i. t. s. his auctoritatibus. vbi p. cludif. qd nulla p. iuncialia tali ingredienē d. d. a imo si papa ipso iussit ei qd ieiunaret aut p. iuncialia in p. iuncialia aut i. iuncialia salē et comutat ea in ingressu religiois est absolutus. c. q. bona agut. xvij. q. i. facit ad hoc auctē. de mo. in p. n. vbi d. oē m. qd ex humanā maculaz detergat. idē legit in vitis patrum qd p. iuncialia eaz g. am. quā baptizati. i. s. d. leg. Tho. xvij. q. vlt. et gl. i. iuncialia Bernardin. de senis i suo qd dragelimali et. s. Ber. in l. i. de p. ctoz et d. p. ctoz. et dicit qd religio amatores suos angelos filios facit dissiles hoib. imo diuinā i. iuncialia reformar. imaginē p. iuncialia nos xpo ad istar baptismi h. ille **Q**uod eripiat a p. iuncialia p. iuncialia. R. qd sic vt no. in auc. ingressu et in auc. si qua mulier. C. de sac. san. ec. r. c. cu scim. de regu. ter. et cu gl. xvj. q. ij. c. i. seq. Bar. et gl. in l. i. ex c. s. p. iuncialia. k v

ff. de mino. r. Sede. ff. de iur. i. r. 2. Al.
buc. in. d. auc. si mō pubes est.
48 Quid tollat irregularitatem vide. ff.
irregularitas. ij.

49 Quid pie intrare monasterium filii
possit petere limas. ff. fm. Bar. i. d.
auc. si q. mulier posita. x. q. vlt. q.
nō de subtilitate iuris. q. lima non
debet nisi post mortē nālem patris.
l. i. si pater. ff. de colla. bo. S. de
equitate canonica dico cū Bal. i. d.
auc. si qua mulier q. poterit petere
ne hēat postulare alimenta a mona-
sterio r. placet.

50 Quid de peculio aduenticio filij
cuius usufructus est p. r. q. pater in
greditur religionē. ff. fm. Bar. in auc.
idē est. C. de bo. q. li. q. ex q. p. r. p. r. a
soluit ex fco p. r. i. remanebit solū me-
dietas. d. usufructus ap. p. r. i. cū o. z
S. cū aut. C. de bo. q. li. r. sic ad mona-
steriū in q. p. r. est ingressus gl. i. d. au-
ctē. Idez ē t. q. nō finit. Marti. v. o
t. q. ex toto finit. r. dicit ita fuisse de-
cissum Bononi. in facto r. ad gl. r.
q. loquit de usufructu quē h. p. r. in
alijs bonis que nō sunt filioz. l. z op-
nio Bar. v. r. magis equa.

51 Quid bona ingredientis sint mona-
sterij. ff. q. sic ipso iure auc. ingressi.
C. de sac. san. ec. q. ingrediētib. r. r.
q. iij. nec abusus aliquar. p. r. i. z sibi
v. r. p. r. a talia pōt valere nec indicat
p. r. i. p. r. i. cū in reb. i. ualis aut fur-
tius nō curat vt. s. p. r. i. p. r. i. o. x. r.
I. r. i. r. a. f. e. i. t. f. e. u. d. a. d. q. d. i. c. v. t. s. f. e. u. d. i.
S. r. Reseruabit tñ lima r. s. c. d. i. b.
x. r. q. i. i. c. f. i. r. i. d. v. t. in a. s. c. d. i. b.
q. r. eque succedunt illis nō extātib.
52 Quid usufructus amittat ex ingressu
ff. fm. Inno. in. d. c. in p. r. i. a. q. nō
sed durat donec viuat. hoc idē sequit
gl. o. r. Al. b. in auc. ingressi. C. de sac. sa.

ec. h. limitat aliq. t. q. nō monasteriū
pōt hēre p. r. i. a. in cōi. alr. nō fm. gl.
C. de p. r. i. o. s. i. o. s. i. l. r. t. r. a. s. c. a. t. a. d. mō
nasteriū. ff. fm. Al. b. i. d. auc. ingressi
q. sic ar. l. p. e. t. o. s. i. ff. de leg. i. j. d. o.
tñ ibidē limitat v. r. nisi ē p. r. i. o. s. i. m
hēret ab alia ecclesia q. tūc esset i. o. p-
tō ē ecclesie an vellet r. e. l. canonem
aduerte bñ q. auc. ingressi non h. z
locū nisi in monasterijs q. non hēnt
nisi in cōi. nō in his q. hēnt in p. r. i. o
sicut ordo militie s. e. t. e. l. a. r. t. e. r. t.
t. i. j. ordinis s. e. t. i. f. r. a. c. i. s. e. t. r. e. c. l. l. e.
l. a. r. e. s. fm. Al. b. in. d. auc. ingressi.
Quid si ingrediens fecerat testm
an ingressus nihil reliquēdo monaste-
rio s. z c. n. e. i. h. e. r. e. d. e. i. n. s. t. i. t. u. e. d. o. r. f. z
d. o. z. i. n. o. l. c. in p. r. i. a. r. e. p. b. a. q. a. u. r.
ex p. r. i. e. p. r. i. t. l. o. n. a. s. u. a. t. p. e. i. n. g. r. e. s. s. u. s.
nulla facta mentione de testō r. tunc
si hoc fecit incōtinenti post conditum
testm sic nō reuocat testm nec erunt
monasterij illa bona s. z solū illa colla-
tio bonoz p. r. i. m. i. s. f. a. c. t. a. a. d. i. p. s. u. s. v. i. t. e.
sue. q. nō v. r. quis incōtinenti mutat
alium arg. l. nō ad ea. ff. de cōdi. r. r.
Si v. o. hoc fecit ex intervallo post te-
stamentū p. r. i. a. tūc p. r. i. m. i. s. f. m. u. t. a. s. s. e.
a. i. u. z. f. a. u. o. r. e. r. e. l. i. g. i. o. s. i. t. h. i. c. r. i. p. i. s. t. e. s. t. m
r. erūt monasterij illa bona aut non
p. r. i. t. l. e. x. p. r. i. e. s. s. e. b. o. n. a. s. u. a. m. o. n. a. s. t. e. r. i. o. z
tūc remanebit testm r. monasteriū so-
lū petet portionē suā alr. q. r. i. p. e. n. d. o
testm p. r. a. v. o. i. d. c. in p. r. i. a. t. z. d. r. i. i.
f. e. z. q. nō petet portionē suā. sed ego
in s. s. i. b. u. s. m. i. n. o. r. i. b. c. r. e. d. o. v. r. i. a. l. i. j. s.
aut qui p. r. i. t. hēre in cōi. op. i. d. o. a. n. t.
est humanior religioni sed illa p. r. a.
v. r. r. i. o. r. d. e. s. u. b. t. i. l. i. t. a. t. e. i. u. r. i. s. p. e. r. e. a. q.
nō. Al. b. in. d. auc. si qua mulier. sed
talīs ea bona nō capiet nisi post mor-
tem nālem fm. multos doct. q. s. r. e. c. t.
t. a. t. Al. b. l. z. m. u. l. t. i. a. l. i. j. d. i. c. a. n. t. q. s. t. a. t. i. m

post p. r. e. s. s. i. o. n. e. m.
55 Quid p. r. i. g. u. s. v. e. l. d. i. s. s. i. p. a. t. o. r. b. o. n. o.
rum cui interdicta sunt bona possit i-
trare religionē. ff. Al. b. in. d. auc. in-
gressi q. sic dūmō sit rōnis capax et
quo ad bona sicut de minore ē v. r. z
56 Quid filius familias intras mona-
steriū possit disponere de bonis pe-
culij. ff. fm. p. r. a. i. d. c. in p. r. i. a. q. d.
de castrensi vel quasi nō est dubium
q. potest. l. p. e. n. u. l. C. qui testa. f. a. p. o.
Similiter de p. r. e. s. t. i. t. u. s. q. nō potest
q. illa sunt in dispōne patris. Sed
dubii est de aduenticijs de quibus
nō potest disponere in vita p. r. i. s. et
cum p. r. e. s. e. n. s. u. p. a. t. r. i. s. i. u. r. t. a. e. a. q. n. o. r. a. n.
d. l. p. e. n. u. l. Sed p. r. a. u. z. i. b. i. d. e. m. q. d.
pōt q. statim per ingressum gaudet
illo privilegio auc. p. r. i. o. r. o. s. C. de epi.
r. c. l. e. x. q. d. e. s. t. l. a. i. c. i. s. a. d. u. e. n. t. i. c. i. j. s.
est clericis quasi castrense r. i. o. p. r. i. u. s.
bñ p. r. i. i. n. v. i. t. a. s. u. a. v. s. u. f. r. u. c. t. u. i. l. l. o. z. b. o.
n. o. z. p. r. i. f. o. r. m. i. t. e. r. d. i. c. o. i. a. d. u. e. n. t. i. c. i. j. s. a. d.
u. e. n. i. e. n. t. i. b. p. o. s. t. i. g. r. e. s. s. u. z. d. o. t. i. n. Al. n. t.
i. d. c. in p. r. i. a. t. z. d. r. i. u. m. l. q. nō pote-
rit disponere taliter q. p. r. i. p. u. e. t. v. s. u.
f. r. u. c. t. u. i. n. v. i. t. a. s. u. a. d. e. a. d. u. e. n. t. i. c. i. j. s. a. n. t. e.
a. c. q. s. i. t. s. e. d. bñ poterit disponere de
directo dñio r. e. t. y. t. i. l. i. t. a. l. i. q. m. o. r. t. u. o
p. r. i. e. t. r. a. s. i. b. i. t. a. d. e. i. c. u. i. r. e. l. i. q. u. i. t. i. l. l. d. v. t. i.
auc. de mona. s. allud. Secus d. a. c. q.
s. i. t. s. p. o. s. t. i. g. r. e. s. s. u. z. q. s. i. t. m. o. n. a. s. t. e. r. i. j.
57 Quid de libris datis a p. r. e. filio
familias. ff. q. transibit cū eo ad re-
ligionē fm. dispōnem ingredientis.
fm. Jaco. de r. a. u. e. r. e. c. i. t. a. t. p. r. a. u. i. n.
d. c. in p. r. i. a. q. z. c. e. n. s. e. n. t. q. u. a. s. i. c. a. s. t. r. e.
se peculij. p. r. a. v. o. d. i. c. i. t. h. o. c. v. e. r. ū. i. n.
l. i. b. r. i. s. c. o. l. l. a. t. i. s. d. o. c. t. o. r. i. b. v. e. l. m. a. g. i. s. t. r. i. s.
Secus in datis scolariis. Et hoc
idem sequit Bar. in. l. s. i. l. i. e. C. fami-
l. e. r. e. r. h. o. c. t. e. r. i. u. s.
58 Quid religiosus succedat in bonis
parentū r. h. m. o. i. ff. q. sic nec paren-
tes possunt eos exheredare p. r. i. e. r. i.
men ingratitudinis cōmissus i. s. e. c. l. o.
C. de epi. r. c. l. e. l. d. e. o. n. o. b. i. s. x. r. q. i. i. j.
c. f. i. s. a. l. l. i. t. i. n. s. s. i. b. u. s. m. i. n. o. r. i. b. d. c. l. e.
e. r. u. i. t. q. z. nō succedunt de iure.
Qualis aget monasteriū in s. f. a. t. i. o. 59
in q. bus succedit vel ei acgrunt. ff.
p. r. a. i. d. c. in p. r. i. a. q. a. g. e. t. h. i. s. a. c. t. i. o.
n. i. b. q. b. u. s. i. l. l. e. e. g. i. s. s. e. t. a. n. t. e. i. g. r. e. s. s. u. z. r.
p. r. e. s. t. i. t. a. n. t. e. a. p. i. p. s. u. z. t. e. n. e. b. i. t. o. r. m. o.
n. a. s. t. e. r. i. j. i. n. q. u. i. a. d. i. p. s. u. z. m. o. n. a. s. t. e. r. i. j. u.
p. u. e. n. i. t. d. e. b. o. n. i. s. i. n. g. r. e. s. s. i. f. m. Inno. ar.
l. i. i. C. de i. p. u. r. a. l. i. b. i. s. d. e. l. f. o. r. t. e. r. e.
r. i. u. s. i. n. t. o. t. i. i. z. p. o. s. s. i. t. p. e. t. e. r. e. r. e. s. t. i. t. u. e. n.
t. e. n. e. n. d. o. q. m. o. n. a. s. t. e. r. i. j. i. u. r. e. s. u. c. c. e. s. s. i. o.
n. i. s. v. e. n. i. t. v. t. s. m. o. n. a. s. t. e. r. i. u. m. s. i. i. i. i.
Quid si ingressus possit reuocare 60
testm factum ante ingressum. ff. p. r. a. u.
in. d. c. in p. r. i. a. q. u. o. a. d. f. f. e. s. m. i. n. o. r. e. s.
nō est dubium q. nō pōt. sed quo ad
alios tenet p. r. a. l. y. in. a. u. c. t. e. n. t. i. s. i. q.
mulier. C. de sac. san. ec. q. sic. Sed
Bar. distinguat p. r. a. t. z. q. n. o. n. pōt
v. l. l. o. mō p. r. i. f. o. r. m. i. t. e. r. nō poterit fa-
cere testm si ante nō fecisset. ex quo p.
fessus est mortitur mūdo. Et hoc cre-
do verius. excepto casu dicte auctē.
que permittit post ingressum iter li-
beros disponere.
Quid religio tollat crimen ingrati- 61
tudinis. ff. q. tenet cōiter q. sic in. c. z.
ij. de apost. r. in. c. v. l. i. d. e. o. q. f. u. r.
o. r. i. s. e. p. c. i. m. c. q. z. u. m. l. i. b. e. t. x. l. v. i. j. d. i.
r. i. n. c. nō liceat. x. r. q. v. l. i.
Quid si p. r. e. n. a. t. a. d. m. o. n. e. r. i. l. i. t. e. 62
ratus tali p. r. i. o. n. e. q. si egreditur pu-
nietur pena p. r. i. o. r. i. s. i. n. g. r. e. d. i. e. t. p. e. n. i.
ab v. i. o. r. e. e. g. r. e. d. i. e. t. v. t. t. e. n. e. t. ff. nō pōt
puniri illa vena fm. Bar. b. r. i. n. i. n. q. o.
n. i. b. s. u. i. s. q. i. r. e. q. u. i. s. Al. b. i. d. auc.
ingressi. ff. d. q. z. c. o. a. c. t. u. s. e. r. i. t.
Quid retrahēs aliquē ab ingres- 63
k vj

in religiois teneatur restituere. *R. f. 3.*
Rica. in quol. iij. q. xii. q. aut retrahit q. nō credit aptum religioi siue
utilem. 2 si hoc credit pbabiliter sic
non tenetur religioni. q. pot. dānuz
ipsum ipedit aut scdo retrahit pro
pter utilitatē suā 2 si est spūalia. pu
ta q. eius pñlio bñ vni sic non pec
cat. q. ex charitate possum pot. lo
num meū spirituale pzeligere q. al
terius. Idem dicerem qñ retrahit q.
videt q. vult intrare religionē in qua
nō viuū regulariter fm qd tenetur
q. sic pcurat bonū eius. Si vō ē tē
poralis puta q. spectat pmonetoz
bonoz huiusmodi si steterit in secu
lo sic peccat q. tēporale pposuit spi
rituali non tamen tenetur religioni.
sed subtrahit orando bonum pñua
sed 2 salutem. pcurando plus q. p
us aut tres retrahit ex amicitia. 2 si
est naturalis aut panguinitatis sic 2
peccet nō tenetur religioni tamē. Si
vō est amicitia lasciuia sic magis pec
cat 2 tenet in istis duob. subtrahit
2 magis in scdo q. in pmo vt dixi p
curando bonū eius nō tñ religioni.
aut quatuor retrahit aio impediendi
utilitatē religionis 2 sic tenetur scdoz
posse suū facere q. illa persona iuret
2 si nō pōt satisfaciāt religioni ad ar
bitriū boni viri vel meliorē ad eā in
ducit. Et etiā subtrahit si nō potest
eum inducere vt iniret religionē se
cundū q. dixi pcurando salutē eius
solicet q. prius obligatū vero reli
gioni retrahens f. 3. Seco. i. iij. di. xv.
tenet laborare vt redeat 2 si non pōt
tenetur ipse si est psona idonea 2 ha
bitus religioni religionē intrare vñ
satisfaciāt religioni 2 orare p auerso
vt dicit q. fecit Ray. Ego tñ credo
q. si nollit intrare nō ppter ea cēt in

statu dānationis sed sufficere ei q. p
posse alio mō satisfacere religioni 2
etiam ei quē peruertit.

¶ *Utrum religio minuat pñm. R. 64*
q. 2 pñm religio sit grauius pñm
seculariū vel rōne voti 2 quod facit.
vel rōne contēptus si maior adest.
vel rōne scādali. tamen ceteris pari
bus dico pñm religiosi esse leuius
pñm seculariū. primo ppter intēto
nem quā hz ereciam ad deū licz ad
horam interceptat ex qua de facili re
uertitur. tñ q. hz plura que eum re
ducunt ad relectionē ipsi pñi hec
er. S. Th. xxi. q. c. lxxvi.

¶ *Que pñpiunt religiosi vñuer. 65*
saliter. R. multa pñm in cle. religio
si de pñle. sunt nouē. j. scripta. pñi
mo ne in sermonibus ecclesiar pze
latis retrahant. 2 intellige ad spālia
descendendo. Secūdo ne retrahant
aliquos ab ecclesiar suam frequen
tia scz detrahendo eis 2 pñmō illici
tis. Tertio ne pñficiant indulgentias
indiscretas. i. falsas vel fm q. dico.
Indulgētia. s. vlt mo. Quarto cum
cōfectionibus testamentoz intererūt
ne retrahant testatores a rēsonibus
debitis aut legatis matriabus eccle
sijs faciendis. p. de. de pñ. in. iij. di.
xit q. possunt pcurare vt magis eis
legetur q. alteri dñmōdo nō faciant
cum verbis illicitis aut aio malignis
2 ecclesias matrices. q. nulli aufert
suū cum nullū ius iterum acquisiuit
sent. Sed frater aluarus 2 q. peccant
moralr. 2 videt verius in religiosis
Seco in alio casu ab isto. q. tñ hēret
locum opt. p. de. Quinto ne legata
bi vel sui ordinis ff. it. vel pñmōib.
in alteri pñficiat fieri vel erogari
pcurēt. Sexto ne absoluat a casib.

reternatis pape vel epis. Nec oīa i
virtute ferē obier sub interminandē
maledictiois eterne inhibent. Sep
timo sub eadē prohibitionē phibetur
eis ne pñonas ecclesiasticas pñentz co
rā iudicib. delegat a sede aplica suā
2 eos iusticiā pñequentes verare ide
bite aut ad loca plura 2 pñent multū
remota pñenire pñamāt. Octano p
cipit platis religiosi ad qd aliqd. p
uenit occasione pñmōibz q. nisi. j.
mēsem plene satisfecerint ecclesiasticis
dānificat de eo q. ad eos pñenit p
q. fuerit regitū ipso inf sint suspēti
2 qñqz debita fecerint satisfactionē.
Nono ne ministret extremā vñctioz
eucharistie sacm solēntent matri
moniū non absoluat excoīcatos nec
absoluāt a pena 2 a culpa de q. dicit
S. excoīcatio. v. casu. xij. Decimo nul
lus religiosus pōt vigore lraz apo
stolicaz vel legatoy alibi pñenire ali
quē sibi subditū rōne aliquoy loco
rum nisi corā eo corā q. de iure pñe
nit cle. i. de rescrip. Andecimo null
religiosus pōt eligi in platus alteri
religionis vel habitus nisi solum in
epm cle. i. de elect. Duodecimo phi
bentur alienare plati religiosi res ec
clesie vt in cle. i. de reb. eccle. nō alie.
vide. j. suspensio. i. s. xxi. Tertio de
cimo pñcipit eis ne ad tirandū vouē
dum 2c. inducat aliqd. vt sepulturas
eligat apud eos. de q. j. sepultura. s.
xxv. Quarta decimo ne decimas ec
clesijs debitas vsurpēt cle. i. d. deci.
de quo. s. excoīcatio. vij. casu. xxv. vj
Quinta decimo pñcipit mēdicantib.
ne aliquē ad pñfessionē recipiant añ
cōplētū annū quādecimū. c. non so
lum 2 c. pñones de reg. li. vj. Sexto
decio ne statū bigibnar. soneāt cle.
i. de relig. v. vide excoīcatio. vij. ca.

427
in xl. Decimo septimo q. horis debi
tis in ecclesijs eoz offiū persoluant
cle. i. de cele. mli. Decimo octano qd
nō dimittat habitū sue religiois nec
vadat ad studia vel pñficā aut leges
audiat. c. vt pñculosa ne cle. vel mōa.
li. vj. vñ excoīcatio. vij. casu. vij. De
cimonono q. nō dicat aliq. vel retra
hant audietes a solutioē decimar. 2
q. requisitū pñdicent de eis pñlo 2 q.
pñfiores nō omittant facere pñciam
pñfictib. cle. cupientes de pena vñ
excoīcatō. vij. casu. xij. Vigesimo q.
mēdicantes nō capiat loca de nouo
c. ci. ex eo. de excoī. pla. li. vj. 2 cle. ci
pñetes de penis vide loca. p totū. 2
s. excoīcatio. vij. casu. xij. Vigesimo
pñmo q. nō celebret in iure pcedit. c.
lis. nisi quaten. eis a iure pcedit. c.
epoz de pñle. lib. vj. Vigesimo secū
do q. seruēt interdictū qd cūqz qd
derint seruare matriē ecclesiam cle. i.
de sen. exc. vñ interdictū. vij. s. vñ
2 idē de cessatioib. a diuinis. d. cle. i.
Quedā oīa pñpiunt monachis de q
buz vide. s. monachus. s. x.

Religiosus

locus dicit
oīe domus
monasteriū. tēplum. hospitale
2 quēcūqz alia auctoritate pape vel
epi ad pios vñs edificata de religio
2c. de sinodo chis. 2 c. ad hec. Se
cūo si sine auctoritate epi vel pape sūt
edificata a pñcipio vel ex post facto
de pñec. di. nemo q. est 2 leges q. vo
lunt q. vñctiqz lepēti aligz locus
ille sit religiosus q. nō est veri p. ter.
c. fi. de sepul. 2 ibi sequit. Pau.
¶ *Atz loca religiosa possunt ad hūa*
nos vsus transferri. R. q. nō. d. c. ad
hec. xij. q. ij. nulli.
¶ *Per quos debent regi pñata loca 2*
R. q. p. religiosos ciuidē mōasterij

de. S. Hippocrate.

2 Quid si furtive subtrahatur. R.
Sⁱⁿ Rodo. sacrilegiū est. xvij. q. iij.
quisquis etiā si ex deuotione hoc fa-
ciat Sⁱⁿ eundem. 7 Aug.

4 **U**terque religioſetoz debeant portare
ad collu, & q n ar.d. ll. ſinec dum.
z. l. vltime, z. d. c. corpa lz poſſet po
ni ſup aliq p aliq tpe ex magna ca.
ar.d. l. i. rñ tene qũis **Tho. xxiij. q.**

Emissio p^{er} p^{ro} aucto^{ritate} fit a solo

Emittere idē ē qđ dā
reut p3 in. c.

Enunciatio ē rei vel
iuris p

¶ In renunciatio dñi illegitima. R. q
ex trib⁹. pmo rōe psonę renunciatio

¶ Secundo rōe pōne in cui⁹ manu h
renūciatio est illegitima. c. cū dilecti. 2

huiusmodi beneficio ecclesiastico nisi in manu
sui prelati ad quem pertinet collatio. d. c. ad

epatu q non pnt renuciari nulli i ma

3 **T**ertū renūciatio alioꝝ iuriā sit fiē
da aduersario. R. q̄ sic vel notario

¶ Tertio rōe rei q̄ renūciari nō pōt
dī renūciatio illegitima. Mā iuri nāli

e. l. i. i. u. s. a. g. n. a. t. o. l. l. f. d. p. a. c. J. u. r. i. v. o. p. o.
l. i. t. i. u. s. q. d. p. e. r. n. i. t. c. e. r. t. a. f. o. r. m. a. v. l' s. o. l. e.
e. t. a. t. a. i. i. p. a. t. a. p. a. r. e. m. i. t. a. t. i.

qz pp d elec. z. c. cu elles, qd ibi no.

in. c. si diligēt. de fo. cōp. Si sit pccat

puta ius dat actiōez p aiali morbofo

am. Si vo n pot lepari lic renuci
ri n pot. d. c. cu venissent. Si vo sit s
luzi f... ..

ciatio qz n̄ valeret vt i. l. alia. §. eleg
ter. ff. de so. mo. l. i. §. i.

fi. C. ad mace. alie non vt. l. nā a fi. fi.
ad mace. vide p. 10. in d. 1. f. 1. 1. 1.

ciare nō p̄t vt dicit gl. in c. ad aplic
d' reg. fac. l. q' fauore. ff. d' legi nū t

tari sz in fauore pncipali pncipalium
sic bñ posset qlibz renuocare iuri suo

qz lz 2cernat fauorē tertij pbi impē-
trans renticiare aūqz sit pntatuz nisi

si in pñtatiõe seu noticia, c. l. d. xxi.
pb. li. vi. z qd ibi no. Se. Idẽ dico

¶ Atruz exēpt^r possit renūciare exē 6

tertio quoniam quod aliquis ignorat de ei

notarios q ponūt clās renunciatiōis

fine coactiõe q me. cã. ad audientiã.

nel remittēs vī renūciās aliqd spūa
ad adiōē tpali iterueniēte

*mēte gerit ut sibi aliqđ ipale det. R.
f. fimoniac? ē de simo. c. tua. i fi. rep*

beneficio ecclesiastico vel spuali aliq rpa
libi dato. sz. pa. i. c. cu pde. d. pac.

si renunciatio huiusmodi renunciat spirituali te-
porali dato qd est simonia. d. c. ex pte
et qd ibi no. dicitur in 3m. et hosti. i.
c. no sine de arbi. q. v. l. c. p. l. i. o. au-
toritate superioris v. p. pacis bono vel
aliquid tale ei et qd no est certum de iur.
sibi copetenti ut cedat liti vel renunciet
si qd ius h. c. nisi de p. b. e. Sec. si si-
at auctoritate partium qd sic est simo-
nia nisi qd h. c. i. a iudice puta qd co-
promissus est in eo vel ipse sic diffinit
et gl. i. d. c. c. u. p. d. e. dicat si suffices
nisi interveniat pape confirmatio in
eodem dicto. ibi dicitur in eodem op. do.
Zito. q. no requiratur et ibi p. lequitur
10 **¶** Quid qd possit dare precum alteri
ut cessat a lite qd est de re spirituali. p.
pan. i. d. c. c. u. p. d. e. q. si sit certum b. re
ius in illo beneficio b. p. d. a. d. a. d. u. e. r. a.
rio sine simonia ut cessat vel ne liti
moneat. Si vero no sit certum s. dubi-
tat tunc non potest nec excusat auctori-
tas pape in beneficio qd anera h. p. t. a.
tem clauum qd v. d. a. t. a. p. e. c. u. n. i. a. p. i. l. l. a.
p. t. a. t. e. s. p. i. a. l. i. f. a. c. i. t. d. c. e. x. p. t. e. i. s. i. l. i. t. q.
no. i. q. i. j. s. a. l. u. a. t. o. r. i. c. e. x. m. u. l. t. i. s. In
alijs autem beneficijs b. i. j. excusaret aucto-
ritas pape cu talis simonia sit de iur.
positivo fm gl. i. d. c. c. u. p. d. e. z. d.
no. q. p. a. u. c. i. a. d. u. e. r. u. t. t. o. d. i. e. p. o. s. s. i. t.
t. i. i. u. d. e. x. p. b. o. n. o. p. a. c. i. s. e. x. o. f. f. i. c. i. o. s. u. o.
c. o. p. o. n. e. r. e. p. r. e. s. v. t. b. e. n. e. i. u. s. i. n. b. e. n. e. f. i. c. i. o.
d. e. t. a. l. i. q. d. n. o. h. e. n. t. i. t. u. s. f. m. f. o. r. m. a.
c. n. i. s. i. t. e. p. b. e. n. f. m. p. a. n. i. n. c. s. u. p. e. o.
t. r. a. n. s. a. c. t.

11 **¶** Quid de illo qd expectans prime
vacaturaz p. m. a. in aliq. ecclia renuci-
at p. p. t. e. n. u. i. v. t. p. e. l. u. d. a. f. v. i. a. a. l. t. e. r. i.
expectant. p. q. p. h. o. c. n. o. n. i. p. e. d. i. t. p. m. u.
expectante si hoc potest p. b. a. n. i. s. i. v. o. p. i. n.
g. u. i. r. e. s. i. g. n. a. t. i. p. e. r. a. f. e. o. i. p. s. o. t. e. g. e. s. t.
f. r. a. n. s. z. c. a. r. e. b. i. t. h. a. b. i. t. a. q. u. a. r. e. s. i. g. n. a. t.
n. u. t. z. a. m. b. i. t. a. d. e. r. e. n. u. c. i. c. s. i. t. e. l. i. b. v. j.

¶ Quid renunciatio iuris futuri valeat
p. q. si ius futurum appet sic v. l. z. si aut
no appet adhuc no v. l. z. q. p. a. c. t. a. s. i. r. e.
ferunt ad ea qd appere no possunt v. l. i. l.
in lege et alijs p. c. o. r. i. b. i. p. o. s. i. t. i. s. i. n. g. l.
f. i. d. e. p. b. e. e. p. z. q. d. n. o. e. r. e. n. u. c. i. a. r. i. n. o.
p. o. t. i. l. i. t. e. o. s. f. f. e. s. s. t. e. p. a. c. t. i. s. z. d. e. h. u. c.
vide bar. in. l. p. d. i. n. o. i. s. C. de pact. q. z.
paruz ad nos hic in aduente qd filia
renunciando hereditati p. m. i. z. p. m. i. t.
tendo amplius no petere nihilominus
l. i. m. a. z. v. e. l. e. i. s. u. p. p. l. e. m. e. n. t. i. p. e. t. e. r. e. p. o.
t. e. r. i. t. n. i. s. i. e. x. p. r. e. s. s. e. d. e. i. p. s. a. d. i. x. e. r. i. t. v. l. i.
s. i. q. n. i. s. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. r. z. i. b. i. d. i. c. t. o. C. d. e.
i. n. o. f. f. i. c. i. a. t. e. s. t. a.

12 **¶** Quid faciet placet qui beneficius h. i. j.
p. simonia vel alio intrusus est. p. q. p.
tenet renunciare et si est ep. s. et in arti-
culo mortis nec potest adire papaz
no tamen debet dimittere possessionem
quam de facto habet sine licen-
tia p. p. a. p. e. s. e. d. a. b. s. t. i. n. e. a. t. a. p. r. e. c. e. p. t. i. o.
ne fructuum excepta stricta necessitate
vite et querat quam cito poterit resi-
gnare. et de hoc vide Ber. Innoc.
hosti. de renuci. nisi cum prudem. et
Arch. v. i. j. q. i. e. u. m. q. u. i.

¶ Epresalia dicitur reus
aliarum gene-
ralis interio auctoritate princi-
pis vel civitatis p. r. e. c. o. p. e. n. s. a. t. i. o. n. e. d. a. n. i.
p. t. a. t. i. i. n. d. u. l. t. a. e. l. i. c. i. t. e. x. d. o. n. i. s. x. x. i. j.
q. i. j. z. e. t. q. n. i. v. n. u. s. d. e. v. n. o. d. n. i. o. n. o. n.
v. a. l. e. n. s. p. l. e. q. u. i. i. u. s. i. n. o. s. a. l. i. q. u. e. m. d. e. a. l. i. o.
d. n. i. o. r. e. t. i. n. e. t. r. e. s. o. i. u. z. q. u. i. s. u. n. t. s. u. b. t. a.
l. i. d. n. i. o. p. s. a. t. i. s. f. a. c. t. i. o. n. e.

13 **¶** Quid sint licite. p. q. si qd ista in-
tervenit. p. m. i. u. q. d. n. o. s. v. e. l. c. i. v. i. t. a. s.
tas requiratur ut emendet qd a suis i-
probe factum est. Secum qd p. s. t. e. r. d. e. n. e.
g. l. i. g. e. n. t. i. a. i. u. s. t. i. c. i. e. a. d. m. i. s. t. r. a. t. e. a. d. u. e. r. t. e.
h. f. m. Bar. i. t. r. a. c. t. a. d. e. r. e. p. e. s. a. l. i. s. q. d.
a. l. i. q. u. a. d. o. s. u. p. e. r. i. o. r. e. h. z. i. l. l. e. q. u. i. d. e. b. z.

dare de iure. sed na de fco. ut puta qd
no obedir ei. Sicut imperatori. tunc
no est necesse adire superiorem. Aliq. h. z.
superiorem de fco. s. z. no de iure. ut puta.
quia tiranno est dñs et si fuit electus
et timore vel per vim. et hi cōiter p.
dño. sic valent que faciunt fm. In. in
c. n. b. i. l. d. e. e. l. e. c. t. i. s. i. c. d. z. a. d. i. r. i. Si vero
non fuit electus. sed p. vim occupat
dominium. Et habetur cōmuniter
pro tiranno. Sic cu. z. non valeat qd
facit non est necesse ut cu. z. adeat. ali-
q. h. z. superiorem de iure et de facto.
qd est verus dñs et ei obedir sed in
no expedit creditorum adire puta qd
expederet plusq. sic p. n. c. i. p. a. l. e. d. e. b. i. t. i.
vel est pauper. tunc s. z. Bar. v. b. i. s. z.
p. o. t. p. r. e. d. e. r. e. s. i. c. u. t. s. i. n. o. h. i. e. t. s. u. p. e. r. i. o. r. e. z.
e. i. d. e. b. i. t. o. r. a. r. l. s. i. s. e. r. v. o. s. f. f. d. e. p. i. g. n.
a. c. t. z. l. m. e. d. i. t. e. r. a. n. c. e. C. d. e. a. n. o. z. t. r. i.
b. u. i. z. s. i. c. p. z. q. n. p. d. i. c. t. a. d. u. o. n. o. r. e. g. r. a.
t. u. r. T. e. r. t. i. u. q. i. n. d. e. x. p. p. r. i. u. s. d. e. t. s. i. n. i. a. z.
s. u. p. n. e. g. l. i. g. e. n. t. i. a. z. i. n. s. t. i. c. i. e. d. e. f. e. c. t. u. z. z. c. o.
c. e. d. a. t. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. r. e. p. s. a. l. i. a. z. L. i. m. i. t. a.
h. o. c. t. e. x. q. n. n. u. l. l. i. u. e. n. i. t. s. u. p. e. r. i. o. r. q. u. i.
d. c. i. t. a. t. e. v. e. l. d. n. i. o. n. e. g. l. i. g. e. n. t. e. f. a. c. i. a. t. i. n.
s. t. i. c. i. a. s. z. S. u. i. e. p. z. c. o. r. d. i. c. i. t. e. z. q. s. i. i. n.
v. e. n. i. r. e. t. s. u. p. i. o. r. n. o. v. a. l. e. r. e. t. a. u. c. t. o. r. i. t. a. s.
i. n. d. i. c. i. s. p. p. r. i. j. q. a. d. i. l. l. o. s. q. n. o. n. s. u. n. t.
s. u. e. i. u. r. i. s. d. i. c. t. i. o. n. i. s. t. i. a. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. c.
d. n. i. s. x. x. i. j. q. i. j. q. c. u. i. t. a. s. p. l. e. c. t. e. d. a. e. s. t.
p. s. u. i. s. i. n. d. i. c. i. e. p. c. o. r. z. o. s. d. f. a. t. o. z. f. r. a.
t. e. r. c. e. l. l. e. n. s. i. s. i. c. v. n. i. c. o. d. e. i. u. r. i. s. i. s. l. i.
v. l. Q. u. a. r. t. u. m. q. n. o. e. x. c. e. d. a. n. t. d. a. n. u. z.
Q. u. i. n. t. u. m. q. n. o. e. x. t. e. d. a. t. a. d. e. l. i. c. o. s. v. e. l.
e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. s. p. l. o. n. a. s. D. e. c. e. l. i. c. i. o. e. x. a. r.
c. h. i. i. n. d. c. v. n. i. c. o. S. e. r. t. u. f. m. d. i. r. e. c. t.
t. o. r. i. a. t. i. d. e. p. i. g. n. o. q. n. o. f. i. a. t. i. n. p. l. o.
n. i. s. q. r. i. s. t. u. d. e. i. n. i. q. u. i. q. i. n. p. l. o. n. a. a. l. i. z.
p. a. l. i. o. g. r. a. n. e. f. z. f. z. h. z. n. u. l. l. a. p. l. a. c. t. u.
d. o. v. a. l. e. r. e. t. c. u. s. i. t. p. r. i. o. l. e. g. i. b. z. C. d. a. c.
z. o. b. l. i. o. b. e. s. a. t. e. n. t. i. z. a. n. c. i. b. i. d. e. i. m. o.
t. C. q. r. e. s. p. i. g. n. o. b. l. i. p. o. s. i. t. q. f. i. l. i. o. s.

429
et i. a. u. c. v. t. n. u. l. l. i. i. n. d. i. s. s. q. z. v. o. z. C. n. e.
v. z. p. m. a. l. v. l. z. i. a. u. c. i. b. i. d. e. l. e. d. o. i. o.
a. l. i. o. i. s. t. i. s. n. o. p. e. r. r. e. n. d. i. b. z. q. i. p. s. i. s. r. e. p. s.
s. a. l. i. s. v. i. s. s. q. u. a. d. r. u. p. l. u. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. c. o.
s. i. f. z. a. c. t. o. d. e. p. q. u. a. h. o. c. f. a. c. i. t. c. a. d. i. t. v. i.
a. u. c. n. e. p. i. g. n. o. r. a. t. i. o. n. e. s. f. i. a. n. t. q. u. e. e. s. t. p.
d. i. c. t. a. a. u. t. e. d. e. d. o. i. o.
¶ Sed nunq. tenet ad restitutiones z
q. aliqd p. rep. s. a. l. i. a. s. i. l. l. i. c. i. t. a. s. e. r. i. g. i. t. a. b.
a. l. i. o. q. z. a. s. i. n. o. d. e. b. i. t. o. r. e. p. z. A. r. c. h. i. d. c.
t. v. n. i. c. o. q. i. n. c. i. p. i. t. z. s. i. p. i. g. n. o. r. a. t. i. o. n. e. s.
q. s. i. c. n. e. c. a. l. i. t. e. r. s. u. a. r. i. i. p. o. t. e. r. i. t. n. i. s. e. r. e.
s. t. i. t. u. a. t. r. i. i. j. q. v. i. s. r. e. s. d. e. v. i. s. c. u. t. u.
d. e. r. e. i. u. r. n. o. r. e. m. i. t. t. u. r. l. i. b. v. i.
¶ Quid de illis q. rep. s. a. l. i. a. s. p. r. e. c. e. d. u. t. z.
p. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. s. p. l. o. n. a. s. a. u. t. e. o. z. b. o. a. z.
v. e. l. p. r. e. c. e. s. s. i. s. v. i. u. n. t. p. i. p. l. a. s. v. i. d. e. e. r. c. o. r.
c. a. t. i. o. v. i. j. c. a. s. u. x. x. i. j. z. I. n. t. e. r. d. i. c. t. u. m.
i. i. j. q. u. a. s. i. i. n. f. i.
¶ Quid rep. s. a. l. i. a. p. r. e. c. e. s. s. a. p. u. t. a. f. l. o. r. e. n. z.
t. i. n. o. s. d. e. a. n. t. e. r. e. d. i. a. d. f. l. o. r. e. t. i. n. o. s. b. i. n.
t. e. s. d. o. m. i. c. i. l. l. i. u. s. e. n. i. s. p. z. f. m. p. a. i. c. e.
q. n. i. d. e. o. f. f. i. c. i. o. z. q. n. o. n. q. z. o. d. i. o. s. a. f. a. c. i. t.
q. n. o. t. B. a. r. i. n. l. p. u. n. c. i. a. l. e. s. f. f. d. e.
v. e. r. b. s. i. g. n. t.
¶ Quid statutus possit fieri q. q. l. i. b. e. t. s.
possit capi p. d. e. l. i. c. t. o. a. l. t. e. r. z. B. a. r. i.
v. b. i. s. q. i. n. t. e. r. r. a. s. v. e. l. v. i. l. l. a. s. s. i. b. i. n. o. n.
s. u. b. d. i. t. a. s. n. o. p. o. t. e. s. t. s. e. d. b. i. s. s. i. b. i. s. u. b. d. i.
t. a. s. v. l. C. d. o. s. a. g. r. o. d. e. f. a. l. i. z. v. a. l. z. s. t. a.
t. u. t. i. q. v. r. o. z. p. o. s. s. i. t. c. a. p. i. p. v. i. r. o. f. a. l. l. e.
t. e. v. l. l. a. r. i. s. C. i. n. g. e. a. p. i. v. e. l. y. p. o. t. a.
z. b. i. l. E. t. s. i. f. i. l. i. p. p. r. e. l. f. i. C. d. e. p. u. i.
e. t. s. i. n. o. s. i. t. h. e. r. e. s. z. a. d. u. e. r. t. e. h. i. c. q. t. o. r.
r. e. c. a. m. c. e. r. t. i. s. p. a. c. t. i. s. s. u. b. m. i. s. s. e. p. r. o. t. e.
e. r. i. o. i. d. n. o. s. n. o. d. i. c. i. t. s. i. b. i. s. u. b. d. i. t. e. s. e. d.
f. e. d. e. r. a. t. e. z. i. o. s. e. a. s. n. o. v. a. l. e. t. t. a. l. e. s. t. a.
t. u. t. i. z. d. n. o. p. l. i. m. i. t. a. t. i. o. n. e. s. e. x. t. e. c. o.
d. i. t. i. o. n. i. s. i. n. f. i. d. i. c. t. e.
¶ Sed q. n. i. t. a. n. t. a. l. e. s. t. a. t. u. t. i. s. p. o. s. s. i. t. e. x. 6.
e. r. e. c. r. i. e. r. t. e. r. r. i. t. o. r. i. u. s. t. a. t. u. t. i. s. p. z. B. a. r.
v. b. i. s. q. s. i. c. p. o. t. a. g. e. r. e. z. t. a. l. e. s. c. o. n. d. i.
t. i. o. n. e. s. t. a. t. u. t. o. z. q. z. a. c. i. o. v. b. i. g. l. e. q. u. i. t.

res qbus copetit vt. l. h. C. de fidei
lo. rep. Qd limita nisi fili' fortiter do
miciliu alibi anqz p' ruperet ar. l. ci
ues. C. de incol. Sistr' fili' esset nat'
postqz ruperit p' e' q' iura intelligit
de filio exite tpe q' ruperit. l. i. delict. s.
si exneus. ff. de noral. r. l. tier. ff. de
testa. mil. Et idē dic qn statutu dicit
q' hoies vni' terre vni' teneat. p. alio
Ma ille q' de nouo est effectus illi
terre nō tenet p. debito antiq. l. p.
uidendū. C. de cu. r. qd not. D. in
l. icola. ff. ad muni. Sistr' tale statutu
intelligit de rebus scilicet ita territoriu
nisi aliis addat. l. et vni'. C. is. q. ff.
de to. auct. iudi. pos.

7 Quid si tal' q' habuit recursus ad
iudicē debitoris r' reportauit iniquā
sententia. ff. de bar. vbi. s. q' dz appellat' r'
adire iudicē appellatiois alr' rep'alie
nō erit licite vel si phibet appellare
vel nō est iudex appellatiois tūc pōt
recurrere ad suum iudicem.

Esidere debent clerici
in suis bñficiis
r' de hoc vide. s. clericus. vij.

Esriptum pprie ē id
q' princeps
scribit ad iuris p'seruantiaz vt
qñ cōmittit cām decidēdas iter alt'
quos differt a privilegio qd est p'ius
qñ puata lex. iij. di. privilegia. Et etiā
differt a bñficio qd stricte hupum ē
gratia p'cessa p'teritua a p'ncipe r' hec
est q' latissime interpretāda est vt i. c.
olim r' qd ibi no. de ver. sig. Latissi
me tñ rescriptu accipit p. oib' istis
hec p'au. in rubr. de rescript.

1 **Rescriptu** r' p'cessus p. ipm' rescri
ptū habet p'etratu ab eccōicato sup
alio qz sup eccōicatiois vel appello
nis articulo ipso iure est nullu. c. l. d.
rescrip. lib. vj. fallit hoc in multis ca

sibus qñ not. per Semi. in. d. c. l.
Rescriptu ppetuat per solā cita
tionem de rescrip. ex tenore r. c. signi
ficauit i. gl.

Rescriptu ipestratu tacita veritate
aut suggesta falsitate v' ē qñqz alio
tacito vel exp'sso qd si acini nō fuisset
vel falsē exp'ssum papa nō ita facili
ter p'cessisset nō v'z eo. ti. super l'fioz

Rescripta non extēdunt ad res
vel psonas in eis nō cōprehēdas qñ
p'sonalia sunt r' stricte intelligēda. c.
significauit eo. ti.

Rescriptu n' viciat p' defectu l're
vel fillate. Sec' si est ibi falsus latinu
de si. instrum. c. ex pte in text. r' in glo.

Rescriptu p'mū tollitur p. sedz
posteri' faciens mētionē de p'mo. si
vō nō facit mētionē nō v'z scdm 3
p'mū ope exceptiois vt in. c. ex l'fio
r. c. pastoralis. de offi. dele. ff. 3. Sof. i
sum. c. ti. nisi ipestrans p'mū fuisset i
mora p'itandi p. anū vt i. c. si a. c. ti.

Rescriptu inferi dz i l'ris citatiois
ff. eundē Sof. pp. duo. p' dō vt citat
sciat iurisdictionē citatiois alr' n' tenet
cōparere. Sec'do vt possit deliberare

Rescriptu p'dit p. negligētiā ipe
trās āno elapso q' vti p'mū r' noluit.
Si fm ipestrat 3 p'mū. c. si aut de re
scrip. r. c. pleriqz als sp. v'z de iure
canonico durante mādatore fm gl.
i. d. c. si aut qñs de iure ciuili daret
p. decēniū. C. de di. rescript. l. falso.

Rescriptu dī falsu p'etratu sine
mādato vt in. c. nō nulli eo. i. gl. nisi
ipestrat ab his p'sonis a qb' d' iure n'
erigit mādatu vt i. d. c. nō nulli i. si. c.
et pte i. si. eo. ff. d. pen. l. h. re p'sone

Per rescriptu sedis aplice aut le
gatoz aliqui s' ipestrari p. iudice n'
si ille q' ē in dignitate p'stuit vel ca
nonic' eccleie cathedrales vel bz p'so

nati r' talis nō pōt audire cām nisi i
locis insignib' vt ciuitatib' vbi possit
copia hēri p'toz nec aliqz pōt pue
niri virtute talis rescripti. vltra vna
dictā a fine sue diocesis de qbus oi
bus vide in. c. statutu de rescript. l. i.
vj. r' quod ibi no.

Res inter alios acta nō p'm
dicat alijs nec p'dest. ff.
qui po. in pig. hab. l. claudi' in
fi. r' de re iudi. c. qñs fallit in qbus
dam casib' vide in. d. c. qñs glo. r'
doc. q' parum ad nos.

1 **Mulier** i traditōe sue rei p't p'm
apponere dāmō nō legib' ipestratū
i. in traditōib'. ff. de pact. re p'di. c.
v'z in gl. Re'z hēre v'z q' fruct' p'cio
er'. ff. de v'sufru. l. qz p'cio. q' de to
ta re vendicāda dicta sunt eadē r' de
pte intelligenda sunt. ff. de rei ven. l.
que de tota. Res vna r' eadē diuer
so iure censi nō dz de deci. c. cu'z in
tua. vij. q. ij. cognouimus.

Restitutio qd ē r' q's re
stituere tenet

Sciendū q' restō est in f'stituz
statū repositio. l. restituere. ff. de ver.
sig. An dicitur i. l. plus ē. ff. de ver.
sig. Restituere est nō solū p'itaz rei
p'bere sed ē possessorē facere fructus
qz reddere. Sz q' ius diuinu r' cano
nicum v'z aliqñ verbo reddant pro
verbo restituere vt in. c. cū tu. de v'su.
qd est verbū latinu qz restituere vt. l.
verbū reddēdi. ff. de verb. sig. r' aliqñ
verbo emendat vt i. c. si. de rap. aliqñ
vō verbo satisfaciāt vt i. c. in l'fio. de
rap. r' satisfaciū intelligit q' l'iteraqz
voluntati satisfaciāt. l. si r' alienā. s.
ois. ff. de pig. act. r. l. i. ff. q' satis. co.
ideo ego hic restōnes accipio p. qua
cūqz satisfactioe faciēda primo.
1 **Quis** tñr satisfaciāt. ff. q' qlibz q

h'z de alio vel qd ad aliu spectat seu
debet ex p'ctu vel qñ ex maleficio vel
qñ vel ex qñqz alia cā ar. c. si reor
xiiij. q. vj. r. l. iusticia. s. iuris pcepta
ff. de iusti. r' iure. Qd vt meli' intel
ligatur p. casus infra scriptos fm or
dinem alphabeti annotabo.

Accipies aliqd vt si accuset an te
neat restituere vid. s. accusatio. s. vj
Accipies aliqd i fraudē creditor
quō tenet dic vi hic. s. i. ver. raptor.
s. i. r' in versu. vsurarius. s. xvij. r. s.
alienatio. s. xxvj.

Accipies aliqd ab ecclesiasticis vt
ab illis q' nō pnt donare quō teneat
vide donatio. s. xxvij. r. s. clericus.
iij. s. iij. r' clericus. xiiij. s. ii. r. rj.

Acquirere ex petō aliqd pnt ad
ulterio sōdomia r' h'mōi quō tenet.
vide. s. in verbo mulier.

Administrator bonoz alioz quō
teneat vide. s. administrator. s. i. r. ij.

Adulator obtinēs bñficiū an te
neatur restituere vide adulator. s. ii.

Adultera p'cipies filiu ex adulte
rio quō teneat vide adulteriu. s. iij.

Adultere filiu quō tenet restituere
vide adulteriu. s. v. r. vj.

Adnocar qñ tenet restituere vid
adnocatus. s. xij. r. iij.

Alchymista quō tñr vide alchia.

Alienationē rei recipies ab eo q'
nō pōt alienare vide alienatio. s. xiiij
r. s. r. r' donatio p'mo. s. xxvij.

Alimenta denegās ei cui tenet ex
hibere an teneat. ff. p. sic r' q's teneat
vide alimenta.

Ambasiatores quō tenentur vi
de ableno.

Aliam ledēs rōnabilez vt teneat
ad restōnes. ff. q' sic. p. cui' intelligē
tia ē scien. ff. sco. i. iij. di. xv. q. ii. q' ē
duplex tonū aie. l. nāle r' accidētale.

In bonis igitur nullo modo aie cū sint i cor-
ruptibilia sicut et ipsa aia nō pōt eaz
ledere directe italia sunt bōa illa sūi
qb nō ptingit aiaz eē. vt ē intellectus
liber arbitriū volūtas et hmoi. Indit
recte nō pōt qo in talibz bōis alium
ledere f3 Bo. i. ij. di. xrv. ar. i. q. iij.
i. pto. f. vlu talū primādo sū f3 quia
poculū daret vel aliud faceret q amē
tez aliqū redderet vij talis aliqū
tālē ledēs qm dignā lēo recōpēlatō
nez facere nō pōt maxie si i ppetuā amē
tiā rēducit. f3 arbitrio bōi viri fati
facere tenet ar. c. deteriorēs. vi. q. i.
vñ. p regula tradit cōit a doc. vt not.
Ric. m. iij. di. xrv. ar. v. q. iij. q
restō nō pōt fieri f3 dānuz datū tūc
arbitrio bōi viri relinqt. itē dat alia
regulā sup dicit Ricar. vbi. s. q qm
res male ablata nō pōt restitui restō bz
fieri in equivalenti si possibile est cē
ne lit. pē. ali. ino. c. eccle. f. l. Bartie
el. ij. f3 Sco. vbi. s. l3 qo digne nō
possit satisfacē. pto d dāno sibi illa
to nihilomin⁹ ex hoc nō libat qn nō te
neat satisfacere saltē qm pōt. An in
cāu pdicto bon⁹ vir indicabit. vt pe
tat venia p se vel si nō pōt i terpositā
psonaz de iñ vt satisfaciatur f3 posse dā
na q lēto talis sūi eueniūt ex tali le
siōe. vt. f. dicit d vulnere et occidē
te i bōo hōicidit. In bōis aut accēta
lib⁹ aie cuiusmōi sū bōa gfe mor. et
vtatū acq̄sita q̄s acq̄reda pōt qo f3m
Sco. vbi. s. idirecte aliqū ledere. et
dispositiue. f. iducendo ad acc⁹ vicio
los seu pēta qb talia corrūpūt pu
ta pmanādo suo malo exēplo sua
dēdo blādiēdo rogādo scipiēdo vt
talitā faciāt hmoi et talis multoma
gis tñr ad restōnez quā dānificātes i
bōis tpalibz. vi. q. i. sunt plmi ppea
tenet doctrina auxilio p̄sil. oratio. et

hmoi qm pōt et i se p seip̄s. et p
alios dāno pēti occulū nō pādāt
talē lēto ad bonū reducere. Directe
aut i talibz accētalibz nemo pōt aliū
ledere qm talia nō corrūpūt nisi p pē
catū tpcū eē nō pōt nisi sit volūta
rium. xv. q. i. nō est.
Appellatio. f. xv.
Arbitrator vel arbitro: quō tenet vi
de arbitro. f. i. et vi.
Archidiacon⁹ quō tñr si aliqd pe
rijt de reb⁹ ecclie. vide Archidiacon⁹
Aras recipiens quō teneat resti
tuere. vide Aras.
Artifices facientes ea q̄ primi dā
nificant. vide Ars. f. ij.
Assessor quō tenet vide Judex.
f. ix. et. s. xij.
Baniens iniuste aliqū quō te
netur. vide Baniens. f. i.
Bellitēs quō tñr. vid telli i pñ. et
s. v. vi. vij. viij. ix. x. v. l3. xvi. et. xij.
Beneficia ecclēastica pla hñt qm te
net restituere. vid bñficiū. f. xxiij.
Beneficiū vacātis fruct⁹ vsurpātes
quō tenent. ibidē. f. xl.
Beneficiū iniuste possidēs quō te
netur ibidem. f. xliij.
Beneficiat⁹ nō dispēlando fructus
quō tenet. vide clericus. iij. f. i. et qm
male dispēsat. vide ibidē. f. iij.
Beneficiat⁹ nō refidēs qm tenet res
stituere. vide cleric⁹. vij. f. iij.
Beneficiū recipiēs nō intendēs
pmoueri quō tenetur. vide clericus
vij. f. v. et vi.
Beneficiat⁹ existens in mortali
quō tenet restituere fructus. vide cle
ricus. vij. f. v.
Beneficiat⁹ inducēs ad relinqū
dū sibi erat qo relicurus ecclie quō
tenet. vide cleric⁹. xij. f. v.

Beneficiat⁹ nō dicēs horas quō tñr
restituere fruct⁹. vide Hora. f. xij.
Beneficiat⁹ pferēs bñficiū idigno teneat
tur ad aliqd. f. f3 Lar. i. cle. i. d. eta.
et q. q. vltra pēti mortale q̄ cōmisi
tñr ad restōnem tot⁹ iterē ecclie q̄
lēt f3m pē. de anch. a. ad istar ma
gistratus q̄ min⁹ ydoneo tutelā pupi
li cōmisi. ff. de magi. pue. p. totum.
Benefidei possessor. vid possessor
Canonica pōtio cui est restituen
da. vide eo. ii.
Carceras aliqū quō tenet. vide
Carcer. f. ij. iij. et v.
Causas dāno dāno. primi quō te
net habes Causa. f. vi.
Cessationē a diuinis iudicēs quō
tenet vide cessatio. f. i. et ij.
Cleric⁹ nō exis psonalr horis ca
nonicis recipiēs distributōes quō
tenet. vide cleric⁹. vij. f. viij.
Cleric⁹ negociādō quō tenet vide
Cleric⁹. ix. f. v.
Comedēs de alieno quō tenet vi
de furtū. f. xrv. et h. i. v. raptor. f. i.
Comodās et reuocās an tps co
modatū quō tenet vide comodatus
f. quarto.
Comodatari⁹ vtēs re comodata
ad aliū vsum quō tenet ibidē. f. vi.
Comodans rem vitiosam quō te
netur ibidē. f. vij.
Comodatari⁹ si res comodata
perijt qm tenet ibidem. f. x. vel si dete
riorat ibidem. f. xij.
Concussionem faciens quō tenet
vide Concussio. f. iij.
Confessor absolvens quē nō pōt
quomodo tenetur vide confessio. v.
f. xij.
Consentiēdo quō quis tenet vid
p̄sentire. f. ij. et furtū. f. xix.
Conseruatorē faciēs iromittit i

431
hio q̄ bz quō tenet vid p̄uator. f. i.
Consulens dānuz aliter quō te
netur. vide consiliū. f. i.
Consiliarij locoꝝ qui faciūt sta
tuta in q̄ quō tenet. vide Lex. f. xij.
Contractū illicitū faciēs quō tenet
f. q. si p̄c. ē null⁹ vel p̄urari⁹ tenet
ē fruct⁹ restituere nisi bona fides ex
cuset eū. vt. f. Possessor. Si vñ p̄c.
tenuit de iure l3 possit rescindi. puta
qz min⁹ iusto p̄cio empti hmoi tūc
si nec vol⁹ nec fra⁹ iteruenit nō tenet
fruct⁹ restituere l3 supplere iustū p
cū hoc clicat ex. l. ij. C. d. resc. vt. et
gl. in. c. cū dilecti de emp. et v. i. c. p
tuas de dona. r. c. illo vos de pig. Et
l. i. c. de distr. pign. qd nō. qz sepe in
practica venit.
Contumeliator quō tenet. vide
Contumelia.
Cooperans in dāno primi quō
tenet vide furtū. f. xij.
Culpabilis ex qua culpa teneat vi
de Culpa. f. vi.
Custos qm tenet restituere vid cu
stos in princ.
Dānat⁹ restitutor bona hñtes
quō tenet vide. s. dānatus. f. ij.
Decimam fraudans quō tenetur
vide Decima. f. xij.
Defendens se quō teneat. vide
Defensio. f. v.
Delegat⁹ aliquid accipiens quō te
netur. vide iudex. f. vij.
Denarios fallans radens vel fal
los expēdēs quō tenetur vide fal
laris. f. iij. cum seq.
Depositari⁹ quō teneat. vide depo
sitū. f. iij. iij. vi. vij. viij. x. et xv.
Derisor vic qm tñr sic p̄ucliator
Detractor quō tenet vide Detra
ctio. f. iij. et iij.
Dñs q non h3 iustū titulum. aut

cuius officiales delinquant quō te-
neatur. vide Domin' in pñct. 2. §. iij.
¶ Donationem recipiens ab eo qui
non pōt donare quō tenet vide co-
natio. §. xxxvij.
¶ Dotem qñ tenet qñ restituere vi-
de Dos. §. xxiij.
¶ Emens vel vādens intus pñcio
vel rē vinofas quō tenet. vide En-
ptio. §. vij. viij. x. xxiij.
¶ Atz sciēter emēs rē raptā vel fu-
ratā teneat. §. qñ tenet ad quqz siue
sit pñmus vel scōs vel qñqz ali' vñ
qñ in infimū qñ emit qñ idē iuris ē
ac. si prim' ēēt. ff. de mul. sed vbi. ff.
de peti. her. l. si si lege. §. si atz. pñcio
tenet restituere rē raptā. nec excusat
iz sit statutu' determinas qñ qñ emit
publice i mercato vel hñmō sit emēs
fz directo tit. de fur. nec sine mortali
peccato pōt eam tenere qñ scit emē
dñm fz dñst. ar. c. vulturane. xij. q.
ij. 2. l. i. ff. de fur. Scōs tenet si rem
nō hz siue qñ vādēdū vel alter quō/
cūqz alienauit siue qñ amittit aut pñt
qñtercūqz ēt violēter siue quocūqz
casu ab vñ cecidit pñciū restituere fz
optimū statū rei. l. fz qñ valuit pl' p'
qñ fuit ab ipso emptā. c. gravis d. re.
lpo. 2. l. i. re furtiva. ff. d. fur. 2. l. i. si na-
uis. §. si gnāl. ff. d. rei vñ. rō qñ ē fur-
tū cōmisit rē alienā iusto dñō pñci-
do. l. i. ff. de fur. 2. fur. sp. ē in mora. l.
si pro fure. ff. de condi. fur. Excipit
casus qñ rē dñō loco 2 tpe obtulit 2
ipse eā recipere recusat. tñc. n. purga-
uit mora. d. l. i. re furtiva. Et iō si pñ-
ret vel deterioraret sine culpa sua nō
teneret. Tertio nō poterit petere pñciū
a dñō rei. l. in ciuile. C. d. fur. 2. si sta-
tutu' esset qñ posset petere. qñ tale sta-
tutu' est pñ bonos mores nec ēt a vñ
dñore i foro contētiōso nisi expñe ca-

uerit. l. si mācipiū. C. de rei vñ. Sec'
in pñcia qñ dñi posset a vñditore pñciū
recidere 2 rē eidē restituere qñ pñ
tūo sibi pñlere qñ alteri fz alex. de
ale. in. iij. Quarto tenent restituere
fruct' pceptos 2 qñ pñciū potuerit in
terminio tpe. d. c. gravis excep' expñe
fz. de quib' dñc. vt. §. Expñe. §. iij.
¶ Alimo pñciū expñas volūtarias de qñ
dñc. vt. §. expñe. §. eodem.

¶ Quid si talis ignorabat fore pñ-
bitū a iure talia emere. §. fm cōiter
dñc. qñ nñlomin' tenet sicut ille de
qñ in pñcedē §. dñciū est qñ hec pñbi-
tio a iure nñli traxit originē cur' igno-
rantia nō excusat.

¶ Atz ignorātia facti crassa vel sup'
pina excuset talia emētē vt puta ep'
exercōcabat tales raptōres vñ qñ emit
a stipēdiario calicē vel missale aut qñ
cōiter tenebat raptā fuisse vel telluz
siustū. vñ habita sunt. §. dñc. qñ nō
qñ debuit cogitare 2 iō sñt tenet sicut
ille de quo in an pñcedēti. qñ dictuz ē
ar. l. late culpe. ff. de. §. si. 2. c. aplice
de cle. exco. m. c. qñ i bñantis. xij. q. ij.
c. si cupis. xvi. q. i. dñst. idē dñst.
de illis qñ dubitabāt nec tñ pñ posse qñ
suerūt qñ pariformiter tenentur.

¶ Atz emēs rē raptā vel furto ha-
bitā bona fide. l. nō credens raptam
sñt teneat. §. qñ nō hz hec bona fide
vñ sibi pñert. pñciū qñ bōa fide du-
rāte nūqz tenet eā restituere ēt si pe-
rijt. l. ii. C. de furt. Scōs qñ fruct' cō-
sumptos bona fide durāte nūqz tene-
tur restituere. l. bone fidei. ff. de acq.
re. do. 2. l. fruct' 2. l. si ex diuerso §. si.
ff. de rei vñ. sed solū tenet restituere
fruct' extātes vel ingātū fact' 2 locu-
pletor. d. qñ dñc. vt. §. fruct'. §. si 2. ij.
¶ Tertiu' qñ si dñs rez alienauit vñ
dñor alio mō durāte bōa fide nō tenet

reddere pñciū nec aliō nisi solū lucz si
extāt aliqz ex qñ faci' ē locupletior. l.
nā 2 hoc nā. ff. de pñ. l. ide. Quarto
qñ pñt expñas qñ fecit i bōa fide cir-
ca rē pñciū adā vel meliorādā retine-
re. §. Expñe. §. ii. Quintu' qñ si iudi-
ce iñiāte restituerit eā hēbit actō. c. 3.
ē in foro pñtioso 2 vñditore. dñc. c.
vulnerāte nō aut si ad sacerdotē ipñ
restitueret. l. si rē. ff. de eue. Cñ pñ-
len. ē et vt faciat se citari i iudicio a
dñō rei si citat' ānunciet vñditori vt
ipñ defendat 2 seruet. In pñcia. atz qñ
lucz cūqz restituerit eā dñō vñditori
teneat ei qñ pñciū. c. si. de emp. 2 vñdi.

¶ Atz emētēs pñcia furata nō. vt
vñea retineat 2 vt restituat dñō qñ al-
ipñ hñe nō posset aut nō pñ tā paruo
pñcio possint pñciū qñ emerāt a nñ dñō
repetere. §. fz dñst. 2 dñst. qñ dñst. qñ
sic qñ vñst gesserūt negociū cur' res
erāt 2 ēt expñas moderatas nisi de
re empta hñssent vñlitate qñ tñc te-
nēt pñcipare fruct' rei cū expñis 2 pñ-
cio ar. l. si an vñtra. §. ij. ff. de neg. ge.
2. c. cū dilecti. §. si. de accu. 2 si pñret
sine sua culpa aut eas amitterēt nñ te-
nerentur. Aduerte tñ qñ in foro pñ-
tioso nñ credet talib' pñciū nisi pu-
blice pñstati fuisse qñ ea intēuone
emerūt. ar. l. nñsent. ff. de ne. ge. 2. l.
ij. C. de fur. 2 in. c. vñico vt eccliaſti-
ca bñst. l. si sec' scit in pñcia.

¶ Quid faciet ille qñ emit rē quā scit
fuisse raptā nec inuenit dñm ei'. §. fz
dñst. 2 dñst. qñ postqñ fecit diligē-
tē inqñtionez tñc tenet pñciū ipñ rei
vel ipñ rē dare paupib' cū fructib'
ipñ si emit mala fide. Si autē emit
bona fide reddat eā rem vñditori re-
cupato pñcio suo si pñt vel si nō pñt re-
stituāt rē per pñciū paupib' cū fructi-
bus nō sumptis bona fide 2 publi-

432
ce fz pñ. Ray. vt oīs suspicio vñet.
2 sic erit liberat' ar. c. qñuo. xij. q. ij.
¶ De emētē rē ecclie sine solēnitate
quō teneat vide alienatio. §. xxiij.
¶ Atz emēs de pecūia aliē' aliqd
noīe suo teneat. §. qñ nō qñ res ep'a
ē sua sec' si emisset noīe illi' cur' erat
pecunia. qñ tñc res ep'a ē illi' cuius
erat pecuniaria. l. si patru'. C. cō. vir.
iudi. 2. l. si ex ea. C. de rei vñ. 2. l. ad
probationem. C. de rei vñ. 2. l. ad
re ep'a de pecu. ecclie. vt. §. immu-
nitas. §. xxi. Jitē de pecunia militis
l. si vt pñonis. C. de rei vñ. 2. l. ad
cunia pupilli. l. iii. C. arbi. iū. Jitē de
pecunia data pñgi qñ res emit a ma-
rito. l. 2. cor. ff. de do. l. itē vi. 2. vñ. nā
in istis casib' emptū ēt noīe suo effi-
ciē illi' cuius erat pecunia. In pñcia
tñ tenet ad satisfacionem si res
ep'a nō ēt pñciū tñ vñlū sicut pñciū
¶ Atz emēs a furioso pñcio vñ mi-
nore 2 hñmō qñuo vel per ius vel iudicē
ēst interdicta pñas vendēdū te-
neat eā restituere. §. qñ sic qñ male si
dei possessor ēst 2 interdicta legunt.
emit. l. quē admōuz. C. d. ag. 2. c. co.
¶ Executor vñlie volūtaz quō tenet
vide executor pñ totū.
¶ Expñe qñ sñt restituēde vid. §. s.
expñe. §. l. 2. iij. 2. §. expñe. §. l. i.
¶ Gallarius quō teneat vide Gal-
lius. §. iij. iij. vii. viii. ix. x. xi.
¶ Famil' alicu' dñi accipies pecu-
niā pñ dñio mutuo scio dñorē ea lu-
crum faciēs tenet lucz restituere do-
mino si talr paup erat qñ pecūia mu-
tuo accepta erat ad pñculū dñi. fm
Scō. in qdam trac. alio non.
¶ Familo iñmanti an teneat dñs
salarū. vide familia. §. l. i.
¶ Fideiussoi suo qñ qñ tenet vide
fideiussoi. §. xv. 2. xvi.

Fraudē faciē legi quō tenet ha-
bes. s. frau.

Fugere faciēs detentū in carcere
p debito an teneat ad restōnez. R. f. 3.
do. Ro. de platea. in. l. quotiens. C. d.
exac. trib. q. sic qd veruz credo de il-
lis q se liberare possent solvendo debi-
tū nō de illis q ita sūt paupes q nul-
lo mō pnt solvere nec hnt parētē q
p ipsis solvū vellent qm tales iniuste
detinētur. C. q. bo. ce. pos. l. i. r. not. gl.
in. c. odoardus. de solu. qm qui bo-
nis cedit nō dz pati cruciatū. nec car-
ceres nec vituperiū p debito fco ex-
scutū vel qm. l. i. C. q. bo. ce. pos. r. iō
iprobant pvetudines in pium qm
Aug. quādoz appellat frustratoriaz
r inhumana r irrationabile scutiam
xiiij. q. vj. si res. r. iō qm cūqz lon-
ga r statuto firmata sūt nō vlx.

Atri faciēs fugere vel occultans
offāles tpe iudicat teneat ad restō-
nem. R. fm bal. in. l. iij. C. d. assel. q.
sic. r. in quadruplū qd credo rez in-
scia post pdenationē. sed an soluz
teneat ad dānz qd restituere dēbant
ipsi officiales si iudicati fuissent.

Fugere faciēs incarceratū p deli-
cto an teneat. vide fugere. s. i.

Fur quō tenet vide furtuz. s. r. r.
s. xij. cum seq. vbi innentes quō ius-
sione pssio pssu r cetera participa-
tione in furto quis tenet.

Bedificans in solo alieno. vel d
alieno vel in dānz. pmi quō teneat
vide edificans per totū.

Heres qm tenet ex delicto defun-
cti. vide heres. s. iij.

Heres quō tenet solvere legata i
testō mnt solent facta ibidem. s. v.

Heres quō tenet ex pētu. vel qm
defuncti. s. vj. ibidem.

Heres qm sunt plures quō tenet
tur ad debita legata ibidem. s. vj.

Homicida quō tenet ad restōnē
R. fm Sco. l. iij. di. xv. q. tenet totā
vitā suā expendere ptra infideles vl
hereticos in satisfactionē occisi vel i
orationibus teinijis r hmoi quod
si nō pōt vel nō vult hoc facere tene-
tur saltē ad aliquā restōnez arbitrio
boni viri r vltra eam tenet placare
lesos qm pōt r si occisus aliquos
sustentabat tenetur illis ad tantas sa-
tisfactionē qm vtilitatē siue lucz
occisus dedisset r extimabit fm tps
quo verisilr victurus r operaturus
sicut extimat. l. hereditatū cōputatio
nem. ff. ad. l. fal. r. l. cū h. s. modus
quoq. ff. de trasac. Considerabit er-
go ars quā faciebat qualitas plone
r etas r lucrū qd acquirerebat. r hmoi
vt fiat digna restō. qd limto verum
nisi quis aliquē occidisset qui euz ag-
gressus est. r occidisset cā sue defen-
siois. lz aliqliter modū excessisset. qz
talio nō sic stricte teneret qz difficult
mū est iustū tēperare dolore. Item
nisi qd ordie iusticie iterfecisset. Idē
dic de vulnerante aliquē irremedia-
biliter. puta abscondēdo mēbruz vel
mutilando q tenet nō solū ad placā-
tionez lz r expensas in medicos. lz
etiā ad oē lucrum qd potuisset acgre-
re. Si aut vulneravit remediale r
tenet vltra pdicta de placatione r ex-
pensis nisi ad lucrū qd pdidit tpe in
firmitatis. si fuisset lucraturus. Hic
pordat Ric. r Land. in. iij. ca. di.
Horas canonicas clerici nō dicē
quō tenetur vide hora. s. ix. r. xj.

Hospitalarij qm tenent restituere
vide hospitale. s. iij.

Ieiunij frangēs an teneat ad re-
stitutionē. vide ieiunium. s. xx.

Immunitatem

Immunitatē frangens ecclesie quō
tenet vide immunitas. s. xx. r. xxx. r. xxi.
xxxj. r. xvj.

Impediens aliquem a consecutiōe
alicuius beneficii. vtruz teneatur ad
restōnem. puta volebā emere posses-
sionem r tu impedivisti. vel aliquis
volebat legare mibi aut donare r tu
oblivisti. r hmoi. R. fm Ricar. in
iij. di. xv. q. aut talio spediuit animo
dānficandi. pmiuz. r sic tenetur ar-
bitrio boni viri dānficatio nō tū tū
qum erat illud bnficiuz qd nōdum
habuerat. maxime qm alio ne hēret
potuit impediri. facit ad hoc instaur.
de rez diui. s. illud questum. vbi hē
q si quis bestia vulneraverit. r fugi-
ens alio eam accepit q sit accipiens
rō ibi ponitur q multa accidere po-
tuissent ne vulnerans eam haberet.
Dicit tū l. ho. fa. fe. q. lxxj. q si iam
erat determinatū q talis tenetur ad
equivalens de quo habes. s. legatū.
l. s. xxxij. aut fecit animo consulē-
di ppeie vtilitati. r sic nō tenetur si
hoc pcuravit per viam licitā r mo-
do licito arg. ad hoc in. l. i. ff. de no.
ope. nūc. r in. l. si in meo. ff. de aqua
plu. ar. vnde dicit ter. in. l. nemo. ff.
de reg. in. nemo dānum facit nisi qui
id facit qd facere ius nō hz fallit hoc
in casu de quo. s. clericus. xij. s. vij.

Itrum ipediens rusticum iniuste
ne operas suas exequatur aut pisca-
tores vel aucupes captione piscium
vel autum teneatur ad restōnem. R.
q sic ratio qz qm res est ad aliquid
destinata nālitur qui ipsam iniuste i-
pedit tenetur fm q not. in. l. i. ff. de
in lit. iur. r in. l. si idem. ff. de iuridi.
om. iudi. r per Bar. in. l. inter stipu-
lantē. s. sacram. ff. de ver. obli. Et iō
qz rustico r venatori auferatur su p

pr vltus q erat sui ppij iurio r fru-
ctus in eoz vsu casuali r qsi scialiter
dictus. iō tenet ad restōnem dāni ar-
bitrio boni viri q bon vtr antēder si
verisilr talē vultatē hūisset r sic re-
stitui faciet. Si qo verisilr nō fuisset
secuta sic nihil faciet restituere quod
plz Bar. in. d. s. sacra. Et de hoc vi-
de. j. vltura. i. s. lxxvii. in fi.

Incendij paciētibz rapieas res quō
teneat vel destruens domū vide ibidē
s. iii. r. iij.

Infideles spoliā quō teneat vide
infidelitas. s. vii.

Iniuriator quō tū vid iniuria. s. vj

Inquisitor quō tenet restituere. vide
inquisitor. s. v.

Insignia aliena assumētes quō deci-
piunt ppli an teneant ad restōnem
R. q sic r illi r cur? signa acceptū
si aliq dānz ē passus r ppls dece-
pto r de hoc vide. s. insignia p totū

Inuēta quō sint restituēda r qm vide
s. inuēta per toni r furtū. s. xxx.

Iude quō tenet restituere lucrati er-
ro publico vid iudens. s. xlij. r. vl.

Iudicans fm allata quō tenet vide
iudicare. s. vii.

Iuder petēs salariū vel aliō quō te-
netur vide iudex. s. viij. cum seq.

Iuder si ex negligentia dānficauit.
quō tenet ibidē. s. xxi. r. xxiij.

Iuder ex malicia dāns iniustā iniām
vel grauano ptes in nō dando sniaz
r hmoi vide ibidem.

Iur indices q deputant a ppls
vt iudicent in aliqbz causis qz credū

tenet in foro anime de necessitate: si
fiscus iniuste acquisita possit auferre p
l. lucius. ff. de iure fil. Sed ego disti
guo p pcoria eoz q not. in. c. quia
pleriqz de imm. ec. et in. c. ex transmis
sa de deci. et in. c. no sane. xiiij. q. v. q
aut ista mulier fac dānuz alteri puta
q: sciētibz vicinis suis cōmittit adul
teriū pp pecuniā vel aliū qd sibi dā
er quo reddit inuolupendū apud ali
os vir eius. et sic tenet de necessitate
satisfacere iniurie facte alteri: et iō ei
restituere in satisfactionē. Aut facit si
ne alterius infamia puta qz occulte et
ignorat. et sic nō tenet restituere de ne
cessitate in foro anime qz cū nullū le
dat nisi seipsā. ideo nō habebit satisfā
cere nisi deo p pnam. Idē dic de ma
sculo q pp scelus aliud recipit. et idē
de quocunqz recipiēte aliqd propter
aliquam turpitudinem secūdm pre
dictam distinctionē. presupposito. q
ille q dat pōt dare cui vult.
Naufragiū paciētes p dātes qmodo
tenent. vide naufragiū. §. iij. et iij.
Maura quando tenetur. vide Maura
in principio.
Negligens in suo officio quō tenet
vide Negligentia. §. ij.
Omittens facere quod tenetur ne dā
num detur proximo quomodo teneat
tur. vide furtum. §. xvi.
Officiales accipiēdo aliqd a litigāti
bus quō tenentur. vide iudex. §. viij.
Pacto nudo quomodo tenet. vide
Pactuz. §. iij.
Palpās quō tēet. vid furtū. §. xxi.
Participātes i dāno. primi. et qmo
dis. vid furtū. §. xij. cū sequētibz.
Pedagiū extgēs vel fraudās qū te
netur vide pedagiū per totum.
Penā quando quis tenetur soluere
vide pena per totum.

Permutatio facta in dānu qū est re
stituenda. vide Permutatio. §. xi.
Pignus accipiens quomodo tēet
vide pignus. §. xij. vlgz. §. xv iij.
Possessor bone fidei quō tenentur.
vide fructus per totum.
Quis dicitur malefidei possessor. p.
fm pda. in. c. grauis de re. spo. q. et
is q possidet rem et scit ad aliam per
tinere. Et eō bonefidei possessor est
qui cum ignoret se possidere alienū
possidet cogitatione dñi ter. est in. c.
si viros. xxxij. q. ij.
Possessor malefidei vtrū teneat re
stituere nō solū rez quā mala fide pos
sidet sed et et fructus ipsius rei. p. q. q
libet malefidei possessor tenet resti
tuere re si extat. c. si res. xiiij. q. vj. et
c. cū tu de vsu. vel si pgi aut ē deterio
rata tenet eā restituere fm extimatio
nem illā et distinctionē de q dixi. s.
hic teneri emenē rez raptā scīenter.
tenet et nō solū ad fructus pceptos s
et ad illos quos ipse dñs percepit
set si eam possedisset. c. grauis. de rest.
spo. et in. l. re furua. ff. de pdi. fur. et
l. si natus. §. vltimo. ff. de rei ven. in
tellige si res erat fructuosa. et de fru
ctibz q honeste pcpit potuerūt. l. fru
ctus. ff. de rei ven. Et quo ad pscien
tiam limito vtz si dñs eos pcepisset
si talis nō occupasset pbabiliter qz si
nibi omniū nullos fructus habuisset.
vt puta. qz oīno nō locasset domum
sic in pscia nō tenet. Limito et pdi
cta vā quo ad possessores male fidei
q rem habuit sine aliquo titulo vt. l.
gnaliter. ff. de reg. iur. Sed q ad pos
sessores pdiatū q re habuit cū titulo.
tene q nō tenet nisi de fructibz pce
ptis et nō pceptis dñi. l. si fundū. C. de
rei vend. nisi talis titulus habet sue
rit p metū qz tūc teneret et s pceptis

dis. l. sed et part. ff. q me. cā vbi gl.
addit tres alios casus i quibz possi
dens mala fide et cū titulo tenetur
de pceptis dñi. Idem ē qū titulus
est habitus i interdicta leguz. l. quē
admodū. C. de agri. ec. et colo. Sed
est qū titulus habetur in fraudem
creditorum. l. i. ff. de his que in fra
cred. Tertius est qū titulus habetur
ex emptione rei fiscalis vel ecclesiasti
ce sine debita solēntate nec distiguo
in istis possessoribz male fidei.
Cū res restituenda fuerit aliena
puta quia nō transit in dñm ei.
aut fuerit alteri debita puta qz de in
re cūmli transit in dñm eius sed
tū cum obligatione restitutionis. qz
qualitercūqz tenetur fructus restitu
ere fm distinctionem predictam. vt
patet. l. cum fundus. ff. si cer. pe. et l.
indebitū in principio. ff. de pdi. ide.
Et clarus in. l. videamus. §. i. fauia
na quocunqz. ff. de vsu. vbi dicitur ter.
Mani verbum restituas q in hac re
pretor dicit plenam habet significa
tionem vt fructus quoqz restituant
et ideo cum restitui pretor iusserit ve
luti interdicto vnde vi. etiam fructus
sunt restituēdi. hec ibi. Ergo a fortio
ri cū dei vel sacri canonica hoc dñt
Et de h vide pda. i. c. grauis de rest.
spo. et gl. i. c. nō liceat pape. xij. q. ij.
Cū res nō sit lucrosa nisi ex i
dustria tantum vt sunt pecunie. rhu
iismodi. p. fm eōm opt. theologo
rum. vt patet per Sco. et Ricar. in.
iij. di. co. q. non tenetur restituere lu
crū. sed sufficit restituat principale
acceptum. et hoc tenet in conscientia.
q ad necessitatem qūis aliqui velit
q etiam teneatur restituere lucrum.
vt no. Arch. xiiij. q. iij. Si quis vsu
ram. Nota tamen secundū Sco. et

435
Ric. vbi. §. q si directe dedit dānu
puta qz fuit necesse propter carentiā
talio rei creditores emere frumentū
tpe quo magis valebat vel recipere
ab alio sub vsurio vel possidēdo di
strahere p minori pēto. et hmoi q te
netur satisfacere damnum passū. An
p regula. no. istam distin. q aliud ē
esse causatū alicui effectus suffici
enter et efficaciter ita q sine eo nō se
quere et tal tenet ad restitutionē dā
ni causati. Aliud est ēē cāuā alicui
dāni sed nō sufficienter efficaciter
talio lz peccet nō tūkenet ad restōnez
Cū de expēsis factis in re quā
qz possidet mala vide. s. expēse. §.
iij. pdescriptio an excuset a restōne
vide eodē. §. xlvij. et j. vncapio.
Raptor quō teneat. vide. s. Raptor
§. i. et ij.
Cū de vroz filijs aut alijs qv
nunt de rebz raptor. p. q aut tal ra
ptor p talū psumptionē aut receptō
nē nō efficit si soluedo et tūc dico f
alex. iō. q licite de hmoi bonis rap
toz pū viuere et recipere dūmō nō
viuant de impie acquisitis in specie vt
numero puta de oue capone et huius
modi raptis q si ita sunt mixta qne
sciunt discernere tunc hēant in mēte
semper viuere de iuste acquisitis. et sic
licet fm predictū Alex. cum q pcor
Alder. et glo. Ray. de talibus autē
impie acquisitis que nō transeunt in
dñm raptoris nullo mō lz alicui vt
dicā uere nisi in casibz de quibus. j. dicā
qū non est soluendo. Si vero ex talē
qū non est soluendo. puta
psumptione efficit nō soluendo. puta
quia tāta sunt que dñs restituere qta
oīa que hz tūc non lz alicui de talē
bus viuere nisi in. iij. casibz. pūmū
qū qz agit negotiū spoliatorum. f. i
ducedo raptos ad restōnem. arg.

c. qm multos. xi. q. ii. .c. inter alia d
ten. exco. qd limitat Rodof. verum
qm prime instant opportuna hois.
non de illis qui solu semel in ano v
bis instant. et hoc siue faciant i gene
rali pdicatione vt predicatoris. siue
spali pphasione siue sequat vtilitas si
ue no. l. sed an vltro. ff. de neg. ge. q
lunio etiam fm directo titulo. s. re
stitutionibus verum si spes correc
tionis habeatur et si fiat cum tali mo
deramine qd propter hoc no efficiat
non soluendo in totu vel in magna p
te alias non liceret ar. ij. q. v. c. ante
riorum. Secundus quando nec per
elemosinam nec alio modo honesto
potest necessaria vite inuenire. nam
necessitas non hz legem de pte. dist.
i. Sicut et d. v. discipulos. de re. in.
quod no est cum magna tamē parci
tate debet fumere et colere in mente.
atqz proponere satisfacere si possibi
litas adueniret. Tertius est cu vili
laborat bona raptoris argumetado
siue pseruando aut curando et bunt
modi qd hoc cedit in vtilitatem credi
tor. Intellige si vtilitas est rata qd
sumpt? alr no et q non vinat vel acci
piat de imple acqstis in spe. Quar
tus casus est quando quis hz multa i
certa restituere et episcopus cu ipso
dispensauerit vt de ipso icertis tñqz
paup vinat. Mo. et q pccum rerum
raptar venditar no ē furtiuu. l. qui
vas. s. fin. ff. de fur.
Ratū habeo dñi. primi qño tenet
vide. s. furti. s. xx. i
Receptor dñificantiū proximuz.
vel rerum ablatarum qño tenetur vi
de furti. s. xxi. xxi. .c. xxv.
Religiosum retrahes vel a religioe
remoues aliquē qño teneat. vide re
ligio. s. lxiij.

Represalias faciens. vel cedēs qñ
tenet. Vide Represalia. s. ij.
Revelare nolens rem furatā. primo
qm tenet. Vide furti. s. xxvii.
Rixam facies qño tenet vide Rixa
per totum.
Seditionem concitans qñ teneat vi
de leditio p totum.
Seducēs mulieres vel pueros sctra
hēdo eos qualitercūqz sine bladiis
siue minis ab his sub quoz ptate sūt
q legib? vocant plagiaris. Atqz te
neat. R. qd sic no solu subractos re
stituere. sed et omne lucrū quod ha
buissent ab eis p sub quozum ptate
erant toto ipe quo subtracti steterūt
fm. to. Jo. de platea. Insti. de ob. q
et delict. nascun.
Quid de seducēte virgine. vide stu
pium. s. i. et ij.
Sententiā iniustam dans qño tenet
vide Juder hic. s.
Quō tenet ille p quo data est iniu
sta snia vide snia. s. vij.
Sepulturā recipiētes idēbite qño te
net vide sepultura. s. xxii. .c. xxiiij.
Simoniace acqstū qñ est restituen
dū. vide Symonia. vii. per totū.
Socius qñ tenet ex societate. vñ so
cietas p totum.
Solutionem an teneatur qd facere
obligatus ex nudo pacto. vide Pa
ctum. s. iij.
Solutio qño et qñ est fienda. vide so
lutio p totum.
Scripturas falsas vel destrues an
teneat. R. qd sic insolidū de oi dāno
dato. primo per hoc siue fiat i libris
mercatorū aut quārcūqz aliar scri
pturarum. l. i. ff. de magi. .c. i. et q
tabulas. ff. de furtio. Ite dicit de vic
tibus falsis scitenter. vide falsarius.
s. tertio.

Sed quid de occultantibus. R. scdm
S. Bernardinum in tractatu resti
tutioni qd peccant mortaliter neqz
sunt absolui nisi publicent. non tñ te
nentur ad restitutionē. nisi quando
requisiti maliciose pandere noluerūt
ex tali occultatione postea tenentur
est ad talem conditionem qd creduo
res sua habere non poterūt. quia sic
tenentur de omni damno eo qd cām
dant efficacem damno primi.
Quid de illo qui ex lris suis dat
dānos. primo licet si aliquis merca
tor scriberet qd aliquē merces valēt
multum in tali patria cū no sit verū
R. qd aut littere dirigerent ei cui d
dit damnu et sic tenetur ad restōnem
ei. Aut no dirigerent ei. seu ipse eas
aperuit. Et sic licet mortaliter peccet
scribens tamen non tenetur ad restō
nem. sed sibi imputet qui eas aperu
it. Si aut misit. iij. vt fraudulenter d
cipiat aliquē. sic scribens tenetur i so
lidū. et etiam exequens si scitenter hoc
fecit vltra peccatum mortale qd com
mittunt.
Sponsalia pbens qñ teneatur. vide
Sponsalia. s. xvj.
Stuprans virginem qñ tenetur vid
Stuprati. s. i. et ij.
Tabellio qñ tenetur. et qñ. vide Ta
bellio. s. vj.
Tallas exigentis qño tenet. et qñ vid
Talla per totū.
Testis qñ tenetur. vide Testis. s. xx
vj. .c. xxi.
Toruram faciens alicui indebite vi
de Tortura.
Transigens propter indebitam cām
Quomodo tenetur. Vide Transac
tio. s. v.
Turpe Lucrum. Atqz turpiter ac
quisitū de necessitate restituendum.

436
R. qd aut acquisitū turpiter. i. cū pec
cato fuit acquisitū interueniente do
lo fraude vt extorsione. seu metu aut
deceptione et hmoi casibus in quib?
datur repetitio per actiones de dolo.
vel metu cā et similea vel per offic
um iudicio. Et sic tenet de necessita
te restituere illi a quo sic extorsit. vel
eius heredibus si quos habet et scit.
vel saltem pauperibus signorantur
et in hoc concordant doct. sequentes
Jnn. i. c. qz pleriqz de iun. eccl. Et
acquisitū cū pctō turpiter fuit acqsi
tū sine dolo fraude et ceteris pdictis
ita qd ei gredit nulla poffit repetitio
per actiones vel p offm iudicio. Et
istō cāu fuerunt varij doct. l. doct. in
c. cum sit de iudeis tenet indistincte
qd est restituendū paupib? alij in. d.
c. qz pleriqz allegantes Jnn. s. i. in
pclusionē tenent et sic videt qñ cōs
opi. Sed cū nullo iure pbeo dico qd
lz sit bonū pssm vt in paupes erro
getur. vt sic satisfaciatur in quo deliq
m no est de necessitate saluus. et hoc
lz Car. in. d. c. qz pliqz et gl. et Ray.
in tit. de raptō. s. sed qd de focarijs
Et iudicio meo et hoc Jnn. i. d.
c. qz pliqz lz cōter. doc. q tenet Jnn.
p se aducant et male qz si intelligeret
illud qd dicit ipse Jnn. fore necessa
riū qd sacerdos debeat ei intigere vt
i pios vñs expendat qd acqstū fa
ciendo illicitas negociationes vt q
alias iniuste acqstū sine calūnia ali
cui facta certe sibi diceret qd supius
ibidē similit qd vbiqz aliquid male
querit vel ex negociatione vel extor
sione ex qua tñ restituere no tenetur
no dānat cū si heredit? relinquit. Ite
ibidē dicit qd mathematic? no tenet
restituere in casu pdicto. Item dicit
de eo qui in ludo aliquā lucrat qd
L iij

nō tenetur nisi fuerit in dolo alii tra-
hēdo t nī isti cum pctō acgrunt. Et
iō oportet intelligatur q sacerdos dō
ei inuigere vt restituat paupib⁹ de
bono t equo non tñ de necessitate. t
sic tene q tali sanet ius nāle in reten-
tione pp ofensum dñi tradentis, nāz
nihil tā nāle vt acquitio fiat p volū-
tatem dñi tradentis. vt in l. nihil taz
naturale. ff. de reg. iur. t isti d re. di-
ui. §. per traditionē. Et facit optie q
habet in. c. si. de simo. r glo. in sūma
xiiij. q. v. t in. c. ex transmissa de deci.
Et ad. c. cum sit de iudeis qd addu-
cit. Post dico q in penā illud ē sta-
tuti. qz assumptis offiij d disponē in
ris t nō excedet casum suū. Sicut non
ob. c. nō sane. xiiij. q. v. qz loquit cō-
sultus p dā. i. d. c. qz pleriqz. Nec
ē. c. si qz pūmar. xvij. q. iij. t. c. ma-
gne. t. c. qz pū hto de voto q allegat
Inno. qz nō pbant dictū suū si sic intel-
ligat vt tenentur de necessitate. Qd
no. bñ qz facit ad multa.

¶ Atz recipiens aliqd. p cessando
a veratore indebita. pūm teneat illō
restituere. p p dñ. in. c. dilect⁹ de
simo. q sic facit. l. i. t. l. generaliter.
ff. de calū. t. l. iij. §. questione. ff. de
condi. ob tur. cām. Rō diuersitatē ē
qz est cū calūnia. acq. suū. t sic p ro-
luntatē dñi. sed in casu pcedēti non.
ex hoc pz qz qd dedit aliquid vel
ex timore ēt reuerentiali vel vt pseq-
retur suū sbitū vel euitaret aliqd ma-
lū ille gertor sit ex predictis causis sic
tenetur ad restitutionem nisi ille libe-
raliter velit dare.

¶ Sed qd de ypocrita q sub forma
boni xpiani vel religiosi cū nō sit ele-
mosinas acgrit. p. fm Inno. in. c.
qz pleriqz de imu. ec. qz tenet ad re-
stitutionem nō forte illi q dedit quia

mercedem suā taz est psecutus. Sed
tu dic clarus fm Joā. de Rapol. in
pctibus suis q aut talis dans elemo-
sinaz vel quid aliud errat in persona
puta qz credit dare ticio t dat oy
no sic dñus tenetur ei restituere vt
illi cui intendebat dare. Aut errat in
fortuna. puta quia dat diuini credēs
dare pauperi. t sic talis recipiens te-
net ei qui dedit vel pauperib⁹ resti-
tuere nisi ipse recipiens effect⁹ fuisse
postea paup. Aut errat in pditione al-
tera puta credit dare Sancto vel ce-
lebraturo t huiusmodi t tunc si con-
ditio non inest recipiens tenetur re-
stituere vel satisfacere p se vel p alius
fm intentionē dantis. Alij dicūt ve-
rum hoc si datū est precise tāqz ex cā
finali pp illud sicut si daret sic expri-
mendo secus qñ dat. qz sic credit. qz
tunc nō tenetur sicut si daret tibi. qz
credo sis amicus meus cum tamen
nō sis qz non teneris restituere t ma-
gis placet qz vt dicit. l. si repetēti. C.
de condi. ob. cau. da. Conditio i cor-
de retenta non inducit repetitionem
maxime in casu isto. qz vt supradic-
tū est talis dans illi qui credit scitū
licet non sit tam habet mercedē suā
pro qua dedit. l. pro deo q iudicabit
causa finalis ex quo aliud nō est ex-
pūm. Et ex pdictis patet q isti que
siores qui faciunt se talis religionis
cū nō sint t qui promittuntur dicere
multas missas cum nō dicāt t qz nu-
truit multos infirmos vel redimunt
captivos cum tñ nō faciant q tenet
ad restitutionem vel illis q dederunt
vel p quo dederunt quia ex quo pe-
tunt p tali cā dantes intelligunt da-
re pro eadem si aliud nō exprimunt
Nec ob. d. l. si repetēti. qz satis cau-
sa est expressa ex quo petunt pro eaz
Secus

Secus de illo q petit p deo. l. singat
se sanctum t ille non daret si sciret eū
non fore sanctum. qz cā pro qua acci-
pit est solus deus licet scdaria San-
ctitas ficta non attenditur. sed cā pñ-
cipalis.

¶ Tutor qñ tenetur vide Admini-
stratio. §. i.

¶ Vendentes rem plus iusto pctō.
qñ tenent. vide emptio. §. vi.

¶ Venatores dantes dānū in agris
qñ tenent. vide venatio. §. ii. t. iij.

¶ Visitator a visitatis recipēs aliqd
qñ tenet. vide visitator. §. iij.

¶ Frustruarius qñ tenet vide vsu-
fructus. v. §. vii. t. xii.

¶ Mutuarius mentalis. Atz tene-
atur restituere id q est sibi datum a
mutuo recipiente vltra sortem. p. qz
licet doctores sint dñi. In hoc tamē
eos concordando sic distinguo vide
licet q aut mutuū accipiens dat libe-
raliter credens mutuantem hoc non
eriget aut velle t sic si tenet restitu-
ere de necessitate. t isto mō intelligen-
da est opt. Ric. in. iij. di. xv. q. v. ar.
v. t. Sco. ea. distm. Alex. lombard. t
Lar. in. c. consilium t Cle. ex gravi
de vsu. qui tenent q non tenetur resti-
tuere. Et facit pro hoc ter. in. l. inter
omnes. §. recte. ff. de fur. Abi dicitur
contractus rem credens inuituz do-
mini cōmittit furtū sed furto non ē
obligatus si dominus erat solens
ad idem facit insti. d. obli. que ex qñ
delic. nat. §. pñ in. h. nec ob. l. si ego.
la prima. ff. si cer. pe. Abi dicitur qd
si voluit tibi rem donare. t tu crede-
bas eam tibi mutuo dari non efficit
tua ante psumptionem quia in hoc
casu intentio recipientis t conceden-
tis discordat sed in casu predicto co-
cordant. quia ille liberaliter dat iste

437
scit se liberaliter datum recipere.
Item non ob. ratio Joā. an. in mer-
curialibus in regula peccatum. qz
contractus a pñcipio fuit vniuersus
t ideo effectus similiter qz verū ē.
si effectus procederet a dicto contra-
ctu. sed nō est verū sed pcedit ab alio
l. libera donatione qua ille donat. t
iste donatum liberaliter recipit. aut
mutuum recipiens non dat liberali-
ter. Sed ideo dat quia per signa vi-
det mutuantem sic velle aut ne mu-
tuū auferat. t iō sic dat t tunc dic q
talio tenetur acceptū restituere de ne-
cessitate. t sic limita t intellige. c. cō-
soluit de vsu. Inno. t hosti. ac pau-
lūdem cū Jo. an. in. d. regula pctm
qui tenet q tenetur.

¶ Sed qñ scire poterit si dedit libe-
liter vel ne. p. qz si signis vel circūlo-
cationib⁹ significauit q aliqd vellet
vltra sortē tūc tenetur restituere qñ
libaliter dedit qz vt dicit. l. si dō nō
remunerandi. §. idē papi. ff. m. s. qz
qñ aliquis simpliciter rē pcedit pū-
mitur donare illi q pū donauerat si
bi sic i pposito. qz ex signis oñdit se
ñ mutuariē gras iō credendū ē t illū
eo aio dare. l. non gras. Si dō nullū
signū oñdit q vellet aliquid vltra sor-
tē t pot⁹ q mutnabat fatēdū est. Et
etiā gras dedisse t hoc verū nisi ali-
ud de mente eius pñter.

¶ Atz ille q mutuanit gratis teneat
restituere id quod sibi datū est a mu-
tuū accipiente. p. qz si credit cū gratis
dare nō tenet qñus ille non gras de-
derit quia vt dī in. c. sicut ep̄s. i. q. ille
nulla obligatio suspiciēti culpe ma-
culā igerit q nō er ambientis pñtōe
pcedat t obligatio antidotoz iustā
pit receptōes p erroze soluti. l. si test
§. i. ff. de fideiuss. nisi ē error sci alie.
L. v

ni. vt puta putabit p. suu. pcuratores
 ee. p. m. i. u. s. cu. tu. no. esse. q. sic. teneat
 tur. Rod. r. ast. dicit q. no. teneat q.
 diu bona fides durat nec de p. m. p. s.
 sed postq. scit q. no. liberaliter dedit te-
 neat de extantib. nisi p. v. l. u. c. a. p. i. o. n. e. m.
 v. l. p. r. e. s. c. r. i. p. t. i. o. n. e. m. s. u. a. f. a. c. t. a. e. s. s. e. n. t. q. o. p. i.
 e. n. t. i. o. r. i. n. p. s. c. i. a. q. i. l. l. a. L. a. u. r. o. d. o. d.
 i. n. s. u. o. s. c. i. t. b. q. d. i. c. i. t. q. e. t. n. o. t. e. n. e. t. u. r.
 p. o. s. t. q. s. c. i. u. n. o. l. i. b. e. r. a. l. i. t. e. r. d. e. d. i. s. s. e. r. a. d. d. i. t.
 i. d. e. z. R. o. d. q. r. a. l. t. a. q. d. e. d. i. t. s. i. p. z. b. o.
 n. i. s. i. p. s. i. m. u. t. u. i. d. a. n. t. i. s. q. p. o. t. s. i. b. i. p.
 r. e. t. e. n. e. n. t. e. p. s. u. l. e. r. e. d. e. e. o. q. s. i. c. s. o. l. u. i. t. i.
 p. s. c. i. a. q. r. e. t. u. m. e. s. t. a. n. p. r. e. s. c. r. i. p. t. i. o. n. e. z.
 s. e. d. n. o. n. p. o. s. s. t.

3 C. Atz v. l. u. r. a. r. i. t. e. n. e. a. t. n. o. s. o. l. u. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. s. i. f. r. u. c. t. u. d. i. c. v. t. s. p. o. s. s. e. s. s. o. r.
 m. a. l. e. f. i. d. e. i. c. i. t. s. i. l. r. d. e. l. u. c. r. a. t. o. r. e. p. e. c. u.
 n. i. a. v. l. u. r. a. r. i. a. v. t. i. b. i. d. e. s. i.

4 C. Atz i. n. d. u. c. e. s. a. l. i. q. u. e. a. d. f. e. n. e. r. a. n.
 d. u. i. p. s. u. l. e. d. o. r. e. l. p. e. c. u. n. i. a. m. u. t. u. a. d. o. v. l.
 s. o. c. i. e. t. a. t. e. s. p. e. n. d. o. r. a. h. m. o. i. t. e. n. e. a. t. a. d.
 r. e. s. t. i. t. u. e. n. t. e. s. t. o. r. i. u. s. v. l. u. r. e. p. z. s. i. l. l. e. x. l. o.
 b. a. r. z. A. d. o. n. a. t. i. v. l. u. r. a. v. a. c. R. o. d. q.
 n. o. n. i. s. i. i. n. g. r. a. t. u. p. u. e. n. i. t. a. d. e. i. q. r. i. d. a.
 d. o. m. u. t. u. a. z. s. u. b. v. l. u. r. i. n. o. d. a. n. t. i. f. i. c. a. t. u. r.
 p. r. i. m. u. s. s. e. d. i. n. e. x. i. g. e. n. d. o. v. l. u. r. a. s. a. l. i. j.
 i. n. d. i. c. t. q. t. e. n. e. a. t. q. n. o. n. c. r. e. d. o.

5 C. Atz p. l. o. n. e. t. e. s. e. u. s. e. n. s. a. l. e. s. v. l. u. r. a. r. i.
 o. r. u. s. p. e. c. u. n. i. t. e. n. e. a. n. t. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. o. e. s. v. l. u.
 r. a. s. i. p. o. z. p. z. s. i. l. l. a. l. i. n. i. s. p. r. o. u. e. r. e.
 s. e. u. d. i. t. e. r. m. i. n. a. n. d. a. s. i. l. l. r. q. n. o. s. e. d.
 g. l. i. l. i. f. i. c. i. e. t. e. r. s. i. a. d. l. p. o. p. s. i. f. i. d. e. p. i.
 d. i. s. t. i. n. c. t. e. v. u. l. t. q. t. e. n. e. a. t. c. u. q. p. u. e. n. i. t.
 B. a. r. z. A. n. g. i. b. i. d. e. q. d. i. c. t. q. p. a. r. i. p. e.
 n. a. s. u. n. t. p. u. n. i. e. d. i. t. a. l. e. s. p. l. o. n. e. t. e. s. i. c. i. l.
 l. i. q. f. a. c. i. u. t. s. e. r. h. o. c. i. d. e. z. s. i. r. a. r. o. b. d.
 z. a. d. i. d. e. f. a. c. i. t. l. i. s. c. u. i. o. p. e. i. n. p. n. c. i. p.
 s. i. f. i. c. a. d. u. l. m. u. l. t. o. f. o. r. t. u. n. i. s. m. i. n. i. s. t. e. r. a. l. i.
 u. s. x. l. v. i. d. i. f. i. c. u. t. n. o. s. u. o. q. c. r. e. d. o. r. e. z.
 d. e. p. l. o. n. e. s. c. o. o. p. e. r. a. t. i. b. i. n. e. r. a. c. i. o. n. i. b.
 v. l. u. r. a. z. r. e. l. i. u. e. n. i. e. n. t. i. b. c. a. u. t. a. s. f. i. c. t. i. d. e. a.
 q. b. v. l. u. r. e. s. o. l. u. a. n. t. q. d. a. n. i. d. a. t. c. a. z. e. f.

f. i. c. a. c. e. s. i. d. a. n. t. c. r. e. d. o. r. e. z. s. p. l. o. n. e. s. s. a.
 l. u. m. c. o. o. p. e. r. a. n. t. i. b. v. t. m. u. t. u. i. d. e. f. p. o.
 t. i. u. s. p. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. d. e. b. i. t. o. r. i. s. a. r. n. o. t. i. n.
 l. i. f. i. q. u. a. C. r. e. o. p. l. i. m. o. n. e. c. p. e. c. c. a. n. t.
 s. i. a. d. h. o. c. n. u. l. l. u. i. n. d. u. c. i. t. v. t. f. e. n. e. r. e. u. r.
 s. e. d. s. o. l. u. i. a. d. p. a. r. a. t. o. s. d. a. r. e. s. u. b. v. l. u. r. i. s.
 a. c. c. e. d. u. n. t.

6 Quid de notariis q. p. s. i. c. i. u. t. i. n. s. t. r. a.
 d. e. d. e. b. i. t. o. v. l. u. r. a. z. p. z. s. i. r. a. r. o. b. d. o.
 q. p. a. u. t. p. a. l. l. i. a. t. v. l. u. r. a. s. i. n. i. n. s. t. r. i. s. p. u. t. a.
 q. z. f. a. c. i. u. n. t. c. a. r. t. a. s. d. e. d. u. p. l. o. r. e. l. s. u. b. n. o.
 m. i. n. e. e. m. p. t. i. o. n. i. s. z. h. m. o. i. s. i. c. t. e. n. e. n. t.
 t. o. t. a. m. v. l. u. r. a. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. s. i. v. l. u. r. a. r. i.
 i. p. s. e. n. o. r. e. s. t. i. t. u. e. n. t. n. i. s. i. f. i. n. q. u. o. d. a. h. o. c.
 f. e. c. i. s. s. e. t. i. f. a. u. o. r. e. p. e. n. t. r. e. c. e. p. t. o. r. i. m. u. t. u. i.
 q. v. l. u. r. a. r. i. q. d. p. o. t. t. e. n. e. r. i. z. m. o. r. a. l. i. r.
 p. e. c. c. e. t. i. n. s. t. r. i. m. f. a. l. s. u. s. f. a. c. i. e. s. s. i. a. u. t. i. f.
 p. a. l. l. i. a. t. v. l. u. r. a. s. s. e. d. a. p. t. e. p. z. p. i. n. s. t. r. a. t. e.
 n. o. t. e. n. e. a. t. q. n. o. d. a. t. c. a. z. e. f. f. i. c. a. c. e. z. z. s. i. l. l. a.
 B. a. l. i. n. p. r. i. c. a. d. e. p. p. i. f. e. u. a. l. i. e. p. s. e. c. i. t. a. l. e. s.
 p. s. e. n. t. i. e. n. t. e. s. s. c. i. e. n. t. e. r. i. n. s. t. r. a. t. i. f. r. a. u. d. e.
 v. l. u. r. a. z. d. e. n. t. o. i. m. o. a. b. o. f. f. i. c. i. o. a. m. o. n. e. r. i.
 o. b. i. n. f. a. n. i. a. m. a. r. i. n. v. t. o. s. e. r. i. b. a. i. b. i. p. o. s. s. i. o.

7 C. Atz testes talis in s. t. r. o. z. s. i. l. r. t. e. n. e. a. t.
 t. u. r. s. i. c. u. t. n. o. t. a. r. i. j. p. z. s. i. c. f. z. p. d. i. c. t. a. z.
 d. i. s. t. i. n. q. i. n. s. t. r. a. n. o. v. a. l. e. t. s. i. n. e. t. e. s. t. i. b.
 s. i. d. e. d. i. c. d. e. p. l. a. s. q. s. e. f. a. b. r. i. c. a. b. u. n. t. s. i. f. i.
 g. i. l. l. a. n. t. c. e. d. u. l. a. s. v. l. u. r. a. r. i. o. z. z. c. u. h. i. s.
 c. o. n. c. o. r. d. a. t. B. o. f. s. i. l. l. o. s. t. z. D. i. r. e. c. t. o. r. i. u.
 d. e. v. l. u. r. i. s.

8 C. Atz aduocati pcuratores iudices
 s. t. a. t. u. t. a. r. i. j. z. a. l. i. j. q. u. o. z. p. a. t. r. o. c. i. n. o. i. s. z. f. a.
 u. o. z. s. c. i. e. n. t. e. r. v. l. u. r. e. i. n. d. i. c. i. o. r. e. l. e. x. i. n.
 c. u. i. e. r. i. g. i. s. t. r. e. l. n. o. r. e. s. t. i. t. u. i. s. c. u. z. r. e. p. e. t. u.
 t. u. r. t. e. n. e. a. n. t. a. d. r. e. s. t. i. t. u. e. n. t. e. m. p. z. s. i. c. i. s. o.
 l. i. d. u. n. e. r. e. c. u. s. a. n. t. e. r. e. o. f. o. r. t. e. q. s. e. r. i. p.
 t. u. r. e. e. i. s. p. o. r. e. c. t. e. a. p. p. a. r. e. b. a. t. i. n. s. t. e. s. i.
 p. s. c. i. a. e. i. s. d. i. c. t. a. b. a. t. q. e. r. a. n. t. d. e. s. c. i. t. b.
 v. l. u. r. a. z. s. i. n. s. i. l. l. o. s. t. i. e. n. z. s. i. n. n. o. c. i. n. c. z.
 A. d. i. c. h. a. e. l. d. e. v. l. u. z. A. r. c. h. i. n. c. s. i. q. s. o.
 o. b. l. i. t. u. s. r. u. i. j. q. i. i. j.

9 Quid de d. n. o. s. t. e. r. r. a. z. q. i. n. t. e. r. r. i. o.

l. u. s. v. l. u. r. a. r. i. o. s. m. o. r. a. l. e. s. n. o. c. o. g. i. t. v. t.
 v. l. u. r. a. s. r. e. s. t. i. t. u. a. n. t. p. s. i. m. R. o. d. q. z. t. e.
 n. e. n. t. i. s. o. l. i. d. u. i. s. i. p. u. t. z. n. o. f. a. c. i. u. t. i. n. i. b. i. l.
 p. u. e. n. i. t. a. d. e. o. s. A. l. l. e. x. a. u. t. l. o. b. a. r. d. i. c. i. t.
 q. z. i. z. m. o. r. a. l. i. r. p. e. c. c. e. t. t. u. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. n. o.
 t. e. n. e. n. t. n. i. s. i. i. n. g. r. a. t. u. z. p. u. e. n. i. t. a. d. e. o. s. d. e.
 i. p. s. i. s. v. l. u. r. i. s. A. d. a. u. t. m. o. r. a. l. i. r. p. e. c. c. e. t.
 n. o. c. r. e. d. o. r. e. z. n. i. s. i. d. e. i. u. d. e. i. s. v. l. u. r. a. r. i. j.
 d. e. q. b. u. s. p. r. i. p. i. u. r. e. i. s. i. n. c. p. o. s. t. m. i. s. e.
 r. a. b. i. l. e. d. e. v. l. u. r. i. c. o. g. a. t. e. o. s. a. d. r. e. s. t. i. t. u.
 e. n. d. u. v. l. u. r. a. s. e. x. t. o. r. t. a. s. z. s. i. l. r. p. o. s. s. e. t. d. i.
 c. i. q. u. o. a. d. i. p. s. o. s. e. s. s. e. v. e. r. a. o. p. i. R. o. d.
 q. u. o. v. o. a. d. r. p. i. a. n. o. s. v. l. u. r. a. r. i. o. s. n. o. c. r. e.
 d. o. q. p. e. c. c. e. t. m. o. r. a. l. i. r. v. t. e. n. e. a. n. t. a. d.
 r. e. s. t. i. t. u. e. n. t. n. i. s. i. q. u. i. r. e. g. i. s. t. r. i. n. o. l. e. n. t. i. n. s. t. i.
 c. i. a. m. m. i. n. i. s. t. r. a. r. e.

10 C. Atz socij tutores factores q. m. o. i.
 q. a. d. v. l. u. r. a. d. a. t. v. l. v. l. u. r. a. s. e. r. i. g. u. n. t. p.
 a. l. i. j. s. t. e. n. e. a. n. t. a. d. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. m. p. z. s. i. l. l. a.
 R. o. d. q. s. i. a. p. u. d. e. o. s. r. e. s. i. d. e. t. q. i. p. n. c. i.
 p. a. l. i. s. a. u. c. t. o. r. i. t. a. s. m. u. t. u. a. n. d. i. t. e. n. e. n. t. i. n.
 s. o. l. i. d. u. i. s. i. l. l. i. p. q. b. u. s. d. e. d. e. r. u. n. t. n. o. r. e.
 s. t. i. t. u. a. n. t. s. i. v. o. n. o. f. u. e. r. u. n. t. a. u. c. t. o. r. e. s.
 s. e. d. s. o. l. u. e. x. e. c. u. t. o. r. e. s. s. i. c. i. l. l. i. q. a. d. s. o. l. a. z.
 m. a. n. u. a. l. e. t. r. a. d. i. t. i. o. n. e. v. l. u. r. a. z. m. a. c. i. p. a.
 t. i. s. u. n. t. i. t. a. q. n. o. t. a. r. a. t. p. r. i. u. s. s. e. c. u. i. i. p. i. o.
 r. u. z. n. e. c. c. u. i. e. i. s. s. p. i. t. u. r. p. e. c. u. n. i. d. e. v. l. u. r. a.
 s. i. s. o. l. u. p. e. c. u. n. i. a. t. r. a. d. i. t. z. p. i. g. n. r. e. c. i. p. i.
 u. n. t. s. i. c. i. z. m. o. r. a. l. i. r. p. e. c. c. e. n. t. n. o. t. e. n. e. n. t.
 a. d. r. e. s. t. i. t. u. e. n. t. n. i. s. i. c. o. a. c. t. i. u. e. e. r. i. g. a. n. t. v. l. u.
 r. a. s. s. i. d. e. s. c. o. r. d. a. t. s. i. r. a. r. o. b. d. R. a. y.
 z. B. a. r. t. o. l. o. m. e. u. s. b. r. i. t. e. n. i. n. d. c. s. i. c. i. i.
 s. u. o. z. a. d. d. i. t. s. i. l. l. o. s. t. i. e. n. i. n. c. u. i. v. t. i. l. i.
 t. a. t. e. v. l. u. z. e. s. t. t. e. n. e. t. p. n. c. i. p. a. l. i. r. a. l. t. e. r. i.
 i. n. s. u. b. s. i. d. i. u. l. l. e. r. h. o. c. e. d. i. c. t. o. s. i. l. l. f. f. d. e. o.
 p. q. u. e. f. a. c. i. e. r. i. t. z. l. e. g. a. n. t. e. r. s. p. e. f. f. d. e. c. o. l.
 p. a. l. i. d. c. A. d. i. c. h. a. e. l. v. u. l. t. e. t. v. t. i. n. p. m. o. c. a. l. u.
 n. o. t. e. n. e. a. n. t. s. i. v. l. u. r. a. v. o. e. s. t. s. o. l. u. e. n. d. o. f. z. q. d. i. x. i. t. e. n. e.

11 C. Atz pupilli p. q. u. o. t. u. t. o. r. m. u. l. t. o. s.
 p. e. c. u. n. i. s. v. l. u. r. a. r. i. o. s. f. e. c. i. t. t. e. n. e. a. t. r. e. s. t. i. t. u. e.
 r. e. p. z. q. s. i. p. u. p. i. l. l. u. s. d. i. c. a. t. t. u. t. o. r. i. t. a. t. o.
 t. p. e. h. a. b. u. i. s. t. i. p. e. c. u. n. i. a. m. e. a. z. p. p. e. a. i. s. t. a.

retineo p. lucro q. b. deo ex ip. h. e.
 z. s. i. c. i. s. t. a. i. n. t. e. r. o. d. e. r. e. t. i. n. e. a. t. i. t. e. n. e. t. r. e.
 s. t. i. t. u. e. r. e. i. z. s. i. t. v. l. u. z. i. n. s. u. a. v. i. l. i. t. a. t. e. s. e. d.
 s. o. l. u. i. t. u. t. o. r. n. i. s. i. v. l. u. r. a. e. x. c. e. d. e. r. e. t. m. o. d. e.
 r. a. t. i. l. u. c. r. z. p. e. c. c. i. a. t. e. s. i. i. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. s.
 v. t. a. l. i. a. m. i. u. s. t. a. m. n. e. g. o. c. i. a. t. i. o. n. e. m. v. t.
 d. e. b. e. a. t. i. p. s. a. m. c. o. n. s. t. i. t. u. i. s. s. e. t. v. t. p. a. t. e. t.
 s. i. n. t. e. l. l. a. s. i. j.

12 C. S. n. i. q. d. c. u. i. v. i. u. e. r. s. i. t. a. s. c. i. u. i. t. a. s. z.
 v. t. c. o. l. l. e. g. i. u. r. e. c. e. p. t. v. l. u. r. a. r. i. u. e. m. o. l. u.
 m. e. n. t. u. z. s. i. n. g. u. l. i. t. e. n. e. a. n. t. i. n. s. o. l. i. d. u. i. r. e. s. t. i.
 t. u. e. r. e. p. z. s. i. l. l. o. s. t. i. e. n. i. n. s. u. m. a. t. i. d. p. e. s. s.
 i. i. q. s. i. c. i. s. t. a. c. a. v. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. i. n. s. i. c. a. s. i. n.
 g. u. l. o. z. x. i. q. u. i. g. m. a. n. u. m. i. t. u. s. n. e. c. o. b.
 l. i. g. a. n. t. e. a. d. z. v. i. u. e. r. s. i. t. a. s. q. a. i. a. z. n. o. h. z.
 s. i. t. a. d. z. s. i. n. g. u. l. i. c. p. a. s. t. u. s. d. v. l. u. c. s. i. c. u. t.
 v. i. z. v. i. j. q. i. c. s. i. p. e. s. x. i. j. q. i. j. l. m. e. r. i. t. u.
 s. a. i. a. d. u. e. r. e. n. d. u. s. f. f. q. d. m. e. c. a. d. o. c. o. r. d. a. t.
 s. o. a. n. p. a. l. l. a. i. d. c. p. a. s. t. i. s. e. d. m. o. a. l. i. v. l. u. r. a. v. z.
 R. o. l. i. m. i. t. a. t. h. o. c. r. e. p. e. r. e. g. e. n. t. i. b. z. p. h. i. t. e. r. e. v. a. l. e. n. t. u. s.
 v. t. p. e. l. l. e. n. t. i. b. z. a. u. t. p. r. i. p. i. e. n. t. i. b. z. r. a. l. i. f. e. n. e.
 r. a. r. i. n. o. a. u. t. d. e. a. l. i. j. s. n. i. s. i. p. r. i. c. i. p. a. n. e. r. i. t.
 c. o. m. o. d. u. b. u. r. s. a. l. e. v. t. e. r. h. m. o. i. r. e. l. e. n. a.
 t. i. f. u. e. r. i. n. t. a. b. e. x. p. e. n. s. i. s. q. s. f. e. c. i. s. s. e. t. s. u. o.
 q. z. n. i. c. i. n. t. i. n. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. t. e. n. e. a. t. n. o. p. l. z.
 h. o. c. z. i. p. s. c. i. a. c. u. i. q. d. B. o. n. p. o. r. p. z. d. e. p. a. l. i. i. i. i. d. i. v. v. z. z. A. s. t. i. e. z. s. o. a. n. i.
 i. n. d. c. p. a. q. u. e. s. t. u. s. d. e. v. l. u. r.

13 C. Atz i. p. d. i. c. i. o. s. v. l. o. l. e. n. t. e. m. u. t. u. a. r. e. g. r. a. t. i. z.
 z. f. a. c. i. e. n. t. e. v. t. m. u. t. u. e. t. s. u. b. v. l. u. r. i. s. t. e. n. e. a. t.
 a. d. r. e. s. t. i. t. u. e. n. t. p. z. s. i. l. l. a. R. o. d. q. s. i. c. q. i. v.
 p. r. e. d. i. u. t. i. d. e. b. i. t. e. p. r. i. m. i. v. i. l. i. t. a. t. e. s. i. d. e. z.
 d. i. c. i. t. e. p. e. d. i. e. n. t. e. s. c. u. i. l. i. c. i. t. a. z. z. r. e. d. u. c. e. r. e.
 a. d. s. e. n. z. v. l. u. r. a. r. i. s. p. e. o. r. A. d. o. n. a. l. i. i. a. d. s. u. r. a. t. i. i.
 s. i. d. e. m. d. i. c. d. e. p. s. e. s. s. i. o. n. i. b. z. q. v. l. u. r. a. t. i. i.
 a. b. s. o. l. u. t. u. r. e. v. l. u. r. a. r. i. o. s. a. u. t. r. e. c. i. p. i. u. t. a. d. l. a.
 c. r. a. v. e. l. s. e. p. u. l. t. u. r. i. q. t. e. n. e. t. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. s. i.
 e. r. t. a. l. i. u. r. e. n. e. g. o. c. i. a. t. i. o. n. e. f. u. i. s. s. e. t. f. e. c. a. r. e. s. t. i. t. u. e. n. t.

14 C. Quid de fideiusso. r. v. l. u. r. a. r. i. o. z. i. i.
 p. z. L. a. d. e. r. e. d. u. l. i. n. s. u. l. o. s. c. i. t. b. z. f. z. l. a. p.
 z. p. a. d. e. l. e. a. z. a. r. i. s. z. m. u. l. t. o. s. a. l. i. o. s. q. z. i. n. p. n. c. i. p. a. l. e. s. z. e. s. t. i. t. u. i. t. p. v. l. u. r. i. r. e. s. t. i.
 L. v. j.

tuendis q^o nō tenet nisi in tñ inq^uat
vires p^oditatis v^osurarij tpe fideius-
sionis valebant 7 nō p^o nec min^o di-
stinguit in idē pan. iter fideius^o sim-
p^o p^o v^osuris restitūdo 7 sic nō tene-
atur nisi vt dcm̄ est 7 iter obligat se
simp^o ad restōnez v^osuraz qz talis te-
netur q^uat sue facultates possant licz
v^osurarius sit nō soluendo.

13 **¶** Atz heres teneatur restituere oēs
v^osuras illi cui^o est heres. p. q. sic in
q^uat hereditas sufficit 73 cōter doc.
i. c. cū m. 7 d. c. tua nos. de v^osu. 7 vide
s. heres. s. iij. 7 vi.

16 **¶** Atz qñ duo sunt heredes v^osurarij
debētis restituere. c. 7 diuisa p^oditate
de mille inter eos vn^o efficit non
soluēdo d. l. an alit^o t^oat i totū d. ipis.
c. p. p. de anch. i. regla pci ventas
re. m. l. vi. q. xviij. q. 13 diuisa p^oditate
obligatio h^oditaria diuidat ipo-
tute. l. i. c. si cer. pe. 7 l. p. h^oditarijs
C. de her. vel ac. v^ol. Et sic si vn^o effi-
ciatur nō soluēdo. in foro ciuili al^o nō
teneat. l. legator. ff. de leg. ij. tñ in fo-
ro canōico q^o dicitur. i. d. c. tua nos
q^o h^odes ea sunt distinctōe cogēdi q^o d
fuit si vineret q^o ad es alienū ex d^olic-
to ap^oco. pueniēs tenet i solidū nec in
tali ere h^oz locū diuisio. xli. ta. ar. d. c.
cū m. d. v^osu. 7 vt d^oic ēt pa. l. c. tua nos
cōter doc. in fauore aie hoc sequit^o.
sed ego. p. clariori intelligentia distin-
guo q^o aut loq^umur i reb^o formal^o da-
tio p^o v^osur 7 sic dñ talia sp^o sint obli-
gata ill^o q^o ea dederūt tenet d^o necessi-
tate illa restituere q^o q^o illa hūerit vt
i. q. seq. patebit. Atz sūt res spāl^o em-
pte d^o pecūia v^osuria spāl^o alicui^o 7 sic
sūt tenet illis d^o quoz pecūia sūt em-
pte. d. c. cū m. Atz loq^umur d^o alijs re-
b^o q^o nō sunt formal^o date p^o v^osuris
nec spāl^o eptē de pecūia v^osuria 7 sic te-

ne^o q^o cū bōa v^osurarioz 73 cōez opt^o
mode. doc. i. d. c. tua nos nō sit tacite
ypothecata p^o v^osurj restitueñ. q^o nō
tenet d^o necessitate nisi p^o medietate q^o
ut^o alter heres sit fact^o nō soluendo
h^ozicāt doc. q^o opt. gl. i. d. c. tua nos 7
atq^u doc. q^o tenet q^o oia bōa v^osurari-
orū sūt tacite ypothecata sit i foro aie
p^odicāda q^o intellige d^o bono p^osi. cū nul-
lo iure. p^oter 7 fm hāc dist^oct. intellige
7 l^omita p^o de. de anch. 7 doc. i. hoc.
¶ Quid de accipitib^o d^o bōis v^osurarij
r^oz. p. dist^oguēdo q^o aut accipiunt
rē idē datā p^o v^osurj q^o nō trāsūt i dñuz
v^osurarij 7 sic 73 id^o dist^oct q^o tenet eaz
restituere si extat vt notabil^o 73 Bal-
i. l. rē quā i si. C. de iur. co. nec p^o ext^o
matōez dat^o 7 volūtate dñi. l. i. i. pñ.
ff. si cer. pe. 7 ter. c. clar^o. xliij. q. vi. si
res 7 i. c. cū m. d^o v^osu. Et qñ trāsferat
dñuz. vide. j. v^osur. ij. s. xviij. aut ac-
cipiūt nō rē i spē datā de q. s. 73 al^o
q^o dist^oct q^o 7 tē dist^oct q^o aut v^osurarij^o
cū talia accipiūt nō soluēdo 7 sic si h^o
sciūt restituere ēt obligant qz dat^o bā
ni cāz efficacē 7 si dubitat an sit nō sol-
uēdo dico q^o si res adhuc extat q^o te-
net ne. p. re spāl^o i discrimē aiaz po-
nat 73 alex. l. iij. p^oter. Si vō ignorat
7 credebat p^obabilit^o 7 d^o bōis suis
eis daret sic nō tenet de p^osi p^o bōa si
de durate 73 solū d^o extatib^o nisi i q^uat
sciūt locupletiores. aut cū talia ac-
ceperūt erat soluēdo. 7 sic nō tenent
ēti si postea fact^o ē ex alia cā nō soluē-
do. fm eide^o se. qz vt d^oic log^o d^o pos-
sessōib^o ept^o ex pecunia v^osuraria. 73
d. Ant. 7 p^o de. de anch. videant tenet
q^o imo tenet. qz 73 nō sit illa tñ succe-
dit loco ill^o pecunie date. 73 ē qz mu-
lier nō h^oz q^uat suā. nisi deducto ere
alieno. l. p^o de. s. iij. ff. de mof. test. cū
q^uat v^o cōcordare. Sco. i. iij. di. xv.

rat liberat. l. oēs debitores. ff. d. ac. 7
obli. 7 ēt v^osurarij. Si vō hūit ex tñ.
oneroso sic nō tenet restituere. q^uat
postea efficac^o nō soluēdo 7 ex p^odict^o
p^oz q^o d^o dicendū de multis q^oonibus.

18 **¶** Quid de emētib^o pignora p^oditā
ab v^osurarijs. p. q^o tenet sic emētes
rapta 7 fm illam di. de q. s. emētes
v^oz ē q^o poterūt repetere vel retinere
id^o q^o veniūt v^osurarij sup^o illo pigno-
re mutauit. posset ēt teneri q^o si res
nō extat vel ignorat dñs ei^o si extat nō
teneri talē emptorē dare paup^oib^o ni
si solū illud plus q^o d^o valebat res vl-
tra id^o q^o ea ab v^osurario emit 73 tutius
esset dare totū excepto mutuo acce-
pto ab v^osurario ab illo q^o ea pignorauit

19 **¶** Quid de filia v^osurarij dotata. p.
q^o rē hūit datā i spē p^o v^osurj tenet in
dist^octē sicut dcm̄ ē de emētē pigno-
ra fm illā modificatiōem. si vō hūit
alia sic nō tenet nisi p^o hoc sit fact^o nō
soluēdo. 73 sciebat gener. qz si hoc
ignorabat nihilomin^o 73 Rod. pote-
rit dotē recipe 7 retinere ēt si postea
sciat. qz ē nō soluēdo q^o dcm̄ mira-
bile 7 mhi nō pl^oz. qz nullo iur^o p^obat
si vō p^o h^o nō ē fact^o h^o soluēdo 73 post
ea ex alia cā nō tenet gener qz h^oz do-
tē ext^o. oneroso. Nec ēt filia 73 sed.
p^oilio. xli. q^oz h^oeat dotem post solu-
tū m^oimonū ex cā lucratiua. qz tñ il-
la nō ēt pecūia q^o trāsūt i bōis mari-
rit 73 ē alia q^o p^oficat^o ex bonia mari-
ti. 73 nō tñr. Nec ob. ter. c. cū m. de
v^osu. fm eide^o se. qz vt d^oic log^o d^o pos-
sessōib^o ept^o ex pecunia v^osuraria. 73
d. Ant. 7 p^o de. de anch. videant tenet
q^o imo tenet. qz 73 nō sit illa tñ succe-
dit loco ill^o pecunie date. 73 ē qz mu-
lier nō h^oz q^uat suā. nisi deducto ere
alieno. l. p^o de. s. iij. ff. de mof. test. cū
q^uat v^o cōcordare. Sco. i. iij. di. xv.

439
in ego credo v^osurarij dcm̄ se. vt p^o
p^odicta nisi ēt possessio epta ex pe-
cūia v^osuraria 7 data p^o dote qz tñ so-
luto m^oimonio teneret filia ea resti-
tuer^o si p^o ei^o foret postea fact^o nō sol-
uēdo p. d. c. cū m. qz factū legitime nō
debet retractari.

¶ Quid faciet gener aut filia q^o dote
hūerūt aut de reb^o in spē datis pro
v^osu. io aut cū socer ēt nō soluendo.
p. fm Sirar. obdōñ. q^o ille p^o quē nō
stat qñ restituat excusat in p^ocia. ga-
v^ous sine altero restituere nō pōt du-
rante matrūonio. Remediū tamen
esset vt si pater habet multa incerta
ad restituendū 7 est soluendo p^o cer-
tis adeat q^uat quē d^oictā dote tan-
q^o paup^oerī pcedat si nō sunt habita
in specie. p^o v^osuris aut componat cū
creditoribus.

¶ Quid de famulis v^osurarioz. p. 11
qz aut fuit v^osur^o puro laborādo agy
bedificando domū hēdo curā rez
7 h^oz d^o. Et si vilitas potest cōpen-
sari cū eo q^o accipiūt p^o mercede sic
licite ea accipiūt siue sint v^osurarij sol-
uēdo. vel nō dūmō nō accipiant rē
bitam in spē p^o v^osuris qz talem nūq^o
licet accipere. vt. s. patuit. si vero nō
seruiunt vilit^o sed pōt^o inutiliter si
cut q^o canes aut accipiores custodiūt
7 hūm^oimodi sic si est nō soluēdo nō
lam mercedē pōt accipere 7 sic acci-
piūt tenent restituere. 73 d^oic de v^o
dentib^o res ad gulositatē vel pompā
p^ontētes. qz nō restituēdi dat^o cāz ef-
ficacē facit. l. aut p^oter. ff. d^o h^oz q^o i. fr.
ere. 7 l. si. in pñ. ff. d^o eo p^o quē fa. crit
¶ Atz ille q^o mutuat pecūia v^osurarij
pōt possit repetere eius restōnem. p.
qz aut mutuat sciēter ad ludū v^olūto
mō ad p^olūmā. inutiliter. 7 sic si est
nō soluendo nullo modo pōt recipe

eius restitutionem et si recipit tenet restituere. Si vero ignorabat probabiliter quod vellet et inutiliter sumeret sic et f3. de pal. in. l. iij. d. l. xv. et l. iij. et l. iij. et l. iij. poterit recipere eius restitutionem multo magis si dedit ut vult et ea ex pederet. Idem dicitur quod debet habere ab usurariis ex actu vel quasi vel ex delicto vel quasi quod recipere quod si debet habere et servitibus vel ministrantibus necessaria ad vitam usurarii. R. quod si ad foris contentiosus si non est soluendo non possunt recipere mercedem ut colligitur ex glo. in. c. q. i. o. b. de usur. in. in. scientia credo possunt recipere nisi sint tales quod ex precepto caritatis teneantur ei facere elemosinam et salubriter quod quod sit p. a. s. elemosina. s. i.

24. Quid recipientes elemosinas videntes de bonis usurarioz licite possint habere. R. Raptor. s. i. et f. m. illa distinctiones quod quod ad deum usurarius raptori comparatur circa bona habita ex viuria.

25. Aror quod non possit dare elemosinas et accipere de rebus viri. vide Elemosinas. s. vii. et f. v. et s. v. c. a. se.

Restitutio

facienda sit et quo ordine. Pro cuius declaratione querunt plura

1. Atque res rapta vel qualitercumque accepta iniuste a bono domino sit semper ei restituenda. R. quod sic regulatur. iij. q. i. reite grada. de re. spo. quasi per totum. d. hoi. sicut dignum. s. eos. Gallit tamen hoc in quibus casibus. Primum si iusto bello potest sit p. a. s. Secundo si edicto imperiali sine ecclesiastico sit ei interdicta ad ipsam vel simpliciter heretici. c. excoica mus et l. de homi. c. p. humani lib.

vi. Et tunc restitio differet si interdictus est ad ipsam vel dabitur illi cui est applicanda per tale edictum. Tertio si dominus est pupillus vel furiosus aut minor quod tunc non illi sed tutori vel curatori eius restituatur. Quartum quod dominus mortuus est quod tunc debet restituere hereditibus propter dictos. et quod sint habes. s. h. s. in p. n. c. i. et s. ii. Et si dominus in morte omnia sua reliquisset pauperibus distribuenda tunc pauperibus datur. f3. In. i. c. q. sicut de elec. Quintum quod lenones et huiusmodi aliquid acceperunt a platis ecclesiasticis quod restitui non ei datur si eius superior vel successori vel si vicarius ecclesie expedit ar. c. si quod iatio xvii. q. iij. et c. cu. nos de of. ord. et c. de hoc de simo. et hoc auctoritate in dictis p. n. c. i. s. m. R. i. c. ar. v. f3. Rod. glo. Ray. si ecclesia latius abbatem dabitur pauperibus. ar. d. c. si quod iatio et hoc idem dicitur. Restitio primo. Atque res ablata ab eo quod non erat dominus sed iusto titulo possidebat sit ei restituenda. R. quod si nec bono domino daretur sine eius voluntate. l. i. o. cuius. ff. de fur. et l. si quod p. d. u. o. n. s. c. loc. et si sit fur quod ea tali titulo alteri dedit. d. l. si quod. Gallit hoc quando ea receperit sub tali titulo in fraude boni domini. quod tunc tenetur facere quod dominus ea haberet et tunc ciando re caute tamen sine scadalo alicuius. xxi. q. v. hoc videtur.

Atque bonis de bonis infidelium et usurariis. et huiusmodi teneantur eis restituere. R. f. m. Boni. si. restitutio. iij. q. sic nisi ecclesia habeat bellum contra ipsos quod tunc non eis sed pauperibus christianis restitui debent.

Atque acceptum ex turpi causa respectu dantis in casu in quo restitui tenetur possit restitui illi quod dedit. R. quod non. s. datur pauperibus erogari. si ille quod dedit

potuit alienare. quod in parte causa turpitudinis potior est conditio possidentis. l. si ob turpem. s. porro. ff. de ed. ob. tur. c. i. et l. ii. c. e. ti. iuncto. c. cu. tu. de v. su. Gallit hoc in duobus casibus. Primum quod iniuria alteri est datus. quod tunc illi in cuius iniuria est datus datur restitui. ut p. in simonace dato quod restituitur illi ecclesie in cuius iniuriam est datus. d. c. de hoc. Secundo casus est quando turpiter datum acceptum ipso iure re applicat fisco vel puato. quod tunc non debet dari pauperibus. Sed illi cui applicatur. quia de alieno non est facienda elemosina. l. q. i. non est putanda. Si tamen excepto isto casu. iij. restitui esset ei quod dedit et liberat ab oblatione rebus quod nullo iure hoc phitetur et pene sunt restringende. c. odia vere. in. li. vi.

Atque acceptum ex turpi causa respectu solui ipsius recipientis. sit datur restitui in casu quo restituere obligatur. puta dedit quis alicui ne faceret tale malum vel ut faceret id ad quod tenebatur. R. quod sic vide iudex qui non vult dare iniuriam nisi data sibi pecunia et huiusmodi ei quod dedit debet restituere. l. i. et l. ii. ff. de cod. ob. c. i. et exp. in. c. non sane. xiiij. q. v. Gallit hoc in casu. c. cum sit de in deis. ubi ea que infidelis lucratur fuit christianis occasione officij publici inter ipsos restituere tenet pauperibus. f. m. prudentiam epi.

Quid de oblatione recepta a manifestis usurariis. R. quod si sint optime iuste in. c. q. oibus de v. su. Tu tamen dic f. m. Jo. an. quod aut usurariis incohabit restitui debet vel est paratus. et sic restitui ei ut ipse restituat quod extorsit. et sic intelligenda est f. a. opt. q. est i. gl. d. c. q. in oibus. Si vero non est paratus restituere. Tunc habebit locum prima opt. in predicta glo. quam sequi

440
Sol. Inno. et Hosti. v3 quod fiat episcopo. ut ipse restituat. d. n. t. i. c. a. s. q. s. verum credo quando episcopus talis qualitas. quod hoc faciet aliter ipse quod eam recipit d. n. t. i. c. a. s. q. s. Sed quid si ille cui restituitur est f. a. da loge distat et non potest ei mitti sine sumptibus. R. quod restituenda est ei. nisi sit modicum quid respectu illius cui debetur quia habundans est. quia tunc f. m. Rodos. possit pauperibus dari pro anima eius.

Quid si nescit ubi habitat. R. quod non tenetur euagari ut eam querat. l. q. nisi. fiat. s. i. ff. de op. li. et i. o. pauperibus dabitur nisi expectetur vilius milititer redditurus. Sed cuius sumptibus mittetur ei quando scitur ubi est. R. p. a. in. d. c. cu. tu. de v. su. quod si est maleficus collesor. puta sui aut usurarius aut huiusmodi et ipse recessit de loco ubi accipit vel extorsit Tenetur suis sumptibus eidem mitti. Si vero ille cuius erant sui ille quod se transiit alibi sui sumptibus ei mittetur et sic intelligenda est gl. in. d. c. et sic distinguunt lex i. re legata. l. cu. res. ff. de leg. i. Quid limito vix nisi iuventes aliquis fidus quod gratia vellet deservire. ar. c. significante. de pign. No. tamen f3. R. ar. quod si sumptus cedunt summam rei restituende quod i. pauperibus dispensanda ar. d. c. cu. tu. et c. a. i. r. i. o. z. ii. q. vi. Si autem maleficus possessor. s. aliquid iusto titulo h3 tunc credo arbitrio boni viri sit sequens. cui sumptibus mittatur penata ea et quod tate abint et non fuerit i. mora.

Atque cum plures sint obligati alteri i. solidum et vno soluente totum alii teneantur eidem soluti quibus p. pte sua. R. m. o. a. titul. Restitutio. vi. q. sic in foro con seie. quod vult egri negotiorum eorum. l.

13 ¶ Atz restitutio pdictorum icertoz
sit necessario facienda pauperibz illi
loci in q pdicta restituenda sunt ha
bita vel dānus est da tñ. q. hof. 7 alig
alij doc. in d. c. cū tu tenet q sic. qz ci
u^o pōt puenire forte ad heredes. vel

ad eos quibus est scienda. sed Sede. cō
silio. xxiij. cō. Zinto. ⁊ Pa. tenet qd
de bono silio. nō ē necessitate. ⁊
hoc teneat iura simpliciter dicit qd
errogatio fiat i paupes. vt in. d. c. cū
tu. ⁊ in. d. c. sicut dignū. Nec ob. c. i.
de rap. qd ibi sciebat psona cui faciē
da erat restō alias epla nō fuisset mo
tus excoicare ex officio suo nisi adpe
titionē ptes. c. innotuit in fi. te elec. ⁊
l. iiii. §. hoc autē. de dā. infec.

¶ Sed quero an regatur auctori
tas superioris p tali restōne incerto
rū. R. ino. de imu. ec. i. c. qd pleriqz
dicit qd de fieri auctoritate pfectoz.
Ray. vō ⁊ qd fiat auctoritate epi. vel
pnarij vī capellā i cū? dioces vlti
mū. c. diuie. lxxvij. di. c. epla lo. hila.
lxxvij. di. c. pfecto. xij. q. ii. host. in. c.
cū sit de iudeis. ⁊ i. d. c. cū tu tenet qd
necessario regit auctoritate epi. Sz
tu tene cum Seco. in. iij. di. xv. q. iij.
lz sit bonū habere siliū confesso
ris aut alterius bone persone. tamē
magis securum est q ille qui debet re
stituire ipse restituit. Et quod nō re
gratur alia auctoritas tenet Archie. i.
c. il. de testa. ⁊ in. c. non fane. l. iij. q.
v. ⁊ Jo. mo. i. c. p̄p̄. d. v. l. v. Jo.
de l. Pa. ⁊ Semi. ⁊ Jo. cal. sup. cle.
te. de pul. ⁊ Paul. i. d. c. cū sit. Et facit
ad hoc. d. c. cum tu. ⁊ i. d. c. si digne
§. eos in glo. ⁊ i. c. tua de testamē. ⁊
alia iura q cōiter dicit q obligatus
ad restōnez qd restituit. Nec ob. d.
c. cū sit. qz loqz de iudeo de quo p̄su
mitur q non recte dissiparet. p̄p̄a
bit dī qd fiat auctoritate epi. ⁊ tō non
erretet ad casuz dissilio rōis. Tñ rez
ē sz predictū Archie. q in. iij. casibz
epl̄s pōt se intrinmittere de restōne in
certoz. Postūmus qz mortuo illo qui
debebat restituere nullus est relit? lxx

15 **E**ditur furari? sit tutus qñ pmissio
edicto generali q q soluit furas ve
niat infra tot dies p reñone habeda
qbus dieb? elapsis epos fert miaz q
qui null? appear bona sunt incerta z ip
se tñ pñcerta assignat epos si post ter
mini pñcerti appear aliqui. R. &c. in
suis phi. z q sic. Sz ego disti qñ q
qui sunt dispensata pto. z sic vez. d.

7 secur' est. aut nō sunt dispēlara pie
 puta. qz parē dedit episcopo p mē
 sa sua. 7 ptem sibi retinuit nō mē. vē
 paup. vñ vt statū teneat. 7 sic n̄ est in
 1° nisi talib' satisfaciatur. 7 ex p̄dict' col
 lige qz si h̄ ep̄o talis p̄dictio q. red
 ditura suos dispēlat in paupes refer
 tura sibi solū necessitate qz hic tales
 h̄ntes dispēlare incerta n̄ dēt id fa
 cere sine eius p̄silio 7 auctoritate. qz
 sumē. qz non mēli' paupes quā
 alijs al'. Si vō tal' ē ep̄o q. p̄ pau
 pit' nihil curat s̄ pot' re p̄p̄ia. 7
 statū aut sublimatione p̄ntū tū tal'
 nō sunt p̄ dāta talia incerta qz q̄ tali ea
 daret nō esset tur' in p̄cia sed ipse ea
 dispēset vel videat quō dispēletur.
 ¶ Quo ordine tenet quis satisfacere
 qui plurib' h̄z restituere 7 ex diuer
 sis causis 7 nō valens oib' satisfaci
 cere. R. qz primo 7 necessario dē re
 restituere certa. Quia si restitueret in
 certa ex qua restitutione efficere nō
 soluendo p̄o certis nō satisfecisset.
 imo pot' p̄onationes sibi acqueret.
 vt p̄z ex p̄dict'. Qd̄ facit s̄ beredel
 v̄rurior' q. p̄uenit cū ep̄o s̄ ic̄rth
 vt lepiatū cadaner v̄rurior'. cū tū
 nō sit soluendo creditorib' sup̄ certis
 secūdo restitueret. Est h̄ntibus actio
 nes ad rē. puta qz restituerēda ē h̄z
 aliena q. semp̄ dño restituenda ē h̄z
 q. s. patuit. Idēz est si h̄cat rē q. fuit
 alteri' p̄bat eo sine iusta cā abdicata.
 puta p̄mē. v̄l alr. si. qz me. cā. l. me
 ti. s. cū. at. idē dic d̄ reb' s̄ possit si ex
 tant. 7 gnāl'r ip̄i p̄n̄ rez si extrā p̄e
 res sunt p̄pōndi oib' s. l. v̄rt. s. ibo
 nua. ff. de p̄ni. cre. q. si res extrā afue
 rāt v̄dūt nō habita fide de p̄cio cū
 nō sint t̄rslate in d̄m̄ emēto. ip̄i
 v̄dēnti cuius erant est satisfaciē. s̄
 p̄cio p̄lro q̄ alijs. l. iulian'. s. offi

ri. ff. de ac. 70. Si vero habita fide de scio sunt tradite. sic non pponetur alio. multo minus si non extarent sed alie subrogate fuerint ex precio illarum non pponentur. nisi ut j. dicit de hñtib' actiones psonales. qz tales res subrogate sunt p scio obligate. l. qdam. ff. de in re ver. vbi e nota. ter. 2 rō est qz pñt ex illa re redactū nō erat obligatū. ergo nec res q amittitur ex ipso. Ad quod dicit in pmutatōne qz vbi spēs in obligatione ē si succedit altera loco altere. vi. ff. d. p. sig. l. labeo. 2. ff. de rei. v. l. mater. Gallit hoc i. pto ex spālī pecūia alterius de q dicit. vt. j. Solutio. §. xi. sed tñ in hoc casu non preponet hñtib' actiones reales. Post pñctos habet actōes ad rēvenitū vxoies ceteripib' p dñtib' suis q preferuntur non solū pñdentib' psonalē obligatiōne. sed et hñtib' tacitā ypothecas. Et anteriorem. l. assiduis. C. qui po. i. pign. ha. facit. l. vbi. C. de iur. do. 2. l. ij. C. de ser. pi. da. Sile' quoqz sile pñlegiū hñtib' vxoib'. 2 iō prior tpe pferet. l. qñtis. C. d. pui. fil. Ipsa tñ vxoib' 2 fisco pferuntur anteriores creditores expñsas ypothecas hñtes sñ nō posteriores vt i. gl. d. l. assiduis. Sed ego tenco pñt quo ad vxoies. de hñtib' expñsas ypothecas. vt §. Dos. §. xi. Mo. tñ q creditores ex quoz pecūia domus vel nauis ē he dñcata vel repata 2 ipso spālī obligata pñt i illa re mulierib' in rotibus eaz. §. hñtis. 2 ibi Ang. l. auerē. de col. do. Rō qz sñ Bal. in. d. l. assiduis lex nō tollit id q per pñt sibi creditores qñerit vnde creditor hñtis pñt ypotheca in aliq re spālī pñt i illa pñt creditor hñtis anterior ypotheca gnālez 2 spālēm

i alia re ab illa q' creditori est spālī obligata. vt ē tex. no. in. l. ii. C. de pi. Post pñctos veniūt oēs habētes expñsas ypothecas 2 posteriores. 2 post ipsos habētes tacitas ypothecas 2 in istis hñtib' expñsas q pñt est tpe potior ē i iure. Aduertēti hic qz expñse facte in funerādo pñt sunt restituende qz satisfaciēti. habentibus tacitas vel expñsas ypothecas in totis ipsi defuncti. vt est tex. in. l. pe. ff. d. reli. 2 l. uni. fu. 2 in. l. at si quis. §. i. e. tit. Post istos veniūt reponentes si depositū nō extat. l. si holam. ff. de po. §. si. Et idē dicit de hñtib' pecūia in illam nego. ciationem. vt. j. Solutio. §. xi. nō in tali pñlegio gaudēt qui sub noīe depositi mutāt ad vñtā vt pñm. d. l. si hominem. Tercio restituendum est habentibus actōnes psonales. Et inter istos pñmo veniūt simplices pñilegiarij. f. habentes pñilegia psonalia nō realia. quia pñilegiū ypothecae cū sit ad rez est potior pñilegio psonali. l. repertū. ff. de pac. Post hos veniūt oēs cyrographarij p rata non attendit prioritate pñm. qz licitū est debitori pñter cumulū creditorū facere deteriorem cām pñor creditorū non tñ dñtū vel ypothecam. seu pñilegiū habentium. l. i. §. contrario. ff. de sepa. bo. 2 ista est ratio qz re in cyrographarij creditoribus nō attenditur tps. Cum pñctis omnibus concordat Bal. in. l. pro debito C. de bo. auc. in. pos. que credo vera. nisi pñt pñt municipale aliud caueatur. vt Janue in mercatoribus fallētib' qz tunc illi stabitur nisi contineat iniquitatem expñse.

Quid de herede qui hñt multos cui debz ex legatis 2 alios creditores

ex alio causis. §. qz si debita sunt. 2 cta per cum cui est heres 2 fecit legata. tunc dñt pñnere creditores ex cōtractu vel quasi. seu maleficio. vel. qz si ipso legatarij si omnibus nō potest satisficere. Si vero legata sunt facta per cum cuius est heres 2 debita per eum. qui est heres. 2 qui dñt solvere sic prius soluet legata. quia bona defuncti sunt tacite ypothecata p legatis 2 fideicommissis. l. i. C. cōmuni. dele.

18 Quid ē preponendus. an ille cui debetur ex contractu vel quasi vel ille cui debetur ex maleficio vel quasi. R. quidam dicūt qz ille cui debet ex contractu vel quasi. sed ego hoc nō credo cum nullo iure probetur. 2 iō restitueret sñ ordinem pñdictum.

19 Quid de simpliciter solvente. nō seruatō ordine suprascripto nunqd i pñcia liberatur. R. Rod. tenet qz non nisi credidisset fore soluendo omnibus vel nisi ignorasset vñm creditorem fore potiorē alio. cum qz cōcordat Postiē. 2 Bonal. tit. restō. Quod verum credo. nisi laborasset tali ignorantia que cum nō excusaret. c. apostolice de cle. arco. mi.

20 An restitutio incertorum que pauperibus dñt dari. vt. §. patuit pos sit auctoritate episcopi conuerti in reparationē ecclesie vel monasterij seu pñdicationem. R. Jo. an. in. c. religiosis de testa. tenet sic dicēs fuisse i spūatūm p excellentissimos doc. qz ecclesia indiget necessaria augmētatione. puta qz pñs non potest in ea stare ad offm nec facultates ecclesie sufficiunt ad eius reparationem qd potest tps pñpria auctoritate sine pauperum graui damno talia incerta conuerti in eius reparationē. Si

442
vero facultates ecclesie sufficunt vel reparatio nō est necessaria. sed vñdaria vel nimia fames immet sic nō pñt. sed tenetur pauperib' dare. c. pastoralis. re. vi. bl. 2 p ista opi. facit qz bona ecclesiastica sic sunt pauperib' obnoxia. sicut illicite acqñta. vt. i. c. aurum. xii. q. ii. 2. c. si. xvi. q. i. Et tñ episcopus potest pro reparatione ecclesie dare cent. sumam vel quinquagessimam. c. bone. xii. q. ij. c. aplice de do. 2 ego 2 de illicite acqñtis idē pñterit facere. Sa. it ad idē. c. ecce. 2 c. statumimus. xvi. q. i. S3 qz nō possit pñse. de per. in trac. de cādicā pñtione episc. c. vii. 2 dicit qz pñdicta de terminatio non est bona. qz videtur pñ casum Cle. qz contingit de relig. do. Abi patet qz ea que relinquunt ad vñs pauperum non possunt sine auctoritate in alium vñm conuerti per quam cle. dicit idē pñse. qz ex curator testamenti incerta non poterit distribuere nisi pauperibus. quam opi. pñse. credo veraz in legatis factis pauperibus nisi in casu quando tal ecclesia vel monasterium reparetur. Ex cuius reparatione populus multum haberet prouocari ad obseruatiam xpiane religionis. quia sic licet. Et sic limitarem opi. Jo. an. pñdictam quia in tali casu sit bonū pauperum eo qz fideles ad elemosinas abundantius per hoc inuitantur. alio non. ita tamē qz non imminuat inia fames. sed in alijs secretis restituendis non est vera. sed tene opi. Jo. an. quia. d. Cle. quia contingit nō loquitur de talibus.

Restitutio tertio

quando qz tenetur ad eaz faciendam p cuius intelligentia.

3 Quid destituto in articulo extreme necessitatis an teneat restituere de h3 Sco. vbi. s. q. nō. q. i. extrema necessitate oia sunt cōia. l. i. s. cum i eadem. ff. ad. l. ro. de ia. vnde ista resurre polī efficitur detinentis restituere in tali articulo nisi illi cui d3 restitui sūnt fit in tali extrema necessitate, ga tunc illi debetur qui prius in tales d uenit necessitatem et i eodem tempore deuenerunt domino ē restituēda. q3 duob3 currentib3 preualeat. quod est

¶ Et restō sit differenda quando
nō potest fieri sine dāno anime alicu
ius aut corporis. aut fame. &c. q. sicco

Constitutio ultimo
quò tollitur eius obligatio. &
dicendum quò ad for pteiosum re
mittit absolutioe. solutioe. rei iterum

Alterum ab his realiter restitūōe ex sola
absolutioē creditōis vel relaxatioē
absolutas quis ab obligatioē restitūōis
p̄cipui s̄ hīr. de se. i. dy in regula.
pcm̄ de reg. iur. li. vi. videant tenere
q̄ nō sed q̄ necessariā sit ei restō vel
p̄cipui si nō erat. Tñ tu tene cū l. gld.
ordi. heremitaz. p̄ Jo. an. in d. regla.
pcm̄. Lap. de castel. et multis alijs
q̄ vly l. libere est absolutus si tñ dicta
relaxatio liberaliter facta ē si dic-
tor nō habuerit debitā dispōneziā
soluen. qz in translatioē diuisi seu
circa ipsas res attendit pl⁹ voluntas
dicti eaz qz alter? insti. de fur. §. pla-
cuit. r. l. inter oēs. §. p. ff. de fur. apz
per ea q̄ s̄. dicit restō. l. in pn. Et fm̄
L. gldū pdictuz in quolibet. hī talis
debito male dispositus ad restituēti.
indigeat pnia de tali mala dispōne.
alr nō absoluit a deo tñ penitendo.
de tali mala dispōne nō tenetur am-
plius restituere. Adducite hic q̄ sunt
casus in quibus relaxatio creditōis
nō absolut ab obligatioē restitūōis.
Prim⁹ est in cle. nolentes de hereti.
de quo. s̄. Excoicatio. vij. casu. xlij.
Secūdo casus est in c. felicio. de censu.
lib. vi. de quo h̄c s̄. visitationes. §. vij.
Tertius casus est s̄. index. §. vij.
Et Quid si talis absolo seu remissio
fit facta nō liberali. sed p̄ metu seu de-
sp̄ratione putā ne cū indignationez
icurreret. vel qz oio nihil d̄re posse
se credebat vel paz. Aut cū fraude
fuit obiecta. puta dicendo q̄ nihil po-
terat soluere vel paz. cuz tñ totū pos-
set vel plusqz dixerit. p̄. qz si vly nec
talto est obligat⁹ ab obsone restitūōis.

Posti. in in summa. de usu. h. q. si
aliq honesta psona tractat cum aliq
dicens si ex corde residuus volueris
remittere faciam q talis restituet tibi
tibi. et ille remittit q talis debitor est
liberat. Sed credo rez qn talis pso
na honeste h tractat puta intendendo
gerere nego. in ambobz vult. et quo
ad obligatione restonis. sed non q
ad petiti male disponis. de quo in
sufficit pnteat sine alia restitutie.
3 Sed nungd quilibet cui debet p
hanc absolutione facere. R. q. n. h. s.
soli illi qui libera de suis rebz hnt
administratione. Et qui pnt donare
et qui sint. vide donatio. l.
4 C Atrum cōciliz vlt vel cūitatis
hmoi possit remittere qd debet singu
lari psona eius voluntate. R. fm
Inno. i. c. in nra de iur. q. sic. si de
bet iur civilis tñ. vñ pnceps restituit
in integ. ex certa scia cū pndicio ter
tij licite facit ad h. l. fi. C. de sen. pal.
l. in cas. ff. de mino. et qd no. Bar. in
l. gallus. s. et qd si nñ. ff. d. l. et post.
Secus si debet iure nali q non pōt.
qd limita sine cā. q. cum cā et pōt.
vt no. idē Inno. in. c. q. in eccliaz. de
pñ. et gl. in. l. fi. C. si p iure vel vñ. pu.
vbi d. q. publica vtilitas sit licita cā
vt tollatur qd alteri debet etiā de iu
re nali qd est notandū singulr. q. fa
cit ad cognoscendū qn papa pōt di
spensare sup certis et qn dñi vel cō
tates qui habuerūt bellū inter se pnt
cōponere sup dñis datis. de quovi
de s. bellum. s. xliij.
5 C Atrum cū quis non vult restituere.
q. nō potest nisi cū magno suo incō
modo. et ille cui tenetur nō vult dare
dilatōis vel remissionē aliquā possit
absolui a suo cōfessore. R. h. Direc
ti. restituito. q. etiā si non imineat pe

riculum vite restituere debet. vt aliq
grauē incōmodū potest confessor con
sciam suam formare. ex eo q. intēdat
negotiz vtiliter gerere creditoris. co
quā videt q. nō ita cito vel ita cōmo
de vel nungd possit rem suam recupe
rare. et sic dare absolutionem peccato
ri potest dimittit odo promittat bona
fide satisfacere certo die. vel aliā cau
tionem faciat. non tamen iuramentū
exigat. vt ita creditor habeat suum et
peccator nō recedat a pssore despe
ratus. pro quo facit. l. soluēdo. ff. de
nego. ge. et l. aut pñor. s. i. ff. de mino.
Et cum hoc concor. Posti. in summa.
Quod bene notent cōfessores qui nō
solum vtiliter non gerunt negotium
creditorum. sed potius dāno absol
uendo illos qui restituerent si absolu
tionem negarent quia tenetur ipsi de
omni dāno dato creditoribus.
C Atrum episcopus vel proprius cōf
fessor possit dare licentiam differēdi
restitutionem incertorum. R. do. An
to. in. c. cum tu. de usu. tenet q. confes
sor nō potest nisi habeat auctoritatez
ab episcopo. Alij aut tenet q. etiam
proprius cōfessor. Sed ego dico q.
et episcopus et proprius confessor po
test quando ex rationabili causa hoc
facit ita tamen q. per hoc non ledan
tur pauperes. sicut faciunt qui talia i
certa concedunt ad pōpam et ad sta
tus illoruz qui debent restituere. et ad
damnationem tam conceduntur q.
quibus conceditur.
C Atrum dñs q. si totū videret qd hz
non possit restituere qd ipse vlt
pdecessores idebite a subditis rapue
rūt. heat aliqne modū liberationis. R.
fm Adonal. ii. Restitutio. xliij. q. sic
vz vt remittat oibz suis i recompēsa
tōez aliquā fuitutē ad quā tenet ei

ppetui vel deteis aliquā certā inn
mitatē. vlt faciat aliq. hospitale: vel
aliā elemosinam de pñu et voluntate
dāna passorū vel eoz successorū. et cū
hoc cōcordat Directio. tu. de resti.
C Atrum heredes quibz relictu est q.
soluat mille libras. p. icerz habitus ex
vltis. cū nō appeat de diez vltis
nisi p pssionē testōis liberent p p
script. xxx. annor a dicta restōne. R.
Lau. post. sede. q. sic si bona fide ip
sic possiderūt nec p epm āplius po
terūt molestari. Rō q. cū act. o. q. cō
petit ex testō vel pñio q. cōpetit epo
per. l. nulli. C. de epis. et cle. sit psona
lis spatio. xxx. annor. claudat. C. de
pscript. xxx. vel. xl. an. l. per pñs. Jo
heredes bonafidei nō poterunt mo
lestari. Nec ob. q. actiones que com
petunt epis durent. xl. an. q. hoc in
telligit de actōibz cōpetētibz epam
vel ecclie collegiate. sed hic non ppe
tit vt epō. sed vt hiconomo et admi
nistrato: i paupz. Quo vō ad eos q.
bō bona sūt alienata vel relicta si spa
cio. x. an. possederunt indubitatē sūt
liberati ab obligatione restōnis. q.
actio psonalis nō cōpetit p successor
rem singularē. l. i. s. hres. ff. ad tre.
Secus si talis hres vel vltis aut sin
gularis fuisset malefidei possessor vlt
si alr appeat de vltis per factum. q.
sic nō esset liberatus. vide et q. dico
s. pscriptio. s. xliij.
9 C Atrum et per psscriptionē aut vlti
captionē q. liberat ab obfione restō
nis vide. s. pscriptio. s. xliij.
10 C Atrum per cessionē bonor tolla
tur obligatio restitutionis vide. s. ce
dere bonis.

Resuscitatus quō re
stituit in
integrum vide. s. moro. s. iij.

Reuellare vñ q. tene
atur plato q.

scit regit ab eo p excoicationē
aut alio pcepto vid. s. pssio delicti
et deniciatio et ingfio. Itē de sigil
lo pssiois et secreti vid. s. pssio vlt.
s. an teneat vxor reuellare marito a
dulterū. vide. s. iuramentū. iij. i pñ.
differt ab
honore. eo

Reuerentia

q. reuerentia est pncipiū moti
num honoris inqñz. i. q. ex reuerē
tia quā hz ad aliquē ipsuz honozat.
Item respectu finis inqñz. i. q. hō
norat vt ab alijs in reuerētia heat.
C In qbz pñst reuerētia. R. q. i. vj
pñmo i dilectōis affectu. xvj. di.
Est subiect. iij. q. v. hz. C. s. c. o. i. ob
tēperatiōis obia. xviij. di. s. l. et. c. se.
ij. q. v. iij. sacerdotes. vij. q. i. c. q. et de
ma. et o. h. q. s. Tertio cōmittēdo
sublequēdo. xvj. di. nō oz. Quarto i
temerarie nō rephndēdo vel iudicā
do. xvi. di. nolite. Quinto defecti eoz
nō reuellādo hz cooperiēdo. xvj. di.
in scripturis. Sexto honorē debituz
qui pñst in quibuscūq. signis exte
rioribus exhibendo.

Igor est iuris excessus q.

qñqz statuit ad ter
rore alioz vt in. c. iij. de tomes.
et in. l. aut facta in fi. ff. de p. ij. q. iij. fi
q. epm. Aliqz tñ sumit p ordine in
rio fm regulas ipsi scriptas vt in. c.
sup l. i. de rescrip. Aliqz p subtili
tate vt no. in. c. vt pñstueret. h. oñ. et
differt ab equitate q. est ordinata iu
stitia tēperata dulcedine misericordie.
vt no. in. c. fi. d. transacti. facit. c. dñel
plina. xlv. di. Jus vō ē mediū inter
equitate et rigorem et accipitur p cōi
decisionē q. fit fm cōe regulas iuris
hec Pa. in. c. in l. i. de resti. ipol. et

in. c. lute gentiu de sen. 2 re. lu. An
aut rigor aut equas sit seruanda dic vt
in. d. c. fi. de transact. 2 in. l. placuit.
C. de iudi. qz parū ad nos pertinet.

Ius Aliqñ puenit ex se-
nitate pñe 2 pguatatione sua-
ultatis diuin. 2 iste ptinet ad fructū
spūs q est gaudū Aliqñ ex mansue-
tudine nāe 2 sic attestat bonitatē na-
ture. Aliqñ ex inordinatōe inepte le-
ticie de quo dñr ecclē. vii. 2 Dehor est
ira rñu. 2 sic isto mō solum est pñm
hēc Alē. in fāse.

Ira vñ quoddā priuatum
bellū qd agit iter pso-
nas puatas nō ex aliq publica
auctoritate lz magis ex inordinata vo-
luntate 2 semp est pñm mortale i in-
uadēte. In defendēte vñ se aliqñ est
sine pctō vt qñ solo aio defendendi
cū moderamie inculpatē tutelē sñ d
q. s. defensio per totū aliqñ fit cum
pctō ventali. s. cuz nō multū excedit
moderamen aut qñ ē leuis mor⁹ ai
ad vindictā. Aliqñ vñ cū mortali. s.
cum aio effrenato isurgit in ipugnā-
tē ad occidē. vel grauitē ledēdū eū
2 de ista intelligit illud ad Gal. v. 2
est filia ire vt dicit Bre. xxi. mora.
pcoz. Tho. fa se. q. xli.

Quid si ticus 2 sempzoni pñm
sent se ad inuicē 2 pñmclā dixerint
nūqd ista paria delicta tollant mu-
tua cōpensatōne vt dñr in. c. intellere-
mus 2. c. fi. de adul. q. q. nō fm pa-
in. c. l. de iureiur. 2 in. d. c. fi. ēi si non
agat ciuili qz nō sunt circa idē scñm
eo q factū tū nō est meū vt pbatur
in. l. apud celūz. s. marcellus. ff. de
do. excep. 2 iō glit vt poterit agere de
iniuria sua 2 dāno nec poterit repel-
li ab agendo ppter iniuriā factāz vt

biclt Inn. muliomin⁹ tollunt si aga-
tur crimiālī ad penā legalē qz ciuili
libet delictū puniet pena pōdignā. l.
ij. s. ij. ff. de adul. Et dicta reglā pia
delicta intelligit vā solū qñ delictuz ē
circa idēz cōmissuz vt puta circa idē
matrimoniu. 2 agit ciuilitē.

Sz nūqd pñm ex iusto calore
iracūdie teneat. q. spe. it. de actu. s. i.
tq q nō qz calor iracūdie vicio caret
calūmie. ff. ad turpil. l. i. s. qñ posset.
Sed frimū credo qz iniuriā pñm
nō lz vletet. C. qñ lz sine iudi. pñ to-
tū ar. p locū a spāli in. l. si ex plagis
s. tabernari. ff. ad. l. acq. facit. c. pri-
mū de iureiur. 2. l. si. ff. de sic. 2 Bñm
m agit cū eo qz difficile ē iustū tēpe-
rare dolorē. l. si adulteriū. s. pperato-
res. ff. d. adul. 2 sic tene in pñcia qz te-
net. Et qd biclt spec. hēret locū i aia
li irrōnali. puocato si occideret qz sic
non teneret dñs de quo in. l. i. s. cuz
arietes ff. si qua. pau. se. di.

Ogationum

Dieo sunt di-
es tres immediate preceden-
tes festū ascensiois dñi in qd inuina-
dū est 2 feriandū. Serui 2 acille de-
bent ēē liberi ab ope serui 2 qdrage-
simali cibo vti dñt hoies vt bñ l. c.
pñmciandū. 2 in. c. rogationes 2 pñ-
di. iii. qd abrogati est qd seiniuz
ēstetā. 2 male. attū exculant 2 facie-
tes a pctō sed nō a pena qz credēdū
est q multa bona i fructib⁹ pñarent
nobis a deo si illo tpe quo incipiunt
eorz maiora pñcula hoies p seiniuz
2 sanctificationē in letamio cōueni-
rent ad pñcendam eius largitatem.

Sacerdos

nomen ē cō-
positū ex gre-
co 2 latino quasi sacrum dana-
x. di. clero. Eius officiu est sa-
cramentum

cramentū corpis 2 sanguinis dñi cō-
ficere oīones dicere 2 bñdicere dona-
dei vt in. c. perlectis. xxv. di.

Atrū appellatōe sacerdos veniat
soluz pñm. q. qz in mā fauorabili
noie sacerdotis venit pñm. dia-
nus 2 subdiaconus facit ter. i. c. l. xv
q. v. Sec⁹ imā odiosa qz solū venit
pñm. facit. c. si glōz de co. p. cler.
mu. 2 ibi pñ. hoc nō.

Sacerdos parrochial⁹ dñz visitat i
firmos sepe. c. i. de. cel. mul. Itē debz
stare seim⁹ vsqz ad horam pñmā ce-
lebrādīsi celebrat non dñz sumet pu-
rificationē ppter necessitates nisi ha-
beat alium per quē possit supplere vt
no. pñ. in. c. i.

Atrū possit ministrare facia pegri-
nis 2 hospib⁹ cōsuentib⁹ ad ecclīaz
suā. q. pñ. in. d. c. i. qz sic vñ moriē-
tes ibi sine electione sepulture sepeliū-
tur ibidē. Aut si alibi elegerūt debet
eis quarta portio.

Atrūz sacerdos volens suscipere
eucharistie sacm puta qz infirm⁹ vñ
olias impeditus a celebratione dñat
hēre orariū sine stola. qz pñmā cir-
ca collū 2 super vtrūqz humerū qz
signum crucis preparat i suo pectore
sic etiam qñ vult celebrare vt in. c. ec-
clīastica. xxiij. dist. ter. apte clarhat.

Sed nūqd cū facit offiū diacon⁹
tus vtetur stola sicut cū celebrat. qz
nō ar. c. pñm. 2 qd ibi nō. xxiij.
di. sed vñ sicut diaconus vñ dñ. l. qz
hēat stola sup humerū sinistru tal-
ter qz veniat ante 2 retro sub brachio
dextro 2 humerū dextrū cū eius bra-
chio sit liberū ad ministeriū sacerdo-
tale. xxv. di. vñm orarium glō. in
d. c. ecclīastica dicit q. pñm ē sequēda
consuetudo p. c. scit facta. xii. di. vñ d
tene. Sed si consuetudo non appare-

at dñc qz non vtetur nisi vt diacon⁹.
qz tādū qz habz priuilegiū qd in lo-
cū tenet priuilegiū. l. vñ. C. de testa-
mi. 2. c. gnālī. xvi. q. i. 2 d. c. pñm.
Atrū in peccato mortali possit ex
equi officiū suū. qz qz nō sine peccato
mortali. xv. q. vñmā. c. vñm. l. vñm.
distin. c. i.

Sacramentum

est se-
cun-
dum Hugo. de sancto victore
li. vi. de. Sacramentis parte. ix. c. ij.
Materiale elementum extrinsecus
oculis suppositū ex institutionē figurat
ex similitudine representat⁹ 2 ex san-
ctificatione aliquam gratiaz inusubi-
lem conferens. Et elementum sumit
pro quacūqz re sensibili Sicut ocu-
lus p omni sensu. Similitudo vero
pro representatione secundū quādā
proportionabilitatem. l. vt sicut le ha-
bet aqua ad lauandum sores corpo-
rales sic gra ad spūales 2 cōpēit bec
diffinitio sacramentis noue legis i q
b⁹ sunt tria. s. naturalis similitudo ex
qua hñt aptitudinē representandī acual
institutio oculis vñ expressa ex q hñt
determinatā ordiatōez respectu hu-
ius significati spūalī sanctificatio ex
q hñt vñt efficiēdi illud significatū
In q pñm sacra. p. magi sēre.
tiari i. iij. dist. i. qz in duob⁹. l. i. vñm
2 in rebus ita q sub verbis cōprehē-
datur intentio pñmior sub rebus
factum seu facta.

Que sunt necessaria i os sacro. p. 2
q. iij. Primūz elemētū sine debita
materia. Secundūz formā verborū in
Tertūz minister debitus. Quartūz in-
tentio ministrat⁹ 2 de istis pñm. s.
Baptismus 2 in alijs locis suis.
Sacm tñ dñr puta i baptismo ab
lutio sō forma vñm i eucharistia ipa

hostia plecrataz hmoi res sacri i ba
pulumz alij si qd' iprimis e caracter
In qb' vo no iprimis e qda onat
aie. In sacro aut corp' xpi est ipsuz
corp' xpi vere sub illa spe ptemz e
corp' multici. i. sacra ecclia q' m' in ip
so no ptemz sz signat. Est et quod
da qd' est res z no sacm. z istd e gfa
grati faciens sine effect' sacozum.

4 Quot sunt sacra noue legis. R. q.
vij. s. baptisimus. pfirmatio. euchar
istia. pnia. extrca vinctio. ordo. z mfi
moniu. In qbus aut iprimat cara
cter. vide. s. caracter.

5 Quot aqua bndicta sit sacm. R.
Ricard. in. iij. di. i. q. no qz v' e' asp
sione remittunt pcta per modu me
riti inqzum. i. excusat moni caritatis
seu feruore voluntatis pque fit remis
sio non aut tanq' per vim sacrametu

6 Quot sunt sacra necessitas. R. v.
scz baptisimus. pfirmatio. pnia post
petm mortale commissuz. eucaristia. z
extrca vinctio. vt no. l. q. i. s. s. no du
z in. c. venies. de trasact. in gl. q. io di
eunt necessaria qz sine ipsis no pot
quis saluari. si ex ptem omittunt z
h'eri pnt de pmo h'eo de ple. di. iij.
s. l. de fo ibide in. c. nullus mifitroz
z di. v. c. ieiunij. de tertio de pe. di. i.
q. si p totu de. iij. de ple. di. iij. ois ho
de. v. xvij. q. vij. ab ifirmis. alia duo
scz matrimoniu z ordo dicunt sacra
voluntaria. qz sine ipsis pot ho salua
ri si ea no vult.

7 Quo sunt banda. R. q. eo mo. q
of in suis locis cu qdlibet heat suuz
modu. In vno tn oia pueniut. q. in
signo crucis oia sacra sunt danda ar.
c. no obseruetis. xvij. q. vij.

8 Quo sunt suscipienda. R. q. bap
tismus pot suscipi in necessitate in
oidus vt. s. baptism' v. Alia aut ex

cepto matrimonio no nisi a sacerdo
tibus z de hoc dicit in suis locis.

Quot possint recipi ab eo q est in g
pcto mortali. R. vt. s. clie. v. iij. s. iij.

Quib' dent dari. R. q. p diuersis. 10
diuersimode fm q sacra sunt de qvi
de in locis suis vnu tn notanduz e q
nullus exis i pcto mortali pot aliqd
sacm suscipe qn peccet mortali. xl.
di. mult. xxiij. di. illud. xj. q. iij. audi.
sicut nec alig' minister pot ea mini
strare tn pcto mortali qn peccet mor
taliter nisi fm aliquos illa administra
ret vt laycus i necessitate. puta qz ba
ptizat qd' bateo valde dubius.

Que sacra pnt iterari. R. oia illa 11
in qbus non iprimis caracter. xxiij.
q. vij. licite z. l. q. i. qd. quidam.

Quid cu dubitat an qd' receperit 12
aliqd sacm puta baptismu z hmoi
R. q. si dubiu est pbabile vel veris
immo resultat pfectura reiterationi. est fz
q. dixi. s. baptism'. vij. s. ix. qz non
of iteratu qd' nescit factu de ple. di.
iij. si nulla. z s. p'ly. ii. bap. c. venies

Atz sacra vel sacralia sic est oleu 13
scm aq baptismalis. hmoi possint
recipi p sanitate acgredda vel ex alio
sine qz eo ppter que sunt instituta. R.
q. no sine pcto mortali si talis sit fi
nis pncipalis. qz vti sacris ad aliu fi
nem qz ad eu p quo ordinata sunt. e
ipsis abuti. Excipit tn pde. de pal. i
iij. sacm mfirmionij qd' fm euz qz
p'endo ex alio sine puta ppter diui
tias z hmoi no peccat mortali vt. s.
habeo. mfirmionij. ij. s. xxv. Secus
si vteret quis talib' sacris pncipalr
ex fine suo z secundario ppter sani
tatem acquirenda sicut fecit Consta
ntinus imperator. qz sic no peccaret.

Sacrilegium est sacre
rei vio

latio vel usurpatio z accipit hic vio
latio p quacuzq' irreuerentia aut de
honoratione z of fm Inno. quasi sa
crilegiu vel fm Lau. quasi sacre le
gis lesio. z de hoc habes glo. xvij. q.
iij. in. c. sacrilegium.

Quot modis committit sacrilegiu
R. q. trib' modis. pmo rone plo
ne. sicut cu quis ledit psona eccliasi
cam. xvij. q. iij. quisqz. Secdo rone lo
c' sicut cu violat immunitas ecclie vel
cimiterij ibide. c. si quis el. i. cu mul
tis. c. seq. Tertio rone rei z istud fit tri
pliciter. lauderdo sacru de sacro. s.
loco vel no sacru de sacro vel sacruz
de no sacro vt no. in. d. glo. z hic lo.
quor de sacrilegio pprie. Nam lar
ge committit multis modis vt no. i. d.
glo. z ibi vide qz nihil ad nos.

2 Aduerte et qz o' petm qd' commi
tit psona ecclesiastica maliter z quasi
per antecedeo di sacrilegiu. An di
cit h'ero. qz nuge in ore sacerdotis
sunt sacrilegiu vel blasfamia. Sz for
maliter z pprie sacrilegiuz est illud
petm qd' psona facta sacra agit p eus
sanctitate directe. vt si vgo deo sacra
fornicez z hmoi. Large et sacrilegiu
est cu rem ecclesie qz indebite usur
pat. xvij. q. iij. s. qui aut.

3 Que pena sacrilegoz h'eo i. l. si q
in hoc. C. de epi. z cle. x. xvij. q. iij. p
totu z ibi vide. qz nihil ad nos sz ad
soni ptemonij solui. Sz qad p'ciam
est excoicatio de qua vide. s. excoica
tio. v. casu primo z. vj. z. ix. z. xij. z
xv. z excoicatio. vij. i. mult' casib'

Acrista sine custos eccle
siae hz pulsare ca
panas ad horas iubente archi
diacono. It' custodire palas seu lin
teamina altaris. z oia v'filia ecclie.
It' lapades curare nec supramodu

446
lucendo olei debeat aut min' lucen
do obscurior sit ecclia. It' puidere
de incelo luminari' pane z vino p
celebrado. It' oblatioes z decimas
fm iussuz archidiaconi inter fratres
diuidere. Nec no. in. c. plectis quali
in si. xxv. z de officio custo. per toni.
Quis dz reputari sacrista. R. qd' z
aliquis de sanctionib' ecclie vt in. c.
ij. de officio custo.

Ex qua culpantetur si quid pe
reat vide. s. custos.

Agitaris of qui ar
tem balista
riorum exercet z vtrum liceat.
vide. s. aro.

Alarium An debeatur
famulo infir
manti aut similibus vide. s. fa
milia. s. scdo.

Anctus quis debeat ba
teri vide. s. ca
nonizato z relique.

Aracenus of qui de
os deatqz
colit. imo demones nec nouuz
aut vetus testm recipit hoz templa.
p'cipiunt claudi sub pena mortis z
amissione t'moz. C. de pag. z sara. c.
teplis eoz. l. i. z. ij. z qz oia qd' p
hibitoes iudeis coparant. C. e. l. vt
phanos z e' de iude. z sara. qz per
totu. Et id vide. s. iudens qz phibent
xpianis erga ipsos exceptis tn casus.
qz cu saracenis xpian' comedere nec
habitare phibet. xj. q. iij. ad m'lam
sed bene cu iudeis. xvij. q. i. omnes
qz magis sunt nobis pueris iudei z i
cibis nos p'cunnt. tn Lau. z Joa. z
multi sequaces tenent qz cum sarace
nis etiam no hz comedere. qz etia ip
si in multis indazant quod v'z cre
do qz in cibis talia obseruant. alias

nō. Item qz iudeis permittitur eoz
sinagoga. Sed sarracenis nullo mō
pmittit iter xpianos publicā inuoca
tionē facit machometi neqz pegrina
tio ad aliquē suoz sicut ad scm. Et
quicūqz eoz dñs xpian⁹ q hoc eis p
mittit peccat mortaliter qz facit p
ceptū cle. vnice de iudeis. Itē qz euz
iudeis possunt xpiani hēre cōmertiū
sed cū infidelibus seu sarracenis extat
hodie phibitio sub pena excoicationis
papalis quā incurrit ipso facto
qui tpe guerre euz eis hnt cōmertiū
vel qui referunt eis phibita de quo
vide. s. excoicatio. v. casu. xxj.

¶ Atz xpiani possunt furari qd deti
nent in eoz seruitio. R. qz si qz nullo
modo licite possunt tenere eos.

Satisfactio

df duplici
ter vno mō
recōciliatio ⁊ sic qz oēs partes
pnie ordinātur ad recōciliationē qz
libet eaz satisfactio dici potest. Alio
modo df solutio pene debite ⁊ sic ē
pars vna pnie que ē assumptio siue
adimpletio pnie iniuste vel debite ⁊
nihilomin⁹ tñ etiā pñb⁹ alijs pnies.
pvenit p accidēs vt pñtitiō rōne do
loris pñtitiō qz est in pte sensibili ⁊ cō
fessionis rōe erubescētie. Hec. S. Bo.
in. iij. di. xvi. circa lram.

¶ Satisfactio fz culpā pñtitiā ⁊ in
iurie illate recōpensatio fz egratē in
flicte fm. v. culpa futuram ē pñtitiō
eas excedere ⁊ eoz suggestiōib⁹ adi
tū non pñtere de p. di. iij. c. satisfactio

¶ Atz deo qd possit satisfacere p
pñtitiō. R. qz cū ips⁹ adiutorio v3 cum
merito passionis xpi cui⁹ hō per ve
ram fidē efficit pñticeps sic pōt alias
nō vt no. Rica. in. iij. di. xv.

¶ Atz vn⁹ hō possit p alio satisfacere
re. R. qz accipiendo satisfactiōne p p

seruatiōe ⁊ cautella culpe future sic
nō pōt qz qd ieiunādo nō affligit cor
pus alter⁹ vt vinar caste nisi inq̄tuz
p bonū exēplū alicui ed ad silia facie
da siue inq̄tuz pōt alteri mereri au
gmentū gfe p talia vt sic facili⁹ euitet
pñtitiō. Si vō accipiat satisfactio p re
cōpensatiōe iniurie illate sic vn⁹ pōt
p alio satisfacere hōi. Deo vō ē po
tēst si mō ille q cōmiserit pñtitiō sit pñ
tus de eo alio nō p pñtia vō inflicta nō
pōt vnus p alio satisfacere nisi inter
ueniat auctoritas pñtoris qui in illa
pōt dispētare vel nisi interueniat casus
qz ille cui iposita est iniuria eā poterit
hoc mōdo implere qz possit tunc per
alium fieri. Hec pñt ex dictis Ric.
⁊ S. Bo. in. iij. di. xx.

¶ Sed nūqd ille cui⁹ satisfactiōne
alter in se suscepit moriēdo statim eno
labit. R. qz nō sed o3 qz pñtio ille qui
eā suscepit implet qz nemo padisus
gredit nisi sit extra oē debitum ita qz
nec ipse nec alius pro eo sit debitor
fm. S. Bo. in. iij. di. xx.

¶ Vtrū talis p alio satisfactiōe satis
faciat etiā p seipso. R. diuersimodū fuit
opi. sed mibi pl3 opi. quā Ric. i. iij.
di. xx. refert qz ē est satisfactiō p se
ipso nō ex debito sed p diuinā mise
ricordiā que magis charitatē attēdit
qz opus. i. iij. q. v. si qd. Et dic qz p
alio sit satisfactiō p modū solonijs
pene p se ipsis vō est satisfactiō p
modū meriti de cōgruo dicit. n. S.
Bo. i. iij. di. xv. qz l3 de rigore insti
tie nō sit satisfactiō id qd fct qd ad
quā alio tenet tñ credit qz diuine mise
ricordiē benignitas tanta est qz acce
ptat iorum ⁊ qñ p nihilo saluat nos
⁊ de hoc. j. suffragiū. S. ij.

¶ Atz satisfactio facta i pñtitiō mōna
li valeat. R. aut loquimur pōt dici

iposita a pñtore pñtitiō ⁊ postea re
ciditanti an illius pñtitiōne ⁊ sic
dic vt. s. pñtia. S. xij. Aut loquimur d
alia qñqz voluntarie assumpta. ⁊ sic
dico qz nō valet qd ad diminutiones
pene debite p pñtitiō nisi p accidēs vt
puta qz citius conuertetur ⁊ veram
ager pñtitiā. sed qñtum ad culpā fu
turam euitandam valet.

¶ Que sunt ptes satisfactiōis. R. tres
s. o3o Ieiunij elemosina. Sūt tamē
alie secundarie vt vigilie pegrinatiō
nes discipline ⁊ hmoi vñ oia opa af
flictiōis ad ieiunij reduciūt omnia
opera misericordiē ad elemosinam.
oia opera spūalia ad orōne. Hec ex
S. Bo. i. iij. di. xv. pte. l. ar. i. q. iij.

¶ Atz flagella missa a deo vel ab ho
minib⁹ ē p pñtitiōne sine satisfactio
ria. R. qz sic inq̄tū cadit sub volūta
te pacienter ipsa acceptante ⁊ pacien
ter sustinere volēte dūmō alias sit i
charitate. ⁊ de hoc vide. s. pñtitiō.

¶ Atz aliqua pñtitiō triū pñtitiō
satisfactiōis sit magis satisfactiōis. R.
qz elemosina in se includit vñtēz oio
nis ⁊ ieiunij pp duo. pñtio qz pñtiti
it ē cū daf debitorem ad orāti. pro
eo qz dedit. Scō qz elemosina data
propter deum est quasi quedam ob
latio deo facta que oblatio deo facta
habet vim orationis ⁊ similiter bo
norum exteriorū subtrahit p elemosi
nam scā pñtinet vñalr ieiunium in q
macerat corp⁹. S. i. o3o vñtēz cōti
net ieiunij. qz itēto iter⁹ ad deū de
bilitatem corpis parit pñtitiō tñ ele
mosina h3 vim satisfactiōis qz o3o ⁊
ieiunij pñtia vñ. i. Thimo. iij. corpo
ralis qd ē exercitatio ad modici vñ
lis est. Dicit gl. oia sūma discipline
xpiane est in misericordia ⁊ pietate.
Si tñ generaliter loquimur pōt dici

447
qz satisfactiōe sunt tria. s. vitatio cul
pe augmentatio gfe ⁊ solutio pene
⁊ hoc tñtū ē iñmū i satisfactiōe. Ad
pñtitiō valet o3o. Ad f3 vñtēz elemosi
na qz qz sibi facit amicos de mano
na inq̄tatiō qz ipetrant gfas. Ad ter
tiū valet ieiunium. Hec ex Ricar. in
iij. di. xv. ar. ii. q. iij.

¶ Atz restō rei aliene sit pars satis
factiōis. R. qz pñtitiō nō qz d3 pñ
dere o3z partē. pñtia cū dicat cessatō
nem ab iniuria de quo vide. s. Re
stituio. ij. in pñtitiō. Sed large acci
piendo restōnem. put dicit oē illud
qd ad debitam satisfactiōne exigitur
sic est pars satisfactiōis.

Candalum

est die
tuz vel
factū min⁹ rectū pñtitiōne alter
ri occasione ruine ita no. Cardin. in
Cle. i. s. o3o ord. fm. Laur. a scanda
lon grece quod latine dicitur ruina
vel offensio vel impactio pedis ⁊ est
citur a Jero. super illud Math. xv
Sciaqz pharisei audito hoc vbo scā
dalizati sunt. Unde sicut quando al
quid ponitur in via corporali p qd i
pingens disponitur ad ruinam. sic i
via spūali quicūqz per factum suum
seu dictum minus rectum. i. vel ma
lum secundum se vel habens speciē
mali disponit aliquem ad casum in
aliquod peccatum proprie scandalū
ei facit. Hec. i. in sūma ti. de renū. di
cit grave scandalum dicitur quando
ex dicto vel facto. alij trahuntur i cō
sensum mortalis peccati ⁊ propterea
gl. de renū. in. c. nifi in ver. pro gra
ui dicit qz non ē curandū de scanda
lo nisi sit grave de no. op. nun. c. ij.
⁊ de ro. c. magne. de reg. iur. qz scāda
lizauit qz no.

¶ Quomplex ē scādālū. R. duplex i

scilicet actiui et passiui sic dupliciter fit
quod est causa peccandi alteri. Uno mo-
do per se puta quod aliquis malum fa-
cit propter illud intendens alium deduce-
re in peccatum aut si non intendit tamen factum
est tale quod per se sit rōe huiusmodi iductiui
ad peccandum sic illud dicitur scandalum acti-
ui altero modo quod per accidens fit et
est causa peccandi alteri puta quod pater iterum
scandalum dicitur id facit et ex parte opere
ris non est quia scandalizet. Si tamen ali-
us male disposuit et aut ex invidia quā
huiusmodi ad alium aut alio modo id scandalizet
et talis non datur occasio huiusmodi in se
tali scandalum prope vocat scandalum
passiui sine actiui quod est scandalum
actiui simul et passiui in altero quod datur
et passiui cum ille qui accipit peccat.
Alium est actiui sine passiui. puta cum
aliquis inducit aliquem ad peccandum. Et
ille non peccat. Idem est Alexander. Ita fecit.
de scandalis et sic in. iij. dist. xcvij.

2. Aliud scandalum sit spale peccatum mor-
tale. Et quod ante scandalum passiui et tamen in
pactio ad veniale peccatum. puta cum aliquis
ex dicto alteri mouet ad peccatum veniale.
et sic est veniale peccatum. aut est cum im-
patione ad mortale peccatum. et sic non est
mortale non tamen aliud peccatum spale ab il-
lo qui committit. quod sumere occasiones
peccati ex dicto vel facto alteri non potest
ut spale rōe peccati. quod non importat refo-
mitate spali sicut opposita. sed solum
peccatum quod committit. Si autem loquimur de
scandalis actiui et si sit per accidens sic non
est spale peccatum. quod quod per accidens non
potest ut ipse in quibus potest esse peccatum ve-
niale ut quod actiui committit veniale peccatum
vel actiui quod de se non est malum sed solum
huiusmodi spale mali cum aliquis leui iductione
quibus est mortale siue quod committit actiui
mortale peccatum siue quod premit salutes per
tamen ut per se seruanda non permittit

aliquis facere quod sibi libuerit. facit. et
canonem. et quod. et. d. s. per gram. l. q. i.
huiusmodi. Si vero sit scandalum actiui
per se. puta quod intendit ducere ad peccatum
et quod intendit ducere ad peccatum mor-
tale sic peccat mortaliter. Si si sit
dat ducere ad peccatum veniale per actiui
peccati mortalis. Si autem intendit in-
ducere ad peccatum veniale et per actiui
peccati venialis sic est veniale peccatum risto
modo scandalum actiui per se est specia-
le peccatum. quod ex intentione finis sortitur
peccatum rationem spalis peccati. et opo-
nitur directe correctioni fraterne.
propter hoc quod intenditur spale. pri-
mi notum est. hoc omnia ex Alexander. et in.
vbi. s. et Thoma. Ita fecit. et illud
Alexander. et in. necesse est videntur sca-
dala et. ut quod est necesse nisi hoies
tam mutant.

Aliud aliquis teneat dimittere aliquis
bonum opus. primum scandalizet. Et
in Rica. vbi. s. ar. l. q. ii. quod aut bona
opera sunt necessaria ad salutem vel se-
cepta. aut sunt supererogatoria ut consi-
liorum opera aut in genere idifferentia ut
comedere carnes. bibere vinum. reti-
nere spalia debita repetere. et huiusmodi.
Opera. n. prima non sunt per quod
scandalum omittenda. quod nullus debet
velle donationem suam per euitanda il-
la. primi sui. facit. c. ii. de no. op. n.
et. ii. di. illa. et. q. ii. iterum. et. ii. q.
ii. s. i. ante si. Idem aduerte et in. s.
ut recitat. Ita. de renu. in. c. nisi cum
s. per gram quod in preceptis iuris
naturalis et euangelici est verum hoc
sed veritas iuris posita et est est re-
peranda relaxanda et tamen statuenda
propter scandalum vnot. de con-
ces. preben. c. proposuit de voto. c. p.
mo. Secunda etiam opera non sunt
omittenda propter scandalum proxi-

mi proueniens et malicia. quia per
hoc volentibus maliciose impedire bo-
na opera daret materia et occasio mali-
gnitatis. Si vero scandalum puenit ex in-
firmitate. primi vel ignorantia sic sunt
ad tempus intermittenda. quousque. l. ad-
hibeatur sufficiens diligentia ad huiusmodi.
ut ignorantia instruat. et infirmus aliquo
modo confortetur ut non de bono opere sca-
dali sibi sumat. nec talis retardatio
merito pūdicat. quod non minuit de pfe-
ctione caritatis. sed magis disponit ad
augmentum non tamen omnia sunt talia pter
mittenda per scandalum. primi. Tertia
est opera. l. idifferentia quod omittit al-
teri non pūdicat nisi ipsi omittent et
et in talibus tamen sic sunt omittenda de p-
cepto quod pūdicat. primi. scandalizabi-
tur ex infirmitate scandalum mortalis
peccati. Sed si venialis erit de consi-
lio. Si autem scandalizatur ex malitia
ut puta quod omnis est sibi quod non debet
scandalizari. tamen debito suus ut non
scandalizet. et tamen vult scandalizari quia
sic puenit ex malicia. et tunc nullum
opus est permittendum per scandalum ex ma-
litia proueniens. Alexander. vero in tertia
parte sume. c. de preceptis pnie tenz
quod si sum infirmus et timeo casum me-
um et non repetitione rerum mearum
potest teneor vitare scandalum meum
et primi. Si si suus pfectus et reprimam
debito modo sicut pōderat bonum
cōe bono spali sic pōderat scandalum
cōtatio et pluri. l. dissipatio pacis et
vilitatio cōis et incontinū delinquē
et. q. oia acciderent. et si non liceret sua
repetere per scandalum. primi sui singu-
lare. Aduerte tamen hic quod de iure ciui-
li non sit curandū de scandalis quod potest
pingere circa personam detentoris inu-
stet meam imo liceat tale occidere
quod aliter non potest recuperari. ut non.

448
Bar. in. l. furem. ff. de fidei. in. de iu-
re canonico et in pñcia fm. Ita. i. c.
nihil de preceptis. non pūderet bono vi-
ro per repetitionem spalium aliquid
facere quo verisimiliter valde seua et
horribilia deberet euenire facit. c. lu-
sceptus de homi. et in. c. ij. de noui
ope. nū. et. c. si vero el. l. de sen. excō. et
quod ibi not. In. Si tamen faceret non cre-
do mortaliter peccaret quod scandalum
puenit ex malicia.

Et si nūquid quodlibet bonum sit faci-
endum ne. primi. scandalizet. Et ut col-
ligo ex doctrina Alexander. in. fa. se tract.
de scandalis. Aut bonum quod expetit per
rimus rationabiliter petit puta. quod paup-
perum estimentum. et huiusmodi et tunc si ad
hoc teneor alio de pcepto casus est cla-
rus si non teneor de pcepto sic debet
et illud manifestare quod non teneor
et quod rationabiliter illud non facio. et tunc
sufficit et si scandalizet sibi imputet
quod scandalum est pbaricōis quod scanda-
lizant. quod discipuli non laudant ma-
nus et tamen cum dñs satisfecisset scandalum
accipit dicit finit illos et. Ita.
et. Si vero non rationabiliter tale opus omi-
to sic ne. primi. scandalizet de mortali
teneor illud facere facit. c. ij. de noui
op. nū. Aut quod petit irrationabiliter expe-
tit. et sic non teneor. sed sufficit satisfacere
re. p. posse ne scandalizet ex ignorantia
vel infirmitate et si non acceptat iā
scandalum est pbaricōis. et sic secundum
Aug. exponit illud oī petenti te tribue
si. vel huiusmodi ad vbi rationabiliter te exen-
sando vel huiusmodi ad factum quod rationa-
biliter teneris. et sic per quod oī intelli-
git illud facilius scandalum nali pmit-
tatur et veritas deserat. si. vitas vite
quodprehendit oia pcepta et cōsimilia
veritas doctrine ad pūdicandū et veritas
tas fuisse ad puniendū. quod loquitur eo
iii

modo quo supra dixi. et adde quod ea sunt re iure positivo precepta sunt pretermitenda quoniam quod scandalizat ex immitate vel ignorantia non in simpliciter ad ipsa ut dixi de consiliis super rogationis. Idem dicitur de punitioe malorum. Quid de fama. ut sit defendenda ne alij scandalizet dicitur. vi. s. fama. s. i.

Scientia aliqui habet proprie est scire et de hac loquitur philosophus in libro postea. vi. ethi. facit. l. scire. ff. de legi. i. c. intelligencia de ver. sig. Aliqui scia habet per aliquem sensum corporeum. ut puta scio quod heus capitulum in capite. quoniam video scio quod dixisti tale. ubi quod audiui. Scio quod tale quod est dulce quod gustavi est durum vel molle. quoniam palpaui. et talis scia requiritur in teste. ff. de te. l. testium fides. i. iij. r. q. ix. testes. Crudelitas est mendaciter scias et nesciam. quoniam nec in tali ignorantia cadit credulitas nec in scia ut non. ff. de iur. i. fac. igno. super pica. et Bar. l. i. admonedi. ff. de iur. iur. et quod non. gl. in. c. ij. de test. l. vj.

Qui sciens est insistendum. R. quod est ei et ecclesiastice persone debent insistere illi scie quod est necessaria circa suum officium. Religiosi vero que sibi est precepta vel prohibita. vel de iure aut per regulam. Curam aliarum hominum aut pfectores circa casus conscientie debent insistere. et sic de ceteris. Clerici et religiosi possunt intendere scientia quasi tripartita. quoniam triplex est via ad idem. eloquentiam que sunt grammatica. dialectica et rhetorica. Et sic intelligit. c. i. r. c. quia non nulli de magistris non tamen ad voluptatem. sed ut sciunt discernere verum a falso. xxvii. di. s. cur ergo. multo magis in sacra

scriptura theologia et iure canonico nec non in physio. naturali et morali xxvii. dist. turbat. r. c. qui de mensa. r. c. si quid veri. r. c. relatum in fi. In scientiis vero quadrivialibus. scilicet arithmetica. musica. geometrica. et astrologia non credo debeant intendere. excepta musica. quoniam tales scientie in se continent veritates secundum philosophum. non tamen ducunt ad pietatem. xxvii. di. si quis grammaticus. imo habent maxime astrologia multum curiositatis et aliquando noxie vanitatis. Leges autem et philosophiam possunt similiter audire nisi sint religiosi vel sacerdotes. vel habentes psonatus seu dignitatem. seu curam aliarum. ut s. excoicatio vii. casu. vi. r. vii. Sunt tamen iexcusabiles apud deum. qui prefatis scientiis intendentes que eis sunt necessaria vel ad eorum officium ignorant. xxvii. di. q. ea. Et que scientia requiritur dicitur quod spalia quocumque erigunt illos preceptorum et prohibitionum cognitio quod ad eum pertinet vel ratione officij aut statum aut alio modo xpiani autem communiter tenentur scire que pertinent ad fidem quedam explicate et quedam implicite ut s. fides. s. vi. Et ppea Augustinus. in. c. i. r. c. oia de psec. di. iiii. dicit quod patrum debent docere quos temperant in baptismo symbolum et orationem dominicam. Unde ex dictis i. d. s. vi. p. quod parentes quod non docent filios et filios se signare dicendo. In nomine patris et filij et spiritus sancti amen. et Credo paruum et recem precepta legis. et pater noster videntur peccare mortaliter quoniam omittunt et negligunt. eos docere vel doceri facere si possunt. similiter non excusant a mortali quod nescientes talia non adiciunt si possunt cum sint necessaria ad salutem. Adverte tamen

tamen quod quod possit scire precepta. puta si interrogat. adorare deos alienos est contra preceptum. respondere sic et idem de alijs. Unde tali sufficit licet nesciat ordinate dicere. Et idem posset dici de aliquo qui nescit. Credo paruum. tamen si interrogaret deus est unus. Responderet quod sic et quod creatur oia. Iesus christus est eius filius. sic de ceteris. Raderet quod sic. quod sufficeret sibi si nesciret prefatus. Credo. Et idem diceret de pater noster. quod quoniam quis scit quod est orandus et petenda salus et gratia et remissio peccatorum et homini licet nesciret dicere pater noster quod excusaretur. et consulendus sit oibus ut potius tam pater noster quam Credo adificent.

2. Que scie possunt doceri alijs a prefatis vide. s. magister. s. iij.

Scisma proprie et stricte est illicita divisio per inobedientiam ab unitate ecclesie facta. xxiij. q. iij. inter scisma extra de scisma. ad succidendos. libro vi. Et hoc est aliquando cum heresi. ut in grecis quod ab unitate ecclesie se separaverunt. Aliqui scisma est sine heresi sicut sunt illi quod credunt romanam ecclesiam nec aliam volunt constituere sed eam credunt esse apud se. ut contigit quoniam duo vel plures contendunt de papam. Aliquando scisma accipitur large. scilicet quod proprii episcopi eiciunt sedes episcopales sibi vel pceptos et pceptos sibi ordinantes. Scisma. iij. accipitur largissime et sic scismatici sunt oes quod sunt in peccato mortali. quod sunt extra caritatem. c. au di. xi. q. iij. Hoc non. Inno. in. c. i. eo. ti. r. sequit. Pau. i. d. pica. eodem tit. Alii oes scismatici sunt excoicati. R. Pau. i. d. pica. quod proprie scismatici sunt heresi. clarum est quod sic. c. excoica

mus de here. Sed sine heresi scismatici proprie non sunt excommunicati vigore re. c. i. eo. ti. sed vigore. c. licet de electi ubi dicitur quod gerens se per papa cum non sit cum omnibus sibi adherentibus excoicationi subiaccant. sic sunt excommunicati ipso iure. et imitat tamet Pau. in. d. pica. verum in casu ubi non cadit probabilis error vel ignorantia. ubi autem quod foret dubia. et maxime si contingerit in facto intricato et logico. ut evenit in scismate pterito. sic puta rem omnes euitare excoicationem et peccant. l. figura. r. l. ij. ff. de iur. i. fac. igno. r. in. c. aplice de cle. exco. muni. r. in. c. ut animarum de consuet. lib. vi. duz tamen in voluntate habeant semper adherere vero pape quoniam per ecclesias vel alio modo constaret de veritate. Scismatici vero large non sunt excoimunicati nisi per violentias facta episcopo et huiusmodi. alios non nec scismatici largissime.

Alii enim eores ecclesiasticam aut alio modo acquirent eam a scismaticis proprie sit excoicatus. R. quod sic ut in. c. i. eodē quoniam alias occupas rem ecclesie non sit excoicatus. c. pquestus. de foro ppe. Alii tenent beneficium ecclesiasticum a scismatico sibi pcessum. vel consentiens ordinationi facte per eundem sit excoicatus. R. quod sic ut i. d. c. i. Sed hoc intelligit in ordinatione quo ad executionem sicut in glo. et Pau. in. d. c. i. quod ordo bene confertur si forma servetur sed non executio si scienter tali recipiat. Si vero ignoranter Inno. i. s. quod etiam executio pferat. s. l. d. o. i. s. quod verum est quod executio pferat quod dicitur occultus. sed postquam fuerit patefactus requiritur dispensatio. istud affirmatur.

Si ergo dispesabit cum tali. R. Pau. in. c. si. quod in episcopatu solus papa

SCilium p^ri alienationis facit inviti-
litatez ecclie teneat. R. q^d sic. vt t3 gl.
in d. c. i. alio non.

lapide. et diffusa vis pa. vbi. s. s. s. s.

Curilitas. differt a stultiloquio
quod sicut Alexander fuit et ita co. quod
securitas refert ad lasciviam affectiois
stultiloquium vero ad indifferentionē
rōis; possunt tamen coincidere et invicem
coincere et semper est peccatum proprie
accepta a filia luxurie. Sumit in ali-
quibus per verbanterie monitis et hoc ipso
propter et tunc si adfuit insinuat debet per
usatio amicitie tunc vel remotio tri-
sticie vel accide non est peccatum. omnino
non fiat per verba turpia. Si aut fiat per
verba turpia vel inutilia et tunc rursus
ordinati peccata peccatum est. et sic ad
ephe. v. non nominem in vobis turpi-
tatem aut stultiloquium aut curilitatem
quod ad rem non pertinet. i. nullus vultus. Et
magis peccant qui tales audiendo
sustinent cum sint auctores sceleris.

Secretus quoniam quod dicitur reue-
lato delicti in presenti. et peccatio vlti-
e familia. s. vii. et viii.

Seditio est tumultus ad pugnam vt dicit glo. ij. Cor. xij. differt a bello & rixa. qz ista portant munita ignitione in actu. Sed seditio pot dici siue hmoi ignitio in actu siue sit pparatio ad talem pugna. Item qz bellus pprie est qz hostes exneos qm multitudinis ad multitudinē. Rixa autē est vnus ad alterū vel paucorum ad paucos sed seditio pprie est inter ptes multitudinis vnū inter se dissidētes. vt cū vna pars ciuitatis excitat ad tumultū & alia differt trā a scisma. qz scisma cōtra vnitatem spūalem hec cōtra temporalem.

Utrū seditio sit peccatū mortale. R.
q̄ sic ex genere suo. vt p3. ij. cor. xij. 7.

hediū in eis q̄ seditionē purat̄ s̄ et
in sequaciō talū t̄tenet de oī dā
no inde seculo. Idē dico de tenētiō
parcialitate p̄cor. Tho. fa. q. xliij.
¶ Et p̄urbāō regnū tirāni sit sedi
tione. R. q. q̄ tale regnū non oī
dinat ad bonū cōs s̄ ad bonū p̄ua
tiōt dicit phil. iij. pol. 7. viij. ethico.
7 iō nō s̄ rōnē seditiōis talis p̄ur
batio. imo elaudāduō q̄ multitudi
nez literat a tirānica p̄ure. nisi forte
q̄ sit inordinata p̄urbaref q̄ mul
tudo subiecta mal̄ detrimentū pa
ref ex p̄urbatiōe p̄sequenti q̄ ex tirā
nica dominatiōe. Idem dic de oī
sistente seditionis.

Sensualitas inordinata quicquid est sine ulla culpa. quod est aliqui vitium non potest tunc est quod voluntas non est causa illius inordinacionis nec committendo nec omittendo nec anteceder nec consequenter committit ut cum corpus caleat sine aliqua apprehensione mentis. et primo. Quicquid est cum peccato veniali. et tunc est quod talis inordinacio insurgit in sensualitate per negligentiam voluntatis. Quicquid est cum peccato mortali quicquid est peccatum prohibiti ut insurgit ex voluntate imperio deliberato ut retenta et acceptata sicut est in cogitatione mortalis. et fortius in deliberata hec est. Ricardus in secundo inlay.

Tercio est processus tentatiois et delectatiois que incipit a sensualitate. p. q. iste. Nam primo delectabile offert sine peccato. Secundo delectatio aduenit Tertio in id ad quod delectatio trahit consensus. Primus est sensualitatis. Secundus inferioris rationis patris q. h. 3. di. indicare interioris motus? quod non est patris sensu. diffinitur q. 2. an delectatio sit adplexa vel refusa? est superius

ris pñs rñs. Lōtingit aut delectari
ad apprehēsiōē delectabilis. an ad
uerfioneē delectationis? hec est sen
fualitatis? et pñm veniale vel nul
lum vt dixi

[illegible]

legamus de app. c. cū cessante. Et si fue-
rit appellatū sūm Archiepi. vbi. s. rēōi-
ter toc. i. d. c. cū cessante. Et hoc verū
nisi appellatōi deuissit vt i. c. cum
appellatōibz. de app. lib. vj. vel nisi
parō fecisset expēsas ad psequen. ap-
pellatōne. ff. de pdi. ob. cām. l. si pe-
cuniā. in pnc. si tū vellet sibi de eis sa-
tisfacere posset renouare de appella-
c. interposita. s. illud deniqz. Si iter
dic de arbitrio iuris a quo pōt appel-
lari. d. l. qualē. Dicit et gl. in auc. de
here. r. falet. s. illud in ver. de cetero
q quodlibet pceptū factū p iudicem
vel ei nunciū dī snia interlocutoria
diffinitua snia dī qz p eam pncipa-
lis qō diffinit ex de sen. r. re ind. c. ij.
ff. eo. l. i. cū p eundē iudicē non pōt
aliquid addi vel minui. nec mutari de
trahi. aut renouari postqz lata est. d.
l. qualē nec a delegato qz functus ē
offiō suo de offi. deleg. in lris nec ab
ordinario nisi sit p ius constōtie. de
sen. r. re ind. c. cū inter nisi per bñfi-
cium restōtis extra eo. c. cum bertol-
dus fallit hoc in. vj. casibz in qbus
ordinari pōt. pmo si nulla ē vel
annullanda pp errorē facti retracta-
re pōt. xxxv. q. ix. s. i. fm. Jo. C. qūo r
qū iudex. l. si ples r. l. si vt pponis.
Itē scō p iudex ordinari retracta-
re in multa q pp inopiā est remitte-
da. C. de mō mulc. l. si. in fi. ff. de of-
f. l. illicitas. s. si. Itē. iij. in fructibz
r expēsis r alijs accessorijs simili-
bus in qb eadē die pōt suppleri nī
tū minui. sic itelligit. ff. de sentē. r. re
in. l. paul. r. rīdū. Itē. iij. si alijs ab
seno pdenat veniat adhuc iudice p
tribunali sedente. ff. de resti. in iteg. l.
diu. r. d. c. cū bertoldus. s. post mo-
dum. Itē. v. rōne publice vtilitatis
tex. c. ff. de decre. ab oz. fa. l. qō semel

Itē. vj. vbiqz tertis piculū aie r
errore sit fides de sent. r. re in. c. inter
ceteras de p. iur. c. si. de p. iur. c. qū
pncepatū pōt temp qū voluerit re-
uocare. mutare. r. corrigere de resti.
in iteg. c. ex lris.
¶ Atz in oi snia sit ordo iuris seruā
2
dus. p. q. sic r diffinitua si sit lata p
ordinē substantiale iudiciorū vt ē ci-
tatio. inducie. litis ptestatio r testiu
receptio nulla ē ipso iure. itelligo si
petant iducie. xvij. q. iij. vxo. r. s. vō
p ordinē qui nō est de sba r. de h.
in. d. c. biduū. Interlocutoria vō bñ
tū lz peccet grauitur qui tult sine or-
dine iuris ipsaz r aliquādo est suspē-
sus vt in snia excoicationis in. c. i. d.
sen. excō. lib. vj.
¶ Qualis dī ē snia diffinitua. p. 3
absolutoria vel pdenatoria. d. s. diffi-
nitua. C. de sen. r. interlo. om. iud. l.
iij. certa vt. ff. de sen. r. re ind. l. in
pura. vt. ff. qū app. sit. l. i. s. biduum
r. d. c. biduū. Aduerte tū q qū cōdi-
tio ē intrinseca. puta pdeno reū si ac-
tor pbauerit qz in. d. c. biduū. r. ibi
glo. r. Bar. in. la. diuo pto. s. in ven-
ditiōe. ff. de re iud. Secus si cōdi-
tio esset extrinseca vt pdeno te si pa-
pa teneat r vide glo. r. Bal. l. i. l. cū
iudex. C. de sen. r. interlo. om. iud. r
iusta dī esse super oia.
¶ A quo pōt dari. p. ab eo. qui hz
4
iurisdictionē ordinariā vel delegatā
vel per cōpromissum.
¶ Quō dī dari snia diffinitua. p. 5
sedēdo nō in pedibz stado. als ē nul-
la. c. r. si snia. s. fi. ext. l. vj. Itē pūb-
pūtibz vel pūmactibz in scriptis recti-
tare als eaz solū in scriptis dando sine
recitaciōe ē nulla. C. de sen. ex p. re-
ci. l. i. Si r si nō recitet i scriptis. l. vlt.
C. de sen. ex p. recti. r. d. c. si snia. fallit

in breuibz r causis vltiū psonaz. C.
d. sen. ex p. re. auc. nisi. Itē in cā mfi
moniali. Itē qū de pūuz pntu. pce-
dit. no. li. q. i. c. i. pūis p archi. r. Jo.
Itē ipsi qui dat sniam dī ipse legere
sen recitare nisi sit epus aut ali. illu-
stris. d. c. si snia. r. C. d. sen. ex p. recti.
l. ii. r. ij. q. vj. anterior. s. ille i. si. mul-
ta rēnt videnda. sed qz nūl ad nos
omitto breuitas cā. S. tu vide si plz
hōstis in sūma eo. ti. Directo iuris.
r spec. qūo in multis casibz est nul-
la quō annullāda quō exequenda. r
quō transit in rem iudicatam.
6 ¶ Atz religiosi ligent sentētijs suo-
rum patorū ex locū eoz. p. pmo. in
cle. budum de sepul. q. nō r vt sequi
opi. Laudi. r. hōstis. in. c. cum illo-
rum de sen. excō. Card. vō in. d. cle.
budū. dicit hoc dictū pcedere quo
ad ptiōsas iurisdictionē qz non pōt
ponere sedē qz i alieno territorio de
offi. ordi. c. cū epō li. vj. S. respectu
snie volūtarie iurisdictionis r ad qō
nō pcedit in forma iudicij verior est
snia alioz q tenet q ligant de offi.
leg. nouit r plz mibi r et q ad ptiō-
sam iurisdictionē in monasterio suo
qz vt dicit p. a. i. c. cū ptingat. de fo-
cōp. r. Monach. vbi dī q est sp de iu-
risdictiōe abbas quē vice rei sup ca-
put suū iposuit. r. q. iij. Statutum
de elec. c. si religiosus lib. vj. r fictio-
ne iuris sp est in claustro vt no. In-
noc. r. Abb. in. d. c. cū illoz r. Archi-
in. c. vt piculosa ne cle. vel mo. li. vj.
facit qd. s. dī excoicatio. ij. s. r. r. vj.
¶ Atz snia duret post mortē sniā
p. p. a. in. c. a nobis el. i. de sen. excō.
q aut hz cām successuā siue ē ad ef-
fectū pducendū puta iter dicit alicui
artem suā sen officiū r tūc si est cum
cāe cognitiōe lata durat vt in. l. i. c.

451
de postul. r. sic itellige. l. i. s. s. v. bez
ff. de offi. psec. vba. vbi p qd pfe-
ctus pōt in ppetuū aliquē puare of-
ficio aduocatiōis. licz ipse sit p. alio.
Si vō nō est lata cūz cāe cognitiōe
r sic nō durat r sic loquit. l. fin. ff. d.
p. Si aut snia est q ad effectū p. du-
cū. puta qz vinculū intecit tpe pla-
tiōis. r sic durat et post mortē. Et
plū in excoicatione vel publicatione
bonoz qz nisi absoluat sp erit excōi-
cat. vt i. c. vñico de malo. r. ote. li. vj.
facti. c. pastoral. s. i. de offi. o. Quō
et snia extendat effectū extra territo-
rium. habes. s. pena. s. xxiij.
¶ Atz ille p q data est iniusta snia
post cognitā iniusticiā teneat restitu-
ere quicqd habuit. p. p. a. in. c. i. de
pcel. pben. qz si est declaratiua sic re-
natur aliter nō saluabit. qz talis snia
nō aufert directū dñm vt no. in. l.
iulianus. ff. de pdi. indebi. nec alteri
accrescit ius vt no. Innocē. in. c. qz
plertqz de imm. ec. tū enī declarauit
ad eum ptinere. l. si cur. s. sed si qrit.
ff. si sui. ven. c. foras de ver. si. Et dī
declaratiua sp qū iudex iter ligātes
sniat ad istū vel ad illuz ptinere. siue
dari dēre. Si aut snia ē puatiua pu-
ta cū alijs pnat bñficiū ecclasticorū
r pcedit alteri talis cū cessum fuit
nō tenetur restituere lz cognoscat po-
stea iniustam sniaz fuisse. qz ex quo nī
appellauit vt renūciasse r iō cūz va-
caret pōt istū cōcedi. Vide p hoc
bonā glo. in fi. de offi. iudic. in fi. r
per Ly. in. l. i. c. cōia vtriusqz iudi. r
per Bar. in. l. i. c. p. p. o. p. p. o. de
here. r. per Jo. cal. in. c. p. p. o. de
pcel. pben. Quod quidē limito nisi
talio fuerit in cā iniusticie. Itē scō
nisi sint alia a bñficijs ecclasticis. vt
puta res p. ales alterius qz sic i foro

anlime teneret si no. Innoc. in. d. c.
qz pleriqz nisi post iniam tpe debito
bona fide pscriptisset.

Sepultura est possessio
sive terra vbi
aliquis sepeliendus est vel de loco
edcanus in loco ecclesiastico vel cuni
tertio factus in q corp? catholici pque
scit. vñ si tal possessio seu terra seu qd
liber aliis vao. p sepeliendo sit p efm.
seu ex ei? auctoritate ad sepulturā re-
putatū sic elocus religiosus sine ibi
sit aliquis sepult? siue nō et vendi non
pōt et sepul. c. abolēde. r. xij. q. ij. que
ita est. r. c. postqz. r. c. picipiendū. Si
aut auctoritate epi talis terra. seu lo-
cus nō est ad sepulturā deputat? licet
ibi sit aliquis sepult? nō ppter ea est
religiosus sñ in canones vt no. Inn.
in. d. c. abolēde. facit. c. ad huc de re
lig. do. r. qd supradicti. Religiosus lo-
cus. Vendi tñ non pōt vt in. d. c. que
ita. r. postqz. l. aliud sit fm. leges qz
religiosus dñ. ff. de reli. r. sup. fu. l. ij.
Aliqñ dñ sepultura terra deputada
seu locus deputadus sepulture r hoc
vendi pōt. xij. q. ij. aurum.

¶ Sepultura aliqñ accipit p offō
qd ipendit sepeliendū r talis sepul-
tura vendi non pōt elictis qui habent
bñficiū rōne cui? tenent? puta qz sa-
cerdos parochialis r bñdñ. imo si
montam cōmitteret si venderet. l. q.
i. dicit. xer. q. ij. picipiendū r in. c. ec-
clesiastico. r. de simo. cu3 in eccle. l.3
clerici petere nō possint. laici tñ tene-
tur ad laudalē sñtudinē seruandā
r videt q nisi seruent peccēt mortali-
ter argu. c. ad aplicam. de simo. r ita
credo nūc aliqua rōnabili cā desit
stāt. alij aut clerici q ad tale offiū nō
tenent rōne bñficii poterūt vendere.
nō quidē offiū. sed laborē suū qz non

tenent de suo facere hoc ar. c. carita-
tem. xij. q. ij. de pscript. cum ex officij
r. de. c. abolēde.

¶ Vbi dñ esse locus sepulture. r. f.3
Innoc. in. d. c. abolēde. q apud ec-
clesiam psecratā. qz cum psecrari de-
beat vt l. c. sicut. xviij. q. iij. Ideo ad
locū nō pseruatū non pōt accedere.
de psec. ec. vel alta. c. ecclesiam. lib. vj.

¶ Quis h3 ius funeradi. r. fm. In
no. in. c. i. de sepul. q nō ois ecclesia h3
solū illa q h3 pplm vel cui? pūle-
gio est pcessum. r hoc de iure cano-
nico. S3 de iure ciuili cōpetit oib? q
bus inest ius inferēdi mortuorū. ff.
de mor. in se. p totū. Aduerte h3 q pa-
tri factū cū rectore eccleie circa sepul-
turā nō recipiendū v3 ē factum ab
his qbus a sede aplica pcedit libera
sepultura. c. pacti. de pact. lib. vj.

¶ Atz hñtius funeradi possint in-
trare alteri? parochia r p se accipe
funus. r alia consueta facere. r. qz si
hñt ex pūleegio pape vt hñt libe-
ram sepulturā. sic sūt minores r p di-
catōres. vt de. dudū de sepul. sic pos-
sunt ē non obstante dñtione epi vel
curati. r ē nō obf. statuto qd credi-
cat intrātes alienā parochiā vt noz
old. pñlio. c. xxiij. r sequit. Se. i. c.
vt animaz de pñt. lib. vj. r. do. Car. in
d. cle. dudum. Jo. de lig. ibidē. r p3
in. c. cū libez. r. c. pñtia. de sepul. Rō
qz pcessa libera sepultura pcessus est
iter eadē ad capiedū fun? sicut i fili
dicit lex qñ cōcedit auctus aque v3
pcessum iter ad illud. ff. de ferri. ru.
pñt. l. iij. s. p. r. vlti. r facti qd dñt.
s. Libere. Si vero nō conceditur li-
bera sepultura. sed tamen sepultura
sic domi. Antoni. tenet q etiam pos-
sunt. Ri. de senis qz nō. Sed istud

Se. in. d. c. vñlarū. dicit pcedere
vbi cōcedit solum q possint recipere
eligētes sepelire apud eos. Sed ego
teneo q nō pñt sine inia curati vñ epi
nisi hñant liberā sepulturā. qz d dua
bus seruitutibus. vna sublata rema-
net altera vt dñt glo. magna i. c. ois
vtriusqz ser. de p. r. re.

¶ Quis pōt eligere sepulturā. r. q
ois fidelis. r qui h3 liberū arbitriū et
etate legitimā. l. qñt pubes qñs sit
in pñte pñs. tñ pōt eligere sine con-
sensu pñs. c. l3 in principio. de sepul.
li. vi. Impubes vero r qui nō est cō-
pos sue mētis eligere non potest. ar.
c. vlti. de suc. ab intesta.

¶ Atz religiosus possit eligere sepul-
turā. r. q nō. nisi qñ ex monasteriū
morit. ad qd comode deferri nō pos-
set. qz tñ pōt eligere sepulturam vbi
placet. c. religiosi. eo. ti. li. vi.

¶ Atz seruus sñr possit. r. fm. do.
p. de. pu. in tractam de qñta cano-
nica pñtio eccleie pochialis q sic si
ē pubes. Si vō ē ipubes eliget dñs
Ita no. Jo. in. c. de vxore eodē.

¶ Atz qz possit eligere sibi sepul-
turā i loco min? religioso qz sit loc? vbi
de iure deberet sepeliri. r. ol3 sunt vi-
uersitas. hodie claruz est q sic per. c.
cum quis. eo. li. vi.

¶ Atz pī possit eligere p filio ipu-
bere cū ipse ipubes eligere nō possit
p. dñs p. de. supradictis vbi. s. q sic
pñtudinē sic disponēte. vt i. d. c. l3
idem credit. Se. i. d. c. l3 d matre si
cut d patre. qñ sic hñt cōsuetudo. Et
hoc solū p filio legitimo naturali n
aut p spurio vel naturali nñt quia ap-
pellatio filiorū nō veniūt naturales
nñt vel spur. l. generaliter. C. de liti.
r substi. r in Cle. pma de bap. sed p
adoptiuū vel arrogatio bñ pōt.

¶ Atz aut possit eligere p nepo-
te ipubere. r. idē p. de. vbi. s. qñ
qz in mā odiosa appellatio filiorū n
pñtinent nepotes. aliter enī filij. aliter
nepotes appellatur. Secus appella-
tio liberorū. vt in. l. qd si nepotes. ff.
de testa. tñt. multo minus frater aut
alius collateralis.

¶ Atz pī possit eligere p filio ad-
ulto seu puber. r. idē ibidē q nō qz
d. c. l3. solū p impubere cōcedit ele-
ctionē sepulture.

¶ Atz decapitand? r bñdñ possint
eligere sepulturā. r. q. s. ibidē. qñ se
tēta est data nec appellatio suspēda
nō pōt qz nullā vltimā voluntate pōt
diminuer. l. et. ff. de testi. q ē nō pōt
papa aliquid reliquer vt no. Jo. an.
in addit. ad Spec. in. ti. d. sñstru. dicitur
one. pōt tñ oia scia petere. r recipere
Cle. i. de p. r. re. Si vō inia non est
data vel est appellatio suspēda sic
potest eligere.

¶ Vbi dñ qz sepeliri qñ nō eligit se
pulturā. r. dñs p. de. pñtis vbi. s. p
multos cāus qd ego reduco ad vnde
ciz vt totalis hñt intelligitū circa h.

¶ Prim? ē de pochianis q dñt se
peliri nō pochia h3 in eccleia vbi sunt
maiores sui. ita dicit gl. i. c. i. eo. li. vi.
facti. c. pmo d sepul. r est casus i. c. il
q eo. ti. li. vi. r ibi hoc r archi. r Jo.

¶ Sed quero q dicantur maiores. r
Idē p. de. vbi. s. q i istō casu intelli-
tur pñtius. r. et. in. c. ebron. xij. q.
ii. iūcto. c. i. de sepul. r iō l3. pauus r
atqz essent alibi non tñ ibi sepeliet
sed vbi pñt au? sed si pī esset sepul?
in vno loco. r au? talij maiores i alio
nō sepeliet filios cū pī sed cū auo. r
ceteris maioribus h3 Jo. an. p. c. ti. i.
pñ. r. c. sñtuitatē de sepul. r. p. c. cū q
de sepul. lib. vlti. l3 alij pñt teneat pp

21 **¶** Septim^{us} casus de filijs illegitis si
sint nobiles tñ sepeliunt cū p̄re nisi p̄
fuisse i dignitate. l. ex scō. §. si q̄ro

¶ Et pone qvir heat in vna' ecclesia
sepulchra maior' suoz et alia elegit
sepulchra et sepulch' est ibi vbi sepeliet
vxo: ei? . R. q. in ecclesia vbi maritus
actual' e sepulch' . d. c. ebrō. Qd itel-
lige qm marit' fuit ibi ltime sepulma
qz si fuisset exco'icat' vel iterdici' non
sepeliet ibi, sll' itellige li cōmode p̄t

29 Qui sunt q̄ huas ecclesiastica sep-
tura. R. p. vij. dijs personarum in
terdicti ecclesiastica sepultura. Pri-
mo excoicatos. Cle. i. de sepul. ⁊ de pen-
s faciendū hēs. s. Excoicatos. vij. cā-
rrer. ⁊ hoc vey nisi absoluant. Scē
manifestis viuaris. d. Cle. i. ⁊ c.
q̄ de vsu. l. vi. hēs. s. d. cāu. rrrv.
vex nisi peniteat ⁊ faciat cautione
Tertio q̄ i torneamēq̄ moriunt. c. i.
torneamē. Quarto raptorib⁹ q̄ pti-
citer cū possint i vita n̄ satisfaciūt.
morte nō pñt. c. ii. de rap. Quinto b-
ssematorib⁹ vel rēcōp. c. ii. de male-
fio cō vey si illi pñiaz sibi imposi-
ptentunt. Tertio q̄ non coicant sen-
i āno nec pñtēt. c. ois vtriusq̄ d.
⁊ re. nisi signa pñitiois ostēdat. Sec-
mo q̄ mori in pēto mortali nōcō.
c. cū graua. xlii. q. ii. Sexto nois

[illegible]

recti p fructib⁹ colligendis vel stabu
lū p equis vel iumentis separatim ab
oi edificio habitatio. vt. l. hoc inf
ff. qui. mo. pig. vel p. p. taci. d. h. r. f. z. f. z.
hoc seruū d⁹ v. b. a. n. v. l. rustica de g
bus h. e. o. i. c. ecclia d. p. l. i. f. t. alia q
d⁹ mixta. q. i. o. mixta d⁹ q. z. nō est me
re psonalis q. t. e. t. a. p. s. o. n. e. p. e. r. s. o. n. e.
nec ē mere realis q. d. e. a. t. a. r. e. r. e. i. s. e. d.
est mixta eo q. t. e. t. a. r. e. p. s. o. n. e. que
ē psonalis appellatur. vt. l. i. f. f. de f.
ut. q. z. cū psona semper finit. vt. l. i. i. i.
s. f. g. mo. v. l. fruct. amit. q. ē et realis
d⁹ q. z. t. a. g. i. u. s. r. e. a. l. e. v. d. i. c. a. t. s. i. n. r. e. i.
v. d. i. c. a. t. o. e. q. i. c. o. r. p. o. r. e. ē s. q. u. a. l. i. v. d. i.
c. a. t. e. i. a. g. i. t. i. u. r. i. a. z. s. i. p. h. i. b. e. t. u. r. i. r. e. .
et h. m. o. i. vt. l. v. i. fruct. s. v. t. p. t. a. t. f. f. i. v. s. u.
fruct. p. vt. no. l. y. in p. i. c. a. C. d. v. s. u.
fruct. sp. s. h. u. i. s. u. n. t. t. r. e. o. s. i. v. s. u. s. h. a. b. i.
tatio z. v. s. u. s. u. r. i. t. u. r. i. d. e. i. s. t. i. s. nō loquor
hic sed solū de ista tertia qua perso
na est serua psona de qua loquor in i
frascriptis.

¶ Quid efficitur qd seruū. p. q. qua
drupliciter. p. r. i. o. ex natiuitate vt cū
q. n. a. t. i. s. d. e. s. e. r. u. a. l. l. d. o. d. i. e. t. i. d. e. p. s. u.
e. t. u. d. i. n. e. nō s. e. r. u. a. t. u. r. z. v. i. d. e. s. i. l. i. u. s.
s. x. x. d. e. i. u. r. e. ē t. nō ē s. e. r. u. i. s. i. n. a. l. i. q.
t. p. e. q. u. o. m. a. t. e. r. e. ū h. a. b. u. i. t. i. n. v. e. t. r. e. s. u.
i. s. s. e. t. l. i. b. e. r. a. v. e. l. i. n. p. a. r. t. u. v. t. i. n. s. t. i. d. e. i. n.
g. e. n. u. i. s. s. i. l. l. i. c. i. t. M. o. r. a. t. B. e. r. i. n. o. c. z. l. l. d. o. s. t. i. n. c. s. i. d. e. s. e. r. u. i. s. nō o. r.
d. i. n. a. n. d. i. s. S. e. c. d. o. e. f. f. i. c. i. t. u. r. s. e. r. u. i. s. e. x
b. e. l. l. o. d. e. q. d. i. c. v. t. s. B. e. l. l. i. i. p. n. T. e. r.
t. i. o. e. x. d. e. l. i. c. i. t. o. v. t. cū l. i. b. e. r. i. t. o. r. e. i. g. r. a. t. i. u.
d. i. n. i. s. r. e. d. u. c. i. t. i. n. s. e. r. u. i. t. u. t. e. l. i. s. m. a. n. u.
m. i. s. s. i. u. s. C. d. e. l. i. b. e. r. z. e. o. l. i. b. e. v. e. l. c. u. m.
a. l. i. o. m. o. a. l. e. g. e. p. p. e. t. i. ū s. p. o. n. i. t. v. t. a. r. a.
p. r. o. t. o. r. e. p. u. e. l. l. e. x. x. v. i. q. i. d. r. a. p. v. e. l. i. n.
i. n. d. e. f. e. r. e. n. t. i. b⁹ p. r. i. b. i. t. a. s. a. r. a. c. e. n. i. s. q. e. f.
f. i. c. i. t. ū s. c. a. p. i. e. t. i. ū v. t. p. z. p. e. x. u. a. g. a. t. o. s.
m. l. u. t. o. p. p. o. s. i. t. i. c. i. ū z. b. i. u. d. e. i. s. c. i. t. a. q. r. u.
d. ā z. c. a. d. l. i. b. e. r. a. d. ā. Q. u. a. r. t. o. e. x. p. p. a.

volūtatē sicut cū malor. x. am. cū i. t. e.
tione p. i. c. i. p. a. d. i. d. s. p. c. i. o. q. d. q. d. e. i. s. i.
tate p. i. c. i. p. a. t. s. c. i. e. s. s. e. e. l. i. b. e. r. z. p. s. e. n. t. i.
a. l. i. c. u. i. v. e. d. i. o. r. i. q. s. i. l. i. t. s. i. t. cū l. i. b. e. r. e. s. s. e.
v. t. i. p. z. v. e. d. a. t. M. a. i. s. t. i. s. p. e. u. r. t. i. t. u. b⁹ e. f.
f. i. c. i. t. s. e. r. u. i. v. t. n. o. i. l. i. i. f. f. q. d. a. d. l. i. b. e. r. .
p. c. l. a. nō l. i. l. i. b. e. r. i. s. s. i. d. l. i. b. e. a. s. i. a. l. i. q. d.
p. d. i. c. t. o. r. d. e. f. i. c. i. a. t. nō v. a. l. z. z. i. n. i. b. i. l. d.
f. i. c. i. a. t. d. e. p. d. i. c. t. i. nō t. i. r. d. i. s. q. cū e. m. i. t.
r. e. c. i. p. e. p. e. t. i. s. i. nō v. u. l. t. z. s. i. m. a. n. u. m. i. t.
t. a. m. e. r. i. t. l. i. b. e. r. i. nō i. g. e. n. u. i. s. l. i. b. h. o.
s. f. d. s. t. a. h. o. v. i. d. p. d. e. n. i. s. h. e. s. i. s. t. i. d. i. u.
r. e. p. l. o. n. a. z. s. a. l. l. i. t. h. o. c. i. s. i. l. i. o. q. u. e. z. p. f.
n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. s. a. m. i. s. s. i. v. i. g. e. t. e. p. o. t. v. e. n. d. e. f.
nō t. i. m. i. r. t. a. l. i. s. f. i. l. i. v. e. d. i. t. i. g. e. n. u. i. t. a.
t. e. r. e. c. i. p. i. t. q. u. i. c. u. q. p. e. t. i. ū e. p. t. o. r. i. r. e. s. t. i. t. u.
e. t. i. p. s. e. v. e. l. a. l. i. q. u. i. q. p. e. o. v. t. i. l. i. z. .
i. i. n. t. e. r. z. g. l. C. d. e. p. a. t. r. i. b⁹ q. f. i. d. i. s. t. r.
z. i. d. d. o. v. m. o. d. ū e. x. q. o. e. f. f. i. c. i. t. u. r. s. e. r. u.
i. u. s. d. e. q. h. e. s. s. c. o. l. o. n. z. d. e. i. l. l. i. o. q.
s. i. n. g. u. n. t. s. e. i. n. u. a. l. i. d. o. s. z. m. e. n. d. i. c. e. n. t.

¶ Quid serui efficiū liberi. p. q. m. i. l.
t. i. s. m. o. i. s. i. s. z. u. i. c. e. d. o. i. i. u. d. i. c. i. o. r. e. i. n. e. q.
d. i. t. i. s. i. n. i. t. e. a. c. u. s. a. n. d. o. s. a. l. l. a. r. i. u. m. o. d. e.
z. i. t. e. r. a. p. t. o. r. e. v. g. i. n. i. s. d. i. s. s. i. m. u. l. a. t. o. e. p. r. e.
r. i. t. u. i. z. i. t. e. d. e. s. e. r. t. o. r. e. m. i. l. i. t. i. e. d. q. b. h. e. s.
i. l. i. c. p. q. c. a. f. u. i. p. p. m. i. o. l. i. b. a. c. z.
f. o. r. m. i. p. s. e. i. a. c. r. e. d. o. q. p. o. s. s. i. t. f. u. g. e. r. e. a. n.
c. i. l. l. i. a. q. ū d. i. s. c. o. g. i. t. e. a. d. p. e. t. i. ū f. o. r. m.
c. a. t. o. i. s. z. s. i. c. s. t. a. r. e. v. t. l. i. b. e. r. a. s. a. c. i. t. a. u. c.
t. o. r. i. t. a. s. p. a. l. a. d. c. o. r. v. i. f. u. g. i. t. e. f. o. r. m.
c. a. t. o. z. s. a. c. i. t. r. e. g. u. l. a. q. nō ē d. r. e. i. u. r.
z. p. u. i. l. e. g. i. t. i. m. e. r. e. t. a. m. i. t. e. r. e. q. c. o. e. s. s. a.
a. b. u. n. t. p. r. a. t. e. d. e. t. u. r. ē t. p. t. i. p. l. o. z. a. r. e. o. s.
f. i. c. i. t. e. p. t. i. v. t. p. e. l. l. a. t. d. i. z. e. a. m. a. n. u. m. i. t.
t. e. r. e. z. p. t. i. p. e. l. l. i. s. i. n. e. o. s. C. d. e. p. t. i. s.
a. u. i. B. u. l. t. i. s. u. n. t. a. l. i. c. a. s. u. s. q. o. o. m. i. s. s. o.
q. z. nō s. u. n. t. i. v. s. u. e. f. f. i. c. i. a. t. ū ē t. e. x. m. a. n. u.
m. i. s. s. i. o. n. e. d. e. q. u. o. v. i. d. e. s. z. B. a. n. u.
m. i. s. s. i. o. i. t. e. m. e. x. p. o. s. i. t. i. o. n. e. s. e. r. u. i. l. a. n.
g. u. i. d. i. v. e. l. d. e. n. e. g. a. t. i. o. n. e. a. l. i. m. e. n. t. o. r. u. m.
f. a. c. t. a. a. d. o. m. i. n. o. v. i. d. e. s. z. p. o. s. i. t. u. s.
i. t. e. m. e. x. e. m. p. t. i. o. n. e. f. a. c. t. a. a. i. u. d. e. o. d. e.

seruo xpiano vide. s. i. n. d. e. u. s.

¶ Quid seruo possit ordinari. p. q. p.
nō nisi plene liberati sit restitui. de q.
habet plene. l. i. i. i. d. i. p. e. r. t. o. t. u. z.

¶ Quid si fu⁹ ordinat. p. q. si ordi
nat⁹ dñs sciētē nō dīcētē. eo ipso effi
ciat⁹ i⁹genū. z. l. i. b. e. r. a. d. q. u. i. c. u. q. o. r. d. i. n. e. t.
s. i. p. m. o. r. l. i. i. i. d. i. c. s. i. s. e. r. u. i. s. c. i. e. t. e. . s. i.
v. o. d. ñs i. g. n. o. r. a. t. e. z. p. r. i. u. a. t. o. r. e. z. o. r. d. i. n. a.
t. o. r. e. s. i. c. s. i. f. u. i. t. p. m. o. r. a. d. m. i. o. r. e. s. r. e. d. i.
g. i. t. i. p. s. t. i. n. ā f. u. i. t. u. t. e. l. i. i. i. d. i. n. u. l. l. i. S. i.
v. o. f. u. i. t. p. m. o. r. a. d. s. a. c. r. o. s. o. r. d. i. e. s. l. i. i. i.
d. i. a. c. o. a. t. ū z. d. i. a. c. o. a. t. ū d. a. b. i. t. v. i. c. a. r. i. ū v. e. l.
p. r. i. ū z. r. e. m. a. s. e. b. i. t. l. i. b. e. r. l. i. i. i. d. i. e. x. a. n. t. i.
q. s. q. s. i. nō h. y. v. e. l. i. p. o. t. d. z. d. e. p. o. n. i. t. z.
r. e. s. t. i. t. u. i. t. o. m. i. o. v. i. d. g. l. o. i. n. c. i. j. d. e. f. .
nō o. r. S. i. v. o. a. d. s. a. c. e. r. d. o. t. u. i. s. s. i. c. f. u. i. e. t.
i. h. i. o. q. o. r. d. i. n. e. s. u. i. d. e. c. e. t. a. l. r. nō t. h. o. c.
v. e. z. s. i. d. ñs r. e. p. e. t. e. t. e. u. m. j. a. n. n. i. a. d. i. e.
s. c. i. e. s. i. n. l. l. o. s. t. i. q. u. i. s. a. l. i. j. d. i. c. a. t. a. d. i. e.
o. r. d. i. n. a. t. i. o. i. s. q. z. p. o. s. t. a. n. n. i. nō p. o. t. r. e. p. e.
t. e. r. e. l. i. i. i. d. i. s. t. i. s. e. r. u. i. z. d. e. t. z. R. a. y. d. e.
o. r. i. g. i. n. a. r. i. s. a. s. c. r. i. p. t. i. c. i. s. z. c. o. l. o. n. i. s. p.
p. r. i. e. d. i. c. t. i. s. q. nō p. o. s. s. u. n. t. p. m. o. u. e. r. i. z.
p. m. o. t. i. r. e. s. t. i. t. u. u. n. t. v. t. s. d. e. s. e. r. u. i. s.

¶ Quid talis de possit. p. q. nō nisi tñq. vberari
nō pōt. vt. no. gl. i. c. i. j. l. i. i. i. d. i. a. l. s. b.
l. e. r. a. s. i. p. m. e. t. e. r. c. o. d. i. c. a. t. u. s. s. i. n. j. n. n.

¶ Sed nūq. d. tenet p. t. n. e. r. e. talis. p. q.
p. s. i. c. v. t. n. o. s. o. l. i. i. i. d. i. c. n. u. l. l. i.

¶ Quid seruo possit p. b. e. r. e. m. a.
t. r. i. m. o. n. i. ū a. l. i. u. s. a. p. d. i. c. t. i. s. o. r. d. i. n. a. t. i. o.
v. i. d. e. s. m. a. t. r. i. m. o. n. i. ū. i. j. i. m. p. e. d. i. m. e. n.
t. o. i. i. i. s. i. i. i.

¶ Quid tpe p. s. e. c. u. t. i. o. i. s. l. i. c. e. a. t. x. p. i. a. n. i. s.
s. e. s. u. b. i. c. e. r. e. f. u. i. t. u. i. i. n. f. i. d. e. l. i. ū cū p. a. c. t. o.
q. z. nō x. p. i. a. n. o. z. nō d. i. m. i. t. e. t. p. z. j. n. n.
d. e. r. e. n. d. i. c. a. c. n. i. s. i. c. u. z. p. d. e. m. q. s. i. c.

¶ Quid si e. a. s. e. r. u. i. z. o. c. c. i. d. e. r. i. t. n. o. n.
m. i. n. u. s. p. u. n. i. t. e. t. q. z. q. u. i. a. l. i. e. n. ū s. e. r. u. i. u. m.
o. c. c. i. d. e. r. i. t. l. i. i. n. h. i. d. e. h. i. o. q. u. i. s. u. n. t. s. u. i.
v. e. l. a. l. i. e. i. u. r. i. s.

Agillum quia pōt hēre
p. vt. not. in. c.

oilecta de excel. pla. z. d. i. c. v. t. s.
de insignis alimendis. z. fm. cam. d. i.
stinctionem. s. insignia.

Imonia primo

q. d. est. p. q. est spūalius vel

spūalib⁹ aneroz aut a spūalib⁹ depē
dētū vel psequētū vel ad spūalia an
cedent ordinatūz pcedētē pōt omī
sionis pmissiois p dñiois mōi fūi
tij pēuz vel cū⁹ v. i. s. i. p. a. l. i. a. s. r. e. c. e. p. t. i. o.
s. u. e. r. o. n. a. n. o. h. a. c. d. e. s. c. r. i. p. t. i. o. n. e. e. l. i. c. i. o.
e. x. d. i. c. t. i. s. d. o. c. t. o. r. z. q. d. a. r. u. s. j. p. a. t. e. b. i. t.

¶ Quid qd in p. d. i. c. t. a. d. e. s. c. r. i. p. t. i. o. n. e. i.
telligat noie spūalium. p. vt. colligo
ex p. a. m. c. p. u. l. e. r. e. d. e. s. i. m. o. z. a. l. i. j. s.
d. o. c. t. m. a. x. i. m. e. R. i. c. i. i. i. i. d. i. x. x. v. a. r. t. i.
i. i. q. i. i. z. A. s. t. e. n. l. i. v. i. t. i. l. v. S. p. ū. a. l. e.
d. f. d. u. p. l. i. c. i. t. e. r. i. n. p. p. o. s. i. t. o. P. r. i. m. o. p.
c. o. p. a. r. a. t. i. o. n. e. a. d. s. p. ū. m. s. c. i. ū. S. e. c. d. o. p.
p. p. a. r. a. t. i. o. n. e. a. d. s. p. ū. m. h. u. m. a. n. ū. S. p. i.
r. i. t. u. a. l. e. p. m. o. m. o. d. i. c. t. ū t. r. i. p. l. i. s. a. c. c. i. p. i. t.
s. p. m. o. p. e. s. s. e. n. t. i. ā v. t. g. f. a. z. d. i. c. t. u. s. g. r. a.
t. u. i. t. e. z. i. s. t. u. d. s. p. ū. a. l. e. n. e. c. d. e. i. u. r. e. n. e. c. d.
f. a. c. t. o. p. o. t. v. e. d. i. q. z. nō c. a. d. i. t. i. n. p. u. e. t. i. o.
n. e. m. z. d. e. h. i. s. h. e. s. i. q. i. c. i. i. t. i. b. i. g. l.
S. e. c. d. o. a. c. c. i. p. i. t. p. c. a. u. s. a. l. i. t. a. t. e. z. d. i. s. p. o.
n. e. m. v. t. s. u. n. t. s. a. c. r. a. q. s. u. n. t. q. u. o. d. ā. m. o.
c. ā g. f. e. z. v. i. r. t. u. ū. q. z. p. e. a. c. o. s. e. q. u. i. m. u. r.
g. f. a. z. v. i. r. t. u. ū. q. z. p. e. a. c. ū s. i. n. t. c. o. s. p. o. r. a.
l. i. a. c. a. d. u. n. t. i. n. p. a. c. t. ū s. e. d. nō s. i. n. e. s. i. m. o.
n. i. a. v. t. i. c. nō s. a. t. i. s. z. c. c. u. z. i. n. e. c. c. l. i. e.
e. o. T. e. r. t. i. o. a. c. c. i. p. i. t. s. p. ū. a. l. e. p. r. i. m. o. m. o.
d. o. d. i. c. t. ū p. e. r. e. f. f. e. c. t. ū. v. t. s. i. n. t. e. a. q. u. e.
p. u. e. n. i. u. n. t. a. l. i. c. u. i. e. x. a. l. i. q. u. o. d. o. n. o. v. t. o. f.
p. u. e. n. i. u. n. t. a. l. i. c. u. i. e. x. a. l. i. q. u. o. d. o. n. o. v. t. o. f.
f. i. c. i. o. s. p. ū. a. l. i. a. t. p. p. h. e. t. i. z. a. r. e. m. i. r. a. c. u. l. a.
f. a. c. e. r. e. d. i. u. t. i. n. u. m. o. f. f. i. ū. c. e. l. e. b. r. a. r. e. z. t. a.
l. i. a. s. p. ū. a. l. i. a. n. o. n. p. o. s. s. u. n. t. v. e. n. d. i. r. e. d. i. m. i.
v. e. l. r. e. l. i. g. n. a. r. i. p. r. o. p. e. c. u. n. i. a. c. q. u. e. r. e. l. l. z.
e. o. i. q. i. n. u. l. l. u. s. e. p. o. e. l. i. i. n. i. s. i. f. z. q. j.
d. i. c. a. m. S. p. ū. a. l. e. v. r. o. f. o. m. o. d. o. d. i. c. t. ū

3 Quid dicat expendere vel con-
qui a spirituali pmo modo, q. quod
omne illud quod ex spirituali expen-
ditur sine cofequitur. vt habere eccle-
fiam vel dignitatem ecclefiafticam ca-
nonicam. Vel prebendam fme aliud
beneficiu ecclefiafticum vel ius per-
cipiendi decimas primitias vel obla-
tiones. Et quicquid coepit clericis
rone ordinis vt pullare campanas
claudere hostia ecclefie ⁊ fimilia . q.
hec omnia ordinu clericali funt anne-
xia. q. folis clericis conueniunt. ⁊ iſti
annexu vel dependes non pōt vendi
c. ad aures. c. ad noſtr. l. eo. tit. alter
comitit finonia ⁊ ppea pcuratores
rex ecclefiafticarū vt pſolius hico-
nomus ⁊ vicedomin⁹ qui eſt q. peſt
reb⁹ epi. ⁊ iſti defenſores vt aduoca-
tus vniuerſitatis eccleſie ſindie⁹. l. qui
peſt c. iſte eccleſie ⁊ caſtaldus ſive ma-
ior dñs qui. f. h3 curā rex exterioru3
epi ⁊ iude epi. ⁊ ſiliter ſubiecti regu-
le vt archidiacon⁹ archipſbyter ca-
nonicus monachus ⁊ glibet eccleſia

¶ **U**triusq; sola voluntas tendēd: vel
enēd: ī spūalia facit aliquēd simonia-
ci. **B.** **T**anc. **i.** **B**er. c. vi. eo. i. tenēd
q; nō ē p. eis facit. cūa nos ī f. r. d.
c. h. c. u. r. c. vi. nfm vt ecclīastica bñ
ficia. h. ego dīstingo cūl. **H**ost. qd q
ad tēu. r. pētm mōtālē sola volūtate
cōmūt. vñ cūz qo dicit mīssam au
d pēssionem exhibet sacra r. hñd
pncipaliter hac intētiōe vt pp id re
cipiat pecunia vel aliud tēale peccat
mōtālē r. simoniacus est q. ad deus
sist quib hac intētiōe dat. **S**ec? si da
ret p. sūstētiōē mīstri pncipālē vel
ob rēuerētiā sacri vel ad fandum
laudabilē p. suetudinē. q. fici. i. q. f.
sicut epīm. facit. c. q. p. pecuniā. i. q. i.
sed quo ad ecclīā nō vt i. c. a. nos
eo. r. iō sola pnia sine alia rēsiōe de
lēf vt in. c. h. eo. **Q**uid quidem limitat
Host. ibidē vñ in casu q. simonia
ē sola de iure pōssit. imōz q. nec
ē peccat. s. vbi simonia ē de iure di
utino ficiq; talis ita dicitur ad rēsi
tuendū qēqd accepit fici vt iurari?
mētālē r. p. p. d. i. d. c. h. **S**z hoc

Змоніа.ii.

¶ Quia offerēs bona sua ecclie vt ef-

facta virtute illi? taxatione? et non
re facit reus. p. facti. c. dilecti. r. c. et mul
tis. r. q. iij. p. c. veniens. cod. ii. Qd. l.
mitant. v. p. alig. qm. tale soluti. cedut
in vultate p. uata aut c. antico. r. l. c.
si solueret p. fabrica ecclesie vel alijs
ad diuini cultu p. m. e. b. f. z. l. p. o. ar.
d. p. l. c. cu. o. s. r. c. ex p. t. c. Ad. a. p. l. c.
bilis p. uctudo d. s. u. a. r. c. ad. a. p. l. c.
c. c. significati. r. p. b. e. n. o. m. i. n. e. d. s.
retineri p. b. e. d. a. loco p. i. g. n. o. r. i. s. ar. d. c.
significati. v. e. l. e. t. p. o. t. retineri si p. u. e. n. i. e. n. t.
tudo sit q. d. n. o. n. assignet p. b. e. d. a. q. u. i. s. q. u. i. s.
tale qd. soluerit. In hoc. n. casu sit p.
mutatio sp. u. a. l. i. s. ad. sp. u. a. l. e. qd. i. s. d. r. e.
p. m. u. c. i. s. qd. q. n. o. e. s. p. a. i. n. i. c. i. a. c. o. r.
bus eo. i. s. qd. si statuti i. p. o. n. i. t. u. r. n. o. u. e. r. t. e. r.
receptio vel recepto de tale v. t. e. r.
neat solueret certu qd. e. c. c. l. e. s. i. e. v. e. l. ad.
cultu dei q. d. n. o. v. a. l. e. t. s. i. n. c. s. i. m. o. n. i. a. . r.
fact. d. c. e. r. m. u. l. t. i. s. c. u. i. a. l. i. s. Si vero
statuti i. p. o. n. i. t. u. r. o. n. u. s. p. b. e. n. e. d. i. c. t. i. v. l. z. i. n.
f. a. c. i. o. r. e. c. u. l. t. u. p. i. u. i. n. i. a. r. c. significati. u. r.

de pben. r. c. unico vt eccles. bñfic. r. arg. i. c. si ppter tua debita de rescri. lib. vi. r. hec magis plz sed nec pma opi. condēno.

Scdō est cū aliqd p oibz spūali- bus alicui p̄foryerodatur q ad ea alio nō tenet. r. q. ij. caritatē. Aduerte tñ q i hoc fuerit opti. vt refert p̄da. i. c. significati. r. pben. magis ista opti. plz p̄da. r. glo. in d. c. significati. r. Ric. in. iij. ol. xv. articulo. iij. q. i. r. Hosti. r. Sof. r. Inno. i. c. qm ne p̄ la. vi. fua. q. 13 q. licite pōt aliqd re- cipe sacerdos p missis celebratis r. alijs spūalibz administratis dūmō nō intēdat vēdere spūale seu recipe pecuniā p spūalibz sed potius p ser- uitiū r. rēcompensatiōe laborz dānoz q sustinet trahēdo ibi morā r. sua su- stentationē. Et q ad ea exhibenda nō sit ex officio obligat? qz si intenderet recipere p spūali eēt simonia. c. iudi- ces. l. q. i. Si s̄r esset simonia si sacer- dos p̄chialis a suis subditis exigeret qz ad hoc tenet q nec ē p spūali aliqd pōt accipere ab eis siue simonia p quocūqz spūali. c. vendentes. l. q. iij. ab alijs it bñ pōt. Rex ē q Sof. r. Ray. dicūt q si talis sacerdos q ē nō obligat ex officio hz sūp̄r necessarios aliūde qz d3 graſ cantare q si facit p pecunia aut erit simonia aut auaricia sed cū simonia nō. possit eē cū nō intēdat vēdere spūale r nemo teneat suis stipēdis militat. c. cū sit eo. ergo ibi vī turpe lucz vt p3 i. d. c. iudices r ar. xij. q. i. Illi qv ad mi- nus hz p̄p̄z mali. Tu vō tene q tria cōcurrere debent vt liceat. p̄dumz q nō capiat nisi p sūptu vel labore. Scdm q nō sit ex officio obligatus ministrare. Tertiu q nō hēat alim- de sumptus necessarios.

Sed si sacerdos p̄chialis nō hz 7 sūp̄r necessarios nunqd poterit sine simonia exiger aliqd p spūalibz. R. p̄m p̄da. i. c. Sūa. eo. q si pōt alim de sibi honeste victū q̄rere puta scri- bēdo r h̄mōi sic nō pōt exigere. Is la- borare d3 manibz. r. cl. di. c. clericus. Si vō nō pōt tūc ep̄s d3 sibi p̄uide- re vel p̄p̄s pōt cōpellat ad p̄standū sibi necessaria p victū r facit glo. bo- na in. c. ois xpian. r. p̄lec. di. i. q. di- cit q pōt subtrahere sacra p̄p̄lo nisi oblationē faciat r fm hanc di. itelli- ge glo. r. ter. in. c. p̄cpim. r. xij. q. ij. r. fm p̄dicta limita qz vñ sine relinq- non pcedit. l. q. iij. si quis obiecit. **T**ertū est qñ daf aliqd p vita s̄ eterna vel remissione luoz p̄dum fm illud daniel. iij. p̄cā tua elemo- synis redime te testa. c. si. xxiij. q. ij. ase. lxxij. di. p̄foryer. in gl. R. d. qz p̄ dicta pponunt nobis venalia a deo p moneta dilectiōis r opibz caritatiz qz elemosyna nō est p̄cium vite eter- ne nisi inq̄sum ip̄rat a charitate nō sic alia spūalia que p̄ferunt per mini- stros ecclesie.

Atri facies votū deo vt obtineat q quid ipale sit simoniacus vide. j. vo- tum primo. S. ix.

Quartus est qñ daf aliqd p redi- to menda veratiōe q sibi fit in re spūa- li. c. dilect. el. i. eo. Quoi limito rex qñ certus est de iniusticia q sibi fit se- cus esset in dubio qz non liceret. An de si ep̄s me iniuste excoicet possit sibi dare pecuniā vt finiam reuocet r me absoluat fm glo. in. c. ad aureos. eo. Inno. ibidē r3 p̄rum sc3 q non possit sine simonia. S3 Jo. an. ibidē r sequit p̄a. dicit q si tali iminet ali- qd graue p̄iudiciū ex dilatata abso- lutione puta qz debebat eligere vel

eligi v̄l currit sibi p̄scriptio r huius- modi sic vera est opti. gl. qz tunc redi- mit veratōes suam. d. c. dilectus. Si nō subest sibi aliquod p̄iudiciū ex di- latatiōe absolutiōis tūc est v. ra. opi. Inno. r iō hēat recursus ad superio- rem arg. c. nullus de iurepat. Idem dic de suspensione vel interdicto.

Atri possit aliqd dari dicitur mi- bi de iure vel de fco ne sequar aliqd spūale. R. p̄a. in. c. mathens eo. q. ij. l3 p iure q̄rendo sine simonia ar. c. si- gnifi. asti. r. elec. Nec ē p possessio- ne hēnda possit ius q̄situz fm Inno. in. c. ad aureos. de simo. gl. xvi. q. vij. de- cimas l3 p iure q̄situz lic vt i. d. c. di- lectus. Abi p̄da. ē addit limitando p̄dicta q si ppter potētā aduersarij nō possit apud superiōrē rē facili cō- sequi possessionē tūc vt euitet magnū incoimoduz possit aliqd dare sine si- monia sicut dicitur de absolutiōe ab excoicatione. Si vō iniuste possidet nō potest aliqd dare sine simonia vt non receur. Similiter ne ep̄us euz iuste deponat. vel ne accuset ius- te vel illi qui p̄ndit ius in bñficio qz tunc nō esset redimere verationez vt no. in. c. nemo. eo. ti. Idic aduerte qz recedens spūale qd usurpat soluz ex pecunia. l3 dano possit sine simo- nia redimere tū a quo redimif est si- moniacus fm Hostien.

Atri possit sine simonia aliquid dari p̄brytero p baptismo qui nō vult aliter baptizare. R. p̄da. i. c. cū in ecclesie eo. tit. q in adulto non qz ppter contritiōē pōt saluari. ar. c. debm r qd ibi notat de baptismo r in. c. de p̄bry. nō bap. Sed p infante sunt opti. Aliqui vt Tho. fa fe r p̄- de taren. r p̄et. de pal. in. iij. r glo. in. c. baptizandus. l. q. i. dicunt q nō

l3 qz non sunt faciendā mala vt veni- ant bōa. xliij. di. c. qd ait Tho. r ibi gl. r. elvj. di. sicut. Sed pau. vbi. s. r. Ricar. r Lan. in. iij. di. xv. reputat verum in adulto qz bona voluntas ei sufficit in tali casu. Sed qñ quis hz pueri r non reperitur alius qui pos- sit baptizare vel sciat vt puta quia est mutus vel nō habet manus ille qui querit qz baptizetur nec alium habz qz tunc licite dat qz nō emit spūale. nec hoc debet intēdere sed remoue- re verationem r impedimentū r de- bet intendere emere tēporale. l. aqua- solum r hoc tene.

Atri licite dēf pecunia pagano l3 vt se baptizare permittat. R. i. gl. i. q. ij. in. c. qz pio recitant opin. sed tene opti. p̄da. in. c. cum in ecclesie eo qui dicit q si ppter paupertatē timeret venire ad f. tunc licet aliquid dare vt veniat. Si vō nō hz voluntatē re- niendi nisi ppter cupiditatē tūc nō l3 qz baptizatus ei parz pdeser. xv. q. i. nō est. imo peccat qz abutit bono. r s̄r dantes arg. xxiij. q. v. ad fidē nisi p̄babiliter p̄sumeret q postea muta- bit voluntatem.

Quid si ecclesia mea vel p̄benda me remoto alieri ē assignata. R. q si p̄fco eam recupero vel redimo. si monia est siue iniuste sine iniuste sim- amot. Secus ante p̄uationē si iniuste tenebam qz sic est redimere veratio- nem meā p̄cordat Inno. in. c. ad au- res eo. r p̄da. in. c. mathens eo. tit. Intellige qñ remotus est a plato su- periori. qz secus si expelleretur ab aliq- turāno. nam tunc etiam post remotō- nem possit dare.

Atri si simonia sit pecunia datur ep̄o vt nō p̄ferat simoniacē. R. pau. in. d. c. cum in ecclesie qz sic et. parte

16 ¶ Item caplm dms aligd alicui g
electione ipedit d q stat q i electioe
nulla ius hz vt desistat sit simoniaci.
R. q no si ipediret ne simplr electio
fieret sed si ipediret ne inuelet ille eli
geret sic no posset sic nec ille cui ele
ctionem ipediret fm Rodo.

17 **¶** Quinque casus est qñ pcuratio dat
epo p visitatione nre psecratione eccle
sie re censu. cum apls. 7 de simo. c.
cum sit romana de pscript. c. xi. ex of
ficij. 7. r. q. iij. relati 7 13 doct. diversi
mode velint assignare rōnes tu tamē
oīc q. hoc fit legis auctoritate. ideo
nō peccatur. xxij. q. iij. qui peccat.
Adverte tñ q. tunc licite pōt dari qñ
est pcuratio moderata de qua vide
j. visitatio. §. iij. aliter nō liceret.

13 Q. Seruus cūa est qū exigit in pa-
cūm et ipse qd a iure pmutatur vt di-
ctum est in pcedenti. s. vel qd inerat.
vt in c. soli el. i. de resti. spo. 7 ibi pa-
tēt vt dicitur idē p. au. in c. l. de eo q
mūt. in pos. qd si spūalia nō accipiūt
extimātionē tū interesse ex eis pueni-
ens bñ pōt esse extimabile 7 super eo
tāqū super ipali pcedi pōt vt dicit
glo. in c. coram de offi. deleg.

19 ¶ Atz vicarij recipiēdo salariū sit si
montac⁹. R. pa. i. c. i. ne pla. vi. su. q.
nō qz locat opas suas sicut nec asses-
sor vt in. c. statutu de rescrip. libz. vj.
nec aduocatus. xiiij. q. v. non sanc.

¶ Septimus casus est qñ qd exigit p
modum infirmationis exigit vi si d
calitur volenti intrare religionem qd
aliquid sectum ponet vnde possit vi
uere. Qd verū credo fm Idau. in. c.
non satis eo. dñmo non deducat in
pactū. ita p corda Ann. in. c. tua. eo.
ti. q. v. tenere q. nō licet dicere si vis
vltare meci ponit lecti. 7 glo. in. d. c.

nō satis que dicit qd lz sic dicere, de
quo tñ dic vt. j. simonta. iij.

do. *Utrau* casu e q*uod* iubeat *placet* 21
 do v*er*o aliq*ui*d p*ro* ip*so* aliq*ui*d exigat t*em*p*us* q*uod*
 t*em*p*us* dic*it* v*er*o. *placet* u*nde*. §. iij. *Aduerte*
 est q*uod* illud h*oc* loc*us* v*er*o laici d*e*st*it*ut
 aliq*ui*d clerici. Sed v*er*o *placet* u*nde*. E
 v*er*o a clerico aliq*ui*d exigat t*em*p*us* dic*it* f*ine*
Ida. c. iacob. v*er*o v*er*o ad p*ro*uam c*on*
 mod*o* cleric*us* n*on* v*er*o h*ab*et in fauore
 diuini cul*pe* si n*on* p*ro*fit*etur* exactio ante
 fact*us* ex t*em*p*or*e i*ur*is e*st* p*er*ea d*icit* In
 noc*ent* 2. 3o. de lig*atione*. in d*e* ad aplicaz*um*
placet u*nde* q*uod* d*e*st*it*ut aliq*ui*d r*ec*ep*ti*o*n*e
 fact*us* est c*on*ruptela nec v*er*o q*uod* i*ur*
 t*em*p*us* longa. a q*uod* n*on* p*ro*fit*etur* exactio. q*uod*
 re v*aleat* in laici v*er*o n*on* clerici. R*ati*o d*e*
 merit*us* est q*uod* laici vident se obli
 gasse sub no*mine* cuiusd*am* oblatio*n*e fac
 i*ur* q*uod* n*on*. in c*on* nouum genus de t*em*p*or*e.

Inon? Causa est qñ qñ cā pmutato 22
 nis aliqñ dat in recipiētiē sicut maio
 rē bñficiū de quo dicitur i. s. pmutatio
 s. vi. Et aduerte qñ tractat pmutatio
 nis inter ptes sup bñficiū nō inducit
 simoniam i. s. pmutatio. s. iij. Imo
 ut dicit Car. i. de vnica de re. pmu.
 in renūciatōe ex pmi pōt qñ cā pmu
 tatiōis renūciat sine simonia qz auz
 permittit de elec. significat. s. de re
 permu. c. vñtuerfor. z. c. vñco s. re.
 permu. lib. iij. d. c. de vnica.

Doecim⁹ cāus est qñ vasa sacra vēdant^r. q̄ lz sint ānera spūalitū vendi pñt sine simonia nō habito respectu ad formā psecratiōis fm Rte. in q̄l. ij. q. xxi. itaq̄ q̄ alteri ecclie in eades forma vēdant^r, sed persone seculari nō lz vēdere nisi redacta in p̄stnam massāz. et idem dico re vestro⁹ sacris q̄ alteri ecclies mudi possint.

¶ Sed nūqd lz aliqd exigere p cris 14
mate habito respectu ad liquorē. R.

Pa. i. c. ea q̄ de anaricle. e. li. q̄ nō s̄
ne simonia q̄ crisma iḡtuz sacm̄ ē
nō solū est spūale. s̄ et iḡtuz liq̄ ē
qd spūale. i. q. i. placuit. et. iij. s̄l̄ nec
p̄ pane bñdicto vel candelis bñdictis

deno fure pñs ad id quod repēdet a
spñali fm Ric. vbi. s. sic est pceptio
decimaz et fruct' bñficioz panis ob
lat' vel cera grani et pñmō q' offerit
in ecclia. Ma ius pñpñdi spñale ē
vēdi nō pōt. sed bñ fruct'. et iō dicit
pa. i. c. l. n. p. v. i. l. n. q' plaus bñ pñs
vēdere obñctōes iurisdicōis tāq'
fruct' fm gl. l. bñdē s. z fm pñmō. n.
debet vēdi exēcēt illā iurisdicōz
bñ q' ppter cōnēratē vidēf et
ipaz iurisdicōē. i. q. iij. c. si q' ob
tulerit. Sñ alij fruct' ecclie fm hōf
vēdi pñt cū ius corpales itelliger
a bñficiatō qñdū ipse vñt nō a pñs
to q' hñs pñfēdi arg. c. vñci. s. si
vñ eccl. bñf. c. sñr dicit dē pa. i. c. si
n. p. v. i. l. n. q' pñt locatū laico obñc
tiones ecclie. dñmō ponat clicus l
co sñt p' recolligēdū sñt pñpñot
ad altare accedat vbi sñnt oblatiō
arg. c. i. z. n. n. cler. vel mo.

26 ¶ Et si dās pecuniā p admistratō
reꝝ ecclesiasticorū cōsumat simoniam
B. pa. l. c. pūlere co. g. sic. 7 ibi te
Hoc limito fm gl. i. c. saluator. t.
q. an tal admistratio bz aliqd spū
le auctoretas nō q. talē iurisdicō
posset dare sub pensōe annua. 7 id
dic. i. simoniacū si daf. p admistrat
tione pauper. 7 hospitalitū. l. q. vij.
sed oēm in gl. 7 in auc. r. san. episc.
sed neq. fm p. de. de pūli. tract. 7
monica portōe episc. c. iij. sine bōp
talia sint auctoritate episc. admistrat
nō sec. si alioꝝ recipiat ad seruitū
solū sine aliquo iure psequēdo. 7

intellige. et omnia vi eccle. vni. q. co-
 clefia. i. platura sub anno eccle. conce-
 di nō pot. d. simo. c. nō sag. xlii. q. ii. p.
 cipunt. Alii cōd ppositura y cono-
 micati vicedominū aduocationem.
 castaldam et hmoi simoniac? ē. i. q. i.
 si qd epō. fm in limitatione pdictaz
 si qd epō. fm in limitatione pdictaz

carinus in ecclia su simoniac? B. pa.
in. c. ad nraz eo. g. sic vide bonū tex.
cum glo. in. c. licet re pmo.

¶ Ut videris villa ⁊ ius p̄mō
 qd̄ h̄z in ea sit simonia ⁊. p̄. pa. i. c. q
 cella de simo. q. sic. q. copulatio fa
 cit venire copulati p̄ncipals ⁊ nō ac
 cessio Sec̄ si dicatur v̄do villam
 cū iure p̄mō ⁊ sic sitellis p̄. an.
 in. c. i. de iure p̄. lib. v. l. qd̄ quo
 ad p̄ctam recurrat ad intētiōē si
 habuit. sc̄am vendēdi ius p̄mō ⁊
 sp̄aliter sic sit simonia qd̄ p̄z qñ
 p̄. nullam q̄s non.

Quidem? Causa est quia Christus recipit
 licet ad hoc in spūale et tūale pñat.
 sibi cū pmissione q' annuat soluet si
 bi certū salariū dōce sibi pūderit de
 bñificio. Nam l. h. fm. d. ost. dñm
 spālū nō se obligauerit ad seruiciū
 tūale pñat. nec cōmittit simoniā p'
 modū remittendo salariū cū pfer-
 tur bñficiū q' salariū erat sub pñato
 ne et facti collatōe bñficij expirat cō-
 ditio illi. de. v. ob. s. nō ois. Sec' h. p.
 mittio salarij fuit pura p pñat.
 c. venies. eo. ti. 2. b. quidē p. a. i. c. cū
 eēt eo. creda. v. q' l. q' salariū non
 inducit pñcipalē pp seruiciū. sed q'
 ille meret si alr cā finalis sit fuit ius
 non l. arg. c. graue. de pben. secus si
 sit cā impulsua.

Quid de illo qui
ne bñficij pñadi pñce electiõs dñ
da, R. simoniacus ē, c. de h. eo. n. Idē

dic si recipit p electione nō ipedienda
sine an sine poss. dñm nō dūz sit ius
acqstū i ea electōe. nā acqstū inf l3
redimere suā verationē vt. s. iij. cāu
31 **¶ Tertiusdecim** cāu ē qñ pecunia
dāf p pāl iurisdicōe bñda f3 pa. i
c. linc pla. vic. su. l3 m l3 nō sit simo
nia est graue pccñ. facit ad hoc. c. ne
mo. r qd ibi no. co. li. r. i. q. i. in sum.
r gl. i. i. c. qñ ne pla. vi. l3 q. i3 q. est
simonia. d3 intelligi dā fm pā. i. d.
c. qñ qñ pāta iurisdicōe h3 depēdē
tiā ab offō eccliafco qz p talē pneri
tatē cōmittit simonia. d. c. pñlere. e.
ti. l3 qñ nō h3 depēdētiā ab officio
eccliafco nō est simonia f3 turpe lu
crū r p legē f3 pa. m. d. c. i. vi i auct.
vt iudi. sine qñ suf. r in auct. de man.
pñ. s. illd. ho. m l3 qz sit simonia da
re pecuniā vt. pmoueat qz i ipatorē
vel regē pñtēz vel rectorē alicui? ci
uitatis qz iurisdicōe ē spūalis. i. q. iij
ex multis. An vēdere gastaldionatū
vel reonomatū est simoniaci. i. q. i.
si qz epō r. i. q. iij. Saluator. dñs. m.
pñs a deo ē r iō spūalis v3. S3 cre
do sit verior opt. pā. imo. Se. l3 qz
etiā l3 dare aliquid p hēdo officio
temporalī de quo vide. s. offm. s. i.
r die vt ibi.

32 **¶ Quartusdecim** cāu ē qñ spūale
p spūali exigit vt puta vn? d3 dicere
pñā missaz ali f3az. r pueniūt ad iur
cē qz vn? dicat missā p alio r ecōuer
so. Tho. d3 qz si iurueniat pactum
erit viciōsaz nisi bñficiū vel psonatū
sit anectū tale on? vt puta pñbēde. l3 qz
qā bñerit dicat missaz te brā virgi
ne vt ef de pñen. c. significatū. Silr
v3 tenere Rica. m. iij. di. x. arti. iij.
q. i. dicens qz si duo sunt baptizādi r
vn? dicat baptizabo te tali pacto qd
baptizos me. qz ē simoniaci. Rō qz i

talib? nulla pactio vel pñctio d3 iter
uenire. c. ma nobis co. ti. r hoc ppter
duo. pñmo qz res a non dñō emif
sicut a ministro sacroz qz nō est dñs.
Secōdo qz est pñctio grē qz vēdaf. l3
tu aduerte qz qñ vn? tenet dicere pñ
mā missaz r pueniūt eo qz tenet di
cere f3az p pā dicēda vt alt? dicat pñ
mā qz li. p. nō denotat appciationēz
sed adminiculationē cū ille nō possit
dicere missaz p alio nisi dicat p co. r
iō l3 sed i cāu pñdictoz doc. li. p. die
appciationē. r iō illicitiū est pactū sed
bñ possit dicere fm pñdictos doc. ho
die ego dico p te. vel te baptizo. r ro
go vt cras dicas p me. vel baptizes
me postea r bñmōi sine pactioe.
¶ Quintusdecim cāu qñ dāf rōe 33
puocatiōis ad ozandū sicut qñ dāf
elemosyna religiofis paupib? vt puo
centur ozare r missas dicere p eis d
quo die vt. j. simonia. iij. f3at.
¶ Sextusdecim rōne pñctiois si 34
cut in absolutiōe excoicatiois exigit
pecuniā nō p absolutiōe qz cēt simo
nia. sed p pñctione pccñ. c. ad aures
co. pcor. Rica. vbi. s. r addit caueat
absolutiōe ne in hoc magis intendat
seruire cupiditati qz correctioni.

¶ Decimusseptim rōne liberalitatis 35
qz gratia dāf r graf accipit nō rōne
alicui? spūalis. i. q. i. q. qd f3 tñ nota
bilitas in tali dato facit pñmptā si
moniam. vt in. c. r si qñes co. titulo
Simonia. iij. circa bñ
ficia digni
tates officia r pñmo circa electō
nem seu pñmotionē queritur.

¶ An reges r pñcipes r alij recipi
entes pecuniā vt pñsentat electōi seu
pñmotiōi ad aliquā dignitatē vel pla
turā sint simoniaci. R. pñau. in. c. de
hoc co. qz sic r tenent restitucē illi r

esse de cui? prelatura agebatur. l3 nō
esset de bonis ecclesie. v3 pñ in eodez
c. de hoc.

2 **¶ Quid** de canonico qz cōuenit cuz
alijs canonicis. vt pplaceat sibi d ali
quo canonico recipiēdo r postea ip
se eis pplacebit vt alio. R. qz simōia
est. c. qz pio. i. q. ii.

3 **¶ Quid** si dicat aliquis eoz nūqz con
sentia. qz aliqui fiat canonic? nisi mi
bi pñsentia de meo. R. f3 Ray. Si
monia? ē. Si tñ consuetudo esset qz
qñ vnus fuit exaudiat in vna qz alter
postea exaudiat in alia possit tñ ta
lē pñuetudinē rogat seruādā ar. l3 iij
di. qz igit de pñti. c. cum omnes.

4 **¶ Atqz** cōmittit simoniā facit pccñ
cū illo qz bñficiū pñfert vt retineat ali
quā portionē ex redditib? bñficij. R.
pā. l. c. i. vt ecclia bñ. qz sic. Mo. tam
qz epō ex iusta cā r necessaria pñsta
tuere vt reddat certis pñs bñficij va
cantis deputent ad certū vsuz lauda
bile facit. c. vlt. de. v. sig. Itē p solu
tione suoz debet intelligi pñctoz
noie ecclie secus si pñisset noie priua
tozt no. glo. in. c. i. de sol. facit. c. si p
pter tua de referip. li. vi.

5 **¶ Atqz** pmouēdus i rectorē alicui?
ecclie r pacificas vt soluat pñsionem
maiorē collatorū fit simōiac? R. pā.
l. c. cū elici te pac. qz sic. Silr et si p
monēdus pñtia auctoritate obliget
se ad pñsionē nō t3 collatio f3 pau
lbidem. l3 Jo. an. teneat qz t3.

6 **¶ Circa** officia qñt de pñbitero qui
vēdit offm ponandi aquā bñdictaz
p suā pochiam. R. f3 Rod. qz licite
pñt fieri si vēdit emolumenta sibi ex
pñuetudine puenire pñueta. Si at vē
dit tale offm nō est simonia. sed tur
pe lucz. Si aut vēdit aquā bñdictā
vel panē bñdictū sic ē simonia. fm

459
Alexā. r Rod. qz in receptione talid
confert remissio rentalū pñctorū.
¶ Quid si qz vēdat offm clauden
di hostia vel pullandi campanas. r
pñmōi. R. fm Rod. qz simoniā? ē tñ
pñ noie simōie large sicut talia offā
sunt spūalia large. Si tñ datū sit ali
cui tale offm gratis r pñuetudo sit lo
ci qz possit ponere aliū loco sui r lo
care r vēdere ad vitā ipsius danti
nō ēē simonia f3 Rō. S3 tu aduer
te qz i. q. i. c. i. d. qz nō ē sacri mñerj
offm claudere hostia ecclie f3 tñ sibi
anectū vel vñtū. Et dicit gl. ibi. qz ē
ē simonia emef aliquā administratō
nem. v3 offm ecclie qñ est anectū ali
cui spūali vel pñuicū p elici exerce
ri solū. r sic tene qz est simonia vēde
re offm sed? vendere redditus.
¶ Quid de dantib? aliqd vt possint 8
in pochia vel epam qñere vel qñtua
re. R. fm Tho. i quof. qz sacerdotēs
plati recipiētes simoniaci sunt cū p
suasio sacerdotū spūalū sit rei credat
qz plati aut pñbiteri sunt r sic ē simo
nia respectu prelati v3 pñbiteri. pce
dens respectu dñi dāf sacrelegiū est.
qz ibi ē defraudatio elemosinaz 3 i
tētiōne dñi r tenet vterqz ad restō
nē si tales qñtores sunt scelerati vt si
chiaratani. l3 qz ad restōnem dic. vt
Restō pñmo in bño turpiter. s. i.
¶ Atqz liceat dare v3 accipe pecuniā
p ofone pñdicatōe dei laude vel pro
pñsione. R. f3 Ric. vbi. s. r Alst. li.
cessione. R. f3 Ric. vbi. s. r Alst. li.
vlt. l. v. qz nō. Bñcti. r silia dicunt
spūalia in qñt ex gra. pcedunt r ad
spūalia disponūt qñ p hominū misse
f3az disponūt qñ p hominū misse
rū exbñent. r iō vēdere in his qz ē
spūale simonia est. Et iō qz pñcat pñ
cipalr. vt laudē vel fauorē pñquaf
humanū vel lucra simoniā? ē saltē
mētalis. i. q. iij. nō solū. Aduerte tñ
m iij

82 *¶* **E**ltz cāonic⁹ vadēs ad horas cāo
nias pncipaliter p denarijs horarjs
fit simoniae. *¶* **¶** **I**do. i. c. oli. d. v. si.
et seq⁹ Jo. an. d. cle. nō re. c. vñico li.
vi. l3 q^o nō ē vā simonia. q^o nulla ex
pssa pacto itercedit s3 q^o graniter pec

¶ Sed qd si nolit bñdicere nisi da-
ra pecunia. R. Alex. qd d3 recurrere
ad supiorē q li voluerit cogere p̄sby
ter vt bñdicat grai tui? ē abstinē q
peccandi occasione dare. p̄sa. tñ in

21. ¶ Atruz notari⁹ sine simonia possit
aliquid recipere p scriptura facta de
ordinatione. R. Lau. 2 sequit Ber.
bar. in. c. sicut episcopus. l. q. ij. q. n.

Ceteri aliqui dignus ordinari vel
 beneficiari dante pacto. vel ex
 tuo tantum vi ei ad episcopum mittit
 trare ad petiti. officium vel ordinem vel
 electionis presumptione sit simonia
 R. fm Rod. q. no si no dat intentio
 corrupta. l. vi per intercessionem eius
 cui dat psequat intentu. q. si cu tali
 intentione daret esset simonia.

28 **¶** Atq. p iusticia facienda dare pecu-
nias vel expolles sit monita. Ric. in
tit. xl. ex. ar. iij. q. iij. az. q. sic loq-
do s iusticia ecclesiastica vt qñ dat
epo vel alio. p redē. iure sup spūali
h. i. q. 2. c. gl. i. c. vendētes. i. q. iij.
3dē t3 Rod. Et sup tpalib⁹ sit ofō
ecclesiastica q d3 reddere ins rōe iur
dictiois ecclesiasticē scē tē si eēt iur
secularis seu laye⁹ s alio graui⁹ pecc3
3llz. s al. in i. q. i. Et iudice seculari
vēdere iudiciū iustū sit monita. q2
h ē acc⁹ dūqz i tra qd aliqd ē spūa
le h. p aduocatē aut pcuratōē et in
cā spūali s aliqd accipe sine sūctio
sed glo. i. d. c. vēdētes i pica vbi. s.
et forte vērē tenet pñi i qd ē soli gra
ue peccm accipere p iusticia in reb⁹
tpalib⁹ tēi q est iudex.

tu psequit^r e bñficiu q nō sit sy-
monia. Sz tu tene q ē simonia ē in

netur assignare isti post ordinatione

Amonia.iii. circa in-
gressum

Ammonia. iii. circa in-
gressum

6 *¶* Alij auctoritas pape exculat a si-
monia. *¶* p. a. m. c. i. e. t. l. dñi tñ d. c. q.
i curia romana titul^o de simonia nō
h3 locū sitū nec lex iulia de abitu in
curia pñcipio. gl. vñ tñ. in. c. ex pte
e. tñ. dñe sequit p. a. i. d. c. i. vñ i h3
q. i. tñ simoniaca de iure positio so-
lū. sed nō in h3 q. i sunt simoniaca de
iur. diuino. tñ iō t3 p. a. ibidē q. c. i. tñ.
bñficij pñtis administratores ordinis
vel executōes clauū sit de iure diuino
sic ipla executio clauū q. pape talis
tit. vñ dñs ē simoniac^{us} q. ille q. emit
nec val3 excusat ei⁹ auctoritas hēbē to-
nā gl. i. c. i. b3 pē. t. x. c. et gl. i. c. e.
diligēt de simo. q. i. dñs. d. car. teneat
q. oia titu. bñficij sit de iure positio
tñ sic fm eū excusaret ei⁹ bñficiatō. i3
tñ tene c3 pā fec^o in alijs nō hñtib3
executiōnem clauū.

Imonia. vi. quo adpe
nā Sciē

Quo q̄ ad alios. nec q̄ ad se n̄t i ordi-
ne r̄ bñficij sic h̄ro nō aut i alijs or-
dinib⁹ suscep̄tis aut bñficijs h̄itis v̄l
hēndis. de simoniace. eod. tit. vbi
hoc voluit Anno.

cessionis de reg. iur. l. vi.
Cum qd possit displicere cu symo s
 niaco circa offa septuorun bndic-
 tiones nabendi. mortuora crima bndi-
 ctiones valor. r hmoi. & . Nos. q sic
 post pacta pniaz q no phibet ar. c.
 nuper de sent. exco mu. nec obstat. c.
 Erga. i. q. i. q loquif de simoniaco
 in dignitate.

In dignitate.
¶ Quid de plato q. p. misit bñficiu
alicui p. pecunia rre integra reuocat
pactione. Re. Fz Rt. qui. S. talis pec-
canti grauer faciendo pñi. q. tñ ad
efficiñ pacti nō pñessu nō incurrit pe-
nas suspensionis ⁊ irregularitatis.

[illegible]

Secunda pena 3 simoniacos est
depositio et infamia et hoc imponit si de
hoc in iudicio constiterit. v. q. iiij. sane
inquisitionis.

de accuſationibus.
Tertia pena eſt excoꝛcacio papal.
Hanc Martin⁹ in ꝑellio ꝑſtamen
ſi in extrauaganti que incipit multe
ita inquit ſacro approbate ꝑellio de
claramus ꝑ ordinari ſimolace ab ex
ecutoꝛe ſuoꝝ ordinu ſint ipſo iur ſuſ
penſi. Electoꝛes at ꝑoſtulationes con

firmationes et quod fuit pulsiones simo-
niace ecclesiarum monasteriorum dignitati
plenamque officiorum et beneficiorum quorum
cuius princeps facit nulli: sint ipsi iu-
re nullius per illas ius cuiusque acgras
nec potius firmati. aut potius factis
fructibus ad illorum refectionem tanquam
iniuste ablatorum teneant statuentes in
super quod dano et recipiis ipso sancto simoniae
excoicationem incurrit et si pontificales aut
cardinalatus refugiat dignitate. In
alia et uagant facta anno. ii. sui pontifi-
catus data quod incipit dānabilez
firmat omnes excoicationes suspensions
pauones et iterda tal' cēsuras latus
a sumis pontificibus simoniacos quod
vult incurere ipso sancto omnes simoniaci
occulat vel manifesti vbi quod simonia
comiserit cuiusque stat' et si epānos
aut cardinalat' vel quos alia ecclesia
stica vel ipali phulgate dignitate dea-
ruz excoicationis suspensionis et pēa-
ruz abolutione sibi referat nisi in
mon' articulo nec vult quod vntes pces-
sionis indult aut cuiusque facultat'
absolueti deesse vel pcedere a sede
aplica possint absolui nisi spāliter
pcto simonite auctoritate absolendi
pntat. Hoc idē Eugenius in alia ex-
uaganti quod incipit cū detestabile. data
rome apud. S. Brifionis anno sui
pontificat' .liiii. ppan. ii. pcessu quē
in die iouis sancte fecit excoicat omnes
simoniacos tā in ordine quē etiam in
beneficio et abolutione reservat sibi et
successoribus et pter quod morte nec vlt'
sicut et Martinus possint absolui ex quod
cuius pcessione nisi faciat mētionē d'
simonia. Idē fecit Sixtus. iij. si sic te
ne quod omnes simoniaci in ordine et bne-
ficio solū sunt excoicati. Alii vō simo-
niaci nō. si ipso facto cadūt in pēas
si ipsos latus a iure de quod dictū ē h

3monia. vii. quo ad
restōnez
Queritur vtrum datum simo/

res reliquerunt. tunc pecunia dabitur scdo monasterio q̄ ad vsum fructū tū tūi ⁊ mortuo ingressu redibit adhū mōi mōasterio. ⁊ sic intelligi gl̄i. i. d. c. de hoc ⁊ cōcordat cū p̄dictis Bo. i. ⁊ d. Antoni.

¶ Quid siē. cū comode nō pōtāz ꝑ plicari vbi vbi in cuius sumelietate data pecunia. puta q̄ in remorib⁹ p̄b⁹ vcl videret inueniētiē eā ibida rē cū ecclesia sit quasi d̄ relicta ⁊ p̄mōi R. q. pauperib⁹ dabitur.

¶ Ut recipiēs bñficiū simoniace ⁊ stineatur illud resignare. R. q. sic re stineat oēs fruct⁹ p̄ceptos et eo ⁊ q̄ recipi pōtuerunt a diligent⁹ possessorib⁹ c. si res. r̄ij. q. vi. ⁊ resti. i. p. c. gra. uis intelligi q̄si scietur simoniace hñt vel q̄nto ignorauerit tū postea scinit de p̄ceptis poss̄ sciam tū tene⁹ nō āt in bona fide nescitētas vcl inq̄rit vā. c. ⁊ locupletior. l. certū. C. de rei v. c.

¶ Qui d̄z restituit datū p̄ ordine bñ. do. R. v. q. eccle. cathedrali i cui⁹ i iurā videt datū. si nō cō ordinat⁹ ad titulū alicui⁹ eccle. s. si cōordinat⁹ ad titulū alicui⁹ bñficii. vel eccle. illi dabitur. s. z. Alde. ⁊ Rodo.

¶ Quid si pecunia et pacto sit data pape. R. p̄a. in. c. i. e. i. t. q. nihilo min⁹ nō pōtēt retinere tale bñficiū ēt in cāu i q̄ papa nō cōmitteret si moni. i. sciant i q̄si disputat. Bo. an. in regula cui s. de re. in. li. vi. i. merc. ⁊ ludētē cū ep̄o ad azardū q̄ ep̄o fecerāt statuti c̄cōiōis ludētē. q̄ licet ep̄o nō liget tali statuto ligat tū ille q̄ fecit ludit. Sic i. p̄posito pape recit p̄dicto pecuniā nō suspendit p̄p̄oz ⁊ simonia rē plene d̄sp̄tauit idē p̄a. in. c. exp̄tāde. i. s. ḡvex. de p̄bē. s. s. hñ d̄z. Simonia. v. s. vii. ⁊ ē v̄p̄ hñ d̄z. s. hñ d̄z de ludētē cū ep̄o. q̄

ep̄s nō pōt facere q̄ stāte statuto suo
iueniēs nō liget. Sed bñ papa pōt
Et iō tene q̄ dixi. s. q̄ nō est sumo
nia. ⁊ sic bñficiū poterit retinere.

Implicitas est duplex
 i. d. c. dilecti & indi. q. d. am. gria
 discretioni. & hec reprobat. cxxix. di.
 c. petr. diacon. c. vi. q. i. si cupio q.
 d. am. gria tolli. tunc. & hec am. p. d.
 da de qua i. euangelio estote simplices
 sicut colubae. & bon. ter. cu. gl. i. c. v.
 ritatis de mretu. & vi. q. i. ex merito
 hec est illa de qua dicitur. in. si. & le
 gi. agna. luce. s. q. d. ad feminas sim
 plicitate amica legib. & p. l. c. a. c. r. c. m.

cit. ff. de lib. et p. q. hypocrisis
grece latine dicitur simulator. vel dic q
se hñt ficut superius q inferi. qz ois
pactio pñs. simulatio e sñ nō ois simu
lacio pñs. fides tñ illa qñ qñ cñ sit
malus tñ se bonū simulat r palam
oñdunt bonū videat p gloriā huma
nā. vt dicit gloss. Et Bath. v. r e filia i
anis glorie sñ. Sir. xxi. mor.

tate quā h̄z simulat vt. primi edificetur. ⁊ ad bonū incitentē nō peccat. sed poti⁹ meret. vt p̄3 d̄ Bre. xxi. mor. Tertia h̄latō ē duplici. ⁊z. h̄z rōz mēdātū ⁊ semp ē p̄cniū. vt. p̄prie ē in p̄p̄ritia. ⁊ addit aere. quartā. i. h̄gmi h̄catōis sic Jacob se simulauit elau. ⁊ hec nō ē p̄cniū. Sicut et quis i reſſentatōis ministris passiōis ip̄i finxit se iudeū vel xp̄m vel plātū ⁊ h̄mōi. ¶ Atq. aliqui possit et simulat malū p̄. s̄m aler. i. f̄a f̄e q̄ nō q̄ aut ē hoc p̄ opa mala siue vere h̄z apparet̄ se sic efficiat siue quale ē illō op̄. aut hoc fingit p̄ opa bona vere ⁊ apparet̄. ⁊ sic nūq̄ pōt et hoc appare re malua.

¶ Et ȳpocritus sit pccū mortale. ȳ 4
vi colligo et. S. Bo. 2. Alie. vbi. s. 2.
scō Tho. in quol. q. 2. in p̄p̄citi duo
sunt. l. defect⁹ sanctitatis. 7 simulatio
ei⁹. Si ergo interior p̄p̄citi referatur
ad vtrūq. f. q. 2. nō vult b̄ p̄citi
tē nec currat sed tantū vult facit⁹ ap̄
pere sic ē pccū mortale. 7 sic sumit⁹
sacra scriptura Job. xxiij. Nō veniet
i p̄p̄citi eius oīs p̄p̄citi 7 2. Bat.
xxiij. Ne vobis ypocrite. Si autē acci
piat⁹ p̄p̄citi nō p̄ q̄ritate vult male.
h. p̄ simulatioē. sic aliqui ē pccū mor
tale. puta si hoc facit ex fine q̄ ē 2. ca
ritatē dei vel primi puta Simulat⁹ se
sanctū vt possit seminare heresi. vel
p̄sequatur dignitatē ecclesiasticā
vt q̄cūq. alia bona i obus p̄stituit si

ne. Si aut finis nō sit caritates. sic
erit pccū veniale. qz solū selectat in
laude. qz fm phil. iij. eibi magis de
vanus qz malus. Sed si finis sit bo
nus puta ad laudē dei ⁊ salutē aīaz
vt primi edificent sic meritorium ē.
si tū nō ptenat bonā vitā dicit tamē
Thoro. i. iij. di. et q. q. si er ypo
criti segt oppositi honori dei ⁊ pri
mi salutē qz pccū mortale. Si tū
solū facit vt possit hēre vanā gloriā ⁊
huiusmodi qz lūto rerum in vana
gloriā qz sit mortale alias erit veni
ale solum.

q sunt necessaria ad viā vñ sobrius
qñ bñā. i. mēsurā seruā. z nolē
bñctas tēperantia significat. hoc exi
git i oibz. fed marie in ministris ec
clie. xxxv. di. p totū. iij. di. p totū.
v. z ho. de. ecclia i crapula. i. thū. iij.
zic in regibz p principibz puer. xix
Moli regibus dare vñū. Qñō pec
catur mortaliter z ipas. vide Ebrue
tas. gula. z ornatus.

r no. 230. in fima titulo pro socio e
 duoz plurima puentio pcta ob co
 modiorum v lum v teriorio qñtu fac
 ad b. l. si nō fuerit. §. plerique. ff. p. lo.
 vñ dñif folo p sensu. vñ si meo sociu
 aliquē admiserit qñ mē sociu
 noluerit ei soli soci? e nō mihi. ff. p.
 lo. l. q admittit. r dñif ad tñs v in p
 penult. l. dñi vident foli r l. ubi pñditi
 vt. ff. p. lo. l. h. C. de l. pe. line fine vñ
 dñi nō pñ. l. ubi ff. p. lo.

Quoniam p[ro]p[ri]a societas. B[ea]t[us] dicit
tex. i. l. societate. ff. p[ro] soc. societate coi
re et re r[ati]o[n]is p[ro] n[on] p[oss]e nos du
bium non est.

pot ff. c. neqz pmeritum
 ¶ Et si unus qz ponit pecuniā in manu
 mercatoris seu artificis ⁊ mercator
 seu artifex ponit industriā suā seu ex
 ercitiū circa talē pecuniā. si aliqui
 ponit pecuniā ⁊ opas ⁊ aliter opas lo
 lus tel pecuniā solū tel ambo pecu
 niā ⁊ opas vt in de rei tali negotiatio
 ne ⁊ arte beat lucrū. vtz liceat. q. qz
 sic f3 Ange. ⁊ perusio in trac. de so
 cietate. ⁊ hoc ita de iure ciuili q3 cano
 nico qz opas alicui⁹ sepe val3 p pecu
 nia. l. i. c. p. loc. Infit. eo. s. ii. no. glo.
 i. c. p. lig. xiii. q. iij. Et h3 dūm dno
 pcurat. p pecuniā qz ars ⁊ negotiatio
 sit licita. c. p. vras. de do. iter vi. ⁊ vr.
 Scdm qz eqtas seruēt oib⁹ ⁊ scd3
 Sof. dāna debent esse cōmunita i oi
 bus. vt in d. gl. c. pleriqz. ⁊ d. l. i. c.
 eo. ⁊ f3 industria piculi hmoi i tate
 qz plus possit pecunie tel ope plus
 beat de lucro. d. l. si nō fuerit i pn.
 ⁊ ad arbitriū boni viri qz in hac acti
 ne lequē. ⁊ l. in pposita. ff. p socio.
 Alias ista equitas nō seruāt non
 poterit ēē iusta nec licita. qz cū soci
 tas p3 erit iniqua. l. vx in pn. ff. p soci.
 p3 qz erit iniqua ⁊ leonina. d. l. si nō
 fuerit in fi. qz bene no. qz tota ista mē
 Et rō qz licite accipit de lucro in so
 cietate ⁊ nō in mutuo ē qz in mutuo
 trāssert dñū pecunie i accipietem.
 In societate hō nō qz dicitur. i. l. si ti
 bi arce mee. ff. de pserip. ver. nemo so
 cietatem pbandō rei dñi esse desinū.

5 Sed nūq̄d rōne pacti erit licitū
q̄ q̄s habeat caput fractū et ali^o sa-
nū. l. q̄ q̄s habeat de lucro et nihil de
dāno vel magis de lucro. Et ponit
id q̄ pōt in societate et mī^o dāno et
hūmō. R. q̄dā dixerūt q̄ sic talē de
ture cū. q̄ dicitur ex puentōe legē acci-
piūt. c. d. de re. m. l. v. l. si tene cū
Alto. et Accur. in. d. l. si nō fuerint. et
d. Anto. i. c. si. et v. s. ang. vbi. s. et
fz theologos et veritate q̄ nullo mō
lz q̄ vi dicit societas ē quedā ffruitas
et tale pactū ē ffruitas nām id nō v3
l. cū p̄caro. ff. de p̄car. et c. si. d. p̄ca.
Et iō in p̄cia tene restitueret vel satis-
facere oē q̄ indebite habuit vel in q̄
primum grauauit et hoc pacto.

6 Etz ponēt opas tñi l. erat facef
pactū q̄. tñi vult certū. p. opa sua et
de dāno nihil vult sentire. R. q̄ sic.
q̄ fm Ang. vbi. s. nō est iste dicit soci-
etas. sed locatōis opaz suaz. et hoc
ver nī dānu3 ptingeret ex dolo suo
vel culpa q̄ sic nō liceret. l. itē q̄rit.
l. p̄n. et l. si merces. s. q̄ colūmā. ff. lo.

7 Etz tradēs cēnū ducatos i societa-
te cū p̄co q̄ vult fēu3 ip3 capitalesal-
uū nec d eo vult sentī aliq̄ dānu3
fz de lucro vult f3 discretōez socij q̄
tñ sibi placuerit dare licite faciat. R.
q̄ nō. s. ē vsurari^o. c. p̄soluit. et c. si.
et v3. Et p̄pca f3 Bal. in. l. i. q̄. et.
ff. p. soc. talis q̄cqd accipit de lucro
extenuat fortē q̄ tene p̄p̄sare. vel si
vertūq̄ hūit tñ restitueret lucru3. ad-
uertit tñ q̄ si q̄s nolet p̄culo capitali
se exponere et inueniret aliquem qui
eū vellet assureare. p. aliquo sibi da-
tū nō esset vsura se liberare a p̄culo
ptale assureationē lz p. lucro accipiat
de capitali sic assureato q̄ quidez
lucru3 parti negotio talis capitalis
dāt in societate. Et idē dicere q̄ si so-

ci accipiens ip3 capitale inueniret libe-
re cū socio dante capitale de dāno si
bitale modici de lucro q̄ verisimilr
qlibet ali^o sic faceret si dāna capitale
retineret totū lucru3 aliq̄ q̄ deberet
h̄fē ex tali societate eo q̄ cū assureret
p. p̄ncipali. imo si nihil ēē lucru3 sol-
ueret nihilominus assureatōem. ex
pote q̄ negotiatio est talis qualitatē
q̄ assureationē inueniret soltendo
tria vel quattuor. p. centēnario. Et tñ
cōiuer. p. lucro societatis ēē receptur^o
vi. vel. viij. et aliq̄ plus et sic pueni-
ret cum socio q̄ solum daret sibi. l. it.
vel quattuor. p. lucro et cū de capitali
assurearet. et sic intelligo illud q̄ iz
Jo. an. inc. per vestras de con. inter
vi. et v3 in dote data mercatori. de
quo habes. s. dō. s. et. Rato q̄ in
isto casu pecunia posita in societate
bene stat periculo ponentis. licz ill3
periculū redimat precio q̄d licet. Et
ideo non est p̄uilegium dotis. quia
licite potest fieri in quocūq̄ capitali
sic dato dūmodo concurrant duo.
Primum q̄ soci^o accipiens libere
hoc velit facere non solum accipien-
do tale capitale sed etiam si nō acci-
pet. p. tali mō assurearet. Scdm q̄
tñ plus possit v3 similiter lucrari d. ta-
li societate v3 p̄te sua q̄m est ill3
q̄ solueret. p. tali assureatōe tūcūq̄
cōi. Tūcū ēē si cōueniret cū socio
d. soluēdo sibi tñ. p. assureatōe capi-
talis. q̄m qlibet ali^o accipiet si vellet
assureare et i dūcēdo lucro p̄i sol-
ueret puentū p. assureatione. et p. su-
p̄set de lucro sibi ptingente ill3 reti-
neret. Nec ob. c. nauiganti de vsu. q̄
sibi alr nō mutaret nisi periculū lu-
crū p. periculo recipere.

Etz vidua seu qlibet alio q̄ dat
mercatori in societate cēnū cū pacto

q̄ ipsuz capitale sit saluū cū intēdōe
tñ retinēdi in se p̄culū ip3 capitali.
sed solū facitale p̄cū ne decipiat a
mercatori ut nō capitale p̄eat ip3 mer-
catori si sine sua culpa p̄iret licite sū
vsura hoc faciat. R. q̄ lz vsura i hoc
scu nō sit sed va societas tñ peccat
mortalr p̄ mendaciū p̄ntiosuz q̄ di-
cit i sui isamā. xxi. q. i. c. i. et iō tenet
notā facere itentionē suā ne forte et
more p̄ueta h̄fēdes vellent i suo ro-
bore scu pmanere nō tñ restitueret
lucru3 q̄ hūit fm. S. Bernardinus i
suis dicit^o et bñ q̄ per. l. i. et totū ti.
C. p̄l. va. q̄ agi. iste dicit^o vera socie-
tas in re et iō nō restituit lz alij dīcāt
dñi g possēt saluari q̄ ex hoc aliq̄
dānu3 passus est mercator p̄ timorē
p̄culi vel q̄ ex notificatōe sue volū-
tatis nō cūit scandalū q̄ primo re-
dit. q̄ tunc credo teneret restituef eo
q̄ fama rebus est pponenda. vi. q. i.
deteriores.

9 Etz p̄cōs centū apud mercato-
rez ita q̄ medietas vel. iij. p. aut. iij.
vel aliq̄ p. opoz cēnū stet p̄culo mer-
catoris sit vsurari^o. R. q̄ in hoc sunt
diuersa opi. doc. q̄busdā dicentibus
q̄ sic. vi. S. Bernardin^o et multi alij
q̄busdā q̄ nō. q̄ licite hoc pōt fieri
vi glo. i. c. p̄teriq̄. xiiij. et multi alij q̄
quidem diuersitas euenit ex diuersa
opi. dubitatio sequenti.

10 Etz dānu3 dēt ēē cōe si capita-
le p̄dat an solū ill^o q̄ eū possit q̄bus-
dā dicētib^o q̄ d3 ēē cōe. vt Ja. d. ar.
p. l. i. id q̄. s. itē celsus et l. cū duob^o
s. q̄dā sagariā. ff. p. so. q̄busdā dicē-
tib^o q̄ q̄ten^o ēē cōe lucru3 ip3 capitalis
eaten^o et dānu3 p. l. i. nō fuerit. s. i.
ff. p. so. et. l. manifestissimi iuris est
s. i. cū in l. d3 az q̄rio sentin. c. d. fur.
Quibsdā alijs dicētib^o q̄ solū p̄ire

466
d3 dāt vi glo. i. d. s. i. Rō q̄ sic d. ca-
pitali nihil lucrat soci^o lz tñ d3 redi-
re ad eū q̄ redit si inuenit saluū i sine
societate. ita nihil d3 h̄fē de dāno ip-
si. S3 in dic de p̄cordādo opi. q̄ si
nullū sit p̄cū. vel alia p̄ueto. tūc
dic vel f3 p̄e. vt refert Ly. in. l. i. c.
p. so. q̄ p̄culū capitali si p̄eat rōe so-
cietatē ad opas exhibitas sit cōe si p̄-
aliq̄ exhibitas et aliq̄ sentiat dōd
no. lz si p̄ oēs opas exhibitas p̄dāt
soli ill3 et sufficit alteri p̄ditio suam
opaz q̄ egsumā ē p̄sterni i p̄cia vel
f3 Bal. in. l. i. c. p. soc. siue aut opas
siue p̄q̄ p̄dāt solū ponēt q̄ forte ve-
ri^o ē d. iure q̄ sic nō erat bitu3 dñi
cro ip3ius capitalis. sed solū d. lucro
q̄d debebat sue i dñstrie. ita nullū v3
pati dānu3 d. ip3. et sic tenēdo istam
opi. p̄e. vel Bal. nō lz facef p̄cū.
q̄ p̄culū capitalis sit alteri^o q̄ ill^o q̄
posuit. Rō q̄ in sine societate si nihil
ēē nisi capitale totū rep̄abebit. et iō
cum soci^o nō h̄eat de lucro ip3 capitali
talio nō v3 h̄ere de dāno. Si v3 pac-
tū fieret q̄ p̄culū capitalis sit cōe q̄
lz vi vult gl. p̄dicta vel sic b̄eret p̄ue-
tudo tūc scias q̄ eaten^o capitale ip3m
ēē diuidēti. in sine societate si nihil i-
ueniret de lucro q̄ten^o erat p̄cū. vel
p̄ueto d. p̄culo tū q̄. Ber. p̄dāt
tuo et mlti alij tenuerūt q̄ in sine soci-
etate si nihil de lucro sit capitale ēē
q̄ d3 redit ad dātē p̄p̄eaten^o si licē
facere p̄cū d. aliq̄ p̄te ip3 capitalis
p̄culi. et sic tene. S3 si ipsuz capitale
erit diuidēti sine societate si nihil i-
ueniret d. lucro f3 q̄ p̄ci sunt vel ē
p̄ueto d. p̄culo sic ēva opi. d. gl.
quā legi ang. vbi. s. h̄. q̄ lz tale p̄cū
alo nō. Et si pactū nullū esset factuz
de dāno lz solū de lucro itelligit de
dāno licet de lucro q̄ ipse dāno nō in

tendebat aliqd sentire de dāno capi
talis et sine simplr ipse hte sic eēt su
rari metatio reo mō teneret restituere
re licit v surari metatio de q. s. Re
stitutio pmo i bto v surarius.

11 **U**ltz liceat facere pēn. q. vn. pē.
at duas ptes lucri et vnaz dāntol du
as dānt et vnā lucri et hmoi. p. q.
i pscia oē pēn. qd nō facit deteriore
ptez alteri arbitrio boni viri ita q.
q plus posuit plus hēat licitū erit q.
et sequitur Ang. vbi. s. alia nō.

12 **U**ltz iponē opaz i societate. i. na
uigādo egādo hmoi teneat sum
ptibz suis ponere. p. fm Bal. et Jac.
et are. et Ep. i. l. i. C. p. so. q. nō qn. p.
fictit cā societatis qz lucri itelligit
deductis expēsis. l. illud. C. de codi.
l. mutus. ff. p. soc. qd limitat bal. vbi
s. v. exceptis expēsis qd domi se
cisset qz ille nō debet fieri de corpore
societatis ar. l. si ex lege. s. q. alit. ff. d.
peti. her. Ang. vbi. s. dicit hoc ve
ri nifi puetudo alit hēret. q. si eēt b
beret suari. nisi pmeret inigatē ap
tam qz vī actū qz est puetū. l. q. si no
lit. s. q. assidua. ff. de edi. edic.

13 **Q**uō tenet socij ex dispibz ptibz
q fundū vel apotheca pducunt. p.
p. Bal. in. l. i. C. p. soc. et Ange. vbi
s. q. locanti tenet p. q. libz ptibz. In
ter se vtenet p. rata societatis. vnd ē
supplectilia et vasa debet diuidi fm
partes qd diuidet societatis.

14 **U**ltz ille q. semel posuit capitale i
societate et p. dū ē an finitū tpo socie
tatis teneatur itez alid ponere. p. p.
gl. in. d. l. si nō fuerit. s. i. r. in. l. i. C. p.
soc. et Ange. vbi. s. q. nō siue piculuz
cō fuerit sine non.

15 **U**ltz dānz p. sone illuz q. ponit
opas i societate dēat cōicari ad ini
cē. puta cū loci resistet volētibz si

bi auferre pecuniā vulnerat? et fecit
multas expēsas ad curā. se et hmoi
p. q. sic qn. eūit pp. societate vt exōl
seuult. l. cū duobz. s. qdā sagaria ne
gociationē vt dicit ter. coierit ali ex
his ad p. p. dāas merces p. p. latro
nes i cūdit suāqz pecuniā p. dicit seruf
ei? vulnerati sūt relqz p. p. dicit di
cit Julian? dānz eā cōe. Jo. q. actio
ne p. socio dāni pte dimidiā agnoscē
dēre tā pecunie qz rez ceteraz quas
secū nō tulisset socius. nisi ad merces
cōi noie p. p. dāas p. p. ceret. sed et si
qd in medicos ipēsz ē. p. pte sociuz
agnoscere debere rectissime Julian?
pbat hec ibi. ff. p. soc. ille ob. l. soc
um. s. locus. ff. p. so. qz illud itelligit
tur qn. culpa loci id ptingit fm glo.
ibidē. quia tūc nō tīr. Aduerte fm
Bal. l. i. l. i. C. p. soc. q. dāni oē extrin
secū qz rōe societatis enenit d. z cōe.
puta debita et credita s. dānz itre
cū. l. ipse? capital nō nisi vt dixi. s. r.

Ultz q. culpa tīr loci? alteri socio.
p. q. si pte? ē solū societatis tenet de
dolo lata et leui culpa nō leuissima qz
sufficit talē diligentia adhibeat i re
bus cōibz sicut i p. p. i. v. l. cum du
obus. ff. p. soc. An q. nō aliquo ex
pisse piculū in se suscepisset nō tamē
intelliget de illo q. enenit culpa socij
l. p. l. C. d. nauis sen. An vero cum so
cietate est pte? locatōis vel ali? p. p.
qd teneat et ex qua culpa habeo. d.
Comodatuz. s. r. et l. locatio. s. r. xij

Ultz d. z diuidi societatis si nifi i
tpos est puentū expēse vel tacite. pu
ta qz nulla ē puetudo de hoc. p. fm
Bal. in. l. i. C. p. soc. q. i. et Ange. vbi
s. q. si alter posuit cētuz et alter opas
et de lucro hnt dūcēta extrahet pmo
q. posuit cētū sua cētū et sic de q. cū
q. alio q. aliqd posuit q. cēta reliq.

dūcēta q. sunt de lucro diuident iter
le oēs. ita tū q. q. plus posuit in socie
tate puta opas et pecuniā vel duas p
tes pecunie respectu illi? q. solū vnaz
partē posuit nō respectu ei? q. opas
posuit. q. opa valz nū sicut pecunia
q. ponit hēbit plus de lucro vt. d. l.
si nō fuerint in p. n. et l. qd eni. ff. p. so
cio. et hoc arbitrio boni viri. et id qd
quidā dixerūt q. sic q. posuit cētuz p
pmo extrahit cētū. sic et ille q. posuit
opas d. z exhere alia cētū p. opera
sua nō vltz nec de iure diuino civili
vel canonico qz opa hoīs nūp. ē ali
ud q. offiū diurnū vt. l. i. ff. de ope
libe. imo opa hoīs d. fruct? eius ē
vt. l. i. et seq. ff. de ope. ser. et iō ille
q. posuit opas tū nō d. posuisse ali
qd p. sistent in sorte vel capitali. s. so
lū fructū sue plone q. fruct? aut vlu
fruct? sue plone cōmūdēt fructū aut
comodatū illoz centuz p. q. hnt facit
d. l. cā duobz. s. si i coetida. p. p. cētū
inqt cit tellamēnz ar. et sic itellige
illud qd si pte opa alicui? p. pecunia
vltz vt insti. p. so. s. i. i. p. comodita
te et usufructū seu intersortio dicte pe
cunie. et iō si alter solū posuit opas
et alter cētū solū et lucri sūt dūcēta
ille q. posuit opas hēbit cētū solū et
ille q. posuit cētū hēbit illa centuz et
postea alia cētū de lucro.

Ultz d. durat societatis. p. r. et in
d. l. societate d. i. sociamur renūciatōe
morte capij diminutiōe itellige. put
ē mora ciuillio s. gl. ibidē et egestate
dicit gl. i. c. dēte vt si q. ex socio bo
nis cesserit. vt insti. e. s. i. et vel fuerit
publicate vt l. i. actio. s. publicatiōe
ff. p. soc. Adde q. dissoluit fm q. cō
nenerūt in tpe duratiōis illo finit.
Item ex puetudine si nifi actum ē
de tpe. d. s. qui assidua.

Ultz de societate inter fratres et alios 19
q. o tacite p. p. habeo. s. p. peculium
s. xvi. cum l. q.

Societas. i. l. circa aia
lia que di

citur sociam aialium corrahi
tur. vi. modis.

Ultz pmo modo q. aialia expresse
tradant gfa societatis p. p. dicit
gl. in. l. si pascēda peccora. C. de pac.
Et q. h. expresse nō dicatq. gfa socie
tatis tradant. tū tacite dant gfa so
cietatis s. q. dant vt sunt coia. et sic
p. p. societas vt. l. si tibi aree mee. ff.
de p. ser. r. et facit qd no. bal. i. d.
l. si pascēda. et qz hoc mō aliq. p. p.
tur in aialibus grossioris generis ali
qn. in minutis. Jo. pmo p. p. nam qz
modis aialia grossa dant gfa socie
tis expresse vel tacite. Et aduerte qd
aialia grossa dicunt quoz fruct? re
gulr nō alcēdit ad valorē mris i an
no. vt sunt boues equi. multi hmoi.
Ista aliq. dānz extimata. aliq. ier
tiata. aliq. cū terra. aliquādo sine cō
munione terre. qd fieri pōt. vi. d. l.
cū duobus. s. in cocunda.

Ultz dātur extimata et sine terra tē
piculū casus fortuiti ē cōe iter socios
vt d. in. d. l. cū duobus. s. dāna. nec
mirū qz extimatio hoc casu facit ēptio
nē. l. extimata. ff. sol. ma. et sic p. pte
dūit remanet apud tradēte. et tacite
p. alia pte rōe cōiōis in illi cui cōi
catur. et sine traditōe trāssert. l. i. s. i
societate. ff. p. socio. et p. inde ē ac si il
societate. ff. p. socio. et p. inde ē ac si il
le q. dat mutuasset p. p. medietatem
cio. et ipse posuisset alia medietatem
reōter ab ipsis duobus essent ēpta.
et sic in societate posita. et iō q. libz
et sic in societate posita. et iō q. libz
dolo alter? enenit. Nam tūc solus
culpabilis esset. d. s. dāna Bal. in. l. i.

I.C. p. loc. distinguit q. si aut penit
cân foruito. et sic erit cõe. Aut perẽ
prio uenit ex nã rei. et tunc dicit peri
culũ solũ esse dantio. q. sic et penes
eũ fuissent mortura. nec est rex fm
eũ q. ista extimatio facta venditione
vt. d. s. dãna. et in. l. iij. ff. locati. et l.
cum manu lata. ff. de hẽn. ept. vbi
dĩ nemo eã rem vẽdidisse de cuius
dĩto id agit ne ad eptore transeat s;
hoc aut locatio aut aliud gen? scius
hecibi. Sed saluo meliori iudicio
hoc nõ tenco cũ melioramenta etiã
nãtia in hoc casu cõt. ent vt. d. l. si nõ
fuerit sic cõuenit vt picula sũt enã
nãtia diuidant siue cõt. ent. Nec vlt
qđ adducit q. extimatio nõ facit ven
ditione in isto cãu. imo facit vt patz
p. d. l. iij. ff. locati. Et nõ tene q. piculũ
etiã nãle erit cõe. vt tenet multi doc.
marime. Ang. vbi. s. d. si lito rex
nisi exisse aliud sit puentũ et sic itelli
git ille. s. nemo in. d. l. cum manu sa
ta. vel nisi de cõsuetudine aliud sit q.
intelligitur actũ qđ est cõsuetum. l.
q. si nolit. s. q. assidua. ff. de edi. edi.
Et ideo si pactum sit p. periculum ca
pitale non sit comune non erit lici
tus iste contractus in foro anime. ni
si recipiens vel alius qui in vno alle
uatur in alio equiualeat grauetur
l. s. natura. ff. de regulis iurio. Pac
tũ vero circa fructus vel circa sepius
oz continet equalitatẽ arbitrio boni
viri. Unde nõ videtur iustũ qđ fru
ctus in hoc casu debeat per mediu
partiri. Si alter ipsorum ponit opas
ga ipsas operas plusquã ali? soci?
ponit. cum tantumdem in societatem
posuerit. Et propterea debet attendi
si opere possunt fieri per minores et
pupillos et huiusmodi quorũ opere
uõ sunt in magna extimatione. licet

alique sint. vt. d. l. si. ff. de l. causa. v.
si recõpensantur p. lacticinia et huius
modi et de palea seu fenio quod dat
ad cõedendũ. et sic attendere. q. qui
liber ipsorũ equaliter tantũ posuit in
societatem et vltra videre quid vltra
põit alius puta rustico quia operas
et sic nisi recõpensaretur in alio debet
habere plus de fructibus. aliter esset
vltura cum ex munio iterpetrato pl?
grauaretur. c. consilium. c. in ciuita
te. de vlturis.

¶ Quando aut dantur inextimata. et si
ne terra. et tunc si nullum pactum sit
de capitali aut fructibus vel tempo
re sunt quedam extrauagantia et iura
posita in iure ordinaria capitula seu
dõz in si decime collatio sic dicen
tia. Ille qui accipit iumentũ vel vacã
dẽ tenere per. v. annos. et oēs polẽdri
vel vituli debet esse cõe. et qđ polẽdri
quisierũt tpe triturationis. Sumẽ
tũ vero vel vaca data dẽ eẽ illi? q. eũ
vel eam posuit in fine societatis: nisi
ille qui accepit ad societatem tertiam
partem pæciĩ dederit socio ponente
quia si dedit tertiam partem: tunc in
fine ipsum iumentũ vel vaca erit cõe
Tu tamen attende in conscientia ad
arbitrium boni viri. vt equalitas ser
uetur. ita qđ qui plus ponit plus ha
beat vt. s. dictum est. Si vero pactũ
sit factum cum pluribus modis con
tractus concipi possunt. cũ plura sint
negocia qđ vocabula. l. natura. ff. de
prescrip. ver. Attendendum est qđ
tineat equalitatem arbitrio boni viri
p. regulã i. d. l. si si fuerit. l. p. posita
ff. p. socio. Aduerte tũ q. qđ animal
dat inextimati nõ põt pactũ geri. li
cite q. piculũ sit alter? scius q. ipsum
dũt. l. hoc eẽ. s. Bal. in. d. l. si pascen
da. Itã cũ dictũ animal posuit in so

cietate in fine debeat eẽ ponentis. si pa
ciũ fieret q. piculũ ad s; ponẽtẽ nõ
spectaret eẽ iniquũ. et si ipse p. dũt ani
mal. et socius p. dũt operas. Nec obstat
qđ. s. dixi b. capitali pæciĩ. q. nõ va
let similitudo. Rõ q. pæciĩ simit ip
so vsu cõsumit. et sic in ipsa societate
totali exerceat. Sed secus est i. aialib?
q. nõ sic psumuntur sed qñq. melior
antur. Itũ sicut melioramentũ p̄tinet
ad dantem sic et piculũ p̄tinere debet
d. l. fm nam. Si tũ dõs i. aliq. pl? gra
uaret. p. ut recipiẽs nollet teneri
i. fine d. damno ipsi? aialis qđ euenit
culpa sua. s; solũ in pte eũ teneat. in
totũ. l. cã duob? s. in coetida. et. s. dã
na. ff. p. socio sic posset i. alio alenari
q. ad piculũ ipsius aialis p. regulã in
d. l. s; natura. Et ex p̄dictis p̄p. ille
q. dat aialia inextimata eũ pactor? re
p̄mis fructib? capitale suũ detrahat:
illicite facit et nec restitnere qđq. ac
cepit in grauiẽ alter? socij. Itã so
ciũ i. hoc grauat q. operas et expẽsas
qđ fecit si statĩ excto valore capitalis
periret ipsum capitale amitteret. et sic ip
se esset in tuto et ali? socius in piculo.
S; pone q. nõ p̄t. sed cũ tpe multũ
lucrat? est alter socius ad quã restitu
tionẽ tenebit p̄dictus. p. q. ad tũ qđ
tũ arbitrio boni viri extimabit picu
lũ p̄dictis operaz et expensarũ quas
perdere poterat.

¶ Si vero dãt aialia grossioris ge
neri cũ terra vt puta edico socio enũ
par bonũ cõcerta qualitate terre quã
arare dbeat. Et tũ si inextimata tradi
di piculũ totũ ad me p̄tinebit. Si
dõ extimata piculũ erit cõe. d. s. dãna
nisi dõ vlt culpa alter? p̄miserit vt
dõ dõ. Si si fructus terre erit cõe qñ
extimata sit tradita. Rõ q. vñus p̄p
tẽ bonũ et terrã ali pte bonũ quã v

emisse rõe extimatio et opas. et egiao
vlt vt egĩt p̄tial fruct? inõ aut erit
cõe fruct? qñ p̄dicta aialia dant in
extimata. Rõ q. ali solũ põt opas
et alter aialia terrã. Et vlt itelligo
nisi forte industria socij tũ extimaret
aut pl? Et iõ arbitrio boni viri iudica
dũ erit vt egĩtas fuerit. d. l. p̄posita.
¶ De aialib? minus at ouib? porcis
capris et hĩmĩ. Aduerte q. inueni
extuagantib? positis i. fine decie collo
nis feudoz q. talia aialia dũt dari
ad tres annos et i. vno qđq. anno dẽdari
p. capra duodecim formaticos opti
mos et p. pecude sex nec tũ grossos
qñq. faciet. et. p̄cedes nec tũ par
uos qñq. facit vna mĩgaura vni? pe
cudis. s; mediocres arbitrio boni viri
In si. s; capra vel ouis data añ oĩa
erit ipsi? tradentis nisi ille q. accepit
soluisset tertĩ pte p̄ciĩ ipsi? q. sic erit
cõe. Capri vñ et agni et lana erunt
cõe. i. porcis dõ. oĩ anno sũt p̄cipiẽdi
porcelli. nisi ille q. accepit voluerit te
nere eos vsq. ad tres annos. et in si tri
uz añoz oĩa p̄tiri dẽnt p. medũ et
porcelli nati de porcellis. Si tũ p̄sue
tudo vel p̄ciũ aliud eẽt vel extimata
data eẽt die fm q. dictũ est de aia
lib? grossiorib? vt oĩo fuerit cõlutas et
inutilia nulla fiat alteri ab altero.
¶ Sed mō hĩus societas sic. dant
aialia s; non cõdicant nec eoz diuiz
transfere sed solũ custodie alter? cõ
mittunt aliquo dato vel recepto p.
cto. et tũ p̄p̄tẽtũ locatio est et
p̄ductio. l. iij. ff. loca. Si aut nõ iter
uenit p̄ciũ. s; tradẽs dicta aialia reci
pit aliqđ vt puta p. tob? vt arẽ vlt p.
pecudib? vt stercoz et hĩmĩ. Aut
recipit ille cui tradit p. mercede cu
stodie aliqđ vel opa aialium vt ster
coz et hĩmĩ p. mercede cõpenset. qñ

de tres modi considerari possunt vt i
sili in suo dicitur. In. l. i. §. si qd fuit
ff. de po. sic erit det in iudicio et regu-
labit fm detuz locatiois cui magis
assimilatur vt in. d. §. seruus. l. nullo. i.
fn. ff. de psci. v. cui nā est vt fruct?
et piculi ptimeat ad omni rei locate.
l. item si psci. §. l. i. ff. locati. et de
eo habes. §. locatio.

7 Tercio mō dant aialia et in totuz
trāsferant in accipietez cū pacto qd
teneat ea ad meliorādū et sic melio-
rata cōsent et sic dō detuz inoiat vt
dicitur. l. i. si tibi arce mee. §. si pue-
ri. ff. de psci. ver. An psci dictozū
aialiu si vēdant dō eē cōe. vt. d. l. si ti-
bi arce mee. et sili fruct? ibi p. l. si pa-
scenda. C. d. pac. et sili piculi dō esse
cōe sicut et vtilitas. l. muti. ff. p. loc.
Aduerte in hō det magis assimilatur
cui societas qd locatiois. Et pnt cir-
ca hoc intelligi qd dicit. §. in pmo casu
qñ dant inextimata vel extimata. si vō
melioramentū nō sequat. credo qd i-
tegra ad omni tradentē sunt restituen-
da qñ cā data et cā nō secuta. ff. de cō-
di. cā data. et cā non secuta per totū.

8 Quarto mō dā aialia vt coopia-
tur vel vt coopiat. putat hanc vō va-
ca et hōi et det inoiat? et iō ad ar-
bitriū boni iudicis reducat ne cū aliena
iactura qd lucrif. l. nam hoc natura
ff. de condi. inde.

9 Quinto mō dant aialia aliqui exti-
mata talē qd comodū et comoduz sit
recipietis et sic resultat det? et pōis. et
vēditōis ar. l. extimare. ff. sol. ma. iō
si aliqd accipit ultra psci rōe tps es-
set vura. c. psciuit. et c. i. ciuitate. de
vsn. nisi psci aialiu pceptis fructi-
b? mōiā traheret in soluedo precuz
qz tunc p interesse posset petere ptem
fructuū. l. curabit. C. de act. em. et vē.

et is glo. cōiter doctores in c. conque-
stus. de vfurtis.

¶ Sexto mō sunt data aialia ne ap-
pet an cā societas vel qñ mōiā p-
cipalib? et tūc fm qd psci et talia da-
ri sic extimabit. d. §. qd assidua vel si d-
plicitudine nō appet psci? det? in-
noia? l. i. ff. de psci. ver. et sic cen-
sebit det? societas et p oia fiet d-
fructib? et reliqz sicut ius societas exigit
vel saltē fiet receptori aialium debita
cōpensatio fm exigentia sūptū et la-
boris sui. et hoc actione mandati. ex
quo p impositōez dñi pascēda sus-
cepit. l. i. ff. mā. vel saltē actōe i sēu
sue psci. §. d. l. i. Ex psciōis igit
p qñ societas sit licita vel illicita et
qd dicitur. de mulz casib? cū infinitis
modis possint psci vt i. d. l. nā. ff. d-
p. l. §. et pps antēde qd in psci socie-
tatis aliqui interuenit rō mutui interpe-
trati. puta qñ dant extimata aialia vel
exigit qd sunt ad piculi accipientis
nām societas. et tunc si grauat i aliq
accipiens pp hoc erit vura. Sili-
ter aliqui cū societate pcurrit det? locatō-
nis et ppter ea equitas attendat. et qd
pvenit talis det? vt sic scias discerne-
re qñ est iniusticia vel iniquitas.

Edomia est turpitudine
in masculis fa-
cia. xxv. q. vii. vltus et e graui?
pēni adulterio. vt in. d. c. vltus et gra-
ui? qd cū mife ibide. c. adulterij. An
cleric? dō deponi et in monasterio d-
trudi ad agēdas pñas. Laicos excoi-
cati et pēni reddi alien? a cōione si
delitū. c. eliet. de exco. pla. fm. ll. debz
igne cremari in auct. vt nō lux. cōtra
naturam. vnde dō qd ppter impios
actus sodomitaz fames et terremot?
et pestilentie sunt. et ciuitates cū ho-
minibus pariter pereunt.

Sollicitudo

Sollicitudo An sit pre-
catu. §. qd si

logmur de sollicitudine tpaliuz
sic triplex ē. Una est anxietas et ana-
rie. et hō pēni sp. mortale vō pēni
est ex si. puta qd psciuit finis in ipso
qrendis pati oia facit pp tpla hōda
An ang. in. d. de opib? monachoz cū
dicit dñs nolite solliciti ēē et hoc dicit
vt nō ista iteāmur et pp ista faciam?
qeqd in euāgelij psciōis fieri iubet
Alio mō est mortale pēni ex mō qñ
mī in hōi anxia qd omittit necessa-
ria ad salutē et suffocat mētes et talib?
et hac loqz Greg. xlii. di. c. hic eni
in dō gibb? Alii sollicitudo dō di-
bitatis et diffidentie. cū hō timet ne
tpalia sibi deficiāt. et iō anxia p ipso
non tū aliqd faceret p dei pcepta vel
omitteret et ista ē pēni veniale. Ter-
tia necessitatis et puidētie. et hō nō est
pēni. imo bōa et laudabilis. vñ glo.
math. v. nō labor et puidētia dāna
h sollicitudo mēte suffocat. et d hac
tertia loqz. c. dñe. lxxv. di. solici-
tudo dō spūaliū p se ē bona et ad hāc
xps i dicit nos. math. v. p dñm q
rite regnū dei et. Posset ēē pēni p
accidens qñ hō mī intēderet spūali-
bus qd omitteret pūsiōne humanaz
debitū. qd esse tēptare dei ptra illud
math. iiii. nō tēptabia dñz dei tui

Solutio ē et qd debet red-
ditio. m. i. g. mo.

sol. obli. in pñ. Sz large solo ē
ab obli. liberatio. quociqz mō. ff.
de sol. l. solutio. m. i. qd dicit qz satis-
factū sit creditor ad rōlātes suā p-
soluto habet h soluti nō sit. ff. d pi-
gno. act. l. si rem alienā. §. ois h no.
Sof. et l. dō. in sum. co. ti. §. i.
¶ Et not si spēs solutiois. §. due vna
nāli siue vā qd ē p reditōez et qd d

tef. Alia ciuili siue imaginaria. et hō
mulz mōis. l. p nouatōes qd est qñ ex-
tingit prioz obli et in aliam obliga-
tionē ciuile vel nālez transferit. ff. de
noua. l. i. Et p delegationē qd est qñ
aliū rei vice sua creditor vel cui ipse
iussit dat. ff. de accep. l. i. Et p ob-
lationē factā tpe et loco pgruo. C. de
sol. l. oblatione. ff. eo. l. si solutus? et
l. q decē in pñc. ff. de pig. l. creditor.
¶ Mō tñ pdest oblatio si nō cōsignet. C.
d vñ. l. i. et l. accepta. Et dō qd fiat
cui debet vō obli iudici et si iudex
deficiat honestis psonis. C. de vñ. l. i.
si creditrici de offi. or. c. pastoral. si.
Et qd res deposita daret qd si i vñ
suos puerat nō est tū offerēs. l. de
bitor. ff. de vñ. et si sic deposita res
amittat nñilomin? debitor ē litem-
tus. ff. de arbi. l. arbitri la. i. ff. de po.
l. i. §. si pcuria i saculo. Et hō vñ in
obligatiōe quātitatis. qd si obligatio
esset in spēs. sola oblatio sufficeret. ff.
eo. l. hōiem. §. i.

¶ Aliū solo debiti in qñtitate exstia
sit faciēda fm pcurie valore curre-
tē ipe solutōis vel fm qd valebat tpe
det? §. qd in qñqz dispōne psciū
sit debiti solo §. dō fieri fm monetā
q currebat tpe det? debiti et si nō repe-
rit qd ē reprobata vel dimiuita i pō-
dere puta qd tōsa vñ p lōgū vñz effe-
cia grossa qd argenti i supficie corrunt
ex lōgo vñ vel alio mō ppetuo ē alte-
rata tūc dō solui ipso? extimato fm qd
cōiter tenet per legistas et canonistas
in. l. paulus. als incipit creditor. ff.
de sol. et in. l. in minor. C. in qui. cau.
in iteg. resti. nō ē nece. et per cano. i. c.
qto. de iur. iur. et in. c. olim de cēsi.
et l. Bar. i. d. l. paul? limitet ist d vñ
qñ talis diminitio ptingit i monetā
grossa et si i minia. in dō. An. i. d. c.

quato. et sequit. *Pa. solidus* ita hñe
locū in moneta puta sicut in magna
quā deterioratio directe ptingit ipsas
pecuniā puta. qz duo antiq nō valēt
nisi vñs d nouis. voluit ē. *Pa. p. de.*
in. d. l. in minor. et *Post. l. d. c. qto.*
qz qñ solū pecunia est reprobata nō
deteriorata qz de ea pōt fieri solutio
ex q̄ correbat tpe p̄ctus. *Sz spec. eo.*
ti. et ibi *Jo. and. et Pau. in. d. c. qto.*
tenent qz nō pōt ē est cōia. opti. quia
magis moneta p̄siderat rōne cursus
qz respectu m̄ae vt videt. *in. d. c.*
olim facit ē. *c. c. c. l. ex. lxxv. iij. di. si*
vō alteratio nō esset p̄petua sed ad tē
pus vt ptingit qz floren? hodie magis
valeat qz cras. ita qz crescit vel decre
scit p̄nti tpa cōiter tenet. talem varia
tionem non dēre attendi arg. l. p̄cia
ff. ad. l. falci. sicut enim creditor vellet
sibi soluere si plus valeret. ita dē re
cipere si minus valet cum speretur
augmentū sic voluit *Bar. in. d. l.*
paulus et alij in. d. l. minor. *Ad m.*
hi vñ equū nisi qñ nō esset spes qz de
p̄mo dēret hēre augmentū. quia
sic vñ qz dēat solui p̄m extimationez
tpis p̄ctus qz posset esset qz nūqz cre
sceret argum. l. iurisperuos in p̄n. ff.
de excu. ta. et qd no. glo. in cle. ij. de re
scrip. *Bar. de are. et Bar. in. d. l. pau*
lus. et *Post. in. d. c. qto.* tenet qz si ē
alterata respectu cursus nō respectu
m̄ae et p̄petuo puta qz princeps non
vult expendat nisi p̄ tanto vt forte re
colligat et cudi faciat. qz nihilomin?
de ea pōt fieri solutio si debitor non
fuit in mora. Sed *Oldra. et Sede. in*
d. l. in minor. et cō. *Ant. in. d. c. qto.*
tenent qz dō solui ad extimationē an
tiq̄ currenti tpe p̄ct. qz eadez rō q̄ est
de toto et de pte argu. l. q̄ de tota. ff. de
rei ven. et c. pastoralis. *Sz item cū to*

tum de offi. deleg. et vñ p̄bart in. d. l.
oliz. et vñ magis equū. Et sic p̄clude
qz siue sit reprobata in totū siue alte
rata in pte in p̄petuū respectu cursus
licet nō respectu m̄ae siue deteriorata
respectu m̄ae qz nō pōt fieri de ea so
lutio sed dō solui extimatio p̄m t̄pus
p̄ctus et hoc siue solutio sit fienda rō
ne p̄ctus siue ex p̄dēnatione iudicis
ex p̄dēnatione aut que sit rōe statui
Spec. t̄z qz dō solui de moneta curre
te. Sed *pa. in. d. c. qto.* vñ tenere qd
de moneta corrente tpe facti statui.
Ego teneo cū spec. qz i p̄ntis m̄itoz
sit iter p̄tratio. c. odia d. re. ita. l. ij. d.
solui. vñ qz dō fieri ex m̄adato p̄ncipis
vel alicui? dñi seu ex ei? ḡfa dīc co.
ant. i. d. c. qto. qñ dñs ignorabat vñ
lozē monete sic fiet p̄m cursus curre
p̄m gl. et *Lau. i. cle. ij. d. dec. si vñ scie*
bat ei? valorē sic fiet ei? solo p̄m exti
mationē t̄pis ipsi? mandati seu ḡfe
facte ar. d. c. oliz. et l. ff. de au. et ar.
le. si vñ solutio ē respectu legati sic fi
et p̄m extimationē t̄pis t̄p̄i p̄dñi l̄z
t̄p̄tōz postea multū sup̄uicrit in t̄p̄i
qz sit mutata ita p̄soluit *Oldra. et facit*
tex. in. l. vxorē. *Sz testō. ff. de leg. iij. et*
d. l. si. et seq̄ co. p̄. de anch. i. d. c. oli
et *Jo. an. l. addit. ad spec. eo. ti. et pa. in*
d. c. qto. idē dīc *Oldra. i. p̄cepto arbi*
troz idē dīc *pa. vbi. s. i. p̄cepto indi*
cta p̄dēnat in certa q̄titate et h̄ not.
qz sepe i p̄atica. *L. imita in p̄dicta in*
debito p̄cto ex mutuo p̄m distinctio
nem quā ponam. *j. v. lura. i. s. r̄r. et j.*
Quis tenet soluere. *Pa. qz ille qui*
est obligat? siue sit p̄ncipalis debitor
siue fideiusor.
Et qz gl̄bet possit. p̄ alio soluere. *Pa. 4*
qz sic ē si debitor hoc ignorat et non
velit. ff. eo. l. soluere. ff. de nego. ge. l.
soluēdo et tenet. talis satisfacere p̄fa

to soluenti. p̄ eo si modo sua intererat
vt soluere. l. cum pecuniā. ff. de ne
go. gestio.

5 *Altri tutor et curator vñ ali? admi*
nistratōnem p̄no teneatur soluere de
bitū illi? cuius curam gerit. *Pa. quod*
sic. l. quoties. *Sz sicut autem. ff. de ad*
mini. tutor.

6 *Altri hñs teneat soluere debita de*
ficti. *Pa. qz sic in totū. l̄z in p̄cia q̄tū*
se extēdit facultas hñd. ratio. vt. s. he
res. *Sz. vi. secus si ē legatari? qz tūc*
nō tenet nisi qñ herēduas est nō sol
uendo. qz tūc eo alienum p̄cedit
legatari? vt. s. restitutio. *ij. s. xviij.*

7 *Altri successor plat? teneat soluere*
p̄decessoris sui debita. *Pa. qz sic si p̄*
necessitate lue persone. vel necessitate
seu vtilitate ecclie sūt facta ex eo. c. i.
Alias non tenet ecclia nec successor
eius. *r. q. ij. c. hoc ius de fideius. c. qd*
quibuidā. *Itē credo de successore in*
dñio t̄pali laicali.

8 *Cui dō fieri solutio. Pa. qz creditor*
vel ei? successor cui competit actio ob
ligatiōis si tñ sit cōpos mētis. et ma
ior. *xxv. amos. vñ alteri de m̄adato ipsi*
us. et si creditor sit actus? ad morē
ff. eo. l. reo. et c. e. l. nihil. iterē p̄t ē
fieri ei? socio l̄v triqz eorū ē obligat?
in solidū. ff. d. pact. l. si vn? in p̄n. et ff.
de duo. re. p̄nti. l. ij. et iij. et no. i. c. ea te
de iureiur. *Aut ē p̄curatori ei? q̄uis*
sit reuocat? et ignoet reuocatio. l. ei?
in p̄n. ff. si cer. pe. *Aduerte tñ hic. qz*
si qz soluere filiofamilias sine p̄lētū
p̄tis. vñ in solū sine p̄lētū m̄orū vñ cu
ratoris nō satisfaceret. l. et p̄ totū. ff.
ad mace. et l. pupill? ff. d. actio. *robl.*
Nisi solui sit p̄uersi i vtilitate p̄tis
vel m̄orū. l. l. et ij. *C. si aduersi. credi.*
et l. qñ forte. *Sz fina. et l. i. pupillo. ff.*
de solutio.

9 *Debitor nō hñs pecuniā ad sol*
uēdū pōt offerre re meliorē et tenet
creditor accipere autē. hoc nifi. *C. d. lo.*
Ecclia vñ nō tenet offerre meliorem
sed aliā vt aucten. hoc ius. *C. de sacre.*
san. ecclie.

Quis est p̄ponendus in solutione 10
vide restitutio. *ij. s. xvi.*

Altri possit qz repetere pecuniā et
bitā ex v̄dēndō et rei lue i subidm. *Pa.*
Ludo. in. no. qz sic vt ē casus i. l. in ci
uile. *C. de rei v̄dē. et l. si cū fuit. ff. si*
cer. pe. et l. si. ff. de nego. ge. *Sic et qz*
pōt agere ad re ēptā ex sua pecunia i
subidm. l̄z si sit mibi obligata. Et qz
possit agere et gl. l. p̄cul? ff. d. iure
do. et casus i. l. vxor marito. ff. de do.
inter vi. et vxor. *Itēz p̄pōt ille qui pe*
cuniā dāt negotiatori facienti diuer
sa negocia i ea negotiatōe et alij qz ei
dē dderūt i alia negotiatōe. *Itēz*
i. l. p̄curatori. *Sz si plures ff. d. tribu.*
p̄m *Jo. plagicem. et Lud. d. roma.*
in nota.

Altp̄ excōcatio sit faciēda. Pa. qz si 12
sit t̄z tamen non debz fieri et si ē iur
ramento tenebatur. vt. s. excōmuni
catio. *vij. s. xij.*

Altri liceat soluere creditori credi 13
toris mei. *Pa. Bar. i. l. soluti. s. soluti*
ff. de pigno. act. distinguit qz si credi
tor creditoris mei h̄z bona obligata
puta. qz p̄durt domū ab eo qz eam ab
alio p̄durerat sic liberor ipso iure et
creditor meo iunto. l. vñ p̄ntē. ff. d.
creditor meo iunto. l. vñ p̄ntē. ff. d.
p̄ntē. pe. cū possēt ab eo cōpelli. l. no.
mē. *C. qz res p̄i. ob. po. Sicut qñ talis*
facit est creditor p̄p me. puta. qz cre
ditor me? gerēdo negocia mea? acce
dit meo ab eo vt i. l. si liber p̄o. ff.
d. neg. ge. *Si vero qd sit oīo sepata a*
mea si sit eo volēte i dubie liberor. l. i.
iuto. ff. de solu. et l. penult. et si. ff. de

Tertia est diuinatoria q̄ sic diffinitur
Sortis est ars diuinandi futura a scis
p̄fibi? dānata sub anathemate. xxvj.
q. v. sortes. qz diuinatio semper acci-
pitur in mali sicut p̄phetia in bonā
partem. i. q. i. nūq̄.

2. **U**trū sit licitū vti sorte in aliq̄ cāu
R. fm̄ gl. i. sum. xxvj. q. ij. q. sorte di-
uinatoria q̄ expectat euentū ex fortuna
solū et nō sic aliq̄ iustitio et reb? tp̄a
lib? solū sic lz. Sortes vō q̄ hunt per
magicas incantatiōes vel q̄ sūt ad ex-
ercēdas vanitates aliq̄s vel ad inq̄-
rendū occulta vel futura q̄ dicunt? di-
uinatorie sūt p̄hibite nec vnq̄ licet
xxvj. q. ij. bi. q. r. c. illud. Sorte vero
p̄sultoria q̄ sit cā necessitatis ad scien-
dū q̄n alr neq̄ scripture auctoritate.
vel alio auxilio pōt sciri nō est illicitū
vt i. d. q. ij. c. nō exēplo. r. q. v. nō lz.
Mā cūz nō sapere est hūanūz auxiliū
tūc ad diuinū possum? recurrere. vt
xxij. q. ij. q̄rit vt puta. Linitas ē obse-
sa dubitat clar? q̄s deat fugeret et q̄s
remaneret tūc oīones p̄missa s̄z aug.
sorte erit diuinēdūz facit. l. lz cū ābo-
ff. s̄z iudi. r. l. si duob? in fm̄. C. cōia
s̄z leg. r. fm̄ hāc necessitatē intelligo
eadē. q. c. sortes vbi of q̄ nō ē aliqd
mali qd̄ sita fm̄ p̄da. l. c. fi. s̄z sorile.
vz q̄ ea lz vti in tali necessitate si q̄-
tuor p̄currat. Primo i reb? tp̄alib?
lz in sp̄ialib? vt in electiōe seu ei? tra-
ctatu aut? electione cōpromissarioz
q̄tuz ad off. i. eccl̄astica ē in oī casu
p̄hibita. Sēdo si fiat sine oī supersti-
tiōe. Tercio q̄n euentus sortium expe-
ctat a deo q̄ si a diabolo erit illicitū.
Quarto q̄n si cū magna deliberatiōe
p̄missa ofone. sicut apli. act. i. in ele-
ctiōe. mathie petēdo a deo ei? volūta-
tē in hoc. Aliter aliq̄ istoz deficientē
erit illicita. Zan. vñ archi. r. hostie. te

nēt indistincte q̄ oīa sorte p̄p̄te acce-
pta est p̄hibita pp. d. c. sortes. Szm̄
dic̄ vñ in sorte diuinatoria r̄ p̄sulto-
ria extra p̄dictū calum necessitatis. se-
cus in diuinoria.

Quo modo sit sortilegiū siue idi-
uinatio. R. q̄ trib? modis. P̄mo per
manifestā inuocationē demonū. r̄ h̄
siue noīes nigromācia vel aremācia
aut q̄buscūq̄z noīb? fm̄ q̄ sit diuersi
mode sp̄ ē penū mortale grauissimū
atenes nediū desister ab ea s̄z ēt librol
cōburere. alr absolui nō pōt. Et q̄ ta-
lea diuinatiōes addiscit mortāl? pec-
catu s̄z artē magicā q̄ fm̄ R. c. in
si. di. vij. ar. ij. q. iij. nō ē scia h̄ sup-
stictio zin si. tale a diabolo recipiunt
r̄ maletermināt. r̄ s̄z hac p̄es. s̄z. xxvj.
q. iij. c. igit? r̄ eoz noīb? r̄ q̄no demo-
nes scitū futura r̄ tales recipiūt h̄es
ibidē in. c. sciendū r̄ c. seq. r̄ p̄p̄a de
noīe nō curo ex q̄ p̄z de inuocationē s̄z
monū. Aduerte tñ q̄ aliud ē inuoca-
re demonē qd̄ nō lz aliū occurrēt ali
qd̄ p̄cipere sicut faciūt sancti cogētes
eos aliqd̄ dicet q̄n in corporib? obse-
sio sunt qd̄ lz q̄nto piculosus sit nisi
ex instinctu sp̄s sci fiat de q̄ dicv. s̄z.
adiuratio. Sēdo sūt sortes siue diui-
natiōes siue manifeste inuocationē de-
monū. s̄z ex sola inspectiōe aliq̄ cor-
poz sicut faciunt astrologi. r̄ illi q̄ ex
inspectiōe leniamentoz man? vel oca-
loz aut corporis hoīs vel aīas aut ex
eoz garrim vel volatu siue ex eoz ob-
natiōe futura occulta p̄noscant. r̄
vt scias q̄n talis diuinatio sit p̄hibita
aduerte vt colligo ex scis. Bo. in. si.
di. vij. ar. i. q. iij. s̄z p̄tis. r̄ Tho. fa. fe.
q. xvj. ar. v. P̄mo si tale futū sit in
re p̄siderata sicut in cā p̄p̄ia r̄ per se
r̄ sic nō est p̄hibita. vñ astrologi p̄ne
diuinare ex p̄sideratiōe astroz q̄ cras

472
fiet eclipsis sol? vel lune. vel pluuia.
vel venti vel frigus aut calore t̄mōi
r̄ sic talis diuinatio nō est p̄hibita.
Si vō tale futū nō est i tali re nisi di-
spositū. puta bona habitudo corpo-
ris indicat bonā q̄litate mentis. r̄ s̄z
rio mala t̄mō. sic s̄z lz diuinare. s̄z
q̄ talis erit inclinat? ad tale viciū vñ
habilis ad tale studiū diuino libertas
liberi arbitrii n̄ excludat q̄ diari pōt
r̄ astris r̄ q̄s aliq̄s dispōnes seu in-
clinationē coroll. Si ēt tertio isit sen-
sitiue s̄z est i aīalib? irrōnalib? q̄ q̄ a
rōnes nō impediunt facili? sentiūt mu-
tatiōes eoz celestū pp̄ quā faciūt
aliq̄ signa sic diuinare q̄ pluet vel t̄p̄o
mutabit? vel vigebit frigus nō ē p̄hi-
bitū q̄n ad aliud nō erēdunt talia si-
gna nisi ad infūctas eoz celestū
diuinādas. Si aut tale futū nō ē in
tali corpe inspecto. nec sicut in cā per
se nec sicut i dispōne nec sicut tertio
mō sic diuinare velle ē penū mortā-
le r̄ supstictiosus sic faciūt q̄ cū obuiāt
lepori vel semine p̄gnati dicūt malū
futū r̄ t̄mōi. xxvj. q. ij. c. illos. r̄ c.
seq. S̄z supstictiosi sūt q̄ ea q̄ libero
arbitrio subiacēt certitudinalr scit vo-
lunt? r̄ diuinare r̄e ista h̄es. xxvj. q.
li. c. illd̄ quoq̄. Jo. Tho. v. bi. s̄z. ingt
q̄ si p̄dicta signa extēdant ad ea q̄ n̄
subiacēt cālitati eoz celestū. sic
sūt act? liberi arbitrii r̄ ea q̄ p̄ accidēs
euentū sic diuinatio ē illicita. r̄ Bo.
v. bi. s̄z. diuinatio astrologoz q̄ preten-
dūt vltra vñ astroz ē p̄ diabolica cō-
mercia. r̄ sic p̄z q̄ ē mortale peccatū.
Tercio sit cū aliquoz supstictioz ob-
seruatiōe r̄ istud oīo p̄hibet q̄ ibi est
tacita demonis inuocatio q̄ sic p̄uenit
cū p̄mis inuocatiōib? talū vt of. xxvj.
q. li. c. q̄ sine saluatore. r̄ q. v. c. nec mi-
nus sic faciūt illi q̄ p̄ arillū p̄iectū su

per libro p̄ictoz vitā vel mortē vel
bona seu malā fortunā alterius scire
volunt. S̄z qui furta vel t̄mōi oc-
cultā per inspectiōē inuestigāt scire
libri vel inscriptiōē inuestigāt scire
r̄ huiusmodi. de ista h̄z de sortilegiis
et marum.

Que pena sortilegiōz. R. scdm̄ le. 4
ges debent de capitari. r̄ si ad domos
altorum vadunt debent igne cremari.
Item bona eoz publicari. l. nul-
lus. l. nemo. l. culpa. C. de male. r̄ ma-
the. fm̄ Canonēs si est oculum in-
ponitur penūctia quadringēta dice-
c. r̄ eodē titu. Si notorium est infa-
mes sunt r̄ etiam qui ad eos cōcur-
runt. ij. q. viij. quisquis r̄ de testib. ca-
testimonū. Si clericus debet depo-
ni r̄ in monasterio retrudi. xxvj. q. v.
non opz. r̄ c. si quis epus. r̄ c. seq. ne-
laici si sunt serui verberib? subiciuntur
si liberi sunt inclusione digna de-
trudendi. xxvj. q. v. contra ydoloz
oēs tales efficiuntur irregulares si sit
notoriū tñ ep̄s poterit dispensare fm̄
Ber. in. c. ij. eo. titu.

Utrum liceat vñ somnijs ad sciē-
dum futura. R. quod si quis sit cert?
p̄cedere ea ex diuina reuelatione sic
licet. Similiter licet vñis ad p̄co-
gnoscendam naturā causam intrin-
secam vel extrinsecā puta. accensio-
nem colere aut alterius humoris seu
febris future vel pluuias t̄mōi. nō
tamen certitudinaliter qz multiplici-
ter possunt impediri. Ratio quia ta-
lia futura sunt in parte sensitiua sicut
in dispositione nō sicut in causa. Si
vero huiusmodi sōnia causent ex re-
uclatione demonū qd̄ est quādo in-
uocantur expresse vel tacite puta su-
persitiones obseruando sic erit illi-
citur r̄ mortale p̄ctū. Et idco quia
D. iij

difficile est intelligere quoniam accidat ex
causa naturalibus est supernaturalibus a deo
vel ab angelis propter eius curiosam obser-
uatio est temeraria et prohibita, unde esse
ebrii. xxxiii. Sicut parturienti cor tunc
salutis parit nisi ab altissimo iussa
fuerit visitatio. Pro clariori tamen intel-
ligentia aduerte quod quicquid est futu-
rorum dicta que ad somnam pertinet. pri-
ma est quorundam qui habent eam natura-
lem determinatam in omni similitudine sicut
febris et habundantia collere eo quod non
representat in homine in quo super abun-
dat collera in somniis imaginatio febris
future. Similiter si somniat occupatio-
nem igneis signum est quod colera predominatur. Sive aere vel vola-
tu signum sanguinis. Si de aqua tellu-
rioribus signum flegime. Si de terra
signum malenconie et huiusmodi somnia si
signa non ea accidenti futurorum in homine
Secunda est quorundam que habent causas
naturales extra hominem somniantes. ut
sunt illa que proveniunt ex aliqua de-
terminata influentia corporum celestium
ut pluvie siccitas. et huiusmodi sicut
etiam faciunt elementa in brutis sic
somnia erunt signa non ea futurorum
nec necessaria sed contingenter. quia mul-
ta possunt impedire tam ista quam illa prima
ta medicina et dispositio superior. ter-
tia est quorundam habentium eam voluntariam
in homine somniantes. ut sunt illa que depen-
dent ex opere ipsius somniantis et hec sunt
a casu. nisi habeant per revelationes sicut
quod aliqui somniant quod voluntarie factu-
rus quod tamen facere non cogitauerat. quar-
ta est quorundam per aliquam causam determina-
tam ex voluntate creata providentem. ut cum
homo multum sollicitus in vigilia de aliquo
non potens cognoscere quod proficiat ali-
quid somniando providetur per sedationes
motuum interiorum et exteriorum. Quinta est

quorundam habentium causas voluntarias in aliis
hominibus a somnitate ut. si illa som-
niat quod alii facere disposuerunt et ta-
lia providere non possunt in somniis per ali-
quam causam determinatam aut naturalem. Sed
si aliqui illa somniant hoc est a casu. id
dicunt talia a casu per accidens sicut per
de somno. et vigiliis. et hec sunt a diabolo ut
decipiat fidem adhibentem vel aliquid aere
aut sanctis angelis. Prima ergo et secun-
da non est prohibita ingredi per somnia
dum tamen non certitudinaliter credat. sicut
nec quarta. sed tertia et quinta sunt per
hibita diabolum est. ut dixit nisi
sit certus de divina revelatione.

Spectacula

vide in
duos per
totum et lores.

Sponsalia

sunt futu-
rarum nu-
ptiarum promissio. xxx. q. v. no-

strates et dicunt a spondeo. deo. ut in
l. ii. ff. de sponsa. hinc sponsus quasi pro-
missus et sponsa quasi promissa. et ideo post
dictum matrimonium sponsa dicitur sponsa
sponsus nec sponsa propter sed vxor et
maritus. unde si legat aliquid alicui si pre-
rit matrimonium cum terra illico debet si
bi legati quo dicitur et sponsa de presenti si non
presumpserit. ut in l. cum fuerit. ff. de co-
di. et de. facit. c. sufficit. xxvii. q. ii.
Et nota noce maritalis venit sponsa per
priorem. per. sponsa. i. Rica eo. ii. q. in odio
suo. Et qui inserti quod si statuto canonicum ne
maritata succedat cum fratribus in bonis
parentum. quod sponsa bene succedet. Nec
positus vel sponsa de presenti venit non
suntine mariti vel vxoris. Nec matri-
monij nomine veniunt sponsalia. ut
idem dicit in. c. iii. loco de plurim. In
indifferentibus vero veniunt solum sponsa-
lia de presenti si in favorabilibus bene venit
sponsa de futuro. per hoc. vñ. l. i. l.
non sine

non sine. C. de. to. q. lib. et ibi per. l. i. et
alios vide bonam gl. in l. i. de nupt. s.
sed si vxor. xxvii. q. ii. in pñci. Et hoc
verum nisi addat aliqua qualitas deter-
minans et distinguens. puta marita-
ta et cognita et huiusmodi.

2. Quis potest habere sponsalia. R. per. q. q
libet qui potest matrimonium habere secundum
canones. id est si secus secundum leges ut per
l. si quis officium. ff. de rit. nup. et l. i. l. solet
ff. de his qui non. infra. et qui non potest
habere matrimonium potest habere sponsa-
lia ut. j. dicam.

3. An abites possint habere. R. per. q. sic
per. nuncius vel l. as. l. sufficit. ff. de spo.
et qui cle. vel vo. c. veniens. et. xxx. q.
v. nec illud. Et si nuncius vel curato-
res renouant antequam habere non erit spon-
salia secundum. Post. l. i. l. nuncius. Ignorant.

4. An aliter sine mandato alteri pos-
sit habere sponsalia. R. per. q. sic ut per. p
filio et in. p. filiarum tutorum et curatores
et quicquid alii. Quis non habeant manda-
tum a principio. si tamen sponsalia non sunt co-
nec ille vel illa sciuerit et ratio habetur.
Et hoc secundum canones quod non regunt nisi
presentibus ut in d. c. sufficit et ex eo. ti. c.
et loci de despo. ipu. c. vnico. li. vi.
Aduerte tamen quod si pater prius filio dedit
sponsalia ipso tacite l. alter non presentiat
et ipse tenet sponsalia quia taciturnitas
operatur presentibus ut in d. c. vnico. Secus
autem in aliis ab ipsis presentibus et in se. quod non
sufficit sola presentia. si igitur alter presentiat
et ipse tenet tacite. facit. c. ad id. qd. de
spon. nec cures de gl. i. d. c. vnico. q.
30. an. in nouella. eam correxit.

5. An minor possit habere sponsalia.
R. per. q. sic dummodo sit. vii. annorum comple-
torum quod minor. vii. an. non potest habere et
si habet non tenet. Nec omni publice
honestatis iusticia. d. c. vnico. Et si al-
ter sit maior. nisi postea ratificet.

473
Quomodo habent sponsalia. R. per. q. duo
bus modis. Primo simpliciter et abso-
lute. Secundo sub conditione.
Quot modis habent sponsalia ab-
solute. R. quatuor modis. Primo per
verba de presenti si ambo sunt impuberes
vel alter eorum. Nam iuris interpretatio
ne sunt sponsalia de futuro. c. si. de de-
spo. ipu. et clarum. i. d. c. vnico. Secundo
per verba de futuro ad hoc apta. ut
puta. promitto vel iuro quod te accipiam
in vxore et similia ut in. c. pe. de spo.
Tertio per anuli subarratores. xxvii. q.
ii. Si quis desponsauerit. Quarto per ar-
raz dationem. Sed quo ad istos duos
ultimos modos dicitur per. l. c. si. de de-
spon. ipu. q. sic possit dicitur in primo
modo. sicut sponsalia ut in. c. femine. xxx.
q. v. Et ideo aduertendum quod si pcesse-
rit sponsa apta ad habendum matrimonium tunc
anuli subarratores vel datio arraz faci-
unt matrimonium non sponsalia. Secundo si
cesserunt verba de futuro sic erit spon-
salia. Si vero nulla sponsa pcesse-
rit tunc secundum consuetudinem indicabit aut per ma-
trimonio vel sponsalibus. Et si pcesse-
rit do non sit in hoc aliqua sic nihil proba-
bunt. Si aliquid certum non potest conceptu
quod talia sunt signa equiuoca ad mul-
ta. et ideo nihil certum probat. c. illud de
pñci. p. q. arre etiam dant in aliis
et ibi. ut in l. i. d. pñci. ep. i. principio.
Si autem solus vnus sponsa pcesse-
rit tunc missio anuli acceptio arraz denotat
pñci. alteri et pñci. Et sic erit sponsa-
lia vel matrimonium secundum ea. ut in no. gl. i. l.
c. de de spon. In dubio tamen subarra-
tione per inmissionem anuli presumendum est
per matrimonium quia res favorabilis est. ut
in. c. l. i. de pñci. pñci. et in. c. si. de re indi-
c. l. i. alio pñci. pñci. d. q. uel
Et aliter aliqui accipere habet sponsalia
l. i. vñ ipsam accipere habet sponsalia
per. q. non ut. c. ex sponsalibus. de spo. li.
D. v

¶ nisi aliq. eaz. sed in eis spali p'sent
 Quid si p' iuravit dare vna de si
 liab' suis. R. Dost. r. Sol. q' spola
 lia no sunt. s' tñ p' tenet vna dare r
 qua vola. r. iust. de actio. s' p'erea
 Et si vna obtulit r ipse si acceptavit
 e absolut' a p'missione. ff. de. ob. si
 putat' suz. r. si oēs moriāt p'ter vna
 illā dare tenet. ff. de. ob. si p' em
 ptioe. s' si p'tio. Qd lra rez. si puel
 la voluerit alo nō. q' nō tenet p' tale
 iuramentū p' nisi ad facien. qd i eo
 est no. gl. i. c. ex l'ris. r. c. sicut. de spō.
 r. l. de iure ciuili. p'mittēs factū alie
 rum nō obliget nisi specificē et p'mi
 ferit se facit vel curatur ut iust. de
 iurati. si p. s' si qd alia tñ qñ p'mittit
 cū iuramento et simplr tñ p'stare ope
 ram quā pōt sicut si specificē se obli
 gasset arg. c. ad n'ram de iurandi. r. l.
 cum p' s' filius matrē. ff. de leg. ij.
 Quid si p'mittit vna determinatē
 si illā nō possit dare alterā. R. q' si p
 ma p'sent nō poterit alia hēre. q' in
 est publice honestatis iusticia et si p
 p'dimentū affinitas cū p'ma nō po
 tuit p'stare. Secus si nō p'sent q' tñ
 sedam dare de spon. c. ex l'ris el. ij. r
 de resti. spo. ex parte.

¶ Sed qd si aliqui p'mittit alteri q'
 eā despōsant. R. q' si p'missio fuit q'
 despōsaret eā de futuro. sic nō erunt
 spōsalia aūq' despōset eā fm. l'm. r
 do. Ant. i. c. is g. d. spō. si vō p'missio
 fuit q' despōsaret eā. l. p. d'ba d. p'nti
 sic talis p'missio facit sponsalia fm
 Lar. in. d. c. is g. l'et si sum' i dubio
 tñ i locis vbi p'vni ē q' cōiter acci
 piunt p' d'ba de futuro nō erūt spōsa
 lia iudicāda. S' vbi cōiter accipiūt
 p' verba de p'nti sine alijs spōsalijs
 erūt sponsalia p'ca per talē p'missio
 nem q' bñ no. q' sepe in practica.

¶ Atz idistice possit i spōsalijs ar 12
 rap traditio iuruenire. R. pa. i. c. gē
 ma. eo. ii. r. Jo. an. r. dicit' p'siderādā
 q'itate p'sonaz r q'itatez arraz. St
 eni iter vltas p'sonas iuruenit tradi
 tio magnaz arraz. sic nō vly q' ē ea
 dem rō in eis sicut r in pena. r h'c
 opi. v' tenere. Cy. in. l. mulier. C. de
 spō. Et l'z bar. i. l. ticia. ff. d. v. ob. idē
 stincte velt q' admittat dūm nō re
 cedat q'itate totius l' donationis p'p
 nup. in p'ma opi. est egor i p'scia. q'
 cū hēm' rōnem legio nō est curran
 di de verbis. l. nō dubiū. C. de legi.
 Sed q' regnū v' valeant arre. R. i
 q' duo p'mo q' q'itate sit de numera
 ta r tradito p'ti. Sec' vbi p' p'tere
 tur in se recepisse fm. Bar. i. d. l. ti
 cia r sede. p' dicit' r. Et dicit bar.
 ibidē q' si vtraz p' p'tere se rece
 pisse ab altera et si de iuramentis so
 lutio s' p'ea restituta fuit. q' si solui
 tibi mille r a te recepti alia mille nō
 videor soluisse ar. l. g. soluit ff. d. sol.
 l'z multi teneat p' in hoc vltimo. d
 q' vide bal. i. l. fi. C. de spō. r v' egor
 opi. bar. r eā sequit' pa. r do. Ant. in
 d. c. gēma. q' facit' q' p'mittit q' ex
 burlet. r iō nō v' exburlet q' tñdem
 recipit statū r p'ea r bar. ibidē fūcti
 nō posse dari loco arraz et si vendēs
 p'stuit se noie alteri p'olidere q' l.
 fi. C. de spon. loquit' de arrio traditis
 in q'itate. r annulat alia penaz. ergo
 nō debem' ex illi casuz arraz appro
 bare. S' p' bar. est Ange. r p'mo. in
 d. l. ticia. r do. Lucas de grassio. dicit'
 tes q' p'dicta. l. fi. nō facit mētionē de
 q'itate sic fm. eos pōt dari fundus.
 r est verior opinio. Secundo requi
 ritur q' nō sint in tali q'itate respe
 ctu dantis q' transiunt in locum pe
 ne v' s' dicit' Aduerte tñ q' cessat per

ditio arraz quando per eam nō fiat
 nec cām p'bit ut nō fieret matrimo
 nium. C. de spon. l. vlti.
 ¶ Atz pena appositā in sponsali
 bus valeat. R. p'a. in. d. c. gēma col
 ligēdo dicta doctor' in. d. c. gēma. r i
 d. l. ticia. q' aut pena apponitur iter
 ediorum opi. r t'z Bar. in. d. l. muli
 er. etiā de illa pena que est in lucro
 p'dēdo. vnde si vixerō p'mitto tibi
 donare centū si nupseris mihi nō va
 lebit. ut in. l. si ita stipulatus. s' si tibi
 nupsero. r ibi per Bar. ff. de verbo.
 oblig. Qd tamen limita verum nisi
 to cui p'missio sit esset nobilior. quia
 tunc videt' pot' donare alo recom
 p'sandi rōe nobilitat'. p' do. h' facit
 q' no. bar. in. l. i. c. de do. an nup. r. l.
 si voluntate. C. de do. p'mi. Ant pena
 apponit' inter parētes ipsoz p'vnti
 um sen alios ita p'vntos p'vntib' ip
 sis q' verisimiliter isti inducerent ad p
 etum m'fimonij ne parētes vel amici
 eoz incurrat' sen soluant penāz sic nō
 vly ut in. d. c. gēma fm. vnum intelle
 ctus r in. d. c. ticia. r in. l. heres me'
 in. fi. ff. de p'di. r demō. Valeret tñ il
 la q' est in lucro p'dēdo ut p' bar. in
 l. ticio. s. ticio. el. l. ff. de p'di. r de aut
 pena apponit' inter alios a p'dictis sic
 vly et si talis e'ne' p'miserit noie mu
 lieris sub certa pena s' cōez opi. Ad
 verte tñ singl' q' tales p'mittētes sub
 pena p' ticia p'bet cū semp'ronio si q'
 tū in ipse ē facit nō incurrit penā
 q' difficultas ex quo factū est in obli
 gatione alteri' excludit cōmissiones
 pene. ut est tex. no. in. l. si rebēda idē
 iuris erit el. i. in. fi. ad. l. rod. de iac.
 r in. l. i. ff. si quis cautio. r hoc tenui
 t Jo. pla. ut refert sede. p' dicit' r
 do. Ant. in. d. c. gēma. sequit' Pau.

474
 solidē. facti q' no. Bar. in. l. i. bus ter
 minis i. l. p'mi. s. illd. ff. de. obli
 q' no. q' facit ut ille q' in p'nti sub
 pena p'mittit p' filio vel amico q' ra
 tificabit. q' si facit qd in se ē cūtat pe
 nā. r hoc rez de pena q' p'stit in per
 dendo vel minuēdo de p'monio. se
 cūo de alia q' est in acquirēdo. q' cel
 sare lucroz nisi ipleretur p'missum.
 Atz possit iuruenire pign' p' m'fi
 moio p'dēdo. R. fuit opi. diuersa In
 noc. t'z q' sic p. l. vnicā. C. si rector p'
 do. Ant. t'z q' nō pōt nisi p' steresse p'
 stando. Jo. an. dicit' distinguēdā fm
 q'itate p'sone q' velle pign' nō h'z in
 timidare magnū viz sic pōt iurue
 nire. Sed de iure v' verior opi. do.
 Ant. p' qua facit qd no. glo. in. l. si ita
 stipulat' fuero. s' si tibi nupsero. ff.
 de ver. oblig. q' dicit' q' oīs stipulatio
 talibus est reprobata r in. d. l. vnicā.
 Actus arrarum vocatur pignus. Et
 ideo non obstat.
 ¶ Atz interesse possit peti. R. Jac. i 6
 d' are. Cy. r cōiter doc. i. l. i. C. d. spō.
 r in. d. l. ticia. q' nō pōt peti nisi dolo
 se p'aro se habuerit q' tñ peti actōe
 de dolo. nō aut p' stiponem. q' nec
 p'cessioe iuris altera p' pōt a sponsa
 lib' desistere. r ne m'fimonij intui
 def p'pter solutionē pene istud segē
 d'ost. in sum. r p'a. in. d. c. gēma
 Querit an recipiēs arras lucrē
 eas p'cto m'fimonio. R. Feder. in. d.
 eas p'nt Jo. pla. r p'a. in. d. c. gēma
 p'nt. p'nt Jo. pla. r p'a. in. d. c. gēma
 q' nō r sequit' Dost. i sum. l'z i. d. c.
 gēma teneat q' lucrat. s' nō est verus
 cū nullo iure p'hibet. r iō restituet. s'
 si non sequat' ex defectu alteri' p'is.
 sic lucrabit. p' dicit' ex defectu suo sic
 reddet dupli. l. arrio. r. l. i. q' incipit
 mulier. C. de spon. hoc rez si acci
 piens ē maior. r. v. vel si veniā
 q' vj

etatis ipe trauit a se non tenet nisi sim
plu restituere. d. l. si. q. uis ex defectu
suo no fuerit secuti matrimonium.

18 **¶** Quid si dunt sponalia sub condi
tione dicunt dictum est de infimonia
fm illas regulas vis infimonia. iij.
ipeditio. iij. Unde aduerte q. an
aduerti pditione sponalia no sut nec
ont publice honestatis iusticia vt in
d. c. vnico de spo. lib. vj. nisi p facuz
a pditione recedat. puta cognoscendo
eam. de p. appo. c. de illis in ter. r.
in gl. r. in. c. super co. r. in. c. per tuas

19 **¶** Quid si qd dicat alicui do tibi fi
de q. te accipia in vxore. r. illa nihil
uideat nec vbo nec signo. p. q. spo
salia no sunt. Sz tñ copellendus e ta
lis q. dedit fide vt ea seruet si alter vo
luerit fm Rod. Sz ego no credo q. aliq
intermedia interuenerit anteq
alter pscum demonstrauerit. ff. de
ver. oblig. l. p. r. inu.

20 **¶** Quid sponalia dissoluant. p. q. i
xviij. modis. p. p. mutui pscu
sum et si erat iurata hoc t3 spec. ti. de
legato. s. nunc ostendi. r. p. au. i. c. p. re
rea de spon. dicit hanc esse coiores
opt. l3 gl. in. d. c. p. retea teneat no pos
se sine pcto. Sed mihi pl3 distinctio
Inno. in. d. c. i. q. aut iurauit intuitu
dei aliquā mulierē accipe in vxore
non pot illa remittere. Si vo no in
uitu dei. sed ppter ei coplacentiam
sic possunt se absolvere.

21 **¶** Sz nūqd si sponalia no erat iura
ta poterit alter n psciente alteri rece
dere a sponalib3. p. c. i. fm gl. i. l.
i. c. de spo. q. sic et de iure canonico
r sequit Ly. ibide r hoc idē v senti
re gratian3 l3 dubie. xxviij. q. ij. s. sed
almd. r. s. si. Nec obstat. c. de spona
taz. xxviij. q. ij. q. loge in infimonia
de pñu. Itē nec. l. i. ff. ex q. cau. in fa.

irro. Abi spona efficit isamiso si bina
sponalia pñt q. est vez nisi sponali
bus pñis renūciat. l3 qñ ipso renū
ciat h3 locum. l. i. c. de spon. q. dicit
vna de sponata alteri no pñit nūbē
Nec obstat q. nudu pactu ecclia co
pellit obseruare. c. i. de pac. q. iust
est spale in infimonia pp rōez l3 re
sit oio l3 re ar. c. regnuit de spon. et
qd no. Inno in. c. venies de iureiu.
r pl3 mihi qñ aliq noua cā cum ad
hoc inducit que si a pncipio fuisset i
peditio dedit nec pñeret alter
no credo sine pcto mortali possu rece
dere a sponalib3 pñis cū alia pñe
do altera no pñitente.

22 **¶** Sedo qñ alter iurat religionē et
an pñessione. c. venies quicq. tel. ro.
fm vñu intellectu qd facere pñt an
carnalē copulā etiā altero inuito. vt
s. matrimoniu. iij. s. xviij.

23 **¶** Tertio qñ alter pñt cū alia pñona
per verba de pñu vel per verba de
futuro carnali copula subsecuta. d. c.
si inter virum r. c. i. de spon. duo.

24 **¶** Sed qd si cognouit post sponalia
pñta alia mulierē r post coitu pñt cū
ea sponalia et. p. q. pñna no soluē
ppter hoc. sed op3 coit3 sequat pñta
cū sponalioz. c. venies. el. ij. s. spo.

25 **¶** Sed qd si pñna sponalia fuerit
eta similr. sed vo cū iuramento. p. q.
tenet redire ad pñm qñ no dissolui
tur per tale iuramentu. c. sicut ex l3 s
spo. xxiij. q. iij. i. malis pmissis. Et h
et veru si no intēderet a pñis rece
dere. Sed si a pñis intēdit recedē
ex cā cū possit vt dixi. iō seda tenebūt
r ad. d. c. sicut ex l3 s. die q. loquitur
qñ sine aliqua noua cā uult frangere
fidem quā redit pñe a se non.

26 **¶** Quarto qñ ali se trāssert ad aliam
regionē. vii si no est sps de pñmo

reditu credo q. dissoluant et iurata.
vt vñ sentire pa. i. d. c. de illis co. tu. r
et gl. in. d. c. de illis. dñ dicit fm. l. i. q.
si inuit aliq eē de iure canonico r pl3
mihi pp periculū incōtinētie. Nam
fm legea si p biennij expectauit alter
eti qui ē in puincia. r no eretur fuit
nuptias libere alteri pñt mtere. c. de
spo. l. ij. r si ē in alia puincia d3 expe
ctare post trea ānos vt l. i. l. ij. c. de re
pu. r hoc si est absens ex pbabili cā
tñ. Si vo sit absens ex pbabili r ne
cessaria cā. d3 expectare donec adlit
vt. ff. de spo. l. sepe vide glo. q. hoc t3
in. d. c. ij. c. de spon. Nec ob. d. c. ex
l3 s. q. l3 dicit q. per quatuor annos
vel quinq. expectauit hoc no consta
bat. l3 fuerit allegati. r si pñtasset pa
pam no iposui set de pñrio vel po
tes dicere q. ideo ibi iponitur pñia
q. sine auctoritate superioris no debu
it cōtrahere iuramento. Sed si euz
auctoritate superioris fuenisset tunc
credo emittet et pñs arrant vt non
eas amitteret si interuenerit quāuis
etiā no expectet ipus statutu per le
ges r fm hosti. in. d. c. de illis. r ali
os doct. post ipuz uidet d3 talez ab
soluere. ppter periculū fornicatiōis.
quod bene no.

27 **¶** Quid quādo certus terminus
ipis oppositus fuit. Nam ipso elapso
ille per quem no stetit liber est r nu
bi sine pñrio. sed alteri imponitur
pñitētia de pñrio vt in. c. sicut ex
l3 s. co. ti. Et hoc veru nisi a pñci
pio fuisset pure contracta r postea
pñuerunt de die nuptiaz q. per la
pñm illius dicit no literatur alter q.
terminus ex pñfacto fuit oppositus
p sollicitando iplemento pñmissionis
tam facit r pure no a se finendi pio
missionē. fm theoricam do. Anto. in

d. c. sicut ex litteris.

28 **¶** Sexto qñ alter lepra vel paralisi
incurrit aut visus vel nasum amisit
aut ei aliqd turpi cūent. vt in. c. lu
teras. de pñg. lepro. r. d. c. sicut r in
c. quēadmodum de iureiuran. in ter.
r in glo. Et hoc verum si turpido
aduenerit post pñm. secus si tempo
re cōtractus inerat. sicut nec contra
bens pot allegare su spectum debito
rem ppter paupertatē pcedentem
sen mores ad qd facit creditores. ff.
de pñleg. credit. r. l. i. c. de spon. r
ibi per pñar. r pñar. in. c. quēadmo
dum de iureiuran.

29 **¶** Septimo qñ alter fornicat quo ad
inocentem. sed ille qui fornicatus est
no potest resiliē si alter inocens ve
lit cōtrahere secuti. c. ij. de transact.
pñ. Et si ē fornicatio esset violenta
pot sponus eā dimittere fm Jo. an.
r gl. i. d. c. quēadmodu r legē pñar.
ibide r hug. xxviij. q. ij. r pñar. r et t3
q. pot dimitti si pē dispositiōis erat
corrupta cū tñ crederet r gñem.

30 **¶** Octauo qñ alter eoz efficit here
ticus qñ est fornicatio spñalis. xxviij.
q. i. non solū. r. c. tam nūc.

31 **¶** Nono ppter capitalē inimicitiaz
superueniente inter sponuz r spon
sam pot alter petere separationē fm
hosti. in suma per rōnem. c. ij. de
spon. r. c. requisisti. co. ti.

32 **¶** Decimo qñ promisit sponsa dare
certam pñtate p rote r non pot da
re sic soluitur sponus ab obligatiōe
fm Jo. an. i. c. de illis r pñ. appo.
Idem dic de quacūq. alia pditione
interueniente si defuit.

33 **¶** Sed quid si sponsa cōtraxit spo
salia. r no pñmisit totē certam. pñ.
q. vñ pñmisit omnia bona sua i co
te vt no. i. l. mulier bona. ff. de iu. do.

- in multis locis. Et facit ad hoc qd
 18 **¶** *Statutarij deputati a populo*
 sunt interpetrari statuta p se edicta. si
 oriat aliqd dubium. *R. p. in. c. ex p*
te d. s. fig. Jo. an. i. d. c. 7. c. uer. legi
ste. 2 bar. in. l. o. s. p. l. d. i. c. 2. c. uer. legi
dunt qd no ex quo facti sunt offi suo
Nec ob. qd eius est interpetrari. cui
est p. d. e. qd in veritate illi no p. d. e.
runt. sed p. l. o. s. qui redit auctoritatem
qz is facit cui auctoritate sit. c. si dili
genti s. p. l. o. s. 7. d. 3. recurri ad p. l. o. s.
seu p. l. o. s. g. n. a. l. e. Hoc limitat paul.
obi. s. qd interpetratio e. p. l. o. s. d. u. b. i. a
Sec. si est clara 7 iuri p. l. o. s. qz tunc
iudex cora quo tenet qd p. o. e. r. it. iter
petrari sicut 7 legem cōem 7 p. r. i. u. i. l. e.
gum p. n. c. i. p. i. a. v. t. n. o. J. n. n. i. n. c. u. n. i.
sp. l. i. d. e. a. p. p. 7 bar. in. d. l. o. s. p. l. o. s.
facit. l. b. e. n. i. g. n. i. s. s. d. l. e. g. i. 7. l. i. s. s. d.
p. l. o. s. p. n. 7. l. v. n. i. c. a. C. d. p. l. e. g. i. i. v. i. s.
 19 **¶** *Quantū durat statutū. An post*
 mortē statuentis. *R. p. a. i. n. c. a. n. o. b. i. s.*
el. i. d. e. sen. exco. qd sic nisi expresse re
uocet. v. i. t. e. r. in. c. h. d. e. o. f. l. e. g. An
p. s. s. e. d. e. p. l. o. s. r. v. i. e. n. i. a. statutum fac
tus a capitulo sede vacante durare
ato nouo epo nisi reuocet p. e. p. m. cre
am. qd p. z. arg. n. o. ne p. r. e. l. a. v. i. c. e.
suas. c. v. l. i. i.
 20 **¶** *An ligat statutū. R. qd statz hīa*
 noticia d. qd d. i. c. v. l. e. r. s. x. i. i. 7. x. i. i. j.
 21 **¶** *Quo tollit statutū. R. qd tollit p*
 vni actū factū collegialiter a statuē
 tibus vel eorū successoribus statuti fm
 d. o. s. t. 7. Jo. an. in. d. c. ad audientiaz
 de ele. nō reli. 7 Pan. in. c. cum ac
 cessissent de p. s. t. nec regitur fluxus
 tps fm Pan. in. d. c. ad audientiaz
 7 in. d. c. cum accessissent. 7 in. c. p. r. o
 illorum de p. r. e. b. e. n.
 22 **¶** *Statutū qd concedit privilegi*

um nō subdito. seu extraneo possit
 reuocari puta statuto canes qd qd
 tenerit habitandū in tali teritono sit
 exemptus ab omni collecta. *R. p. a. i.*
c. n. o. u. i. t. de i. u. d. i. c. qd nō quo ad illos q
tam tenerit. qz t. r. a. s. i. n. i. t. i. a. in quasi s
cum qd etia p. n. c. e. p. s. obligat. v. t. in. c.
l. de proba. Et hoc voluit Bar. ex p
se l. i. q. s. e. m. e. l. s. d. de re ab o. r. f. a. 7. l.
d. l. o. s. p. l. o. s. I. n. t. e. l. l. i. g. e. n. i. s. i. p. s. i. c. o. n.
sentiat. Quo vero ad illos qd nōdū
tenerunt pōt reuocari. ex quo res e. i.
tegra. a. l. i. s. i. p. e. c. u. n. i. a. in p. n. s. d. e. c. o. n.
d. o. b. c. a. m. Et hoc rex qd g. n. a. l. i. s. f. u. i. t.
edictum. Sec. si sp. l. i. t. e. r. f. u. i. t. c. o. n. c. e. s.
sunt. qz reuocari nō possit cū habuit
viz sū. i. m. e. d. i. e. t. a. t. e. cū p. n. e. n. i. t. a. d. n. o. t.
etiam p. u. i. l. e. g. i. a. t. c. i. d. e. c. o. c. e. l. p. b. l. i. v. i.
facit qd disputata per A. n. g. e. in qua
determinat nō posse reuocari statuti
quo disponebatur. v. t. p. r. a. s. h. a. b. e. r. e. t.
quantam p. r. e. m. cōdēnatiois postqz
p. r. a. s. e. l. e. c. t. u. s. 7. c. o. n. s. e. n. s. i. t. e. l. e. c. t. i. o. n. i.
I. d. e. d. i. c. de p. u. i. l. e. g. i. o. c. o. n. c. e. s. s. o. nō sūb
dito 7 per hoc infert Bar. i. l. p. u. i. l. e. g.
g. i. C. de sac. san. ec. qd lateri qd statuer
rūt singulis annis dādam certā quā
titatem p. e. l. e. m. o. s. i. n. a. c. l. e. r. i. c. i. s. v. e. l. r. e. l. i.
g. i. o. s. nō poterunt reuocare. allegat
c. ad aplicam de s. i. m. o. n. I. d. e. c. o. s. e. q. u. i. t.
J. n. n. o. in. d. c. n. o. u. i. t. 7. A. r. c. h. i. d. i. a. c. o. n.
x. i. q. i. q. u. i. c. u. q. s. s. u. p. e. r. g. l. f. a. c. i. t. q. p. n. o. d.
S. e. m. i. in. c. l. z. de cōs. l. i. b. v. i. i. c. u. i. s. o.
¶ *Quid si statuti est scū ad como*
 dū subditorū. *R. S. e. m. i. in. c. l. z. d. cō*
st. l. i. v. i. qd aut subditi p. s. e. n. t. i. u. r. r. e. n. o.
catōi 7 pōt reuocari. aut singuli nō
p. s. e. n. t. i. u. r. s. e. d. r. e. u. o. c. a. n. t. p. e. r. m. a. i. o. r. e. s. r. e.
gentes cōtatē. 7 tunc si sit ex cā legi
tima sic pōt reuocari fm vni calum
J. n. n. i. n. c. in n. f. a. d. e. i. n. i. u. r. m. a. r. i. e. qd
statuti disponebat sup eo sup qd tū
tas non erat obligata vt ibi declarat

J. n. n. o. Aut sit sine cā legitima. sic nō
 v3 reuocatio in iudiciū minorū in f
 no. p. J. n. n. i. c. q. in eccliaz de cōstitū.
 Hoc limito rex qd statuti disponit
 de comodo subditorū circa bona co
 rum vel qd h3 actū momentaneum
 ita qd p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. s. ē s. o. r. t. i. t. i. s. s. u. n. t. e. f. f. e. c. t. u. s.
 Sec. si concerneret circa exercitiū iu
 risdictionis. qd tūc pōt reuocare qd su
 p. i. o. r. c. ē qd h3 administrare. ita sentit
 Archi. in. d. c. l. z. I. d. e. d. i. c. qd h3 actū
 successiuū qd ad futuros actus.
 24 **¶** *Statutū iuratiū tollat p. clausu*
 laz nō obstantibz qd uelut qd obibz
 7 statuti. *R. g. l. i. c. c. u. nō debeat d. ele.*
l. i. v. i. qd nō idē d. i. c. L. u. d. r. o. i. s. u. n. t. n. o.
 qd p. u. e. r. t. o. i. v. l. p. a. c. t. u. i. u. r. a. t. u. nō tollat p
 g. n. a. l. e. c. l. a. z. nō obstantibz qd uelut qd p. a. c. t. u. s.
 glo. est in ele. d. u. d. i. c. s. p. e. d. s. e. p. u. l.
 25 **¶** *An statuti possint recedere a*
 statuto p. r. i. m. a. t. o. p. s. u. p. i. o. r. e. v. l. s. e. d. e. m.
 aplicā sine alia l. i. n. i. a. *R. p. a. i. d. i. c.*
cū accessissent 7 bar. i. d. l. o. s. p. l. o. s. t. z
q. sic s3 Bar. i. l. o. i. u. z. C. d. t. e. l. z. qd n
s3 p. a. p. e. o. q. aut statuti p. c. e. r. n. u. i. p. n. c. i.
p. a. l. t. f. a. u. o. r. e. s. s. t. a. t. u. t. i. u. s. 7. s. i. c. ē. v. a. o. p. i.
bar. f. a. c. e. p. i. l. l. o. r. d. s. b. b. e. s. i. s. t. a. t. u. t. i. u. s. p. r. i.
neat talē m. a. z. qd nō valuisse sine s. u. p. i.
ore. v. t. i. d. e. p. a. i. c. c. i. l. i. b. d. p. s. t. S. i
q. p. e. c. e. r. n. u. i. f. a. u. o. r. e. s. a. l. i. o. r. v. l. t. o. n. u. p. u.
b. l. i. c. i. s. i. c. ē. v. a. o. p. i. B. a. l. qd nō p. r. i. t. s. i. i.
l. i. n. i. a. s. u. p. i. o. r. 7. R. d. qz p. r. i. m. a. d. o. v. l. s. u. p. i.
o. r. s. u. a. d. i. s. p. o. n. e. f. a. c. e. r. e. I. d. a. o. i. a. n. f. a. s. a.
c. i. m. u. s. qd auctoritatem i. p. t. i. m. u. r. c. s. i.
ap. l. i. c. e. de p. r. e. b. e. n. l. i. b. v. i. 7. l. i. i. C. de
re. i. u. r. e. e. n. u. c. l. e. o.
¶ *Quid sit pactio*
 s. p. a. c. t. i. o. in p. r. i. n.
 26 **¶** *Statutū stipulatio trāseat ad hēf. d. e. o*
 R. q. sic l. i. t. e. r. e. t. C. de h. b. e. 7 cō. s. i.
 qd i. n. t. e. l. l. i. g. e. r. e. s. 3. g. l. i. b. i. d. e. qd pōt p. e. r
 alū i. m. p. l. e. a. t. f. a. c. t. u. p. m. i. s. s. u. m.

¶ *Aligo possit alteri stipulari p. 2*
 altero. *R. qd nō nisi sit eius l. e. n. i. s. v. l. f. i.*
l. p. J. n. n. i. s. t. i. d. e. i. n. u. i. t. i. p. u. l. s. i. qd alij
vel sit p. c. u. r. a. t. o. r. l. i. s. p. c. u. r. a. t. o. r. p. r. i. u. i. s.
s. d. e. s. o. b. l. i. g. a. t. i. q. u. e. s. e. l. i. l. i. q. v. i. i.
q. d. e. i. u. r. e. c. a. n. o. n. i. c. o. p. m. i. t. t. e. n. s. i. c. i. o. s. e.
d. a. t. u. s. s. e. m. p. r. o. m. i. o. c. e. n. t. i. o. b. l. i. g. a. t. a. r. g.
c. i. n. r. a. m. e. n. x. x. i. i. q. v. m. a. r. i. e. s. i. i. n. t. e. r. n. e.
n. i. t. u. r. a. m. e. n. t. i. a. r. l. i. i. s. d. e. p. s. t. i. p. e. c. u. n.
I. d. e. p. i. u. d. i. c. e. s. o. f. f. i. c. i. a. l. e. s. e. x. e. c. u. t. o. r. e. s. t. a.
b. e. l. l. i. o. n. e. s. a. l. t. e. r. i. a. c. q. r. i. s. l. e. i. p. r. o. q. u. o
s. d. e. i. n. m. o. v. o. c. a. n.
¶ *Quo d. e. e. a. c. t. i. p. r. i. u. i. l. e. g. i. a. t. i. o. 7 p. r. o. 3*
 m. i. t. t. e. n. s. i. s. *R. qd si p. r. i. m. a. s. i. p. o. s. t. i. t. e. r.*
rogationē se d. i. u. e. r. i. t. a. d. a. l. t. a. n. i. p. i. l.
p. d. e. r. i. t. l. z. e. o. d. e. d. i. e. p. m. i. s. s. i. s. t. e. l. i. p. r. i. m. u. s.
s. d. e. v. e. r. o. b. l. i.
¶ *Obligatio stipulatio sine p. d. i. c. t. i. o. n. e. 4*
 n. e. q. s. a. d. c. e. r. t. u. d. i. e. p. r. i. t. i. d. i. e. d. e. b. e. t. s. i. n.
 p. r. i. t. p. e. t. i. i. l. l. o. d. i. e. q. u. o. s. t. i. p. u. l. a. t. a. ē. J. n.
 s. t. i. d. e. s. o. b. l. i. g. a. t. i. o. i. s. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. 7. s. s.
 cū q. o. i. l. l. o. q. nō v3 stiplo v. l. l. e. g. a. t. u.
 s. e. n. i. i. n. g. i. e. d. e. a. l. i. q. r. e. n. u. l. l. a. d. e. m. o. n.
 s. t. r. a. t. a. s. d. e. i. u. r. d. o. l. c. i. p. o. s. t. d. i. u. o. r. t. i. u.
 s. 3. d. l. e. g. a. t. o. d. i. c. r. i. t. s. l. e. g. a. t. i. i. l. i. x. x. x. i. i. i.
¶ *Tolla*
 q. u. o. d. 3. v. t. i. f. a. c. i. e. r.
 e. a. t. 7. l. e. g. i. t. e. n. a. n. g. e. l. i. u. s. c. o. d. i. a. c. o.
 n. u. o. p. e. a. s. f. a. c. i. e. r. d. o. s. s. i. i. j.
¶ *Tudium*
 clericorū 7
 religiosorū.
 v. i. d. e. s. s. d. a. g. i. s. t. e. r. 7. s. s. c. i. a.
 7. q. u. o. s. t. u. d. i. u. l. i. b. e. r. a. l. i. t. u. a. r. t. u. s. a. d. v. i. l. i.
 t. a. t. e. e. c. c. l. i. e. s. u. a. d. e. a. f. h. e. a. x. x. v. i. i. d. i. s. a.
 b. u. s. d. a. m. i. n. p. o. e. s. t. p. u. b. l. i. c. e. s. e. i. d. e. p. t. o. t. u. z.
 I. d. e. i. n. t. r. o. l. o. g. i. a. c. o. m. e. d. a. t. i. n. l. e. g. i. b. 7.
 7. p. u. b. l. i. c. a. r. e. p. r. o. b. a. t. s. q. u. i. b. 7. v. i. d. e. s. s.
 A. d. a. g. i. s. t. e. r. c. l. e. r. i. c. i. a. s. d. i. a. s. t. u. p. o. r. e.
 v. i. s. f. m. J. n. d. i. a.
 x. i. e. t. h. i. m. o. l. o. g. i. a. r. i. i. s. s. t. i. l. i. u. s.
 ē. q. p. p. t. e. r. s. t. u. p. o. r. e. nō m. o. u. e. t. 7. d. i. f. f. e. r. e. t.
 a. s. a. n. i. t. a. t. e. s. 3. e. n. d. i. qz s. t. u. l. t. i. c. i. a. i. p. o. n. a. t.

ebetudinem mentis. fatuitas autem
portat insensum sensum privationem vis
de hoc. s. ebetudo. Et sic fatuitas est
penitus qui aduenit eo quod homo imer-
git se in terram terrenis quod non potest per-
cipere que deus sunt alias non concordat
Tho. xij. q. xlvj.

Tultus est qui non vult
discere a quocumque
quod licite potest. xxiij. di. de constan-
tinopolitana.

Luprum est inordinatus
virginitatis integritas corruptus
vel stuprum est illicita defloratio vir-
ginum sub parentum cura existentium.

¶ Atque stuprum virginem teneat ad
aliquid. R. p. a. i. c. i. de adult. quod si se
dedit vel deceptus ea tenet ea totam et
ultra donationem ea accipere in vires
si per voluerit ea sibi dare ut in. d. c.
i. et. ii. et. iii. Al. si non vult ea accipere de
corpore puniri. Et si sola pro dote
non liberat eam cum eundem p. a. si par-
tes volunt eam sibi dare. quod si nolunt
saltem ad donationem tenet eam in p. a. s.
nisi fin. Rodo. p. poneret eam vel si
ibi remitteret quod non. s. p. fessor pp. il-
los quod sub receptione accipere de vi-
rem puellas decipit. quod tales ex hac
ceperunt eas vel p. miserunt accipere viro-
res. et sic habuerunt copulam quod tenet
necessitate eas accipere. s. tunc huerunt
autem ipsas decipere de h. di. copulaz
quod si p. erunt cum alia infimonia v. p.
non vult ea dare saltem tenet ad dote
nisi s. Tho. e. et. t. ita scilicet quod pon-
decipi se finit quod sit recepta. Nec aliter
potest absolute accipere. s. bat cum alia si pen-
tes volunt ea sibi dare nisi de ea acci-
piat in vires. et faciat dote nisi ipsa
dote sibi remiserit hoc ex ale. xxi. tra-
ctatu de stupro. et R. i. c. et. i. s. iij.

di. xv. Secum leges vero de relegari
et dimidia pars bonorum eius publicari
Si vero sit vilius persona de relegari in-
sti. de pub. iudi. s. ii. Si autem per vi fecerit
capite plectitur. isti. vbi. s. s. finit.
¶ Quid si non seduxit eam. s. sponte
accipit. R. p. a. in. d. c. i. s. quod habet eam
am locum dispo. p. fati. c. quod si non el-
sent h. ois infidie tamen facimus non ppe
traher. ut dicitur tex. in. l. vnica. C. de
p. vi. r. g. l. i. p. elutur seducta. s. ego
credo verum in foro p. t. i. o. s. s. in p. scia
sufficit quod gratia ea in honesta
la sci. et. quod ibi. no. de reg. iur. l. v. j.
Et si sit an p. teneatur ea dotare.
vide. s. d. o. s. s. iij.

Alasio quod obligat in da-
no dato. Vide. s.
Surtum. s. xviij. et. xix.

Abarratio Vide. s.
s. vii. et. s. arraz
sp. s. alia.

Abdelegare non potest
delega-
tur p. n. c. i. s. et. deputatus ad nul-
lum ministerium qui est magnum et
grauis sicut iudicare et similia facere.
Secus qui est paruum quod potest. c. quod autem
de iure patro. et magnum seu graue et
paruum arbitrio iudicis relinquuntur.
c. si. de col. et. contu.

¶ Atque ille cui committitur p. dicare cru-
ce excoicare vel absolvere alius vel
dispensare cum irregularibus vel imi-
gere p. n. as possit subdelegare alteri
R. quod non nisi sit legatus a latere. ut. i. c.
fi. de of. delega. Similiter vbi cum
committitur alicui. ut istud p. n. aliter
erequatur subdelegare non potest. vbi
in commissione videtur electa industria
persone. ut in. d. c. fin. et. de hoc vide.
s. delegatus. s. vj.

Abditus dicitur tripli-
citur. p. a. i.

mo rone domicilij. Secundo rone
originis p. prie vel p. ne arg. c. iij. de
tem. ordi. l. vi. et. l. i. et. l. i. origine. C.
de muniti. r. ori. l. r. facit. l. assumptio
et quod ibi. no. ff. ad m. i. et. l. rescripto
s. fi. ff. de mu. et. hono. et. talis tenetur
ad onera p. n. alia sibi reposita. licet
alibi transierit domicilium. de quo p.
Bar. in. d. l. assumptio. facit in mulie-
re quod sit cum viro h. n. e. aliunde domici-
lium quod non potest p. uentri in loco originis
de quo in. l. fi. s. ite rescriptum. ff. ad
muniti. Tertio rone delicti. s. large
ut dicitur gl. in. c. nuper. de sen. exc. si
autem p. prie. s. ibi fontis fori. no. gl. i.
ele. vnica. de fo. co. p. q. ad no. p. statu-
tis et alio dispositionibus odiosis facie-
tib. mentione de subditis ut non co. p.
bendatur forensis delinquens i. terri-
torio. et. idem dicitur de p. e. u. b. ead. rone
no. p. a. in. d. c. nuper. r. i. c. p. p. o. l. u.
sti. de for. compe.

¶ Atque subditus rone domicilij cui in-
der precipit sub pena excoicationis
late finit ut satisfaceret tali die alicui
transfereus domicilium sit excoicatus. si
postea non satisfact. R. p. a. in. d. c. p.
posuisti cum Jo. a. and. in regula cum
sunt parui. de reg. iuris. libro. vj. quod
sic quod tam p. uentus erat et vide ibi la-
te per eos.

Abdiaconus ideo
appel-
latur quod subiacet et p. ceptis et
officiis et leuitaz oblationes leuitis re-
fert. xxi. dist. cleros. Item ad sub-
diaconum pertinet calicem et patenas
ad altare xpi deferre et leuitis tradere
et eis ministrare et cecolum cum aqua
manu fergii coram xpo et p. s. b. y. e. r. i. a.
et leuitis tenere et lauandis manibus

ante altare aquam p. bere. xxi. dist.
perleat.

¶ Atque teneat ad castitatem. R. quod sic
xxij. di. in summa. s. i. et. iij.

Elbomatio secundum
Laudi. et
s. e. ut refert Lar. in ele. testi. de
testi. est de aliquo falso exp. m. e. d. o. et. vero
tacendo in testimonio testi p. aliquem
facta informatio et dicitur subornare
qui subornat in aures aliquod malum
ornare et sub colore ponere. ut i. auc.
de testi. s. quod v. o. An talis peccat mor-
taliter. et. tenet ad restitutionem leso-
re iniur. c. fi.

Elbsanatio differt a
derisioe quod
derisio sit ore. i. verbo cachino;
subsanatio autem sit naso rugato ut di-
citur gl. sup. illud psal. Domini in celo
deridebit eos sed conuenit ei cum a fine
quod vterque interdu erubescunt p. m. i. t.
Quomodo autem sit peccatum mor-
tale. Vide secundum quod derisio est ut
s. derisio.

Elbstitutio est secunda
ria conditio
nalis institutio. Nam substitutio
continet in se institutionem et ideo insti-
tutus dicitur p. mus gradus et si multi
fuerint instituti. Et substitutio secunda
gradus. et. est cum quis instituit heredem
sic talis esse debet. Et si non erit
vel decesserit titulus substitutio. institui-
tus dicitur substitutus. l. i. ff. de vulg.
et. pupil. substit.

¶ Quot sunt species substitutionis. R. quod
duplices alia indirecta. alia directa.
Indirecta substitutio sine obligatione. si
ne fideicommissaria sine p. e. a. r. i. a. et. ille p.
qua quod capit hereditatem alio herede
mediate ut cum testator fideicommissum
ferit. et. heredi ut p. t. e. d. u. a. t. e. m. p. d.

restituatur et de obliqua ratione. quod per alium capit. Item fideicommissaria. quod olim committentibus fidei heredis in totum. Non enim cogebatur restituere. sed hodie sic per legem. C. ad trebe. Item precaria quia fit obis precarij. et rogatorij ut puta. Al. heredem instituo et rogo etc. verba autem huius indirecte substitutionis sunt. volo. mado. rogo et huiusmodi ut restituas hereditatem. Sicut in quodam obis coia quod potest trahi ex proprio significato ad substitutionem directam et indirectam ut obis substituo vel verbis mortis talis. habent n. duplicem sensum ut quod morietur talis. l. talis sit heres mere vel quod morietur talis. i. ad utilitatem talis effectum ut capiat hereditatem de manu huiusmodi. Item dicitur obis succedat et obis accipiat legem ergo per fideicommissum. Item sit substitutus. Al. de hereditate adire et aditum. Item restituere et sic. Al. mediate. et operante pervenit hereditas ad. Item. Et notandum si. Al. adierit ipote hereditatem retinebit quanta trebellianica et reliquas tres partes hereditatis restituat. Item. Si vero iudicis officio compellus adierit totam hereditatem restituat. Item. insti. de fideicommissis. heres. §. in primis. et ff. ad trebel. l. naz quod. §. qui compellus.

2 Directa vero substitutio est qua quis capit hereditatem defuncti ex dispoce testatoris nullo alio mediante vel si bi cooperante ut cum dicit testator. Al. mihi heredes instituo. sed si ipse non erit heres. C. sit heres. et sic. L. substitutus est directe et hec fit per verba mere directa et civilia. ut verbum heres esto. vel heres sit vel obis instituo heredem Aliquod et fit per verba coia ut dictum est in. §. l. Aliquando per verba geminata sic. Al. filium meum impuberem mihi instituo here

dem. Et si in pupillari etate becesserit. B. substituo. et hec substitutio est directa. Si. Al. morietur in pupillari etate. propter obis geminata sed si post pubertatem erit fideicommissaria. ut coiter tenet et si diceret heres sit. dividitur autem in gremij dicitur quare prima dicitur substitutio vulgaris. Et hec duplex. Alia expressa que fit per istam negociationem non hoc modo ut instituo mihi heredem. Al. et si ipse noluerit vel non poterit heres esse. Item. sit heredes vel Item. substituo. Alia tacita quando. scilicet negatio non exprimitur sed includitur ut cum dicitur. Al. et. Item. mihi heredes instituo reos inuicem substituo per huiusmodi verba eos inuicem substituo tacite subintelligit si alter eorum heres non fuerit. Scilicet quia nolit vel non potuit quando recessit ante aditam hereditatem alter sit heres insoludum. ut ff. de here. insti. l. cum in testamento. §. hec verba. Et dicitur vulgaris. quia a quolibet de vulgo scilicet testatore fieri potest et cuilibet sine pupillo. vel minori etc. Et de hac habes Insti. de vulga. substitui.

Effectus huius substitutionis est 3 ut bona testatoris tantum que debebant venire ad institutum veniant ad substitutum non bona instituti insti. de pup. substitui. §. quo casu.

2 Quod expirat hec substitutio. ff. §. 4 quod cito institutus adierit hereditatem siue postea debeat eam liberis. siue si ne liberis. C. de impube. et alio substitui post aditam et hoc non solum quando expresse fit per negociationem. sed etiam quando tacite. Unde licet titius et sempronius fuerint instituti heredes. et ad invicem substituti si in sempronio vel titio adierit hereditatem expirat substitutio. ut in. d. l. post aditam.

§ Secunda directa substitutio dicitur pupillaris quia fit soli pupillo. vel pupillus nec potest tempus excedere pupillare sed expirat ad introitum pubertatis potest etiam fieri in minoribus tempus ut si dicatur. Si filius meus infra quantum vel quantum annum deceaserit sit. Item. heres et hec duplex. Scilicet tacita que non habet formam pupillaris substitutionis. Sed sub eius verbis includitur. ut cum dicitur. Al. filium pupillum meum heredes mihi instituo. Et si ipse mihi heres non fuerit. Item. sit heres. Et hec expressa est vulgaris et tacitis est pupillaris Unde siue sit. Al. heres siue non si in etate pupillari deceaserit. hereditas directo iure pervenit ad. Item. sed ex vulgari succedit tantum in bonis testatoris. et pupillari vero succedit in bonis testatoris et pupilli alia est. expressa que fit per verbum affirmationem et facit expresse mentionem de pupillari etate et sub ea includitur vulgaris etate. ut instituo. de vulg. et pupill. substitui. §. l. et ff. de vul. et pupilla. substitui. l. iam hoc iure et fit cum dicitur. Al. filium meum heredem mihi instituo. et si ipse mihi fuerit heres. et in etate pupillari deceaserit. Item. sit heres vel substituo. et in ista requiruntur duo scilicet verborum affirmatio et temporis pupillaris comprehensio.

Quid requiritur ad istam substitutionem pupillarem. ff. §. quantum. Item. §. si ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris. Et accipio hic liberos non tantum pro filijs sed etiam pro nepotibus. Secundum quod sit impubes. Tertium quod sit in potestate testatoris Quartum quod ille cui fit substitutio instituitur vel excederet et potest fieri non tamen impuberi filio iam nato. sed et post

humo si tamen nascendo esset sub potestate testatoris si viveret ipse testator et et ne possit si tamen sit recusus in potestate patris sui post mortem autem. ff. de vul. et pup. substitui. l. ii. §. posthumus.

Quis effectus huius substitutionis. ff. §. 7 et ut non solum sit. Item. heres in directo et capiat bona et hereditatem viri ut si deceaserit in etate pupillari et etiam excludit matrem. Ita quod et legitima petere non poterit. vno. Item. Bar. et coc. i. l. papinianum. §. sed nec impubertis. ff. de insti. l. et. et omni alia personam ipsi pupillo adtestato succedere potuisset. ff. de vul. et pu. sub. l. luti. et Item. et expressa. In tacita autem huius locum quoniam alter sit testatoris frater pupilli substituitur. Sed si sit extraneus substitutus tunc non admittitur et substituitur repellit. l. per. et. l. cum quod. C. de pu. et al. sub. nisi in quibus casibus. Item. quoniam potest expresse prohibet ne aliquid habeat secundum quod reliquit aliquid uxori et vult et tentat. tertio si sit inimicus patris. Item. quando frater impubertis est substitutus. et notandum in hac tacita extraneus non excludit fratrem viroque parente contentum.

Quo evanescit hec substitutio. ff. §. 8 quod primo per aduentum pubertatis. Secundo si hereditas per se non sit adhuc adita. quia cum nullus appareat heres testatoris per se desinit et sic evanescit et pupillaris. sed si plures. §. si si ex asse ff. de vul. et pu. sub. Tertio si nascitur post mortem de quo mentio non est facta in testamento. ff. de vulg. et pup. substitui. l. si per filium. Quarto si patris pupilli capitis diminutione maxima media vel etiam minima. ff. de adopt. l. nec et. Item. et re est inuenta est. quia cum sit in pupillari testari non possit per se ipsi filio testari facere et de herede providere

¶ Tercia directa substitutio dicitur ex
plaria qz fit ad exemplū pupillariz sz
differt ad illa. psumo qz illa fit nisi a
patre qz est bz in patre hec aut fit ne
dū a patre sz ēta maiore filio furioso
vl mēte capto nō cesset ē et eoz pātē
Seco qz illa nō fit pupillis illa ad
ulqz maioribz. Tercio qz illa pōt
substitui qlibz qz voluerit illa nō sz
certo ordine sic vt si habet liberos ē
substituit. Si vero nō habet hic fra
tres substituitur. Quod si nō habet
nec filios nec fratres tunc qz volue
rit substituit. C. de ipi. r. ali. lib. l. hu
manitatis. Quarto qz illa expirat ad
ueniente pubertate sed hec soloz ad
ueniente sana mente. Quinto illa solū
ipuberi hec adulto tantū. Sexto illa
fit ipuberi siue fit sane mentis siue fit
furiosus hec solū fit furiosus r mente
captis hec pb. iur. Insti. de pu. lib.
S. qua rōne Et fit in isto modo. P. filii
meum furiosum misit heredem isti
tuoz r si decesserit anteqz sanus men
te fiat talē omni filii vl fratrē vel ali
um patē Ticiū et substitui r sic bo
na viriūsqz transibunt ad substitutū
Et siue equa valde fit furiosus r mēte
capto pater vel mater possint prohi
dere sz substitutione.

11 **Q**uarta directa substitutio dicitur
compendiosa qz sub cōpendio huius
aduerbij quicunqz sit: et continet ta-
citā pupillare q̄ alias fit plurimorū
verbis. Et licet hec dictio quicunqz se
extēdat ad oē ipō in hic restringit ad

¶ Et quo pōt hoc fieri. & q̃a milite 12
 ⁊ q̃m nō explico q̃ non est i vsu gr̃e
 a pagano. i. quolibet nō milite sz o3
 fiat filio pupillo sz in p̃tate existenti.
 ⁊ p̃tinet pupillare ex p̃las q̃ h3 eam/
 dem effectū. ⁊ iō solū filio pupillo ⁊
 in p̃tate existenti pōt fieri ṽr dixi. Et
 r̃m̃t̃ i3 hoc subitō sit directā. S̃ sui
 nā simplr possunt tñ apponi i ea ṽr
 ba tel dictiōes tel aliqua mutari q̃e
 eam in fideiōm̃isus cōuerterēt ⁊ ad
 ius ⁊ ad nām fideiōm̃isus reducerēt

et ad hanc materiam non reduci-
 tur. Quod si subſtitutio pendioſa pot ad
 nam et tuſ fideicommiſſi deduci. Et q
 tuor modis ſic ſub ſtituto ſormia pot
 fieri. Primo ſic. Si ſilium mei ipſe
 rez mihi inſtituo herede et ſi quicunq
 deceſſerit. Si ſubſtituto. Et. Ha hoc
 verbi ſubſtituto trahi hac ſubſtitutio
 ad fideicommiſſum vult glo. in. d. l.
 ſub. et. l. centurio. ff. de vul. et pup.
 ſub. et. in. c. raynati. de teſt. et p dicitur
 aduerbiu in hoc caſu ſeruat priam
 ſignificatione et reſpicit o tempus et
 rem of ſuaet valere. l. quonius
 ff. de reb. dub. l. incell. q quicunq
 tpe moriat ſive in pupillari tel maio
 ri erate ſente hui verbi ſubſtituto v
 rogate. Et ſe a teſtore p fideicommiſſum
 poſt morte ſua reſtituere hereditate
 et bona teſtatoris ſubſtituto. In ipſo
 inſtituto moriente miſ et quicunq ſue
 ceſſore ſue

cessores sine ex testō vltab intestato ad
hibetur hēditate et aditā substituto res
sunt iure fideicommissi isti. de fidei
cō. hēf. §. lēd qz stipulatiōes de falcā
bit m̄ a retinebūt legitimā ipi? qz est
tertia pars totū? hereditatis testatoris
fm̄ viore et cōiore opinio. si ipse tē
erat de liberis ipsius testatoris ad qz
legitima spectat qz in hac testator gra
uare eum non potuit. C. de inofficiā
ita. l. quonā De reliquis vero de fal
cabūt tertiā trebellianicā et sic habe
būt mediā hereditatē. Alterā dō me
diā restituit substituto iure fideico
missi. retinebūt et sibi oia bona ipsius
tē. qz testator de suis m̄ rogasse intel
ligit nō heredis §. vi. tē. tē non erat
de liberis falcabūt tū trebellianicā
et habebit etiā alia bōa qz ipse tē. alii
de §. huius. Et hec substituto qz ius fi
deicommissi hz pot fieri cuiusqz here
di et a quocūqz testatore infit. de fidei
cō. hēf. §. in p̄mis et §. lē. Et aduer
te qz hz in p̄fata forma non addatur
quicūqz decesserit sine liberis. Si m̄
tē. erat de liberis testatoris intelliget
hec clausula sine liberis qz pro rega
la est qz quicūqz rogat aliquē de li
beris suis alteri hereditatē restitue
post mortē suā sēper intelligit tacite
hec cōditio. nisi decesserit sine liberis
qz non est credēdū qz aliquis exclusā
prole filij sui voluerit ad alteri pue
nire hereditatē. Sed i extraneo here
de nō inest talis tacita cōditio nisi ad
datur expresse. C. de insti. et substi. sub
condi. fac. l. generalē. §. vlt. Secūdo
fit sic tē. filii mei ipudēt mibi hē
dē infitudo sed si dicat. tē. quicūqz
decesserit sine liberis. p̄. fit heres. Et
tūc si mortui ista rēpus pupillā fwa
let iure directo et sic substitutū capiet
totā hereditatē sine deductiōe aliena

481

ius quarte dicta. l. cetero. r. c. Si pē
de testa. li. vj. Si vero moritur in pu
bertate secundum opinionem Jo. an.
erit totaliter fideicommissaria quia li
cet per istam dictionem sit heres vi
deatur dicta: tamen per istam addi
tionem sine liberis transibit ad fidei
commissum et probatur l. l. cenola.
ff. ad trebel. quia ista additio inuit q
i. quociens tempore decesserit sine li
beris impubertate ex premissa vo
luntate testatoris videtur rogatus per
fideicommissum restituere hereditatem
post mortem et probatur in d. l. pre
cibus. Et ideo quociens tempore
i. pubertate moriatur sine liberis ma
ter aut quicunque successores restituit
hereditatem substituto deducit supra
dictis. ff. de vul. r. pup. sub. l. coheredi
s. cū filio. r. sic tene licet cōis opinio
legistamur teneat q. nūq. obligat
tur. Sed expirat per aduentū puber
tatis. Tercio fit filius herede insti
tutus si dicat. Si quicquid decesserit
sine liberis. Id. substituo. Et hec oi
tipe est fideicommissaria r. idem ius r.
eundē effectū hz p. oia scilicet pma p.
dicta tū rōne verbi substituto tū rōne
sine liberis. r. id dicitur et illa. Quar
to fit. filius meus inibi herede insti
tutus si filius meus decesserit in pupu
lari etate vel postea quicunque sine li
beris. Id. si heres vel substituo. sub
hac forma comprehendunt tres substō
nes vna pupillaris ex pssa p. hoc qd
dicit si decesserit in pupillari etate.
Exter hac resultat tacita vulgaris q
sub pupillari ex pssa p. tunc si p. dictus
r. hāc nō pōt facere nisi p. pupillo
pp. pubertate ex pssa q. fit directe ni
si sit miles. d. l. cetero. Tertia fidei
commissaria est ppter illud d. vel po
stea quicunque sine liberis. D. si vult q.

clarior iste tres resurgant dicat testa-
tor. **P**upillariter vulgariter et p. fi-
deicommissum substituitur. Et unaqueque
istarum habet suum effectum. Nam si. 21. sit he-
res et in pupillari etate decesserit sub-
stitutus vocatur iure directo exclusa mfe-
et alio legitimis successoribus et h. p. p.
effectum pupillaris ex parte que matrem re-
pellit et substituit admittit. l. loci. ff.
de vulg. et pup. sub. Statuit. 21. non sit
heres vel si nolit vel non possit tunc
substitutus erit heres iure directo p.
tacta vulgariter que et surgit ex pupil-
lari ut dictum est. Si vero. 21. heres erit
deinde factus pubeas quicunque sine libe-
ris morietur habet locum fideicommissaria.
unde eo moriente sine liberis suc-
cessores restituit hereditatem cum defal-
catione ut dictum est. Et ut dixi iste qua-
tuor forme substitutionum non possunt fieri
nisi in filiis et familiis pupillis p. pupil-
lariter expressas que princeps in ea. unde o-
notarij ex filio meo qui aliquis habet
filium ipuberem cui vult substituere non
solum in pupillari sed quicunque factas quod
libet per se. primo pupillarem. Sic
21. filium meum mihi heredes instituo. Et
rursum si dictus. 21. filius meus mihi heres
erit et in pupillari etate decesserit. **P**.
heres sit vel fratres eius superstitibus
heredes sint res de factis fideicommissis
satis hoc modo. Si vero dictus. 21. pu-
ber factus postea quicunque decesserit si
ne liberis. substituo et per fideicommissum
superstitibus fratres eius et primogeni-
torum fratrum eius liberos in stirpes et
non in capita. si testator vult quod vult ad
ipsos vadat. Nam ut hic causam. scias quod
verba substitutionis non extenduntur
ultra illos quos testator expressit. Si
enim instituo tribus vel pluribus filiis
ita addidit et si aliquis eorum decesserit
sine liberis substituo superstitibus. Et tunc

si decessit unus eorum relicto filio. **S**im-
de morietur sine liberis filius illius qui
primo decessit non admittitur cum
patris vel sine patris ad fideicom-
missarium hereditatem illius filij testa-
toris qui sine filijs decessit quia non
erit conditio substitutionis in per-
sona patris eius. Illos tantummodo
testator substituit qui superuenerunt il-
li. Et addit ut dixi si testator sic vult.
Quinta directa substitutio dicitur
breuiloqua quod in breui continet substi-
tutiones. l. duas pupillares expressas
et duas vulgares tactas. Prima pu-
pillaris est vni alteri. Secunda alte-
rius alteri vni filio. Si fuerit heres et pu-
pillari etate decesserit. Superuenerit
heres erit iure directo et conuerso et in
viroque excludit nunc et ceteri venientes
ab intestato p. effectum pupillaris ex-
pressae quo vero ad effectum non quo ad
vulgariter expressas que princeps in ea. unde o-
notarij etiam resulant quod si vnus illorum non
fuerit heres quod nolit vel non potest
rit alter et solidum heres et sit hoc mo-
do testator. huiusmodi duos filios vel plures
ipuberis sub sua parte potest facere hoc
modo. 21. et 22. filios meos ipuberem mi-
hi heredes instituo et eos iure substi-
tuo hanc substitutionem lex appellat re-
ciprocam ut. ff. de vulg. et pup. sub. l. si
iure non potest autem hanc substitutionem fieri ni-
si si instituti sunt filij pupilli et potestatem
statutis alias non esset substitutio bre-
uiloqua sed tacta vulgariter. Et aduer-
te quod vbi substitutio non conuertit omnes
substitutionem in qua ponitur ad fideicom-
missariam sed nature illius substitutio-
nis se coaptat in qua ponitur et eam i-
directo iure conseruat excepta sola co-
pendiosa in qua si ponatur statim eam
ad fideicommissariam conuertit. ut p.
ex dictis. **U**ltima alia essent dicenda

si breuitas causa hec que magis con-
sueti sunt reseruant ut intelligas aliquid
de successione legitima.
15 **Q**uomodo autem ingrediens re-
ligionem excludat substitutum. vide. **S**.
heres. ff. de leg. 1. et de legitima. vide. **L**.
legitima. multa alia ad istam materiam.
16 **S**ubstitutio talis conditio si si
ne liberis decessat alter sit heres eua-
nescit etiam si naturales habet. **S**ecus
si addatur legitimis non autem si fi-
lios habuit sed promouitur. Nam
videtur siue liberis decessere. Si au-
tem dicatur sine herede decesserit no-
mine heredis soli filij intelliguntur.
Item si non habet filium sed nepotem ex
filio substitutio euanescit. vide gl. in
c. i. p. n. et p. b. a. vbi hec ponitur.
17 **A**lium rogatus restituere heredi-
tatem possit eam alteri alienare. ff. vi-
de. **S**. heres. ff. de leg. 1.
18 **Q**uid si quis ex descendenti per
rectam lineam interrogatus pure resti-
tuere hereditatem. nulla facta men-
tione de liberis. ff. si postea habue-
rit filios vel nepotes vel p. nepotes
et c. substitutio euanescit. de proba. l.
presentia in gl. in l. cu. acutissimi. C.
de fideicommissis.
19 **I**lle cuius industria est electa non
potest alium substituere. c. si. de of. d.
le. et c. his cui. d. of. d. le. vi. l. vnica
s. ne autem. C. de cadu. tol. l. c. famu-
leros. ff. de statu liber. Gallit nisi velit
substituere filium secundum Ludov.
de ro. in suo no.
20 **I**n quis per substitutum possit d.
seruire. ff. de non. ter. est. l. nullus q.
nec. C. de decur. l. et in l. sciendi
s. legati ff. de lega. Gallit secundum
Ludo. vbi. **S**. nisi se abfenter electus
pro velit sibi et necessaria causa quia
tunc potest ut si nadiat ad. balnea. l. si

absente. ff. de lega. 1. et de pollicitatione
ff. de pollicita.
482
Absentia in iure an sit
boa. ff. pa.
in. c. dilecti. de iudi. post. **A**in.
l. d. offi. 30. and. et do. ant. quod autem est ad-
capiendos et decipiendos simplices
in iudicio vel extra et hec reprobat
ut in d. c. dilecti. et in c. si cupis. xvj.
q. 1. **S**ic est ad interpretationem iuris. et
tunc si est roabilis et iuri presentia lau-
dat ut in c. capellan. et de testis. do.
nus. ter. in l. vnica. C. de p. et q. in v.
de p. et q. lib. ff. vbi dicitur quod dicitur leges
d. h. e. subfinitate interpretandi. facit
ter. l. in d. p. n. ff. de leg. 1. idem quod adhi-
bet extra iudicium ad veritatem eliciendam
et in foro alie ut in c. de p. et q. vj. in
vbo subtilis inuestigator sapientis et q.
si assente interrogat patres. Si vero est
irrationabilis sicut quondam q. in vo-
lunt substitutare quod seipsum non intelli-
gunt et verba puerit sic est mala et i-
probat ut c. et l. et d. vbi de hoc et
in c. cum sancti. xxiij. q. iij. **A**lii iura
tor in l. vlt. C. de legib. dicit vanam
subfinitatem eorum derisimus quam corri-
gendam censemus.
vide. **S**. heres
duas.
Accessio
altius singu-
laris qui i re-
certa p. n. alius vlti qui in
tota hereditate vel reliqua vide gl. in
c. cum ad sedem de resti. spol. et ij. q. i.
c. in primis de iudi. q. d. Batelmo.
2 **Q**uio successor tenet stare locatio.
facto a suo predecessore. vide locatio.
S. et. et d. dignitas. s. l.
Affragia facta p. vnus
valere alijs. ff. de ad ingrendu
aliquem statum. puta beatitudinem per
p. ij

modum meriti valere non possunt. s. bñ per modum ofonis s. merito. cōgrui sic cū qd p ofonez alteri iperit pñaz grāz ex bonitate diuina nō ad merita respicient s. ad effectū ad acqrenduz dō aliqd qd psequit. Itamz aliter vñ ē accessōm ad statū sic op? vñ pōt alteri valere nō solū de congruo sed et de cōdigno. et hoc duplī. Eñ mō pp cōicationē in radice meritorij operis qd est caritas et sic qlibz de bono alteri hz emolumentū si est in caritate in illud pñepto ego suz oīum timentū te. Et mō mōmēto ne facientis ut cū qd aliq opa spātr ad hoc facit ut talī pñt. Et tūc talia opa efficiunt eoz p qbus sūt qñ eis a facie collata vñ pñt eis valere ad satisfactōne iplendā vel ad aliqd qd statū eoz nō mutat. et istis duob? modis valent suffragia nedū viuis s. et mortuis nō vt mutēt eoz statū sed vt liberent a pñto qd nō est mutare statū qz vt dicit Aug. i. enchiridion. c. lxx. dñ in hac vīa viuerēt meruerūt vt h sibi postea pdesse possent. Et il lud. ij. cor. v. Anusqz ppñā mercede accipiet. put gessit in corpe et illd ecclesiastes. ix. vbi dñ qd nō hēnt pñez in ope qd sub sole gerit intelligit qd ad statū mutationē. Itaz pñtus essentialē vel penā eternāz quilibet hēbit ex opere suo nō alieno.

¶ Aliū suffragia facta p pñto. valeant. s. si logmur de ope opato sic sacrificiū altaris et alia facta ex se ipso hēnt efficaciam absqz ope operantis quā equalit explent p quēcūqz fiat si at logmur de ope opantis sic distiguo qz pñt fieri p malū duplī. pñto vt p actorē s. si nō pñt nisi forte p accidēs et ex pñti puta p elemosinas mali hoīs boni paupes excusati orāt

p defunctis illis p qbus ille malus redit scōo vt p ministrū. et sic aut vt p mīstr? ecclie publicū vt ē sacerdos q celebrat erequias mortuoz et talia semp. pñt qz multū ministrū nō nocet op boni actoris. Itū vt p mīstr? puante pñone et tūc si ad pñtū existētia in caritate vel ad pñtū sicut euz duo legūt psalmos vt offiū mortuoz et vñ est bon? alter malus sic pñt illi p quo sūt. Si vñ ad pñtū nō existētis in caritate qñ mandant fieri et sic nō pñt defūcti nisi postea eēt i caritate qñ talia sūt et dñ nouo remādet vel remandationē de nouo acceptet. qz sic valent. Si aut erat in caritate qñ mādant hz postea nō sit qñ exequunt nñlonim? valēt defunctis et aduente qz licz qz exiis in caritate de mādādo psequat fructū ope. hz ille executor sit in mortali nō in nñ suffragium sicut si exequeret p existentē in caritate. qz tūc talia opa eēt meritoria ex duab? pñbus hēc ex Ricar. in iij. di. xlv. ar. iij. q. ij. et ceteris theologis ibidem.

¶ Atz recipiens multos ad pñcia tionē bonoz suoz opa sūt illi minus vilia. s. fm Ricar. in iij. di. xlv. q. nō. qz pñs sibi affert illud op? caritatis. s. talis receptio hōa sua cōicādo qz sibi detrahat et qd remissio nē pene sue de fructu bonoz cōicātorū et talia bona sic cōicāta faciūt ea i nullo min? s. magis qd ad augmētū pñtis in gloria valēt. Et hoc. in. iij. ca. dist. 13 qd nō valent ad expiationē pñe pprie nisi per modū meriti de cōgruo. s. ex grā non ex debito. Rō qz dño reat? nō dimittunt p vñā satisfactōne que ei nō adequat s. pñtus est veri? qz caritas operit multitudinem pñtorū et maior caritas plura pñt.

vide de hoc s. satisfactio. s. v.

3 ¶ Aliū defuncti quoz legata non erequūt pñt in purgatorio tradēt. s. vide executor. s. xxiij.

4 ¶ Quē sunt suffragia qz pñt defunctis. s. Bre. q. iij. mōis aie defunctorū solutū aut oblatōib? sacerdotū aut pñb? scōm aut elemosinis carorum aut ieiuniis cognatorū. xxiij. q. ij. aie. et duo pñi modi sunt magis effecti caceo inqñtū ferit in tēū qz duo vñt mī qz ferit in pñmū nisi forte p accidēs inqñtū. s. elemosina petrat prima duo vel vñū eoz vel aliquid alia tria.

5 ¶ Atz cult? erequiar? valeat defūcti. s. Ricar. i. iij. di. xlv. ar. vi. q. i. qz sepultura vñ per accidens inqñtū. s. i spiciētes recordant? orāt. p eis vñ dñ monumētū qñ monēt mēre vñt cū Aug. i. de ciui. dei. Itē valz sepultura in loco sacro qz frequēt? orāt. p exiūb? apd se qz alibi. et ecclia generalr in magis p exiūb? in loco sacro qz alibi sūt qz cōmēdant alieū sancto rōne cui? ibi elegit sepulturaz et filia. Itij aut a sepultura vt sunt ei? omnia mēta cādelle scēssū pñm et hñmōi pñlatōes sunt vñoz nō suffragia mortuoz qz eis pdesse nō pñt nisi p accidēs inqñtū icitāt ad orādū et alia bōa factēda p defūctū aut inqñtū paupes fructū capūt vel inqñtū ecclia reco?rat sic elemosina pñtat. tobie. xii. c.

6 ¶ Atz suffragia facta p plurib? nñi valeat cultibz sic si fieret p quibet eorum i singulari. s. qz cōis opti. theo logoz. i. iij. di. xlv. et qz ii fallit hoc i cāu d. q. s. s. ij. et mīssa. s. l. ij. et l. ij.

7 ¶ Quib? defūcti valēt suffragia di. qz solū exiūb? i purgatorio et si alijs facta. c. cū Albarth. de cele. missarum.

¶ Aperbia pprie excel

lētē vñ superb? dicitur qui sup vult videri qz est fm Ysido. li. etbi. et iō si sumat fm ppñā spēm quā hz ex rōe ppñis obiecti sic ē spāle pñm. et sic ē inordinat? appetit? pprie excellentie. Sponet ergo actualiter intenduntur ppñā excellentiā aliqd inordinare faciat vt sit spāle pñm supbie. Si vñ sumat s. qz dñā redūdātā i alia pñā sic hz quādā gnālitate iqñtū oīa pñā pñt ori ex ea. Et hoc duplī pñm i qñtū alia pñā ordinat? ad finē superbie qz ē ppñā excellentiā ad quā ordinarī pñt oē qz go appetit inordinare. Et it. ij. gnāle pñm qñtū ad effectū qz i oī pñto ē effect? supbie. s. nō subdi le gī dñ. sed qñtū ad effectū nō ē gnāle pñm. vt qñ pñt pñm ex infirmitate vel alia cā et iō ē aliqd pñm qd ad effectū qz nō ē qd ad effectū sicut vñ lēo occidere hoīez occidit pñm ne scēssū sic qñtū ad effectū ē patricida s. nō qñtū ad effectū. Itē ex s. frā cise. de may. in scōo sen. Tertio mō in dī recte et p accidēs. s. remouendo pñbēno inqñtū. s. hō p supbia pñm nñt legē diuinā p quā pñt pñt a peccādo et iō Bre. xxx. mora. nō pñt eā pñm spāle. sed reginam omnium.

¶ Atz sit pñm mortis. s. qz s. spēs suā accipiendo ex gñe suo ē pñm mō tale qz pñpōnt pñptū diuine regule et legis cui nō vult subici ex amor? pprie excellentie psequēdo. Et hoc vñ ē si sit in deliberatōe volūtāt pñaricatio vñ diuīe legis aut i ope aut i volūtate qñ pñt ex ignōrātia vñ ex infirmitate sic nō ē supbia. Itū vñ ē si lū ex pñptū sic ē supbia. put ē gnāle vñtū qñ vñ ē vt go psequat ppñā excellentiā sic pprie ē supbia i spāle pñm mortale rōne finis.

¶ Quot sūt spēs supbie. s. Ricar. i. di. xlv. ar. iij. q. ij.

relij. mor. q. quathor. p. d. a. cū boni
q. h. z. a. se extimat p. re. S. cō. cū exti-
mat. q. d. a. sibi superi. a. deo. p. suis
meris d. a. r. Tertia cū se iactat habet
q. d. nō h. z. Quarta cū d. i. p. ceteris
singl. appetit videri hēre q. d. nō h. z.
Aduerte tū s. m. T. b. o. v. l. i. q. c. l. e. i. q. d.
d. a. extimatio pōt corrip. dupl. p. p.
mo in v. l. i. in h. i. q. d. ad fidē pertinent.
et hoc p. infidelitatē. Sed i. aliq. p. i.
culari eligibili et hoc nō facit infidelit-
tas s. z. aliq. sicut fornicator extimat. p.
tpe illo bonū fornicari et nō pp. inf-
delitatē. sed. p. p. t. delectationē. S. o. i.
v. l. i. d. i. c. e. f. fornicationē eē bonā. v. l. i. b.
nuz aliq. d. hēre a se et nō a deo vel su-
is meritis hoc p. t. n. ad infidelitatē
et ē mortale p. t. n. infidelitatē. S. o. p. ali-
q. ex inordinato appetitu. p. p. ex-
cellentie ita re bonis suis gloriē ac si ea
a se h. f. et vel meris suis hoc p. t. n. ad
supbia et ē mortale p. t. n. si ē i. belibe-
ratōe volūtātē. Nec intelligas q. iste
spēs supbie p. s. t. n. i. certitatōe. q. cū
extimatio p. t. n. ad rōez nō eēt p. t. n. cū
p. t. n. solū sit in volūtate p. n. c. i. p. a. l. i. s.
q. q. q. s. rehemēter appetit facili exti-
mat. S. o. p. t. n. supbie p. s. t. n. i. ordiato
appetitu. p. p. excellentie ex q. facili ex-
timat se a hēre a se vel suis meritis
vel q. plus h. z. vel ceteros despicit.

3. **Quae sunt ei filie.** p. q. sunt a. b. i. r. i. o. p. s. u. m. p. r. o. s. a. r. r. o. g. a. t. i. a. p. t. i. n. a. c. i. a. c. u. r. i. o. s. i. t. a. s. i. g. r. a. t. i. t. u. d. o. i. n. d. i. c. i. u. t. e. m. e. r. a. r. i. u. s. i. r. r. i. s. i. o. t. e. m. p. t. a. r. e. d. e. u. m. et a. d. u. l. a. t. i. o. d. i. q. u. i. b. u. s. i. n. l. o. c. i. s. s. u. i. s.

Superstitio est viciu-
rum re-
ligioni. non q. plus exhibeat incultū
diuinū q. vera religio. sed quia ex-
hibet cultū diuinū vel cultū d. z. vel
eo mō quo nō d. z. An superstitiosi dei
sunt s. m. Jydo. l. i. c. h. p. q. eo q. deprecā-

bā et inolabant ut sui liberi supsti-
tes fieret gl. aut ad cor. i. i. d. i. c. i. t. s. u. p. s. t. i. t. i. o.
c. i. o. ē religio. s. m. o. d. i. s. e. r. n. a. t. a. v. b. i. a. c. c. i. p. t. u. r. m. e. t. a. p. h. o. r. i. c. e. r. e. l. i. g. i. o. s. i. c. u. t.
q. n. d. i. c. i. m. b. o. n. u. s. l. a. t. r. o. **¶** Etz supstitutionū diuerse sunt spēs
p. q. s. i. c. h. z. diuerse obiecta v. l. diuer-
soo fines s. m. h. n. a. c. t. i. o. r. i. a. l. e. s. spēs
fortuntur. Unde prima spēs supsti-
tionis ē cum exhibet cultus deo. cui
exhibendus est. sed mō indebito. v. l. i.
q. s. c. o. l. e. r. e. t. t. e. u. n. u. c. s. m. l. e. g. e. s. v. e. t. e. r. i.
obseruatias. Secunda est euz cult? di-
uinus exhibet? cū nō debet. i. creatu-
re cuiusq. et ista h. z. m. i. s. t. a. s. u. b. s. e. s. p. e. s.
Nā si reuerentiā deo debita exhibet
creature ē ydolatria. Si vō hoc facit
ut instruat ab ea sicut d. i. n. i. m. a. t. o. q. u. e.
d. e. m. o. s. c. o. s. u. l. i. t. p. a. l. i. q. u. a. p. a. c. t. a. i. n. i. t. a.
tacite vel exp. s. e. cū eis. Si aut hoc fit
pp. directionē humanorū actū. et sic
ē supstitio quarādā obseruantiaz. et
hoc d. i. c. t. a. n. g. i. i. d. d. o. c. x. p. i. a. n. a. S. u. p.
stitiōis ē i. n. g. r. i. q. c. q. d. i. s. t. i. t. u. t. i. ē a. b. h. o.
m. i. n. i. b. a. d. f. a. c. i. e. d. a. r. e. l. o. l. a. s. i. d. o. l. a. s. i.
c. u. t. d. e. u. i. c. r. e. a. t. u. r. a. v. e. l. a. l. i. a. E. c. c. e. p. d. i.
mū subdit vel ad p. s. u. l. t. a. t. i. o. n. e. s. t. p. e. c. a.
q. u. e. d. ā. s. i. g. n. o. r. cū deuotionib? placita
atq. federata eē. Sed m. post sub-
i. s. e. r. t. A. d. h. o. c. e. r. g. o. p. t. i. n. e. t. o. s. l. i. g. a. m.
re execrabiliū remediōum quas nō
comendat aro medicorū seu in p. r. e. c. a.
tationibus seu in caracterib? s. u. s. p. e. n.
d. e. n. d. i. s. a. t. q. z. l. i. g. a. n. d. i. s. i. n. q. u. i. b? o. i. b. u. s.
a. r. o. d. e. m. o. n. i. ē. e. x. q. u. a. d. p. e. s. t. i. f. e. r. a. h. o.
m. i. n. i. t. i. m. a. l. o. r. u. a. n. g. e. l. o. r. u. e. x. t. o. r. a. A. n.
et c. i. c. t. a. v. i. t. ā. d. a. s. u. n. t. x. p. i. a. n. o. r. o. i. o. p. e. l.
t. u. s. e. x. e. c. r. a. t. i. o. n. e. r. e. p. u. d. i. c. i. ā. a. t. q. z. d. i.
n. ā. d. a. r. r. v. i. q. v. n. e. c. m. i. z. et i. n. c. i. l. l. o.
i. q. i. i. p. p. i. m. a. a. n. t. s. p. e. s. s. u. p. e. r. s. t. i. t. i. o. s.
s. i. m. p. l. i. ē. p. e. c. c. a. t. u. m. m. o. r. t. a. l. e. S. e. c. u. n. d. a.
v. e. r. o. s. p. e. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. e. s. t. m. o. r. t. a. l. e. p. e. c. c. a.
t. u. m. et d. e. h. a. c. h. a. b. e. o. s. S. o. r. o. s. q. u. i.

consistit solum in obseruatione q. r. u.
dam obseruatiaz sic aduerte q. solū
ē mortale peccatum q. d. u. o. c. o. n. c. u. r.
runt. p. d. i. m. u. a. l. i. g. d. s. u. p. s. t. i. t. i. o. s. u. m. s. e.
c. u. n. d. o. q. s. c. i. a. t. s. u. p. s. t. i. t. i. o. s. u. s. f. o. r. e. i. d. s. e. r.
u. a. s. q. u. a. c. i. q. s. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. h. o. c. f. a. c. i. a. t. s. e.
c. u. s. s. i. i. g. n. o. r. a. r. e. t. s. u. p. s. t. i. t. i. o. s. u. m. q. z. s. i. c. n. ē.
e. s. s. e. t. m. o. r. t. a. l. e. p. e. c. c. a. t. u. m. **¶** Sed quero q. u. o. p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. i. t. q. d.
t. a. l. e. q. d. s. i. t. s. u. p. s. t. i. t. i. o. s. u. m. p. q. c. o. s. i. d. e.
r. a. n. d. u. m. e. s. t. v. e. r. u. s. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. r. v. i. d. e. a. t.
p. o. s. s. e. t. a. l. e. s. e. f. f. e. c. t. u. s. c. a. u. s. a. r. e. p. r. o. q. u. i.
b. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. c. a. u. s. a. n. d. i. s. r. a. t. i. b. u. s. q. s.
v. u. l. t. v. i. t. s. i. c. n. o. ē. r. u. t. s. u. p. s. t. i. t. i. o. s. a. l. z.
n. c. a. s. n. a. l. e. s. a. d. i. d. u. c. e. n. d. u. e. f. f. e. c. t. p. h.
o. s. a. d. h. i. b. e. r. e. S. i. v. o. n. o. p. o. t. n. a. t. u. r. a. l. i.
c. a. r. e. t. a. l. e. s. e. f. f. e. c. t. u. s. et p. s. e. q. u. e. s. ē. q. n. ē.
a. d. h. i. b. e. a. n. t. a. d. h. o. s. e. f. f. e. c. t. c. a. u. s. a. n. d. o. s.
v. l. e. d. n. ē. v. l. s. i. g. n. a. et nō v. l. s. i. g. n. a.
d. i. u. i. n. a. S. i. c. u. t. s. u. n. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. a. l. i. a. s. i.
g. n. a. S. i. t. u. i. v. l. s. i. g. n. a. v. a. n. a. et s. u. p. e. r. n. a.
c. u. a. et s. i. c. p. t. i. n. e. n. t. a. d. p. a. c. t. a. s. i. g. n. a. t. i. o. n. u. s.
e. u. m. d. e. m. o. d. i. b? i. n. i. t. a. et s. u. p. s. t. i. t. i. o. s. u. m.
N. e. c. o. b. i. q. s. i. c. u. t. c. o. r. p. o. r. a. n. ā. l. i. a. s. u. b.
d. a. n. t. c. o. r. p. o. r. i. b? c. e. l. e. s. t. i. b? i. t. a. et c. o. r. p. o. r. a. r.
t. i. f. i. c. i. a. l. i. a. v. l. y. m. a. g. i. n. e. s. E. r. g. o. s. i. c. u. t. i. l.
l. a. i. t. a. i. s. t. a. f. o. r. t. i. u. n. t. a. l. i. q. u. a. s. v. i. r. t. u. t. e. s.
e. x. i. m. p. r. e. s. s. i. o. n. e. c. o. r. p. o. r. u. m. c. e. l. e. s. t. i. u. a. d.
a. l. i. q. u. o. s. e. f. f. e. c. t. c. a. u. s. a. n. d. o. s. q. z. p. q. n. ā.
l. e. s. v. i. r. t. u. t. e. s. c. o. r. p. o. r. u. m. n. a. t. u. r. a. l. i. u. c. o.
s. e. q. u. u. n. t. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. l. e. s. f. o. r. m. a. s. i. p. s. o. r.
q. u. a. s. f. o. r. t. i. u. n. t. e. x. i. m. p. r. e. s. s. i. o. n. e. c. o. r.
p. o. r. c. e. l. e. s. t. i. u. m. et i. o. e. x. e. a. r. u. m. d. e. m. i. m.
p. r. e. s. s. i. o. n. e. f. o. r. m. a. r. u. m. f. o. r. t. i. u. n. t. u. r. q. u. a. l.
d. a. m. v. i. r. t. u. t. e. s. a. c. t. i. u. a. s. S. e. d. f. o. r. m. e.
c. o. r. p. o. r. u. m. a. r. t. i. f. i. c. i. a. l. i. u. m. p. r. o. c. e. d. u. t. e. x.
c. o. n. c. e. p. t. i. o. n. e. a. r. t. i. f. i. c. i. s. E. t. i. d. e. o. c. u. m.
n. i. h. i. l. a. l. i. o. s. i. n. t. q. s. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. et o. r. d. o.
v. l. o. f. i. i. p. h. i. n. o. m. p. o. s. s. u. n. t. n. a. t. u. r. a. l. e. s.
v. i. r. t. u. t. e. m. h. a. b. e. r. e. a. d. a. g. e. n. t. i. E. t. i. n. d. e. ē.
q. e. x. i. m. p. r. e. s. s. i. o. n. e. c. o. r. p. o. r. u. m. c. e. l. e. s. t. i. u.
s. m. q. s. u. n. t. a. r. t. i. f. i. c. i. a. l. i. a. n. u. l. l. a. m. f. o. r. t. i.
t. u. d. i. n. e. m. s. e. d. v. i. s. i. m. m. ā. m. n. a. p. u.

valem. Et sic patet q. faciunt anulus
in tali p. s. t. e. l. l. a. t. i. o. n. e. v. l. s. i. m. u. n. t. i. m. a.
g. i. n. e. v. l. v. a. l. e. a. t. a. d. s. e. b. r. e. s. et h. m. o. i. s. u. p.
s. t. i. t. i. o. s. i. s. u. n. t. p. c. o. r. T. h. o. f. a. f. e. q. r. e. v. j.
¶ Etz aro notoria sic illicita et inef-
ficar. p. q. sic q. illa q. d. v. u. l. t. nō h. n. t.
v. i. r. t. u. t. e. m. c. a. u. s. a. n. d. i. s. c. i. a. m. v. l. c. a. s. i. t. a.
q. s. i. g. n. a. q. i. n. e. f. f. i. c. a. r. ē. a. d. s. c. i. a. z. a. c. q. r. e.
d. a. q. z. cū q. r. a. t. a. c. q. r. e. r. e. s. c. i. a. z. n. p. m. o.
d. u. m. c. i. n. ā. l. e. h. o. m. i. n. i. s. a. d. i. n. u. e. n. i. ē. d. o. v. l.
a. d. i. s. c. e. d. o. o. s. i. l. l. u. d. e. x. p. e. c. t. a. a. d. e. o. s. i. c.
s. a. n. c. t. i. h. o. i. e. s. f. a. c. i. u. n. t. nō p. e. r. s. p. e. r. v. e.
r. u. t. e. i. c. u. l. t. u. m. a. u. t. a. d. i. a. b. o. l. o. v. l. f. a. c. i. u. n. t.
q. a. r. t. e. n. o. t. o. r. i. a. v. i. u. n. t. u. r. p. v. a. n. a. s. s. u. p.
s. t. i. t. i. o. n. e. s. q. d. e. m. o. n. e. s. cū nō p. o. s. s. i. n. t.
i. l. l. u. m. i. n. a. r. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. i. i. o. n. e. q. s. c. i. a. z. p. o. t. e.
r. u. t. d. a. f. i. z. a. l. i. q. u. i. n. e. x. p. r. i. m. ā. t. a. l. i. q. d. o. c. u.
m. e. t. a. s. c. i. a. p. et i. o. m. o. r. t. a. l. i. p. e. c. c. a. t. t. a. l. i.
a. r. t. e. v. i. t. e. s. et v. l. p. l. i. m. u. s. e. f. f. i. c. i. u. t. f. a. c. i. u. n. t.
¶ Etz v. t. u. s. y. m. a. g. i. n. a. t. i. u. a. p. o. s. s. i. t. i. m. **¶**
m. u. t. a. t. c. o. r. p. o. r. a. n. ā. l. i. t. e. r. p. d. i. u. t. e. n. a.
v. l. n. ā. l. i. u. c. v. l. i. q. s. i. c. a. c. c. i. p. i. e. d. o. y. m. a.
g. i. n. a. t. i. u. a. p. i. p. h. i. v. i. r. t. u. n. b? i. t. e. r. i. o. n. b? **¶**
v. l. p. z. i. n. t. r. a. b. e. p. o. s. i. t. a. s. u. p. a. q. u. ā. et i. t. e. r.
r. a. et m. u. l. t. a. l. i. s. e. x. e. p. l. i. s. et ē. e. n. e. a. q.
n. i. c. r. e. d. o. q. z. n. i. m. i. s. e. x. t. e. d. i. t. e. i. v. i. u. ē. ē. t.
nō i. t. e. l. l. i. g. a. s. i. q. u. i. q. s. i. m. u. l. a. t. i. o. n. e. s. i. n.
a. l. i. q. b? a. l. i. s. i. p. e. d. i. m. e. n. t. i. s. l. u. b. i. a. t. i. o. n. e.
¶ Etz f. a. s. c. i. n. a. t. i. o. s. i. c. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. p. q. **¶**
a. c. c. i. p. i. e. d. o. f. a. s. c. i. n. a. t. i. o. n. e. p. i. l. l. u. s. i. o. n. e. s. e. u.
l. u. d. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. s. e. n. s. u. i. p. a. r. t. e. m. a. g. i. c. ā. f. e. ā.
s. i. c. c. e. r. t. u. e. s. t. q. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. n. i. s. i. p. h. i. t. a. t.
a. r. o. m. e. d. i. a. n. t. e. m. i. n. i. s. t. e. r. i. o. a. n. g. e. l. o. r. u.
v. l. s. a. n. c. t. o. r. u. m. S. i. vō a. c. c. i. p. i. a. t. f. a. s. c. i.
n. a. t. i. o. p. i. n. u. i. d. i. a. et s. i. c. e. s. t. ē. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s.
s. i. c. u. t. m. u. l. t. i. p. l. i. c. i. t. e. x. p. e. r. i. e. n. t. i. a. d. o. c. e. t.
S. i. a. u. t. a. c. c. i. p. i. a. t. p. r. o. i. m. u. l. a. t. i. o. n. e. a. d.
m. a. l. u. s. f. a. c. t. a. i. n. c. o. r. p. o. r. e. a. l. t. e. r. i. u. s. p. o. c. u.
l. o. s. a. l. t. e. r. i. r. e. s. p. i. c. i. e. n. t. i. s. i. n. e. u. s. i. c. s. i. r. i. ē.
p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. n. ā. l. i. t. e. r. v. l. d. i. c. t. i. s. i. n. t. e. n. a. v. b. i.
s. s. e. d. nō i. o. i. c. o. r. p. o. r. e. n. e. q. s. a. d. o. m. n. i.
a. s. p. e. c. t. u. v. i. d. e. R. i. c. i. n. q. l. i. b. e. t. q. u. i. h. ā. e.
q. o. n. c. i. m. f. o. r. m. a. t. v. i. p. o. t. v. e. m. l. a. i. n. s. e. c. t. a.
p. i. i. i.

- aspiciendo puerum ipsum inficere.
- 6 **A**ltz herbe vel armorie hiant vntē
demonēs. R. q. nō nisi p accidens.
Nam cum actus actiuorū sint i pa
ciēte disposito fo de aia. Si demon
inuenit passiōē malēconā intēsiōē
acri? verabit eū in quo est qñ est in
maiori dispositiōē qñ qñ ē in minori
et sic cū herbe et armorie valeāt natu
ralit ad talē passiōē leniāda v l minu
endā nō psequēter valēt d demonēs
vt min? possit verare illum. S3 dire
cie et proprie nulla herba aut res cor
poralis pōt agere i pur? spiritū nālī
et si aliqñ valēt pōt ex aliqua super
stitione que prohibita est.
- 7 **A**ltz liceat suspendere breuia ad
collū. R. q. sic si. v. pcurat. P dūm
q sint noia cognita. nota nō ignota
Secundū q illa noia aut verba sint
noia scā puta enāgelij aut sacre scri
pture aut aliquor scōrum. Tertium
q in eis nō ponant aliqd characterē
seu signa pter signū crucis. Quartū
q nō inferat aliqd vanti seu falsum
Quintū q in scribēdo seu suspēdē
do aut portādo nō obseruet aliqd su
pstitiosū sic qñ creditur min? valeāt
scripta aū euangelij vel alio die vel
p puerum vginē et hmoi alt istis n
pcurrētib? supstitiosū ē. vt pz. xxi.
q. vi. nō liceat et c. nō obseruetis.
- 8 **A**ltz icatatio serpentū et aliorū sit
licita. R. q. si in incantatiōib? serpentū
et filium hēat respect? nū ad sacra v
ba et ad vntē diuinā nō ē illicitum.
Sed qz vt plurimū sūt illicite obser
uatiōes circa tales incantatiōes et p dmo
nes sortunt effectū iō reprobantur.
- 9 **A**ltz carminatrices et carminato
res q carminant infirmos aut pueros
peccēt moraliter. R. si nihil supersti
tiosum dicūt aut docent aut faciunt.

S3 tñ vntē lictis pēbus et adiura
tionibus sicut per passiōē et crucem
et similia nō est peccatū. sed nō dēt
pluri nisi discretis psonis v l religio
sis. qz cōter supstitutiones imiscēt.
Quid ē illis q dūt missas et mor
tuis p vntē et moriantur. R. q. pec
cāt mortalit. xxvi. q. v. quicūq. et idē
die de exuentibus altaria aut operiē
tib? ymagines sanctorū vt i. d. c. q. d.
q. Similiter de dicētib? psalmos
aliquos ad hoc.

Altz colligentes aliqz herbas va
nas obseruationes facientes peccēt
mortaliter. R. si sciēt supstitiosū
esse faciunt. vt patet. xxvi. q. v. c. non
l3. et q. vi. non liceat.

Quid de obseruatiōibus vanorū
ad pēcognoscēda fortuna et hmoi
R. q. omia phibita sunt q sūt signa
ex vanitate hominū cooperante diabo
lo nā cūz in hmoi a pncipio aliqd v
euentū a casu inceperunt homines alium
in his applicare. Et iō diabol? mul
ta facit euentū in talib?. vt homines
curiosiores fiant in talibus elaqueis
errorū implicentur vt dicit Aug. i.
de doc. xpiana et not. in. c. sciendum
xxvi. q. iij.

Altz sciens maleficiū possit sine
pēcō illd solue. R. p dūm aureo. i
iij. di. xxiij. q. ij. q. p altē maleficiū
fieri nō pōt sine peccato infidelitatis.
Si tñ qz esset actu dispositus ad fa
ciēd. maleficiū pōt aliqz vti eo qz l3
malo alteri? vti ad bonum suū sicut
dicit aug. de iuramento infidelis iu
rantis in noie dei sui. An l3 qz non
possit inducere aliquē ad aliqd male
ficiū faciēdū tñ si est aliqz disposit?
actualit. facit aliqd maleficiū v talis
destruat possūz illo vti ad bonū me
ū. Pōt et tolli p destrucciōē malefi
cij si scitur

elij si scit qz eo destructo demō nō am
pli? fatigaret qz ex pēcō nō alitit. nisi
qdū durat tale signū. vñ diē Seco.
ea. di. q. nedū nō ē pēcūmū merito
rū destruire opa diaboli nec i hoc ē i
fidelitas aliqua qz destruciō nō acce
scit operib? diaboli. l3 credit demōne
posse verare et velle fatigare dū talis
gnū durat et destructio signi talis ipo
nit finē reatōi. Pōt et destruire qz
maleficiā p sacramēta adiuratiōes di
uinas orationes. et hmoi meritoria.

4 **A**ltz credētē lecti alijs nocturnis
horta equitate et vbiūqz voluerint
subdito posse trāsire aut in aliā spe
ciem creaturā posse mutari peccēt
mortalit. R. q. sic postq sup talibus
audierūt veritatē et sunt infideli? de
riorēs. xxvi. q. v. ebi. Sec? si ex sim
plicitate aū informationē de vitate.

5 **Q**uid de obseruatiōe lune aut dic
tū. R. Archi. in. c. si qz cleric? xxvj.
q. v. q. si qz obseruet ad pēcognoscē
dos futuros euentus fortuitos vel et
ad pēcognoscēdā futura opa hominū
p certitudinē sic illicitū est et ars de
monū. Si dō qz vti talē obserua
tiōe vel alia p dicatione astrorum
ad pēcognoscēdā futura que ex cele
stibus causant. pnta siccitates pluu
as et hmoi modū sic nō est peccatū q
nā dubiū nō est quin res circa luna
rem globum cōstitute per superiora
regant imuentē et pcurantur et quod
dicit Aug. in. c. nō obseruetis. xxvi.
q. vi. intelligitur secundum primum
modum nō sū secundum.

Suspensio

et qz hic loqz
et qdam ec
clesiastica censura q interdicit
aliqd officiū vel exercitiū ppetens cer
te persone ecclesiastice aliqñ a iure ali
qñ a iudice. p l3 et ex glos. in. c.

ad repimēdam de off. ordi. in. clez
cupientes de pēcō.
In qbus casibus a iure incurritur
aliq? suspensio. R. l3 glos. in. d. cle. cu
piētes multos numeret tñ ego dicof?
puitatē igenij mei ad. xxviij. casus re
duco q p tñēt ad suspensioē maiorē
q pprie dē suspensio nā suspensio mē
nor q illigit pp picipatiōes cū excōi
cato solā priuat pceptōē sacrorum et
pp hoc nō pōt eligi sed bene eligere
et exercere iurisdictionalia quorum.
Prim? ponit in. c. vlti. xviij. di. 2
Abi eph est suspensio duob? mētib?
ab offiō si post pncipale pēcātū cele
bratū infra sex mēses nō puocat oēs
abbates pbyteros et clericos et nō re
fert eis oia acta concilij.

Secund? ponit in. c. nullus. lv. 3
di. Abi eph ipso iure suspēdit p aū
a celebratione missē si ordinat solēni
ter penitētem scienter.

Tert? ponit in. c. i. xliij. di. 4
vbi eph suspēdit p aū a celebratiōe
missē si ordinat aliqū inuitū de quo
dic. vt. s. ordo. iij. s. xliij.

Quart? ponit. xxvi. di. c. nullus et s
xv. q. viij. scilicet in. c. Abi clerici no
torij pccbinarij sunt suspēsi. s q dic
vt. s. pccbinatio. s. iij.

Quint? pōt. lvij. di. c. si. vbi eph
q ordinat mōachū sine lnia abbas ē
suspēsus a cōione aliorū a suadiocesi
aliqui dicunt ab alio epho.

Sext? ponit in. c. nihil ē et in. c. cū
in cūctis de elec. Abi cleric? qui ele
gūt indignū qñ ad eandē legitimitatē
sciaz et mores electione actus p illa
vice est priuat? et a bñficijs ecclesie p
trienū est suspēsus. Eps vero q fa
ciat vel pmitit fieri p illa vice priuat?
est p tē cōferendi bñficiū illud si
ad eū pmet ipsius collatio. et d3 sū

[illegible]

8. Decimulseptim^{us} pōit i. c. hac cō
 stitūto de of. dele. li. vi. vbi pferua
 tor suspēdit p vñ añ. ab offō li. sciē
 ter inromittit se de alio q. b. manife
 stis de quo dic. vt. s. cōseruator. S. l.
 9. Decimulocau^{us} pōit in. c. hoc cō
 sultissimū de re. ec. nō alie. li. vi. vbi
 lari submittētes bona ecclīaz. seu ius

21 ¶ **E**gelimus^{us} pōit i. c. erigit de
celi. li. vi. Abi epi r. supiores sulpe
dāt ab ingressu ecclie isertores ab offō
rificio q. vilitates erigit pecunia
rel. munera rel. nō a vilitat. recipiūt
paratores 3 q. dicit v. J. vilitatō. §. lii

22 ¶ **E**gelimus^{us} pōit i. c. i. c. i. c. i. c.
r. v. li. vi. Abi sulpedāt epi
maiores q. vilitates manifestō i. o.
undis q. dicit. i. c. dicit v. c. dicit v. c.

non exercētū dōnec eos expellant.
 ¶ CXXij. e. i. c. epōs d. pū. li. vi. vbi
 interdicit īgressus ecclie ill' q' celebrāt
 pūitib' excoīcat publicē ut interdicit
 aut eos recipiūt ad sacra ecclīastica
 ut sepeliūt a dām dōc ad arbitriū
 excoīcatorū satisfecerit ppetē. q' h'
 interdictio duratē diuinis seigerat iec
 clia i suo agētes offiō sē pūo effici
 unt īrregulares. c. i. e. cui de sen. exco.
 li. vi. z h' d' rēp. h'c līmet ill' ad ex
 coīcatū ad hōie pp. vñz dōnec arbi
 trio ei' cur' mīaz tñ zo. de fan. quē
 segit Sēm. ibidē ītelligit ei' de sen.
 tur. z sic illud verbū cur' mīam. h' sē
 iur. conditoris h' hōie hōis. Simile
 hōs in. c. nup de sen. exco. z sic tene
 zo. vi recitat Sēm. ibidē arguit q'
 pdicta pena solū h' locū quo ad exē
 ptos nō quo ad cōcōs n' exēptos z
 posset tēneri post facit. h' an facit
 tenendū q' etiā ligat nō exemptos
 ¶ CXXij. pōī. i. c. statum' de ele. li. 15
 vi. vbi suspēdūt in trīento a bñficiis
 q' defecerit in pbatōe ei' q' obierit
 psona electi ad aliquā dignitatē
 psonati ad a bñficia si se īgesserit. j.
 illud tps ppetuo pnat' n' nisi manise
 stissime ostet q' calumiose nō egerit
 ītelligit ī bñficijs que h'z in illa ecclia
 pro qua electio celebratur. c. si ppro
 missarius de elec. li. vi.
 ¶ CXXij. simus quī' pōī in. c. cupit' de
 tes de electō. de quo. s. electio. s. i. r.
 ¶ CXXvj. e. i. c. si pmissari' de ele. 17
 li. vi. Vbi eadē suspēctio ipōit ppro
 missario si eligis scietur idignū nisi cō
 pparentes illud habuerint ratum
 ¶ CXXvij. e. in. c. solet de sen. exco. li. 18
 vi. vbi suspēctiō ē ab oī actu legiti
 mō excoīcat' maior excoīcatione.
 ¶ CXXij. mōctan' pōit in. c. non
 solū z in. c. pōit nōne de reguli. v. h.

Abi suspēdit a receptōe quolibet
ad p̄fessionē mēdicantiū ordinū s̄crl
q̄ aliquē añ annū p̄bationis cōple
ti recipiūt ad p̄fessionem.

30 ¶ Trigesimus non pōit in cle. qm̄ d
vi. r̄ ho. cle. de q̄. s̄. clerici. iij. s̄. i.
p̄ clericos virgatis testibus v̄tētes.

31 ¶ Trigesimus pōitur in cle. i. de re
ecc. nō all. vbi suspēdit ab offō q̄
ter religionis p̄fideō monasterio po
rami eccle. seu administratōi cuiuslibz
si iura reddūt vel possessiones eiusdē
alicui ad vitā seu ad certū t̄p̄o p̄cedit
quā nullo nisi necessitas aut v̄tilitas
id exp̄scat monasterij vel eccle. r̄ tē
cū p̄sensu p̄uēt s̄p̄z. aut si nō h̄z sui
plati. Hoc t̄m nō extendit añ locatio
nes r̄ v̄ditiones fructuum ad mo
dicū t̄p̄o. vt ibidem.

32 ¶ Trigesimus primus pōit i cle. re
ligiosi de deci. Abi suspēdunt religi
osi h̄ntes administratōes vel benefi
cia ab officijs r̄ administratōibz qui
noualitiū aut decimaliū aut decimar
z obitaz faciūt fraudē si regit. j. mē
sez nō destiterit vel si satisfecerit sur
patio infra duos mēses r̄ tandiū do
nec satisfecerint.

33 ¶ Trigesimus secundus pōit in cle.
c̄mp̄tēs de pe. vbi suspēdit ab offō
p̄dicatōis oēs religiosi exceptis illis
q̄ decimas recipiūt q̄ postq̄ fuerint
regit p̄ rectores eccle. sciēter omi
terint facie p̄sciam p̄fiteribz de deci
mis soluēdis r̄ hoc q̄dū non fece
rint si comoditatē habuerint.

34 ¶ Trigesimus tertius pōit i cle. i. d
sta. mo. Abi suspēdit a beneficijs
collatione abbas vel prior nō habēs
abbatē. p̄p̄rium. ali. q̄o ab adminis
tratione si quā h̄z q̄ si nō h̄z inhilitat ad
h̄ndū b̄nficiū r̄ administratōez r̄ hoc p̄
ānū si solutares nō corrigatos r̄ al

tos vel capite nō fixa portare s̄lum
p̄serit. Itē fm̄ p̄missas p̄sonaz disti
cutionē p̄fatas p̄cas suspēditionis ip̄a
bilitatōis p̄ biēniū ip̄o scō incurrit
si tenatōi aut aucupatōi clamorose.
vel alias cū cantibz aut ausp̄ ex p̄p̄o
to interuenit r̄ loq̄ de monacijs in
gris r̄ collatio p̄tinet ad p̄orem clau
strālē cū p̄silio r̄ p̄sensu maioris p̄uē
capituli seu p̄uēt durate t̄p̄e suspē
sionis abbas vel prioris vt ibi.

¶ Trigesimus quartus pōit i cle. cū
sit d̄ magis vbi suspēdit q̄libz etiā
ep̄i r̄ sup̄iores p̄ ser mēses sequētes
a collatōe magistris seu doctoribz q̄
aliquē p̄mouerūt ad tale offiū nisi p̄
uē recepto iuramēto q̄ vltra tris mē
lia t̄urōnēsiū argenteoz in tali docto
ratōis solēnitatē nō exp̄der.

¶ Trigesimus quintus pōit i cle. m̄
toz de here. Abi suspēdit ep̄i p̄ triē
niū ab offō si odij ḡfe aut amouis v̄l
comodi t̄p̄alis obtinēt i iusticiam. r̄
p̄sciaz omiserit. p̄cedere in criē here
sis p̄ quēq̄ vbi fuerit. p̄cedendum.
aut obtinēt eodē p̄auitatē ipsaz. vel
impedimentū sui offiij ip̄onēdo qua
quo mō verauerint aliquem.

¶ Trigesimus sextus pōit in cle. reli
giosi d̄ p̄uē. Abi suspēdit religiosi
q̄ ex administratōe eucharistie extreme
vinctōis vel solēnitatiōe m̄rimoniij
aut q̄cūq̄ absolutōe indebita aliqd
acq̄sierūt nisi postq̄ fuerint regit.
j. mēsez restiterit donec satisfecerint.

¶ Trigesimus septimus pōit i. c. q̄
i oibz de v̄sū. Abi clerici suspēdunt
ip̄o scō ab officijs executōis fm̄ pau
t̄bidē q̄ recipiūt ad cōtionē vel obla
tionē altaris m̄ifesto v̄lurarios. r̄
tādū d̄decad arbitriū ep̄i satisfecerit.

¶ Est r̄ alia suspēsiō q̄ d̄r m̄ior h̄ac
incurrit q̄ ex duobz. p̄mo ex q̄cūq̄

mortalis p̄cto in q̄ q̄s existēs anq̄z pe
niteat ē suspēsus ab oi sac̄oz p̄ci
patōe vt i. c. q̄siti de coha. cle. r̄ mu.
Sedō ex p̄cipitōe cū excoicatis in
q̄. i. d̄it maiorē excoicatiōē. Iti t̄m
si sic suspēsi celebrēt nō efficiūt irre
glares. vt i. c. si celebrat d̄ cle. ex. mi.

40 ¶ Est r̄ alia suspēsiō q̄ q̄s est suspē
sus q̄ ad altos. sed q̄ nō ad se q̄ p̄pe
suspēsiō nō pōt dici r̄ ista ligant cli
ci p̄grini. vt i. c. i. r̄ iij. r̄ de cle. peg.
Nam tales nō pōt celebrare i publi
co anq̄z h̄idē certā fecerint de coz or
dinatiōe s̄z bene in secreto vt in. d. c.
iij. Si t̄m celebrarent nō essent irregu
lares. vt in. d. c. si celebrat.

41 ¶ Null' ep̄i aut p̄ior incurrit sen
tentia interdici vel suspēsionis ip̄o
sitam a iure. vel a iudice nisi de eis si
at specialis r̄exp̄sa mentio. c. q̄ p̄ri
culoluz de sen. excō. li. vi.

Suspensio. ii. quo
ad p

lationem. Sciendū q̄ debet
fieri in scriptis montide p̄missa r̄ ce
teris sicut excoicatio. Et id q̄ d̄r d̄
sua excoicatiōis. s̄. Excoicatio. iij. die
de p̄latione suspēsionis vel interdici
ti. vt p̄z in. c. i. de sen. excō. mu. li. vj.

¶ Atz appellatio suspēdat interdi
cū vel suspēsiōē sicut excoicatiōē
d̄. q̄ si si p̄cedat vt in. c. ad hoc q̄m
de appel. a. s̄rio. Si t̄m appellatio fie
ret ē post suspēsiōē a t̄p̄alibus. vt
puta ab igressu dom' vinee r̄ h̄mōi.
vt interdicto ignis vel aq̄. r̄ h̄mōi be
ne appellatio post sequēs suspēde
ret ē. l. nō t̄m. ff. d̄ app. nisi cāus eēt
i q̄ d̄anati publice itereēt statim p̄uē
ri. l. p̄tōes. ff. de appel. Et q̄ p̄z q̄ su
spēsiōē a b̄nficio ab offō vel ab in
gressu eccle. itollit appellatio sequē
q̄ p̄p̄alia sunt. Et sic intellige Jan. i

487
d̄. c. ad hoc q̄m. Sec' si suspēsiō ē a
p̄ceptōe fructū beneficij q̄ t̄p̄alis est
vel a p̄bēda q̄ appellatio bene suspen
dit ē post interposita. Sec' si suspē
deref q̄ a canonica q̄ sp̄ualis est.
Jo. an. i. c. is cui d̄ sent. excō. li. vi. iij.
q̄ ē tollit appellatio sequēs suspen
sionē a b̄nficio illud q̄ d̄r n̄ suspē
dere appellatiōē sequētē interdictū
v̄l suspēsiōē dicit habere locū i me
re sp̄ualibus per que ligatur anima.
¶ Quid si snia suspēsiōis aut inter
dicti ferat sub p̄dāte. p̄. nō ligabit.
donec extet p̄ditio. r̄ breuiter q̄ d̄r
excoicatiōe die d̄ suspēsiōē. l. cōm
Jo. an. in. c. licet de sen. excō. lib. vi.
cum eadem quali sit ratio.

¶ Quis pōt suspēdere vel interdici
re. p̄. q̄ pōt excoicare r̄ ep̄. Si s̄q̄
pōt excoicare pōt suspēdā v̄l interdici
r̄ q̄ pōt p̄ cēsurā ecclesiasticā cogē se
hec tria facere. s̄. excoicare suspendē
r̄ interdiciere que tria intelliguntur no
mine censure ecclesiasticę. c. querenti
de ver. signi.

Suspensio. iij. q̄ ad p̄
nātoe

fatis itricate loquūf. q̄m̄is pau
in. c. cū dilect' de p̄ue. r̄ in. c. si cele
brat d̄ cle. excō. m̄. clarius dixerit n̄
hilonim' r̄u vt clarius capias.

¶ Aduerte p̄mo r̄ distingue sic. que
dā suspēsiō ē a iure. vt i casibz. s̄. po
sitis quedā ab hōie r̄ h̄az suspēsiōnū
q̄dā ē ab aliq̄ q̄ p̄pe est ac' alicuius
ordinis puta a celebratōe ab offō ab
ordine r̄ huiusmodi q̄dā ab alijs ac
tibus q̄ nō p̄tinet ad aliquē ordiē
Si suspēsiō sit ab actibz alicui' ordi
sic aut talis suspēsiō ē cū tali modifi
catōe. s̄. q̄s p̄ satisfecerit vel penitus
rit. r̄ si cū a iure. vt. xv. i. xx. xxi. xxij.
xxij. xxx. xxxij. xxxij. xxxvij. d̄. l. sic h̄z

Archi. Et no. Semi. l. d. c. q. sepe si
efficiunt irregulares si celebrant vel ex
erceant actum ordinis deputati. q. 3. cu
isti possunt videri a deo suspensi q. a iur
si vero talis suspensio sit a iudice sic erunt
irregulares prout in 3. gl. l. d. c. p. i. i. i.
q. et suspensi a iur. tali modo sunt irregu
lares cuius opti. teneant an facti. 3. p.
fieri illam Archi. Si vero dicta suspensio
no sit a iudice modificatio. siue sit
a iure vel a iudice efficiunt irregula
res exerceant actum alicuius ordinis vt
l. c. i. de sen. ex. li. vi. r. i. c. i. de sen. r. r.
in. li. vi. si aut dicta suspensio no sit cir
ca ea q. p. i. n. t. ad actum ordinis. 3. circa
alia ab ipso sic non erunt irregulares
ea no seruantes. sed alio modo de iur. pu
niri ex dicta duo. c. loquitur p. p. r. q. n.
exerceat aliquid deputati certo ordinis
vt no. in. d. c. cum dilect. r. c. si cele
brat r. in. d. c. cupientes.

2. Et aduerte q. q. est q. d. a suspensio
ab actu ordinis q. sit a platis v. l. a iur
re d. q. dicitur dicitur hic. 3. Queda q. sit
a p. fessoribus ad certum ipso vel et simplr
r. talis no inducit irregularitatem licet
no seruet 3. Jo. an. in. c. is q. ne sen.
ex. li. vi. q. no inuenit iure expressum.

3. Aduerte. iii. q. vt p. 3. ex supradictis
in ti. suspensio p. mo suspensio multi
p. r. i. p. o. n. i. r. a. no. glo. in. d. c. cupie
tes. r. i. o. vt scias q. n. concernit actum
ordinis explanabo. Aliq. n. q. s. sus
pensi a pontificali b. solu. r. sic si cele
brat et in pontificali b. n. efficit irregu
laris 3. Jo. an. in. c. i. d. duradi q. no sunt
de i. b. a. ordi. vel officij q. siue ipso
quodlibet officij sit celebrari. Ego t. n.
tenedo q. epas sit ordo vt c. o. i. tenet
canoniste ego credo q. si celebrat i. po
ntificali b. vel exeqt aliquid q. d. ad ordi
ne epas p. t. neat efficit irregularis.
Sec. exerceo iurisdictionalia q. il

la sunt separata ab his q. sunt ordi. ep
lis. r. i. o. epas suspensus a pontificali b.
n. e. suspensus a iurisdictione alibi vt no.
3. Jo. an. in. d. c. cu dilect. Aliq. susp
dit a sacramentorum perceptione vel p. i. c.
patet r. sic si iur. no est irregularis si
faciat vt no. in. c. si celebrat d. cle. ex.
mi. q. p. r. i. c. p. a. r. e. no e. ordinis vel offi
cij. q. layci et p. r. i. c. p. a. r. e. 3. Jo. an. in. c. i. d.
sen. ex. li. vi. id e. 3. Jo. an. aliq. susp
dit a collatione sacerdotij. r. sic si iur. 3. con
ferat no e. irregularitas q. siue solent
tate p. r. e. r. u. n. t. et facta a laicis 3. Jo.
an. in. d. c. i. r. l. d. o. ibidem. L. m. i. o.
t. r. q. n. confert facta no v. r. a. n. g. b. a.
b. e. n. o. ordinem sed simplr sicut r. lat
cus. Aliq. suspedit q. s. ab ordine s. b.
diaconi. r. sic si exerceat officij diaco
ni vel p. r. o. t. e. r. i. erit irregularis. Sec.
si ab ordine p. r. o. t. e. r. i. erit suspensus
q. possit exercere officij inferioris ordi
nis. c. significauit d. cor. v. i. t. a. 3. Jo. an.
in. d. c. cupientes. S. 3. sus
pensus ab offi. sacerdotij seu sacer
dotalib. est suspensus ab epalib. sed
no e. r. i. o. Si iur. suspensus a collatione
ordinis simplr est suspensus a collatione
cuiuslibet ordinis. S. 3. suspensus a collatione
sacerdotij no e. suspensus a collatione
ordinis inferioris. S. 3. suspensus ab i
feriori intelligit suspensus a collatione
superioris ordinis 3. Jo. an. in. c. dilect
fili. de t. e. p. o. ordi. r. i. o. efficitur irre
gularis si p. r. a. c. i. u. t. Aliq. suspeditur
ab offi. r. sic suspensus est a pontificali
b. et. 3. Jo. an. ordi. r. celebrat efficitur
regularis. An suspensus ab offi. id e.
sic d. suspensio ab ordi. r. talis e. susp
sus ab offi. q. si d. a. n. t. i. ordi. n. e. 3. pa.
i. c. cu dilect. de p. l. u. e. r. i. o. e. suspensus
a iurisdictione spali fm coez opin.
3. gl. in. c. si celebrat de cle. exco. m. i. s.
teneat prout r. male 3. Jo. an. ibid. R. o.
q. remota executio fundam. e. n. r. e. m. o.

uel accessum q. s. est iurisdictione nec
obstat. c. dilecta de ma. r. ob. vbi ab
batista q. no h. 3. ordinem t. n. p. f. e. r. t. b. e. n. e.
ficia q. s. est iurisdictione q. illud p. r. e.
dit sibi r. o. n. e. religionis. sed no reli
gioso no dat iurisdictione spalis nisi
r. o. n. e. ordinis no t. n. credo incurrat ir
regularitatem si ea q. sunt iurisdictionis
exerceat ar. d. c. i. d. sen. ex. li. vi. 3. r. e.
no. gl. in. c. i. p. e. de elec. li. vi. r. i. c. p.
senti de offi. ordi. li. vi. q. suspensus ab
offi. ipso s. b. o. suspensus e. ab offi. b. e.
n. e. f. i. c. i. s. sed no e. r. i. o. Sed glof. in.
d. cle. cupientes sic p. r. o. r. vt suspensus
p. l. e. u. i. c. a. p. u. t. a. f. a. c. t. o. ex q. i. n. y. n. e. t. s. e. a.
d. a. l. i. d. e. q. d. u. b. i. t. a. n. s. i. t. m. o. r. a. l. e. s. i. c. i.
p. u. a. t. Si vero e. p. r. e. l. i. c. i. t. o. g. r. a. u. i. s. i. c. i. e.
i. m. o. r. a. p. e. t. e. n. d. e. a. b. s. o. l. u. t. i. o. s. u. a. t. u. r. a.
p. e. c. c. e. p. t. i. o. n. e. f. r. u. c. t. u. s. b. e. n. e. f. i. c. i. j. q. p. p. t. e. r. o. f.
f. i. c. i. u. s. d. a. t. b. e. n. e. f. i. c. i. u. s. Si no e. i. n. m. o. r. a.
no p. r. i. u. a. b. i. f. f. r. u. c. t. u. s. d. i. u. e. r. s. a. s. Aliq. su
spedit q. s. a diuino officio. Et tunc
no pot. nec officij nec cu alio iter
esse sen. audire secundu. l. d. o. s. o. f. 3. o. f. r.
Ray. Non tam e. r. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. i. f. o.
l. i. i. t. e. r. s. i. t. v. t. s. i. m. p. l. e. x. l. a. y. e. v. t. p. 3. ex d. e. i. s.

4. Et iterdict. ab ingressu ecclesie pos
sit officij ex ecclesiaz. R. q. sic 3. non
e. r. i. o. r. e. u. t. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. s. e. c. c. l. i. a. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t.
t. u. r. i. n. t. e. r. d. i. c. t. a. e. c. c. l. i. a. s. t. a. c. t. a. r. e. x. t. i. i. i.
q. u. i. l. a. t. o. r. e. s. f. m. 3. o. s. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. c. o.
m. u. n. i. t. e. r. t. e. n. e. t. u. r. i. n. h. o. c. c. a. s. u. q. r. t. a. l. i. s.
celebrare potest ex ecclesiam.

5. Quid si iterdict. ab ingressu ecclesie
i. t. r. a. t. r. a. u. d. i. t. i. b. i. d. i. u. i. n. a. R. q. 3. m. o. r.
t. a. l. i. t. e. r. p. e. c. c. e. t. n. o. t. i. e. f. f. i. c. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s.
n. i. s. i. p. s. e. c. e. l. e. b. r. a. t. q. u. a. s. i. v. i. s. o. f. f. i. o. s. u. o.
s. i. c. n. t. p. r. i. u. s. f. m. S. e. m. i. u. n. d. c. i. s. c. u. i. d.
sen. exco. li. vi.

6. Sed n. i. q. d. pot. intrare ecclesiaz ad
orati. t. p. e. q. i. b. i. d. i. u. i. n. a. n. o. d. i. c. i. t. R. q.
d. a. t. e. n. e. n. t. q. n. o. s. e. d. L. a. l. d. e. q. u. e. s. e. g. t.

De. in. d. c. lo. cut. 3. q. si licite. r. p. 3.
p. r. a. t. i. o. n. e. p. r. e. f. a. r. i. c. i. s. c. u. i.

7. Aliq. suspedit q. s. ab admistra
tione ecclesie in tpalib. q. in spalib.
italis celebras no est irregularis q.
no est suspensus ab ordi. 3. Jo. an. ibidem.
si quoridaz de sol. r. Jo. an. ibidem.

8. Aliq. suspedit q. s. ab aliq. offi. op.
ta. ab officio p. d. i. c. a. t. i. o. n. i. s. r. n. o. e. f. f. i. c. i. t. u. r.
irregularis si p. d. i. c. a. t. u. r. v. t. f. e. l. e. c. u. p. i. e. n. t. e. r. n. o. p. a. u. r. r. s. e.
quid. cald. ibid. Secus si ab aliquo
alio officio amero al. cu. ordi.

9. Aduerte q. r. o. q. s. suspensio e. a
canone p. p. d. e. c. t. u. c. o. r. p. a. l. e. p. p. q. u. e. p.
habet p. m. o. n. e. r. i. t. d. e. q. b. e. a. s. c. o. r. p. o. r. e.
vicia. r. talis si p. m. o. n. e. a. t. r. c. e. l. e. b. r. a. t.
3. m. o. r. a. l. i. s. p. e. c. c. e. t. n. o. e. f. f. i. c. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s.
f. m. p. a. u. in. d. c. si celebrat.

10. Quid si iudex post appellationem
posuerit iterdictum vel suspensionem q.
q. s. celebraverit r. i. n. d. e. x. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. n. i. s.
p. n. i. c. i. a. u. e. r. i. t. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. n. e. m. n. o. t. e. n. e. r.
e. r. i. t. n. e. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. t. a. l. i. s. q. u. i. c. e. l. e. b. r. a.
u. r. R. f. m. B. e. r. r. l. d. o. in. c. p. a. s. t. o. r. a.
l. i. s. d. e. a. p. p. q. s. i. a. p. p. e. l. l. a. u. i. t. e. x. c. a. s. r. i.
u. o. l. a. r. n. o. n. p. b. a. b. i. l. i. t. e. r. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s.
a. l. i. a. s. n. o. n.

Suspensio. iiii. seu in
terdict.
cu. quo relaxat. Aduerte q. si
ponit a iure vel a iudice sic donec la
tisseceris vel pen. iur. sic facta facti
factione vel p. n. i. a. relaxat ipso facto.
f. m. p. a. u. in. c. cu. m. d. v. l. u. n. o. in. c.
non est de ipon. in. t. e. r. r. i. n. g. l. o. s. i. d. o.
iponitur simplr sic necessaria est ab
solutio. Et de hoc vide. 3. interdictum
viii. in principio.

11. Sed q. s. pot. absolueri. R. 3. e. o. i.
ter. d. o. c. i. d. c. si quoridam q. si sim
p. l. r. e. i. p. o. s. i. t. a. i. u. r. e. p. o. t. e. p. i. s. c. o. p. n. i.
s. i. v. b. i. p. d. u. c. t. o. r. c. a. n. o. n. i. s. s. i. b. i. r. e. f. e. r. u. a. t.

arg. c. nap. de sen. exco. Si do nō sit
simplr. sed ad tēp⁹ facta sic tenet gl.
in. c. cupientes de elec. li. vi. r. in cle. i.
d. hereti. q. sol⁹ ditor canonis sit ab
soluere p⁹ a. et in. d. c. si quorundam
tenet q. et si simplr. sit inflicta ppter
peccatū q. epō nō pōt nisi in casib⁹
in qbus potest dispensare. q. pena
ppter delictū posita intelligit perpe
tua. vt in. l. seruus. C. de penis not.
Inn. in. c. ex lra. de p⁹st. Sec⁹ esset si
pp⁹ p⁹mittam esset inflicta quia sic
posset epō absoluerē ar. in. d. c. ex lit
terio rōd no. Inn. in. d. c. i. de exco.
p⁹st. In infia vero suspensionis sim
p⁹ facta ab homine absoluet qui tu
lit vel eius superior secundum q. d⁹ s⁹
infia excoicationis. xij. q. i. si petrus
2 Sed quō absolutio fiet. R. solo
to s⁹ do. Dicēdo restitūo vel remo
ueo. relaboluo a tali infia r. hmoi.
Facit ad p⁹stata q. no. s. Interdictus
quomodo relaxatur q. ambulant pa
ri passu interdici. viij. per totum.
3 In quib⁹ casibus suspēdit q. ita
men nō pōt restitui a suo suspensore
s⁹ solū a papa. R. q. in trib⁹. p⁹im⁹
q. elici. vel regulares pp⁹ exhibitio
nez sacramētoz hereticis aut ppter
receptionē elemosinarū vel oblatōnz
ab eis vel pp⁹ traditionē ecclesiastice
sepulture s⁹dictoz hereticoz sunt p
uati ab eoz ordinariis officio. c. ex
coicamus de hereti. Sec⁹ est in sus
penso a collatione bñficioz p cōciliū
post primū r. secundam monitionem
inuēto culpabili i pferēdo beneficia
idignis. c. graue de p⁹ebē. p⁹oss⁹ tū
iste ab vno principali patriarcha re
stituit. vt in. d. c. graue. Tertius in de
graduato. c. et me de cle. non resti.

Elspatio vide. s. In
dicare. r. c.

Presumptio.

Elurratio est oblo
cutio ma

la de p⁹imo facta occulte ad
diuidendam amicitiam aliquorum
Conuenit enim cum detractōe quia
vterq. dicit malum de proximo i et
absentia. Sed in intentione distingui
tur. quia susuro intendit discordia
am inter amicos deseminare. vt d⁹
cit gl. ad ro. i. Detractores autē alto
rum bona minuant. vel negant r⁹ho
nozem seu famam intendunt perime
re dicitur susuro biliguio. quia vt
plurimū duab⁹ linguis vitur dicē
vni malum de alio r. e contrario. me
dum est peccatum mortale. sed gra
uissimū. vt patet. puer. vi. Sex sunt
que odit deus r. r. septimum qd de
testat aia eius. i. q. seminat inter f⁹es
discordias. Rō q. amicitia p⁹metnet
iter bona exteriora ecclesiastici. vi. ami
co fideli nulla est comparatio. r. gra
uius peccat q. detractor q. famā eri
pit. aut p⁹umeliosus q. honore ledit
q. viij. et h⁹. Del. or. e amic⁹ q. ho
nor r. amari q. honorari. Et tenetur
multo magis ad restōnem q. fures
r. latrones. Et iō nō pōt absolui nisi
q. tuz pōt restitui amicitiam quam
abstulit. vel alio mō satisfaciāt si eaz
restituere nō pōt. Nec ex l⁹ho. fa. se
q. lxxij. ar. i. r. ij.

Abellio d⁹ hñs publicū
officiū scribendi

infia ad faciēdā fidē alias dē
tabulari⁹. vt in. l. generali. C. de tab.
scribis r. de multiplici eius noie no.
in. c. qm contra de proba.

Quis pōt facere aliquē tabellioz
R. q. pnceps cui ipse cōmittit. Itē
reges q. nō cognoscūt supiorē r. ciui
tates q. hñt iura pncipio r. papa vt

vult Inn. l. c. cū. p. de fide instr. r.
Bar. l. i. famē. ff. de publi. iud. Idē
dic d. alij magistratib⁹ seu dñis iur
dictōez hñtib⁹ respectu iurisdictionis
eoz r. nō solū plati i rpalib⁹ s⁹ et i spiri
tualib⁹ de hoc v⁹ d⁹ pa. i. d. c. cū. p.

2 Sz qrit an notarij p⁹mitti a tali
bus possint vbiq. p⁹ficere infia. R.
fm p⁹ a. i. d. c. cū. p. q. nō nisi i ter
ritorio p⁹mittētis vñ creat⁹ ab ipera
tore nō p⁹ficiet i terris pape nec cōrio
Sz bñ infia p⁹fecta in territorio illi
us q. cū p⁹mitti valēt et c⁹ territorij
fm cōmuni opini. vt in. d. c. cū
p. no. p. au.

3 Atz possint elici eē tabelliones vi
de. s. Clericus. ix. s. ix.

4 Atz religiosus si in seculo fuerat
possit tale officiu exercere. R. q. nō nisi
d⁹ hereticos. vt no. Jo. an. i. c. offiū d⁹
bere. li. vi. dicit tñ Duil. in Speculo
q. vetera poterit p⁹plere. s⁹ nō noua
assumere. l. alienatōes. ff. fami. per. r.
de iudets. c. iudei.

5 Atz tabellio puniat si p⁹ficiat in
f⁹ra de actu reprobato a iure. R. pa.
i. c. i. de fid. instr. q. sic l. iudem⁹. C.
de sac. san. ecc. glo. in. d. l. generali.
not. in Spec. in. ti. de instr. edi.

6 Quā scias d⁹ h⁹fe. R. bar. in. l. h.
C. de tabu. q. d⁹ scire sūmam r. sūlia
q. p⁹minent ad artē notarie als iputa
bñ sibi nō tñ tenet eē doct. Facit qd
not. Inno. in. c. cū in cunctis d. elec.
r. iō p⁹ tñ restituit dñm q. i perita
sua dedit. l. llicitas. s. sicut. ff. de of.
f⁹li. no. p. au. in. d. c. i.

7 Que requirūt ad validitatē inf⁹o
rum. R. q. r⁹itū q. not. p⁹ a. in. d. c. i.
d⁹ iponere p⁹uo inocationē noia
dñi. Sec⁹o annū dñi. Tertio nomē i
peratoris in teris vbi subiectis. vel
regis vel pape quarto nomē p⁹ullo.

sz illud nō seruat qnto locum dñmo
Sexto mēsez r. diē. Septio idictio
nē. Octano serie facti. Nonio testes.
Decio signū p⁹uētū notarij. Undeci
mo q⁹ p⁹fecta corā p⁹ub⁹ legant. Duo
decio q. sit p⁹mitt⁹ notariis ab eo q.
h⁹z p⁹atēz. Tertio decio q. appeat q.
notari⁹ fuerit rogat⁹. Quarto decio
q. talis notariis sit habilis. q. si es
set excoicac⁹ notorie vel priuat⁹ p⁹atē
r. hmoi nō valeret de q⁹ oibus v⁹d
per eundem p⁹ a. in. d. c. i. placet.

Elciturnitas aliqñ ē
actus v

tutis qñ p⁹gruo tpe tenet. Ali
quādo vō ē nomē vici. An Greg.
Si inordinatū silētū culpa nō esset
p⁹pheta nō dixisset te mibi q. tacui.
r. ē in gñe delicti r. est aliqñ mortale
pctū qñ. i. nō loquit⁹ euz tenet loco
r. tpe p⁹nta tempe confessionis corre
ctionis instructōis r. hmoi necessario
fiēde vt gl. xvj. d⁹ s. alias aliqñ ve
niale. vt qñ hō nō loquit⁹ cū deberet
tñ s⁹ nō d⁹ necessitate. Aliqñ nullum
qñ expectat loc⁹ r. tps p⁹gruū. r. s⁹ h⁹
intelligit illud. ii. thi. vlti. Iusta ipor
tune oportune. Abi gl. oportune q.
tñ ad eos q⁹ placet. Importune q.
tñ ad eos q⁹ displicet dñm in futu
ro. p⁹desse possit. Sz qñ oio nō pote
rit. p⁹desse s⁹ sunt incorrigibiles sic cel
landū ē s⁹ illd nolitē sciri daf canib⁹
Bath. vij. nisi sit flat⁹ pp⁹ alios ne
corrumpan⁹ tñr talē tradet sathanē
de q. vide. s. Correctio. l. s. li.

Aliam vel exactionē col
lectā. seu qstā v⁹z

possunt dñis suis subdij ipone
re. R. vt ex Ric. i. ii. d⁹ c. i. q. i. ar.
i. colligo q. pnceps sol⁹ pōt de nouo
iponere p⁹ boni cōis. p⁹notōe aut de
fēsiōe p⁹p⁹ata s⁹dictoz q⁹itate r. q⁹it

tate r qñ ei facultates nō sufficiunt
ad hoc. ff. de pub. r. rec. l. vectigalia
Similiter q nō recognoscit supio-
rē vel alij q pscripterunt iura impij
Mā null? nisi pnceps solus aut q p
scripserūt iura iperij pōt sup talis r
eractionibus leges condere vel pui
legia concedere vt pz in l. vnica C.
de vaca. mu. r. l. q. s. ff. de iure. i.
muni. vñ alij lz sibi vsurpent errant
vt pz in eo qd legit r no. in. e. p. tene-
rabilē q si. sint legi. r. c. sane d. puit.
no. Bar. i. l. i. famē i. ff. de pub. m.
in. l. hostes. ff. de capt. r. i. l. si publi-
can. s. in oibus vectigalibus. ff. de
pub. Si vo talia nō sunt ad vtilitatē
boni cōis nō pōt eas imponere r si im-
ponit subditi nō tenentur ei obedire
Alij aut dñs a pfatio nō possunt de
nouo talias imponere suis subditis
nisi p legē vel senatuscōsultū vl p sō
nē pncipis eis pcedat. d. l. vnica vl
per pcessores a pncipe ex cā r spālī
ipetratā. l. vnica. C. de supindie. li. r.
no. Arc. i. c. si quis romipetas. xxiij.
q. iij. r qd legit r no. i. c. inouam? d.
cēsi. vel per puetudinez diuina nō p
violentiā lz spōre approbatā ab oib?
cōiter. C. de canone lar. tituloz. l. pce-
dat. r. C. d. auro coronario. l. vna in
fi. li. r. r q sit talia puetudo d. cūma
initio nō extet memoria. vt in. c. sup q
busdā de. d. sign. r vide q no. Bar.
in. d. s. in oibus vectigalib? alr si eri-
gunt tenent ad restitutionē illis a q
bus extorserunt si sciūt. vel eoz here-
ditas aut si nesciunt paupib? vel ad
bonū cōe f3 Tho. i. epistola ad quan-
dam ducissaz limitat hoc pa. in. c. p.
uenit de imu. ecc. vey qñ imponunt
p publica vtilitate aut p alio respec-
tu. sed si imponunt pro necessitate ip-
sius ciuitatis licite faciunt.

Sed qñ dicunt ad vtilitatē boni
cōis talie. R. fm Ricar. vbi. s. q. ali
qñ directe puta qñ sponit. p dēfio
ne fides vel regni pro refectione pōri
um viariū r hmoi. Aliqñ indirecte.
vt puta qñ ei ff vl fili? e captiū? vel
aliqua terra ē sibi capta r ex impo-
nit talias vt recuperet. qñ sic reddat in
bonū subditoz qz reddit rex magis
potēs vl maritat filia r hmoi addit
tū Ricar. vbi. s. q. negocio expedito
si facultates regis supabūdāt r aliq
cōitas nūmis grauaf qz d3 et sicut
re sicut facit caput mēbris. dīcēt idē
Ri. in qñlibz. iij. q. xxvii. q. lz nō de
beat subditos taliare qñ facultates
sue sufficiūt tamē non est dicendū fa-
cultates sufficere quādo nō potest se
defendere vel cōe bonum pmonere.
nisi ita repauperet se q nihil sibi re-
maneat in thesauro q se innare possz
si iterum. j. breue tēpus ab aduerla-
ris inuaderet maxime si multos h3
insidiatores. Tali. n. regi necessari? ē
thesaur? qz aduersarij hoc sciētes ma-
gis eū timent? r magis pacifice viuūt
r possēt regnā lz meli? esset thesauri?
zare amorem hominū subditorum
qz argentum vel aurum.
Altz domini qui auferunt a sub-
ditis vsurarium quem hñt in aliquo
nemore r hñt in modū teneantur resti-
tuere. R. fm Rod. q. tenentur ad re-
stitutionē. nisi sint tales subditi qua-
si seru. ita q? nihil hñt propriū. s3
ipsum vsurarium habent quasi p pe-
culio ita quod dominus ad libitum
possit reuocare. Sñt alij q vsurpāt
ipsuz tenentur eis nō dñs.
Quid de flatu qui pro eo q ali-
qd ipedierunt legato vel alio maio-
ribus erigunt plusqz expenderunt a
subditis. R. q tenentur extorta resti-

tuere r tantundem de suo pauperi-
bus erogare r si supior cui querela
de hoc fit fuerit negligens canonice
subiaceat vltioni. c. quia pleriqz de i-
munitate eccle.

Quid de deputatio ad talias di-
uidendas qui vnum magis grauāt
r alterum magis alleuiant. R. tenēt
ad restōnem aggrauato ingratuz pl?
aggrauauerūt. vide. s. restō. i. in. vñ.
ledens. s. iij.

Altz occultantes bona sua ne ta-
lientur fm suas facultates teneant.
R. q si talia est iusta tenēt illis qpp
hoc fuerunt magis grauati. Si vero
nullus fuit pp hoc magis grauatus
S3 dñs min? hñt sic tenent ipi dñs
nisi forte aliqui fuissent iniuste ab eo
grauati qz possent ppenfas. Si vo ta-
lia est iniusta nō tenent qz pnt ocul-
tare licite. Idē dic qñ talia ē indeter-
minata puta dputant aliq vt erigāt
qñ possunt s3 facultates subditorū
nō tenent se ppalare nec similr. tenē-
tur restituere exatores q aliquos al-
leuiant lz peccent mortaliter. ar. c. i.
xvii. q. i. q? ex hoc nullus grauaf nisi
essent necesse sepius reitterare. qz tūc
tenerentur ad restōnem aggrauatoz
exatores qui contra conscientiaz ali-
quos alleuiarunt concordat Epōn.
titulo restitū.

Altz possit alicui concedi immu-
nitas taliarum. R. p. a. in. c. puenit
de imu. ecc. q a pncipe r ex ppo mo-
tu sic sed ad pces nō nisi pōnat i pri-
uilegio clausula nō obstat. l. si. C. si
pms vel pu. vii. q. cū sit p publicaz
vtilitate oportet hñt mentio de eo. vt
no. Bar. i. l. vacuatio. C. de decurio. r
i. d. l. si. r facit. c. ex pte de capel. mo.
ab inferiorib? aut alijs pōt pcedi. sed
cōitas nō d3 grauari sed minuet. pu-

ta si babant cētū r vñ? erimur q ba-
bat r non prestabit cōitas nisi. r. c. ali-
ter in preiudiciū cōitatis concedere
non pōt similr pfati inferiores r cōi-
tates pnt cōcedere nō suis subditis i-
munitatē hñc lz non habeant iura i-
perij vt veniant ad habitandū i eoz
terris sicut fit quotidie medicis doc-
torib? r hmoi s3 nō iā subditis nisi i
preiudiciū solum cōcedentis.

Quid ergo de militib? cōitatus
dñs r hmoi qui quotidie talias ipo-
nūt ad libitū suū nūc pl? nūc min?
erigētes. R. s3 hoi. qz fures sunt r la-
trones nec h3 locum pueniēdo vbi
cum violentia est introducta.

Quid d iponētib? talias sup reb?
eccleie r psonarū ecclesiasticar. R. q
tenent restituere nisi in casib? pcessis
de quib? s. Immunitas. s. xxxvi. cū
vii. s. sequen.

Altz p statū possit fieri vt licite
aliquo certū daretur dñs. R. q sic fm
hoi. si fiat d pñsu ipoz subditoz ml?
to magis excusant dñs si a pncipio d
tali pueniunt hñe nō ex violentia.
Altz excusantur dñs q talem pñe
indine inueniunt q capiant a subdi-
tis de mobilib? bonis ipsorū qñ ro-
lunt r quando volunt. R. Rodon.
q si certus est q ab initio sitale on?
ipositū sine fraude r malitia sic pnt
tollerari. Si vero non est certum. aut
credant verisimiliter quod nō sit ab
initio legitime impositum sic tenent
restituere. In dubio tū ex q ab ecclesia
tollerant nō esset eis absolutio d ne-
gāda simplr s3 cū dubitatio ē pñtāda.

Antum est dictio taxati-
na solū respectu
eoz qb? anectit r excludēs ita
cite negās respectu alioz vbi grad?
eligendi spectat ad canonicos rauti

li. nñ respectu canonicorū ponit respectu aliorū negat vt ter. in. c. cñ ecclia. de cā pos. 7 proprie.

Emperantia vis so-
brietatis

Emere facit qui se ieter
actū sibi iure p-
hibitu sub colore fraudulēto fa-
cit. c. p. venerabilē i vbo videbat q si
li sint legitimi 7 p. da. in cle. l. d. se
pul. 7 ar. optimū in. c. auaritie d. cle.
li. vi. no. Se. ibidē q no. bñ. p. dispo-
sitionibus penalibus.

Emeritas est audacia
in malū. l.
iubem. C. de sac. san. eccl. nor.
Car. de sum. tri. cle. l.

Empus anni qñ requi-
ratur completū
vñ sufficit iceptū. p. pa. in. c. ad
nñaz de regul. q. i. dubio auri tenen-
dū est q in dignitatib⁹ fauor pñdera-
tur. Et iō ann⁹ icept⁹ pñ. p. comple-
to. 7 ita 13 gl. in. d. c. 13 fallit in epāni.
vbi ē spāle q sit pñletus. In regule
obseruatiōe vbi ē grantas 7 labor. 7
sic odiū. iō cōpletus erigit. ar. c. q. i.
in solis de regula. 7 sic intelligit. xx. q.
l. si i qñbet 7 i. c. significatiū d. regul.
Regulr dō d3 ē pñlet⁹. nisi aliō in-
re caueat. vt no. Archi. l. c. si annus
quartodecimū d. iudi. li. vi. de q vis
s. etas p totuz. l. hora. xxiij. ps. dicit.
Pñctus est quarta pars hore. l. do-
mētū est decima pars puncti f3 Jo.
an. in. d. c. de cā pos. 7 sic. xl. momēz
hora constat.

Erguerator est q
in to-
m3 a lite recedit. ij. q. iii. §. notā
dñ. ii. vide. §. Accusar. §. viii. q. nō
pōt in tergiversatione celari dñ noto-
riū in. c. tua d. cōpā. cle. 7 mu.

Emptare proprie ē p-
expimentum

sumere de eo q temptat. scdm
Tho. sa. se. q. xcv.

Quo tēptat qd deū. p. duobus
mōis. l. vbi 7 facti vbi qñ deo iōio
ne colloq⁹ 7 penitea intentiōe. vt ex-
ploret dei sciam aut prātē seu volūta-
tē. 7 idē expimētū sūmar. Factio dō
tēptat deū qñ p ea q facit intēdit ex-
pimētū sumere diuine ptāz sapiētie
vel pietatis. f3 qñ iūperpetratūe deus
tēptat q si nō intēdat experimentus
sumere d deo aliqd tñ petit vel facit
ad nihil aliud nisi ad pbādū deum.
Qd verum ē qñ sine necessitate. vel
vtilitate hoc facit. qñ in necessitate vñ
p vtilitate qñ qd se cōmittit deo i su-
is orōnibus aut factis nō ē tēptare
deū sicut. ii. pali. xx. Cum ignorat⁹
quid agere debeam⁹ ad te sunt oculi
nri. Et iō dicit gl. l. d. at. iij. xxi. tem-
ptat q bñs qd faciat sine rōe cōmit-
tit se pñculo experit⁹ vñ liberari pos-
sit a deo.

Alit tēptare deū sit peccatū. p. q.
sic qz pñpōit ignoratiā 7 dubiū d
diuina pñctiōe. Nullus. n. pñmit tē-
ptare eū de cuius excellētia ē cert⁹. 7
eū tēptare isto mō pñneat ad dei ir-
reuerentiā opponit directe religioni
7 sic ē grane peccatū min⁹ tñ qz sup-
sticio qz tēptas pñctas tñ dubitā-
tē vbo vel factis supsticiosus pñ-
stat errorē factio. vt p3. §. Supsticio
s. i. Si vbo expimētū qd sūmar de
pertinētib⁹ ad dei pñfectionem solū
vt alijs remonstret hoc nō est tēptas
deū si subest. Necessitas iusta vñ
vtilitas 7 alia q ad hoc pcurrere de-
bent sicut apostoli petierunt in noīe
xpi facere signa act. iij. vt infidelib⁹
inotesceret virtus xpi. Itē no. q. du

placiter qd petit signū a deo. Psūo
explozādo vel prātē aut dicit ei⁹ veri-
tatē 7 hoc est tēptare deū. Sedo vt i-
struat qd sit circa aliqd factū placitū
deus 7 hoc nō pñmet ad dei tēptatiō-
nem qñ tale qd p sacra scripturā nō
est reuelatum aut per sanctos seu per
eccliam.

Estamentum est vo-
luntaria

tas nostre iusta sentētia de eo q
quis vult post mortē fieri cum here-
ditio institutiōe vt habetur in. l. i. i. un-
cta glo. ff. de testam. vnde bene dicit
iustā iustia. qz si est iusta. puta vult
exheredare filiū sine cā nō est seruā-
da. xij. q. ij. si qd. Aut si pñcipat cor-
pus suū iactari in mari. ff. de con-
dino. institui. l. quidam suo testō. vel
p bonos mores aut pietatem aut ve-
randā. l. pñctiōes. ff. de pñcti. insti. 7
l. filii ibidē. Itē opz qz instituat bñs
qz sine eius instiōe non erit testm⁹ vt
insti. de leg. §. ante heredis. Et sic dis-
fert a codicillo qz q codicillū nō pōt
dari hereditas vel admi. insti. de co-
dicil. §. codicillis.

Quis pōt facere testm⁹. p. q. qñ-
qz non phibet 7 qui phibent. p. q.
xix. genera personaz. Psūo furiosus
seu mēte capt⁹ q nō h3 lucida iernal-
la. c. si. de test. l. furiosus. C. q. test. fa-
nō pos. Sedo furdus 7 mut⁹ a nati-
uitate secus a casu. 7 scit scribere. l. dñ
secretis. C. q. test. fa. nō pos. Tercio nō
valēs articulate loq ita vt nō possit
exprimere nomē heredis nec scribere
l. iubem. C. eo. ti. Quarto ipubēs in-
stitu. qd nō est p. fa. testa. §. pñtea.
Quinto filios fami. nisi de castreñi pe-
culio vel qñ vt in. c. l3 de sep. lib. vj.
2. l. pe. C. q. testa. fa. nō pos. qd lita vt
s. religio. §. l3. Serto pñdignus cui ē

iterdicta a iudice bonorū administratio
l. is cui. ff. eo. ti. S3 testm⁹ an factum
valebit ibi. Septio dñat⁹ ad mor-
tez nālez vel ciuile vt sit de pñctiōe et
si fugiūt de manu iudici vt. ff. c. ti. l.
ei⁹ 7 qd ibi no. 7 l3 vñso supplicio
7 ibi. Bar. ff. de p. 7 dñati ad ppe-
tuum carcerē. l. ij. ff. de publi. m. Se-
cus si esset dñat⁹ ad penā iustitiorum
Octauo manifestus vsurari⁹ nisi pñctet
pñt cautionē f3 forma. c. qz. d. vñ.
lib. vj. Nono excoīcat⁹ fm aliquorū
opt. quā sequit gl. in. c. de cernim⁹ de
sen. exc. lib. vj. S3 pñm cōter tñr
Decimo fm. xij. q. ij. ill. 7. l. filii. ff.
eo. ti. Andecio qñbet religioſus q p
fitef tria vota subalta vt in. c. ij. de te-
sta. xij. q. ij. nō dicatis. Se. de alijs
vt sunt heremite 7 bñdō. xij. q. vltia
§. c3 paulus. Duodecimo hereticus qz
oīa bona sua sūt pñfata ipso iure. c.
cum fm leges de here. lib. vj. Tercio
decimo dubi⁹ statu suo. l. an sit i eo
statu i q testari possit vel ne. l. d statu
ff. eo. ti. Explus capt⁹ a latronibus
dubitat an sit seru⁹ vel liber vt in. l. i.
in pñc. ff. de leg. iij. Quartodecimo
obfides intellige de illis xpianis apd
infideles datis. aut de illis qui erant
captiui populi romani. nñ aut de ob-
fidibus qui dñtur ab vna ciuitate ad
altam vt legif 7 no. in. l. obfides. ff.
eo. ti. Quintodecimo dñat⁹ ob car-
men famosum seu libellū in iniuriā
alterius. qz ē infamie efficitur vt in
l. is cui. §. si quis ob carmen. ff. c. ti.
Bar. tamen ibidem a cōter tenetur
q ex alia causa infamie reus criminis le-
testari. Sextodecimo q est apd
hostes captiu⁹. l. ei⁹. ff. c. ti. Intellige
istz de hostib⁹ romani pñij. Decio

octavo vtroq; carē lūmē. hōdē tñ
testat dūmō fuet qd nō. l. hac pful
tūlūm. C. q. te. fa. p. q. sunt ista f3 an
ge. are. isti. q. nō est p. te. s. ecc. pmo
q. sint. vij. testes notari? vñ al? loco
notarij spālī ad hoc vocat? sedo q. p
dictos corā se aduocet? manifestet q.
vult testari sine scriptis tertio q. in pñ.
testi? ante legata fiat instō heredis.
istj. q. de inde faciat legata? et fide. com.
mūla. v. q. notarij manu oia scribant
in pñi testō. vj. q. pñi testes se sub
scribāt? et tabellito. vij. q. tā a testib?
q. a tabellito vñ ab illo alio teste loco
tabellito pñito sigillet itaq; sint. viij.
figilla. vij. q. de hīs oib? notari? faci
at mētiōē fallit hoc f3 bal. ibidē nī
si testes iter libos q. tunc sufficiūt. ij.
testes. hōc idē pñaduū est i. codicill?
cecop. vñ in. d. l. hac pfulūlūm. xij.
cardinales lēquunt? hōstūlī rē p.
culit aut cepit vel loci fuerit aut fieri
mādaueit aut pñitū vel auxiliū dēde
rit vel fauorē vel ratiū hūit nec ēt tal
ex testō alioz aliqd capere pōt nec
ex successione. c. felicitas de pe. lib. vj.
¶ **A**ltz pñau q. testm non pñt facere
pñtint dispēnere i pñas cās. p. q. nō
pñt nec qñt simplr nec qñt nisi de
peculo castr. vel qñt fm bal. i. l. i. C. d.
sa. san. ec. r. not. i. d. c. l3 nec sexti nec
septimi nec octauī simplr fm bar. r.
idē dicit de qñbet recedēte i mortali
S3 pan. in rub. de testa. in h. vltio t3
pñt r. bñ q. ecclia recipit oblatiōes
publicoz pñtōz nī vñ spālī pñi
benf vñ pñt gl. i. c. oblatiōes. xc. dñl.
Ergo for? elemosynas nec. x. nec. xij.
nec. xij. nec. xvi. nec. xvij. sed de. xliij.
est dubiū iter doct. S3 ego teneo euz
Bar. quē sequit? pñau. vñ. s. q. po
test alij aīe sic ēt si log nō pñt dñz si
gnō ānuant. tñ pñt bal. i. l. i. C. de

sa. san. ec. exēpluz de qñdaz aduocato
q. nō valens loqui interrogat? si vole
bat q. tot darent? pñia sua paupibz
aperiret libz in signū ipse aperuit. r.
q. vñ affirmat.
¶ **T**estōz quorū sūt spēs. p. dñe vñ
dñt testm nūcupatiū? sine scriptis? et
illud in q. testōis r. heredis r. legata
rioz nōia r. oia q. in eo pñtment corā
testib? nūcupant. i. manifestant? et dñt
sine scriptis. l. suscripsiōe testm r. alijs
solēntiātib? q. regunt in testō scriptis
facto de q. in. l. hac pfulūlūm. C. de
testa. Et etiā q. sine oī scriptura inde
facta pōt q. testari nūcupatione: dñi
mō corā testib? r. pñtōe legis nū
cupet herede? r. suā explet voluntatē.
Inñt. d. test. s. h. i. d. si q. nō habz
notariū aduocet legitimā nūcupatē
stū r. explicet nomē heredis r. alias
instōneo r. legata r. roget eos vt sint
testes r. valebit aliis dñt testm i scriptis
r. istō pñt facē q. qñ nō vult q. testes
vel alijs sciat suā dispōnē. tñ reg
rit multa de sba vt in. l. i. l. i. C. de
testa. r. d. l. hac pfulūlūm. r. nisi q. s
sit bñ roget? facit errant i pño pñdō
pñt hēat aliq. dñtōrē p. pñtō qui
vult eū facere de quo q. nō est i vñ
omittit vñ dñt. Aduerte ēt q. q. pñt re
linqre sic dñtō corā notario r. testi
bus. Solo q. pñt me? faciat in oib?
r. p. oia. put pñt in qñdaz mea cedu
la scripta manu mea q. ē apud talē re
ligiosuz r. valebit f3 alex. de imo. i. l.
stipōnuz. s. illud. ff. de ter. ob. r. bar.
in. l. si ita scripsero. ff. de codi. r. de. r.
pan. de ca. in. d. s. illud r. bal. i. l. capta
tozias. i. q. v. C. de test. mī. Jo. d. imo.
i. l. illa instō. ff. de hē. insti. r. c. cū i
bi de testa. Rō q. l3 in testō nūcupati
uo dēant palā nūcupari q. fuit vt a te
stib? exaudiant. l. pñt deo palā in pñt

ff. de testa. r. in. l. i. l. i. C. eo. q. pa
ria sunt implicite r. explicite exprimere
d. s. illud. r. d. l. si ita scripsero. Ideo
vñ. Sed videat q. sic vult q. talr l3a
sua cognoscat vt non sit dubiū de ea
q. alr esset pñtōluz. S3 nō valeret
instō heredis. si diceret instituo here
des illi cui? nomē est i qñdaz mea ce
dula apud talē fm bar. i. d. l. si ita scri
psero quē sequit? bal. r. ang. ibidem.
¶ **Q**uot testes regunt i testō. p. q.
vij. lūmī r. q. sint rogati vñ si testm si
ne scriptis hēat mū? q. vñ. vel si sūt
vij. nō tñ rogati nō vñ. l. heredes pa
lam. s. p. ff. de testa. fallit hoc i testō
recci vbi sunt necessarii. vij. In testō
rustici in rure facti vbi plures nō pñt
tueniri sufficiūt. vñ. In testō facto in
ter liberos sūt sufficiūt duo fm bal.
in. l. hac cōsultūlūm. C. qui test. face.
pol. in testō facto in pñtia i peratoris
pñibus sibi pñtē vt audiat sufficiūt
vñ. an aut notari? cōputet? p. vno
dicendū q. sic f3 cautū est q. pur sint
vij. sine eo. insti. de testa. s. h. d. pñt.
qñt r. i. d. l. hac pfulūlūm. r. l. oñz.
C. de testa. In testō militis in exerci
tu sufficiūt duo testō testes r. in bello
put vñ lūmī. l. milites. C. de mil. testa.
¶ **S**3 nūqd in foro aīe valeat testm
factū corā duob? testib? solū. p. pñt.
in. c. cū eēs de testa. t3 q. sic i dispōis
ad pñas cās r. in h. cōiter pñt. doct.
In alijs ad nō pñas cās pau. t3 q. vñ
tra duos testes regrit pñtia sacerdo
tis pñtōialis vel loco ei? duo alij te
stes alr nō valeat nec regrit q. sint
rogati vel q. sint masculi oēs quidaz
tenēt i dñtēte q. valeat corā duob?
s3 ego dico q. si nō sūt i suspitio frau
dis valeat q. cessat rō legis si vñ
suspitio fraudis dico regrit solēntatē
iuris ciuili? r. ad. c. cū eēs. r. c. relatiū

492
el. l. eo. l. dico q. hēnt locū in terris
ecclesie vt pñt ex eozz subscriptione.
¶ **S**ed q. nō pñt esse testes in testis
p. q. oēs qui p testibus reprobant
a iure vt. i. testis. Item in testō spā
litter non pōt esse mulier. ff. de testis. l.
qui testō. s. mulier. Item heredes oī
in quo pñtē mulieria. l. qñt. ff. de
sta. ho. ut ille cui hoc est interdictum
pñtatur vel a iudice. Item seruus. Item
ois qui h3 i pñtē herede? sicut pater
an? r. similes pñant hoc insti. de test.
s. testes. r. s. leq. Item qui nō ē testi
capax sicut spur? testōis. Item cui
dānat? ad metallū r. siles. Item quos
leges iprosos r. itestabiles intēnt ēē
vt sunt de erie famoso dñtati r. i mū
liebra passi ff. de test. ob. carnē. Item
legatari? nō pōt esse nisi q. ad qñes
vertentē inter heredes r. extraneū
institui. de testa. s. legatarius. Sed q.
ad factum suum inter se r. heredem
non potest.
¶ **E**x qbus cās testm dñt nullū. p. 7
q. loquēdo de testō nūcupatiū? r. si
ne scriptis exēqñt. pñtō si testō nī
erat habēlis ad testam. Sedo si insti
tuit herede? nō capax vel nullū insti
tuit herede. Tertio si pñt iaz nati
quē institvere vel exheredare debuit
Quarto si nō sit legitim? numerus
testmū legitimoz r. rogatoz.
¶ **Q**uando testm tenet. sed tamē i
ritatur r. rumpitur. p. q. ex. vij. can
sis. Primo quando testator nō pñt
videt de posthumo qui post r. tamen
tum est natus si tamen idem posthu
mus moreretur ante mortem testato
ris testm non rumpitur quo ad effe
ctum. idem dic de quasi posthumo.
vt est arrogans vt ille qui tempore
testamētū nō erat iuu. Sed tempore
mortis sic. Item qñ cām exheredatōis

improbat hēs su⁹ p⁹ sniam rescindif
Item si testōr paciet capitis diminu
tionē nisi iter fiat cūto roman⁹ vel
sui iuris. Itē p⁹ fm testm reuocatoriū
pnt. Item si hēs nō adiuit heredita
tem vel an aditā decessit vel conditio
sub q⁹ instituit fuit defectū et filia de q⁹
bus insti. qui. mo. testa. insti. p⁹ totū.
9 **¶** Altrū legatā scā in testō nullo vel
irritando deant. R. q⁹ si testm ē nul
lum ex pteritione iaz nati vel rūpitur
ex pteritione posthūmōz vel quasi p⁹
hūior vel rescindif p⁹ sniaz pposita q⁹
vel de inofficioso vel p⁹ tabulas sic le
gata deñt l⁹ institutio nō teneat. C. b
libe. pte. aucte. ex cā. filiter die si testa
mentū rūpit ex falsa cā vt puta. Al. i
stituit. B. et substituit eide. B. L. mo
ritur. B. testōr. Al. facit aliud testm
dicens q⁹ heredes hēre voluit et hēre
nō possum. Tu. D. esto heres. Et ter
enti. L. rūpat q⁹ ad inōnem tū le
gata deñt. Si vō testm sit nullū pu
ta q⁹ instituit herede non capace vel
nullū q⁹ nō fuerūt testes debuit tunc
an deant legata est dīa inter doct. et
dic vt. s. heres. s. v.

10 **¶** Quid si testm sit cum clā in fine q⁹
si non vltiure testi valeat iure codi
cilloz talitē vel iure cūm scūq⁹ alteri
vltime voluntatis valere voluit et tene
re. R. q⁹ si testm pactat defectū vel in
ris repugnantia in his q⁹ sunt de sub
stantia eius nihil facit bec clā nisi te
stet iter liberos fm eōem opt. Si vō
pactat defectū solēntas debet pter
missa sic valebit iure codicilloz. C. d
codicill. l. i. si dūmō solēntas sufficiēs
codicillo sit appositā. s. v. testes l⁹ nō
rogati et sic legata in eo relicta debent
nir institui. de codicill. in p⁹ m. Et instō
que in eo erat scripta l⁹ directa videat
ur tū in casu fideicommissi puerit. l.

seuola. ff. ad trebi. Et iō ab intestato
venientes accipient hereditatem et q⁹
rogati videant resituef tenent. insti
tuto p⁹ fideicommissuz arg. C. de fideic.
l. eam quā frater tuus.
¶ Altrū vltimū testm sp⁹ valeat. R. i
fm gl. in. c. l⁹ de p⁹ m. l. i. v. q⁹ sic alle
gat caplin vltia voluntas. xij. q. ij. ff.
de leg. i. l. si mihi cū de p⁹ m. non fa
ciat mentionē. Gallit in duob⁹ casib⁹.
P⁹ m. in testō facto iter liberos. C.
de testa. auct. hoc inter liberos. Secū
dus cū ipse testator sibi legē indixit
v⁹ si fecero aliū testm nō valeat nisi
de alio fecero mentionē tūc o⁹ faciat
mētionēz alr nō valeret vltimū. ff. b
leg. i. l. si q⁹. Itē si fm testm sit sub
p⁹ ditione q⁹ est de pterito vel p⁹ m. pu
ta in testm herede tūc si semp⁹ p⁹ m.
est vel fuit cōsal tūc h⁹ p⁹ ditione fuit vel
est vā rūpit p⁹ m. Si vō nō est vā
nō rūpitur. Si vō testm sit sub cōdi
tione futura tunc si p⁹ ditione est possibi
lis etiam si non adueniat rūpit p⁹ m.
mum testm. Similiter si p⁹ ditione sit ipol
sibilis h⁹ p⁹ non adiecta et rūpit p⁹ m.
mum testm vt hēs in. l. cum in scō
testō. ff. de iustio rup. te.

¶ Que pena non impletis voluntatē
defuncti. R. q⁹ aut est heres extrane⁹
et sic p⁹ ditione totā hereditatē de vto. c. l⁹
xj. q. i. si ueliter de testa. c. si heredes.
Si vō heres est fili⁹ tunc si hēditas
est dimissibilis amittet solū reuerata
sibi l⁹ ma. C. de fideicō. aucten. hoc
ampli⁹. Si autē ē indimissibil⁹ puta q⁹
ducatur regnū et hūmōi sic totā p⁹ dēt. d.
c. l⁹ in si. et hec itelligo i dispositio in
testō q⁹ ipso iure hēnt auctoritatē vt
sunt legata et substitutiones. et hūmōi. In
alijs autē necessario h⁹ s⁹ seruare non
tenentur vt si p⁹ p⁹ m. filijs q⁹ sit et siml⁹
vsq⁹ ad tale t⁹ s⁹ vel q⁹ nubat tali vel
non nubat

non nubat tali. et hūmōi. Sed si testōr
vult in hūmōi herede obligare effica
citer adiciat penā herede dānando
in legato p⁹ stando cā pene puta petre
heres me⁹ dato. c. ticio si tale q⁹ nō
feceris et. q⁹ sic tenebit tale legatum
dūmodo q⁹ p⁹ p⁹ m. non sit impossibile
vel turpe p⁹ leges insti. de lega. s. p⁹
ne quoz.

11 **¶** Cui⁹ expēsis seruus fugitiu⁹ le
gat⁹ sit q⁹ rēduz. R. pa. in. c. indicante
de testa. glo. i. l. cū seruus. ff. de lega. i.
distinguit quoz t⁹ p⁹ m. P⁹ m. testm. et
si nūc erat in fuga sic expēsis h⁹ d⁹is.
Intellige si longe abiens erat sic et d
alia relegata dicim⁹ vt in. l. cum. res
ff. de lega. i. Sec⁹ si p⁹ p⁹ m. Secūm tē
pus post testm et an morte testatoris
et si tūc fugit expēsis legatarij. Tertū
post morte testōris et ante aditā her
editatē et si tūc fugit culpa heredis sic
teneat ad extimationē heres si sine cul
pa nō tenetur nisi pueniat ad t⁹ p⁹ m.
mus. Et idem dic in q⁹ rto t⁹ p⁹ m. post
aditā hereditatē. Rō q⁹ sic heres libe
ratur interitū rei relicte intellige q⁹
res debet in spē nō in genere vel i q⁹
tate. l. q⁹ te mihi. ff. si cer. p⁹ m. sic et in
fuga fm sine sua culpa liberaf. Sed
in p⁹ m. casu v⁹ testator sic voluisse.

12 **¶** De detractioe falcidie trebelliani
ce et legitime. v⁹ d. s. legitima. et sic di
uide hereditatē in. xij. vncias. et qui
d⁹ hēre legitimam accipiet quatuor
vncias p⁹ m. Si postea d⁹ restituere
alteri hereditatē detrahatur q⁹ rtoz p⁹ m.
et v⁹ duas vncias et sic medietatē restitu
et v⁹ quartā falcidiam et quō cessat
vide. s. legitima.

13 **¶** Altrū instituit⁹ heres i certa re pos
sit detrachere trebellianicā. R. q⁹ non
l⁹ solū heres vniuersal⁹ ita p⁹ m. bal.
et l. p⁹ m. ff. ad. l. fal. et recipiat p⁹ m.

l⁹ c. raynuit⁹ d⁹ testa. et itelligit heredes
vniuersalē nō solū q⁹ instituit in soli
dū sed et ille qui instituit in certa q⁹ rto
hereditatis. Sicut videmus de falcid
dia q⁹ detrahū pōt p⁹ herede p⁹ m.
i dimidia portōe hereditas vt p⁹ m.
i. c. raynaldus extra eodē.

¶ De executorib⁹ testamentoz vide 16
executor.

¶ In q⁹ differt testm a codicillo. R. i
q⁹ i. v⁹ d. p⁹ m. q⁹ i codicillis nō p⁹ m.
test fieri recta institutio l⁹ nū fideicō
missaria secus in testō. Secūdo q⁹ p⁹
codicillū nō adimittit hereditas h⁹ d⁹
di. institutio p⁹ testm nisi i vno casu q⁹
in codicillo dicit herede institutū nō
mereri voluntatē suā q⁹ tūc t⁹ q⁹ indi
gno auferet hereditas sue sit solus he
res siue sit vnus de pluribus. Idem
dic de oib⁹ si sic dicat oēs nō mereri
l⁹ diui seruus et Antonius. ff. de adi.
lega. In reliquis vero fideicommissa
vel legata in testō bene pōt per codi
cillū adimere Insti. de adop. lega. p⁹
tioni. Tertio q⁹ exheredatio nō potest
fieri p⁹ codicillū. insti. d⁹ codicillis. s.
codicillis. Quarto heredi pure p⁹ m.
tuto in testamēto nō pōt p⁹ m. adici i
codicillo que obit sibi. Instituta de
codicillis. s. et v⁹ d⁹ m. Quid q⁹ her
di instituto i testamēto nō pōt fieri sub
stitutio directā codicillo licet facta
trahatur ad fideicommissaria q⁹ videt⁹
testator rogare institutū vt hereditatē
restituatur illi quē i codicillo substituit
et l. seuola. ff. ad trebi. Sexto quia
in codicillo sufficiūt. v. testes et nō ro
gati. C. de p⁹ m. l. vlti. vlti. in testō. v⁹ ro
cillo cet⁹ de q⁹ s. s. i. h⁹ in testō. v⁹ ro
gati et in codicillo testis p⁹ m. mulier
sed nō in testō. l. q⁹ testō. s. mulier in
testō. ff. de test. Septio q⁹ pōt q⁹ de
cedere plurib⁹ codicillis relicto vā

ludo nisi sibi dicitur. ff. de iure codi. l. diu seuerus sed non pluribus testis. Quidam quod si quis dicitur esse filiusfamilias si fideicommissum in codicillis reliquerit et postea paterfamilias decesserit eadem voluntate durante valebit codicilli. Hoc autem esse non poterit in testamento. ff. de legat. l. i. si filiusfamilias. ex quo patet quod codicillus est quedam sine institutione dispositio ultime voluntatis quasi testis ita codicillus morte confirmatur. C. de cadu. tol. l. v. nica.

18. **Utrum heredis institutio possit promitti in alterius voluntate expresse.** R. quod non imo oportet quod oportet propter nomen heredis exprimatur vel per propriam scripturam libere constituta. l. i. in demum. C. de immo. tenuerit. Jo. an. l. add. ad spec. eo. ti. post albertum papientem. Quod si quis ad interrogaciones alterius putat dicentia vis talem instituere heredem Respondeo sic non valere testamentum quamuis glossa in d. l. in demum tenet. Prius tenetur tamen in. c. cu. ti. bi. co. ti. q. de equitate canonica valeat. Mutant hoc distinguendo Bar. Inno. et Doct. l. c. cu. ti. bi. eo. ti. q. aut committit in voluntate heredis. si an voluerit esse heres vel ne et sic valet. l. v. ba. hec. ff. de condi. insti. Aut committitur in voluntate alterius ab herede expresse ut puta instituo heredem quem tu volueris et sic non valet. ff. de her. insti. l. si quis sempronium. l. cap. pratorias. Si tamen quis ita diceret commito omnia bona mea arbitrio tui cuius vel dispositioni tui valet et tunc tenetur distribuere in pias causas. in quibus habemus regulam iuris huiusmodi gentium et diuini que est quod pro omnibus dispensetur in religionem diuinam ut patet elemosinis redimantur et sic dispensando non potest velle alio

quod voluntas testatoris. Sed si dispensearet in paphanis cum nulla haberet regulam posset alio modo dispensare. ff. de voluntas testatoris et hoc sequitur Bar. l. l. i. C. de sa. fa. ec. et pa. i. d. cu. ti. bi. Quid si tacite institutio heredis committatur alterius dispositioni. R. quod valet. l. ille institutiones. ff. de her. insti. l. non nunc. ff. de padio. et demon. stra. et eodem modo legatus tacite potest committi voluntati alterius. ff. de leg. i. l. prima sed non expresse. ff. de leg. i. mo. l. captatorie et dicitur tacite alterius voluntati committere sic. Institutio te heredi vel lego hoc tibi si citius capitolium ascenderit. expresse vero quando dicitur Institutio illum heredem quem tu volueris vel lego tale quod cui sempronio placuerit.

10. **Utrum institutio possit fieri incerte persone ut puta instituo heredes meos pauperes christi.** R. gl. in d. c. cu. ti. bi. q. sic et secundum Bar. l. i. captatorias. C. de testament. multi enim si adderet eligendos per priores talem et huiusmodi dicitur dicta. l. loquitur quando ius institutionis conferunt voluntatem alterius sed non quando electio persone solius ut in casu nostro ideo non est contraria.

11. **Utrum institutio heredis possit fieri sub conditione respondeo quod sic dum modo non instituitur ad tempus certum ut puta usque ad pascha vel ad tres annos quia non valet talis conditio et vitatur non tamen vitatur in Institutio heredi instituere. s. heres sed ad certum potest ut puta donec vixerit vel talem instituo postquam abلولus fuerit ab excommunicatione. ff. de heredi. insti. l. i. in tempus. Salic in milite qui potest instituere etiam ad tempus certum. l. miles ita. ff. de milita.**

testamentum. Idem aduerte quod institutio heres ad diem certum alio herede non dato semper erit heres ut in l. hereditas ex die. ff. de hereditibus instituendis. Et idem dicitur quando instituitur ad diem incertum quia nemo pro parte potest decedere testatus et pro parte in testamento. l. ius nostrum. ff. de regu. iuris. Hoc tenet Joannes de molina. et Baldus et Angelus in dicta lege hereditas. Ideo si quis institueretur heres donec vixerit alio non dato herede erit perpetuus. Hoc firmat Baldus et Salicetus in l. ex neum. C. de heredi. insti. et p. an. de ca. m. l. ceteri. C. de testa. mili. Et l. Bar. in d. l. hereditas. teneat quod si testator apte voluerit ut non esset heres nisi in vita vel usque ad tale diem quod non erit perpetuus tamen contra doctorem tenent semper ut dicitur in l. si quis ita heres instituat excepto fundo ff. de heredi. insti. Baldus et Angelus in d. l. hereditas. et est verus de rigore iuris. Quia testator non potest ius accrescedi prohibere nec respectu rei nec respectu temporis quia cum testator trahit ad se casum intestati quod dignior. d. l. hereditas facta. l. si miles unum ex fundo. ff. de testament. mili. et probat in d. l. si quis in legatis tamen bene potest prohibere ius accrescedi et ita loquitur. l. dno. ff. de usufr. Secus in hereditatibus. ut in d. l. si quis vbi instituitur ex certo fundo detracta mentione de fundo habet totam hereditatem. Nam testator non potest facere quod iura non valeant in suo testamento ut in ant. ut cu. de apel. eo. gno. s. ceter. Possit tamen dici quod de equitate et in eadem opinio Bar. est vera in eo qui erat simplex et hec ignorabat. Secus in eo qui hanc dispositionem iuris sciebat quod voluisse quod ius volebat. Sic dicitur quod potest institui sub eo

494
 ditione dummodo padio sit possibilis et honesta excepto filio quod non potest institui sub eo pditione sed sub illa quod est in parte instituendis ut in l. su. quocumque in p. ff. de heredi. insti. Nam non potest fieri gravari in debito bonorum subsidio. C. de inoffi. testa. l. qui in prioribus.

22. **Utrum possit fieri institutio heredis in certa parte.** R. quod sic sed si aliter instituitur heres in universo erit talis potius legataria quam heres. l. quotiens. C. de heredi. insti. s. heres. possit tamen plures instituere equos portiones. insti. de heredi. insti. s. si plures instituam et per capita et partem per stupes ut in d. l. si plures no. hic quod instituit pluribus heredibus distributio fidelis commissorum in casu i quo accrescit hereditas non fiet secundum distributionem rerum in quas erant instituti sed secundum partes institutorum equaliter nisi voluntas de functi manifeste dicat ut l. quotiens s. si duo. ff. de heredi. insti. l. i. nunc. et l. quotiens. ff. ad trebel.

23. **Quot modis sit institutio obliqua.** R. duobus modis. l. directe et oblique. Directa institutio non potest fieri nisi in testamento et est quando verbis rectis sine obliquio recto iure instituitur heres ad quem voluit testator hereditatem suam sine illud in quo instituit pervenire et illud capere nullo mediante obliqua vero institutio sine fideicommissaria hereditas relinquitur potest testamento et codicillis et fit cum rogatur in codicillis heres instituere in testamento vel heres ab intestato veniens ut de hereditate restituitur alteri. Is enim cui restituitur hereditas erit heres per fideicommissum. insti. de codicillis. s. per. et de fideicomm. heres. s. per.

14. **Quot sunt differentie hereditum.** R. quod tres. nam quidam sunt necessarii

hñ sicut si seruo instituitur heres a
dño suo r dicitur necessarius qz velit
nolit tene hereditatem etiam susce-
ptam adire si nō cum hereditate con-
sequat simul libertates ea testō dñi r
tpe mortis erat i pñte dñi alij sunt sui
r necessarii r isti sunt liberi qui sūt in
pñte testatoris tpe mortis vt filius fa-
milias descendētes ex masculis filij
descendētes n. a filiabus sūt in pñte
patris communi vel aut paterni sed est
differētia quia vñtē filio meo meo
nepos non erit mihi suus heres sed
bene mortuo filio meo qñqñd ē me-
dñi quo impediatur r sic de ceteris.
Et dicuntur sui quia domestici r qñ
vltio patre quodāmodo extantur
dñi necessarii dñi qz de iure ciuili co-
gēbāt fieri iusti heredes sed de iure
pretorio permittit eis ab hereditate
abstinere si velint. Alij sūt exnei her-
edes vt sūt oēs qñ sūt sub pñte testa-
toris nec subiecti iuri eius sicut sunt
fili emancipati filij et a matre instituti
qz semine nō hñt filios i pñte pñ-
batur hec oia Insti. de here. quali. i
pñ. Item heres ali? testamētari? vt
ille qui est in testō scrip? Alius est
substitut? .i. qñ alij substituitur heredi
Alius fideicommissari? cui ex fideico-
misso est hereditas restituta. Ali? le-
gitimus vt iste qui ipso iure r suus te-
stamento defuncto succedit

25 Alius ex pñtione legitimi here-
dis testm reddat nullū. pñ. qñ sic sūt
de illis ad quos stricto iure lñma spe-
ciat hereditas r nisi rite exheredetur.
Et qui sūt tales. aduerte qñ sunt tres
lince pñtione qñ scz ascendenti de-
scendenti r collateralit testō aut qñ
dñi hñt aliquē de descendētib? tene-
t illū heredē instituere vel exheredare
si est cā r si talē instituit sine filiis

vel nepos mortuo filio vel pñepos
r. nō tenet de aliquo ascendenti mē-
tionē facere qz descendentes in infinitum
pferunt. insti. de here. qñ ab istis
in pñ. deficientib? descendētib? vel ex-
heredatis tenet suos ascendētes in-
stituere vel exheredare si quos hñt. l. qñ
tens. C. ad sena. cōsul. offi. Collate-
rales aut nūqñ tenet instituere vel ex-
heredare sed deficientib? descendētib?
vel ascendētib? legitimis intellige nō
de illegitimis pñt quos vult instituere
vel heredes sine attinētes sine nō attinētes
nulla facta mentio de collate-
ralib? rē est qñ fr rñpū testm fris
qñ instituit turpē pñonā. l. i. famē r i
tellige de frē pñanguineo r vterotē
pñanguineo tñ nō de vterino tñ. C.
de inoffi. te. l. frēs vterini nūqñ in isto
casu de aliq rē et instituit vel nisi erit
mē ingratitudinis in frēs cōmisset vt
in aucten. de nup. s. ingratitudinis.
C. sñ nūqñ testm elici vel ingredie-
tis religionē erit irritū ex pñtione
legimi heredis. pñ. qñ nō p verbū libe-
re positi in. c. qñ nos ex eo. ii. etiā qz
sunt milites sicut nō. gl. in. l. pñ. de te-
sta. m. Et iō sicut nō rñpū testm mil-
litis ex pñtione lñmaz personar? sic
nec istoz hoc apte sentit Bar. i. auc.
si qua mulier. C. de sa. san. ec. de ingre-
diente religionē r pau. l. d. c. qñ nos
de amib? r vide sēde. de se. in pñ. l. i.
l. v. r sic pñt intelligi auc. pñvteroz.
C. de epil. r cle. sñt volens intrare re-
ligionē pñt sine lñmo numero testm
testari r p pñte decedere testat? r p pñ-
te intestat? sicut miles pñt per text.
auc. d. mona. s. id quoz iñcia. l. i. ff.
de mil. test. facit. c. qñ vñ. qñ in pe-
tere poterit lñmaz lñmi pñtū vigo-
re auc. si qua mulier. C. de sa. san. ec.
C. sñ pñt qñ qñ filios r filias te-

net ne oēs instituere. pñ. qñ sic oēs le-
gitimos vel exheredare si quē nō vlt
r subest cā Insti. de exhered. liber. in
pñ. Et filias totatas. sed fin aliqñ sus-
ficit instituere in vote. Alij vt ago. dñ
cūt qz oñ instituant in aliqñ modico.
pñt totē. r est tuti? r. Et pñstos i re-
ligionē. C. de epil. r cle. l. ii. s. hoc ē
tognitū. r idē dic in nepotib? qñ filij
pñmortui sunt. insti. de here. qñ ab intest.
dese. s. ita tenui r et in posthumis.
C. de posthu. here. insti. l. qñ certati ē
qñ dicat posthum? vide posthum? .
28 In qñ pñte tenet instituere tales. pñ.
qñ in quota voluerit qñqñqñqñqñqñ
l. postea talis agat ad suplemētū le-
gitime tñ testm nō rñpet r dñmō sñt
stitui? heres nō legatari? puta qñ dñ-
cat instituo talē meū heredē i tali. qñ
si diceret lego filio meo talē rñmōz
nō valeret qñ ēt pñterit? . l. quoties.
C. de here. insti.
29 Aliqñ legitima possit tolli in totum
vel in pñte pñtuta vel pñtutudinem
vide. s. legitima. s. l.
30 Sed nūqñ i lñma. pñtutabñt oia
qñ pñenerit filio dic vt. s. lñma. s. r vñ.
31 Aliqñ filius instituit? hñs possit re-
pudiare hereditatē retenta lñma. pñ.
pñ. in. d. c. raynnti? qñ non. r hoc iñ
Bar. in. l. gerit. pñ herede. ff. de acq-
bere. r Bal. in. l. vnica. C. qñ nō pñ-
pñt. r eadez rōe dic de pñt. s. decedē-
te ab intestato. qñ non potest. pñ parte
agnoscere hereditatē r pñte repudi-
are. ar. l. i. s. si ex fundo. ff. d. her. insti.
32 Aliqñ sit aliqñ casus i qñ posthum?
pñterit nō rñpat testm. pñ. qñ sic. l. i.
testō matr? qñ decedit in paupērio sñ
succedet cū alijs frīb? vt nepotibus
equaliter. Si tñ mñt instituit exnei
mñt agat de inoffi. testa. r rumpet. C.
de inoff. test. l. si mater.

495
De cautela illius q vult facere te-
stamentū r disponere sua i pñas eas
nec audet. sed timet de potētia aliqñ
vide pactum. s. xliij.
Antiq? supstites ro-
cabant eo qñ. s. cā-
rum statū pñerebant nunc pñe
nois ablata testes vocant de. d. signi-
c. forus. s. testes.
Quis pñt esse testis. pñ. qñ qñbz qñ
nō phibet cū edictū de testib? sit pro-
hibitorū sicut r de pñcuratorib? . ff. d.
pñcura. l. mñr? de pñon. c. cum apud.
Que regunt i testib? . pñ. qñ. vij. r
pñtū. s. l. pñtū sē. etia dñs discretū fa-
ma fortuna fides. pñma pñtū. vt
nō sit seru? qñ tal sepe metu dñstias
supmit veritatē. d. c. for? . C. de test. l. i.
qñ lib. r. iij. qñ i. s. itē i erialibus.
Aliqñ mona? r fr minor possit eē
testis. pñ. qñ. ar. l. i. ff. de testib? r ar. i.
auc. de mo. s. cogitā dñi no. Spec. in
ti. de testib? facit rō pñdica cū nō in cā-
tur. phibitū r l. sñt mortui mñdo nñ
tñ pñ oia no. pa. l. cñstius. c. ti. hoc li-
mita rē corā iudice seculari de lñsa
sui supioris alr nō vt tenet Spe. ibi.
dñ r Jo. an. in addi. ibidē. r Ellbr. i
pñca. C. de testib? facit. c. monaci. el. iij.
r vi. qñ. r. c. placuit. ti. qñ. vij.
C. sñ nūqñ si testificat sine licentia
pñ. in. pñ. in. d. c. cū nūc? qñ ni-
hilominus valet. Idē dicit Ang. in
s. si dñ liberi? i auc. d. monachi
rādo. s. cogitā dñi i auc. d. monachi
dicit qñ si clerici? vel religiosus depo-
nit vt corā iudice seculari sine mada
to supioris nō vñ. Sec? si volēs alle-
c. testimoniu. r. iij. qñ. r not. in. d. c. l. i.
contrarij. l. qñ non valeat tenet Jo.
an. in. d. c. i. r est verus.
C. sñd seruo non sit mulier. qñ l. s.
de iure ciuili admittat in cñstibus r

criminales. xv. q. iij. c. eo. ff. de
test. l. q. test. §. mulier. isti de testa. §.
testes nisi in testimonio. vi. in p.
fatis. §. sed in testamento. c. alius vbi
voluntarius. sic fm. Accur. d. §. muli
er. ti. de iure canonico. q. variu. mu
tabile temp. femina. p. dicit. d. c. for.
C. de inof. test. l. filia non admittit
criminalib. criminaliter. xxxij. q. v.
mulier. e. nisi in criminalib. exceptis. f. si
monia. c. fisa de simonia. r. si intelli
ge. d. c. foris. c. scilicet. vbi r. spualib.
r. q. ubi. c. alius. r. et vbi de crimine
agitur. ciuili. v. in. r. denunciant. aut
et in inquisitione nisi vbi inuenit. p. b.
diti. episc. v. testis admittit. no. Jo.
an. in addit. ad Spec. co. tit. facit c.
q. n. r. c. a. l. f. i. s. d. testi. r. q. no. d. de
trahi ad iudiciu. p. testimonio. sed ad
eas mitti. d. l. c. mulieres. d. iud. l. vj.
6 ¶ Tertio etas v. no. si p. pubes. h. p.
buzi. c. ciuili. in criminali. vero reg
rit. etas. xx. an. ff. e. l. i. m. i. la. i. r. l. i.
testimonii. iij. q. iij. testes.
7 ¶ Si nungd. poterit p. b. testifica
ri. d. h. q. vidit in impubertate. p. q.
si erat tot. capat. q. n. vidit poterit ar.
isti. de inu. si. §. pupill. ff. d. ne ge. l.
i. negociis. al. n. h. no. xxxvj. di. relati.
8 ¶ Quarto discretio. v. si sit furiosus
q. v. iij. §. i. i. a. r. hoc nisi h. eat. l. cida
iura. l. a. r. c. dilect. de sp. xxxij. q.
v. iij. neq. furiosus. v. iij. q. i. §. i. a. r.
9 ¶ Quinto fama. v. si. no. sit infamis.
non. n. iusticia. p. d. b. e. c. h. o. i. e. l. e.
lerato. c. o. m. e. r. t. i. n. d. c. c. for. §. f. i. a. m. e.
testimonii. in glo. c. i.
10 ¶ Sexto fortuna. n. diu. ti. mag. cre
ditur. ff. de testi. l. iij. c. ad. l. fal. anc.
sed cum testor. to. paup. repellit. si est
talio. p. d. i. u. s. q. pecunia. co. r. i. p. i. s. t.
sit. al. s. no. ar. i. n. s. t. i. de susp. t. c. v. l. i. r.
e. q. l. i. o. i. n. o. p. i. n. i. o. n. e. s. e. m. p. d. i. u. e. s. p. r. o. n. i. t.

q. potestioib⁹ pares esse nō possum⁹
ff. de ali. iudi. mu. l. iij. ^{et non potest}
¶ Septio fides. q. null⁹ infidelis h̄
delem. admittit. ii. q. vii. nō pōt. ff. d.
testi. l. si nec heretic⁹ de here. eccl. ca.
m. addit. alia. v. q. q. aliqui rēp. l. iij.
¶ Octavo planguntur vii. l. testio
ff. de testio ydone⁹ p. filio aut fili⁹
p. nō ē. r. iij. q. iij. §. itē test. a qōli
mua rē. vbi nō agit. de correctōne.
vel p. vbi tione p. vel d. illum iudice
fidei q. in istis vbi affectio carnalis
cōter nūli opat. v. sicut testimoniu
rēp. d. p. r. c. m. pa. i. c. in d. c. ii.
¶ Quid in monasteriis nūq. p. v.
m. p. n. c. testis. r. pa. i. c. v. nō
q. m. a. ca. pos. concludendo f. h. h. o.
q. si p. s. u. ē d. i. o. r. i. s. n. o. b. i. l. i. o. r.
d. i. u. r. e. t. i. s. Si vō est. c. q. l. i. s. vel i. s. t. o. r.
sic admittit nūi appat. et aliqua cā
filiā affectare m. f. m. o. n. i. u. Tū vō dic.
p. iudex atēdēt si i. p. o. n. a. l. i. t. i. p. o. s. u.
ē r. e. p. o. b. a. t. u. r. cōmōdū vel incomō.
dū hōmō r. e. l. v. i. t. u. p. e. r. i. t. i. s. sic admittit.
r. e. l. n. o. n. a. d. m. i. t. t. e. r. a. l. i. t. i. f. i. s. c. o. d. v.
b. o. n. a. g. l. o. i. n. c. c. e. l. f. i. s. e. x. t. r. a. c. o. t. i. t. u. l.
¶ Mono familia nā q. testis actor
p. d. u. c. i. t. d. e. f. a. m. i. l. i. a. s. u. a. nō a. d. m. i. t. t. i. t. ¹⁴
l. p. e. f. f. e. n. e. c. f. a. m. i. l. i. a. r. i. C. d. h. i. o. q. a. d.
e. c. c. l. p. a. l. i. f. i. s. s. a. n. c. i. t. u. q. v. c. i.
¶ S. i. n. u. g. d. i. l. i. d. c. o. l. l. e. g. i. o. a. d. m. i. t. t. i. t. ¹⁵
l. f. a. c. i. t. u. s. n. o. n. f. c. o. a. c. o. l. l. e. g. i. o. i. p. s. o.
r. p. a. i. n. c. t. e. r. t. i. o. l. o. c. o. d. e. p. r. o. b. a. q.
s. i. c. q. u. i. t. a. l. e. q. d. p. a. l. i. o. s. p. b. a. r. i. nō p. t.
r. e. e. i. n. c. t. e. n. i. e. n. t. o. e. t. c. a. t. t. u. r. s. i. c. u. t. p. r.
t. e. s. t. i. s. e. s. t. s. u. p. e. t. a. t. e. r. g. e. n. e. r. p. f. i. l. i. o. q.
f. i. n. t. l. e. g. t. r. a. s. m. i. s. s. e. f. f. r. e. p. b. l. e. t. m. i. o.
r. i. t. u. r. i. n. t. e. s. t. d. e. o. c. u. l. o. c. a. s. t. r. e. s. i. l. i. q.
t. e. s. t. o. §. i. f. i. d. e. t. e. s. t. a. m. e. ¹⁶
¶ A. l. t. r. cū monasteriū repetit. p. f. e. s. s. i. ¹⁷
p. o. s. s. i. t. i. l. l. i. t. e. p. u. e. n. i. t. a. d. d. u. c. i. p. t. e. s. t. i. o.
s. u. p. p. r. e. s. e. n. t. i. o. f. a. c. t. a. a. d. i. l. l. o. q. r. e. p. e. t. i. t.
r. p. a. i. n. c. n. u. p. e. t. i. q. s. i. c. q. u. i. t. d. nō. ¹⁸

lingularis sed monasterij ⁊ sic nō dī
cūt testificari in cā ppria. Et si pla
p⁹ ffz minor pōt eē in iudicio repe
tēdo frēs sui ordi vlpz ibidē simul
tomagio alij plati. Idē dic de clerici
i cā ecclie sue ⁊ de singularib⁹ i cā m
uicatus qz nō ē cā singulorū. Itē. q.
li. qui manumittit. ⁊ m nō nī tale
pō monasterio vel vniuersitate fue
rint actores vel respondales vt in .c.
in super eo. titi.

17 ¶ Decio inimic⁹ ⁊ multos alios re
pellere pōt iudei seu admittere qz nī
si in casibus expōsi a iur dicei. ē in
dicti. in magis scire pōtes qz admitti
debeat vel repelli. ff. eodem. l. iij. §. i.
si ex circumstantijs ⁊ alijs affectioni
bus a particularibus.

18 ¶ Et decio laic⁹ clericū i causa cri
minali cū criminaliter pceditur non
admittit. it. q. vii. c. ppi.

19 ¶ Et decio loc⁹ tris nō pōt esse te
stis lex. di. si quis in gl. Salit i cri
mine lese maiestatis ⁊ simonie. vt in
d. glo. thesaris.

20 ¶ Et in cā ppria qz possit eē te
stis. ⁊. q. nō pōt negari qn aliqui q
testificet in cā ppria attēto circūst
tia psonaz ⁊ cāe. vt in. c. si de iure i
u. i. n. c. si. e. n. li. vi. ⁊ expōsi i. c. ex rō
ne de pcc. facti qz nō. Bart. i. ad
monēdi. ff. de iure iur. q. vii. q. i.
actor scit plene vītate. vt pūta b mu
tuo a le facto ⁊ psona hōstia si hz p
se vni testē bonū desere ē iurame
tū ⁊ facit probationem perfectam.

21 ¶ Et dicit qz tria detrahūt fidelit
atis si variat si vacillat si negatiuā p
bare pcedit. c. i. in ecclia de cā pō. ⁊
pprie. ⁊ ibi pau. diffule

22 ¶ Quot testes in qualibet cā suffici
ant. ⁊. in testis ⁊ codicillis. vide. §.
testis. §. iij. In conatione cā moti

requiruntur. v. Et de dona. cā mort.
l. vlti. Similiter in scripti. ab impo-
rit in ciuitate. Si. c. er. pe. aut si nouo
idē in eo q. vult p̄bare solutionē de-
biti. 3ti in scriptis. C. eo. l. testium in
purgato. et canonica. q. blyerti. vij. reg.
runt. In diaconis tres diacones sub-
diacon. 7o r. alij inferiores p̄nt lo-
la manu se purgare. li. q. v. in. sima
In purgatione episcopos requiruntur.
xii. li. q. v. omnibus in fin. Episcopos
cardinalis nō dz p̄dēnari nisi cū. l. x.
xij. testibz. 7o p̄eloyter cardinalis cū
lxiij. Diacon. cardinalis cum. xxiij.
Subdiaconus 7 inferiores cardinalis
lea. cum. vij. vt. li. q. vij. p̄ul. r. c. leq.
Regulare autem est in ore duorum.
triūm stet cō verbū si modo sunt
omni exceptione maiores. de testa.
c. cum. c. l. r. c. relatum fm p̄ offi.
C. Atq. testes singulares probent re-
gulariter. 3. fm p̄ Pau. in. c. bōe me
monie. c. l. de elec. q. non. Ratio qz
diuersitas temporum potest inducere
diuersitatem rerum vt in. c. in pre-
sentia de probationi. Et dicuntur te-
stes singulares quando deponunt su-
per diuersis factis ita q. quilibet est
singularis de facto suo respectu obie-
cti. Sed quando obiectus super quo
deponunt fuit representatum sensibz
testium eodem tempore tunc sunt cū
testes 7 non singulares quia tunc p̄l-
dentur deponere de facto eodē con-
cordat hūc sententia tex. in. c. cū dile-
cti de elec. r. c. tam litteris. de testi. li.
mita tamen q. testes singulares non
probāt prout limitat gl. in. l. ob car-
men. ff. de testibz. 7 Angel. in disputatō-
ne que incipit. Affensio miles. r. qd
notat glo. in. q. lxx. Nihilominus ve-
rum quando actus non habet com-
munitatem. Et iud.

timuitate quia si hys cōtinuatē. puta
fornicatio et p foramē vnus post ali
um videt valet testimoniū facit. c. te
stes et p. Inno. et Jo. an. i. c. qualiter et
quando el. ij. de accusa. vbi p3 q pos
sidenā reni potest pbare p testes sin
gulares. et sic dic in similibus.

24 **U**trum vnus testis sufficiat. p. regula
re ē q vox vni vox nulli. c. veniens
in si. extra. e. i. et c. cū a nobis. e. tit.
et c. quoniam in si. de pba. tū sunt ca
sua in qbus valet vt in papa dicto.
c. a nobis. Item de consuetudine eu
rie statut dicto cardinalis de hys q
dicta vel acta sunt coram eo vt not.
Hostien. de appel. constitut. ii. Item
in hys in quibus nullū paratur pū
dictū. et vbi agit ad peccatū impedi
endū facit. c. sup eo el. ij. eo. tit. not.
gl. in c. nuper eo. ti. et ij. q. i. multi et
ideo vnus impedit matrimonii p
tendū. Item valet de pēnsu partium
Item vbi testator mādauit statū super
aliquib⁹ dicto alicui⁹ quē dicit infor
matū de sua intētiōe. qz nihil pōt ei
opponi vt not. Bar. i. l. theopomp⁹
ff. de dote prele. not. p. a. in. l. i. noie
dñi. eo. tit. Item qz go sit pfectus. c. te
stimonii. e. ti. Item de monitiōe cari
tative facta. ij. q. i. si peccauerit extra.
eo. tit. c. i. omni. Item super pscia ali
cuius ē eodem. c. rā lris. s. si. de ho
mici. significasti. el. i. s. si. et multis ali
is similib⁹ vt in. d. c. vnus cu3 fama
d. c. tam litteris. et c. veniens. c. muli
eri. de iur. iuran.

25 **Q**uādo testificari debet. p. q pmo
regulariter non debent. nec possunt
recipiant litiū contestationem. Sal
lit tamen hoc in. et. casibus. vide in.
c. quoniam vt lit. non ptest. et ibi gl.
et p. a. Aduerte tamen qz qñ igno
ratur persona que cōmisit. maleficiū

testes possunt recipi etiam ante cō
tationem malefactoris iuxta nota. per
Inno. in. c. bone el primo de elec. se
quitur p. a. in. c. in nomine domini
extra eodem titū. Secundo qz non se
ingerat quia tunc repellitur tanquā
suspectus. arg. l. vron. s. i. ff. de fals.
et per Bar. in. l. que omnia. ff. de p
cur. facit. c. qualiter de elec. Tame si
non fuit citatus sed per partem pro
ductus iudici non presumitur se ige
rere. vt tenent domini de rota decisio
ne. c. c. l. r. facit. c. constitutio eodem
ti. et pan. in. c. tua de sponsa. Tercio qz
iuret tacus sacro sanctis euangelis.
nisi sit episcopus vel sacerdos. C. de
epi. et cle. auct. sed iudex. Item non iu
rant super libro. sed sup pectore suo
de iuramē. cal. c. vltimo. Quarto qz
vtraqz pars sit pñs. vel cōiuncte
absens dicto. c. in nomine domini.
Quinto qz vna voce deponat non i
scriptio. c. a nobis quāma. accu. non
p. ij. q. v. testes. Sexto qz testifice
tur de auditu proprio vel visu vt in
c. ij. de psc. non de alieno. quia non ē
proprie testimonium vt not. gl. in
l. in sūma. ff. de aqua plu. arc. Ratio
quia debet dicere de eo quod factum
est in pscntia sua vel dictū. c. testis
ij. q. ii. no. p. a. in. c. tam lris. eo. tit.
Et aduerte quia testis debet et potest
testimonium dicere de visu si res de
qua interrogatur subiacet vbi pū
vidi quia verberauit talem et huius
modi de auditu si subiacet sono puta
dixit talia verba et huiusmodi. et sic
de ceteris sensibus. Septimo qz nō
vacillet vel contraria proferat vt in
dicto. c. licet. de proba. Octano qz nō
hūc taceat de contingentibus super q
bus interrogatur aliter esset falsus te
stis. vt in. c. dilecti de accus. vt puta
expūit

expūit quod facit. p. aliquo et que
cōtra eum essent taceret. Nono expū
mat locum tempus et modus rei de
qua perhibet testimonium. Decimo qz
solum testificet sup iuratio et nō sup
alio qz nō valeret. ar. c. de testi. et c. ti.

26 **U**trum testis teneat phibere testi
monium. p. pau. i. c. i. de testib. cog.
post Trebi. xxi. q. ij. s. itez qz si inter
rogatur a iudice pūto et de hys de q
bus potest interrogare scz de manife
stis vel de hys de qbus ifamia pcessit
vt. s. cōfessio delicti. in pñc. et in qui
silio celando veritates mortaliter pec
cat de ma. et obe. c. ij. q. ij. qui resi
stet. Secus vbi interrogat de nō spe
ctantib⁹ ad laum offm. Idem putat
in quocūqz qui pducit in testē vel ce
lat veritatē vt no. in. c. g. l. q. x. q. ij.
et tenet ad restōnes dāni qz testis fal
sus dñ. l. nulli. C. de testib. Item in
eo qui hys et offō dicere s3 hoc nō plz
mibi nisi limitet in ciuilib⁹ vel qñ in
criminalib⁹ cui⁹ agit seu p libera
tione pñmi ne indebite puniat. In
no. in. d. c. i. distinguit et bñ qz qñ nō
est pñmi tacere illud sup quo idē
nō bz cōpelli alio sic. exēpluz agitur
p aliqñ ad penā tñi et sic nō est pec
catuz tacere arg. ij. q. i. Si peccauerit
nisi pfeuerare velit in pñc arg. c. cle
ricor de vi. et hone. cler. xxi. q. v. hoc
vñ vt pena reuocet a malo quos dei
timor nō reuocat. Intellige qñ pñmi
nō est oīno oculis s3 qui illud facit
est infamar aliqñlter de eo qz tunc te
net regit⁹ vt testis. Secus si regre
ret vt denunciator cū non possit pbare
vel qñ ille de q qñ nō est de tali aliq
mō infamar qz sic nō tenet nisi solū
dicere illis qui pñmi pdesse et non
obesse vt. s. ingitio. s. x. et i. s. xxi.

27 **U**trum testis peccet mortali dicēdo

se inimicū alicui⁹ cum nō sit vt euitet
testimonium dicere. p. p. a. in. c. in qñ
tionis. S. i. tene de accus. qz sic qz dicit
mēdatur i dñuz. pñmi. xxi. q. ij. ne
quis et de falsa. c. i. limio hoc vñ qñ
regit⁹ p dāno euitando vel p debito
psequendo. Secus vbi regit⁹ solū p
pena inferēda nisi in casu q cōpelli
a iudice ordine iuris seruato.

28 **U**trum testis qui recipit pñtiaz vt
nō dicat veritatē peccet mortali. p. qz
sic qñ interrogat⁹ a iudice et taceret ma
xime qñ iurauit de veritate dicenda
tenet pena falsi vt no. Bar. in. l. i. ff.
qñ eo. et p. a. l. c. i. de cri. fal. et est
turpe lucrus et 3 bonos mores. l. iij.
ff. de pñ. ob tur. cam. s. l. r. est turpe lu
crū aliqd recipere p dō dicendo. xxiij.
q. v. nō sane et tenet restituere et qz de
dit si mō nō dedit ad cōspiciendam
sed ad redimēda veritatē snā. Si
dō dedit ex liberalitate credo paup
bus sit erogandū de bono pñlio. ex
pensas tñ pōt petere et recipere a pdu
cente eum. iij. q. iij. venturis.

29 **Q**uid si iurauit testimonium nō p
hibere. p. temerariū est et vbi ē certū
qz tenet sub pñcō ferre testimonium p
pria auctoritate pōt svenire alio non
nisi auctoritate superioris. xxi. q. iij. in
malis etiā si sciret q ipse solus inter
fuisset et nō posset pbare nisi per eum
fm. Sofre. qz dictum vñ facit semel
plenā pbatōnem et relatio iuramētū
faceret plenā. C. de re. ere. l. in bone
fidei qd credo vñ in casu quo hoc fi
eri pōt alio vbi nulli essent pñt hā
beret testimonium ei⁹ non credo teneat
nisi ad pceptum superioris cogetur
mō debito et ordine.

30 **U**trum testis falsus sp peccet mor
tali p. qz falsus testimonium sp est pec
catū mortale nec aliqz cōstancia pē

excusari si eū iuramento seu plurid
factū si vō sine iuramento non temp erit
mortale pēnū sicut nec oē mendati
um. Et hoc itelligo qd si mortale qñ
sciēter sit. Secus si bñ cogitando er
rasset qz esset veniale et si iurasset et
tenet ad restōnem totius dāni dati p
rimo qñ sciēter vel ex ignorantia in
debita fallum testimoniu dixit. l. gnā
liter. §. illud. ff. de calū. r. vij. q. iij.
si quis in atrio.

31 **T**estis testis super oculis circum
stantis criminis sint interrogandi. p.
pau. in. c. qualr. r. qñ. el. l. de accus.
q. sic fm Inno. r. l. hosti. qñ crimen
nō est occultū r. qñ talis qd testifi
catur est infamā? et si iurasset non
revelare qz tale iuramentū est teme
rariū. c. l. de cri. fal. r. c. i. in iuravit. de
testi. nisi sciret in pessione factū ali
quid sic sit vt deus r. pducit vt hō vt i. c.
si sacerdos de offi. ordi. r. c. dilectus
de excel. pla. De hoc vide. s. in qui
sitio. §. rj.

32 **T**estis psonete sine mediatores cō
pellant testificari sup pētibz quoz sue
rūt auctores. p. p. a. in. c. dilectoruz
de testi. cog. q. sic partes ambe psen
tiant. Si ambe dissentiant nō possunt
Si vna psentit altera nō cōpelli non
possunt sed testificari possunt si volūt
in auct. de testi. §. qñ vero.

33 **T**estis testis teneat phibere testimo
niam de his q sibi sūt dicta in secreto
p. fm Tho. fa. fe. q. lxx. q. sūt aliq q
stati vt hō sci tenet p. palaf. hio qñ
pdesse si sū qz p. taminaret multum
dūe vel vbi aliqz malū primo spūa
le vel ipale imineret r. ad ista celāda
nō pōt obligari qz frāgeret fidē quaz
alteri dō sūt alia q nō sūt talis qñ talis
r. tō obligare se pōt qz ad celādūz
talū et ad pceptū superioris non tenet

reuellare qz nihil pōt scipi hōi qd
sit ius nāle de se. s. vō Bo. l. iij.
di. xxi. dicit qd et tenet qz intelligit in
tali pmissione excepta auctoritas su
pioris s. iu p. corda r. qñ superior
hoc regit ex aliquo bono respectu r
vt p. p. videat r. dictū sancti Tho. in
telligit qñ solū vt punit vel de alio
re quo nō pertinet acquirere.

besaurus vide. s. inuen
ta. §. l. r. j. em
ptio. §. xxiij.

Imor quidā filialis quo
hō iurēt offensam
dei quē diligit r. timet ad eo se
parari. xxiij. q. vj. s. ex his ppe fines
Et iste temp bonus r. sanctus iuxta il
lud psal. Timor dñi sanctū permanet
Alius seruilis r. iste causat ex amore
sui. vnde qz pena est detrimentū pro
pui boni eam timet. d. s. ex his r. iste
aliqui est cū caritate sicut euz quis sit
timet r. pp penā r. pp culpā r. iste r.
mor d. initialis qz est pncipium cō
uertendi de pe. di. ij. sicut sēra. Aliqu
est sine caritate r. tūc temp malū nō i
se. sed qz a mala pcedit radice. l. ab i
ordinato amore sui. Ali? timor mū
danus qd hō dīlūgit a deo pp mun
dana qd iūitūf tāqz fini. xvi. q. ij. c.
i. post mediū r. iste semper ē peccatuz
mortale. Si tñ in mūdānō non cōsti
tueret finē. l. nō esset paratus facere
p. dei pcepta sic ēt pēnū veniale sic
cū retrahit a bono qd ē d. pfectione.
vlt pōt esse nullū peccatū qñ qz rōna
bilē cām hz timendi fm Alex. fa. fe
ti. de timore.

Alituz timor excuset a pēto. p. q
nō ex toto. l. qñ sit mortale si illū qd
sit sit pcepta dei. xxiij. q. v. ita ne
qd me. ca. c. sacris in alijs quomodo
excuset vide. s. inuen. §. v.

2 **Timor** ex accidia aliqui pronenit
aliqui ex aliquo cōminato vel accide
ti r. dñ timor filia accidie r. est pecca
tū mortale qñ ex timore facit pcep
ta alias veniale.

Ollerantia tunc bona
est qñ qz

pacietē tollerāt ea q soluz sūt
ad ppiū detrimentū siue in corporali
bus siue in tpalibz siue qñ aliq tolle
rātuz pp maius malū evitandū r. de
hac hēs iij. di. de ijs. xlvij. di. oēs i
fi. xxiij. di. in scriptis. xlv. di. l. v. q.
i. sūt plurimi r. c. ex merito. xxiij. q.
tij. ser. differentie. r. iij. q. l. de c. autem
Balado ē cū tollerant ea q sunt in
pprie salutaris detrimentū vel mali vbi
nō ē piculū maloris mali vel scādali
r. aliqui est pēnū mortale aliqui venia
le r. de hac habes Correctio. l. §. tij.
clericus. iij. §. i.

Onsura clericus. iij. §. i.

Orneamentum qz

circūdō se pcutiunt ad ostēdō
nem viriū aliqui ex pēto de tot. c. i.
Alituz tōneamentū sit phibitū. p. fm
host. l. c. i. c. i. r. legē p. a. q. sic r. oīs
lud? Et ad ostēdationē viriū facit ex q
timet piculū mori p. babilr r. neduz
de iure cano. vt i. d. c. i. s. ēt de iure ci
vili. C. de gladi. l. v. nica. l. r. j. r. l. i. s.
Itē senar. ff. de posthu. vj. itelligi d
alio ludo qz vt dñt anc. vt oēs ob. m
di. §. i. fortitudo sine iusticia i. est lau
dabilis r. loqz ibi d. fortitudo qz exer
cet cū animo sic necit d. cū ibi nō pos
sit ēē iusticia pp rōnez q i. d. c. i. pōt
alēant ludus cū virtutē expiendevbi
nullū timet piculū mori l. s. fm host.
et de iure cano. r. casus ptingēs nō i
putabil. l. q actiōe. §. si qz. ff. ad. l. ac
qui. Et fm hoc potes scire qñ hāsti

ludis licent r. qñ non. qd nō.

Alituz moriēs i. tōneamētū sit pūan
dus ecclesiastica sepultura. p. pa. l. d.
c. i. q. si accesserit cā pugnandi sic p
uas l. pnia ei pcedat. Si vō veni cā
videndi vel repēdendi debiti aut qñ
qz alia ex cā qz pugnandi sic nō pūa
tur nisi pōt mortuū in pēto mortali

Alituz cū aliqz in tōneamētū occi
dit vel mutilat sint irregulares oēs
q illuc tēnerāt cā pugnādi l. ipi nō
occiderit vel mutilauerit. p. fm host.
r. Sof. q. sic sicut ille q in bello illici
to interest cā tellandi. xv. q. i. c. h. r.
pe. di. i. si qz cūz telo. l. di. si qz pōt
accepta sed eho pōt dispensare sicut
dicitur est. s. irregularitas de existent
bus in bello iniusto nō occidentibz

Orpoz ē filia accidie r. dñ

vidit in trā. p. a.
mū ē occisitas nihil opāo qd
cā multoz pētoz r. p. de. di. v. nūqz
de renū. c. nisi r. sp est mortale pēnū
cū omittit necessaria ex ea. Scdm pl
gricia q tarde facit bōa. puta tarde va
dit ad ecclesiaz ad p. dicationē r. h. mōi.
Tertiu dñ tepiditas q facit bōa s. i
cū ea dīlūgit r. seruiore sed tepide r
dñ etiam sōnolentia q trā sūf. pōnt
Gregori? sub vno. l. torpor circa pce
pra qui qñqz est mortalis aliqui veni
alis. l. x. Tho. fa. fe. q. xrv.

Orturam alient facies

ludex sine in
dictis pcedentibz peccat mort
liter fm Tho. de ro. in suis no. qz nō
dñ vt no. C. de ser. fug. l. quicūqz. ff. d
qd. l. marit. C. ad. l. iul. maie. l. si qz
alient vbi gl. r. bal. r. p. fessio facta ex
tali tortura sine indicio nō vlt vt i. l.
i. in pñ. ff. de q. Alituz idina p. adue
nientia pfirmat illā p. fessione vt vult
gl. i. l. marit. ff. de legē bal. l. i. fi. C.

de accu. Jāc die qñ torquet qñ d inf
torare nisi pōt sic sunt miores. xxij.
an. licz cedi possit. l. cū sileianū. C. ad
sil. itē mltis mulierē pgnatē a hmoi
Jāc die qñ torqñt idirece dās alicui
falsa ad comedeñ. vt si cruciet vel qñ
sepi torqñ nullis nomis iditio appa
rētib' sufficiūt in variatōes fz Jm.
in. c. qñ. de pba. 2 Bar. i. l. de mīore.
S. pe. ff. de qñt. puta qz vno lero di
cit de vno 2 alio lero de alio.
C. S. qñ inditū qñla regant ad tor
turā vñ. S. in ditiū arbitrarī. in h3 q
publica auctoritate exerceat qñla indi
tia sufficiāt. C. de qñ. l. mltis. S. opz
2. d. l. de mīore. S. tōmīcā no. Jm.
c. pe. de no. ope. nūci. 2 Bal. de pace
tenē. 2 ei' viola. c. l. sed videat vt re
gule arbitriū ei' fm rōnez. qz inq
torquēs vltra pētū morale tenet de
iniuria 2 dāno lero satisfacere.

Ransactio

est de re du
bia 2 lite in
certa 2 nec dñ finita n gratuita
pactio fz aliq dato v' retēto vel pmiss
so. ff. de trasac. l. i. ex. e. ti. c. sup eo. C.
eo. ti. l. trasactio. 2 ut itelligē pntem
vel futurā qñ an litē ex q discordia. ē
orta trasigi pōt. ff. de pōt. ide. l. elegā
ter. S. si qo possit. An trasactio dñ qñ
actiōis transitō eo q g transigit ab a
ctione trasit 2 discedit. 2 sic. pprie dñ
transigere ia q agit. C. eo. ti. l. i. 2 dis
fert trasactio a pacto 2 cōpositiōe q
possunt fieri amicabiliter nullo dato
vel retento extra eo. ti. c. super eo.
C. Quis pōt trasigere. P. qz q p' to
nare. vide. S. donatio. i. Jtē dñs veni
sine actionū tutor curator 2 pcurator
si h3 spāle mandatū vel liberā admi
nistratiōē bonoz vel cāe. ff. de pcur.
l. pcurator cui libera. 2. l. mādato. c.
ad agendū. S. i. de pcura. lib. vj.

C. An trasactio in cōs ecclesie possit tra
sfigere sine pntu capli. P. qñ n extra
eo. ti. cōtingit.
C. De qñ pōt fieri trasactio. P. qñ 2
ciulib'. ff. 2. C. e. ti. p totū de ciulib'
distingueduz ē vt. S. accusatio. S. xxi.
C. Atz i reb' spūalib' possit transigi
P. qñ aut pnt ecclesia ab alia ecclesia si
bi dēri subijci in iure instōnis corre
ctiōis 2 factoz pceptiōe v' l' ep's per
tit iura ep'alia in aliq ecclesia. 2 sic de
spūali ad spūale pōt fieri. puta qd re
mittat l'ro v' aliqz factz. 2 alid spūa
le pnt. c. ad qñes de rez pnu. S. 2
de spūali ad ipale nō h3 ex eo. ti. c. cō
stitut. 2 de re. pnu. c. vlt. Aduentū
q vbi nōle subiectiōis pnt spūalia
sibi 2 ipalia sicut cū ep's pnt a qdāq
ecclesia sibi subiecta q ab eo pceptant
plecraōes ecclesiar ordinatiōes cler
icor 2 filia spūalia. 2 mīolomin' per
tit aliq ipalia vt pote. pē v' annā pē
sionē rōe illoz ipaliū possit trasactō
fieri cū ipali 2 sibi anna pensio dari.
ar. c. cū venerabil. de cēsi. 2 d. reli. do.
pnt. 2 Aut pnt res ipalia vt. ppe
tas. vt cū ecclesia pnt decias ex pdiso
in sua prochia pntia. 2 tūc distig
que qñ si agit 3 ecclesiasticas psonā 2
sic pnt fieri trasactio auctoritate ep'i v' l'
archiep'i. 2 erit p pema. c. statim' ex
eo. ti. si sit sine auctoritate ep'i v' l' 3
ipalia. nec excedit vltaz transigentis.
ex. e. c. de cetero nisi p papā fuerit cō
firmata eo. ti. veniēs. aut agit 3 laici
2 tūc si agit de pceptis 2 subtraci pōt
fieri. c. cū aplica de hīs qñ. a. pla. S.
nō de sumis. xxi. q. vii. decias qñ.
An non pnt fieri cōpositio nec transa
ctio cū laicio vt min' soluant nisi au
ctoritate pape. c. pe. de pñr. vti. vel i
uti. Aut pnt res spūalia vt bñficiū
puta qz dñ se electū v' canonice i co

fuisse institutū. 2 tūc trasactio fieri n
pōt sine simonia. S. bñ amcabilis cō
positio ex. e. ti. c. sup eo. 2 vt qñ ille q
ius nō h3 vel nō credif hēre penitus
renūciat iuri suo sine aliq dātiōe. vel
ille qui h3 ius recipiat sine dātiōe si
tū neuter litigātūz possideret. S. vter
qz pēdūt aliqz bñficiūz sibi dari tūc
v' l' trasactio de elec. c. cū inter. R. d.
pben. nūc eēt no. Jo. i. q. iij. ea q. 2
breu' cōclūde q spūale cum spūali
eiusdē generis. puta de iure decima
tiōis ist' ecclesie cū illo illi' ecclesie pōt
fieri trasactio. S. de spūali ad spūale.
alteri' generis nō h3 fm Ber. i. c. sup
eo. 2 est tūc. Quis Jm. i. d. c. statim
mno. 2 ter. cū gl. in. d. c. ad qñes. v'
deant indistincte tenere qz de spū
rituali ad spūale.

4 C. Atz trasactio facta pp iudicam
obligatiōē saltē iure nālī excuset eū
qui aliq recipit vt cā obligatiōes re
mitteret. P. qñ n. S. restituere tñr. l. p
les. pūncie. C. d. trasac. 2. l. fi. ff. d. do
lo. 2 gl. i. c. sup eo de trasac. dicit q si
euidens est calūnia nō 3 trasactio.
l. in sumā. i. ff. de pōt. inde.

5 C. Atz dispo legio si qo maior. C.
de trasac. possit teneri i pscia. P. qñ
sic qz iperator in penā nō observant
potuit hoc facere 2 ē h3 locū in qñ
qz pōt iurato fm doc. ibidē. 2 d. l. si
quis maior h3 vult vt ille q trasactio
nē iuravit v' l' iurarie nō seruat puen
ta vt sit infamis. Intellige hoc si cō
dēnet. Item est pnat' ipso iure actō
ne quam hēbat 3 illū euz q trasactio
nem fecit itē si qd habuit per ipsam
transactiōē sine pecuniā sine rē tñr
eā restituere 2 oē emolumētū qd ex ea
habuit. Ab credo rez q ad psciam
pōt pdenatiōes sed nō an. nisi qñ
mno dānicat' est ille euz q trasigit

499
vel ex debito antea debebat habere.
Ranitus de vna religi
one ad aliam
vide. S. religiosus. S. xxiiij.

C. Ep's trasire nō pōt ad aliā ecclesiaz
sine lnia pape. vij. q. i. mutatiōes de
transla. ep'i. c. inter corpalia. Inferior
pōt cum lnia sui plati ar. l. viij. di. c.
ij. it. q. iij. cōquestus.
C. Trasisse dñ aliq cū corpales pos
sessiōē obtinuit de illa ad qz trasit
xxj. q. ij. si qo tam traslat' 2 pñma
tiōē obtinuit. als secus. xxiij. di. si q
ep'i. de elect. c. cum. in cūctis.

Reuga

est securitas pñt
ta psona 2 reb'us
ad tpo pccsa discordia nūduz
finita 2 vocat sedus vel inducia. ff. d
capit. 2 possit. re. l. nō dubio. 2. l. p'
limitū. S. inducie.
C. Quot sunt spēs. P. due pma pñe
tionalis 2 hec seruanda est ē infide
lib'. xxij. q. i. noli. Alia canonica de
qua ex co. it. c. i. S. hodie nō seruaf
2 male. sed nō infiso. qz satis p3 per
ea que dixi. S. tellum.

Ributum

vide. S. immu
nitas. S. xxv
2. S. munus.
Ribulatio est medici
na pserua
tiua. v. q. r. non ois. Aliqñ ad
meritū. vij. q. i. aduersitas. xj. q. iij. 2
cūctis. aliqñ ad purgandum. vj. q. i.
sunt plurimi.

Ristitia

de morte suoz
pñbet. xij. q. ij.
qz ppost. 2. S. hoc aut.
Arpe lucrum dicit
acquirē ex cā inhonestā vel i
probonda facta. c. qñ multi. xij. q.
iij. 2. xj. q. i. c. in pñc

¶ Quid p̄iet ad offm̄ tutor. R. tria
Prīmū vt pupillos a crib⁹ intactos

¶ Alii tunc teneat facere iurarius
de reb^{us} pupill^{is}. fr. q^{uo}d si n^{on} est c^{um} necesse
sua vel iustissima impediat tex. 2us in l.
tutor q^{ui} repositus. ff. de admittu. 3us de
dic^{tion}em Bar ibide^m de curatore. 1us c^{um}
necessaria of fm e^{und}em Bar. et p^{er} tu
toris morbus puta q^{uo}d podagrosus 4us
h^{ab}uit impeditus est vel et parte rei q^{uo}d
n^{on} rep^{er}it adhibita diligens inquisitio.

7 Quid mē pōtutellā filij. & pa.
c. vrozat? de puer. iug. q. dupl. f.
mo si trāsīt ad has nuptias. Scdo
incōrrenter viuit de hoc ē gl. quā
quif bal. i auc. mfi ⁊ auic. C. qū mu
tu. offi. fun. pōt. facit tex. i. l. fi eo. ti
vbi regir. q. publice viuat qd no
gl. i. l. fideicommissus. C. de fideic. al.

[illegible]

sunt ordinata ad gloriam dei. ut sunt facta
et ea quae pertinent ad fidem spiritus et caritatem
principali facit ad gloriam suam. An dicit
Augustinus lib. i. de doctrina christiana. Ad fides
spiritus et caritatem tota militat divina scri-
ptura quae principaliter ordinat ad hono-
rem dei in quo deus patet si principa-
liter ad alterum honorem ordinat. hec il-
le. An si quis principaliter per gloriam
dicaret vel diceret multas et homines pec-
carent mortaliter. Sed si aliquid aliud quod
non pertinet ad divinam scripturam vel sa-
cramenta per gloriam faceret quod pecca-
ret venialiter. et amitteret fructum bone
operationis. Contrariae scilicet ratione finis seu iniectionis
ipse gloriantis. ut puta quod con-
stituit finem ultimum in gloria vana
paratus facere quicquid propter illam
Et sic est peccatum mortale. si est in deli-
beratione voluntatis. et hoc est quod
dicit Augustinus. v. de civitate dei. hoc vicium
tunc est inimicum pie fidei. si maior sit
in corde cupiditas glorie quam dei timor
et amor. hec ille. Alias est contra
peccatum veniale.

Quae sunt eius filie. R. Prima imode-
stia ornatus. Secunda mobilitas.
Tertia factitia. Quarta pertinacia.
Quinta hypocrisis. Sexta discordia.
Septima pientia. et quod in toto loco.

Alia sacra ecclesie debent esse sa-
crata et honesta et tantum
ab hominibus sacratis tractari et si
sunt facta inutilia vel temeritate presum-
pta debent comburi et cinereo codo in lo-
co honesto ne pedibus intrantium concul-
centur. de plebe. di. i. c. altaris. c. in fetis et
c. testamenta. et de religiosis. c. ad hec
de re promissa. mancipium. De eorum ple-
ratione vide. s. benedictio et consecra-
tio de eorum munditia de in. c. ii. de cu-
bo. euchar. in fine precipimus quoque

ut oratoria vasa corporalia et vestimen-
ta ministrorum pale altaris nec non et ip-
sa corporalia munda et nitida serven-
tur. Minus enim videtur absurdum in sa-
cris sordes negligere quae decedunt
etiam in prophetis deuter. ab. c. et
quoque per peccatum mortaliter qui illa
tenet ita immunda ac si essent pro ser-
vicio rusticorum.

Assallus de qui habet seu
dum ab aliquo
vide. s. feudum.

Actigal est quod praestatur
ex his rebus quae
dunt. Tributum vel annona vel
publica pensio seu fructus est quod non
ne fundi vel soli a possidente praestatur.
Idque de censibus finit. in sum. Et
ideo vide peragiam.

Ellatio Virginitas vide
s. consecratio vir-
ginum.

Enatio Triplex una op-
pressiva hominum
et hec semper prohibita. v. di. s. so-
lita in si. Alia de arenaria scilicet quae fit in
arena cum sera detrita et hec solum pro-
hibita. lxxvj. di. c. qui venatoribus. et
c. seq. Tertia de salmiosa quae fit in sil-
vis et saltibus et hec omnibus prohibita tunc
quo homines tenent esse in ecclesia et or-
re. lxxvj. di. an putatis de plebe. di. iiij.
irreligiosa et dissoluta. v. ieiunia nisi forte
necessitate famis ingruente. c. l. de fe-
ris aut alia simili. Alio autem dicitur
licita latelo de dec. c. non est in platea.
Clericis vero et religiosis est prohibita nisi
si ex necessitate ecclesie vigerent de omni
est. Possunt tamen plari et alii ecclesiastici
et ea recreationis vel exercitandi aper-
turi a hominibus cum rebus et laqueis et et
canibus cum silentio et modestia aliqui
venari nisi tunc quo debent visitare vel

Erberatio vide. s. p-
cussio.

Utrum ille qui non valens solvere
in ciuilibus luit in corpore si veniat ad
pignori fortunam teneat apostolus solue-
re. Bal. in. l. si de iure iur. q. non quod
luis corporalis cedat loco solutis fac-
t. l. si vni. s. si an. ff. de iur. gl. e. i. c.
sic digni sunt homini. vide gl. i. regula
pau. li. vi. Limita. s. solutio. s. xxi.

Estis et cetera indumenta
ecclesie debent esse sacra-
ta et honesta nec debent tangi aut
sacratis hominibus de plebe. di. i. c. in sancta-
re duobus. c. seq. nec femine et sacratis
debent ea tangere. di. xxi. sacratis. qd
intelligit finit. in sum. de euch.
qui sunt per pontificem benedicta. c. ad
hec de religio. do.

Utrum de veste alicuius domus possit sic
ri casula. R. glo. in. c. ad nuptias. de
plebe. di. i. q. non. Qui non assensio. imo
eo ipso quod dedicat deo purgat omnia ma-
cula. facit. c. non liceat xvi. q. vltima
Utrum vestes et manutergia ecclesiastici
ea possint reputari ad usus laicorum
R. gl. q. non. i. c. macipia de re. promissa.

Scarius est quod vices alteri
us gerit. siue in
officio non pretentioso. ut ex. c. iij.
p. tota sine in pretentioso. C. de off. et
qui vi. al. ge. per totum.

Quot sunt species vicariorum. R. do. i.
car. i. de. vnica. c. ii. quatuor. Qui
da sunt proprii ecclesiarum prochiepiscopales
et tales facti episcopi sunt. Lau. ex. q. suscipi-
unt curam animarum. vñ quoties quod est de
putat auctoritate episcopi curato beneficio
vicariis eo ipso est proprius et inmutabilis
p. c. vñ. de capel. mo. li. vi. et non re-
bent deputari nisi in prochiepiscopalis
libus latitudine prochie vel alias ne-
cessitates. Et talis patet de. xxi. an.

predicare et de. c. c. apostolus. s. ar-
chidiaconi. Et sic intellige illud ne cler-
vel mo. c. i. et iura quae videntur. R. finit.
Idol. sunt intelligenda de illis qui nimis
mentem talibus implicant.

1. Utrum seruientes auctoritate debent
volentibus tenari tunc prohibito. R. do.
q. non. An autem excusentur a peccato pro-
pter metum dic. vi. s. met. s. vi.

2. Utrum venatores qui conculcant agros
vineas et segetes et quorum canes occi-
dunt gallinas et alia pauperum et aliorum
teneantur ad restitutionem. R. Alsen. q. sic
ad extinctionem alias peccatum mortale
nisi ita modeste sit damnum quod probabiliter
non curarent.

3. Quid de ditis qui occidunt vel muti-
lant homines propter lepores et similia
animalia capta. R. Alsen. q. mortale
peccatum si faciat libidine videtur. vel
amore huiusmodi animalium aut ve-
nandi. Credo etiam quod si sit perueniendo
ei vel statum quod pro vno actu venato-
ris tanta pena infligatur quod non excu-
sat a mortali omnes observantes eam. ut
no. Jac. c. qui condunt leges iniquas
et Acre. i. sum. titu. de rapina.

Enditio vide. s. emp-
tio.

Utrum quis possit compelli ad ven-
dendum inuiuis. R. q. regulariter non sic
nec emere. Unde dicit textus in. l. i. i. i. q.
C. de hien. emp. Inuiti comparare vel
distrahere postulatus iustis casibus pti-
net desiderium hoc ibi. facit. l. nec eme-
re. C. de iure deli. Gallit hoc in multis ca-
sibus de quibus vide gl. in. l. nullam
s. id. c. l. ff. de ac. emp. et ven. cum
ballegatis legibus.

Enescium vide. s. for-
tlegium.

Eniale vide. s. pecca-
tum.

antem virginitas per solam feminis
resolutione que locū coniugii supplet
vel ei complet delectationē. Secun-
do requiritur ut amittat q talis dele-
ctatio sit ex voluntate opante vel sen-
tiente vel nō dissentiente. vel nō qm
pōt remittere. Alij tñ volūt q si etiā
pollutio nō sequat ut in illis q sunt
ante tempus feminis q tñ explet coi-
tum vel p turpē tactū. vel per cōmi-
xionē cū alio t hñdō amittat. t plz
tñ recuperabit per penitentiam.

3 Quid si añ pollutio ē nec i ipsa
itemenit volūtas s post est pēta. p
pda virginitatē. s recuperat p pñiam
alij dicit q nō recuperat ex q pollutio
ē secuta t pñiam mē sūe añ sūe p
sed pñiam mibi videt verius.

4 Quid illi q corripunt in somniso
vel ebrietate t hñdō amittat. p. q si
amittunt vgnitatē s Thō. i. iiii. di.
xxiii. nisi hac itentioe meriti dormi-
ti vel se ibauerit. t idē dōz de hñ-
tibz fluxū feminis. t si post sint pēti
amittunt sed p pñiaz recuperatur.

5 Quid puelle añ cōiū possunt ex-
plere aliqd carnale cōmittentes pdat
virginitatē p. q si sunt tolli capaces
pduunt quidē mentaliter solū sed p
nitentia recuperabunt. Si vō nō sunt
toll capaces sic nec ē mētalr pduunt
diē. n. ale. fa. se. tit. de luxuria q q ad
mentē requir ppenitas q ad finales
ineorruptionē mēto quo vō ad cor-
pus requirit ppetua incorruptio q
tum est de voluntate mentio aliter nō
pōt esse virginitas.

6 De psecratione virginum. Vide
s. consecratio virginum.

Virtus nomē vel nobilitas
ē dat. s. de. disti. p.
finant. t qd sit. xxii. q. v. s. pñ
dictia vbi dicit gl. q ē pñ mē bñ

pñante de pe. di. iij. ille rex t q vñ
tes sunt velamēta aīe t pe. di. ij. sap-
ens t q sunt grad? ē i eadē vñte de
pe. di. ij. s. hec que de caritate.

Is qd ē t in q differt a me-
tu vide. s. Met. s. vltio
Df etiā vis p oi violentia.

Quotuplex ē vis. p. duplex vna
dī publicat h ē q sit nēdū cū armis
vt. l. i. ff. de vi. pu. sed ē cum oi. qd
sit nocere. vt in. l. armatos. ff. c. i. ar-
matos nō vñq solū itelligere dēm
eos q tela habuerit. s. ē eos q aliqd
q nocere possunt hec tibi t hac lege te-
nēt nō solū i vi facta cū armis. s. ē
si armate intrat domū vel possessiōez
alteri? sine cā legitima puta pzo vsu
venādi itineris nauigatiois vel mer-
cationum. vt in. l. i. t. ij. ff. de vi. pu.
Alia dī priuata q. i. sit sine armis ali-
cui ē coadunatis hoibus vel si res
debitoris sine iudicio auctoritate ocu-
petur. De hac plene habetur per to-
tum. ff. de vi. priua.

Que ē pēa iheret. viz. p. p vi pu-
blica dponat. vt no. gl. i. c. q dolo in-
fi. ff. de vi. pu. pzo vi puata puni-
t iertia pte bonoz t nō pōt esse iudex
senator vel alij aliqd honorē hēre
tanqz isamio. vt i. l. i. ff. de vi puata
alij alle. i. gl. i. c. cū dilect? d. oz. cog.

Quid liceat alicui hostiū aut muri
frāgere t vl iheret. p. q si qz pōt
sessiōez alicui? rei pñ tā i psonā ipedi-
entē qz i hostia t muros illi? loci. vt
valeat vti iure suo nēdū iudex. s. t q
libet vt i. c. i. de iuu. ec. no. pda. qz
nō vult aliqd de nouo s solū iure suū
defendere vel pdatam incōtinenti re-
cupare. Si vō nō hz possessiōē i re
aliq. s. bēat actōez ppositariaz vel
aliā ad illā psequendā tūc nō pōt ē si
sit iudex vl pēlat? ppuia auctoritate

Et istomō loquit. c. eni qui de pben-
lib. vi. t. l. i. si qo i tantā. C. vñ vi. Jste
eni nō dōz ppuia auctoritate violentiā
inferre. qz dīcere sibi ius s. l. vñicam
C. ne qo in cā sua.

Quid liceat vim vi repellere. p.
dic vt. s. defensio. siue inferat in pso-
nam ppuā vel pñmi vel in rebus.

Visitacionem pōt fa-
cere qli

bet pñs ordinariā iurisdic-
tiōē in aliqd sicut archieps in tota p-
uincia. s. cēsi. c. romana. t. c. ppetuo
li. vi. t. e. pñ i sua diocesi. d. offi. ordi.
cōgrēto. Jte archidiacon? t decan?
de cēsi. cū aplis. de offi. archi. c. mā-
dam? Jte abbates? plati religiosoz
visitat mōasteria t monachos s. eoz
statuta. vt i. c. p. t. vlt. d. statmo. Jte
legati aplice sedis. t qbz cōmittunt a
papa vel a plati ordinarijs existētibz
ipso i peditis. t. q. i. e. pñ. d. offi. or. c.
iter cetera. t eo. ti. c. si e. pñ li. vj. Qui
dā tñ dīcūt inferiores e. pñ nō posse
per aliū visitare pñtudine obstat
exceptis platis religiosoz qui visitat
etiam per alios.

Que ordinē dōz tenere visitator.
p. q archieps dōz pñmo ppuā dioce-
sim visitare totā. incipiendo a caplo
sue ecclesie. pñmo t sic tota visitata tran-
sibit ad alias dioceses vt dō in. c. ro-
mana de cēsi. li. vj. Sili faciat e. pñ
pñmo incipiendo a suo caplo. Le-
gati autē de latere nō tenent istū ordi-
nē suare fm hosti. nec visitatores re-
ligiosoz s. seruabūt eoz statuta. vt
dō in. d. c. romana. t ibi vide qd nō.

Quo dōz fieri visitatio. p. pñmo dōz
pponet vñ dei. t tēmi de vita t cō-
uersatiōē mīstrantū i ecclesijs t locis
alijs diuino cultui deputat. ac ceteris
q ad offiū suū spectat ingrat. t sine

turamēto t coactioe ad eoz emēda-
tionē p salubria pñlia i ducat lenibz
t pñs sicut sibi videbit expedire.
Qd si de aliqb? orta fuerit infamia s
aliqd ordinario tēdiciet vt i grat. no-
toria vō corrige? poterit t punire vt
i. d. c. romana. t ista forma ē de pcep-
to oibz platis ordinario iure visitan-
tibz exceptis religiosoz pñtudine
t regularibz istū vt i. d. c. romana

Quid visitator possit aliqd recipe a
visitat. p. q sic ad pcuratiōē. t ad
uertere q dō pzo q pcuratio solū reci-
piat. Scdō solū a locis visitatis. t
nō ab alijs. Tertio q solū sit p victu
illi? diet siue sit in vicualibz siue sit
i pecunia. Quarto q tñ vna die vñā
pcuratiōē recipiat siue vñā vel plu-
res visitet ecclesias. Quinto q ipse or-
dinari? pñonalr visitet alr istis nō cō-
currētibz recipe non pōt. Et si quid
aliō mō recepit ipse vel aliqz de suis
familiaribz tenet dupliū restituere ec-
clesie a q illud receptū est ista mētes
alioqn patriarche archiepi t epi sūt
interdicti ipso facto ab ingressu ecclesie
inferiores vō a pñdictis sunt suspēsi
ab offiō t bñificio donec dicāt dupliū
restituāt nec vñ remissionē vel dātūz li-
beralitatē seu grā eoz liberare nisi re-
stituāt. s. colligunt ex. c. erigit iuncto
c. felicio. de cēsi. li. vj. t. i. d. c. romana

Sciatus corpe vide. s.
Scium corpe viciatū
vide. s. Decca-
tum.

Manimiter de suo si-
gnifica-
to regit nullā discrepantiā q
pbat in. c. bōe el. ij. de posthu. pla. t
in. c. t si vñanimiter. c. i. t. z. Jnn. in
c. cmm ecclesia. de cā pñ. t ppuia. t ibi
sequit pñ.

Universitas

Actio

- hōs in c. vnico de sacra vinctōe
1 **Q**ue ē et m̄a. p. oleus vt in d. c. vnico. p. de aureo. in. iij. di. xxiij. dicit qd opz sit oleū oluaz et psecratuz ab epō solum nō ab inferiore vt dicit magister in. iij. di. xxiij.
2 **Q**ue forma. p. ē illa de q̄ i ordia-rio. f. dicēdo p istā sanctā vinctōe et suā p̄ssimā misericordiā indulgeat tibi dñs qegd oculor vicio deliquit In noie p̄is et filij et sp̄sseti amen. Et sic de ceteris sensibus.
3 **Q**uis pōt eā pferre. p. sol⁹ sacerdos vt p̄z in d. c. vnico. et de ver. sig. c. q̄sult. et si vnus deficeret alter debz supplere vbi p̄mus omisit.
4 **Q**uib⁹ pōt pferri. p. infirmis exi-ētib⁹ in piculo mortis. De q̄b⁹ pba- bilr dubitat de morte. pueris at v̄l en-ribus ad bellū aut alio mō in piculo casuali mori nō dat fm cōter doct. nec ēt amētib⁹ nisi an amētū ip̄az pe- tissent et dando nullā irreuerētiā sa- cerēt. s. et f. s. Bo. i. iij. di. xxiij. tñ dz dari infirmis q̄ i mortali nō sit. et rōne v̄tētib⁹ et i articulo mori exi-ētibus et venale penū h̄iub⁹. Alijs iij.
5 **Q**ue ptes corpis dēnt intēgi. p. q̄ infra quqz sensui. f. oculi aureo. man⁹ nare. labia pedes et renes. mu- lierib⁹ tñ nō vngunt renes pp bone- statē. Boutlari vō vel ceci vngunt in locis magis p̄pings p̄dictis si nō dēnt p̄dicta mēbra.
6 **Q**ue effect⁹. p. q̄ v̄l agit v̄l auge- imitabile vinctōez sp̄sseti. si digne ac- cipiat vt dē in d. c. vinctio. Aureol⁹ i. iij. di. xxiij. ponit. vij. fruct⁹. P̄m⁹ relictio venialiū. Scd⁹ diminutio pe-

ne debite penō mortali. Tertius gfe augmētatio q̄ v̄l hui⁹ sacri i augeri. h̄z n̄ tñ ex reuotioe misitāgē suscipi- ens. s. et ex v̄tute op̄is opari misicor- dia dei alistente op̄i suo et aucta gfa augeat glia. Quart⁹ ē interior leticia et robur p̄ demōis insidias q̄ potissime tūc insit. Quis⁹ arctatio diabolice p̄a- tis. qz nō ē ita potēs sup̄to isto sacro Sert⁹ corpis sanatio. vbi expedit sa- luti. An i p̄mitta ecclia multū sana- bant. Jacobi. vj. oio allenabit infir- mū. Septim⁹ p̄testatio recedēz qz p̄ m̄aserit in fide militans ecclie. ex q̄ si gno vadit ad ecclias triuphantē tāgē qui fidelr pugnant. Octau⁹ fm. S. Tho. in. iij. di. xxiij. tollit p̄ctū venia- le et mortale et q̄tuz ad culpā dūmō nō opponat ober ex pte recipiētis. **Q**uoniam istud sacm sit de necessitate 7 p. fm. S. Bo. i. iij. di. xxiij. qz nō si tñ omittat ex p̄p̄tū dānabile ē. Se- cūo si ex negligentia. **Q**uoniam sit iterabile. p. fm. Tho. vbi. 8 s. qz sic sine iniuria ēt i eadē infirmita- te. dūmō sit casus diuersus puta bi- dropic⁹ nūc ē i articulo mori postea euadit et durate infirmitate aliq̄ tpe lō go itez venit ad articulū mori pōt ei itez dari qz stat⁹ et casus est diuersus l̄z sit eadem infirmitas.

Voluntas

bona v̄t sus- ficiat sui bono ope. p. vt. s. itētio. s. iij. vñ dicit Amb. lxxvj. di. c. nō satis ē bene- velle nisi studeas bene facere. facit in ar. c. i. de eo q̄ mita pos. et i. c. cū ali- bus de sen. et re in. et l. p̄missor. s. cō- stituto. ff. de p̄st. p̄. vide glo. i. d. c. i. mala vō volūtas q̄ ad penū sufficit s. q̄ ad iurēndā penā iur̄ q̄ iponit ipsi facto nō sufficit nisi p̄fecto actu vt disputat Jo. an. in mercu. in reglā

in peno de reg. iuris. lib. vj.

- 1 **Q**uoniam volūtas hōis dūret p̄ mortē et. p. qz sic p̄z in. c. fi. de p̄carto. qz n̄ expirat morte p̄cedētis. Sec⁹ de bñ- placito qz illud expirat p̄ mortē. c. si tibi gratiole de rescrip. lib. vj. et hec nō. qz faciūt ad qōnez. Iudez posuit aliq̄ p̄nam tōne reuocaret mo- ritur an expiraret p̄finiū. dic qz nō. i. l. centesimis. s. fi. ff. de ver. obl. p. bal. i. t. p̄hōne. ff. i. l. i. c. de postu. et p̄sa- ly. i. l. i. ementi. C. de p̄hē. ep. et i. l. h̄ venditio. ff. de p̄hen. ep. Itē ad qōez qz p̄or claustralis nō reuocat morte abbaz. l̄z posset reuocare qm̄ voluisset et ad p̄dicta est ter. clarius in. d. c. si ti- bi gratiole.
2 **Q**uoniam mōis dē volūtas bōa. p. qz volūtas accipit triplr. P̄m⁹ p̄ potē- tia aīe. et sic ē bōa ex v̄tute et h̄u bo- no. bonū enī est qd h̄z q̄litate bonaz p̄m⁹o topicor. Scd⁹ accipit p̄ p̄m̄ sine dispōne seu affectuē volūtas d̄ relictio ex actu volūtatē siue ex v̄tū. et hec bona vel mala fm actiōes qz ta- les generant habit⁹ vel dispōs q̄les sunt aer. iij. ethicor. Tertio accipit p̄ actu ipsi⁹ volūtatē potētie et iste ē bon⁹ ex ordine et sufficēti ad debui- finē. et vt hoc sit q̄uor regunt. p̄m̄ mū qz finis sit bon⁹ in se. Scd⁹ qz sit ipse finis melior h̄i q̄ appetit p̄ ip- suz. vñ dicit Aug. xij. de ciuit. dei. c. iij. qz qui laudat v̄tū pp pecuniā nō h̄it bonū finē neqz bonā volūtatē. Tertio qz illa sint fm rōez rectā ordina- bilita et apta ad talē finē p̄sequenduz Quart⁹ qz volūtas ordinanz rōne re- gulata ordinet vel velit bona i genere in d̄tia ab bonū finē. alr h̄is deficiē- tibus non erit bona voluntas hec ex s. Bo. in. iij. di. xxiij. q. i. ar. i.
3 **Q**uoniam vñ solus bone volūtas sit

vñ solus finis. p. qz sic i p̄ncipalio. An sciendū qz act⁹ pōt h̄e plures fi- nes triplr. P̄m⁹o qz vñ sit sub al- tero. et pp illū. Scd⁹o qz vñ sit p̄nci- palis finis. alter nō p̄ncipalis. ita tñ qz nō p̄ncipalis nō refert ad p̄ncipa- les. Tertio qz vterqz sit p̄ncipalis. exē- plū de eo qz vadit p̄ distributionib⁹ ad ecclias. qz aliq̄ intēdit p̄ncipalr dei honorē. et cū hoc simul h̄ere pecuniā illam ad hoc vt ad dei honorē illā di- stribuat vel i alios v̄tū licitos puer- tat. Aliq̄ intēdit dei honorē vult si mul acgrere pecuniā. ita tñ qz acgrit- tione p̄cūnt nō redigit ad honorez dei. nec ēt pecuniā illā finē p̄ncipalē statuit. qz eā pp senō diligit qz ēt si n̄ daref irret nec pp eā hēndā aliqd d̄ deū cōmittere. Aliq̄ intēdit deo pla- cere. et si ēt pecuniā acgrere. v̄t p̄ sit itelauz sūti augere et in eo delectari. P̄m⁹o mō ite ad ecclias ē meritoniū et p̄m̄et ad bonā volūtatē. Scd⁹o mō nō ē bone volūtas loquēdo for- malr. n̄ tñ ē sic repugnat. qz i ea sta- re possit. ē. n. ibi penū veniale si mor- tale. et h̄ est qd dicit Aug. li. p̄sch. m̄n⁹ te amat qz tecū aliqd amat qz si pp te amat. Tertio mō est d̄ bonam volūta- tem qz nemo pōt duob⁹ d̄nto p̄nre. **Q**uoniam p̄m̄at humanū desiderū dz bonū. qz gerat humanū desiderū dz qz volūtas ab hoc vt sit bona et recta statuat sibi vñcū finē v̄lūm. hec ex s. Bo. in. iij. di. xxiij. ar. iij. q. i.
4 **Q**uoniam bonitas actualis voluntatis addat aliquaz bonitatē sup̄ bonitatē ipsius habit⁹ gfe v̄tū. s. iūctio. s. v.
5 **Q**uoniam teneamur p̄formare volūta- tem n̄fāz volūtatē diuine i v̄lūto. p. sūit diuersa inter itelologos opt. in p̄- mō sen. di. vlti. s. iij. et v̄t m̄bi d̄or- tē qz teneamur. p̄formare q̄m̄ ad

illa volūta q̄ exp̄munt a deo signo. h̄
cepto i lege exp̄licite vel ip̄licite v̄l q̄
nobis manifestaret sic velle d̄ p̄cepto
S̄z q̄m̄ ad alia p̄siliū est nō p̄ceptū
p̄siliū dico si sunt exp̄ressa sub signo
p̄siliū tacite vel exp̄sse. Si v̄o nō sunt
exp̄ssa. nec ēt de cōsilio tenemur nisi
p̄ueniat nobis illud velle sicut dicit
Aug. in ench. c. lvi. Aliq̄ inquit bo-
na voluntate vult h̄o q̄ nō vult de?
sic bon̄ h̄o vult p̄ez v̄uere quē de?
vult mori. et gl. illa. s. p̄sal. q̄ dicit. cor
tonū h̄o. qui nō vult q̄d vult de?
Intelligit de his q̄ nobis patent q̄d
de p̄cepto vult nos ea velle.

6 **¶** Aliū teneamur p̄formare volūta-
tem in mō volēdi cū deo. p̄. p̄z alex.
lōbar. in p̄mo di. cl. viij. q̄ nō absolu-
te. q̄ si h̄o honorat patrē suū non ex-
caritate. sed ex benignit̄e nō peccat
sed tenet p̄ditionalr. s. si vult mereri
vitā eternā. S. Bo. in p̄mo di. vlti.
dicit q̄ tenemur conformare volun-
tatē n̄rā volūtatī diuine in mō volē-
di affirmative. s. p̄ loco et tpe q̄m̄ v̄l
tenemur exire in actū caritatis q̄ si
cui tenemur q̄ nunq̄ ōria relinquo
deo. s. ex libidine cū deus velit ex car-
itate. Ita tenemur vt sub eadem rō-
ne relinquo p̄ loco et tpe et hoc si ha-
bem̄ caritatē. Si autē nō hēmus non
tenemur ad hoc. sed ad equalens q̄
tenemur facere q̄d nobis est vt eam
hēam̄ et hoc p̄ loco et tpe. v̄t dictum
est. Et si q̄rat q̄m̄ locus et temp̄? d̄c
idē Bo. ibidē q̄ est q̄m̄ domū? v̄si-
tat talem interiori locutōre vel exte-
riori p̄dicatione vel aliquo tali i quo est
oportunitas redire ad cor. Aliū t̄c
si negligat incedit in contemptum. et
omissionis p̄ctū. Alex. vero d̄ alex.
Pa se tractatū de negligentia. q. viij.
dicit q̄ quando peccator cogitat de

peccato suo q̄ sit tantū malum et gra-
ue et conuertitur super ipsam et ex-
citat a gratia dei ad conuertendum.
q̄ hoc mō excitat cū q̄m̄ fac peccato-
rē cogitat d̄ p̄cto suo t̄c tenet actu
dolere de illo et si nō dolo et cōterat.
t̄c peccat p̄ negligentia et inoniat p̄c-
catū aliq̄d q̄ est negligentia mortalis
Sed ille. Et sic p̄z q̄m̄ tenet p̄forma-
re volūtatē in mō volēdi cū deo de
p̄cepto q̄d nō. bene.

¶ Cum

fm Ric. in. iij. di.
xxv. iij. ar. iij. q. iij.
ē p̄positū superrogātis p̄missio
deo facta p̄ bonū finem ex delibe-
ratione firmata.

¶ Notat̄ d̄ superrogātis bonū q̄
in voto de re necessaria ad salutē non
p̄prie inuenit rō votū. Rō q̄ votū p̄-
prie loquēdo est q̄d volūtariū respē-
ctū principij a quo p̄cedit et respēctū
eius q̄d vult l̄z large dicit votum
q̄d sit d̄ necessario ad salutē. de quo
habet. xvij. q. i. c. l. Aliū grauit̄ peccat
qui p̄uaricat p̄ceptum diuinum q̄d
vult q̄d qui non vult.

¶ Scdō d̄ notat̄ p̄missio de oīa
et ad d̄iaz p̄missio facte h̄oī que
nō p̄prie h̄z rōnez votū. Nā solus de-
ē cui se totū h̄o p̄t obligare q̄z solus
et p̄uenit potestas sup totū h̄oīem. et
lō p̄prie votū fit deo qui totū h̄oīez
obligat. Sactis v̄o q̄z aliqui mō cō-
uenit p̄tās sup totū h̄oīez inq̄tū per
eor̄ ofones tota salus h̄oīis promo-
uet. S̄o fit eis aliq̄ mō votū non t̄c
h̄is plene rōez votū. nec ē necesse q̄d
ista p̄missio exp̄mas ore s̄z sufficit et
sit fit in corde q̄ ad deum et p̄sciam.

¶ Tertio d̄ notat̄ p̄ bonū finem
ad excludendū vota q̄ s̄nt p̄ malos
finem vt cū quis vult se ieiunare
vt possit interficere inimicū et h̄mōie
que non

que nō valent. s̄z graniter peccant ta-
lia v̄uētes. Sicut nō valeret votū fa-
ctum de re mala q̄z deus nō acceptat
aliquid d̄ se.

4 **¶** Sed q̄d si vult p̄prie finē indifferē-
tem. p̄. q̄ v̄l accipiēdo indifferens
respectu ad p̄ptionis vite eterne. Si-
cut cū quis vult aliq̄d p̄ aliq̄d bo-
num tpale q̄d h̄ere nō est vtili? et ad
vitā eternā q̄z carere eo. Si t̄c veni-
ret casus q̄ esset malū. tunc nō obli-
garet vt in voto Jeth.

5 **¶** Aliū votū possit fieri de re inuolū-
ti ad salutē. p̄. q̄ nō de iure q̄z q̄d nō ē
ad rei honorē nec vtilis ad salutē of-
ferē p̄ quācūq̄z circūstantiā additā
nō acceptat deus. Et iō talis obliga-
tio nō ē ipso iure. et sic sunt vota stul-
ta mulier. s. de nō p̄ctinādo caput i
sabbato et h̄mōi. nō cōmedere de ca-
pite aliq̄ p̄ de colationē Joānis ba-
p̄tiste et h̄mōi fm Albe. et Ray. poti-
sūt frāgēda q̄z fuanda. Tuti? t̄c cre-
do sit petere disp̄sationē seu declara-
tionē a p̄fessore saltē p̄pter reuerentiā

¶ Quarto d̄ ex deliberatiōe firma-
ta ad d̄iam votū q̄ sunt ex surrepti-
one. et sine deliberatiōe sicut faciūt ali-
q̄ aliq̄ in angustijs q̄ nō obligat de
necessitate. s̄z t̄c ex q̄dam p̄gruitate.
S̄o ē ipsa venire et ex p̄pria auctori-
tate nō est p̄ctū mortale. Et q̄ hoc
fit p̄t p̄pendi et ex h̄. q̄m̄ statū trāfacto
p̄culo seu angustia sūt male p̄tenti se
tale votū emisisse. q̄z v̄l indeliberate
factū. Secus qui deliberat vt euadāt
periculū v̄uēt. q̄z obligant.

¶ Addit. v̄. s̄z aliq̄ p̄ intētiōē ob-
ligat se ad ip̄len. p̄missus q̄z s̄z col-
sola deliberatio nō firmat p̄missionē
Et s̄ Ric. l. iij. di. xxv. iij. a q̄ p̄dicta
sūt extracta nō firmet se in hoc. sed p̄
trāseat solū recitādo. Et m̄lpi v̄l q̄

505
verissime regnat eo mō quo infra de
cam. s. saltē tacite. sicut gl. i. c. l. fatu-
ram eo. ti. Aliū d̄s aduertere q̄ votū
h̄z diuersos stat? s̄z q̄z diuersa s̄nt
vocabula et esse. et. p̄m̄? statū ē i
origine. s. cū q̄z disp̄t aliq̄d bōi fa-
cere. et t̄c d̄ deliberatio. de qua d̄.
xviij. q. i. g. bōa agūt et h̄ p̄fringere n̄
est p̄ctū. Scdō stat? ē p̄fessus cū p̄-
cedēdo p̄ponit firmiter se facturū. et
t̄c d̄ p̄positū. vt. xvij. q. i. nōs nauū
mus. et sic nō obligat ad mortale. sed
veniale vt p̄z in. c. l. faturaz de voto.
Et sequit̄ ibi p̄da. et v̄l glo. hoc te-
nere ibidē si bene tota legat. et gl. xvij.
q. i. in sum. l̄z allegat l̄ Aug. tenere q̄
peccat mortāl̄ talis. s̄z nō loquit̄ in
isto casu. sed de eo q̄ fecit votū in cor-
de. l̄z ore nō exp̄ssit. vt p̄z si bene
attendat. Seḡ ē hoc archid̄. c.
qui bona. s. q̄ nō obligat ad mortale
Terti? stat? ē p̄sumatiōis. cū q̄d fir-
miter p̄ponit p̄mittit aīo obligat̄i se
q̄z nemo obligat se nisi q̄ aīus obligat̄
di se h̄z. l. obligationū la. i. ff. de act.
et obli. arg. l. si ego. ff. si cer. pe. nec ēt
sufficit h̄ere aīum obligat̄i se. nisi se
p̄ p̄missionē obliget sine p̄missio fiat
corde sine ore. Et iō iura q̄ vident̄ di-
cere q̄ p̄positū deliberatū sine abso-
lutū obligat vt l. c. nuptiaz. xvij. q.
i. et d. c. q̄ bona agūt. et in. c. p̄soli. de
regul. cum sibi? intelligēda sunt de
p̄posito cum p̄missiōe firmato. fm
p̄da. in. d. c. l. faturaz. S̄d nō. q̄z fa-
cit ad multa. Aduerte t̄c q̄z p̄mit-
tēdo nō habuerit aīus exp̄sse obligat̄
di se. si nō nō habuit aīum cū p̄mitte-
bat nō obligari et tali p̄missiōe nō
h̄mōm̄ obligat. q̄z tacite intelligit̄
obligatio. Quari? statū votū est solē
n̄zatiōis. s. q̄d fit ore alicui h̄oī vel so-
lentiāz p̄ aliquē institutū ab ecclia.

familiario sunt bñ iparesi. et id p re gula tene sicut vñ velle gl. in d. c. ma nifestu q vxor pñt vouere ea que nō sunt in preiudicium viri. et cñrio vir. An si vxor hñ pñt votum pñt facere votu de ipso dñtis et filia. Verum ē q pñt ne in scādali iuris aliqd vo neat nisi sit scādali phariseor vt. s. dñi. Scādali. s. iij. Gallit in voto pe grinatiois in subsidium terre scē qd vir sine lñia vxoris pñt facere. c. ex multa. de voto. De voto religionis q mō iñ qñ sit a viro vel vxore vide. s. matrimoniu. iij. s. ix. cum sequent.

9. Sed nūqd peccat tales vouentes que iplere nō possunt. R. qñ qñ vo uent scit se nō posse vouere. et aduer tunt de hoc sic vñ q peccat mortali nisi pñt voluntate eor quoz interest. Si ēo de hoc nō cogitant sic nō peccant. q subintelligit q vouēt qñz in eis est. et multo magis non peccant. si explicite hoc intendunt.

10. An pñt abbas. tutor. maritus. dñs. et hñmōt peccent reuocādo vota pñtor q non potuerūt facere. R. qd nō. nisi pñsuz eis dederunt. q tunc peccarēt. lñ pñt nō peccent obediē do eis vt in d. c. manifestum

11. Pone q pñt votū fecerūt ante q essent sub tali impedimento. R. qñ hiominus nō poterunt iplere.

12. Sed nūqd peccauerunt mortali ter tale impedimentū acceptando pu ta epus qui anteq esset epus fecerat votū religionis acceptando epatum vel mulier pñtiēdo in monio. R. vt colligo ex c. per vñas. de voto qd sic si de hoc aduertebat qñ tali ipe di mēto assensit. si ēo tñc nō aduertebat nec cogitabat q assumebat ipe di mē tuz q votū iplere nō posset. sic nō cre do mortali peccauerit. lñ dēat volere

q votum iplere nō pñt. et recō pensa re in eo in quo pñt. Potuit bñ forsi tan peccasse mortali ex tardatiōe vt i fra dñs. Excipiat hoc ille q religio nē assumit qz nō peccat. sed meret et pñt oia vota i illud cōmutare si vult Et ipso iure erit ab oibus absolut. si ne alia dispēfatione et auctoritate. vt no. Inno. et pñ. in c. scripture. qz p ma obligatio vñ pñsa in posteriori. facit qd nō. in cl. si domū. de relig. et tenc. sanctor.

Atz pñt qui exiit in talibz ipe. lñ dñmōt fecerūt aliq vota teneat i ple re sublato ipe di mēto tali. puta filius famil. postqz facit ē sui iuris vel vxor mortuo viro et hñmōt. R. Inno. et hug. et multi alij tenet q sic. pa. in c. scrip ture eo. ti. dicit se dubitare pp. c. qdā c. plz de puer. iij. Abi pñ q marit? qui intrauit religionē pñciēte vxore restituit nō tenet ea mortua religionē intrare. qz emisit votū ipe inhabili er go idē erit i filiofami. Et q cōmissio nez votū nō pñt ad ipus habiles et hoc vi ter. ff. de pollici. l. iij. et facit qd no. l. si nō sōtē. s. libert. ff. de pñi. inde. et hoc dicit ter. pñ. Sed ego distingo q aut votū erat pñmūz et tñc aut fuit irritatū p euz q potuit. et sic ampli nō tenet nisi ad id ad qd se potuit obligare. et iste pñt ē casus i d. c. qdaz. et c. plz. Mā reuocat ille q fecerat votū religionis sine lñia alteri pñgio nō tenet illo mortuo redire ad religionē. s. solū vñere caste. qz illd potuit pñtere. lñ nō exigere. et id ser uare tenet. Aut votū pñtū nō fuit irritatū ab eo q potuit. et sic dic q so luta patria pñtate vel vinculo q ipe diebat tenet illd iplere. et iste ē casus c. pñlunt. de puer. iij. vbi vir i gres suo religionē vxore ipsuz nō petente

in vita ea mortua cogit stare i religi one. Si vero votū nō erat pñmūz lñ tēporale sic nō tenet. nisi intētio fuit set ad obligādū se ad tñs illd facien. I qñ erat se obligare. sicut tenet si qñ scē votū tēdebat se obligat. saltē p solutā pñtā pñtēz vñ si remoto ipe di mēto radificauit vt i. c. in i. ter. et i gl. e. ti. Si vñ dñ nullo istoz cogitabat lñ solū de illo iplendo tempore pñtē pñt sic fuit irritatū nō tenet et hñc bñt. pñ. cōcorda opi. dñas.

Etum. iij. quo ad obli gationes. et q rif. vñz oē votū licitū sit obliga toriū. R. R. i. vbi. s. ar. iij. q. iij. q sicut pñmūz licita facta cū intētiōne obli gandi se et deliberatiōe si acceptet ab eo cui sit et qā acceptare pñ obli gat. pñmittentem nō tñt ex pñcepto le gis diuine sed et legis nature. sic cū votū sit pñmūz. s. dñmōt ē et vñ illd acceptet cui sit. id ē obligatoriū et dñ vo. c. lñ. Gallit hoc in quatuor casibz pñmōt ē Ricar. ibidē pñmōt pp i potētā iplēdi. An ille q vouit ieiuni uz qd sine magno detrimēto corpis fuare nō pñt si facultas adeūdi supiorē deest pñt pñtia auctoritate frāget hñ Tho. fa. s. q. lxxv iij. ar. ii. peccat tñ vouēs qd sibi ē impossibīle. nisi speret fieri possibile scdō pp auctoritatē di spēfantis. Intellige si subest legitima cā als nō. vt in c. magne. e. ti. et i gl. in c. nō ē. e. ti. Teru pp defectū pñ tiōis apposite. rñu. q. viij. c. nō solū in vi. vñ pñ defectū cāe pñcipalr mo uētis. puta mulier fecit votū ieiunā di vt obtineret salutē filij q mort. nō tenet. Quart cū qñ id qd tñt pñt votū erat licitū scñ ē illicitū postea. puta qz fecerat votū pñtiēti an mñt moniū pñtū nō pñt licite denegare

debitū petēti. et hñmōt et pñtēz dñ Tho. i. iij. ea. dñ. q qd votū fieri ipe di ret si pñt ē obligatiōē et vo to facto aufert. Qd bñ nō. Adde. vñ qñ irritat ab eo q pñt. vt puta plato viro. tutor. et hñmōt.

Atz votū de minori bono sit obli gatoriū. R. R. i. vbi. s. ar. iij. q. iij. qñ si ē cū exclusiōe strictioris. qd li mita rñz qñ illud min⁹ bonū nō est sufficiēs ad salutē. lñ q tñc nō tenet Sec⁹ si ē sufficiēs ad salutē. qz tñc rñz qñ ad illud lñ nō gñt ad exclusiō nem maioris boni.

Quādo tenet qñ votū iplere. R. pñ. in c. nō est votū de voto q statū nisi auctoritate supioris q sup hoc pñt dispēfate vt differat. d. c. a dñio. rñ car. vñ dicit q statū tēdebat se obli gare sic statū tenet. Si vñ ad tñs. sic hñ q se i tēdebat obligare faciet. ego vñ credo sic distinguēdi. Qd aut qñ sicut vouebat sic de iplēdo cogi tabat vñ statū vel ad tñs et sic obligat hñ q se obligare intēdebat qñ vouit Si vñ de tñpēnō determinauit aut si cogitauit aut si cogitauit nō tñt ad il lud se obligauit ex voto. Sic distin guēdum etiā q aut differt. qz reuocā us requiritur. aut comod⁹ tardando lpat iplē. et sic si peccat saltē mortali. et sic itelligo gl. vñ i. d. c. si ē q dicit q i voto subintelligit si comode pñt qñ vt nō statū teneat et difficultas si ent i iuramēto sic et in hoc erenfabit Aut differt solū ex negā et si ē pñz bile piculū iminēs impossibilitat i im plēdo si tardat vt puta qz q vouit re ligiōis. nisi hñ ano igrediat postea nō erit apt⁹ vel nō poterit sic peccat mō talr differendo si hoc auerit. Si aut tale piculū nō imineat vel si iminet nō aduertit sic dicere q sit peccatum.

3

¶ **Q**uæz censante cā pp quā qd vouit obliget. **R.** Id est: tō sic hz sit facile et redemptio. **A.** c. magis. **S.** sic vo. **S**ofr. tō nō obligat. **p.** d. c. si. nisi i voto religioso et est falsa cā si vicia iur. c. dudi d. pue. **p.** m. Et ego dico q si cā est finalis itaq nō iudebat obligari ipsa nō erant nō obligat. **c.** cū cessante re app. Si vō cā erat im pulsiva vel indutiva sic hz cesset obligatiō in bilomin. **S.** acite. et pte el ti re puer. **p.** m. In dubio dico q obligat qñ ignorat si fut finalis vel si. **I.** qeqd asstringende. **s.** f. d. ob. **q.** tō oī voto cā finali videt eē et placeat vōo. **a.** tō alie cause videt impulsine iū ipsi cessant. **r.** remanet obligatiō. **¶** **Q**uæz qd possit obligare aliū ex vo tō suo. **R.** p. nō nisi alter pferat iur. mater hz vōuez q. filii. **r.** iurabit. **E**t bñō nisi ipse consensit nō obliga bitur. **s.** ed q ad res tēporales bñi pos set obligare herede suū sed nō ad aliqd psonale si ipse nō consentit. **v.** i. patebit. **¶** **Q**uæz ille q nō pōt pferre vōti p tēnat p aliū pferre. **R.** q nō qz i oī voto intelligit illa pōmo general si reo placuerit si potero t bñōi etiā si nō expniet vt nō. in. c. quādamo/ dū de iurei. **r.** in. c. leat. **v.** i. q. i. q si nō extat tollit vōti obligatiō vt nō. glo. in. c. nō est. **c.** i. **A.** d. c. q sup his de voto respōdē pōt p. **p.** a. in. c. i. de voto q loquit qñ ipedimētuz nō est omnino impeditum. **S**ed solum diffinitum. **D**istinguit iū **I**nn. i. c. scriptur. **c.** in. q si qd vouit visitare terrā scāz p subdistingūendū do q lz tūc visitare nō possit tñ sibi dū tñ tenet ipedē meliori mō q pū si sit ad hoc obligat. **r.** idē dicat in eo

5

6

7

3

1

16 **E**t ille q̄ vovuit religionem itra

Et idem

li ad salutē sit obligatoriu. R. Fz R. i.
Obi. S. ar. xix. q. iiii. q. nō n̄ qñ aliqua
vouet aliqd qñ in vno casu pot̄ eētē
le ad salutē. & in alio casu inutile obli-
gaf ad obsequiū voti i illo casu i q̄
est vtile ad salutē. nō in alio i q̄ est in
uile ad salutē puta aliquo ouit nūq̄
petere dispēfationē votoꝝ euenit ca-
sus q. p̄babilis timet de trāsfūfioe
alicui⁹ voti. sic pot̄ petere dispēfatio-
nē n̄ obstat voto p̄fato. Si vō casus
talio nō euenit fed magis soli expedit
ad salutē fnare. sic t̄ voti p̄dicti. &
nō poterit petere dispēfationē nisi fue-
rit inchoū p̄ueniē. q. si nō obligat

Cum vñm rei qd ex voto & deo
alicui ecclie pmissa maior penes vo-
uerit. R. ppe de pñso tractam d cāo
nica portio epi. c. iij. q. sic fz psonale
obligatio tenet vsqz implere. qd ple-
ne l. i. si qd rē. ff. de poll. ubi dī qd ppo
na obligat nō ref. trāsīt tñ m herede
talīs obligatio vt ibidē in fi. Sacra. l.
pactū. ibidē. Et sic cognosce pñsal obli-
gatione. c. xpe. de celi. 28 limita
ad heredē. vi. s. vij.
C 53 qd ager. R. q. 5. 28 sicut ille
cui relicta ē legatu solū agit de iure.

nō alī. l. i. r. ij. Cēdō de leg. sic r ille
cui factū ē votū. Et ex q̄ ifert q̄ lega
tū factū imāgini r p̄i nō acgrit ecclie
nec plato nec p̄tēplatoe ecclie v̄l p̄
lati ē factū: h̄ imago sit i p̄ochia. r v̄f
casus in. c. m̄m̄s. el. i. d̄ eccl. pla. fa
cile. regisū. de testa. S̄z cēlet deo fa
ctū r c̄i p̄tēplatoe. v̄l v̄f cē cāus. xii.
q. ij. p̄dia. r iō ager ēp̄s q̄ h̄z cogere.
d. c. ex p̄te. r dabit ecclie vbi testator
habuit domitellū. i. cathedrālī. v̄l si
nō sit dignior. ar. eorū q̄ nō. in aut. d̄
ecclia. um. s̄. si q̄ in noīe magni dei.
Si aut factū ē p̄tēplatoe. ecclie po
chialio. siue sit talis imago in ea. siue
nō ecclie p̄ochiali acgrit. c. cū inter
vos. de. d̄. sig. Et sic ager rector ip̄s
ecclie. de indic. cū deputati cle. i. de
reſcrip. Sic idē dīcēdū in voto sc̄to
p̄ respectū ad eccliaz v̄t puta ad beatū
Jacobū. Et sic ager plat? illi? ecclie.
d. c. ex p̄te. In voto v̄o facto simplr
deo vel imāgini r h̄mōi ager ēp̄s.
Adverte hic. q̄ multi decipiunt cre
dentes q̄ q̄s vouēs h̄are vni ecclie
puta imāginē vel cereū r h̄mōi v̄l ali
cui paup̄i. r teneat talis adiplef votū
q̄ nec ē p̄ disp̄ſationē possit libera
ri ex q̄ tales p̄nt ager q̄ si sit eis ius ac
q̄ritū ex tali voto. S̄z decipiunt q̄ ta
les n̄ acgrūt aliqd ius i re quā sic ta
lis vouit eo q̄ nec eis vel aliqb? pro
eis acceptatū? fuit facta pollicitatio
sed solū deo. Et iō tales agūt v̄t ser
uēt votū solū p̄dūōe. d. c. ex p̄te. r. c.
sc̄m̄. r. ij. q. i. r silibus. Cum ergo au
ctōitate sup̄ioris cōmutat i eque gra
tū deo talis liberat? ē ab obligatione
quā d̄erāt cū deo. r p̄p̄ea absolutus
est. Et iō sic tene. q̄ cōmutatio sit in
mar? vel eque gratū deo. vel ē in mī
nis gratū cā exsit in vouēte. Gallit
hoc in voto in quo q̄s aliqd p̄misi

in subsidū terre sc̄te. Facit. c. ex mul
ta eo. at. q̄d sine auctoritate pape com
mutari nō pōt.
¶ Altrū peccet mortālī toties q̄uēs 27
q̄ frāgu votū. r. q̄ si votū ē negatiuū
nulli dubitū q̄ sic. h̄ v̄o ē affirmatiuū
puta de ieiunādo. n̄ nisi p̄ma vice q̄
comedit non fa vel tertia vice come
dēs si facit sine p̄tēptū. h̄ q̄ si reputat
sibi ip̄sibile plus illo die ieiunare
Sec? si ex p̄tēptū puta. q̄ si ēt posset
ieiunare nō faceret r silia. r. et p̄e.
de palu. i. iij. dist. xv. q̄ q̄s vouit
ad certū diē nō bibere v̄m̄. puta die
sabbatū q̄ solū peccat mortālī prima
vice. Sec? si fecisset votū ad t̄ps p̄p̄e
tū vel ad certos dies q̄ si ad t̄ps p̄
petuū toties q̄iens bibit peccat mor
taliter q̄ oē t̄ps est in obligatiōe. Si
ad certos dies solū dies est in obliga
tione. r nō totū t̄ps. Et iō non peccat
nisi semel p̄ quolibet die. Et dat ex
ēplū de indulgentia que est in perpe
tuū in ecclia quia totiens habetur
quoties itrat. Si ē ad diē solū h̄bit
die semel nec plus q̄n p̄lies i eodez
die visitauerit. Si ad diuersos dies.
sic quolibet die visitauerit. r satis ē be
nigna ista opt. Sed p̄ma est reſtor
c. t̄ntior q̄ exēplum de indulgentia ē
valde dissimile.

¶ Otum. iiii. quo ad com
mutationem
vel disp̄ſationem queruntur
plura.

¶ Altrū votū sit cōmutabile in aliō
opus pietatis. r. q̄ sic ter. est. i. c. ma
gne. s̄. cū igitur. de voto.
¶ Altrū possit q̄s s̄m̄ auctoritate supe
rioris v̄m̄z s̄m̄ in meli? cōmutare.
r. fm̄ p̄a. i. c. scripture. de voto q̄
sic h̄z sit tū? h̄ere disp̄ſationē. r cū
hoc tranſeūt cōſter docto. r facit. d. c.

scripture. r. c. puenit. el. ij. de iureſur.
S̄z ē est. c. p̄m̄z. d̄ votū ubi. sine ar
bitrio p̄ſidētis nō d̄z fieri ēt in meli?
r legi. r. i. c. ubi. s̄. arti. v̄ij. q. i. Itēz
facit p̄. l. ij. ff. si cer. pe. iſti. q̄ mo. tol.
ob. in p̄n. ubi p̄z q̄ si liberaf q̄ soluit
re etiā meliorē nisi soluat q̄d debet.
Et iō dic q̄ aut cōmutat i religione
r sic pōt fieri sine auctoritate sup̄ioris
d. c. scripture. r. fm̄ Rica. ubi. s̄.
ar. v̄ ij. q. ij. cū q̄s p̄ſitef actualr vel
habitualr intendēs nō ampli? teneri
ad uota q̄ p̄aus fecerat sed solaz uo
tū religionis absoluit ab illis ip̄so in
re. Sec? si q̄n p̄ſſione fecit intēde
bat actualiter vel habitualr velle re
manere obligat? illa uolū q̄ p̄us fece
rat. q̄ sic idiget disp̄ſatiōe. p̄posset
ēt esse tale uotū de quo p̄babit pos
set dubitari an meli? esset illud fua
re aut eo dimisso religionē itrare ut
si aliq̄s magn? rer fecisset uotū de ac
quirēda terra sc̄ta r h̄mōi. in q̄b? tūc
papa esset p̄lendus r fm̄ eius au
ctōritatē p̄cedēt. nō simplr in religio
nez cōm̄tandū. S̄m̄ nō cōmutatur
in religiois votū illud q̄ q̄s nouit ali
qd dare i subsidū terre sc̄te sine lnia
pape fm̄ Rodo. Sec? si solū fecisset
votū pegrinatiōis q̄ absolueret p̄ re
ligione. Aut cōmutatio votū vult fieri
i aliud a religioe. r sic requir̄ auctō
ritas sup̄ioris. aliq̄n solū petita h̄z nō
obtēta. v̄t q̄n ē certū q̄ illud i q̄d cō
mutat ē meli? r magis deo acceptūz
v̄t i. c. h̄z d̄ voto si ēt fieret sine lnia su
p̄ioris cōmutatio in meli? q̄n ē claz
q̄ ē meli? nō peccaret p. d. c. puenit.
si v̄o nō est claz q̄ sit meli? sic o3 au
ctōritas obtineat. r multo magis q̄n
cōmutat in eq̄ bonū vel m̄in? bonūz
est necessaria disp̄ſatio sup̄ioris.
¶ T̄s qd si votū erat factū deo intui

tu alicui? certe p̄sone vel loci puta tal
mōasterij vel tal? paup̄is de dādo sibi
aliqd. r. q̄ l3 actio acgrat talib? ad
agen. v̄t cōpellat reddē qd vouit v̄t
s̄. dīcū? t̄m̄ i religione p̄mutādo ab
soluit ab illa obſone cū fuisset p̄sone
lis. Sec? ēt si nō ex voto solū deo fa
cto. S̄z ex aliq̄ alio respectu se homi
ni obligasset q̄ sic nō absolueret per
religiōis ingressū nec ēt p̄ dispensa
tione sup̄ioris. nisi fm̄ q̄ dīcū. s̄. pa
pa. s̄. v̄j. r iuramentū. v̄j. in p̄ncipio.
¶ Altrū ille q̄ p̄misi p̄i aut alteri vo
tū eoz īplere possit illū in religione
cōmutare. r. t̄to. i. q̄daz. q. v̄. q̄. q̄
sic q̄ sicut sufficit p̄ se. r ita p̄ p̄ate.
¶ Altrū oē votū possit cōmutari au
ctōritate sup̄ioris. r. fm̄ R. i. v̄bi. s̄.
ar. r. q̄. i. q̄. sic. r. de h̄. s̄. papa. s̄. i. r
h̄ firmiter teneas. q̄ nulla ē votū vo
luntariū q̄n possit in meli? cōmutari. r
nō ip̄s cui cōmutat salte cōtari. Itē
aliq̄n votum militaret ī salutem pro
p̄iaz. v̄t p̄z in illo qui castitatē vouit
quā t̄i ex fragilitate sua videt v̄sili
se fracturū. Et iō superioris auctōri
tas nobis dimissa est a deo in huius
modi p̄uidendis. r nō cures de tenē
tibus aliud.

¶ Quis ē sup̄ior cui? auctoritate vo
ta possint cōmutari. r. q̄ q̄ ad quoz
vota sol? papa disp̄ſat. i. in voto reli
giōis. In voto hierosolomitano vo
to sc̄ti Jacobi. r voto visitādi limina
aploz p̄tri r p̄anli. r sic suat in
facto. h̄z nullo iure iueniat exp̄ſellū
nisi de voto p̄ subsidio terre sancte v̄t
in. c. ex multa de voto v̄bi r p̄an. q̄
ē legat? de latere n̄ pōt disp̄ſare cū
regrat ip̄sitis delegatio. v̄t in. d. c. ex
multa p̄z. S̄z si factū esset solū p̄ de
uotioe nō p̄ subsidio sic itē p̄an.
ibidē q̄ ēp̄s pōt dispensare. Et silr si
R. vj

voluisset solū ex deuotione ire ad scitu
Jacobū nō in subsidū p̄stari. ⁊ facit
p hoc ter. c. q sup his ⁊. c. ex multa
eo. ii. q fundat se super subsidia terre
sec. Et istud sit verū ⁊ ex deuotio
ne factū p̄tineat ad papā et dispēsa
tio. ⁊ et qz maiores cāe ad papā sunt
referēde in. c. maiores. de bap. 30
plulo recurrendū fore sp ad papā in
hīdō. Si tñ epō dispēset sequen
do opt. p̄dau. credo valeret qz posset
dici qz cōter remittant ad papam
nō tñ p hoc ⁊ casus papalis. p̄. n.
qz mitt ad papā aliqñ ad terrores.
aliqñ p̄ maiorū cantella. aliqñ ex re
uerētia. ⁊ iō h nō pbat ē qd ab hoc
p̄tingit abesse. l. neqz natales. c. de p
ba. In alijs aut vōs a p̄dictis sit epō
dispēlare q ad suos subditos. Abbāt
⁊ alij plati religiosoz p̄nt q ad religio
sorum subditos. siue votū fecerit an
igressus religiōis siue postea. Alij at
inferiores epōs q nō sūt plati religio
soz dispēlare nō p̄nt nisi tales habe
rēt iurisdictionē epales i psonas de iu
re spali. facit gl. in cle. i. de re. ecc. nō
alie. ⁊ qd nō. Inno. in. c. statum. de
ma. ⁊ obe. ⁊ pa. i. c. significasti. b. so.
cōpe. vel ex spali iure vel p̄essione h
eis pcederet. Et hoc sequunt cōter
doct. in. c. si. de post. pla. Host. tñ i. c.
i. de voto. dicit q ter. d. c. i. p̄bare v
qz qlibz p̄sides in istis vōs dispēlat
posset. facit tñ q de p̄suetudine ser
uat vt inferiores epōs nō possint di
spēlare nisi vt dictū ē ⁊ minime mu
tanda q lōga p̄suetudine iherpetratio
nem acceperit. l. minime. ff. de legi.
⁊ Alij epō ⁊ filios possint dispensa
re in votis a se emissis sicut possūt di
spēlare in subditoz votis. p̄. p̄dau. in
c. magne de voto q nō. ⁊ facit istd. c.

magne iuncta glo. p hoc nā non d
qz aciozare in facto suo p̄prio. vt i
clemen. ii. de re. ec. nō alie. ⁊ in. l. i. ff
de aucto. tuto.
⁊ Alij abbas vel p̄clat religiosus
q p̄cessit iniam eius subdito vouēdi
posset cū eo postea dispensare. p̄. ri.
vbi. s. ar. liij. q. iij. qz an votū emissū
pōt iniam renouare ⁊ sic nō tenebit
postea scitū. s. post votū emissū di
citur tñ ē q subditus recurrat ad su
periorē sui plati vel ad papā si aliū
nō hz. ista opinio est satis equa ne
deat auctorizare in facto suo sed tñ b
veritate iuris pōt dispensare ar. c. ma
nifestū. Et quod ibi not. xxxii. q. v.
Itē sicut rōabiliter p̄cessit iniam pōt
ē rōabiliter si cā occurrat dispensat
nec est istud i facto p̄prio sed alieno
nisi forte solū veller dispēlare p̄ lu
um cōmodū qz sic nō posset alias sic
p̄ necessitatem subditi.
⁊ Quid b voto castitatis an inferior
a papa possit dispēlare. p̄. diuersa fu
it opt. sed saluo meliori iudicio cre
do dicendū q aut votū castitatis est
simplex p̄petuum ⁊ tūc p̄ duo epō
pōt dispensare. p̄. dūmum si votum
castitas fuit aliquatū meticulosum a
p̄n. s. nō fuerit iustus mentis vt vult
glo. in. c. venies q cle. vel vo. Scōz
p̄ piculū fornicatōis quādo renū
tatur timetur de incōtinētia. Et hoc ē
t. d. car. ⁊ d. An. i. d. c. venies. ⁊ sic
limito dictū Spe. ti. de le. s. nunc de
epoz. b. ciij. ⁊ Jo. an. ⁊ doc. q dicunt
epōs posse dispensare qñ votū castita
tis est simplex p̄petuū ⁊ gl. in. c. rur
sus q cle. vel vo. q dicit eccliaz posse
dispēlare. In alijs aut casibus sol
papa dispēlabit. Et sic intellige gl. i.
c. i. de vo. cū alijs doc. tenētibz q nō
pōt epō dispēlare. ⁊ fouiori pōt di

spēlare cū eo q fecit votū nō nubēdi
qz p̄prie nō est votū castitatis qd p̄z
qz si fornicaret nō frangeret votū s
peccaret mortalr. Si vō non sit sim
plex sed ad tēpus puta vīqz ad annū
⁊ hīdō. sic potest episcopus dispen
sare. Similiter dispensat episcopus
in voto castitatis emissio ab altero cō
iugum rōne periculi. vt etiā exigere
posset vt notat doct. in. d. c. rursus.
Et ibi do. Jo. an. an. de sancto. Geor
gio ep̄s Alex. Si vero votū sit solē
ne. sic solus papa sūt dispēlat s. oēs
in. c. cū ad mōdasteriū de sta. mo. vbi
ē alij voluerunt q nec ē papa pos
sit licet nō sit verum secundū Arch.
i. c. sunt quidam. xxv. q. i.
⁊ Quid regit vt dispēlatio vel cō
mutatio sit līma. p̄. Inno. in rubr.
de obser. iem. ⁊ Arch. i. c. p̄blyter. l. e
xxii. dist. dicit q duo regit. i. cā le
gitima in vouēte. Et scdm q votum
cōmutet in meli? vel deo magis ac
ceptū p̄dau. vō in. c. i. de vo. dicit q
si cā legitima subit in vouēte s. non
cōmutet in aliqd meli? tñ est legiti
ma dispēlatio. dūmō cōmutet in ali
ud simile. facit. c. magne de vo. ⁊ qd
legitur ⁊ nō. i. c. i. de re. p̄ma. i. simili
Ego tñ credo q et si non cōmutetur
in aliud simile q valeat dū necessitat
vel vilitas id persuadeat. Necessitas
puta qz ē obilio. Itē familiā magnā
haby quā oz sustentet ⁊ hīdō. Et li
tas. puta qz mā bonum est cōmuni
tati cōmutatio qz si seruaret. ⁊ filia
q arbitrio supior sūt relinquēdavi
c. ex multa circa h. de vo. vbi textus
alternatiue loqz dicens. si necessitas
erigit vel vilitas p̄uadet. Si vō cā
legitima nō subit in vouēte tūc opor
tet fiat cōmutatio in meli. Et ita iel
ligo ⁊ limito tex. c. i. de voto qd vult

ut in melius fiat cōmutatio vel saltē i
eque bonū ⁊ gratū deo.
⁊ Alij dispēlat? sine cā līma sit tu
tus in p̄cia vide. s. dispēlatio. q nō.
⁊ Quid b attendere dispēlatioz uoti
p̄. qd liceat. secundū egratē qd dece
at scdm honestatem quid expēdiat se
cundū vilitatē vel necessitatē. Item
qualitatē p̄sone cāz ⁊ q̄litatē ⁊ q̄lita
tem cōmutatōis. Nā si cā cessat faci
cilis dispēlatio. Qualitas vō vt si
sit votū peregrinationis exiuit ex
pensas quas fecisset et dō ⁊ redēdo
⁊ ipsas i pios vīus cōuertat labores
itineris ⁊ ipsum ieiunioz ⁊ ofonum
labore cōpenset. Si aut sit votū iei
niij attendat q pau per homo parua
pecunia redimere pōt s. non diues.
utē utq impedimentū sit tpale. ⁊ sic lo
lum dilationē concedat aut perpetu
um vt facilius absoluat hec habent.
in. c. magne de voto. ⁊ q ibi nō.
⁊ Alij habēs aliena incerta. qui cā
vout in subsidij terre sancte possit
per ep̄m dispensari vt in alijs vīus
cōuertat. p̄. fm Rodo. q non etiā si
religionem ingrediatur.
⁊ Alij uoti de sabbato festādo sit
cōmutandū. p̄. q si fecit ex qdā sup
stitiōe credēs q sit meli? inuī lfe re
teris testamenti sic votū nō t. Si vō
fecit ex deuotōe vel reuerentia ⁊ ge
nito tunc si hēret inducere iudiciatō
nem qz cohabitāt vbi multi sūt iudei
sic cōmutandū est oio. alias nō. s. p̄
fic cōmutandū est oio. Si dē dic de voto ieiunadi i do
fuari. Idē dic de voto ieiunadi i do
minica q si q fecit vt magis sit di
spōsit ad spūale gaudiū aut p̄cēpla
tionē diuinū sic licite sit ⁊ seruaf. si
vō sit ut affligēdo carnem satisfaciāt
deo de petis ⁊ carnes subiciat spū
alē nō d. ieiunare in dñica. s. in sab
bato p̄cedenti s. Jo. de neapo. l. qli.

Stum. v. ^{quo ad comē}
dationem.

2 *Q*uarto fit magis meritorium op^o bonū factū cūz voto q̄ sine. p. ri. vbi q̄. q. ii. q. sic t. pbat pmo qd opus in ferioz votū magis ē meritorium i petratū a superiori vūte q̄ ab inferiori. sed latia ē superior vūte q̄ ab stinencia peregrinatio t hmo. Ergo cūz vovere sit ac latia ē magis meritorium bonū abstinentie factū ex voto. ut pote iteratum a latia q̄ sine. Secundo qd q̄to opus pcedit a voluntate magis firmata in bono tanto est vtuosius t consequenter magis meritorium. Ad opari vtuose requiritur firmiter t immobiliter opari fm phil. iij. et. c. iij. sed ceteris parib⁹ voluntas est firmior in voto q̄ sine. ergo &c. p̄donit infel. li. de similitudinibus ceterūz. i. q. q facit op^o cūz

Sucapio est acquisitio
dominii per con-
tinueationem possessionis tempo-

¶ Quare fuit iudicta. ff. p bonopu
blico ⁊ utilitate publica ne dñia rex
sint incerta. ff. de vfuca. l. i. insti. e. §.
i. Et vt finis latibus ponatur. ff. pro
fuo. l. finali.

¶ Que pñr vſucapi. R. q. oia excepti
q. phibēt vt furtine rei tñ ui poſſide
tur. ut no. gl. i ſū. xvi. q. iiij. nec rea ſa
cra vel religioſa nec decima de pre
ſcrip. cāz q. 3. Itē nec ſeruus fugitiu⁹
¶ Nec pñant inſti. de vſuca. ſi. 3. ali

4 **Q**uia pot vlticape. ff. de iur. g. pot
licite possidere. ut pariter famuli. ff.
in peculio pupillus si hys animi pos
sidedis. nō iterum erit augetur tu
torij a furiosus si sane mēsi hūc capere
cepit sed incipere nō pot durate furo
re. ff. de usuc. l. iij. §. i. et ii. l. iij. Sed
feru' a fuscus nō pot quāvis pēd possi
dere. l. labeo. ff. de usuc. l. i. §. itē acq
rimus. ff. de acq. pos. nisi peculiari
ter ex scientia domini possidere. ut i
dicta legibus.

¶ **Q**ui sunt iurati transſerretes dñi
ut ſciam? qñ uolucapio curat. **R.** ſ.
x. **p**rimo? p ſoluto qui hz locuz qñ
ego credo tibi debere. puta centuz ei
quacunqz cā t u idem credis. t ſi
ſoluo tel aliqd loco e? t ſic vſucapio
ſſe. ff. p. ſol. l. i. t ſic iuſtuz error da
cām pſcribēdi. Gallit qñ cā emptō
qñ no preceſſit ſoluit aliqd. qz nec
emptore cū non preceſſerit. nec p
ſoluto. qz ex cā emptiōis tradit. l. i.
R. it. ff. pro emptore. p ſol. l. pr. S.
cūduz p emptore t q hz locū cū qñ
veritate emit rem alienā. vel a furio
ſo quē credebat ſane mentis t boni
fide. v. ff. e. l. pignori. ſ. i. t. ff. p. ep
l. ij. ſ. i. a pupillo. t in iſto requirit
vt dici bona fides in reb? mobilib?
traditūz qz accipietis. Itē qz ep
ſit pura nō pditionalis. ff. p. ep. l. i.
ſ. i. ſub pditione. Itē qz pectū ſolua
tel fides hēatur de pecto. qz alr
no tranſſerret dñuz. inſti. de re diut. ſ.
vēdite. Itē qz eadē res qñ ē ppta tra
dat. qz ſi alia daret ſi vſucapet qñ
pro. l. i. ſ. cū ſtipul. ff. p. ep. t. erit
p tranſſatio qz hz locū in re traditay

lite recebat ab eo q̄ credebatur dñi. C.
pro tractato. l. et c. C. de trā. l. i. p̄
fundo. Quarta? p̄ herede q̄ hz locuz
vbi q̄s est ter? p̄so vel saltem iuste
et p̄babiliter hoc p̄nt. Sed non hz
locū in suis hereditibz. q̄ q̄dam cō
mune eo hereditariuz rex dñi exti
mans. l. i. §. filium p̄ here. C. p̄ her
l. n̄hil p̄o herede. Sed in extrane
is hereditibus distingue q̄ aut res est
vitiosa. puta quia furtilia. vel i p̄
fessa vel res ficti. que nullo tpe p̄
scribi potest. C. cōmuna desucla. l.
iam p̄id ē vel res pupili. vel res da
ta p̄fidi contra. l. iul. rep̄m̄darum
ff. de acq. re. do. l. boni fidei. et sic he
res generalis. t̄t successō specialis
rei cuiuslibet p̄scribere non p̄t. ff. de
publ. l. sed b̄. §. actioni h̄c ē. q̄
vide. §. p̄scriptio. C. excc̄m̄. Si bo
res nō est vitiosa sic dic. vt. §. p̄
ptio. §. i. Quin? p̄ donato q̄ hz locū
cum in q̄o nō in opinione aliqd est
donatū bona fide. C. de con. l. vlt. it
q̄ donatio teneat q̄ si p̄ donat filio
et decedat nō vsucapiet. p̄ donato fil
q̄ donatio nō valuit rōe parte p̄
tio. ff. p̄ dō. l. i. §. i. ff. pro here. l. i.
§. filia. l. t̄n rē alienā q̄ nō posside
nare q̄ ad hoc vt dñuz trāfferat i
iudiciū veri dñi q̄ q̄ si hz trāfere
re nō p̄t. C. de conat. l. si filius. Ga
let t̄n vt vsucapiat. ff. p̄ con. l. i. si
alienā. l. i. si. de iur. pat. c. cura. Ser
tus p̄ derelicto qui hz locuz in ea re
q̄ credebatur a dño derelicta. et al? p̄
sidere incipit q̄uis ignoret a q̄ sit
relicta. ff. p̄ derelicta. l. si id q̄ p̄
derelicto. Septim? p̄ legato q̄ hz locū
cū alieni res legat aliena bona fid
ff. p̄ lega. l. i. p̄ legato la. l. §. q̄
ganū adp̄tus sit t̄n vsucapio curri
d. l. p̄ legato l. vlt. dñmo p̄babi

error occideret. puta credit testatorem
fuisse sane mēd. cū tñ foret furiosus.
vel ignorat legatū vel codicillū adē
pū ēē. Octau^o. p. tote q bz locū cuz
res alienas. p. tote bona fide datur. l.
vlti. ff. p. tote. Non^o pro suo qui bz
cū qz possidet rē quā credit suā aliq
iusto titul. ff. p. suo. l. i. r. vltima. De
cim^o p. indicato q bz locū cum res ē
iudicata a qua non est appellatū spa
cio recē diez vscapit qz trāsūt in rē
iudicatā. ij. q. vi. anteriorum. vnde i
vscapione requirit aliquis de ista
titulis r. bona fides r. qz res nō sit vi
tiosa r. c. v. dictum est.

6° Cui effectus vscapionis. R. se
cundum omnes est. vt rei vscapie
dñus directum acquiratur. C. d. pac.
l. traditioibus. ff. de vscu. l. i. r. ij.
ff. pro suo. l. fina.

7° An hēat locū in pēla die vt. s. f.
scriptio. S. l. i. r. multa ibi ad hoc fa
ciunt per totum.

Sura fm dñi. i. sūma

est qd cūqz solutio
ni reimmūte accedit ipsi rei
vltus grātia pactione interposita. vel
hac intentione habita in contractu.
v. exactione habita post contractuz
p. o cuius declaratione attende qd
primo dicitur quod cūqz scilicet quo
cunqz nomine cēatur sine consistat
in dando siue in faciendo dñmodo
preco sit extimabile. Et vltra sortem
exigatur erit vsura. xij. q. ij. vlti. r.
c. pleriqz. Secundo additur rei mutu
ate. quia in solo mutuo vero vel iter
petratu consistit vsura. secundum
omnes doc. dicitur. Tercio ipsius rei
vltus grātia. qz si nō vltus grātia. i. cō
sumptionis. sed si pene vel interē lo
co apponeretur non esset vsura. vt i
fra patebit. Concluditur i quartopa

etione interposita r. c. qz sine pactioe
vel exactione aut intentione r. grātia
aliquid datur non erit vsura. put infra
plenius patebit per dubia sequentia
¶ An sola spes recipiendi vltra
sortem faciat vsurarium. R. vt colli
go ex glo. super Luc. vi. mutua dare
r. qd aliquis potest mutare dupli
citer propter spes lucri. Uno mō pñ
cipaliter ita qz nō mutaret nisi lu
crum inde speraret. r. tunc vsurarius
est. vt patet in. c. i. r. c. consulu. de
vlu. r. xij. q. iii. si fenerauerit. Et in
hoc concor. cōmuniter Jo. an. Al.
chi. r. Bem. in. c. primo. eo. ti. li. vi.
r. i. d. c. soluit. r. theologi in. xij. r. v.
distin. Sed attende qz ista intentio tri
pliciter pot cōtingere. p. dñmo ante
mutuum. Unde si post mutuum co
gnosces peccatum mutui intentio
nem poterit sponte donata recipere
sine vsura. Secundo subsequēter qz
post mutuz sperat aliquid sic etiā
vsurarius est. Tercio concomitanter
puta quia mutuanus nulluz sperabat
lucrum. Sed debitor mutuum dat
sibi premium r. mutuanus propter eā
dem causam recipit. Et sic etiam
vsurarius est r. talis tenetur restitu
re secundum quod dicit. Restitutio
idest in terbo vsurari. Alio modo.
quis sperat lucrum scilicet. secunda
rio. quia etiam si crederet non habere
vltra sortē mutualet nihilomin^o
pp caritatē r. talis spes si fac vsurari
us f. R. l. i. di. xv. ar. v. q. v. ar. c.
qd. pderit. l. i. di. r. c. i. singul. l. xvi. q.
di. l. i. di. si officia. i. q. ij. pio i hoc
p. cor. Inn. Ber. ala. p. d. r. multi alij
in. d. c. soluit. r. dicit Jo. an. in re
gula pñm. l. i. vi. q. cōter hoc tenet
doc. Cum. n. alqz dat aliqui mutui
licet bz ēē sibi debitorum ad antidot.

ta naturaliter obligatū de testa. c. cū
officio. l. sed r. si lege. S. cōsuluit. ff.
de peti. l. x. Aduerte hic qz mutuanus
hac spe sine intentione vt ille sibi re
mutuet alia vice nō ex vi mutui. s. ex
accipientis caritate nō est vsura. R. z
aler. in tertia pte sūme tit. de pcepto
mutui caret tñ merito si pñcipal^o p
pter hoc facit Rodo. So. r. Do. ve
ro tenet qz est vsura. Sed veri^o dicit
Alexander. r. presant veri^o dicūt qñ dñci
tur simpliciter in pactum. Facit qd i
fra dicam. S. l. i.

2° An mutui ad captandū amorē
sit vsurari. R. f. z. h. fa. fe. q. lxxv. q.
qz nō limitat hoc Jo. cal. in. c. fin. de
vlu. v. x. nisi spes vlti^o pcedat. qz
si qz mutualet pax vel speratori. r.
hmoi ad captandū veniolemiam.
vt post posset psequi beneficiū vlti
strū aliquid esset vsura. Hoc limito
v. qñ ex mutuo separaret. sed qñ ex
amore concepto erga ipm ex mutuo
facto nō esset v. imo licite possz se
parare. qz illud nō sperat ex mutuo s.
ex amore r. qz liceat z. Th. vbi. s. ar.
li. in rñ. terij argumētū.

3° An mutua ad hñda ea q pecu
nia non mensurant sit vsura. R. tho.
vbi. s. qz nō ex qz p. l. sperare rez
cum vsus iter amicos pcedi solet si
comodat liber. Item iniurie remis
sionem ab illo q me iniuste psequē
batur cū multo meo dño. c. dilect^o
el. i. r. c. ad aures de simo. Sec^o esset
si iuste. qz nō liceret sine vicio vlti
mutui dare sub tali spe. Et sic intelli
ge glo. in. c. qñ multi. xij. q. iij. que
die qz vlti pñt peti. vt dñuz extet

4° An liceat petere mutua lingua.
vel ab oblego pp mutui. R. f. z. h.
vbi. s. qz nō qz extimaf pecunia. vt p.
in illis qui locant ad hoc opas suas.

Nec ob. qz obligat ad antidota. vt
dñi est. qz vt dicit glo. in. d. c. si fene
raueris nō pōt deduci in pactū. R. d.
f. z. h. r. c. ibidē qz antidotū est debitu
simpler. sed cū reducit in pactū nat
citur obligatio ciuilis quod ē plas.
Et iō plus erigitur qd pōt extimari
pecunia. r. p. ea esset vsura. Addit tñ
glo. p. dñca qñ egerit talis mutua
qz poterit p modū grātudinis petē
talia seruitia. non ex necessitate vel ex
lege s. ex gratitudine sine vsura. ego
tñ credo qz qñ naturalis obligatō d
ducit tali mō in pactū qz nō magis
tenet qz ex ipsa naturali obligatōe
vt puta dicēdo. Ego mutuo tibi. vt
tu mutues postea mihi si indigero
r. hoc comode facere poteris. qz si
sit vsura. R. d. et z. Do. in. li. qz istd
nō est exigere plusqz velu natura s.
et. Facit ad hoc. c. significasti d. ele.
Sec^o esset qñ simplr deduceretur in
pactū vt sibi remutualet. qz sic esset
vsura. r. sic intellige r. limita p. dñca
ta. r. Tho. vbi. s. qui cum Archidi.
concordat.

¶ An qz mutuat rusticis. vt eo
ruz possessiones colāt sit vsurari.
R. fm Greg. de armmo in. q. de mō
te qz nō si istud pcurat. l. qz alias sa
tisfaciet ipsi rustico de operib^o possit
ad colendā possessionē. fm qz istuz
ē. Sec^o ēē si subtraheret aliquid ppter
mutu qz vsura esset. Idē dicēdū ē
de eo qz pcedit terminū. vt trahat em
ptores ad suā apotheca vel ad suum
molēdinū vel ad scolaa. r. huiusmōi
si nullū dānuz incurrit. r. ita bñ r. fa
cilitet ei latuit ab ipso mutuatib^o sic
fuerit ab alijs p eandē rōnem. Et iō
Jo. cal. in. d. c. si. r. Jo. an. i mercu. su
per regula peccatū. r. Lau. de rodo.
fiorēt. i. i. pte pñm suoz. q. lxxv. q.

17 **Q**uid te illoq hñs ductos du-
ctos tradit. c. Joān. p suis necessi-
tatis expēdendis cū pacto q tantū
sibi ultra fore redderet qñ lucrabi-
tur alijs. c. que ponit in negotiatio-
ne R. Inno. & Joā. in. c. fite. v. lu. te-
nent esse vñarium. Quod verum
credo quando volebat eas in negoci-
atione ponere. sed si omnes ductos
volebat in negociationem ponere &
ad instantiam Joānis sibi taliter de-
dit erit licitus contract. diuñm pcur-
rant fidei. v. pcedentis. q.

T Respecu dāni emergētis Thoi 19
vbi. s. licere. p. 20. cuius declaratio
Querit utrum fideiussoz qui p. defe
ctu reitoris compulsiu fuit accipe
re sub vsurio vt solueret creditor vl
solut vsuras & capitale creditor. q.
tueratur possit ipsas exigere a dāi
tore. p. q. sic & oia dāna que occasio
ne debiti habuit. q. soluari debet i
demnis de fideius. c. ij. de foro co. p.
c. li. vi. ff. de ac. emp. ty. c. l. i. steri
lis. s. cum per venditorem. ff. mand.
l. i. mandato. s. si fideiussoz. ff. ad mo
ni. tu. l. i. s. vltimo. Et hoc est ad
mūs opti. licet Alanus contradicat &
vsurio solutus. Sed tu die secunduz
eam distinctionē de qua habes. s.
fideiussoz. c. xvi.

¶ Et licet extigere v'suras q's sol-
uit ab eo qui nō soluit i termino. g.
q' sic si nō concurrat. p'mus si il-
li qui dicit q' erat eis necesse accepit
sub v'suris. Secundum si non pote-
rat aliter inuenire mutui nisi sub v'su-
ris. fm Alex. de alea. Scit p' hoc.
c. qm. xiii. q. iiii. r. c. si quis d' clerical
xij. q. ii. p' ossit etiam dici q' etiam si
mutuum potuisset inuenire gratis. qd
nihilomin' poterit extigere v'suras so-
lutas. q' nō tenet se alteri obligare.
qd' faceret si mutuo acciperet gratis.
Sed tamen p'mū est equius.

Quidum ille a quo emi lapides ti-
gna r huiusmodi ex quibus non per-
cipitur aliquis fructus teneat michi
soluere viuras quas solui. vi sibi sa-
tisfacere si ille non mitradidit pda
ita in termino. sed fuit i mora. p. f.
Bal. in. l. viuras. Ca. de viuria q. si
tāq. interesse. facit ter. no. in. l. luctu-
titius fin. vnam lecturam. ff. de ac-
tione. p. venditioni. Idem tenet
Inno. dicendum esse in similibus co.

tractibus puta locationibus vñdio-
nibus et hmoi. cōco. Lau. de Redol.
in suis pñtib. sed Salp. i. d. l. vsuras
reprobat Bal. dices q̄ interesse vsu-
rari quas soluit nō d̄z imputari debi-
tori an morā. sed tu tene pūmā opi-
nionē q̄ accipit libi vsus taliter q̄
alio mō nō accepisset nisi pp cōpla-
centiā vñ vtilitatē quā psecutur erat
ex tali cōptione. r̄ id cū talis ex falsā
missionē pauerit cū tali vtilitate vel
cōplacētia q̄ pl̄ vñ exiabat q̄tū
interesse vsurarii. 3o talis et teneur
et sic concordat.

22 **U**bi recipies denarios sub visuris
q postea auctoritate ppria alicui ami-
co sub eadem visura mutuas sit visu-
rarius. **p.** Bonaldus t3 q sic. Sed
Jo. cal. in repetitione. c. h. d. visuris et
figitur. qd aut facti visurario fausta-
re et se in genere pseruet. Et sic licz qz
nō sit stiplo visurarius: sed et cūct dā
nū qd is vis. c. si qd. c. iij. q. iij.
qm nō teneat qd suo dāno alteri sub-
uenire. ff. de pscript. v. l. qd suandari
in principio aut facit alio respectu. qz
vte se seruet idēne. Et sic nō lz. et effe-
tera opt. **B**oal. puta qz lz non mu-
tuasset amico nō ppea volebat solu-
re visurario Concor. **p.** de de ancha.
Post Jo. an. in. c. i. co. lib. vi.

23. **C**ur illi q. occasio mutui labo-
res subijit vel dāna possit in recōpen-
sationē facere fruct? pignoris suū
ne v. sūra. R. **N**o. in sū. q. sic re. ec-
n. alie. c. ad n. sū. v. f. et aliqd. p. labo-
re.

24 **¶** Alii liceat mutare sub vsuril
vsurpat mea q̄ aliter n̄ possū hēre
donec sim satisfact⁹. R. F. Alle. lōba
q̄ sic q̄ nō recipio alienū f̄z meū
et. c. ab illo. xij. q. iij. r. c. i. r. ij. d.
vii. **¶** Si lūmīat nisi scandalum sū

imineret vel alij. qz tunc non liceret.
 Alii gener q accipit in pign^r cer^r
 tas possessionis a locero p dote si so
 lura faciat fructuos. p. q sic ter. e
 in. c. salubriter. d. vltu. qd itelligi e
 pmo pcurrat q sustineat onera mari
 monij vt in fi. d. c. salubriter. l. p. in
 pñ. ff. de tol. cer. Sedo q dos sit p
 missa simplr. Ma si redisset terminu
 de dote soluēda nihil posset recipere. qz
 añ mora nihil debeat pponit vxore ac
 cipere sine dote dicit ergo gener. Ego
 sustineo onera mifumoniij tunc dūdo
 sustinebo. da dote. 2. si socer nō pōt
 dūci et sustine onera mifumoniij dādo
 mihi possessionē pign^r vt ex fructu
 bus sustineā. Dicit et pau. i. d. c. salu
 briter q si gener accipit pign^r 2 po
 stea dedit terminū socero de soluēdo
 dote q. nihilomin^r poterit bona con
 scia tenere fructu^r pignoris q tēp cre
 do qñ dedit terminū ad redimendū
 pignus alr nō. Tertio q fruct^r nō ex
 cedat onera q cā cessante rētor onē
 ctus de appēl. cā cessante rētor onē
 ra extimat fm qstiatē dote. nā mu
 lier ēz qstiatē dote et alimētiā. l. si
 cū dote. 5. sinat. ff. sol. ma. r. c. p ve
 ltrao. de do. lter vi. 2. vr. Quarto fm
 Jo. an. do. Anto. 2. Jo. de lig. in. d. c.
 salubriter. 2. Lau. de Rido. in suis 3
 tribz qz q fruct^r subijciant fortune.
 An fm eos nō liceret genero recipere
 cautionē vel pmissionē cū pacto q i
 terim q dos nō soluat p onerib^r pium
 tur sibi certa qstias annuatim pium
 sez q certa qstias recipiat licite tenz
 p. au. de elea. Jo. cal. p. de. et anch. 2.
 Paul. i. d. c. salubriter. 2. ē vti cum
 sit eadē rō. pp heredes dānt emerget
 ito. 2. pmitto mīda pta qñ gener si
 dote hēret poneret eaz i possessionē
 vel i negociatiōez ex qb^r pbabilr nū

16 ¶ Alij mutatio sumas pecunias debi-
ta p. dote genero p'sio. & recipiunt ab
eodē possessionē quā ipse pign' h'z
a socero. p. dote faciat fruct' suos sine
vlt'ra sicut genere facit. B. b. l. rub.
C. de vlt. q. nō. B. q. mutatio p'sio-
ne mutat p'uitig' quies p'ona est i
mediata cū p'uitig' l. i. C. de p. lu-
era. delicti. l. i. locatio. als incipit li-
tatio. §. si. ff. de publ. & h' nō est rō
q' istd nō est p'uitig' p' dote. §. i. mo-
eō p' p' iteresse. §. cū iste mutatio nō
p' iteresse. §. p' lucrū accipiat fruct'
emus ex mutuo cit' vlt'rarū. dicit m
Rod. q' si mutui alij liberali' a gener
libi s'ititer liberali' transferret totū ius
qd h'z in possessione p'fata licite face-
ret fruct' suos; q' eos nō recipit rōne
multi h'z rōe liberalia dōantia.

28. **T**unc heredes mariti line. **M**ira
fili faciat fructus suos. **R.** f. 30. an. 7
Pa. in. d. c. salubriter. q. nō q. rō ē
diuersa. **M**a heredes statim possunt
expedire reddēdo illi pign. qd n̄ pōt
maritus de iurei. tua nos el. ij.

29 **C**um relicta cui h[ab]eo obligat
ta possessione faciat fruct[us] suos. p[er]
no. r. do. Ber. r. ad. An. i. d. c. lal.
bui. Item et q[ui] no[n] s[un]t co[m]putab[il]i s[un]t
facti. l. iura. ff. d. sol. si rege. cauata
faciat possession[em] v[er]bi vel solidi sibi
dari. l. a. o. pio. s. si sup[er] rebus. ff. d.
re iudi. S. ego credo p[ri]u[us] si no[n] h[ab]e
aliunde viuiuat. q[ui] facit suos fructu
licet. Et si tenes q[ui] pot[er]it recipere
q[ui] annat al[iter] h[ab]ere. b[on]e donec sibi re
stitu[er]it. co[n]t. vi. e. p[er]i. Do. s. xxviii.

¶ Et p[ro]p[ter] q[uo]d r[ati]o i[n]teresse v[er]u[m] l[et]u[m] 30
 et cessat v[er]u[m] d[omi]ni emergentis aliq[ui]d ac
 cipe v[er]u[m] l[et]u[m] n[on] e[st] v[er]u[m] l[et]u[m]. S[ed] adu[er]
 sed e[st] q[uo]d i[n]teresse euenit r[ati]o l[et]u[m]
 cessatio sine ex ablatu[m] v[er]u[m] destructio[n]e
 rei alter[ius] ext[or]tio n[on] d[icitu]r v[er]u[m] l[et]u[m] i[n] f[aci]
 t[ur]. sed v[er]u[m] p[ri]ncipalis e[st] ext[or]tio n[on]
 l[et]u[m] euenit dupl[ex] rei p[ri]ncipalis f[aci]
 cō[tra] ext[or]tio n[on] i[st]a p[ri]ncipalis f[aci]
 p[ri]ncipalis ext[or]tio n[on] q[uo]d alia n[on] e[st] q[uo]d
 ter v[er]u[m] e[st] v[er]u[m] l[et]u[m] euenit e[st] i[n] f[aci]t[ur] v[er]u[m] l[et]u[m]
 g[ra]f[ia] p[ri]ncipalis p[ri]ncipalis d[icitu]r i[n] f[aci]t[ur]. ff.
 d. ac. ep. v[er]u[m] e[st] ext[or]tio f[aci]t[ur] ab arbitrio
 boni viri[us] excedat dupl[ex] arbitrio
 q[uo]d i[n] l[et]u[m] n[on] excedat. v[er]u[m] l[et]u[m] c. d. f[aci]
 q[uo]d p[ro] eo q[uo]d i[n]ter. p[er] q[uo]d v[er]u[m] l[et]u[m] i[n]teresse
 euenit r[ati]o d[omi]ni emergentis si hoc
 euenit r[ati]o om[n]i[n]o solū p[er]d[er]at i[n]
 teresse solū i[n]terf[aci]t[ur]. v[er]u[m] l[et]u[m] de ac. ep. v[er]u[m] l[et]u[m]
 veni. l. si i[n]terf[aci]t[ur]. S. c[ir]c[um] p[er] d[omi]n[um] e[st] e[st]
 p[ri]ncipalis fructu[m] n[on] e[st] d[omi]n[um] e[st] p[ri]ncipalis i[n] t[er]mi[n]o
 n[on] solū p[er]d[er]at illud q[uo]d p[ri]ncipalis v[er]u[m] l[et]u[m]
 it q[uo]d e[st] i[n]teresse i[n]terf[aci]t[ur] n[on] q[uo]d alia
 m[ort]ua sine q[uo]d e[st] ext[or]tio i[n]teresse.
 si aut i[n]teresse euenit r[ati]o om[n]i[n]o sic
 tenet. de ext[or]tio d[omi]n[um] e[st] p[ri]ncipalis p[ri]ncipalis
 i[n] f[aci]t[ur] n[on] d[icitu]r f[aci]t[ur] i[n] tali t[er]mi[n]o
 a p[ri]ncipalis n[on] p[ri]ncipalis aliter. Et q[uo]d
 q[uo]d n[on] d[icitu]r n[on] potui p[er]d[er]e ex q[uo]d
 alia m[ort]ua s[un]t sic r[ati]o p[ri]ncipalis om[n]i[n]o
 e[st] p[ri]ncipalis n[on] i[n] f[aci]t[ur]. i[n] f[aci]t[ur]. p[ri]ncipalis
 f[aci]t[ur] i[n] p[ri]ncipalis. Q[uo]d i[n]telligo q[uo]d aliter
 sibi p[er]d[er]at i[n] f[aci]t[ur] i[n] f[aci]t[ur] tali p[ri]ncipalis
 n[on] fraudat[ur]. Q[uo]d i[n]telligo q[uo]d aliter
 i[n] f[aci]t[ur] violat i[n] f[aci]t[ur] nec aliq[ui]d d[icitu]r
 euenit tenebit et de ruina domus a d[omi]n[um]
 p[ri]ncipalis soluta q[uo]d e[st] i[n]teresse ext[or]tio
 v[er]u[m] l[et]u[m] Julian[us]. i[n] p[ri]ncipalis. ff. d. ac. ep. v[er]u[m] l[et]u[m]
 p[ri]ncipalis i[n] i[n] f[aci]t[ur]. Q[uo]d i[n]telligo q[uo]d aliter
 domus p[ri]ncipalis p[ri]ncipalis v[er]u[m] l[et]u[m] p[ri]ncipalis
 solū p[ri]ncipalis p[ri]ncipalis. i[n] l. n[on] i[n] f[aci]t[ur].
 l. n[on] i[n] f[aci]t[ur]. ff. d. f[aci]t[ur] co[m]p[ro]m[iss]o. v[er]u[m] l[et]u[m] com
 p[ro]m[iss]o tenet n[on] solū de seruo. sed

de diuisis rebus quas asportauit tunc
fugiens non autem de alijs quae postea suc-
cessive furatus est.

31 **¶** Item casus i q licite ultra locum
exigit est qm qd caput fieri de pena
adverte tam in fm Sco. in. iij. off.
xv. arg. ij. q si creduo: malet debuo
rem pot. incurrere pena q in termi
no sibi soluere esset vltura. Sicut plu
mif vltura sup pena apposta multo
qm excedit interest. de q dic vt. s. pe
na. s. xij. Item sumit in fraude v su
rarij qm apponens pena est pncip
fenerari. l. iuliano. s. id est. de act.
epi. l. v. n. c. entra de pig. s. iij. v. s. f.
de pig. act. l. vel pmeritoz. Item qm
p singulos mces vel anos of comit
ti auc. ad huc. C. de vlt. s. ipta de cor
pore auc. v. null? mnt. agri. In iudicio
in aie si appoat sola velle sol
uat i termino. qz de pecunia credit ali
ud facit tunc qz magis cupit q soluat
qz penas comitatur et rursus creditu
pena no incurrere qm apposit pot
rit exigere sine vltura et si excedat in
teresse fm Rodo. qz interest publice
vilitatio vt pacta fuerit. si vo ponit
in fraude vlturaz vel qm appositue
rursus creditu pena incurrat. aut
magis cupit incurrere pena q solue
re vlturaz? erit. xij. q. ij. fratemitas.
et in. c. legib? de arbit. c. dilecti. et qd
ibi no. Item adverte q qm no soluit
in termino pp ipotenzas vel pp non
culpa sua. q pena no pot. exigi sine
vltura. qz vbi no est culpa no dz esse
pena. l. sancum? C. de pe. Ergo exige
retur rone exercefent q facit vlturam
d. c. si feneraueris. Itc qm parte sol
uit non pot tota pena exigi qm obli
gato est diuidua de quo dic vt. s. pe
na. s. xij. c. xiiii.

32 Quid d statuto vel consuetudine

quia ordinat vi multo in possessione
lucetur fructus ad rōnes quos p cē
tenario donec sibi fuerit satisfactū
q̄ sibi det insolūtū id q̄s valet quos
p tribus. p. Bal. i. l. accepta. C. d. v. su.
q. c. vij. §. Jo. r.ymo. l. i. si finita. §. Julia
nūm. ff. de dā. iust. q̄ licet sine scilicet
ra illud accipit q̄ illos lucrāt rōne
interesse. c. dicit notat in gl. sup. §. si
vō in aug. de erbi. re. q̄ singularis est
fm et Mar. vō in l. si finita. §. Julia
nūm. ff. de dā. iust. c. Jo. r. anania.
c. salubrit. d. v. su. r. ex. de redol. di
cit q̄ talis p̄sumo de v. s. m. et c. p̄
diuini r. i. fraudē v. iurati. Sed ego
dico q̄ si tale statuit v. et consuetudo
emanat in p̄nā v. d. b. uores atrens
ad satisfaciē. c. rebitur. ex culpa sua
nō satisfactū q̄ vera est opt. Bal. vñ
modo cōcurat recta intentio v. i. di
xi in p̄cedēt. q̄ nēc m. i. cū aucto
ritas p̄tore p̄ q̄ nēc cōmūciat q̄
sacer possit. l. fulen. §. si. flex. q̄ cau.
in poi. est. Si vō sit in fraude r. mu
tuas potius vñ incurrere p̄nā debi
torē r. h. mōi. sic vera ē. opio. Mar.
erit v. iura. p̄s ergo ad hoc v. liceat
q̄ iuste sit multo in possessione nō tū
ex ordine. sed ē et cā. hoc ē q̄ in ve
ruate sit creditor. q̄ p̄t. v. iustelle illud
pl̄ accipit. pura q̄ p̄t. v. iustelle sua pu
ta centū q̄ omniū que valet cētū. xx.
aliter illd p̄t. tenere restituere vi di
cū. c. p̄n. de i. i. l. si. §. si nūq̄ bñ
m. c. d. si. no. i. p̄. l. ad pūctū. q̄m
manū dñro; sup̄ ad bñ dñm p̄dicta
accipit. pura quia ille cōmūciat n̄
vult solvere.

Septim^o rōne dubij recipis vltra sortē sine vltra. de q^{uo} i. ci. ciuitate
et in. c. navigā. d. viii. puta emens
re pro minor pto q^{uo} valeat. tēpore
emissiois recepturus cō tpe quo vñ

militer plus vel minus valere potest non erit vltra, si casus accideret quod plus valeat quod minus gl. in c. naviganti de vfu. tam emptor quam venditor equaliter commodum vel incommodum ex dilacione expectat exemplum emit quis frumentum tempore madis vel olei et huiusmodi quovis mensura vel vna ducatu. p. vno florentino recepitur ipsius tempore augusti. si est frumentum vel tempore natiuitatis si est oleum in quo tempore versum potest valere tamen minus de vno florentino quatuor plus non erit vltra si valeat plus. Et si bene vltra si tali scio emerit quod versum minus valeat non potest vel quod modicum. si bene multum plus. Et aduerte per ista qui emunt oleum tali scio quod parum minus potest valere. sed bene multum plus. quod vlturarij sunt. Aduerte et hic quod si ille qui emit rem recepitur alio tempore ea crederetur plus valere. quibus iudicio meo versum sit plus vel minus valitura erit vlturarius minus emendo propter pventionem solutionis secundum Innocentium. et do. Ant. in. d. c. in ciuitate. quibus non teneatur ad restitutionem. si versum sit plus vel minus erat valitura. si ipse non sic crederetur. Si dic de illo quod vendit frumentum vel oleum et huiusmodi plus valeat tempore scilicet ut scium recipit tempore quo versum potest plus vel minus valeat si antea non erat venditum quod plus. Unde clarum. Sco. i. iij. di. xv. dicit autem vendens frumentum tempore natiuitatis ponit precipuum quod tunc plus et expectat plus ad maius solutionem. et sic misericordia facit. Aut ponit maius precipuum quod tunc valeat. et tunc distingue si erat venditum in natiuitate sic erit vltra. si vero non erat venditum. sed volebat suare plus ad maius. et solum per instantiam regredere dicit tamen si ponit precipuum tale tamen quod versum in madio potest plus valere vel minus non

erit vltra p. d. c. naviganti. Si vero ponat tale precipuum quod ponat se in tuto ut in plus. et illud cum quo precipuum in piculo ut in pluribus. puta quod raro potest plus valere. sed minus sic ceter sic est vltra. Et in hoc concordant ceter canonice in dictis. c. in ciuitate. et c. consuluit. et c. naviganti.

Sed quod si non ponit precipuum. sed vendit cum pacto quod precipuum valebit in madio tamen vult. R. quod si ut dixi erat fuerat plus. Si vero non erat seruatur erit vltra. Aduerte tamen quod cum oleum vinum et frumentum et huiusmodi decreuerat. illud quod de crederetur non poterit sine vltra vendere. Item si necessario peris peruatione ne plus ad illud ipse haberet aliquas expensas facere. puta puluerizationis aut locatiois vasorum seu domus et huiusmodi si ipsas non detraheret erit vltra. Et propterea dico quod prefessor debet multum ponderare prefata. ne simul ruat cum ipso. Et ideo. c. in ciuitate prefatum merito dicit plus huiusmodi faceret. si a tali precipuum cessarent. cum cogitationes huiusmodi nequeant omnipotenti deo occultari. R. quod tales magis sunt prenti ita expedit quod periculo suo plus ad aliud tempus seruare. Et ut plurimum sunt in certi si erant seruatur plus ad illud tempus cum videamus propter quedam emergentia propositum sepius mutari. Et propterea est periculosus precipuum nisi bene clausule. Et magis dubium est ea suscipere quam non ponit precipuum tunc. sed vult precipuum valebit in principio madis vel in medio aut in fine cum certum sit quod totum si huiusmodi multitudinem non potuisset ita prefere in principio vendere vel in vno die et ceter mutet precipuum. Si tamen teller tamen precipuum valuerit plus in madio. Sic est vltra aperit. Si vero simpliciter dixit quatum valebit

valebit in madio. sic est iudicium humanum attenditur mediocritas. ut non plus vel minus capiatur. sed mediocritas. in aut. de consilibus. S. quoniam etiam nos. sed tamen periculosum est. cum forte venditurno fuisset in illo tempore quo minus valuit in illo mense.

Sed tamen emens reddat alicuius ciuitatis ex guerra agnoscatur. p. vili scito. et de mu scia pace iurat. x. p. vno scit su rari. R. quod non rone dubij. l. cum hereditate. l. i. quod si in venditio. ff. de h. ac. ven. fm. docti. et Arch. consuluit tamen ut inde largas faciat elemosinas.

Sed tamen mutatio re cum pacto quod eadem res potest numero et mensura sibi restitui sit vlturarius exemplum puta pecunia. p. pecunia. marchia argenti. p. alia marchia argenti granum. p. grano vini. p. vino et huiusmodi. R. fm. docti. an. in. c. vlturarij. de vfu. l. vi. et Jo. cal. in. d. c. h. et Rodo. quod autem versum dubitatur quod tempore solutionis tamen minus potest valere precipuum plus. aut quod non plus valebit. Et sic non est vltra nec precipuum. ut in. d. c. h. quod sicut creditor tenetur eas recipere si vltior est facta quam ad extimationem et per. i. l. vltim. ff. de cer. pr. et no. gl. l. l. si quod elicit. xij. q. iij. quod si est necesse quod sit eiusdem extimationis si deat restitui eiusdem bonitatis qualitate inter se. Jo. non peccabit recipiendo precipuos quod ad extimationem. aut versum est quod erit precipuos tempore solutionis. et tunc si creditor erat seruatur et aufert libertatem debitori liberandi se qua vellet. s. terminus sic. Si vero non erat seruatur si tunc precipuum sit vltra. Si tamen quod aufert libertatem debitori liberandi se qua vellet. s. terminus precipuum quod est fuerat erit vltra. Et hoc per. Arch. i. d. c. h. quod cle ric. dicit tamen Rodo. quod quod erat seruatur et non abstulit libertatem debitori li

berandi se. Quis id mutauit ut se piculo exonerare. et primum piculo submitteret non tamen per se teneat ad restitutionem lucris de necessitate. si peccauerit et in pnia ut restituitur sit ei plus. La. tamen de redo. i. suis precipuis idem dicit quod ille qui mutat primo ducatum qui modo plus quatuor libras si postea recipiat quinq. libras ut plus tempore restitutionis quod hoc licite facit siue erat seruatur siue non. Sed opti. Arch. est equior et tutior.

Sed tamen casus in quo recipit vltra for. 37 te sine vltra est rone piculi quod super abundancia potest recipiari fm. Ale. l. ob. Res. n. extra piculum exites plus valent quod res eiusdem ipse piculo. Et sic hoc recipiatio reducit ad nam rei quod per piculum extimat plus vel minus valere. et sic excusat ab vltra. Et in hoc per. La. de redo. Et donal. magister Fran. de epoli. docti. anc. Card. Jo. de anna. i. d. c. naviganti. et ceter odo. et est casus in. l. in naue. ff. loca. et hoc patebit ex sequentibus dubijs clarior.

Sed tamen mutatio pecunie navigatio 38 cum tali pacto quod si nauis cum capitali piculet nihil sibi teneat. Si vero res emptas portauerit saluas teneat sibi pecunia mutata cum parte lucris tradere sit vlturarij. R. quod sic casus est in d. c. naviganti. raduerit quod d. diuersi modo istum tex. exponit quare est vltra in isto casu. in tamen quod ro est quod talis mutatio non vult mutare nisi cum tali pacto suscepio piculi. et per ea grauat debitor et aliquid plus ex mutatio. et ideo vltra est. Si autem quod libera luer mutaret. Deinde per mutum ad instantiam debitoris suscepio se piculi quod de assicuratio licite possit aliquid lucrari suscepio sine vltra. et ro diuersitas.

est qd receptū in pmo casu vltra for
te; directe pccit multū in q ois su
pabundantia phibet. Luc. vi. xliij. q.
li. c. ii. §. i. So casu nō sic qd nō ex mu
tuo hz pp scū. s. securitate. vñ ē pccit
innotatus iste scdō vltra mutui. Hic
qd accipe aliqd p asscurandē hz fm
oēs. Ergo mutui qd pus qd fecit nō
facit cū peioris pditionis. Et iō tene
q. sine mutui dedit sine nō pōt lic
te aliqd recipi qñ periculū alicuius
rei in se suscepit nō pp mutui sed ad
instantiā debitoris. Si pō pp mutui
cogeret debitorē p periculū ei daret cā
alicuius luri sic esset vltra. s. sic logē
d. c. fi. s. hoc elicio a dō. Lau. d. redo.
d. c. fi. s. hōc locū hz nedum
in susceptiōe periculi maris. sed et cu
iusticijs fm magistrū gram. de apul.

39 **U**trū accipietes aliqd p saluo cō
ducto licite accipiat. p. q. sic si duo
pcurat. p. dūm q ipse nō teneat tene
re stratas vel viā securā. Scdō q ob
seruet qd pmissit. Sz si ipse forte esset
cū talis periculi inuultu vel nō seruaret
pmissus teneret restituere qd accepit
vltra de oi dāno satisfaccere.

40 **Q**uid de pacti qd fuit iter aliqō cō
tendentes. s. qd tale qd erit vel talis se
cit tale qd vel fuit ali? pponit. x. §. q.
in hmoi non inducit aliqd turpe vo
tūz captādē mortis sicut in illis q po
nit q ff talis mortu? ē vel moriet
fra amī. sic erit vanū si vō tale turpe
inducit sic erit turpe s. tenebit de bo
no pfilio dare lucrati pauperibus.

41 **U**trū. Al. q. fideiubet p. B. L. a q
L. B. pecunia mutuo accepit cum
pacto q vult duo florenos p cetena
rio fidei iussio sit vsurari? dic. vi. §.
fidei iussor. §. r.

42 **U**trū mutuo pecunia pōant qz
ad. r. ānos cū pacto q si. j. recēniuz

mortu? fuerit alter eoz debitor? sit li
ter. si vō supuierint abo dabit sibi
aliqd vltra forte sit vsurari? p. fm
Ziler. lōb. q. sic. rō q periculū nō excu
sat vbi cā ipis nō ppij aliqd p ac
cipit. sed nō cā ipis tūc periculū excu
sat vel dic q iō est vsurari? qz ex mu
tuo exigit obligatiōē alicuius vltra
forte hz sub periculo. d. c. fi. de vsuris.

43 **U**trū ciuis q mutuat cōtati. lxx. du
catos q cōtatis hz exstatuto q qd qz
hōns filiā vñ? ani. lxx. dedit. hēat
qngentos p ipsa maritāda si vixerit
v lōqad. xv. ānuz. si vō anī pstatuz ipō
mortua fuerit totū amittat sit vsurari
us. §. q. sic. qz in mutuis veris vel i
terpetras spe luri pncipali facit pericu
lū vel dubiū nō excusat a senore. d. c.
fi. Nec ob. dictū R. l. i. ij. d. lxx. ar.
v. q. v. qd vult qd qñ capitale s. luez
stat ad periculū mutui licite recipiat
tur vltra forte q illud est tēp qñ pericu
lum euenit ex nā rei q allegat. d. c. fi.
sed in casu isto est. periculum ex lapsu
ipō. s. ideo pccit? illicitus s. vsurari?

44 **Q**uid de illis q dāt ecclīe pecūiā
vt recipiat ab eis certas possessiones
tenendas toto tpe vite ipoz. s. p? mo
tē dēant redire ad ecclīas. p. host. l. z
q. l. z. h. rōne periculi seu incertitudi
nis. alleg. l. i. C. de pac. l. i. ff. d. p. d. l.
s. demō. nisi dēant prauā inētiōez
Sof. l. z. q. ē pccit? vsurari? qñ dāt pe
cunia. Sec? qñ daret vñā possessio
ecclīe s. recipiet equalētes vsur? s. frui
tur? vltraqz in vita sua vt post mortē
ei ad ecclīam abē cū pleno dñio re
uertat. qz sic licet recipiat duplo valēt
plusqz sua quam pferit. Sili si suā ex
nūc voluerit ecclīas trāsferre oio vt
ipse ea nō viat seu fruat poterit licite
ab ecclīa recipere possessionē valētē i
triplo. vt. r. q. ij. p. carie. Ego dico qd

qñ ē dāt pecunia q l. z dñmō seruet
eqūas iuris nālis fm Ric. in. ij. qñ.
q. xxiij. art. ij. q. talis pccit? nō est pccit?
mutui teri vel apparētis. sed potit? ē
Secus innotat? qui magis assimilaf p
ctu emptionis s. venditiōis. Et ideo
si hz licere oiz vt nō appareat qz ha
beat partē meliorē. sed q videat eq
les tā vendēs qz emēs alr eēt illicit?
Idē dicit Ric. de eo q emit ānuos
reddū? et pecuniaros vel censuz pē
sionem. vel pōdum hereditatē vel ad
vitā emētis q l. z si debita fuerit eqūi
tas. s. Ziler. lōb. in quol. suo. idē l. z
cōiter oēs dō. parisiēses s. Lanoni.
in. d. c. in ciuitate. tēp est q Inno. ibi
idē līat in redditib? pstatuz nō psti
tuēdis de nouo tpe pccit? sed nō est rō
diuersitas dñmō reddū? sit realiter i
re nō ficie. idē l. z Inno. ibidē de em
ptiōe nois debitor q l. z. facit. l. i. iube
mus la. ij. C. de fac. san. ec. s. idē dicen
dū si pfata emanā iperpetuū. p. de. de
anch. in disputatiōe mōtis florentie.
dicit q si reddū? dō nouo pstituti sūt
pecuniales. qz hñt magnā vicinitatē
cū mutuo potit? talitū ēptio dī pccit?
vsurari? s. est tēp q ad psumptionē
Secus esset in pccia qñ vē emerent
Rodo. in dicti q qñ emit reddū? ad
vitas ēptoris q tūc nō est tutū. ne vē
dens desiderat mortē ēptoris. s. plz
nubi rō q pacti qd inducit votum
captandē mortis nō v l. i. fi. C. de pa
ctis. s. l. i. stiplo hoc mō. ff. de ver. obli.
s. iō. phibet. pmissio p bende nō vacā
tis in. c. ii. de pcc. p bē. lib. vj. s. hoc
qd est s. tonos mores. Idē non dō ad
mūti. l. pacta. C. de pac. Idē tūc nō est
dicēdū q sit mortale pccitū vēder vel
emere ad vitā hz se. qz hoc nō inuenit
phibitū si debite seruient. circūstātie
alt vsu fruct? nunqz posset pstitui qui

518
fuit morte. s. finit. in l. i. de vsu fruct.
Emere at vel vēdere ad vitā vēdito
ris magis l. z. q. tale votū non pōt iter
uenit. Nec ob. qd dicit de ēptiōe red
dituz pecuniaroz q pecunia nō est
vēdibilis. qz qd est mediū vēditōis
nō pōt esse terminus. Et sciendū ē q
sicut i bonis nris habem? mobilia s.
imobilia sic s. ius viroz qz s. ipm ius
pōt vēdi sic ipsa mobilia s. imobilia
Idē ergo vendit pecunia sed ius pē
piendi ipsos reddū? pecuniales quo
vēdito trāsit ipsa pecunia sicut ius pa
tronat? qd vendi nō pōt trāsire vēditū
terra q illud hz. Adduente tū q si quis
dat centū ticio vt ipse ticio? pstatuz se
debitorē reddū? ānuat maioris qz ita
tis qz acceptat v lura ē qz in re nullus
est reddū? qui emanat. nisi ticio? eēt p
sona q toleret locat opas suas ad tū
p āno s. ipsas vēdere. Sili vsurari?
qñ exigit plus de reddū? qz res que
posset emi tali pccio reddat i fructib?
de lucro fm Inno. in. d. c. in ciuitate.
Idē dñ no. qz pauci aduertit s. atten
de q talis pccit? qz emit redditus
possessionū vel dom? cōiter sit sub p
ctu ēphueotico sive libellario s. cum
pccō q ille q soluit pccionē posuit re
emere s. se liberat a dicto cēlu. vñ dō
i aliqb? pccib? vēditō a ficto s. a catha
franchi. s. pcca l. z locatio possit fieri
p pccio totū reddū? quē reddit dom?
vel possessio. Idē tū sic poterit fieri in
isto pccu libellario q talis tenet ma
nutenere rē suis expēsis. l. i. C. de in
ēph. s. tenet et solvere pensionē. l. i. c.
res pccat casu fortuito dñmō maior
pars nō pccat. Sec? pductore q nō
tenet suis pccib? manutene. l. i. colo
nū in pnc. ff. loca. nec tenet pecun
re casu sine culpa. c. pp sterilitatē de
loca. s. iō si tū vult de cēlu qz ius lo
S q

clat a Londres seu bruges hinc ad
tres menses alter? generis moctam
puta tot libras de sterli. 7 vultumoi
Iste poms coiter est vsurarius. sed
llo. in su. titu. de vsu. s. antiq. 7 gof.
qz coiter fit vt inde lucrif. Et h alij
qz nubil lucrif fit in extiminatione bz
lucru. 7 sic mutui cum spe habendi
vltra forte erit vsura. Nec ro picul
recusabit sicut dictum e. Idē dic qz
Ianne existens emit turonēsis reci
piendos in fracā in talibz nudinis
fm Alex. ca tales emat plus. vel mi
nus fm tpis dilatōbz 7 intendat lu
crum qd coiter existens. fit quarto h
modo Ianne existens dat certaz mo
netam alicui. vt sibi reddat in scuto
Lugdunij tpe ferie q ibi fiet vbi gra
ertumat hic Ianne scuti. xxvij. s. sic
dat talia monetā ad romē d. xxvij.
pro scuto q ascedit añ scutos cētij
scuti in lugduno. vt plurimū valē
xxr. vel saltē plus de. xxvij. Idē dic
d hic neapolis ad tot carlinos q du
catis tpmoi fz pda. sunt vsurari
alleg. c. ciclis. lxxvij. di. 7. d. c. si. d.
viii. Quinto mō fit sic. ego idigo p
cunia h Ianne qro mutuo 7 nō in
nio nisi hoc pacto q recipia ad rōē
cābioz de Londres vel bruges cum
ego accipio nō hēaz bābzus 7 Lō
dres vel bruges nec mutuas. 7 o
mutuat isto mō q velit de ferre suas
pecūias a lōdre s. sed vt sic lucrif e
tali scuti. nūc de Ianna a lōdre. 7
lōdres ad Iannā. tnc pz q nō lz vt
dic q est vsura. fit 7 sexto mō pe
sime. Et of cambii recābioz tñt ho
mō. 7 ego idigo p cunia hic Iannu
qro aliqē q mihi mutui ret. ē ali
qo q dat mutuatōz rōēz cābioz d
dres cū pacto q scribat lras 7 in
mutui. sed ipsas retinet tñz qz lucra

mutuū petēti nō volūt dare nisi eūz
istō pacto. Et sic p̄p̄ sunt vsurarij
mētales reales. vñ Bof. ⁊ Bof. d.
tales vsurarios p̄ficiūq; sub sp̄e p̄
mutatōis emptiōis vel alterius c̄i?
paliēt iōib; excrebabiliores sunt q̄
de nūdius ad nūdius tales p̄f̄a
ciūt cū excedat centesimā s̄ Bof. cū
quo p̄cor. Allet. lō. Et tamen casus
in quo non dicētur contractus vsura
riū nec illicitū, videlicet ē aliqui
qui vellet ire de Yanna Londres p̄ ne
gociatōe nollet sc̄i referre pecūnias
propter plenā querit aliquē cui det
suas pecūnias hic Yanne q̄ faciat si
bi respondere totatōz lōdres. fed q̄ p̄
pter abusuū p̄f̄atōz mercatorū nō
pōt p̄f̄icire determinate quot libras
de sterli valeat sue pecunie accipit li
teras secundum cursū cābi q̄ quo
dam hic Yanne cui redit suam pecu
niā vide lucrat aliqd. Dico q̄ si iste
nō ideo hic dat vel idē cābi lucret
sed solū ut suas pecūnias lōdres ha
beat q̄ tale lucrit sibi adueniēs nō fa
ciet eū vsurariū cū adueniat sibi po
tius ratione incertitudinis seu parte
quod excusat ab vsura qm̄ mutuū
nō sit p̄ h̄ndi vltra sortē. Si tñ pos
set scire p̄cūti sue pecunie p̄cise. c̄
sic habere vellet h̄ndi litteras cam
bi p̄ esse vsurarius. q̄ iā intenderet lu
crum ex mutuo nec incertitudo eum
excusaret. d̄c. c. finā.

tunc solū. qñ ibi est tātus excessus q
sequalitas clare vñ. Et talis excessus
secum vitiosus reddit. et hoc p̄suppo
sit. R. ad. q. cū distinctio q̄ aut ta
lis veditōr nō excedit p̄fata eq̄litate
latitudinē cū illo q̄ vult terminū. I
pro minor daret si statim solueret p̄
cium. et sic nō est v̄sura. exēplū exti
mas p̄cia talis p̄ant ab aliquibus. x.
ab alijs. et ab alijs. et statim soluti li
benter daret pro. et. vel. x. nō soluti
vult. et nō est v̄sura. cū non excedat
rōe tēporis equalitatē latitudinis in
sti p̄cia. si vero p̄fata latitudinis eq̄
litate transcederet. ut puta qz veller.
xij. vel. xiii. sic esset v̄sura. c. p̄soluit
de v̄su. Idē dic de eo q̄ nō vult pro
rogare terminū debitori. nisi aliq̄ da
to. d. c. consuluat.

59 Quid si ex iudicata mala p̄ueni
dine et paucitate pecunie currens cōi
ter vendit ad tps̄ plusq̄ inuenit pos
set p̄torē statim soluentē. R. Sicut
Tho. in quadā. q. et Sira. obd. i. suis
scrib. q̄ si tales solū hoc faciunt. ut
iustū p̄ciū extorqueat n̄ erunt v̄sura
rij. vñ ne recipiant an nō. et hoc vbi de
monstrare poterit si attēdat an mer
catores si viderent tali p̄cio cōside
ratis laborib. et ceteris debiti lucroz
cōiter reportarent. qz si sic esset p̄. n̄
posset v̄dē sine v̄sura. Si vō nullū
lucrū cōiter haberet sic est claz. q̄ n̄
ē iustū p̄ciū illud q̄ taxat d̄ p̄sentū
soluti. I hoc p̄ueniat pot̄ ex nimia
cupiditate pecunias hñtū q̄ tali p̄
cio voluit emere. ut postea mō suovē
dāt. et iō si plus v̄dēt illo p̄cio ad
tps̄ dñm iustū p̄ciū nō excedat. qd̄
deberet valere si talis corruptella nō
esset nō erit v̄sura qz nihil ultra debi
tū erigūt rōe tps̄is. Aduerte ē qd̄ si

qz esset in tali loco i quo cōiter emē
tes nō hñt pecunias. I emunt ad tps̄
posset v̄dere aliqd̄ p̄ iusto p̄cio oc
current sine v̄sura. R. qz mercator
pōt magis extimare mercatū illā q̄
tardē expendit qz q̄ citius. Et ideo si
plus aliqd̄ vendit solū bñdo resper
ctum ad lucz qd̄ rōabiliter deberent
reportare ex tali negociatōne non ex
tpe nō p̄dēnabo eos si tñ plus solū
vendit ad tps̄ q̄ moderatū lucrū re
portet p̄latio laborib. et expēsis ree
teris hñmōi nō hēret. tñ locuz istud i
illo q̄ desert aliq̄s merces ad aliqd̄
locū vbi credebatur multū vendere. et
lucrari posse. p̄pter eoz raritatē. sed
qz alie multe supuenerunt videns q̄
necdū lucrū imo dānum reportaret si
venderet p̄cio occurrēt v̄dit ad tps̄
p̄. ut sic nō patiat dānum qz hoc es
set v̄sura. Sicut enī noluisse minue
red p̄cio si nulle alie supuenerent ita
aduēte abū dantia rōe tps̄is nō po
terit aliqd̄ p̄ vendere. Itaz in casu
isto bz locū illud quod dicitur. Res
tantum valet q̄tū vendi potest. I. i. S
si heres. ff. ad treb. et l. querebatur. p̄
mo. R. ad. l. fal. et l. si quis vxore. ff.
vlti. ff. de fur. Sed in casibus supe
riorib. limitatur veruz quod res tan
tum valet q̄tū vendi pot. I. si predic
ta abusua nō obstarent. Et ita respō
dit Tho. secunda secundae. q. lxxvij.
ad. l. p̄cia. ff. ad. l. fal. vbi dicitur
p̄p̄cia rerum non ex affectu singu
lorum. sed cōmuniter funguntur dī
cit verum nisi affectio sit rationali
lis ex parte venditoris. ut est in hōi
ctis duobus casibus non in isto vlti.
Et v̄sura vendens rem alicui qui pe
60

Et iste est contractus pessimus. q̄ di
citur stoch et bistoch. puta cōiter p̄
vendit. et sic vnum gladius iungunt.
et postea minus reemunt. Et sic aliū
gladium imponunt. Si tamen sim
pliciter quis vendidisset pro iusto p̄
cio non cogitans reemere. et emptor
nō inueniens emptor vellet venditori
vendere pro minori nō esset v̄suri
nominē emendo. I. posset esse iniustū
cia et cōiter in eo accidit. Et ideo il
licitus contractus.

61 Alitū vendens rem ad tēpus p̄
qz cōi extimatione valet. sed tñ plus
valet vel valore naturali. vel propi
utilitate emens. vel qz erat multū vi
lis vendenti. et h̄ illud exigit p̄ciū
sit v̄suri. R. ff. de. et R. de. vbi.
S. et Tho. fa. ff. q. lxxvij. qz res nō p̄
extimari ut tali p̄cio v̄dat salua iusti
cia. Nec fm̄ valorem naturalem. qz
sic multū valeret plusq̄ totum aurū
mundi et omnia inanimata. Nec se
cundum utilitatem ementium. qz sic
herba medicinalis vel portio q̄ valet
alicui ad liberationē a morte p̄cio in
extimabili foret vendēdē h̄ oz ut ex
timef cōi extimatōe h̄ qz dēi ē i. lxx
S. et iō si p̄tali extimatōe videret rōe
tps̄is erit v̄sura. Si n̄ rōe tps̄is vel alio
respectu erit iniusticia nisi v̄dat sciē
ti et volēti. S. p̄tor. S. vij. bñ at pos
set p̄ extimari qz valeat res cōi extimatō
ne sine v̄sura rōe p̄p̄riū utilitatis. puta
h̄o rē multū m̄bi vtilē ex q̄ multū
m̄bi p̄ficio et ex p̄ abūtia multū dā
nificaboz p̄p̄ea liberet istanter postu
lati ē sibi v̄dere nō q̄tū valz cōi
extimatōe. I. q̄tū ē m̄bi vtilis. et q̄tū
extimat dānum ex cuius carētia et iō n̄ ē
v̄sura q̄tū interueniret tps̄ solutiōis
fide. R. qz res salua iusticia pōt ta
li p̄cio v̄dē. et iō plus q̄ accipit. nō

accipit ex tpe qz natura rei. I. quo
ad apparentiā videat v̄surius.
Et v̄sura dēns vñū vel frumētū. et 62
hñmōi p̄ p̄cio qd̄ curit cū pacto tñ q̄
si p̄ v̄sura ad pasca valuerit illd̄ p̄
vult. Si hñmōi nō vult minuire p̄
cū sit v̄suri. R. qz sic facit. l. pe. c.
S. fo. et l. g. bona. S. si quis. ff. d. dā. in
sec. Mo. archi. xxiij. q. iij. S. i. et hñ. i.
lūma. Sicut. l. si nō fuerit. S. aristot. ff.
p. so. Idē intellige qz sit v̄sura qñ ta
le pactū facit rōe dilatiōis solutiōis
aliter esset iniusticia nō v̄sura. vñ fco.
i. iij. di. xv. q. ij. ar. ii. pōt dūa regu
las circa hāc materiā obferuādas.
Prima ē qz vendēs nō vendat tps̄.
qz non est in iust. Secūda ē nō ponat
le in tuto de lucro vel temp. vel ut in
pluribus aliter est v̄sura.
Et v̄sura emēs a Joāne cētū qz bz h̄e 63
hinc ad tres ānos a petro. seu. p̄ lega
to. seu. p̄ p̄cio molēdini vel q̄luerit.
qz. p. xcv. que nunc soluit de p̄nti sit
v̄suri. R. qz aut ad instātia Joānis
emit aut sponte si ad instātia Joā
nis solū p̄p̄ea m̄n̄ em̄ qz extiat v̄
sili iheresse suū. puta qz volebat d̄ ip
sa pecunia negociari negociatōe que
v̄sili lucrat. fūisset dēductis picu
lis et laborib. vel qz tantū minuit qz
tū extimat laborē in retrahendo tps̄
cula et hñmōi sic nō est v̄sura. Itā n̄
iterest lib. et sumptib. nō rerari ut i
l. minorib. ff. de minorib. Si vō spō
te et p̄ncipalit facit p̄p̄ lucrū et m̄nuit
p̄ciū solū p̄ hoc. qz nūc soluit. ut in
futuro re h̄eat plus p̄p̄ p̄maturaz
solutiōis sic est v̄sura. c. si. de v̄su. et in
hoc p̄uenit Joā. an. in addi. ad spe.
Nec ob. illud qd̄ d̄ plus soluit q̄ an
tps̄ soluit. Insi. de ac. S. p̄. et de p̄
pe. c. i. qz illud est v̄x in eo q̄ an tps̄
soluēdo p̄ant aliqd̄ iherē. et iō cogēs

eum pl^o petit. An ista pl^o petitio siue
 respectu t^opi^o, q^o cū obliget hinc ad
 anū solū tū hodie erig^o siue sit re-
 spectu rei puta q^o debet tpe m^ossis pe-
 tit tpe anteriori q^o pl^o valet siue sit re-
 spectu loci. putat q^o debet in vno lo-
 co peti i alio siue sit respectu cause.
 Et plū v^o qd debet alternatiue vel n^o
 est obligat^o peti^o determinate n^o solū
 pōt diminuer^o q^oum extimat iterē
 suū v^olūm^o siue lucri cessant^o siue dā-
 ni emergē^o alio ppter prematuraz
 solutionē diminuer^o de pncipali est
 v^olūm^o. s. d^o. s. a. s. q. l. xviij. in n^o
 sione vltimū argumētū. Idē dic^o de il-
 lo q^o vadit ad arificē debitore mer-
 catore p pāno centū q^o d^o hinc ad an-
 nū v^olūm^o sibi dari. r. v. mō ab arifi-
 ce r ipse se obligat soluere centū i ter-
 mino mercatorū sū predictam dist.
 Aduerte tū q^o si talis pecunia seu de-
 bitū esset litigiosū nō liceret emere
 de quo dic^o v^o cessio actionū per to-
 tum. Item si esset mutū. vel como-
 datū factū alicui v^olūm^o ad tres annos
 r superueniret casus in quo mutū
 vel comodans indigeret. r vellet sibi
 restitui non liceret comodatario. vel
 mutū accipiente aliqd minuer^o p in-
 teresse suo qū simile interesse incurrit
 mutū s. comodator. nec aliū de p-
 uidiſet. vt ipsū euaderet si talis co-
 modator l^o mutū sū subueniſſet. r sic
 itellige r limita. l. in rebu. ff. como.
 64 **¶** Atq^o emēs pagas. puta p. lxxviij
 ad rōm de. xv. soldis. p. libra. q^o sic
 cōis eoz extiatio Janue sit v^olūm^o
 cū postea sit bitur^o verisil^o hic ad du-
 os ānos. xx. soldos. p. libra. p. Qui-
 dā multū errātes conati sunt simplr
 asserere nō esse sctum v^olūm^o. s. so-
 lū turpe lucri. Aliq^o etiā dixerunt q^o
 licite sit. d^o. v^o. p^o. d^o. q^o talis nō ē

sctus mutū. s. ē p^ois in q^o v^olūm^o ē
 nō pōt sed solū iniusticia. Sedo q^o i
 est periculū r labor in rehābēdo. ter-
 tio q^o cōis extimatio non plus iudi-
 cat valere. Quarto q^o sicut plus valz
 fructus mat^o r perfectus q^o acerb^o
 iō licite qū est acerb^o minus emittit^o
 Sed certe iste rōes nihil valent. q^o
 l^o format^o sit sctus emptiois n^o eq-
 ualenter ē mutū cūz spē hīdi v^olūm^o
 sctis. qd sepe cooperit sub sctū em-
 ptiois. vt p^o in. c. p^olūm^o. r. c. in ciui-
 tate. r clarus in. c. si. de v^olūm^o. Nec la-
 bor seu piculū excusat. q^o verisimile
 n^o est q^o nō hēat totū. r sine oī labore
 in tēpore. Idē minutio precij sit solū
 respectu t^opi^o. qd p^o q^o q^o plus tar-
 de hīdi solui tāto min^o amitt^o p^o s-
 maturā solutionē r cōis extimatio ē
 corruptella p^o est memoria hominū
 q^o recolūt q^o sub cōis extimatioe cas-
 debat q^o sctus v^olūm^o esset. r sic per-
 seuerasset nisi fuissent qdā magis in
 theologia n^o hōe p^ole q^o sine oī fida-
 mēto iuris imo p^oter. apū s^orio sen-
 su in. c. si. de v^olūm^o. licitū ē p^olūm^o
 nō intelligētes q^o l^o fructus agrestis
 min^o possit emi q^o matur^o n^o in min^o
 q^o qū p^oputat piculus sp^o plus sit valē
 iurus q^o emat. q^o etiā si emat tanto
 min^o p^o sctaturā solutionē q^o verisil^o
 militet pl^o debet q^o min^o valere cer-
 te v^olūm^o erit p^oter. clarū in dictis. c.
 palle. Si ergo d^o licere oz q^o p^o p^o
 maturā solutionē nō min^o emat qū
 possit etiā min^o valere imo plus dic^o
 d. p^oter. de anch. in disputatōe moni-
 florentie q^o si q^o emeret ad duos v^o
 tres ānos ip^ostita vel loca p^odicta r
 p^ocipet magis q^o reddit q^o ēēt v^olūm^o. q^o
 n^o est vere p^ois. cū reddit^o sit de p^orio
 reuerſur^o ad v^olūm^o nec locatio q^o
 pecunia statū soluit pro alia pecunia

v^olūm^o accedit ad sctum mutū. r p^oter
 mibi videt^o dicēdū sicut de casu p^oce-
 deti q^o si q^o ad istāā amici emit pa-
 gas predictas q^o p^oter^o vellet negocia-
 ri cū suis pecunijs q^o talia emere q^o
 poterit tāto min^o emere q^o extiat
 v^olūm^o interesse suū p^o periculum re-
 ro vel labore nō credo possit pl^o de
 vno soldo minuer^o cū indico cōi n^o
 extimet. aut valde modicū qd. si v^o
 q^o id emi p^oatas pagas. vt sic lu-
 cret^o v^olūm^o ē. r sic serua in p^ocia q^o
 n^o iuent q^o possit aliter determinat^o q^o
 ita aduocatus fuerit corā doctozib^o
 r magis p^o ista materia. Concedo
 tū q^o format^o nō ē sctus v^olūm^o s^o
 bñ equialenter r in re r in p^ocia. r
 quo ad reū sicut in simili d^o in. d. c. i
 ciuitate. r. c. finali.

65 **¶** Sit alius sct^o qui d^o emptio scri-
 ptarum banchi qui sit hoc modo de-
 bet quis habere in banco talis cā-
 p^oloris centū sed q^o camp^olor nō tene-
 tur soluere nisi hinc ad tot dies. vel
 menses v^olūm^o scriptam. Hoc ē
 ista centum pro. r. v. alteri statū solue-
 ti. De quo dic^o vt de superiori casu di-
 ctum est.

66 **¶** Atq^o emēs predictū vel domum cū
 p^oter de retrouendendo. v^olūm^o ad tot
 ābos vel sp^o faciat fruct^o suos sine v^o
 ra tēpore medio aūq^o recomperetur
 p^oter. q^o sic si dōa fide absq^o fraude ema-
 tur. r hoc est q^o in veritate intendat
 emē r solum pactū de retrouēdēdo
 faciat ex complacentia venditoris. r
 q^o potius vellet ne reemeret. sed sibi
 libere dimitteret. r q^o liceat patet p. l.
 si fraudū. C. de pac. inter emp. r ven.
 r. l. quotiens. ff. de in diem adiec. r. l. x
 lxxij. sequit^o Arch. in. c. q^o p^oter. q^o
 r. l. q^o l^o. r. l. Anno. r. l. Joā. an. r cōter
 doc. in. c. ad n^oam de emp. r v^olūm^o. Si

v^olūm^o emerit in fraudē q^o itēdit mutua-
 re nō emere. r si crederet v^olūm^o n^o
 recep^o nō emerit si esset v^olūm^o pal-
 liata sub tali v^olūm^o. r sic p^olūm^o
 sūm^o voc. in. d. c. ad nostram ex trib^o.
 Porio qū p^olūm^o ē modicū respectu
 rei. Facit. l. q^o l^o. s. si cū essem. ff. ad
 velle. r hoc maxime qū posuit pac-
 tū q^o nisi redimat infra certū t^ops nō
 possit postea reemer^o. q^o videt^o pactū
 l. cōm^ossione. i. mutuas^o puta centū
 recepisse pign^o de centū. r. v. ita qd
 nisi redimat infra tale t^ops sit amittit^o
 Aliter est q^o resonon valet si v^olūm^o cū
 tali p^olūm^o q^o semp possit reemi. q^o
 si v^olūm^o ē simplr. ar. l. si di ptem. ff.
 de p^oter. emp. Sedo p^olūm^o i fraudē
 dē. qū sit pactū vt restituat aliqd pl^o
 q^o fuerit p^oter. vt nor. in. c. nullo v^olūm^o
 pignori. r. d. Anton. in dicto. c.
 diocesi de v^olūm^o. Tertio si emptor con-
 suetū exercere v^olūm^o. l. q^o si nolit. s. q^o
 assidua. ff. de edil. edic.

67 **¶** Atq^o emēs cū pacto de retrouen-
 dēdo apponens clam q^o non vult q^o
 possit redimere aū quāquēmi vel deē-
 nū sit v^olūm^o. r. l. d^o. r. l. Joā. in
 d. c. ad nostrā i nouella tenet q^o p^oter
 mī in fraudē v^olūm^o. Sed ego dico
 q^o si hoc facit bona fide. puta q^o v^olūm^o
 ipinguare possessionē q^o pinguēdo
 consumit v^olūm^o ad tot ānos. r p^oter
 n^o vult q^o reemat nisi sibi ab alio mō
 velit satisfacere de expēsa sic l^o. si v^o
 sit in fraudē vt lucret^o fructus. ex p^o
 gnore simulato sit est v^olūm^o.

68 **¶** Atq^o emēs cū pacto de retrouen-
 dēdo r locas v^olūm^o p^o certo affictū
 sit v^olūm^o. r. q^o nō si sine fraude sit
 vt dicū est. s. p^oter tū illic^o si ex pa-
 cto cōmōdū. vel incomōdū excepto
 p^ostituto affictū p^oteret ad v^olūm^o
 ita hoc est p^o naturā emptiois. cūz

70 **T**atq; emens frumentum vinum, &
huiusmodi quo colligit et postea: ca-
rnis vendat alio tpe sit vsurarius. Ex
q; nō. Et tū tūpē lucz. primo si est
ecclesiastica psona q; hoc facit. iij.
q. iij. c. qñq; tpe. Secūdo si hoc fa-
ciat p auariciā. s. vt carius vendat nī
la alia necessitate pensata vel vtilita-
te aut vt caritūta inducat talē q; hōiē
cogant emere ab eo tpe ad libitū
possit vendere, Et sic peccat mortali-

¶ Quid te emēte equos? hmoi sibi 7^a
redūēdos a venditore in certj nūdis
p minorj p̄cio q̄ valeant i tpe p̄ca?

74 Quidam autem accipit
 ¶ Quidam autem accipit granum vel? et huiusmodi
 ut postea recipiat non nisi sit usurarius?
 R. Mo. et Sof. voluit qd sitularius
 solui qñt facit huiusmodi melioratores recipit
 at sic facit ne frumentum peat aut acci
 piat gratia faciat huiusmodi usurarius? dñi
 moyses Rod. nñ auferat libertatem dñito
 ri litteras se vel? soluendo. et placet qd si
 sine aliquo iniusticia et plurius aliter? cō
 sequi videtur mea si ero tibi iniurius?
 marie qñt tpe solutiois vsus hñ extor
 pi? aliter? altis nō liceret. Idē dñi
 cengñ fm Mo. si aliquis hñt equū
 de qñ nipi facit. et accipit mutuo ab
 aliquo cēni cū tali pacto qd teneat equū
 suū et pascatur et utat eo sine fructu
 cito eq qd talis accipies nō erit usuri
 rari? nō qd nulli dñi facit. pñ. qñ
 imo allevat eū pascendo equū. Idē
 dicit de domo pignorat mutuat qñ
 nullus ē sibi. qd ea locare nō vult reli
 quos et mutuant custodit domū a ruina
 pñ. ut pñtorea addit qd in istis casib? cō
 siderat. et pñt mutui. Etiam parca
 sunt nō erit usura. ut i casib? pñdictis

ter p[er] licet aliqui. teneant q[uod] in vltura.
 ¶ Utz cinto a q[uod] cōtas ei[us] iudicā.
 pecūia accipit centū 5 ei[us] volūtatē
 licite sine vltura possit recipere certū.
 q[uod] puta. viij. libras. p[er] cētāno q[uod] si
 di annuam ip[s]a cōtas constituit. p[er].
 diuersi diuersa scripserit sed saluo
 mellon indi. mibi v[er]o disti. q[uod] aut cōi
 tas ip[s]a h[ab]et annuo redditū aut non.
 Si h[ab]et sicut ē ciuitas 3 Banue 2 te ip[s]a
 sis redditū assignat certā p[er]te talis
 quo pecunias habuit s[ed] p[ro]portionem
 pecunie habite. ita q[uod] tantum habeat
 omni anno de tali redditū s[ed] quod
 redditū ip[s]e b[er]u[er]it male r[ati]o[n]et sic licet
 te talis accipit. q[uod] talis cōtas talē p[er]
 cūā accipit nō no[n]e mutui cū nūq[uam]
 velit eā reddere s[ed] p[ro]p[ter] talis p[ar]te
 suoz redditū q[uod] p[ro] solutio[n]e pecunie

habite vedit tali ciui. et sic eptio red
ditu ciuitat. q fieri pot sine vsurari
s. dictu est. s. xliij. Nec ob. q p fati
citas no intederat emere. qz h non
intederet emere tn cotas potuit eis
dare p pecto tale redditu. Infolunt
et sic erit eptio et veditio. sic posset eis
aliqua possessione dare solutu p eo
ruz voluntate sicut fit sepe. Et fm hac
via intelligo Jo. de saxonia. i. sua su. et
Jo. an. et do. Ant. et coter modernio
res in. c. in ciuitate q dicunt licite ta
les illo lucru accipe. Et fm hoc loca
Janus mono florēt et ipelluta vene
riat sunt licita et sine vsura. Si vero
cotas no hz redditu vel si hz tam ex
quis in actu supradicto vel alio mo
sic talis ciuis no pot aligd vltra for
tem accipe sine vsura. qz qd acci
dit fori in mutuo vsura e nisi affuerit
iustiti et vix interesse qd pt extiare et ex
dubio enatu fm pditiones psonaz et
negocior fm Tho. fa. fe. q. lxiij. arti.
iij. vñ dicit q duplr qd dānificatur
pimo mo cuz et aufert id qd actu
hēbat et tale dānu est restituendum
fm recōpensationez eqle. Secōdo mo
dānificat ipediendo ne adipiscatur.
qd erat in via hēdi. et tale dānum
no opz recōpensare in eqli qz min⁹
est hēre aliqd virtute qz hēre actu. et
io qui erat in via hēdi aliqd. hz illo
solu in virtute vel potētia. Et ppea si
redderet ei vt hēret actu no haberet
simplici sed multiplicati. qd no est b
necessitate restōis. Tenet tn aliqua
recōpensationē facere fm pditionez
psonari et negocior. hec ille et li. p3
qui non pot pont interesse certu p in
certo. vt dicit do. Ant. in. c. salubriter
de vsur. et sic intellige Aler. lōb. scñ
Bernardinu cum filiabus qui tenent
no licere sine vsura aliquid accipere

et hec bene no?

¶ Quid de spote dātib⁹ cōtitatiua
le qd annuat hēant. R. La. de redol.
in ius pñbus q si. v. pcurant qz
pñm q redditu no sit excessiuus.
sed cōueniens. Secm q redditu fiat
de bonis et sup bonis cōtitati. qz si fi
ret relatio tn ad psonā cōtitati esset
illicitu. Tertiu q no det facultas re
soluēdi pñm p maior vel minor p
cio. s. solu occurrēt. Quartu q ipus
sit incertu. qz si redditu et tpa foret cer
ta. tñ ibi esset maior pñm pcepta
ex tpe q illa q daf ciuitati videret p
ctas vsurari. Quintu q tales emē
tes no sint vsurari. istud e vix q ad
pñm pñm solū. et io si vere emitt in
foro aie l3. Istis aut no pcurrētib⁹
cōtitati. qz de rōne vsure est vt cōmit
tatur circa mutui voluntariu non vio
lentū. et ppterca in talib⁹ no est ratō
formalis vsure. sed bñ in istis volun
tariis q intendūt mutare no emere.
¶ Cū ementes iura pfatoz ciuitaz
qui licite a cōtitate certu qd annuatim
ex redditib⁹ ciuitatis recipiunt vt di
cium est sint vsurarij. R. q non fm
do. Ant. et Jo. de saxo. vbi. s. Rō qz
emūt redditu in pecunia tam pñm
tum. Item idē redditus crescit et de
crefcit nec est maior qz redditus pos
sessionis immobilis. Item stat piculo
ēptiois. et multa alia q vide p. de. de
ancha. in. c. vsuraz. de vsur. lib. vi.
qui hīs pcordat limto tn predicta re
ra nisi cotas ipsa notabiliter ledere
tur ex ipsis emptioib⁹ que cum pu
pillo cōparet vt. l. republicam. C. de
iure reipublice. Jo. et admistrato
res no possent eaz dānificare nec fa
cium eorum valeret in dānum respu
blice vt. l. ordio. C. de re. de. et. et. l.
ples. C. de transact. et l. ambidōsa. ff.

78

79

de decre. ab ordi. fa. Ideo no valeret
talis redditio nec eptio facta ab illis
qui hoc sciunt sed tenerent restituere
retotum qd receperunt.

¶ Atqz liceat mutare cōmuni meo
vel alicui domino pro aliquo officio
habēdo ex quo spero psequi magnū
honore et lucrum. R. fm Jo. de saxo.
vbi. s. q non sine vsura. qz mutas
sic recipit expresse ex mutuo vltra for
tem. Ego tamē credo q si ex officio
non habeo consequi nisi lucrum qd
debito modo debetur tali exercitio
cum no possim illud habere nisi me
diante mutuo si suz apus ad tale of
ficium exercendū q possum mutui
dare vt illud hēam sine vsura. qz qd
accipio lucri no respicit mutui s. ex
ercitium pñcipaliter. licz secundario
postea mutui qd lucrum secundario.
sperare ex mutuo no est vsura vt. s.
dictoz est. s. i. Si tn ex statuto vel an
tiqua consuetudine volens hēre tale
officiu teneret aliquid soluere. et vt
talem solutionē euitaret mutuum da
ret esset vsurarius.

¶ Cū mutuus sup pignore aliquo
tam tali pacto q donec debito: sibi
restituerit pecuniā ipse creditor ha
beat fruct⁹ pignoris. R. q vsurarius
est. c. illo nos. de pig. et qd teneat re
stituere. habes. s. pignus. s. x. j.

Sura. ii. de ex. phibitio
ne et penis tā

¶ Atqz vsura sit pñm mortale. R. s.
oēs tā theologos in. iij. di. xv. q. ca/
nonistas in. c. qñ multi. xlvij. di. et i
c. sup eo. de vsu. et in multis alijs locis
q sic. Itā vsura e mali no solum in se
sicut homicidiu qd posset ex aliq cir
cūstantia fieri sine pctō vt i iudice ser
uato ordine debito et pñm. sed et est

malū fm se. et io euz nulla circūstan
tia pōt bñ fieri te pñste ordinata et a
deo et hoc pbat s. q sit malū in se et
fm se tali rōne qz est p rōnez nālio. p
prietat pecunie ad qd sequit vltimū
q vedit ibi illud qd no est. et hec est
rō philosophi. v. ethic. et pmo poli.
vbi. pbat q pñm vltis pecunie et pñ
cipalis est ei⁹ pñmptio siue distra
ctio. qz est inuēta ad cōmūtatiōes fa
ciendas. et ideo fm se est malū p vsu
pecunie mutuate pñm recipere quia
hoc est vendere bñ vel vendere qd
no est. Probaf et alia rōne fm Sco.
in. iij. di. xv. q. iij. arti. ij. sic pecunia
mutuo accepta transit in dñuz debi
toris ita q sit sua. et io magna ē ineq
ualitas q aliq in re sui. pñm lu
crum querat cum nullū dānu inde
quicqd de re ptingat incurrit. Et bul
te alie rōnes assignant a doctoribus.
Sed q sit pñm mortale melius p
bat auctoritate diuine legis Eccl̃i.
xviij. ibi ad vsuras dantē et. i. pñm
xliij. ibi qui pecuniam no re. ergo ex
quo no vixet nec habitabit in regno
dei demonstrat esse pñm mortale p
hibet etiam Exo. xxiij. Si pecuniam
cōmodaueris et. facit. c. super eo de
vsu. Unde si q pñm acriter asserat vsu
ras exercere non esse pñm vt hēret
cus est puniendus. et pcedi d3 pñm
infamatos vel suspectos de hēret
rore. sicut cōtra infamatos de hēresi
elemē. ex graui de vsuris. Nec etiā
de iure cūli bodie pcedit. imo sūt
prohibite. vt no. gl. in. c. quid dicam
xliij. q. iij. et in. c. qz in oibus de vsu.
Quia iperatoz dicit se amplectere q
moz concilia quoz vnum. i. nicēum
eas prohibet. in. d. c. quoniam multi
vt in auc. de ecclesia. tñm. circa pñm
pñm. Item leges imutatur canones in

matrimonij et vlturis vt in auct. vt
cle. apud ppri. epos. pnc. ij. q. iij. s.
hinc colligitur de no. op. mico. c. ltel.
leximus. et in casu in quo videtur per
muti non est vltura. sed rone interesse
illud plus exigit nec obit. de utrono
mij. xliij. no feneraberis fratri tuo. s.
alieno. qz in vera lra non habet illud
sed alieno. s. si fuit per iudeos appo
situm. alr. p. raderet sibi scriptura.
vt patz. xxi. deutronomij. ij. vel
dic qz fuit permissio sicut libellus re
pudij ne matris malum faceret vt pz
3ia. lvi. Itz nec illud deutronomij.
xv. feneraberis multis gentibz. et ip
se a nullo senus accipies qz ibi ponit
psequens p antecedente quasi dicat
tantam abundantiam habebis qz poteris
multis fenerari si volueris et tu a nul
lo mutuari indigebis. Item nec illd
c. ab illo. xliij. q. iij. qd intelligit no
vltura. s. recipatio debiti li vltura.
et sic iz dnmio non fit scandalu. vt. s.
pz vltura. s. xliij. et xlvij.

2 **C**etrum liceat accipere sub vlturis
p. vt colligo ex Ric. in. iij. di. xv. q.
v. ar. v. et po. fa. fe. q. lxxv. iij. ar. iij.
et Inno. in. c. super eo. cod. titulo. et
Jo. an. in. c. dilectus. de sumo. et pa.
post l. doli. in. d. c. super eo. de vltur.
Dugo. et Archi. in. c. mouet. xx. q. i.
qd aut ille qui accipit sub vltura h. fa
cit p opere illicito. Et sic nullo mo
do imo fm Archidi. et Rodo. peccat
mortalr. Aut facit p ope licito. et sic
distinguo. qz antz Inno. in. d. c. sup eo
qz si non possit inducere primu ad mu
tuari. graz et ego fame pibo nisi mutu
et qz iz mihi iducere cu ad mutuan.
sub vlturis vt mai. malu euitet. l. ho
micidii et iz pma fronte videat h di
cum mirabile. est m ronabile nec e

hoc. pcurare petui. s. volenti comitte
petui pualio e vt lalt min peccet
qd iz. xij. di. duo. Si at op? no est tal
necessitas extreme. tunc subdistinguo
Aut ille pat? e dare sub vlturis. et sic
iz accipe ab eo sub vlturis solui p ot
ope tatr necessario qd si omittet no
tabiliter dnmficaret vel notabile pa
teret penuria ego vel aliter vel pp sub
uentione necessitatis sue vel alterius
fm Ric. et Tho. vbi. s. vel fm Archi.
vbi. s. et p ope vltur. ex q habeo pte
qui vlturitate vel fm l. doli. et po. au.
Inno. Ant. de bu. et Jo. de ana. l. d. c.
sup eo. et p ot ope indifferenti. et plz
qz fm Hugo. in. enchir. de vltur. oibz
petis ad aliqd bonu. sic sile nos pos
sum. aut ille non est pat? dare sub vltu
ris. et sic no iz inducere eu ad mutua
dum sub vlturis. nisi cu peto mortali
inducendo excepto casu maioris ma
li euitandi vt dictu est fm Innocen.
2 **Q**uibus penis subiungunt vlturarij.
Bzq vltura penas quibus puniunt a
deo si sit vlturarij manifesti incurrunt
multas penas a iure eis inflictas.
3 **P**rima sit infamia infamia iuris.
Ceteri qui. ca. iro. infra. l. i. probus. An
vt dicit. do. Ant. in. c. raynui. et de
sta. et de iure ciui hodie ois vlturarij
e infamis. et ita dicit et notare bar. in
d. l. i. probus. et p h fuisse determinatu
qz si ff me? instituit vlturarij hfdem
qz ego possuz rumpere testiu p arellaz
inofficiosi. C. de inof. testa. l. ffes. et p
sic de facto obtinuit et pfuluit multo
magis sunt infames de iur cano. vt i
c. infames. iij. q. vij. et vi. q. i. infames
4 **S**ecunda qz ad coione altaris no sit
admittendi. c. qz in oib? de vltur. et helli
git abbas et segt pau. i. d. c. qz i oib?
qz no dent admitti ad eccliam. qn ce
lebrant diuina. qz assustetes i ecclia.
tunc dicunt

tunc dicunt admitti ad coione altarij
et plz vt pfuli rescipiant vt dicim?
de excoicatio i. c. pia de excep. lib. vj.
6 **T**ertia qz no admittunt ad obla
tionem offerendi. d. c. qz in omnibus.
7 **Q**uarta qz no sepeliunt i ecclia
ca sepultura. d. c. qz in oib? qz p ea cu
duab? pcedentib? e lateran. p. c. iij. po
fita in. d. c. qz in oibz et addit ibidez
qz si qz cleric? fuerit. f. recipiendo
vlturarij ad coione vel oblatione ip
so facto est iuspessus ab executione sui
officij fm po. in. d. c. qz in oib? qm
sicut hoc verbu subiaccat inducit iniaz
ipso facto vt no. glo. in. c. vnico. de
intur. li. vi. facit. c. si qz suadete. xvij.
q. iij. Ergo fori? istud verbu mane
ant et tadu donec ad arbitriu epi sa
tisfacerint et sili in vlturarij istignunt
iplo iure fm eundem po. l. d. c. qz cu
in eo nullu verbuz ponat p qd snia
hois exigit. Ber. vo et l. doli. ibidez
videtur tenere qz nec p clericos nec p
vlturarios irrogant iplo facto. Sed
fmuz puto veri? sepeliētes et tales
vlturarios sunt excoicati iplo facto vt
in cle. eos. de sepul. de quo. s. excoi
cacio. vj. casu. xxv. nisi cauerint ido
nec ipsi fm qz infra dicam. Et si no
potuerint. et signa tui pntis ostende
runt. hfdes eoz inqz hfditas suffi
cit vt in. d. c. qz. no. de vltur. lib. vj.
8 **Q**uinta pena est qz no pnt recipi
ad pfectione suoz ptoz donec d. vltu
ris fuerit fm facultates eoz plenius
satisfacium vel idonee cauium illis
qbus debent restitui vltur extorte si
sunt pntes vel alio qui possunt eis
acquirere vel eis abntu? loci ordina
rio vel eius vicario vel pbytero paro
chie in qz habitant vlturarij vel tabellio
ni de mandato ordinarij. ita qd certa
Buras expumat i cautio et manife

sta si apparet vel si no appet manife
sta expmat illa qntas qz ad arbitriu
et qz cautio recipit vt qz si scienter
minorem receperit tenebitur ipse de
suo. multo magis si nullus hoc hfd in
c. qz. de vlturis. lib. vj. et no. hic qz
noie idonee cautiois intelligunt p
gnora vel fideiussores. l. si madoato ti
cij. s. h. ff. manda. qz si no possent da
re fm Bar. et Jo. an. iurabit se hoc
dare no posse et facit qd pmitte
de sen. exc. c. si. illis li. vj. Et ducere
et qz illi qz pnt nobis acgrere sili filij
quos hemo in pte nra. Itz seru
ppri. Itz seru in qbus hem? vltu
fructu. Itz seru aleni quos bona fide
possidem? tanqz seruos vt insti. p. qz
plo. no. acq. s. i. p. d. o. r. a. t. o. r. at dno
absenti hanc psonale obligatioes no
acgreret p. l. que ad modum. ff. de acq.
pos. et l. gnalter. et l. qz meo. eo. ti. fm
Bar. et Jo. an. in. d. c. qz. Itz not.
qz p loci ordinarij hfd Jo. an. vbi. s.
intelligo epi de iure. et id de decano
archipbytero vel abbate qui als de
pntudie iurisdictione heret i spia
lib? in loco in qz vlturarij degit. item
qd dicit de rectore prochie in qz vltu
rarij habitant multo fori? intellige d
rectore prochie debitoris lesi. cuz sit
quasi iudex et minister eius fm Bar.
et Jo. an. facit. l. eum. p. quo. ff. de in
iur. iur. Itz scito qz p hoc qd dicit
de mandato ordinarij arguit Jo. an.
qz tabellio in hfd casu no acgrit actio
ne extraneo ex sua stipione nisi faci
et hfd istud de mandato ordinarij. Et h
bui notabis cotra multos pfectores.
9 **S**exta pena est qz nullus d. inter
cum est in pcedenti qone. d. c. qz.
Septima pena est qz testamenta to
eoz sunt nulla iplo iure si no. satisfe

per Bar. et p eundē Bar. i. l. iij. §. actor. ff. de re ut. Rō qz facietes talia pacta nedū intendunt se obligare imo pncipalr volunt obligare oēs d civitate et districtu et obligant et illi q nō assenserūt. ergo sūt stantia cū ex pactis meritis nō obligant nisi pntiētes. vt in l. i. ff. de pac. Sed statimētes vel psumētes indicare qd vñre solutū sunt ex cōcō. de. l. de vñ. q cum indistincte loquat h3 locū etiam de decretis factis euz iudeto. vt in Lau. ibidem cū glo. et co. Lard. et Jo. de imo. facit qd nō. Semi. l. c. i. de vñ. lib. vi. q vult q pene et iudē. c. ligāt et locantes domos iudeis. et idē in d. Lau. de redol. tracta. de vñ. q. c. lvi. Et q teneant ad restōnes p3 qz cām efficacē dant vāno pñmi et sine qua nō dānsficarent. iō tenent insolida. si illi nō restituerent vt p3. §. restitutio pmo. in verbo vñrari. §. viij. aduer te nī fm Lau. et pñan. in cle. de vñ. q si supradicti phiberēt ne maiores vñras exigent du3 nō pñtiant de minoribz nō incurrēt penā ex cōcō. ttonis. et sic tu serua qd. §. dixi vt etiā pñlunt co. Alex. de neno et centinul et multi pñlatores doc. in scia et pñcia q3 supra allegati qui pñluerūt pñuz nec ob. eoz motiua. Et pmo auctori tas epi. qz nō pōt dispēlare p ius cōe dicti p sacrii pñliū. nisi ex cā neces saria et verisilī non pñcogitata per sa cruz pñliū. ita nō. Bal. i. l. oēs ppli ff. de iust. et iur. vt. §. dixi dispēlatio. §. v. q nō est hic in pñposito. et multo min⁹ obstat pñuetudo. cū sit corrupte la qñ continet in se pñm. c. flagitia. xxxij. q. vij. Nec tollerātia sūmoy pō tificū. Mā papa nō pōt dispēlare cū aliquo et iudeo vt mutet subvñris d. c. super eo. vt pñant vñra est ma

lum. in se fm se. Et ideo p nullo bo no pōt licere vt in d. c. super eo patz et Bultomin⁹ pōt cooperari neqz auxilium dare vt vñre exigant. qz agē tes et pñtientes digni sunt morte ad Rō. i. Et ergo pōt expresse nec etiaz tacite. Et iō de tali tollerantia dī qd pñmittimus nō approbamus. c. hac rōne. xxxj. q. i. et sic dicit etiam multa per patientiaz tollerantur que si i iudiciū reduceremus cassarent. c. canz iam dudū de pñben. Mon ob. etiā qd nil ad nos pñnet. de his q foris sūt c. multi. ij. q. i. qz hoc verū nisi i duo bus casibz. pñmus qñ illi qui sunt foris ledunt xpianos vel iniuriantur eis qz sic pñnet ad ecclesiā. Ita nō. Immo. et dicit. in c. sup his de iuto. et hosti. et Jo. an. et cōter alij in c. gau demus de dinoy. q si infidelis delin quit p legē nature vel p ius diuinū pōt puniri a iudice ecclesiastico. Et sic est in pñposito. et iō ipedit se ecclesiā vt p3 in d. c. post miserabilē. Scds casus in quo nō valz est qñ coopera mur alicui eoz in pñtō. qz pñnet ad nos sicut etiā in pñposita qdē. Intellit gunt igit pñre nihil ad nos fm gl. in c. iudei. de iudeis scz vt eis penaz spñales infligant⁹ vel vt faciant⁹ eis canones. aut xpistianā conuersatio nem iponamus eis inuitis. c. de iude is. xlv. dist. pñpterea si attendas totuz titu. de vñr. tam in decretalibz q3 in vi. et clem. ecclesiā nō tollerāt aliqua tollerantia vñrarios. nec vult tolle rentur a pñcipibus xpistianis vt p3 in dictis. c. post miserabilē et c. vñr arum. imo q vñre exigant⁹ a chri stianis per iudeos est valde ignomi niosum. cum xpīstiani sint filij et an garientur a iudeis qui sunt serui. c. et si iudeos. de iudeis. Nec valet quod

christiani efficiantur vñrarij qd erit mai⁹ malū. qz et si graui⁹ peccet chri stian⁹ in eodem genere peccati q3 in fidelis vñno respectu tamen iudei gra ui⁹ peccant alijs respectibz et in mai⁹ nocumētū xpīstianitatis: qz vñra vñram habent odiū contra xpīstia nos q3 spoliant. Item sepi⁹ q lucra ti sunt a xpīstianis exponant ad par tes infidelū non sic xpīstiani. qui vt sepius restitunt.

15 **¶** Nonna pena est q si vñrari⁹ sol uit alteri vñras nō potest repetere nisi pri⁹ ipse restituat illas q3 extorsit ip se vel ille cui⁹ heres est vt in c. Michi chael de vñr. Fallit hoc in clerico. vel procuratore q nomine ecclesie re petūt vñras quas soluerūt qd non potest opponi qñtis ipi sunt vñrarij seruiciū pñan. in d. c. Michael.

16 **¶** Decima pena ē q qñs cedat bo nis vñrari⁹ nō habet ei respect⁹. ne egeat. vt habet in alijs debitoribz. vt in c. odoardus. de sol. et in c. ii. de pi gno. ita not. glof. in d. c. in omnibz.

17 **¶** Undecima pena est quod ad mo dū raptor et furū nō solū tenent re stituere rem quā acceperūt p vñris vt. c. in cū tu. de vñ. et fruct⁹ q3 p ceperunt et q pñcipi poterūt a vñ do mino fm Ric. in. iiii. r. v. di. et cōiter omnes doc. p quo facit. l. videamus Scin faniana. q. q. ff. de vñ. Rō qz ē malefidei possessoz sine titulo. vt i se. q. latius patebit. Et ideo sic tenetur si cut supra dixi d possessore malefidei Restitutio. i. in verbo possessor.

18 **¶** Atq solutū pro vñris transeat in dñū vñrarij. R. distinguēdo q aut sunt res pñpitiabiles vñ. vt q cōsi stūt in mīero pondere et mensura. vt puta pñcia grantū vini et hmoi et cū ita recipiant fūctionez i genere suo

l. li. §. i. ff. si cer. pe. absqz dubio i iñq transsest dñū qñ sūt pñcia. seu cō sumpta. l. si alieni nūmī. ff. de solu. et l. nā et si fur. ff. si cer. pe. et l. si frumē tū. ff. de rei vñdī. Aut tale solutū sūt res mobiles q serua dō seruari pñte rel imobiles et i his an trāseāt i dñū um vel ne fuerūt opi. glof. et Innoc. in. c. Michael de vñ. et q vñrari⁹ tenet ad restitutōem ex qñ scū p cō ditionē indebiti. et sic pñequenter qd dñū sit translatū cū nemo pñdicat re sūā. pñter qz a fure. l. si in si. ff. vñu fruct. quē ad. ea. et iñ. d. ac. §. sic itaqz Idē vt tenere glo. in c. si q vñram xiiij. q. iij. et in c. si efm. xvj. q. vi. et c. ex trāmissa de deci. et in c. debito res de iureiur. et potest esse rō qz qñ traditio h3 pñsensuz dñi tradētis. trā sferē dñū. l. §. et. et ibi per glo. C. d. fide instrumēt. et i. l. multi. C. si q al teri vel sibi. et notat in l. traditionibz. C. de pact. et si tradat volūtate coacta tñ volūtās ē sufficiēs ad translatiōes dñij. l. si mulier. ff. qd me. cā. xv. q. i. merito. Sed hio nō obstat⁹ salua semp meliori determinatione. iuxta illd. l. claudī⁹ felix in si. ff. q. pos. i pi gno. hab. Dico q nullo mō trāssert dñū. Qd probō sic ex nuda traditō ne nō transsest dñū. l. nūqz nuda et ibi p gl. de acgre. re. do. l. traditōne bus. C. de pact. Sed solutū p vñra nnde tradit p3 in inspiciantur oēs ti tult ex gbus res alterius acquiri quo ad dñū q sūt isti p ēpto. p mutuo p trāfacto. p pñdē. p relictio. p le gato. p dote. p suo. p dōto. p vñca bus. C. de pact. Sed solutū p vñra capto. p pñcripto. p cōmissio. p iudi cato. p pena. p focio. p soluto. de q bus habet. §. Alucapio. §. v. quoz nullo vestit. Si dicit q vestit tñu nullo p soluto rōne pacti seu pñmissiōis

Ad hoc dico qd tale pacti seu pmissio est nulla. nec onus aliq obligatio naturalis vel civilis vt pz in d. c. d. b. i. tores. 7 ibi hoc pz pma gl. 7 Joan. de imo. 7 pda. Rō qd cū lex resistit non oritur obligatio et naturalis et si aliter si pñti tñ resistat. cū lex. 7 ibi bar. ff. de fidelit. Sed cū vsura phibeat pagia virtusqz testi. c. sup eo. d. vsu. 7 etiā fit 3 natura. vt pbat Ari. i. poli. Agitur sequit qd tale pacti seu pmissio soluēdi vsuras nō inducit obligationē. Ergo nō pōt dici qd veltat p soluto. Si asseris salte soluit credēs se debere. 7 sic p errore qd sufficit ad traslationē dñij. vt not. in c. si de so. negat hoc qd cōter seunt se nō obligatos si dicis ergo soluit scienter in debitu. 7 sic trasfert dñij cū psumat donare. l. cur. p errore. ff. de reg. iur. Ad hoc. R. B. d. o. qd ē vix qd soluti scienter idēbit psumit donatū in solone nō improbat a iure. 7 nō i illa qd iprobat a iure. vt ē i cau nfo segt ergo qd nō est donatio vera quia nemo sic intrēdit nec psumpta qd im probata a iure nec solutio debiti ē. vel putatine ver. ergo nuda traditio 7 sic nō trasfert dñij. Ad hoc idē. p. batur p gl. in d. l. traditionibz qd vult qd ad hoc vt traditio trasferat dñij requir. p. d. io qd sit facta cū cā. vt. d. l. m. n. g. 7 qd ea sit ydonea. s. p traditōes. isti. de re. diui. 7 a dñol. traditō ff. de acq. re. do. qd nō est isoluto p vsuris. qd si sit cā. nō i idonea. p. bat ē h idē ista rōe. Et p. tu nullo. 7 cui lex resistit nūqz trasfert dñij. l. nō dubit. C. de legi. tenet Bar. 7 cōi doc. l. l. i. s. si vir vxor. ff. de acq. pol. Cū ergo p. tu vsurarius sit hu iusmodi. vt pz in c. ij. 7 iij. 7 c. p. su

lult de vsu. Ergo nō trasfert dñij 7 hanc opinionem vident tenere cōi ter doc. in c. in l. f. i. 7 ibi Jo. an. in c. q. q. d. vsu. li. vi. 7 ibi to. an. 7 ge. 7 sed. in suo p. s. i. xxi. 7 Zing. i. sua di spuratione que incipit Zistēsimiles erica fin. que dicunt qd vsurari tenet ex delicto ad restitutionē 7 dñato ac reprobato pagia virtusqz testi. vt di cti est 7 pz in c. tu nos ibi in crīme 7 c. ergo pz qd nō acquirit dñij. qz qui tenet ex delicto ad aliquā rem re stituendā nō est dñs. vt pz in fure. l. i. re furina. 7 l. si nō manifest. ff. de p. d. fur. Ad hoc ē sequit cōter theolo gi. thec ē tenēda p. s. i. i. f. o. con sciētie. qz sicut dicit Zirchi. l. c. si qd vsurari. xiiij. q. iij. sicut vi p. p. l. i. n. a. r. e. alienā rapiēs fictiōe iuris civilis est fictur dñi rei tamē ius p. r. o. r. o. p. e. n. e. s. priorē dñij rei dñij remanet. l. metū aut in pñtes. s. iulian. ff. qd me. cā. 2 Sic salte dicendū ē in soluto p vsu ris. 7 tene facit ter. ibi dñ dicit. quia res in bonis est etius qd viz passus est Nec ob. gl. in dñi aduete. qz potest dici qd ibi si figūt pedes. pz qd volue runt ēt iducere ypotheca. super om nibz bonis qd vsuris restituēdo. vel dicēdū qd loquūt in rebz cōsumpti bilibus. Ad ob. ē rō adducta in rō trariū qm nō solū requirit traditio 7 consensus tradētis. s. ēt tñi p. r. u. s. vel putatine ver. vt s. p. bati est. Et si quis vult p. t. e. n. e. r. e. qd fictiōe iuris civilis efficit dñs in iure diuino. 7 canonico o. z. cludet qd dominiū rei remaneat apud soluētes nisi aliud ex eius volūate disponat. Et sic peride est in p. s. i. a. quo ad oēm effectū ac si nō esset traslati dñij hoc pz. quia si res extat sp vsurari tenet eam re stituere cū fructibus. vt s. dicitur est

Restitutio primo in verbo vsurari? S. iij. Nec potest dare tñdes seu ex timationē p. r. a. volūatē dñi cū iura asstringant eū ad restituē. qd taz p. r. a. ue acceperunt. c. cū tu de vsu. ibi do. nec reddāt quod tā p. r. a. ue acceperūt facit in ar. ad hoc. l. ij. in p. n. ff. si cer. pe. 7 text. clarus i. c. si res. xliij. q. vi. Sitero alienauit nunc de equitate ca nonica terti possidens pōt dñeniri 7 ab eo dicta res aduocati officio iudi cis. vt notabiliter 7 Bal. in l. rē quā C. de iur. do. nulla habita distinctiōe an possideat titulo oneroso vel lucra tino. Itaz dicta distinctiō bene debz fieri in re empta ex pecunia vsuraria vt p gl. i. d. c. cū tu in fi. s. in re ipsa formaliter data p vsuris nō cadit di cta distinctiō. sed pōt peti a quocūqz pos sidente ēt titulo oneroso et qd res ē af secta illo vicio. Facit. l. si cum excep tione. s. aliqui. 7 l. metū. s. iulianus ff. qd me. cā. i. i. i. c. a. e. q. p. a. r. a. t. o. e. archi. i. d. c. si qd vsuram. de qua. s. dictū est. 19 Sed quero qd dicatur manifest? vsurari? vt subiciat penis supradictz p. vt colligo ex Jo. an. 7 p. d. a. i. c. qz in omnibz. 7 Jo. an. 7 Zirchi. in c. i. de vsu. li. vi. Ille dicitur manifest? p. d. i. m. qd est notori? de iure puta qz conuictus vel cōdēnatus de vsuris seu coram iudice spōte p. f. e. s. s. i. o. c. cū olim. 7 c. super q. b. u. d. a. de ver. signi. Secūdo qui est notorius de facto no torietate facti. puta tenet altare patuz vel mutuat in camera oibz volentibz sicut meretrix in postribulo patet cui libet. ar. de co. cle. 7 mu. c. i. na. 7 c. fi. ta dicit Bar. in l. ij. ff. de fur. 7 bal. in l. heredes palā. ff. de test. Itē ter tio dñ manifest? fm B. o. l. in c. ii. de vsu. li. vi. qm quis corā sacerdote 7 testibus p. f. e. s. s. i. o. in articulo mortis ē

se vsurari? 7 mandauit restitu i vsu ras 7 resignauit libros Quam glōf. Federicus cōsilio. viij. dicit verazqm simul oia p. f. a. t. a. p. e. r. u. r. i. t. a. l. i. a. s. p. f. e. s. s. i. o. sola cōiudicialis nō faceret manifestū. Facit. c. venerabilibus. s. secus d. sen. ex cō. li. vi. Nec solū mādatur de vsuris restituēdo a lō manifestē nō aliq p. d. i. c. t. o. r. m. o. d. o. z. sed vel p. f. a. m. a. t. i. o. n. i. s. aut alto mō a p. d. i. c. t. i. s. n. i. n. c. u. r. r. i. t. i. p. s. o. i. u. r. e. p. f. a. t. a. s. p. e. n. a. s. f. i. n. i. c. o. n. t. e. r. d. o. c. n. i. s. p. u. b. l. i. c. e. n. t. p. o. r. d. i. n. a. r. i. i. l. o. c. i. Quid requir ad publicationē sa ciendā. R. qd sufficit certa argumē ta cū fama. d. c. tu. 7 l. 3 nullus accu sator appareat nihilomin? ordinari? p. r. e. d. e. r. e. p. o. t. e. s. t. e. r. o. f. f. i. c. i. o. Aduerte tñ fm p. d. a. u. in c. ad n. f. a. m. de empti 7 v. 7 qd si est publicū 7 indubitātū p. l. qd vedit ad credētiā qz p. s. o. l. o. s. t. i. s. o. l. u. e. d. o. qd testi eoz ē nullū i p. s. o. i. u. r. e. p. p. d. i. s. p. o. n. e. m. c. q. q. de vsu. lib. vi. qz tales sunt vsurarij. vt pz i sumt li in c. nauiganti de vsu. 7 sunt pub lici. ex qd publice hoc exercent vt pz i libris eoz. Nec ob. qd sunt ficti quia d. c. ad n. f. a. m. pena 3 vsurarios iusti tuta exerceat etiaz 3 fictos vsurarios qm in veritate sunt vsurarij. Facit. l. nō dubit. C. de leg. Item no. fm s. o. de. p. s. i. viij. 7 sequitur p. d. a. u. in c. cū in d. o. c. e. l. l. de vsu. qz l. 3 qd in vita nō fuerit declarat? vsurari? 7 fecerit te stamentum nihilomin? post. morte poterit fieri p. b. a. t. o. n. e. s. ad declarā. qd erat manifestus. Ita 7 Jo. an. in c. i. de vsu. li. vi. in nouella. 7 Semi. ibidē. 7 oēs iste erat bone probatio nes. puta si differebat solutiones. vt plus videret. vt in c. i. ciuitate b. v. l. i. s. Item si emi possessiones cū p. a. c. t. o. de retrouendendo pro maiori p. c. i. o. vel secundum Bal. in c. i. d. seu. 2 iij

dato in vi. le. cō. quando emittit cō. pa-
cto de retrovendendo post quinque
nisi et non aut si est p̄suetus similes cō-
tractus facere p̄sumitur usurari⁹
ar. d. c. illo vos. de pigno. Item p̄-
sumitur usurarius q̄ facit facere q̄
confessionem coram episcopo q̄ in
strumentū est de vero et puro capita-
li q̄ censet collusio in fraudē usura-
rum p̄sumptione p̄fati. c. illo vos
fmi Bal. in. l. i. C. de collusione rete.
q̄b. c. i. hoc articulo p̄ualeat p̄fessio
ni. Et sic fuit obtētū corā ep̄o tuder-
tino contra vnus qui multas confes-
siones tales fecerat fieri. Itē q̄ pa-
dicit in instrumēto q̄ non p̄ simula-
tōes sed p̄ veram veritatem talē p̄ra-
ctū facit oritur p̄sumptio rebementis
suma s̄ Bal. in. l. i. C. p̄ vale. q̄b.
agi. factū glo. m. l. si quis sub condi-
tione. ff. de condi. insti. et q̄b. no. glo.
p̄grina in. l. cū allegas. C. de usur. et
p̄ulchru⁹ dicitur ang. in. l. sicut. s. su-
peruacuum. ff. qui. mo. p̄. vel p̄po.
sol. Itē p̄bat⁹ usurarius ex libris suis
vel p̄ instrumenta fmi Archi. i. c. qui
sincera. xlv. di. probat per ar. d. c. dicit
et Bal. in. l. donatio. C. de don. q̄ma-
nifestus usurarius p̄batur etiā p̄ pri-
uatā scripturam. Itē q̄ cōmunitas
opt. q̄ sit usurarius. vt dicit Bal. i.
l. i. in. l. i. colū. C. de sacro san. ec. Itē
q̄ tot et totiens feneratus fuit q̄ nō
possit nisi eē liquidū i populō. vt di-
cit Bal. in. l. i. in. l. i. col. C. de falsa
cā adiec. le. Item q̄ ex cōiecturā ap-
paret usurarius iudiciis vt di. bal.
in. l. cū proponeretur in princ. ff. de
le. li. et in. l. ciues. C. de appel. et bre-
uiter dic q̄ tader habet arbitrarī ex
additiis cōherentis q̄ sit manifestus
puta q̄ publice fenerat q̄ p̄ usura-
rio habet cōmunitē et reputatur q̄

alias fuit declaratus et similia. Ita di-
cit Bal. in. addi. ad Spe. in. l. i. de ap-
pel. in. ver. an aut sit manifestus. Di-
cit et s̄ de. p̄. v. l. i. q̄ est manifestus
et quo in. d. p̄. lugdun. of. Cui⁹ p̄-
batio est euidentis et manifesta. vbi ḡsa
Defect⁹ visus et auditus et ceteris pa-
lam appet oibus. et tñ subiciendo ex-
amini sit euidentis et manifestus. vt in
c. i. de p̄sump. Sic q̄ p̄ modicaz
examinationem. p̄mptā et facili. pu-
ta p̄ libros rationū et h̄mōi sit euidentis
of. manifestus. Et ideo aduocati et p̄-
curatores q̄ defendūt corū contract⁹
feneraticios peccant mortaliter p̄ c.
i. cū ibi no. de of. dele. et p̄ c. i. de usura-
li. b. vi. et tenentur ad restitutionē. vt
s̄. Restitutio primo in terro usurari-
us. s. v. l. i. Propterea bñ dicitur. i.
l. i. s. si. ff. de do. h̄le. Rei sag. remōstra-
te frustra sit remonstratio. Itē ibi.

Sus clauium

de.
s. clauis ecclesie. et s. p̄fessio. v.
et quo ad excoicationem. vide. s. ab
solutio. tertio. et s. interrogatōes i si.

Sus

est ius vtendi rebus
alienis salua rerū sub-
stantia fmi Azō. in. l. i. in. l. i.
C. de usuz. quotidianum vt licet. Insti.
de usuz. et habi. s. l. vnde nō solū usuz-
arius pōt sumere q̄tū sibi expedit. s̄
et sibi et familie sue plenum in fin. ff.
de usuz. et habi.

Quid si vltus dom⁹ sit relict⁹ mari-
to. et poterit habitare i ea etiā vxor
parētes filij terni et liberi hospites i
domo recipere et si pensionem habes-
ant dūmō vna cū hospite et non se-
paratim domum inhabitet vt. l. cete-
rum in principio. ff. eodez. Idē dic
in muliere. et si vidua erat. et postea

nupit. ff. de usuz. et habi. l. i. cui vltus. et
l. ceterum. et l. non solum.

Quid si pecoris vltus sit relict⁹ ali-
cui. ff. q̄ neqz Lana neqz lacte neqz
agnus vti poterit. sed ad sterconizādū
et modico lacte vti poterit. ff. de usuz.
et habi. l. plenū. s. sed et si p̄coris.

Atqz ille cui legat⁹ vltus silue pos-
sit incidere. et v̄ de f. sicut usufructua-
ri⁹. ff. q̄ sic q̄ aliter nihil habetur⁹
esset ex legato. ff. de usuz. et ha. l. diu⁹
limitat hoc Ang. are. ibi q̄ silua est
lōge vt pro conducendis lignis pos-
sit vendere alias non.

Usufructus

est ius alie-
nis reb⁹
vtendi fruendi salua rerū substā-
tia. q̄ est ius in corpore quo sublato
et ipsam tolli necesse est. ff. de usufr.
l. i. et Insti. eo. tit. in princip. Differt
usufructuarius ab emphiteota. q̄ il-
le h̄z vtile dñuz iste solū ius intēdit
Item differt ab vltario. Itaz is cui
nudus vltus mūdi datur. nihil h̄z vl-
teri⁹ in eo. nisi vt oleib⁹ pomis feno-
et huiusmodi vtatur ad vltum quoti-
dianuz in eomozet. sed nulli alij ius
quod h̄z aut vendere aut locare. aut
gratis concedere potest. sed usufru-
ctuarius sic. Insti. de vlt. et habi. s.
i. Multo magis differt ab vltā nō iu-
ris. sed facti quo fratres maiores vlti-
tur in quo vltari⁹ nullū ius h̄z s̄ tñ
factū p̄ necessitate vite. de ver. signi-
c. exijt qui seminat li. vi. et p̄ptera ad-
ditur verbum fructus.

Qualiter p̄stitatur usufruct⁹. ff.
pactionib⁹ et stipulacōib⁹ et familie
hereticunde p̄positione et p̄sensu. Itēz
in testō legādo. vt. ff. de usufr. l. oīuz
et l. usufruct⁹ plurib⁹. Item cū q̄s le-
gat⁹ habitacōes in domo sua est p̄tin-
de ac si legaret usufructū habitacōis

529
et est casus in. l. cū antiquas. C. de vlti-
fruct. et iō pōt locare vt ibi et comoda-
dare. l. i. s. inter comodati. ff. como.
In quibus reb⁹ p̄stituitur usufruct⁹
ff. in oibus reb⁹ q̄ vltu nō p̄sumit⁹ p̄-
prie. vt. ff. eo. l. oīuz in reb⁹ et q̄ vltu
p̄sumit⁹ nō p̄prie usufruct⁹ p̄stituitur
s̄z vultas eā recepū ē in et i his cō-
stituat. ergo p̄stituit in pecunia vino
grano et h̄mōi insti. c. s. p̄stituit. vñ
no. q̄ illud q̄ nō renascitur nō dicit⁹
in usufructu. l. dñoz. s. si fūdū. et
s. si vir in fundo. ff. sol. mat. iō lapid⁹
qui nō renascit⁹ nō est in usufructu et
creta et huiusmodi q̄s no. q̄ legato
usufructu nō veniūt talia. Itēz arbo-
res cedue. vt salices. et huiusmodi sūt
in usufructu. sed arbores fructifere nō
possent cedi pro usufructu.

Ad qd tenet usufructuarius. ff.
tenetur prestare cautionem i reb⁹ q̄
vltu nō cōsumuntur arbitrio bōi vt
ri ipsa vlt salua rerū (s̄a. sicut q̄libz
don⁹ vir et vltur et fruct⁹ re propria
et q̄ finito usufructu restituet. p̄p̄e-
tario id q̄ superest. In reb⁹ vero q̄ vltu
p̄sumit⁹ d̄z p̄stare cautionē dea ex-
bēdis id ea q̄litate vel si vult p̄sume-
re p̄stabit extimationēz illorū bonorū
d. c. vl. in gl. de pig. hoc no. ff. de vlti-
fru. cap. rerum que vltu p̄sumunt. l. i.
sa et tertia. et d. s. constituitur.

Sed qd de his reb⁹ que vltu nō
p̄sumuntur. sed minuant ut vegeta-
et similia q̄ vltu veterascunt et minuit⁹
nō aut ipso facto sicut vinū oleū et si-
milia. ff. p̄sa. in. d. c. si q̄ cauebit de
restituēdo qd supererit finito usufru-
ctu vt p̄ in. l. i. ff. usufr. quādamoz
caueat. vbi est casus facti. l. i. ff. de vlti-
fru. cap. rerū nbi ista duo ponuntur ut
diuersa. l. q̄ vltu consumit⁹. et que vltu
minuit⁹. et iō iura que volūt vt exti-

matio pñet loquunt in his q̄ vsu cōsumunt. vt in. l. si tibi vini olei. ff. de vsu. eaz. re. ergo nō dēnt extendi ad ea que nō cōsumunt. sed minuit. quia aliter usufructuario esset pñdiciū. Et facit pro hoc exemplum in re comodata q̄ vsu minuit vbi dānum pñtinet ad diuiniū non ad comodatariū. l. cum q. ff. como.

5 **¶** Atz usufructuarius nō pñt cau-
tionem a pñcipio recipiens fructus
teneat eos restituere. ff. Pau. l. c. cū
cōstet de pign. doc. cōtiter distinguūt
pñcordando glo. iuris ciuilibz q̄ sunt
pñte sic aut bona fide recipit. puta qz
nō fuit exacta cautio nec maliciose di-
stulit pñstare. l. h3 loci glo. in. l. vxor
la. i. ff. de vsufr. lega. q̄ t3 qz nō teneat
restituere. Aut exactus nō pñstuit cau-
tionē vel fuit in mala fide maliciose
cum sciret se obligatū nō pñstuit sic
teneat restituere tanq̄z idēbit pñceptos
qz nō facit suos. nō sic intelligenda est
glo. in. l. si cuius. ff. de vsufruc. facit.
l. sed nō si. ff. de pñt. here. Vbi
errano in iure facti fructus suos nō
male fidei possessor.

6 **¶** Sed nūqd testator poterit remi-
tere ne cautio pñstetur. ff. Pau. i. l.
i. C. de vsufu. nō in. l. scire. C. vt i pos-
lega. qz sic in rebz que vsu cōsumunt
nō pñt. Rō qz daret materia relin-
quendi nec curaret vti sicut bonz vir
sed in alijs cessat cum solū teneatur
ad eximationem. qd̄ vey est nisi pñpe-
tas fuisset eides usufructuario lega-
tae pñqz ad certum diem nō usufructus
pure qz hoc casu cautio nō est pñstan-
da. vt in. l. si usufructus. §. plane. ff.
vsufu. quēadmo. caueat.

7 **¶** Atz sufficit cautio iuratoria. ff.
qz usufructuari est persona suspecta

nō sufficit alia sic. nō hoc sequit. Pau. i.
c. cū cōstet de pigno. argu. in. c. p. ve-
stras de dote post diuor. resti. vbi bo-
nuo ter. in simili an auc. generaliter
C. de epis. nō cle.

¶ Atz usufructuari teneat ad expē-
sas in re de qua habet usufructum.
ff. Ludo. de ro. in no. qz sic ad expē-
sas paruas nō ad collectas nō ad refe-
ctionem de collecta qz teneat habes.
l. quero. ff. de vsufu. lega. l. apud in-
lianū. §. heres. ff. de lega. i. n. l. hacte-
nus. ff. de vsufu. Quod limita nisi
qñ collecta tanta esset qz equaleret pñ-
ceptioni fructus. quia solum teneat
dñs glo. est in. l. qui concubinā. §. q
ortos. ff. de leg. iij. quā sequit. Dy.
nō Bar. in. l. his vbi. §. idē testator
ff. de lega. iij. Idē dic in expēsis pro
refectione nisi esset ei legat. usufructus
generaliter oīum reruz. quia sic tene-
tur ad oēs expensas vel renunciare.
d. l. hactenus. nō qd̄ ibi nō de fide in-
struc. c. §. pñtius in gl.

¶ Sed quid de vsurario. ff. idē ibi
dem qz aut dominus participat i como-
do rei cuius mihi legat. ē vsus puta
qz domus ē ampla. nō tunc teneatur dñs
tantum. Aut non participat. sed solū
vsuari. Et sic teneatur ad expensas.
l. si domus. ff. de vsu. nō havi.

¶ Quero quid erit quando testator
reliquit vxorem dñam nō usufructua-
riam oīz bonoz suozum qd̄da vire-
rit. vel vitam vidualem duxerit. dic
vt. §. legatum. i. §. xlvij. potest tñ ta-
lis vxor laudare nō laudemium reci-
pe. nec per hoc videt conditio here-
dis deterior sicut nec ecclesie si prela-
tus beneficia vacantia conserat vel
electos confirmet euz talia non pos-
sit retinere ad manū suas dñi insti. c. si
na. de officio archiepiscopi. c. finas

nō secunda antiqua concedat. c. secundo
de feudis.

11 **¶** Sed nūquid ex usufructu legato
gaudabitur heres in legitima. ff. qz
non nec quo ad proprietatem nec qz
ad usufructum. C. de inof. testamēto. l.
quoniam. nō auc. nouissima. n. l. scim.
§. cū aut. Idem dic in trebellianica
quo ad alium heredē vel ad alios qz
bus legitima debet quia detrahent
quarta suā heredes de tali usufructu
legato. nisi sit ipse h3s. cui usufructus
est legat. etia. d. l. vxor. n. l. ff. de vsuf.
l. oīum. n. l. si mihi. n. l. ubi.

12 **¶** Atz ille cui est relicto usufructus
omniū bonozum teneatur soluere es
alienū de ipso bonis. ff. §. 3. l. d. est. qz
sic. Secus si solū esset relicto usufructus
cum aliquap rerum. ff. de vsufu. l. e.
l. si. Pau. de cast. consilio. cecerev.
dicit qz pñprietari teneat pñcipaliter.
l. ad vendēdū de bonis pro solutiōe
eris alieni. nō sic usufructuarius secu-
dario pñcipabit i solutiōe. nō sic mi-
norē usufructum habebit pñquo
facit. l. si. §. si aut alienū. C. de do. qz
l. be. nō est verior opinio.

13 **¶** Quid amittitur usufructus. ff. qz
mor. modis. pñtio pñ mortē vsufu-
ctuarij de pigno. c. si. in glo.

14 **¶** Secūdo pñ maximā nō mediā capi-
tis diminutionē nō aut pñ minimā
nō maximā diminutio capitis est euz
aliquo simul nō libertatē. nō ciuitatem
amittit qd̄ accidit his qz efficiūt ser-
ui pñne pñpter delictū suū. vel qui pñ-
pter ingratitudines redignūt in serui-
tutem. Et sedia cū ciuitas amittit. nō
libertas retinet qd̄ accidit cū aqua. nō
ignis interdicit vel in insula depor-
tat. pñtina ē cū ciuitas nō libertas
retinet. sed status mutat qd̄ accidit
his qui sunt iuris erat facti sunt iur

alieni. vel c3. Insti. de capi. dimi. h3
me dñe sunt mortē ciuile. ff. pro so-
cio. l. societatem. Teritā nō qz oīa tu-
ra transeunt ad partē. cui arrogat se
donat. Insti. de adopt. §. sed hodie
C. de sac. san. ec. auc. sed ingredit. dñe
stare. qz ingredientibus.

¶ Tercio amittitur si res perierit in
qua erat usufructus. Insti. de. §. finit
ff. qui. mo. vsufu. amittit. l. i. per to-
tum. nō hoc si erat constitutus. d. l. i.
Quia quod nō est amittit nō potest in
glo. ibidem cum concordantia.

¶ Quid si vniuersitati sit usufructus
legat. vel ciuitati. ff. durabit spacio
centū annoz ff. eo. ti. l. an usufructus
nisi in ciuitate aratri indicat. ita qz
desinat esse ciuitas vñ vniuersitas. ff.
qui. mo. vsufu. amittit. l. si.

¶ Atz cum plures sint usufructuarij
nō vnus mortis reuertat ad pñprietari-
um. ff. qz nō. sed accrescit alteri vsu-
fructuario. ff. de vsufu. accre. per to-
tum. n. l. qui. mo. vsufu. amittit. l. ecce
pta. solam ergo reddit ad pñprietari-
um qñ oēs deficiunt. Insti. de. §. l.

¶ Quid si usufructus reliquas alicui
donec fili pupill. ad pñteritatem ve-
nerit nō pupilla moritur ante pñter-
tatem. ff. vsufu. durabit vsqz ad
etatem completam. Si vero sit reli-
cto sub incerto tempore. puta donec
talis furiosus respuerit nō ante qz reli-
piscat moritur sic durabit toto tēpo-
re vite usufructuarij. quia possibi-
le fuit ut toto eius tempore in furia
perseueraret. Et in. l. Ambiguitates
C. eodem.

¶ Quarto amittitur usufructus per
nō vsu non simpliciter. sed co mo-
do quo etiam dominus rei perditur
vt per prescriptionem. ut. §. pñter i
pñtio dicit est nō in. l. pñ. C. eo.

20 **S**ed ad quem reuertetur usufructus quando per capitis diminutionem amittitur. *R.* si est filius ad patrem si seruus ad dominum si pater vel alius transfuit ad filium aut heredem eius non ad portitum ut in l. si. C. eodem. In telligitur quod si uenerit illi cui usufructus fuerat legatus. arg. l. predicta. l. ambiguitatem.

21 **A**lter cum usufructu universaliter gregis vel armentis est legatus si moriatur teneat usufructuarius relictus. *R.* quod si ex gregis gregem teneat submittit alia loco mortuorum capitum. Secus si tunc in animabus legatus usufructus quia non teneat relictus si moriatur sine sua culpa. ff. eo. l. reus. In sti. de re diu. s. sed si gregis. Idem dicere quod debet in vinearum montuorum arborum locum alias instituere et colere. Nam quasi bonus paterfamilias debet uti ut in d. s. s. et si gregis.

22 **A**lter usufructus legatus filio existenti in potestate patris amittit per mortem eius. *R.* Bar. i. l. ex litteris. C. de usu. et habi. quod non extinguatur quia presumitur contemplatione patris legatus sed remanebit patri. Si vero pater si moriatur. sic presumitur contemplatione filii legatus et non extinguatur sed erit filii aduentitium.

23 **A**lter usufructuarius possit cedere vel vendere commoditatem usufructus. *R.* Bartol. in l. interest. C. de usu. et habi. quod sic. Sed non ius usufructus. Similiter ille cui legatus est in testamento domus ad inhabitandum poterit alteri locare et finietur solum mone ipsius cui legatus est. l. si habitatio. ff. de usu. et habi. et in sti. eo. s. finali.

Xo. dicitur mulier postquam contraxit per verba de

presenti. licet nōdum consumauerit. et hoc in omnibus fauorabilibus. s. in odiosis appellatio uxoris venit solum illa que matrimonium confis manit. ut in l. non sine. C. de bo. que libe. Ho. Pa. in. c. iij. loco de presump. vide. s. sponsalia. s. l.

Alterum uxor sit in potestate mariti. *R.* s. Bar. de p. su. sen. ii. an maritus succedat uxori in bene quod non iure romano. nisi quod ad debitum carnis et operandum. ut not. glo. C. de condit. in ser. l. si uxor. et nota In sti. ad tertium. s. i. in fin. C. de ser. fugiti. l. si. et adde quod not. In sti. de p. potestate in glo. ordinaria text. in l. si. ff. de iur. et ibi glo. et text. in l. is cuius ope. s. fin. ff. de adul. Erit ergo sub potestate patris. d. l. si uxorem. et l. si. ff. de op. liber. sed iure lombardo erit sub potestate uiri. sed apud nos vacat. Alii tamen tenent quod de iure canonico est sub potestate uiri ar. c. mulieres de sent. exco. sed non credo.

Alterum uxor cedat lucro uiri. *R.* Pa. in. c. litteras de rest. spo. i. quod si est quod ad operandum. alle. l. si. ff. de op. libe. et. Facit. l. sed uir in princ. ff. de dona. inter uirum et uxor. et c. hec ymag. et c. mulierem. xxxij. q. v. Sed saluo meliori iudicio. dico quod aut operatur in bonis uiri per suo usu. ut puta in lana uiri ut sibi faciat vestimentum vel in lino. ut sibi faciat lintheaminap. vlu. et sic dico quod cedit lucro uiri quod non minus tale re stimentum erit uiri quod si nihil operis i eo fecisset nec precium laboris a viro in hoc casu poterit petere. Et sic loquitur. d. l. sed si uiri apud quem alimetur. aut laborat in rebus uiri. ut inde habeat lucrum. vel in alijs quibuscumque. ut puta est textrix vel filar. vel est nego

ciatrix. et huiusmodi. et sic non cedit lucro uiri. sed sibi acquirit nisi in casu quando non habet dotem sufficientem ad alendum se et communes liberos cum marito. ubi maritus non habet alia bona sufficientia. Sed si habet dotem sufficientem ad alendum se et communes liberos vel saltem se. quando maritus habet alia bona sufficientia sic credo non teneatur cedere lucro mariti. sed potest in eius bonis vel alijs laborare ut habeat pecuniam laboris et sibi acquirat et hoc videtur sequi Bar. et sic limitare glo. in d. l. sicut patronus in l. gaio. ff. de alim. leg. facit. C. de do. inter uirum et uxor. l. et si pecunia tua. Probatur idem quod uxor non teneatur laborare pro viro. si habet dotem sufficientem pro parte onerum supportanda ut per arg. c. per testras de donatio. inter uirum et uxor. et in l. si cum dote. ff. sol. ma. et no. idem Pa. in. c. litteras de rest. spo. ubi determinat quod nec est causatur potest uir eas compellere ad laborandum subtrahendo se a alimentis. ergo sibi poterit laborare. Si vero non portauit dotem sufficientem ad sustentanda onera matrimonij saltem pro parte sic credo quod debeat laborare pro ipsius oneribus supportandis et si non uult uir potest ei denegari alimentis. et sic tene. Nec obstant iura qui videntur velle quod simpliciter cedat lucro uiri. quod dicta. l. sicut quod dicit quod debet esse in officio uiri de intelligi scilicet ad debitum reddendum et gl. ibidem intelligenda est secundum quod dicitur dum laborat in re uiri pro usu suo. alias non habet reuerentiam nec iure probatur. si alio modo intelligatur et similiter. c. hec ymag. et c. mulierum in quibus dicitur quod est pene famula uiri et quod est de domino uiri.

intellige non simpliciter sed secundum quid in quantum est sub eius cura. et debet regi ab eo et quo ad debitum conjugales alias non quia non transit in potestatem uiri ut supra dictum est vel dicere quod predicta debent intelligi de operibus obsequialibus in domo puta coquina vel faciendi lectum aut scopandi et huiusmodi de quo vide. s. Peculius. s. xxxj.

Alterum maritus possit verberare uxorem. *R.* fm. Bar. ost. et. Do. in. c. quem admodum de iure iur. quod si ex magna causa et leui verberatione ar. in l. peccet prioris. ff. ad l. acgli. de ho. ad audientiam. Sed sine causa vel grauius verberans uir puniatur ad dandum et tertiam partem donationis propter nuptias ut in aut. liceat matri et aut. s. si quis autem propria et. C. de repudijs aut. sed nouo iure videtur in l. consensu. C. de repu. dicitur quod uirbera ingenuis aliena sunt facit glo. vij. q. i. in. c. si. **A**lterum uir possit interficere uxorem adulterantem. *R.* lex civilis penam non imponit. l. grach. C. de adul. xxxij. q. ij. Inter hec si iterum in actu adulteri sed lex diuina hec dicit. Non occides. Et ideo non licet uide homicidium. i. s. vj.

Alterum uxor possit agere ad restitutum dotis uiuente viro. *R.* fm. pa. in. c. ex litteris de pigno. quod si uir incipit male uti substantia sua et male versari. et dicit male versari quod exulat a patria sua propter maleficia propter uirum et maxime cum peruenitur ad distractionem bonorum dicto. c. per testras. vide. text. in l. vbi. C. de iure do. et si quod possit petere donationem propter nuptias licet alij quo ad donationem predictam contrarium teneant. Item potest petere ubi matrimonium uenit

separandi quo ad thori. vt in. c. de
dote post diuortium.

6 **U**trum vxor habens virum pro
dignum licite possit abscondere ali
qua bona eo iurto vide furti. xxv.

7 **D**e dote vide. s. dos de donatio.
inter viri & vxor. s. donatio. De debi
to vide debitu. re iurto vide. s. votuz
ij. s. viij. De parafrenalib' vxoris ha
bes. s. parafrenalia.

8 **U**trum possit re reb' viri provide
re filijs s'mi matrimonij. R. q. non
nisi s'm q. pot elemosinas facere vt
s. elemosina. s. vij.

9 **U**trum vxor teneat sequi viru suu
R. s'm q. colligo ex no. in. c. si q. ne
cessitate. xxvij. q. ij. q. aut. trasfert do
miciliu & sic tenet eum sequi. Et hoc
veru nisi pactu fuisset vt non transfer
ret q. sic non teneretur nisi post pa
ctum aliqua necessitas aduenerit que
impediret maritu ibi manere. puta i
firmitas vel capitalis inimicitia. q.
sic tenet sequi no obstante pacto arge
vnaqueq. xij. q. ij. Si vo non trans
fert domiciliu sic non tenetur eu se
qui s'm hosti. Similiter non tenet
eu sequi si est vagabundus sedm glo.
in. d. c. vnaqueq. nisi sciens eum va
gabundu contraxit euz eo. quia sic te
netur. Doctorem limto veru quan
do ex causa honesta vel transfert do
miciliu vel est vagabundus. Secus
si ex causa inhonesta vel si vellet eam
trahere ad peccatu vel immineret si
bi periculu vite. q. sic non teneretur
eum sequi vt sentit glo. in dicto. c. si
quis. facit. l. q. nisi. ff. de oper. liberz
Abi patet qd libertus no tenet sequi
dominu vagabundu ad pstandum ei
operas vide in. c. de illis re sponsa.

Pocrisis vide. s. simu
lato.

Poteca vide pignus.

Ronia vide in littera h.

Strio vide in littera h.

Elus pprie est tristitia de
bono alterius non

ex eo quod ille habet. sed ex eo qd si
bi deest dicitur philoso. ij. ethiconz. &
si est zelus circa bona honesta e lau
dabilis sedm illud p'me corin. xlij.
emolamini carissime meliora. Si re
ro est de temporalib' sic pot esse euz
peccato qd auaricia. Si autem sicut
dolet de bono alterius qz eu excedit
in talib' bonis sic est inuidia. Accipi
tur etiam aliquando zelus pro seruo
re seu edmone diuine caritatis. vt
in psal. Zelus domus tue comedit
me. &c. Et iste zelus postremo dictus
fuit qui me ad presatam angelicam
sumam coponendam coegit ad lau
dem domini nostri Jesu christi cui
est honor & gloria in secula seculoru.
Amen. Laus deo.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q
r s t v x y z r p z B C D
E F G H I J K L M N O P
Q R S T Omnes sunt sexterni
pter S T & tabula q sunt quaterni

Ad lectorem

Huano angelicas qaiq audis loqlas
Die cupis p'sens plege lector op?
Hic sacros cāones. hic reuilla ura
Hic scē inuenies religionis opo.
Maxiamstoz qd vixabat aniliboz
Sarcia. id angelicabat tibi sū. bren]

Angel' e auctor. sacri rec' ordi' igē
Seraphici. tante religiois honos
S3 philo uencta formaf georgi' v're
Luranti. s'm' cui das artis honos.
Antique clare reduct' origie Mā?
Pro q tota v'iget nobilitata dom?
Auctore atq op' ipressuz felicia dōa
Clauassina tua terra beata viro.
Mec carleta min' gēs felix vñ creat?
Angel' angelicio dign' adeē cloris

Explicit summa angelica de casib'
p'seie per fratre Angelu de clauasio
copillata. maxima cum diligentia re
uila. & fidei studio emēdata sicut ip
sum opus per se satis attestabitur.
Venerijs ipressa per Georgium de
Ariuabensis mantuanu. Anno dñi
Mcccclij. die. xxij. mēsis Maij.

1504 53135

1504.
Itanium. G. 100. 100. 100.
Sulfura. 100. 100. 100.
Ammonia. 100. 100. 100.

6

II

1947:211